न ४१६४

नाम मेरु तन्त्रम्

कर्ता –

पत्र सं ४५८

तन्त्रम्.

4964
428

IV 320-50

[illegible] ३६
[illegible]

मेरु॰
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः यया सत्त्वं दिवा भाति न च भाति कदापि सत् । यस्मिन्सत्त्वेन सा भाति तस्मै तस्मै न
मो नमः १ जलं थरेण विजितेस्ह रास्हरनरे रखिले सत्त्वरूपेण ते सर्वे महेशशरणं गताः २ दिव्यान्य
ह्यसहस्राणि समाधिस्थं विलोक्य तं प्रार्थितो चार्चितो नाशेस्तु वामदक्षिणमार्गिभिः ३ एवं वा तदा वै
यत्युतानतानं तं सत्यजित्पत् ध्यायन्ति विविधहृद्याद्या स्वां तं ध्यायसि कं पुनः ४ मां वदन्ति परां
शक्तिं त्वां वदंति परं शिवं आवयोरपि किं ध्येयं तत्त्वमेकं पयावद ५ इति श्रुत्वा वचस्तस्याः ।
स्मित्वा किंचिन्महेश्वरः उपवेश्य विधीन्द्रादीन् वाक्यमेतदुवाच ह ६ नराणां परमं ध्येयं देवाघुः
सौराः शान्तसमाः तदहं वेदयोनीनां दिनमायुस्त्रतच्छतं विधाते परमं तस्य मानं कलियुगस्य
तत् धर्मार्द्धसार्द्धसंशेण धर्माणां प्रमितानि ८ इदं भूशील निहतं मैन्द्रायुर्मानवं परं कृतप्र
माणमेवं तं समयेः कायस्थवकः ९ एवमिंद्रदिनं संख्ये ब्रह्मणो दिनमुच्यते याध्यायते
महामायामया नव्यासनिर्गमः १० प्रपंचो ब्रह्मदिवसः कुंभकोराब्रिरस्य तत् एवं तस्याब्दिकयावर्ष
मेकं विधेः स्मृतं ११ चदीशाते मितं तस्या ब्रह्माजीवति कोऽस्य तत् पलमेकं सतीरूपाम्बुजे कृतं सतपार्वति
कृतमात्रे हरिर्जीवेद्वर्षमात्रं महं शिवः एवं साशत वर्षा वै महाकालस्य गेहिनी १२ सत्यकंचुकचेदेहं

य

१२

त्यक्त्वा त्यक्त्वा पुनर्दृष्ट्वा सर्वे देवयुवातिश्चेत्सर्वं मया विषयीकृतः १४ एवं श्रुत्वा वचस्तस्य देवी ब्रह्मा हरिः सुराः
अहंकारस्य विलयं कृत्वा भीतो नताः पुनः १५ देवा ऊचुः त्राहि त्राहि महादेव शरणागतवत्सल साहंकारा
वयं मूढा ईश्वरा इति वादिनः १६ निर्जिता अपि निर्लज्जा जलं थरथरैर्विधिणः मशकाश्च वयं देव नच त्वं मशकाय
सा यस्या अग्रे सापि यस्य पदांह्रीशोन नेत्रसमा महाकालः कथं त्वेयः कथं मुक्तिर्भवेच्छिव १८ मुक्तयः कति
धा देवश्रेष्ठा का किंच साधनं वदास्माकं यदि कृपा देव्यां विलोमहरेषु च १९ ईश्वर उवाच ज्ञायते तत्स्वभावे
न सकलं देववाक्यतः पुनर्मोदयते वृद्धिं तस्य मायाद्भुतस्य या २० मया कृतानि तंत्राणि संख्यया षोडशं शतं ये
नयेन प्रार्थितो हं देवी संप्रार्थिता मया २१ देवीभिः प्रमथैश्चार्द्धं वैस्तत्र त्वमोहप्रवर्त्तितः यत्न मार्गेण भवति स
समार्गेष्वप्रकाशितः २२ तत्रापि तांत्रिका देवा अहंकारेण मोहिताः अन्यान्देवाश्छिनिन्दन्ति षट्कर्मनिरता
सदा २३ कलिना हतसौभाग्याः खाने पाने च मैथुने जायन्ते निरतास्तेन निहता प्रेतरूपिणः २४ दृश्यन्ते ते
कलौ तस्मात्त्वद्भिः समग्रगीरितं वेदसारं धर्मसारं तंत्राणां हृदयं परं २५ महाकाले ये सत्वाकं पंचमी मुक्तिसा
धनं सर्वेषां मेरुतो या नतन्नं त्रं मेरुसंज्ञितं २६ मय्येवन्तमदृश्यमानं मनो दत्वा पृथक् पृथक् पूजयानिजसं
देहं हरी कुर्वन्त्वशंकिताः २७ यथा तोयं जलनिधेर्गृहीत्वाब्धाः स्वधारया वर्धन्ते तद्वायुस्त्वं विहत्तुं प्रकरोति च

न

२८

मे॰ तं॰ २ ना ८

तद्वन्महाललवान्महामायाप्रकर्षति कर्मणानेन संभिन्नास्ते देवाः कोटिशो भवन् १९ यथानैकगुणानो
विंदवो यान्ति चोर्यतां तथैवोपासनामार्गगुणावायुस्ते देवतां २० यदा सरिद्योगन्नीयांपतिताः द्वयोर्व्रजेत् वा
प्याद्दैवतन्नलेस्यान्नद्वद्देवोपि मोहितः २१ पुनर्नरः पुनस्तिर्यक् कृशो बंधयद्वज्जलाशयः पुनः सूर्यकरैर्नीतः
पुनर्वृष्टिः पुनर्जले २२ तद्वद्दुष्कर्मजीवो नानायोनिषु जायते यथाजलौघः सन्मार्गान्नदिनीतो महानदी
प्रविष्टस्तोयधिं पश्चाद्दुनर्भवनो व्रजेत् वा देवोदरसंवेशान्नद्वज्जीवोपि देवतां २४ विलुतां शिवतां लब्धा म
हाकालोभिजायते समुद्रादाहृता कश्चिद्देवात्सक्तस्तनवत् २५ यथा समुद्रो भवति तद्वद्वलस्सनाप्रपि व्र
ह्मत्तानां हि निर्मुक्ताहित्वाचोपासनाक्रमं २६ देव्युवाच वामदक्षिणभेदेन पंच पंचक्रमेण च उपासना
वामदक्षा तत्र तत्र प्रशस्तिता २७ तत्र भोगक्रिया मोक्षक्रिया युग्मक्रियापि च लभ्यते देवता का च सर्वाभ्य
स्तनमो नम शिव उवाच देवासुरैः पुरा कल्प मथ्यमाने महोदधौ तत्र प्रापासमुत्पन्ना सुरा कलशधा
रिणी २९ गौरांग्यरुणचेला च भास्वद्धरितकंचुका श्वेतामरकदा देवि त्रैलोक्यस्यापि मोहिनी ४० दृष्ट्वा तां
दानवाः सर्वे प्रमुक्ता वा यथ्येवलात्सुराः जित्वा तां ज हृत्सुरास्याः कलशाच्चपपुः सुरा ४१ देवान्पलायितान्दृष्ट्वा
शक्रायस्तत्र संस्थिताः पपुश्चाप्यपितां पुण्यामृतां देवनमातरं ४२ वरानपि वरन्दद्युः सुरापाः सुरमातरः ॥

स ३ नि

अनयास्मान्तर्पयन्तिः शेषं गृह्णन्ति ये नराः ४३ ते स्युः कपालसन्देहो भुक्तिमुक्त्येकभाजनं सुरा गंगा सुरा सिंधुः
सुरा देवी सरस्वती ४४ सुरा गोदावरी रेवा सुरैव परमं पदं सुरां निन्दन्ति ये मूढा मूढास्ते जन्मजन्मनि ४५
गंधर्वैः स्तूयमानास्ताः शक्रायत्ते च दानवाः पुनर्ममंथुर्जलधिं वलिहीनैः सुरैः सह धन्वन्तरिः समायातः
सुधाकलशहस्तवान् सुरा मंत्रास्ततः प्रोचुः किमिदं पुरुषाहृते ४७ उवाच मधुरं विस्रंसांत्वयश्च प्रतारयेत्
सर्वदेवाः संतु यूयमपापाणस्य पानतः ४८ अग्रे यदि वमुत्सन्नं पीयूषं तत्स्वकीर्तितं अग्रेणैतत्तु देवार्थे निः
सारं पुरुषाहृतं ४९ ततो हरिर्मोहिनीरूपधारी वामेन तां पाययेत् सर्वदेवान् शक्तिः सर्वास्तु रुणान् भैरवा
दीयतन्मंत्रान् हरेदम्भवर्षम् ५० दक्षेण देवान् मत्तपाययं स्ततन्मंत्राः सर्वदेवान् वाधयन् हाहाभूतं
समरे समस्तं शुक्राचार्योज्ञातवान्तस्समस्तं ५१ ततः सक्रोधताम्रास्यः जलं कृत्वाकशयत् पिपियग्
ज्ञानं सुरारीणामनया सुरया हृतं ५२ तस्मादिमां ये पिबन्ति सर्वे पातकिनस्तु ते प्रयान्तु निवयं घोरं तिष्ठ
न्तु हृपिशाचवत् ५३ श्रुत्वा तद्धारुणं शापं प्रजज्वाल तदा सुरा निर्दहन्ति विलोकांस्त्रीन् त्रैलोक्यं पतत्सुरासुराः ५४
ततो मया स्तवा देवी वीजगर्भैस्तु चोत्तमैः पादयोः पातितः शुक्रः पुत्रोऽयं नैव्ययास्तुतो ५५ मायया रम
या वाचा स्वेच्छ्या वा त्रिवर्णका शुक्रशापं विमोचय पुनस्तु हि स्मिका ५६ यस्य उपासनात स्यावीजेन पुटि

त्रिका

मे॰त॰
२
3

तोमन्तः षोडशार्णास्तिवाख्यातोमंत्रितास्तोत्तरंशतं ४० निशापंकजहस्तेसाध्यंभुक्तिमुक्तिकभाजनं इतिदीक्षा
क्रमोयेषांवंशेदेवीसमागतः ४८ सकौलोद्रुहीभोदेवीदातामोक्षाचपावकः यस्मिन्मार्गेप्रधानोयंतंत्रेवाम
पथ्यः स्मृतः मद्यंमांसंचमत्स्यांश्चमुद्रामैथुनमेवच कुलमार्गप्रविष्टेनसदासेव्यमहर्षिणा ४९ कौलिकाणु
ष्टतोग्राह्योवामःस्याःतर्जनीसमः चीनक्रमोमध्यमस्यात्सिद्धांतीयोवरोभवत् ५१ कनिष्ठःस्याद्वैरमार्गइति
वामस्तुपंचधा येःपीतममृतंतेनतेसोमपाःबलदर्पिता ५२ लक्ष्म्यासहसमद्भूताःशाक्तयन्ताश्चसोमपाः ते
षामुपासनाप्रोक्तादक्षमार्गेसासाहिजैः ५३ कर्मण्यावैदिकांश्रेष्ठास्मार्तीसमध्यमोत्तमा पौराणीमध्यमा
ख्यातातांत्रिकीत्ववरास्मृता ५४ दैशीचकालीजातीयाकनिष्ठास्याउपासना वाममार्गीयदादक्षेप्र
विशेत्तत्स्वरैःसह विघ्नानेपीउतेचापिनसिद्धिमधिगच्छति दक्षमार्गीयदावामंप्रविशेत्तत्स्वरात्तदा लोकहृ
याह्यापयंतितेयशंसंतिचवाविनं तस्मात्स्वकुलमार्गन्तुज्ञात्वाकुर्यादुपासनां भक्तिश्रद्धान्वितोशिष्यगुरुसं
श्रयलक्षणे सर्वोपिमार्गस्तत्कालेभुक्तिमुक्तिप्रदायकः धनार्थिनस्तुगुरवःशिष्याःसिद्ध्यार्थिनःकलौ ॥
तस्मान्नवोभवोःसिद्धिर्देवतानांविदेवनं द्विजानामनुपेतानांस्वकर्माध्ययनादिषु यथाधिकारोनास्तीहस्या
द्योपनयनादिषु ६० तथाचादीक्षितानांचमंत्रदेवार्चनादिषु नाधिकारोस्त्यतःकुर्यादात्मानंमंत्रसंस्कृतं ६१

२

दीयते ज्ञानविज्ञाने क्षीयन्ते पापराशयः तेन दीक्षा इति प्रोक्ता प्राप्ता चेत्सद्गुरोर्मुखात् ६२ असद्गुरुः स्वयं नष्टः कथं तार
यते परं विंशाहि शोधकश्चैव शुद्धो गुरुर्भवेत्तयत् ६३ यस्तु त्कृशो यथोक्तांगः स्वच्छवेषो मनोहरः सर्वागमार्थतत्वज्ञः स
र्वमंत्रविधानवित् ६४ इंगिताकारचेष्टाविद्हरतः कृतदुर्जनः अन्तर्मुखो वहिर्दृष्टिः सर्वज्ञो देशकालवित् ६५ आज्ञासि
द्धो दयायुक्तः शान्तो वेदाङ्ग वेदवित् नित्यनैमित्तिके काम्ये रतः कर्मण्यनिंदिते ६६ अलोलुपोहिंसकस्त्वापदपाती
गुरुर्मतः अनीदृशगुरोर्मंत्रो मरणाया सद्गुरुः स्वेकृतत् ६७ विप्रप्रवेदृशः कार्यो गुरुर्नीचेन्नदेहशः क्षत्रविड्भुद्रजा
तीयः प्रातिलोम्यं न दीक्षयेत् ६८ दत्तगोत्रेन निर्वीर्यः पितुर्मातामहस्य च सोदरस्याग्रजस्य स्यवाममार्गे नि
वीर्य्यवान् परिहेत गुरुः शिष्यविद्भिर्लक्षणैर्युत द्वादशाब्दं तदर्द्धं वा तदर्द्धं वा परीक्षयेत् ७० गुरुवाक्यप्रमाण
त गुरुशुश्रूषणे नरं लज्जाभिमानगर्वादिवर्जितं कुलनायकं ७१ निरपेक्षं शरुद्रव्येनत्प्रसादाभिकांक्षिणं जयध्या
नादिनिरतं मोक्षमार्गाभिगामिनं ७२ समाधिसाधनोपेतं स्वच्छदेहं च धार्मिकं दृढव्रतं सदाचारं श्रद्धाभक्तिसमन्वितं ७३
दीनसत्यमितस्निग्धभाषिणं सासाधुसंमतं अनुकूलप्रियायुक्तं धीरं सर्वोपकारणं ७४ सदैव सम्यक् कुर्याच्छिष्य
दैवतत्वस्य दत्वादीक्षां तु यो भाग्यै देवता शापमाप्नुयात् ७५ परशिष्येषु दृष्टं वे शाखैं पण्डितमानिनि स्त्री द्विष्टे स
मये भ्रष्टे त्वेगे दीक्षा तु निष्फला ७६ न वेदप्रणवं त्यक्त्वा मंत्र वेदसमुच्छिनः तस्माद्वेदपरो मंत्रो न मंत्रो वेदईरितः ७९
न मंत्रे चाधिकारोस्ति शूद्राणां नियमतः परः यावंत्यर्णानि मंत्राणां शूद्रायप्रतिपादयेत् ८० तावन्त्यो ब्रह्महत्याः स्यु

तस्माद्वेदपरो मंत्रो वेदं गायत्र्यागमस्ततः ।।७७।। वपूजा कर्मादिकं कर्म दृष्टादृष्टफलप्रदं ।। वेदेन साध्यते सर्वं गृह्य
ज्ञादिभिः किल ।।७८।। न वेदेन विना यज्ञा न वेदा यज्ञवर्जिताः ।।२

तस्मात्संस्कारयेच्चैतं स्वाहोंकारेण रहितं दद्यात्स्वाश्च तन्तोविकं ८१ स्वागमोक्तेन मार्गेण स्त्रीशूद्रैरपि पूजनं कर्तव्यं
संस्कृतैस्तैस्तु स्वागमोक्तेन वर्त्मना ८२ विधवायाः सुतादेशात्कन्यायाः पितुराज्ञया भर्तुर्वचीद्यते भार्या तेन
सा सर्वदा गुरुः ८३ तयापि पूज्यो देवस्य बुद्ध्या सोऽसर्वसाधने शैवो वा वैष्णवो वापि स्त्रीशूद्राणां नमोऽन्तकः ८४
नाममंत्र इति ज्ञात्वा चाण्डालान पि दीक्षयेत् ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो बालस्तु नान्तयः पंचधा मनवः
ख्याताः प्रदेयाश्चानुलोमतः मायाबीजं ब्राह्मणः स्यात्श्रीबीजं क्षत्रियः स्मृतः ८६ कामबीजं भवेद्वैश्ये पाव
कमं शूद्रईरितं चतुर्बीजपरित्यक्तो मंत्रः पौलस्त्यसंज्ञकः ८७ हीनवर्णाय नो दद्यान्मंत्रं तत्पैकवर्णकं आनुष्टुभं
चयेशक्तिमंत्रा नीलसरस्वती ८८ कल्पोक्ता वैदिका विप्रे देया विंध्यनिवासिनी ब्राह्मणे क्षत्रिये चापि देयाः पा
शुपतादिभिः ८९ सौदर्शना नारसिंहाः कार्त्तवीर्यस्य नान्यतः वर्णत्रयेपि दातव्यं दक्षिणामूर्त्यघोरकं ९०
प्रासादं रहयग्रीवं ममामाहेश्वरं तथा लक्ष्मीनारायणं वासुदेवं तारं वराहकं ९१ अग्रेः सूर्यस्य चण्डस्य तारा
याश्च गणेश्वराः सर्ववर्णेषु दातव्याः कालिका श्यामला तथा ९२ छिन्नमस्ता च बाला च मातंगी त्रिपुरा तारि
का योगिनीनां यक्षिणीनां भैरवावटुकादयः ९३ शाबलाश्च कुलस्यानि नि जप्याद्विजजन्मनि उपासनाद्विधम
र्मोक्ताश्चेष्टा तत्वत्साविकी ९४ जैसांच मानसी पूजा जपो ध्यानं मौस्तुतौ राजसा दक्षिणामार्गः प्रतिमायां
च पूजनं ९५ वाह्योपचारैः पुष्पाद्यैस्तदायानां विशिष्यते नामसोपासनं प्रोक्तं पीठादौ बलिदानतः ९६

द्वी ५ ४

वाममार्गेण तच्चाद्यवर्णो हित्वा प्रशस्यते एषा व्यवस्था संप्रोक्ता वामदक्षिणयोः परा ९७ गोपिता सर्वतंत्रेषु कि
मन्यच्छ्रोतुमिच्छथ इति श्रीमाहामायाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते व्यवस्थाप्रकाशः प्रथमः १॥
श्रीदेव्युवाच श्रुतप्रोत्रजना देवतंत्रमार्गव्यवस्थिताः ९८ सिद्धिर्न दृश्यते क्वापि किं परत्र भविष्यति यदि कर्म
प्रधानं च देवताराधनेन किं ९९ देवताराधने सत्त्वं साधकाद्दुःखिनः कथं एतन्मे संशयं छिंधि किं च श्रौते स्मापि
मात्रिकेः १०० संस्काराश्च कथं कार्यास्तांस्त्रिकालज्ञ वदस्व तत् ईश्वर उवाच गर्भे कर्मत्रयं कुर्याज्जातमात्रे तथा
दश १ ततः कर्मत्रयं चेति संस्काराः षोडश स्मृताः द्विजातीनां तथा मंत्रैः कुर्यात्कर्मत्रयं गुरुः २ दश शिष्य
स्ततः कुर्यात् सिद्धे मंत्रे ऽपनस्त्रयं षड्वेच जन्म संस्काराः प्रोक्ताः स्त्रीशूद्रयोरपि ३ तथैव मंत्रसंस्काराः षोडश परि
कीर्तिताः चाण्डालादिषु चत्वारो मंत्रेण नवतत्परं विदुः ४ त्रयश्च यवंदीनां तन्मंत्रेष्वपि नेत्रयः वामदक्षिणभेदेन तेषां
कर्त्तव्यता स्मृता ५ आज्यस्थाने सुरा वामे होमाद्यर्थं प्रकल्पयेत् पाकाद्येषु च मांसं स्यात्तद्वैकादौ नियमाः स्मृताः
मैथुने ब्रह्मचर्यं च मद्यदानं च कर्मकाल तथा गर्भाधानं स्वकल्पोक्तं वर्मना प्रथमं भवेत् ७ दक्षिणानाम थो वामे
तृतीयागं समाचरेत् सतर्पयेदङ्गदेवं मंत्रैर्योनिं च तीर्थतः ८ अस्याग्रे गे देवतानां मंत्रन्यासं समाचरेत् स
र्वीमासांस्व स्वदेहे भावयन्तां च भैरवीं ९ स्वयं च भैरवो भूत्वा रतिकर्म समाचरेत् सुखासनस्थो भग गन्धगज
कृत्वा जपेदमुं १० मंत्रं पंचसहस्रं तु तत्तयद्येष्ट लभते सुतं लक्ष्मीप्राणेश्वरी चेति मम पाहि नवाक्षरः ११ तस्याः सोमे

मे॰त॰
५

तस्यतुर्य्येगर्भस्थितेइन्दुवासले अथद्वितीयसंस्कारःकार्य्यः पुंसवनाभिधः १२ तृतीयेमासिकुर्वीतअथपुंसवनंबु
धः वेदोक्तप्रोक्तदिवसेस्वकल्पोक्तेनवर्त्मना १३ तत्रवैदिकमुख्यस्यलोमस्थानेस्वदेवता तत्क्रियात्कारणेनैवच
तत्राकृतिसंख्यया १४ तदावरणदेवानांपुरुषाणांहृदयंहृदयं पक्वान्नैस्त्रीणांवाममार्गेशोधशुद्धवदीरितं १५ स
तीर्थसपञ्चपात्रनिशायांभैरवोबलिः अथतृतीयसंस्कारःसीमन्ताख्यःप्रकीर्त्तितः १६ चतुर्थेषष्ठेष्टमेषुमासःसुस
न्तथमाथमः ज्योतिःशास्त्रोक्तदिवसेस्वकल्पोक्तेनवर्त्मना १७ वामीतदेवतामंत्रैःसीमंतेतस्यचालिखेत् न्यासंक्र
यीत्तदंगेषुसतिरुरोहहस्तादिषु १८ ततोनगच्छेत्तांभार्य्यांदेवताशापभीतितः कामेनवाथमोहेनवःकोलेवा
विधानतः १९ अथनवोत्कृतःसंगःसीमन्तस्तदधावहः अथचतुर्थ्यंतसंस्कारंकुर्य्यादस्त्रीशूद्रयोरपि २० जातक
र्माभिधंविप्रःस्वकल्पोक्तेनवर्त्मनाः कन्याजन्मनिविप्राणांशूद्रस्यतुजन्मनि २१ तूष्णीमेवक्रियांकुर्य्याद्वि
द्यास्मरणपूर्वकं वामाचारीनकुर्वीतमेधाजननसंस्कृतिं २२ किंतुस्वर्णस्यलेखन्याविलिखेत्कारणग्रया
तालुदेशेमूलबीजंरसनायांतथामनुं २३ देवतांतर्पयेत्पश्चादन्यत्कर्मतदत्तवत् अथपंचमसंस्कारंनामकर्माहु
यथाक्षवं २४ सर्वेषामेवमुद्दिष्टःसूतकांतेशुभेदिने स्वकल्पोक्तेविधानेननामकर्मसमारभेत् २५ तंत्रेषुयानि
चोक्तानिमात्राचक्राणिषोडश विचार्य्यतानिकुर्वीतनामयत्सफलंभवेत् २६ नकृतंचेदत्रनामतादृशश्चेद्गु
रुस्तदा पूर्णाभिषेकेकुर्वीततत्त्वबीजंनिरूप्यते २७ यस्माद्गुरोःसिद्धिःविप्राणांसंप्रजायते तारावक्रंप्रव

५

द्यामिवालानांमंत्रसिद्धये २८ अआहृयद्यर्थमेचईउऊवह्निभेमता ऋॠऌॡचरोहिण्यांयमगोशिवभेचये २९
ऐओऔपुनर्वसौपुष्येककारःसर्पभेखगो पित्र्यभेचङौभाग्येचआर्यमणेछजोमतौ ३० हस्तेऋऋटठौत्वाष्ट्रेस्वा
त्यांञोढौशभेफसौ तथदाअनुराधायांजेष्ठायांधाथमूलभे ३१ नमफापूर्वषाढायांवकारोभस्तुवैश्वभे मःक
र्णेप्पयनिष्ठायांयरौलःशतताराके ३२ वशोपूर्वभद्रायांषसहाःस्युरुत्तरे लंक्षंअःअःरेवत्यांगणा
न्मंत्रादरर्दतः ३३ साध्यनामादिवर्णैर्दिविराहूत्वातफलानितु स्थाननाशःसताहैगोवङमेत्रीमतेःसमे ३४
आधिंव्याधिसमाप्नोतिसाधकात्कार्यसिद्धये वहुभिःशत्रुनाहेयोविपत्तिःसंपदाभयः ३५ एत
त्ताराचक्रस्यफलंज्ञात्वाचरेदिदं ताराक्रमातृकाभिर्भेज्ञात्वासाधकसाध्ययोः ३६ स्त्रीपुंसांवाच्यस्तयोस्त्वग
णचक्रंविचारयेत् स्थिराणिविमयोगाणिरोद्रंनरगणस्मृतः ३७ हर्यतमिद्रापुतीउवातेश्यकरश्रोटकाः देवाः
शेषाराक्षसास्युःसाध्यसाधयोःफलं नरदेवयोःफलंशीघ्रंव्याष्टयोःकष्टतःफलं नरदैत्ययोर्मनुर्ग्राहाद्याष्ट
योर्मरणंभवेत् ३९ देवदानवयोर्द्वंद्वमस्तयोर्निफलंभवेत् ग्रहोपग्रहमंत्रेषुराशिचक्रंविचारयेत् ४०
वेदाराममात्रयुग्मंयुग्मंवेदंतिमौशाषट षट्युगाश्चततःषट्सुनामवर्णस्यलात्मनोः ४१ मेवघत्रादिमे
वर्णाःफलंतत्रभवेदिदं इष्टोदासःपोषस्त्रोरोगकृतत्वदःशुभः ४२ स्त्रीसौख्यकृद्दानकारीमागंदःकार्य
सिद्धकृत् लाभकृद्व्ययकृच्चेतिप्रोक्तंयराशिमातृका ४३ स्त्रीशूद्रप्रलोमानानामममंत्रैरुपासना र्वेक्रराश

योजेयामीनाद्यांश्च द्विजादितः ४४ वर्णोत्थमोमनुर्ग्राह्यो वैदिकोत्र विशेषतः वदेत्थ कौलिको मार्गे सिद्धिकृत्तांच भौति-
कं ४५ वाय्वग्निभूजलाकाशपंचतत्वानि विन्यसेत् द्वौ द्वौ स्वरौ तले लेख्यौ ययकाराद्याः स्मृताः पुनः ४६ कादिकाश्चापि
षड्वर्गा षड्भूतानां स्युः सहस्तथा पुनः पुनर्नाम लेख्यं मंत्राक्षरसमो मनुः ४७ तस्मात्स्वनर्मनुर्लेख्यो युगपत्स्यात्समाप-
ने यावन्मावश्चिन्तिताथ वर्णतत्त्वविचारयेत् ४८ स्यात्पृथ्वीरूपमेकतत्त्वं मित्रं तत्तेन तन्नदले उदासीनेपादमेकं तयो-
गः पंक्तिभाजितः ४९ उष्टं स्यादथकष्टं तु शत्रोरूपं समे दले पादौ मित्रे चत द्वन्द्वतत्कष्टं स्यात्कलात्मकं ५० इष्टे-
थिकेल्पकष्टे तु मंत्रस्थापनमाचरेत् कुर्वन्ति भूतवेतालाः पिशाचं चान्यथा नलं ५१ महीशरीरयोर्मैत्रमनलानि-
लयोरपि सामान्यमग्निभूम्योस्तु सलिलानिलयोस्तथा ५२ शाक्तं वैपरीत्येन चक्रं स्यात्पांचभौतिकं सिद्धादि
चक्रं वक्ष्येहं यत्तत्वानामकारयेत् ५३ दक्षिणोपासनामार्गे स्वमंत्रस्य स्वदेवता द्वादशारे तथा चक्रे कूटरव-
एं विवर्जितान् ५४ आदिहान्तालिखेद्वर्णान्पूर्वतो यावदीश्वरं स्वनामाद्यक्षरमारभ्यैतेयांमंत्राक्षरावधि ५५
सिद्धः साध्यः सुसिद्धोरिरिति त्रयः पुनः पुनः सिद्धः सिद्धेति कालेन साध्यः सिध्यति वा न वा ५६ सुसिद्धो ग्रहणा-
देवारिर्मूलं निकृन्तति अथ वक्ष्ये महाविद्यासाधने सिद्धमातृकां ५७ मूलक्रमेण तेयानि तत्र कोष्ठानि षोडशः
क्रमादेतेषु कोष्ठेषु मातृकार्णान्विन्यसेत् ५८ कुभ्रीशांक द्वाविंशत्यादिक षड्उष्टन्पाह्वषा पंचांगतिथि
विश्वे च कोष्ठकास्तत्र कीर्तिताः ५९ आदौ तेयं चतष्केत सिद्धाद्यं विदिशासु च ततस्थानस्तकोष्ठान्तपुनर्गणं गुरू-

ज्ञितः ६० सिद्धसिद्धो जपात्सिद्ध्येत्सिद्धसाध्यो द्विसंगुणात् सिद्धसुसिद्धः संप्राप्तेः सिद्धारिर्हन्ति गोत्रजान् ६१ साध्य
सिद्धोऽतिसंक्लेशात्साध्यसाध्योऽतिदुःखकृत् साध्यसुसिद्धो भजनात्साध्यारिः स्वजनं हरेत् ६२ सुसिद्धसिद्धोऽर्द्धजपा
द्दृष्याच्चनत्परः अतितुर्नेद्धिः सुसिद्धः सुसिद्धारिः कुलापहः ६३ अरिसिद्धः सुतं हन्यादरिसाध्यस्तु कन्यकां
अरिसुसिद्धः पत्नीघ्नोऽर्य्यर्य्यरिः साधकापहः ६४ अत्र प्रसिद्धं नामस्यान्मन्त्रस्तसो येन जागृवान् यस्तु बीजात्मको
मन्त्रस्तत्र षड्दलमातृका ६५ विन्यासं तत्र पद्मन्तु रचयेत्षड्दलं शुभं तत्रान्यसेन्मातृकार्णान्कूटं स्वं च विवर्जि
तान् स्वनामाद्यक्षरं यत्र तदारभ्य विचारयेत् संपद्दारिद्र्यवैर्याणि वंधुविग्रहसंशयो ६७ सर्वनाशः क्रमा
देतत्नामाद्यर्णस्य कोष्ठतः कथं मन्त्रस्य सिद्धिः स्यादेतदर्थं मनुस्त्रवे ६८ यत्सर्वमातृकां तत्र षट्त्रिंशद्वि
गषट्कृता वस्वश्वाग्निभूवोलेख्याः सकायकादशस्वराः ६९ तन्त्रेखाद्वयं ठान्तं वाच्च लेख्याः वर्णाः हरोन्मिताः
नद्योद्विकुसप्ताब्धिवेट्त्रिसमेभ्यसागराः ७० षट्पंचसाधकस्योक्ता मन्त्रांकाः पूर्वमीरिताः स्वरव्यंजनभि
न्नानां मन्त्राणां नाम्नां पृथक्पृथक् ७१ अंकयोगस्तथा कार्यः साधकस्य तु नामजः नागशेषात्तु भौ स्यात्पूर्वो याव
न्नामांकतो मनुः ७२ अधिकस्तु साधकस्य देयं मन्त्रेण साधितः तावत्संख्यांत्यायोगात्साध्यान विसाध
येत् ७३ हीनांशग्रहसंयोगेन तथाऽस्तोपपतितः ऋणस्थं यथा पुनः कुर्य्यात् मन्त्रसंदीप्तये पुनः ७४ ऋणीत
साधको ज्ञेयः साधको यदाधिकः यावत्स्यादधिकस्तावत्संख्याकानियदाचरेत् ७५ ऋणस्थ रणसंज्ञानित

मे॰ तं
७

दास्येसमतामवेत् शरचर्य्याश्च नः कृत्वा तदास्यात्कार्यसाधकः ७६ एकस्मिन्साधिते कार्ये पुनर्यातिसकृत् एकं तां तावत्
जपेच्च नः कृत्वा चैककार्यं समामवेत् ७७ तत्वमंत्रप्रकटितं सर्वतंत्रेषु गोपितं योधयोर्विजयार्थं तत्प्रसंगान्मातृ
मातृकां ७८ वक्ष्यामि तस्याश्चक्रं तु रचयेद्देवमेव हि पंच पंचाग्निरामाग्निरसनंदं मनामवं ७९ भूम्याद्यं पंचकोस
लेखा तत्र दयः षड्वर्जिताः एकादशस्वराश्चान्ये हीनाले स्वाश्च तन्मले ८० कफमायान्त्रिखेदणं नउभणोद्व
रवर्जितान् नामाद्यराङ्क संयोगाद्याम्नोजेतासशेषकः ८१ तत्पतायां द्वयोर्योगः कार्यश्चास्तावशेषितः ख
वेदनेत्रशरा रामाग्निभूदयष्वग्नितो जयी ८२ समयोरुभयोस्तत्र मंत्रं यंत्रं विना कलिः चौरमात्रा प्रवक्ष्यामि विजया
धनिचौरयोः ८३ पदेदहीषु समाखिनगाद्रिरसखेंधरा कलीकाः पूर्ववच्चैवमेकयोगोष्टशेषितः ८४ हीन
स्याहानिरधिके जयो गोप्यमिदं स्वराः राजमात्रां प्रवक्ष्यामि भूपयोर्विजयप्रदां ८५ वर्गाष्टकं काकवस्त्रीषु षड्वेदाश्च
इवरूपः द्वयं चभाजयेद्दस्मान्सममनष्टेधिके जयः ८६ तत्पशेषवर्गवलाद्वर्गे कोप्राणवीर्यतः मातृकाक
लं ह्यावदेकत्वे विजयप्रदा ८७ वक्रीउत्वेत्रुवुडुगेभृङ्गरन्ने पंच स्वरान्लिखेत् कफेदथभवमूर्वोदमशोणाश्च तद्धि
तो ८८ पंचभक्तेधिके शेषे जयो हीने पराजयः वामे रणे वा स्त्रीषु सोजयदा मातृका स्मृता ८९ भूषं षट्पंचभे
दाग्निद्विभूखशराः कृताः त्रिद्विभूस्तद्द्योवर्णान्नंदं शनेत्यहरेविनान् ९० संशृय्यनामवर्णकान्मात्राभेदेन
भेदितान् सममनष्टेधिके शेषे जयो हीने पराजयः ९१ समशेषविवकल्तकुर्यात्माणाच्चवर्गतः सेनापतिज

याऽर्थितमात्रोऽस्य एवं तद्देवता: ९२ रसाग्निलोचनयुगनागषड्गोत्रिवक्त्रय: त्वं भूश्रुतदयोलेख्यो: करणात्स्वरेरिता: ९३
आद्यास्तदेकयोगोऽर्कहीनाष्टाकैर्यथकेजय: कादिहान्तालिखेद्वर्णान् षंढान् पविवर्जितान् रसाग्नियुग्मवेदागषट्
कनाग्नियुग्मभू: विलिख्याकानयोहतगतिनोरेकसमिति: ९५ तत्राष्टमिष्टेदयिकागतितोजीवितं भवेत् सा
ध्यायाप्यस्य मित्रकापता षोडशमातृका: ९६ वि[illegible]येतद्गुरुमुखोत्राम कर्म समाचरेत् अन्नप्राशनसंस्कार: षष्ठ
सार्वजनीनक: ९७ स्वकल्पोक्तविधानेन मूर्द्धादीनाम मंत्रक: पितरस्तत्र संतृप्ता वाममार्गेण भैरवा: ९८ स्वेष्टदेवास्य
चक्रस्य पूजान्ते ह्यवशेषितं सतीर्थ्यसफलं दद्यान्मूलमंत्रमुदीरयन् ९९ एवं कृतविधानस्य तद्दिपत्तिर्न जायते अथ
सप्तमसंस्कारं चौलसंज्ञमस्य एव पार्वती २०० सर्वेषामेव कुष्ठिष्टं बाल्यघातकनाशनं वोद्धानोयवनानांच शिखोत्रस्या
प्यतेन च १ स्त्रीणामपि च कर्तव्यं सौभाग्यरोग्यहृद्ये वामे चूडास्तु कर्तव्या मंत्रबीजसमा: कचा: २ तीर्थे दिव्यस्थावेने
न्मे विशेषो वामिनामिति अथाष्टमं तु संस्कारं मोञ्जीवंधमहं ब्रुवे ३ गुरो: समीपेनयनं तच्चोपनयनं स्मृतं स्वक
ल्पोक्तविधानेन तत्कुर्याद् ब्रह्मवर्च्चसे ४ वामाचारैर्द्विजै: पूर्वं कर्त्तव्यं कुलदीक्षणं पश्चाद्दीक्षा तु सा विज्ञा व्यक्ता
सा त्वतितो भवेत् ५ दीक्षा न लघुदेवत्या साकपश्चान्महतस्तथा हृहृहैवतमंत्रेषु सिद्धेदद्भा: स्वयं वशा: ६ तेषां
ग्राह्याय च दीक्षा पुरश्चर्यां समारभेत् प्रयोगोऽप्यपिकुर्वीत न स्वेष्टस्य कदाचन ७ सच्चि तेवामस्यपुत्रं वाविनेष्टं दापय
त्तच लोमाद्भयाद्वा कामाद्वायोऽस्याङ्किहि मंत्रकं ८ शिष्यस्य जायते सिद्धि: गुरो: शाप: प्रजायते यस्माद्यस्माद्देवताया:

मे॰तं॰
८

प्रशक्तिर्यत्र यत्र च ९ तत्तन्मार्गे प्रशस्तास्तास्तु राज्ये राजवद्भवेत् तंत्राण्यष्टादश शतं मया प्रोक्तानि पार्वति १० येन येन तु य
त्सृष्टं तस्याधिक्यं तु वर्णितं निःपक्षपातं वक्ष्यामि मेरुतंत्रे यथार्थतः ११ सर्वेभ्यो वैदिकं श्रेष्ठं तन्मूलं तस्मात्तु तंत्रः स्मृतं तत
स्तांत्रे तु तत्रापि संहितार्णवास्ततः १२ यामलाः संगमास्तत्र मठीशानि च ताण्डवं इंद्रजालं कक्षपुटी वीरादि जैनं च शा
वरं १३ क्रमादपवित्रं तेषु यथायोग्येन सर्वथा नीचोच्चस्य पातस्यान्नीचोच्चान्यतो भवेत् १४ जातिदार्ढ्याय सर्वेऽपि स्वा
चारात्कर्म कुर्वते संस्कारं नवमं विद्यान्मंत्रजापसुव्रताभिधं १५ स्वकल्पोक्तेन मार्गेण वैदिकः तांत्रिकः पुनः एतद्व्रत
स्य संस्कारे गाणपत्यो मनुं स्मृतः १६ वक्रतुण्डादिकाद्देवादुच्छिष्टाद्यास्तु वामके संस्कारं दशमं सोमव्रतं वैदिकमाचरे
त् १७ स्वकल्पोक्तेन मार्गेण तत्स्थाने तांत्रिकः पुनः गृह्णीयाद्भैरवं मंत्रं बटुकाख्यं स्ववामके १८ कालभैरवमाद्यस्य
स्य कस्यापि दक्षिणे पुरश्चर्योपासकानां नाशकौ भैरवौ यतः १९ दरिद्रैः साधकैर्ग्राह्यः स्वर्णाकर्षणभैरवः एकादश
तु संस्कारमाग्नेयाख्यव्रतं द्विज २० कुर्याद्गृह्योक्तमार्गेण तस्मिन्स्थाने तु तांत्रिकः गृह्णीयाद्दक्षदेवानां मंत्रान्नादोषु
रोर्मखात् २१ सृजादिमंत्रास्तच्छिक्षां तद्व्रतनियमास्तथा द्वादशं वापि संस्कारं वैश्वदेवव्रताभिधं २२ तस्मिन्स्थाने
भवेद्दीक्षा स्वेष्टमंत्रस्य तांत्रिके त्रयोदशं तु संस्कारं गोदानाख्यं प्रकीर्तितं २३ तत्स्थाने तांत्रिकः कुर्यात्सर्वपापवि
मोचनं सत्पले तु समासीनः प्रादेशीवाद्यदोदकं २४ स्थाप्याग्रे सत्यया वाचा ततः संप्रार्थयेदिति पुरश्चरणकामो
हं पापं दापय तन्मयतः २५ आपराक्रं जपं कुर्वे देवताः संतु साक्षिणः पृथिव्यापस्तेजआकाशवायुः सूर्यो उड्भानि च २६ या

८

वच्छरीरेपापानिनिर्हंतिममदेवता: तावच्चप्रतिबिंबोमेमलिनाभाच्चपातके २७ शांतेपादद्दमध्येचयथासंदृश्यतांतथा
मुद्र: सच्छिन्नयोभूत्वाचिन्तयेत्पापपूरुषं २८ दद्यात्कृद्विस्थितेब्रह्मस्वंगुह्यपरिमाणकं विप्रहत्याशिरोयुक्तंकनक
स्तेयबाहुकं २९ मदिरापानहृदयंगुरुतल्पकटीयुतं पापसंयोगपद्द्वंद्वंउपपातकरोमकं ३० खड्गचर्मधरंकृष्णम
धोवक्त्रंसुदुःसहं एवंसंचिन्तयित्वातुअजंपकुर्वन्विचिन्तयेत् ३१ दीयमानंपापनरंजपान्तेभेदयेत्पुन: आदर्शा
दियदास्वच्छासर्वच्छायाप्रदृश्यते ३२ तदातन्निर्गतंपापंपुरस्थरणयोगता चतुर्दशानांसंस्कारंसमावर्तनमुच्य
ते ३३ तस्यस्थानेपुरश्चर्याकर्मव्यातांत्रिकैर्जनैः आदौसंदेपश्चाज्जन्मदिनेकृत्वातुकौलिक: ३४ आसायंतज्जपंकु
र्याच्चक्रंश्जंतथानिशि शक्तिभि:सहित:पंचमकारादिसमन्वित: ३५ एवंसिद्धिमवाप्नोतिनान्यथाजपकोटिभि:
विवाह: पंचदशम: सर्वेषांसंविधीयते ३६ विधवायाविवाहस्तुपिप्पलेनैवजायते सर्वपापविनिर्मुक्तास्तातुवि
ष्णुपदंव्रजेत् ३७ अब्राह्मणीवैद्विजर्याहृत्पमेकंतथापतिं षोडश: पितृमेधाख्य: स्वगृह्योक्तेनवर्त्मना ३८ वैदि
कस्तांत्रिकस्तत्रदेवस्थानेस्वदेवता स्थापयित्वावरेच्छाद्बाह्मणमस्तपस्थित: ३९ अथवाजजमानस्पमार्गस्य
तदभावत: आमश्राद्धंप्रकुर्वीतवामीतुपलपैतृकं ४० शक्तियुक्ताद्विजा:कौलेभोज्याश्चकार्त्स्न्येनयथा वर्जयेत्तु
लसीतत्रभृंगराजैर्नप्रजयेत् ४१ पाक: कौलिकवस्त्रेणापिण्डाश्चकृथिरोदना: एतै:षोडशसंस्कारै:संस्कृत:
साधकोत्तम: ४२ जीवन्मुक्तस्तदोत्तय:सामर्थ्येदेवतासम: अथषोडशवर्षेपहृसंस्कारानंत्रसंस्थितान् ४३ शा

मे॰तं॰
९

पैर्मंत्राविचार्यन्तेयान्कृतादेवनिर्मितैः अथादौसर्वमंत्राणांजातिः प्रोच्यतेमया ४४ गुरुणासाप्रकर्त्तव्यास्निग्धस्यस्नि
ग्धहेतवे नारीणाग्निविजन्यफट्वेयस्मिन्नाग्नेयकःसतु ४५ अन्यसौम्यःस्वापकालःइडायामग्निरूपिणः सौम्यस्यपिंग
लायांस्यात्तयोरन्यत्रयाश्रुतिः ४६ प्रबोधकालेसंजप्तोजाग्रतोजायतेमनुः अथवासंपुटीकृत्यलान्तानाद्यान्सविन्दुकान् ४७
उनमस्वरसविसर्गान्तानन्तकारंकेवलंपठेत् एवंजप्तोपदिष्टस्यप्रबुद्धः शीघ्रसिद्धिदः ४८ अथशाबरमंत्राणांजातिनिश्च
णुपार्वती कोस्यभाजनमानीयस्थहमस्मादिभिःकृते ४९ प्रजपेद्दविरात्रंतुयामेयामेशताष्टकं स्वादिष्यीताउयेद्य
स्याकाम्यपात्रंवदेदिति जाग्रतोभवेन्मंत्रस्त्वंभाषयाथनतुरीयके यामेदद्याद्दलिकालामणउजंभैरवस्यतु उकुट
चास्यदेवस्यस्फोटयेनारिकेरकं तस्यास्तथयासर्वदेवदेवाविमोहिताः यदातदातुभगवान्साचाचमधुसूदनः कः
प्रधानोभवतांमध्येकः श्रेष्ठस्त्रिगयंतां उन्मत्तांस्तुतदादेवाः श्रेष्ठोहमितिवाब्रुवन् किंचित्स्मितास्यभगवान्मोह
यत्रात्ममायया इत्येवोत्तस्यस्ववाक्याशायेवानुग्रहेहत्वंम सएवदेवःश्रेष्ठोत्रसर्वोवाप्यपरोपिवा इतिश्रुत्वाववो
विष्णुःसशापंचपरस्परं मंत्ररूपाण्यतोदेविसंस्कारैःशापमोक्षणं विनातुशापमोक्षेणकःसिद्धिंप्राप्नुयाज्जनः ॥
देव्युवाच शापःकेनकथंदत्तः शप्तेजप्तेवाकिंफलं निःशापत्वंकथंतेषांसिद्धिःस्यादितिमेवद श्रीशिवउवाच आ
दिमध्यावसानेषुवायुर्यस्यव्यवस्थितः चन्द्राद्योगवैवीजोनित्थायैकत्रसंगमः केनापिचसमाक्रान्तःसमंत्रःछे
दितोमितः कार्त्तिकेयेनतु जीयान्नविघ्नतेस्यमनोरथाः आदौमध्यावसानेवाभूवीजयुगलंभवेत् आदौयद्वाद्विधा

ज्यो॰ ६

९

वह्निस्त्रियामध्येंतनतोद्विधा रुद्रेशक्रस्यशापेनभुक्तिमुक्तिविवर्जितैः जातोमंत्रोवामदक्षमार्गीयोरपिसेवितो क्लींसें
फेंश्रीश्वेकतनमंयत्रवीजंनदृश्यते ङुकारोवासमंत्रस्तुशक्तिहीनकृतःस्मृतः यत्राहश्यत्रसंजमःसामर्थ्यंहन्तिमंत्रिणः
शक्तिहीनस्यवामस्यमरणंनात्रसंशयः नादौक्लीनवमध्येक्लींक्लौंन्तेवानैवदृश्यते असौपराङ्मुखोमंत्रोजातःस्व
र्ष्यस्यशापतः पराङ्मुखभंजमंत्रदेवतास्यापराङ्मुखी देवान्कार्येपिसंसिद्धिलाःकःस्यात्तुपराङ्मुखे आदावन्ते
तथामध्येह्रंवासंवानदृश्यते वधिरास्तेकृतनामंत्रादेवावार्येणशापिताः जप्तेनवधिरेमंत्रेविस्मृतिस्तस्यजायते
जायतेवधिरान्तेनमहाकालेनभाषिते सूर्यबीजंहकारःस्यात्तद्वह्निबीजंततःस्मृतः रेफोग्निबीजमुद्दिष्टंयत्तेनेत्र
त्रयंमम पंचान्तरेयत्रमंत्रेयत्रैकमपिनास्तिचेत् ममशापान्तोत्रहीनोड्डःस्वशोकामयप्रदः नादौमध्येनचान्तेवा
क्रौंवाह्रंसवाथहें फ्रैंयास्त्वाथवाफ्रंवानमोवाहामनुः सतशापेनकीलितोमंत्रोराजदेवेनपार्वति जप्तस्तुकीलितो
मंत्रोनसिद्धिमधिगच्छति मध्येयकोलकानिरोवाफट्द्वान्तेलहृयंयदि फट्हृयंवालत्रयंवानवेत्सस्तंभितामनुः शापे
नभैरवाणांसिद्धिंभवतिशोभने कदापिनैवङःस्वंवप्रायशोवफलंभवेत् आदौतयस्यमंत्रस्यक्रमात्सप्ताक्षरा
णिचेत् रेफेनवायकाग्नेणसंयुक्तानिमनुःसत वाय्वग्निशापसंदग्धसाधकंपरितापयेत् तस्मात्संस्कारयेद्दवि
सिद्ध्येयसाधकोत्तमः द्वाभ्यांत्रिभिरथोषड्भिरष्टभिर्वायुदृश्यते यदद्वैरनन्वितःषट्कारःसनिगद्यते नारसिंह
स्यशापेनत्रस्तःसंत्रासयेत्सदा स्वमादौसाधकंनैवसिद्धिःसंदृश्यतेक्वचित् ॐ वाह्रंवासकारोवानादौभीतोम

मे॰ तं॰
१०
मत्र

न्तुः सत्त्व ब्रह्मशापाद्धीनसिद्धिः भवेदतस्तत्कष्टदः आदिमध्यावसानेषु मिलित्वा मचतुष्टयं समंत्रो मलिनो मायाः
शापात्मालिन्यकारकः हूँ वादौ वा मंत्रमध्ये वान्ते फट्युगलं भवेत् तिरस्कृतो रुद्रशापात् साध्यं कुर्यात्तिरस्कृतं आदौ
तारद्वयं वान्ते वषट् वास्त्रमादेन कुट्टनकलहं कुर्यात् हालाशापेन भेदिताः हकारेण सकारेण रहितस्त्वान्तरस्त्वयः
स्तम्भः सिंहशापेन प्रोक्तो भीष्टफलापहः अष्टादशाक्षरादिर्यः पंचषट्कारपूर्वकः चामुण्डाशापतो जातो मदोन्म
त्तो न शोभनः मध्ये वेत्यं च फट्काराः कालिकाशापतः सतः मूर्छितो मूर्छितं कुर्यात् ह्रामिनंतु विशेषतः एवमं
त्रे च फट्कारपंचकं सतरं भयात् हतवीर्यस्तु शापेन हतनत्वीणत्वकारकः चत्वारो यत्र फट्काराः आदिमध्यावसा
निकाः अष्टादशाक्षरो हीनो ह्यातिंभैरवशापतः एकोनविंशत्वर्णस्थेन क्रीं क्रौं मांकारसंयुतः प्रध्वस्तः कामशा
पेन [illegible]ध्वंसयेत्कामकारणात् सप्तवर्णो मनुर्बालः कुमारोष्टाक्षरः स्मृतः षोडशार्णस्तु तरुणः प्रौढो व्योमाद्वि
वर्णिकः त्रिंशत्कलाः शांतवेदकाष्टावर्णास्तु यत्र तु सकृज्जपेन कालेन प्राप्नुः खोनिकुर्वते नवार्णो ओंकारयुतश्चा
मुण्डीशापतो मनुः निस्त्रिंशः सांकलिकयान्निस्त्रिंशेन न संशयः अन्ते न वा — स्वाहा वा नास्ति वायस्य मध्यतः वष
ट्वौषट्समेतं फट् एतद्वाना स्यात् सो मनुः निर्बीज इति संप्रोक्तो भवनस्यास्य साधकः सेवां कुर्वन्नभद्रं शनाशं वर्षत्र
याद्वितः आदिमध्यावसानेषु षट्फट्कारास्तु यस्य तु कौमार्यास्तु सशापेन सिद्धिहीनो न सिद्धिकृत् दशाक्षरो
यस्तु मंत्रः सगणेशास्य शापतः मंदोजप्तस्तु मंत्रस्तु कुर्याज्जन्मनि जन्मनि आदिव्यंजनसंयोग एक एव स्वरो भवेत्

10

तत्कृते कृतनोहानिमातंगण्याः शापतः स्मृतः द्विवर्षः सत्वहीनः स्यादाश्विरयस्यशापतः नाशयत्साधकवलं राज्ञः
सैन्यविनाशयेत् चतुर्वर्षः केकरस्तुजातः सर्प्पाविशापतः जपित्वाकेकरंमंत्रंचदक्षानैवपश्यति षडक्षरावी
जहीनाजातारावणशापतः वशाहृद्दिन नैजापादन्यथासीत्स्वेनहि सार्द्धत्रिसमस्सूर्य्याणां धूमावत्याशशापतः
(जपित्वाकेकरंमंत्रंचदक्षानैवपश्यति षडक्षरावीजहीनाजातारावणशापतः वशाहृ) धूमितास्याकुलंवितं
जायतेसाधकस्यतु विंशत्यथैकविंशाद्वत्रिंशद्वर्षस्त्वतारयः समस्याणिलितवायजपात्स्वप्नरतोस्मृतिः द्वाविं
शस्यदक्षरोमंत्रः सरस्वत्यास्तुशापतः मोहितः साधकंकुर्य्यान्त्पानादिव्यसनाकुलं चतुर्विंशतिवर्षीयः सम
विंशतिवर्षकः त्वथाग्नेराजमातंग्याः शापाद्दारिद्रकारकः त्रयोविंशचयारुद्रावर्षाः कौलिकशापतः मं
त्रोहमस्तज्जयेनछांदसोजायतेजनः षड्विंशकोनत्रिंशात्रिंशात्षट्त्रिंशादक्षरः ह्रस्वः शापाद्गहीनः कामना
पूरकोनहि अष्टाविंशादेकत्रिंशद्वर्षानंदीशशापतः अतिकूरः शाध्यनाशंकृत्वानस्पेच्चसाधवः अष्टत्रिं
शाक्षरोमंत्रोमातृकाणांतुशापतः अतिक्रयस्तजपेनस्वकृतेस्वस्यमत्रयः चत्वारिंशात्समारभ्यत्रिषष्टियाच
दक्षरं सव्रीडामालिकाशापात्सव्रीडाह्लः स्यसाधकाः पंचषष्ट्यक्षरायेषुमंत्रास्ते प्रांतमानसाः कामशापे
नतज्जापाद्योगस्यफलंनहि षट्षष्टितोनवनवतिपर्य्यन्तंकुजस्यतु स्यानइष्टास्तुशापेनजातास्ताहकुचसाध
कः यातिर्ध्वतिर्ध्यातिष्टतिःकंकयुंमहिगोचराः शतत्रयंयत्रवर्षाः शापिताः छिन्नमस्तया ह्रयंभवन्तुतिः

मेरु· तं· ११

स्नेहाः साधकानां भयावहाः निःकामैर्यतिभिर्जप्याः संसारस्नेहनाशनाः चतुःशतान्यथारभ्य यावद्दशसहस्रकं प्रतिहता
यज्ञशापाः स्तोभिकादिषु वर्जिताः सहस्राण्येषिकामंत्रा दण्डपाणेस्तु शापतः दण्डकाख्याः पीडिताश्च तज्जापाकष्टमाप्नुयात्
द्विसहस्राधिमंत्राः भार्गवस्य तु शापतः खण्डीकृताः सम्प्रयाते सिद्धिं खण्डकराः स्मृताः अन्यच्च एवं तु भो देवा मन्त्रनिर्जापितं
यदा सिद्धिर्न जायते तदा दत्तः शापः सदारुणः आश्वासनं देवतानां ज्ञातं सिद्धेरकारणात् उपदेशो गुरुः कुर्यात्तस्मात्तन्म
त्रशोधनं तत्प्रकारं प्रवक्ष्यामि स्पृ एवं तु सकलास्तराः गुरुः सिद्धासनेनस्थो गुदमेढ्रान्तरं हृदि वामेन पार्ष्णिना पीड्य त
स्योपरि तु विन्यसेत् पादं तु दक्षिणं गुल्फग्रन्थ्योरन्योन्यमर्दनं यथा स्यात्तत्प्रकारेण ततो दक्षिणपार्ष्णिना लिंगमूलं
विनिःपीड्य स्थिरकाय उपविशेत् गुदमाकुंच्य पवनं प्राणात्स्थितं तदा गुरुः उत्थापयेत्ततः प्राणवायुसंमर्द्य रोधयेत् आपा
नःप्राणयोः कुर्यात् संघट्टं चैकतः स्मृताः मूलाधारे चित्स्वरूपकुण्डल्यां परमात्मनि ज्ञानदोषस्वरूपस्य मंत्रं विचिन्त्य तत्रस्थं गुरुः
तस्य मंत्रस्याक्षराणि क्रमादेकैकशस्ततः सुषुम्नायाः पथमार्गेण मूलाधारे प्रवेशयेत् स्वाधिष्ठानेन तत्र क्रमेण शिरोरुह्य
नाहते विशुद्ध्याज्ञाचक्रे च भित्वा भित्वा प्रवेशयेत् एवं नीत्वा ब्रह्मरन्ध्रं तत्रस्थो सोममण्डलात् निर्गतामृतसंसिक्तमंत्राक्ष
राविभावयेत् पुनः ततस्तं मंत्रं सहस्रादिन्यासपूर्वं जपेत्ततः अष्टोत्तरसहस्रं तु तेन शुद्धो भवेत्मनुः उत्कीलशापादिनिर्मुक्तं प
श्चादुपदिशेत्स्वतं अल्पपुण्यजनयापापाधिक्यात्पापः कलौ युगे आशीर्वादफलं स्तोकं सर्वपापादिजं फलं वाचिकानां तु
पापानां नाशाय यत्नमथोच्यते श्रीपर्णी वा चंदनस्य पीठे चूतादिकस्य वा कस्तूरीकुंकुमाद्यैश्च विलिखेत्पंचभौतिकं चक्र

श्री ११

मावाहयेत्तत्रमातृकाख्यांसरस्वतीं यथोक्तविधिनापूजांकृत्वाचाष्टोत्तरशतं जपित्वामातृकांतस्यामथ्यात्त्वाभीष्टमंत्रकं स्व
रव्यंजनबिंदुसमर्गयोगपादक्षराणिव पृथक्पृथक्गथोदृत्यचैकीकृत्यगुरुलक्षितः गृहीतंजनयन्मंत्रंप्रोक्तंसंजननंवि
दुः आद्यंतेप्रणवंकृत्वाप्रणवान्तरितान्जपेत् अष्टोत्तरशतंमंत्रंवर्णानेतंतज्जीवनं रोचनाकुंकुमाभ्यांतद्भूर्जपत्रेलिखे
न्मनुं प्रत्यक्षरंशतवारंताडयेच्चंदनाम्भसा समुच्चरन्वायुवीजमेतन्नादतमुच्यते कुण्ठिताःशाबरामंत्राःताडिताःसिद्धि
कारकाः पूर्वोक्तपीठेसंलिख्यतन्मंत्राक्षरसंख्यया आहृत्यकरवीरस्यपुष्पाण्यथसमुच्चरन् प्रत्यक्षरंचतैःपुष्पैःप्रात
वारंहनेदिति उच्चरंवह्निवीजंचवोधनंत्वेतदुच्यते भावत्पीठेचतैर्द्रव्यैःपद्ममष्टदलंलिखेत् तत्कर्णिकायांमालस्यालि
ख्यकलिकैयेकया एकैकार्णंतन्मंत्रस्यतन्मंत्राक्षरसंख्यया बोधितुपल्लवानगृह्यतमेवमंत्रमुच्चरन् अभिषिंचाम्यमुंमं
त्रनमेइत्यभिषिंचयेत् नानासुगंधितोयेनपल्लवैकेनकाक्षरं एकमष्टोत्तरशतमभिषेकस्त्वयमतः अभिषेकोमंत्रशुद्धिं
कुर्यात्तृणंयथाजलं ज्योतिर्मंत्रस्त्रिलतीयोमलाधारेग्निमण्डले संस्कर्तव्यमनुंतस्यदग्धमेवंविभावयेत् आनवा
ख्यःसाहजिकःआगंतुःकार्मणःस्मृतः योगाख्योमायिकःप्रोक्तःसोमनुतमलत्रयं ज्योतिर्मंत्रेणनिर्दग्धमेकमे
विचिंतयेत् एवंतुविमलोजातःस्वमंत्रइतिचिंतयेत् ज्योतिर्मंत्रस्तुवेदादिर्ह्रौमितिद्व्यक्षरोमतः विमलीकरणंत्वेतत्
प्रयोगान्तेपिकारयेत् भावत्पीठेकुंकुमादिद्रव्यैर्मंत्रंविलेखयेत् ताम्रादिपात्रेकर्पूरवासितेनजलेनच सुदेनाप्यथ

मे॰ तं॰ १२

लिखितमंत्रेणाष्टोत्तरशतं अभिमंत्र्यजलंतेनमंत्रेणकुशाविंदुभिः प्रत्येक्षरंप्रोक्षयेन्निरेतदाप्यायनंमतं पुरश्चर्याक्रमेशि
तानांसमावर्त्तनवत्त्विदं कस्तूर्यादियेताम्रपात्रेमध्येमंत्रंविलेखयेत् पात्रान्तरेचकर्पूरादिकवासितसज्जलं गृहीत्वा
चार्घपात्रेनपरान्मंत्रमिमंमनं तर्प्पयामिनमोन्तेनतर्प्पयेदितितर्प्पणं ॐह्रींश्रींपूर्वकंमंत्रंजपेदष्टोत्तरशतं जप
देतद्दीपनंस्यात्सर्वमंत्रेष्वपीष्यते जप्यमानस्यमंत्रस्यगोपनंत्वप्रकाशनं संस्कारादशसंप्रोक्ताः सर्वतंत्रेषुगोपिताः
एवमेकादशप्रोक्ताः संस्कारादशपंचच प्रतिमंत्रंच[illegible] मानोजपोहोमस्तर्प्पणं मार्जनंभोजनंवापिद्विजानामि
षोडशप्रोक्ताः मंत्रस्यसंस्काराः किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतंत्रेशिवप्रणीतेसं
स्कारप्रकाशोद्वितीयः २ श्रीदेव्युवाच वाममार्गेकथंदीक्षादक्षिणेचकथंभवेत् किंतत्रावश्यकंकेषामितिमेनि
र्णयंवद ईश्वरउवाच शृणुदेविप्रवक्ष्यामिसर्वतंत्रेषुगोपितं दीक्षाविधिंपंचविधंतत्राद्यामुत्तमोत्तमं उत्तमंमहदा
द्यानांसामान्यानांतुमध्यमं ब्राह्मणानामल्पमुक्तं यतीनामपिवाल्पकं तस्मादादौप्रवक्ष्यामितुभ्यंयच्चोत्तमोत्तमं यस्मि
न्नज्ञातेचोत्तमादिभेदानोविषयोभवेत् तत्रादौमरणंकार्यांउत्तमोत्तमंकर्मणि स्थलादर्कांगुरोभ्रांयमरणस्थलमी
रितं भूमिस्तुखननाद्वोध्यास्वश्रकुणाहितस्यधः अस्थिकीटांगारमलादिकहीनंशुभावहं अन्यथातांसदंत
तांप्ररयेत्कुंभयामस्ता यामाद्वहिः स्थयातत्रविप्रोच्येश्वर्वस्मया तत्रतांसुसमांकृत्वाविस्तीर्णेभाजनेजलं अष्टांश

ख

नत्वरे: ख्यातं दरयित्वा प्रचारयेत् तस्मान्नेयत्र लेखा याजलमूर्द्ध समागतं तत्र दरयेद्वायत्रो नं निम्नयेत्ततस्थलं बुध:
एवं समीकृतानां तत्र भूमौ दिक्साधनं चरेत् सूत्रकर्कोटकीलानि गृहीत्वा वै निशान्तरे अग्रयन्तरं च संयुक्तान
काष्ठ वेदिका याम्योत्तराशांतमध्ये केंद्रा हृत्संसमालिखेत् लेखान्ततोहृत्तमध्ये तेन कर्कोटकेन तत्‌ धनु:कुर्य्या
त्ततश्चायं ततकुर्य्याचततः पुनः एवं चापानि षट्तत्र एकं भवति षट्‌चलं सौम्ययाम्ये तत्रयं कृत्वा दलानां मध्यदे
शत: दीर्घालेखा कृता सा तु भवेत्सर्वाप राभिधा याम्यपश्चिमयो: सौम्यपूर्वयोरुपदिस्थयो: चापयोरईंगसूत्र
मीशानी राक्षसी भवेत् अन्ययोश्चापयोरेवमाग्नेयी वायवी भवेत् विदिक्संस्थानि सूत्राणि समान्येव हि हृत्ततः
यथेष्टं वहिरानीय निखेनेत्तत्र कीलकान् वर्द्धं च तत्स्थो कीलानां मस्तके हृत्सूत्रकं समे कर्णे दिशं कं तत्क्षेत्रं
स्याच्चतरस्त्रकं गणेशं पूजयित्वादौ पुण्याहं वाचयेत्सुधी: ततः पंचनिनादेश्च मण्डपं रचयेत्क्रमं मण्डपं कुलदीक्षा
यां कुर्य्याद्विंशतिहस्तकं मध्यमांसषंडश्रीनां समावेशोययाभवेत् मण्डपोष्टादशकर: सिद्धांते वाममार्गक अल्प
त्वान्नत्र कुण्डानामधिकेपिसपंचके वैदिके वह्नसामग्र्यां नवकुण्डेतु षोडश कुण्डाल्पतायां सामग्र्यामल्पायां या
वेदहस्तकः दक्षिणेवह्नसामग्र्यां सूर्यहस्तस्तु मण्डपः अल्पायां दशहस्तः स्यान्न्तः वहस्त:सदाविशा सू
द्राणां समहस्तस्स्यात् शंकराणां तु पंचच प्रोक्ता मानं मण्डपानां सर्वतंत्रेषु गोपितं प्रोक्तानानाविधा

मेरु० तं० १३

13

हस्तास्तत्त्रिसर्गयमध्यस्थरणं यस्मिन्देशे च काले च समुत्पन्नाय यथा यवाः तेषामष्टोत्तराणां स्यादंगुलं तत्त्विह जन्मनां सतो
दरैश्च शूद्राणां संकरादीनथापरैः अदैविकस्य विप्रादेरेतत्संख्याकशालिभिः यत्र कर्त्ता स्वयं तत्र मानं स्यात्तदतोन्यथा
आचार्यदक्षिणकरे मध्यमांगुलिमध्यगं पर्वणोरंतरं दीर्घं मात्रांगुलमुदाहृतं उक्तायः प्रतिमायाः प्रासादादेस्तु
निर्मितः वेदिकापीठशिविकारथाद्येतत्प्रमाणतः विनांगुष्ठेन शाखाभिर्मुष्टिरंगुलिभिः कृतः चतुर्द्धा विभजेदे
कोभागो मुष्ट्यंगुलं तु जत् होमांगानि स्रुवादीनि कुण्डस्थण्डिलवेदिका यज्ञोपवीतमन्यानि कुर्यान्मुष्ट्यंगुलेन तु
यंकं चित्योरुषायामं विभज्य दशधा पुनः एवं द्वादिमध्यार्द्धकोन कृत्वा तेष्वेकमंगुलं देहलब्धांगुलं नाम संज्ञानी
यान्नस्यतत्पुनः एभिश्चतुर्विंशतिभिः हस्तः स्यादंगुलैः पुनः अनेन प्रतिमां मानोन्मानमेव च नराणां चा
पि नारीणां कुर्याद्योगोप्यप्रकाशिते चतुर्दशकरं कोटिः होमे स्यान्मत्रिसंयुते अन्यथा द्वादशकरं लक्षहोमे षडिकरं
मण्डपं नवधा कृत्वा मध्ये भागस्य वेदिका संभास्तु वेदिकाकोणे मण्डपाद्बाह्यतोबहिः पंचमांशं न्यसेद्भूमौ पुष्ट
तांशांशस्तत्र तु मस्तके कलशाकारं तद्दशांशेन कारयेत् छायामात्राभवे देवी नवकोष्ठेष्वसंस्थिषु मण्डपस्य
तृतीयांशदीर्घास्तंभाः न्यस्तविन्यसेत् द्वादशैवन्तपंचांशो भूमौ कुण्डं दशांशतः मध्यस्थमस्थितं कुण्डं मदंगाभप्र
कल्पयेत् वायुस्तंभोर्द्धतो देया वलयो द्वादशैव हि यत्तदीक्षाविधौ पद्मनिभं कुण्डं तु कारयेत् त्रिधारं वामदीक्षा

ह्य

१३

यांशं त्वां भवेत्स्वेवमुखे चतस्राचः कोणवेदी सर्वफलप्रदा तडागादिप्रतिष्ठायां पद्मिनी पद्मसंनिभा राज्ञां स्यात्सर्व
तोभद्रा च तुर्भद्राभिषेचने विवाहे श्रीधरा देवी विंशत्यस्त्रसमन्विता वाममार्गेण दीक्षायां शुभा त्र्यस्रा तु वेदिका
स्तम्भानामपरिव्याख्यास्यत्र नानिवृक्षजनिर एकजातीनि काष्ठानि विधा स्तम्भगलन्यसेत् नारिकेरदलैर्वंशकैर्वाछा
ऊँसा दयेत्पुनः शृंग्रामाकृततल्पाद्यादिभयं न स्याद्यथा तथा ष्टवैक्तसंस्थापितपिधत्कुर्यात् द्वाराणि चत्वारि तु मण्डपस्य
पंचांशमानात्खलु देहली स्यात् द्विद्वारा क्वचित्तत्र कपाटशाखे वाममार्गे द्वारमिदं दक्षिणेत्वेद मण्डपे कुर्याद्दे
हालंकारम्पांसाष्टांगुलकरद्वयं मध्यमे मण्डपे कुर्यात्साष्टांगुलकरद्वयं हीने करद्वयं तस्याद्विताद्विगुणमता
सर्वद्वाराद्बहिर्हस्तमात्रांतस्त्वाभवं ततः श्रेष्ठमकनिष्ठेतु समषट्पंचहस्तकं उच्छ्रितफलकं कुर्याद्विहस्ततद्दृशां
गुलं तथा पंचांगुलं स्थूलं विषमं चतुरस्त्रकं वितस्त्याचोन्नतं शिखं द्वारस्योभयपार्श्वयोः स्थापयेत्फलकौ द्वा
तुश्रेष्ठमध्यकनिष्ठके मिण्डपे तो दीर्घतया क्रमात्सार्द्धकरद्वयं सपादद्वितयं युग्महस्तं पंचांगकं भुवि निषने
दग्निमीडे इति गायत्र्या पार्श्वयोर्द्वयोः तत्सजातीयकाष्ठेन तावद्विस्तारगर्भकं चतुरसं तु विषमं द्वयोरुपरि कील
येत् दर्भमालां च बध्नीयात्सर्वद्वारे विधिस्त्वयं एवं तु दक्षिणद्वारे तद्वारं स्नानकाष्ठजं शेषे त्वेतिनाम्से न्मालां वेष्ट
येत्सर्वतस्तथा औदुम्बरमयं कुर्यात् पश्चिमद्वारं तस्त्विदं अग्निरा या हि मंत्रेण लक्षतं वेदिकेमरवे प्राग्वदेवं प्रकल्वी

नवहस्तसमयंतथा शन्नोदेवीतिमंत्रेणसौम्यदिग्द्वारतोन्यसेत् तेषामुपरितिर्यक्स्यात्काष्ठंनामध्यतोविलं कृत्वा
तोरणजातीयकाष्ठेनरचयेत्कुंभं श्रेष्ठमजयमेघशैवजागेत्रिशूलकं विश्वेशाग्रांगुलंदीर्घंतच्चैवतथैशाविस्तृतं
वैसवेद्वादशांशेनशंखचक्रगदांबुजं प्रागादिक्रमयोगेनन्यसेत्सोरोपिवैसवः अजवैमध्यमंस्कंगंकिंचिद्व
क्रंतपार्श्वयोः एवंशूलेगणपतिःशिवाद्याशिववन्मता ः ततस्तुमण्डपस्याग्रेभूम्युर्द्धंदशहस्तकः भूमौकरद्व
यंवंशः स्वक्षवस्त्रावगुण्ठितः विस्तृतस्त्वेकहस्तेनदीर्घः पंचकरैर्ध्वजः मंत्रदेवंलिखेत्तत्रसायुधंचसवाहनं
घंटाचामरसंयुक्तंदेवतावर्णवर्णकं स्थापयित्वाध्वजंपश्चाद्दशदिक्षुप्रकल्पयेत् दिगीशानांपताकाश्चध्वज
स्यार्द्धप्रमाणतः वेदोक्ततत्तन्मंत्रेणतत्तवर्णाश्चतद्दिशि त्रातारमितिंद्रस्यतिचपीतवर्णाहरेर्दिशि आग्नेय्यांपि
अं॰लाव्रग्नोआग्नेर्वरुणमंत्रतः स्वगंनःपंथाममनुनाकृष्णवर्णात्वयास्मृता असुन्वंतेतिमनुनानैऋत्याधूम्रव
र्णिका ततायामिवरुणेतिवरुणेसितवर्णिका आनोनियुद्भिरितिचवायव्यांहरिताभवेत् वयंसोमव्रतेर
तिसौम्यायांचेंद्रवर्णिका तमीशानमितीशान्यामतिश्वेतापताकिका ईशानपूर्वयोर्मध्येशेषंरक्तपताकि
नः तोयःनैऋत्यमध्येतुविधिंरक्तपताकिनं वाममार्गेवेदमंत्रोवज्रपातसमःस्मृतः ब्राह्मणोनावाममा
र्गीनरकायैवजायते मंत्राभावेनाममंत्रान्प्रणवाद्यान्नमोन्तकान् पठेद्दक्षिणमार्गेतुवामेप्रणववर्जितान्

मण्डपोपरि बध्नीयादिति स्थितं वितानकं अलंकुर्यात्पुष्पमालादिभिरेनं तु वेष्टयेत् आम्राश्वत्थदलोत्पन्नया युक्तयादी
र्घमालया स्तम्भान् तु कूलैः संवेष्ट्य मध्ये कुर्याच्च वेदिकां इष्टिकाभिरपक्वाभिर्हस्तविस्तृतपिण्डिकां मण्डपायाम रुद्धा
शानवस्नेह ग्रामकैः अशेषमन्त्रतो वापि तारतम्यविलोकाच्च सामर्थ्यादेः समावेशो यथा स्यादिति मण्डपः अयुताङ्क
तिहोमे तु विधेयः स्थण्डिलोपरि एकहस्तमितं कुण्डं दशलक्षावधिस्मृतं लक्षाणां दशकेनैकं हस्तं हस्तं विवर्द्धयेत्
दशहस्तं कोटिहोमे वेदिकानामितीरितं मयमासादिहोमस्तु कुण्डपवविधीयते पञ्चाशत्सम्मिते होमे प्रकोष्ठकृत
मुष्टिकं कुण्डस्य मानं भवति शतेषु त्रिसमं भवेत् सहस्रं हस्तमात्रस्याद्द्विहस्तमयुते मतं चतुर्हस्तमितं लक्षे षड्ढस्तं
दशलक्षके कोटिहोमे चाष्टहस्तं कुण्डं वा मे विधीयते एककुण्डविधाने तु चतुरस्रं विधीयते ब्राह्मणानां विशेषेण स्तं
भेनचापि सर्वगं नवकुण्डविधाने तु वह्निभागे भगाकृति भोगार्थं चापि पुत्रार्थं वामिने चतुरस्रवत् अर्द्धचन्द्रनिभं याम्ये
वैश्यानां सर्वकर्मसु अन्येषां मारणे प्रोक्तं च तं कुण्डं प्रपीष्यते त्रिकोणकुण्डं नैऋत्ये दिग्वातकरं स्मृतं विद्वेषाकार
वंतैतं छूद्राणां च विशिष्यते वृत्तं मुख्येन विप्राणां सर्वेषां शान्तिकर्मणि पश्चिमायां तु नन्काय्येवो हादीनां च सि
द्धिदं षड्कोणं मुच्चाटयति ह्येदेषु च विशिष्यते वायव्यां कारयेत्तु स्वस्तिकराणां विशेषतः उदीच्यां पौष्टिके पद्मं वृष्टि
दं तु ष्टिदं तथा सर्वप्रयोगेषु पूतनयापरप्रीतिकरं मतं अष्टकोणं मुक्तिकरः मेशान्यां तु हि धीयते कारागृहात्तथा

मेरु॰ तं॰ १५

15

रोगाद्यैश्चिंतादेर्मोक्षमाप्नुयात् अष्टकुण्डीविधानेन क्रमोयं नवकुण्डके नवमं चतुरस्रं स्यात्पूर्वैशानदिगंतरे विधानेयं
चक्रुंडी नामीशाने पंचमं भवेत् सप्तकुण्डविधाने तु नखातो वेदिके बहिः अग्न्येकं पंचकोणमभिचारविनाशने न
याम्यस्तु सप्तकोणं चक्रुण्डं भूतनिकृन्तने अथादौ चतुरस्रस्य कुण्डस्य विधिरुच्यते नाभियोनिसमायुक्तं क्षेत्रं कुण्ड
त्रिमेखलं द्विमेखलं तु शूद्राणां शंकराणां कुमेखलं यावान् कुण्डस्य विस्तारः खननं तावदेव हि यावत्कुण्डमिहे
ष्टं स्यात्तावद्दिक्साधने कृते चतुरस्रं समं कुर्यात्समकर्णं च शिल्पयेत् एकहस्तस्य यः कर्णो भुजास्तैः तु कस्य
ये द्विहस्तस्य तु कर्णः स्याद्द्विहस्तभुजसंमितिः चतुर्हस्तादिकेष्वेवं कंठः सर्वत्र भूसमः जिनभागसमास्तस्य
बहिः कार्यास्तु मेखलाः द्वादशांगुलविस्ताराद्योत्सेधाश्चतुरंगुला तदूर्ध्वमपरा दीर्घाष्टांगुला तावदुच्छ्रिता
चतुर्भिरंगुलैर्दीर्घा तावदुच्चा तदूर्ध्वतः दैर्घ्यात्त्र्यंगुलो योनिस्त्र्यंशोनाविस्तरेण तु एकांगुलोच्छ्रिता सा तु प्र
विष्टाभ्यंतरे तथा कुंभद्वयसमायुक्ताश्वत्थदलवन्मता अग्रस्थमेखलायुक्ता मध्ये वा युक्तिसंमता योन्यास्तु
पश्चिमे भागे मेखलात्रितयाद्बहिः चतुरस्रं भवेत्पीठं कुण्डषष्ठांशविस्तृतं तावद्दीर्घं तथोच्चं च नारंतोन्मध्यतो
मयेत् योनिमध्येथ तद्वत्कुण्डषष्ठांशमानतः प्रागग्नियाम्यकुण्डेनाप्रोक्ता योनिरुदङ्मुखी शेषाः पूर्वमुः
खा योनिकुण्डे योनिं च वर्जयेत् कुण्डमध्ये ष्टकेंद्रात्तु कुर्यात्कर्कटकेन तु प्रसारितेन व्यासार्द्धभागतुल्येन तत्समं

१५

षष्ठांशेन तु हीनं स्यान्सर्वहीनं तु कर्णिका कर्णिकाग्रे वा तु हस्तान्मध्यन्ते रेष्ट दलानि तु एवं षडंगुलोच्चः स्यान्नाभिर्वेदाश्व
मीरितं इष्टस्य चतुरस्रस्य जिनांशो भाग उच्यते सपादैः पंचभिर्भागैर्मध्यसूत्रं विवर्द्धयेत् प्राच्यामथ प्रकुर्याच्च
चतुर्द्धा वितरस्त्रकं मध्यतो भ्रामयेत्कर्कटकं पश्चिमसंस्थयोः अर्द्धचन्द्राकृतिं तद्वद्बहिर्द्दिक्षु पोस्तदग्रतः चिह्नान्त
पातयेत्सूत्रं द्वयोरपि तदा भवेत् अश्वत्थदलसंकाशं योनिकुण्डमदः स्फुटं वा प्रागमानाश्चात्र कर्तव्या योनिरूपा हि मे
खलाः चतुरस्रीकृते क्षेत्रे दशधा विभजेद्बुधः एकमेकं त्यजेद्दशमं यथा चतुर्द्धा च तत्र वितत् न्यासस्त्रं पातयेदग्रतन्मा
नाद्भ्रामयेत्ततः अर्द्धचन्द्रनिभं कुण्डं रमनीयमिदं भवेत् अत्र तयाम्यपृष्ठं स्यात् एकतन्मारण्यायवै सौम्यपृष्ठं ततोन्यत्र
योनिः पश्चिमदिग्गता अग्रप्राक्त्रिभुजे कार्यं लं वा स्वल्पास्वयोपि च सान्तरं सर्वतन्त्रेषु प्रोक्तमत्र निरन्तरं एकहस्ते
तु हस्ताया भुजाश्च द्वादशाङ्गुलः द्विहस्तादौ द्वयं पंच त्रिहस्ते पुर्ककं भमयः चतुर्हस्ते त्रयं चंद्रं पंचहस्ते त्रिगोशराः ष
ड्हस्ते अष्टरामाश्च नगेभ्याकृति सागराः अष्टहस्ते कृतागल्मादेवी विश्वाग्नयोगवि वेदातिधृतियुग्मानि दशह
स्तभुजा इमे व्यासार्द्धचतुरस्रस्य स्वस्याष्टादशभागयुक् तावत्कर्कटका हीनं हीनं कुंडमिहोच्यते रचयेच्चतुरस्रस्य व्यासा
र्द्धेनप भागयुक् तावत्कर्कटकेनापि कुर्याद्धीनं मनोहरं तेन कर्कटमानेन चिह्नषट्कं च पूर्ववत् कृत्वा तत्र भुजा
न्दत्वा कुण्डमेवं षडस्त्रयेत् इष्टस्य चतुरस्रस्य चतुर्विंशांशकल्पनां कृत्वा तन्मध्यतः सूर्यभागकर्कटकेन च ॥

वृत्तंकुर्य्यात्तन्नसार्द्धइतित्रिभागेर्द्वितीयकं दिग्विदिक्कान्तरालेचसूत्राण्यष्टौप्रपातयेत् ततोन्तर्वृत्तरेखायाईशसूत्रायस्त
त्रतः रेखानयेद्बाह्यवृत्तपर्य्यन्तसूत्रस्पर्शइति ततोदक्षिणरेखायामन्तर्वृत्तस्पर्शइति तावमानयेद्दलंतस्मादेवमष्टदला
निच अंशव्याससार्द्धकेनापियद्वृत्तंसातुकर्णिका ततःषडंगव्याससार्द्धवृत्तेनतुकेशराणिच व्यासषष्ठांशमानोत्वाक
र्णिकाकेशराणिच गुरुकृपयाज्ञातानिखनेयथापद्माकृतिर्भवेत् पद्माकृतिप्रकुर्वीतकण्ठमेखलयासह कार्य्यंतथा
वारुकाभिश्चतुरस्रसमंयथा अथेष्टचतुरस्रस्यव्यासः स्वद्वादशांशयुक् तेनैवभ्रमयेद्वृत्तंविशानेत्रदिगष्टके
क्रमान्मत्स्यैस्ततउपरिभ्रजांदद्यात्समानिति अष्टाश्रंजायतेकुण्डंतद्वत्कण्ठश्चमेखला इष्टस्यचतुरस्रस्यव्यासा
र्द्धस्वनवांशयुक् तद्व्याससार्द्धेनवृत्तंस्यात्तत्रविंशानिपंचतु समभागेनदेयानितेषुसूत्राणिदापयेत् ज्यारूपा
णिपञ्चलोपात्कुण्डंपंचास्रकंभवेत् इष्टस्यचतुरस्रस्यव्यासार्द्धपंचमांशयुक् भ्रामयेत्तेनवृत्तंतत्सप्तदांशाक
लान्नयेत् रेखान्तान्येतानिकुण्डानितानित्रिकेस्मान्निकर्मणि अन्येभिकाम्यकेष्ठानिवियोनीतिस्मृतानीरिते आचार्य
कुण्डंनवमंचतुरस्रंतुवेदिके अष्टाशकोणतत्वारिदिक्षुकुण्डानितानित्रिके तदशक्तावेकमेवचतुरस्रंप्रकल्पयेत्
शक्ताउपासनेवामपश्चिमेकंयोनिकुण्डकं अनेकदोषदंकुण्डंमानन्यूनाधिकेयदि तस्मात्सम्यक्परिच्छेदंकर्त्तव्य
शुभमिच्छता रेखाधिकेभवेद्योगीहीनेयेनुधनक्षयः वक्रकुण्डेतुसंतापोमरणंछिन्नमेखले मेखलारहितेशो

कोप्याधिके चित्तसंतय: भार्याविनाशकं कुण्डं प्रोक्तं योन्याविनाकृतं अपत्यध्वंसनं प्रोक्तं कुण्डं यत्कंठवर्जितं
मृगंगाररहितं यच्च कुण्डं जर्जलमेखलं यजमाने विनाशाय प्रोच्चारः स्फुटिते भवेत् स्वल्पाधिके स्वल्पदेष: स्वल्पही
नेदरिद्रता अन्नारे जठरे रोगः छिद्रे कुण्डे तु वाच्यता यथोक्तकुण्डे पुत्राप्ता देवं जाते फलं त्विदं षट्वाणाद्विव
क्तिनेत्रे मिताः स्युः पंचमेखलाः धर्मभेदे जातिभेदे चाचार्ययजमानयोः षष्ठांशेनाष्टमांशेन मेखलाद्वित
यमतं कौलिके वाममार्गे च वैदे जैने च शावरे एवं कृते मण्डपे तु वास्तुपूजां समारभेत् नूतने पि गृहे का
र्यान्यथा महदुपद्रव: स्थाली चलतांत्रिकी चेति द्विविधा सा निगद्यते वास्तुनामा पुरा कश्चिद्दैत्यो भून्महाब
रः त्रैलोक्यं निर्जितं तेन त्रिपंचाशच्च देवता: येरणे संमुखे जातास्तेन ते निपीडिता: पुनः पुनर्जितायुद्धे
स एवासीत् प्रजापतिः दिव्यवर्षसहस्रांते देवा: शरणमागता: विष्णोर्मम च पार्वत्या दैत्येंद्रेणापि तत्कृतं
योद्धुकामः सोभ्यथावन्नारदेन प्रचोदितः कृतं युद्धं तेन सार्द्धमस्माभिर्वर्षपंचकं ततो दैत्यो मदोत्सिक्तो विष्णुमा
याविमोहितः उवाच वचनं तुष्टो ब्रीयतां ब्रीयतामिति नेंद्रेणा च कुवेरेण मम तोषकरं कृतं स सैन्येनापि तद्युद्धं
त्वया तज्जटिलेन हि कृतं विष्णुसहायेन पार्वत्यर्द्धांगधारिणा तेनाहं तुष्टिमापन्नस्त्रैलोक्यपरमेश्वर: अदेयं
नास्ति मे किंचित्तत्प्रार्थयतं त्रयोपि च इत्याकर्ण्य वचस्तस्य शिवयोभ्यप्रचोदितः हरिप्राह महादैत्यं दैत्येंद्र

नेरु॰ तं॰ ८

17

त्वत्समोत्तिकः सर्वत्रिवार्कं कुरुष्व तदा वाचोर्ध्वरोमया शिवेनापि च पार्वत्या एक एवापरो न हि त्रिरुवाच तथा दैत्यस्तदा
विस्तुर्व्यजिज्ञिपत् यथा ते त्वयि तं मम सद्‌उपायः प्रदर्श्यतां विस्मोक्षलमिति ज्ञात्वा दैत्येन्द्रस्तत्तमभाषत अवश्यमेव गन्तव्यं
सर्वं कालं मृत्योर्हरे तथापि स्वप्रतिज्ञार्थं योगच्छति स जीवति परं त्वेकान्तमेवं वृशो यैश्चमत्सेवनं कृत्तं तस्य मार्गं दर्शि
यिता देहोयं विनिपात्यतां कालेन तस्मिंश्च मोदेवा भागुवाचाशरीरिणी दैत्येन्द्र कुरु माशोकं भूमेर्जन्मतत्वा भवत् न
चैवं तत्वलं यया हि त्वन्नोषार्थं वरं स्मृएण येवस्मी: स्वसम्भोगार्थं करिष्यन्ति नवं गृहं तत्र त्वं उत्तमवसत्तेनानाउ:खेरु
पद्रुताः कालकर्णादिका दासा पा विनायकमुखाश्चते सेवकाः पीडयिष्यन्ति इत्याज्ञा पारमेश्वरी इत्याकर्ण्य वचः
सोपि गर्तं कृत्वा महाविलं प्रविलेश ततो देवैर्मत्स्याषाणेः प्रशंतिं तेनये निर्जिता देवाः पुनरुद्गमशंकया तस्यो
र्ध्वं तत्र त्रिपंचाशन्निवासं चक्रुरुद्यताः तस्माद्वश्यं ते भज्याः गृहवासमहत्वेषुरण मरणं त्वत्र तद्विधिं देवा वामदक्षि
णमार्गतः पाषाणप्रतिमायां वा वास्तोष्पते प्रतिजानि इति वैदिकमन्त्रेण तस्यावाहनं शर्वकं नाममन्त्रेण चा
न्येषां श्रद्धां कृत्वा प्रपूरयेत् नैर्ऋत्यकोणे गृहस्य च तरस्याकृतिं शुभां कृत्वा समतलां भूमिं वितस्त्यद्वां चवेदि
कां विस्तारायामतो हस्तमात्रां तत्र लिखेद्बुधः एकाशीतिपदं चक्रं वैदिकं तत्र देवताः मध्यकोष्टेषु नवं वेसता
दो ब्रह्माणमर्चयेत् आपवत्सं तदीशाने प्रागर्ध्यमन्त्र त्रिकोष्ठके आग्नेये सवितारं च विवस्वन्तमथा... इन्द्रं दैत्ये

य्यमिरां

पुभिः

८

क्ष्मा त्वार

अस्यादिग्भागेमित्रंपश्चिमगेविभु वायव्येराजयक्ष्माणंसुमेरुंचोत्तरत्रये वेदकोष्टेषुचैशान्यामीशकोणाच्चदेवताः

रवी

शिखीपर्जन्यश्चापश्चादितिश्चाक्कोष्टयोः द्वयोः क्रमोदने पंचदेवास्तान्तथाः सर्वमार्गगतः जयन्तोद्वौसत्यसत्यभृशश्चा

ग्नेयकोणके अंतरीक्षस्तथावातः पूषासावित्रपवच चतस्कोरीशतोदेवास्ततोदक्षिणपंचके सुमेरुक्रमाच्चवि

तथोगृहरक्षयमौतथा गंधर्वोभृंगराजश्चनैरृतीष्टचतुष्कके ईशानीतोजयमृगौपितृदौवारिकौतथा ततः

पश्चाद्दिकेपंचसुग्रीवःपुष्पदंतकः वरुणोसुरशोषाश्चवायव्येईशानस्तथाः रुद्रश्चपापयक्ष्माचरोगश्चो

तोत्रि

त्तरपंचस मुख्योभल्लाटसोमौचभुजंगश्चादितिस्तथा देवापंचचत्वारिंशद्यर्च्याश्चिमक्तितः अथकोंतिकमा

मौतचतः षष्टिपदेतथा कोतयोः स्तत्रयुगलंमध्येब्रह्माणमर्चयेत् चतुःकोष्टेषुतस्यवायास्तकोष्टद्विकेद्विके

आर्यकंचविवस्वन्तंमित्रमन्यमहीधरं साविताशक्रः ॐ इन्द्रजिद्रुद्रतज्जयो। आपवत्सौचेतिशेवाः कोण

द्विकोष्टयोः सर्वग्रहचार्यमाणंजंभकंपिलिपिच्छकं चरकिंचैवविदारींचशतनोशर्वतोद्वयोः ईशानश्चाथपर्ज

न्योजयन्तःशक्रभास्करौ सत्वोभृशान्तरीक्षश्चदिर्वाशकोष्टगाःक्रमात अग्निःपूषाचवितथोयमोथगृहरक्षकः

गंधर्वोभृंगराजश्चमृगोदक्षिणदिग्गताः निरृतिश्चतथादौवारिकःसुग्रीवकस्तथा वरुणःपुष्पदंतश्चासुरः

शोषाख्यरोगकौ पश्चाद्दक्षयोर्नरेवायुर्नागोमुख्यस्ततःपरं सोमभल्लाटार्गलाख्याअदितिर्दितिरुत्तरे ब्रह्मस्यानंतर

कृवर्णे दिशः पीतैर्विदिक्सितैः ततो दिशस्तु हरितैर्विदिशः कृष्णवर्णकैः अरुणः परिधिः कार्यः सुंदरं मण्डलं भ
वेत् व्रीहिमुद्गयवैः दोद्र्ह्यतडंगपस्तैः क्रमात् अष्टोत्तरशतं चाष्टोत्तरविंशतिमेव वा प्रत्येकं तेऽनेद्व्यैर्मंत्रैस्तुः हव्य
पायसैः बलिं च तेषामूर्ध्वीत पायसैर्ध्वंजनाद्विनैः सुसितैर्डंगपकदलीफलाद्युपादिसंयुतैः एवं सिद्धे गते भानोः पू
र्णायां प्रतिवत्सरं स्वगेहे वास्तुशांतिं योमृण्डपेषु समाचरेत् न बालमरणव्याधिर्भूतप्रेतादिकानि च न सर्प
पीडनान्योन्यकलहाद्यशुभानि च पुत्रपौत्रधनारोग्यपशुदासीसमृद्धिभाक् अरोगी विजयी ख्यातश्चिरंजीव
ति तद्गृहे राजवेश्मसु सर्वत्र तथा च महिषीगृहे सचिवामात्यसेनानिभवनेषु पुरे तथा विदध्यात्प्रतिवर्षान्तश्रीक
सिद्धैकदेशिकः न चेदुक्तान्यथारूपफलैः क्लेशो न संभवेत् भैरवदेवपारांनां योगिनीनां विशेषतः वामाचारैर्ब
लिः कार्या महिषैर्वा पिशुकुक्कुटैः आराधितास्तु वामेन जायन्ते तिबर्द्धिताः देवता बलिमिच्छंति न तद्धीनं हंनिसा
धकं मद्यमांसप्रमत्तास्ते प्राक्तनेनप्रचोदिता कदाचित्कुभमिच्छंति तस्मात्सद्भिर्न वामतः क्रियते मण्डलेन तासापा
नं तु निकटे यतः शुभं भवति वा न वा यथाशास्त्रे तथा जने यावन्न मद्यमांसाशी जनस्तावदलोलुपः भक्ते तस्मि
न्तन्मनाः स्नानकजपः क्वच देवताः मद्यमांसादिकस्यागात्स्य वातिनिषेवनात् दृश्यते तल्पत्वरूपायः स सिद्धो
न्मत्तपातकी एवं परीक्षकर्तव्या सिद्धानामपि संगतिः सत्संसर्गी पंचमोयमन्यसंसर्गे गणगणपते कालत्वरूपेण कलिना

गीतागाथाविधेश्वरः मर्त्यपैर्यद्दृषोनश्यत्तस्याद्दोविनश्यतः धान्यवीदान्नयंनश्यत्सर्वनाशस्तवामतः इतिसंचिंत्य
भोदेवाः स्वयमःश्रेयसेभवेत् वास्तुशांतिविधायैवंसदसज्ज्ञानहेतवे सप्तभिर्नवभिर्वापिदिनैर्दीक्षादिनात्पुरा
वीजारोपनकर्मेदंकर्त्तव्यंसर्वकामदं मण्डपोत्तरदिग्भागेसुसंहततरंपरे भवनेमण्डलंकुर्याद्दक्षाःप्रागवरु
णायुतं याम्योदीच्यायतंवामदीक्षायांसंप्रशस्यते गोमयेनोपलिप्तायांभूमौदद्याद्वामके सतैलतण्डुलैनैव
सतैलविजयाद्रवैः नवरेखाः पंचकरदीर्घाःकार्यास्तपंचच वितस्त्यंतरितारुद्ररेखाकार्यास्तथायताः चत्वा
रिंशत्कोष्ठकाःस्युस्तत्रविंशतिकोष्ठकैः वायुशैलत्र्यवीथीस्यात्स्वस्त्ययद्रक्तचूर्णकैः पश्चात्कोष्ठचतुष्कपद्म
स्यस्थानंतदीरितं आग्नेयकोष्ठमारभ्यईशानान्तंप्रपूरयेत् पीतरक्तैश्चतत्रक्तसरजोभिःसृष्टिमार्गतः कोष्ठद्वयं
ततोवीथीरक्तेनैवप्रपूरयेत् विष्णुस्थानंतदग्रेतुत्र्यंकोष्ठचतुष्टयं प्राग्वद्रजोभिरापूर्णंतदग्रेपिचवीथिकाः
प्राक्तस्यंकोष्ठचतुष्कंयद्रुद्रस्थानंतदीरितं तत्सर्वंपूर्ववद्रंगैरारक्तैः सर्वरेखिकाः विस्तारोन्नतिदैर्घ्येणहस्तया
ज्ञात्मपालिकाः कार्याडमरुकाकाराश्चतस्रोविष्णुदेवताः दूर्वाम्रपल्लवाश्वत्थदलोपेताश्चवेष्टिताः सूत्रेण
विष्णुस्थानस्यचतुःकोष्ठेनिवेशयेत् वैरंच्याःपंचमुख्यस्ताः कोष्ठजाःषोडशांगुलैः आयामोच्छ्राययदीर्घाश्चैश्चयु
क्ताःपश्चान्निवेशयेत् ब्रह्मस्थानेपल्लवादिसद्धैः प्राग्वच्चयोजिताः शैवाःशरावाश्चत्वारोभान्वंगुलसमुच्छ्रया ॥

मे॰ नं॰ १९

19 ~~20~~

प्रक्षाल्य तत्तैः संवेष्ट्य प्राग्वदस्मादिशुन्यसेत् शालिपुंजेषु गंधादिदर्भकूर्चयुतेषु च पूरयेत्पाणिपात्राणि वालुकाम्र
त्करीषकैः शंखस्वनेन नादैश्च पंचभिर्ब्राह्मणैः शिवा ततः स्वस्त्यादिके पात्रे दशबीजानि धापयेत् यंबीजं प्रजप
न्मंत्रीऽद्रिपिनद्धालयेऽहतः तानि प्रियंगुश्यामाकतिलसर्षपशालयः मुद्गान्नकीत्तनिष्पावाः खल्वामाखोः
प्रकीर्तिताः वस्त्रपात्रेषु विकिरेत्प्रथमं वैस्नवेन्ततः ततः शैवे पंचवायव्य लघोषडरः सरे हरिद्रादैश्च संसिप्य वस्ते
णाछादयेत्ततः संध्ययोरुभयोरह्नि रात्रौ चापि वलिं हरेत् गुरुः पंक्तिक्रमार्गेण सम्यक्पात्रत्रयात्ततः नवाहं तव
लिं दद्यात्तत्तद्दिक्षु देवतं शाल्योदनं तिलालाजा सक्तवः प्रथमे दिने हरिद्राचूर्णसंयुक्तो भूतेभ्यो यं वलि
र्मतः एवं द्वितीयदिवसे पितृभ्यस्तिलतण्डुलैः तृतीये सक्तवो राजा यक्षेभ्यो दधिसंयुता नागेभ्यः सक्तवस्तु
र्येनारिकेलजलस्रुताः दद्यात्पुण्यात्तनवलिं पंचमे ब्रह्मणे सदा षष्ठे शिवाय चाष्टपुष्पकं भक्तं प्रशस्यते गुडोदनं स
प्तमे क्षिविष्णवे विनिवेदयेत् विष्णोर्दैपाष्टमे दिने द्रगोदनवलिर्मतः कृशरान्नं तु नवमे विष्णोरेव प्रशस्यते
वासवाग्रे चतुर्दिक्षु मण्डलस्य वलिं हरेत् ब्रह्मस्थाने तु वेतालो मेषस्तस्य वलिः स्मृतः विष्णुस्थाने भैरवी स्यात्
अजस्तस्या वलिर्मतः भैरवस्तु शिवस्थाने माहिषं वलिमिच्छति गौरी माधी च पेष्टी च स्रुरास्तास्त्रक्रमात्स्मृताः
मत्स्यमांसे मध्ययुक्ते भूतेभ्यो वलिरिष्यते पितृभ्यः मांसवपं यक्षेभ्यः कुक्कुटा मधु भेकांडकर्व वलिर्नागे वा

१९

मम्मार्गे बलिस्तथं प्लवंगनेषुनवस्त्रदिवसेषु विलोकयेत् सम्यक्कृतस्योऽमोज्ञातः किं नष्टमथ्यमंचकिं सम्यगात्मऽगोसि
द्धिः कुशिठेनेविघ्नमाप्नुयात् कीटभक्षेनस्यफलंस्फटितेसर्वनाशनं सिद्धिः प्रियंशुभिर्न्नयोशणमाकैः स्त्रीसुखं भवेत्
तिलैः पुत्रजनोल्लासः सर्षपैर्नाभिचारके शालिभिः सर्वमान्यत्वमुद्गैर्देवकृपाभवेत् चतः पादास्तयाटकाानिष्पा
वात्तत्र मंदिरे खल्वैः सत्कर्मसिद्धिस्तमाषैः शांतिरवेर्भवेत् सर्वैः समोऽस्तैर्वीमेसिद्धिः पानस्तेनान्यथा चैत्रादी
दाफलंतुः स्वप्रतिष्ठारत्नसिद्धये हीनतामरणंवधुनाशंतुष्टत्वतः क्रमात् दारिद्र्यसितज्ञानेचपुभोत्कृसेत्वसाखे
नाज्ञानमेथाविनाशश्चस्वर्णाप्तिर्जीविवर्द्धने सम्यद्धिसिद्धिस्त्रेष्ठत्वमलमासंदतयंत्यजेत् भुक्तिमुक्तिप्रदः स्मृतः
कृत्स्नामोक्षप्रदः स्मृतः वामाचारखलीमुक्तो नसत्कृत्स्नापिमथ्यगः क्रमादीक्षाफलंभानां समतावततथाविपत् म
सौख्यं नस्तापः क्रियासौख्यं मंत्रस्यसिद्धयेत् सिद्धिश्चक्रूरमंत्राणांशक्तिमंत्रस्यसिद्धयः सर्वमंत्राः प्रसिध्यंति सर्वसि
स्यासिद्धयेः निधनं राजदण्डश्चवशित्वं सर्वसिद्धयः तद्दैवतंसेसिद्धिः शीघ्रंसिद्धिस्तभामति देवमैत्रीसर्वहा
निः कलहस्वमहाभयं संपद्रोगोजयासिद्धिः क्षोभः संतापईशता सर्वसिद्धिफलंभानांक्रमाद्देथवामके चत
स्त्रेतथः पादोदग्यालिङ्गितभूमिते तिथ्यफलंवृद्धिनाशः क्रमात्ज्ञेयाः सुसिद्धयः अगौरीमात्रिकाभ्रष्टावि
गणेशाश्चतुः स्थिताः सिद्धेतिमंत्रासर्वेपिनसिध्यंतिकदाचन सम्यद्धिइतसिद्धिस्त्रमूर्खतागुरुनाशनं जडता

विघ्ननाशश्च सर्वसुखं भवेत्फलं शुक्ले शुभे ह्यानैव हस्तस्तु शुभा शुभतरा हरेः सिद्धिः स्यात्सर्वमंत्राणामशेषाणां महाभयं
सिद्धिहीनविशेषेण पुत्रहानिः पित्तन्दिते कृमाहारफलं बुद्धिर्जडता मरणं तथा नियोगहीनताशत्राः धनाप्तिः स्वस्
रीचिता विष्कुंभादिकयोगानां नामतुल्यफलं भवेत् आनंदादिकयोगाणां सर्वत्राविकल्पफलं विष्टिं विहाय क
रणं चरेत्सिद्धिर्हतं भवेत् सर्वसिद्धिर्विष्टिपुच्छे स्थिरे तु स्थिरता भवेत् अथ लग्नफलं देवायतनथापने समहृदयेः मस्
वीर्य भवेद्धानिः पशुपत्यविनाशनं राज्ये वा देवतासिद्धिर्हीनिर्मेथा विनाशनं रत्नादिलक्ष्मीलाभश्च धनं धान्यं
चसिद्धयेः इर्ष्यासिद्धिः प्रतापश्च हानिर्वित्तनाशनं पुत्रप्राप्तिर्मंत्रसिद्धिः पशवो विपुलेधनं सदा तु : एवं तथा
हानिर्वा मिनो मिथुने शुभः वासिनो यवतानां च विरुद्धं बहुधा शुभं त्रिषडायगताः पापाः शुभाः केंद्रत्रिकोण
गाः रेध्रमस्तु प्रदाः सर्वव्ययमेव्यरिपो वरुक्क मंत्रेश्च द्वबलेः ग्राहो नेष्ट्या स्यादपि संभवः ताराबलानुरूपेण देव
ताया ह्रूपा भवेत् धर्मदो राज्यदः सिद्धिप्रदो मथ्या सिनाशकृत् प्रातः संगमममथ्या हृताः पराह्णे शायमेव च चंद्र
गृहे त्वदारिद्र्यं सौरे सर्वसहृदयेः गुरावस्तु तद्दृष्टे च सिद्धदे वै स्वशोभने आगच्छति गृहे देवात् यदा दीक्षा न दाभ
वेत् दीक्षादिनात्पूर्वदिने प्रातः कृत्यं निवर्त्य च समलंकृत्य देहं स्वस्वगृहे भजनं चरेत् गणेशस्य विधानेन पु
ण्याहं वाचयेन्मतः नांदीमुखं तर्पयित्वा पंचवाद्यपुरः सरं यथोक्तकृतसंभारो गच्छेद्गुरुगृहं प्रति आचार्यश्च

त्रिवर्णसंभारोदशधामतः श्रीपर्णीवृक्षपीठानि हस्तमानानि मानतः अष्टांगुलसमुच्छ्रायसहितासितमानिव
सप्तविंशतिदर्भाणां वेणुग्रन्थिभूषिताः विष्टराः सर्वयज्ञेषु लक्षणैः परिकीर्तिताः मुखाम्भोदकसंभृताः पाद्यार्थे
ताम्रगडुकाः शंखमर्घप्रदानाय गन्धपुष्पजलान्विताः स्नानाम्बुसकमण्डलुः आचमोदकपूरिताः तेषुथाम
धुपर्कार्थं कांशपादध्यादिपूरिताः महार्घ्याणि वस्त्राणि मुद्रिकाद्यं सुभूषणं मयूरपत्रच्छत्राणि सोष्णीषाणि
समाहरेत् पादुकाश्चाहरेन्नव चर्माभरणभूषिताः कृत्वैतत्फलमाप्नोति महायज्ञार्हणोपमं अन्यमप्याम
धुपर्कस्य विप्रेभ्यः पूजनं स्मृतं भक्त्या तद्धि गुणं दद्याद् आचार्याय सुभक्तिमान् अन्येहिजे समं यत्र देशिकस्य प्रपू
जनं तस्मिन्यज्ञे फलं स्वल्पमनाहृष्टो यथाविधिः एवं गुरुगृहं गत्वा प्रणम्य गुरुपादुकां दत्वा वरणसामग्री
राकल्पाहरणाया गुरुः उत्थार्घ्यमुकमेत्रस्य ग्रहनाय द्विजोत्तम गुरुत्वेनेति संभाष्य त्वामहं वृणे ततो हेरण इमञ्जा
हरणायाच्छिष्यो हृतोस्मीति ततो गुरुः यथोचितं गुरोः कर्म कुरुष्वेति वदेच्छिष्यः करवाणीति चोच्चार्य गुरोर्वे
वाज्ञया ततः ब्राह्मणान्वृणुयाद् दृष्टो वेदवेदाङ्गपारगान् तद्देवतापाशकाश्च क्रमशस्त्वेनाथवा यदा चत्वारि कु
ण्डानि तदा चत्वारश्चर्त्विजः स्मृताः ततः शिष्येण सहितो यायाद्यागगृहं गुरुः उपविश्य च तद्द्वारे परीक्षामारभे
त्ततः शिष्याय मूलसंजप्तं प्रदद्याद्दन्तधावनं दन्तान्विसृज्य प्रदनस्य शिलेहस्तमात्रके चतुरस्रे भ्यां जयेत्ततः

त्परीक्षेत्ततो गुरुः तदग्रे यदि शासंस्थं तत्रेदं सर्वतः फलं भूतिर्हृद्यसंतापो बंधुनाशस्तथामृतिः शोकश्च व्ययता
मोक्षं ज्ञानलाभः क्रमात्फलं अमंगलस्यानयाने प्रायश्चित्तं समाचरेत् अष्टाधिकं सहस्रं वा शतं विंशतिरेव वा अस्त्र
संपुटितैनैषां नाम्ना स्वाहान्वितेन च दोषान् जहि जहीत्येवं पदं नामावसानकं केवलास्त्रेण जुहुयाद्वः स्वमेष्येवमेव
हि दंतकाष्ठं पुनर्देयं पुनर्दृष्टे चतुर्गुणं तृतीयमपि दृष्टे चेन्न ग्राह्यास्मात्तु देवता वाममार्गी सकृदपि गुरुः शिष्यान् विना
शोधयेत् ततस्तमपरीक्षांश्च कुर्यान्न द्विधि विरुध्यते वैदिकानां दक्षिणानां वैष्णवानां च वामिनां यज्ञाग्रतो हरस्तु देति
दैवमाहृत्य मंत्रान् प्रयतस्त्रिदेवान् लब्ध्वैकमेकं दक्षिणपार्श्वशायी स्वप्नं परीक्षेत् यथोपदेशं शं भगवन् देवदेवेश
शूलधृक् वृषवाहन इष्टानिष्टं समाचक्ष्व स्वप्ने सुप्तस्य शाश्वत एवं तु मंत्रः शास्त्री सर्वपकम्पकृयतमानसः नि
शान्ते पशुपतिः स्वप्ने संभवाय देवाय शंभवे ॐ हुं सकललोकाय विश्वैश्वर्यभाविने विश्वस्ये विश्वरूपाय स्वप्नाधि
पतये नमः स्वप्नमाणवमंत्रोयं उपवासी जितेंद्रियः दर्भशय्यागतो रात्रौ स्वप्नं पश्येद्यथा तथ्यं भुक्त्वा शयीत शु
यने तस्मै देवस्तथा तले अर्धरात्रे समुत्थाय पादशौचं विधाय च आचम्य देवं संस्मृत्य संप्रश्नं च समर्प्य चैकं शिवे दे
वतयोरेकां भावयन् प्रजपेदिदं नमो ज्ञाय त्रिनेत्राय पिंगलाय महात्मने वामाय विश्वरूपाय स्वप्नाधिपतये न
मः स्वप्ने कथय मे दिव्यं सर्वकार्यमशेषतः क्रियासिद्धिं विधास्यामि तत्प्रसादान्महेश्वर दीक्षितादीक्षितानां च य

घास्वप्नंप्रजायते प्रणम्यदेवादेब्रास्त्रसावथानांसन्तहितिं पार्थिवेश्वरस्वज्ञानेरविरोदंतंजपेन्मन्त्रं ज्ञक्रयाम
देशांसेनविल्वपत्रैर्हुतनस्तैर्न तर्प्पणंमार्जनेकृत्वाकुर्याद्ब्राह्मणभोजनं सिद्धस्तस्यभवेमंत्रः स्वप्नेवह्निंयदीप्सितं ॥
तारोहिलिहृयंमूलंपानीयेद्विथईतितः स्वप्नमानवमंत्रोयंद्वादशान्तरईरितः स्वप्नस्तुप्रथमेयामेसंवत्सरफ
लोभवेत् षड्भिर्मासैर्द्वितीयामेत्रिभिर्मासैस्त्रियामकः चतुर्थेमासमात्रेणप्रातःकालेनसत्वरं स्वप्नान्ती
द्राफलीस्यात्स्वप्नावाद्योनचन्यथा चिंताधृद्दस्तान्सदीर्घयत्नतत्फलंनैवविद्यते नावाधिष्ठाभवेत्स्वप्नसाहसोद्भी
नपूर्वकं पित्तात्तेजोग्निपीतादिरक्तकोथादिकंतथा श्वेतामयेतादिशितशयनाद्यवलासतः वातेप्रातस्त्वगम
नं: पित्तादाहस्तनेत्रयोः कफात्प्रसेककेतनिस्पंदंदेहंदृनकिंविषु सिद्धिंवास्वगुरुदेवंप्रसन्नांवीकुमारिकां गंगां
गांभारतींभानुंलिंगिनंलिंगमैश्वरं वालंछत्रंरथंदीपप्रासादंकमलंनदीं कुंजरंवृषभंमाल्यसमुद्रंफलितं
द्रुमं पर्वतंप्रज्वरंवह्निमामंमांसंसुरासवं ग्रहाननारिविधुंसूर्यरत्नानाभरणानिच सिंहासनंविमानंच
ध्वजंराज्याभिषेचनं श्वेतंचंदनवस्त्राणिशालयःकुंकुमंमधुः राजासिद्धार्थकन्याघ्यानवभाण्डंचपायसं अ
न्नफलानिसिद्धान्नंदधिवारविलासिनीः दुर्गंवाद्यानिचापंवमपरंनकुलंमृगं वदमेकपम्मपंबासहांकांच
द्वनंजनं पूर्णकुंभंदर्पणंचमीनमांसंचरोचनं शंखरोदनहीनंचशस्त्राणिचपताकिका भारद्वाजनृपातांचैव

मे. नं. २२

22

दशहंचगायनं कशामांगल्यगीतानिचांकुशंयद्दृदः प्रियं स्वप्नेदृष्टानिचैतानिसाधकः सिद्धिमाप्नुयात् व्याध्याध्या
ध्मेनास्तितुः खंसामान्यः सुखमाप्नुयात् यदाकर्मसुकर्मेषुस्त्रियंस्वप्नेषुपश्यति कामयंतींनदीसिंधुतरणंचवे
भास्करोदयनंचैवग्रहणंचेंदुसूर्ययोः हस्त्याश्वप्रासादनागाश्ववृषशैलाग्रिरोहणं भोजनंदधिभक्तस्याः पक्वमां
सस्यभक्षणं कृमिविष्टानुलेपश्चरुधिरेणाभिषेचनं ताम्बूलभक्षणंमद्यपानंदध्योभिवंदनं प्रचण्डकिरणः स्व
प्नः कार्यसिद्धेस्तुलक्षणं कृष्णांवरधरानारीकृष्णगंधानुलेपना अवगूहतियंस्वप्नेसारात्रीस्तस्यपश्चिमा
प्रवंतरक्तयाव्याधिः शोकोरक्तसमानया नीलयाकलहोहंत्यापीतयाकरपानयत् श्वेतांबरधरानारीस्वेत
माल्यानुलेपना अवगूहतियंस्वप्नेतस्यश्रीसर्वतोमुखी आसनेशयनेयानेशरीरेवाहनेगृहे ज्वलमानविबु
ध्येततस्यश्रीसर्वतोमुखी सितोरगस्यदंशश्चजायतेदक्षिणेकरे दशाहोभिभवेल्लाभोरोगीरोगात्विमुच्यते नि
गडैर्वीक्षपाशेनवध्यतेवासतोभवेत् प्रतिष्ठावर्द्धतेतस्यतुरगपापानाद्दनात्पयः स्वेरक्तंपिवेविद्यालभविशोध
नंपरं दधिंदृष्ट्वाभवश्रीतिगोध्रुमस्यपनागमः सिद्धाविष्टागमविद्यालाभः सिद्धार्थकैस्तथा दधिलाभाद्वे
दर्थोदुग्धनलाभाद्ध्रुवंजयः धृताशनाद्धनक्लेशोजयस्तुदधिभक्षणे लिंगायध्यदृष्टाविवहारेजपोभवेत् य
त्तमध्येनद्वागादेमुंजीतह्ममपायसं निःऽभ्रष्करेपात्रंतंवियात्पृथिवीपति देवतालिंगिनोगावः पितरोब्राह्मणास्तथा ॥ २२

शंक

यं वदंति नरं स्वप्ने तत्तथैव भविष्यति ॥ अस्त्रैः सर्वैर्हयं यस्तु ग्रामं वा नगरं तथा ग्रामे मण्डलराज्यं स्यान्नगरे पार्थि
वो भवेत् ॥ चंद्रतारार्कग्रसने परिमार्गणमेव च भूभृत्पृथ्वीनां ग्रसने शत्रूणां च वधक्रिया जयो विवादयुद्धेषु श
त्रूणां च तथा जयः ॥ वडवा महिषी सिंही गोहस्तिन्यादि दोहनं प्रसादो गुरुविप्रेष्टदेवसिद्धादिकाच्छुभः स्यान्न
राज्याभिषेकस्य स्वशिरश्छेदनं मतिः ॥ तीर्थोदकानां तरणं तथा विषमलंघनं गोहस्तिवडवास्त्री वह्निराभ
स्तथैव च परस्यालिंगनं तस्य लाभो रोदनमेव च विष्ठालेपः अन्दजातीबकुलदेवेशदर्शनं रणे हतविम
र्दैर्भुजयोर्निगडबंधनं पद्मसंपद्गगानां च लड्डिलोद्यसनं तथा शिखिलाभः श्वेतवस्त्रपुष्पचंदनधारणं मणीनां
रत्नवर्णादिपात्रे भोजनं कं यदा पश्येत्तदा साधकस्य तस्य सिद्धिरुपस्थिता कार्याणां नाकार्यसिद्धिरितः रेखाप्यना
गमः ॥ बंधश्चर्म तथा गम्माहिल्लवणांगारमिन्धनं विटश्चिवोन्मत्ततैलानि जटिलादिवस्त्रोबंधे रोगीतरणं च संन्या
सी नग्नस्य क्रोधस्तथा नलः ॥ विमुक्तकेशपतितो भागास्तकुस्यरतस्तं मार्जारखड्गहस्ताकार्पासो गर्भिणी च रजस्वला गुड
स्तक्रं च काषायी पंकारण्याकलिश्चैर् वस्त्रादिकस्य स्खलनं स्तुलापसमं वं तथा अथ कुब्जाउर्वचनो बधिरः स्व
जडुम्बले वमनं च घटोरिकोरजकी मलिनांबरा पतैर्दृष्टैन कार्यं स्याद्रोगी मरणमवाप्नुयात् ॥ अशोककरवीरं
च पालाशं वापि पुष्पितं स्वप्नेपि शाल्मलिं दृष्ट्वा नरः शोकमवाप्नुयात् ॥ कूपांतरे प्रवेशश्च दक्षिणाशागतिस्तथा पंकेन

२३

मर्जनं स्नानं पुत्रभार्याविनाशदं गोहस्तिद्विजविप्रादिदर्शनं कुर्वन्‌ शोभनं रक्तगंधांबरः स्रग्वी कुलीनाद्दक्षिणामुखः स्वरोष्ट्रमहिषारूढः स्त्रिमासेन न संजीवती स्वप्ने चापि तदंगे हेद्वारं चास्य पिधीयते नरो तिष्ठति यत्र स्नानं दत्ते तस्य जीविते वाप्तिम्रत्वं पुरीषं च संतानजननं श्रुतिः मुक्तस्य पश्यतः स्वप्ने तस्य पुर्दशमासिकं वाध्यते विकृतैः कृष्णैः पुरुषैः स्पृश्यतांगुपेः पाषाणैस्तास्य नैवापि तस्य मृत्युर्न संशयः महिषोष्ट्रखरारूढः स्नेलाभ्यक्तः स्रग्रमण्डितः दक्षिणां संप्रस्थितो यस्तस्य मृत्युर्न संशयः प्रपप्रेत्प्रासादपतनं गृहस्य शशिसूर्ययोः पर्वतानां च हस्तानां ग्रथिकारात्युते भवेत्‌ हानिश्चैव स्वगात्राणां व्याधिनाभिवस्तथा गृहसंमार्जनं योगोमयेन मृदापि वा तीर्त्वा नदीं समायातः तीरे न्यहसनं धृतं रोगी रोगाद्विमुच्येत हानिः स्वस्थस्य जायते पुंनामानो मृगखगाः पोतकी मूषकरीरला पिंगलाकुक्कुकापल्ली वामांगे कोकिला शिवा स्त्रीनामानो मृगखगाः श्रीकण्ठो वानरो रुरुः छिकरेः पिपलो भासः दक्षकाकर्दकुक्कुराः दृष्टाश्चरोग्रेद्रोगिनो रोगनाशः साधकसिद्धये स्वस्थस्य चोद्यमालाभो दिग्वा तास्तात्र शोभनं त्रिरात्रोपोषितो भूत्वा हविष्याशी पुरोहितः मन्त्रीरामणं हुत्वा तान्नामसमिधा नाशं तदनेन पालासं तान्नगायत्र्याश्रुद्धः स्नात्वा हविष्यभक्त दीपं दद्याद्धि प्रशस्येविस्तोर्गेहे शिवालये एवं दृष्टाशुभं स्वप्नं शक्तीयात्मनं मनस्तथा गृहीते हावि रे वस्याद्दानं देवं विचिन्तयेत्‌ एवं विचार्य सततो गुरुः पूजां समाचरेत्‌ विधायाचमनं तत्र सामान्यार्घ्यं विधाय च अ

र्घोदकेन संप्रोक्ष्य द्वारपूजां समाचरेत् ततश्च देशिको विद्वान् दिव्यावलोकनेन च अन्तरिक्षगतांस्तत्रोदकैरुत्सा
रयेत्क्रमात् पार्थिवान्पार्ष्णिघातैस्तु त्रिभिरुत्सारयेत्ततः अंगं संकोच्य किंचित्तु शाखां वामगतां स्पृशन् उत्सा
रितानां विघ्नानां दद्यन्मर्मविदक्षिणे पादेन दक्षिणेनाथ प्रविशेद्यागमण्डपं वाममार्गेणाथवा शाखां वामपादपू
रः सरं ब्रह्माणं वास्तुधीशं च नैर्ऋत्यां दिशि पूजयेत् अर्घ्याम्बुना च गन्धेन यागस्थाने तु चिंतयेत् वीक्षिताद्यै
स्ततः शिद्धिं चतुर्धा वा समाचरेत् संवीक्ष्य मूलमन्त्रेणास्त्रेण प्रोक्षयेत्ततः कुर्यात्ताडनमंत्रेण कवचेनावसेचयेत्
श्रीखण्डागरुचंद्रैश्च धूपिते स्त्रेण सर्वथा जप्तान् चंदनसिद्धार्थदूर्वाभस्माक्षतान्तथा कुशान् सलाजान्विकिरेन्मंत्री
प्रस्त्रदृष्टान् हि मण्डपे मार्जयेदस्त्रमंत्रेण तन्मंत्री दर्भमुष्टिना आसनाय तु वर्द्धन्यै ईशाने स्थापयेत्ततान् उपा
दृवाचयित्वाथ विप्रान्संतोष्य यत्नतः वेदिकायां लिखेत्पश्चात्सर्वतोभद्रमंडलं मण्डलस्य विधिं श्रोतः स्मान्ते
यज्ञद्रुमच्छान्ते शृतिवर्गाः समाः कार्याः कोष्ठकाश्चतुरस्रके खण्डेन्दु त्रिपदं कोणेष्वेतवर्णेन शस्येत् कोणस्थैः
पंचभिः कोष्ठैः स्वेलाकृत्स्नवर्ल्लिका अंतरले भयेनानीलावल्ली शंकरकोष्ठका अन्तरले भयतो भद्रमरुण
नवभिः पदैः वापीजिनपदास्सिता पीतान्ततः परिधिर्भवेत् मध्ये षोडशभिः पद्मं कृचिरं खष्टयद्वहिः स्वेतारुण
सितैरेवं सर्वतोभद्रमण्डलं अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि कुर्याद्यो नित्यकर्मणि नृपवर्गास्समाः कार्याः कोष्ठका

अन्तरस्तके मध्यषड्वर्गकोष्ठानिमार्ज्जयेत्तत्रसंलिखेत् आयामद्वादशांशंचबहिस्त्यक्त्वाथमध्यतः ततोवृत्तत्रयं
मध्येसमंकुर्याद्यथाविधिः कर्णिकामध्यवृत्तेनद्वितीयेनतुकेशरान् अग्रवृत्तेनपत्राणिपत्राग्रंत्यक्तभागतः
किंजल्काग्रसुसंस्थाप्याः पार्श्वतस्त्वर्द्धचंद्रकाः तदग्रेतुत्रिभिःकोष्ठैः पादान्कोणेषुविन्यसेत् शेषाणिपीत
गात्राणिपरतः पंक्तियुग्मकं वीथिंकुर्यात्मार्ज्जयित्वाचतुर्दिक्षुचमध्यतः क्रमाद्वाभ्यांचतुर्भिश्चकोष्ठैर्द्वार
चतुष्टये कोष्ठत्रयेनचैकेनशस्तकंद्वारपार्श्वयोः शोभाभवन्ततः कोष्ठैः रेकतस्त्रिभिरेवच उपशोभाः स्ततः
कोष्ठैः षड्भिःकोणानिकल्पयेत् मण्डलंतुण्डुलचूर्णस्यादङ्गुलैस्थाप्यामनस्तथा अङ्गुलेनसमाकार्याः सीमा
रेखादलानिच पीठगात्राणिचद्वारचतुष्कंतेनपूरयेत् अविशेषः पूरणीयानिरक्तेनैवदलान्यपि कुसुंभचू
र्णेनारक्तंपूरणीयास्ततेनतु द्वारशोभाःपीठपादाः सर्ववर्णैर्विनिश्चयात् पीतेहरिद्राचूर्णस्यात्पीठगर्भे
चकर्णिकां उपशोभाश्चविश्वाण्यः पीतगर्भचक्रस्ततः विल्वपत्रस्यचूर्णेनसैवहरितेनतुपूरयेत् पत्रमू
लफलाकारमणिवृत्ताहृदयंगमाः वीथीचतुष्कमध्येतुकल्पवल्लीप्रपूरयेत् संधिश्चकल्पवल्लीश्चपीतरक्ते
नकेशरान् नानावर्णैरजोभिस्तारंजयेत्कुशरीगुरुः कृष्णवर्णेनकोणानिवहिर्लेखात्रयंततः मञ्जारुणश्वेत
रक्तरजोभिर्भूषयेत्क्रमात् सर्वतंत्रेषुविद्धंप्रोक्तंसर्वतोभद्रमण्डलं वक्ष्येथदेवयोनीनांसर्वतोभद्रमंडलं मार्गेण

दक्षिणोत्तरकोष्ठकारविवर्गिका प्रागेवदेवतत्तन्मध्येपद्मंषट्त्रिंशताशुभं पकपङ्क्त्याभवेत्पीठंद्वारंशोभांचपूर्ववत्
षड्भिःकोष्ठैस्तुकोणानिरंजितव्यंचपूर्ववत् पीठपादापरिधयःपद्माद्यपूर्ववन्मतं वाममार्गेमंडलस्यात्कोष्ठैरष्ट
कवर्णितैः चतुर्भिः पंकजंमध्येतद्द्वारोवीथिकाशुभ कल्पवल्लीसमायुक्तापद्मं यदेवहि दिक्षुतदष्टेतप
त्राणिचतुर्भिःकोष्ठकैस्त्यजेत् विदिशास्वचतुर्भिःस्युस्तदष्टैःवेदसंख्यकाः चतुष्कःपद्मवीथीनांमध्येस्वस्तिक
सन्निभं जायतेतत्रचतुःकोष्ठैर्विदिशास्वचतुष्वपि रजोभिःशुक्लहारिद्ररक्तनीलैःप्रपूरयेत् स्वस्तिकानाशतस्त्रा
ण्यस्पूर्ववत्परिकल्पयेत् उदितंमण्डलंह्येतत्तद्वनार्गस्तुशोभनं पतदेवोक्तमार्गेणमध्यद्वारंविदिक्कुजे पकोष्ठ
चतुःकोष्ठपंचपद्मंप्रचक्षते पंचमार्गवालतंद्वारंस्वस्तितत्रचतुष्ककाः वर्णैःपूर्वावीथिकातत्पीठंतत्पूरयोत्ति
षु प्रथमंतत्रप्रतिष्ठार्थंवदेवारुणमण्डलं चतुरःस्वचतुःषष्टिकोष्ठवेद्यांनिवेशयेत् प्रथमोजान्तिमयातासदि
क्कोष्ठनिमार्जयेत् मध्यस्थंचतुरष्टोणिद्वाराण्याणितसर्वतः पीतस्यामश्वेतहरिद्रजोभिःपरिपूरयेत् कोण
कोष्ठंविहायैकंपंचानःपादसंस्थिताः पीठस्यापाण्डुरारक्तपीतकृष्णैःप्रपूरयेत् आग्नेयीतःकोणकोष्ठात्रा
रक्तहरितासितैः पूरयेदथतत्स्यार्द्धवितानंबंधयेद्यथा श्वेतवर्णेनचत्वारिमध्येवृत्तानिकारयेत् षड्त्रिंशदप
व्यासार्द्धहस्तमाद्यंतत्पीठतः तत्पीतंकार्णिकाकारंशितरेखावृतंततः द्वितीयंद्विगुणव्यासरूपकेशरसंयुतं पीतर

क्रमश्वेतवर्णमलमध्याग्रकेशरं हिमवत्संनिभं शिकांश्वेतंनागस्याग्रेऽकुरुते स्विकां तृतीये तत्तृतीयांशात्कल्पयासं तत्रवर्णतलं
श्वेतमष्टदलं तत्र रक्ताग्रं तद्दलांतले: श्वेतं वहिः कृत्स्नवर्णाग्रावद्वेष्टितो सितां कुरु तद्बहिर्हि भूसं लग्नान्षोडशारा
न् प्रकल्पयेत् श्यामपीतारुणश्वेतैस्तद्दंतस्तु यवाकृताः सितपीतारुणश्यामहरिताः पंचरेखिकाः कार्याः स्व
रुचिराः पीठस्यांतरे वं प्रपूजयेत् वंत्रशक्तिं दण्डखड्गपाशांकुशगदालिखेत् शर्वतस्तु तथेशान्यां मूलचक्रा
ग्भुजान्वितं वेदिकायामासनेसत्प्राङ्मुखः सविशेदथ वद्धपद्मासनो मौनी श्रत्नकायो जितेंद्रियः देशिकेंद्र
स्त्रसंस्थाप्य शङ्खो पकरणानि तु दक्षिणे वामभागेतुस्थापयेत्कलशं शुभं सुगंधिजलसंपूर्णं हस्तप्रक्षालनाय
व पश्चात्पात्रं निधाय आर्घ्यदीपं प्रज्वालयेच्छुभं व्यजनं मकुरं छत्रं चामरादि तु मंत्रवित् संकुर्यात्तानि सर्वाणि
वक्ष्यमाणविधानतः करशुद्धिं विधायाथ कुर्यात्तालत्रयं ततः शरमंत्रेणदिग्बंधं कुर्यान्मंत्री समाहितः महस्तत
तेऽस्मत्र रक्षयेत् हि सर्वतः भूतशुद्धिं ततः कृत्वा प्राणस्थापनमाचरेत् न्यासादिकं ततः कुर्याद्देशिको यतमा
नसः ऋषिन्यसेत्ततो मूर्ध्नि छंदो वक्त्रगतं न्यसेत् देवतां हृदये न्यस्य मूलमंत्रस्य देशिकः षडंगं विन्यसेन्मंत्री पंचा
गं वा यथाविधिः यस्य मंत्रस्य पंचांगे नेत्रं तस्य विधीयते अंगैर्विहीनस्य मनोरङ्गं तेनैव कल्पयेत् ततो मंत्रात्क
मार्गेण न्यासान्मानसमाचरेत् शरीरे स्वस्य मंत्रज्ञो योगपीठं प्रकल्पयेत् देहात्मके ततः पीठे ध्यायन्मंत्रस्य देव

तं दर्शयित्वा ततो मुद्राः स्थापयेद्दर्भमुत्तमं जलेन पूरितां दद्यात्प्रोक्षणीं स्थापयेत्ततः तत्रान्तमलं शंखं वा
कुंभं ततः दत्वा ततो न्यसेत् पाद्यमाचमनीयं च मधुपर्कं च मन्त्रवित् ततो मूलेन वा नामे मन्त्री प्रोक्षणीभिः समाहितः
स्वात्मानं मण्डलं चात्मन पूजोपकरणादिकं प्रोक्षयेदर्थ पुष्पाद्यैर्देशोस्य देशिकोत्तमः योगपीठं समभ्यर्च्य
न्यासमार्गेण मन्त्रवित् पीठान्तं च ततस्तत्र पूजयेदिष्टदेवतां देवतान्मानतः पंचगव्यार्घ्यमलमनोजलैः
शीर्षे हृदि तथा धारे च रणे सर्वगात्रके पूजयेच्च निवेद्यैन रहिते गंधदनादिभिः सर्वोपचारैस्तच्चेष्टं गुर्वादि
ष्टेन वर्त्मना समापयेदिदं सर्वं प्रोक्षणपद्भिः समाचरेत् पालीयं प्रोक्षणीं संस्थाप्य त्वक्का सं पूर्वं पूर्ववत् अथवा
रैश्व हृनाद्यैः मण्डलं पूजयेद्गुरुः पूरयेत्सिकतां पूर्वं शालिभिः स्थण्डिले ततः दर्भान्न्यसेत् पत्रौघं तादृ
कं कूर्चकं ततः छिन्नमूलाकुशादीर्घाः सप्तविंशतिसंख्यकाः ब्रह्मग्रंथियुतास्तत्र देशे [illegible] इत्यते य
जेदाधारशक्त्यादिपीठमन्त्रावसानकं स्वर्णादिरचितं तत्र कलशं छिद्रवर्जितं त्रिगुणात्मकसूत्रेण वेष्टितं
सर्वतो बहिः चंदनागुरुकर्पूरैर्मध्ये सम्यक् प्रधूपितं एवं ज्ञपं विधानेन स्थापयेद्देशिकोत्तमः नव रत्ना
नि निःक्षिप्य कुंभे कूर्चमध्योपरि दूर्वा चंदनसंयुक्तं विन्यसेद्दक्षिणान्वितः उष्णीरं च वैडूर्यं विद्रुमं मौक्तिकं
तथा ततो मरकतं वज्रं गोमेदं पद्मरागकं प्रोक्षणीन वरत्नानि देशिकेस्तत्र विन्यसेत् आद्यन्तं क्रमतो मंत्रमा

मे॰ तं॰ २६

26

त्वं कां मनसा जपन् मूलमंत्रं जपन्नंते चिन्तयेत्तैक्यमात्मनः घटस्य पीठाभेदं च चिंतयेत्साधकोत्तमः पंचाश
दौषधीक्वाथैः पूरयेत्तदनंतरं पंकेन सहिता स्तासु सर्वौषध्यस्ततो इमाः चंदनं चापि रक्तं च श्वेतचंदनं चा
गुरुस्तथा कर्पूरोशीरकुष्ठानि वालकं चापि केशरं कंकोलकं जातिफलं जटामांसी मुरा तथा ग्रंथि
क रोचना जाती पत्रं पिप्पलं बिल्वकं पृश्निपर्णी चित्रकं च लवंगकं तृणं तथा कट्फलं चापि शुंगा सा
हदेवं वरकं काश्मरी पद्मकोषं शंखपुष्पी मयूरस्य शिखा तथा प्रदेग्रंथिमध्य स्तथा मंडूकपर्णी कुशाः
पुन पाषाणभेदकः कृष्णशंखपुष्पी च रोहिणी स्योनाको बृहती चैव पाटली मवकासिका तुलसी
शिवेरी इंद्रवल्ली भृंगी भिधा न्रपः ततो पराजिता तालमूली चापि कृतांजली दूर्वाम्बी देवकन्याख्याभा
भगतो भद्रमुस्तकं लवंगरहिताश्चैताः पंचाशत्संख्यका इति दूग्यहतत्वचा क्वाथैर्वल्लभरुत्क्षुधुग्म
वैः गंधपंकमस्तनादिवासितैर्वाभ्रुभेर्जलैः क्वाथादितोयैः राहर्यांशं वितस्मिन्विलोडयेत् गंधाष्टकं त
स्यतस्य देवस्याग्यमकीर्त्यते चंदनागुरुकर्पूररोचनाकुंकुमं मदं रक्तचंदनजावारि गावपात्र दाहृते श्री
वेरं चंदनं कुष्ठः मगुरुः कुंकुमं स्तुरं सेव्यकं च जटामांसी वैश्यं वनेद्द ह्ति तं चंदनागुरुकर्पूरकुंकु
मरोचना जटामांसी कपि गतनाशानं गंधाष्टकं विदुः जलकाशमीलकुष्ठैस्तु रक्तचंदनैः तमालागुरु

२६

वकुले

रुकर्पूरैः सौरंगंधाष्टकं विदुः गोलोचनाचकस्तूरीचकर्पूरागुरुकुंकुमैः चंदनेन सदाभ्यर्च्यं वरदे नच पंकजं गंधा
ष्टकस्य संयोगात्सामर्थ्याद्देशिकस्य च सशक्तिकं जलं कुंभे भवेद्देवं विदुर्बुधाः आदौ क्षशान्तसंबंधिकला
दशकमर्चयेत् धूम्रार्चिरूष्मा ज्वलिनी ज्वालिनी विस्फुलिंगिनी सुश्रीः सुरूपा कपिला हव्यकव्यवहे तु
भे कलाद्वादशार्कसौरं पूजयेदनन्तरं तपिनी धूम्रा मरीचिर्ज्वालिनी रुचिः सुषुम्ना भोगदा विश्वा बोधि
नी धारिणी क्षमा कलाषोडशकं चाद्यं यजेत्सम्यगनुत्तमं अमृता मानदा पूषा तुष्टिः पुष्टी रतिर्धृतिः श
शिनी चंद्रिका कान्तिर्ज्योत्स्ना श्रीः प्रीतिरंगदा पूर्णा पूर्णामृता कान्तिदीपिन्यः स्वरजाः कलाः वेदादिमदसंज्ञा
ताः कलाः पंचाशदिंदुयुक् संनिधाप्य प्रतिष्ठाप्याभ्यर्चेमेकमशस्त्वताः निवृत्तिः प्रतिष्ठा विद्या शांतिरिंधिका
दीपिका रेचिका मोचिका परा सूक्ष्मा सूक्ष्मामृता तथा ज्ञानामृताप्यायनी च व्यापिनी व्योमरूपाः अनन्ता सृ
ष्टिर्ऋद्धिः स्मृतिर्मेधा च कान्तिका लक्ष्मीर्द्युतिः स्थिरा स्थितिः सिद्धिर्जरा च पालिनी शान्तिरैश्वर्या रतिः कामा वर
दाह्लादिनी तथा प्रीतिर्दीर्घा तीक्ष्णा रौद्री भया निद्रा च तन्द्रिका क्षुत्क्रोधिनी क्रियोल्कारी मृत्युः पीता श्वेतारुणा
असितारनथानन्ता मध्ये मध्ये प्रपूजयेत् हंसः शुचिषदित्यादि प्रतिविस्तुलवेति च त्र्यंबकं च गायत्रीं वि
ष्णोर्यानि तद्विष्णोरेव च तारस्य पंचभेदोस्य कलानां पूजनेन सुधीः कलादशकमावाह्य स्थाप्य संनिधाप्य च हंसः शु

मे॰
नं॰
२८

27

विषदिक्ताग्रांश्चवांसंजप्यपूजयेत् प्राणःसंस्थापनंकृत्वाकलानांपूजयेत्ततः एवंजलाद्यास्तीर्थाण्यायाःपीतायाश्च
विधानवित् तिहृन्मायायाश्चापियजेद्बुद्धायुक्ताविचक्षणः अकारोकारकौप्रोक्तौमकारोबिंदुनादकौ शक्तिशांतो
कमीसमभ्रुवेभदाप्रकीर्तिताः अन्तिमोह्यावितोभेदोपृथगेवसमीरितो ततःअश्वत्थपनसःचूतानां
पल्लवान्हृदा वेष्टयेदिग्वारुणपालतयाश्वत्थहस्तात् कल्पवृक्षधियातंचभावयेत्कलशोपरि पात्रंत
ण्डुलसंपूर्णंनारिकेलफलान्वितं कल्पवृक्षफलेध्यानतस्थापयेद्दनयाधिया पट्टवस्त्रयुगेनापिवेष्टसं
वेष्टयेत्ततः पतत्रथानक्रमस्यस्थापनेपरिकीर्तितं अथपूर्वादिकाष्ठासुतोरणानांसमीयतः यथैकया
मण्डलानिकुर्यात्हाष्टदलानिच तद्दृशालिपुञ्जेषुप्रतिष्ठांसमाचरेत् तदूर्ध्वेपूर्णकलशांस्तत्रचैतान्
प्रपूजयेत् प्राग्ध्रुवंचधरादेवपश्चाद्दाकातिमत्परं विघ्नेशमथचाग्नेय्यादिदिक्कुंभानथाविन्यसेत् अ
स्तेऽर्जयसिद्धार्थकंमंगलमर्चयेत् पुनःपूर्वादिकाष्ठासुक्रमादिग्गजादिकान्यजेत् लोकपालान्मण्ड
लेषुकुंभोपरिचतद्दृचा ऐरावतंपुण्डरीकंवामनंकुमुदांजनौ पुष्पदन्तंसार्वभौमंसुप्रतीकंतदग्र
तः ततोगुरुःस्ववेद्यांतुगत्वास्वस्वासनेविशेत् संचिंत्यमूलमंत्रेणमूर्तिंतस्मिन्गुरुर्नमः तस्यांमूर्तौस
मावाह्यपूजयेदिष्टदेवतां स्वत्वांमूलमंत्रेणमैत्रीसंपुटकाञ्जलीयथाततः निर्गमश्चचचैतन्यंनासिकाग्रविनिर्गतं

गंजलोमात्रकापद्मेमद्दः पुष्पान्वितेगृहः मत्तकान्तेसमभ्यर्च्यतस्यामावाहयेत्ततः संस्थापनंसन्निधा
नेसंनिरोधंततश्चरेत् संमुखीकरणंचापिसकलीकरणंततः ततोवगुण्ठनंकार्यममृतीकरणंततः प
रमीकरणंकुर्यात्क्रमशःस्वस्वमुद्रया क्रमाद्दिव्यान्ततउपचारान्प्रकल्पयेत् आसनादिप्रसूनान्ता
नुपचारान्प्रकल्प्यच ततोमंत्रविधानेषुप्रोक्तांगावरणान्यपि सर्वांल्लोकपालानांतदस्त्राणांचपूजनं
विधायपूजामेवंहिधूपदीपनिवेद्यकैः क्रमेणनिवेद्यचततोमण्डलंपरितः क्रमात् उपचारान्प्रकल्प्य
चततोमंत्रविधौ प्रवालांकुलपात्राणिस्थापनीयानिमंत्रिणा वेदिकायादक्षभागेकृत्वास्थण्डिलमुत्तमं स
स्थाप्यवह्निंसंस्कृत्यवैश्वदेवंसमारभेत् यथाविधिततस्तत्रगंधाद्यैर्देवतांयजेत् तत्रप्रणवपूर्वाभिः कृ
त्वाव्याहृतिभिःपुरा जुहुयान्मूलमंत्रेणपायसेनघृतेनच पंचविंशतिभिःपश्चाद्धुत्वाव्याहृतिभिःपु
नः सम्पूज्यतांचदनाद्यैः पीठमूर्तौनियोजयेत् अग्निंविसृज्यशिष्टेनपायसेनबलिंहरेत् पार्षदेभ्यश्च
दत्वादिपुष्पादतनसमन्विते ततउत्थाप्यनैवेद्यंतस्यलंशोधयेत्सुधीः पुनर्यजेच्चोपचारैः पंचभिर्दर्शये
त्ततः दर्पणंव्यजनंछत्रंचामरंमुखवासकं सहस्रंवजपेन्मंत्रीमूलमंत्रंसमाहितः देवतायैनिवेद्याथतं
जपंसंपदेत्ततः ईशानदिशियःपूर्वस्यापिनोविधिरोत्रच सुवर्णवस्त्रसंयुक्तंकरकंजलपूरितं न्यसेदत्र

मे॰
तं
२८

यजेदस्त्रदेवतां घोरस्वरूपिणं पश्चिमास्यां खड्गखेटधारिणीं सिंहसंस्थितां तिष्ठतस्तस्य च ततो गृहीत्वा तं प्रद
क्षिणं भ्रमेदंते स्तरं देति लोकेशानामितीरयन् नालंभूतेनोदकेन देवास्तान् श्रावयेत् ततः स्वस्थाने स्थापयेय
न्नत्वफट्मंत्रेण ततो ऽर्च्चयेत् उपविश्य पतंग्रयोस्त्वं गंधाद्यैर्मंत्रविन्नमः ततो वह्निसंस्कृतस्य चरुं गोपयसा
पचेत् नवेतास्वादिजे पात्रे ताम्रे तेन शरावेण मूलाद्यनाभिमंत्र्य पात्रे तुलान् शालिसंभवान् निक्षिप्य स्वतिमाने
न शरणं प्रजपेत् क्षिपेत् प्रदालितेन मात्रेण यावद्धक्कं पिधाय च हूं मंत्रेण ततो मूलमन्त्रेण देशिको नमः पचेन्नु
रुः प्राप्य खल्लस्त्रेणेनमभिचारयेत् मूलेन स्रुवसंस्थेन हुतेनाथावतारयेत् हूं मंत्रेण स्वसंज्ञे संकुशास्तीर्णे
विभज्यातं त्रिधा त्वेकं देवतायै परं वह्नौ निवेदयेत् शिष्टं शिष्येण सहितो गुरुर्भुंजीत मंत्रवित् प्रादेशमात्रं हृ
ज्ञ मेयष्याकं दंतधावनं शिष्याय दद्यात् शरदान् विशोध्य प्रक्षालितं त्यजेत् आचान्तं मंत्रेच यथाविधि तेन शि
ष्याय वेपे स्तरहितानामंत्रं प्रथायमंत्री वेद्यां शाययान् कुशास्तरणे रजन्यां शिष्येण सार्द्धमनन्ताग्नादि ततोऽथ विवा
सः समस्त्यायोषसि पुनः स्नान संध्यादिकं चरेत् गुरुशिष्यावृत्विजश्च गच्छेयागगृहं प्रति सर्वतेन स्वस्य कु
ण्डन्तं ज्ञायुः सहृतैस्तिलैः पुनः साध्येन मन्त्रेणास्य क्षेत्ररसहस्रकं इत्थं विधानप्रोक्तैर्वाहनेन दष्टाधिकं
शतं शिष्यं स्नातं पंचगव्यं पायायन् मंत्रविन्नमः कुण्डस्याभ्यासमानीय दिव्यदृष्ट्या विलोकयेत् हृत्पुण्डरीका

२९६

द्वैतन्त्वं शिष्यस्यात्मनि योजयेत् आचार्यस्ततः प्रधानं षड्विधं शोधयेत्क्रमात् तेकलातत्वं भुवनाख्यपदामंत्रवर्णिका
शिष्यस्य पादयोस्थित्वा गुरुणा तु कला इमाः निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्याशान्तिस्तथैव च शान्त्यतीतेति पंचाथ शोध
न क्रम उच्यते ऊर्ध्वेन च गुरुः शिष्यस्य शङ्कुणा स्वके फणेन तिलैर्हुत्वाकेस्वारायमन्त्रकाध्यानमत्र च शोधयामिति
ठानेन च मंत्रेणाष्टाहुतिर्हुनेत् तत्वाधनि विलीनं तत्कलाधानं विचिन्तयेत् ततो लिंगप्रदेशेस्य तत्वान्येतानि चिन्तयेत्
गणेशानि च शैवानि तत्रैतानि रसाग्रयः तद्यथा शिवशक्ती च सदाशिवमहेश्वरौ विद्येति पंचशुद्धानि शुद्धा
शुद्धानि सप्त च मायाविद्याकलारागः कालो नियतिरेव च पुरुषश्चाप्यशुद्धानि प्रकृतीर्बुध्यहंकृती मनश्चेन्द्रि
यदशकं तन्मात्राभूतपंचकं अथ वैष्णवतत्वानि द्वात्रिंशत्प्रमितानि तु जीवः प्राणो मनो बुद्धिस्तन्मात्राभूतपंच
कं दशेन्द्रियाणि हृत्पद्मं सूर्यसोमाग्रयस्तथा वासुदेवश्च संकर्षणः प्रद्युम्नो निरुद्धकः सौराणि भूततन्मा
त्रा मनो गर्वेन्द्रियाणि च प्रकृतिर्बुद्धिरिति च चतुर्विंशतिसंमिताः दशैव शाक्तितत्वानि आत्मा विद्या शिवा इति
शिवा विद्या तथात्मेति चात्मविद्याशिवाः पुनः सर्वतत्वं चेति पुनः प्राग्वद्देहेन होमयेत् तत्वाधायं विलीन
स्तु चिंतयेद्भुवनाधिपतिं शिष्यस्य नाभौ चिंत्यानि भुवनानि चतुर्दश तानि क्रमेण पातालरसातरमहातलं तला
तलं च सुतलं वितलं चातलं वमः भुवः स्वर्महश्चापि जनस्तपश्च तिक्रमात् सत्यं च भुवनाधानं हेमाद्रिहस्तसर्वव

ने. त. २९

29

तु विलीनं ध्यानं वर्णाध्वनि विचिंतयेत् अकारादिक्षकारांतान्वर्णास्तांश्चिंतयेद्बुधः वर्णाध्वायं विलीनस्तु यदाध्वा
नि विचिंतयेत् हों मोहहः प्राग्वदेवात्र ललाटे चिंतयेत्ततः पदाध्वानं मूलमंत्रपदवर्णस्वरूपकः पदाध्वात्रो हहहोमा
दि प्राग्वदेव समाचरेत् मंत्राध्वनि विलीनं तु पदाध्वानं विचिन्तयेत् संपूर्णमंत्रो मंत्राध्वा चिंतयेच्छिष्यमूर्द्धनि हो
मोहहः प्राग्वदेवात्र विलीनोयं परे शिवे ब्रह्मरंध्रे स्थितं ध्यायेदेततस्मादधश्शोधनं स्रजेत्स्रष्टा विलीनान्तानृशि
वान्ताच गुरुर्नमः ब्रह्मार्पणाख्यमंत्रेण सर्वकर्मच्छिदे सुधीः जुहुयादाहुतीरष्टौ केवलाज्येन मंत्रवित् देशि
कें द्रष्टुं तत्शिष्यं द्रष्टा दृष्ट्या च दिव्यया तच्चेतनं स्थितं स्वस्मिंस्तस्मिंत्र वचयोजयेत् हुनेन्महाव्याहृतिभिः ततो देशि
कसत्तमः अग्निप्रभस्याहूतीनां हुनेत् भूयो हुतेन तैवै ब्रह्मार्पणाख्यमंत्रेण सर्वकर्मच्छिदे सुधीः जुहुयादाहुतीरष्टौ के
वलाज्येन मंत्रवित् हुत्वा पूर्णाहुतिं मंत्री स्तुत्वा मूलानुनाततः अग्निं संप्रार्थ्याग्निं सांगमंत्रैर्नैकाहुतिं हुनेत् सर्पि
षा स्रुवमापूर्य पुष्पं चोपरि योमुखं स्रुग्युपरि स्रुचं दत्वा पुष्पं तत्र प्रतापयेत् सव्योत्तरकराभ्यां च संपुटाभ्यां च शंख
वत् संगृह्योत्थाय संलग्नो नाभौ तिर्य्यनिधाय च प्रस्माह्वीति मंत्रेण मूलेन च समस्तयतः दद्यात्पूर्णाहुतीस्तिस्रः
सर्वकामप्रपूरणीः श्रोत्रियस्य तु हृदि ष्ट्रं स्मृत्यः पूर्णाहुति चरेत् मूलेन वौषडन्तेन स्वाहान्तेन तु वामतः होमं तु मा
समयाभ्यां तीर्थाज्याभ्यां च पूर्णान्ता कुर्य्यात्स्वाहान्तमूलेन फलाज्येन तु वैदिकः दत्तपादं पुरस्कृत्य दत्तः पूर्णाहुति

२९

चरेत् शक्तिहोमेवामपादं वामाङ्गीं च सर्वतः पुनः संपूज्य गंधाद्यैर्मूलमंत्रेण मंत्रवित् कुण्डाद्दक्षस्य चाचार्यो देवतां
कलशे न्यसेत् सांगां सावरणां तत्र पूजयेच्च यथाविधिः स्वस्वशाखाहुतमग्निजिह्वां गम्भीरां नामधेयिकां उभयेन परिषिं
च्याग्निं प्रार्थयीत तत्ततो गुरुः भो भो वह्ने महाशक्ते सर्वकामप्रदायक कर्मान्तरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं इति
मंत्रेन संप्रार्थ्य वह्निं स्वयमयेदपि ततो ब्रह्मणा महासत्राद्दक्षिणां च प्रदापयेत् द्वात्रिंशत्पलमात्रेण निर्मितं ताम्रपा
त्रकं तण्डुलेन समापूर्य सहिरण्यं सदक्षिणं दद्याद्विप्राय तत्र च इष्टा पूर्णपात्रमितीरितं ततः परितस्तरणोपरिस्थी
त्रिःक्षिपेत्तत्र तिसेनैमित्तिकेतात्तदिभेदेशिकसत्तमः वस्त्रेणानेत्रमंत्रेण शिष्यनेत्रे निबध्य ते कुंडाद्दक्षे समादायतं
येन्मण्डलसन्निधौ सुमनोभिः प्रपूर्यास्य स्वञ्जलीः क्षेपयेद्गुरे मूलमंत्रोच्चारशर्वं देवतां प्रीतये गुरुः नेत्रबंधमपास्या
पवेशयेत्कुशसंस्तरे ततस्त्वपावयेच्छिष्यं मंत्रमेनं गुरुः स्वयं अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया चक्षुरु
न्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः अनेन प्रज्ञाविधानेन संहरेज्जनयेच्च तं शिष्यायतस्य मंत्रस्य न्यासादेहे परिन्यसेत् पंचो
पचारैरभ्यर्च्य कलशस्थेष्टदेवतां ततोऽकवत्मना तत्र सकलीकृतिमाचरेत् अथोपवेशयेच्छिष्यं भूषितं मंडला
न्तरे कुंभास्यस्य सरंड्ढस्व मूर्द्धन्यस्य शिशो गुरुः अथ पंचानिना देशविप्राशीर्वचनैः सह सुस्थिरं तनियतात्मानं सिं
चेत्क रत्नपुष्पकैः येण प्रकारेण समायोजितस्य सस्थामये तोयैरत्नसंयुक्तैर्घटस्थैनैव वर्मणा आशिष्यं चाभिषिंचेदा

शङ्खं संपदमालये गृहीत्वाभ्यर्चितं पूर्वं करकं स्वस्वरूपिणं ततो येरभिषिंचेत् तं रक्षायै देशिकोत्तमः जलेन शिष्टेन शि
ष्यं गुरुराचामयेत्ततः ततः स्वेन तास्वरूपेण विदध्यात् सकलीकृतिं वाससी विमली रम्ये परिधाप्याज्ञया गुरोः आ
चाम्य निकटे तस्य सम्यक् कृतस्य मंत्रविशः दक्षकर्णे वदेद्विद्वान् विप्रायोदकपूर्वकं अन्यमप्यत्र वदेदेवमेव
मंत्रं विचक्षणः स्वयं ज्योतिर्मयीं विद्यां गच्छन्तीं भावयेद्गुरुः आगतां भावयेच्छिष्यो नमोस्मीति विशेषतः अ
ष्टोत्तरशतं शिष्यः प्रजपेद्गुरुणोदितं अष्टाविंशतिवारं वा स्वशक्त्या तोयवा जपेत् गुरुं देवात्मं मंत्राणामे
कत्वं शिष्यो विभावयेत् प्रणामं गुरवे कुर्यात्साधको भक्तिमान्भृशं साष्टाङ्गं आथ पंचाङ्गं पूजा कर्मस्तु संमतः
हस्ताभ्यां च जानुभ्यां वक्षसा तथा मूर्ध्ना दृष्ट्या तथा वाचा चित्तेनाष्टांगमीरितं हस्तजानुशिरोवाक्यधीभिः
पंचांगमीरितं आचार्याज्ञां ततः कुर्यात्स्वयः शिष्यो विचार्यच अलंकाराश्च वासांसि दद्यात्तद्विभ्ना आदरा
त् ईश्वरार्पणबुद्ध्या तु द्विजातीभिश्च नंदितः प्रदद्याद्गुरवे शिष्यः स्वधनार्द्धं तदर्द्धकं दशांशं वा प्रद
द्याच्च वित्तशाठ्यविवर्जितः गोभूहिरण्यविपिनगृहरत्नादिकं तथा अलंकारान्दत्तवस्त्रादिदद्यात्तद्विभ्नानुसा
रतः प्रकारान्तरमारभ्य गुरुं संयत्नेन तोषयेत् तत्तथीनमना नित्यं तच्चिंतनपरायणः तस्मादाज्ञरजो भूषा
भवेत्साधकसत्तमः ततो नानाविधैर्भक्ष्यैः लेह्यचोष्यैस्तथापरैः ब्राह्मणान्भोजयेत्सम्यक्प्रदद्यान्नूतिदक्षि

ततस्तु तौ शिष्यो न्यस्येदंगी देशिकस्तमः ॥ संहरेद्वैपरीत्येन वर्णांस्तत्स्थानसंस्थितान् देशिको दुःखसामर्थ्यादाज्ञया देवतात्मनः ॥ देवतात्मा भवेच्छिष्यस्तदा संलीनतत्त्वकः ॥ ३

एणं एवं क्रियामयी दीक्षा संप्रदायेति निरूपिता रागांधतमःप्रवेशानां विप्राणां अवशायिनां अयं दीक्षाक्रमः प्रोक्तः
भोगमुक्तिसिद्धिमिच्छतां अथ वर्णमयी दीक्षां एवं तत्त्वानंददायिनीं सुप्रकृत्यात्मकं चैव वर्णानां समुदीरितं
तादृक्त्वे च शरीरस्य प्रोक्तमेवास्ति देशिके ॥ ततस्तु शिष्यचैतन्यं परमात्मनि योजयेत् तान्वर्णांस्तत्तत्स्थाप्य न्य
सेच्छिष्यशरीरके तस्मिंश्च सृष्टिक्रमतस्तच्चैतन्यं पुनर्न्यसेत् भवेच्छिष्यो देवतात्मा नित्यानंदात्मकः शिवः
ज्ञानदा वर्णमयी दीक्षा कथिता सर्वसिद्धिदा अथ वक्ष्ये कलादीक्षां अनिमादिष्टसिद्धिदां वेदे पंचकलादीक्षा
द्वे तेष्ट त्रिकला मता कुपंचाशत्कला वामसिद्धमंत्रगुरोस्तु सा ग्राम्या उक्ते सिद्धिकर्त्री विपरीते विपर्ययः क
लानिवृत्तिप्रमुखा भूतानी पंच यिरिताः शिष्यकाये भूतमये वेधयेत्ताः क्रमात्सुधीः पदादिजानुपर्यन्तं निवृ
त्तिः संस्थिता कला जानुनोः सकाशादाभिप्रति ष्ठाख्या कला स्थिताः नाभितः कण्ठपर्यन्तं विद्याख्या संस्थिता
कला कण्ठतो ह्यालललाटं तु शान्त्याख्या संस्थिता कला कण्ठतो ह्यालललाटं तु शान्त्याख्या संस्थिता कला भालाद्धि
तो व्याप्य प्रोक्ता शान्त्यतीता कला तथा संहृतिक्रमतो विद्वान्वेधयेत्स्थानतो न्यतः स्थाने स्थीयात्रपाचैव दीक्षा पंचकला
स्मृता अष्टत्रिंशत्कलादीक्षा पुनर्निम्प्रएवन्तु देवताः क्रमेण कादिका वर्णाः पंचद्वादशसंस्थिताः चिलोमाभादिका यत्र त
त्र स्थाने हृदये कला भावनीया सूर्यस्य षोडशात विद्यात्तथा यकारादिस्थले वक्त्रे भावनीया कलादश तेनावर्णकं

मे॰ तं॰ ३१

नोत्तवर्णस्यानामसंहृतिः पुनश्च जपेच्छिष्यं कलादीक्षाविधानतः कौलिके वाममार्गे च वेधदीक्षाफलप्रदा अन्या
स्माद्दक्षिणमार्गेऽन्यथा तु पतितो भवेत् दीक्षावेधमयीं वक्ष्ये यां लब्ध्वा तु जनः ॰ ॰ तत्कालमेव संसारे जीवन्मु
क्तोऽभिजायते मूलाधारे तु शिष्यस्य ध्यायेत्पङ्कजं चतुर्दलं तस्य मध्ये त्रिकोणं तु तन्मध्ये चापि कुण्डलीं त्रिराव
र्त्तमयीं देवीं विद्युत्पुञ्जस्वरूपिणीं महादेवमयीं साक्षात् ज्ञानमात्रशरीरिणीं अणोरणीयसीं देवीं चक्रषट्क
प्रभेदिनीं त्वपुस्त्रावत्मनादिव्ययानीतो शिवगृहं प्रति सान्तवादीन् तत्स्थानेस्वस्थाने समाहरेत् षड्द
ले कमले तेन बलान्तवाद्यर्णसंयुक्तदले स्वाधिष्ठाने गुरुः सम्यक् योजयित्वा तु वेधयेत्त्वयं वर्णान्तान् योजयेत्क
द्रे रुद्रान्तं हृत्सरोरुहे कान्तअयवर्णपत्राढ्ये वेधयेद्दीश्वरस्वयं वर्णान्तानाहरेद्देशिकः एवं पद्मे च तेन तथा कलादल
मये पद्मे स्वरान् संयोज्य यत्नतः सदाशिवस्य संयोजकतान्त्रमध्यपद्मके द्विदले हंसं संयुक्तं वेधयित्वा च देशिकः शा
म्भावसहैवमानाम्नानेनयेत्परशिवावधि देशिकात्त्वाक्षाहेद्भावाद्दग्याज्ञानस्त्वदीक्षितो पतेद्वाम विज्ञानः सर्वज्ञो जा
यते ततः सदाशिवः स्वयं भूयात् सत्यमेव न संशयः इयं ज्ञानप्रदा प्रोक्ता दीक्षा वेधात्मिका शुभा गुरुः स्वयं गुरुं ध्याये
त्स्वहस्ते शिवरूपिणं मूलविद्याषडङ्गं च मातृकादिमनुं जपेत् शिष्यस्य मस्तके दत्वा कृपया दक्षिणं करं पश्चादु
पदिशेन्मोक्षास्पर्शदीक्षानिसिद्धिदा सदाशिवे तु चिद्रूपे गुरुश्चिन्ते निधापयेत् मन्त्रान् समस्तान् तज्जातान् ध्यायेत्स्व

यंतदात्मकः ज्ञातो गुरुस्त्वत्कृपयाकेवलोऽहंसदाशिवः इतिध्यायंस्तूपदिशेद्धाग्दीक्षितःप्रमीरिता निमील्यनयने
ध्यात्वापरमात्मनिदेवतां तद्दर्शनानंदशर्म्मनेत्राभ्यांवीक्षयेद्गुरुः शिष्यःप्रसन्नचित्तःसन्पश्चादुपदिशेदिति मं
त्रसिद्धस्यासिद्धस्याहृदीक्षेयंफलप्रदा गुरोरालोकमात्रेणभाषणात्स्पर्शनादपि सद्यःसंजायतेज्ञानंसादीक्षाशां
भवीस्मृता भुक्तिमुक्तिप्रसिद्ध्यर्थंपवित्रविधिवद्गुरुः पश्चादुपदिशेन्मंत्रमन्यथानिःफलंभवेत् अन्यायेनच
योदद्यान्मंत्रमन्यायतस्तथायः ददतोगृह्णतोवापिकुलशापोभविष्यति गुरुशिष्यावुभौमोहाद्यदितत्परस्परं
उपदेशंददन्गृह्णन्प्राप्नुयातांपिशाचतां अशास्त्रीयोपदेशंतुयोगृह्णातिददातिच भुंजीतेतावुभौघोरान्नरका
नेकविंशति असंस्कृतोपदेशंतुयःकरोतिविमूढधीः विनश्यंतिचतन्मंत्राःसैकतेशालिवीजवत् अनर्हे
मंत्रविज्ञानेननतिष्ठतिकदाचन तस्मात्परीक्ष्यवक्तव्यमन्यथानिःफलंभवेत् सन्निधिंयातिभक्त्यायतनंज्ञानमुप
दिश्यते तत्प्राप्नोतिव्रतीनित्यंगोदीक्षानयथाहुतं धनेच्छाभयलाभाद्यैर्योऽपियदिदीक्षयेत् देवताशापमा
प्नोतिकृतंचविकृतंभवेत् एवंदत्वागुरुर्दीक्षांकुर्यात्स्वर्णाभिषेचनं विनायेनाभिषेकेनसाधकःपूर्णबोधतां
आचार्यत्वंचनाप्नोतिसद्गतिंचसमीहितां तस्माद्गुरुःप्रियंशिष्यंबोधयित्वाभिषेचयेत् विरच्यविपुलंचक्रंमण्ड
पेतिमनोहरे त्वोरीतोयभृतंकुंभंस्थापयेच्चक्रमध्यतः अन्येषुकलशांस्तत्रवस्त्रहेमसमन्वितान् दलेषुविविधाः

वे

मे० स्थाप्यास्तत्रावाह्य इष्टदेवतां अभ्यर्च्य मध्यघटे तेषु सांगावरणदेवताः स्पृशन् अमथ्यं कलशमाचार्यः प्रपठेदिति सां
तं० गांश्च वर्णादीन् ततस्तेन जलेन तु अभ्यषिंचेद् गुरुः शिष्यमिति पूर्णाभिषेचने देवम्यः सर्वतंत्राणि तंत्रेभ्यो मनव
३२ स्तथा एतेषां यानास्ततः शिष्यं सर्वमंत्रैकभाजनं भवेदाचार्यनामा च कुर्यान्नामान्तरं गुरुः एतादृशस्य योदीक्षां
गृह्णीयात्स तु सिद्धिभाक् सर्वमंत्रप्रदाने च समर्थः स तु जायते सर्वदेवावशास्तस्यैव दर्पंथा तु शाक्तिकः ए
षएवविधिस्तत्र मार्गे स्यादृक्षिणाभिधे विशेषस्तत्र तेयानि तीर्थानामाहरेत्सुधीः गंगायाययमुनायाश्च सरस्व
त्या महोदधे सिंधुगोदावरी रेवाकावेरीभ्यएष्यदकात् महेन्द्रनायासरयूचर्मण्वत्याश्च पुष्करात् महानद्याश्च वै
दिकाया दित्यप्रावेत्रवतीजलं कुरुक्षेत्रस्य गण्डक्याः हृस्योयामानसस्य च घटेदत्वाजपेन्मंत्रान्नानातंत्रगतानपि अ
भिषिक्तस्तु तैस्तोयैः सिद्धास्ते मनवोस्य तु प्रयोमार्थं तथान्यस्य दानार्थमथवामके मध्यतीर्थघटः स्थाप्यः शे
षास्तायघटा मताः येयेआवाहिता देवा गुरुणानु सुराघटे तेते कुर्वन्तु साक्षिध्यं मंत्ररूपाश्च तन्नुवे स्वयं सि
द्धेति वागस्य मूर्द्धानं नैव नामयेत् यदं थ्यनामितो मूर्द्धा तस्य मस्तं नं संशयः वाममार्गे हृदयस्यैदृक् सिद्धाय दाभ ग
वेत् शिष्यश्च निरहंकारः सदादैवतत्परः देवतार्थं यस्य नात्रत्रयं भोगे मनोनच स एव सिद्धो वामस्यादन्यो
निरयभाजनं दरिद्रोदुःखितो मूर्खइहलोके परत्र च क्रियादीनां विधिं कुर्याद्यथाशक्त्या गुरूक्तितः एतन्नतं ३२

समाख्यातं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते दीक्षाप्र
काशस्तृतीयः ॥ संतया प्रार्थिता देवी मुनिभिः श्रौतकर्मभिः तदिष्टसिद्धये देवी देवं प्राह कृतांजलिः ॥
देव्युवाच श्रौतमार्गरता एते ऋच्छंति मुनयः शिव एतेषां संशयं छिंधि दिव्यहेतेमाः युग्मान्त्रहि ईश्वर उवा
च ऋच्छंतु ऋषयस्तावद्देवात्प्रियमनोगतं यावत्कालः समायाति जलधरव स्पत मुनय ऊचुः अग्निंक
कुचेद्देवाश्च हूयते श्रौतसरा कथं तथाप्युपकिंतु इदानीमिन्द्राकस्माद्भयं दस्व नः ईश्वर उवाच नस्वर्गे न चत्ती
र्थेषु नौषधीषु न भेषु च ऋषयो देवताः संति मंत्रा एव हि देवता साधकानां फलदातारः तन्मत्रूयस्तते सौरैः मुख्ये
स्वरूपं तेषां तु मंत्राणां वचनैव न रत्न संस्कृताः सात्विका मंत्राः परत्रे स्वशर्मदा जन्मान्तरे भवे युक्तवीररूपा न सं
शयः तत्रापि वैदिका मंत्राः सर्वश्रेष्ठाः प्रकीर्तिताः नदुर्गतिमवाप्नोति तेषां संसेवनान्नरः हित्वा शापयेत्स्तो
काः सेवन्ते तांत्रिकामन्त्रम् त्यक्त्वा सर्वं सुरधूर्या ग्रामवनीरचारिणः नारूपास्तारकतां तु नवस्तात्रिका
अपि फलप्रदा इहामुत्र न मे ह्रीजा भवान्तरे ७० किंचिद्राजससत्वाद्यां तनान्ते पुनस्तते भवति फलदाय
इहटोङ्कुम्बरपिप्पलाः तामसाः प्राकृतामंत्राः इहलोके महाफलाः नपरत्र यथा द्राक्षा उर्बुरपनसादयः
तन्मंत्रायत्तुं तव क्रौकीट कृद्दहति पावकः यह क्षिनोति तच्छ्रयो यथानद्यो त्वंतरसं निर्दोषात्वे यथा नाडीवरे

मे॰
तं॰
३३

33

दन्त्रसंलग्नं देवयोगेणाग्रहस्तवह्नेयोशं वहते स्वराः सूर्यभात्त्रिषु भेषु अर्कनाड्यांशे योभिवर्द्धते पोषयेद्दैहिकाम्
ज्ञानितरान्हन्तिवामवत् ततस्त्रिभेषु सौम्यस्य नाडी बुद्धिविलासकृत् तस्मात्त्रिषु सितस्यापि वासिनामतिवृष्टि
दा ततस्त्रिषु शनैः सर्वनाशये मंत्रसंशयं चंद्रस्य सर्वमंत्राणां पुष्टिकर्त्रीं ततः त्रिषु ततः सत्त्रिषु राहोर्नाडी
फलेमंत्रविनाशयेत् तस्मात्त्रिषु गुरोर्नाडी सत्वरं मंत्रसिद्धिदा राहुनाडी त्रिषु ततो नसत्येशाचके नरे त्रिषु
तः केतुनाडी तु सञ्जाते मंत्रदेवकृत् तिथिवासरसंयोगादतशे हुताशनः खेखेकोकृतरेनेत्रप्रसन्नो स्वरूप गौ
के मारयेत्साधकं खेस्तहरते भूतलेपथं प्रमदाग्निः फलं ददते स्पृभमे वस्वरूपगः वक्रेलग्नस्थापनं कुर्यात् देहि
कः कल्पमार्गतः तांत्रिककुण्डसंस्कारानष्टादश समाचरेत् मूलमंत्रेण संप्रोक्षेपत्रोद्वयेदस्त्रमंत्रतः कुशैः
संताडयेत्कुण्डमस्त्रमंत्रपठन्त्रिधा ततः कवचमंत्रेण कुण्डस्याभ्युक्षणं ततो अस्त्रमंत्रेण खननं कुण्डस्योत्
ल्मानं ततः अंगुष्ठानामिकाभ्यां तामस्त्रमंत्रेणाचोद्धरेत् पुनः शुद्धाम्रदां तेनवशरमैहृदयाण्डुना समीकु
र्यात्ततोऽस्त्रेन संवेष्ट्य कवचेन च काष्ठादिना कुष्टयेत्तन्मंत्रेणास्याहथ्यादक्षं कुशैः संमार्जयेत्कुण्डं ततः कव
चाण्डुना विलेपनं गोमयाद्भिः कवचेनैवकारयेत् कवचेनाग्निसूर्येन्दुः कलाः कुण्डे विचिन्तयेत् त्रिसू
त्रीकृतसूत्रेण वेष्टयेन्मतिमेखला त्रिवारं वर्म्ममंत्रेण कुण्डं प्रोक्षंजोतनम्भेरेत् कवचेनाग्निसूर्येन्दुः कलाः कुण्ड

आरोभौमः

३४

विचिन्तयेत् त्रिसूत्रीकृतसूत्रेणाऽवेष्टयेत्प्रतिमेखलां त्रिवारं वर्ममंत्रेण कुण्डस्थं तां तु संस्मरेत् नास्त्रात्मक
कुण्डाय अस्त्रासनन्तेन नमोऽस्तु इति । एषोर्द्धं इत्याद्युद्धे अस्त्रसकलप्रजनं चरेत् नाभस्त्रमेखलानां च कुर्याद्देवप्र
श्नं संचिन्तयेन्नेत्रेण तत्कुण्डं वज्रवत्तद्धं वह्नेर्ज्वालानिराशाय हृन्मंत्रेण कुशैस्ततः कुण्डस्य
तु चतुर्दिक्षु कुर्यान्मार्गचतुष्टयं अविद्धिन्नाग्रैः कुशैरस्त्रमंत्रितैः कुण्डे भित्त्वा भूतप्रेतादिदिग्दृष्टीना
मस्त्रवीनां समाचरेत् उत्थापनमिमं प्रोक्ताः संस्काराः धृतिसंमिताः भवेदनेन विधिना कुण्डस्याप्यत्
पाटनं वामहोमेन संस्कारस्तथाग्नेश्च वारपर्वतः निस्त्रिनिस्त्रोलिखेद्रेखाः प्रागुदग्राः हृदा तु ना स्त्रलाग्राः प्राग्गुरेखाग्राणां
देवा विष्णीशवासवाः उदग्रेखाग्ररेखाणां ब्रह्मसूर्येन्दवः क्रमात् विलिखेद्दर्भकाण्डेन वाममार्गे स्त्रमंत्रतः त्रिको
णोपरि षट्कोणं त्रिकोणं हितयस्य तु विल्वीशवासवादीनां षट्कोणं तत्र तत्पूजनं वाममार्गे तु शिष्टदेवास्त्रिकोणपूजनं
भवेत् संप्रोक्षणप्रणवेनाथ योगपीठं समर्चयेत् तद्विधिं संप्रवक्ष्यामि मण्डके चिन्तयेत्तले कालाग्निरुद्रं तत्सोर्द्धं
शक्तियुक्तं विचिन्तयेत् तदूर्द्ध्वं चिन्तयेत्कूर्मं तत्स्पृष्टे वसुन्धरां श्वेतद्वीपं तत्र चिन्तयेत्सप्तसिन्धुसुवेष्टितं ध्यं मन्दारान्
पारिजातानाश्च संतानान् हरिचन्दनान् कल्पवृक्षाश्च तत्रैव चिन्तयेत्तन्मध्ये दपि एतादृशं गृहं चिन्तयेद्रम्यं मणिमयं
गृहं स्वर्णपीठं तु तन्मध्ये तस्य पादान् विचिन्तयेत् ऋतुषाद्यस्तु धर्मादीन् धर्मो ज्ञानं विरागता ऐश्वर्यमिति चा

मे. तं. ३५

गंतिपीठस्योर्ध्वानितत्रत्र मध्ये तं त्रस्तत्र पद्ममानंदमयकन्दकं सविन्नालं तस्योर्ध्वोर्ध्वो विकारमयकेशराः प्रकृत्या
त्मकपत्राणि पंचाशद्वर्णकर्णिका तत्र्यस्पन्दोः पावकस्य मण्डलत्रितयं तेन तः॥ ॥ तनः पूर्वादिकाष्ठासत्त्वं रज
स्तमस्ततः अन्तरात्मपुत्रान्मात्मा परमात्मा ततः परं मायातत्त्वविद्यातत्त्वाख्यकलातत्त्व प्रतिष्ठितः विद्यातत्त्वपरंत
त्वं योगपीठमितीरितं स्वाग्रादिप्राग्दक्षिणेन तत्पद्मकेशरेषु तु मध्यान्तं पूजयेद्देवता जयां च विजयां तथा अजिता
पराजितां नित्यां च विलासिनी दोग्ध्रीमघोरां च तथा मंगलां मध्यतस्त्र तु ह्रीं सर्वशक्तिकमलासनाय न
मउच्यते दत्वा पुष्पांजलिं कुण्डे पूजयेद्भुवनेश्वरीं आवाहनादिपरमीकरणान्तं च पूजयेत् कामोत्मनः शिवं तत्र
देवीमस्तु मतीं तथा गणेशं शिवशाक्तेषु ध्यायेत्सं पूजयेदिति वैष्णवे च तथा सौरे लक्ष्मीमन्त्र मतीं स्मरेत् नाराय
णस्य संयोगाज्जातमग्निं विचिंतयेत् अरणेर्मणितो विप्रोग्रहाद्वाग्निं कुमारिका स्ववासिनी वा महल्लाहृतं शरावसमा
हरेत् पात्रान्तरे च पिहिते ताम्रपात्रादिके शुभे अग्निप्रणयणं कुर्यात्छरावेनाथ नूतने दद्यादस्त्रेन पात्राग्निं कवचे
न विधाय च मोक्षं शरावकापालेभिन्नपात्रे तथा मके नाग्निप्रणयणं कुर्यात् व्याधिहानिभयावहं क्रव्यादांशं च
नैर्ऋत्ये त्यजेदस्त्रेण वह्निनः देवांशं मूलमंत्रेण स्थापयेदग्रतः सुधीः पश्चात्तमग्निं संस्कारैः संस्कुर्याद्वीक्षणादि
भिः प्रदीपककलिकालं तेन आवाहयेत्ततः पैठं जाठरं वैन्दवं वह्निं भौमं पार्थिवं स्याच्च स्मृत्वाग्निबीजकेनाथ चैतन्यं

३५

योजयेदथ ओंकारेणाभिमन्त्र्याथ धेनुमुद्रामृतीकृतं संरक्ष्य चरणेनाथ कवचेनावगुंठयेत् ३ ततः संपूज्य कुण्डस्य
भ्रामयेत्त्रिः प्रदक्षिणं प्रणवेन ततः स्वरूपं समुखं स्वीयकुण्डके देव्यायोनौ तत्र जानुस्पृष्टभूमिस्तु देशिकः शिवबी
जमिति ध्यात्वा निक्षिपेदाम्रपत्राणि देवदेव्योरागमनं मैथुनान्तं विभावयेत् विसंगल हन हन पच पच दह दह
सर्वज्ञापय स्वाहेति नाराचादिर्जिनवर्मकः अनेन मन्त्रेण भाव्येव कृशानुं ज्वालयेत्ततः अग्निं प्रज्वलितं वंदे जातवेदो
हुताशनं सुवर्णवर्णममलं समिद्धं सर्वतोमुखं अनेन ज्वलितं मन्त्रेणोपतिष्ठेद्धुताशनं मुखेनैव यथमेदग्निं मुखं वादे
खो वायुर्जायते कुशैः पलाशादि परिस्तीर्य विष्टरेणैकेन चित् ततः प्रविन्यसेज्जिह्वा देहे मंत्रे विभावसोः सलिंगागुह्
मूर्धास्यनाशानेत्रेषु च क्रमात् सप्तवाग्भुजिह्वास्तावदर्प्यते त्रिविधात्मिकाः हिरण्या कनका रक्ता कृष्णा चैव
तु सुप्रभा बहुरूपा चातिरक्ता जिह्वा सप्तेति सात्विकाः अनलार्चीः सविह्वलाः सादियान्ता दशान्विताः मंत्री
प्रविन्यसेज्ज्ञेया वक्त्रे गतिवक्रमात् ७ सहस्रार्चिः स्वस्तिपूर्णो उत्तिष्ठ पुरुषस्तथा धूमव्यापी सप्तजिह्वाथ
हरइतीरिताः न्यसेत्प्रदक्षिणं देहे वह्निमूर्तिः पृष्ठकं क्रमात् मूर्धाशिरः पार्श्वकण्ठप्रकटिपार्श्वांशकेषु च प्रण
वादितमो नमस्ता अग्नयेपदपूर्वकाः जातवेदाः सप्तजिह्वा हव्यवाहस्तृतीयकः अश्वोदरज वैश्वानरा तु कौ
मारतेजसः विश्वमुखो देवमुखो मन्त्रेया अष्टौ प्रकीर्तिताः प्रदक्षिणक्रमेणैव संसिच्य चतो जलैः मेखलोपरि

मे॰
तं॰
३५

35

संमृद्धैः पुनर्दर्भचतुष्टयैः प्रागग्रैरुदगग्रैश्च स्थित्वा शर्वौपरिस्तरेत् एकमेखलके कुण्डे मेखलाधः परिस्तरेत् द्विमेख
ले द्वितीयायां मध्यमायां त्रिमेखले स्थण्डिले सिकतानां तु वा समं सौपरिस्तरेत् नाभिमेखलयोर्मध्ये परिधिस्थापनस्य
च रेखांजनयोगानथा विद्वान् मध्यमामेखलोपरि पलाशकाश्मरीबिल्वविकंकटसमुद्भवान् एकहस्तोद्भवानार्द्रान् प
रिधीन्वा ऊर्ध्वमात्रकान् प्राणानायम्य विधिवत् परिस्तीर्य कुशान्तरैः स्वगृह्योक्तविधानेन वायुदेशाच्च सर्वतः ८॰
स्रुक्स्रुवौ च प्रणीता च प्रोक्षणीपात्रयुग्मकं आज्यस्थाली च परिधी निषंच कुशमुष्टयः अथो मुख्यानि पात्राणि दो
मद्दश्वं बलिं तथा गंधपुष्पाक्षतादीनि सर्वाण्यासादयेत्तथा तासां संस्कारपवित्रेण चाम्भसा निविधाय च प्रोक्षणीपात्रयु
गलं परिमृज्य सम्मुभं तुना दत्वाक्षतं पवित्रं च तदुत्तरे स्थापयेत् दिक्षु तस्य स्पात्रं प्रणीते संप्रच्छतेवुधैः ततः किं
चित्प्रणीतां वुप्रोद्दिणपाथायनर्जैलैः यज्ञसाधनसंभारं प्रोक्षयेन्मूलमन्त्रतः ब्रह्मण्याद्ब्राह्मणं शान्तं देवतामन्त्रदीक्षि
तं कुण्डस्य दक्षिणे भागे वेशयेत्कुशासने अमुकामुक गोत्रोहममुकामुकगोत्रिणं दीक्षितं गामन्तहोमेस्मिन्
ब्रह्माणं त्वाहं वृणे इति वस्त्रालंकारादिकेन हुत्वा तं परिपूजयेत् कुर्यात्कुशवटुं वापि लभ्यते ब्राह्मणो न चेत् कु
ण्डमध्ये तु षट्कोणगर्भितं स्वर्णवर्णिकं नानाकेशरसंयुक्तं चतुर्द्वारसमाहृतं चिंतयेदष्टदलकं चतुरस्रं तया
हृतम् पूजापीठं ततस्तस्मिन्न्यसेत्तत्र मण्डूककादिकान् ९॰ तथान्यान्नयोगपीठं संपूज्याष्टदलेषु च ॥

मादक्षिणेन मध्यान्तं पीतां श्वेतां तथारुणां कृष्णां धूम्रां च तीव्रां च पूजयेद्विस्फुलिङ्गिनीं रुचिरां ज्वालिनीं चेति सर्व
पीठं प्रपूजयेत् सर्वशक्तिकमलासनाय हृद्द्वादशान्तरः समस्तपीठपूजायां वह्नेर्मन्त्रं उदाहृतः ततो रं नाश
नेत्थापयेद्रक्तस्वस्तिकशक्तिभिः अभयेन च संयुक्तैर्भुजैः सप्तभिर्विराजितं सिंहरवं स्पर्शमस्य स्वस्त्रीलेकालम्ब
षितं त्रिनेत्रं च जटाजूटमौलिं प्ररूपस्तकं सितां वरं ध्यात्वैवं मन्त्रनादेन पूजयेदुपचारकैः वैश्वानरजातवेद
इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधयेत् स्वाहान्तः प्रणवादिकः सप्तविंशत्यक्षरो यं मन्त्रः साहचि पूजने
ततः षट्कोणमध्ये च जिह्वाध्यानं च पूजनं जिह्वा ज्वालारूपाः सर्वा वराभयकरास्तथा पेशी पाहिरण्या सुवर्णाभा
शान्तिपौष्टिकसिद्धिदा वैडूर्यवर्णा कनकाभाख्यां स्तम्भनकार्यकृत् विद्वेषतरुणादित्यनिभा रक्ताग्निकोणगा
कृष्णाञ्जनचयप्रख्या नैरृत्यां मारणक्षमा १० सुप्रभा पद्मरागाभा वारुण्यां धनदायिका अभिरक्ता जपाभासा
वायव्ये वायुदिशं गता बहुरूपा तु षट्कोणमध्ये षड्वर्णसंयुता अनेककार्यसंसिद्धिनाशकर्त्री च सामता यथाका
र्य्यं तथा जिह्वा हवने चेत्स्वदिग्गता ज्वलाल्पा तदा सिद्धिर्विपर्यये तु विपर्ययः प्रभा दीप्तिः प्रकाशा च मरी
चिस्तापनी तथा करालालोहिता चेति जिह्वा वैश्यवकर्मणि ईशप्राग्वह्निनैरृत्यपश्चाद्वायव्यमध्यतः संस्थि
ताः सकलाजिह्वा बलाभयलसत्कराः अग्निसागरवायव्यादेवाग्नेश्चापि दिक्षु च पूजयेच्च षडङ्गानि पत्रेष्वाहमिदेव

मे॰
तं॰
३९

36

नाः ईशादीन्तायुधान्यस्त्रान्तेनाग्निं प्रज्वालयेत् ततस्त्वाधोमुखौ कृत्वा स्रुक्स्रुवौ प्रतापयेत् कुशाग्रैस्तु तयोरग्रं मध्यः
मध्यं मूलं मार्जयेत् मूलं मूले त्रिधा चैव मार्जयित्वा प्रतापयेत् एवं तौ वामहस्तेन प्रोक्षयेत् प्रोक्षणीजलैः दक्षिणेन
कराग्रेण पुनः संतापयेच्च तौ कुशान् क्षिप्त्वा ततो वह्नौ स्वदक्षिणे कुशास्तरे संस्थाप्य स्रुक्स्रुवौ पश्चादाज्यस्य संस्का
रमाचरेत् समादाय घृतस्थालीं मन्त्रमन्त्रेण मन्त्रयेत् घृतं तत्र समाप्य पूर्णं वीक्षणादिभिः संस्कृतं वायव्येऽनलस्यागारा
न् कृत्वा तेषु हृदा न्यसेत् तापनेन समुद्दिश्य कुशद्वयमतः क्षिपेत् आज्यप्रज्वलितं वह्नौ विन्यसेत् स्रुव्हुतात्विते प
वित्रीकरणं दर्भद्वयेन ज्वलितेन तु वर्मणाज्यवतीराज्ये वह्नौ दर्भद्वयं क्षिपेत् अभिद्योतनमेतत् स्यादुद्योतन
मथोच्यते कुशप्रज्वलितं चाज्ये दर्शयेत् हृदा क्षिपेत् वह्नौ बुद्धा स्वच्छहृन्मंगारानग्नौ क्षिपेत् अयः संस्कश
मन्त्रतो कुर्यादुत्प्लवनं ततः अस्त्रमन्त्रेण पत्रद्वयाकुशौ प्रादेशमात्रकौ अंगुष्ठानामिकाभ्यां च गृहीत्वा घृतमु
त्प्लवेत् ततो हृदेकं कुशाभ्यां तु स्वाभिमुख्येन संप्लवेत् घृते तस्मात् संप्लवनं षट् संस्काराः इतीरिताः उक्तं मंगो घृते
प्रोक्तं मध्यमं महिषीभवं अधमं छागलीजातं निषिद्धं लेडकादिजं क्रीतं यद्दापने चाज्यं स्वाङ्गे वह्न्यववततत् कु
शद्वयं घृतेन्स्य ततः प्रादेशसमितं सग्रन्थिं कृत्वा साग्रौ होमकर्महंसौ विचिन्तयेत् ॥ पक्षौ वामे इडां दक्षे पिं
गलां मध्ये तु ततः सुषुम्नां संस्मरेन्मन्त्री ततो होमं समाचरेत् दक्षभागात् स्रुवेणाज्यं प्रगृह्णीयाद् हृदा नत्वा दक्षे

३९

त्रेकृताशन्याग्नयेस्वाहेतिहोमयेत् गृहीत्वाज्यं वाममागाद्धृद्वामेग्निलोचने कृतेनेसोमायस्वाहेतित्यागः सर्वत्रनोमम
हृन्मंत्रेण गृहीत्वाज्यं मध्यतो मध्यलोचने कृतेनतस्याः ग्निषोमाभ्यां स्वाहेति च त्रितीयकं दक्षभागात्तुनस्वाज्यं हृन्मं
त्रेण समाहरेत् अग्निवक्त्रेग्नयेस्वष्टकृतेस्वाहेतिहोमयेत् सप्ताराभिव्याहृतिभिराज्येन जुहुयात्ततः जुहुया
दग्निमंत्रेन त्रिवारं देशिकोत्तमः गर्भाधानादिका वक्त्रेः समुद्वाहावसानिकाः प्रभेकमेणिकत्ने वाप्याज्या
हुत्याष्टकैः क्रियाः प्रणवं पूर्वमुच्चार्य्य कर्मनामसमुच्चरेत् संपादयामिस्वाहेतिसर्वकर्मस्वयं विधिः गर्भा
धाने पुंसवनं सीमंतोन्नयनं चरेत् जातेवागीश्वरीगर्भात्स्नावस्थाये हुताशने जातकर्म ततः कृत्वा नालच्छेदं
समाचरेत् सूतकं शोधयित्वाथ कुर्य्यान्नामयथाविधि त्वमग्ने यस्पयदेतस्याग्निस्तन्नाम पूर्वकः चौलोपनयनं
वक्त्रेः महाना म्नीव्रतं तथा महाव्रतं चोपनिषद्व्रतं गोदानमेव च समावर्त्तनमुद्वाहः शाक्तेवागमवत्पूर्वका
नन्तस्य वक्त्रेः पितरो देवदेव्यादिको तथा पूजयित्वा विसृज्याथ मूलाग्नेः षडूहुनस्तुताः समिधोनिः क्षिपेत्तं च
वक्त्रावधर्च पूर्ववत् सबीजरसनानाम्ना चैकैकामाहुतिं हुतेत् ततश्चांगानि जुहुयाद्दक्षेनमूलेष्टकं तथा
इन्द्रादिलोकपालांश्च अस्त्राणि तथा तित ततः परं मंत्रेणोंकारपूर्वेण स्वाहान्तेन विचक्षणः स्वाहावसाने जुहुया
द्धायन्त्वेमंत्रदेवतां चतुर्वीरसृवेणाज्यं गृहीत्वा स्तुचिनिः क्षिपेत् तेनैव तां विधायाग्नेः कृतेनेनिष्टगृहः स्वयं

वौषडंतेनवह्नेस्तुमनुनासंपदेतनः त्रिकायांमध्यसंस्थायांमंत्रीज्वालावलीतनोः तारादैर्दशभिर्भेदैः सर्वंशर्वस
मन्वितैः मनुनानामपर्यंतेनजुहुयात्सर्वदस्वाहुतीः जुहुयाच्चवह्न्वीरंस्वमर्तेनैवतेनतु संपश्यदेवतापीठंवह्नेःस
म्यक्तनोगुरुः अग्निरूपपरांतत्रयजयेदिष्टदेवतां आज्यनेसाध्यमनुनापंचविंशतिसंख्यकं जुहेन्मंत्रीचाग्नि
मुखेववह्नेकीकरणंविदं आत्माग्निदेवतानांचचिंतयन्त्रैकमात्मवित् एकादशाथमूलेनजुहेदाज्येनवाहुती नाडी
संधानमेतद्धिप्रोक्तंदेशिकसत्तमैः अंगप्रभृत्यावर्णानमेकैकामाहुतिंहुत पंचविंशतिधामर्घ्यैः संयुतेनप
योथसा स्रुवेणाज्यसमित्पाणाःस्रुवाशेषंकरेणतु तत्रदिव्येनहोतव्यंतीर्थेनार्षेणवातथा योनर्चिर्विर्जिजहु
त्यग्नौवंगाविनिचमानवः मन्दाग्निरामयावीचदरिद्रश्चोपजायते दद्याद्धलिंगपश्चपक्षपूर्वकमादरात् नद
त्राणांसवाराणांराशीनांचपृथक्पृथक् देवताभ्यःपदंप्रोक्त्वादिवानक्तंवदेत्तथा वरेभ्यश्चाथसर्वेभ्योभू
तेभ्यश्चतमोवदेत् इत्येषत्वात्रिकोहोमविधिप्रोक्तोमयासुराः पृष्ठंत्वमद्भुतमपिवदामिशरणागताः ॥इति
श्रीमहामायामहाकालानुमतेमहातंत्रेशिवप्रणीतेहोमविधिप्रकाशस्त्रत्नयः ॥ देव्युवाच यतीनांमध्यमा
नांचदरिद्राणांगृहासिनां परदेशस्थितानांचकारागेहादिवासिनां कायादोषाहतानांचयुक्तानांसूतकादिभिः
कार्यागवत्वभावेवावामकानांकृपानिधे षडाम्नायरहस्येनंकथंनित्यक्रियाभवेत् लोकलज्जावतांचापिदिन

चर्य्यां वद प्रभो शिव उवाच महाकालेन यत्प्रोक्तं यन्महामायया कृतं रहस्यं तत्सर्वमंत्रेषु सर्वमंत्रेषु गोपितं
आम्नायानां रहस्यं तदाह्निकं प्रोच्यते मया एवं तत्सर्वं भो देवाः साधकानां प्रसिद्धिदं तत्र नित्यं त्रिधा प्रोक्तं
गुणत्रयविभेदतः अधिकारिविभेदेन तदापि त्रिविधं भवेत् एतद् अमिश्रं च गलितं तत्तथैव फलप्रदं एतद्धि स-
त्फलं दमिश्रं किं विनिष्फलप्रदं अकृतं प्रत्यवायो न गलिते सफलं जनं अहंकारविहीनेन चेन्मानसं स्नान-
५ पूर्वकं स्वस्यैव चित्तेन जनितं नाकृतं तत्कृतमुच्यते नाहं शं चेद्रहस्येन निर्द्देश्येनाथवा कृतं रूपेण पथिकेना-
पि कारागृहगतेन वा भक्तितो चापि तन्मिश्रं वाह्य पूजाधिकारतः शीतादिभीत्या वा विघ्नसंदर्पाद्यकार्यतः
स्यादेतन्नियोगाद्गलितं गृहीणो मानसं मतं वाह्य पूजादिकं यत्तु पकालेनियमेन च भक्त्या कृतं रहस्येन तत्कु-
हुराज समतं पूजार्थं यद्धो च यित्वा श्रद्धा भक्तिं विहाय वा लोकभीत्या देवभीत्या यत्तद्राजसिमिश्रितं प्रता-
रणार्थं लोकानां याचितं देवनामतः द्रव्यं कृतं तद्दहेशे गलितं मन्त्रराजसं वाममार्गसमाश्रित्य कोपं स्वधर्मं
विचार्यं च अन्यधर्मस्य वा हेतवात् कृतं एतद्धि तामसं कृतं यत्कामतः कर्म चेहिकं पारलौकिकं वाम-
मार्गं समाश्रित्य मिश्रितं तत्तु तामसं जिह्वालोभेन यत्तु खानं पानं यत्तु कामतो रतं अथवा मारणाद्यर्थं
गलितं तत्तु तामसं एतद् सात्त्विकेन मोक्षः स्यात् स्वर्गः स्यात् मिश्र सात्त्विकतः सिद्धिर्गलित सत्त्वात् स्यात् दैहिकी च

मे॰
तं॰
३८

मनुष्यता स्वर्गः स्याद्राजसात्कुत्सात्कामः स्यान्मिश्रराजसात् गलिताद्राजसात्तिर्यक्कुयोनावपि संभवेत् ॥
सात्विकात्तामसाद्देवयोनित्वं प्राप्नुयान्नरः मिश्रतामसतोऽऽः स्त्रीनारकी चान्यतामसात् कर्मः पंचविधं प्रोक्तं प
चथामुक्तिदायकं प्रसर्पणमुपादानमीज्याध्यायस्तथायुतिः संमार्जनोपलेपादिसंस्कारो देवमंदिरे भक्त्या
जं वं सर्पणं स्याद्देवमार्गलोककारकं पूजासाधनसामग्र्यामेलनं भक्तसेवनं तत्प्रीतिः स्यादुपादानं देवता
रूपदायकं पीठस्नानशर्वयन्त्राद्युपचारकैः मूर्त्तौ यंत्रेषु वा स्नानासंज्या सामीप्यकारिका तन्न्यासाध्यान
नेसम्यक्कृत्वा मंत्रार्थं भावनं कृत्वा जपः स्यात्स्वाध्यायो देवसायुज्यकारकः गुरुदेवात्मकालानां सम्यगे
काविभावनं स योगो सिद्धदेहस्य नाशकः कालयोगकृत् निसायाः पश्चिमे यामे स्मरेद्दिष्टां च देवतां उ
त्थाय दक्षिणांगेन वामपादं न्यसेद्भुवि ततो गृहाद्बहिर्गत्वा कृत्वावश्यकमादरात् रात्रिवासः परित्यज्य वा
ससी परिधाय च आचम्य शुद्धदेहः सन् देवतायागमंदिरं मार्जयित्वा परिव्याप्य भक्तियुक्तः स्वशक्तितः
उपविश्य शुचौ देशे प्राङ्मुखः शोभनासने प्राणायामत्रयं कृत्वा कृत्वान्यासविधानतः निमील्यमपकृ
त्वाथ दद्यात्पुष्पांजलिं तथा अर्घ्यपात्रं निधायाथ दद्यादर्घ्यं तथा वंदनं मनःप्रसारणं कृत्वा दद्यादाचमनी
यकं करास्यप्रोक्षनायाथ दद्याद्धासोमलं मधु ततः स्वमस्तके चिन्त्यसहस्रदलपद्मकं कर्णिकाभ स्मरे

३८

३८

तत्र श्रीगुरुं निजरूपिणं सुप्रसन्नं स्वसद्धधामगणैस्तं श्वेतचंदनं वराभयज्ञानमुद्रायुक्तैश्चाहृतैः करैः युक्तं श्वे
ताम्बरं शान्तं श्वेतपुष्पविभूषितं वामांकगतया शक्त्यालिंगितं रक्तवस्त्रया रक्तवस्त्राभरणया रक्तचंदनमा
लया वामे लीलाकमलयालिंगितं पादद्विणेन च ध्यायेत् तं मुं रवशांतं योगिनं शिवरूपिणं तत्पादपद्मग
लच्युतपीयूषधारया अभिषिक्तं स्वस्य देहं एवं शिष्यो विचिंतयेत् अर्घ्ययेद्गंधपुष्पाद्यैर्वाह्यस्थैर्मानसै
स्तथा नामभिस्तस्य संकेतसिद्धैर्गुरुकीर्तकैः प्रणम्य तं स्वरूपं मनुना भावयेन्मूलं यं हृदि ततस्तं मूलाधा
रादिब्रह्मरंध्रांतमुद्यंतं तेजोदंडसमप्रभां सहस्ररविसंनिभं तदात्मकं मूलमंत्रं तथा तातेऽमसोऽहं स्वश
रीरे विचिंतयेत् प्राणायामत्रयं चरेत् मूलमंत्रेण मनुस्यच्छष्यादिन्यास समाचरेत् अंगन्यासान्विधायाथ हृदि दे
वं विचिंतयेत् मानसैरुपचारैश्च पूजयित्वा समनुं जपेत् यथाशक्त्याथ देवाय तं जपं च समर्पयेत् स्तुत्वा प्र
णम्य देवान्तोऽज्ञाकैरभि प्रार्थयेत् शिवादिकस्य ले भावमूहं स्वेच्छस्य चावरेत् त्रैलोक्यचैतन्यमयादिदेव श्री
शंकर त्वच्चरणाज्ञयैव प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसारयात्रामनुवर्तयिष्ये संसारजात्रामनुवर्तमानं त्व
दाज्ञया शंकर देवदेव स्पर्धातिरस्कारकलिप्रमादान्भयानि मायाभिभवन्तु नाथ इति संप्रार्थ्य देवेशमा
ज्ञामादाय तस्य तु प्रार्थयित्वा धरां स्वामसव्यं पादं निधापयेत् समुद्रमेखले देवि पर्वतस्तनमंडले विष्णुपत्नि

ने॰ तं॰ ३९

त्वं

नमस्तुभ्यं पादस्पृष्टां क्षमस्व मे ततो गृहाद्बहिर्याम्यां नैरृतीं वा दिशां व्रजेत् पदे पदे स्मरेदस्त्रं दूरं यायाद्बहिर्जलयात्
प्रतीत्य वा नामात्रे नभः स्थंडिले ग्रामाद्विलोक्य च कीटतोयादिरहिते शौचस्थानमिदं पश्येत् उत्तिष्ठंतु ये ये देवाः गंध
र्वा यक्षराक्षसाः पतितस्त्वन्नोतः स्थानं विण्मूत्रोत्सर्जनाय मे अनेन मंत्रेणालोष्टं रणे रुद्रास्यदेवताः कुर्या
न्मलच्युतिं तत्र वा समाकर्ण्य वेष्टस्य च स्वं दिशं स्वनपशेपतः शौचं नु कृत्वा वा विधिः एका लिंगे गुदे सप्त दश वामक
रे तथा उभयोः सप्त दातव्याः तिस्रो द्वौ पादयोर्मृत्तिका मूत्रोत्सर्गे वामहस्ते लिंगे पंचैव मृत्तिकाः त्रिः कर
द्वितये चैका पादयोः द्वयं वाचरेत् गंधलेपक्षयकरं मनोज्ञानिद्धं परं कुर्याद्द्वादश गंडूषान् पुरीषोत्सर्ग
तोऽनंतरं मूत्रत्यागे तु चत्वारश्चाचामेत्त्रिस्ततः परं अर्कन्यग्रोधखदिरकरंजककुभादिजं कनीन्यग्रसमस्थू
लं प्रगुणं द्वादशांगुलं क्लीं मकरकामदेवाय सर्वजनप्रियाय च नमो नमः स्वस्ति [illegible] मंत्रोऽयं दंतविशोधने
मंत्रेणालं दंतकाष्ठं च सुदेशे परत्यजेत् वक्त्रमल्लान्नानीतं दालयेत्स्ति हृदि तेन वै अथ पूजाहोमकर्मसि
द्धये स्नानमुच्यते शंकुनास्त्राभिमंत्रेण शुचिस्थानात्तु मृत्तिका गृहीत्वास्त्रेण संसिच्य यायाज्जलनिकेतनं त
त्रादौ जलकूलं तत्तालयेदस्त्रवारिणा मृदं कृत्वा त्रिनवपकभागाप गंतत निधाय गोमयं दर्भान्तिलान्स्वा
न्नाभिमंत्रितान् मृत्तिका मया भुञ्चकद्यातं स्नानमाचरेत् बहिरुद्भूततोयेन मलस्नानं ततः परं विधा

यवैदिकं स्नानं तद्गं तर्पणं तथा ततस्तांत्रिकस्नानस्य विधिरत्नेन मृत्तिकां समादायास्त्रमंत्रेण मंत्रयित्वा स्वदि
दिक्षु शिवामंत्रेणापह्नुत्य त्रिर्मूलेनाभिमंत्रयेत् मूर्ध्नादिपादपर्यंतं विलिप्य प्रणम्य जले आधारः सर्वभूत
स्य विस्तारः तल्लनेजसः तद्रूपाश्च तेजानानास्नाश्चापः प्रणमाम्यहं संमुखीकरणीमुद्रां बद्ध्वा प्राणांस्त्रि
रुध्याच निमज्ज्य तस्मिन्मुत्थायनाभिमात्रेजले स्थितः तांत्रिकस्नानसंकल्पमासोत्रखादिरर्घकं कृत्वा
यमूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं चरेत् विन्यस्य च षडंगानि कल्पयेत्तीर्थमग्रतः चतुरस्रं हस्तमात्रेण जले
परिकल्पिते ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे तेन सत्येन देवेश तीर्थं देहि दिवाकर इति सूर्यं
प्रार्थयित्वा क्रोमिति अंकुशमुद्रया मितार्कमण्डलात्तस्मात्तीर्थान्यावाहयेदिह गंगे च यमुने चैव गोदावरि स
रस्वती नर्मदे सिंधुकावेरि जलेऽस्मिन्संनिधिं कुरु एवमुक्त्वा तु तीर्थानि तस्मिंस्तोये नियोजयेत् मूलमं
त्रेण च तीर्थशक्तिं तत्र समाकर्षयेत् अर्कस्य मंडलं ध्यात्वा तन्मंत्रेण च पूजयेत् सर्वानंदमयीमशेष
दुरितनिध्वंसां स्वंगां कम्रांभा[illegible]म्बुजां मृदंकरद्वयेन दधतीं पाशं स्तनीं वामतः अन्तःसुधामृतपूर्णहेमकल
शाम्भुक्तात्ममालावरां गंगासिंधुसरिद्वरादिसहितां श्रीतीर्थशक्तिं भजे क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं फः इति सर्वानं
दमयदां तीर्थशक्तिं तथा हि लिपुगलेव क्रिंगेहिनी एकविंशाक्षरः प्रोक्तस्तीर्थशक्तेर्महामनुः तज्जलेन

मे.
ते.
५.

गमंत्रेणमंत्रयेद्दशवारकं तारोनमोभगवतीब्रूयाद्वंततोम्बिके अंबालिकेमहामालिन्येयेहि भगवत्यप
अशेषतीर्थालवालेमायाश्रीबीजमुच्चरेत् शिवजटाविनिःसृते च गंगेगंगाम्बिके हि ठः गंगाविद्ययमाख्या
तात्रिपंचाशद्भिरक्षरैः भुवनेश्वर्यासमालोक्यामृतीकृत्य सहधामुना कवचेनावगुण्ठ्याथ सलिलान्मंत्र
णमंत्रवित् मूलेनदेवतांतत्रसांगांसावरणांतथा समावाह्यजलेध्यात्वातत्पादहृदयनिर्गतं ध्यात्वातीर्थंस
र्म्मूलेमंत्रस्नायांजलेत्रिशः हृदिदेवंस्मरन्मज्जात्सिंचेत्कुंभमुद्रया त्रिभिःश्लोकैर्मूलमंत्रतारवंवीजपूर्व
कैः सिसृक्षोर्निखिलंविश्वंमुहुःशुक्रंप्रजायते मातरः सर्वभूतानामापोदेव्यःपुनंतुमां अलक्ष्मीमलरू
पायाः सर्वभूतेषुसंस्थिताः क्षालयंतुनिजस्पर्शादापोदेव्यःपुनंतुमां यन्मकेशेषुदौर्भाग्यंसीमंतेयच्चमू
र्द्धनि ललाटेकर्णयोरक्ष्णोरापस्तद्घ्नंतुवोनमः नमः स्वाहान्तमूलेनत्रिराचमनमाचरेत् त्रिधादेवंचसं
तर्प्यतोयमध्यात्तदेवजेत् पीतवस्त्रयुगंधृत्वाभस्मोल्लासात्कृतौतथा मृदाह्निस्तत्स्थाचामेद्देवस्नानवि
धिंस्मृतः मंत्रस्नानप्रकर्त्तव्यंशीतयोर्देशकालयोः तोयाभावेवातेदुर्गेकायस्वास्थ्यवर्धके प्रद्याल्पपा
दाचाचम्यप्राहृतेननलवारिणा स्थानंदशदिशःप्राग्वत्संशोध्योपविशेत्ततः जलंहस्तितलेन्यस्यकुमाद्यासा
लतश्चरेत् मातृकादीस्तथामूलमंत्रेण्यासानशेषतः न्यासान्तेसंस्पृशेत्तोयमंत्रस्नानमिदंवरं केवलादुद

४०

कस्नानात्संस्कारपरिवर्जितात् प्रभासादिषु तीर्थेषु यत्फलं स्नानकस्य तु ज्ञेयं दशगुणं तस्मान्मंत्रस्नानपरिचर्या
त् ध्यानस्नानमथो वक्ष्ये ह्याभ्यामपि परं च यत् स्वस्थितं पुण्डरीकाद्यं मंत्रमूर्ध्नि प्रभं स्मरेत् तत्पादोदकजां धारां
निपतंतीं स्वमूर्द्धनि चिंतयेत्सुषुम्नारंध्रेण प्रविशंतीं स्वकां तनुं तस्मात्संक्षालयेत्सर्वमेतद्देहगतं मलं तत्
क्षणाद्विरजो मंत्री जायते स्फटिकोपमः इदं स्नानवरं मंत्रस्नानोच्छ्रितगुणं मतं मनसा यस्तु संशुद्धः स
शुद्धः सर्वकर्मसु अथ मानसिकं स्नानं मनसा मूलमंत्रतः प्राणानायम्य ऊर्ध्वीतं दृष्ट्वा तीर्थेषु भावतः
यद्वा शिवात्मकैर्मंत्रैः कृत्वा तीर्थं शिवात्मकं मार्जनं संहितामंत्रैः शिवस्नानमितीरितं स्नानपूर्वाः क्रियाः
सर्वाः प्रशस्ताः सिद्धिं प्रयांति च तस्मात्स्नानं पुरा कुर्यात् देवेकं देहशक्तितः ततस्तु तिलकं कुर्याज्जातेर्वा दे
वतस्य च यथाक्रमफलं तीर्थं सर्वज्ञिर्वा भक्तिभावतः ब्राह्मणस्योर्ध्वपुण्ड्रं स्यात् क्षत्रियस्य त्रिपुण्ड्रकं अर्द्ध
चंद्रं तु वैश्यस्य शूद्राणां वर्तुलाकृतिं ऊर्ध्वपुण्ड्रं मृदा कुर्यात् त्रिपुण्ड्रं चापि भस्मना केशरेण च कस्तूर्या श्री
खंडेन यथारुचिः वैष्णवस्योर्ध्वपुण्ड्रं स्यात् त्रिपुण्ड्रं शिवसेविनः अर्द्धचंद्रो गणेशस्य देवीभक्तस्य वर्तुलं
नारायणपरो यस्तु चंदनस्य तु मूलकं भाले विभूतिं वंद्यो सौ ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं भूतिदानाद्विभूतिः स्या
द्विधिना विहिता यदि यथा कथं विविधिप्रता भस्म साकं कृतं न जंनं शिवाग्नेर्भस्म संग्राह्यं सर्वमग्निषोमोद्भवं तु वा वै

मे॰ तं॰ ५१

वाहेयग्नुत्रुवंवापिपक्वंम्नुविहगंपिच कपिलायाःशकृत्कृत्संगृहीतंगगनेपतत् नक्लिन्नंनापिकठिनंनदुर्गंधिनचोषि
तं उपर्यधःपरित्यज्यगृह्णीयात्पतितंयदि पिण्डीकृत्यशिवाग्नौतत्क्षिपेन्मूलमंत्रतः अपक्वमपिपक्वंचसंत्यज्यम
ध्यस्थितं आदायवाससालोड्य भस्माधारेविनिःक्षिपेत् भस्मसंग्रहणंकुर्यात्देवेनत्वासितेसति उद्वासनेकृतेय
स्माच्चण्डभस्मप्रजायते यद्वाद्विजातिस्तत्कुर्यात्सद्यमानीयगोमयं वामेनपात्रसंयोज्याघोरमंत्रेणनिर्दहेत् पुरु
षेणसमुद्धृत्यईशानेनविशोधयेत् इत्थंतुसंस्कृतंभस्मअग्निरित्यादिमंत्रतः तद्द्रव्यायेतियजुषामंत्रयेद्रक्षेत
त्तया प्रणवाद्यैस्तुवर्णैर्हृदंतैर्नामभिःशुभैः पंचवर्णायस्त्वेराद्यैर्भालांशोदरहृत्सुच त्रिपुंड्रधारणंकुर्यान्मू
र्ध्निपंचाक्षरेणच एभिस्तुनामभिर्धार्यंत्रिपुंड्रंभस्मद्विजादिभिः ब्रह्मालालाटेविन्तेयोहृदयेहव्यवाहनः नाभौस्कंदो
गलेस्थाणुर्रुद्रोदक्षिणबाहुके आदित्योबाहुमध्येचशशीचमणिबंधके वामेवामबाहौबाहुमध्येप्रभंजनः
मणिबंधेचवसवःपृष्ठदेशेहरिस्मृतः शंभुःककुदिप्रोक्तः परमात्माशिरस्मृतः कस्तूर्यादिकसंयुक्तंभस्म
प्राज्ञस्तुधारयेत् अद्विजैर्मूलमंत्रेणशिवपंचाक्षरेणवा त्रिपुंड्रंकारयेद्भालेब्रह्मविष्णुशिवात्मकं मध्यांगुलि
भिरादायतिसृभिर्मूलमंत्रितं अनामामध्यमांगुष्ठैरथवासम्यक्त्रिपुंड्रकं वर्तेयथैतांविकीर्णमध्यांमूलेनाचमनस्य
यं सित्वांवधाचमूलेनप्राणायामत्रयंचरेत् अंगानिविन्यसेद्देहेकरंन्यासपुरःसरं अमृतीकृत्यपुरतोजलंवंये

५१

मुद्रया अभिमंत्रयन्मूलेन सप्तवारं ततः परं अकारादिक्षकारान्तैर्मातृकार्णैः सबिंदुभिः प्रत्यर्णं प्रोक्षयेन्मूर्ध्नि कु
शैर्मूलेन च त्रिधा देवं ध्यात्वा च मनुविज्ञानमण्डलसंस्थितं आदाय तोयमामंत्र अब्बीजैर्भूतात्मकैस्तथा लं वं रं
यं हं इति चतात्मकैः सप्तधा जलं मंत्रयित्वा पुनः सप्तवारं मूलेन मंत्रयेत् तज्जलं वामहस्तेन धार्य्यतस्तत विं
दुभिः दक्षहस्तेन सप्तांशकं पठं मूलमंत्रकं हस्तमुन्नासतो वामात्तु वारिसेचनमाचरेत् नासामार्गप्रविष्ट
शिष्टेन तेजोरूपेण तेन तु प्रविश्यान्तर्गतं सर्वमलं संशोध्य निर्गतं दक्षिणनासापुटेनैव तत्सृत्वा दक्षिण
हस्तगं वामभागे वज्रशिलां ध्यात्वा सत्रेण चैव तं क्षिपेत् अथाल्पहस्तावाचमम् मूलमंत्रेण मंत्रवित् गायत्र्या
चाष्यमूलेन दद्यादर्घ्यत्रयं ततः रविमण्डलसंस्थाय स्वेष्टदेवाय तर्पयेत् जलेन मूलमंत्रान्ते स्वमुकं तर्प
यामि च उक्त्वा त्रिधा तर्पणीयं वामकैः कारणेन तु इष्टदेवस्य गायत्रीमष्टाविंशति संख्यका जपेदभावे
ब्रालीं तु वैदिकं मतमाश्रितः तांत्रिक शिवगायत्रीयं ये तस्या निशेष्यते ॐ तत्महेशाय विद्महे वाग्विशुद्धा
य धीमहि तन्नः शिव प्रचोदयात् मूलमष्टानशतं जपित्वा चार्पयेदेवस्तत्वान्ते इष्टदेवतां सूर्यमंडलतो
देवं विम्ब हृदये स्वके ततो गुरुं च प्रणमेदिति संध्यान्ततो त्रिकी त्रिकालसेवाकर्तव्या संध्यालोपात्फलेन
हि देवतो यदि लोपश्चेत्तदा मूलं शतं जपेत् प्रायश्चित्तार्थं तां कृत्वा कुर्वीत सप्तम्याग तो वैदिकं तर्पणं कृत्वा

मे॰ ततस्तांत्रिकमारभेत् प्राणायामत्रयं कृत्वा मूलेन न्यासमाचरेत् ऋष्यादित्रितयः स्यात्तु ततोथ तन्मुद्रया वं
तं॰ जपत्वामृतीकृत्य जलं तत्र सचक्रके सांगावरणके देवं ध्यात्वा मूलं समुच्चरेत् अमुकं तर्पयामीति प्रोक्त्वा चा
४२ ष्टोत्तरशतं तत्तदर्द्धमथवा विंशदष्टयुक्तं मनुवो ज्ञके देवस्यामृततुध्यानतीर्थतोयैः प्रतर्पयेत् तदावर
णदेवांश्च तत्तद्देकैकवारकं संतर्प्य देवं स्वहृदि तीर्थस्तूर्ध्वे विसर्जयेत् गृहं दिगीशाश्च त्वगात्वा भाण्डक
रेदथ तु जलपूर्णं व्रजेन्मौनी स्वेष्टदेवं हृदि स्मरन् एकान्ते निर्जने यायात् मनोज्ञे दोषवर्जिते दिगंतरं न वीक्षेत
यावत्प्राप्नोति वेश्म हि प्रदक्षिणं यजन् वा फं कृत्वा पादौ च हस्तकौ प्रक्षाल्याचम्य पूजाया गृहद्वारान्तरे स्थितः
गेहे च द्वारदेशस्थः प्रणम्य मनसा गुरुं प्रणमेदिष्टदेवं स्वदिक्पालानपि चेतसा यत्सर्वमर्जितं पापं तद्दिने स
दिनेपि वा तस्य पापस्यापनोदार्थं मंत्रद्वयमुदीरयेत् हे देव प्राकृतं चित्तं पापाक्रान्तमिदं मनः तन्निःसारय चि
त्तान्मे पापं फट् फट् च तेन नमः सूर्यः सोमो यमः कालो महाभूतानि पंच च एते शुभाशुभस्येह कर्मणो न
व साक्षिणः हुंफडिंति च द्वयं वक्त्रोथ दृष्टाः पृष्ठे च पार्श्वयोः एवं कृते प्रथमतः पापोत्सादनकर्मणि यत्स्याद्
ष्टं तरं पापं तद्दूरे चावतिष्ठते अतीते पूजने स्याने स्वप्रयाते पुनश्च तत् यत्स्यादत्यन्तरं पापं तन्नाशमुपग
च्छति पूजने तत्कृतपापस्य काममिष्टंदनाद्भवेत् ततः प्रक्षाल्य पादौ च हस्तौ वाचम्य यत्नतः दद्याद्वर्द्धि दिनेशा

यतस्त्वकारइहोच्यते गोमयेणोपलिप्तायांभूमौकृत्वातुमण्डलं सिंदूरेणततःपश्चादुपविश्यनिजासने प्राङ्मु
खःप्रणमेदिष्टदेवतांभक्तितत्परः प्राणायामत्रयंकृत्वासूर्य्यमंत्रेणमंत्रवित् ह्रौंह्रौंसः इतिसूर्य्यस्यप्रोक्त
रोमंत्रउच्यते विन्यस्यचतथैवहृदादीन्ध्यात्वासूर्य्यमनन्यधीः पद्मद्वयाभयवरान्दधतंकराब्जैर्माणिक्यमौलि
मरुणांगरुचिंत्रिनेत्रं रक्तांबुजासनमशेषगुणैकसिंधुं भानुंसमस्तजगतामधिपंभजामि ततकल्पोक्त
विधानेनपूजयेदुपचारकैः पुरतोमण्डलंकृत्वाजलेनचतुरस्रकं निधायतत्रसाधारंसजलंताम्रपात्रकं
गंधपुष्पाक्षतान्दर्भान्दूर्वाःसर्षपसंयुताः सतिलान्करपुष्पाणिजवांश्चापिप्रविन्यसेत् सूर्यमंत्रेणतत्पात्रं
स्पृशन्वक्षेणतंरशान्त अभिमंत्र्यचपात्रंसमुत्थायकरद्वयात् मूर्द्धान्तंसूर्य्यमंत्रेणदद्यादर्घ्यंविचक्षणः ह्रौं
ह्रौंसःसहस्रांशिनतवपदमस्तुवेत् ततश्चयोगकरणपहूनामसनेतिच संस्थितश्रीसूर्य्यायेषतेर्घ्यः स्वाहामनुः
स्मृतः चतुस्त्रिंशदक्षरोयंसूर्य्यार्घ्यमंत्रमनन्यधीः तदर्घ्यमनुस्मृतंतस्यध्यायेद्दैपाकसत्तमः स्वगात्रप्राणम
विसृजेन्मण्डलान्तेदिवाकरं ततउत्थायविधिवद्द्वारपूजांसमाचरेत् द्वारमध्येतुनाथाद्यंपतनम्मध्येविघ्नप
जजेत् तदक्षिणेमहालक्ष्मीवामेचापिसरस्वती द्वारश्रियंचतन्मध्येशाखयोर्देहलिनाम्नयोः ऊर्ध्वभागो
त्तरंयावत्तंचपंचविभागके नामस्याद्यदंरविंदुयुक्तंनामचदंतक सम्बर्घ्यंपूदंतंचदेवानेतान्प्रपूजयेत् ॥

ह्र

मे० तं० ५२

गणपतिं द्वारपालं ततश्च वस्तथास्या शुक्रं शङ्खनिधिं दक्षे वामे वसुमतीयुतं शङ्खनिधिं पद्मनिधिं नदयोर्दक्षवाम
तः मायाशक्तिं च विघ्नशक्तिं गङ्गां च यमुनां तथा धातारं च विधातारं देहल्यां नमस्तथः आदौ तु पश्चिमद्वारस्
ज्ञाचयप्रकाशिता नन्दीं चापि महाकालो द्वारयोर्दक्षवामयोः संस्थितावेवं मदग्द्वारं आग्नेय्यां च प्रपूजयेत् द्वा
रपालो क्रमात्तेषु गणेशवृषभावपि भृङ्गिरीटिस्तथा स्कन्दउमा च चण्डेश्वरो तथा विस्तर्नन्दः सुनन्दश्च च
ण्डश्चापि प्रचण्डकः बलश्च प्रबलश्चैव भद्रश्चापि सुभद्रकः वक्रतुण्डैकदंष्ट्रौ च महोदरगजाननौ लम्बोद
रश्च विकटो गणेशद्वारपालकाः विघ्नराजो धूम्रवर्णः क्रमात्पश्चिमद्वारतः देवाः सूर्यस्य योमित्योष्टावे
ताः द्वारपालकाः ब्राह्मी माहेश्वरी चैव कौमारी वैष्णवी तथा वाराही च तथैन्द्री च चामुण्डा च श्रियाः सह श्र
थवद्ध्येहारदेवध्यानं मेत्रेषु गोपितं देवं द्वारे द्वारदेवाः स्वं द्वाटयन्ति यत् पाशाङ्कुशफलाम्भोजपाणिं पातु लम्बो
न्दिलं वीरं विघ्नेश्वरं वन्दे गजवक्त्रं त्रिलोचनं पद्महयवराभीतिलसत्पाणिं चतुष्टया निर्दग्धहेमगौराङ्गी महा
लक्ष्मी त्रिलोचना शशाङ्ककृतपुस्तकाभीतिवरहस्ता त्रिलोचनं श्वेतपद्मासनी शुक्लाम्बरवस्त्रा सरस्वती न
मकार्णस्वराभासादिव्यरत्नविभूषिता द्वारश्रीरुद्धपद्मस्था वराभयकराम्बुजा सितो गजास्यः परम्भुदण्डपा
शत्रिशूलकं भजेश्चतुर्भिर्विभ्राणो मूषकोपरि संस्थितः कपालं शूलविभ्राणं कपालं कमलं विग्रहं सदेवी दुर्गा

५३

पम

५२

भवायामितेदेवेसद्देनविद्विषं वरदधारंदद्भजेनालिंगनंतसहस्रसुखिलं वामेशंखधरंमुकानिर्भशंखनिधिंभ
जे आलिंगनंतवक्षेमतिंललाटेपद्मचिह्नितं पद्मनिधिंमणिनिभंवामेणेगत्सलधारिणं वरांकुशाभीतिपा
शहस्तांसंसारमंडलिकां त्रिनेत्रांश्यामवर्णांतांश्यामांमायामहंभजे पाशांकुशवराभीतिहस्तानामरुणः
प्रभां त्रिनेत्रांचिन्कलांवंदेगौरींवरोज्वलां वराभयकरींसौम्यांसोमकोटिसमप्रभां भजेगंगांमहादे
वीपरांदेवतरंगिणीं वराभयकरांवंदेकालिंदींकालविग्रहां कूर्मकच्छपमारूढांकंठेनीलोत्पलस्रजां
कनीरंजगतांवंदेशंखचक्रगदाभुजं विष्णुंगरुडआरूढंपातांरक्तमविग्रहं रक्तरक्तारविंदस्थंवराभयक
मंडलं हंसारूढंविधातारं वंदेसमसमन्वितं सिंहारूढांश्यामवर्णांखड्गखेटकधारिणीं अथस्यांदेहलिं
वंदेपश्चिमास्यांस्वदक्षिणीं पश्चिमद्वारमासाद्यनामलत्रितयपूर्वकं द्वारस्थद्वारायचास्त्रेणमंत्रितान्सर्षपादतान्
पुष्पयुक्तांस्तुविकिरेन्मण्डपाभ्यन्तरेबुधः नाराचमुद्रयासम्यगस्त्रमंत्रेणदेशिकः अपक्रामंतुभूतानि
पिशाचाःप्रेतगुह्यकाः येचात्रनिवसंत्यन्येदेवताभुविसंस्थिताः अपसर्पन्तुतेभूतायेभूताभुविसंस्थिताः
येभूताःविघ्नकर्तारस्तेनश्यन्तुशिवाज्ञया क्रोधेकयारेततमस्त्रांस्त्रपर्वनाराचमुद्रया दिक्षुतांतान्मण्डपस्यान्त
स्ततोविघ्नोत्थनिर्गतान् स्ववामांगस्यसंकोचान्मार्गदत्त्वापसारयेत् अस्त्रमंत्रेणसम्यक्त्वामपासिंवानत्रयेनच

मे॰ तं॰ ४८

भौमानुत्सादयेन्नालत्रितयेनान्तरिक्षगान् तिर्यग्दृष्ट्यावलोकेन दिव्यान्विघ्नान्निवारयेत् दक्षपादं पुरस्कृत्य प्रविशेद्देव
मंदिरे शाक्तस्तु वामपादेन द्वारमाच्छाद्य वाससा पंचगव्याञ्चितोयाभ्यां प्रोक्षयेन्मण्डपान्तरे संमार्जनोपलेपाद्यै
र्दर्पणोदरवत्कृतं विमलं धूपदीपादिपुष्पदामादिशोभितं पंचवर्णरजश्चित्रं स्थानशुद्धिरियं मता नैरृत्याम्
म्बुधेः वास्तुपुरुषं चंदनादिभिः तत्रैव वास्तुनाथाय ब्रह्मणे नम इत्यपि रक्तवर्णं रक्तवर्णं शक्तिहादशसंयुतं
पूजयित्वादीपनाथं भैरवं प्रार्थयेद्धिदि अतितीक्ष्ण महाकाय कल्पान्तदहनोपम भैरवाय नमस्तुभ्यम् अनुज्ञा
दातुमर्हसि अः फडिति च मंत्रेण पूजावेदीं ततो विशेत् संस्कुर्यादासनस्थानं च ताभिर्वीक्षणादिभिः संस्कारेत
त्रसंभुज्यावेद्यान्ताः पीठदेवताः आधारशक्तिमारभ्य स्वासनं तत्र विन्यसेत् पूजासनमथात्मीयं चैलाजिनकुशो
त्तरं तत्रोपविश्य विधिवत् स्मरेद्विष्णुं गुरुं मुदा मेरुपृष्ठ ऋषिः प्रोक्तः सुतलं छंद ईरितं पृथिवी देवता प्रोक्ता
विनियोगो निजासने पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनं आस
नस्य चान्तः कोणे गणेशं च सरस्वतीं दुर्गां क्षेत्रपतिं चापि वह्न्यादिषु समर्चयेत् उदङ्मुखः प्राङ्मुखो वा स्वस्ति
कासनमास्थितः पद्मासनगतो वापि ऋजुकायो मनः स्थिरः स्थापयेद्दक्षिणे भागे पूजाद्रव्याणि चात्मनः
सुवासितांबुसंपूर्णं [illegible] कलशं शोभनं प्रक्षालनार्थं करयोः पात्रं पृष्ठे निवेशयेत् घृतादिज्वलितान्दीपान्

स्थापयेत्परितः सुभान् दर्पणं चामरं छत्रं तालवृन्तं च पादुके यथायथं च संस्थाप्य संकल्पितानि चात्मवान्
पुष्पैर्नैवेद्यगंधादीन् ह्रीं ऊं फडिति मंत्रतः नमाचमनद्रव्याद्रव्याणि समर्पयाच विलोकयेत् दृष्ट्वा चात्मविज्ञाने
सम्यक् पुष्पादिहरणेन अस्पृश्यस्पर्शनेन वापि यदन्यायानि तेन वा तथा निर्माल्यसंस्पृष्टकीटाद्यारोहणेन च य
त् तत्सर्वं नाशमायाति नैवेद्याद्यवलोकनात् ततो रमिति मंत्रेण शिखादीपसंस्पर्शनात् सततस्याहुभ
दोद्दीपोत्थितः क्रव्यादः सुखप्रदः ॥ मक्षिकाकीटकेशादिदोषात् क्रव्यादिसंहतेः वसामज्जादिसंभूतेः घृताद्यै
रुपयोजितं अज्ञानतः पतत्सर्वं दोषस्पर्शाद्धि नश्यति सौं बीजमनुं च स्मरन्मंत्री देवतीर्थेन संस्पर्शनात् पानीयं च
रमध्यस्थं दृष्ट्वा सम्यक् च साधकः वामेन पाणिना धृत्वा वामपार्श्वस्थितं च तत् पात्राधारे एवं मंत्रेण संस्कुर्वन्संस्प
र्शनाज्जले स्वसंतापयन्त रविंड वेजाह्निपरियोजितं तत्पाचनामह्यं तं च बहूदन्तः प्राग्वमंत्रकः यदन्नानादमेध्या
दिसंसृष्टिरिह संगता यदन्नाद्रवत्वेन पात्रेतोयेवान्नानतो भवेत् जलाशयशवस्पर्शाजलस्यानाद्य संगतं इ
त्यादिदूषणं नश्येन्नित्ये देवपूजने ततः कृतांजलिः शिष्टो वामदक्षिणपार्श्वयोः गुरुं गणपतिं नत्वा पुरतः
स्वेष्टदेवतां सुगंधपुष्पाण्यादाय चंदनाक्तानि मंत्रवित् फ्रौं मंत्रेण करयोः तत्त्वमंत्रेण मर्दयेत् तत्पुष्पं वा
मकरेतेन समादाय च मस्तके भ्रामयेत्परितस्तारं जपन् घ्राणायतनमनः ह्रौं क्लौं शर्वं पठेत् श्लोकमिमं सचानिगद्य

ने° ते° ५८

ते समस्तं विलयं यान्ति येन माहेश्वरि त्वन्तु यता मन्त्रो रोगभयं क्लेशाः पतन्ति रिपुमस्तके अस्त्रमन्त्रेण नाराचमुद्रयेश
दिशि न्यजेत् करस्थं हृदि तन्तोस्त्रेण कुर्यान्मालाञ्च येन तनः अर्धो हुं मन्त्रमन्त्रेण दिग्बन्धमपि तेन च तेन संजनितं
तेजो वह्निप्राकारं मुद्रया रक्तदाम्नाग्निमण्डलेन प्राणायामत्रयं चरेत् अन्तर्हृदि तत्कुर्यान्नमस्कारमथ स्वयं वे
पादतो जानुपर्यन्तं चतुरस्रं सवज्रकं लंयुतं पीतवर्णं च भूस्थानं ब्रह्मदेवतं अधिष्ठितं निवृत्त्याख्यकलयास्था
नमुच्यते उत्पन्नं स्तम्भी वा नामेवं रूपं विचिन्तयेत् जान्वोर्नाभिपर्यन्तं वृत्तं रक्तं सवज्रकं लंयुतं पीतव
र्णं च भूस्थानं ब्रह्मदेवतं अधिष्ठितं निवृत्त्याख्यकलयास्थानमुच्यते उत्पन्नं स्तम्भी वा नामेवं) मध्यं स्थान
सितप्रभं अर्धचन्द्रनिभं पद्मगद्वयं तन्मध्यलाञ्छितं षड्कोणं विन्दुभिः षड्भिर्युक्तं वं बीजसंयुतं प्रतिष्ठाकलयायु
क्तं ध्यायेन्नाभिस्थदैवतं नाभ्यादिकण्ठपर्यन्तं मारकं रुद्रदेवतं रं बीजयुक्तं कलयायुतं विद्याख्यया तथा दी
प्तिमत्त्वाग्निकोपेतं त्रिकोणाकारतां गतं महाप्रलयसंस्थानं वह्नितत्त्वं विचिन्तयेत् कण्ठाद्भ्रूमध्यपर्य
न्तं मारकं रुद्रदैवतं रं बीजयुक्तं कलयायुतं विद्याख्यया तथा दीप्तिमत्त्वाग्निकोपेतं त्रिकोणाकारतां गतं
महाप्रलयसंस्थानं वह्नितत्त्वं विचिन्तयेत्) षट्कोणाकारतां गतं षड्बिन्दुलाञ्छितं समं वेष्टितं कृष्णवर्णकं
वायुस्थानं शान्तिकलाधिष्ठितं शिवदैवतं यं बीजयुक्तं सर्वेषां प्राणरूपं विचिन्तयेत् भ्रूमध्याद्ब्रह्मरन्ध्रान्तमा

काशस्थानमच्युते वृत्ताकारं धूम्रवर्णं महोच्चध्वजलांछितं शान्त्यतीतात्मकलया पिहितं शिवदैवतं
हंबीजयुक्तं ध्यात्वा स्वदेहे भूतानि विन्यसेत् थमेकं दशमद्भूतं ज्ञाननालसुशोभितं कृत्वा तत्कोऽर्ध्वं
कोलस्थं प्रदीपकलिकानिभं सुषुम्नावर्त्मना जीवं परमात्मनि योजयेत् योगयुक्तेन विधिना सोऽहंमं
त्रेण साधकः तत्रैव सर्वभूतानि विलीनानि विचिन्तयेत् शरीरे वामकुक्षौ तु चिन्तयेत्पापपूरुषं
वामकुक्षिस्थितं पापपुरुषं कज्जलप्रभं ब्रह्महत्याशिरःस्कंधं स्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदायुक्तं
गुरुतल्पकटिद्वयं तत्संसर्गपदद्वंद्वमंगप्रत्यंगपातकं उपपातकरोमाणं रक्तश्मश्रुविलोचनं खड्गच
र्मधरं क्रूरं रुष्टं पापं विचिंतयेत् तथा संशोषयेद्देहं शरंकादिक्रमेण वै विधाय प्राणसंरोधं वायुबी
जेन वायुना वह्निबीजेन तेनैव प्लावयेत्सकलां तनुं संजाते सकले देहे देवतोपासनक्षम आत्मली
नानि तत्त्वानि स्वस्थाने स्थापयेत्ततः आत्मानं हृदयांभोजमानयेत्परमात्मनः हंसमंत्रेण विधिवः ते
जोरूपं कलेवरं देवताराधने योग्यमस्त्वत्रमिति भावयेत् भूतशुद्धिविहीनेन कृता पूजाभिचारवत्
विपरीतफलं दद्यादभक्त्या पूजने यथा भूतशुद्धिं विधायैवं प्राणस्थापनमाचरेत् प्राणप्रतिष्ठामंत्र
मनयोजेशयप्रजाः छंदो ऋग्यजुःसामप्राणशक्तिस्तु देवता ऋषिः शिरसि वेदच्छंदांसि हृदि

से॰ नं॰ ४९

देवता आंबीजाय नमो गुह्ये पदे क्लीं शक्तये नमः नाभौ नमः क्रों कीलकाय नियोगो हृत्स्थिता वति ॐ आं ह्रीं
क्रों कवर्गसानुस्वारं नमो मुखे पंचतत्वसमन्वितार्थ्यात्मने आं हृदि न्यसेत् ॐ आं ह्रीं क्रों ईं चवर्गेन हृद्धस्तादि
पंचकं आत्मने ईसमन्वितार्थ्य शिरसे वह्निगेहिनी तानि बीजानि उं तादृक् टवर्ग आ च कादि च प्रोक्तानि तदात्म
ने ऊं च शिखायै च वषड्वदेत् तानि बीजानि पंते च वाग्वादिनि तदात्मने ऐं मन्त्राः कवचाय तिहूं वदेत्तद
नन्तरं चतुर्बीजं च श्रौं क्रें डौं पवर्गं च तादृशं वचनादि च तद्वदस्मात् औं नेत्राय वौषट् तथा चतुर्बीजं च
अं तादृक् यवर्गमनु आदि च तदात्मने स्वरः अस्त्राय फडिति संवदेत् अंगुष्ठादौ हस्ततलान्तं न्यसेदे
वमेव हि नाभ्यधः आपिकण्ठं योमद्धोयोध्यतद्दन्तकं आं ह्रीं क्रों क्रमतो न्यस्य हृन्न्यासाष्टदलेषु च प्र
वेतः क्रमतो वर्णान् कर्णिकायां हृदन्तकान् लं रं हं षं पं चं पं च सं शं तं इति वर्गतः दिक्षु न्यसेन्मतो ध्या
येत्प्राणशक्तिं हृदि स्थितां रक्ताब्धिपोतारुणपद्मसंस्थां पाशांकुशौ विद्रुतशरासवाणान् शूलं कपा
लं दधतीं करांब्जैः रक्तां त्रिनेत्रां प्रणमामि देवीं हस्तेति थाय हृदये प्राग्बीजयादिकं षट्कं हंसः सोऽहं
मम प्राणा वदेदिह स्थिता इति प्रोक्तान्यैव च पुनर्मम जीव इह स्थितः पुनस्तद्वत्क्रमान्मम नववदे त्सर्वेन्द्रि
याणि च पुनस्तद्वत्क्रमान्मम नवाप्लुतस्थलतरुत्वरेत् श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तनः तिष्ठन्तु

वह्निजायान्तमुच्चार्य तारं ततो जपेत् वक्षोर्मिनिर्मितं ध्यायेद्योगिनिस्यात्प्राणसंस्थितिः प्राणायामत्रयं कृत्वा
मातृकान्याससमाचरेत् प्राणायामस्त्रिधाप्रोक्तास्तत्र वैदिकयौगिकाः मंत्रसिद्धिः पापनाशो योगसिद्धिः फ
लक्रमात् मातृकाख्येस्त्र मंत्राख्ये स्त्रात्रिके द्विविधो मतः मातृकाख्यो जपस्यादौ जपान्ते च कृतो यदि वर्ण
गणस्यादिदोषानशेषान्हंति तत्क्षणात् वामया पूरयेद्वायुं स्वरैः कादैस्तु कुंभके रेचयेद्यादिभिर्दक्षनासया मा
तृकादिभिः यावत्कंकानियम्यासुमनसैवमनुं जपेत् कनिष्ठानामिकांगुष्ठैर्नासां धृत्वा तु मांत्रिकः प्राणा
यामस्त्वयं प्रोक्तो यदन्यमनसा कृतं जपध्यानादिकं तस्य दोषमेष व्यपोहति गायत्रीं शिरसा सार्द्धं सप्तव्याहृ
तिपूर्विकां प्रतिप्रणवसंयुक्तां त्रिरयं वैदिको मतः मध्यमांगुल्याद्यावदयमंगुष्ठेन निपीड्यते मात्रासा पोच्यते स
द्भिः योगेऽभीष्टप्रयच्छति मायत्रीशिरसासार्द्धंसप्तव्याहृ जानुं प्रदक्षिणीकृत्य याथावत्कालेन हस्तकः तावत्का
लमिता मात्रा स्मृतिः श्वासस्समापि च जघन्यो रविमात्रः स्याज्जीनमात्रस्तु मध्यमः श्रेष्ठः षड्विंशमात्रोयं योगतंत्रय
स्तुसाधकः केवलकुंभके सिद्धे सिद्धिः स्याद्राजयोगजा वीर्यस्तंभश्च बकायुर्वलिपलितनाशनं पूरके कुं
भके सिद्धे क्रियायोगस्य सिद्धयः श्रीवीलंबनशीतोस्मवाधातदृष्टदृष्टमवापि च पूरकः कुंभको रेको यदान्त
लः प्रजायते हठयोगस्य तदा सिद्धाद्यनिमाद्यष्टसिद्धयः ईषत्फलं जंयमेतन्मध्यमध्यपरोषितं निरंजनाद्

मे. तं. ५०

50

त्रितयं भ्यासात्सर्वं भवेत्सफलं ऋषिर्गुरुत्वाच्छिरसि वर्णितश्छन्दसो मुखे धारणं प्रोच्यते विनियोगामा देवता हृदि अ
गतादिति यावत्तत्स्वरूपः साधको मन्तः शिवस्वार्थस्त्वविज्ञायमनस्तत्साधकस्तस्य छन्दसीति विधानतरिक्षा यो
दादिर्दानार्थको भवेत् अतश्छादकश्छन्दः विसेषाज्ञनवर्णानः कीत्यर्थकादिवृधातोः संस्तुतिर्देवता पदं
साधकाय ददातीति देवता परिकीर्तिता स्वतमानोह्यदात्मायेहृदयस्ति विदात्मकः तस्मात्तत्र नमस्कु
र्यान्मत्वयोरुद्देशेन संशयेत् स्वाहयाक्रियते सम्यक् विषयाहरणं यतः अनामातर्जनीयान्तेराकृष्टेः केति
देवयते शिरोमहावर्दिष्टवागेशि वषयात्स तनुर्गीहः यस्मात्तस्माद्वषडिति क्रियते गुलमध्याया ग्रहनार्थः
कवचथावकुं हस्तेन स्पृश्यते शरीरं तस्तु कवचं तर्जन्यानामयापितत् यथार्थं त्तानकृद्दोषड्नेत्रं त्रस्याप
जायते तस्माद्कनत्रवौषट्वजेन्यायेत्तु तस्मरेत् पकारत्वात्कुवेरादिदैवतं प्रेतमच्चरेत् भ्रान्तं विस्मादि
केरुद्रादीन् नेत्रत्रयात्मकं आध्यात्मिकादिरूपंयत साधकस्य विनाशयेत् अविद्याजातमेत्रं तेनत् फट्
शब्देन प्रपञ्च्यते प्राणायामं मातृकायाः कृत्वा न्यासान्समाचरेत् ते चैकविंशतिः प्रोक्ताः कामनाभेदतो
पि च प्रथिकादि विभेदेन नित्यत्वेनापि केचन देवताभेदतो वापि तदिहास्यं निरूप्यते पुरुषे देवते नित्या केव
लस्वरमातृका येन्यासाद्ब्रह्म वर्णायाः धर्माः सिध्यन्ति साधके ऋषिर्ब्रह्मा देवता तु मातृकाख्या सरस्वति

हलो बीजानि गायत्रीछंदः शक्तिः स्वरा मताः व्यक्तिः कीलकमुद्दिष्टं नियोगोभीष्टसिद्धये दक्षकरतलेन स्पृष्टे
चकरभेन तथा अंगुष्ठादिषु थो वामे विपर्यासेन विन्यसेत् बिंदुयुक्तान्क्रमेणैव स्वरान्न्यासोयमादिमः अयं
व्यन्यासनो न्यासः संहारन्यासउच्यते पापशत्रुक्षयाद्यर्थकर्मण्यावा समाचरेत् सविसर्गैः स्वरैर्यत्र केवलः
न्यासस्तु कलान्ते स्पष्टिन्यासः प्रयोगादौ कर्मव्यस्तस्य सिद्धये वामाकरतलान्नस्य कनिष्ठान्तं विन्यसेत् अष्टा
स्वरान् ओंकारादीन् तथा दक्षतरादपि अकाराद्यान्बिंदुसर्गयुक्तान्न्यासोयमीरितः स्थित्याख्यो मुनिदेवादि
प्रगल्भायेस्थितावयं ककारादिनकारान्तान्वर्णान्पंचदशैव हि अंगुष्ठादिकनिष्ठान्तं दक्षहस्तस्य पर्व
सु नेमेद्विंदुयुतान्सर्वान् वामेप्येवं तनादिकान् अंगुष्ठादिकनिष्ठान्तं हस्तयुग्मेपि विन्यसेत् युगप
त्पादिकान्स्व च ज्ञ्याहर्णेनमोन्तकं तत्र स्थाने करं दत्वा करस्य हृदि करस्तयं अआमध्ये कवर्गः स्यादिईमध्ये
चवर्गकः उऊमध्ये टवर्गस्तु एऐमध्ये तवर्गकः ओऔमध्ये पवर्गः स्यादंअः मध्ये तु यादिकाः पंभिः सबिंदुके
रेशुल्यादिन्यासोहृदादिकः कर्मयोग्यस्य ऋष्यादिविनियोगस्य सिद्धये षडंगमस्य हृदयाद्यादिजातपापनिहत
ये तालत्रयं च दिग्बंधं प्रकुर्यात्समंत्रतः ततो ध्यायेद्धर्मीपं पद्मे स्वतंत्रशिरसि स्थितं कार्णिकायां निजं मं
त्रं संस्मरेत्केशराष्टके स्वरयुग्मं तथा पत्रेषु षट्स्वपि चकादिकान् समवर्गान् अष्टमे तु लता मेवं विचिन्तयेत् प

मे॰ ते ५२

वंचिंतयतो रोगी मुच्यते पापसत्वैर्विनश्यति अथान्तर्मातृकान्यासं वदेऽनन्तः पुष्टिकारकं यं कृत्वा योगिनो चिन्तं पातके नप्रवर्तते मूलाधारं विनिष्क्रान्ताप्रबुद्धा शक्तिकुण्डली ज्वलत्पावकसंकाशा सूक्ष्मा तेजःस्वरूपिणी मूलाधाराच्छिरःपद्मस्य शान्ती विद्युदाकृतिः तया स ब्रह्मशिरःपद्मादमृतौघस्वरूपिणः निर्गतान्मातृकावर्णान्सुषुम्नावर्त्मना तांस्तु स्थापयित्वा स्थितांस्तेनतान्ध्यात्वा प्रविन्यसेत् कण्ठे विशुद्धिचक्राख्ये पद्मे षोडशपत्रके बुद्ध्वा स्वप्रागदलात्तत्र संस्थिताः षोडश स्वराः एवं संचिन्तयेदादिबिन्दुयुक्तं नमोऽन्तकं वदेत्स्वं च सर्वेषु वर्णेष्वयं विधिः हृदये नाहतं चक्रं ध्यायेद्द्वादशपत्रकं पूर्ववत्प्राग्दलेषु प्रागवत्कादीन्प्रविन्यसेत् मणिपूरकं तु चक्रं चिंतयेन्नाभिमण्डले दशपत्रं तत्र डादिवर्णान्प्राग्वद्विचिंतयेत् स्वाधिष्ठाने लिंगमूले चक्रं षड्दलमध्यगे चिंतयेद्वादिकांस्तत्र षड्वर्णान्पूर्ववत् मूलाधाराभिधं चक्रं पद्माकृतिचतुर्दलं वंशंषसं तत्र विन्यस्य पूर्वाशादिदलेषु च आज्ञाख्यचक्रं भ्रूमध्ये द्विदलं कमलाकृति हक्षौ ध्यायद्यं कार्यो मनसा केवलेन च स्वदेहनामया कार्यः पूर्वेण सरमर्तिषु अनादित्वान्नकृष्यादिर्बलवध्यानमस्यतु बहिर्न्यासमथो वक्ष्ये पूर्वोक्तब्रह्मरंध्रके वर्णारविंदे संध्यायेन्मातृकाख्यां सरस्वती पंचाशद्वर्णभेदैर्विहितवदनदोःपादयुक्कुक्षिवक्षोदेशां भास्वत्कपर्दाकलितशशिकलामिंदुकुण्डावदातां अक्षस्रक्कुम्भचिंतालिखितवरकरां त्रीक्षणां पद्म

५१

संस्थामक्षाकल्पामवक्त्रस्तनजयुरभरांभारतिंतांनमामि ललाटेनेत्रवृत्तनेत्रद्विश्रवोर्नासापुगण्डयोः ओष्ठयोर्दन्तयो
श्च मूर्द्धि वक्त्रेन्यसेत्स्वरान् वाक्कोसंधिषुसाग्रेषु कचवर्गान्न्यसेत्सुधीः तवर्गौपहेस्तद्वत्पार्श्वयोः पृष्ठदेशतः ना
भौकुक्षौपवर्गंचहृद्देशककुद्वानतः न्यसेत्तयादिवर्णान्शादिषट्कंततोन्यसेत् हृदादिकरयोरंघ्र्योर्जठरेव
दनेतथा न्यासस्तंयवर्णमात्राहीनपाठप्रश्नकः तमारभाप्रकारान्तोन्यासश्चोत्क्रियतेजदि संहारन्यासना
मा विंदुन्यास इतीरितः वाममार्गप्रवृत्तानांशक्तिसेवनकारिणां अन्तर्मातृकान्यासंविंदुन्यासंसमाकुक्षयारणं
यावत्तत्क्षिताभवक्त्रक्तिंस्तावद्योगिविधीयते वामेचैवदक्षिणेमार्गेदेवताध्यानमुच्यते अतःतंजहरिणपानमुदय
टंकविद्याकरैरविनरंदयन्तींत्रिनेत्रां अर्द्धेन्दुमौलिमरुणामरविंदवासांवर्णेश्वरींप्रणमतस्तनभारनम्रां श्रा
क्रैर्मनोरथैरण्णांविसर्गन्याससमाचरेत् ततोविंदुःपतेत्तस्मादतोविंदुविसर्गको न्यासोपेक्षोयदाश्रुकवी
मितःकौलिकस्यवा शाक्तोस्तुपिविनासर्गन्यासेनापिविनाच्युतेत तदासौनिरयंयातियावच्चंद्रदिवाकरौ
इहलोकेऽपिवंशःस्याद्धिहीनोब्रह्मतेजसा भोगमोक्षधियावापिसपतितंयेसमुद्यताः विनामंत्रंसर्पमणिं
नेगृहीतंसमुद्यताः विसर्गमातृकान्यासःभवेत्केवलमातृवत् विशेषस्तुविसर्गान्तोवर्णोच्चारोभवे
दिति विंदुसर्गयुतांअआदिन्ठान्तान्वर्णान्नस्यैतोन्यसेत् केशवःकीर्तिसंयुक्तःकांतिर्नारायणान्विता मा

मे॰
तं॰
५२

पवस्त्वाष्टिसंयुक्तोगोविंदः पुष्टिसंयुतः विष्णुर्धृतिसंयुक्तः शान्तियुङ्मधुसूदनः त्रिविक्रमः क्रियायुक्तोवा
मनोदयान्वितः श्रीधरोमेधयायुक्तोहृषीकेशस्तुहर्षया पद्मनाभयुतःश्रद्धालज्जादामोदरान्विता वासुदेव
स्तुलक्ष्मीयुक्सङ्कर्षणःसरस्वती प्रद्युम्नःप्रीतिसंयुक्तोनिरुद्धोरतिसंयुतः चक्रीगदाजयादुर्गाशार्ङ्गीनि
प्रभयान्वितः खड्गीतुसत्ययायुक्तः शंखीचण्डीसमन्वितः हलिवाणीसमायुक्तोमुशलीचविलासिनि
शूलिचविजयायुक्तःपाशीविरजयान्वितः अंकुशीविश्वयायुक्तोमुकुंदःविनदायुतः नंदजःसुनंदायुक्तो
नंदीस्मृत्यासमन्वितः नरोर्ध्ययानरकजितःसमृद्ध्याशुद्धियुक्हरिः कृष्णोबुद्ध्याभूत्यासत्योमत्यासा
त्वतःस्मृतः शौरीक्षमेशूरःउमेजनार्दनउमान्वितः भूधरःक्लेदिनीयुक्तोविश्वमूर्तिस्तुक्लिन्नया वैकुण्ठो
वसुधायुक्तोवसुदापुरुषोत्तमो बलिवपरयायुक्तोबलानुजपरायणो बालस्तुसूक्ष्मः वृषघ्नस्तुसंध्यायुक्
सरयावृषः हंसप्रभासमायुक्तोवराहोनिशयान्वितः विमलोमेधयायुक्तोनृसिंहोविद्युतायुतः केशवाद्या
मातृकोक्तायादियोगस्तुपूर्ववत् अथशैवहितावेद्यश्रीकण्ठादिकमातृका मुनिःस्याद्दक्षिणामूर्तिर्गाय
त्रीवृद्द रितं अर्द्धनारीश्वरोदेवोनियोगःसर्वसिद्धये हसौबीजानिगुह्येतुपादयोःस्वरशक्तयः कुसदी
र्घान्तरेकृत्वाप्राग्वद्वर्गान्हसौमयः षड्दीर्घसंयुतात्कृत्वाषडंगादेन्यसेत्ततो बंधूककाञ्चननिभंरुचिराक्ष

मालांपाशांकुशौचवरदंनिजवाङ्करैः विभ्राणमिंदुसकलाभरणांत्रिणेत्रमंद्दीविकेशमनिशंवशुरांश्रया
मः ह्सौन्तेमातृकामुक्तादेवान्तेचसमुच्चरेत् द्वन्द्वे इन्नाचतत्क्षिन्नमोन्तामातृकास्थल तंगसर्व्वासम
दास्थिमज्जाशुक्राणप्रसुन्वदेत् शक्तिक्रोधतथान्मानेडैं. तयाद्विकेशस्वपि श्रीकण्ठपूर्वोदेव्योचाननेनावि
रजयान्वितः सूक्ष्मेशः शाल्मलीयुक्तोलोलाक्षीयुक्त्रिमूर्त्तिकः अमरेशोवर्तुलाद्वादीर्घीशोदीर्घघो
षया भारभूति दीर्घमुखोतिथिशोगोमुखीयुतः स्थाणोदीशोदीर्घजिह्वायुगवरः कुण्डोदरीयुतः कुं
केशपाचऊर्ध्वकेशोभौतिकोविकृतास्यया सद्योजातोज्वालामुख्यानुग्रहोशीयंसुखीयुतः अक्रूलस्त्रीमु
खीमहासेनोविद्यामुखीयुतः क्रोधेशश्चमहाकाल्याचण्डेशनसरस्वती पञ्चान्तकः सर्वसिद्धिगौर्यायुक्तः
प्रकीर्तितः शिवोत्तमेशोविन्यासोयुक्तस्त्रैलोक्यविद्यया एकरुद्रोमूत्रशक्त्याकूर्मेशश्चात्मशक्तियुक्
एकनेत्रोभूमिमातायुक्तोथचतुराननः लंबोदर्यायुतःप्रोक्तोस्त्वजेशोद्राविणीयुतः सर्वेशोनागरीयु
क्तः सोमेशः खेचरीयुतः लांगलीशश्चमंजर्य्यादारुकेशेनरूपिणि वीरिण्याचार्द्धनारीशोह्युमाकान्तःयु
नःयुतः काकोदर्यातथाषाढीपूतनायुक्तदण्डीरितः पूर्वोक्ताएवमन्यथाः षडङ्गध्यानमुच्यते सिंदूरकान्ति
ममितामरणंत्रिनेत्रोविद्यातसर्वत्रमस्वपानवरान्दधानो पार्श्वस्थितांभगवतीमपिकाञ्चनाभां ध्यायेत्कराज्ज

ब्रह्मचारिणिः

से. तं.
५३

53

धृतशुक्लकवर्णमालां न्यासात्कार्यास्तु वक्त्रभिः स्थितिसंहारसृष्टये: संहारसृष्टिस्थितयो गृहस्थस्य तु न्यसे
त्क्रमात् वानप्रस्थाश्रयिणे तयोः सृष्टिस्थितिलयत्क्रमात् न्यासात्कुर्यादिति प्रोक्तः स्थितिसंस्तविस्तरः व
दो कलामातृकायां न्यासतत्त्वबहोषिः स्मृतः प्रजापतिश्च गायत्री छन्दश्चास्या तु देवता सरस्वती मातृका
ख्यातियोगोऽभीष्टतुष्टये तारेषंडगं कुर्वीत ह्रस्वदीर्घान्तरस्थितैः ह्रस्वैः पञ्चरथ्यागगुणमथ हरिनेत्र
स्तकं वर्णमालां टंकशशुभ्रकपालदलसमनलसर्द्धमकुम्भं वहन्ती भक्ताविद्युत्प्रयोदस्फटिकमणिजपावं
धूरैः पञ्चवक्त्रैः अदेवत्तो जनमंत्रा सकलशशिनिभां शारदां तानमामि ध्यात्वैवं नारस्वती नामका राद्याश्चमा
तृका विंदुयुक्ताङेन्तकलामापृथान्नमस्तान्विता पूर्वोक्तमुद्दमाङ्गाणगमासस्थानेषु विन्यसेत् निहन्ति सृष्टिप्र
तिंताच विघ्नशान्तिस्तथैथिका दीपिका रेचिका चापि मोचिका चपलाभिधा सत्तमा सूक्ष्मा सूक्ष्मा भिन्नानामृ
चाप्यायनी तत आपिनी व्योमरूपा च नन्ता सृष्टिः समर्थिका स्मृतिर्मेधा तथा त्मः कान्तिलक्ष्मीर्द्युतिः ९
स्थिरा स्थितिः सिद्धिर्जरापालिनी च शान्तिकनीश्चर्निका नतिः कामिका वरदा चान्याह्लादिनी प्रीतिसंयती दीर्घा
गौण्या रौद्री भयानिद्रा च रुद्रिका तथा स्त्यान्यक्रोधिनी पचीन्त्क्रियान्काली समृद्धका पीनांचनान् — यवदाडि
तानन्याप्यान्विता उक्तो कलामातृके च स्थाने कानादिकन्यसेत् तत्रनादान्मनाजानाः स्वनजाः समसदाशिवान ५३

अक्षमालां पुस्तकं च पद्मं चापि कपालकं हस्तैर्दधत्स्या ध्येयास्ता पीतगंधाऽनुलेपना स्तो ध्येयास्ताः पीतगंधानुलेप
नाः विसर्गान्तकारात्संजाताः अतवर्गकला दश शूलाभयशंखवरीवरहस्ताः स्मितविताः मकाराद्ड्इतोजाताः
पयवर्गकला नव शरत्वंदुनिभा हस्तैरभयं शूलमेव च कपालं च वरं ध्येयो दधत्यः इति साथकैः षकारादिकयं चारा
मीस्वराविंदुतो भवेत् अभयं हरिणं टंकं वरं च करपल्लवैः दधत्यो रक्तवर्णाभ्र ध्येयान्यासे कलात्मके केशवा
दि मातृकायाः सोथ्य नारायणो मुनिः अमृताद्यात गायत्री छंदो लक्ष्मी हरिः स्वरः ह्रि रक्तैः शक्तिश्रीकामैः
षडंगानि समाचरेत् शंखचक्रगदापद्मकुंभादर्शाब्जपुस्तक बिभ्रन्तं मेघचपलाविसालं लक्ष्मीहरिं भजेत् श
क्तयस्तु प्रियाः केशुनि षर्ग्नीः सस्मिताननाः एवं ध्यात्वान्यसेत्क्लिं श्रीकामपुटितादयं नारादि हृदयान्तोथके
शवाद्याश्च शक्तयः भ्यान्तान मोन्ताऽस्वार्थ्यां स्याने कादिकेन्यसेत् कलामात्रान्तशाक्तानां नित्योयं विसृसेवि
नो ईरितः दण्डीशो भद्रकालीयुग्गत्रीशो योगिनीयुतः मीनेशः शंखिनीयुक्तो मेषेशस्तर्जनीयुतः लोहि
तः कालरात्र्याच शिखीशः क्लेदिनीयुतः छगलंडः कपर्दिन्याद्विरण्डशाश्च वज्रया महाकालो जयायुक्तो वा
लीशः स्वमुखीयुतः भुजंगो रेवतीयुक्तः पिनाकि माधवीयुतः खड्गीशो वारुणीयुक्तो वकेशो वायुवीयुतः
श्वेतो रक्तो वथाविरूपाश्रयः सहजयायुतः नकुलीशो लक्ष्मीयुक्तः शिवेशो व्यापिनीयुतः सवर्त्तको महामायायु

मे॰
तं॰
५४
54

क्रमपतास्तु मातृकाः श्रीकण्ठाद्या यईशान्तास्तत्र नेत्रं प्रयोजयेत् सर्वे रुद्राः स्मृता रक्ता धृतशूलकपालकाः शक्तयो
रुद्रपीठस्थाः सिंहरारूढविग्रहाः रक्तोत्पलकपालाभ्यामलंकृतकरांबुजाः येनोपास्यां महाविद्यां दशांतस्यापि
कीर्तिता । भुवनेशीबीजपूर्वं मातृकान्यासेनेश्वराः ऋषिः शक्तिस्तु गायत्री छंदः स्यान्मातृकामयी भुवनेशी
देवताथ नियोगः स्वेष्टसिद्धये कृत्वा दीर्घान्तरगतैः स्वबीजैर्दीर्घसंयुतैः मायबद्धैः षडंगं स्याद्ध्यानमथोदितमेव
च उद्योत्कोटिदिवाकरप्रतिमरातं गोरु पीनस्तनी वह्नीर्दैडुकिरीटहाररसनामंजीरसंशोभिता विभ्राणं
करपंकजैर्जपवटिं पद्मांकुशापुस्तकं दिश्यात्ताज्जगदीश्वरी त्रिनयना पद्मासनीषर्मीस्तरवे लज्जाबीजपूर्वम
क्षो मातृकान्यासयवहि भुवनेशीमातृकाण्यासोकैर्यत्रसाथने श्रीबीजपूर्वतः कार्यो लक्ष्मीकामैः शुह
स्थितैः ऋषिर्भृगुश्चगायत्री छंदो मातृस्वरूपिणी लक्ष्मीत्वदेवताप्रोक्ताहरस्यानेशरोकुरु न्यासार्थेत्वषडं
गादेः शेषं श्रीबीजपूर्वकैः विद्युद्दामसमप्रभा हिमगिरिप्रख्यैश्चतुर्भिर्गजैः ग्णएग्रद्ग्एरसमहृतामदेपने
रात्सिच्यमानां भिमां ॥ बिभ्राणाकरपंकजैर्जपवंटीपद्मद्वयं पुस्तं भास्वद्दत्त्वसमुज्ज्वलाकुचनतां ध्यायेज्जग
त्स्वामिनी काम नामा त्वमित्थं थंकाम बीजादिपूर्वकं कुर्याद्वमातृकान्यासमन्तिसमोहनेमतः गायत्राछ
न्दउदिष्टं देवता मातृकामयी संमोहनिनामदेवी पूर्वयुग्माषडंगकं बालार्ककोटिरुचिरांस्फटिका

तमालाकोदण्डमिक्षुजनितं स्मरपंचबाणान् विघ्नं बहुस्तकमलै र्दधतीं त्रिनेत्रां ध्यायेत्समस्तजननीं नववं
द्रचूडं शक्तिश्रीकामबीजादिमातृकान्यासमेनोन्दद्या शत्रुबाधामंत्रदोषानशयन्निवकृष्वर्णिताः महासंमोह
ऋषिर्गायत्रीछंदईश्वरितः संमोहनीनामदेवीन्यासप्रभमातृकासमः ध्यायेयमत्तवलयेक्षुशरासपाश पुष्प
हृयांकुशाशरान्त्रवींडुस्तकं च धाविभ्रतीं निजभुजैररुणांकुचान्तां संमोहिनीं त्रिनयनां नववंद्रचूडं सर्व
विघ्ननिरासार्थमवश्यन्यासमाचरेत् गणेशमातृकायास्तस्य मुनिर्गणककईरितः निवृच्छंदपत्रिकाछंदो
देवः शक्तिविनायकः स्वरबीजाद्याप्यायांतगन्धिताध्यायेज्जमाननं शूलांकुशवराभीतिपाणिंकाजहस्तया
प्रिययालिंगितं रक्तं त्रिनेत्रं गणपं भजे एवं ध्यात्वा न्यसेत्स्वीयबीजपूर्वान्स्वरान्वितं विघ्नेशः श्रीसमायुक्तो विघ्न
राजः श्रीमायुतः विनायकपुष्टियुक्तः शान्तियुक्तः शिवोत्तमः विघ्नकृत्स्वस्तिसंयुक्तो विघ्नहन्ता सरस्वती भय
स्तुस्वाहयायुक्तोसकदन्तस्तमेधया द्विदन्तः कान्तिसंयुक्तो गजवक्त्रेण कामिनी निरंजनो मोहिनीयुक्तः कपर्दी
नूनदीयुतः दीर्घजिह्वः पार्वतीयुक् ज्वालिन्या संकुकर्णकः वृषध्वजो नंदयायुक्तस्तयस्तागणनायको गजेंद्रः
कामरूपिण्याश्शूर्पकर्णस्तथोमया त्रिलोचनस्तेजोवत्या रमोदरस्तुसत्यया महानंदस्तु विघ्नेशा चतुर्मूर्तिः
स्वरूपया सदाशिवः कामदायुक् आमोदो मदजिह्वया हमुखोभूतिसंयुक्तः समुखो भौतिकायुतः प्रमोदः

मे. तं. ५५

55

सितयायुक्तः एकपादो रमायुतः द्विजिह्वो महिषीयुक्तः शूरस्यापि भुजंगिनी वीरो विकर्णयायुक्तः षण्मुखो भृकुटीयुतः वरदो
लज्जया वामदेवस्यादीर्घघोणया धनुर्द्धरा चक्रतुण्डो द्विरंडो जामिनीयुतः सेनानी रात्रिसंयुक्तः कामांधो ग्रामणीयुतः मत्तः श
शिप्रभायुक्तो विमत्तो लोललोचना मत्तवाहनश्चंचला जटी दीप्तिसमन्वितः मुंडी सुभगयायुक्तः खड्गी दुर्भगया तथा वर
ण्यश्च शिवायुक्तो भगया वृषकेतनः भक्तप्रियो भगिन्या तु गणेशो भोगिनीयुतः मेघनादः सुभगयायुक्तो व्यापी स्या
त्कालरात्रियुक् गणेश्वरः कालिकेति प्रोक्ता विघ्नेशमातृकाः त्वगादियोगो यादिनी सर्ववत् परिकीर्तितः प्रपंचया
गमासोथ वेदेति भुक्तिमुक्तिदः महागणेशमंत्रेण प्राणायामत्रयं चरेत् ऋषिः प्रपंचयागस्य गणकः छंद ईरितं
गायत्री तु निचृद्देवो महागणपतिः स्मृतः शीर्षादिषु न्यसेत्तां स्वर्गं वीजं चापि गुह्यके स्वाहा शक्तिः पादयोश्च
नियोगो भीष्टसिद्धये ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गमाति पूर्वषड्दीर्घयुग्मकं उच्चार्य्य कुर्य्यादंगानि तथा गुह्यादिषु न्यसे
त् तालत्रयं तथा रक्षणं कृत्वा दिग्बंधमाचरेत् तर्जन्यंगुष्ठयोगेन दशादिक्ष्वथ चिंतयेत् हस्तीन्द्राननमिन्दुचूडः म
रुणच्छायं त्रिनेत्रं रसादाश्लिष्टं प्रियया सपद्मकरया स्वांकस्थया संततं वीजापूरगदाधनुस्त्रिशिखयुक् चक्राब्जपा
शोत्पलव्रीह्यग्रस्वविषाणरत्नकलशान् हस्तैर्वहंतं भजे महागणपतेर्मंत्रमष्टवारं जपेत्ततः गमित्येकाक्षरं वीजं
गणकोस्य मुनिर्मतः देवो विघ्नेश्वरश्छंदो निचृद्गायत्रिनामकं प्रपंचाख्ययागस्य साधितासिद्धिहेतवे चतुस्वरा

तिंशसंख्याजपार्थविनियोजनं अथषड्दीर्घयुक्तेनकुर्यादंगानियेनतत् दन्तपाशांकुशवरकरंब्यदंतचन्तुण्डिलं सी
हस्ताभंचंद्रमौलिंसर्पभूषंगलन्मदं एकवारंजपेदस्याञ्चतुर्णानांतंनिवेदिकं गणेशमालामंत्रस्यमुनिस्तुगणकः
स्मृतः छंदोमितंगणपतिर्देवतापरिकीर्तिता क्लींक्रांकारोनमःसर्वंडेन्तंविद्यादियंततः सर्वार्थसिद्धिदायुति
सर्वडःखप्रशेतिच ततोमनायपश्चेहिभगवनन्त्वाद्देयेतिच स्तंभयेतिहृदयंक्लींगंगाननमोवक्त्रिगेहिनीं क्रांक्रीं
मित्स्यंपंचपंचाशद्वर्णोमंत्रउच्यते जपेदिदंचतत्वीरंमन्वादिसहितान्यसेत् न्यासपूर्वंत्रिवारंतमातृकाध्यान
पूर्विकां स्वरादिसप्तवर्गैस्तद्वहान्तमप्रविन्यसेत् मूर्वेवाह्वोःपादयोश्चजठरेहृदयेक्रमात् तारमायाश्चहस
श्रस्वाहेतिवैषुनः प्रपंचयागमंत्रायमष्टार्णःसमुदीरितः प्रपंचयागमंत्रस्यमुनिर्ब्रह्मासमीरितः परमाद्यास
मारव्यातागायत्रीछंदउच्यते महापरंसमाख्यातंदेवताविस्मयात्मकं अव्यक्तचोयितंनित्यंसर्वव्यापिनिरंजनं वि
स्तामगैःपंचपरैःप्रपंचमनुसम्भितैः ह्रस्वदीर्घान्तस्थकादिवर्गैःपूर्वसमन्वितैः तारमायादिकैःस्वेष्टयुक्तैर्हरि
हरादवैः षडंगानिप्रकुर्वीतजातियुक्तानिदेशिकः वेदादिपंचमनुभिःपरिवीयमान मौनैरगम्यमतिशंज
गदेकमूलं ॥ सन्निम्नमत्तगमनश्चरमच्युततेजः परंभजतंसादहंपापराशिं वेदादिमाययोरंतेतद
कारान्तास्तविंदुकान् एठगुरुत्वार्यहंस्वाहेतिवदंतेहृदि विम्बवयेदिमान्वर्णानानामवक्रोजहाम्यहं एवंकृताम्

काद्यन्तमकाराद्यायुगमर्ऊनत् विसर्गान्तासहकारान्तं विन्यसेन्मातृकास्थले एवंप्रपंचयागाख्यो मातृकान्यास ईरितः
एकविंशतितो योगपीठाख्यन्यासमाचरेत् तत्त्वमंत्रं च ततः स्वस्वमंत्रस्य संचरेत् प्राणायामत्रयं कृत्वा मूलमंत्रेण सा
धकः विन्यसेत्तद्दिग्विदिक्षु देवता नियथाविधि करांगन्यासमुख्योक्तन्यासेन न्यासमाचरेत् [illegible]
[illegible] तत्तत्कल्पादितात्पश्चात्तत्तन्मुद्रां प्रदर्शयेत् आगमोक्तेन मार्गेण न्यासान्नित्यं करोति यः देवताभाव
माप्नोति मंत्रसिद्धिः प्रजायते। यो न्यासकवचच्छन्नो मंत्रं जपति यः प्रिये। दृष्ट्वा विघ्नाः पलायन्ते सिंहं दृष्ट्वा यथा गजाः
न्या अकृत्वा सजालं जो मृत्युमात्माऽक्षरः कृते जपं विघ्नैः सर्वात्तु नूनं बाध्येत् [illegible] गिशिखर्यया न्यासानां प्रचुरत्वेन फलानाम
पि भूरिता ऋष्यादिन्यासोऽमहितः [illegible] तत्कामनाश्चरेत् ओं ह्रीं मिति [illegible] जात्वा मुद्रायावं यथा स्मरेत् दर्शयेन्मूल
मंत्रेण हस्तविज्ञानं सन्त्यजेत् ध्यानं कुर्यात्ततो मंत्री तत्तत्कल्पोक्तवर्त्मना तदपि द्विविधं प्रोक्तं सगुणं ध्यानमुच्यते
यज्जीवब्रह्मणोरैक्यं सोऽहमस्मीति वेदनं तदेव निर्गुणं ध्यानं मतं वेदविदो विदुः अथान्तर्यजनं वक्ष्ये यथावद्वक्ष्यथार
य वामनादी समाकृष्य किंचिदाकुंचयन् इदं रेचयेत्समार्गेण जिह्वान्तालुगतां स्मरेत् शक्तिशिवपरे याज्यं किंचि
दाकुंचयद्दथः कृत्वैवं तु यजेत्पीठं न्यासमार्गेण मंत्रवित् तस्मिन्स्थितां स्थितामिष्टदेवतामूर्तिविग्रहां ध्यात्वा यजे
च्चेदनाद्यैर्मानसैर्भोजनान्तकैः भोजनावसरे तत्तच्चक्रदेवं समाचरेत् शक्तिशिवपरे याज्यं किंचिदाकुंचयद्दथः

२=२

कृत्वैवं तत्पमेत्सीवंन्यासमार्गेण मंत्रवित् तस्मिन्पीठे स्थितामिष्टदेवतामूर्त्तिविग्रहां ध्यात्वा यजंश्चंदनाद्यैर्मानसैर्भोज
नांतकैः भोजनावसरे त्वेतद्वैश्वदेवं समाचरेत् मूलाधारे स्मरेत्कुण्डकुण्डल्याग्निसमुज्ज्वले आत्मान्तरात्मपरमज्ञाना
त्मचतुरस्रके धर्माधर्मान्विते ह्यत्र मूलमंत्रपुरःसरं अहं जुहोमि स्वाहेति प्रत्येकं जुहुयात्ततः अहंतासत्त्वपे
शून्यकामक्रोधादिकं हविः मन एव स्रुवः प्रोक्तः स्रुग्भक्तिस्तु गुरूदीरिता तदन्ते तन्मयो भूत्वा जपेदष्टोत्तरंश
तं मूलं तत्सर्वं संपन्नां देवताये निवेदयेत् ततः प्रणम्य च गुरुं पूजाचक्रं समुद्धरेत् स्ववर्णरचिते पीठे भूपाला
वशवर्त्तिनः रजतेन कृते यंत्रमायुरारोग्यकामं स्वामिणे रचितं यंत्रं सर्वैश्वर्यप्रदं मतं पंचतत्त्वमहादिकं स्वच्छं म
नोभिलषितं ददेत् मानिक्यरचितं यंत्रं राज्यदं तत्किमुक्तिदं कृतं मरकते यंत्रं सर्वशत्रुविनाशनं लोहत्रया
त्मकं यंत्रं सर्वसिद्धिकरं मतं श्रीखण्डे शांतिदं ज्ञेयं पौष्टिकं रक्तचंदनं श्रीपर्णीपीठपूजार्थं धनराज्यदं वे
डूमेवफलासंपत्तभूर्जपत्रे च तत्प्रदाः गण्डकीभवपाषाणे भक्तिमुक्तिरहस्यतः भूमौ सिन्दूररजसा रचितं सर्वका
मदं सीसकांस्यादिषु कृते संपत्तिं संततिं हरेत् फलकाद्यापरे भिन्ने स्थापयेन्न कदाचन स्थण्डिले यदि मोहेन
नाशयेन्नेनकुलं अग्निरंगुलविस्तारं प्राक्प्रत्यग्दक्षिणोत्तरे पलप्रमाणकं नेव्यमर्घ्यं पीठं मनोहरं पंचा
ङ्गं प्रकल्पितं चतुरस्रं समन्ततः तस्मिन्पीठे तु निर्माणं पूजाचक्रस्य कारयेत् मालिक्यादिकपीठं तु मानसूत्रं

ग्र

मे॰
तं॰
५७

नदोषकृत श्रीपर्णीचंदनादीनामपिकंचेद्दोषकृत लग्नेशुभग्रहोपेतेकुलेगुणशालिनि अभिषिंकारयेद्दोषांस्त
दादितिध्यादिकोदशे दोग्द्राज्यवृद्धये: प्र[illegible]मंना[illegible]केलाभस्थाततः अभिषिच्याथतोयेनक्वथितेनर्दशैषधे:आ
वाज्यालंपचंतलग्नेचक्रस्थाघपूजयेत गंधपुष्पैर्नैवेद्यैर्धूपैर्दीपैर्नैवेद्यदर्पणै: त्रिरात्रंपूजयेद्देवींत्रिसंध्यंचतथा
निशि मकारैपंचभिर्युक्तैर्वरयुवामिनार्चने शिष्टायांशक्तिपूजाचहर्तीभागंचकौलिका: एवंदिनत्रयंकृत्वा
ततोनित्यक्रममभजेत एवंदेवीप्रतिष्ठायांक्रम:सान्निध्यकारक: स्त्रीशूद्राणांवामिनाचकौलिकानामयंविधि:
महापापंनकुर्वंतिपश्चवेदमार्गगा: अग्नि:शुचिर्वतनम:शुचिर्वैतेविप्र:शुतीरितं आदानंजैश्चलयु
भि:साध्यावंधननाशिते: पातकैस्तुनलिप्यन्तेनस्मात्तैपशव:स्मृता: वामेणोपासितंयंत्रंसूर्याग्निसमतेजसं
पापिनांदृष्टिदहेनस्तूलकानंयथारवि: यथाम्रर्क्षिदिनकरावेयसर्वनिविद्यते दत्तसंस्थापितंयंत्रंतथापुण्यम
लीमतं सर्वतोषामवभूतानांतत्पद:खस्खादभो वामदक्षिणहस्तौचतद्धन्मौग्रादिवौकसा प्राथान्यंतत्पुरुषी
तांवामांगोदक्षिणांगके पुंसांतथैववामार्गेपिकार्याकार्यविभेदत: कुण्डश्चगोलकाजातिविच्युताश्चयेविप्रा
स्तेव्रात्या:परिकीर्तिता: ब्राह्मणोह्यानिकृष्टेषीमत्स्यमांसनमैथुनं अब्राह्मणवामार्गप्रवृत्यस्तेस्तसेवितं कौ
लवामेनसिद्ध्यन्त्यवनसंशये: सिद्धासंजायतम्यषांनरकायैवकेवलं आदौवेदादितैर्मंत्रविप्राग्मनारणोचरेत ५८

धातुनिर्मितयंत्राणांप्रतिमाणांविशेषतः अग्निः सम्निंवाजमितिसमर्वीसमिक्च्यते मनिस्त्रिष्टुप्छन्दउक्तं देवताग्निः
प्रकीर्तितः अग्निशब्देन रहितं सूक्तमेतज्जपेत् अविषिंचेच्छुद्धतोयैस्ततः संपूर्णंसूचकैः अन्यषिंचेच्छुताद्य
मा॰ग्मन्त्रारणमिदंततं तालयेद्यान्त्र्यायंत्रमादाद्यंलेनतिल्प्रैः पिष्टातकाद्यैः काष्ठस्यमण्यादेः केवलंजलात्
पूर्वंप्रक्षालितंयंत्रं मन्दयेच्चंदनादिना पुरतस्थापयेत्पीठेदद्यात्पुष्पांजलिंततः मूलमंत्रनाथवामेस्वस्यदेवा
ग्रतश्चरेत वृत्तेनवेष्टितंसम्यक्त्रिकोणंचन्दनांभसा तद्वहिश्चतुरस्रंचविदध्यान्मत्स्यमुद्रया संपूज्य गंधैर्दर्वा
र्घमण्डलायनमोण्डना अग्ना नेचरेष्पादिकोणेषुपुरस्तथा दिक्षुचास्त्रंसमभ्यर्च्य शंखाधारंप्रविन्यसेत् आ
पा धारेणविनात्रस्मान्नत्स्मेत्रिवमातरः तस्माद्विधिवदाधारंविपदंवाचतः पदं पद्माभंवात्रिकोणंवायोन्याभंथा
तजंभ्रतत् मूलान्तेचात्मकाधारपात्रंसंस्थापयानिच उंकारंखादिकाधारंमण्डलेस्थापयेदथ मंत्रंथमंप्र
देसुक्त्वावदेहूंशाकलात्मकं फेनंवह्निर्मण्डलंचदेवनामचकीर्तयेत् ततः र्घपात्राधारायनमः प्रोक्त्वाप्रपूज
येत् वह्नेर्दशकलाः पूज्यास्तत्प्रोक्तः प्रदक्षिणं अस्त्रमंत्रेणचततः कनकादिविनिर्मितं अर्घ्यादिपात्रम
थवाशंखमंत्रेणनंजलैः प्रक्षाल्यात्मकदेवार्घ्यपात्रंप्रतिष्ठापयामि एवमुक्त्वातदाधारेसंस्थाप्येवंवदेत्सुनः
अर्घ्यप्रदेद्वादशेतिकलात्मनेवदेत्ततः सूर्यमण्डलमुच्चार्यफेंतदेवस्यनामत अर्घ्यपात्रायचनमोमननाते

मे.
ते.
५८

जयेत् तस्याग्रमथ तत्रैव भावयेद्वह्निमण्डलं षट्कोणं तत्राङ्गानि पूजयेत्सर्वं वह्नेः कला द्वादश सूर्यस्य प्रोक्ताः पात्रे प्र
दक्षिणे ततः सुधामयैस्तोयैर्मूलान्ते मातृकां पठन् विलोमां पूरयेत्तस्मिं पूजको मनुनामुना उं सं कामप्रदेत्सुधाषो
डशेति कलात्मने नमः पञ्चदशाक्षरीयमन्त्रं शंखप्रपूरये गन्धपुष्पाक्षतयवकुशाग्रतिलसर्षपान् दूर्वाश्चेत्यर्घ्ये
पात्रस्य प्रोक्तं द्रव्याष्टकं ततः तन्नोयं गन्धपुष्पाद्यैः पूजयित्वा समर्चयेत् कला षोडश चान्द्रं पश्चात्सर्वकलास्व

प्र

च प्राणांतिष्ठां कुर्वीत पूजान्ते साधकस्ततः प्राग्वत्तीर्थं समावाह्य मूलमन्त्रेण तत्र तु संयोज्य नेत्रमन्त्रेण वी
क्ष्य तस्य शिखान्तेन प्रदर्श्य मालिनीमुद्रां मुद्रयाथानुसन्तया अमृतीकृत्य विधिवत्तथा विजने साधकः
ध्यात्वेष्टदेवतां तत्र सकलीकरणं चरेत् अङ्गन्यासेन चास्त्रेण कलयेच्छूलिकाद्दिशो दश नेत्रमन्त्रेण संवीक्ष्य मुद्रया

पृ५५

संरक्ष्य तया अवगुण्ठ्य ततो धेनुमुद्रया योनिरूपया गन्धपुष्पादिभिस्तत्र पूजयेदिष्टदेवतां षडङ्गानि च संपू
ज्य मन्त्रयेत्तरमन्त्रतः अष्टत्वस्तत्र चार्घ्यं छादयेन्मत्स्यमुद्रया तदर्घ्यस्थं जलं किंचिन्नाभतोये विनिःक्षिपेत्
अर्घ्यस्यान्तरदिशाग्रे पाद्यमाचमनीयकं मधुपर्कं च संस्थाप्य त्रिकोणे तु यथाक्रमं एकैकपात्रं मूलेनाष्टकृ
त्वाभिमन्त्रयेत् मधुपर्कस्तु सक्षौद्रं दधि तद्घृतलभ्यते दधिक्षीरं गुडः क्षौद्रे ह्न प्रतिनिधिर्न हि परं यत्र वेदे
वामपुसंज्ञनश्च्यते तदाप्यतेयेन कर्मतत्प्रोक्तं मधुपर्ककं कांस्यस्य वाप्यपरोप्यस्य शैवशङ्खपरीहारो महांश

रवावाममार्गे स्फाटिकं ग्रहनायके दक्षिणे प्रोक्षणीपात्रं मंदयाद्भिः प्रपूरयेत् किंचिदर्घ्याम्बु संगृह्य प्रोक्षणं प्रसि
योजयेत् पुनराचमनीयार्घ्यपात्रे संस्थापयेत्ततः पाद्यं श्यामाकदूर्वाब्जविष्णुक्रान्ताभिरुच्यते जातीलवंगकं ।
कोलैमतमाचमनीयकं कुशापुष्पजवव्रीहिवज्रमूलतमालकं दापयेत्प्रोक्षणीपात्रे शालिलं प्रणच स्प
द्धाभिरद्भिर्विहितं पुनराचमनीयकं द्रव्याभावे तथाः कालिताः स्तण्डुलाः शुभाः अर्घ्याघ्र्यादिक पात्राणां प
लं वदे प्रशुभाशुभं सर्वकामप्रदं स्वर्णे रौप्यमायुः प्रदं सौभाग्यं ताम्रपात्रेण धर्मवृद्धिस्तु मृन्मयी ना
रिकेले देवतुष्टिः शुक्तिकृताच संभवे लक्ष्मीप्राप्तिर्विल्वपात्रे बालएयवलवृद्धजे मारणोच्चाटने लोहं स्फभः पा
षाणजे भवेत् मंत्रसाधने काष्ठं वाममार्गे तु नौविकं रत्नादीनां तु पात्राणि शुभेरवो कितानि च अर्घ्यनैवेद्य
पूजार्थं बलिदाने प्रकल्पयेत् पात्राणामादरः कार्यः पात्राण्येवोत्तमानि च बलिहोमक्रियार्थं हि विना पात्रं न सिद्ध्य
ति षड्त्रिंशद्दशलं पात्रमुत्तमं परिकीर्तितं मध्यमं तत्त्रिभागोनं कनिष्ठं द्वादशांगुलं वस्त्वगुलविहीनेनृनपात्रं का
रयेत्क्वचित् नाभिविद्धं विरूपाणि पुण्डरीकाकृतीनि च शंखनीलोत्पलाभानि पात्राणि परिकल्पयेत् सेता
दीन्यतिशस्तानि चित्राणीनां क्रमेण च सेवयेत्प्रोक्षणीपात्रे तोयेमल्लास्तु मर्च्चयेत् आत्मानं यागवस्तूनि पूजाद्रव्या
णि मण्डलं दर्शयेद्देवमुद्रां चक्षुरासिद्धिरियं मता योगपीठन्यासदेवानतमस्थाने पूजयेत् मणिपीठभावन

रमध्यानि

यातत: पूजास्वदेवता आत्मानं देवतारूपं ध्यायेन्मूलेन पंचवत्तु पुष्पाञ्जलयो देया मस्तके हृदये गुदे पादयोः
सर्वगात्रे च पूजयेच्चंदनादिभिः चतुर्भिरुपचारैश्च नैवेद्यं विनिवेदयेत् गुरूपदिष्टविधिना शेषमस्मै समापये
त् प्राच्यानपदिः प्रयुंजीत सर्वमेतत्समाहितः ततस्त्वान्तरं कार्यं मयि कार्यं ब्रवीमि ते मूलाधारे चतुःको
णमग्निकुण्डं विचिन्तयेत् तत्राग्निकुण्डलीरूपं ध्यात्वा मूलं समुच्चरेत् धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा
सुषुम्नावर्त्मना नित्यमेकहं सीं जुहोम्यहं ॥ पुण्यं जुहोमि स्वाहेति श्लोकान्ते प्रोच्चरेत्पुनः पुनर्मूलं पुनः श्लोकः
पुनः पापं जुहोमि च कृताकृते च संकल्पाविकल्पा धर्मपवच हुत्वा पृथक्स्वाहान्तं पुनः श्लोकमिमं पठे
त् प्रकाशामर्षहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनीस्रुचं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णं वह्नौ जुहोम्यहं स्वाहान्तेनाहुतिं दत्वा
प्राणायामनिरोधतः निरस्तनिखिलोपाधिमात्मानं चिन्तयन्स्मरेत् प्राणायामं त्रयं कृत्वा ऋष्यादिन्यासमाच
रेत् कृत्वा षोडशन्यासं मंत्रमष्टोत्तरशतं जपित्वा देवतायैतदर्प्पयेद्दर्शैतोर्येतः पूजाचक्रं समस्तं वा वहिर्योगेन
तस्मरेत् पूजापीठं विनिर्माय पूजयेत्पीठदेवता गुरुपंक्तिं तदस्कुज्यां महागणपतिं स्ववाक् पूजयेदत्तलादी
नि देवस्यौधस्तु समर्चे मण्डूकं स्थापितं सोर्द्धरुद्रकालानलस्ततः मूलप्रकृतिमाधारशक्तिं कूर्ममनन्तकं वा
राहं तस्य दंष्ट्राग्रे पृथिवीं विमर्श्ययेत्पुनः तस्यास्तु यापैवं तस्मिन्द्वीपं च वरत्नजं स्वर्णं शैलं च तन्मध्ये मण्डूं हेमं दसे

र्गि नं रत्न

त्तम तन्मध्ये कल्पवृक्षाग्र तन्मध्ये रत्नभूमिकं स्वर्णप्राकारसंस्थानं तन्मध्ये रत्नमण्डपं तस्यान्तः स्वर्णवेदी वरत्न
सिंहासनं पुनः वेदीमध्ये भावयित्वा पूजयेद्वंदनादिना पूर्णां चक्राधारपीठसिंहासनमिति स्मृत तत्पादेषु प्रजे
त्समध्यकन्याग्नेयादिशि वान्तकं धर्मं वृषवत् नैर्ऋत्यां ज्ञानं कृष्णसिंहवत् वैराग्यं भूतवत्यां तेषैश्वर्यं कृष्णहस्ति
वत् अधर्मादीश्चित्रवर्णान् पीठस्याधः समर्च्चयेत् मायाविद्ये च तन्मध्ये नन्तं ... कृतिं यजेत् तस्य मूर्द्धि
जपेत्पद्मं अष्टप्रकृतिपत्रकं आनंदकन्दकं संविन्नालं विकारकेशरं कर्णिकां मातृकारूपां तत्पत्रेषु क्रमा
च्चयेत् सिद्धीरष्टौ क्रमात्प्रोक्तास्त्वणिमा च प्रकामता लघिमेशित्वमहिमावशित्वप्राप्तिगौरवे केशरेषु तथा
मध्ये पूर्वादिषु यथाक्रमे तर्च्चितंत्रोक्तपीठस्य नवशक्तिः प्रपूजयेत् पीठमंत्रेण गंधाद्यैः पीठमध्ये ततो
र्च्चयेत् चतुष्पीठनवसायुक्तैः स्वस्वदैवतनामभिः मध्ये पुष्पाञ्जलिं दद्यात्पीठमंत्रेण साधकः मूलमंत्रसमुच्चा
र्य्य षष्ठ्यान्ते पीठनाम च मूर्तिं च कल्पयामीति मूर्तिं मध्ये विनिःक्षिपेत् पुनर्मूलं समुच्चार्य्य देवतानाम ततः परं मू
र्तिं च पूजयामीति तत्पुष्पेण समर्च्चयेत् अथेष्टदेवतापीठे यजेदायतनान्यपि ईशे जेनेशजं शिवा हराविश
शजे नमः रवावीशशजे भौमादेव्याविशिगभास्कराः गणेशजेशमादेव्यामभ्यर्च्या ईशादिकोणतः एक
पीठे एवं पूजां विनायः करोति नरः देवताशापमाप्नोति रौरवं नरकं व्रजेत् तेनैव पूजयेद्यत्नं स देवशापमाप्नुयात्

मे॰
तं॰
६०

आवाह्य देवतामेकां मंत्रयेद्वान्यदेवतां । अन्ययंत्रेन्यपूजा वा देवताशापकारिणी ॥ पूजनं वह्निमूर्त्तीनामेकपीठे भवेद्यदि ॥ पृ
थक् चेद् दत्तपुष्पाणि धूपदीपादिकं व्रतः । खंडिते स्फुटिते दग्धे भ्रष्टे मानविवर्जिते ॥ यागेन रहपशस्पृष्टे पतिते दुष्टभूमिषु
अन्यतंत्रार्चिते चैव पतितस्पर्शदूषिते । दशस्वेतेषु नो कुर्युः सन्निधानं दिवौकसः ॥ गणेशसूर्यविष्णवीशदेवीनां
पूजने क्रमात् । दशस्थानानि देवानां पूजार्थं कल्पितानि च ॥ सान्निध्यं सर्वदेवानामवश्यं तत्र तो भवेत् । मंत्रस्तु जीव
तत्प्रोक्तः प्रतिमायं शरीरवत् ॥ सिद्धायामपि सामग्र्यां विना मंत्रं फलेन हि । शिवलिंगे मणौ यंत्रे शालग्रामे घटे
रवौ स्थण्डिले ग्रोमूर्त्तौ हृदि स्थानेष्वेतेषु पूजयेत् ॥ भूमौ चैव कृता पूजा पुत्रायुर्धननाशिनी । दशांगुलप्रमा
णो वा अधश्चा प्रतिमाविस्तरो गृहेषु गृहमेधिभिः । पंचसूत्रसमायुक्तं शिवलिंगं समर्चयेत् ॥ गृहस्थानां भुक्ति
मुक्तिधनारोग्यप्रदं नृणां तत् । लिंगमस्तकविस्तारो यावन्मात्रस्तु दीर्घता ॥ लिंगस्य लिंगशालकाजलहार्यास्त
थैव च । लिंगपीठस्य पंचानां समता पंचसूत्रिका ॥ शालग्रामसमं तस्मिन्निष्टं वत् परमाद्भुतं । गणेशकाशाक्रम
स्तं भवेत्तम मदेवताः । सर्वपुत्राः सुखदातृ जननानामितितेस्तुताः ॥ तस्यास्तु तपसा हृष्टा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः । व
रदातेस्तमयमज्ञाववेस्सा स्वस्य पुत्रतां । अशक्तास्त्वं वरं दातुं तदा सैमातृयोक्रुधा ॥ प्रेतारणं मम सुराः कृतेन यस्मा
त्पुनः पुनः । कीटयोनीप्रपद्यथाः कृत्वास्तु यस पुत्रता । अविचार्य्य वयं यस्मात्त्वया यत्नपेसोद्गते तनकर्म

६०

विपाकेन जडाह्यस्मान्नदी भव अन्योन्यशापं श्रुत्वैवं महान् कोलाहलोऽभवत् प्रकम्पिताः सुराः सर्वे ब्रह्माणं ते न्यवेदयन् ब्र
ह्मन्नाहि महाशापाद्देवान्मा पतितान् कुरु था इति देववचः श्रुत्वा ब्रह्मा शंकरमब्रवीत् शिवः प्रोवाच यो नाम महत्संहारका
रकः त्वं सृष्टिकर्ता विष्णुस्तु पालको बुद्धिमत्तरः स प्रष्टव्यो यथा सौख्यमुभयोः संभवेदिति इति माहेश्वरं श्रुत्वा वच
नं विष्णुरब्रवीत् शृणु ब्रह्मन् महादेव शृणु देवी गजानन मदंशेन ब्रह्मणो ग्राहमातंगो शापतो ऽत्र भविष्यतस्त
योर्मोक्षं करिष्यामि कलेवरे श्रीशैले भविष्यति यदा तस्य देहो मज्जसंभवाः पाषाणान्तर्गताः कीटा वज्रास्याः प्रभ
विष्यथ अथैव गण्डकी पुण्या गंगा तुल्या महानदी गण्डक्या गिरिराजस्य दक्षिणे दशयोजने विस्तीर्णे तन्मत्र
देवे पुण्ये देशे महीतले चक्रतीर्थमिति ख्यातं त्रिषु लोकेषु विश्रुतं शालग्रामगता देवा देवी द्वारावतीगताः
उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः सर्वदेवप्रीतिदा भुक्तिमुक्तिप्रदायिनी भवतः स्यात् पाषाणाये न तदन्तर्ग
ताः सुराः पार्थिवांशं विना सर्वे वज्रकीटा भवन्त्विति अनेनैव तु गण्डक्याः पुत्रत्वं भवतामपि भविष्यति तदन्तश्च
विकृतदेवतोऽद्भवं वित्तायये ... पिष्यन्ति साप्रीतास्तस्य देवता न यं वस्तु न मूर्तेश्च न हृदा स्यापि शुजनात् संतोषो
जायते तेषां गण्डक्या मातृवनाद्यथा इति विष्णुवचः श्रुत्वा ब्रह्मा वचनमब्रवीत् त्वदीयवक्षसि शिलाप्रसूज्या ब्राह्मणा
द्यैः सुघोषमये स्निग्धा शिला मंत्रसिद्धिप्रदा सिद्धिं करोति च मेचका कीर्तिदा धौतागारवत्तायणो हरा पाण्डुरा पा

मे०
तं०
दी

61

पशमनीमलिनापापथीकरा पीतापुत्रफलंदद्याद्वरवर्णामनोहरा नीलासंदिशतेलक्ष्मीश्यामाभाद्दरतेमतिं रो
गप्रदारक्तवर्णासिंदूराभामहाकलिं दारिद्र्यकारिणीवक्रासमासर्वार्थसाधिका स्थूलानिर्हंतिचैवायुः सूक्ष्मास्वल्प
मतिंहरेत् पूजाफलंलांछितयानिष्फलंलांछनेविना कपिलाविर्मवैकल्पनेद्वेरोगंचकर्बुरा भग्नाभंगकच्छिद्रे
यावक्रचक्रंप्रमानंतां. बृहद्गर्भस्त्वीकलत्रघ्नीहनुचक्रास्तानहरेत् संलग्नचक्रातुसुखंवबद्धवक्रामहागदं भग्नच
क्रात्त्वदारिद्र्यंसर्वनाशंत्वधोमुखी ऊर्ध्वादिकंवामुखीविषमाविविधापदं विकृतावर्णनाभिन्नविकारान्कु
रुतेवक्रत्न् वंशक्षेत्रेगृहस्थानांनारसिंहोप्रजायते रेखाबिंदुःखदाऽग्नीयथा सूक्ष्मातथा सर्वं यथास्थितस्थाल
याललक्ष्मीस्तद्विभेदाननतः शृणु लक्ष्मीहरिः सविज्ञेयोयत्रपद्मंसचक्रकं केवलावनमालावागृहस्थानामभीष्ट
दः वासुदेवसविज्ञेयोयद्वारेचक्रयुग्मकं निरंतरसमंचापिसम्येतः पापनाशनः संकर्षणःसविज्ञेयः प्राक्प्रा
ग्चक्रयुग्मकंसलग्नपूर्वभागस्थंमहद्धनाः सुशोभनः प्रद्युम्नःसूक्ष्मचः स्याच्छिद्रदीर्घविचित्रितं सुखिरान्तवक्र
छिद्रंपीतदृष्टप्रदायकं अनिरुद्धस्तुनीलाभोवर्तुलश्चातिशोभनः रेखाद्वयंतुतद्वारिपृष्टंपद्मेनलांछितं केश
वःसतुविज्ञेयः पकेवाद्वयमेववा याम्यापश्चाचक्रंस्याद्वतः कोणसमायुक्तं नारायनःस्यामवर्णाभोचक्रत
याच्चितं दीर्घरेखासमायुक्तंघजिनेशुखिरंस्मृतं हयरूपाशिलासास्याद्यस्यांदेमुखंभवेत् हरिवद्दशणेनेह्यारामु

क्तिमुक्तिप्रदश्चासौ परमेष्ठी स विज्ञेयः पद्मचक्रान्वितस्तथा विल्वाकृतिश्च मुक्ताभः पृष्ठे च सुषिरं महत् विष्णुस्तु कृष्णव
र्णः स्यात्स्थूले चक्रसुशोभने हारोपरि तथा रेखा दृश्यते मध्यदेशतः नरसिंहस्तु कपिलः पृथुचक्रो बृहन्मुखः त्रयो
वा पंच वा त्रिबिन्दवो हि नेनिसन्तत् कपिलो नरसिंहस्तु गुण्डलादानिभो भवेत् स्थूलचक्रद्वयं मध्ये हारे रेखा सुशोभना म
हानरसिंहो विज्ञेयः पृष्ठे नीलत्वलक्षणेयुतः लेखा च केशराकारा मुखं दीर्घं भयानकं लक्ष्मीनरसिंहो विज्ञेयः श्यामस्थ
कः स विन्दुकः पृष्ठे नीलत्वलक्षणो वनमालाविराजितः वराहो सौ शक्तिलिंगे च के च विषमे तथा इंद्रनीलनिभः
स्थूलस्त्रिलेखालांछितो भवेत् पृथ्वीवाराहनाम्नी सा यो वराहाकृतिः शिला श्यामतम्रीचैवरे रेखाका गतराज्यप्रदा
यिका मत्स्याख्यो सा शिला ज्ञेया विन्दुत्रयेण विभूषिता कांस्याङ्गा वा स्वर्णनिभा दीर्घा सा भुक्तिमुक्तिदा कूर्माख्या व
शिला पृष्ठे वर्तुला वा नता भवेत् हरितं वर्णमाधत्ते कौस्तुभेन विचिह्निता शिला कूर्मकासविज्ञेयः कूर्माकारस्तु यो
भवेत् चक्राङ्किता तथा पुत्रमा पूजिता साभ्युदप्रभा हयग्रीवाकुशाकारा रेखाचक्रासमीपगा बहुबिन्दुसमायुक्ते
पृष्ठे नीलदलके ज्ञेयः सम्पद्धयग्रीवो हयग्रीवा समा शिला दीर्घया रेखया युक्तो रेखा वा नादशि भवेत् हयशी
र्षः स विज्ञेया म्लेच्छयपस्तु हयाकृति पद्माकृति भवेद्वापि सा तु माले शिला तथा वैकुण्ठकपिलवर्णा भवेच्चक्रे मे
कन्तया ध्वज हारोपरि तथा रेखा पङ्कजकारा सुशोभना श्रीधरस्तु तथा देवश्चिह्नितो वनमालया कदम्बकुसुमा

मे॰
तं
६२

62

कारोरेखापंचकभूषिता वामनः सतुविज्ञेयो योतिकूस्वश्च वर्तरः अतसीकुसुमप्रख्यो विंदुनोपरिशोभितः दधि
वामननामा तु ऊर्द्धाधश्चक्रसंयुतः महाद्युतिरतिकूस्वः सुभिक्षेत्तमदायकः सुदर्शनस्तथा देवः श्यामवर्ण्णो
महाद्युतिः वामपार्श्वे तथा चक्रं रेखैकैव तु दक्षिणा सहस्रार्जुननामासौ नानारेखामयो भवेत् चक्राकरायतपं
क्तिः सनष्टद्रव्यदायकः स्थूलो दामोदरो यस्य मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितं दूर्वाभं द्वारिसंकीर्ण्णः पीतरेखोथनप्रदः
राधा दामोदरो ज्ञेयः ऊर्द्धाधश्चक्रमान् विरं नातिदीर्घमुखं मध्ये लंबारेखा सभोगदः दामोदरः स विज्ञेयो यश्चक
हृयलांछितः सत्कमवक्त्रविवलश्च जितः सुखदः सदा अनंतो वज्र वर्म्मः स्यान्नानाभोगेन चिन्हितः अनेकचक्रसं
भिन्नः सर्वकामफलप्रदः पुरुषोत्तमनामासौ यस्य दृष्टिविदिक्वच ऊर्द्धो न्यासस्यानिदर्शणते पुरुषार्थफलप्रदः योगे
श्वरः स विज्ञेयो लिंगयस्य शिरोगतं ब्रह्महत्यादिपापानां नाशको योगसिद्धिदः पद्मनाभस्तथा रक्तपंकजछत्रसं
युतः तुलस्याश्च जितो नित्यं दरिद्रात्कीश्वरो भवेत् रश्मिमत्ता लोहिरण्यस्य चंद्राभः स्फतिकोपमः अथवा जायते ना
नास्वर्ण्णरेखाभिरन्वितः गरुडः स तु विज्ञेया मध्ये पदे द्वयान्विते सुदीर्घा दर्शने रेखा स सर्पविषनाशकः जनार्दनः
स विज्ञेयः केवलानि स्फटानि च यस्मादे रेतचक्रानि चत्वारि पिटत्तमिक्रतं लक्ष्मीनारायणो ज्ञेया वनमालांकितो
दरः सत्कमहाग्रस्ततश्च कौभुक्तिमुक्तिप्रदायकं हृषिकेशः स विज्ञेयो यो हृचंद्राकृतिर्भवेत् तमभ्यर्च्यालभ्यत्स्वर्गवि

यांचसमीहितान् लक्ष्मीनरहरिर्ज्ञेयः कृष्णवर्णः सबिंदुकः वामपार्श्वसमे चक्रे गृहस्याभीष्टदायकः त्रिविक्रमस्तु
विज्ञेयः श्यामवर्णो महाद्युतिः वामपार्श्वे चक्रयुग्ममेकोरेखान्वितः दक्षिणे हंसो ज्ञेयः शिलाकृष्णा सचक्रा च विचित्रि
का प्रदक्षिणावर्त्तेन कृता वनमालाविभूषिता चतुर्मुखः स विज्ञेयो द्वे चक्रे मध्यदेशतः चतस्रः पार्श्वगा रेखा वेदशा
स्त्रासममदा विस्तीर्णहृदा ॐ श्मे प्रोक्ता ग्रैवेवावामदक्षिणे विसर्जयेद्वेश्मान्ते प्रतिष्ठा नात्र कारयेत् शालग्रामे शिलाः समाः
पूज्याः समेषु द्वितयं न हि असमा नैव पूज्यन्ते एकः पूज्यतमो नमः शिलाद्वादशयानित्यं भक्त्या संपूजयेन्नरः
दिने दिने धर्मवृद्धिः पापनाशं प्रजायते शालग्रामशतं यस्तु भक्त्या संपूजयेन्नरः शतं दिनानि यो नित्यं न कृतः कामः स
सिद्ध्यति शालग्रामाणां तु रूपाण्येतेषां तु लक्षणं यत्सर्वं नाङ्कवदिष्टमिह लोके परत्र च शिवनाभः स विज्ञेयः सलिं
गाकारतां गतः स्वयंभूलिंगाकृतिमान् मन्त्रसिद्धिविधायकः त्र्यंबकः स तु विज्ञेयो बिंदुत्रयविभूषितः स्थूलाकारा
तथा रेखा गतपुत्रप्रदायकः धूर्जटाः स तु विज्ञेयो यत्र रेखा जता समाः त्रिस्रापत्रप्रदृश्यन्ते सोऽचिन्तो धनदायकः त्र्यंब
कः स तु विज्ञेयो यो बिंदुत्रयभूषितः स्थूलाकारा तथा रेखा गतपुत्रप्रदायकः धूर्जटाः स तु विज्ञेयो यत्र शंभुस्तु पाण्डु
रो ज्ञेयो बिंदुः कृष्णस्तु मस्तके बिल्वप्रमाणे तेजस्वी पूजितः स्त्रीवशंकरः स्मरः स तु विज्ञेयो य एको बिंदुस्तु मस्तके प
कचक्रो द्विचक्रो वा भंपनरेथप्रगोपदं मृत्युंजयः स विज्ञेयः स्वल्पमृत्युविनाशकः अघपद्मकेनांगं दंचषितो रेखा विमल

मे॰
त॰
६२

63

मान् चंद्रशेषरनामासावर्द्धचंद्राकृतिस्तुके मध्यचक्रद्वयंतस्यसेवनाद्रोगनाशनं रुद्रःसएवविज्ञेयःकपिलोम्न
द्विरुदितः चक्रमध्येभवेद्रेखामारयेत्रसन्ततिं शालग्रामानथोवद्ये प्राक्किकीनसमुद्भवान् येषांश्रजनतो दे
वीभवाणीसुप्रसीदति श्रीविद्यासांतरिचक्रमर्द्धछत्रप्रदर्शने वाद्यंचक्रांकितोमर्द्धास्त्रिग्धाश्यामाखिरेखा दा
महाकालीतसांतयायोनिविक्रमसमन्वित तस्यास्थलाविपिहाचवाममार्गेणश्रजयेत् वाराहीनवराहस्यचिह्नि
तोतःसएकान्विता स्थापितावलिरेकैः सायदंर्थभवयेच्चतं विच्छिद्रायाःसर्वशिलास्त्रिकोणनांकिताश्रयाः य
दायुधाकृतिश्रोर्द्धतान्देवीनचनिदर्शयेत् देवीशिलासवःकायादवमार्गेनतांजमेत् सोश्चितावाममार्गेनलो
कद्वयमवखावहा याचक्ररहितादेवीशिलातांवामतोच्चयेत् स्पर्शःकार्योनविप्राणांमगर्भान्दोभकृद्भवेत् सौ
रीशिलादुर्लभेचप्रायकलियुगेहराः स्फटिकाभाभवेत्सातघर्मसुक्तावमिंचति भूलसौहृदस्थितवक्रिसाभि
षिक्ताप्रवर्षणं कुरुतेणयद्योमिथ्याकृतोस्यकुष्टकारकः गणेशःसतविज्ञेयोयःस्वश्रुंडांकितोभवेत् श्व
एडाकाराशिलावापिगजाः ननससापिवाः यस्यामध्येमहेचक्रंस्फुलचक्रंचयद्विशि साशिलातस्यादि ॰॰॰
सेव्यानहिशिराज्यदा अर्द्धचंद्राकृतिर्यत्रदृश्यतेशलद्वयं सातशिलाश्चसग्रुकाभोमशिलामता बाणाकारेण
चिह्नेनतयाबुधशिलास्तरा दीर्घेणाचलस्त्रणखाकायुरुशिलामता पंचकोणानशुक्रस्यचापाकाराशनेर्मता प्रृषी

६२

कारान्तरासहो: स्यात्केतोक्षनरूपिणी प्राप्तेकलियुगेघोरेवामाचाररविमिश्रिते भक्ताभक्तेविचारादिरहिते
म्लेच्छसंकुले कामक्रोधादिभिप्राप्तेजनेसर्वाभिर्विनिर्जिते क्वशिष्यः क्वगुरुर्मंत्रः क्वजपः क्वचसिद्धयः ॥
प्रभूताहेकलेर्यानेनजेदिल्लशिलामही: तदहोजाह्नवीयन्ततत्रहीदेवनाशिला जपपर्वकलेप्राप्तेयान्शाल
ग्रामार्च्चनेनतथा सूर्यार्घदानसमयेरांनविभवतः परं आवाहनादिकंकुर्यान्मूर्तारेनवधावतत आदावावा
हनंकार्यं त्रिजपेन्मूलमंत्रकं स्वलोकान्नस्वरूपेणदेवआगत्यमत्रतिष्ठ स्थितपवंभावयित्वासंपुमत्राचमेनता
सुधीः आनीयतेनतः स्वस्थानान्नासिकारंध्रनिर्गतं करेपुष्पांजलौस्थाप्यतद्यावत्‌दंति देवस्यतेजस्तन्मूर्तो
आवाहिन्याख्यमुद्रया स्थापयेदृश्वरन्मूलमेतदावाहनंमतं विभोर्निवेशनंयंत्रेस्थापनंकथितंबुधैः ततः
संस्थापनंकुर्यादिहतिष्ठहतिष्ठच मूलान्तेदेवतानामतस्यान्तेचपठेदिति आस्थापनीयमुद्राचदर्शयि
त्वाविभावयत् जातस्थिरोदेवश्चतपश्चात्संप्रार्थयेदिति देवेशभक्तिसुलभसर्वाभरणसंयुत यावत्वांपूज
यिष्यामितावत्त्वंसुस्थिरोभव एवंसंप्रार्थ्यदेवेशंसन्निधापनमाचरेत् मूलमंत्रसमुच्चार्यसंनिहितोभवे
त्रिधेहिति विहत्वास्वस्यसन्निधौ स्थितंदेवंतोषयेच्चसन्निधायनमुद्रया संनिरोधंततः कुर्यान्मूलमुच्चा
र्यदेवतां संवृद्धांतांसमुच्चार्यसंनिरुद्धोभवेतिच हिरुच्चरेत्कपाशसीभक्तिभावनिरोधितां प्रतिमायां

टीका

मे. वे. ६४

स्थिरं जातां देवतामिति चिंतयेत् संमुखीकरणं कुर्यान्मूलमुच्चार्य देवतां संबुद्ध्यतां मवगुंठितो भवेदिति प्रदर्शयेत्
अवगुण्ठनमुद्रां च दर्शयन् चिंतयेदिति मन्त्रात् संमोहितं देवं विस्मयोत्फुललोचनं सकलीकरणं चैव देवस्य
हृदयादिषु षडंगमंत्रान्विन्यस्य मूलमुच्चार्य देवतां संबुध्यतां च सकलीकृतो भव वदेत्ततः ध्यायेदंगिनिर्दे
वेतु प्रतिष्ठांगदेवताः यस्मादभिन्न स्वभावानो पदभिन्न प्रयोजने अंगानामंगिनासार्धं सकरणं भवेत् अ
मृतीकरणं वक्ष्ये पीठे संस्थाप्य देवतां बध्वा सम्यग्धेनुमुद्रां देवमूर्ध्नि प्रवर्षणं जपन्नेवामृतस्येति ध्यायन्न
थौस्केन च त्रिः सिंचेन्मूलमंत्रेण दीपिनी मंत्रतस्तथा अकारादि क्षकारान्त मातृकाभिस्तथा पुनः वाग्भ
वं वदयुग्मं च वाग्वादिनी च पाश्यं ऐं क्लीं क्लिं क्लें क्लैं दिनि क्लें दयमहाक्षोभमिन्यपि कुरुयुग्मकामबीजं सौः मो
दं कुरुयुग्मकं प्रासादस्त्वपराप्रासादः सप्तत्रिंशदक्षरः दीपिनी मनुराख्यातो देवतेजोभिवृद्धिकृत् लं सं
वापनान्ते च देवतामामृतीकृतः भवेति च वदेदित्यमृतीकरणं विदं परमीकरणं वक्ष्ये महामुद्रां च दर्शयन्
उच्चार्य मूलं देवं च सर्वतत्त्वरमामृती कृतो भवति च प्रोक्ता ध्यायेद्देवस्य मस्तके परमामृतवृष्टिं च देवस्य हृद
ये स्पृशन् कुर्यात्प्राणप्रतिष्ठां च मम प्राणेव देवतथा देवतानामशेषं तत्सर्वं प्राग्वदेव हि तर्म्हैवतकल्पे
क्तास्ततो मुद्राः प्रदर्शयेत् मदंस्वरूपलाभार्थं देहद्वारेण चात्मनः याश्चार्पयेन्नायत्नेन मुद्रास्ताः प्राक्यामताः

64

६४

मोदयंति गुह्यादित्वः पापौघं द्रावयंति च मोदनं द्रावनं यस्मात् तेनामुद्रा प्रकीर्तिता: ततः संपूजयेद्देवं शक्त्यालभ्या
पचारकैः तत्राद्यैः पूजने कार्य्यं षोडशैरुपचारकैः आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनीयकं मधुपर्कोथाचमनं
स्नानं वस्त्रमलंकृतिः गंधपुष्पाणि धूपश्च दीपं नैवेद्यवंदना प्रयोजयेदर्चनायामुपचारास्तु षोडश दशोप
चारानथ्यास्पान्ता गृहस्थैर्द्विधीयते अर्घ्यं पाद्यं तथाचासो मधुपर्कस्तथाचमः गंधादयानिवेद्यान्ताः उपचा
रा दशस्मृताः गंधादया निवेद्यान्ता पूजा पंचोपचारिका अगृहस्थै गृहस्थैर्वा कर्म व्याकार्यं न तत्परैः आदौ कुर्या
द्वैदिकस्तु वेदमंत्रेण पूजनं ततस्तु तांत्रिकैर्मंत्रैर्वामीप्सितैस्तु ततः अहंहंहं दं रं दमिदं मिदं गृहाण डहयं यो
ज्यः घैः सर्वोपचारेषु मंत्रः पंचदशाक्षरः पठेद्वा वैदिकस्यान्ते तंत्रमंत्रं न वैदिकः सर्वत्र वह्निक्रियायाः स्यान्ने मूर्द्ध्ना जा
ठ नमं पर्यैत देवस्य वामभागे तदन्मूलेन चासनं पौष्पं दारुमयं वास्त्रं चार्मिकौशं च तैजसं पौष्पं पुष्पा
दिरचितं कुशाद्यैर्वादिसंयुतं नानावर्णैस्तु गंधं च कोमलं सर्वकामदं यस्यया निनिषिद्धानि पुष्पाण्युक्तानि:
कृतं केवले रासने हंति साधकस्य मनोरथान् यत्तदारुमयं कृतं वैत्रं वा चंदनोद्भवं गभार्य्या वा विश्वेवास्त्री
पर्ण्यावेष्टितमप्रदं सकंटकं दारुजं तं नालशाल्मलिवर्जितं चैत्यश्मशानसंभूतं वर्जयेद्विभीतकं रामजंवा
ल्कलं कौशं जातं कार्पाससंभवं वास्त्रं चर्मविधं शेषैः सर्वसर्वमुदाहृतं सिंहव्याघ्रनरद्वणौकागम्यमाहिषसर्व

मे॰
नै॰
६५

गजानां तुरगाणां च हस्तस्यास्यधर्मिणा ग्रासनं निमित्तं श्रेष्ठं निषिद्धं खरकर्कुरं सृगालस्य हकस्यापि गोः शशस्य क
पेस्तथा कुशकाशःशरो श्रेष्ठो यवाउर्वी अकल्कजाः गोकेशाःमौकु एयष्प सर्वभावेषु परः परः योगपीठस्यासह
शमेतेषामासनं स्मृतं सर्वं सर्वश्रेष्ठतमं कौशं [illegible] दशविध स्मृते स्वर्णनारानाम्रसदंगानां तु परं परं हीनानि
षिद्धं लोहं च कांस्यं सीसं च पित्तलं सागमावरणे देवेशजार्थे मिह वा गते इतिध्यात्वाऽनुलान्तेस्वागतं परिकीर्ति
येत् ततोर्घं मर्हति दद्याच्च कालोऽस्य त्रिविधे मतः आगतायतथाचार्यं स्नानमानकारचैनैवेद्योपक्रमेपि च
त्रिविधः पाद्यकालस्तु मार्यस्याद्यथावने सुगंधमन्निकाभिर्वा गंधपिष्टानकैरपि च सम्यक्प्रक्षालनं सर्वं तु शीतेर्वा भुज
लैर्भवेत् पाद्ये च मधुपर्के च स्नाने च स्नोपवीतयोः भोजनेवा मेः स्मृतं तोयैः षोडश प्रकीर्तितः दीर्घं कृत्वा कांस्यपात्रे
दद्याहेमरवरौप्ये पिबेत् दध्नीसंयुक्तं मधुचार्यमपर्कं जातीफललवंगलाचेढकंकालचर्मसंयुक्तं पुनराचमनी
यार्थं तोयं देवमर्थं विपयेत् सुगंधतैलेरभ्यंज्य संगंधामलकादिभिः उद्वर्तनं वै पापापसारणाय तूर्यवादिणो गंधो
दकेश्च मलेनयथासन्मार्गाभिषेचयेत् दीरदध्याज्यमधुभिः स्वर्णेन च पंचगव्यकं नारिकेलोदकेनापि तथा ताल
फलोद्भुता गंधद्रव्यैश्च वल्कभिः तथा गंधैस्केन च पेतवेनोदकेनापि मकर्पूरादि गंधिना क[illegible]पनसा स्वत्वारसे
नापि सुगंधिना शांतं संहरणमञ्जनं शस्त्राचाप्यभिषेचयेत् शांतं संहरणं तेनैव स्नापयेन्मननन्यधीः सर्वेषामपि तिरःश्रा

ग न गा य च फ
जीत्तोगनुकामाय
दद्यादघ्यं विनतराः
आगतेस्नानकाले
च

दुग्धै

६५

ल

स्नानस्थर्यस्य कदाचन पंचामृतैस्तीर्थतोयैरभिषिक्तः शिवोम्बुदं लभते नाम शंखोदैस्नानः शुद्धोदकेन च स्नानेउ
पुरुषसूक्तेन कार्य्यमूलेनाथवापि भिः विश्लेषेव गलाम्रखपीतकौशेयमंबरं शिवाय च समस्त्वैपार्श्वनाथाय सूत्र
कं रक्तंशाम्भर्कविद्यानांभौमसौगतयोरपि कृष्णभैरवकालादेः गाथादेनीरमंबरं शुक्लिंदमलभिन्नं च समस्तं यत्र
पारिते कार्यासजंवाकौशेयंरांकवंवा विशिष्यते तैलादिदूषितात्वेशः सच्छिद्रस्फुटितं नाभवेत् परकीशाद्ववा
रिद्रं जीर्णमेदाद्युःदोषोभवेत् दग्धादिपङ्कवेदास्यंदत्तमभ्रैर्वावलेविते सविविद्धानस्फाटकोदिमलिलात्का
हिनता उष्मकेशादिनाशाद्वापीतदीनतामभवेत् मिथ्याभिशापाभवतिश्लेष्ममूत्रादिदूषिते यज्ञोपवीतेर
त्वाथभूषणानि समर्पयेत् फलनमेतित्तन्नामभ्रूजनादोपयोजयेत् तानि नानाविधानि स्युर्मुक्तादिप्रभेदतः
स्त्रीपुंप्रभेदतश्चापि विज्ञेयानि विचक्षणैः चूर्णश्चूर्णरूपगंधसारः समर्हः प्राणिसंभवः गंधः पंचविधो ज्ञेयो मो
दरः स्वर्गवासिनो मुशलेन गंधशुक्लान्तेपत्रचूर्णानियानि च तानि गंधावयानि स्युः चूर्णजः प्रथमः स्मृतः
पृष्टोमलयपयोगंधः सरलाभिचदारुच कृष्णागुरुः कस्तूरिका द्वितीयोयप्रवालकमङ्गलमुक्ते शिलारसःकुद
रकोकिलश्लेष्मवर्त्तिकाकेल्लुनगाहरीनाः मृतकपादेः संयुतकाच कुर्य्यादन्वामुखं वलोहपलोहसूत्रैः कारी
तोधुमरसंभनस्यसौगंधिकेः काव केशरकेयः महामोदनामा महामोदकारीतथा भूततदोरगातंककारी

मू

ज्वरारोचकतृड्हिंशीकापहारी यथाभोगमनेकेन तु सुगंधागंधवारिभिः मर्दिताः सन्तुर्थस्तु संमर्द इति कीर्त्यते क
स्तूरिकायैकभागा द्वौ भागौ मुस्तकस्य च नदर्द्धलाजदामासीत्वक्कुष्टं च सिलरसः चतुर्भागं वालकं च ह्रते
मशीतं तथानखि सुगंधकोकिलालोहवाणेरावणचानतथा श्रेष्ठाभागाकेशरस्यमुरायाश्चाप्यषोडश कु
स्ताग्रुस्याकरीरंकालियमथषाधयः भागासेवन्तिकाकस्य चंदनेन विमर्दयेत् कामादनामांसमर्दो
देवताराजनोपकृत् कस्तूविकाचोतपदः प्राणिज्ञात इतीर्यते पंचमोयंसुगंधस्तु देवदनेनोपकृत्
पुष्पंपंचविधंप्रोक्तं परंचापरमेव च उत्तमं मध्यमं हीनं तेषां वक्ष्यामि लक्षणं परं सर्वसुपुष्पं स्यात् तस्
मादायाग्रमेव अर्घ्यंगंधर्वकेदेयमर्च्चेनार्हं पुनर्भवेत् अपरे राजते पुष्पं तामरजं च प्रकीर्त्तितं सदायोग्य
चेदमपित्रिवर्षं चैकवर्षकं तुलकीकेतकीपद्मकरवीरं च मालती पंचैतान्यकमध्यमानि तथा वतदश
मल्लिकाकुण्डमंदारं तगरान्नुनकिंशुकाः पालिजातमशोकं च विल्वं चंपकमेव च पतन्नीत्रसुवर्णं च सु
गंधं हीनमुच्यते तत्कर्म्मं तंत्रविधाने पुविहीनास सर्ष्ययेत् नापद्यमृषिपतिनं कोलकक्रमिमर्दितं अग्र
लग्नं समाघ्रातं स्नानं पर्युषितं तथा उग्रगंधस्तानमध्याकेस्त्रानतंतस्तथा पत्रं चायदेवापुष्पं फलं ते
षमयोमवं उः खदंतस्समाख्यातं यथोत्पन्नं तथार्प्पलं विप्रसमास्तसर्वास्तनविमर्दसाहूषणं अथोमुत्ता

पूर्णेनेष्टं पूर्णाञ्जलिविधानेन तत् न पर्युषितदोषोऽस्ति तुलसीविल्वचंपके जलजे वकुले गस्त्यो मालाकारगृहेषु
च केतकीकुटजे नेशानवर्वर्यादतेहरीं न हूर्वयघजेद्दुर्गां विल्वपत्रैर्दिवाकरं लं वोद्दलस्या च हृन्नहीनैः समर्च
य देवीनामर्कमंदारावादिभिस्तगरेण तथा गणेशाय च सर्यायरक्तपुष्पमतिप्रियं पुष्पाभावे प्रवालैर्वा तदभा
वे च कोमलकैः तदभावे फलैः पत्रैस्तदभावे तंदुलैः करणे दाडिमं कोलं जंबु चिचाम्लाम्रकं मार्जे लिंगं च
जंबीरं पनसं श्रेष्ठमुच्यते अथ पुष्पोपचारान्ते कुर्यादावरणार्चनं मंत्रसंपुटितैर्वर्णैर्मातृकायाः सविंदु
कैः क्रमं गंधपुष्पाद्यैर्देवस्याग्रे समर्चयेत् लयांगत्वेन मातृणां स्थानांगेषु ततः परं प्रथमावरणेऽप्यतद
नेदेवतायजेत् पुनरावरणे वक्ष्ये देवानामर्चयेत्तथा पंचकं समर्च्य सर्वास्तायथाकाहत्ति देवताः केशरेष्वग्निको
णादीशहृदयादीनि पूजयेत् नेत्रमग्रे दिशास्त्रं च ध्यानं त्वांगदेवताः तुषारस्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणा
त्विषः वरदाभयधारिण्यः प्रधानननवः स्त्रियः अग्नीशरक्षोवायव्यमध्यदिक्षु क्रमात्स्थिताः देवस्य पुरतोप्यवि
ज्ञेया वर्णाश्च जने तदादिपरिवाराणां प्रादक्षिण्येन पूजनं अंगमंत्रालस्रजायामानमोऽन्तात्ततो यथा स्वाहान्ताश्च यदे
वस्याभिमुखेताः समास्थिताः ततो यजेल्लोकपालान् स्वस्वदिक्षु व्यवस्थितान् आयुधानि तदग्रे च तेषां ध्यान
मथोच्यते इंद्रः सुराधिपः पीतमैरावतगतो विभुः सहस्रनेत्रं वज्रभुजे पीतवस्त्रपरं भजे कलदंष्ट्रं कृष्णहस्तेऽभ

मे॰
तं॰
६७

ध्यानकैः ८२॰ रत्नोधिपं वन्दे निशावासनसमास्थितं धूम्राभं रक्तहस्तं च पिङ्गलश्मश्रुकूर्चकं मकरे संस्थितं विद्युत्त्रि
भेपाशकराम्बुजे भृङ्गाराङ्गं तं दिशं वन्दे वरुणं याहशापतिं वायुं प्राणाधिपं धूम्रं रक्ताङ्कुशकरं परं वानप्रमीकृष्णारूढं
धावन्तं वेगिनं भजे यक्षपतिं कुबेरं च श्मश्रुकं स्थूलं गदाधरं नरसिंहासनारूढं मेदले चिविलोद्युतं विद्याधिपं त्रिशू
लधरं वृषभवाहनं त्रिनेत्रं भालचन्द्रं च जटाजूटधरं सितं गौरं नागाधिपं सृष्टिफलनामणिस्थभूषितं पीनोत्तुङ्गं च
कृष्णधरमनन्तं विष्णुं भजे लोकाधिपं विधातारं रक्तपद्मकरं शुभं हंसारूढं वेदपाठं चतुर्वक्त्रं नमस्कृत्य भजे ७ तन्मूलेन स
म्पूज्य सांगायैः सपरीतिं च वारायेनामदेव्या स्थावतत्थ्यं तन्मुदीरयेत् नमस्कृत्य चरेद्यज्ञं थपुष्पाद्यैस्साधकाग्रिया
धूपपात्रं ततोऽर्घेण ताल्यं पश्चात्सृजेयमन्त्रतः हृदानुष्णं च वर्षेण घण्टां सम्यग्वादयेत् धूपं दद्याद्दशाङ्गं स्याच्छियाप्रोक्त
स्तु गुग्गुलुः १ सर्जदेवदारुमधुरसा नियोसोदेवदारुजः विल्वाकुला [illegible] रुः श्रीतं भास्करस्याप्रियं मतं
॥शल्लकेर्दशाङ्गवदापि शैलेयं मल्लयाऽवं नरवेक्षेसर्जरसं मकेकाशप्रकल्पयेत् शिलारसागुरुजर्त्समांसीभा
गादयं मतं षट्माद्विकौसिता चाष्टाधूपाथशक्तिमोहनः हरीतकी सर्जरसं [illegible] मांसः कुभागिकाः लाक्षात्रि
भागाश्चत्वारो भागाः शैलजमुस्तयोः पञ्चभागं नखं प्रोक्तं षड्भागं गुग्गुलं चैव द्वादशांशोऽगुरुर्ज्ञेयः शङ्खविप्लवविश्वद
शांगकः ॥मधुमुस्ताज्यतेगंधोगुग्गुल्वगुरुशैलजं सल्लकिलसितादार्थेशो षडेव दशांगकः वामेनानतयाधूपपात्र

६७

द्

गेवाननदक्षिणे न धूपं विनेरै भूमौ न सनन पदेनया। यथा नयाधारगतं कृत्वा तं विनिवेदयेत् मदोमत्त्वा पुनानष्टावि
स्नुवेद्वारसंभवेत् घृतं थी त्वास्नमंत्रेण चंद्रांतनत्रादृश्यवर्तिकंदीपं दद्यात् विभवे ज्ञीनावाच्चपुरः सरं तेरोजयध्यनिपदं म
त्रमानोग्निगोहिनी पकादशाक्षसोमंत्रोद्येदाया: सर्वसिद्धिदः ॥ आवाहनेघोश्पेवधूपेनैवेद्यदीपयोः चेष्ठा
नादंमकुचिनविशेषाद्धूपदीपयोः ष्ठनाकरं विनान्यत्र कुर्य्याद्दस्माःप्रवादने नानयाचविनाघ्नाकारं सिद्धिला येत्
लसः गोसर्पिषा वा तैलेन वर्त्मा चलदुग्गभया अवेपदृश्येदीपं न च मेदादिना क्वचित् नमिश्रीकृत्य दद्यात्
दीपस्नेहान्नहानादिकान् कृत्वा मिश्रीकृतेस्नेहं तामिश्रनरकं व्रजेत् पारावतत्रमाकारंवामयश्च प्रदर्शयेत्
देवस्य सर्वावयवान्येकमेकं ततः पयेत् स प्रकाशो महादीपः सर्वत्र तिमिरापहः सवाह्याभ्यन्तरंज्योतिर्दीपोयंप्र
तिगृह्यतां दक्षिणे साधुंदीपं तिलतैलस्य वामतः सितावर्त्तिर्दक्षिणतो रक्तावर्त्तिस्तु वामतः हृत्तेषु दीपा
दानेद्यानन भूमौ कदाचन कृत्वा नु पृथ्वि विनापदीपमन्त्रतेनर: संतापं नरकं प्राप्यो निवसानं समाः नैवतिवा
पयेद्दीपं लक्ष्मीनाशकरायतः पाद्यमाचमनीयं च दत्वा नैवेद्यमर्प्पयेत् नियाय स्वर्णजे पात्रे साधारतुत्वम
एडल संस्थाप्य चतुरस्रं च संपूर्ण्यां क्रास्त्रमार्गतः अस्त्रमंत्रेण संप्राक्ष्य चक्रमुद्राभिरक्षितं स्पर्शदृष्ट्यादिदोषां
श्च वायुवीजेन शोषयेत् स्पर्शन्द कराग्रेण वह्निवीजेन निर्दहेत् तं विजेमामतनिर्हृत्य मूलमंत्रेण तत्पलैः स्याणे

दा

करौ भ्रां विधिवन्नस्त्राख्याभिमंत्रयेत् धेनुमुद्रां प्रदर्श्यार्घगंधपुष्पैः समर्चयेत् देवमन्त्रार्चां कुर्यात् पुष्पांजलि
मनन्यधीः हिमपात्रस्थितं दिव्यं परमानंदसत्कृतं पंचधा षडंगोपेतं गृहाण मम सिद्धये मूलमंत्रं समुच्चार्य स्वा(हा)
न्तेन जलमर्पयेत् देवमन्त्रार्चां कुर्यात् पुष्पांजलिमनन्यधीः करौ भूमौ स्पृश्य नैवेद्यं तेनैवावेद्य देवस्य दक्षिणे
हस्ते जलं दत्वा पठेदिदं अमृतोपस्तरणमसि स्वाहेति भवान्तरः दर्शयेद्वामहस्तेन विकचोत्पलसन्निभां दर्श
यित्वा ग्रासमुद्रां पंच प्राणाहुतिर्हरेत् कनिष्ठानामिकाङ्गुष्ठैर्योगः प्राणस्य मुद्रिका तया ग्रासं गृहीत्वा प्राणा
य स्वाहेति निवेदयेत् तर्जनीमध्यमाङ्गुष्ठयोगेऽपानकं वदेत् पेन स्वाहान्तां मध्यमा व्यानाय ततो वदेत् स्वाहा अथ मध्य
मानामाङ्गुष्ठयोगेन निर्वपेत् हित्वा कनिष्ठां सर्वाभिरुदानायाग्रे गृहीनी सर्वाभिस्तु समानाय स्वाहान्त्या ग्रासमर्प
येत् ततः स्वर्णादिजे पात्रे सतोयं धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य देवाय देयं मंत्रमिमं पठन् नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्ति
करं वरं अन्यानिवेदितं शुद्धं प्राकृतिस्थं सुशीतलं परमानंदसंपूर्णं गृहाण जलमुत्तमं उक्त्वैवं देवतावामे जल
पात्रं निवेशयेत् त्रिभिर्वर्णैः प्रदातव्यं देवार्थं पाकभोजनं हुतं पंचोपसिद्धं साधितं केवलाग्निना युक्तमेव
वयं केन तत्कुत्रस्य प्रशस्यते ततः पुष्पांजलिं दद्यात् समंत्रेणैवं पठन् दिशा कृत्वा जवनिकां देवस्य परितो न्यसे
त् अमृतात्मकनैवेद्यं नमः इत्युच्चरन् पुनः धेनुमुद्रां प्रदर्श्याथ भजानो देवतां स्मरेत् अष्टोत्तरशतं जप्त्वा मूलमंत्रं

हृदेजलं नैवेद्यान्ते त्वाचमनं दत्वा होमविधिं चरेत् पूर्ववत्संस्कृते वह्नौ देवमावाह्य मंत्रवित् संपूज्य मूलमनुना पंच
विंशतिराहुतीः हुनेदाज्येन हविषा तिलैर्वा पायसैः शुभैः तंडुलैस्तिलैर्मिश्रैर्वाथ पुष्पकैः अंगावरणदेवानामे
कैकामाहुतिं हुनेत् उद्वास्य देवं वह्निं च पूजास्थाने व्रजेत्ततः उपविश्यासने मंत्रं दद्याद्भूतबलिं ततः ईशाने मण्ड
लं कृत्वा साधारं तत्र निःक्षिपेत् अन्नं व्यंजनसंयुक्तं पात्रं पुष्पादिशोभितं तत्र भूतानि संपूज्यानंतरं भूतबलिं
हरेत् ये रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः योगिन्यो ह्युग्ररूपाश्च गणानामधिपाश्च ये भूचराः खेचराश्चैव
ये तिष्ठंत्यंतरिक्षगाः सर्वे ते प्रीतमनसो भूता गृह्णन्त्विमं बलिं वामहस्तेन तत्पात्रे जलधारां समर्पयेत् पुष्पांजलिं
समादाय भूतानि प्रार्थयेदिति भूतानि यानि तिष्ठंति भूतले बलिं गृहीत्वा विधिवद्युक्तं संतोषमासाद्य
जन्तु सर्वं क्षमंतु तान्यत्र नमोस्तु ते ॥ दत्वा पुष्पांजलिं नत्वा विसर्जयेद्यथासुखं भूतानि यानि तिष्ठंति भूतले ब
लिं गृहीत्वा विधिवद्युक्तं संतोषमासाद्य जन्तु सर्वं क्षमंतु तान्यत्र नमोस्तु ते ॥ दत्वा पुष्पांजलिं दत्वा विसर्ज
येद्यथासुखं भूतादिनिवृत्तावाचम्य द्वारायाविसृजेत्ततः देवत्वमिति ध्यात्वा नैवेद्यगतसारकं संचिंत्य देवा
दिग्भागे पात्रं तस्यापयेत्ततः गोमयाद्भिस्तद्देशं तेन नैवेद्यस्थापनशोधनं देवोच्छिष्टं गृहीत्वा तु निर्माल्यभाजि
ने नमः ईत्येशान्याविनिःक्षिप्य हस्तं प्रक्षाल्य तत्ततः पुनराचमनं दद्यात्करोद्वर्तनमेव च मुखमानमं च दत्वा

स्रग्गंधैर्गंधयेत्करौ ततो दद्याच्च तांबूलं विस्तृतं द्वादशांगकं खदिरैलैलवंगचूर्णं खदिरचूर्णं शुक्तिकमेलकं जातीको
षशदलं स्निग्धैः कस्तूरीकेशरैर्युतं पूगाफलमथश्रीकं दशांगं भास्करस्य तु मृगनाभितमालाभ्यां हीनं विश्वेश्वरस्य
च पंचांगं चूर्णं खदिरचूर्णं पर्णफलैन्दवं शैलं द्व्या जातीकोशयुतं तच्च महेश्वरितः ततश्चमकुटादीनि दापयेन्मु
खणिकानि च दर्शयेच्च तथादर्शं कल्पयेच्छत्रचामरं शिरस्योपदेवस्य हुर्वीत्ततपवित्रकं आरात्रिकं ततः कुर्याद्धर्मकामार्थसि
द्धये सौवर्णे राजते कांस्ये लाहने वा मनोहरं कुंकुमेन लिखेत्पद्मम् अष्टपत्रं सुशोभनं महादीपं कर्णिकायां पत्रेष्वष्टदि
पकान् यवगोधूममरचिंतान् शाल्यक्षतराजयसंयुतान् वलयांकितशोभाभिः शोभितान् हुतपूरितान् अभिमंत्र्य ततो मं
त्रीरत्नेश्वर्यान्नवार्णेन तः श्रीं क्रीं ग्लैं स्त्रैं मयप्राग्वन्मूलस्य श्रीं क्रीं मिति क्रमात् दलेष्वर्थ्याः समुद्दिष्टास्ततो मूलेन तं
यजेत् ततस्तत्पात्रमुद्धृत्य मस्तकान्तं पुनः पुनः मैववारं भ्रामयेच्च चक्रमुद्रां प्रदर्शयेत् देवं प्रणम्य च ततः प्राणाया
मत्रयं चरेत् मूलमंत्रेण च षडंगन्यासान्सर्वान्समाचरेत् अष्टोत्तरशतं वापि जपेन्मूलमंत्रं द्विजः समाप्ते जपमालां
निधाय मस्तकोपरि अर्घ्यपात्राज्जलं हस्ते गृहीत्वेदं पठेत्सुनः गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भ
वतु मे देव त्वत्प्रसादाज्जगत्पते देवस्य दक्षिणे हस्ते तोयं दत्वा समर्पयेत् जपं च जपमालां च स्थापयेद्रहसि वेष्टितां
ततः स्तुवीत स्तुतिभिः गानवादनपूर्वकं ब्राह्मणैर्वेदमंत्राद्यैर्दत्तियः संहितादिभिः पौराणिकाद्यैर्वैष्णवैस्तु

हस्तशाकृतादिभिः वामिनस्तूपचारान्तेकुर्य्यान्मयेनतर्पणं तेषामेनिमहोमस्तुनित्यतर्पणमेवन कौलिकैः शाक्तिसदि
तेस्त्वइच्छितंचसेवयत् मोहाद्वाकामतःस्वदेः भुरणेसंहितास्मृतिं पव्वरकमाप्नोतिपितृभिःसहपावकम् यत्तुद्वंबु
द्धिपूर्वंतस्मरणेयाच्छावयेद्विजः वदन्तोद्वेदः विनावतस्मिनभवेन्पत्रनारकी अधिकारमदायेस्तुथनसेमदनोपिवा
स्वइस्तस्मरणयाद्वंसंतनिर्वाणेश्वनिद्वेनः अज्ञानाच्चैवकृतोवेदः श्वाविनोवाद्विजन्मना प्राजापत्यत्रयंकृत्वाततोद्वोश्चशुद्धो
भविष्यतः ततोर्घ्यपात्रमादायमूलमन्त्रमुच्चार्य्यमन्त्रवित् साधुवासाधुवाकर्मयद्यदाचरितंमया तत्सर्वंभगवन्देवगृ
हाणाराधनंवर इत्यर्घोदकमन्तस्तत्त्वंकिंचिद्देवस्यदक्षिणे करेसमर्पयेद्विद्वान्कृतमाराधनंततः भक्त्याप्रणम्यदे
वेशंश्लोकैरेभिःक्षमापयेत् यद्दत्तंभक्तिमात्रेणपत्रंपुष्पंफलंजलं निवेदितंचनैवेद्यंतद्गृहाणानुकंपया आवाह
नंनजानामिनजानामिविसर्जनं पूजांचैवनजानामित्वंगतिःपरमेश्वरः कर्मणामनसावाचात्वत्तोनान्यागति
र्मम अन्तश्चारेणभूतानांद्रष्टात्वंपरमेश्वर नाथयोनिसहस्रेषुयासुयासुव्रजाम्यहं तासुतासुसदाभक्तिरच्यु
तास्तुसदात्वयि देवोदाताचभोक्ताचदेवःसर्वमिदंजगत् देवोजयतिसर्वत्रयोदेवःसोहमेवच ॐ इतःपू
र्वमितिप्राणबुद्धीतिसंवदेत् देहधर्माधिकारितंजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसावाचाकर्मणाहस्ता
भ्यांपद्भ्यामुदरेणशिश्नायत्स्मृतंयदुक्तंयत्कृतंतत्सर्वंब्रह्मार्पणंभवतु स्वाहेतिमंत्रोयंपठेत्
ततोर्घ्यपात्रतोयेनकुर्य्यादाराधनार्पणंसाधुवासाधुवाकर्मयद्यदाचरितंमया तत्सर्वंभगवन्देवगृहाणारा
धनंपरं ब्रह्मार्पणमस्यमनुनाकुर्य्याद्ब्रह्मार्पणंततः ॥३

मे. ते. ७.

षट्त्रिंशत्समीरितः उद्वासयेत्ततो देवं परिवारगणैः सह इति पुष्पांजलिं दत्वा प्रणम्य परिभावयेत् देवस्यांगे विलि
नेतद्रश्मिवृन्दमशेषतः तेजोरूपं शिवं ध्यात्वा त्वमस्व तिष्ठ पुनः पुनः त्वमाप्यायेरोपयेत्स्वीयहृदंभोजे तद्देवतां गच्छ
गच्छ परं स्थानं परमेश्वर यत्र ब्रह्मादयो देवा न विदुः परमं पदं त्रिसंध्यानेन मंत्रेण ततः पूरकेण तु ना ध्यायन्मं वा
त्रेणानेन ध्यात्वा तं स्थापयेद्धृदि तिष्ठ तिष्ठ परे स्थाने स्वस्थाने परमेश्वर यत्र ब्रह्मादयः सर्वे सुरास्तिष्ठन्ति मे
हृदि इति संस्थाप्य संपूज्य स्वात्मानं तन्मयं स्मरेत् ईशान्यां मण्डलं कुर्याद्द्वारपद्मविवर्जितं निर्माल्यभोक्तृपू
जार्थं पंचायतनपूजने कर्तव्यानि तु पंचैव ईशादीन्मध्यमाचयेत् लंबोदरो गणेशस्य तेजश्चण्डो विवस्वतः विष्वक्
सेनो हरेः प्रोक्तः श्रीमहेशितुः चण्डेश्वरो भवान्यास्तु मंत्रोऽहं तान् हुं शुचेरेत् लेह्यचोष्यान्नपादि निर्माल्यं प्रक्षिलपेत्ते निर्माल्यभो
जिने तुभ्यं ददामि श्रीशिवाज्ञया इति नैवेद्यं दत्वा विसर्जयेत् अथ प्रणो ह्रीं सः वीजेनत्सु सहितेनात्मनापुनः मंत्रेण भास्करायार्घ्य
मर्घ्यं निवेदयेत् नमो विवस्वते तुभ्यं भास्वते विष्णुतेजसे जगत्सवित्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने ततः कृतांजलिः श्रित्वा
स्थिरं कृत्वा पठेदिति यत्खण्डितं पतितं यच्छिद्रं पूजने मम सर्वं तदच्छिद्रमस्तु भास्करस्य प्रसादतः अर्घ्यतोयेन च तन्
तोयं पुष्पाविशेषितं आरात्रिकं किंचिन्मूलेन मंत्रयेत्पूर्ववत्पुनः प्रोक्षयेत्तेन तोयेन स्वात्मानं मूलमंत्रतः निर्माल्य
मस्तके धार्यं मूलमंत्रेण मानवैः प्राश्यं पादोदकं पश्चान्नैवेद्यं विभजेत्पुनः नष्टकृत्स्नः स्वयं स्नात्वा न त्यजेदवि
हरेन्नरः शैवस्तु शिवनिर्माल्यप्रसादस्याधिकारवान् अन्यो नित्यमायाति न दोषः पंचमे सगमे ॥ ॥

७.

स्वयंभुलिंगेतीर्थेवाप्रसादेवापिभक्तितः ऋषेश्चावाथवाशैवाम्रच्यन्तेपापराशिनः मूर्द्धसंस्थापितेलिंगेपूजयेद्दा
नमेनवा ततःसंवेधिप्रसादादिशुक्तिरयमाप्नुयात् प्रातरुत्थायगुर्वादिस्मृत्वाशौचंसमाचरेत् स्नानंसंध्यांतर्प
णंचवैदिकंतांत्रिकंतथा आगमंचगृहेपश्चात्प्राणायामंत्रयंचरेत् कुर्य्यात्तुमातृकान्यासंतथाछंदऋषिदैवतं नमे
त्रस्यकरांगाख्यान्यासंशैवाख्यसंस्थिति मंत्रस्नानेदेवतायाः पूजापंचोपचारका चंदनाक्षतवृत्तीनांपुष्पैरेवप्र
पूजनं वैश्वदेवोत्तरंतत्रदद्यात्आहुतिपंचकं मूलेनहोममयेनत्रपाकंतपश्चाष्टोत्तरंशतं वेदिकाकाशवल्पते
पूजांचोच्छिष्टभोगिने ततःसंप्रार्थयेद्देवंसायंसंध्यांसमाचरेत् देवागारेदीपदानंप्रोक्तंसंतेपूर्वमाह्निकं अथापरा
ह्निकंवक्ष्येतस्यानदशाकेभवेत् मार्गप्रवासेदुर्गेचनानाग्रामेमनीभवे कारागृहेसुभस्थानेसर्पव्याघ्रादिजे
भये परचक्रागमेकुर्य्यादाह्निकंचायतंयथातथा मंत्रस्नानादिकंचित्रकृत्वामानसपूजनं मनसाहृदयाकाशान्तः
ध्यात्वायोगाख्यपीठकं तत्रैवपृथिवीमध्येपूजांदेवस्यचाचरेत् यथापुष्पादिभिःपूजाबहिर्देशेविधीयते तथान्त
र्यापिकर्त्तव्याः सर्वास्ताःप्रतिपत्तये मनसाजपहोमंपुनर्दीपदिवाह्निकं अथान्तराह्निकंवक्ष्येनित्यंसर्वस्यापिकस्य
च यदिलंघनपर्यन्तोव्याधिरात्मानिरूपते तदापूजानकर्तव्यास्यप्तिंऽलप्रतिमास्वच नस्नानंदन्तकाष्ठंवाकुर्य्याद्दो
मत्याविता रविमण्डलमालोक्यप्रतिमामथवापुनः मूलमंत्रैकसाञ्जल्या पुष्पंसाक्षेतमुत्सृजेत् श्रान्तोव्याधिभिर

६=२ स दं श्रा

मे॰ त
७१

न्यैर्मर्यादैर्द्विविधैःपुनः निजसामर्थ्यविवेकैर्वापि स्वकर्तव्यं समापयेत् रुग्ग्रहणग्रस्तः स्नात्वा ह जपित्वाग्निसेवनाः गु
रुविप्रसन्नदेवैवाक्यामेन इदीरयेत् यतावत्कालविच्छिन्नापूजा पुष्पमप्रमादतः नदोषोस्तीति संप्रार्थ्य पुनः पू
र्ववदाचरेत् यस्तुरोगवगाह्योवा यतस्ततत्तारनेवचरेत् जपेनचापिदानेनहोमेनध्यानतोपिवा अथसूतकि
नो नित्यं वैदिकंतु स्मरतीरितं कृत्वार्तविकपूजादि मनसैवसमाचरेत् काम्यनाथप्रयोगश्चेत्तदापूर्ववदाचरेत् म
तगेहेपरित्यज्यवामाचारोसूतके स्पृष्टाहित्वास्नात्वा नपूर्वीकुलतोधर्ममागतं यथालभेद्धामधर्मदेवतान्
संजायते गुह्यदिष्टं यपाकर्म्मं भक्त्यावामेकरोतियः शास्त्रतत्वदेवतत्वनावर्तिनुगुह्यकः जानन्नवामन्न भजेत
सुखार्थीनतुजायते दूरस्थामंर्हितःप्रेतास्तस्माधर्मविचारयेत् मंत्रेस्तेनरेरखेमध्येपाद्यादिसाधनं पूजोदके
नकर्तव्यातोयंयत्रचविद्यते तदासंपूजयेद्देवं भावनाकुसुमादिभिः भक्तिश्रद्धाभावनाचपूजानांजीवउच्यते
जयनामाह्निकेवद्धेनयासंक्षेपकर्मणि रत्नमंडपधर्मादिचतुष्कमूलगोमुजे मूलमूर्तिःषडंगानितेषां
पूजाविधीयते सर्वेषामपिवस्तूनामलाभेभावनैवहि निर्मलेनान्तरकेनैव पूजयेत्स्थिरमानसः सामान्यत
स्त्रिधापूजाचोत्तमामध्यमाधमा अधिकारिनिमित्तत्वाभिद्यतेशतधापुनः पासोपकरणैः कृत्स्नैः क्रियमा
णोत्तमामता यथालब्धैः विनिःपाद्यैर्द्रव्यैःपूजा मध्यमा नत्र पुष्पांबुनिर्मायापूजायाधर्मसंज्ञका विहितास्वल

७१

वेदोक्तैर्वल्लर्षिभिरकल्मषैः क्रियमाणां तु या पूजा सात्विकी सा विमुक्तिदा राजर्षिभिस्तपोनिष्ठैर्भगवत्तत्ववेदिभिः
या पूजा क्रियते सम्यक् राजसी ता स्मृता सदा स्त्रीबालेहर्द्धमूर्खैर्बोधिभक्तिरदुद्धमानसैः या पूजा क्रियते नित्यं ता
मसी सा प्रकीर्त्तिता अरण्ये स्वल्पकामानां सिद्ध्यर्थं पूजनं हितं निष्कामानां गृहस्थानां हितं गेहे तु पूजनं क
दाचित्तु न विना त्याज्यो वेदमार्गो द्विजैः सदा वेदच्युतानां विप्रत्वं देवत्वं चापि दुर्लभं वेदवर्ज्जितो नो शक्यास्तंत्रा
नि तु युगे युगे कल्पाणसे भवेद्विप्रैर्येनास्माकीर्त्तितानि तु कलिना प्रेरिता विप्राः स्तंत्रयर्यागानि नः काम
लोभादिभिर्ग्रस्ता बालिशा न विहितानि ताः म्लेच्छास्ते तु भविष्यन्ति दीनपुण्याश्रयाः सदैव मतिष्यन्ति कीर्त्ताः पुल
वैवरे देकमंत्रस्त्रेजेत् उल्लासं रहितं साखेपट्टले विलु गोपनं अध्यायो योक्तता ग्रन्थ्याः स्वाध्यायो यो सौ द्विजेस्स तो
यम्म् हितं प्रकृतं तंत्रे जनस्य तत्र महन्मता मेरुतंत्रे तु यत्प्रोक्तं तत्तु स्थिरं नान्यथा भवेत् इति देवाः समाख्याता पृष्ठ
तम प्रश्नविनिर्णयः यविचार्य कृतं कर्म नष्टः स्वाय प्रवर्त्तते इति श्रीमेरुतंत्रे यामहाकालानुमते शिवप्रणीते
आह्निकप्रकाशपंचमः ॥ मेरौ शिवप्रणीतेस्मिन् मेरुतंत्र प्रकटीकृते मेरुभूते च तंत्राणां कृत्याह्निकविनि
र्णयः श्रीदेव्युवाच शुद्धोऽरण्ये शास्त्रस्य ह्यर्थं च विधिं तथा वेदिकायाः सर्वमंत्रान् सिध्यंति च येविना श्रीईश्व
र उवाच रहस्यं सर्वमंत्राणां कथयामि तवानघे कल्पार्थं सर्वतंत्रेषु यत्सारं तच्च गोपितं धर्मार्थकाममोक्षाणां साध

मे०
त०
७२

कोमंत्रउच्यते नास्ति हृदये गुरोः यत्र वर्ण्यते तन्मकीर्त्तितं शरस्मरणकर्माख्यं वेदादौ श्रावणं नके मंत्रे यंत्रे तथावश्यं तन्त्र कारान्
ब्रवीम्यहं जपहोमतर्पणं वमार्जनं विप्रभोजनं पंचांगके यत्र पंतदाहुः केचन तत्रतु चतुरंगास्तथान्ये गाङ्गमापकामितो
पिच मंत्राक्तिष्ठन्ति वेदेषु तथा तंत्रे पिशाचरे केचित्षडंगा मंत्रास्तु तत्तदंगानां जपादिति अद्यमर्चणसूर्याचैनजपीतसएणा
मकैः केवार्चया पंचभिश्च तैरेवं स्तु पश्चात्ककाः हृतीयागास्तथा चोद्रीकर्मतश्चक्रशजनात् ध्वजलिंगसमायोगो नपाश्चव
लिदानतः महाबलिप्रदानाच्च भवत्येकादशांगगाः षोडशांगा कौलिकानां गणकानां द्विकादिताः अतर्पस्यरिसेवातोष्टा
दशांगास्त्वघोरिणां १ सर्वपापक्षयं कुर्यादथवासिद्धिवेधकृत् यावत्पापं तस्य नाशकृत्ता कुर्यान्नु रसहृतिः यथाप्रोक्ते
नमार्गेण तस्य सिद्धिरहरतः सर्वपापक्षयस्तत्र भवेद्वैदिकवर्त्मनां तांत्रिकानां कौलिकानां वामिनां नाधिकारता तस्मिन्क
र्मणि तेषां तु नाधिकारोस्ति वैदिके अकुशास्त्राधाविभिः कार्यो गणफायोप्यतद्विधिः स्नातः कृतः क्रियः पत्नीसहितो
दर्भस्तरः प्राणानायम्य संकल्प्य पूजयित्वा गणेश्वरं स्वगृह्योक्तविधानेन संस्थाप्याग्निं वरुणस्य पेत् आज्यं विलाप्यतद्धके
द्विराघारयते ततः अग्नेनयेति सूक्तेन षड्र्चेनैन ऊनेनतः प्रतिमंत्रं भावेत्स्या गोग्रये इदं नमम इत्यघोरामृचो वदेमास्तु
शाखाविपर्ययः अग्नेनय सुपथा राये अस्मान्विश्वानि देववयुनानि विद्वान् युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमउ
क्तिं विधेम प्रवस्तुज्ञायमानेवभारधंद्यमनिनामग्रेयस्तरते योदेवानिमानुषाजनूष्यंतर्विश्वानि विद्मनाजिगाति अच्छागिरोमत
योदेवयंतीरग्निं यंति द्रविणंभिक्षमाणाः ॥

देवे
७२

स्तं संदृशे स्वप्रतीकं स्वंचा हव्यवाहमरतिं मानुषाणां ॥२॥ अग्ने त्वमस्मद्युयोध्यमीवा अनग्नित्रा अभ्यमन्त कृष्टीः पुन
रस्मभ्यं सुविताय देव क्षां विश्वेभिरजरेभिर्यजत्र अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्त्स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा पूश्च
पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शंयोः प्रकारवो मनना वच्यमाना देवद्रीचीं नयथ देवयन्तः दक्षि
णावाड्वाजिनी प्राच्येति हविर्भरन्त्यग्नये घृताची यजुःकाण्डाद्दशर्चेन पौरुषेण तु तेनैव जगद्बीजाय पुरुषाय
नमस्तेति वत्पूजेत् अवैष्णवो वैष्णवस्तु नारायणाय नमसा देवदेवी प्रियं सूक्तेन तद्दिदानीं गद्यते सहस्रशीर्षा पुरुष
सहस्राक्षः सहस्रपात् स भूमिं विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलं पुरुष एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यं उतामृतत्वस्ये
शानो यदन्नेनातिरोहति एतावानस्य महिमातो ज्यायांश्च पूरुषः पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि त्रिपाद
ूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ततो विश्वं व्यक्रामत्साशनानशने अभि तस्माद्विराडजायत विराजो अधि पूरुषः स
जातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥२॥ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत वसन्तो अस्यासीदाज्यं ग्रीष्म इध्मः श
रद्धविः सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः देवा यद्यज्ञं तन्वाना अबध्नन्पुरुषं पशुं तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्पुरु
षं जातमग्रतः तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च ये तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः संभृतं पृषदाज्यं पशूंस्तांश्चक्रे वाय
व्यारण्याग्राम्यांश्च ये तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः सामानि जज्ञिरे छन्दांसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत त

स्मादश्वाअजायंतयेकेचोभयादतः गावोहयज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताअजावयः यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन्
मुखंकिमस्यासीत्किंबाहूकिमूरूपादउच्यते ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यः कृतः ऊरूतदस्ययद्वैश्यः पद्भ्यां
शूद्रोअजायत चंद्रमामनसोजातश्चक्षोः सूर्योअजायत मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत नाभ्याआसीदंतरि
क्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्त्तत पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकांअकल्पयन् १४ वेदाहमेतंपुरुषंमहांतमादित्य
वर्णंतमसस्तुपारे सर्वाणिरूपाणिविचित्यधीरोनामानिकृत्वाभिवदन्यदास्ते धाताप्युरस्ताद्यमुदाजहारशक्रःप्र
विद्वान्प्रदिशश्चतस्रः तमेवविद्वानमृतइहभवतिनान्यःपंथाअयनायविद्यते यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्ता
निधर्माणिप्रथमान्यासन् तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः अग्नेमन्वेतिसूक्तेनद्वा
विंशत्यृचकेनच ऊनेनत्रिष्टुप्त्यागोअग्नयमनसेतिच सूर्यश्चंद्रायनमस्त्यागःपंचमषष्ठयोः मित्राव
रुणाभ्यामितिसप्तमाष्टयोस्तथा वायुसूर्याभ्यामितिनवमेदशमेतथा अश्विभ्यांचमरुद्भ्यस्तुद्वादशेका
दशेभवेत् विश्वेभ्योदेवेभ्यइतित्रयोदशचतुर्दशे अनुमत्यैहव्यवाहाअग्नयेचतिथिसंख्यके अनुमत्यैषोड
शेस्याततःसप्तदशेभवेत् वैश्वानरायाग्नयेचतुष्टयेवाष्टादशेपिच द्यावापृथिवीभ्यामितिविंशत्येकोनविंशयोः
शेषयोरग्नयेचेतिऋचस्ताःशृणुसांप्रतं अग्नेमन्वेप्रथमस्यप्रचेतयोयंयाचजन्यवद्भवःसमिन्यते विश्वस्यां

चिशिवास्मीमहांसोनोमुञ्चत्वंहसः ५ यस्येदंप्राणंनिमिषद्यदेजतियस्यजातंजनमानंचकेवलं स्तौम्यग्निंनाथितो
जोहवीमिसनोमुंचत्वंहसः इंद्रस्यमन्वेप्रथमस्यप्रचेतसोवृत्रघ्नस्तोमामामुपागुः योदाशुषःसुकृतोहवमुपगंतास
नोमुंचत्वंहसः १ यःसंग्रामंनयतिसंवशीयुधेयःपुष्टानिसंसृजतित्रयाणि स्तौमींद्रंनाथितोजोहवीमिसनो
मुञ्चत्वंहसः २ मन्वेवांमित्रावरुणानस्यचित्रंसत्यौजसाद्रुहणायंनुदेथे राजानासरथंयातउग्रानानोमुंचत
मागसः योवांरथऋजुरश्मिःसत्यधर्मामिथुश्चरंतमुपयातिदूषयन् स्तौमिमित्रावरुणानाथितोजोहवी
तौनोमुञ्चतमागसः वायोःसवितुर्विदथानिमन्महेयावात्मन्वद्बिभृतोयौचरक्षतः योविश्वस्यपरिभूवभूवतुस्तौ
नोमुंचतमागसः उपश्रेष्ठानआशिषोदेवयोर्धर्मेअस्थिरन् स्तौमिवायुंसवितारंनाथितोजोहवीमितौनोमुंचत
मागसः रथीतमौरथीनामह्वऊतयेशुभंगमिष्ठौसुयमेभिरश्वैः ययोर्वांदेवौदेवेष्वनिशितमोजस्तौनोमुंचत
मागसः पादमानेषनन्नेसूर्यायास्त्रिचक्रेणसंसदमिच्छमानौ स्तौमिदेवावश्विनौनाथितोजोहवीमितौनोमुंचत
मागसः मरुतांमन्वेअधिनोब्रुवन्तुप्रेमांवाचंविश्वामवन्तुविश्वे आशून्हुवेसुयमानूतयेतेनोमुंचत्वेनसः ९ ति
ग्ममायुधंरक्षोविहत्ससहस्वदिव्यंशर्धःपृतनासुजिष्णु स्तौमिदेवान्मरुतोनाथितोजोहवीमितेनोमुंचत्वंहसः देवाना
मध्येअधिनोब्रुवन्तुप्रेमांवाचंविश्वामवन्तुविश्वे आशून्हुवेसुयमानूतयेतेनोमुञ्चन्त्वेनसः यदिदंमाभिशोचतिपौ

रुषणेदेवेन सैनामिविश्वान्देवान्नाथितोजोहवीमितेनोमुंचतेमसः अग्नेर्तोधात्समितिर्यत्तं देवेषुमन्यतां अग्निश्चह
व्यवाहनोभवतांदाशुषमयः अन्विदमतुदेवमन्यासंशोचनः कृति कृतंदक्षायरणोहिरणः प्रणायांयुविनोरिषः वैश्वा
नरोनऋत्याअयात्परावतः अग्निरुकुथेनवाहसो पृष्टोदिविपृष्टोअग्निः पृथिव्यांपृष्टोविश्वाओषधीराविवेशावै
श्वानरः सहसापृष्टोअग्निः सनोदिवोसरिषापातुनक्तं येअग्रयथेनासमितेभिरोजोभिर्येप्रतिष्ठेअभवतीवस्तूनां
सैनामियावापृथिवीनाथितोजोहवीमितनोमुंचतमंसहसः येनेवयश्चरुषजायविष्टाविहं सश्वक्कमावश्चना
गः कृधीषस्याऽ आदितेरनागास्योनासिशिश्रयोविश्वगग्रये ७ यथाहत्थनंसेवोगोर्थ्य चित्पदिषितामंमुंच
तायजत्राः पवान्ममस्मन्प्रमुञ्चावंहः प्रानार्यग्नयप्रतरोन्नआयुः यावामिंद्रावरुणातिचतर्यागुह्यकेत्ततः इं
द्रावरुणाभ्यागः सर्वत्रतायथा यावामिंद्रावरुणायतव्यातनूस्तयेममꣳहसोमुंचतिं यावामिंद्रावरुणा
सहस्यातनूस्तयेममꣳहसोमुंचत यावामिंद्रावरुणासहस्यातनूस्तयेममꣳहसोमुंचतं यावामिन्द्रावरु
णातेस्यातनूस्तयेममꣳहसोमुंचत योवामिंद्रावरुणेतिनतोसभिश्चहोमयेत इंद्रावरुणाभ्यामितित्यागः
सर्वत्रतायथा योगामिंद्रावरुणावग्नोस्त्रामस्तंवामेतेनावयजे यावामिंद्रावरुणाद्विपात्स्वपशुस्त्रामस्तंवामे
तेनावयजे योवामिंद्रावरुणाचतुष्पात्स्त्रामस्तंवामेतेनावयजे ८ योवामिंद्रावरुणागोष्ठेस्त्रामस्तंवामेतेना

वयजे योवामिंद्रावरुणागृहेषुस्थामस्तंवामेतेनावयेजे योवामिंद्रावरुणावप्सुस्थामस्तंवामेतेनावयेजे योवा
मिंद्रावरुणावोषधीषुस्थामस्तंवामेतेनावयेंजे योवामिंद्रावरुणावनस्पतिषुस्थामस्तंवामेतेनावयजे पावमा
नानूवाकोयः ख्यातः सप्तदशर्चकः त्रिषष्टिवाक्यैस्तत्राद्याश्चाष्टवाक्यात्मशाक्तिके: पावमानीभ्योनमस्त्यागो
वाच्यस्तशाक्तिके: पावमानैस्त्रयोदशैर्वै: पवमानायस्वाहायथा पवमानः सुवर्जनः पवित्रेणविचर्षणिः यः पोता
सपुनातुमा द्वितीयापित्रिषाक्याद्देवजनेभ्योनमस्त्वः विश्वेभ्यस्तथाएभ्योनमस्त्यागईरितः पुनंतुमादेवजना
नन्तमनवोधियया पुनन्तुविश्वआयवः ९ त्रुतीयापिचतुर्वाक्याग्नयेजातवेदसे इदंनमस्त्वाकस्त्यागःसाश्च
कृप्रकाश्यते जातवेदःपवित्रवत् पवित्रेणपुनीहिमा शुक्रेणदेवदीद्यत् अग्नयेक्रत्वाक्रतूंऽऽरन्तु चतुर्थी
तुत्रिवाक्याश्चग्नयेनमस्तेतिच त्रिवाक्यापंचमीत्यागःसवित्रेणउभयथा यत्तेपवित्रमर्चिषि अग्नेवितनमन्तरा ब्रह्मतेनपुनी
महे उभाभ्यांदेवसवितःपवित्रेणसवेनच इदंब्रह्मपुनीमहे अथाषष्ठीचतुर्वाक्यात्यागश्चास्यानिरूप्यते वैश्वदेव्यैर
तिनममस्तेतिचस्वाहायथा वैश्वदेवीपुनतीदेव्यागात् यस्यैवह्व्यस्तन्वोवीतपृष्ठाः तयामदन्तसधमाद्येषु वयंस्याम
पतयोरयीणाम् वैश्वानरायवातायइषिरायमयोभुवे द्यावापृथिवीभ्यांवेतिसप्तमंत्यागईर्यते वैश्वानरोरश्मिभिर्मा
पुनातु वातःप्राणेनेषिरोमयोभूः द्यावापृथिवीपयसापयोभिः ऋतावरीयज्ञियमापुनितां सप्तमीतुचतुर्वाक्यात्रिवाक्या

मे॰
नं॰
८५

25

चाष्टमीमना सवित्रे ग्रयेनमसत्यागोष्टभ्यांचसायथा ९॰ हृदद्भिः सवितस्त्वभिः वर्षिष्ठेदेवमन्मभिः अग्नेदक्षैः पुनीहि
मा अतपरंचतुर्वीकादिभ्योयवब्रह्मणेत्यजेत् नवम्यापावमानीभ्योदशम्यादिषुताययथा येनदेवाअपुनततेयेनपोदिव्य
कशः तेनदिव्येनब्रह्मणाइदंब्रह्मपुनीमहे यःपावमानीरध्येतिऋषिभिः संभृतंरसं सर्वंसपूतमाश्नातिस्वदितंया
तरिश्वना पावमानीयोअध्येति। ऋषिभिः सम्भृतंरसंतस्मैसरस्वतीदुहे ॥क्षीरंसर्पिर्मधूदकं॥पावमानीः स्वस्त्ययनी!
सुदुघाहिपयस्वती ऋषिभिः सम्भृतोरसः॥ब्राह्मणेष्वमृतंहितं॥ येनदेवाः पवित्रेणआत्मानंपुनतेसदा तेनसह
स्रधारेणपावमान्यः पुनन्तुमा प्राजापत्यागत्स्वषोडशस्याविशेषतः ओत्रियस्यतु प्राजापत्यायपवित्रायचेतिषोडशींस्थले
पावमानीर्दिशंतुनः॥इमंलोकमथोअमुंकामान्समर्थयंतुनः॥देवीर्देवैःसमाभृताः॥ पावमानीस्वस्त्ययनीः सुदु
घाहिघृतश्चुतः॥ऋषिभिः संभृतोरसः ब्राह्मणेष्वमृतंहितं ॥३ प्राजापवित्रंशतोद्यामंहिरण्मयं। तेनब्र
ह्मविदोवयं॥पूतंब्रह्मपुनीमहे॥स्तनीत्यासहितेंद्राय स्वोस्त्यासहितसोमायसमी च्यासहितायेतिवरुणाय
ततोवदेत्॥अन्नुणाभिःसहितायचयमायराजेईरयेत् सूर्य्यंयन्त्यासहितोयजातवेदसइत्यपि नमसेतिवदेत्स
प्तदशपात्याहगेयायैर्नरैः।मार्जालिकृतमेताभिस्तैः स्नानेजाह्नवीजले इंद्रसुनीतिसहमापुनन्तुसोमः स्वस्त्यावरुणः
समीच्यायमोराजाप्रमृणाभिः पुनातुमा जातवेदामूर्जयंत्यापुनातु यद्देवादेवहेडनेविंशत्यर्चेनहोमयेत् सामगःप्रथमतः
तत्रआदित्येभ्यस्तुनयथा ॥

८५

यद्देवादेवहेडनंदेवासश्चकृमावयं आदित्यास्तान्मंचऋतस्यर्तेनमामुत अग्नयेगार्हपत्यायद्वितीयके द्यावापृथि
वीभ्यांसरस्वत्यैचेतिऋचेयथा देवाजीवनकाम्यायवीचामृतंमृहरिम अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः प्रमुंचतुदुरि
तोयानिचकृमकरोतुमामनेनसं ऋतेनद्यावापृथिविऋतेनसरस्वति ऋतान्मामुंचतिहसोयदन्यकृतमारिम जा
तवेदसेनमसेचतन्थेनवधपंचमे अग्नयेगार्हपत्यायत्यागस्तल्लग्वयेयथा सजातेसंसादुतजामिशंसात्वायसः
संशादुतचाकमायसः अनोज्ञातंदेवकृतंपदेनस्तस्मात्वमस्याज्जातवेदसमुमुग्धि यद्वाचायन्मनसावाऊभ्यामृष्टी
वद्भ्यांशिश्नैर्यदनृतंचकृमावयं अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः प्रमुंचतुदुरितायानिचकृमकरोतुमानेनसं
ऋतेनद्यावापृथिविऋतेनसरस्वति ऋतान्मामुंचतिहसोयदन्यकृतमारिम जातवेदसेनमसेचतन्थेनवधपंचमे
अग्नयेगार्हपत्यायत्यागस्तल्लग्वयेयथा सजातेसंसादुतजामिशंसात्वायसः संशादुतचाकमायस अनोज्ञा
तंदेवकृतंपदेनस्तस्मात्वमस्याज्जातवेदसमुमुग्धि यद्वाचायन्मनसावाऊभ्यामृष्टीवद्भ्यांशिश्नैर्यदनृतंचकृमा
वयं अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः प्रमुंचतुदुरितायानिचकृमकरोतुमानेनसं राष्ट्रभृतेभ्योशोरेभ्यः षष्ठेत्या
गोत्रसप्तमे अग्नयेगार्हपत्यायनवमेचाग्नयेवेदेन यद्धस्ताभ्यांचकिरकिल्बिषाण्यक्षाणांवग्नुमुपजिघ्न
मानः दूरेतुदुरितायानिचकृमकरोतुमानेनसं राष्ट्रभृतेभ्योशोरेभ्यः षष्ठेत्यागोत्रसप्तमे अग्नयेगार्हपत्याय

मे॰ त ७६

76

हृरेपश्चाच्चराष्ट्रभच्चराष्ट्रभच्चनान्यपरेस्तावन्नूदन्नामणानि अदीव्यन्नपांयदयंचकारयद्वास्पन्नंतताराजनेभ्यः
अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यःप्रमुंचतुदुरितायानिचकृमकरोतुमामनेहसं यद्वापिपेषमातरंपुत्रःप्रमुदितो
धयन् अहिंसितौपितरौमयातदग्नेअनृणोभिर्भवामि। यन्मयिमातागर्भेसतिएनश्चकारयत्पिता अग्निर्मात
स्मादेनसोगार्हपत्यःप्रमुंचतुदुरितायानिचकृमकरोमामनेहसं। अग्नयेगार्हपत्यायदशमेकादशेवदेत्
द्वादशेतअग्नयेथअग्नयेगार्हपत्यायच यदन्तरिक्षंपृथिवीमुतद्यांयन्मातरंपितरंवाजिहिंसिम अग्निर्मातस्मादेनसो
गार्हपत्यःप्रमुञ्चतुदुरितायानिचकृमकरोतुमामनेहसं ४ यदाशसानिशसायत्पराशसायापयदेनस्त्वकृतमा
स्तन्नूतमंयत्परायणं अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यःप्रमुञ्चतुदुरितायानिचकृतकरोतुमामनेहसं अतिक्रमे
मिदुरितंत्वदेनजह्यासितिंत्रमेसपस्यायेसन्तिसुकृतिनापितुः कृतत्समारोहामिसुकृतान्नूलोके त्रिदेवाअस
जेतेनदेवः वितपतेमनुष्येषुमास्तजेततोमायत्किंचिदानशे अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यःप्रमुञ्चतुदुरि
तायानिचकृमकरोतुमामनेहसं चतुर्दशेतत्विमन्नयोवरुणायततोहयाः अष्टादशेतत्वग्निवरुणाभ्यामिति
दविजानाअप्सुजातायातानाओषधीभ्यः अथोयाअग्निजाआपस्तानःशुन्धन्तुशुन्धतीः यदापोअघ्न्याइरिते
चरामयद्वादिवानक्तंयदूराणां हिरण्यवर्णास्ततउत्पुनीतनः इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृडयत्वामवस्युरा

७६

चके तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा न आयुः
प्रमोषीः त्वन्नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो अवयासिसीष्ठाः यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषां
सि प्रमुमुग्ध्यस्मत् स त्वन्नो अग्ने अवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ अवयक्ष्व नो वरुणं रराणो वीहि मृ
डीकं सुहवो न एधि अग्नये अयसे विशोस्तुकं वैश्वानर स्वतनः अग्नये वैश्वानर स्वतनः अग्नये वैश्वानरो यात्वं धातमागो
यमीवितः त्वमग्ने अयस्यया सं मेन साहितः अयासन्हव्यमूहिषे यानो धेहि भेषजं वैश्वानरो न ऊत्या प्रयातु परावतः
अग्निरुक्थेन वाहसा ऋतावानं वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं अजस्रं घर्ममीमहे वैश्वानरस्य दंसनाभ्यो बृहदरि
णादेकः स्वपस्यया कविः उभा पितरा महयन्नजायताग्निर्द्यावापृथिवी भूरिरेतसा पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृ
ष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः स नो दिवा स रिषः पातु नक्तं जातो यदग्ने भुवना व्यख्यः पशू
न गोपा ईर्यः परिज्मा वैश्वानर ब्रह्मणे विन्द गातुं यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ त्वमग्ने शोचिषा शोशुचान आ रोद
सी अपृणा जायमानः त्वं देवां अभिशस्तेरमुञ्चो वैश्वानराय नतेस्तुर्याय ५ ततः स्विष्टकृतं कृत्वा परिधीन्प्रहृत्य व
र्द्धनीकलशमादाय नैरृत्यां तु चत्वरे पथि पादप्रक्षालनं कृत्वाचम्य प्राङ्मुखस्तदा पत्नीभिः सहवीतेन कायां त
स्मिन्शुभाशुभं सिंहोमे मन्नुसंप्राप्नमेनुवा कंचनपेनतः स्वमित्रियान आप ओषधयः सन्त्विति निःसिंचेत् भूम्यां किं

शी-३

मे॰ तं॰ ७७

77

विज्ञं लेपश्चादुत्तिष्ठेत्कलशान्वितः दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुः इत्युक्तः कलशं क्षिपेत् परेस्यामस्यां दिशि द्वेष्यो भवेत्तत्रैव
निःक्षिपेत् पश्चादपउपस्पृश्य स्वगृहं प्रविशेद्द्विजः त्रिसंध्यमेवं समाहं कुर्यादग्निं निरीक्षयेत् यद्यापश्येत्तोयमध्ये
छायामक्षां तदा भवेत् यजमानः स्पृष्ट्वा तोयमन्यथा पुनराचरेत् ततश्चाशीर्वचो गृह्य ब्राह्मणान् भोजयेत्ततः याव
त्कर्म प्रकुर्वीत तावन्मौनं समाचरेत् सकृन्मेदेव समश्नीयाद्दुग्धं हविष्यं ब्रह्मचर्यभाक् जितेन्द्रियो भूमिशायी सर्वजन्मार्जि
तादघात् मंत्रसिद्धविघ्नकर्तृमुक्तो भवति नान्यथा अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा जन्मन्यस्मिन्कृतं तु पातकं तस्य नाशार्थं
कूष्माण्डीभिस्तु होमयेत् ५ वैदिके यस्य निस्नाताः पितरो ज्ञानदोषतः पतितः स्वकौलिके मार्गे दारिद्र्यादिभिरर्दितः
मनसा उपपातकनिर्हृतये लोके हृत्यप्रतिष्ठार्थं सोपि गुरुं समाचरेत् स्वर्णचौर्ये सुरापाने गोवधे ब्रह्म
घातने गुरुतल्पगमे वर्षं व्रतमेतत्समाचरेत् चौर्ये च भ्रूणहत्यायामयोनौ वीर्यसिञ्चने विश्वासघातने न्यासहरणे
त्वयनेचरेत् दुष्टप्रतिग्रहे घोरे ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः जले शिवालयं दानं गृहीत्वाऽक्षतमेकं कृत्वा स्याद्वार्धुषिके
हीनो हलकरे ग्रहादे वविप्राधिकारे च पदं तेपतमाचरेत् संस्कारभोजने वेश्यागमने पश्चाद्घातने देवाद्यर्थगते नाम
न्यव्रतं त्रिसंध्यालोपने त्र्यहः केशश्मश्रु वापयित्वा स्नात्वा पुण्ये जलाशये आज्यभागानन्तरं च कूष्माण्डीभिस्तु होम
येत् सावित्रीं च जपेत्त्रितयपवित्राणि च शक्तितः बालेणाद्गपपायी स्यात्त्रियस्य यवागुलेहं आमिक्षां भक्तयद्वेश्ये

यदाशक्तोभवेत्तदा ओदनःसक्तवोधानाहुतंवापिसमाश्रयेत् ७ एतच्चित्रंनभोक्तव्यंब्रह्मचर्यादिपूर्ववत् होमस्तुगोहु
तेनैवतदभावेच्छागमायसं प्रथमेत्रिकानत्रयहेवादेवहेडनंदेवेभ्यआदित्येभ्यश्चत्यागस्तत्रमीरितः विश्वेभ्योदेवेभ्यइ
तिद्वितीयायामृचसोच्यते प्रागवत्यागस्तृतीयायाऋतिभक्तासावकथ्यते देवाजीवनकाम्यायद्वाचान्तमूदिम तस्मा
त्रहमुञ्चतविश्वेदेवासजोषसः ऋतेनद्यावापृथिवीऋतेनत्वंसरस्वती कृतान्नःपाह्येनसोयत्किंचान्तमूदिमः
इन्द्राग्निमित्रावरुणसोमधातर्बृहस्पति भ्यस्त्यागस्तुचतुर्थ्यायाअधुनासाऋगुच्यते इन्द्राग्निमित्रावरुणौसोमोधा
ताबृहस्पति तेनैनंचतेनसोयदस्मकृतमारिम सजातशंसादितिनपूर्वीक्तापंचमीमता यद्वाचायन्मनसाषष्ठीपू
र्वमुदीरिता ज्योतिषेनमस्त्यागः सप्तम्यासावकथ्यते अयथयेनमस्त्यागस्तथाष्टम्यांऋचसोच्यते येनत्रितोअर्ण
वान्निर्बभूवयेनसूर्यंतपसोनिर्मुमोच येनेन्द्रोविश्वाअजहादरातीतेनाहंज्योतिषाज्योतिरानशानआक्षि ८ य
त्कुसीदमप्रतीतंमयेहयेनयमस्यनिधिनाचरामि एतत्तदग्नेअनृणोभवामिजीवन्नेवप्रतितत्तेदधामि यन्मयिमा
तेतिपूर्वप्रोक्तासानवमाकृतिः यदापिपेषमातरंप्राक्क्रोक्तैकादशाकृतिं यदन्तरीक्षंपृथिवीप्रोक्ताप्येकादशा
कृतिः यदाशसानिशसेप्रोक्ताचद्वादशाहुतदग्निस्तुतत्त्रिस्त्वपर्वंपंचदशाकृतीः यदायोनकामितिपूर्वोक्तोषोड
शीभवेत् अग्नोहिरण्यवर्णेभ्यस्तस्यांत्यागोविधीयते इमंमेवरुणत्यादिपंचर्चःपूर्वमीरितः सत्यागोस्तत्रनैकविंश

मै॰
नै॰
७८

द्वाहतयः समीरिताः इंद्राग्निभ्यां चद्वाविंशोत्यागः साक्षरगणोच्यते यद्दीक्षंदणमहं च भूत्वादिः सत्वासं ज गर जनेभ्यः अग्नि
र्मीतस्मादिन्द्रश्चसेविरामोप्रभञ्जनताछ्रे ३ ग्रेपश्यराष्ट्रभृज्ञामस्पेरोभ्यः इंद्रवेदेन त्यागेश्च वित्रयो विंशोयद्दस्ताभ्यामि
मीरिता प्रागवत्यागस्त्रत विंशो वरुणायनतोद्वयोः इमं मे वरुणत्यादिपुनः प्रागवत्तत्र छ्यं ३ ग्रेयस्पराष्ट्रभृत्किल्वि
षानियदत्तहृतमनुदत्तमेतत् नैवत्र रुणान्दणवइन्समानायमस्यलोके अचिरज्वराय ९॰ अवतेहेडो वरुण
नमोभिरवयज्ञेभिरीमहेहविर्भिः क्षयन्नस्मभ्यमसुरप्रचेतो राजन्नेनांसि शिश्रथः कृतानि ३ उदुत्तमं वरुणपाश
मस्मदवाधमं विश्रथ्यमछ्रे श्रथाय अथा वयमादित्यव्रते तवानागसो अदितये स्याम एकत्रिंशे सक्रस्टकोच
निर्ऋत्याः निस्तनेभ्यस्त्यागऽकसाक्षचाप्रोच्यते भूना सकृत्सकौ विकृत्सकौ निर्ऋणोयश्वनिः स्वनः तेयस्यंयदस्य
मनागोस्महृत्राहरमत्त्वीचतं नताहृयोरग्न्येयेधत्वहेत्यागस्त्वदाग्निमे आयुष्मतग्न्येयेत्यागः पंचत्रिंशत्तमे मतः नि
र्ऋत्यमवीचेतेक्रतानिर्ऋतिंच नेनयोस्मत्समृच्छातेतमस्मैप्रसुवामसि ३ः शाछ्रे सानुशाछ्रे साभ्यां चनेनानुव
नेनच नेनान्योस्मत्समृच्छातेतमस्मै प्रसुवामसि संवर्चसा पयसा सं तनूभिरगन्महि मनसा संछ्रे शिवेन त्वष्टा
नोअत्रविदधातुरायोनुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टं आयुष्टेविश्वतो दधदयमग्निर्वरेण्यः पुनस्ते प्राणआयाति परायक्ष्म
ं सुवामिते आयुर्दा याग्न्येयेत्यागः षड्विंशे यनदग्निमे अग्न्येयवरुणायादित्यै विश्वेभ्योदेवेभ्यश्च १०॰ आयुर्दाअग्न

७८

येह्रविबोजुषाणोह्रतयोनिरोधिह्रतंपीत्वामधुचारुगव्यंपितेवपुत्रमरक्षतादिमं इममग्नआयुषेवर्चसेकृधितिग्म
मोजोवरुणसंशिशाधि मातेवास्माअदितेशर्मयच्छविश्वेदेवाजरदृष्टिर्यथासत् अग्नयेपवमानायत्यागोष्ट
त्रिंशतस्त्रिष्टु तस्माद्धयीजातवेदसेग्नयेत्यागउच्यते अग्नआयूंषिपवसआसुवोर्जमिषंचनः आरेबाधस्वदुच्छु
नां अग्नपावकस्स्वचाअस्मेवर्चः सुवीर्यमादधत्तोषंरयिंमयि अग्निर्ऋषिः पवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः त
मीमहेमहागयं अग्नेजातान्प्रणुदानःसपत्नान्प्रत्यजातान्जातवेदोनुदस्व अस्मेदीदिहिसुमनोअहेळंश्रे
तेस्यामत्रिवरूथउभौ सहसाजातान्प्रणुदानःसपत्नान्प्रत्यजातान्जातवेदोनुदस्व अधिनोब्रूहिसुमनस्यमानो
वयंस्यामप्रणुदानःसपत्नान् अग्नयेहव्यायेतित्रिचत्वारिंशकेततः अग्नयइतितस्मात्तउषसेनित्यंविभ
वेत् अग्नयोनोभितोजनेयकोवारोजिघांसतितां संत्वहृत्वहेजहिवस्वस्मभ्यमाभर ९ अग्नयोनोभिसास
तिसमानोयश्चनिष्ट्यः तंवय ६ समिधंकृत्वात्भ्यमग्नेपिदध्मसि योनःसपादशपतोयश्चनःशपतःशपात् उषा
चतस्मैनिमुक्संर्वंपापंसमूहता षट्चत्वारिंशकेत्यागोदेवेभ्यश्चतदग्निमे जातवेदसेग्नयेचततस्त्यागोग्नये
भवेत् योनःसपत्नोयोरणोमर्तोभिदासतिदेवाः इध्मस्यैवप्रताथयतोमामत्स्योच्छेषिकिंचन योमांद्वेष्टिजातवे
दोयंचाहंद्वेष्मियश्चमां सर्वांस्तानग्नेसंदहयांश्चाहंद्वेष्मियेचमां योअस्मभ्यमरातीयाद्यश्चनोद्वेषतेजनः ॥

मे॰ निदाघोऽस्मात्पिपाच सर्वाꣳस्तान्त्रस्मसाकरु श्रोत्रियाब्रह्मणेभ्य अग्रयेऽनपंचाशाभेमे तदग्निमेपिचनयाति मैवैश्वा
नं॰ नरायच सꣳशितं ब्रह्मसꣳशितं वीर्यꣳबलं सꣳशितं क्षत्रं जिष्णुर्यस्याहमस्मि पुरोहितः उदेषां बाहू अतिरमुदर्षोद
७९ उदो बलं क्षिणोमि ब्रह्मणामित्रानुन्नयामि स्वां२ अहं पुनर्मनः पुनरायुर्म आगात्पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं म आग
त्पुनः प्राणः पुनरात्मा म आगात्पुनश्चित्तं पुनराधीतं म आगात् वैश्वानरो मे दब्धस्तनूपा अवबाधतां दुरितानि विश्वा २०
पवं कृत्वा नत्तः क्षितेस्ससमित्पाणिरुदस्नुवः अग्नेर्दक्षिणतो वा किमित्यर्वीन द्वादशर्चैभिः वैश्वानराय प्रतिवेदया
मो यदीहृणꣳ संगरो देवतासु स एतान्पाशान्प्रमुञ्चन्प्रवेद स नो मुञ्चात दुरिताव यात् वैश्वानरः पवयान्नः प
वित्रैर्यत्संगरमभिधावाम्याशां अनाजानन्मनसा याचमानो यदत्रैनो अवतत्सुवामि अतीभ्य मगेदिविविहैतो
नमितारकं महास्तस्य यज्ञनामतद्दकमोचने विजीहीर्षल्लोकान्कृपिवंथान्वेचास्मिद्दकं योनेरिवप्रच्युतो
गर्भः सर्वान्पथो अनुष्व सप्रजानन्प्रतिशक्तीनवि दान्प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्यात्मनाभिर्दत्नं रजसः परस्तात्
क्षितं गन्नुमनसं यदेरेम गतं गन्नुमन्वेकेमनसं चरन्ति येषां दत्तं पित्र्यमायनवत् अग्वधिकेददनः प्रयच्छाहातं च वक्रवा
ꣳसस्वर्गपथां आरोहेथामनुसꣳसमेथाꣳसमाने पथामवयाहृतेना यद्धाशनं परिविष्टं यदग्नौ तस्य गोनाय
हजायापती सꣳरमेथां यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत द्यां यन्मातरं पितरं वा जिहिꣳसिम अयमग्निर्मा तस्मादेनसो गार्ह ७९

यन्मउत्रोनेषदुरितायानिचकृम भूमिमातादितेर्जनित्रंभ्रातान्तरिक्षमभिशस्त्यानः द्यौर्नःपितापितृयाच्छंभवातिजामि
मित्वायाविविल्सिलोकान् १॰ यत्रसुहार्दःसुकृतोमदन्तेविहायरोगंतन्वाꣳस्वायाः अश्लोणांगैरहृताःस्वर्गेतत्रपश्येम
पितरंचपुत्रं यदन्नमदस्यनृतेनदेवादास्यन्नुतवाकरिष्यन् यद्देवानांचक्षुष्यागोस्तियदेवकिंचप्रतिजग्राहमग्निर्मा
तस्मादनृणंकरोतु यदन्नमद्मिबहुधाविरूपंवासोहिरण्यमुतगामजाविं यद्देवानांचक्षुष्यागोऽस्तियदेवकिंचप्रति
जग्राहमग्निर्मातस्मादनृणंकरोतु एवमग्निमुपस्थाप्यकरस्थांसमिधंजुहुयात् वक्ष्यमाणेनमन्त्रेणऽन्यागो वैश्वानरायच
यन्मयामनसावाचावाकृतमेनःकदाचन सर्वस्मात्मेलिनोमाग्निपातुꣳ हियन्नयनप्यातन्मꣳस्वाहा जपादिहोमस्ततनः
कुर्यादेतत्त्रिरूपितं इहजन्मकृतानांचानांप्रायश्चित्तनिवारकं इदमन्यत्कद्विजातीनांमूद्राणामथवोच्यते मार्गशीर्षेसि
ताष्टम्यांकृतनित्यक्रियःशुचिः एकभक्तेहविष्येन नवम्यांनक्तमाचरेत् अयाचितंदशम्यांचएकादश्यामुपोषणं
द्वादश्यांचपनेकृत्वाप्रजयेहिप्रदेवताः नमोनारायणायेतिस्वहृद्बीजादिकंमनुं अष्टोत्तरंशतंसम्यक्स्वात्मन्हुत्वाजपमा
चरेत् अष्टलक्षंद्विजोह्विष्टभोगीनस्वनेरतः आमध्याह्नंजपंकुर्याद्भूशायीब्रह्मचर्यकृत् निःपापोजायतेकृच्छ्रेण
जपेनोचेस्तुनश्चरेत् निःपापचिह्नंवदेत्रतयाश्चैवाग्निहोमयोः होमयोरंभदिवसेतिर्ब्रह्मणोमन्त्रमयंहृदिक आनवेकुर्हदले
णंस्थापयेत्त्रिभंयेस्थले तस्मिन्नीर्थादिजंतोयंनिःक्षिप्यकलशोन्मितं मंगलद्वीपसहचेकाचपात्रेनिधापयेत् पला।

क

मे॰
त
८॰
80

मात्रं हृदयोल्लसत्कुर्याद्धविर्हरार्च्चनं परीक्षादिवसे पूजां कृत्वा तत्प्रार्थयेज्जलं आपो नारायणः साक्षादप्सु सत्यं प्रतिष्ठितं
तेन सत्येन मत्पापं त्वानेसत्येममास्त्वित इति तोयं प्रार्थयित्वा दद्यात्पुष्पाञ्जलिं ततः पश्येत्तत्स्वशरीरस्य छायां तोये तथा रसे य
था रसे तथा तोये हृदे वैतानकं गतं म्लाना तत्तोये यदा छाया तदा पापं गतं न हि प्रायश्चित्तं पुनः कुर्याद्यद्विच्छाया तु निर्म
ला नष्टपापो भवेद्देवं पुरश्चरणसिद्धिभाक् यः कश्चिद्वैदिको मंत्रेण मन्त्रे दद्युदात्तरं एकजन्मकृतं पापं नाशयेत्त्वा
ममेत्रकः विस्मार्म मगणेशस्य रवेस्तवतदर्धकं ५॰ इति पापं तां त्रिकल्लतदथ प्राकृतोदलं अपदंशस्तदर्धं
चेत्येन तत्सर्वत्र गोपितं जपस्थानानि वक्ष्यामि कृत्रिमाकृत्रिमानि च गुप्तानि सर्वतंत्रेषु देवतानां पृथक्पृथक् महा
गणपतिक्षेत्रं माप्श्वरं नर्मदातटं महाश्मशानमापूरं गणेशमनुसिद्धिदं प्रभासं यक्रूदेतं त्र पुष्करं भृगुपर्वतं यमुनाया
स्तटं काशीदिनेशमनुसिद्धिदं अयोध्या मथुरा माया काशी वदरिकाश्रमः गया च गंडकीतीरं द्वारिकाश्रमः गया
च गंडकीतीरं द्वारिका विश्वसिद्धिदा केदारस्त्र्यंबकं काशी कांस्यवंत्यौ वनानि च गंगातीरे वैद्यनाथं रामेशः शि
वसिद्धिकृत् ज्वालामुखी प्रयागं च कामिनी कालिकापदे सरस्वत्यां तथा तीर्थे शक्तिमंत्रस्य सिद्धिकृत् तीर्थं च कमलेश्व
र्यामेकलोयत्तपर्वतः अङ्गवंगकलिंगाश्च बुद्धदेवतासिद्धिदाः कामरूपं च नेपालं हिंगला विंध्यवासिनी जालंधरं श्री
गिरिर्वामभार्गेण सिद्धिदाः तीरपद्माकराणां च कदलीत्वर्कवाटिकाः विष्णुमाकलितेत्याम्भोगणेशस्यातिवल्लभः ६॰

भं
ज्व
८॰

पद्माकरतटारण्ये करवीरार्कवाटिकाः गोधूमह्रद्वीह्रेत्राणि शिलाभानुमतः प्रिया तुलसीपत्त्रकथाश्रीत्थशालिग्रा
मादिसंनिधौ गोष्ठाश्रीविपयग्रामे महेशमठादिकांतिके पश्चिमाभिमुखे लिंगे नदीद्वये शिवालये शिवतोषाव
टस्याराम्संगमे विपिने ह्रदे कदलीचूतचंवेलीसेवंतीवर्वरीवने ग्रंथख्याताः नदीतीरे शुभेकः शंभोर्निकुञ्जनिर्जने
ग्रंथख्याताः नदीतीरे शुभेः॥ पल्वलारात्रिम्बकोलशारखोरमधुकाकुलेवाल्मीके वृक्षनद्याचमोदने द्वन्द्वदेवनाः
पितृगेहे श्मशाने च त्रिपथे च चतुष्पथे शून्यालये शवाकीर्णे भुवि नष्टानि मकाः गृहगोष्ठतथायानेकनेपर्व
तमस्तके नद्यान्तसंगमे देवालये स्याद्वैदिकोधिकः यस्मिन्देशे न गोहत्या नापि ब्रह्मवधो भवेत् न स्त्रावं यतिम्
ह्रोस्य सिद्धिस्तत्र न वैदिकी म्लेच्छाः पाखण्डिनो धूर्ता राजानः सचिवादयः उपवसन्ति न वर्मे तेन तत्रासिद्धिरहरतः
जीर्णदेवालयोद्यानगृहवृक्षतलेषु च नदीकूलादिकूटेषु भूमिछिद्रादिषु नो वसेत् ७ एवं विचार्य मतिमा
न्कुर्याद्भूमिपरिग्रहं दृष्ट्वा वराहं संपूज्य स्तुत्वा तस्य बलेन च ब्रूयात्सकमन्त्रस्य उपरूपणासिद्धये मयेयं गृह्यते भू
मिर्मंत्रोयं सिद्धनामिति न्यग्रोधाश्वत्थराम्रवृत्यखदिरान्यतरवृक्षतनान् वितस्तिप्रमितान्कृत्वा अभीयान्कीलकान्दश
श्रेष्ठा निखानयेद्दशदिशास्थीनपूर्वयोः मध्ये निखन्याद्वचमसुत्थानमध्यथः पश्चान्मैत्रमयोर्मध्ये स्वमंत्रेणकी
लयेत् सजीनप्यास्वमंत्रेण तेषु स्वं चपरमजयेत् तेषु च कीलितमंत्रीन विघ्नैः परिभूयते दिक्कालेभ्यो माषभक्त

नू

मे० त ८१

लिंदिक्षु प्रकल्पयेत् देवमध्ये देवपालं प्रजयेच्चगणेश्वरं तृतीयं वास्तुपुरुषं तेभ्यो दद्याद्बलित्रयं देवेमध्यं समाश्रित्य
कूर्मचक्रं विचारयेत् कूर्मचक्रमविज्ञाय महाविघ्नो भिजायते परदेशग्रामगृहभेदात्कूर्मस्त्रिविध कृत्वद्वयंप्रकुर्वीत
नवकोष्ठकभेदितं कवर्गाद्याः समेलत्वोः स्वीशादिषु क्रमात्को ईशानांविलिखेन्मध्यकृतेकोष्ठद्वयं द्वयं ८० स्व
राणां पूर्वतालेखं श्रीबीजं मध्यकोष्ठके मध्ये स्याद्वे परकूर्मस्तु सर्वदेवप्रजायते देशनामानिमोवर्णो यस्या दिशि
व्यवस्थितः देशकर्ममयं वेत स्या दिशिस्याद्ग्रामकूर्मक मुखदद्यंत विज्ञेयं स्वराद्यं जननतस्तथा गृहकूर्मस्यवद
नेयदिग्द्वारं गृहं भवेत् मुखस्य पार्श्वयोः पाणी कुक्षौ पादौ ननस्तनः पुच्छमेकमथोमध्यं पृष्ठमेकं षडङ्गवान् महा
रित्वेजीवनाशो वैरेश पादेनननाशने किंचिद्वैरेसुखोल्पत्वं तद्विदानीनिगद्यते अगोङ्ख्ठोल्पोजफोषषोजः ई
राउनौफथोभरोयसोचेतिमहादिकीर्तितो नेच्छोश्रोढयश्रागढतजदोरखावुथोरलो वैरं तुपञ्चमेवर्गे तत्कि
चित्करयोर्भवेत् चटयोर्यचयोश्चापि तरयोरशयोरपि पकवर्गपरामीतिः स्ववर्गाद्विगुणं कुरुः स्थानेवर्गगु
तं तत्क्रमश्चभिश्राप उच्यते स्थानवर्गाद्विगुणितः स्ववर्गात्ताष्टशोषितः स्थानायउभयोः कार्यमन्तरं यसशेष
कं यावत्स्थितं सार्थदःस्यात्साधकोर्थप्रदो नसन् १' मुखे सर्वार्थसिद्धिः स्यात्करयोरल्पसिद्धयः कटौ न किंचिद्
स्तत्पादयोः पुच्छगेमतिः कुरुक्षेत्रे प्रयागे च गंगासागरसंगमे महाकालवकाशंणाच कूर्मस्थाने नचिंतयेत् दे

त्रसाधकमंत्राणामेकमेवाप्यमक्षरं यदि स्यात्तदवं मंत्रः सर्वसिद्धिः फलप्रदः अमृतो वृषभः शैलराजो वास्तुकि
रेव अर्थकृत्कन्तिकृत् सर्वकार्ष्टादौ बलिनार्चयेत् पद्मयानि महाशंखकायाश्चापि मध्यमे हृन्मध्ये शृङ्गकृत्वा
शृङ्गस्यो जपमाचरेत् अथ मालां प्रवक्ष्यामि द्विविधा सा स्थिराचरा स्थिरा तु स्थिरचित्तानां चचला चलचेतसां अ
कारादिक्षकारान्तै र्विद्रुमन्मातृकाक्षरैः अनुलोमविलोमस्थैः कृतया वर्णमालया प्रत्येकं मंत्रयुग्मत्राज
प्ताः स्युः सर्वसिद्धिदाः आवीर्या अपि किं चान्ये प्रोक्तेयं स्थिरमालिका अकारादिक्षकारान्ता प्रोक्तेयं त्वक्षमालि
का जपेचाष्टोत्तरशतेष्वनर्वशार्णेयोजने ‖ चलाथ कथ्यते मालाभिचारे तिथिसंख्यकैः मणिभिः पंचविंशत्या भ
क्तैः सर्वदा जपेत् ३०॥ त्रिंशद्भि र्धर्मवृद्धिः स्याच्चतुः पंचाशता प्रमिते शतान्तास्यात् तथाष्टाधिशतान्त सकलसि
द्धयः समस्तसिद्धेर्व्यामन्ये याथ नदामताः गतस्त्वाभिकरः शांखो भोगकृत् स्फटिको मतः पुत्रप्रदाः पुत्रजी
वाः पद्माक्षाः पुष्टिवर्द्धनः विद्रुमोद्भ्या वश्यकरा मौक्तिका मुक्तिदा मता पापापहाः कुशमयाः स्वर्णजाः
कामदायकाः कामवृद्धिस्तारजा नेत्रिं द्वाते स्याक्रुतेपदं स्त्रीवश्यार्थं हारिद्रायादार्व्याः पुरुषवश्यकृत्
ज्वलहर्घीनुला ताया रवजस्य पित्तमिकृत् अर्कमेघोच्चाटने कार्या श्रीफलैः ज्ञानसाधने गजदंत
स्यमवीर्थमोहनेतान्त्रजा मता मारणे वायसी प्रोक्ता थनार्थं स्वेतपद्मजा विषाणे रेचंदनोत्त्याः शांतिकृत् स्थैर्यकाष्ठजा

२८ — दारुहरिद्रा — २ण

रिग

मे॰
तं॰
८२

रक्तचंदनबीजोत्थायद्दिणपादिकसाधने पद्मकाष्ठोद्भवान्नष्टौ देवदारूद्भवैर्विरुक् कल्पकाष्ठसमुद्भूतैस्ताम
स्यकर्मसिद्ध्यति भूतस्तंभे निम्बजातान्जनस्तंभे शमीरवा महानिम्बेनडाकिन्याभूनिम्बैः स्तंभनंरुजा इंद्रहृद्ता
द्रुणस्तंभोभिचारोवानरास्थिनः १ अदंतोस्थितेषवस्यसिद्धिशार्हलानस्यदेवताः नरास्थ्याराद्नसावश्णावी
रावश्णाहृयास्थिभिः रासभास्थ्यादृढसिद्धिर्मान्यतानुगजास्थिभिः मत्तिकाभ्रष्टमणिजामालाशावरसि
द्धिदा कुशाग्रग्रथ्यांजपेद्विप्रः स्वर्णमैर्भिर्नृपः पुत्रजीवैर्जपेद्वैश्यः पद्माक्षैः सर्वपवहि रुद्राक्षैस्स्फटिकैं
द्राक्षमध्येकिंचित्रदापयेत् मध्येदलाजपंकुर्वन्कामकोद्दोविनाशयेत् चतुर्थ्याप्रोतयन्मालांगणनाथ
स्यमंत्रकेः मध्याह्नेर्कस्यसप्तम्यांरवौवातस्यमंत्रके द्वादश्यांवैस्नवीमालाप्रोतव्याविस्नुमंत्रतः त्रयोद
श्यांतुसंध्यायांतन्मंत्रैः शिवमालिका अष्टम्यांवाचतुर्दश्यांनवम्यांभूमिनंदने शाक्तीनामपिकर्तव्याभुक्ता
रात्रौयथाविधि ग्रथितापट्टसूत्रेणदेव्याःप्रीत्यैतुमालिका कार्पासैर्वैस्नवीमालापद्मसूत्रैर्यथापिवा ऊर्णाभि
र्वाबल्कलैर्वाशैवीकार्पाससूत्रजा प्रायशः सर्वदेवानांसूत्रोत्पत्तिविधिस्मृतः सूत्रंद्विजेंद्रकन्याभिर्निर्मितंग्र
न्थिवर्जितं त्रिगुणंत्रिगुणीकृत्यग्राह्यंप्रक्षाल्ययत्नतः २ एकवक्त्रैर्द्विवक्त्रैश्चचतुर्वक्त्रैश्चपंचभिः षड्वक्त्रै
र्वाथकर्तव्यामिथोमिश्रांस्तुवर्जयेत् मुखंमुखेनसंयोज्यपृष्ठंपृष्ठेनयोजयेत् रुद्राक्षस्योन्नतंप्रोक्तंमुखंवु

क्षेत्रनिम्बकं धात्रीफलसमः श्रेष्ठो मध्यो बदरसंनिभः अधमश्चणकाभः स्याज्ञतो हीनो विपत्तिकृत् एको मेरुस्त
त्र देयः सर्वेभ्यः स्थौल्ययुक्तयः आयेस्थूलेन तस्मान्नेम्नतरं मतः सर्पाकारां प्रकुर्वीत ब्रह्मग्रंथिर्मणिं प्रति
अथवा ग्रंथिरहितं दृढरज्जुसमन्वितं त्रिरावृत्यार्धमेकेन चार्द्धावृत्यात देशतः ग्रंथिः प्रदक्षिणावर्तैः सब्रह्म
ग्रंथिरुच्यते एकभक्तं विधायादौ साधकोग्रयेन्त्वयं कृतनित्यक्रियः शुद्धः उक्तेषु देशेषु तं द्विजः श्वेतरक्त
स्वर्णाभः कृष्णवर्णो द्विजादितः एतेषु ब्राह्मणः श्रेष्ठो जपमाला कृतेति निशं अलाभेन द्विजातीनामपि वा स्व
जातयः कलौ तु दुर्लभा विप्राय यथा विप्रास्तथमेगाः अतिस्थूलो नितस्वत्यश्च स्फुटितो भग्नो रोगलच्छुः भित्रः घुण
घृतो जीर्णो रुद्राक्षो न शुभः स्मृतः १ अन्योन्यघर्षणादेव जपहानिर्भवेद्ध्रुवं मध्यतो ग्रथयः कार्यो नात्र मं
त्रादि विन्यसेत् एकवक्त्रः शिवस्तस्य मालान्तु जन्तो हरेत् ब्रह्महत्यादि पापानि तथा राज्यादिकं सदा उमाशं
करनामा द्विवाहि मुखो यं व्यपोहति गोहत्यापिकपापानि गोहास्यात्र मसोरवदः त्रिमुखस्त्वग्निरूपस्यात् स्त्री
हत्यादिकपापहा धर्मार्थकाम सिध्यंति धारणान्न जपादपि चतुर्मुखो भवेद्ब्रह्मा गुरुहत्यादिनाशकः स्फुरंति
सकला विद्या वाक्सिद्धिश्चापि जायते पंचवक्त्रः शिवः साक्षात्सर्वपापहरः स्मृतः शैवगाणेशशाक्तानां
ते सिद्धिस्तज्जपात् कार्तिकेयस्तु षड्वक्त्रः स्खलितव्रतपापहा विधिना दक्षिणे बाहौ धारणात्समरे जयः स

सवक्त्रो महानागो नन्तो नामाथ तज्जपात् अनन्ताः सिद्धयः सर्पविषैर्भीश्च न जायते अष्टवक्त्रो गणेशः स्यात्सर्व
विघ्ननिवारकः नश्यन्ति तज्जपात्सर्वे कामक्रोधादिशात्रवः नववक्त्रो भैरवः साक्षाम्मार्गस्य देवता: जपादेव
प्रसीदंति वामवाहोस्थितोंघदा ५॰ जनार्दनो दशमुखो जपात्स्वर्णपतिधारणात् पिशाचग्रहवेतालब्रह्मराक्ष
सपन्नगाः एकादशमुखः साक्षाद्रुद्र एवास्यधारणात् जपाच्च हयमेधादियज्ञानां फलभाग्भवेत् द्वा
दशास्यो भास्करः सोऽस्य जपाद्धारणात्तथा तेजस्वी स्यात्तापी च गोमेधफलभाग्भवेत् त्रयोदशमुखः
साक्षाद्विश्वदेवात्मकः स्मृतः श्राद्धकाले धृतो दद्यात्पितॄणामक्षयां गतिं चतुर्दशमुखैर्जप्तं तदानन्त्या
यजायते पूज्यते देवमनुजैरक्षयां लभते गतिं अथ मालीकृतिबद्धो दालयेत्पंचगव्यकैः दुग्धं कांचन
वर्णायाः श्वेतायाश्चैव गोमयं गोमूत्रं ताम्रवर्णाया नीलायाश्च भवेद्दधि धृतं तु कृष्णवर्णाया एवं पंचा
सतेपि च गवां वर्णास्तस्य लभाः संति देशेषु कुत्रचित् तत्र वर्णविभागेन पंचगव्यानि वाहरेत् वर्णालाभे
न दोषोऽस्ति मात्राहीनं तु वर्जयेत् गोशकृद्द्विगुणं मूत्रं सर्पिर्दद्याच्चतुर्गुणं क्षीरमष्टगुणं प्रोक्तं पंचगव्ये तथा
दधि गायत्र्यादाय गोमूत्रं गन्धद्वारेति गोमयं आप्यायस्वेति च क्षीरं दधिक्राव्णेति दधि तेजोसि शुक्रमि
त्याज्यं देवस्य त्वा कुशोदकं ५॰ दालयेत्पंचगव्याद्यैः सद्योजातेति मंत्रतः चंदनागुरुगन्धाद्यैर्वामदेवेन

चर्चयेत् धूपयेदघोरेण कृष्णागुरुसुगुग्गुलैः तत्पुरुषाख्यमंत्रेण लेपयेच्चंदनादिभिः ईशानः सर्वमिति
च प्रत्येकं मंत्रयेत्कृते तेनैव मंत्रयेन्मेरुमघोरेण च मंत्रयेत् अथात्ममालासंस्कारं वदेऽश्वत्थस्य पत्रकैः प
द्माकारेण नवभिः स्थापितेन तत्र विन्यसेत् मणीस्तु पंचगव्याद्यैः क्षालयित्वाथ मंत्रयेत् ॐ ह्रीं पूर्वं मातृका
र्णैः क्रमादेकैकशो मणीन् सूत्रे च तत्र विन्यस्य पूजयित्वाऽनेन ततः तिलाज्यैः केवलाज्यैर्वा सद्योजाता
दिभिः पृथक् पंचमंत्रैः शतं वाष्टावष्टाविंशतिरेव वा होमाभावे जपः प्रोक्तः प्रोतयेन्मालिकां ततः गो ता
पुच्छसदृशी कार्या एकाग्रा वा सुमेरुका आवाहनादिमुद्राणामष्टकं दर्शयेत्ततः सद्योजातादिभिर्मंत्रैः पू
र्ववत्क्षालनादिकं कौलिकादौ विशेषोयं स्वरयामणितर्पणं शिरोमालात्मषट्त्रिंशात्कण्ठमालिका कु हात्रिं
र्परे षोडश प्रोक्ता हाराविंशन्मणिबंधयोः द्वे अष्टोत्तरशतैर्युक्तमुपवीतं विधीयते तदर्द्धमुरसो माला शि
खायामेकमुच्यते कर्णयोस्त्वापि षट्संख्या धारणक्रम ईरितः संख्याहीनं न कर्तव्यमधिकं नैव दूषयति रुद्रा
क्षान्धारयेत्रेन देहान्ते स शिवो भवेत् बहुलं लभते पुण्यं भाग्यवानिह जायते स्नाने दाने जपे होमे वैश्वदे
वसुरार्चने प्रायश्चित्ते तथा श्राद्धे दीक्षाकाले विशेषतः रुद्राक्षधारी भूत्वा च यत्किंचित्कर्म वैदिकं यो विप्रः
सततं कुर्यात्कर्म सफलं भवेत् कण्ठे शिरसि हस्ते च कर्णयोरुपवीतके रुद्राक्षधारणाद्देवि रुद्रो भवति

त

मे॰
तं॰
८४

मानव खादन्मांसं पिबन्मद्यं संगच्छंत्यजादिषु सद्योजुवतिश्नतान्मा रुद्राक्षं मूर्ध्नि धारयन् देवान्पुसंतियेदेवाः पशव
स्तेतुवैदिकाः तान्पातयन्तियेकौलेतेषांशास्त्रास्ययंयमः तेषांसंरक्षणार्थायतान्योरुद्राक्षतोभुवि रुद्राक्षाः सर्वदेवा
तोमंत्रसिद्धिविधायकाः रुद्राक्षंकण्ठमाश्रित्यश्वनकोम्रियतेयदि सोपिरुद्रत्वमाप्नोतिकिंपुनर्मानुषादयः ७३ उ
च्छिष्टोवाविकर्मस्थोयुक्तोवासर्वपातकैः मुच्यतेसर्वपापेभ्योनरोरुद्राक्षधारणात् रुद्राक्षमालिकांकण्ठेधारयेत्
भक्तिवर्जितः पापकर्मापियोनित्यंरुद्रलोकेमहीयते अरुद्राक्षधरोभूत्वायत्किंचित्कर्मवैदिकं कुर्याद्विप्रस्तुयो
मोप्याप्नोतिसावाप्नोतिफलं अदार्थंचक्रियामर्थेमालासंस्कारउच्यते गणेशस्तर्प्यविस्वेशाद्यौसंपूज्यभक्तितः
मालायामथतामालंक्लैंबीजेनाभिमंत्रितं अष्टोत्तरशतंपंचगव्येतांस्थापयेंत्र्यहं चतुर्थेन्हसमुद्धृत्यक्षालयेद
स्त्रमंत्रतः हृन्मंत्रेणग्रथयित्वास्थंडिलेतांनिधापयेत् ततस्तूत्तोल्पतांमालांस्थापयेद्धेमपात्रके पंचामृतेन
तस्याप्यशीतलेनजलेनच चंदनेनसुगंधेनकस्तूरीकुंकुमादिभिः अभिषेकंततःकुर्यात्क्लैंमंत्रेण
साधकः नवग्रहान्पूजयित्वादिकालांश्चापिपूजयेत् तिलेनघृतयुक्तेनशान्तितोहोमयेत्ततः स्वर्णंतुद
क्षिणांदद्याद्गुरवेमणिसंख्यकान् तन्मंत्रजापिनोविप्रान्भोजयेद्वाथवैदिकान् ८ अभावेस्वर्णपात्र
स्ययोग्यमश्वत्थपत्रकं मालासंस्कारसंप्रोक्तोजपःस्यात्सिद्धिदायकः क्लैंकमादीकमालानांकौलि

84

ग्रा

कानां च वामिनां सिध्येव ह्यामि संस्कारं सर्वतंत्रेषु गोपितं शिल्पिनं पूजयेदादौ वस्त्रगंधानुलेपनैः संहृष्टः कारयेन्मा
लां मंत्रपूतं विवन्मधु पंचाशन्मणिभिः कार्य्याक्षसूत्रमत्स्यामगोपयेत् निष्ठामेकां सम्यक्हृत्प्रकारेण: क्षालयेत्ततः
शुद्धोदैर्मूलमंत्रेणाभिषिंचेद्विजयारसैः प्रक्षाल्य धूपयेत्पश्चात्स्थापयेदिष्टसूत्रकैः सूत्रं स्वेष्टजपे नीलकृष्णमा
रणकर्मणि मोहने तु हरितं स्तंभे धूम्रमाभेद्विषनालभं शांतौ पुष्टौ सितं वश्ये रक्तमुच्चाटने भवेत् वश्ये पीतं क
षायन्तु विद्वेषकरणे मतं चक्रपूजां ततः कृत्वा साष्टोत्तरसहस्रकं जुहेन्मद्यपलाभ्यां च मूलमंत्रेण साधकः
ततो बलिं यथान्यायं महिषादेः प्रदापयेत् शक्तिश्च साधकांश्चापि भोजयेन्मणिसंख्यकान् एवं संसाधितां
मालां पशवे न प्रदर्शयेत् येन मंत्रेण या माला कृत्वा तेन तु जपेत्तया ९ अन्यमंत्रजपात्कोपो देवतायाः प्रजायते
हुंफट्स्वाहेति युंजीत जपे तु स्वामिनो यथा जीर्णे सूत्रे पुनः सूत्रं ग्रथयित्वा शतं जपेत् तर्जन्या न स्पृशेत्सूत्रं कंप
येन्नैव धूनयेत् न स्पृशेद्वामहस्तेन करभ्रष्टां न कारयेत् अक्षाणां चालनैं गुष्ठाग्रमध्यमत्तेन संस्पृशेत् जपका
लेनदाविदान्मेरुं नैव विलंघयेत् परिवर्तनकाले तु संघट्टं नैव कारयेत् कलिः खटाशब्दे दोलस्पने चल
न्नतिः चलिते चैव विविधविद्वेषः स्फुटिते व्याधिसंभवः हस्तच्युते महाविघ्नः सूत्रच्छेदे विनाशनं अथवांगु
लिमालाभिर्जपं कुर्यात्तु उच्यते अनामामध्यमारभ्य कनिष्ठात्क्रमेण तु मध्यमामूलपर्यंता करमालाय
ते

मे०
नं०
८५

कीर्त्तिता मध्यमानामिकामध्यपर्वयुग्मं प्रकल्पयेत् मेरुं चानामिकामूलात्कनिष्ठानुक्रमेण च तर्जन्यग्रादितो
मध्यामूलान्तेन दशसंख्यकाः अथवा कल्पयेन्मेरुं मध्यामध्यादिपूर्वकं अनामामध्ययवेष्टि तर्जनीमूलका
वपि दशसंख्या जपे प्रोक्ता तथायं त्रिविधो मतः ४० तत्रादौ त्रिविधः प्रोक्तः पूर्वोक्तो यजपामया अंगुल्याख्यो
जपः प्रोक्तो नमनेतेन मेनच कनिष्ठिकानामाङ्गुष्ठावध्यं दशकं भवेत् अंगुलीगततलेखाभिर्जपो लेखा
भवेत् अंगुलीन विश्लेषीरं जपकाले कदाचन अंगुलीनां वियोगेन छिद्रेषु स्रवते जपः नोल्लंघयेच्च गणनां
किंचित्संकोचयेत्तले न दर्शयेत्करतो चेत्फलं हरन्ति राक्षसाः त्यजेद्धि शान्तिकर्माणि सिद्धविघ्नकराणि च
लोभं क्रोधं च मात्सर्यं कामं द्वेषं च ताडनं दंभमुच्चाटनाभ्यंगाप्रियमिथ्यावचस्तथा गीतवाद्यमधुच्छायाविभी
तकरंजयोः मांसप्रतिग्रहं माल्यताम्बूलं पापिभाषणं एतानि वर्जयेद्विद्वान्कर्मव्यान्यथमेस्मरणं मनो निरो
धो मंत्रार्थचिन्तनं नित्यकर्म च नैमित्तिकं शौचं मौनेपरं संमानं तद्दमः भूमिशय्या त्रिषवनस्नानं प्रात्यहिका
र्च्चनं नित्यदानं गुरोः पादपूजाहारनियत्रेण स्नानं च पंचगव्येन पवित्रकरधारणं ४१ त्रिसंध्यावंदनं पंचयज्ञा
स्तर्पणकं च एतैः यथोक्तवस्त्रधारणं प्रायश्चित्तं मथ्योच्यते सकृदुच्चरिते शद्दप्रणवं समुदीरयेत् प्रोक्तपा
स्नरशाद्धेपि प्राणायामं सकृत्त्वेन वक्तप्रलापे चाव्यपन्यस्यांगानि ततो जपेत् तेनैव तथा स्पर्शपस्यानानांस

क्षीणोपि च मौनत्यागे जपेन्मंत्रं वैष्णवं वाचस्मरेद्धरिं पतितांस्त्यज संदर्शे तेजोवन्ति निरीक्षयेत् सूर्याग्निश्चंद्रमास्त्वेतान्नयोभानि
तारकाः विण्मूत्रोत्सर्गक्षुतिर्जृम्भोहीनाः परेपरे द्रष्टो योवायुगमैमनेपतितादिकभाषणे त्यक्त्वाजपेत्तथाचम्यप्रा
णायामं षडंगकं कृत्वा पश्चाज्जपेन्मंत्रं भार्याविलुम्पेत्वरेत् मार्जारकुक्कुटक्रौंचश्वानशूद्रखरांकपिं दृष्ट्वाचम्यच
रेत्कर्मस्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते देवादस्तत्रभाषीचेत्तत्र रौद्रं पौरुषं जपेत् वज्रवस्त्रेवस्त्रोवाम्भककेशगलावृतः उ
ष्णीषी कंचुकी नग्नः शिरसि प्रावृतोपि वा विनायाकुलविघ्नोवाक्रुद्धोश्रान्तः क्षुधान्वितः उपानद्गूढपादोवायान
शय्यागतस्तथा २ शयानो वा यो तेपादः पश्चाद्वादक्षिणामुखः म्लानवस्त्रोर्द्धवस्त्रश्च तथाहि गुणवस्त्रकः स्नि
ग्धवस्त्रोद्विकच्छकः वह्निः कच्छोन्तरीयोविकच्छैककच्छकः कौपिनी प्रौढपादश्च तथा सीवितवस्त्रवान् ज
पोसक्तः प्रमादाच्छूद्रादासेर्गृह्यते फलं तत्कारणं परित्यज्य तज्जपं पुनराचरेत् स्वभार्यायां प्रमादेन स्खलितेश्च
त्तदोषस्य स्नात्वार्द्रवासा मौनेन दशकुंभमितं जलं श्रोत्रियस्य गृहे दद्यात्स्वनार्ष्यां सहस्रकं जपेत्स्या दत्ताहुतिः
सत्रेधा परिकीर्तितः हीनोवाग्जः कामिकस्तु मध्यः श्रेष्ठस्तु मानसः यउच्चनीचस्वरितैः शब्दैः स्पष्टपदाक्षरैः मं
त्रउच्चार्यते वाचा हीनो सौवाचिकः स्मृतः शनैरुच्चारयेन्मंत्रमीषदोष्ठौ प्रचारयेत् केचिच्छ्रवणयोग्यश्च कायिकः
स तु मध्यमः बुद्ध्या पदाक्षरश्रेण्या यथा स्यान्नेषद्वोच्चरेत् अर्थस्मरणपूर्वं तु सश्रेष्ठो मानसो जपः कद्रूमेक

मे॰
तं॰
८९

ह्याचिकः स्यात्कायिकः सर्वसिद्धिकृत् मानसः साधयेन्मोक्षं नेतेनान्यः त्वदकत्वत् ३॰ जपेन देवता नित्यं स्तूयमा
नाप्रसीदति जपात्सिद्धिर्जपात्सिद्धिर्जपात्सिद्धिर्न हूयतः यथा यथेनेन संतुष्टो जायते तत्फलकः प्रभुः तथैव बलि
दानेन पूजया तद्देवता यथा महागुरोर्वै पूजा जायते गुणवान्प्रभुः तथाहं तेच विश्वे कीर्तिपादेव फलप्रदा ॥
आसनं तद्द्विधा प्रोक्तं नित्यकाम्यकभेदतः कुशाजिनाम्बरैर्युक्तं चतुरंगुलमुद्धृतः चतुरस्रं हि हस्तं च सुंदरं मृदु नि
र्मलं इदं तत्वासनं नित्यं जपसिद्धिविधायकं अथ काम्यानि वक्ष्यन्ते ध्यानसिद्धौ मृगाजिनं सर्वसिद्धौ व्याघ्रचर्म तथा
विके रोगनाशने कौशेयं पौष्टिकं प्रोक्तं वेत्रजं श्रीविवर्द्धनं श्वेतं तु कम्बलेथ मंत्रसिद्धिं रक्तं तु कर्यसिद्धये पीतं तु कामो
द्विजान्मेषामोहदः कृष्णकम्बलः ३॰ स्वमुद्रैरजितस्तु नीलीरंगो न शोभनः त्सजेन्निषिद्धमेतास्त्र निषिद्धे सुसं
विशेत् निषिद्धान्यथ वक्ष्यंते शोकः पाषाणकासने वंशासने दरिद्रः स्याद्वस्त्रस्यान विनाशनं पाषाणेच
व्याघ्रादोज्वरः स्यान्मृन्मयासने ४॰ शिलासनं भवेत्पीडा पल्लवे चित्तविभ्रमः तृणासने भवेत्पीडा निषिद्धं त्वि
ष्टिकासनं चित्तदोषो गृहस्थस्य कृष्णसारा जिने भवेत् वड्वनस्य सन्यासी स्नातकः सिद्धिमाप्नुयात् प्रभुम
हर्षेन देवेन्द्रेति योगस्त्वात्मयथाविधि विप्रान्संतर्प्य यत्नेन भोजनाच्छादनादिभिः भूविन्नवस्त्रभूषाद्यैः संतोष्य
गुरुमात्मनः आरभेच्च जपं पश्चात्तदन्ते तत्परः स्मरं जपस्यानेन ततः कुर्यात्रिकोणं वर्तुलं वहिः तद्वहिः चतुरस्र

च तत्र क्षेत्रेशमर्चयेत् इहागच्छेत्यादिवाक्यैस्त्रिकोणाग्रतः पुनः अन्नोदकादिसंपूर्णं बलिपात्रं निधापयेत् वा
भिर्भिर्महिषादेयः कौलिकैर्वर्करक्तया अविसिद्धां तिभिलत्र निवेद्यो मनुनामुना एह्येहि विदुषीसुरकाप
रूपेज यपुगमकं तर्जयेहितयंपक्षादिन्न विघ्नमहेतिच भैरवक्षेत्रपालेतिबलिं गृह्ण द्वयं स्वाहा त्रिचत्वारिं
शदर्णोयं क्षेत्रपालबलेर्मनुः तस्मैसपरिवारायबलिं दद्यात्समर्चयेत् प्रारभेतपुरश्चर्यांग्रहीतोक्तदिवसे शुभे ५
प्रणम्यादौ गुरुं विप्रान्विशेषपरिभूज्य च पुण्याहवाचनं कृत्वा कुशहस्तो वदेदिति सूर्यः सोमो यमः कालः स
न्ध्ये भूतान्यहः क्षपाः पवनोदिक्पतिर्भूमिराकाशं खेचरामराः ब्राह्मं शासनमास्थाय कल्पध्वमिह संनिधिं प
त्रिवेदं ताम्रपात्रे कृत्वा कुशतिलाक्षतान् उदङ्मुखस्तु संकल्प्य कुर्यात्संवत्सरादिकान् कामनान्तानुच्चरेच्च
तत्र विंशतिसंख्यकान् संवत्सरायनेमासः पक्षः पंचांगमेव च नवग्रहस्थितिं चस्वभागमुहूर्तकेतिविति स्व
देशभेदात्तत्कल्पानेककामनासहितान्वदेत् द्वीपमेकं खण्डमेकं वर्षं च नीवृति अमुकेवामुके देशे गोत्रप्रवरमु
च्चरेत् स्वनामजातिनामान्तं हिजोर्कर्म च वर्म च नवग्रहस्थितिं स्वभागमुहूर्तकेतिविति स्वदेशभेदात्तत्कल्पा
नेककामनासहितान्वदेत् द्वीपमेकं वर्षं च नीवृति अमुके चामुक देशे गोत्रप्रवरमुच्चरेत् स्वनामजातिनामान्त
हिजोर्कर्म च वर्म च शर्मा दासो ह्यमुक सत्सिद्धिकामुकः करिष्येहं पुरश्चर्यामेतन्मे स्यादिर्जपात्मिका अथारम्भादि

श्री

मे· तं· ८७

87

नैवेद्यैरस्मातिप्रतिवाधके करिष्य इति संकल्पं मनसैव प्रकल्पयेत् वृद्धेवाचाभिलाषं च कर्मणा चोपपादयेत् गुरुं गणप
तिं दुर्गां भास्करं तत्वा च श्रजनं ८१ कृत्वा स्वमूलमंत्रेण प्रमाणायामत्रयं चरेत् कृत्वा ऋष्यादिविन्यासमगन्यासं तथैव च
ध्यायेच्च हृदये देवं पात्रे संस्थाप्य मालिकां अर्घ्योदकेन संप्रोक्ष्य ततस्तां प्रार्थयेदिति ॐ मां माले महामाये सर्वश
क्तिस्वरूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्तस्मान्मे सिद्धिदा भव पूजयित्वा ततो मालां गृह्णीयाद्दक्षिणे करे वीजं ग
णपतेः पूर्वमुच्चार्य तदनंतरं अविच्छिन्नक्रमाल्लेनं गृह्णीयात्तदनन्तरं हस्तयद्दक्षिणे पश्चाच्चिंतयेन्मनसा शिवं
चिंतयेच्च गुरुं स्मृर्द्ध्नि यथावर्णादिकं भवेत् मंत्रं ध्यायेत्कण्ठमध्ये पीतवर्णं हिरण्मयं महामायां च हृदये स्वात्मा
नं गुरुपादयोः आज्ञाचक्रे ततः पश्चाद्गुरोर्मंत्रस्य चात्मनः देव्याश्चाप्येकतां नीत्वा सुषुम्नावर्त्मना ततः जतस्व
रूपमेकं तत्र चक्रं प्रतिलंघयेत् षट्चक्राण्यपि महामायां ध्यात्वा प्रयत्नतः लम्बयेन्मूलमंत्रेण चादिषोडश
चक्रकं आदिषोडशचक्रस्थां साधकानंददायिनीं चिन्तयेत्साधको देवीं जपकर्म समारभेत् ७० भुवोरूप
रिनाडीनां त्रयाणां प्रानउच्यते तस्मान्त्रिपथस्थाने षट्कोणचतुरंगुले रक्तं चक्रं कुलयोगस्त्रैराज्ञाचक्रमितीरि
तं कण्ठे त्रयाणां नाडीनां वेष्टनं विद्यते नृणां सुषुम्नेडापिंगलानां षट्कोणं तत्र खडंगुलं तत्र चक्रमिति
प्रोक्तं षड्क्तं कण्ठस्य मध्यगं त्रयाणामपि देवानां हृदये चैकतां भवेत् तस्यां नेशोडशां रस्यास्तं ज्ञानगुलग्र

माणतः तत्पीतमुक्तयोगानमादिषोडशाचक्रगं ध्येयाद्यनाममंत्राणां चिंतितस्य जपस्य च यस्मादायंत्रहृदयं
तस्माद्धृदादीतिगद्यते तत्र प्रणव उत्पन्नः पूर्वमादौ ततः स्मृ तिः सेतुकं यथा तो यं तत्प्रणवस्त्रिमंत्रप्रसर्पति मंत्र
स्तथैव तिः सेतुस्तत्प्रणवात्क्षरति यज्जपतां तस्मात्सर्वत्र मंत्रेषु चतुर्वर्णा द्विजातयः पार्श्वयोः सेतुमादाय जपकर्म स
मारभेत् मंत्राणां प्रणवः सेतुर्द्विजातीनां परिकीर्तितः चतुर्दशस्वरो ऽन्येषां चंद्रानुस्वारसंयुतः एवं विचिंत्य म
ध्यायामध्यभागेन मालिकां अस्पृशन्तर्जनीमामेन गुष्ठाग्रेण चालयेत् ८० पूर्वं मंत्रं जपेत्तस्य संस्पर्शेत्परं
मणिं अंगुष्ठेन भवेत्तस्य तिः फलः सजपः सदा ८१ मालां स्वहृदयासन्ने धृत्वा दक्षिणपाणिना देवीं विचिं
तयेत् जपं कुर्याद्वामेन न स्पृशेत् एकचित्तः प्रशांतात्मा सुधवस्त्रकरः शुचिः भयग्रीवोन्नतः शांतः कण्डू
मीलनवर्जितः सविसर्गसमात्रं च सबिंदुसादरं स्फुटं तद्गतनातिविश्रांत क्रमेण मंत्रं जपेत्सुधीः जपा
न्ते प्रान्तरशांते जप्त्वा शिरसि धारयेत् मालां मंत्रस्तत्कौ सिध्यै नमः संप्रार्थयेदिति त्वं माले सर्वदेवानां
प्रीतिदा शुभदा मम शिवं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं च वर्द्धय ग्रहणे स्थापने ऽप्यनया प्रोक्ता मातृसिकामनुः
पश्चात्तरस्त्रतो देवं स्वेष्टं संप्रार्थयेदिति गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्
प्रसादाज्जगन्मते ८८ मूलमंत्रं समुच्चार्य देवहस्ते निवेदयेत् तं जपं चार्चितो येन मध्याह्ने समये त्विदं ८९

मे॰
त॰
८८

88

तऊर्ध्वं पूर्ववत्स्नात्वा विशेषेणविधानवित् मासावसानमविच्छिन्नं कर्म कुर्यात्सुरोत्तम ९१ पूजाग्निहोमपर्यन्तं ततस्त्व
जपमारभेत् यावद्दिनावसानं तु भूयः स्नात्वा ततो द्विजः उपास्य पूर्ववत्सन्ध्यां देवं संपूजयेत्ततः विस्तम्भभोजनं कु
र्यात्स्वनक्तं तारकोदये सकन्दफलमूलाद्यौ सद्भिस्ताशीत विष्णुभुक् पयोव्रती भवेद्वापि तेषां लक्षणमुच्यते ९२
आपुष्करं स्वनमूलं पिण्डालुकं करोलुक रक्तहस्तीशिखमधुसालकं श्रेष्ठमुच्यते द्राक्षाम्रजम्बूपनसं कपित्थं
खर्जूरिका दाडिमनारिकेलं पुरुषं कंदली विरणीचारतिङ्गं कमन्यथा आरुभं वेत्रचित्रं शतमूलं त्वचामूलं वि
मलं पंचमी जटा अकवाकुः क्रवक्रगुमूले पावित्रे कारकं वैदिकाचारयुक्तानां मुनीनां श्रीमतां सतां सत्कु
लस्यानजातानां भीतानां श्रीवाग्रजन्मनां चरुमूलफलक्षीरदधिभीतान्नसम्भवः पनत्वमविधिं भिदालं तु भ
द्येव्रतस्थिते: हविष्याणि तु पंचाशतस्वेताखिनतिमोद्भवाः तण्डुलाः षष्टिकानीवाराञ्जीवितथतण्डुलाः मु
द्गायवास्तिलाः कुल्माः कलायास्त्रिपुराअपि कंगवश्च यकुष्टाश्च यवन्नालः कनशिका ९६ कालकंशावामृकं
करंडुहिलमोचिका चक्रवर्तीचक्रमर्दपलंकः शातपुष्पिका १ मूलं हेमतजैं राजकं माषजं तिलं मणालं मू श्वेतं
शारीबोटाशतमूलो विदारिका २ सर्वपिञ्जलवोमब्राकरोचकशेलतजे आरुष्करः कंचूकश्चकेलरोमानवारु
को ३ सामुद्रं यवगावोदध्यास्त गोजमाहिषं दुग्धं समांसमधुरं फयं अल्पवीजकं ४ पनसाम्रामलं चिंचाविफा

णीतगुडैर्वृतवं हविष्यमेषजं सर्वदा हितम् ईनान्सुरांपरं ५ श्रेष्ठं गवांबुयमुक्तं मध्यं सस्तुरभीभवं अधमं माहिषं चा
म्बुद्धतस्मान्नानिषिध्यते ६ त्यजत्रिविधं दुमांसं मध्यो सोशास्त्रतस्थयत् निषिद्धं देशाकुलतः प्रशस्तं सोपमः
स्मृतः ७ निषिद्धान्यथ कथ्यन्ते पंचाशन्मितानि तु स्वेतमुद्गा मसूराश्च कोद्रवाश्चणकास्तथा माषाश्च भूमि
लवणंयत्र जातं रसालं रं दौर्द्दंतारं चवल्लगृञ्जनेकान्नभोजनं ८ मात्राचव्हिवत्सवणमाढकोचारणार
कं अन्नपर्युषितं तैलं ताम्बूलं तद्वद्यथा स्वकं १० पटोलं चापि हृन्ता कं मूलकं चकलिङ्गकं दग्धान्नं च द्विप
कं च मणान्नं तालजं फलं ११ अर्दकुक्कुटपादं च वंशाङ्कुरकचिर्भिके राजकोशातमात्रान बंध्याककोटकीमि
ति देवाविशेषं स्मृ एवन्तु वर्णाश्रमविभेदतः तिलतैलं मंत्रपूतं पावनं देवडुर्ल्लभं मर्दयित्वा शरीरस्य नस्नान
कार्यं हि सर्वदा द्विजैस्तु भोजनं कार्य्यं स्वपत्नीयाभिचार्यं च १४ पावयैर्वैदिकैर्मंत्रैः प्रोक्षणादिककर्मणः
पुनर्मूलेन संसमंत्र्य भुंजीयाद्धृदयाणुना मूलाभिमंत्रितं तोयं भोजने भ्रषिसं पिबेत् पलाशपत्रे भुञ्जीयात्
मध्यपत्रविवर्जिते १६ तदभावे कदल्या वामध्यके सजके पि च भुक्त्वा शयीत शयने हम्भदेवस्थानले अ
हतास्तरणतीर्णे संदर्भशयने म्पचै मंत्रितेमूलमंत्रेण जितक्रोधो जितेन्द्रियः अभीष्टदेवतां ध्यायन्प्राक्शि
रस्को निशि स्वपेत् अर्द्धरात्रे समुत्थाय पदशौचं विधाय च १९ आचम्य देवं संस्मृत्य शीघ्रं सस्मृत्य सर्वं वत् ॥

जपंकुर्य्याद्यथाशक्तितर्पयेद्दशतोपरे २० स्वपेनतस्तयद्दृष्टं सम्यङ्गतंगुरवेवदेत् जपश्चायंचनस्यानांप्रोक्तोयं
त्रस्तादिना देशाद्युपद्रवश्चासान्त्वरयाचेत्समापने कर्त्तव्यंचेदयंकालः प्रोक्तोल्पावश्यकेपिच आह्निकयात्कि
जपःश्रेष्ठोमध्यमःप्रहरत्रयं सार्द्धयामद्वयंहीनोवश्यकेप्रोक्तलक्षणः पंचधात्रविधिःप्रोक्तोजपसंश्रणे
कारकः अयःकल्पःप्रतिदिनंयाममध्याह्नंजपंचरेत् तद्दशांशेनकल्पोक्तद्रव्यैर्होमंप्रकल्पयेत् तर्प
णमार्जनंकृत्वातथाब्राह्मणभोजनं २५ तद्दशांशतस्त्वायंप्रथमकल्पईरितः अयंद्वितीयःकल्पस्तुलक्ष
मेकंजपेचरेत् होमादिस्वकृतादित्रिमलक्षंसमारभेत् अयंतृतीयःकल्पस्तुसंश्रणेजपमाचरेत् श्रणेहोमेन
र्पणादिपूर्वमेवाचरेदिति चतुर्थस्तुतथाकल्पोद्विगुणेनजपः होमस्याभावेकर्त्तव्यःस्नानादिनित्रोद्र
पादिकैः पंचमस्तुतथाकल्पोयस्यदेवस्ययत्प्रियं तेदेवाद्विगुणंकार्य्यंशीघ्रंदेवततुष्टये जपप्रियाःसर्व
देवावाममार्गेबलिप्रियाः ३० होमप्रियामहादेवोभास्करस्तर्पणप्रियः मार्जनेनगणेशस्यविप्रोब्राह्म
णभोजनं प्रायश्चित्तेतुनकृतेतदाशुद्धोभवेद्द्विजः पुरश्चर्याचतुष्केनविघ्नाद्यैःतंत्रयादिकाः अथवान्य
प्रकारेणपुरश्चरणमुच्यते ग्रहणेर्कस्यविंदोर्वाशुचिःपूर्वमुपोषितः नद्यांसमुद्रगामिन्यांनाभिमात्रे
जलेस्थितः स्पर्शादिमुक्तिपर्यंतंजपेन्मंत्रंसमाहितः ३४ तावत्कालंजपित्वेमंततोहोमादिकंचरेत् ब्रा

स्नानंभोजयेत्पश्चात्पुरश्चर्यासमाप्तिदं २५ प्रायश्चित्तप्रयोगस्यप्रत्यवायस्यनाशने येषांजपेचहोमेचसं
ख्यातंत्रेषुनोदिता तत्रचैवंपुरश्चर्यास्सर्वतंत्रेषुगोपिता वाममार्गीयमंत्राणामेवमेवान्यदुच्यते कु
ल्याष्टमीसमारभ्ययावत्कृष्णचतुर्दशी देवंध्यात्वाजपेन्मंत्रमयुतानांचतुष्टयं दशांशंहोमयेत्पश्चात्त
र्पयेदभिषिंचयत् असिद्धत्वात्तुरौद्रैर्वा शिष्येसिद्धिर्नजायते तदोपायंप्रकुर्वीतयत्नेनाप्यमधुनोच्यते
अनुलोमविलोमेनबिंदुमन्मातृकाक्षरैः ५० जपेत्संपुटितंमंत्रंप्रत्यहंशतसंख्यया एकमासंततोहोमा
दिकात्सिद्धोभवेन्मनुः पुरश्चर्याक्रममखिलमाह्निकंचसमाचरेत् एवंवैदिकमंत्रस्यसिद्धयेतिरसाणकाः ५२
वर्णादेयादेयाबिंदुयुक्ताक्रमतश्शोत्क्रमेणरः ह्रस्वदीर्घप्लुतैर्भेदैरउऋत्रिधामताः ह्रस्वप्लुतेऌद्विद्विधा
यामताः दीर्घप्लुतैर्विभेनह्यनुस्वारोविसर्गकः चतुर्विंशतिराख्याताःस्वराएवंममैःसह चकारकादि
कावर्णान्तजिह्वामूलीययुक्तकः एवंकवर्गोदशधावाच्याःपंचदशास्मृताः उपध्मानीयसंयुक्तःपकार
स्तत्रैतेनरवट् मायद्वाप्यितिसंप्रोक्तायजुर्वेदेतुमातृकाः छेदोह्वावधिकौज्ञस्तदौधिकोथर्वणेःस्मृतः
जपश्चोष्टोत्तरशतंप्रत्यहंमासमात्रकं अनध्यायान्वर्जयित्वाचत्वारिंशद्दिनंतथा होमादिसकलंभागवति
समेवप्रकल्पयेत् ऋग्वेदेवचतुर्थकं तृतीयचक्रमेणैववर्गानामक्षरंपठेत् उष्मत्रयंततश्चैवविचत्वारिं

मं. तं. ९.

शारदोक्तैः इत्युग्रदेवते जप्याष्टोत्तरसहस्रकं ५॰ त्रिकालं गंधपुष्पाद्यैर्निशीथे पंचमेऽथ पुनः षण्मासं कोटदाक्ष्येदर्चि
तास्तु प्रसीदति अयोग्यगुरुतोलब्धाचार्यादिस्थानमाश्रिताः दुर्दशान्तात्सुरक्षार्थीकर्त्तुं चेच्छ केऽत्र न हि ५२
राग्याभाग्यमनोवापि कुसुमारस्य वा यथा सिद्धिर्भवेत्तथा वक्ष्ये वर्णौषधिपुरश्चिक्रिया समस्तापरित्रेयावर्ण
मासैस्तु सिद्धिदा मंत्रवर्णौषधीकाष्ठैरयेन्द्रादिकाः शुभाः वर्णक्रमेणतान्प्रोह्याद्यानुलोमविलोमतः स्थूला
दिकाञ्चलध्यातीः कर्त्तव्यामनयोर्यथा सर्पिहृदयांकुतिर्मालाभवेत्त्रिंस्त्यतया जपेत् मालायामणिसंख्याके
प्रथमोयं जपः स्मृतः सर्वैः समानामनयः प्रोतव्याः स्वर्णसूत्रकैः कर्णवधार्यीकण्ठमालानित्यमेषोद्विती
यकः तथैव राजते सूत्रे प्रोक्ता परिष्क्रजयेत् तद्देवकल्पमार्गेण प्रक्रमोयं तृतीयकः वर्णौषधीरजो लिह्या
गोव्हेतेनतु पंचमः तच्चूर्णोद्वर्त्तनं कुर्यादेष षष्ठः प्रकीर्तितः तद्रसस्य धारणं नित्यं कुर्यादिति तु सप्तमः ब्रह्म
दोषाह्नरोदेष्मतृस्त्रीदेषाचेत्रजायते ६॰ शापतो वा किलिवत्वान्मंत्रोपायाष्टकंभवेत् संपाताप्यायनं शवो वा
चनं च वशीकृतिः पीडनं पोषशोषौ च दहनं तत्क्रियोच्यते भूर्जपत्रं समानीय पद्ममष्टदलं लिखेत् अष्टगंधेन दे
वस्य रोचनाचंदनेन वा साधकस्य तु नामार्णैर्मंत्रं संदर्भितं लिखेत् यावद्द्वयोः समाप्तिस्यात्तस्य चाद्यंतयोर्लि
खेत् तारादिकं साधकस्यनामाद्याष्टदले पुनः क्ष हौं हौं लेख्यास्त्वरौ तच्च सम्यग्ध्यायेत् सधात्मकं ततस्तं वेष्टयेत्सदा

सम्यगेवप्रजयेत्ब्राह्मणादिकः ८५ मुक्तादिवर्णीयापश्चात्सिक्थकेनचवेष्टयेत् क्षिपेत्त्रिमधुरेतत्तुमन्त्रयेलघुभाजने
अग्निस्थापनंकृत्वासंनिधौतस्यतंघटं संस्थापयेत्त्रिमधुरैर्मूलमंत्रेणहोमयेत् अष्टाधिकंसहस्रंतुसंतापकलशे
क्षिपेत् होमंसमाप्यतंकुंभंनिःक्षिपच्चजलाशये स्वगृहब्राह्मणांश्चात्रतोषयेद्दक्षिणादिभिः संतापाप्यायनं
चैतत्कर्मसिद्धिर्नचेद्भवेत् द्रावणंतत्तदाकुर्यात्तन्मस्कारइहोच्यते ७' वंबीजेनग्रथित्वाभूर्जपत्रेलिखेन्मनुं उ
शीरगोरोचनाभ्यांचशिलाकर्पूरकुंकुमैः द्वीराज्यमधुतोयानां मध्यंतंलिखितंजपेत् प्रजनात्त्वजपाद्धोमाद्द्रा
वितःफलदोभवेत् द्राविनोपिनसिद्धश्चेद्बोधनंतस्यकारयेत् वाग्भवेनचबीजेनसंपुटीकृत्यतंजपेत् एवंकुर्याद्बोध
वेत्सिद्धोनोचेत्कुर्यात्ववशीकृतिं कुचंदनेमहादारुहरिद्रामदनीशिला पत्रेतुलिखितोमंत्रोभूर्जपत्रेसुशोभने क
रोगध्रतोभवेद्दृष्टोनोचेत्कुर्यात्सुपीडनं अनुदात्तस्वरेणाद्यमुदात्तेनद्वितीयकं तृतीयमनुदात्तेनपठेत्तुर्यमुदात्त
तः एवंपदानिसर्वाणिपठेन्मंत्रस्यसाधकः अनुदात्तपदोच्चारेदेवध्यायेदधःस्थितं ऊर्ध्वस्थितमुदात्तस्योच्चारेष्टापि
सहस्रकं जपेन्मंत्रंततोभूर्जेभानुदुग्धेनलेखयेत् मंत्रंतमाक्रम्यहोमंपादेनाथचहोमयेत् अष्टोत्तरशतंमंत्रःपी
डितःसंप्रसीदति नसिद्धश्चेत्तदापोष्यमुच्यतेतत्क्रियाधुना सौःबीजपुटितंमंत्रंविलिख्यभूर्जपत्रके ८' रोच
नाकुंकुमाभ्यांचधारयेद्दधिदुग्धयोः इदंपोषणमित्युक्तंदोषशोषणमुच्यते यत्तस्यभस्मालेख्यवायुबीजविदर्भितं

मे॰ तं॰ ५१

भूर्जपत्रे स्वेष्टमंत्रं तत्कण्ठे धारयेदिति पतच्छोषणमित्युक्तं दहनं प्रोच्यतेधुना पृथक्पृथक्च मंत्राणां अन्तर्हृदि समाहृ
तान् रवीनपलाशस्य बीजलेलेन संलिखेत् भूर्यपत्रे पतद्धीर्यकं ठेदाहकृत् इति विय अथ शावरमंत्राणां पुरश्चरण
मुच्यते कामरूपाख्यदेशान्तकामाख्या यत्र देवता कामशैलोस्ति यत्रासौ कामपीठं तदुच्यते तत्र संलेख्य मंत्रं हि
वंशोपरि यथाक्रमं गुरुणा वाचनीयं मन्त्रयंत्रपश्चात्पठेन्मनुः गुरोरभावे तत्सैव मूले शैलस्य पर्वशि लिखि
त्वा प्रपठेन्मंत्रं कामपीठं गुरुर्मतः अथवा योगिनीशैले दक्षिणस्यां दिशि ध्रुवं योगिनी वा यत्र देवीसा लिखि
त्वा प्रपठेन्मनुं ज्वालामुखी समीपे वा हिंग्लाजसमीपतः लिखित्वा प्रपठेन्मंत्रं नापयेव प्रसिध्यति मुख्यतः
देवीसमीपे हि कामपीठे मनोग्रहः ९ अथवा सर्वदेशेषु मंत्रग्रहणमुच्यते तालपत्रे मनुं लेख्य पूर्णकुम्भे नि
धापयेत् भास्करं तद्गुरुं ध्यात्वा वाचयेद्विगुरुरविः अथ तान्त्रिकमंत्राणां दीक्षां ग्रहण गुरुं विना शुक्लपक्षे
त्रयोदश्यां पञ्चेद्वनागाबलान्विते गत्वा च दक्षिणामूर्तेः संनिधौ पूजयेच्छिवं कलशस्थापनं कृत्वा तदग्रे प्रति
क्षिपेत् तालपत्रे मनुं लेख्य मंत्रदेवं च पूजयेत् देवो गुरुरिति ध्यात्वा मंत्रं व्यक्तं तु वाचयेत् अष्टोत्तरशतं चैव त
न्मंत्रग्रहणमुच्यते एतन्मंत्रं समाख्यातं गोप्यं मातरिजारवत् गुरौ लोभाद्दोषात्तस्मात् हृद्विजने मनः अतः दयो
शास्त्रे गुरुं कृत्वा दक्षिणामूर्तिर्नो मनुः एवं सिद्धे मनो देवी मोक्षमार्गनिरोधकाः ९० तपः क्षयकराश्चैव

दयो=२

जायंतेनेकसिद्धयः स्वल्पसिद्धौतिमंत्रश्चेज्जायन्तेणिमादयः ९८ अणिमादिषुमंत्रश्चेमोदवाणीनिर्द्दिमा
श्रयंतपः क्षणात्रश्चेमध्यमंचापिभैरवेत सिद्धिद्वाराणिमहतस्यचिह्नंलक्षणमुच्यते स्वप्नेवादित्समंतंवाश्रास्त्र
र्थ्यमतिरुर्ष्यदं २० अकस्माद्यदिजायतेनत्वोतंयंगुरोर्विना प्रकाशनायनक्वापियेहिकिंसिद्धिमिकता १
प्रकाशयतियोमोहाद्दोन्नुकान्मंत्रंजसर्वं निकटस्यास्त्रतात्तस्यसिद्धयायाद्दिहूरत आविर्वंतिदुःखानि
शोकश्चविविधाश्चपि अल्पासनेस्वल्पनिद्रासदाचित्तप्रसन्नता प्रकाशशुकृशरीरश्चवाक्यसत्यप्रजाय
ते मंत्राराधनशास्त्रस्यप्रथमंवत्सरत्रये जायंतेवहवोविघ्नानियमत्यागहेतवः नोद्वेगसाधकोयातिक
मेणमनसायदि ततोवर्षत्रयादूर्ध्वंराजानश्चमहीभृतः प्रार्थयंतेनुरागेनगर्विताअपिमानिनः प्रसा
दः क्रियतेनान्यममोद्धरणकारणं प्रज्वलंतप्रपश्यतितेजसाविभवेनच अतस्तेमुनिशार्दूलविस्तरं
वक्तुमक्षमाः नवमावत्सरादूर्ध्वंस्वयंसिध्यतिमंत्रराट् वाग्मनोरथसंसिद्धोदाताभोक्ताश्रयाचकः अथवद्वे
दरिद्रस्यमंत्रसिद्धिर्यथाभवेत् होमकर्मण्यशक्तस्येविप्रस्यद्विगुणोजपः इतरेषांतुवर्णानांत्रिगुणादिर्वि
धीयते ११ होमद्विगुणजप्येनसंपूर्णंमंत्रार्पणंभवेत् अकृतेमज्जनेप्रोक्तस्तर्प्पणाद्विगुणोजपः प्रस्तान्ता
योवस्तुभोग्यनकुत्रापिमयाकृतः सर्वथाभोजयेद्विप्रकृतेसांगत्वसिद्धये १२ विप्राराधनमात्रेणव्यर्थं

मे॰
तं॰
९२

नि

साङ्गं प्रजायते यानि यान्यपि कर्माणि हीयन्ते द्विजभोजनैः निरर्थकानि तानि स्युर्बीजान्यूषरगाणि व गुरुं सं
तोषयेत्तस्मात् गोहिरण्याम्बरादिभिः ४४ गुरौ तुष्टे हि संतुष्टो मन्त्रः सिध्यति मन्त्रिणः यदृच्छया श्रुतं मन्त्रं छद्म
नापि छलेन वा पत्रे स्थितं वा गाथा वा तज्जपेद्यद्यनर्थकृत् पुस्तके लिखितान्मन्त्रान्नालोक्य प्रजपन्ति ये ब्रह्महत्
त्यासमं तेषां पातकं परिकीर्तितं अनेककोटिमन्त्राणां चित्तव्याकुलताकरी मन्त्रं गुरुमुखात्प्राप्य मेकं स्यात्स
र्वसिद्धिदं कुलमार्गकुलाचारो मानितः सार्वसाधकैः सिद्धिलक्षणसंपूर्णः प्राणिमात्रस्य यः सम मित्रन
शत्रवो यस्य सर्वमार्गप्रदर्शकः स एव तु गुरुः कार्यो नान्यो वामेकदाचन इहलोके परत्रापि कौलः पत
ति चान्यथा ४९ सिद्धे भावे दृढे तु पापहानिः प्रजायते सेवनान्मच वच्छक्तस्य वामेतु निरयः ध्रुवः इत्थं प्रोक्ता
पुरश्चर्या किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ५१ इति श्रीमहामायाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते पुरश्चर्या प्रकाशः
षष्ठः ॥ श्रीदेव्युवाच अस्मिन्घोरे कलियुगे स्वल्पा सिध्यति दर्पिताः भविष्यति जनास्तेषां स्थिरा सिद्धिः कथं
भवेत् अधैर्यवशादिहहि स्ववंशदेवकृपा तथा मोक्षः कथं साधकस्य तथा वद कृपानिधे ईश्वर उवाच अहं का
रपरित्यागात्काम्यकर्मविवर्जनात् स्वधर्माचरणात्सर्वमनायासेन जायते यत्कर्मशास्त्रे निषिद्धं तत्परि
त्यजेत् विहितं कुर्वीत सिद्धिः स्यादत्र परत्र की ४ तत्रादौ कथयिष्यामि निषिद्धानि सर्वैः सह देवस्यानेगुरुः

र्यं

९२

स्थानेश्मशानेचचत्वरेपथे ५ पादुकासनविण्मूत्रमैथुनानिविवर्जयेत् प्रमत्तामत्तमत्तांकन्यांपुष्पिणींपतितांस्त
नीं ६ विरूपांमुक्तकेशींकामार्तांनीचननिंदयेत् कन्यायोनिंपशुक्रीडांदिग्वस्त्रांप्रकटस्तनीं नालोकयेत्पर
द्रव्यंपरदारांश्चवर्जयेत् धान्यगोरुदेवाग्निकोशपुस्तकसंमुखे नैवप्रसारयत्पादौनेवैतानिविलंघयेत् आ
लस्यमदसंमोहक्षपापैशून्यविग्रहान् असूयामात्मसंमानंपरनिंदांचवर्जयेत् लिंगिनंव्रतिनंविप्रंवेद
वेदांगसंहिताः ९ पुराणागमशास्त्राणिकल्पांश्चापि न स्पृशेत् युगंमुशलमश्मानंदामचक्रीमुलूख
लं सर्पसंमार्जनीदण्डध्वजंवैत्नर्यमायुधं करणंचामरंछत्रंदर्पणंभूषणंतथा भोगभोग्यानिचान्यानियागद्रव्या
णियानिच महास्थानेपुवस्तूनियानिशादेवतालये दिव्योक्तानिपदार्थानिभूताविष्टानियानिवै लंघयेज्जातुनैता
निपदास्पृशेत् योगाष्टीलोकविद्विष्टायाचस्वैरविसर्पिणी परहीसात्मिकायाचनतामेवतरेत्क्वचित् प्रतिग्रहंन
गृह्णीयादात्मभोगविधित्सया देवतातिथिपूजार्थयत्नतोप्यर्जयेद्धनं विभीतककरंजार्कस्नुहीछायांनसंश्रयेत् लं
घेद्दीपमनुष्याणामन्येषांप्राणिनांतथा नखाग्रकेशनिर्धूतस्नानवस्त्रपटोदकं पतत्स्पर्शंत्यजेद्दूरंखरश्वाजरजस्त
था लिंगस्थानंचनिर्माल्यंनाद्याद्यानेवचलंघयेत् नग्रामवाहयेत्सर्वदयाह्याशिवदीक्षिते नलंघयेद्गुरोश्छायांतास्तत्रैरन
वदेत्तथा अप्रियंचतथाकालेकामक्रोधौविशेषतः १० नाप्रक्षालितमुखोब्रूयाद्गुरोरग्रेकदाचन अदेहंनंदेवपूजांवरा

से॰ त॰
९३

रोचक्षेपरिवर्जयेत् । पादुकायोगपट्टादि गुरुविक्रान्तिसादरं नलंघयेत्स्पृशेन्नैव तत्समं दत्तं न धारयेत् । पर्यंकश
यनं तद्वत्तथा पादप्रसारणं । अंगभंगं चलालोचनं कुर्यान्न गुरुसंनिधौ ॥ २२ ॥ छायां न लंघयेत्तस्य गच्छेन्नाग्र
तो गुरोः । न कुर्वीत गुरोरग्रे प्रभावं शिष्यसंग्रहं । अहंकारं न वीतनोल्वणं धारयेद्बुधः । प्रगुरोः संनिधौ नैव
स्वगुरुं प्रणमेद्बुधः ॥ २५ ॥ नमस्काराय चोद्युक्तं गुरुर्दृष्ट्वा निवारयेत् । नितियोगं गुरोर्द्द्याद्यष्मदा नैव भाषये
त् । श्रीनाथदेवस्वामीति बोधने भाषणे वदेत् । आज्ञायामापरिभ्रंशे सपथे गुरुसंस्तिते । न कुर्यात् शिवसंज्ञे
वा प्रसादे न क्रियेत चेत् । तदर्थं निर्वहेद्यत्नादंते प्रजाजपाकृतीः । अनिर्वाहेत्तकार्यस्य यदर्थं सपथः कृतः
प्रायश्चित्तं मनोः कुर्यान्मूलाख्यस्य सहस्रकं । लोकोद्वेगकरी या च या च मर्मणि कृन्तिनी । स्थित्युद्वेगकरी या
च तां गिरं नैव भाषयेत् ॥ ३ ॥ रम्यमप्युज्वलमपि मनसापि समीप्सितं । लोकविद्वेषणं वेषं न गृह्णीयात्कदाचन
तेजोमान्यः समाचारानैहिकामुष्मिकोचितान् । आचरांस्तादराक्कान्तिं दीप्तितः सोऽधिगच्छति । सामान्यस्ति
ह्रोदद्यार्थं परेषां न कदाचन । प्रयोक्तव्यः स्वस्य मंत्रो महापद्यपि साधकैः । गरुडं भूतयादेच भयात्स्वार्थेन
वा पुनः । कृपया परया कुर्यान्नाद्यैषु त्रसंसहि । यत्र तत्र परीषा(वा)दो मात्सर्यात्क्रियते गुरोः । तत्र तत्र न वस्त
व्यं प्रयायात्स्मरन्हरिं । विष्णोः शिवस्य शास्त्रस्य वेदस्यार्कगणेशयोः । भवान्यायेत्रनिंदा तासिंस्थाने वसेन्न

ला

९३

93

कर्मणा मनसा वाचा न हिंसेत्परदायकान् सदीक्षितेन नो कार्य्यं शापानुग्रहकर्मणी ४२ न तेन मंत्रो चोक्तव्यो मुद्रा वा स
मयाश्रपि सिद्धमंत्रस्य कर्त्तव्यं त्रिविधं परिकीर्त्तितं नित्यं नैमित्तिकं काम्यं तत्रादौ नित्यमुच्यते देवं गुरुं गुरुस्थानं क्षे
त्रं क्षेत्राधिदेवताः सिद्धासिद्धाद्यासादिवांश्च श्रीपूर्वं समुदीरयेत् धारयेदार्यवे सत्यं सौ शीलं समताधृतिं ४३ शा
न्तिं दयामवस्थां च दिव्यां शक्तिं च सर्वदा गमनागमने कुर्यान्नगनं गुरुपादुके पश्चात्पादेन तिष्ठेत्तत्र ए
च गुरोर्गृहात् मनःपुत्रादिरहितः केशश्मश्रुविमूर्ध्वनात् सोमसूर्याग्नितेजस्यं च गवाश्वत्थादिनं च गो भाव
येद्दैवतो विलंघ्य गुरुविप्रशरीरगां मन्यते मातापितरौ विलंघ्य तदर्दृत्रियातिथिं तेयो विद्यापयत्रयो विलंघ्य तन्माद्दैयश्च
विद्युवत् स्वान्तुस्थानेन यत्कर्म संवेसर्वं स्वगोपयेत् मंत्रगुप्तिश्च कर्त्तव्या सततं मंत्रसिद्धये गुरोर्नाम न शृक्की
याद्देदेवाधूपकेविति ॐ श्रीपूर्वं गुरोर्नाम देवनाम तदुच्चरं पादशाहुः समेतोयं नतमूर्द्धांजलीयुतः जपस्तंतं च
वदेन्नाम तिष्यर्भिचहरे र्मम नित्यं नैमित्तिकं काम्यं सोपदेशः पूर्वं पूर्ववतः अन्यथा भजने देविकरोत्यापमरूप
रो मन्यहं क्रियते ह्याज्ञामात्रेन नित्याप्रकीर्त्तिता नैमित्तिकापि तत्संख्या पंचत्रत्यापरंदिने अभावोपि कदाचित्
स्यान्नित्यनैमित्तिकात्मियं शुद्धानैमित्तिकाश्चाज्ञा प्रोक्ता विंशतिभेदिका ५· पर्वाणि च महायात्राव्यतिपातः सवे
ष्टतः मन्वादयो युगाद्याश्च वेदांगदेवताभवं शुष्याश्च रविवाराश्च त्रि गुरूणां स्वकीयकं जन्माहश्चापि दी

मे॰
तं॰
९४

तायादिवसंनवरात्रके गंडान्तान्यथपूजायामावश्यकदिनंस्मृतं विशेषात्रकृतायस्मिन्पूजाभवतिनिष्फला ५२
देशिकाममनेचैववीरस्वजनदर्शने चंद्रसूर्योपरागेचलाभेहोमेव्रतोत्सवे पीठेपीठगमेपुण्यपतीर्थेदेवत
दर्शनेरोगेष्वापत्सुदोषमुद्रःसंगेजुर्निमित्तके पत्नकालंयथाप्राप्तंयथाद्रव्ययथोचितं यथाबलंयथादे
शंतथापूजांसमाचरेत् नैमित्तिकार्चनेकालाःप्रातर्मध्याह्नसंभवाः प्रदोषरात्रिविच्छिन्नशरविविलीशशक्ति
जा दमनेनचयोदेवंवर्षमध्येनपूजयेत् तस्यकर्षकृतंपूजाफलंशक्रातिकामवात् चैत्रादयस्त्रयोमासाः
प्रशस्ताःपूर्वपूर्वतः अष्टमीनवमीपूर्णिमास्यमाचचतुर्दशी एतन्मध्येतकस्याश्चित्स्यादिनेतुप्रदोषके
कृतनित्यक्रियःशुद्धोयुक्तःसामयिकैर्जनैः ६ दमनस्यसमीपन्तुगत्वासनउपाविशेत् प्राणायामत्रयं
कृत्वाऋष्यादीन्विन्यसेत्ततः कामभस्मसमुद्भूतरतिबाष्पजलोद्भव ऋषिगंधर्वदेवादिमोहनायनमोस्तुते ६२
सांवत्सरिकपूजायाःपरिपूर्णत्वसिद्धये दमनःत्वंसमायाहितमस्त्वचनमोस्तुते विप्रप्रसादसंभूतअत्रत्वंस
न्निहितोभव शिवकार्यंसमुद्दिश्यनेतव्योसिप्रियाज्ञया एवंदमनमामंत्र्यकामदेवंतथारतिं प्रीतिंचपूज
येत्तत्रतन्मंत्रेणसाधकः तारःक्लींकामदेवायनमइतिवातरः श्रींश्रींश्रींश्रींक्रोंमितिप्रोक्तारत्यैह्व्वाष्ट
वर्णकः रतिस्थानेप्रीतिपदादयमप्यष्टवर्णकः ततस्वशङ्कमागच्छेद्वितीयेदिवसेपुनः ६ कृतनित्यक्रि

९४

यः स्वेष्टयुक्तोदमनमावजेत् उत्पादयेद्धेदयह्रास्वमलस्यास्वमंत्रतः ९८ गृह्यमानीयततोयेनमंत्रेनानेनसेचयेत् ॐ
अघोरेभ्यैंचघोरेभ्यो चघोरेभ्यो मितिकीर्तयेत् घोरघोरतरेभ्यश्च सर्वेभ्यः सर्वसर्वेभ्यः नमस्तेरुद्ररूपेभ्यः श्रीश्रीमिति
मनुस्मृतः ७० चतुस्त्रिंशदक्षरात्मादमनंतेनिधापयेत् पूजास्थानेचपीठादेनवांशान्तस्यकारयेत् कृत्वा
चाष्टदलंपद्मंतत्रभागान्विन्यसेत् चंदनागुरुकर्पूरकुंकुमैर्लेपयेच्चतान् आग्नेदेशीवीजवर्णैर्विंदुमद्भि
र्नमोन्तकैः पृथक्पूज्यास्तु तद्वीजसहितमलवर्जी ॐ नमो इतिमध्येचामंत्रमस्त्रेणरक्षयेत् विम्बमद्भावधा
पयामयेद्दमनोपरि अस्त्रमंत्रेणाथनूतनवस्त्रेणाच्छादयच्चतं रहसिस्थापयेदेतत्संप्रोक्तमधिवासनं द्वितीया
न्हितनः स्नात्वानित्यकृत्यंसमाप्यच पुण्याहवाचनंकृत्वादमनंतंसमानयेत् पूजास्थानेप्रकृवीतसर्वतोभद्र
मण्डलं तस्याष्टदिक्षुसंस्थाप्याच्छदाः स्वर्णादिनिर्मिताः मध्यथवाकुंभमेकमशक्तस्यापयेत्ततः तत्रस्वासनप्र
ज्ञादियोगपीठान्तमर्चयेत् तस्यदक्षिणदिग्भागेसिंदूरेणाष्टपत्रकं पद्मंकुर्यात्तुतद्युग्मेवेष्टितंभूपुरेणच पंच
वर्णरजोभिश्चकर्णिकायामशोककं लिखित्वाप्रार्थयित्वातंपूजयेच्चंदनादिभिः ८० अशोकायनमोस्तुभ्यंका
मस्त्रीशोकनाशकः शोकार्तिंहरमेनित्यमानंदंजनयस्वमे तस्यदक्षिणतस्ताद्दङ्मण्डलेपूजयेत्ततः वरस्व
रूपंकालंपंचरंगैर्विचित्रितं नद्यादिमलयान्तायःकालरूपोमहावलः कलयत्यपिविश्वंयस्तस्मैकालात्मनेनम

मे॰
तं॰
९५

मः अशोकस्य ततोथ स्यात्रिकोणे मण्डले शुभे मण्डूकादितलान्तान्तं पीठपूजां समाचरेत् तदाहोष्टदले शोकः शक्त्या
ष्टकसमर्चनं सौभाग्यं च तथा हृद्यां हर्षां चापि धृतिं रतिं प्रीतिं च संगमां निर्वाणाख्यां मध्येऽनङ्गकामं च आवाह्य काम
देवं च तन्मायत्र्या तदनन्तरं कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमही तन्नोऽनङ्गः प्रचोदयात् कृत्वा प्राणप्रतिष्ठां च ततो
मुद्राः प्रदर्शयेत् पाशांकुशधनुर्बाणाभिधा ध्यायेत्ततः परं रक्ताम्बरं रक्तवर्णं रक्तगन्धानुलेपनं रक्तमाल्यं च तत्
रुणं वामदक्षिणयोर्युतं रत्या प्रीत्या च कोदण्डपुष्पबाणमथः करे ऊर्ध्वं पाशांकुशो पूज्य पूर्वोक्तमनुभिस्त्वयं
रक्तवस्त्रपरीधानां सर्वाभरणभूषितां पद्महस्तकरां गौरवर्णां ध्यायेद्रतिं शुभां श्यामवर्णां रक्तवस्त्रां सर्वाभरण
भूषितां ताम्बूलास्यां भजे प्रीतिं घटपुष्पलसत्करां अग्रेऽनङ्गकामदेवस्य वसन्तं परिपूजयेत् सुधाकुम्भं वामहस्ते
दक्षिणे कुसुमाकरं कदम्बवनमध्यस्थं रक्तमाल्याम्बुकाहृतं ध्यायेद्वसन्तं गौराङ्गं स्वरूपं लोकमोहनं वसन्ता
य हृदयं तस्य सम्पादरोमनुः पूजायै यततो ग्नीशरद्वोवायव्यमध्यतः चतुर्दिक्षु च षट्दीर्घयुगनङ्गस्य बीज
कं पठित्वा हृदयादीनि षडङ्गानि प्रपूजयेत् तदग्रे अष्टदले देवमुखे तत्तत्प्रदक्षिणं कामं भस्मशयं स्त्रानेगमन्म
थमेवच वसन्तस्य सखायं च स्मरमित्रं धनुर्धरं पुष्पबाणं तदग्रे तु लोकेशानायुधानि च ततस्तु कामगायत्र्याय
थाशक्त्या जपं चरेत् वसन्तं कामदेवं च शोकाम्भां प्रार्थयेदिति ९९ वसन्ताय नमस्तुभ्यं हृद्यगुल्मलताप्रिय सहस्र

९५

९॰

९५

मूलमंत्राह कामदेवाय नमोस्तु ते ॥ नमोस्तु पुष्पबाणाय जगदानंदकारिणे मन्मथाय जगन्नेत्रे रतिप्रीतिप्रियाय
च ॥ कामदेवं प्रणम्याथ मूलं न्यासं समाचरेत् आवाहयेन्मध्यकुंभे देवं सांगं च पूजयेत् आवाहितोसि देवेश स
र्वः कालेमयाविभो कन्दर्प्पं तु यथालाभं पूजां पर्वत्वदाज्ञया इति सावरणं देवं मदनैः पूजयेत्ततः धूपदीपा
दिकं दत्वा नित्यहोमं समाचरेत् द्रव्यैस्तु हेवकल्पोक्तैर्होमस्तु त्रिगुणो जपात् पूजाशेषं समाप्याथ प्रार्थये
द्देवतामिति सर्वरूपजगन्नाथ वांछितार्थफलप्रद ॥ पूजया परया मे देव कामान्कामेश्वरेश्वर एवं सं
प्रार्थ्य देवेशं विसृज्य च गुरुं ततः द्रव्याद्यैस्तोषयेद्विप्रान्भोजयेदिति तद्विधिः पवित्रनाम मनाग्यवरोद
नस्तु संभुना पवित्रारोपणं येन तु न कृतं तत्फलेन व कुर्यान्मिथुनसंक्रान्ते तुलासंक्रमनावधि आषाढ
उत्तमो मासः श्रावणो मध्यमो भवेत् हीनो भाद्रपदः पक्षेतः स्तन्मध्यमोसितः अष्टम्यां च चतुर्थ्यां
च चतुर्दश्यां पवित्रकं ॥ नवम्यामपि कर्तव्यं कृत्वादिषु यथाक्रमं सौवर्णं राजतं ताम्रं कलौ कार्पासजं
शुभं पद्मजं तु गृहस्थानां वनस्थानां तु वाल्कलं पद्मजान्तं सौगतानां दुग्धजाणं होममिष्यते वहूनां दर्भसं
जातं वैश्यानां तु शशोल्लवं मुञ्जजातं व्रतस्थानां प्राविकं सर्ववैष्णवं स्वरस्तुनव सूत्राणामष्टोत्तरशतैः
स्तरैः पवित्रं परमं प्रोक्तं तदर्द्धं मध्यमं स्मृतं कनिष्ठं सप्तविंशत्या तावद्दशांगुलदैर्घ्यकं पूजावरणदेवानां तु स्यात्तिर

ने॰
तं॰
९६

96

चयेद्बुधः ५ षट्त्रिंशद्ग्रन्थयः श्रेष्ठे चतुर्विंशाच्च मध्यमे द्वादशे च कनिष्ठे स्युरथान्यच्च पवित्रकं ब्रह्मस्थानेस्य वि
स्तारं दैर्घ्यमानं पवित्रकं अष्टोत्तरशतैः सूत्रैः कृतं तावत्तुल्यैश्च ग्रन्थिभिः विनानं च निबध्नीयाद्ब्रह्मस्थानेर्द्धतन्तुनान्
स्कंधाच्च नाभिपर्यन्तं दशग्रन्थिसमन्वितं कुमन्त्रानो च शिख्योनो पवित्रं तद्द्वादशं तं अन्यथा स्वेच्छया कुर्य्यानंत
ग्रन्थियुतानि च ग्रन्थीनां वेष्टनं श्रेष्ठं षट्त्रिंशद्भिश्च तन्तुभिः चतुर्विंशतिभिर्मध्यमधमं भानुभिः स्मृतं ६
ग्रन्थयो वर्ममन्त्रेण कर्तव्याः प्राग्विनेन ततः गन्धौ सामयिकैः सार्द्धं पवित्राणि समानयेत् ब्रह्मस्थाने यसिंदू
रकुंकुमारक्तचंदनैः कस्तूरीविपुलाताभिर्गैरिकाद्यैर्विचित्रयेत् ग्रन्थिस्थानेषु संस्थाप्य पीठं तन्नवतन्तुषु
देवतान्नवकं पूज्य ओंकारं चन्द्रमास्तथा वह्निर्ब्रह्मा नागगुरू रविश्चापि सदाशिवः सर्वदेवाश्चापि पूज्या शि
रोमंत्रेण मंत्रयेत् अभ्युक्षयेच्च हृन्मंत्रेणास्त्रमंत्रेण रोधयेत् तेषां दशग्रन्थिषु च संपूज्या दशशक्तयः ५
क्रिया च पौरुषी वीरा गायत्री चापराजिता विजया च मुक्तिः सदाशिवो मनोन्मनी पवित्रेषु ततः पूज्य मूलमं
त्रषडंगकं चटेषु निक्षिपेत्तानि गन्धपुष्पयुतानि च सर्वौषधीपञ्चरत्नयुतानि प्रच्छादयेत्ततः वस्त्रयुग्मेन नीलं
च वज्रं मुक्ताफलं तथा पद्मरागं मरकतं सर्वौषधिगणस्त्वयं रजनीद्वयसिद्धार्थकुष्ठमुस्ताप्रियंगवः ला
मज्जशेफलिनीमुरामांसीचलोध्रकं वेधयेच्च वितानाद्यं पवित्रं च महत्तथा ३ कृत्वा न्यासादिकं तत्र भगवन्

९६

जं प्रकल्पयेत् संतोष्य च गुरुं पश्चाद्दक्षिणाद्यैः पवित्रकं कुंभे देवं समावाह्य यजेदावरणैः सह २१ देवायं वलमंत्रे
ण पवित्रस्य समर्प्पणं देवतेभ्यः पवित्राणि दत्वा होमं समाचरेत् मूलेन वह्नये दद्यात्पवित्रं प्रजयेच्च तं संतोष्य
च गुरुं पश्चाद्दक्षिणाद्यैः पवित्रकं दत्वा तस्मै स्वविसृष्टं तत्कृत्वा प्रणतिं चरेत् गुरोरनुज्ञया कुर्यात्स्वयं पवित्रधारणं २४
दत्वा सामयिकेभ्यश्च ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः तेभ्यो दत्वा पवित्राणि दीनानाथांश्च तर्प्पयेत् दत्वा च भूयसीं पश्चा
त्स्वयं भुंजीत वाग्यतः अतिस्पष्टोत्र संक्षेपात्कः पवित्रारोपणे विधिः काम्यकर्माणि वक्ष्यामि तत्रादौ शांतिरुच्यते
शांतिर्नाम मनुष्याणां रोगकृत्यादिनाशनं षोढा विभज्याहोरात्रं पंचमेंशे तु शांतिकं हेमंते च प्रकुर्व्वीत नाशा
पश्चलते जदा वायुस्तदास्पयतते तस्मिन् शांतिकमाचरेत् श्वेतवर्णेन निर्माय चतुरस्रं तु मंडलं पूजयेच्च
जलं चादौ देवं वीजेनात्र शांतिके उत्तराभिमुखो भूत्वा शांतिकं तु समाचरेत् ४ शांतिकादौ रतिः पद्मा पद्म
मुद्रां प्रदर्शयेत् वद्धपद्मासनस्थो यन्नमोन्तः शांतिके मनुः शांतो कुशासनं तत्राख्यं होमयेत्स्रग्मुद्रया
मुक्ताकनिष्ठिका यत्र कृयते सा मृगी भवेत् त्रिमध्वक्तास्तु दूर्वास्तु शांतिके स्याद्द्विजन्मसु अथ वश्यं प्रवक्ष्या
मि स्वायत्तीकरणं तु तत् देवरक्षोराजलोकसर्प्पस्त्रीहयहस्तिनां प्रथमेंशे तु वश्यके सर्वं संतत्र व प्रसि
ध्यति नासा देवहते वायुरग्निर्नत्त्व वहेद्यदा वश्यं कुर्यात् त्रिकोणे तु देवं वीजेनाग्निरञ्जनं ४५ रक्त

मे॰ तं॰ ५७

वर्णेन निर्माय वपुः पूर्वमुखस्थरेण वारुणीं संपूजयेद् हेमपाशमुद्रां प्रदर्शयेत् ४८ स्वस्तिकासनमारुह्य स्वाहान्तं मं
त्रमुच्चरेत् छागलेचर्मवश्ये स्याद्धोमयेन्मरगमुद्रया ४९ रक्तद्रव्यैस्तु होमो ध्यानमारक्तकमतं मरणात्मविद्यामि
त्रदेविशाखा वाक्कृत्तिकात्र तु अथ स्तंभं प्रवक्ष्यामि तत्र योगनिवारणे गजराजोरगव्याघ्रादिककोपनिवारणे शि
शिरे स्तंभनं प्रोक्तं षष्ठांगेन तु दिनस्यतत् अग्ने रपां च सैन्यस्य क्रुद्धस्य विषदंष्ट्रिणो ५० तर्पणार्घ्यमेष रक्तमिश्रितं
तोयमावहेत् जानुभ्यामवनीं गत्वा स्तंभनस्य क्रियां चरेत् जारचौदरुजा स्तंभो यथर्मः प्रेतादिरसा नासादण्डे
नमलग्रावायुश्चेन्दुदयो भवेत् स्तंभकर्म तदा कुर्याल्लं बीजेन वसुंधरा अष्टवज्रयुते पीठे मण्डले तां समर्चयेत् ५१
प्राङ्मुखः स्तंभनं कुर्यादिमां तत्र प्रपूजयेत् विकटासनगो देव्या गदामुद्रां प्रदर्शयेत् स्तंभने वषडन्तश्च होममं
त्रः प्रकीर्तितः गजचर्मासनं स्तंभे मुग्गीमुद्राकृतो तथा पीतद्रव्यैश्च तत्र होमः पीतवस्त्रादिस्रक्स्वयं स्तंभने भर
णी चित्रा रोहिणी चोत्तरात्रयं अथ विद्वेषणं वक्ष्ये प्रीतिनाशः सतुदयोः ग्रीष्मे विद्वेषणं भ्यस्व षष्ठांगेन तु हिती
यके नासायां मध्यगे वायौ खोदये हेषणं मतं वह्निले धूम्रवर्णेन मण्डले च समर्चयेत् हं बीजेनाथ विद्वेषे नैऋत्याभि
मुखश्चरेत् धूम्या धूमावतीं देव मुद्रा तमृशाला भवेत् होममन्त्रः फडन्तोत्र विशेषुत्कटुकासने विद्वेषजं वृकचर्म
लोहासने मथापि वा ५२ धूम्रवर्णैश्च होतव्यं नाहगवस्त्रादि साधकः आर्द्रा च त्रयं मूलं ज्येष्ठा विद्वेषणे मता ५३

97

58

उच्चाटनेमथोवक्ष्येतद्दीर्णांप्रवासनं प्राहुरुच्चाटनेशस्तान्विषद्गोगेदिनस्यच ८२ तिर्यग्गतेसमीरेतुवायुर्वह्नितितत्वकं शत्रोरुच्चा
टनेकुर्याद्यंवीजेनतमर्चयेत् षट्कोणमण्डलेवायोः कृत्स्नंषष्ठिंद्धलोलितं मृगचर्मासनंतत्रवायव्यास्यश्चकर्माणि धूम्रासंदृश
येमुद्रामशांतिनीमदर्शयेत् वज्रासनेसमारूढः फडन्तंस्फुरन्तमन्त्रः धूम्रमुच्चाटनेध्यानं कृत्स्नमंडखेस्तथाऽऽनेत् उच्चाटनेति
प्रभेषुचरमेषुप्रशस्यते मारणंप्राणहरणंशत्रूणामीरितंतत् मारणेवर्जयेद्विप्रानन्यांस्त्रापिसुधार्मिकान् स्त्रीबालयति
दिक्षेषुराजवैरिषुयोजयेत् स्वदोषतोवालोकानांरक्षार्थंचातदाचरेत् नेतल्लोभाद्भयाद्वापिकुर्यान्मैत्रींनमारणं प्रायश्चित्तंच
कर्त्तव्यंदेवितद्दोषशान्तये अयुतंप्रजपेन्मंत्रंजुहुयान्नावदेवहि मधुनैःपायसैःकृत्स्नतिलैर्वाघृतसंप्लुतैः ७८ अग्निमरक्ता
प्रकर्त्तव्याकर्मकालेसदाबुधैः अस्फुटचतुर्थषष्ठांशःशान्मारणेकर्माणि वश्यवन्मारणेकार्यंपूजायंवह्निमंडले दक्षिणा
भिमुखेकुर्याद्रुद्रकालींसमर्चयेत् दर्शयेत्वज्रमुद्रांचविशेद्वज्रासनेऽऽनेत् हुंकारान्तेनमंत्रेणमाहिषंवाथलोहजं आसनं
स्फुकरीमुद्राकरसंकोचतोभवेत् ध्यानंकुर्यात्कृत्स्नवर्ह्णीकृत्स्नद्वैयस्त्र्यजनं उग्रनीदोषुधिस्मेषुस्वस्यचंद्रवलादिके शत्रो
स्त्रेनहलाभावेचैकपादोपरिस्थितः उस्मादकंसमरिचंतर्पणार्थंतमारणे तिष्ठन्कुर्यान्मारणंवाभूमौपादंनिवेशयेत् वाम
पादेनविष्टःसन्नचरेन्मत्रतत्तर्पणं प्रकीर्णोन्यथवदन्तेषुभिराघ्नतत्रच दक्षिणाभिमुखःकुर्यान्मेषीचर्माणिसंस्थितः लो
हासनगतोवापिसुकुर्यान्मुद्रयाऽनेत् धनसिद्धिकरंकर्मपश्चिमाभिमुखश्चरेत् मृगांतेचित्रमेवेषुदेवध्यानंनराजसं गोच
र्माणसनेमोहेस्वाहान्तंमंत्रमुच्चरेत् हरिद्रामिश्रितंतोयंतर्पणार्थंप्रयोजयेत् ८८ स्वातीचरोहिणीनक्षत्रेष्टाचापिसुखासन

अथ सर्वाणि कर्माणि रौद्रमेदं प्रसाधयेत् ८१ नानाविधेषु कार्येषु व्याघ्रचर्मसमीरितं सर्वरत्ननिभाकारं ध्या-
येद्विश्वलमानसः ८२ पीयूषवर्षसंयुक्तं पूर्णचंद्रसमप्रभं ध्यायेद्देवं विधेयं वापि सर्वकार्यप्रसाधने आयुः-
करस्तु श्रवणे देवं ध्यायेच्च राजसं अपमृत्युजये प्रोक्तं पूर्वाचैवोत्तरात्रयं वषडन्तो होममंत्रे ध्यायेद्राजस
दैवतं आकर्षणं वह्निकोणसंमुखस्तु समाचरेत् वषडोक्तमविलंबेन माकर्षे कार्यसिद्धये सर्वज्ञानप्र-
सिद्ध्यर्थमीशानाभिमुखो भवेत् सर्वविज्ञानकार्येषु श्वेतकेवलमानसं पुष्ट्यादिसाधने मंत्रो वौषडुल्ल-
भसंयुतः हंसीस्यात्तर्जनी मुक्ता मुद्रा होमे तु पौष्टिके यथोक्तदेवताध्यानं कुर्यात्पौष्टिककर्म्मणि सर्वत्र
भयनाशाय वषडन्तोऽन्तो मनुः महाशोषसमायुक्तं ध्यानं वैरिभये भवेत् ८९ मंत्रभंजनकार्येषु वषड-
न्तोऽन्तो मनुः खड्गनेत्रफडन्तस्याद्धोमे ध्यानं तु तामसं ९० सौम्यायोदङ्मुखः कुर्याज्जपचवककर्म्माणि क-
ल्पान्तान्निसमं युक्तं ध्यायेद्देवं च तामसं ९१ अथ वक्ष्यामि काम्यादौ संपूज्या याश्च देवताः नित्यं समर्चयेद्दिक्षु
वारेसौतिथीश्वरं नक्षत्रेसंततः पूज्यास्तत्तत्कर्माधिदेवताः तेनार्चयेदिष्टदेवं ततो होमं समाचरेत् ९३ क्रमा-
द्वारेश्वरौ सूर्यशिवौ सोमाम्बिके तथा गुहांगारौ तु विष्णू च चतुर्वक्त्रहरस्मृती ९४ शक्रेन्द्रौ शनिकालौ च
सूर्यादौ पूज्यतामन्तु ब्रह्माविधाता विश्वश्च यमः शीतकरो गुहः ९५ इंद्रश्च वशवो नागा धर्मः शिवदि-
वाकरौ कन्दर्पश्च कलिर्विश्वेदेवाश्च पितरस्तथा ९६ अश्विनौ च यमो वह्निर्ब्रह्मा चंद्रः शिवादितिः गुरुः

५=२

सर्पाश्च पितरो भगोर्यमदिवाकरौ १७ त्वष्टा वायुरथेंद्राग्नी द्वौ मित्रश्चेश्वरः निर्ऋतिश्च जलं विश्वेदेवाश्चा
पि विधिर्हरिः वसवो वरुणोजैकपादो हिर्बुध्नपूषकौ नक्षत्रेशा इमे साभिजित्कार्द्दष्टौ च विंशतिः प्रणवा
दिचतुर्थ्यन्तान्नामा च समन्विताः एते षां नाममंत्रास्तु यायाः पूजादिसाधने २० सिद्धमंत्रः प्रकुर्वीत का
म्यकर्माणि नान्यथा कृतानि विपरीतानि भूत्वा निरयमाप्नुयात् १ गुरुभक्तः शुचिः स्नातः काम्यकर्मवि
धानवित् आत्मनश्च परस्यापि काम्यकर्माणि चाचरेत् षट्कर्माणि परार्थे च कुर्य्यान्मंत्रविदुत्तमः एते
षामेव कुर्वीत नान्येषां न कदाचन २ राज्ञो वा राजपुत्रस्य धनाढ्यस्येतरस्य च आस्तिकस्याविभक्तस्यान्या
यार्जितधनस्य च। कृतज्ञस्य वदान्यस्य गुरुदेवार्चकस्य च सुशीलस्य सुभक्तस्य कार्यं कुर्य्याच्च देशिकः
राजा कारयिता न्यो वा साधकं प्रणिपत्य च कृत्वा यात्कर्म कर्त्तारं दीक्षोक्तविधिना ततः साधकः प्रयतो भूयात्
सम्यक् संतोषवान् शुचिः जितेंद्रियो जितक्रोधो मानदंभविवर्जितः नित्यनैमित्तिकरतः कुर्य्यात्काम्यान्यनेक
धा क्रूरकर्म यथोक्तं तु कृत्वाभ्यंगं समाचरेत् स्नात्वा सावरणां सांगां पूजयेदिष्टदेवतां अष्टोत्तरसह
स्रं च रक्तार्थं प्रजपेन्मनुं ४ मारदत्तरक्षेत्यक्त्वा चनवादेवसमुत्सृजेत् अन्यैः सुहृद्भिः सुस्निग्धैर्गात्ररक्षां च
कारयेत् ५ मृत्युंजयादिभिर्मंत्रैः सूर्य्यसेवार्घ्यदानकैः जपहोमार्चनाद्यैश्च ब्राह्मणाराधनादिभिः ६ प्रयोग

५

करणंसम्यग्गुरुतःशास्त्रतस्तथा ज्ञात्वाप्रयोगान्कुर्वीतनान्यथादुःखमाप्नुयात् १२ ततःकारयिताराजाते
षयेत्साधकंधनैः प्रणिपत्यमनुक्तश्चापियथास्यात्तुष्टिमांस्तथा सिद्धमंत्रस्यसिद्ध्यंति षट्कर्माणिनसंशयः
नैवसिध्यन्त्यसिद्धस्यदेवताशापमाप्नुयात् काम्यप्रयोगकाराणांपरलोकोनविद्यते प्रयोगसिद्धिरेवैषां
फलमन्यन्नविद्यते १५ होमतर्पणमंत्राद्यैर्नानाध्यानविशेषकैः आत्मनेश्चपरस्यापिषट्कर्माणिस
माचरेत् एकलक्षजपेन्मंत्रीध्यानविन्यासयोगतः प्रयोगदोषशांत्यर्थमात्मरक्षार्थमेवच १७ न
चेन्नफलमाप्नोतिदेवताशापमाप्नुयात् अग्निप्रभाधूम्रवर्धानिगंधाशिखाकृतीः १८ हृतचेष्टादिकंज्ञा
त्वाकथयीतशुभाशुभं मंत्रतत्वानुसंधानंदेहावेशादिलक्षणं १९ गुरुभक्तिःसदाकार्य्याकर्मकाले
विशेषतः ऐहिकामुष्मिकानांतुगुरुदेवपरायणं २० मारणोच्चाटनादीनिक्षुद्राणांवाममार्गिणां
क्षुद्रदेवाःसाधयंतिसुखंदातंननेतुमां परनिष्ठापराणांतुवामिनोपरनाशतः यावद्दिष्टंतावद्देवनप्र
तिष्ठापनादिकं २२ दाक्षिणात्यानकुर्वंतिकदाचिदपिदुष्कृतं अधिकारादिलाभार्थेलाभार्थेचाचरंतिचे २३
तेषामनोवशाद्बुद्धिःपरलोकस्तुशाश्वतः येकुलद्वयसंमुद्राकल्पाकेनैवसंस्कृताः तेचेत्रिपतितावामेपातकं
किमतःपरं इयंप्रोक्तानराचार्याकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि २५ इतिश्रीमेरुतंत्रेशिवप्रणीतेसिद्धिस्थिरीकरणप्रकाशः

श्रीदेव्युवाच मुद्राणां लक्षणं ब्रूहि यास्त्वया वामदक्षिणे सर्वदेवप्रियायाश्च पूजासाफलदायकाः १ शिव उवाच व
देवि यथनामपूर्वाणि मुद्राणां लक्षणानि च निसंयकृतेन सर्वा देवाः स्फुरन्तस्यै सांनिध्यदाः २ अंकुशाख्या भवेन्मुद्रा पृष्टे
नामाकनिष्ठयोः अंगुष्ठतर्जनी वक्रा सचला चापि मध्यमा ३ साकुंभमुद्रा हस्ताभ्यां सार्वकाशो निबध्यते यत्रैकमुष्टि
रंगुष्ठो दक्षो वामे समाश्रितः ४ वह्निप्राकारमुद्रा तु त्रिशूलाया युभौ करौ व्यत्यस्तावभितो वक्रे नयेदस्त्राद्व्यापि च ५
अंगुलीन्यासमुद्रा तु पंचांगुल्यस्पर्शेन क्रमात् अंगुष्ठेन चतस्रस्तु तर्जन्यां गुष्ठमेव च ६ हृदयाख्या भवेन्मुद्रांगुष्ठ व
र्ज्यप्रसारिताः चतस्रोंगुलयोन्यस्ता हृदयेन स्पर्शनतः ७ शिरोमुद्रा तु सा ज्ञेया तलपाशेः प्रसारितैः चतस्रोंगुलयश्चा
पि प्रसार्य शिरसा धृता ८ शिखामुद्रा तु सा ज्ञेया मुष्टिं चांगुष्ठपल्लवं बध्वा तेन शिखा स्पृष्टा शिखा मंत्रेण साधकैः ९
कवचाख्या तु विंयमुद्राष्टांगुल्यः कृतनालिकाः स्कंधादानाभिपर्यंतं प्राणेन स्पर्शक्रमो भवेत् १० त्रिनेत्रमुद्राख्यातेयंत
र्जनी दक्षनेत्रगा भाले मध्या तु नामा तु वामे ख्येन दिवौकसा ११ द्विनेत्रमुद्राख्यातेयं तर्जनी दक्षनेत्रगा मध्यमा वामनेत्रे
चस्त्र्यथ विश्वादिभेदयोः १२ अस्त्रमुद्रा समाख्याता सर्वारिष्टनिवारिणी अंगुष्ठतर्जनीमध्याभ्यां हस्तयोरभिशाहितैः निस
नैर्भिन्निके चैनाः अंगष्ठद्वस्य मुद्रिकाः अथ कामेप्यवक्ष्यामि षण्मुद्राणां तु लक्षणं १४ अंगुष्ठयोः पार्श्वयोगात्तर्जन्यौ सर
लेयुते मध्यमे मध्यमे चैव कररयोः पृष्ठलग्नपरे तथा १५ अन्योन्यां तर्गते किंचिद्विद्धस्वेव करपृष्ठतः पद्मानमस्का मुद्रा ललितायाः प्रकीर्तिता १६

मे० त० ८८

तर्जन्यौ सरले कृत्वा शेषाङ्गुल्यो न वै युताः कनिष्ठामध्यपर्वस्था वङ्गुष्ठो दोर्भिनामता १८ सरले तर्जनीमध्ये कनिष्ठानामि
केयुते अग्रयोस्तु कनिष्ठास्यो वङ्गुष्ठो द्राविणी भवेत् कनिष्ठामध्यमाङ्गुष्ठा तर्जन्यो विनतेर्युतः मध्यमे सरले शेषाः सुख
युक्तानु कर्षिणी हृन्मुद्रा सा दिसंकाम्येन तथा शेषा वागते पुच कृत्वा मुष्टिं पदो हस्तौ कृत्वाङ्गुष्ठो हृदि न्यसेत् २० शिरोमुद्रा
ललाटाग्रे कृत्वा मुष्टिं युतौ करौ कुर्यादङ्गुष्ठयसंलग्नौ तर्जन्यो मध्ये प्रसारयेत्: २१ शिखामुद्रा करौ युक्तौ कृत्वा मुष्टिं युताङ्गु
ता ज्येष्ठे त्वधः प्रसन्नाग्रे कनिष्ठे नर्धतः स्थिते २२ कवचाख्या प्रसन्नाग्रावङ्गुष्ठौ च त्रिकोणवत् तर्जन्यो तानये
न्मूर्ध्नि मेरवपार्श्वे करे हृदि २३ नेत्रमुद्रा तु सरला मध्या तर्जन्यनामिके धनुषाभं संयुता ग्रावङ्गुष्ठककनिष्ठिके २४
अस्त्रमुद्रा करं हृद्दास्फोटस्थापि तदनन्तरं तर्जन्याशश्च येताभ्यां ज्येष्ठाग्र चलिताग्रया २५ ज्वालिनी तु कनिष्ठाङ्गुष्ठा
युता वितरेतरं करयोस्तर्जनीमध्यानामा युक्तान चक्रिणाः धेनुमुद्रा कनिष्ठानामिके चान्योन्यहस्तयोः तर्जनी
मध्यमे चापि दक्षस्कंधे प्रदर्शयेत् २६ शंखमुद्रा तु वामाख्ये मंगुष्ठं दत्त मुष्टिं गं वामाङ्गुल्य ग्रदक्षीगुष्ठस्पर्शयोगो
प्रजायते योनिमुद्रान्योन्यकरकनिष्ठा तर्जनी युतिः व्यस्ततन्नलतः शेषाङ्गुल्या वेष्ठ नामितौ मत्स्यमुद्रा थामुखेन
वामहस्तन तद्दतः तादृशं दक्षिणं न्यस्याङ्गुष्ठे कोचालयेदिति २९ आवाहनी तु मुद्रा स्यात् कराभ्यां मंजलिं चरेत् अनाम
योर्मूलपर्वल्यङ्गुष्ठौ निदिये न्नदा स्थापनी सा तु मुद्रा सा ह्यावाहनमुद्रिका अधोमुखीकृता सा चेत् सर्वसंस्थापनत्मा २२

100

संमुखीकरणीमुद्रासाज्ञेयामुष्टियुग्मकं उत्तानंस्यात्ततेयस्यामग्रुष्ठद्वयमुन्नतकं २३ सकलीकरणीमुद्रासाप्रोक्तायःषडं
गके देवानांक्रियतेन्यासोऽङ्गानामंगिनेकाङ्कन २४ अवगुण्ठनमुद्रातुदीर्घाधोमुखतर्जनी मुष्टिबद्धस्यसव्यस्य
हस्तस्यभ्रामयेत्ततो २५ महामुद्रासमुद्दिष्टापरमीकरणीत्वियं अन्योन्यग्रथिताङ्गुष्ठप्रसारितकराङ्गुली २६ संनिधा
पनमुद्रास्याद्योगान्मुष्टिद्वयस्यच सम्यक्कृत्वेभयोर्जानुसंस्थाङ्गुष्ठावुच्छ्रितौयदि २७ संरोधिनीतुसामुद्रामुष्ट्योरन्तः
प्रवेशितौ ह्यावङ्गुष्ठौमुष्टियोगेनतुःक्रिङ्क्षेचेयदि दन्तमुद्रागणेशस्यवल्लभाप्सरहस्तज उत्तानोर्ध्वमुखीमध्या
सरलाबद्धमुष्टिका पाशाङ्कयातुवामस्यतर्जन्यादक्षतर्जनी तिर्यग्बद्धामुष्टियुग्मंतर्जन्यङ्गुष्ठयोर्युतिः ४० अन्योन्या
नर्गतालग्नाःकराङ्गुल्यस्तयोर्मुखोः अङ्गुष्ठौनौक्षितौलग्नौमुद्रावशकरीमता ४१ कनिष्ठाग्रेतुवौ नौ च संप्रसारितह
स्तयोः मध्यमाभ्यांप्रदेशाभ्यांवध्वानामिकाग्रेतुयोजयेत् ४२ तर्जन्यौनामिकाग्रेतुलापयेन्मध्यमोपरि अन्योन्याङ्गुष्ठकौल
ग्नौमुद्राचोन्मादिनीमता ४३ मध्यमाभ्यांप्रदेशाभ्यांवद्धकनिष्ठेःकुलयपराः संयोज्यनामिकाभ्यांसरलौस्यान्महाङ्कुशा ४४
विघ्नमुद्रादीर्घरूपामध्यमाधोमुखायदा तर्जनीमध्यमासंधिनिर्गताङ्गुष्ठमुष्टिकाः परशोस्तुभवेन्मुद्रातिर्यक्कृसंयोजितांगु
लीः प्रसृतासंयुताहस्तेनलेतललनलाग्निते लङ्कुकाख्याभवेन्मुद्राऋद्धास्पंदद्दिलंकरं अंगुल्याविरलानम्रातिम्नाक
रतलेनतथा बीजपूराकृयावामम‍ङ्गुष्ठावुत्तानकेसति दंष्ट्राद्याःषड्गणेशस्याङ्कुशमुद्राचसप्तमी ४८ वराख्यासातुमुद्रास्या

ने॰ त १०२

इतिसंनिहिताङ्गुली उत्तानं दक्षिणं हस्तं कृत्वाथो नामयेच्छनैः अभयस्य तु मुद्रैषा कथिता चाभयप्रदा परास्य तु स्वं वामह
स्तमुच्छ्रिताङ्गुलिकं यदा रवेश्च मुद्राङ्गुष्ठवद्धानामिकासकनिष्ठिका ५० दक्षहस्तस्य मध्या च तर्जनी प्रसृते यदि चर्ममु
द्रा वामहस्तं तिर्यक्कृत्वा प्रसार्य च ५१ आकुञ्चितनतिं कुर्याद्दिव्यशक्तिप्रिया मता पद्ममुद्रा वाममध्याग्रतर्जन्यग्रयो
जिते ५२ वामस्कन्धे कनिष्ठाग्रे दत्ताङ्गुष्ठेन पीडिते मुशलाख्या भवेन्मुद्रा वामस्योपरि दक्षिणे ५३ हस्तयोर्मुष्टिमु
गलं कुर्यात्सा विघ्ननाशिनी डगीमुद्रा च करयोर्मुष्टिं कृत्वा नियोजयेत् वामस्योपरि दत्ते च शिरश्चास्याः पयेदिति बाण
मुद्रा दक्षमुष्टेः तर्जन्या दीर्घया भवेत् ५५ अष्टौ वराया पाशश्चाङ्कुशः शङ्खेर्दश स्मृताः चक्रमुद्रा करतले विपरीते वि
धाय च अङ्गुष्ठौ रचयेच्चैव कनिष्ठानामिकान्तरे गदा तु सरलो हस्तो वेष्ट्या प्रग्रथिताङ्गुली ५६ अङ्गुल्यो मध्यमे स्थ
यः सर्लग्नं प्रसारिते पद्ममुद्रा करतले लग्नं गुष्ठौ मिलितौ यदा हस्तौ तु सम्मुखौ कुर्यात्संहतनाद्यन्नताङ्गुली वे
णुमुद्रा वामदक्षकनिष्ठाङ्गुष्ठयोगतः वामाङ्गुष्ठोपरि श्रेष्ठावकाशोर्द्धकनिष्ठिका श्रीवत्सा मध्यमानामे अङ्गु
ष्ठवद्धे करौ युतौ ५९ कुञ्चितेयोर्मूलगते तर्जन्यौ भवतो यदि कौस्तुभा मध्यमानामाङ्गुष्ठाग्रं ई मद्वावा युताः कनिष्ठा
तर्जनी निग्रथित्स्याप्यो तिर्यङ्मुखौ करौ वनमालाद्धृदाषा मुद्रा तर्जन्यङ्गुष्ठनिष्ठया करद्वयेन माला वनस्पृशेदाकण्ठपादकं
तानवहारदिक्स्तौ तर्जन्यङ्गुष्ठकौ युतौ वामहस्तानुसंवामजानुमूर्द्धनि विन्यसेत् बिल्वाख्या दक्षिणाङ्गुष्ठे वेष्टिते वाममुष्टितं ६४

अन्योन्यहस्तांगुलयोनिः क्षिप्तास्थापयेहृदि प्रकोष्ठौवेष्टयित्वा च मणिबंधौ च कूर्परौ ९५ सम्यक्संयोज्य मध्ये च तर्जनीभ्यां प्र-
वेष्टयेत् योगं मध्यमयोः कृत्वा दत्त्वांगुष्ठौ परांगुली अन्योन्यान्तर्गते दत्त्वा कर्णिकान्तः खेचरी मता आपद्वर्णिचान्योन्यसं-
म्पर्गयोज्य कनिष्ठिके अनामिके च तद्वन्मध्यपर्वणि योजयेत् नासाग्रं सद्मध्यमे च नखाग्रे संनियोजयेत् ९८ शा-
न्तौ करभौ कृत्वा तर्जन्यंगुष्ठयोर्युतिः पद्मासनवयोन्याख्या मुद्रा बीजाकया मता बीजं विद्याविना सर्वं वृथा स्या-
ज्जपादिकं मुष्टिग्रहृडस्य हस्तकौ विपरीतौ प्रसारितेककनिष्ठिके १० नार्क्षमपिसंयुतामिथः परस्त्वाद्वुभयांगु-
लीम्बरौ नृसिंहमुद्रा चित्रकायौ तु जानौ बाहू मध्येपकरौ कुलगौ ११ चेत्क्रमात्तथानमुखोस्पजिह्वासंलेलि-
हानानयनेतिभीमे मुद्रानरहरेः सर्वाः अंगुल्यावद्धयोमुखाः १२ अंगुष्ठाभ्यां चकस्योराक्रमेत कनिष्ठिके वाराहीदष्टमुद्रा
नेत्रयुग्मंवामेनहस्तेन १३ अंगुल्यग्राणिसंयोज्याधस्तात्तन्नामयेदिति हयग्रीवा वामहस्तेन दक्षेंगुल्यस्तथोमुखाः १४
ऊर्ध्वं मध्यमयाम ध्यांनामयेदनिशाभवेत् कामाख्यासंश्लिष्टोहस्तौ मध्यमाप्रष्टगौ यदा १५ तर्जन्यौ मध्यमासंस्थमंगु-
ष्ठयुगलं यदि त्रैलोक्यमोहिनी मुद्रा मूर्द्धि सांगुष्ठमष्टिके चक्राख्याप्रथनवाणापरप्रस्वहरेरिमाः विम्बद्राक-
रोपमनिभाक्षिष्टचमध्यमौ अंगुल्यौ धारयेत्तस्मिन्प्यग्रे संप्रदर्शयेत् सारमुद्रा वामहस्तमधश्चानाम मूर्द्धतः
कमलाकृतिमुद्रा स्याडुभेत्ता भास्करप्रिये लिंगमुद्रा दक्षिणाख्यवामांगुष्ठेन वेष्टयेत् १६ वामांगुल्योदक्षिणाभिर्वे

मे०
तं
९२

श्यस्याद्धिवप्रिया योनिमुद्रा तर्जनीभ्यां कनिष्ठे सम्यग्बद्ध्वे मध्यमानामिके च संश्लिष्टे तेन तर्जनीपृष्ठभागे गुष्ठाग्राभ्यां महिते
चैव मदंष्ट्रे त्रिशूलाख्या भवेन्मुद्रा यं गुष्ठेन कनिष्ठिकां ८० बध्वा प्रसारयेत्शेषमंगुलीनां त्रयं तदा मालामुद्रांगुष्ठ तर्जन्यग्रे तु
ग्रथयेद्दृढं प्रसारयेदंगुलीनां त्रयं कुर्यान्निश्चितं हृदये वरमुद्रा दक्षहस्तं प्रसार्याधोमुखं विकृतं तु वरा भवेदकस्मात्स्वेत्साट
ष्टाधनदायिका अभयाख्या भवेन्मुद्रा वामहस्तं प्रसारितं ऊर्द्धकृतेऽथ येद्दृष्टा सर्वभ्रादैभवनाशिनी मृगमुद्रा तर्जनी च कनि
ष्ठा वोद्धिता यका अनामिकांगुष्ठमध्याग्रानि निर्ययमुनानि च एवं हंसमुद्रा षड्वक्त्रा शिवस्यातिप्रिया भवेत् पंचा
गुल्योदद्विणाश्चान्मिलिता ऊर्द्धमुद्रिता कपालिनी भवेन्मुद्रा वामांके वामहस्तकं स्थापयित्वा पात्रवद्वक्त्रं कुर्यात्स्या
द्भैरवप्रिया डमरुशिथिलां मुष्टिं कृत्वा मध्यां समुन्नतां ८५ प्रचालन्कर्णपार्श्वे दर्शनात् शूलिनो मताः आसनाख्याप
यमुद्रा स्यात्पविष्टः स्वासने स्वस्वजानुस्थितौ हस्तौ कलिकाभावयोर्मुखौ कुशलाख्या भवेन्मुद्रा करांगुल्यामि
तौ यदि अंदोलितौ फणाकारौ स्वस्वदिग्भागसंस्थितौ वाममुष्टिं दृढं बध्वा तर्जनीं संप्रसारयेत् आनयेद्वामक
र्णांतं मुद्रा सौभाग्यदंडिनी अंगुष्ठगर्भितां मुष्टिं बध्वा याद्दक्षपाणिना त्रिशिखिकाग्रहाख्येयं मुद्रा काशत्रुनाशिनी
स्यागताख्या भवेन्मुद्रा वितस्तं तनरंगोकरौ उभाना तु हृद्देशस्यासैन्नाभ्ववस्तथा उभमान् अर्द्धमुद्रा तमाज्ञेयाद्धृदयेनिक्षि
हृदयवच ८६ अंजलिस्तु यदा बद्धांगुष्ठौ कर्णवदाश्रितौ पाशमुद्रा दर्द्धमुद्रा सामान्यं तु विशेषकः अंगुष्ठतर्जनीयोगः

102

कर्णयोर्हस्तयोर्द्वयोः मुद्राचमनसंज्ञा तु निम्नकरतले युताः ९२ हीनाकनिष्ठया तिस्रोंगुष्ठाग्रे तर्जनीयुतं मधुपर्क
स्य मुद्रस्यादिं पंचायोमुख्यायदि ९३ अनामिकांगुष्ठयोश्च देशेयोगः प्रजायते स्नानमुद्रा दद्तहस्तमुष्टिः स्याद्वेदयो
मुखी ९४ कनिष्ठयादियुक्ताचेत्स्नानेनेनतफलप्रदा वस्त्रमुद्रा दक्षहस्तं लक्षतो नामानं च मध्यमा अंगुष्ठेन स्पृशेदे
षा दाने वस्त्रस्य धारणे आभूषणस्य मुद्रा तु कीर्त्तिता चैयमेव हि अंगुष्ठानामिकायोगः कर्णयोश्च निशिष्यते
उपवीतस्य मुद्रा या कनिष्ठांगुष्ठयोगतः उपवीतस्य करणादिके सर्वलितधारणे गंधस्य मुद्रा विज्ञेया याथानानं
हस्तमाचरेत् ज्येष्ठेन कनिष्ठाग्रस्पर्शे स्यात् पुष्पधारणे पुष्पाख्या तु भवेन्मुद्रा हस्तचायोमुखं कुरु तर्जन्याग्रेन
ष्ठांगुष्ठाग्रसंयोगं तिश्चने धूपमुद्रा तु देवादिधूपने संप्रकीर्त्तिताः १०० अंगुष्ठाग्रेण तर्जन्या स्पृशेदग्रं च सर्ववत्
दीपमुद्रा प्रोच्यते यद्दीपे सर्वप्रियंकरी ज्येष्ठाग्रेण स्पृशेदग्रं मध्यमायाश्च पूर्ववत् १ नैवेद्यमुद्रा देवानां पूर्ववत्परि
कीर्त्तिताः विशेषनामिकाग्रं तज्ज्येष्ठाग्रेण तु योजयेत् २ ग्रासमुद्रा सव्यहस्त प्रफुल्लकमलाकृतिं दर्शयेत्त
च वायूनां मुख्यं तत्पंचमुद्रिकाः ३ प्राणमुद्रा मध्यावक्त्रे भोजनादौ प्रदर्शयेत् कनिष्ठानामिके सम्यगंगुष्ठाग्रे
ण योजयेत् मुद्रापाणस्य विज्ञेया तर्जनीमध्ययोर्युतौ पतहर्शनतः पायरोगाद्रोगीविमुच्यते ४ व्यानमुद्रा तु साहे
या मध्यमानामिकेयुते समस्तदेहगो वायुर्दृष्ट्वा नो सुप्रसीदति ६ उदानवायोर्मुद्रास्यादंगुष्ठेन समन्विताः तर्जनी

मं.
तं.
१०३

मध्यमानामाकंभ्योगायनोदिनी ७ समानवायोर्मुद्रास्याद्यदा पंचांगुलीयुतिः प्रणवादिचतुर्थ्यन्तानमोन्तानासमन्त्रकाः
प्रानजिह्वाख्यमुद्रा तु प्रसृतांगुलिकौ करौ कनिष्ठांगुष्ठयुगलं मणिवंधौ च संयुतौ कनिष्ठांगुष्ठसंयोगे सरलेचांगुलात्र
यं महायोन्यभिधा मुद्रा संदर्शनं दर्शयिनी करौ संचलितौ कृत्वा चामोन्या सक्तचांगुली अन्तर्वलितमुख्याप्यनर्जन्यौ
सरलेकृते ९ कुर्य्यान्नमस्कृतिं पश्चात्कुंभस्थापनमुद्रिका आनीताशक्तिरनयास्तस्यानेव रदा वजेत् समजिह्वा
ख्यमुद्रा तु प्रसृतांगुलिकौ करौ कनिष्ठांगुष्ठयुगलं मणिवंधौ च संयुतौ १२ मुद्रा भूतवलेः प्रोक्ताः सर्वांगुलिस
मागमः अन्तःप्रसृतविरेहृलेकाकृतं उनिभं भवेत् १३ नाराचाग्रे वामहस्तेहृदेदृत्तं समानयेत् शनैःशनैः प्रसरलेत
र्जन्यौ वंधिताः पराः संहाराख्याथोमुखो वामहस्तो दक्षोर्ध्वास्यग्रथितांगुल्यपवं पर्यस्तो चेद्धौ कौ सास्याद्विसर्गव
स्यादीनादेवतानां हितकर्त्री १५ प्रशमिनीमसा मुद्रा उद्धास्या वामतर्जनी अधोवक्त्रापरा तत्र संयुक्तारिविनाशि
नी विधुमुद्रांगुलिभिर्मुद्रा वद्धा वममुष्टिका तर्जन्यंगुष्ठसंयोगः पूर्णकर्मनियोजयेत् कालकर्णीभवेन्मुष्टौ रंगुष्ठा
वृतनोयदा पार्श्वयोश्चापि सरलेग्राताविवाभिमुखौ नदा मुद्रा विस्मयसंज्ञा स्याद्विस्मयावेशकारिणी दक्षिणानि
विडा मुष्टिर्नाशिकार्पिततर्जनी नादमुद्रा ततर्जन्यामुष्टावंगुष्ठको यदि निवद्धो यतिनां सेव्या ब्रह्माभिव्यक्तिकारि
णी १८ प्रार्थनाख्या भवेन्मुद्रा हस्तौ कुर्य्याद्धृदि स्वके प्रसृतांगुलिकौ दक्षिणा मिथः श्लिष्टौ च समुखौ १९ लक्ष्मीमुद्रा

(103)

पराह्येषा सर्वसंपत्प्रदायिनी हस्तौ सुसंपुटौ कृत्वा प्रसृतांगुलिकौ तथा २० प्रसन्नाख्या मुद्रिका हस्तौ नाभिदेशे प्र
सार्य च अधोमुखं नयेत् स्कंधतर्जनीभ्यां तदा त्वदा दंष्ट्रामुद्रा चक्रमुद्रामादौ कृत्वा प्रपीडयेत् मध्यमे तर्जनी
भ्यां तु सर्वपातकनाशिनी भवेत् पुस्तकमुद्रा तु दक्षहस्तः प्रसारितः माम्पग्रे वान्तरीदे वस्थापितस्तु निरीदि
तः गजकर्णाख्या मुद्रा तु हस्तयोः पृष्ठमेलनं कृत्वा चोर्ध्वमुखौ हस्तौ ग्रथितं ग्रहयोर्भवेत् वस्त्राख्याल
न मुद्रा तु कनिष्ठा वामतर्जनी २४ मध्यमानामयोरग्रे मिलेत् पृष्ठे च तद्द्वयं वाद्यामुद्रा दक्षमध्यानामे ऊर्ध्वबाम
जेनतः ज्येष्ठाकनिष्ठा दत्ता स्यात् नयोरूर्ध्वं तु वामजे शकटाख्या भवेन्मुद्रा तर्जनीभ्यां तु नामिके अंगुष्ठे मध्यम
योमध्ये ष्ठान्मध्या परिनिपीडिते गायत्र्या ग्रथवस्थन्ते च चतुर्विंशतिमुद्रिकाः जपादौ दर्शयेन्नासां देवताश्च कृत
याफलं सन्मुखं संहतौ हस्तौ कुड्मलानाकुंचितांगुली प्रक्लादिनी नवशक्तिः साधकानां नाददायिनी संपुटं प
द्मकोशाभौ करावन्योन्यसंहतौ तस्य शक्तिनिर्मदिष्या विश्वस्यानिप्रियंकरी विततं संहतौ हस्तौ तु नाला
वायतांगुली २० हृदयानामनक्षक्तिः सर्वेषां हृदयंगमा विस्तीर्णे संहतौ पाणी मिथो मग्नांगुलीद्वयं २१
शक्तिस्तां विमलानस्याः प्रभावादनघो भवेत् द्विमुखाख्यो हस्तयोस्तु संमुखं सक्तयोर्द्वयोः कनिष्ठयोरेव योगः
शक्तिस्तु लयाः सदाभिधा त्रिमुखाख्यो हस्तयुग्मं संसक्तानामिकाद्वयं २२ संपुटं शेषमंगुल्यो भिन्नाः शक्तिप्रभाव

मे॰ तं
२०४

104

नी चतुर्मुखो हस्तयुग्मं संशक्तं मध्यमायुतिः शेषांगुल्यस्तु संभिन्ना लोला शक्तिः प्रकीर्तिता मुद्रां पंचमुखानाम द्वर्म्मयो
र्यत्रसंयुतिः ३५ अपरांगुलयो भिन्नाः शक्तिः शांतिश्च शांतिकृत भवेत् षण्मुखो मुद्रा सा संपूर्णांगुलियोजनं क
निष्ठाहितयोर्हित्वा शक्तिर्दुर्गा प्रकीर्तिताः अथोमुखं नाम मुद्रान्युब्जो हस्तावधोमुखौ ३७ प्राकुंचिताग्रौ संयुक्तौ श
क्तिरस्या सरस्वती व्यापकांजलिकं नाम मुद्रा हस्तौ नतौ दृशौ विशेषात्तनु चोत्तानौ विश्वरूपात्र देवता घाटकं ना
म मुद्रा सा बद्धांगुलिकौ करौ अथोमुखो बद्धमुष्टी विष्णुर्व्याशक्तिरुच्यते पद्मपाशं बद्धमुष्ट्योः करयोर्ग्रथि
ते यदा ४० तर्जन्यौ तत्र तन्मध्ये वामो लेषात्र देवता ग्रथिता व्योम्नोन्यसंयितः प्राक्शांगुलयो यदि उत्तानौ चोच्छ्रि
तांगुष्ठावारुणशक्तिः समीरिता संमुखोन्मुखं मुद्रा तु संबद्धाग्रांगुली करौ ४२ दक्षिणो यो मुखो वाममूर्द्धमाप्याय
नी भवेत् विलंबं नाम मुद्रा सा चोत्तानौ नतिकौटिकौ यस्याः करौ तु विमला तस्याः शक्तिः प्रकीर्तिता मुष्टिकं
तु यदा मुष्टी भवतो न्योन्यसंयुते उत्तानौ तु करौ तत्र शक्तिः प्रोक्ता तमोमयी मत्स्यस्तु संमुखौ भूतौ युक्तानाम कनि
ष्ठिनौ ४५ ऊर्द्धसंयुक्तवक्त्राग्रा शेषा शक्तिर्हिरण्मयी कूर्मस्तथोमुखो वामस्तात्तदक्षेण पृष्ठके समाक्रांतस्तस्य
शक्तिः सत्त्वा सत्त्वार्थसाधिका वाराही दक्षिणस्योर्द्धं वाममन्नानकं करं स्थापयित्वाथोमुखं तत्नाम येहि स
योनिका सिंहाक्रान्तं नाम मुद्रा हस्तौ वेदायतांगुली दंतौ श्रवणयोरूर्द्धं शक्तिरस्या जया वता महाक्रान्तं नाम

ऊर्ध्वाम्नायोक्तदेवानांतेमत्स्याक्षकृतार्कता: आवश्यकंमद्यपंचतंतविनाप्रशंपतिते ९

मुद्राप्राग्वदाकुंचितायैको ४९ कौलेकर्मस्थितेशक्तिः प्रोक्ता पद्ममालयाभिधा मुद्रवंकिंचिंहूंह्रौंजगतयोवीमतर्जनी ५०
धृतादक्षिणहस्तेनपराशोभाश्चदेवता पल्लवाख्याभवेन्मुद्रात्वंगुल्यपल्लवीकृता देव्यैप्रदर्शयेक्तंकिंगदाद्यपिविकीर्य
ते नत्वानदर्शयेन्मुद्रांमहाजनसमागमे हसन्तिदेवतास्तस्यविफलंतत्कृतंभवेत् यथाबालस्याभिनयंदृष्ट्वाहृष्यन्ति
मातरः तथाभक्तकृतामुद्रांदृष्ट्वाहृष्यन्तिदेवताः उत्तराम्नायसंप्रोक्तादेवास्तुष्यन्तिपंचमैः कृत्स्नःपदार्थ्यपकस्तस्मा
यकंतेशंपतिच पश्चिमाम्नायदेवानांसुरापानेकृतार्कते मचतत्रयमितिंक्रतितेविनाप्रशंपतिच पूर्वाम्नायोक्त
देवानांतन्मांसेचकृतार्कतं आवश्यकमत्रपंचतंतविनाप्रशंपतिते दक्षिणाम्नायदेवानांनिषिद्धंमचतत्रयं मे
नैकेनविनातेपिप्रशंपन्तिहिसाधकं तस्मान्मुद्राःशिष्यरोणियाः संप्रदायानुसारतः सर्वधर्मोदंतलभतेमुद्राविना
ब्रसंशयः इतितेसर्वमाख्यातंसर्वतंत्रेषुगोपितं ५१ मुद्राणांपरमंतत्त्वंकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि इतिश्रीमहामाया
महाकालानुमतेमहातंत्रेशिवप्रणीतेमुद्रालक्षणप्रकाशोष्टमः श्रीदेव्युवाच मयायाशातरलोकोनपराथीने
हस्मात्पभाकृ सिद्धार्थीचकलौशिष्यापनार्थीगुरुरेवच । परार्थीनस्तत्पादेवाविषयार्थीतथापनः हेस्मादेहि
कीसिद्धिःपरकीयाकथंभवेत् तस्मात्कश्चिदुपायस्त्वेवसरस्वत्यादिकंविना परत्रेहचसिद्धिःस्याद्विनातिंदांवदस्व
नत् ईश्वरउवाच आर्यातिगच्छेतिपुनमंस्येतेसर्वजन्तुभिः तेमंदशक्तितात्पथाआगमाख्याप्रकीर्तिताः ४ कलेः स

वि नि=४

मे.
नै.
१०५
105

इत्युद्धितयंमांर्द्देवोयदागतं सर्वदेवगणैस्सार्केतदाव पृथिवीतले वेदोनारायणः साक्षात्संस्थापनमयूनाक्षेपि आग
मेश्वरीशितेदेशेसोप्यागम्योभविष्यति ८ अद्धारायवसाधूनामसकालाद्यामया कथितंविस्तरोविभ्यःपार्थिवलिं
गपूजनं तद्विधिंसंप्रवक्ष्यामिदेवाघ्नांएवंतुसादर इहलोकेपरत्रापिसिद्धिःकरतलेस्थिता तत्रपार्थिवलिंगानां
पूजनेस्यादयंविधिः स्नात्वा संविधायादौनगरेकुण्डलंभवंसुधीः स्थानापृष्ठेस्थितायामस्तामस्तवार्यसिद्धिदा
शमीगर्भेस्वस्थमूलेनदीकूलेचनिर्जने १० पर्वताग्रेचतीर्थेचगोष्ठेवानलसीवने वराथस्नानत्रमूर्तिमंत्र
येमार्थयेदपि ह्रांपृथिव्यैनमइतिमंत्रःमोक्षःषडक्षरः अनेनपूजयित्वातुपरेणैवप्रार्थयेदिति सर्वाधारधरात्वं
हि पोहिमांमृत्तिकामिमां ग्रहीष्यामिप्रसन्नात्वंलिंगार्थंभवमेसदा ततोमृदम्भपादायसम्पाड्य शर्करांचरेत्त
पात्रेनिदध्यात्संशुद्धेप्रक्षाहृत्पूजनायतां महिन्नेसङ्कुरोर्घ्वायस्सूर्योदद्याद्देवतानरान् शक्त्यास्तम्भपूज्यायात्त
प्याग्रहृगणेशमयः मृत्तिकाहरणेतारोहरायनमइत्ययं तारोमहेश्वरायेतिनमःसंघट्टनेभवेत् तारोऽतः
शूलपाणिर्नमः प्रस्थापनेचरेत् वस्त्रायाकादितेपीठे ॐपिनाकधृषेनमः स्थापयेदितिमंत्रेणमस्तकादात
लौकितेकामनाभेदतस्तत्रशिवंध्यायेदनेकधा ॐपशुपतयेनमः स्नापयेदितिमंत्रतः ॐशिवायनमइति
पूजा पंचोपचारकैः ॐमहादेवायनमोमंत्रेणैतिविसर्जयेत् ह्रींगंग्लौंगणपतयेस्वाहाचभवादरः १०

मंत्रौचगृह्णीयादित्यर्थः

पूजायां मंत्रान् सप्त संख्याकान् गृह्णीयात् इत्यर्थः

अत्रस्थापनपदेनावाहनं विवक्षितं ११
तं मत्लिंगार्च्चाविधिवदेश्रयादेविमयोदितं महाहरराःसंघट्टप्रतिष्ठाह्वानमी
श्वरि स्नपनंपूजनंचैवविसर्जनमतःपरम् हरोमहेश्वरश्चैवशूलपाणिः
पिनाकधृत् शिवःपशुपतिश्चैवमहादेवइतिप्रिये इतिशिवरहस्यदर्शनेमंत्रे
पिनाकधृते नम इत्यस्यावाहनविनियोगानुरोधात् =३

ऐं ह्रीं ह्रूं क्लीं कुमाराय नमोऽन्तं स्याद् द्वाशान्तरः ३ मानं मन्त्रं गृहीत्वा च जपेद् दशसहस्रकं दत्वार्घ्यं पं हरिध्यानं वा गुरुतन्मं
त्रसिद्धये अथार्चनेऽस्मुमेवं मन्त्रमारभेतेष्टसिद्धये कृत्वा नित्यक्रियाः शुद्धः प्रदायार्घ्यं विवस्वते २२ मृदमादाय तेनापि च
वं बीजेनाभिमन्त्रयेत् आसिच्यापिं चयेत्तेनेष्टमानेन पात्रे निधापयेत् ततः कालमन्त्रमन्यकामनामपि हृद्वा लि
गानि पार्थिवानीह शनैः मयेकसंख्यया २५ संकल्पं वमृदः पिण्डाद्दाय लं मरन्देसुधीः गणेश्वरस्मरणेन ग
कुर्यान्मृदा गणेश्वरं फलाभयलसत्पाणिं लिङ्गं लं चोद्भवस्थितं निर्माय स्थापयेत्पीठे तेनाविघ्नं समाचरेत् मासं
हृद्दस्य विधिवत्संपूर्णीकरणान्वितं अपि प्राणप्रतिष्ठां तेनामन्त्रे पार्थिवपूजने अस्य पार्थिवशिवस्य विधानवि
नामेशोऽमिनो निग्रहानुग्रहैककर्ता शक्तिर्गदिता मुनिः देवता साक्षादुमाप्रसन्नोर्गायत्री छन्दईरितं ॐ ह्रौं बीजं ह्रीं
शक्तिः नमः कीलकमुच्यते २६ मम अभीप्सितार्थसिद्ध्यर्थे नियोगो लिङ्गपूजने ॐ ह्रैं ह्रौं ह्रीं बीजं शंकीलं न्यासेम
न्त्रविन्यसेत् शिवायेति पदं चोलेनतो गात्रादिसमुच्चरेत् सर्वज्ञाय प्रथमतः सर्वदात्मायचोऽजरं नित्यमलमशक
ये सर्वज्ञानशक्तये च नित्यानन्दशक्तये चानन्तशक्तिशिवाय च कृत्वा चाङ्गुलिविन्यासे विन्यसेद् हृदयादिषु केवलः
आत्रियस्तत्र सद्योजातेन मृत्तिकां गृहीत्वा वामदेवेन जलं दत्वा विमर्दयेत् लिङ्गं कुर्यादघोरेण चोयेत्तत्पुरु
षेण च संस्थाप्य रुद्रस्त्रेनेन ईशानेन विसर्जयेत् आदौ कृत्वा गणेशानं पीठमध्ये निवेशयेत् २९ पश्चाल्लिङ्गा

मे॰
त
ख ९८
106

निर्कुर्वीत यथेष्टानि समानि च अंगुष्ठमानादधिके विनश्यत्यपि सुंदरं पार्थिवं रचयेल्लिंगं न स्थूलं नाधिकं क्वचित् पंकज
म्बूफलाकारं सर्वकामसमृद्धिदं अतिपुष्टे तदा तिष्ठत्यपि हि रोगसंभवः मानाधिके वियोगं स्यात्स्वल्पे सिद्धिर्न जाय
ते द्विखण्डे तु भवेन्मृत्युर्वियोगो न सुखं भवेत् अवशिष्टं सदा कुर्यात्क्रमाभंग समंचितः ४॰ स्थापयेल्लिंगमङ्कुः स
नेस्वमंत्रेणार्चयेच्च तं सद्योजातादिभिर्वैस्तु नाममंत्रैस्तु वैदिकः अर्चयेत्पार्थिवं लिंगं यथोक्तफलभाग्भवेत्

नाममंत्रैः

तारो हौं हौं न्मस इति पंचबीजादिके स्मृतेः तांत्रिको नाममंत्रैस्तु फलार्थी शिवमर्चयेत् प्रासादबीजपू
र्वैस्तैर्वा मम मार्गी समर्चयेत् परा प्रासादबीजाद्यैः पूजयेत्कौलिकस्तु तैः आवाहनस्य समये ईदृशं शिवमा

त

गतं लिंगप्रतिष्ठितं ध्यायेत् कामनाभेदतस्तु तत् भवेद्ध्यानविधिध्यानेयोनिःकाम प्रपूजयेत् तत्र ध्यानमिदं ज्ञे
यं नोक्तं वा यत्र तत्र च अथात्मानं शिवात्मानं पंचास्यं चिंतयेद्बुधः त्रिलोचनं चतुर्बाहुं सर्वाभरणभूषितं नी
लग्रीवं शशांकांकं शुद्धस्फटिकसन्निभं नागयज्ञोपवीतं च व्याघ्रचर्मोत्तरीयकं कमण्डलुधरं देवं अक्षमाला
न्वितं प्रभुं वरदाभयहस्तं च नमज्जनवरप्रदं वृषपृष्ठसमारूढं मनोदेहार्द्धधारिणं अमरेर्न तं स्तुतं दिव्यं दिव्यभोग
समन्वितं दिग्देवतासमायुक्तं हराहरं नमस्कृतं ५॰ नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययं एवं ध्यात्वा द्विजः
सम्यक् ततो यजनमारभेत् आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धदेवासुरादिभिः आराधयामि भक्त्या त्वं मां गृहाण महेश्वर ५२

स्वामिन्सर्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानकं । तावत्त्वं प्रीतिभावेन लिंगेस्मिन्संनिधो भव ॥ एकैकं पूजयेल्लिंगमेकैकं च
विसर्जयेत् । अन्ते पूज्यः कार्त्तिकेयः पूजयेद्भिन्नतामता ॥ एकादशानामेकत्र पूजनान्मध्यमा भवेत् । सर्वेषामेव
अधमा
लिंगानां त्ववरेति एकत्र पूजनात् ॥ प्रत्येकमाचरेद्ध्यानं गंधपुष्पं पृथक्पृथक् । धूपदीपनिवेद्यानां यथांशेन निवेदयेत् ॥ ५९
भागादि वामदेवेन दिक्ष्वेशे परिपूजयेत् । शर्वं भवं रुद्रमुग्रं भीमं पशुपतिं तथा ॥ महादेवमथेशानं क्रमादित्यादिमू
र्त्तिकान् । क्षित्यप्तेजोनिलाकाशयजमानेंदुभास्कराः ॥ क्षित्यादयः स्युः शर्वाद्यास्ततः इंद्रादिकान्यजेत् । धूपदी
द
पनिवेद्यान्ते नमस्कारप्रदक्षिणाः ॥ ततो जपं प्रकुर्वीत ॐ श्रौं ह्रौं ह्रूं सकृदुच्चरेत् । ॐ नमश्शिवाय वा ततः प्रसन्नपञ्चवेन ६०
पारिजातायस्वाहेति यक विंशति वर्णकः । पूजान्ते शतमष्टशतं जपेन्मंत्रमनन्यधीः ॥ विल्वं वा विल्वपत्रं वाहुतीः
सतिलं हुनेत् । एकादशाहुतीः पश्चात्प्रणामं दंडवत्ततो ॥ प्रणवादि चतुर्थ्यंतेन देवनमोन्तिनेः ॥ षष्ठी पूजा च तत्
न्नामपत्नीङेन्तानमोन्तिता । पुनश्च तर्पणं कार्यं तादृशैरेव नामभिः ॥ द्वितीयान्ते स्तर्पयामि विल्वपत्रैर्जलाक्षतैः ॥ ६४
भवः शर्वस्तथेशानस्तुर्यः पशुपतिर्मतः । रुद्रोग्रभीममहतस्त्वष्टौ ते परिकीर्त्तिताः ॥ दंपती भोजयत्त्रिंशं पार्वतीश
गौरीशंकरबुध्या दंपती पूजयेदित्यर्थः
मनीषया । शिवं वा भोजयेदेकमभावे वेदवित्तमं ॥ एवमर्चयतः पुंसः पार्थिवं लिंगमुत्तमं । मासमात्रेण सिद्धिस्या
न्नात्र कार्या विचारणा ॥ अकृत्वा पार्थिवं लिंगं योन्यदेवं प्रपूजयेत् । वृथा भवति सा पूजा स्नानदानादिका क्रिया ॥ ६८

म•
तं•कल्प
१०७
[107

काम्यकर्मणपयंकार्योविधिः म्रणुविशेषकं नंद्दलोङ्कवपिष्टेनविद्यार्थीनसहस्रकं वंदेमहेशं हरसिद्धिसेवि
तंपंकेड्डमेः श्रजितपादपद्मं विद्याप्रदंशुक्लकदम्बदृष्टिं ध्यायेत्सदाकामदंचप्रसन्नं ७९ द्वयोः श्रुजनमेकत्वमा
समाचेत्करोतिचेत् अवश्यंफलभतेविद्याध्यानमस्यनिरूप्यते अनेनैवविधानेनश्रुजयेन्नवनीतजं भवेद्विद्याच
संपत्तिस्त्वनदिततथायशः इत्यंपीतागुरोर्लिंगश्रुजितंबुद्धिवृद्धिकृत् एवंकास्यागुरोर्लिंगश्रुजितंधारणप्र
दं च पणकोङ्कवपिष्टस्यपाप्वलिंयंतंबुद्धिकृत् प्राप्वद्धिहिमयंलिंगंकृत्वाहन्यातदृखेलिंगिरं विद्याकामे
स्त्रितनीयःपरमंहरिणवरं त्वानमुद्रादपत्रस्तैर्वटमूलमुपाश्रितः योर्च्चयेत्सममहंपंचशतान्येकंपृथक्पृथ
क् पार्थिवानितुलिंगानिमासाच्छीसर्वतोमुखी इलाकसुंगजपतिम्नवेपरमशीट्दतदोल्ला वामाहृस्यांग
पतितनयोकेशहंचापरेण इष्टाभीतीपरकरषुगेधारयन्निंदुकांति पद्मादस्मौत्रिभुवननतोनीलकण्ठ
स्त्रिनेत्रः ध्रुवसौविरुद्धयोसंधौकुर्यादयुतसंख्यया नदीतीरद्धयानीतमृदालानिचश्रुजयेत् नत्रध्येयोहरि
हरेशंखपद्माहिमूलभृत् इंद्रनीलशरचंद्रनिभोभूषणभूगवान् ८१ दंपत्योरविरोधार्थमर्द्धनारीश्वरःस्मृतः
पीयूषपूर्णकलसंदधत्पाशांकुशावपि ध्रुवार्थीमार्द्धसाहस्रंकुर्यात्गुलपिष्टजं पार्थिवासप्तयावाकुर्यादश
लतमितानितु दलाकस्त्रमितिध्यानंश्रुजनंचपृथक्पृथक् दायभक्तलनैवेद्यंपेष्टंतत्रयेत्कया आर्यकीपि

स्यं

ना

६ हरहरदास

पे=४

पिष्टसंभूतं कोनार्थीशतपंचकं पृथक्कृत्वयं ध्वयं ध्यानमत्र निरूप्यते ८५ कर्पूरगौरं करुणावतारं संसार
सारं भुजगेंद्रहारं सदा रमंतं हृदयारविंदे भवं भवानीसहितं नमामि मारणार्थं श्मशाने विंगं केशास्थिसंभ
वं अथवा लोहलिंगानि तु षणार्थवापिवा सहस्रमिष्टदं एकमपि लिंगं उच्चाटनेभवन् श्मशानमृत्तिका
या लिंग द्वेषयुतमा चैव पूजयेत्कार्यवशतो लक्षावधिसहस्रतः उच्चाटे मारणे हेयो ध्यानमथः पुनरीदृशः
कालीहृल्लामजालम्बः स्थूलमोनद्विषद्वयः मुंडमालालसत्कंठो रावविद्यासिमाखिलः विनाहानेन मोदे
क्षानराणां परिजायते नदानुकोटिलिंगानि सृजये ध्यानमुच्यते ८८ योगमायापरं हेतच्च पंसान्तानंविधमेवि
लवस्त्रविषं न विष्मनाथकलिंकि लिपद्मं ध्यायेत्कि वा लिंगानि हृष्टेदेह भोगार्थी लक्षमेकं तु कुर्यात्समुष्ण
मयानित्व दिव्यान्भोगानवाप्नोति ध्यानमत्र विरूप्यते वंदे महेशं सुरसिद्धसेवितं कल्पद्रुमारण्यगतं
प्रसन्नं पर्यंकगं शैलसुतासमेतं देवांगनागीतनृत्यसुहृष्टं निर्विघ्नकाशी वा सार्धलोकद्वयजिगीषया
लिंगान्यपुत्रसंख्यानि धात्रीफलभवानि तु सहस्रमात्रमपि न त्यायो लिंगानि प्रसृजेयत् यथेष्टं लभते भूमिं
त्रिसंध्यं त्वेकमेव वा सहस्रविनयं रूपकामो गोरोचनोद्भवं तांस्तस्त्वैकी त्रिकामं काश्मीरीसंभवं यजेत्
मधुपुष्पोद्भवं वशे तेमर्चनं तत् प्रमाहृज्जायते कामी स्त्रीयो ध्यानममत्र ८९ ध्यायेत्रित्तं महेशं जलगिरिनि

यो धी प्रि लु

स

मे.
तं.
१०८
धौः
108

मंचारूढं चन्द्रावतंसं रत्नाकल्पोज्ज्वलांगं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नं पद्मासीनं समंतात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसा
नं विश्वाद्यं विश्ववंद्यं निखिलभयहरं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं [१८] नीर्थ्यार्थी द्विसहस्रं तु संख्यालिंगानि पूजयेत् पृथक् पृथक् कुवि
ल्वदलैः सत्वध्यानमुदीर्यते विजितमदनदर्पः सर्पयज्ञोपवीती धवलवृषभगामी यामिनीनाथमूर्द्धा विधिहरि
नयनाभ्यां पूजितः पूजनीयो द्विरदगिरिसुतायावल्लभो नो विभूत्यै ॥ १० ॥ लवंगं गुड लिंगानां पूजनात् पार्थिवो भ
वेत् त्रि सहस्रं पूजयित्वा भर्तुः प्रियतरा भवेत् [११] नवनीतस्य लिंगानि संपूज्य श्रमवाप्नुयात् भस्मनो गोमयस्यापि
वालुकायास्तथापलं [१२] त्रिसहस्रं सहस्रकामी मासिमासि समर्चयेत् वर्षैकं निश्चलमनाः जन्मिवः संजायते [१३] पंचसहस्रय
स्त्वष्टशतं मासमात्रं समर्चयेत् सशास्त्रपवनादेव गुरुतोऽभ्यधिको भवेत् [१४] प्रातर्गोमयलिंगानि नित्यशः स्त्री ।
णि पूजयेत् हरितीविल्वयोः पत्रैर्नैवेद्यं गुडमर्पयेत् [१५] एवं मासत्रयं कुर्वीत्वं नत्वं लभते ध्रुवं एकादशैव लिंगानि गो
मयानि प्रपूजयेत् प्रातर्मध्याह्नयोः सायं निशीथे प्रतिवासरं ससर्वाः संपदोऽवाप्नुयात् षण्मासमेवमाचरेत् ना
यत्र कुत्रापि मोहार्थं चौराणां वा शस्त्राणिकर्णा दूर्वाणां नाम अष्टशतं त्रिपदं नित्यमर्चयेत् ८ योऽर्चयेत् विपुं मेदोऽस्य यत्रै
गोमयजे शिवं क्रुद्धं महेश्वरं ध्यायन् स पराजयते रिपून् ९ हरिद्रापिष्टजलिंगं सहस्रं च यः प्रपूजयेत् सं भयेत्सहस्रा
णां पंचकेन महीपतिं १० नित्यं पंचशतं कुर्यान्मासान्निगडमोचनं दुर्गानिर्मलिकामस्तु कुर्यात्पंच सहस्रकं ११

य
४

स

च

कारागृहादिमुक्त्यर्थं मष्टुतं कारयेत्सुधीः महागंधनिवद्धस्तु षण्मासान्मोक्षमाप्नुयात् ॥१९॥ पूजया पुनर्लिंगानां महारा
जभयं हरेत् प्रत्यहं वा पंचशतं पूजयेद्वा त्रिपक्षकं शतद्वयं प्रत्यहं यो मासमेकं समर्चयेत् तस्य चौरभयं नास्ति पुरैवेना
या निर्देशतः डाकिन्यादिभये समस्तहस्तं वाप्यनिमशः षण्मासे पंचशतं योर्च्चयेत् स तत्रान्तकः सहस्रं पंचकं
मासि योर्च्चयेद्वर्षपंचकं सर्वजन्मत्यहंतापि दारिद्र्यात्परिमुच्यते एकादशं यजेन्नित्यं शालिपिष्टमयानि च लि
गानि मासमात्रेण सकलमैश्वर्यं दहेत् यः कृष्णैस्तिलैस्सम्यक्लिंगं कृत्वार्चयेन्नरः वर्षत्रयं तस्य सर्वपापनाशः
प्रजायते शिशिरे सर्वपुष्पोत्थं लिंगं योर्च्चति वेन्नरः निष्पापस्याद्विवर्षं वा पूजयेत्स्फाटिकं यदि वालवैधव्य
योगस्य नाशार्थं त्वयुतत्रयं लिंगानां समयुतेनैव कन्यकाप्तपतिं लभेत् ॥२०॥ यस्त्वेकादशलिंगानि रजतोत्थानि पूज
येत् प्रत्यहं ते सर्वगुणा जायन्ते सम्यगुपस्थिताः लिंगान्ययुतसंख्यानि तिलपिष्टस्य योर्चयेत् प्रत्यहं वा रुद्रसंख्य
वर्षाद्ग्रामपतिर्भवेत् वलस्य परिहारार्थं सौवर्णलिंगमर्चयेत् त्रिसंध्यं नक्तभोजी च रुद्रसूक्तपरायणः लव
णोद्भवलिंगानि योयुतं च पृथक्पृथक् पूजयेत्तस्य सौभाग्यं नित्यं तस्यापि वर्द्धते यस्यात्रस्य शिवं हृत्वा कृतमे
कं प्रपूजयेत् शतमेकं प्रत्यहं तदन्ते च भवेद्धृ अयुतेन शर्कराः लिंगं वर्षाकालेथवा पुनः पद्मकुसुमोत्थानि
लिंगान्येकादशार्च्चयेत् यदपि होमवलिंगं वा सूर्यत्ववर्णोत्कया कृत्वा चापुनर्लिंगानि वशीकुर्याज्जगत्त्रयं ॥२१॥

मे॰
तं॰
१०९
109

एषकुशज्वयं यत्तु गोमयोद्भ्यानि सृजयेत् तद्रोगविनाशः स्यात् षण्मासाच्च महागदात् २८ फलं जायते रम्यं यस्य क
स्यापि कर्मणः फले लिंगानि सृज्यानि तेन वायुतसंख्यया दूर्वायाः कुद्मानि वायुतं लिंगानि योर्चयेत् तस्याल्पमृत्युना
शः स्यान्नवानीवारपिष्टजान् २९ इंद्रनीलस्य यो लिंगं मासषट्कं प्रसृजयेत् अश्ववानाम्रजं लिंगं न स्त्रिद्यानि योषि
के स्फटिकस्य तु यल्लिंगं सयोगम्यरत्नचाते लदं तु सृजनान्नस्य वक्तव्यामित्वमाप्नुयात् पित्तरहादिमोत्तार्थमथवापि
नमुक्तये रत्नस्य तदा लिंगमशनं परिसृजयेत् अश्वुतं स्वर्णलिंगस्य सृजनं प्रकरोति यः स सप्तलोकमाप्नोति तं कल्प
नात्र संशयः नागस्य चात्र यो वा पुः कामः कांसस्य कीर्तये देहसौगंध्यलाभाय गंधकोत्यं सदार्चयेत् आठ्यार्थं गोज
गुकापृजातमेकं तु निर्धनः सहस्रं सृजयेद्यस्तु स ज्वरात्प्रतिमुच्यते कर्षसंशांतिकामो गोर्थं गोधूमपिष्टजं मुद्गपि
ष्टान्मुदे नित्यं लिंगं सृज्यं त्रयं द्विजैः कस्तूरीसंभवं लिंगं सहस्रं गंधकामुकः माषपिष्टमयं लिंगं नित्यं मिष्टान्नसिद्धि
दं यवधान्यमयं लिंगं यमलोकनिवारणं प्रियंगुपिष्टजं लिंगं प्रियदं सर्वदेहिनां यः करोति तिलैः श्वेतैः श्वेतस्य ही
पमहीपतिः यस्य यच्च प्रियं तस्य लिंगं कृत्वा तदाप्नुयात् ३१ ग्रीष्मे च मल्लिकापुष्पसंभवानि सहस्रशः अयुतानि सृज
येद्यस्तु हादि गुणाकृषिः नीलोत्पलमयं लिंगं कृत्वा शरदि मानवः यस्यैकस्यापि कार्यस्य सिद्धिं प्राप्नोत्यसंशयः हे
मन्ते जातिकुसुमैर्लिंगं कृत्वा मनोहरं भक्त्या समर्च्य मलिमान् शिवेन सह मोदते ३२ कोमलेष्वलिंगेषु पार्थिवं श्रेष्ठमुच्यते

बंग

बाणलिङ्ग

कठिनैश्च पाषाणं पाषाणात्स्फाटिकं परं स्फाटिकात्पद्मरागं च काश्मीरं पद्मरागतः ५४ काश्मीरात्पुष्परागोत्थमिंद्रनी
लोद्भवं ततः ५५ इंद्रनीलाच्च गोमेदं गोमेदाद्विद्रुमोद्भवं गोमेदान्मौक्तिकं श्रेष्ठं तस्माच्छ्रेष्ठं तु रजतं ततः हैरण्यं रजतात्कु
श्रेष्ठं हैरण्याद्धीरकं परं हीरकात्पारदं श्रेष्ठं बाणलिंगं ततः परं ५६ नर्मदाजलमध्यस्थं बाणलिंगमिति स्मृतं बाणासुरार्चि
तं लिंगमिति स्मृतं ५७ बाणलिंगे स्वयंभूते चंद्रकांताद्रिते स्थिते चांद्रायणेन शान्ते कार्यं शंभोर्नैवेद्यभक्षणात् ग्राह्या
ग्राह्यविभागोयं बाणलिंगे न विद्यते तदर्पितं जलं चात्र ग्राह्यं प्रसादसंततया ५८ शिवनाममयं लिंगं सदा शुद्धं महर्षि
भिः यतश्च सर्वलिंगेभ्यस्तद्धि श्रेष्ठतमं मतं ५९ चतुरंगुलमुच्छ्रायं रम्यं वेदिकया युतं उत्तमं लिंगमाख्यातं पंचसू
त्रैः समन्वितं ६० तदर्धं मध्यमं प्रोक्तं तदर्धमधमं स्मृतं तस्मान्न्यूनं न पूजनीयं न कदापि न सत्फलं ६१ रुद्राक्षं शिवलिंगं च स्थू
लं स्थूलं प्रशस्यते शालिग्रामो नार्मदश्च स्वल्पः स्वल्पो विशिष्यते ६२ ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वा प्रतिलोमजः
पूजयेत्सततं लिंगं तत्तन्मंत्रेण सादरं ६३ विप्राणां वैदिकेनैव मंत्रेणाराधनं वरं तंत्रोक्तदीक्षितानां च तंत्रोक्तेन विधा
नतः स्मृतमाराधनं शंभोर्नैव वैदिकवर्त्मना दधीचिगौतमादीनां शापनिर्दग्धचेतसां जायते तत्र या श्रद्धा
पूजा वैदिककर्मणि यो वैदिकमनादृत्य स्मार्तं कर्म तथैव वा अन्यत्समाचरेन्मर्त्यो न स कर्मफलं लभेत् बहवः
सिद्धिमेष्यंति कलौ पार्थिवलिंगतः कृते रत्नमयं लिंगं त्रेतायां हेमसंभवं द्वापरे पारदं श्रेष्ठं पार्थिवं तु कलौ युगे ६४

मे०
न
११०

यथालब्धोपचारैश्च भक्तिश्रद्धासमन्वितः पूजयेत्पार्थिवं लिंगं शास्त्रोक्तविधिना नरः एवं सूत्रविचारं च पार्थिवेन
विचारयेत् यथाकथंचिद्विधिना रमणीयं प्रकल्पयेत् द्विखंडं तु प्रकुर्वाणो नैव पूजाफलं लभेत् रत्नहेममयाश्मत
पिष्टस्फटिकसंभवं एकखंडं भवेल्लिंगं मिन्नेरेषां यदा वरं कुर्यान्नैवैकखंडं तु द्विखंडं तु स्थिरं स्मृतं विप्राणां मृत्तिका
श्वेता क्षत्रियाणां तथारुणा विशां पीता च शूद्राणां कृष्णा वा लभ्यते यथा भवाय भवनाशाय महादेवाय धीमहि
उग्राय चोग्रनाशाय शर्वाय शशिमौलिने विलोमानां पूजनार्घमंत्रोयं परिकीर्तितः ततः पूजासमाप्तौ तु स्थाणुं ध्या
त्वा लिंगत्रयं जपः पश्चात्तस्यापि कुर्यादष्टोत्तरशतं वक्ष्यमाणास्तुतिं पश्चात्पठेद्देवस्य तुष्टये नमोंकारस्वरूपाय नमो
रवपूर्थते नमो नादात्मने तुभ्यं नमो बिंदुकलात्मने अलिंगलिंगरूपाय रूपातीताय वै नमः त्वं माता सर्वलोकानां
त्वमेव जगतः पिता ७ त्वं भ्राता त्वं सुहृन्मित्रं त्वं प्रियः शिवरूपधृक् त्वं गुरुस्त्वं गतिः साक्षी त्वं पिता त्वं पितामहः ८
नमस्ते भगवन् रुद्र भास्करामिततेजसे नमो भवाय देवाय धर्मरूपहिताय च शिवाय क्षितिपालाय सदाम्बर
मितेनमः पशूनां पतये चैव पावकामिततेजसे भीमाय व्योमरूपाय शब्दमात्राय ते नमः महादेवाय सोमाय अ
मृताय नमोस्तु ते उग्राय यजमानाय नमस्ते कर्मयोगिने पार्थिवस्य च लिंगस्य यन्मया पूजनं कृतं अनेन भग
वान् रुद्रो वांछितार्थं प्रयच्छतु इति स्तुत्वा नमस्कृत्वा प्रणिपत्य विसर्जयेत् ९ अथैकादशलिंगानां विधानमभिधी

यते एकलिंगप्रतिदिनेषोडशोपचारकैः पुष्पाणिमल्लिकायास्तु नैवेद्यार्थंगुडः स्मृतः ८ दिनानांत्रिंशतंकुर्या
द्युत्रः पुत्रमाप्नुयात् दिनेप्रतित्र्यं यःकृत्वाषोडशोपचारकैः करंजपुष्पैः कर्पूरंनैवेद्यंसंप्रदर्शयेत् दिनानांपं
चशतंकेकन्याभवतिशोभना चतुर्थ्यंप्रतिदिनेषोडशोपचारकैः कुसुंभपुष्पैःकदलीफलंनैवेद्यमेकच ८२
दिनानांसप्तशतंकेकृत्वाधनमवाप्नुयात् पंचपंचप्रतिदिनेषोडशोपचारकैः पूजयेद्यत्नैवेद्यपुष्पाणि
चंपकस्यच दिनेपंचशतंकृत्वाविवाहोजायतेध्रुवं षट्षट्वकुलपुष्पैस्तु नैवेद्यंताद्दमयंतु मरुतः कलह
न्मुक्तिः दिनानांसार्द्धनत्रयात् सप्तप्रतिदिनंपुष्पैः शतपत्रैः प्रपूजयेत् दूर्वादलंचनैवेद्यंदिनपंचशतंलभेत् ८७
दि४ उद्दिष्टंयत्नमन्त्रतिलतीर्थंवादेवतानामपि अष्टप्रतिनैवेल्वपत्रैर्यत्नसमर्पयेत् नैवेद्यंतत्फलंतुकांउपचारांस्तुषोडशा श चं४
तत्रयदिनेकृत्वामहाविद्यागमोभवेत् नवप्रतिदिनेतिलान्नैवेद्यंपंचमासकं वंधूकपु ष्पैः पूजास्याद्दृणानुक्तो
पनीभवेत् ९० दशप्रतिदिनेवर्षमेकंकंचनपुष्पकैः नैवेद्यार्थंघृतपाः सुहृद्देशागमोभवेत् एकादशप्रति
दिनेनैवेद्यंपंचखाद्यकं पुष्पाणिकरवीरस्यकांचनंरजतादिकं मुक्ताफलप्रवालादियदिष्टंप्राप्नुयाच्चतत् उद्या
पनविधिंवक्ष्येसमासेनतत्समाचरेत् लिंगार्चनेचसंपूर्णेसंजातेचमनोरथे कुर्याल्लिंगंतुसौवर्णंरौप्यंताम्रम
थापिवा वितस्तांगुष्ठपर्वांतप्रमाणेननिर्मितं मत्वाशिवायव्ययोगोयमाद्दासामस्थाप्यतद्दृशी ९१ ह्येयार्थगोप्यशिवयोग

मे॰
तं
१११

एकस्मिन्नपि दिने शिवं महायोगेन तत्फलं वकुलं शिवयोगाके यथोक्तं शिवयोगे तत्फलं प्राप्नोति मानवः उमोद्यापनप्रथमे
चाङ्कि सपूजयेत्परमेश्वरं आचार्यब्राह्मणांश्चापि होमार्थं हवनं यान्ततः गणेशमम्बिकां पूज्य शिवं संस्थाप्य पूजयेत् १८
प्राणप्रतिष्ठापूर्वं तत्तत्स्थापनमाचरेत् आचार्यं वस्त्रगन्धैश्चापि वरयेद्दक्षिणादिना यत्संख्याकं यजेल्लिंगं तत्सि
तं होममाचरेत् आयुःकामो हुनेत्तत्र धनार्थी वा सपायसैः १९ तिलाज्याभ्यां चरेद्धोमं पतद्विघ्नं प्रार्थयेत् रा इत्येत
त्रौ जागरणं कुर्याद्गीतवाद्यपुरःसरं २० तर्पणं मार्जनं कुर्यात्ततो ब्राह्मणभोजनं वटुकानां कुमारीणां गणेशा
म्बिकतृप्तये पुनर्लिंगं पूजयित्वा दध्यान्नरुद्रदेवतः वस्त्रालंकरणैश्चापि गुरुं यत्नेन तोषयेत् दक्षिणां भूयसीं द
त्वा सुहृद्भिः सह भोजनं पश्चात्कुर्यादिति प्रोक्तं लिंगस्योद्यापनं परं विधिः प्रोक्तः पार्थिवानां सर्वकामप्रदायकः उ
द्यापनेन सहितः किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि २५ इति श्रीमहाम्नाये महाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते पार्थिवपूजा
विधिप्रकाशो नवमः ॥ देव्युवाच क्वचिद्दृष्टं क्वचिद्धोमं क्वचित्संरक्षणं भवेत् उद्धाम्नायके क्वचित् दक्षिणे पश्चिमे
क्वचित् । अथाम्नायकं चापि गानपत्यं वैष्णवं पारसीकं क्वचिद्गौडापाखण्डं क्वचित् क्वचिन्निर्दैवतं मार्गं वेदान्तं वैदिकं
क्वचित् हीनधर्मान्नवं बौद्धधर्मान्कुलधर्मान्क्वचित्क्वचित् देशधर्मान्कालधर्मान्जातिधर्मान्क्वचित्क्वचित् तत्तत्प्र
करणे सैन्धिकं विधिं दक्षिणं पुनः तेजोऽन्तमम्बिरतं त्रयसंत्रक्षेत्रगोपारि नदान्तं चममहादृष्टिं सम्नेहात्तु मेनेजरू ५

शिष्यउवाच अतोकालमाहात्म्यं तत्त्वेनत्वेलयापुनः ९ कस्मात्तेननत्वाधिकं साहकारं ब्रवीमितत् ८ वेलेयं सात्विकी का

विज्ञाता कालस्य यत्त्वया उपकाराय सर्वेषां दृष्टं तत्त्वं ब्रवीमि तत् यथा वेदे तथा लोके यथा काले प्रजायते यथात्र

स्ता एगोलो यं लिख्यते मध्यतः सत्येन त्रच पश्च पंत्वपानितं किं यदत्तरं यथा नरेण कालेन वेदेन तत्र शास्त्रतः अत्र

द्वपश्च देवे शिष्य एतत्तत्वसनातनं यथा चानहतः शोहान रेखाय्यः प्रवर्त्तते ९ सतिस्नेपि यजेत्कर्णे न कदापि मू

मूर्खतः महाश्रुरूपकालस्य तथा वेदधनिस्य तत् कलेदश सहस्राणि यदा वर्षाणि यान्ति च वेदो नारायणः साक्षा

त्कालावयवजन्तुभिः तस्य यतेन दोदविज्ञेयः कालः समागमः वाक्कूर्मं भानुजनपद दिश ह्यास्थो मन्त्रितस्य श्रा: १२

वेदभिन्नानि शास्त्राणि तथा ज्ञानेन देवताः यस्य शास्त्रस्य लोकेस्मिन्प्रचारो यावदस्ति हि तावत्तन्मार्गिणां हे

त्वं वेदमार्गोस्य कुत्सितः ततत्न्मार्गकर्त्तारस्यात्तत्त्वतत्त्वं दयितः तानानयंति स्वमार्गे यतस्तावन्नरो वभवेत् त्वरणा

ज्ञानं यथा षड्भिरिन्द्रियैः परिज्ञायते तथा षडंगैर्वेदार्थज्ञानं भवति निश्चितं कर्मेन्द्रियाणि च यथा न्यस्ताणि पञ्च मि

तानि तु तद्वत्कालमहेशस्य पंचाम्नाया मयोदिताः उर्द्धाम्नाय समद्धिष्ठ वाचिकं कर्म तस्य तत् तच्च प्रमाणं वेदाः

स्मृत्ते देशास्य तथ प्रलय्याः तदंगानि पुराणानि गायत्र्याद्याश्च देवताः बलवीर्यं तथा तेजः संस्कारा बलसंभवाः

बलेनाचरणं बलविद्या मिथ्या लक्षणो भवेत् १४ यस्यावशणावं यस्याश्च मर्यादां अनुधावति एकस्मिन्लक्षणे हीने

मे॰
तं
११२

112

वागर्थमनुधावति हिहीनेलक्षणेदेविसाचाराद्धालणोभवेत् लक्षणत्रयहानोयस्तंत्रमार्गेनसिध्यति चतुर्लक्षणहीं
नानांमार्गास्तु:कौलिकादयः एतल्लक्षणभिन्नेनयथादेशंयथाकुलं यथाज्ञातियथाकालंकर्तव्योधर्मसंग्रह मिथ्या
संभावणेल्लियंसर्वमार्गेषुगर्हितं यत्किंचिज्जन्मयत्कर्मनजपोननपः क्रिया जीवन्मुक्तः समस्वकास्सर्वेसमेप्रतिष्ट
ते अहिंसापरमोधर्मः सचवक्तायकर्मभिः हृष्कोयनचवारोनजातिःसोपिमुक्तवत् परसत्तायत्रनत्तुविष्टावय
स्पचेतसि सएककालोपिजानीहिजीवन्मुक्तोनसंशयः षडिंद्रियज्ञानवतीस्त्रीभिर्भवतिमैथुनात् त्यक्तंतन्मनसा
येनजीवन्मुक्तःसकोपिहि देवाःपूजनमिच्छंतितस्माद्दद्दाः परिग्रहात् मुक्तकवद्योमतियाही जीवन्मुक्तः सएवहि
शौचंमशुर्वतोनित्यंविष्टाबुद्धिःकलेवरे दिहाभिमानोगलितेजीवन्मुक्तःसएवहि ३९ यथेच्छालाभसंतुष्टःस्तौति
नोनचनिंदति नमस्त्वोविनगुरुवकर्मणासान्तस्तुच्यते हित्वाविषयसौख्यंयस्तपस्तपतिनिर्जने नफलेकामयेत्किंचि
जीवन्मुक्तःसएवहिः यावद्देहस्यनिर्वाहस्तावत्कालंपरिक्षिपेत् वेदस्याभ्यासतःसर्वयोनयस्तत्रमोत्तमाप्न् ४१
कोहंकिंहश्यतेकर्मकोस्यपतिःकचेनास्ति इतिसंभावयन्नित्यंमहाकालेलयंव्रजेत् एतेनस्तुगमोपायेनाभ्यस्तविज्ञ
स्थिरंभवेत् कामःक्रोधादिसंनग्नंमहामायाविमोहितं दुर्विज्ञेयादुर्निवारामहाकालस्यगेहिनी तदंशभावनात्स्तत
प्रसन्नावेद्धिमुचति सद्बुद्धिभिः प्रियैः पुत्रैर्यथामाताप्रतार्यते तथाप्रतार्यतेचेयंजीवन्मुक्तस्यजायते ४२ हतनंवथा

र्थमनयारत्वान्नपानंचमैथुनं तेनैवंवेदियंवक्तास्वयंमन्त्रफलदोभवेत् ४८ वामिकैःकौलिकैस्तस्मात्तत्नैवगुरुंविना स
मस्तैरथवान्यैर्वध्यतेयेनचेतरैः बंध्येयेवंधनैःसम्यक्मोचयेद्येनतानिच भावयेच्चमहाकालंजीवन्मुक्तफलदो
भवेत् ५० बंधमोक्षप्रकारास्तुतेत्रसंकलितामया येर्ज्ञातागुरुमार्गेणतैर्वद्धेयस्ततःस्वयं कुगुरोर्मुखतोवा
पित्वानाभाषाच्चपुस्तकात् स्वधर्मसंप्रतिस्पेयत्रमयाक्तस्तुतेहताः तस्माद्धर्मप्रवक्ष्यामिवामिनामधिकारिणं
येषांभोगेपिमोक्षोपिभवेद्येषांचतुर्गतिः अवश्यमेववक्तव्याःशिष्यावैत्वधिकारिणः गुरोस्तेनभवेत्तेजःशि
ष्योपिलभतेसुखं मोहेनचाथलोभेनदीक्षामनधिकारिणे योददात्सतदेवस्यात्छिष्यस्याहुर्भाजनं शैवीमलक्ष
णेष्वेकंयस्मिन्निश्चिप्रदृश्यते नयोत्तेनोपनायेनकिंविद्धाल्लक्षणेनागतः अधिकारोनमेमातः समस्तब्रकर्मणां
इहलोकेपरत्रापिकष्टलप्स्याम्यहंसुखं अयंपश्चयःपरद्रव्यपरस्त्रीषुनपुंसकः परापवादेयोमूकोनित्यमित्थं
विचारयेत् नस्यैवब्राह्मणस्याब्राह्मणस्यात्वधिकारतः अब्राह्मणस्तुयेकेचित्तंस्तेमहीतलावंय कथंलभाम
होमोक्षमितिचिंतापरायणाः शैवामलक्षणेयुक्तास्तेपिशिष्याःप्रकीर्तिताः ५१ पंचलक्षणसंयुक्तोब्राह्मणः
कालपवसः अहंब्रह्मातथाविष्णुस्तदाज्ञावशवर्तिनः सचेद्दासपथगामः पुनःस्थानेभिजायते चतुर्लक्षणसं
युक्तोविधातेयस्तुमध्यमः ताभ्यांदृष्टोभाग्यवशात्त्रिकःकोपिचेन्नरः सद्यःफलंनिवाद्यस्याक्रिययाचापरस्यतु ५२

मे. लक्षणत्रययुक्तो यस्तस्य वैदिकतांत्रिके यथोक्ताचरणादेव फलदस्तेन वामके लक्षणद्वयसंयुक्तस्तस्य वामस्य दक्षि-
तं. णे समतुल्यफलोऽस्मात्तांनः कदाचन वैदिकः एकलक्षणसंयुक्तो वामस्तस्य फलप्रदः शूद्रादियवनान्तानां सिद्धि-
११३ र्वामपथे स्थिताः वाममार्गस्थिता विप्रास्तु लक्षणहीनस्य शोककवित् नस्य शोभेत्स्यं विप्रप्रमाणमन्नचवैदिके हीनविप्र
त्वत्रियाद्या वाममार्गरताश्चपि नष्टमन्त्राद्भवेन्निर्विस्मोः इत्तानिः किल्विषास्तथा वक्ष्येऽष्टकं धर्मं कौलिकानां च
113 वामिनां इहलोके परत्रापि यं कृत्वा सुखमाप्नुयात् ब्राह्मणं पण्डितस्य विप्रस्तु संमग्नात्वा समाविशेत् वाममार्गी
यवा कौलेन नापि च नलंघयेत् ६ स्वस्ववर्णाश्रमाचारं न कुर्यात्तु प्रतिग्रहं परस्त्रीधनकामं च वेदशास्त्रादि
निंदनं प्रतिग्रहं चैव द्विधाणां वधनं गुरुविप्रयोः संगः सर्वात्मना त्याज्यो गुमत्तिर्हेतुं विना सततं संगश्च विवेक
स्तु निश्चलेन यन्न हृदये यस्य नास्ति नरः सोऽयोक्तं वामे सुखं लभेत् संसारिकसुखाभासं केवलं लेशोऽसीति वादिनं क
र्मी वृत्तिभयं चिद्विन्यजेदत्यजेद्यथा मद्यं मांसं सुरापानं मत्स्यान् स्त्रीणां धवास्तथा अनेकाय त्र जायन्ते तत्र वामो गति
प्रदः स्थित्वा वदक्षिणमार्गे गृञ्जनं भक्षे पलाण्डिकं स याति नरकं घोरं विष्टायां जायते क्रिमिः विना बलिं फलं योऽत्ति
विना शंखं सुरां पिबेत् स्त्रीयज्ञं विनान्यस्य स्त्रीगोष्ठं पिना रक्ती अबुद्धा समयाचारं कुलधर्मं चरेद्यदि सद्गुरुश्चैव
शिष्यश्च योगिनीनां भवेत्पशुः वाममार्गमजानन्यो धिकारो मातृसिद्धानि परावारमपारं सर्वं वा असंभ्रान्तमिच्छति ६९

सर्वकर्मविहीना ये वर्णाश्रमविवर्जिताः कौले वा वाममार्गे ते भुक्तिमुक्त्योश्च भाजनं ७ निंदंतु बांधवाः सर्वे त्यजंतु
मोहमानादयः जना हसंतु मां हृष्टा राजानो दंडयंतु यंतु वा रोगदारिद्र्यदुःखाद्यैः पीडितो वनिशं वरं लक्ष्मीस्तिष्ठ
तु वा यातु न मे चास्ति पश्चात्तिदं एवं यस्य दृढा भक्तिः स वामे सिद्धिमाप्नुयात् धनार्थी लोभात्त्वचक्रो यात्वहेषा
न्वच मत्सरात् न कामान्न भयाद्वापि मार्गमेनं परित्यजेत् प्रसेहनार्चयेद्देवी मार्गेऽस्मिन्विघ्नमाप्नुयात् गुरु
कारुण्यप्रशनो हेनिर्धूतकल्मषः कुलश्रृंगारतो यस्तु सोऽयं कौलो न चेतरः परोक्षको न जानीते कस्य किं न भवि
ष्यति यद्वा प्रसेवनफलं देव देवी नमद्दर्शनं गुरूपदेशरहिता महान्तः इति केचन मोहयंति जनान्केचित्स्वयं पूर्वं वि
मोहिताः येयं मद्यफलं त्वेषं समालोक्य प्रियामुखं इस्येवाचरणे श्रेष्ठं पामराः प्रवदंति च मद्यपानेन मनुजो यदि
सिद्धिं लभेत चेत् मद्यपानरताः सर्वे किं सिद्धा न भवंतु मे मांसभक्षणमात्रेण यदि पुण्यागतिर्भवेत् क्र
व्यादा नानरा मांसाशनात्सत्त्व भुज्यते ८ स्त्रीसंभोगेन मोदे वा यदि मोक्षोऽभिजायते सदा सर्वेऽपि मुक्ताः स्युः
कस्य जन्तुर्भविष्यति हृष्पानतथा रागगमनाद्वा त्रुकर्णावलेवत् भजनगावरणान्न नमशंकाकुलवर्त्मनः हृद्या
पानं तद्देवेशि सुरापानं निगद्यते तन्महापानकं तेयं वेदादिषु निरूपितं अनाद्येयमनालोक्यमनाश्यप्य वाप्य
अ येयकं पंचमांसं पश्नुनात्कौलिकानां महत्फले अमेध्यानि द्विजातीनां मद्यानि एकादशैव हि द्वादशं तु सुरामयं

मे.
तं.
११४

114

सर्वेषामुत्तमस्स्मृतं ८५ तस्माद्ब्राह्मणराजन्यौ वैश्यश्च न सुरां पिबेत् सुरादर्शनमात्रेण कुर्यात्सूर्यावलोकनं न
स्पर्शमात्रेण प्राणायामत्रयं चरेत् अज्ञानुभूतो भवेत्तस्मान्नेनाभ्यासमुपवेसेद्दरः कंठनाभेस्त्रियाराग्रेन्तमघस्पर्शी
नेविधिः सुरापानेकर्म हृत्तेज्वलन्तीन्तां प्रवेशयेत् मुखेन तया विनिर्दग्धे नकुह्निस्समवाप्नुयात् अविधानेन
योहन्यादात्मार्थप्राणिनः प्रिये निवसेन्नरके घोरे दिनानि पशुरोमभिः शामिता निडराचारोतिर्यग्योनिषुजा
यते ९८ अनुमन्ता विभक्ता च निहन्ता क्रयविक्रयी संस्कर्त्ता चोपभोक्ता च वोदिनश्चेचते समा यनेनाक्र
यतो हृति वोदिनो चोपभोगतः घातकोवधवेयाघेरित्येकश्चिविधो मतः भ्रंशचाप्यविधानेन केदयत्रक
वन विधिवज्ञो हिंसेवापिहत्वापापैर्न लिप्यते सर्वेभ्यः कौलिकश्रेष्ठे दीक्षायीतवामगः अथिकारीभवि
श्चक्रोयश्च सद्गुरुसेवकः मयवकौलिकोवंद्य अश्मेरमघपमत्ता: स्मरणं कीर्तनं तस्य दर्शनं वंदनं तथा संभाषणं च
गुरुतेराजसूयाधिफलं मयत्रवसतेदेवास्तत्र श्रीर्विजयोर्भवेत् अनामयस्तु हस्तिस्थस्य भिर्दिनिरुपद्रवः दृष्टे
दृष्टांचपुण्यमेदस्यो च ज्योतिःस्स्तुरतः पूर्वाम्नायः सृष्टिरूपः स्थितिरूपस्तु दक्षिणः संहारः पश्चिमाम्नाये उत्तरेत्तु
ग्रहोभवेत् मंत्रयोगविदः पूर्वभक्तियोगस्तु दक्षिणे पश्चिमेकर्मयोगस्तु ज्ञानयोगस्तथोत्तरे मातृकान्यासमे
स्यानेवामेकौलिकवर्मणि प्रपंचयोगनामानं न्यासं कुर्यात्ततश्च्युते ९८ श्रीप्रपंचदीपमायकमलाजलधीनथा

गिरिविसृवल्लभे चपट्टनेऽप्यथारिणी १ समुद्देशनयापीठे देवयुग्ले कमातृका वनकमलवासिन्यो इन्दिरा चाश्रम
स्तथा मार्गदेशरमागुह्योपम्या च तरकौ तथा नारायणप्रियाद्भिः स्वेदजा सिद्धिलक्ष्मिका अण्डजस्थ महालक्ष्मीज
रायुजलक्ष्मिका स्वरस्थाने षोडशे वयुग्मानि स्पर्शजा यथा आर्या लक्ष्मी चोत्तु दिर्मा च चण्डिका च कलान्विता काष्ठा
दुर्गा निमेषाख्य शिवा सा सा ह्यपणिका अम्बिका च घटिके चैव मुहूर्तेश्च शनीयुत: ईश्वरी प्रहरौ चैव शाम्भवी दिव
सान्विता ईशानी चापि संध्या च पार्वती रात्रिसंयुता सर्वमंगलया युक्तास्तिथिं न्यसेत् ततः परं दाक्षायिन्यात
था वा रौद्रे सवन्ना युतं न्यसेत् नक्षत्रं च महामायायुक्तं योगं न्यसेत्ततः माहेश्वर्या च करणं मृडानी मासपक्ष च रु
द्राणीमास संयुक्ता शर्वाणी राशिसंयुता अथत्व परमेश्वर्या कालीचायनसंयुता कात्यायनी वत्सरयुग्गौरी युग
समन्विता १० भवानी प्रलये चाथ यादिस्थानेषु विन्यसेत् पञ्चभूतयुता ब्राह्मी पञ्चतन्मात्रसंयुता वागीश्वरीत
तो वाणी पञ्चकर्मेन्द्रियान्विता सज्ञानेन्द्रियसावित्री सानिला च सरस्वती गायत्री शस्त्रयुक्ता वा क्रुद्धान्त:करणान्विता
अवस्थायुक् शारदा च धातुयुक्ता च भारती दोषयुक्ता प्रिया चेति व्यापकं विद्ययाऽन्यसेत् त्रिनारमूलविद्यान्ते मातृका
न्तरतः परं वदेत्पञ्चरूपायै श्रियै नमः इति क्रमात् अपं चादिभिराद्यैर्न्येवर्णैर्व्याप्तिं विजयेत् मातृकान्यास संयुक्त
स्थानेषु तदनन्तरं त्रिनालमूलसकलपञ्चस्वरूपतः आर्यापरा वादे चैव चनमोक्ता व्यापकं न्यसेत् अपं चेन्यासपवं

मे॰
नं॰
११५
115

स्याद्भुवनन्यासउच्यते १९ त्रितालमूलमंत्रोक्तेविभागेनाक्षराणिच मातृकाक्षराणिचोच्चार्य्यतलातलादिकनामच लोकनि
लयशतेतिकोटिगुह्यपदंवदेत् योगिनीमूलदेव्यास्तुनामाद्याधारशक्तिच देव्येनमइतिप्रोक्त्वाशोकांगेषुप्रविन्य
सेत् अक्षराणांविभागस्तुप्रकादित्रयंत्रयं २० अधोर्द्ध्वपुरुषाङ्गःस्थानेस्थानयुगेमदयंद्वयं कादिकाःसप्तकर्णास्त्रकं
देचापिचतुर्दशे अथनामानिलोकानामतलंवितलंतथा सुतलादमहातलंतलातलरसातले पातालंभूर्भुवः
स्वश्चमहर्जनस्तपस्तथा सत्यंचेत्यथगुह्यास्थानेयत्रयउच्यते गुह्यामरंद्वितीयेथवातिगुह्यमचिन्त्यकं महागुह्यं
स्तनंचपरमंगुह्यमग्रतः इच्छांचयोगिनीस्थानेरहस्यज्ञानमग्रतः रहस्यंचक्रियामुक्त्वाआदमेविनियुज्यते रह
रहस्यंशाकिनीचाथमहारहस्यंचडाकिनी महागुह्यंकाकिनीचगुह्यमन्तराक्षशाकिनी गुह्यंश्रीहाकिनीपश्चान्महागुह्यं
चयाकिनी अथांगानिक्रमान्न्यसेद्गुल्फाजंघेनजानुनी ऊरुगुह्यंचमूलाधारस्थानेचनाभिकं हृत्तालनोसमाला
निबलंरध्रमितिक्रमात् त्रितालमंत्रेणैचतुर्द्दशमुद्वंवदेत् नाथिपायैपराबीयेदेव्यैहृद्व्यापकंन्यसेत् मूर्तिन्यासंप्र
वक्ष्यामिनवाक्षरीमयणवक्त्रयं मूलमंत्रंसमुच्चार्यन्यासंकुर्यान्तदुच्यते २१ चतुर्थीनमसायुक्त्वाप्रोक्त्वांगेषुप्रविन्यसेत्
उमानादौप्रियावान्तेमस्तकेकेशवात्तये मुखेनारायणोष्टेचदक्षसकंधेचमाधवः ईशान्यासहिनावामेगोविंद
स्तनाग्रयाम्विनः विस्तुर्थनयनाहृद्दक्षपार्श्वेथमधुसूदनः अग्निस्त्रवामपार्श्वेयदक्षकट्यांत्रिविक्रमः रूपिणीत्युगवाम

कंसारिर्मायुरुत्तवामनः दक्षोरौ श्रीधराख्यन्दोषावामोरुकसंस्थितौ ४४ पकनाशाहृषीकेशो दक्षजान्वानिसंस्थितौ
पकारिणीपद्मनाभोवामेचाप्यवतीभवेत् दमोदरोथदक्षायांजंघायांवासुदेवयुक् अर्कमाणीश्ववामायांजं
घायांसंकर्षणप्रभा संकर्षणयुतादक्षपादेप्रद्युम्नसंयुत अस्थिमालावामपादेह्यनिरुद्धेपरायुतः पनेषोड
शविन्यस्ताःसान्द्रसाराङ्कपूर्वकाः विष्णुशक्तिविनानांतन्यासोयंपरिकीर्तितः पोडशाख्यासेदक्षपादेकरभस्राभ
वोमतो वामेवेगवलाशर्वांगलिमाफलप्रदा रुद्रयुक्ताद्दक्षपार्श्वेवामपशुपतिःस्मृतः चंद्रापद्मधरायुक्ता
दक्षांसेशानयाग्रकः ४५ प्रकीर्तिनेशान्वितोवाहोच परान्वितः महादेवोथकंठेनभीमकंठेमसीयुतः ४६
मूर्ध्निविन्यसेदेवान्प्राणादिष्वपंचकम् ईशानस्त्वजगन्यस्यान्तुहृषीकुलमाला अघोरोभालानननाशचनतष्टक
परायुतः वामदेवोथसद्योवाजातःशंकरदामरी ब्रह्मादेयोथभवेन्यासः पादेब्रह्माचपद्मिणी प्रजापतीरंजिनी
चजंघयोरथजानुनो वेधालक्ष्म्यावाहोगपरमेष्ठीचवज्रिणी गुह्येपितामहःसोमकस्तथाचशिखधारिणी नाभि
देशेविधानावषट्कारलयातथा हृदयेविन्यसेन्नेद्दहिरिति:सर्वनायिका नेत्रयेववित्रिमध्यंकंठेस्वाहासहस्रिताव
नो ललाटेललितांन्यसेन्नेत्रयेवचतुराननं तन्मात्राहिरण्यगर्भंचब्रह्मरंध्रेपविन्यसेत् त्रिनालम्हलमंत्रांतेश्रीमू
र्त्तिकांवदेत् आर्यापरांवादेत्यैवनमस्तापंकन्येसन्त् मूर्ध्निन्यासंविधायेन्यमेवंन्यासंसमाचरेत् ४९ एवंन्यासवि

मे॰
नं॰
११६
116

पिंकृत्वाकुर्य्यात्पयश्चजपादिकं भूलेपेनजनायेश्चसमसमीनेवबाध्यते ५० वामाचारांगपात्राधारस्थलक्षणं आधारेण
विनाथश्रेशान्स्वतस्थलिमानरः चतुःपदंवत्रिपदंषट्पदंवर्त्तुलंतथा विश्राणोदीनामामवर्णानावक्रपामपादकं
नारिकेरस्वर्णनारकाचस्फाटिकशिलोद्भवं शांखसद्दारुकूर्म्मास्यकपालालौकमन्मयं उत्तमंमध्यमंहीनंपात्रादीना
प्रकीर्त्तितं नातिस्थूलंनातिसूक्ष्मंछिन्नंभिन्नंविवर्जयेत् नाम्रकांस्यादिभिर्लोहैः पात्रंनैवतुकारयेत् सर्वसि
द्धिस्तुवर्णेस्याद्वयमस्यारपात्रतः शांतिशिलायांस्तंभस्तुमन्मयेनारिकेरजे वश्याद्यंकृम्मजेस्तानेभक्तिमुक्ति
प्रदायिनी शुणुएवंहदंजपात्रंतपापघ्नंमदमहंतिकृत् कपालेवीरसंसिद्धिरलावौयोगसिद्धयः अतसोद्वाद
शप्रस्थतुतंडुलाः प्रस्थार्द्धंतंडुलक्षालनावत्मात्रान्सदंकुरान् शीतादिरहितेस्थानेदिवसद्वयमास्थितान् पश्चा
द्ग्रीसमारोप्यतेवालसहशंपचेत् पादप्रस्थतंडुलांश्चतन्मात्रामकुरान्क्षिपेत् पुनर्दिनद्वयंस्थाप्यपुन
रेवंप्रकल्पयेत् ६० अर्कतस्तसमादायतंडुलेषुविनिःक्षिपेत् पुनरेवंत्रिधाकुर्य्यान्नाणुलीसाक्ष्यास्मृता अय
मेवभवेत्सोमः सोमयागफलप्रदः इतीयोगोमवेद्यागोसोमपानंवतत्स्मृतं यागतिः सोमयत्तेनकौलिका
नामनेनसा भोगः स्वर्गश्चभवतिविनाकष्टं वामिनां पवंतुयवपिष्टोत्थायवसोमइतिस्मृतः यवनणूल
योगेनशक्तिसोमानियन्तेस्वित्रकुहिनगोधूमाः समकिश्वेनसंयुताः ६४ स्थापितादादशाहंस्वबाहुल्यणापरि

पारिताः तन्मध्ये सूर्यसंज्ञं स्याद्योगिनीमदवर्द्धनं पीतं तच्च कश्मान्ते वाजपेयफलप्रदं इदमेव त्रिधा पुनः कंदलेम
ध्ये च साधितं अग्निर्भवति तस्य पानादग्निहोत्रफलं लभेत् अग्निर्यदा समवाहुणी यंत्रगः कृतः वडवानलता सो
महापातकनाशनः दशप्रस्थगुडभाग स्याद्बब्बूलत्वचा तेन तत्समानकीपुष्पं तदर्धं नालिकेलजं कुसुम
चतदर्धं च तदर्धं स्यात्तदर्धं च हरीतकी तादृशी नवकं भोक्ते चतुर्थाङ्ग-कटत्रयं तावच्च चित्रकं तस्याद्भोडशाद
शभागिकः करेणाभ्रामयेत्सम्यगनुलोमविलोमतः ७० अष्टोत्तरशतं नाडीनां त्रिसंध्यं प्रतिवासरं द्वादशात्मे
न पाकः स्याद्वारुणीयंत्रगं पचेत् एषा गौडीति विख्याता महामदकरी मता शिवेन निर्मिता शर्वस्वयं पीता च भैरवैः
द्विगुणं मकरंदस्य वारि संयोजयेद्घटे षोडशाहेन पाकः स्यात्क्षेमतन्त्रे शोभनं सर्वदेवप्रिया चेयं वशीक
रणमद्भुतं देवानां शक्रयोर्वशमानुषीणां तु का कथा हरीतकी चित्रकं च मरिचं धातकी तथा मधूकपुष्पं द्वो
द्वे च भागे केन विवर्धितं अशीतिगुडसंमिश्रं षडेव मन्यते शोभनं इदं मनोहरं द्रव्यं योगिनीपानमुत्तमं मया
भावे प्रवक्ष्यामि विंडमयाधिकं सुराः माहिषं दधि संग्राह्य च तद्दशगुणं सुराः मोचफलपक्वस्य मर्दितस्य रस
स्तथा ग्राह्यो दधिचतुर्थांश स्तत्समं मधुचेदेति पेत् चत्वारिंशद्दिनप्रोक्तो पंकपंकजसंकुले निधायोद्धृत्य किरणैः
सौरैः सम्यग्विशोषयेत् यदा तत्कर्षिणी भावस्तदा कुंटीप्सुभी गुञ्जाभाजलसंश्रोणितो पात्रे प्रणिधापयेत् ८०

मे. नं. ११८

117

इदं सुरा तेोप्यधिकं ब्राह्मणानां प्रशस्यते गौडी माध्वी तथा पैष्टी त्रिविधा तु सुरा स्मृता शूद्राणां मुक्तिदा चैव यं वं शान्त
त्रियवैश्ययोः ब्राह्मणं दसुरा पैष्टविधेः श्रीनाथ कौलिकैः न चोन्मादकरी तेषां सुरेयं बुद्धिवर्द्धिनी ब्राह्मणमुक्तोम
यवासम्भवे यदि चं गुलवद्धहिः कार्या नामो वामी न कौलिकः वामिनः कौलिकानां च मुक्ति तिष्ठति देवता नियं
ति ते तत्त्व मंत्र धं स्मनं वैयाहरेदपि देवता स्नस्य नमुखे सावात्राच्चुडालपवसः सर्वसिद्धिकरा पैष्टी गौडी भोगप्रदायिनी
माध्वी मुक्तिकरी प्रोक्ता पार्वती राज्यप्रदा मता विद्याप्रदेति केह्नाला वा रोग्यं श्रीरिपुनाशिनी तालजा स्तम्भने शस्ता प
नसाख्या शुभप्रदा नारिकेलोद्भवा श्रीदा निंबजा रोगनाशिनी मधुकजा ज्ञानकरी चैरेया पापनाशिनी मत्स्यानं
दंष्ट्रिविकरं सामोदं च मनोहरं मद्येन द्रुतमं देवा देवता प्रीतिकारकं मद्यं मांसं च विजयामष्टगंधैर्विमिश्रयेत्
संमर्द्य वटिकाः प्राग्वज्जले देवास्तेनार्चयेत् यन्त्र वीजं विजया जाती पत्रं फलं तथा ककारकरभावस्तनागरवा
रवस्तवल्कलं ९१ मद्यं च भागहद्दा शमर्दयित्वा वटीकृते अष्टविंडुष्काष्टगंधाभिधामोदेवताप्रियः गुडमिश्रेण
तेकृणे तथा वमधु भाजिना सौवीरेणाथवा कुर्यादेतत्कर्म न लोपयेत् प्रमादाद्यदि लुप्येत देवता शापमाप्नुया
त् विजयावाड्वैर्वीध्या भावनं पणमाचरेत् यथा हि फेनसात्स्यस्यं तेविनाकुलनाभवेत् तथा कौलिकरामा
नामंत्र देवाप्रमातराः विनामद्येन मांसेन साधकं पीडयंति हि तामयां मन्त्राख्यं सं भोगं मंत्रा वांछंति तं विना ९९

निस्फलापवज्रायंतेभ्रमयंतिचसाधकं तस्मात्पतंतिनोवामेशूद्रापिविचारतः ९० मांसंतुत्रिविधंप्रोक्तं खेभूजलच
रोद्भवं यथासंभवमेषुकेनतर्पणायप्रयोजयेत् हन्यान्मंत्रेणचानेनह्यभिमंत्र्यपश्चात्तथा गंधपुष्पादिभिःपूजा
चान्यथानरकंव्रजेत् शिवात्मकमिदंपिंडंमतस्त्वंशिवतांगतः उद्बुध्यस्वपशोत्वंहिनाशिवास्त्वंशिवाह्यसि ९१
ह्यात्मस्यात्मसलिलेविसृजेयरुद्रस्वबद्धवौ परमात्मानंदानंदेनस्वात्मसेवामिदंप्रिये मांसाभावेनरसुहुणमाई
केनागरेणवा पलांडुवाथवरकान्मास्तूराणीडराणिवा मत्स्यमांसविहीनेनमद्येनापिचतर्पयेत् नकुर्यात्
मांसमत्स्याभ्यांविनाद्रव्येणभक्षणे पिबिवंतिलमात्रंतुतिलार्द्धमपिवितृना सकृत्तर्पणमात्रेणवामितायत्त
जेफले निःशंकोनिर्भयोधीरोनिर्लज्जोनिःकुतूहलः निर्णीत्वेदशास्त्रार्थोवरदांवारुणींपिबेत् मंत्रसं
स्कारसंपूतः सुरापानेनजायते नराणांदेवताभावात्मन्यथापेनभावने ब्राह्मणैःकौलिकैःपेयंसर्वदैवेर
णागमे वैश्यैर्गोलेभनेपेयंम्लेद्रैरंतेषुकर्माणि देवात्पितृनसमभ्यर्च्यशक्तिशास्त्रोक्तवर्त्मना गुरुंस्मरन्पि
न्मद्यंखादेन्मांसंनदोषभाक् ब्रह्मध्यानस्यस्थैर्यार्थंदेवताराधितेननव सेवेतमधुमांसानितिरस्यथावेतसपा
तकी मत्स्यमांसासवादीनांपदार्थानांनिषेवणात् यागकालंविनामद्यसमहापातकीभवेत् ९ यथ्यकतद्रु.
विप्राणांसोमपानेनहर्षितं मद्यपानेचकौलानांशक्तानेनविगर्हितं श्रीभैरवः कुलशास्त्रेभ्यः सम्यग्विज्ञातमवासना

मे॰
ने॰

पंचमुद्रानिषेवेतचान्यथापतितोभवेत् १२ आवृत्तिंगुरुपंक्तिंचवटुकादीनप्रयत्नय: वीरेभ्योवंहथ्यापानाद्देवनाशाणमासु
यात् दत्त्वयत्तेयदादेवितस्यात्मकंकलेवरं अहंगृहीत्वातत्स्कंधेचिंतामवेहमुद्यत: वड्वाग्निर्गर्भेषार्थयत्रयत्राभव
त्सतु तत्रतत्रतुशोकेनहृर्णं निर्वापितोजलै: एवंपर्यटतोवर्षप्रस्वेदोमहानभूत् तद्विंदुपाततिर्दग्धायरणीयं
भविष्यति तदासपार्थितोविष्णुर्धरण्यारक्षणायच तदमलक्षुभिर्वाणेस्तदंगानिसमाच्छिनत् चतुराशीति
खंडानिकृत्वासोपातयेद्भुवि वातेनवीजितश्चायपीतोद्धर्मोविलसत्तदा विष्णुश्चप्रकटीभूयपादयोपतितोम
म उत्तात्याय्यचरिष्यत्कंकंलवशोकस्यविस्मृत: तावद्ब्रह्मादिकादेवानारदाद्यामहर्षय: मोनष्टवुस्तदावा
कंविष्णु:प्रोवाचपार्वति २० ज्ञानदोसिमहेशत्वंकथंमोहमुपागत: सत्या:शरीरेणसहप्रवेष्टुंहव्यवाहने
अनुगच्छतितिनारीनतुमानवोच(?)गच्छति इतिशास्त्रमनाहत्यकथंदेवविमोहित: एवंवदतिदेवेशब्रह्मण्याम्रा
हरिंतथा श्रेषाल्लंकावाकैश्चतद्धृतुर्विधिनासह आवाभ्यांचतदाप्रोक्तंयाचमध्वरंद्विजा: तदानैकीलणेहकं
जातोयंयमविष्णव: दत्तपत्ताश्रितै:शैवाब्राह्मणप्रशिक्षितनाद्विजा: यत्तागतात्समवेपिशैवो:शमाद्विजातय: ५५
विष्णुनाकर्तितैरंगै:सत्याश्चैदंपरातले स्थलेस्थलेशवस्पर्शात्ब्रह्मकर्मविवर्जितं तस्माद्दारायाः संस्पृश्यद्विवि
प्राणोवाविश्रुद्धता ब्रह्मवाकास्यत्सम्यक्तयथाभवतिमत्कृत् २६ ततोध्यानात्मयाप्रोक्तंसमतीकृत्यविष्णुना यत्रवे

देहिक्रियाध्वस्तास्तेत्र नेत्रेप्रवर्तयेत् १९ ये विप्राः शापनिर्दग्धा ब्रह्मकर्मविवर्जिताः तेषां तु कुलधर्मोयं भुक्तिमुक्तिसमा
प्तये ये विप्राः पीठसंजाताः शापनिर्दग्धविप्रताः तेषां कुलेधिकारोयं मार्गस्यास्य प्रजायते २० तत्कुलेपवत्र्य
त्वा कौलोयं पथ उच्यते वाममार्गस्ततोमूनस्तेषां योदक्षे वैष्णवके २१ यजमानेनातपोस्तत्राधिकारः समुदाहृ
तः सिद्धांतीनस्ततोमूनस्तत्र शूद्राधिकारता ये पारंपर्यमज्ञात्वा कौलधर्मे विशंति ते निस्वासंततिहीनास्सरो
गिणो नात्र संशयः कौलज्ञानेहासिद्धोयस्तद्द्रव्यं भोक्तुमिच्छति स महापातकी देवि सर्वकर्मबहिष्कृतः २४
समयाचारहीनस्य स्वैरहं तेऽहंकारात्मनः नास्तिद्वयः कुलभ्रंसस्तत्संसर्गं न कारयेत् यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते
कामचारतः स सिद्धिमिह नाप्नोति परत्र च परां गतिं कुलद्रव्याणि सेवंते येन्यदर्शनमाश्रिताः तदंगरोम
संख्यातं भूतयोनिषु जायते पदमस्फालितान्नावनकिंचिदपि वेत्ति चेत् तथापि नैतनपश्चाचीनयं मन च सत्क्रियां
नद्वेवं न गुरुर्नाम विचारो यदि कौलिके केवले विषयासक्तः पतत्येव न संशयः लिंगत्रयविशेषज्ञः षडाधारवि
भेदकः पीठस्थानानि चागत्य महापद्मवनं व्रजेत् ५ आमूलाधारमाब्रह्मरंध्रं गत्वा पुनः पुनः चिच्चंद्रकुंडली
शक्तिसमुद्भयास्यान्सुखोदयः व्योमपंकजनिस्यंदसुधापानरतो भवेत् मधुपानमिदं प्रोक्तमितरे मद्यपायिनः
पुण्यापुण्यपशुं हत्वा ज्ञानखड्गेन योगवित् परे लयं नयेच्चित्तं पलाशीस निगद्यते मनसा सेंद्रियगणं नियम्या।

मे॰
नं॰
११९

119

त्मनियोजयेत् मत्स्याशी सज्जनः प्रोक्तः शेषाधीवरहृन्मयः अप्रबुद्धाय शोशक्तिः प्रबुद्धा कौलिकस्य च शक्तिं तां सेवये
घस्तु सम्भवेद्भक्तिसेवकः इत्येवं पंचमुद्राणां गुप्तं तत्वमयोदितं ज्ञात्वा गुरुमुखात्सम्यक् सेवेत स उच्यते अथ पूजा
प्रकारस्तु कथ्यते वामिड्र्हीभः आत्मस्थानमनुद्रव्यदेवशुद्धीन्प्रकल्पयेत् स्नानं संध्या भूतशुद्धिः प्राणायामप्र
तिष्ठितिः प्राणानां मातृकान्यासादिकैः स्यादात्मशोधनं संमार्जनानुलेपाद्यैर्दर्पणोदरवत्कृतं विना न धूपदीपा
द्यैः स्यात्स्थानशुद्धिरियं मता ग्रथित्वा मातृकावर्णैर्मूलमंत्राक्षराणि च क्रमोत्क्रमात्रिरावृत्तिर्मंत्रशुद्धिरियं मता ५०
पूजाद्रव्याणि संप्रोक्ष्य मूलास्त्रेण विधानवित् दर्शयेद्धेनुमुद्रां च द्रव्यशुद्धिरियं मता पीठे देवं प्रतिष्ठाप्य सक
लीकृत्य प्रोक्षयेत् अर्घोदकेन मूलेन त्रिर्दीपं नीप्रदर्शयेत् देवशुद्धिं विधायेत्थं पश्चाज्जपं समाचरेत् सा पूजा
सफला ज्ञेया त्वन्यथा निःफला भवेत् मण्डलेन विना पूजा विफला परिकीर्त्तिता तस्मान्मंडलमालिख्य विधि
वत्तत्र पूजयेत् अखण्डमण्डलाकारं विश्वंव्याप्य व्यवस्थितं त्रैलोक्यं मंडितं येन मण्डलं तत्सदाशिवं इत्युपास्य च तत्
रस्त्रं स्यात्कामरूपं तद्वर्तुलं ज्ञात्वेत्थं रचयेद्देवं पूर्णं पूर्णाभिर्मतः अर्घ्यं च मंडलं पश्चादाधारं स्थापयेत्क्रमा
त् शंखमर्घ्यभोगपूजाविलिपात्राणि पंच च स्वदक्षिणादिवामांतं स्थाप्याभ्यर्च्य सेवेत च संपूर्णमंत्रपूतेन कु
लेश्वरि विधानवित् नवमाषप्रमाणेन मत्स्यमांसचनिःक्षिपेत् नष्टैः पर्युषितोच्छिष्टैर्दुर्गंधैर्गंधवर्जितैः ५१ ॥

देवाभिः परपात्रसंस्थं तर्पणं निष्फलं भवेत् स्वादिष्टैः स्वमदोन्मत्तैः द्वैरम्बनसंनिभैः मनोहरैस्तु देवीनां तर्पणं स
फलं भवेत् असंस्कृता हरा पापा कलहव्याधिदुःखदा आयुःश्रीकीर्त्तिसौभाग्यधर्मविद्याविनाशिनी तस्मा
त्संस्कृत्य विधिवत्कुलद्रव्यमनन्तोर्च्चयेत् सुसंस्कृता सुरा रोगदुःखापन्यप्रहारिणी आयुःश्रीकीर्त्तिसौभाग्यधर्म
विद्याविवर्द्धिनी अन्यथा नरकं याति दाता भोक्ता न संशयः विनाद्रव्याधिवासेन तस्मै रेत्रपेन तथा ये स्मरंति महा
मूर्खास्ते पापदुःखं पदे पदे नामसेवेन विना मंत्रे विना मंत्रेण नाम सेवं वीक्षण स्पर्शन ध्यान मंत्र मुद्रा विशेषयनैः
द्रव्यं तर्पणयोग्यं स्याद्देवताप्रीतिकारकं आवाहयेदग्निसूर्य्यचन्द्राणां प्रणवोद्भवाः चतुस्त्रिंशत्कलाः संख्यातास्च कला
आवाह्य स्वयं तौ तेस्विष्टदेवतां ध्यायेत् आकार्थप्रविवारयेत् श्लोकानेहान्तरे तत्साहीपन्यमृतेशी मन् अव
ऐंकुकरसानंदकरे परसुधात्मति स्वच्छंदस्फुरणाकारे नियेह्यमृतरूपिणी अकुलस्यामृताकारेस्फुट्टितान
करे परे अमृतत्वं नियेह्यस्मिन् वस्तुनि क्लिन्नरूपिणि १' तद्रूपिणैकरस्यत्वं कृत्वा ह्येतत्स्वरूपिणि भूत्वा
मृताकाराकारे मयि विस्फुरणं कुरु. ऐं क्लीं ह्रांं स्वस्वाहा अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरी अमृतवर्षिणी ति
पंठवदेत् अमृतंस्त्रावय युगं स्वाहा तोद्य अमृतहृदये अमृतेशी मन्त्रः प्रोक्तः पंचत्रिंशद्भिरक्षरैः त्रिधाभिमन्त्र्य
प्राणकदीपिती मंत्रतस्त्रिधा संस्पृष्टार्चनपात्रं तत्र्येय धेनुमुद्रया २४ ब्रह्माण्डखण्डसंभूतमशेषरससं

मे. तं. १२०

120

मितं आसृरितं महामघं स्रष्टृषरसमावेहे ७५ मुद्रद्रव्येणैतेनापिगंधपुष्पादिनैरपि न्यासेनांकसर्वमंत्रैश्चस्वात्माश्राव
येत्तथा मूश्रीश्रीगुरुपंक्तिं चमूलाधारेत्तपादुकां दिव्यौघं तर्पयेदादौ आदिनाथः सदाशिव ईश्वरो रुद्रविष्णुव
ब्रह्मापतीयुतास्त्विमे भवन्तिद्वादशततः सिद्धौघस्तान्तर्पयेत् सनकाद्याश्चत्वारः सुजातश्चाप्यभूषितः
सनत्कुमारो व्यासश्चवामदेवः शुकस्तथा दत्तात्रेयो रैवतको द्वादशैतेथ मानवान् तर्पयेत् षट्तदासिंहश्च महे
शो भास्करस्तथा ७८ महेन्द्रमाधवं विष्णुनामानेतत्प्रयोजयेत् महाशिवं च सिद्धौघ मानवौघ सदाशिवं शि
वं तु परमं दिव्यौघ पीठपूजां ततश्चरेत् ततआवाहयेद्देवीं मंत्राभ्यां पूजयेत्तथा महापद्मवनांतस्थे कारणानं
दविग्रहे सर्वभूतहितेमातरेह्येहि परमेश्वरि देवेशि भक्तिसुलभे सर्वावरणसंयुते यावत्त्वां पूजयामीह ताव
त्त्वं सुस्थिराभव ध्यात्वा मुद्रां प्रदर्श्य पाद्यगंधपुष्पादिनादिभिः चिन्मयस्याप्रमेयस्य निर्गुणस्याशरीरिणः ७९
साधकानां हितार्थाय ब्रह्मणो रूपकल्पना लिंगस्थंडिलवह्न्यप्सु फलकेमूर्द्धिमण्डले मूर्तौ कुण्डे च हृदये
पूजा दशस्युः कीर्तिता श्चरूपंरूपिणं कृत्वा कर्मकाण्डरजना गत्वा सर्वांगं देशेरस्येव त्स्तनमुखाद्यथा तथा सर्व
गतो देवः प्रतिमासै विराजते आभिरूप्याच्च बिंबस्य पूजायाश्च विशेषतः साधकस्य विश्वासात्सान्निध्यं देवताल
भेत् गत्वा सर्वशरीरस्थ नकरोत्यात्मपोषणं स्वकर्मराविंदनं वृत्तत्वानेव पोषयेत् ८० एवं सर्वशरीरस्थः सर्पिवसरमे

स्वरः उपासनांविनादेवोनददातिफलंनृणां सलीकृत्यतन्मयाणांत्वदीयानींद्रियाणिच प्रतिष्ठाप्यार्चयेद्देवान् अन्यथा
निष्फलमेतत् ९२ मंत्रहीनंक्रियाहीनंतंत्रहीनंचयद्भवेत् दत्तः साधयतेसर्वंहीनमंगंयथातथा देवस्यमंत्ररूप
स्यपंत्रस्याप्तिमजानतः कृतार्चनादिकंसर्वंव्यर्थंभवति शांभवि वामेकौलेमंत्रपीठमूर्तिस्थानेचदक्षिणे वैदिके
त्रस्यपंजानंश्रजितंफलदायकं अनादिवैदिकंयस्मात्स्वयंभूस्तत्रदेवताः जन्मतात्रेवरता नोहृत्कांत्रिकस्वजनं
कामक्रोधादिदोषोस्यसर्वदुःखविनियंत्रणात् यंत्रमित्याक्षरेनास्मिन्देवसांनिध्यमिष्यतेः दक्षिणावर्तितेनो लेखियंत्रद
क्षिणश्रजेन वामक्रमेणकौलादौगुप्तमेतत्प्रकाशितं षोडशैतत्पञ्चावरणंसांगंसावरणंयजेत् महाषोढादिता
न्सर्वांश्चपञ्चषाद्यन्तादिभिः प्रणवादिनमोन्तेनतन्नाम्नासमर्चयेत् अथागमोक्तमार्गेणतर्पयेद्दलिविंदुभिः २०
अंगुष्ठानामिकाभ्यांतत्तन्नैवैन्निः शांभवलिपन् अपाचसंदमुद्रांचतर्पयेद्देवतामेव सकृत्तर्पणमात्रेणजन्मा
मूलंचपादुकां यतःशक्तिमनुस्मरन्तर्पयेद्हृद्देवतां अंगुष्ठामेरवस्थानेचतंकायात्स्वनामिका तस्मात्ताभ्यांतर्प
णीयमनपतत्योःप्रियं अंगुष्ठमध्यमाभ्यांचवश्यकर्मणितर्पयेत् तर्जन्यंगुष्ठयोगेनतर्पयेदभिचारके कनि
ष्ठाभ्यांगुष्ठयोगेस्तंभकर्मणितर्पयेत् एवंसंतर्प्यदेवाग्रेगुरुपंक्तिंप्रपूजयेत् कराभ्यांविन्यस्यसमधुरंकपा
लंचदर्थंनीस्त्रिनस्वर्णपत्रामरुणाक्षतमालेपवसनं रूपाइणापांगीमरुणनयनोत्तर्वरक्तचामपेनासिद्धोथे

मे॰
तं॰
१२१

यजंति गुरुपंक्तिः कृतमतिः एवं संपूज्य धूपं च दीपं नैवेद्यमेव च आसवं पिशितोपेतं भक्ष्याणि विविधानि च कदल्यादि
फलाद्यं वै तांबूलं च समर्पयेत् अवश्यमादौ वा मध्ये कुर्याद्बटुकपूजनं मार्गेस्मिन् बटुको मुख्यः स्मरणेन तेन निर्मितं
विना तेन न गृह्णन्ति देवाः तस्मात्तदर्चनं अवश्यं बटुकं यत्नमोहाद्देवं प्रपूजयेत् तस्य पूजाफलं नास्ति बटुकस्त्र
प्रकुप्यति ११ सगणं पूजनं तस्मान्न ज्ञेयं तद्धन्याः स्वामिषैः ततस्तं मंत्रैर्विधानेन देवताभीतिमाश्रयात् ततो बलिं दे
त्रपेभ्यो दयाहृदुमनुस्मरणः तारत्रयं ततो देवीपुत्रो ह्याबटुकेति च नाथेति कपिलजटाभारभासुरपिंगलः त्रिने
त्राग्निज्वालमुखबद्रमां पूजां बलिं विदेत् गृह्ण गृह्ण हुं फट् स्वाहा षट्चत्वारिंशदर्णकः मंत्रमेवं समुच्चार्य ततः
श्लोकं पठेदिदं बलिदानेन संतुष्टो बटुकः सर्वसिद्धिदः शांतिं करोतु मे नित्यं भूतवेतालसेवितः तारत्रयं सर्वभू
तेभ्यः सतां निवेदेत्क्रमात् योगिनीभूतभूताधिपतीनथ च डाकिनी शाकिनी त्रैलोक्यवासिनी मां पूजां बलीं
गृह्ण गृह्ण हूं फट् स्वाहा एकपंचदशाक्षरः याका वियोगिनी रौद्रा सौम्या घोरतरापरा खेचरी भूचरी व्योमचारी
प्रीतास्तु मे सदा तारत्रयं वदेत्सर्वभूतेभ्यः सर्वपवच पश्चाद्भूतपतिभ्यो हुं ठः समदशाक्षरः भूताये विविधाका
रा दिव्या भौमान्तरिक्षगाः पातालतलसंस्थाश्च शिवयोगेन भाविताः ११ ध्रुवाद्याः सर्वथा क्रूरं ह्रीं द्या याश्च ये व्यवस्थिताः
तर्पिताः प्रीतमनसो भूता गृह्णंतु इमं बलिं तारत्रयं तथैवेद्य हि देवीपुत्र बटुकनाथाय क्षिप्रहारिणे हूं हूं हूं ह्रीं वारत्रयं वदेत्

क्षेत्रपालेतिसर्वेतिविघ्ननाशाय युग्मकं २२ सर्वोपचारसहितामिमां पूजां बलिं वदेत् गृह्ण गृह्ण हूँ फट् स्वाहा चानघ
षडक्षरो मनुः क्षेत्रपालस्य संप्रोक्तः सर्वसिद्धिप्रदायकः यस्मिन् क्षेत्रनिवासी च क्षेत्रपालस्य किंकरः प्रीतो यं ब
लिदानेन सर्वरक्षां करोतु मे ॐकारत्रितयं फट् श्रीं स्फ्रौः फ्रों फ्रीं वदेत् ततः ग्लूं यं गां नमो भैरवाधिष्ठिताय दात्रे वदेदिति श्री
नेत्र दयापीभीषस्सिद्धये वर हृदयं क्षेत्रपाल महाक्षेत्रमातृपुत्रपदं वदेत् कलपुत्रसिद्धिपुत्रं स्थानाधिपतये
ततः मेघनादप्रचण्डोग्रकपालीभीमभीषणः सर्वविघ्नाधिपते चेदं मां पूजां बलिं गृह्ण गृह्ण कुरु कुरु मुर
मुर चूर्णय चूर्णय ज्वल प्रज्वल युग्मं च सर्वविघ्नान् विनाशय नाशय ह्रीं ह्रां क्षं क्षेत्रपालाय वौषट् हूं इति द्विचत्वा
रिंशदधिकशतैकाक्षरको मनुः १ श्रेष्ठस्य क्षेत्रपालस्य महाप्रीतिकरः स्मृतः नारचयं वदेत् पश्चाद्दण्डकं क्षेत्रपाल
च राजराजेश्वर इमां पूजां बलिं ततः परं गृह्ण युग्मं हितानो एरख्या विंशतिभिः स्मृतः अनेन बलिदानेन षड्वर्ग
समन्वितः राजराजेश्वरो देवो मे प्रसीदतु सर्वदा वटुकाय बलिं पश्चाद् उत्तरे योगिनीबलिः सर्वभूतबलिं दद्या
त्क्षेत्रपालाय दक्षिणे राजराजेश्वरं मध्ये पूजयित्वा हरेद्बलिं अंगुष्ठानामिकाभ्यां तु वटुकस्य भवेद्बलिः तर्जनी
मध्यमानामांगुष्ठैः स्याद्योगिनीबलिः अंगुलीभिश्च सर्वाभिर्दद्याद्भूतबलिं द्विजः अंगुष्ठतर्जनीभ्यां तु क्षेत्रपाल
बलिर्भवेत् अंगुष्ठमध्यमाभ्यां तु राजराजेश्वरस्य च १७ वटुकादीन् समर्च्यैवं जलदीपान् पूजयेत् ईषत्पक्वसपिष्टे

मे०
ते०
१२२

नकुर्यादेदांगुलाद्र्वं दीपानं मस्तकाकारं त्रिकोणानतिशोभनात् कर्षाज्यघ्राहिणः कुर्यान्नवसमाष्यपंचवा अंतलेजो
वहिलेनोपकीलकमामितप्रमान् त्रिपादेस्थुपरिभ्राम्य कुलदीपं निवेदयेत् ४ समस्तचक्रचक्रेशिप्तुतेदेवितथा
विके भावाविकमिदं देवि गृहाण मम सिद्धये कुलदीपान्प्रदर्शयाथ शक्तिः श्रेणा समाचरेत् स्वशक्तिर्वीरश
क्तिश्च दीक्षिता गुरुरूपिणी पायायित्वा पिबेन्मद्यमिति शास्त्रस्य निश्चयः अदीक्षितः स्त्रियः कुर्यान्मद्यः संस्कार
मच्चन् मंत्रदीक्षाविधानतः शुद्धो भवति नान्यथा तस्मात्कुलजलं शक्तिर्गंधपुष्पादिना दिभिः अर्घ्यं च्चादेव
ताश्च ध्यात्मोगपात्रे निवेदयेत् तदंते कन्यकाश्चापि प्रमदाश्च मनोहराः संपूज्य देवताबुध्या दद्यात्पात्रे पृथक्पृथक्
अनिवेद्य च यः शाक्तो कुलद्रव्यं निषेवते पूजनं निष्फलं तस्य देवता न प्रसीदति चाण्डाली चर्मकारी च मातंगी पु
कशी तथा स्वपची खेटकी चैव कैवर्ती विश्वयोनिका कुलाष्टकमिदं प्रोक्तमकुलाष्टकमुच्यते कंदुकी शौण्डिकी
चापि शस्त्राजीवी च रंजकी गायकी रजकी शिल्पा कौशिकी च तथाष्टमी मंत्रंतत्र समायुक्ताः समयाचारपालिका
कुमारी वाव्रतस्था वा योगमुद्राधरापि वा ५ पूजाकाले स्वतः पामा सा शस्पा सद्दृसा बुधैः उक्तमात्पंगनाभावे च
तुर्वर्णांगनां यजेत् स्वरूपा तरुणी शांता नम्रलाभ्रदिना पुवि: शंकाहीना भक्तियुक्ता गुरुशास्त्रोपयोगिनी ५२
अलोलुपा हसी च स्मिता सा प्रियवादिनी गुरुदेवतसद्भक्ता सचिना कौलिकप्रिया विमत्सरा विशेषज्ञा द्वेवताराध

नोन्मत्तका मनोहरा सदाचाराशक्तिरेषा सुलक्षणा ५४ दुष्टेभ्याकर्कशालम्बाघ्राकुत्सिताकलहप्रिया दुराचारापराधीनाभी
ताक्रुद्धातरालसा निद्राशक्तातिदुर्मेधा हीनांगी व्याधिपीडिता दुर्गंधाढ्याः स्विन्नामूर्खा हठोन्मत्तारसाभिज्ञा अनर्काकु
त्सिलुब्धानिर्लज्जा नाम मंत्री देव्यै समर्पयेत् शेषं दक्षिणावक्त्र कुर्यात् उच्छिष्टादिकं तथा) लज्जाकलहप्रिया विरूपोन्मा
र्गगादुष्टा पंथा विकृतानना ५५ ईदृशीं मंत्रयुक्तां वा शक्तियोगे विवर्जयेत् ततो वेनादिकं सर्वं मंत्रोदकपूरः सं
ततः पूर्वादिमनुना मंत्री देव्यै समर्पयेत् शेषं दक्षिणवक्त्र कुर्यात् उच्छिष्टादिकं तथा शेषिका मंत्र तोदेयं शेषिका
येसकथ्यते येह उच्छिष्टचाण्डालिमातंगिपदं वदेत् ५६ सर्ववशंकरी स्वाहा चैकविंशतिवर्णकः मंत्रेणानेन निर्मा
ल्यशेषिकायै समर्पयेत् देवीमुच्छिष्टमातंगीं ध्यायेल्लोकैकमोहिनीं वीणावाद्यविनोदगीतनिरतां नीलांशुकोल्ल
सिनीं बिंबोष्ठीं नवयावकार्द्रचरणामाकर्णकेशाश्चकां शुभ्रांगीस्मितशंखकुंडलधरां मातंगकन्यां भूषोज्ज्वलां मातंगी
प्रणतोस्मि सुस्मितमुखीं देवीं शुककश्यामलां ततः श्रीगुरुरूपाय साक्षात्परशिवाय च करांभोपात्रमुद्रया हस्तेहि
तोयं समर्पयेत् स्वसंप्रदायसंयुक्तैर्वीरैः सह प्रशंजयेत् अन्योन्यं वरनेकृत्वा पिबेत् ततदनुज्ञया सव्येनाहूय पात्रं
तु मुद्राकृत्वा प्रसव्यतः यथाविधि द्वितीयेन शक्तीयान्मंत्रमुच्चरन् इदं पवित्रममृतं पिबामि भवभेषजं पशुपाशसमु
च्छेदकारणं भैरवोदितं चित्तस्वांतरसा रत्नात्मस्पानं दमतः ५७ तन्मयत्वाच्च भावानां भावस्थानरितारसे स्वस्वांतेन

मे॰
तं॰
१२३

विकाशायस्तस्मात्तेन पीयते तस्मादिमां सुरां देवीं दुर्गो हं तां पिबाम्यहं मंत्रेणानेन भो देवा मूलमंत्रेण मंत्रवित् ७९ अ
नाकुलमनाः कुर्यान्मधुपानं शनैः शनैः पिशितं माषमात्रं तु मद्यं चुलुकसंमितं स्वीकार्यमादौ गुरुणा शिष्येभ्यः शे
षतो भवेत् आदाय गुरुणा दत्तं सहितो यां समं पिबेत् श्रीगुरुं ज्येष्ठरूपानां च रतस्त्वोपविश्य च न कदाचित् पिबेन्म
द्यं निर्मंत्रं न पिबेत् तथा विना मंत्रं पिबेन्मद्यं स स्वराद्यो निगद्यते स्वान्तमूलत्रिकोणस्थ कोटिसूर्यसमप्रभे ७४
कुंडल्याकृति विद्रूपे कुलेद्रवं समं त्वकं अनेन पात्रभरितमिदं तत्परमामृतं परा हंतामयेव क्रोहोम स्वीकारल
क्षणं गुरुदेवतमंत्राणामैक्यं संचिंतयेद्धिया यावदुल्लासपर्यंतमुपदेशैः पिबेन्मधुः भोजनांते विषं मद्यं मद्यांते भो
जनं विषं अन्नं तत्तन्हि ज्ञानीयाद्यदन्नं सुरया सह चर्वणेन युतं मद्यममृतं कथितं सदा चर्वणं विना पानं केवलं वि
षमं तत्क्षणं पानं त्रिविधं प्रोक्तं दिव्यवीरपशुक्रमैः दिव्यं देव्यग्रतः पानं वीरं मुद्रासनेन तु स्वेच्छया पशुवत्पानं प
शुपानमितीरितं दिव्यं भुक्तेऽमरे वीरं तिरयाय पशोस्तथा ८० एतन्निश्चयतो देवाः शंखमार्गस्य हेतवे तन्निर्मानस
वाक्कायेयावन्न चलेद्भ्रमः ८१ तावत्पानं प्रकुर्वीत पशुपानमतः परं वदे यत्कौलिकाचारं लोकद्वयफलप्रदं पात्रमेलाप
कं कर्म प्रोच्यते सत्यकारकं न भ्रातानां विना मित्रं पात्रमेलापकादृते अदीक्षितैरनाचारैरमंत्रज्ञैरदैवतैः दुष्कैः समयभ्र
ष्टैः प्रपंचव्रतधारिभिः स्त्रीद्विष्टैर्गुरुशास्त्रभक्तिहीनैर्दुरात्मभिः अनभिज्ञैरपपानैः पशुभिः द्वंद्वकर्मभिः ८२

पश्वाकाप्रमाणज्ञैः श्रुतिस्मृत्यर्थवेदिभिः कुलोपदेशहीनैश्च वैष्णवव्रतकारिभि ८८ बलतेजोमुखैः पात्रमेलनं नैव का-
रयेत् तत्त्वज्ञानिरतैः शान्तैः परद्रव्यपराङ्मुखैः कुलोपदेशकुशलैः कुलमार्गप्रवर्तकैः स्त्रीप्रियैः स्त्रीस्तनैर्धन्यः
सुन्दरैर्मद्यवादिभिः कुलमार्गेतिगुप्तैश्च विद्यावद्भिः स्वरूपकैः प्रयोगसिद्धैः दिव्याढ्यैर्भोगपवद्भिश्च कामुकैः बलम-
त्तैराजमान्यैर्मिलितैर्दैवयोगतः कुर्यात्पात्रस्य मेलापं सोप्येह हि द्विहयोर्भवेत् ९० एकपात्रं न कुर्वीत यदि साक्षात्
कुलेश्वरः मन्त्राः पराङ्मुखा यान्ति विघ्नाश्चैव पदे पदे न दद्यात्स्वमुखापि स्वपात्रस्थितेन हस्तके यदद्याच्च मोहेन देवता-
शापमाप्नुयात् आसनं भोजनं पात्रमन्नं च शयनादिकं अनभिज्ञैर्नरैर्हैश्च सकलं नैव कारयेत् ज्ञानाभेदेन वा कुर्या-
त्कौलिकैः पात्रमेलनं पूर्वदक्षिणयोरैक्यं मुद्रकश्चिमयोस्तथा योगिभिर्योगिनीभिश्च प्रदत्तं पूर्णपात्रकं समग्रपा-
दुकानन्दलमं च जमपि वेत्ततः ९५ कश्चिद्यदि क्रियाधारानमलिपात्रं तु भक्षितः आदाय पूर्ववज्ज्ञापि वेत्तत्त्व गुरुं स्मरन् ९६
गुरुशक्तियुतानां च गुरुज्येष्ठकनिष्ठयोः स्वस्य पुत्रस्यापि चोच्छिष्टं त्वादेन्नान्यस्य कर्हिचित् ज्येष्ठैः कनीयसे योज्यं न पुनर्गाद-
येत्ततः शम्भूच्छिष्टं पिवेन्मर्त्यो वीरोच्छिष्टं न चर्वणं आत्मोच्छिष्टं न दातव्यं परकीयं न भक्षयेत् उच्छिष्टं भक्षयेत्स्त्रीणां ना-
न्योन्योच्छिष्टमर्चयेत् स्वस्य मेलापकस्यापि स्थापयेदेकमण्डले पात्रं ततोर्चयेद्देवीं तर्पणादि समाचरेत् १०० उत्थापा-
नोन्यपात्रे च दद्याद्योन्यहस्तयोः द्वयोरैक्यं स्मरेन्नैयमितिपात्रस्य मेलनं चक्रस्थं सम्प्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रेषु गोपितं आभी-

मे॰
तं॰
१२४

124
129

इतिसिद्धिदानातः परं किंचन विद्यते सर्वेषामेव देवानां श्रियाप्रोक्तेपि नप्रदा वैदिकैरविकर्त्तव्याभीहसि ध्येयुरोद्दिनं ३
कृत्वा तु कौलिके देवि पूर्णाः स्युस्तन्मनोरथाः लक्ष्मीः कोलासंरहत्वारोषात्तु थितस्थयेयो पानमज्ञानदा विप्रैर्यथेष्टं हसि
तातस्मा ब्रह्मणा विस्मृताचापि मया विप्रैर्हसिकृता तदा क्रुद्धा महालक्ष्मीर्भूमावंतर्हिता भवेत् निःश्रीकं सकलं जातं त्रम
र्त्तुत्रिविष्टपे तदा धर्मो न चलते क्कापि न च वर्षति देवता एवं वर्षशतं जातं ब्रह्माणं शरणं गता ब्रह्मापि तत्र निःश्री
कोदरिद्रश्च विष्टपे प्रोक्तं वंत स्तुमन्नया विधेनिःश्रीकता कुतः तदा विप्रकृतं हास्यं ब्रह्मणा बोधितं प्रिये ब्रास्य
तेजो महदिति विस्मृतं संक्षीयवस्थितः युष्माभिस्तदा वरो येन हसिता श्रीशिवेन च तेनेयं कुपिता जाता नागता तस्माद्
स्नातलं १ सर्वश्रियाश्रिया विद्या सा च केचन नाश्रिताः तस्माद्विष्णुः शिवोहं च पूर्वं यशक्रमागमाः नागच्छापितरः
सिद्धादिकालायतरास्ताः आराधयंतस्तां देवीं स्तवैश्च महास्तवैः ततः संमिलिताः सर्वे गताः श्रीशैलपर्वते
किंचित्को भाश्रियो दृष्ट्वा चक्रुराराधनं ततः वैदिकेस्तांत्रिके मार्गैर्नानास्तोत्रैः प्रतुष्टुवुः एवं वर्षत्रयाहं देवप्रत्यक्षाश्री
र्व्यजायत अपश्यच्च कृपादृष्ट्या सहास्यं वाक्यमब्रवीत् किमर्थं हसिता विप्रैर्देवास्माकलितं कृतः उपासनाश्रुतः क
स्माद्दुर्दशायाः कृतावुना ततः सान्त्वमयो प्रोक्ता संर्वे विप्रस्तया ततः तस्मामर्थ्यं न जानंति हसंति तांश्च कर्मणा एत
दुःख्यामयाहास्यं कृतं हृदयसाक्षिणी प्रभावस्तत्तवज्ञातः सर्वैर्विप्रैः स्वराश्चरैः अतः परं प्रसीदेशेलोकया श्रीश्च तिर्वह ९

इतिश्रुत्वाममवचस्त्वदाप्रोक्तंप्रियाकिल इयंत्वरामेभगिनीतस्याध्यानेनत्वर्चनं १९ येकरिष्यंतिदेवस्यदेवोमोदमे
ष्यति यावन्मायाप्रपंचीयंहृष्यामवतिमांविना २० ममत्वाश्रुतयाप्रूजाप्राक्कपूजांविनाहया इहलोकेभोगंवा
छादेवतातपरत्रचेत प्रोपदितिनतदाकार्यमंत्रजैम्मयप्रपूजनं सर्वदेवप्रियंगोप्यंतद्विधिंकथयाम्यथ समयश्च
कपूजायाप्रपूह्यापरिकीर्तितः सद्दृसेत्पतितेकार्येकार्येणप्रपूजितांगते देवतोत्सास्हदिवसेकौलिकस्याग
मेपिवा उमामातेश्वरयोगेयोगेवाशक्तिसंगमे वलिराज्येकामदिनेचक्रपूजातिहर्षदा प्रदोषेवाभिजितिवा
निशीथेवाष्टमीयुता नवम्यांचेदवेयोगउमामाहेश्वराभिधः भौमाष्टम्यांचतुर्दश्यांयोगोयंशक्तिसंगमः २१
आश्विनस्याशितेपक्षेत्रयोदश्यादिपंचतः वलिराज्यमिदंप्रोक्तंयथेच्छंक्रीडनायत्त तत्कामदिनमित्याहुः सोम
वारेत्रयोदशी सर्वस्मिन्दिवसेस्नात्वादेवीमभ्यर्च्यकामनां कृत्वासंकल्पयेच्चक्रपूजांदद्याद्वलिपशोः तद्विधिंसं
प्रवक्ष्यामिवाक्यकल्पप्रकल्पयेत् वलिस्तस्त्रिविधोत्रेयस्तांत्रिकःस्मार्तएवच वैदिकश्चेतितत्रादौतांत्रिकोष्टवि
धःस्मृतः २२ नरश्चमहिषःकोलःछागोविःसरिसस्तथा कपोतःकुक्कुटश्चेतिसामान्याःसर्वशर्वतः श्रेष्ठास्तत्र
कलौदेविमहापीठेनरोवलिः कर्तव्यःसाधकेंद्रेणसचरोगीचमंदरः धातुवदःकुत्सकूर्चोतित्वादिस्नुलोमजः
स्वल्पाङ्गहीनोवापिदेवतेःस्वयमागतः वर्षपंचासमथवायथेच्छाचारपालितः सभेवद्विलियोगपरस्तुनाम्नैश्चारादि

मे. त
१२५
125

काष्ठतः ४४ महिषः पंचमाहर्द्धदशाधलाद्वनोद्भवः ग्रामजोपि महाकृष्णोनीलकृष्णोऽयैकवर्णकः आरक्ताक्षोर्द्धश्र
गोदीर्घपुच्छश्च मांसलः अभारवाहकोऽभीतो बलियोग्यः परो न सन् ४६ वनपक्षपालितः महाशृ
ङ्गो मांसलश्च शृङ्को योग्यो उच्यते ऊर्द्धविवर्षात्समार्वाक्कर्मणि हीनश्च मांसलः एकवर्णोऽस्वता यावर्णश्च योगदोषि
तः सारः सम्पंगोपृष्ठे शोगंधिमानो ऽषधादिभिः विगंधीकृत्य बलये योज्यः सर्वेनामस्त्वयं सर्वेषामेव वर्णा देवता
नां तथैव च अधिकारः प्रीतिदश्च यत्ते एषो विशिष्यते ४७ मेषसस्पृगस्त्वबज्जलंगहीनोपि कृष्णचविन् हग्रोउ
हीनः कृष्णो गोणीवा लोहो दानशास्यते वषद्वयोर्ध्वगृहे पालितो बलवत्तरः मांसभाराव्यपोऽद्धीनेन दमः सारसोऽव
नीलकंठच्छविः कंठकपोतः शुभ्रकंधरः वर्षाहूर्ध्वगृहे पुष्टो बलौ योग्यो उच्यते सर्वेषामग्रतो रोतियः प्रातः र्वेक
वर्णकः मांसलस्त्वेकवर्णो वाताम्रचूडो विशिष्यते नैरोग्ये न हंतव्यो विप्रेणामहिषस्तथा शूकरः समितारू
न्याकुक्कुटावथा विलेः कूष्माण्ड नारिकेलं वाप्यथो फलं वा एवमेव च वस्त्रसंवेष्टितं कृत्वा छेदयेत्क्षुरिकादिभिः
एषसात्त्विको बलिः प्रोक्तो धर्मशास्त्रानुगामिना सर्वशैवापि वो का कि शिष्टा देवतोषकः यस्य यत्राधिका भक्तिस्त
त्पत्ति देवता नियमेश्च यमैर्युक्तः सकालो मन्त्रिमाश्रितः वैदिकं तु बलिं दद्यात्दोटदंते स्विन्नमाषवत् सरोचनम
तिक्तरदैवतेवटकान्वितं बलिं संपूज्य विधिवद्धूपदीपादिदादिभिः नानाकालियुगान्ते ये स्मरिलोहपदं वेदत ४८

दंग्रयेन मन्त्रेणानेन मंत्रः षोडशवर्णकः अष्टोत्तरशतं जप्त्वा ततः उत्थाय साधकः ५ देवीरूपं पशुं ध्यात्वा तोयं तस्मिन्विनिक्षिपेत्
मंत्रेणानेन मूलमंत्रेण सपुष्पाक्षतचंदनं यदा प्रचालयेद्गात्रं गृहीतस्तु तदेशया यावत्प्रचालयेद्गात्रं पशुस्तावत्प्रतीक्ष्यते उत्त
राभिमुखो भूत्वा बलिं सर्वं समर्पयेत् तथा निरीक्षतः साधकः पश्चादिदं मंत्रमुदीरयेत् पशुस्त्वं बलिरूपेण मम भाग्यादुप
स्थितः प्रणमामि ततः सर्वरूपिणं बलिरूपिणं चंडिकाप्रीतिदानेन दातुरापद्विनाशिनं चामुण्डाबलिरूपा
य बलि तुभ्यं नमोस्तुते यज्ञार्थे बलयः सृष्टाः स्वयमेव स्वयंभुवा अतस्त्वां घातयाम्यद्य तस्माद्यज्ञे वधोऽवधः ऐ
ह्रीं श्रीमिति मंत्रेण तं बलिं मत्स्वरूपिणं चिंतयित्वा क्षिपेत्तस्य मूर्ध्नि कुंभकेनाप्यमस्तके रक्तनालं चंडिकायाः स्वर्लोक
प्रसाधकः ऐं ह्रीं खड्गेति मंत्रेण तं खड्गं परिपूजयेत् मां हूं फडिति मंत्रेण [illegible] संछेदयेद्बलिं एकेनैव प्रहारेण छि
न्नो दैवतनृप्तये प्रहारपतितिशेषैः क्रियते पशुना यदि वर्षस्याभ्यंतरे वश्यं राज्यनाशः प्रजायते ८ एवं दत्वा बलिं
सम्यग्विनिष्कृत्य विधाय च रक्तोहप्रहरणामानराः प्रार्थ्यति मंत्रयेत् अमुकाः प्रीतये देव्या मम मनोरथसिद्धये च
कृष्णाः सर्वार्थसामग्र्या मंत्रिता इति अष्टाधिका निमंत्र्यास्तु स्त्रियो यास्तु ता स्तुततत्कृते ह्रीं भयपापप्रकृष्टानामनाद्यपि
कालनिवहा निद्राः सर्वकौलवतस्याचाप्रागल्भ्यवर्जिताः भवः हीनानिरतानिमत्याप्यकपूजने तस्माद
त्तेन संपूज्य देवं स्वयं मंडितः कुलरहितः शिवापोकाकुलजेतिपिशाचिनि ९५ त्रयोदशाणि स्वाहांतो नाम सहस्र

मे. तं. १२८

126

के जपेत्रिशितनः प्रशोच्चक्रे विघ्नं तथाप्यमे विघ्ने दृष्टे न कर्तव्यं कार्यं वा शांतिपूर्वकं शांतिर्गणेश्वरो होमो यद्वा गणभैर
वस्य च ततो वहिर्बलिं दद्यादिदं मंत्रमुदीरयेत् ॐ नमश्च विकृत्यार्थ ह्यमुक देवपालक एह्येहि भगवन्सज्जा गृह्णष्व
इमं बलिं तथा भक्ष्य गृह्णस्व क्षविघ्नकरान्त्तभयपूर्णमके ॐ फट् स्वाहा सप्तचतुर्वर्णो मंत्रः प्रकीर्तितः दिनस्य क्ष
येनिर्वित्ये तत्सायं चक्रं प्रपूजयेत् ७ अर्वाक्तनस्य विधायास्तत्वं ध्येस्यापयेत्कृतं मध्यश्रीसंतत्र देवीमावाह्यार्चनमा
चरेत् नानाविधानि मांसानि ह्यनेकान्यासवजातयः चनविधानि भक्ष्याणि उपदेशापदेशकाः एतैः सम्यक्
पूजयित्वा सांगं सावरणं हरी शक्तयश्च तथा वीराः पूज्याः पुष्पात्ततादिभिः पूजागृहाद्उत्तरतस्त्रिकोणे प्र
गृह्णातरे उच्छिष्टभैरवं तत्र गंधपुष्पादिभिर्यजेत् उच्छिष्टदोषो भवति चक्रपूजामहोत्सवे तद्दोषपरिहारार्थं
भैरवं पूजयाम्यहं तारत्रयं तथोच्छिष्टभैरवे हृद्वयं तथा बलिं गृह्णयुग्मं फट् स्वाहा द्वाविंशदक्षरः अनेन बलि
दानेन पूजां तेषु प्रकल्पयेत् पूजागारं समागत्य प्रणमेत्तत्र संस्थितान् गुरुपात्रं समादाय मद्यामृतयुते
करो परिषिंचेत्सामयिकानि त्रिशांतिस्तवं पठन् जंपति देव्या हरपादपंकजं प्रसन्नवामामृतमोददायकं
अनेन सिद्धं जन्मलिप्रबोधं नमामि साष्टाष्टकयोगिनीगणं योगिनीचक्रमध्यस्थं मातृमण्डलवेष्टितं नमामि
शिरसा नाथं भैरवं भैरवीप्रियं ८ अनादिघोरसंसारध्वान्तविध्वंसकारिणे नमः श्रीनाथवैद्याय कुलौषधविधा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ष्ठिते ८। आपदो ऽज्वरिता रोगाः समयाचारलंघनात् ये सर्वे न व्यपोहन्तु दिव्यचक्रस्य मेलनात् आयुरारोग्यमैश्वर्यं कीर्ति
लाभः शुभं जयः कान्तिर्मनोरथं प्राप्नुवन्तु सर्वाश्च देवताः संरक्षकानां प्रतिपालकानां यतींद्रयोगींद्रतथाथ
मानां विघ्नस्य राष्ट्रस्य पुरस्य राज्ञः करोतु शान्तिं भगवान् कुलेशः नंदंतु साधककुलादपि दर्शये सृष्टायना
ख्यचलत्क्रमहाम्नवाये नंदंतु सर्वकुलकौलरताः परायतन्त्रविशेषपदभेदकसंभवाय नंदंतु सिद्धगुरव
स्तदनुक्रमेण या सुतानुगताः समयिनो वटुकाः कुमार्यः षड्योगिनी प्रवरवीरकुलैः प्रसन्ना नंदंतु भूमिपतिगोद्वि
जसाधुलोकाः नंदंतु नीतिनिपुणा निरवद्यनिष्ठा निर्मत्सरा निरुपमा निरुपद्रवाश्च नित्यं तिरंजननरा गुरवो
निरंताः शान्ताः स्वरूपानमनसो हतशोकशंकाः नंदंतु योगनिरताः कुलयोगयुक्ताः आचार्यसामयिकसाधक
पुत्रकाश्च गावो द्विजा युवतयो पतयः कुमार्यो धर्मे भवन्तु निरताः गुरुचक्रयुक्ताः नंदंतु साधककुलान्यविमा
यनिष्ठाः सन्तापनं तु समयाकरयोगिनीनां आशां भवीसुरवकापि समाप्यवस्यायतस्या गुरोश्चरणपंकजमेव
लब्धं यास्त्रज्ञकस्मभूमिकावसन्तयोनाडीषु या संस्थिता याः कायदुमेरोमहापनिलया याः संस्थिता साधुष्ठ ३
कुलेशस्तारमितरूमरंगानिलया निसर्गसवासश्चयास्ता देव्योरिपुपदमर्दनपरास्तत्पंचकोलार्चिताः ९ या दि
व्याः कुलहंभवाः क्षितिगता या देवता सत्या यगा या नित्यमप्यिनप्रभा शिखिगता या मानरः स्तास्तु याः या ओमामास्तम

मे॰
तं॰
१२८

127

णुलामृतमयाद्याः सर्वगाः सर्वदाः सर्वाः कुमार्गपालनपराः शांतिं प्रयच्छंतु मे ऊर्द्ध्वं ब्रह्माण्डके वा वि गगनतले भूतले निष्कले
वा पाताले वानले वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च परा भूपदीपादिमांसैः प्रीता देव्यः सदा
नः कृतबलिविधिना पांतु वीरेंद्रवंद्याः ९१ ब्रह्माश्रीशेषाद्यग्निगुरुवटुकगणा भैरवाः क्षेत्रपालाः वेतालादिमहा
ग्रहवसुमनवः सिद्धयोगुह्यकाद्याः भूतागंधर्वविद्याधरऋषिपितरः किन्नरा यक्षनागा योगीशाप्सरसः किं
पुरुषमुनिसुराश्च कृगापांतु सर्वे ईशस्याखिलदेवनागजमुखाः क्षेत्राधिपा भैरवा योगिन्यो वटुकाश्च पितरो भू
तपिशाचग्रहाः प्रेतभूचरदिक्चराश्च खेचरा वेतालकाश्चेटकास्ते मासः कुलद्रव्यकस्य पिबतः पांतु मदीयं वरं ९४
सत्वं चेन्द्र रुद्र देव पितरो वेतालगमा योगिनी प्रीतिं श्रमरदेवतापरिभवे हेदाः प्रमाणं दिवेत् शाक्तेयपरिदर्श
णं भवति चेटास्तास्प्रमोदा क्ति चेत्सास्ते चापि च कौलिकाश्च यदि वेत् स्यान्मे जयः सर्वदा ९१ स्थंतु साधकाः सर्वे
समुद्रासगणाधिपाः योगिन्यः क्षेत्रपालाश्च ममदेहे व्यवस्थिताः शिवाद्यवनिपर्यंतब्रह्मादिस्तंबसंयुतं
कालाग्न्यादिशिवांतं च जगद्यज्ञेन तर्प्यतां पवित्रं तर्वेतापात्र समुद्रास्य गुरुस्ततः योगिन्यः क्षेत्रपालाश्च ममदे
हे व्यवस्थिताः शिवाद्यवनिपर्यंतब्रह्मादिस्तंबसंयुतं दद्यात्क्रियाय क्रमस्य योगिनीभ्यः पृथक्पृथक् ९८ पा
त्रेनश्चैकवीरेभ्यश्चे नेरेभ्यः स्वयं पिबेत् स्त्रीणा मन्यनमस्याने ३सा मन्यनमं पृथक् प्रथवामिथुनं कृत्वा क्रमात्स

न्नुपवेशयेत् पंक्त्याकारेण वा सम्यक् चक्राकारेण वा पुनः ४ शिवशक्तिधिया सर्वान् चक्रमध्ये समर्पयेत् तत्रावेके
श्रुवीरेषु कार्याकार्यं न विद्यते तत्र यद्यत्कृतं तेकर्म शुभं वा यदि वाशुभं तत्सर्वं देवप्रीत्यै जायते नात्र संशयः जल्पो ज
ल्पफलं तं ह्यासमाप्तिरभिधीयते विक्रियाप्रजने प्रोक्तं छेदं तेभैरवो बलिः मुक्तिस्या शक्तिसंयोगस्तोत्रं तत्काल
भाषणं न्यासो वयवं संस्पर्शो भोजनं हवनं क्रिया ध्यानं तत्वीक्षणं प्रोक्तं शयनं वदनं भवेत् तदुल्लासक्रमानां
च यावेष्टा सावस्था क्रिया कार्याकार्यं विचारं तं यः करोति स पातकी एतच्चक्रगदावीरा विज्ञेयाः पारयोगिनः
येनाप्नुवंति मनुजाः सायुज्यं भैरवधूपनां समोदकोपशमने पतनोद्धनर्तनं वेणुवीणादिवाद्यचक वितारचना
दिकं रोदनं भाषणं पानः स्मृत्यानं विजृंभणं गमनं विविधं यादविप्रयोगस्त्वभिधीयते विकृतं मनसो हित्वा यदा
ल्लासः प्रवर्तते तदा तद्देवताभावं भजंते योगिपुंगवाः कौलिकान्भैरवावेशान्योवानिंदति मूढधीः तत्रापाप
म्सर्वदेहस्य योगिन्यो नात्र संशयः यद्यद्वक्ति मदावेशाद्दुर्जनं कौलिको जनः ॥ तत्तद्वदन्यसादि गंधशुभं वा यदि वाशु
भं तारोत्रमाभगवति मद्यमांसविहारिणि रतिप्रियचक्रदेवि वद कौलिकवल्लभे संत्यमनोगतो मद्येस्य क्या
मद्यपलालिते प्रदद्यात्कौलिकेभ्यस्तत्र मन्त्रं चाप्रवर्तिते तत्र कश्चिदकौलश्चेत्रमास्मृत्यतिभारती तत्रिदेव
हे स तत्क्ष्यच्चक्रे मध्यमदाकुलान् एतच्चक्रगदावार्ता बहिर्नैव प्रकाशयेत् ५ नेभ्यो द्राह्मनर्कुवीत नाहितं च समा

मे.
तं.
१२८

128

चरेत् उन्मासंरव्येनान्वैगोपयेत्सप्रयत्नतः ४८ चक्रेमहाकुलानन्दष्ट्वाचिन्तयेद्देवताधिया मोदनेवंदनेभक्त्यासंगच्छेद्यो
गिनीपदं प्रहृष्टेभैरवीचक्रेसर्वेवर्णाद्विजातयः निवृत्तेभैरवीचक्रेसर्वेवर्णाःपृथक्पृथक् स्त्रियोयोगुरुषाःवंधुस्त्र
एतौलोवाहिजोत्तमः चक्रमेथुनभेदोस्तिसर्वेदेवसमाःस्मृताः चक्रमध्येगताःसर्वेपुरुषाःशिवरूपिणः स्त्रियः
सर्वाश्चपार्वत्यः तस्मादुदंनकारयेत् ४९ मध्यकुंभसहस्रैश्चमांसभारशतैरपि नतुष्यतिमहामायाभगलिंगा
मृतंविना कामुकोनस्त्रियंगच्छेदनोच्छेनोमदोत्तितो सद्यःसत्कारसत्कारसंभृहाविहीनत्वाद्भजेत्स्त्रियं स
हचक्रपूजोत्तरान्मध्रष्टोन्तरोभवेत् पंचाशद्भिश्चपुत्रामिनिरोगोदशभिर्भवेत् यस्यचक्रस्यपूजायांयावत्त्व
लतिवांगना श्रवपुंपस्तावंभेमोमोसोवर्षमध्येभविष्यति यद्येस्मितप्रियाप्राप्ते पंचधापूजनंचरेत् सम
भिःस्यात्तद्दनप्राप्तिश्चक्रपूजाविधिस्त्वयं भगिनींवासुतांभार्य्यायोदयाकुलयोगिने मधुमत्तायचक्रेवा
चक्रेवापुरणभाकृसत्तु उन्नमानितपूजास्यान्मध्यमेपूर्वपूजने मासपूजाथमाघाकामामासाद्हृदंपद्मभवेत्
मासेथवात्रिमासेवाषण्मासेवत्सरेपिवा श्रीगुरुःपूजयेदूक्तयाव्याप्तेनतन्त्रोद्भवादिकान् तदभावेतत्कुली
नेनताक्षिणोवास्ययोगिनं संतोषयेत्कुलद्रव्यैःचक्रपूजापुरःसरं रोगेप्यायत्त्विदोषघ्नः संगेदुर्निमित्तके पू
जयेद्योगिनीहृदंदेवीनद्दोषशांतये वदेथनवरात्रस्यविधिंसर्वेष्टदायकं आश्विनस्यसितेपदेप्रतिपद्य

कवार्षिकी ४१ द्विवर्षा च द्वितीयायामेवमग्रे प्रवर्धयेत् नवम्यां नववर्षा च सर्वरूपा गदवर्जिता श्रद्धा बाला च ललिता मा
लिनी च वसुंधरा सरस्वती रमा गौरी दुर्गा च नव कीर्तिता प्रातर्निमंत्रिता भक्त्या देवतार्चां समाप्य च अभ्यंगस्नान
शुद्धांतां स्वजा सदनमानयेत् देवतासंनिधौ बालामुपवेश्य समर्चयेत् गंधपुष्पाक्षतैर्धूपदीपैः स्रक्कुल्लदीपकैः २५
भक्ष्यभोज्यान्नपानाद्यैः दीप्राज्यमधुमांसकैः कदलीनारिकेलादिफलैस्तां यदि तोषयेत् सशक्तिकः स्वयं दे
वियौवनोल्लाससंयुतं यथाशक्ति जपेदेकाक्षरहृष्या स्वकं मनं बालामलंकृतां पश्चाद्भावयेत्त्विष्टदेवतां
ततस्तां देवतावुत्थाप्य नमस्कृत्य विसर्जयेत् चित्ताराधनमंत्रेणैव देवतापदपश्चिमैः नामभिः स्वचतुर्थ्यन्तैः पूज
येत्ताः पृथक् पृथक् वटुकं पंचवर्षं च नववर्षं गणेश्वरं क्रमाद्देतेन तथा द्वौ च गन्धाद्यैः परिपूजयेत् ४४ नवरा
त्रकृतां पूजां ततो देव्यै समर्पयेत् तांबूलं दक्षिणां दत्वा कुमारीस्तां विसर्जयेत् एवं नवकुमारीणां पूजनेन प्र
तिवत्सरं यः करोति स वीर्यवान्मर्त्यो देवो भवेत्सदा अथवा यौवनारूढाः प्रमदा नवसुंदराः मनोज्ञाः पूजये
दूर्ध्वा नवमात्रिषु मंत्रवित् हृल्लेखा मंगला रक्ता महोग्रा कृष्णा करालिका हंसी सता क्रियाङ्गी वटुकं च गणेश्व
रौ सर्ववस्त्रसमयाद्यैः पदार्थैः परितोषयेत् सर्वैश्वर्यसमृद्धात्मा स भवेद्वायोः प्रियः भृगुवारे सुनारे दो
कांतामाहूय यौवनां सर्वलक्षणसंपन्नामनुकूलां मनोहरां ४६ कुलाकुलागनेवाथ निमंत्र्याश्च पूष्पिणीं अ

मे॰ तं॰ १२९

129

भंगस्नानशुद्धांगीमासनेचोपवेशयेत् ८० गंधपुष्पफलाकारैरलंकृत्यमिथानतः आत्मानं गंधपुष्पाद्यैरलंकृ
त्य च साधकः आवाह्य देवतां तत्र स्थापयेन्मासक्रमेणच कृत्वा तु मार्चनं धूपदीपांश्च कुलदीपकान् प्रदर्श्य देवता
तुष्ट्यां पदार्थैः षड्रसान्वितैः मांसादिभक्ष्यभोज्याद्यैस्तोषयेद्भक्तिभक्तितः प्रौढोल्लाससहितां तां पशुपन्नग
पन्न तु यौवनोल्लाससहितः स्वयं तथा तन्मनाः परः ८१ निर्विकारेण चित्तेन स्पर्शरससहस्रकं जपादिकं समर्प्या
थ तया सह निशां नयेत् कृत्वा त्रिभृगुवारेषु ब्रह्महत्यादिभिर्मुच्यते दारिद्र्यस्य तु नाशः स्यात्सप्तभिर्भृगुवासरैः ८२
सन्ततिश्चाक्षता तस्य सप्तभिर्भृगुसप्तभिः नवभिर्भृगुवारैस्तु देवसायुज्यमाप्नुयात् वर्षेण सर्वकामांस्तु साध
नं मिथुनार्चने संक्रांतौ विषुवत्यां वा पुनः एवात्र समाचरेत् गौरी शिवा रमा विद्या वाणी सरस्वती सिनीवाली शचीन्द्रा
रोहिणी चन्द्रा प्रभा रवी भद्रकाली वीरभद्रा भैरवी भैरवा वापि मिथुनानि नवाभ्यर्च्य शर्वोक्तेन च वर्त्मना त्रिनारा
दिनमोनेन तत्तन्मन्त्रान्त्राविधानवित् गंधपुष्पादिभिः शक्त्या यथा ये परितोषयेत् प्रौढोल्लासयुक्तानि कुर्वीत
मिथुनानि च एवं कृते न संदेह स्तुष्टाः स्युर्नवदेवताः वर्षे वर्षे तु यः कुर्यान्नरस्तु स्वर्गमवाप्नुयात् पुत्रार्थं पंच
वारं तु धनार्थं प्रतिमासकं ८३ अनये विषुवे चैव कारायहविमुक्तये नपुंसकस्य पुंस्त्वार्थमष्टवारं समाचरेत्
अथ कौलिकमार्गाणां पापनाशाय वक्ष्यते पापनाशस्तु सात्विकस्त्वं देषवतश्चजेन ८४ माघशुक्लप्रतिपद्दिने

चाहारवर्जितः स्नात्वा शुक्लाम्बरधरः सायं संध्यामुपास्य च ६९ सूर्यार्चनं तु मार्गेण सर्वद्रव्यसमन्वितः चक्रात्मनः पूर्व
नेऽन्नेण मंत्रेण मन्त्रधीः एवं प्रतिदिनं शुक्लचतुर्दश्यन्तमर्चयेत् पौर्णिमास्यां यथाशक्ति पूजयेत्कुलकौलिकान् यो
वनोल्लाससहितः स्वदृश्या देवतां स्मरेत् एवं शुक्लार्चनं कृत्वा रात्रिपापैः प्रमुच्यते शुक्लपक्षार्चनं यच्च तत्कर्मतः सितेत
रे यः कर्मविधानेन सर्वान्कामानवाप्नुते प्रवेशात्वमासस्य शुक्लप्रतिपदीश्वरि ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय स्नाने सं
ध्यामुपास्य च मनोत्तरहस्ते स्थाने पूर्वाशाभिमुखः स्थितः आत्मानं पुष्पगन्धाद्यैरलंकृत्य चचर्चयेत् संध्यासम
ये ते सूर्यमंडले विष्टदेवतां ध्यात्वा सावरणां सर्वैरुपचारैः प्रपूजयेत् ७० चक्रपूजां ततः कृत्वा कलशीं प्रदर्शयेत्
शिवाय गुरुरूपाय मन्त्रमासादिमन्त्रकं देव्यै निवेद्य तच्छेषं पिबेच्छ्रद्धायुतः स्वयं यो वनोल्लाससहितो निर्विकल्प
न चेतसा ध्यायेत्सन्मण्डले देवीमष्टोत्तरसहस्रकं जप्त्वा सम्पूर्णां पूजां देवताश्च समर्पयेत् एवं शुक्लप्रतिपदं
समारभ्य दिने दिने कृष्णाजपार्चनं कृत्वा चतुर्दश्यवधि स्थिरः अमावास्याहिने श्रद्धा स्नाद्याद्याविषमकौलिकाः
युग्मीभूतास्तु यस्त्वकृतं पापं व्यपोहति एवं मध्याह्नवेलायामर्चयित्वा प्रतापवान् सायाह्नेतु समभ्यर्च्य कीर्तिर्या
ति दिगंबरे संध्ययोरर्चयेद्यस्तु तस्य श्री सर्वतोमुखी पूजयेद्यस्त्रिसंध्यासु योगिन्यस्तस्य वश्यगाः श्रीकंठादीनि
पंचाशन्मिथुनानि समर्चयेत् पूर्वोक्तेन विधानेन धनलोभविवर्जितः ७८ ओघैर्तोल्लाससंयुक्तानि मिथुनान्यत्र कार

मे०
तं०
१३०

येत् संतप्तायमयच्छंति साधकायेप्सितं फलं केशवादिगणेशादिकामपीठादिकानि च श्रीकंठादिवदभ्यर्च्यवतन्लोकेमरी
यन्ते ८० खभूमिदिग्जलाग्निर्व्योमसर्वचरास्तथाः सहस्रकोट्यो योगिण्यस्तावन्तो भैरवा अपि नियुक्ताः सर्वएवैते कुलसं
रक्षणाय च दिवसेषु विशेषेषु सर्वे मुदितमानसाः साधकानेव वीक्षन्ते स्वसंपूजानुलिप्सया अपूजितास्त्वविघ्नन्ति
प्रसीदन्ति हि पूजिताः गुरुभक्तान्सदाचारीन्गुप्तधर्मीन्ममेति हि भक्तिहीनान्दुराचारान्नाशयन्ति प्रकाशकान्
अथवक्ष्ये कुलाचारमार्गं शास्त्रार्थनिर्णयं कौलिकानां कुलेशानां ज्येष्ठाय दिनदीक्षितः कनिष्ठादीक्षितश्चेत्स्या
त्स कुर्यात्कुलपूजनं पूजान्ते शेषमादाय ज्येष्ठं नत्वा निवेदयेत् तस्याज्ञिष्टं तु शक्त्या यान्न निष्ठ इति निर्णयः पूजाम
ध्ये गुरौ ज्येष्ठे पूज्ये वापि समागते नत्वा तत्र यथास्थिति शेषमाचरेन्मदनेत्तथा नित्यार्चनं दिवा कुर्याद्रात्रौ नैमित्तिकार्चनं ९८
काम्यार्चनं प्रोक्तकाले वह्वेवायत्र संगताः नत्वा स्वस्वगुरूंस्तत्र स्वस्वमार्गेण तर्पयेत् विनासनं विनास्नानं गंधपुष्पा
दृतान्विना विनामद्यं विनामांसं कुलपूजां न कारयेत् ९० न कुर्यात्प्रलये भक्त्या विनामंत्रेण पूजनं शक्त्या विनान
तथा पानमेकहस्तेन नार्चयेत् श्रीचक्रमेको न कुर्यादेकपात्रे च नार्चयेत् न पिबेदेकहस्तेन चक्रे निष्ठीवनं न च
प्रस्ताम्य प्रविशेच्चक्रे विनिर्गच्छेत्क्षणाम्यच श्रीचक्रे नाशने तिष्ठेन्न च वीरासनेन कचित् श्रीचक्रदर्शनं नॄणां नेत्रयोः
पापनाशनं नन्नास्ति चेद्धाणी दंडं कौलिकस्यादियुग्मकं ९४ अनाचारान्सदाचारान्चक्रस्थान्शक्तिकौलिकान्

शिवगौरीधियासर्वान्भावयेन्नावमानयेत् ४५ कुलाचार्यगृहं गत्वा भक्त्यापापविशुद्धये याचयेदमृतं वाऽन्नं तदभावे
जलं पिबेत् कुलाचार्येणच्छन्नादं न पात्रं न भक्षितः नमस्कृत्य प्रशक्तीयादन्यथा नरके व्रजेत् उत्सीषीकं चुकीनग्राम
ऋकेशास्त्रभक्तवान् अस्नातो नाति भक्त्या विवादी चपराङ्मुखः नेदयस्कुलेज्ञानेयस्त्रसंस्कारमान्द्विजः वेदा
ध्यायीकुलद्रव्यसेवनान्निर्धनी भवेत् योगामृतस्य निष्ठीवान्मध्यभाण्डपरिभ्रमान् कुहनालेन पानाच्च देवता
शापमवाप्नुयात् ५० पकासनेनिविष्टायेनजं धृन्नानाश्चैकभाजने एकपात्रे पिबेत्तोयेने यातिनरकं सदा यसेव
तेकुलद्रव्यमेकग्रामस्थितेगुरौ तत्कुलस्तेचलन्मन्त्रे स्वेष्टकुलदेशिके विनानत्वा सपापात्मा रौरवं नरकंव्रजे
त् उच्छिष्टानस्पर्शेचक्रे कुलद्रव्यं तथा गुरुं वहिः प्रतास्पचक्रे कुलद्रव्याणि दापयेत् मध्यभाण्डस्पृष्टहस्तेन
पात्रं परिपूरयेत् भोगपात्रस्वराकं भक्तिः त्रिपत्रकदाचनः चक्रमध्ये श्चिधियाकराम्बुदालनादिकं ५ यः क
रोतिहि मूढात्मा सभवेदापदं पदं निष्ठीवनं मलं मूत्रमधो वायुर्विसर्जनं श्रीचक्रमध्ये यः कुर्यात्स भवेद्योगिनीप
शुः चक्रमध्ये चटेभिन्नपात्रेवाः स्खलितेनथा दीपनाशे दाहुपीडनं तच्छान्त्यै चक्रपूजनं परिहासं प्रलापं च वितुंडं वक्र
वर्णं आदास्निग्धं भयं क्रोधं चक्रमध्ये विवर्जयेत् पात्रहस्तश्चक्रमध्येन भ्रमेत्सुरणीपाडुक विरेन स्थापयेद्धस्तेनालये
त्पात्रपाणिकः पादाभ्यां नस्पृशेत्पात्रं न चाभिगालकदाचन ५१ नैकहस्तेन दातव्यं न विंदुपातयेदधः पात्रं न चालयेत्स्या

मे॰
तं
१३

13

नात्रमुद्रावर्जितं पिबेत् ॥ सशाद्रं न पिबेन्मद्यं न कुर्यात्पात्रसंकरं पात्रसंस्पर्शहृद्यं मद्यस्पर्शं ग्रेशं न रीयकं नान्योन्यं ताड
येत्पात्रं नाडयेद्रथः साधारं नोद्धरेत्पात्रमनाधारेण निक्षिपेत् रिक्तं पात्रं न कुर्वीत न पात्रं लंघयेत्तथा प्रमादात्पतिताय
येत्पात्रं न मत्तो विप्रविक्षिपेत् पठन धर्मशास्त्रस्य सकुलस्त्रीनिषेवने श्रौतकर्मस्याचरणे श्रोत्रियाणां च सं
गतिं कामार्थायुर्यशोलाभज्ञानसौख्यादिनाशकं श्रीचक्रस्य कुलद्रव्यदर्शनावाकुलेजने रिक्तनापि न कर्त
व्या वागवादस्य क्रमस्थतः पितृमातृसमं पश्येत्तेनोक्तं परुषं सहेत् श्रीगुरुकुलशास्त्राणि पूज्यस्थानानि यानि
च भक्त्या श्रीशक्तिं विद्वान्ब्राह्मणं न परिकीर्तयेत् पारंपर्यागमाम्नायमंत्राचारादिकं तथा सर्वं गुरुकुलाल्लब्धं
सफलं स्यान्न वान्यथा श्रीशास्त्रं शृजयेत्त्रिसंपश्यगेहे न तिःक्षिपेत् स्वदारनिषेवने कुलशास्त्राणि नात्रिकः २९
पशुशास्त्राणि सर्वाणि वर्जयेत्परदारवत् संस्कारार्थं क्रिं च भिन्नान्यस्त्वर्णश्च वैदिकान् मंत्रान्यावत्तसंप्रदाया
न्नैः स्याद्यव्यवस्थितिः धर्मशास्त्रविरुद्धाय आचारस्तत्रै कौलिकः चक्रेणाकरयेद्देतान्देवान्मामाः प्रपूजयेत्
गमनेनैव प्रकुर्वीत कृत्वा निरयमाप्नुयात् मातरं गुरुपत्नीं च भगिनीं भगिनीसुतां भ्रातृजायां वीरभार्यां कुमारी
व्रतधारिणीं व्यंगांगी विकृतांगी वृद्धां धाषीनां समाहृतां स्नुषां सकृत्कामगतां हृद्या नैव समनोहरां मनोहरां
यौवनस्थां सुवेषां चारुहासिनीं रक्तां ननयनोरणामाश्रयेत्कौलिकां गतां २९ अकुलस्याश्वनसेवेन वलेन कुलयोगिनी

चक्रमध्येस्वयंदद्याद्वास्वतःप्रार्थिनीयमेत् २० ग्राममांसंसुरांकुंभंमघेभंसिद्धदर्शिणं सहकारस्मशोकंचक्रीडलब्धाः
कुटिकाः एकवृक्षंश्मशानंचसमूहंयोषितामपि: नारींचरक्तवसनांदृष्ट्वावंदेतभक्तितः गुरुशक्तिसशिष्यान
श्रेष्ठकनिष्ठकुलदेशिकान् कुलदर्शनशास्त्राणिकुलद्रव्याणिकौलिकान् भैरवकान्तचकाश्चापिवाचकान्द
र्शकांस्तथा ३· शिष्यकान्वाथकामागियोगिनीसिद्धपूरुषान् कन्याकुमारिकानग्नाउन्मत्तानपियोषितः
ननिंदेन्नजुगुप्सेनवहसेन्नावमानयेत् नाप्रियंनान्तंतब्रूयात्कस्यापिकुलयोगिनः कुरूपप्यनिकृष्टंतिनव
देत्कुलयोषितं परीदेयेत्रभक्तानांवीराणांचकुनाकेन नपश्येत्यतितानग्नामस्तमनंप्रकटस्तनी नदिवासेवये
न्नारीनघोतिंनतिरीदयेत् स्त्रियंजानापराधांवापुष्पेणापिनताडयेत् दोषान्नगणयेत्स्त्रीणांगुणानेवप्रका
शयेत् तिष्ठंतिकुलयोगिन्यःकुलवृक्षेषुसर्वदा नतच्छेषुनभोक्तव्यमर्कपत्रविशेषतः नस्वपेत्कुलवृक्षाधोन
चोपद्रवमाचरेत् दृष्ट्वाभक्त्यानमस्कुर्यान्नच्छेदयेत्त्रदाचन श्लेष्मांतककरंजाक्षनिंबाश्वत्थकदंबकाः बिल्वोवटो
दुम्बरौचत्विंचाचेतिदशस्मृता प्रायश्चित्तंमभंगेगो:पानंसंन्यासंव्रतधारिणां तीर्थयात्रादिगमनंकौलेपंचविवर्ज
येत् एकादशप्रदानारंयोगुरूंनाभिमन्यते सप्तयोनिशतंगत्वाचंडालत्वमवाप्नुयात् ५· एकस्मिन्हननेनोत्त
मवहूनांचैकुभोगति ग्रन्तःकौलेवहिःशैवजनमध्येतवैष्णव ५। कौलंनगोपयेद्देविनारिकेलफलाम्बु

२।

मे०
तं०
१३२

132

वन गुरुं प्रकाशयेद्धीमान् मंत्रं यत्नेन गोपयेत् ४२ अप्रकाशप्रकाशाभ्यां क्षीयते संपदायुषां सर्वाचारपरिभ्रष्टः
कुलाचारं समाश्रयेत् कुलाचारपरिभ्रष्टो रौरवं नरकं व्रजेत् वामाचारं न कथयेदकुलीनाय सद्गुरुः आचा
रात्पतिते शिष्ये पातकी स गुरुर्भवेत् दृष्टः कश्चित्कौलिकस्य महोपद्रवमास्थितः ४५ तस्यैव दुःखापहारा
य कुर्यादष्टाष्टजनं एकस्मिन्दिवसे वाष्टदिने वा षोडशाह्निके दिनाहं वा चतुःषष्टी दिने कामरूपतत्तः कार
येद्दास्यं कुर्याद्धि नश्यां अविवर्जितः ४७ तत्रापि पोष्य विष्णुद्वात्मा कृत्वा मासासाद्येरादिनान् प्रसन्नमेजीवलो
केन सुदिनात्मा महात्मना ४८ ब्राह्मी माहेश्वरी चैव कौमारी वैष्णवी तथा वाराही च तथेंद्राणी चामुण्डा म
हलीरमा ४९ असिताङ्गो रुरुश्चैव क्रोधोन्मत्तकपालिनः भीषणश्चाथ संहाररूपेन्द्रो भैरवा मता ५०
आवाहयेत्पूजयेत्तांश्च भैः सर्वं च यजेत् प्रोक्षोहोमो सपर्या च कार्यसिद्ध्यन्तु संशयं कृतं चेद्देवतोष्णा
यद्गुरुः कुर्याद्धि शिष्ये तेन कुलागतं तत्त्वं मार्गो गुरूणां संप्रदर्शितः सम्यगाचारतश्चान्यस्या भक्तिः सुतोः
प्रसादयेत विप्रोऽपि गुणयुक्तोऽपि न भक्तश्चेत्र शस्यते ५२ म्लेच्छोऽपि गुणहीनोऽपि भक्तिमान् शिष्य उच्यते
गुरुभक्तिविहीनस्य तपो विद्याव्रतं कुलं व्यर्थं सर्वं शवस्येवानालंकारभूषणं गुरोर्मनुष्यबुद्धिस्तु मंत्रे
चाक्षरसंमती ५५ प्रतिमासु शिलाबुद्धिं कुर्वाणो नरकं व्रजेत् गुरोर्हितं हितं कर्म मनसा वाचा कायकर्मभिः ५६

अहिताचरणाच्छिष्यो विष्टायां जायते क्रिमिः ॥ गुरुत्यागाद्भवेन्मृत्युर्मंत्रत्यागाद्दरिद्रता ॥ ५७ ॥ गुरुमंत्रपरित्यागाद्रौरवं नर
कं व्रजेत् ॥ गुरूक्तं परुषवाक्यमाशिषं चिंतयेद्धृदि ॥ तेन संताडितो वापि प्रसादमिति संस्मरेत् ॥ भोगभोज्या
नि वस्त्राणि गुरवे सर्वमर्पयेत् ॥ न द्वेषमिति संचिंत्य ग्राह्यानस्यात्तथा मुदा ॥ ऋणदानं तथादानं वस्तूनां
क्रयविक्रयं ॥ ६८ ॥ न कुर्याद्गुरुभिः सार्द्धं नोद्देहेन कुलोद्भवं ॥ स्वशास्त्रोक्तं रहस्यार्थं न वदेद्यस्य कस्यचित् ॥
यस्मिन्द्रव्ये गुरोरस्ति स्पृहा एनानुभवेच्च तत् ॥ अवश्यं यदि वाञ्छा स्यात्तन्मूल्यान्तदात्तया ॥ अनल्लेहि गुरोर्द्र
व्यमदत्तं स्वीकरोति यः ॥ निरयं यो निमापन्नः कृम्याद्यैः सह भुज्यते ॥ ६९ ॥ आज्ञाभंगोर्थहरणं गुरोरप्रियवर्त
नं गुरुद्रोहमिदं प्राज्ञैः कुर्यात्तन्नु पातकी ॥ ७० ॥ गुरुमित्रसुहृद्दासदासाद्यैश्चावमानयेत् ॥ न निंदेदन्यसम
यान्वेदशास्त्रागमादिकान् ॥ पादुकासनवस्त्राद्यं वाहनं चामरादिकं ॥ दृष्ट्वा गुरोर्नमस्कुर्यात्तान्नभोगाय कामये
त् ॥ सदसद्यद्गुरोर्वृत्तं यत्र कार्यमविशंकया ॥ निग्रहे नुग्रहे वापि गुरुः सर्वस्य कारणं ॥ निगर्तं यद्गुरोर्वक्त्रात्सर्वं शा
स्त्रं तदुच्यते ॥ गुरुकार्यं स्वयं शक्तो नापरं प्रेषयेत्क्वचित् ॥ वक्तृत्वपरैः कृत्यैः सहितोप्यतिभक्तिमान् ॥ निष्ठजा
ग्रस्य पञ्चकं भंजनाकंष्ट्रसृजयेत् ॥ गुर्वाज्ञामेव कुर्वीत नैतेनानतरात्मना ॥ अभिमानेन कर्त्तव्यो याति विद्याधना
दिभिः ॥ ७१ ॥ तस्याप्यसमवाप्नोति गर्वियेन्द न भाषणात् ॥ गोब्राह्मणवधं कृत्वा नानतस्यापमवाप्नुयात् ॥ गुरोः

मे॰
तं॰
१३३

र्द्धासनं देयं ज्येष्ठानामुन्नमासनं विद्यासनं कनिष्ठानामितरेषां समासनं ७२ जातिविद्याधनाढ्योऽपि स्वाद्भ्रं दृष्ट्वा गुरुं मु
दा दण्डप्रणामं कृत्वैकं त्रिः प्रदक्षिणमाचरेत् ७३ गुरोरनुक्रमयोगेन वंदेन्नत्र स्वयं गुरुं ततो वंदेत् गुरुं सोऽपि ततः
शिष्यः प्रवादयेत् गुरोः प्रणामवित्तयं ज्येष्ठानामेकमेव च शृज्ञानामंजलिस्तद्वदन्येषां वाङ्मवंदनं ७४ देवा
न् गुरून्कुलाचार्यान् तत्त्वज्ञानवृद्धांस्तपोधनान् विद्याधिकान् स्वकर्मस्थान् श्रोत्रियान्प्रणमेत्सदा स्त्रीदिष्टं गुरु
शान्तं च पादवेणुवर्तिनं तं शठं विकर्मिणं कृतघ्नं च नाश्रमस्थं न मेत्र च अनिवेद्य गुरुं भुंक्ते यस्त्वेकग्रामसंस्थि
तः तेन भुक्तममेध्यं स्यान्मृतो जायेत शूकरः एकग्रामे स्थितः शिष्यः त्रिसंध्यं प्रणमेद्गुरुं क्रोशमात्रस्थि
तो भक्त्या गुरुं प्रतिदिनं नमेत् अर्धयोजनतः शिष्यः प्रणमेत्पंचपर्वसु एकयोजनमारभ्य योजनद्वादशाव
धि ८० दूरदेशस्थितः शिष्यो भक्त्या तत्संनिधिं गतः तत्र योजनसंख्यातमासे ष प्रणमेद्गुरुं अतिदूरस्थि
तः शिष्यो यदेच्छा स्यात्तदा व्रजेत् रिक्तहस्तो न पश्येत राजानं देवतां गुरुं ८२ फलपुष्पवस्त्रादीन्यथाश
क्ति समर्चयेत् एवं यो नार्चयेद्विप्रो वत्सरादत्तसंतो व्रजेत् गुरुशक्तिसुतं मंत्रो ज्येष्ठो भ्राता गुरोः समः आ
त्मवच्च कनीयांस्तु तत्र च कुलपालिकाः स्वविद्यानुष्ठानतपोधर्माणां च प्रकाशकः वर्णाश्रमतत्त्वानतपो
धर्माणां च प्रकाशकः ८४ षट्कर्मसंसक्तसिद्धो योऽदाता भोक्ता च याचकः स एव कौलिकाचार्यस्त्वनाकुलविदं

133

वक्ता ९५ पिंडं पिंडं तथा रूपं रूपातीतं निरंजनं यस्तु सम्यग्विजानाति स गुरुश्चोद्धरेत्परं ९६ पाशस्तंभं वेधदी
क्षां पशुग्रहणमेव च त्रिविधं यो विजानाति स गुरुः कथितः प्रिये पशुपाशप्रपञ्चानां च रहस्यार्थविधानवित्
यो जानाति वरारोहे स गुरुः परिकीर्तितः घृणा शंका भयं लज्जा जुगुप्सा चेति पंचमी कुलं शीलं तथा जा
तिरष्टौ पाशाः प्रकीर्तिताः ९७ पाशबद्धः पशुः प्रोक्तः पाशमुक्तो महेश्वरः तस्मात्पाशहरो योऽत्र स गुरु
र्नाम्न उच्यते मूलादिब्रह्मरंध्रान्तं समस्तांभोजदलेषु यः जीवचारफलं वेत्ति स गुरुर्नापरः प्रिये संसारभ
यभीतस्य शिष्यस्य गुरुरादरात् व्रतोपवासनियमैर्नियंतो स गुरुर्मतः यः क्षणेनात्मसामर्थ्यात्स्वशिष्याय
ददाति हि क्रियापासादिरहितं स गुरुर्दुर्लभं कलौ गुरोर्यस्यैव संपर्कात्परानंदोऽभिजायते गुरुं तमेव
वृणुयान्नापरं मतिमान्नरः शंकया भवितं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरं साशंका भविता येन स गुरुर्दुर्ल
भः कलौ मधुलुब्धो यथा भृंगः पुष्पात्पुष्पांतरं व्रजेत् ज्ञानलुब्धस्तथा शिष्यो गुरोर्गुर्वंतरं व्रजेत् ९८
गुरुः शिष्याधिकारार्थं विरक्तोऽपि शिवाज्ञया किंचित्कालं प्रतीक्ष्यैवं पश्चाच्छिष्य समर्पयेत् संप्रदाय
मविच्छिन्नं कौलं कुर्यात्र कुलवित् यावच्च संप्रदायोऽस्ति तावत्स्याद्योगिनीपदं ९९ गुरुशिष्यावुभौ मोहा
दपरीक्ष्य परस्परं उपदेशं ददन् गृह्णन् प्राप्नुयातां पिशाचतां १०० असंस्कृतोपदेशं तु यः करोति हि

मे॰
तं॰
१३४

134

मकृथीः विनश्यत्येव तन्मंत्रं सेकृते शालिवीजवत् यतेच्छाभयलोभाद्यैरयोग्यं यदि दीक्षयेत् देवताशापमाप्नोति
कृतं च विफलं भवेत् ८७ जलद्रव्यैः समभ्यर्च्य कुलचक्रं विधानतः शिष्याय दर्शयेत्सम्यग्दीक्षेषा कौलिकी मता ८८
सिद्धद्रव्यं समुद्धृत्य सर्वपंचवर्णमाम्नतान्वितं अभिषिंचेत्त्रियं शिष्यं गणेशाद्येयमीरितः सजीवमीनयुक्तेन सुरया
पूरितेन च पंचामृतैः सुसंपूर्णं शांभवेन कलशेन वा अभिषेकं ततः कुर्यात्कुलद्रव्योद्यपल्लवैः अयं पूर्णा
भिषेकोऽत्र कुलमार्गप्रकीर्तितः पूर्णाभिषेकहीनाश्च मंत्रीयंते यदि कौलिकाः प्राप्नुवंति पिशाचत्वं यावदाभू
तसंप्लवं उपपातकलक्षाणि महापातककोटयः क्षणाद्दहति दीक्षेयं विधिना गुरुणा कृता रसेंद्रेण यथा
विद्धमयः सौवर्णतां व्रजेत् दीक्षाविद्धस्तथा ह्यात्मा शिवत्वं लभते ध्रुवं दीक्षाग्निदग्धकर्मासौ मायाविच्छिन्न
बंधनः गतः परांतानकाष्ठानिविएसशिवोभवेत् ९० गंतमृद्रसमृद्रत्वगता विप्रस्था विप्रता दीक्षासंस्कार
संपन्ने जातिभेदो न विद्यते दार्वश्मलोहमृद्रत्नजातिलिंगप्रतिष्ठितं यथोच्यते महादेवस्तथा वर्णास्तु
दीक्षिताः अस्नजो दीक्षितः शूद्रः पश्चाद्दीक्षितः वदामस्ते त्रात्मजः प्रोक्तः कुलशास्त्रनिश्चये ग्रहशक्ति
रतानां च यो भवेत्स्वयं दीक्षिताः गुरुत्वेनैनते शृण्वानावमान्याः कदाचन कौलिके वाममार्गे चैवथ दीक्षाफ
लप्रदा अन्यायात्तद्दीक्षिणो मार्गेनश्चात्तपतितो भवेत् ९१ दीक्षापूर्वं गुरोः सिद्धपारंपर्यक्रमागतं योगयाज्यो

नयज्ञवर्थं तत्त्वसिध्यत्यसंशयं १६ मासमात्रं जपेन्मंत्रं भूतविघातसंपुटं क्रमोत्क्रमात्सहस्रं तु तेन तस्य सिद्धो भ
वेन्मनुः १७ मलतो लेखजं जपेन्मंत्रं मातृकाक्षरसंपुटैः अनुलोमविलोमेन षण्मासात्सिध्यते मनुः विनता
क्षरपूर्वं तु मातृकाक्षरपूर्वकं क्रमोत्क्रमात्स्वकं लं जप्त्वा मासात्सिद्धो भवेन्मनुः १९ मातृकाजपमात्रेण
मंत्राणां कोटिकोटयः जपिताः स्युर्न संदेहः दत्तं तत्सर्वं तत्फलं भवेत् २० ज्ञानस्तनकमादौ स्यादेते च मंत्रस्य
तकं पुरश्चरणतो यस्य समंत्रो नैव सिध्यति २१ यस्मान्नपानपुष्पाणि गंधैः जपतेधर्मसंचयं अन्नदानैः फ
लचार्ध्यकलशाद्यैर्न संशयः २२ स्रग्गंधपुष्पाभरणवस्त्रादिभिरलंकृतः तस्य हस्तगदास्तिद्विनीतस्तथा
जपकोटिभिः न त्रिष्टः तत्तत्प्रमाणत्वाद्विनस्तत्परायणः तत्पदार्थानुसंधानेन कुर्वन्मंत्रं शनैर्जपेत् २४
जपात्क्लान्तः पुनर्ध्यायेद्ध्यानात्क्लान्तः पुनर्जपेत् जपध्यानादियुक्तस्याशु प्रमंत्रः प्रसिध्यति अथ मंत्रोप
योगार्थं पुष्पदृढनियमान्वितः श्रीप्रासादपरामंत्रं तत्त्वलक्षमितं जपेत् २५ मधुरत्रयसंयुक्तैः सतिलैः
शालितंडुलैः दशांशं जुहुयात्तस्य शालासंस्कृतेन हव्यवाहने २६ गंधपुष्पाक्षतताकल्पचनवस्त्रादिभिस्तथा
भक्तभोज्यान्नपानाद्यैः कुलद्रव्यैर्मनोहरैः २८ तोषयेद्योगिनीचक्रं यथाविभवविस्तरं पवं न्यास

ने॰ नं॰ १३५

जपध्यानसहोमार्चनतर्पणम् ९२९ कृत्वाप्रयोगान्कुर्वीनतेसिद्धाःस्युर्नसंशयः प्रयोगांतेचकुर्व
तोविधिनैवसमाचरेत् ३॰ एकलक्षंजपेन्मंत्रंध्यानन्यासममन्वितं प्रयोगदोषशान्त्यर्थमाज्ञातोर्थार्थ
मेवच ३१ स्वरवर्णपदद्वित्वबिंदुचेतनमसूचकं ह्रस्वदीर्घप्लुतादीश्चज्ञात्वाकर्माणिसाधयेत् ९३२
मूलेप्रासादवीजंतुतरुणादित्यसंनिभं उत्तमांगेपरावीजंचेद्रायुतसमप्रभं ३३ परस्परकरस्प
र्शज्वलितानंदनिर्भरैः मूलादिब्रह्मरंध्रांतमनवच्छिन्नदीधितिभिः ३४ परामृतरसासेकैः सि
क्तमापादमस्तकं आत्मानंभावयन्नित्यंसप्रयोगेनवाध्यते ३५ अथलोकोपकारायवक्ष्येध्या
नजपादिकं स्वस्यरोगादिकेजातेशांतिर्येनाभिजायते ३६ स्थित्वासहासनेध्यायेद्रूपव
धनपूर्वकं मस्तकेस्थितसंपूर्णचंद्रमण्डलमध्यमम् ३७ श्रीप्रासादपरावीजंषोडशस्वर
संयुतं मुक्तास्फटिककर्पूरकुंदेंदुधवलंशुभम् ३८ सचंद्रवीजसंजातसुधाप्लावितविग्रहं ॥
आत्मानंभावयेद्देवंपरमात्मानमेववा ९३९ ॥

ॐ श्रीप्रासादपरामंत्रमष्टोत्तरसहस्रकं तरुणोल्लाससहितो मासाउलं प्रजपेद्यदा ९४० अपमृत्युमहारोगजरामरणजं भयं ग्रहाप-
स्मारवेतालभूतोन्मादादिसंभवं ९४१ जराधिव्याधिरहितः पुत्रपौत्रादिसंयुतः जीवेद्वर्षशतं साग्रं प्रजितः सर्वमानवैः ९४२
ज्वरोन्मादादिरोगेषु जपेच्छिरसि चिंतयेत् मूलेवाते व्रणाग्रे वा तत्तत्स्थाने विचिंतयेत् ९४३ एवं चतुर्महारोगे सर्वरोगव्यापिनी
स्मरेत् तत्क्षणाच्छान्तिमायांति सर्वरोगा न संशयः ९४४ दशेंद्रियेषु योगाप्याये लभेदिंद्रियसौष्ठवं सदा संचिंतयेन्मूर्ध्नि संभवेद-
जरामरः ९४५ षडाधारेषु षड्दीर्घयुतं बीजं विचिंतयेत् षडाधारस्थदेवीभिः पूज्यते नात्र संशयः ९४६ दलाग्रकर्णिकाम-
ध्ये सूर्यमंडलसंस्थितं पराप्रासादबीजं तत्तरुणादित्यसन्निभं ९४७ जवाबंधूकसिंदूरपद्मरागप्रभोज्ज्वलं पंचविंशतिभिः स्व-
शक्तैः संवीतं मंततः ९४८ तत्प्रभापटलच्छायाहृत्रीकृतजगत्त्रयं ध्यात्वा संस्मरेद्दिव्ययौवनोल्लाससंयुतः ९४९ अष्टोत्तरसह-
स्रं तन्मासमेकं जपेत्सदा देवदानवगंधर्वसिद्धचारणपन्नगान् ९५० विद्याधरांस्तनीर्मर्त्यान्नागान् परसंस्थितः सिंहव्याघ्रो-
रगादीनसत्त्वान्दुष्टसत्वगणानपि ९५१ वशीकरोत्यसंदेहः किं पुनर्मानवादिकान् महदैश्वर्यमाप्नोति स्वर्गभोगादिकं तथा ९५२ यस्मि-
न्मूर्ध्नि स्मरेत्तत्स्थात्स्वरूपो जायते विराट् मूलाधारसरोजांतर्वह्निमंडलमध्यगं ९५३ पराप्रासादबीजं तत्कालाग्निसदृशं स्मरे- सा
त् अनिलोर्मिस्तु संवीतं दशभिर्व्यापकान्तरैः ९५४ स्वयं कालानलसमः सर्वभूतभयंकरः दहिताशाभिरिप्रावो यौवनोल्ला-
ससंयुतं ९५५ संजपेन्मंडलं जप्यादष्टोत्तरसहस्रकं अनिष्टकारिकाक्रूरान् ह्यथा विद्वेषकारिणः ९५६ भूतानग्रहवेतालपि-

मे॰र॰
तं॰
१३६

136

शाचान्द्रमलगतसान् तद्दग्निमथ्यपतितानाग्निदग्धान्विचिंतयेत् ६०५७ क्रमेणनाशमायांतिशालभाउवसर्वतः यस्यमूर्ध्निसरेद्वी
जंसमस्तमपिगछति ६०५८ खदिराग्नेतमंदारास्तनाभान्तसमिद्वरै पणासोउवराग्नयस्तद्याधामारीजैस्थवा ६०५९ नेयावर्नेसत्नोभो
जद्दयारिज्रस्तमैस्थवा पकेनवाद्दसोकोमैस्तिलंतद्दलसेपुनैः ६०६० मधुवत्रयपुक्तैर्वाभदेर्वाणायसेरपि सहस्रादसुतंतेचयस्थाका
र्यंतथाचरेत् ६०६१ सर्वोक्तस्यजपस्यात्रसिद्वयेत्सात्विकस्यत शांतिकंपोष्टिकंसंपिरुपकारमसानिकं ६०६२ कदंबाशोनवकुलपत्रा
गास्तमधूकजैः चंपकहयपालाशपादलाश्रीकपिथ्यजैः ६०६३ मालतीमल्लिकाजातिवंधुकारुणपंकजे कल्हारारुणमंदारज्ञानी
जंदजपादिभिः ६०६४ सनारिकेलकदलीद्राक्षेलपुकैरपि चंदनागरुकर्पूररोचनाकुंकुमादिभिः ६०६५ पुक्तैरवैःस्वभद्द्यैःशामी
पत्रफलाम्बुना पृथक्सोकार्यसर्वैस्थशांतवहोमंतराजसे ६०६६ कर्याकार्यस्यवशात्सहस्राघशतानक लभोवश्यमोहनवकोनक
राजसमंते ६०६७ निवकारस्करोन्मत्तकर्कटीविषदंदिभिः कदंजैःकलवर्णोम्लग्निजर्दतहृदकैः ६०६८ गरद्दधूपचिंतागारविषो
पविषसंयुतैः उन्मत्तरससंपिष्टैःचिताभस्मान्वितैस्तथा ६०६९ साध्यपादरजोभिश्वशत्रोःप्रतिकृतिचरेत् यद्दातस्तन्मनतत्रवृत्त
काष्टभवामपि ६०७० समकप्रतिष्टितप्राणांकरादस्यापविंध्यवयेत् खवेनवस्त्रप्रतिमांमंत्रीकुंडस्याधोयस्याविधि ६०७१ मलीमसेनम
नसासुग्रदष्टिरमर्षणः चितानलेविषतरुन्मत्तकाष्टसमेधिते ६०७२ जडयानामसंकर्मसिध्यमत्रनसंशयः मारणोच्चाटनेद्वेषस्ता
मंसस्पामिषावा ६०७३ राजीलवणहोमेनस्त्रीनामाकर्षणंभवेत् श्यामरक्ताश्वरःकृतापस्थाकर्माणिसाधयेत् ६०७४ लिविज्रिको

ण षट्कोणमध्ये च महीपुरे मूलमंत्रं लिखेन्मध्ये साध्यनामसमन्विते ९७५ षडंगानि च षट्कोणेषु स्वरान्केशरेषु च वर्गान्यंत्रे शुभम्।
गेहे चतुःकोणेषु मंत्रकं ९७६ पंचवर्णरजोभिश्च लिखेदृष्टिमनोहरं एकत्रिषट्नवसप्तचतुःकलशान्स्थापयेत्क्रमात् ९७७ यथा दिव
न्तरं स्थाने तथा विंशतिश्चाष्टान्क्रमात् अथवाष्टादशदशसंख्याचनैकैकं ९७८ अस्थिरत्नशिरांतेन तत्समंत्रं संरुधिरं जले चर्मवर्हं शिखा कू
र्चं नारिकेलफलं शिरः ९७९ मंत्रप्राणसमायुक्तायजेत्कलशदेवतां धांवविमूर्तिरेशादिमानरौ भैरवान्विताः ९८० विदितगुरुवि
न्नेशाङ्गीतत्त्रयनीनपि कलशेषु समभ्यर्च्य विधिवन्मंत्रवित्तमः ९८१ अभिषिंचेच्छिष्यं शिष्यं सर्वपापप्रशांतये आयुःस्त्रीकांतिसौभा
ग्यविद्यारोग्यादिकं भवेत् ९८२ राजाभिषिक्तो लभते वत्सराद्राज्यं महीं अकिंचनोऽभिषिक्तस्तु महदैश्वर्यमाप्नुयात् ९८३ वंध्याभिषि
क्ता लभते पुत्रं सर्वगुणान्वितं भूतापस्मारिरोगाद्या विनश्यन्ति न संशयः ९८४ त्रिलोहे वापि भूर्जे वा लिखित्वा मंत्रमुत्तमं विधृत्य वाहु
नादेवि सर्वरक्षाकरं भवेत् ९८५ आयुरारोग्यमैश्वर्यं विद्यालाभं यशोऽथवा यद्यत्कामयते सोऽभीष्टं सर्वमाप्नोत्यसंशयं ९८६ अजलेशि
वशक्त्याः कलशः क्षिप्रकीर्तिता कुलाकुलाचमैव्यानतिप्रकृः कौलिकः प्रिये ९८७ आदिनाम्ना सर्वमार्गाणां मनोल्लासप्रवर्तनात् यत्रादि
सर्वदेहे तु नादैर्मायश्रुतिः प्रकीर्तितः ९८८ इति कौलिकमार्गस्य प्रपंचोऽयं प्रदर्शितः इंद्रियाणामप्यध्यनाकामस्त्रलोभादिसंभवात् ९८९
प्रायः कलौ कौलिकोऽयं पंथा नरकहेतवे धर्मनाशः कौलिकेन रसेनार्थविनाशनं ९९० कामनाशः फिरंगेन मोहनाशो जैनेषया भविष्य
ति कलौ देवादंभः पापं गृहे गृहे ९९१ अनुष्ठानं विना किं विसंक्रमा क्रियते वहि तथा शक्तिं विना देवं फलं दातुं न माननि ९९२ विना।

मे.२.
तं
१३८
137

शक्तिफलं देवो दातं नैव तन्मोहतः तस्माच्छक्तिसंयोगं कृत्वा मंत्रं प्रसाधयेत् ६९३ कौलिके वाममार्गे च प्रमादे वा न सिध्यति आम्नाते
चाशिवं व्याप्ये देवतां शक्तिरूपिणीं ६९४ कौंडिन्यं च मकारैश्च सम्प्रीता तस्य देवता दक्षमार्गे मान्त्रवह्निः स्त्रीब्रह्मिः कौलिके प्यथ ६९५ यस्या
जाता नष्टप्रज्ञाता तस्य नश्यते देवता एतद्रहस्यमाख्यातं गोप्यमानं प्रिजारवत् ६९६ अथ शृणु न मेवदेयं सर्वतन्त्रेषु गोपितं यथादयादेवैनवमंदे
तत्प्रवीम्यहं ६९७ वर्णा नाम्नाय पठिता निद्दिष्टं चेद्यादि वाचकान् प्रकान्स्वरवर्ग कवर्गाद्यान्वर्गान्संतकान् ६९८ पूर्वं देवतसंकेतो मयायं
समुद्दीरितः अनामाध्याम्नाव वर्णाग्रान्याश्योक्रपता तथा ६९९ प्रकारान्तदन्तिणाम्नायेनाममायत्र वर्जिताः डोदावेकः श्रनन्डोचवर्गो
णेकेन वाचको ७०० आम्नायक्रमतो वर्णा मायादिक्रमतस्तथा प्रचःस्वरान्तक्रमेणापश्चिमोत्तरदेवयोः ७०१ चतुराम्नायसंकेताद्वर्णौ वर्णौ
कयोजनं ऊर्ध्वाम्नायप्रकर्तव्यं वैदिके तन्न किंचन ७०२ येन क्रमेणाद्युदेशे ये ये वर्णाः प्रकीर्तिताः तेन क्रमेण तेष्यायावर्णाप्रकादिसंख्य।
काः ७०३ मंत्रवर्णाकसंयोग स्वनामाकेन संभवः तस्य मूलं यदायाति तदा सम्मः प्रजायते ७०४ मूलाभावे देवतायानामंकाप्योजयेत्सुतः
ग्राह्यं मूलं नैतिघदाणी ठनामांकयोजनं ७०५ पुनर्मूलं नैतिष्य दात दास्वमो न जायते गुरोरपि गृहीतश्चेत्सम्मंत्रो नाशको भवेत् ७०६ याम्यो
तरं प्रागपरं मूलांक समकोष्टकान् लिखित्वैकादिकाने कालिखेत्स्याद्गणानायथा ७०७ सर्वतः समसंख्याकान यक्तिरथ नोद्याने विषमे
प्रथमो लिख्यउदक्प्राग्येत्तथा विमे ७०८ अपरगामादितीयास्यान्मे त्रिगमानत नपरं प्रादिगंतलिखेत्पश्चाद्दक्षगामेवदुर्ध्ववत् ७०९ मंत्रिग
मार्गतन्तद्वेन्तपरगामनेचरेत् पुनर्मंत्री गतिं कुर्यात्सम्यग्दक्षगतितः ७१० एवं पुनः पुनः कार्यं गुरुदर्शितवर्त्मना प्रकानां जायते

मूर्तिः सर्वतः समन्ततया ७-११ एवं विषमयंत्राणामुद्धारः परिकीर्तितः इंद्रेशावाणावेदेन्दुवसुदिक्षु शिभास्कराः ७-१२ विषेत्रयः
षट्सप्तद्विषोडशांकमिवाक्रमात् चतुर्गोवर्गकोष्ठेषु लिखेदंकान्समाहिति ७-१३ एतन्मध्ये प्रकल्प्याथ माहेशपार्श्वे मंतिमन्यसेत् तत्पा
तिमन्तथाग्नेय्यां नैर्ऋत्यां प्रथमं न्यसेत् ७-१४ वायव्यां तद्द्वितीयं स्यात्तसंख्या यथा भवेत् एवं तथैव संख्याया काशयां मंक्तिकेका ७-१५
तन्मतिसंख्यानि स्याप्यास्तत्स्थिर्मानथादिशि एवं समयंत्राणां परिमूर्तिः प्रकीर्तिता ७-१६ भोज्यभोजकयंत्राणामथवा लेखये क्रमे
न ज्ञायते विनाचार्यं यथा दीपं विना बिलं ७-१७ आदित्यवासरे स्नाता नाशाकस्यूर्योदयतस्ततः सूर्योदये तद्धोणादवानन्वागदेहे विशेत् ७-१८
स्वनोनीचं तेनैव तन शङ्खेनैव प्रयोजयेत् सप्तमुहूर्ते लिखेद्यंत्रं भूर्जे वा ताडपत्रके ७-१९ ततो देवाष्टगंधेन दले वा मंडले लिखेत् आदौ गणे
शं संपूज्य ततः खेटं स्वदिक्पतीन् ७-२० एकांते च लिखेद्यंत्रं तद्दिने मौनमाचरेत् तपश्चेत् त्रिदिनं दद्यात् ब्रह्मचारी हविष्यभुक् ७-२१ यंत्रोर्ध्वे
विलिखेन्मंत्रं तदूर्ध्वं कथयद्धयं देवेन्द्रसाध्यं तलेदद्वे दद्धयं विलिखेदिति ७-२२ कौसुंभे पीतवसनेन रक्तेकृष्णसिते तथा नीले प्रादेशमात्रे च
प्राणायामं स्नाय देवतः ७-२३ यंत्रे स्वेष्ठ येन वस्त्रेण उद्व संमितः तिलतैलं महिषाज्यमेतस्याः स्वास्वसंतथा ७-२४ गोमूत्रेण च वसा चैतिष्ठ
वीदिषु प्रकल्पयेत् अतते विलिखेन्मूलमंत्रमष्टदलं तथा ७-२५ कर्णिकायां मन्तरं नोद्यतिन्द्रं ग्रगणं प्रयजेत् इष्टदेवं तथा मध्ये देव
पालं च दलेषु ७-२६ अष्टौ दिगीशानन्तेषु पूजयित्वा विसर्जयेत् ततः पश्चात्कर्णिकायां स्थापयेद्दीपिकां शुभां ७-२७ तत्र दीपप्रतिष्ठा
प्य ज्वालयेत्पूजयेत्ततः सावधानः स्वपेत्तत्र प्राप्ताया मरदिकशिराः ७-२८ तस्मिन्नहनि निःपापः आगत्य देवनागणाः तन्मंत्रयेनतू

मेरु
तं
१३८

138

येण देवता संप्रयच्छति तद्रूपं च गुरोर्ध्यायेत्तज्ज्ञानी यां स्वमानयेत् १·२९ मध्यमायां द्वितीयके तृतीये वज्रपातकी तृतीये कैमत्यंगणो निपापं प्रा
मुयात्मकं १·३० मध्यपापस्य तुर्ये तु पंचमे वज्रपातकी पंचमे एतत्सोपापो मध्यः षष्ठे सपापकः १·३१ अवश्यमेव प्राप्नोति मंत्रे समममभा
स्करे एतत्कुलं तमंत्रोक्तं सर्वतंत्रेषु गोपितं १·३२ स्वेच्छयापि प्रदातव्यं स्वधर्मे तत्पराय च विप्रायापि न दातव्यं स्वधर्मत्यागिने सदा: १·३३
लोभात्कामाद्भयः प्रदद्यात्स लोकद्वयतः च्युतः अथ गुह्यतमं वक्ष्ये रहस्यं पीठसंभवं १·३४ यज्ज्ञात्वा साधकाः सर्वे सिद्धिं यान्ति न चान्यथा पी
ठानि चैकपंचाशत्पंचाम्नायस्य देवता १·३५ तत्र तिष्ठन्ति भादैवास्तथा सिंशान्मितानि च उपपीठानि ये प्रोक्ताः षडाम्नायेस्य देवताः १·३६
तत्रैकांस्थानमुद्दिष्टं तत्राद्यहृदयोर्हतेः तेंगपातो यत्र यातस्तत्र तिष्ठंति वेदिकाः १·३७ तथाद्दक्षिणमार्गस्य सिद्धये यत्र वामकः अ
कारः कामरूपाख्यमादिपीठं तदुच्यते १·३८ तस्मिन्पीठे मया देवि कुलमार्गः प्रवर्तितः तत्र तेपतिता योनिस्तोटक्षाणतस्त्रियं कृते १·३९
कुलशास्त्रं तु कौलानां ज्ञानिनो मुक्तिदायकं पंचमानां तु तं सिद्धिरमानां नैव जायते १·४० तद्युक्ता ह्यादिमादीनां सिद्धिकालोपगम्यतां श्री
विद्यायास्तु मूलं तन्मासि मासि हरेद्रजः १·४१ कुलसिद्धस्य लोपेन रजस्तं मंत्र जायते अस्योपपीठ हि तयमसामंत वमूत्रणात् १·४२
वंगाख्येलोमनो जाते सिद्धिः सापरचेटकी आकारः काशिकापीठं यन्हृदो भेदतां गतं १·४३ प्रलयेपि न नाशोस्य यत्प्रोक्तं तेमनतोवरं न
पापं पत्रप्रण्यं न देहत्यागात्परं पदं १·४४ तयमेव फलं तत्र मुक्तिः स्याद्धर्मकर्मतः यानतामे रवीपापात्तत्र पीठं पदे पदे १·४५ मया
नशाकानेमात्रतत्र तेस्तनकुंभतः निस्तं तं पारयोर्युग्मे सा सिद्धवरुणाभवत् १·४६ काश्यपा वह्नियेजिनैकं देवभूमिरितिस्मृता न

त्राचारयिता मंत्रास्तत्काले फलदायकाः १४७ यथास्थानं चतुर्दिक्षु तत्तदाम्नायस्य देवताः तिष्ठन्ति देवास्तत्सिद्धिः प्रसरस्य(?)पुरतः १४८
गंगयायमुनयादेवकाशिभागोपविश्रितः व्यासशापेन तज्ज्ञाते गर्दभः क्षेत्रमद्भुतं १४९ तत्कालेन त्र्यमे सिद्धिस्तत्वाम्नायस्य जायते
उपपीठमसे स्त्रीरे सारनाथस्तदक्षिणः १५० तत्र दक्षिणमार्गस्य मंत्राः सिद्धिप्रदायकाः वरुणायाः सौम्यभागे सारनाथस्तथोत्तरे १५१
तत्रोपपीठं वामस्य मार्गस्यातीव सिद्धिकृत् नेपाले तत्र ईकारस्यास्फुरं तत्र तत्पार्वति १५२ तस्माद्धामस्य मार्गस्य मूलस्थाने तदुच्यते च
ऋूपं वा पाल्लं तामितामे रखोभैरवालया १५३ शाकीनां वसहस्रे हेपीठानां चश्मशानत्रयं वर्त्तुईश्मशानानानि तत्र मे निहितानि च १५ ४
दक्षमार्गे सिद्धिदानि पीठानामेतु तत्र च सिद्धिर्वैदिकमंत्राणां तत्रपीठचतुष्टये १५५ तत्काले यत्र पतितं जाते डतडुपपीठमे नेपाला
सूर्वदेशेन किरातैरुपवेष्टिते १५६ त्रिंशात्तत्र सहस्राणि देवयोनी निसंतिहि ईकारस्य समुत्पत्तिस्थाने स्यात्पीठं पुरवर्द्धने १५७ प
तितं वामनेत्रे तत्र महत्पीठं तदुच्यते यस्य कस्यापि मंत्रस्य जपात्सिद्धिः प्रजायते १५८ वामाचारात्तत्र देवा देवतादर्शनं भवेत् ऊ
कारस्य समुत्पत्तिस्थाने काश्मीरमीरितं १५९ कर्णौ निपतितं तत्र तस्मात्पीठे जनमंत्रतः यस्य कस्यापि देवस्य तत्र मंत्रं जपेन्नरः १६०
विघानां पारदर्शी स्यात्तत्त्वज्ञानी भवेत्तथा वैदिकाद्या कौलिकाद्यास्तास्मीद्धा दक्षमार्गतः १६१ स्तनानां तत्र देवेशि प्रायश्चिन कराणि च
मयाकृतानि तीर्थानि सद्यः अत्र यदास्यापि १६२ करिष्याम्यतिग्रमाणि कलौ खेला हतानि च उकारस्य समुत्पत्तिस्थाने स्याकान्यकुब्जके १६३
तत्र तेदक्षकर्णस्य पतितं तोतीवशोभनं गंगायमुनयोर्मध्ये तदन्तर्वेदि संज्ञकं १६४ तत्सोमपानां देवानां निवासायोपकल्पिते

मेरु
तं०
१३९
139

तत्र ब्रह्मादयो देवाः स्वस्वतीर्थानि चक्रिरे १०६५ तत्रैव दिकमंत्राणां सिद्धिर्देवाः परे पदे तस्य देवि मलाज्ज्ञातं यमुनातटमाश्रितं १०६६ इन्द्रप्रस्थं नाम लोके प्रसिद्धस्तुपपीठकं ब्रह्मणा विष्णुना वेदाः यत्पीठस्य प्रभावतः १०६७ पुनर्लब्धास्ततो जातं तीर्थं निगमबोधकं तत्र कालीन पत्तेपे परितोष्य न्नियेचमां १०६८ पंचमैस्तु दक्षस्तु भूयादिति वरेप्सयाः याततत्र वरं प्राप्य महाकालाज्जगन्नदा १०६९ पंचमे प्रेरयामास सिद्धिं च प्रकटं ददौ ऋकाभूत्स्तु गिरौ पतिता तत्र नासिका १०७० प्रतो योगस्य संसिद्धिस्तत्र तूर्णां प्रजायते ऋकारस्य समुत्पत्तिस्थानं स्थाद्वैराचनः १०७१ वामस्तनो निपतितस्तेन मे तत्र वल्लभे शाकिस्तत्राम्बिका नाम वामाचारप्रिया सदा १०७२ पुरश्चर्या यदे कापि भोगकाले प्रजायते तत्र प्रत्यक्षतां याति मंत्राधिष्ठानदेवता १०७३ तस्मिन्पीठ भवेन्मुक्तिः सहस्त्रभगसंगमात् दिव्यस्त्रीणां ततस्थानमवतारस्य पार्वति १०७४ प्रतिज्ञा महती जाता यादेव्या मया सह निर्वाहयेन्ममद्दत्ते त्रैवल्लचर्या तु यः पुमान् १०७५ द्वादशाब्दं तमङ्गनीसप्तवैकोभविष्यति वीहोपिसवलिस्तत्र त्रिदिनान्येकवत्सरे १०७६ निर्वाहास्तत्र वामस्य दक्षे विघ्ना भवंति हि लृकारस्य समुत्पत्तिर्यंत्रयामास्तानकेश्वरः १०७७ दक्षो गण्डो निपतितस्तत्पीठं महदुत्तमं यत्र दाधास्तत्र यद्वाय हिण्योयनदायिकाः १०७८ वसतितत्रजपतस्ते षां सिद्धिः प्रजायते लृकारस्य समुत्पत्तिरेकाम्रेतपुरा भवत् १०७९ नवास्ते गलिता स्तत्र तत्र विद्यार्थरैर्वृतः विद्यार्थीनां ततः पीठमिष्टविद्याविधायकं १०८० अङ्कतेवुत्थते ग्रंथे तत्र सारस्वतात्ज्ज्ञपात् एकारजन्मत्रिस्तोने पतिता त्रिवलीतव १०८१ त्रिपाते वसनं जातं पाकपष्ठाह्वतिगोपनत् त्रीणि तास्तुपपीठानि गृहस्य तत्र सिध्यति १०८२ द्विजसुनेतरो वर्णो मग्नवः स्तलकस्थिताः ये

१८

कारोभूत्कामकोटेनाभिलत्रतत्तेपेतत् १·८३ तत्र सर्वेपि सिद्ध्यन्ति काममंत्रा न संशयः कामिनीत्वं समाराध्य ब्राह्मिकातीरसंगता १·८
षोडशस्त्रीसहस्राणां भोगे सामर्थ्यमाप्नुयात् चतुर्दिक्षूपपीठानि तेतेजीतानि पार्वति १·८५ स्थानमप्सरसां तत्र ये मंत्राः ह्रीप्रसंगिकाः स
र्वे तेनत्र सिध्यन्ति तन्मदाम्नायदेवताः १·८६ तेषां तद्दर्शनेनापि लभेदिष्टां मनोरमां ओंकारो मुख्यकैलासे हिमाचलमगादरे १·८७ अ
ग्रत्यः पतितास्तत्र सर्वशोलिंगतांगताः करमालिकया तत्र यद्यन्मंत्रं जपेद्द्विजः १·८८ पुरश्चरणमात्रेण तद्धोभवति देवता ओंकार
स्य समुत्पत्तिर्भृगुपीठे भवत्सुरा १·८९ तत्र ते पतिता दन्ताः स्वाध्यारंमहदद्भुते समस्तवैदिकामंत्राः कल्पो क्राक्षस्वरूपतः १९० तत्राति
ष्ठन्ति सेवातः तत्र सिद्धा भवन्तिहि संतकेदारसंभूतो दन्तेकरतलंतव १९१ पतितं तत्र पीठे तु सिद्धयः करसंस्थिताः तस्य दक्षे चो
पपीठमगस्त्याश्रमसंज्ञितं १९२ कंकणं पतितं तत्र सर्वसिद्धिविधायकं तत्पश्चात्स्मृद्धिकापातो जातस्तेपीठमद्भुते १९३ इ
न्द्राक्षीनामयत्रत्वमिन्द्रेणोपासिता पुरा तत्पश्चाद्धवलातीरे वलयाति तवांबिके १९४ पतितास्तु यतेतत्र राजराजेश्वरीतिच वामा
वारेण तत्रापि सिद्धिस्तूर्णं प्रजायते १९५ जपादेव तु यत्तिष्ठ सूत्र सर्वदेद्दृगोचराः मुःकारो भूच्चद्रपुरे पतितो वामगण्डका १९६
तत्र सर्वेपि मनवः सिद्धास्त्वत्र न संशयः श्रीपीठे तु ककारो भूत्पत्रकं पतितं तव १९७ प्रायस्तत्र सपापानो डुहलीभंगमने कलौ स
मस्ताश्चक्रयो यत्र भ्रमन्ति निशिचेच्छया १९८ अप्रमत्तेन वा यन्ति विघमेभत्तयेतिच कर्णाभरणतो जातमुपपीठं तदद्भुतः १९९ श्रा
लीतत्र स्थिता शक्तिर्ब्रह्मविद्याप्रकाशिका कर्णोद्धाभरणं दक्षिकोणे भूदुपपीठकं २०० माहेश्वरी तत्र शक्तिर्मुक्तिशुद्धिकरी मता

म॰
तं॰
१४०
140

२

यत्र वल्गस्तन हृद्धेपतिता स्तेन दाभवत् प॰१ उपपीठं तत्र शक्तिः कौमारी जयकारिणी कण्ठमाला तु नेत्रस्यां पतिता चोपपीठकं प॰
वैस्नव्याधिष्ठिते जाते मिन्नुजालस्य सिद्धिदं नासामुक्ता तु तत्र स्थाने पतिता चोपपीठकं प॰३ वाराह्याधिष्ठिते जाते शत्रुमर्द्दनकारकं मल्ल
काभरणं वायौ पतिते स्तूपपीठकं प॰४ इन्द्राण्याधिष्ठिते जाते तद्राज्यपददायकं श्रोण्यां शिका चोत्तरस्य पतिता स्युपीठकं प॰५ वा
मुण्डाधिष्ठिते जाते त्वष्टदैवतसिद्धिदं वेणाभरणतस्ते भूरी श्याम्या मुपपीठकं प॰६ श्रयिष्ठिते महालक्ष्मामुक्ता नोत्तत्र सिद्धयः ख
कारो भूत्त यौं कारे हृदे चामरकंटके प॰७ त्वहाङ्गुपतना त्पीठं नर्मदाधिष्ठिते भवेत् तत्र सर्वैर्मुनिवरैः प्रणवोपासकैः कृते प॰८ म
हत्तपस्ततो जाता जीवन्मुक्ता महर्षयः तडत्तरे चोपपीठं केबुकी पतनादभूत् प॰९ जोतिष्मत्या निवासो सौ ज्योतिर्मंत्रप्रकाशकः
तत्राञ्चां शोणभद्रस्यनी रेत्वंगविलेपनं प॰१० पतितं चोपपीठं तत्रारीणां शुभकारकं जालंधरं गकारस्य स्थानं तत्र स्तनस्तव प॰११ द
क्षोत्ने पतितस्तत्र जाते पीठं महाद्भुतं विख्याता ज्वालया तत्र वह्निनाव तपस्कृते प॰१२ सदैव मुखतो ज्वाला मः स्थित स्तस्योपपीठके ज्वा
लामुखीति विख्याते सर्वाङ्गी हृदैवतामुखं प॰१३ पुरश्चर्या या द्रव्य स्पुरश्चरणसंख्यया तत्र होमः प्रकर्त्तव्यो मंत्रसिद्धिः प्रजायते प॰१४
गोरक्षेण तत्रैव ग्रामे सिद्धाष्टकेश्वरा मालयं तत्र चकारस्य वामस्कंधो त्र संस्थितः प॰१५ उपाश्रिते तु गंधर्वैः रागज्ञानमशंकिते कु
लान्तके ऽकारो भूत्कलानि पतितानव प॰१६ द्वेषोच्चाटनमन्त्राणां प्रयोगास्तत्र सिद्धिदाः कौहके तत्र कारोभूद्धामकल्पा प्रतिष्ठिता प॰१७
लक्ष्मा तु ण तत्र सैस्तत्र सिद्धिर्हि वजयाभिधा छकारस्य समुत्पत्ति गो कर्णोपरि कीर्तिता प॰१८ जठरं पतितं तत्र तत्त्व पीठं महाद्भुतं ॥

मारुतेश्वरसंज्ञोतो जकारस्तत्र नेवलिः ८१९ प्रथमापतिता पीठं शिवमंत्रप्रकाशकं ग्रहहासेककारस्य स्थानेतत्र परावलि ८२०
पतितानन्तगोशस्य मंत्रसिद्धिकरं मतं विरजे तत्र जकारस्य स्थाने तत्राग्निमावलिः ८२१ समस्तविस्मंत्राणां तत्रसिद्धिरहत्तः टस्यो
पत्नीराजगृहे वस्थिपातस्तत्र तत्र ते ८२२ तदधस्तात्तद्धयं द्यः पतिताश्चोपपीठकं तर्यंटिकाभिधं प्रोक्तमिदं जाले प्रसिद्ध्यति ८२३
उपवेदार्थनिष्पत्तिर्भवेद्राजगृहे स्थुता महापथे ढकारो भूत्वितं वपतितस्तव ८२४ जातिभ्रष्टे द्विजे लत्र स्वगारीरं समर्पितं प्राय
जन्मान्तरं नैस्तवेदमार्गप्रलुंपकाः ८२५ प्रचोरायाः कलौ मार्गश्वालिनादेहस्सौख्यदाः डकारोभूत्कोल्लगिरौ जघने पतिते तव ८२ ९
समस्तवनदेवानां तत्रसिद्धिरहत्तः एकाम्रे ढकारो भूद्दन्तोरुः पतितस्तव ८२७ वालायास्तत्पीठमत्रकं स्वत्वाणी मन्त्रसिद्धिदं
कालेश्वरेणकारोभूद्वामोरुः पतितस्तव ८२८ स्वभुजयायुःकरणमंत्राः सिद्ध्यन्ति तत्रत जयन्तीत नकारस्य स्थाने जानुर्निपातितः ८२९
तत्रदत्तोजपात्सिद्धो यत्र वेदोन संशयः उज्जयिन्यांथकारो भूद्दामो मानुस्तत्रते ८३० सिद्धिः कवचमंत्राणां भवतीति निगद्यते दस्यो
पतितस्तयोगिन्यां तत्रजंघा निपातिता ८३१ कौलिकावामाका मंत्रास्तत्रसिद्ध्यन्ति नेतरे थकारोभूत्तत्तीरिकायां वामजंघा ततत्र ते ८३ २
तत्रवैतालिकामंत्राः सिद्धिं यान्ति वशावराः हस्तिपुरउम्यत्निर्नकारस्य प्रकीर्तिता ८३३ दक्षस्ये पतितस्तत्र गुल्फो नूहरमेवच उपपीठे
ततज्ज्ञानेयतत्स्थाने तत्पुराणिवं ८३४ पीठोपपीठयोस्तत्र मंत्रासिद्ध्यन्ति भास्कराः उड्डीशाख्ये पकारस्य पीठतत्र तवामकः ८३५
गुल्फो निपतितस्तत्र क्रकते साधं सिद्धिकं दं उड्डीशाख्ये महातंत्रे सिद्धं भवति तत्र त ८३६ नूपुरं पतितं यत्र उड्डामरं चोपपीठकं प्रयागे

मेरु·
तं·
१४१
141

तफकारस्यदेहरसोत्रतः ८३७ यत्रैवपतितस्तत्र दृश्यतेस्वेतमृत्तिका गंगायमुनयोर्मध्येपारावारेनथैवच ८३८ पञ्चस्थानेषु
तेस्थीनिपतितानिहिजोत्तमैः कृतानितानिभूम्यन्तस्तत्रपीठानिजज्ञिरे ८३९ गंगायाःप्राक्तवगलाउपपीठमहाद्भुतं उत्तरेस्या
स्तचामुण्डाख्युपपीठंमहाद्भुतं ८४० गंगायमुनयोर्मध्येराजराजेश्वरीस्वयं यमुनादक्षिणेकूलेभुवनेशीसमाश्रिता ८४१ प्रयागो
नस्तीर्थराजःपीठराजश्चकथ्यते षष्ठीशाख्यवकारस्यस्थानेपार्श्विस्ततत्रते ८४२ दक्षिणःपतितोदेविपाडकासिद्धिरत्रत मयापु
रेवामयार्स्विःपतितोभस्थलेततत् ८४३ देवदानवगंधर्वमायाःसिद्धान्तित्रत मलयाख्येमकारोभूत्पीठेसर्गपत्रतेपतत् ८४४
रक्तांम्बरादिवौहानांमेत्रासिद्धिस्थलेततत् श्रीशैलेतयकारोभूत्तत्रापितंनवाम्बिके ८४५ सर्वैमंत्रास्तत्रासिद्धावैसवास्तविशेषतः स्त्या
नेतहिमागस्यमेरुनामकशृंगके ८४६ तस्मेदःपतितेसिद्धःस्वर्णिकर्षणभैरवः लकारस्यसमुत्पन्निर्गिरिपीठेतयत्रते ८४७ जि
ह्वाग्रेपतितेतत्रजपाद्याकुसिध्यतिध्रुवं माहेन्द्रस्तवकारस्यस्थानेमञ्ज्ञायतस्तव ८४८ सर्वैषांशाक्तिमंत्राणांसिद्धिस्तत्रनसंशयः
वामनेतशकारस्यस्थानेतेंगुष्ठतोभवत् ८४९ जपाजत्रतगुष्ठतंमेवैणःप्राप्नुवन्तिहि हिरण्यपुरसंभूतःषकारोवामतोभवत् ८५०
श्रेगुष्ठादेवततपीठंवाममार्गैधिकोभवेत् पीठेचापिमहालक्ष्म्याःसकारोद्भवत्तस्तव ८५१ शारीरान्पतितानात्रसर्वैसिद्धिःप्रजायते
हकारश्चोड्डियानेभूद्दमनीनत्रतेपतत् ८५२ हग्गोचरास्तयावन्तःसिद्धयस्तत्रसंस्थिताः छायापीठेलकारोभूद्दृष्टाछायामयातव ८
सतीवेयंततलक्ष्यासछायापीठेमतस्ततत् छत्रपीठेसमुत्पन्नःक्षकारःकेशपाशकः ८५४ यत्रतेपतितेदेवितत्रसिद्धिरहृतः पतदे

५३

विमयाप्रोक्तं रहस्यं पीठसंभवं ८५५ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि रहस्यं परमाद्भुतं कलौ लुब्धास्तु गुरवः शिष्याः सिद्धिभिलाषिणः ८५६ त
स्मात्त्वमपि हि कुर्वाणि नाशाय दिने दिने वक्ष्यामि सिद्धये तस्मात्सर्वतन्त्रेषु गोपितं ८५७ सभक्ताय सुशिष्याय देयं नान्यत्र कुत्रचित् तार
मायारमाकामबीजस्सर्वतन्त्रनामकं ८५८ विप्राद्यैश्च वर्णेषु तन्नमोन्तं प्रजपेदिति ह्रहादिशाक्ताल्पमेन देकदा तं वनो घयेत् ८५९ सि
द्धायं मंत्र उद्दिष्टो योगिनो मानरिजावत् षडंगन्यासश्चायेन बीजेन रक्षयेत्ततः ८६० षट्त्रींशच्छेन मात्राणां न्यासमादौ समाचरेत् गजा
ननेदेवयोनौ गणेशस्यतु मातृका ८६१ शाक्ते केवलमात्राणां श्रीकण्ठाद्याशिवादिषु केशवाद्या विस्मसूर्यग्रहादौ परिकीर्तिताः ८६ २
पीठन्यासस्तु सर्वत्र कर्तव्यो हृत्सु हृद्ये स्नानादिकं तु शाक्तस्य स्वरूपं तथैव हि ८६३ षट्कर्माणि तु तन्त्रोक्ते भक्तस्थाने स्वयं भवेत्
नाशयस्थाने तथा शांतं स्वस्थाने देवतां स्मरेत् ८६४ सर्वेषु प्रयोगाः सिद्धान्तिमोक्षमन्ते लभेन्नरः नैवमान्यः स्वरूपमर्मः पोष्यवर्गं प्रपूजयेत् ८ ६५
अप्रियं नैव कुर्वीत मातरं पितरं तथा ८६६ देवतां नैव येदेवद्रहस्यं संप्रकाशितं ८६७ मंत्रप्रदः सदः सदाडंः खौ मंत्रग्राही च निर्धनः भ
विष्यति कलौ शायो विवेकाज्ञुरुशिष्ययोः ८६९ ज्ञात्वा शास्त्रं शतं कुर्यान्न दासत्वमवाप्नुयात् इति दीक्षाविधिः प्रोक्तः कुलाचारसमन्वितः ८६८
अर्थवादं विना देवि किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते पुरश्चर्या कौलिकाचारप्रका
स्मिन् शो दशमः मेरौ शिवप्रणीते मेरुणा प्रकराकृते मेरुभूते च तन्त्राणां पुरश्चर्यादिनिर्णयः श्रीमहागणपतये नमः देव्युवाच महादेव म हा
हाबोरे केलौ के के च वैदिकाः स्यासंति मनवः कुत्र कस्याके घफलप्रदाः १ किं पञ्च वैदिकं कर्म ब्रह्मत्वाय प्रकल्पते शाक्ताः स्युः संति का :

काश्चउपशास्त्रयाचकाः २ श्रीईश्वरउवाच वैदिकेकर्म्मणिकलौनराणांधीःमडल्लभा यथानीचेजलंयातिकलौनीचेतथामनः ३ तेना
ज्ञानात्कलौदेविवामेकौलेकृतोदराः अनन्तज्ञातिनस्यन्तितेनमानुष्यवर्ज्जिताः ४ केचित्स्वभक्तियोगेनउँदिष्टाःप्रतारकैः लुब्धैरपि
वपुस्त्यक्त्वाजायन्तेयवनाधिपाः ५ कलेर्द्दशसहस्रेषुविस्त्रस्यत्यतिमध्यमे देशांसदेवोभगवान्विंध्येहिमवतिक्वचित् ६ यावत्स्म॰
णःकलेःसंधिस्तावत्स्यात्संमतःपरं स्त्रीराज्यवापरान्तेचवङ्गेगलेकेरलेपिच ७ सर्वसमशतंमंत्राश्चतद्वैदेशेसंस्थिताः स्यास्यन्ति
पृथिवीमध्येयावत्स्मरणःकलिर्भवेत् ८ संध्यांशेतुकलेःसर्व्वेत्रिंशत्मंत्राश्चविस्थिताः तदाकल्कीस्वरूपस्यविष्णोर्जन्मभविष्यति ९ ये
तिष्ठन्तिकलौदेविनस्नायनमहर्द्दवे स्वाध्यायाभ्यसनेंस्यादौव्रतान्येतानिषोडश १० केशश्मश्रुवापयित्वाश्वविर्गृहीत्वयाचरेत् अथ
वापूर्वविधिनानिःपापंसन्ततमभ्यसेत् ११ नानथापांप्रदोषेषुदेवंशिष्याःश्रुरःसरं शुचिस्थलेतथैकान्तेनमोगुर्व्विज्ञयापठेत् १२ अ
हंशान्तस्त्वहंसाग्रेअहमयादपावितं अहंपरंचनाश्नीयात्प्राजापत्यव्रतंविदं १३ एकैकंग्राससमश्नीयात्त्र्यहाणित्रीणिपूर्ववत् अहे
वोपवसेदंत्यमतिकृच्छ्रव्रतंविदं १४ गोमूत्रंगोमयंक्षीरंदधिसर्पिःकुशोदकं एकरात्रोपवासश्चकृच्छ्रंसान्तपनंव्रतं १५ अहंत्र
हंत्रिगोमूत्रादिकंसेव्यअहंपुनः उपवासस्तदाचोक्तं महासान्तपनंव्रतं १६ स्नानेसंध्यामुपासीतप्रत्यहंविधिपूर्वकं उपवास
श्चसमाहंशिशुशांतपनंव्रतं १७ प्रतिग्रहंपिबेदुष्णान्जलक्षीरघृतानिलान् समाहितःसकृत्स्नायीतमकृच्छ्रव्रतंविदं १८
एकैकंग्रासयेत्पिंडंकृष्णेशायोनभोजनं शुक्लेपिवर्द्धयेत्सैपीलिकंचान्द्रायणंव्रतं १९ पलप्रमाणमन्नंतुग्रासःशुक्लेविवर्द्धयेत् ॥

न्यू रां

कृमेत्कृमेव्रते चाशार्थस्याद्देवमथ्यमे २० चतुरः प्रातरश्नीयाद्द्विजः पिण्डान्कृताह्निकः चतुरोऽस्तमिते सूर्ये शिशुचान्द्रायणं व्रते २१
अष्टावष्टौ समश्नीयात् पिण्डान्मध्यंगते रवौ नियतात्मा हविष्यस्य यतिचान्द्रायणं व्रते २२ स्नानं संध्यादिकं कृत्वा द्वादशाहमभोजनं स्थि
रचित्तोऽप्रमत्तश्च पराकाख्यमिदं व्रते २२ पिण्याकमण्डतक्रोदुसक्तूपोषणकं क्रमात् षड्भिर्दिनैः सौम्यकृच्छ्रनामकं व्रतमुच्यते २३
एषां त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाविधि तुलापुरुष इत्येतज्ज्ञेयं पंचदशाह्निकं २४ त्रींस्त्रीन्पिण्डान्समश्नीयान्नियतात्मा दृढव्रतः
हविष्यान्नस्य वै मासमृषिचान्द्रायणं व्रते २५ सप्तसप्तदिनं वेदत्रिद्विगोऽस्नन् ततः पिबेत् षडेकावाप्रभुक्तीणि लोमायणमिदं व्रते २६
पर्णोदुम्बरराजीवविल्वपत्रकुशोदकैः प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्रव्रतं २७ एतैर्व्रतैस्तु शुद्धात्मा गुरुशुश्रूषणे रतः भिक्षाशी
वा हविष्याशी भुजन्मौनेन समाहितः २८ प्रतिलोमान्पुष्पवतीयवनान्त्याडकौलिकान् आचारहीनान्शूद्रांश्च दृष्ट्वा नैव पठेत्श्रुतिं
रात्रे च स्नात्वा प्रहरे पादप्रक्षालनादिकं कृत्वा मन्त्रेष स विषयं जातवेदं समुद्धरेत् ३० निंदास्तुतिर्नैकस्यापि कुर्याद्दन्तभाषणे नारीं
रूपवतीं दृष्ट्वा ध्यायेद्धि स्वं सनातनं ३१ हरिर्योगपदं नारी चतस्रान्तेऽपि समुद्धरेत् साष्टांगं तु नमस्कारमारंभेन्ते गुरोश्चरेत् ३२ आद्य
यामे चतुर्थी चेत्क्षणेऽप्याने सरस्वती प्रयाति राज्ञोन तस्मात्पूजनीयो गणाधिपः ३३ प्रहरस्नातर्थे प्रहरे पूजयित्वा विसर्जयेत् सरस्व
ती तोषयित्वा गणेशं पुनरागता ३४ मम वक्त्रे स्थिता चेति ध्यात्वा यामे चतुर्थके पुनः पठेदनध्याये तदा पाठं न कारयेत् ३५ साष्टं
यामे प्रविष्टा चेत्सप्तमी याति भारती निकटे कार्त्तिके यस्मात्तं तस्मात्प्रपूजयेत् ३६ सरस्वत्याश्रुते स्कन्दे तत्स्वभावाद्व्यथारगा शोष

नि.दं.
२९

मे० रु०
नं०
२४३

143

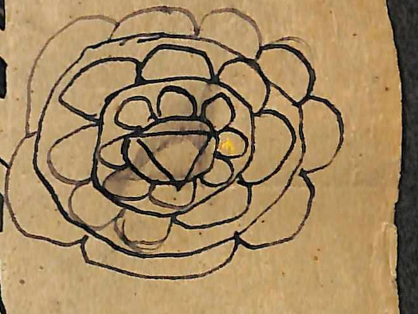
रात्रौ पुनर्यथान्यायस्नानान्ते पुनः पठेत् ३७ त्रयोदशी चेत्पूर्वार्द्धे रात्रेः स्पृष्टा तदा तु गीः कैलासं याति त्वत्पत्नी प्रदोषव्रतकारिणी ३८
शिवस्याराधनार्थं तु तस्मात्तत्र पठेन्नहि हदामपठन्नित ह्रियाहृष्यात्त्वमुपगच्छति ३९ प्रलिप्रदोषसमये पूजाध्यानतत्परः प्राणाया
मप्यथवा मौनी ध्यात्वाज्ञाकस्य सिद्धये ४० संध्यालोपं न कुर्वीत कदाचिदपि कुत्रचित् प्रातःसंध्या सनक्षत्रा ससूर्य्या सायमुच्यते ४१
मुहूर्त्तं पंचकाह्ने विशातूर्द्धिषध्यायथा यामस्त्वभिजितः कालः श्रेष्ठः श्रेष्ठतमस्तथा ४२ संध्याकालस्य मुख्यस्य लोपे नाडीत्रयान्तरे
प्रायश्चित्तं त्वेकमर्घ्यमाधिकं संप्रदीयते ४३ परसंध्याकालतो हीनानेकालेन नोपिके अष्टोत्तरशतं तु गायत्र्या जप इष्यते ४४ रा
त्रारुद्धगतौ नैवाचान्तौ वावश्यकर्म्मणि प्राणायामत्रयं कृत्वा गायत्र्यष्टोत्तरं शतं ४५ परान्नभोजने चैवमनिर्यातिः कृतिः स्मृता अ
थ वक्ष्यामि मंत्रेशीं गायत्रीं वेदमातरं ४६ यथा तु सगुणं ब्रह्म गीयते प्रतिपाद्यते निर्गुणं यां विना मुक्तिर्न कस्यापि प्रजायते ४७
महामायास्वरूपं यन्महाकालः स्वयं जपेत् यत्प्रभावादहं त्वेव जातः कालश्चापरः ४८ गायत्र्यास्तु निवाच्यातो विश्वामित्रोतितापस :
गायत्रीछंद उक्तं देवता सविता स्मृतः ४९ व्याहृतीः सप्त भूराद्या हृन्मरवी सोरुयुगमके जठरे चक्रमात्मस्य न्यासोयं प्रथमः स्मृतः ५०
पादांगुल्याग्रसंधौ च संधौ स्याद्गुल्फपादयोः गुल्फजान्वोस्तथा संधौ तथा जानूरुसंधिषु ५१ लिंगे नाभौ च हृदय कण्ठे वर्णान्न्यसेत्क्रमात्
करांगुलीमूलसंधौ मणिबंधे च कूर्प्परे ५२ भुजमूले स्कंधे नासिकायां चापि कपोलयोः नेत्रकर्णभ्रूशिरसि चूडायां वामकर्णके
५३ शिरोदेशे तु गायत्र्याः शिरसा सत्रीयकं हृदयं ब्रह्मणा प्रोक्तं विष्णवे शिर ईरितं ५४ शिखा रुद्राय कवचमीश्वराय समीरितम्

अश्वादेलाडनीकशेत्यमरः कशा अश्वताडनार्थाः रज्जुः

गुह्यामिति कपाल गुरुः पाशः =५
विशाखामपि

नो ने

नेत्रं सदाशिवायोक्तमस्त्रं सर्वात्मने स्मृतं ५५ अथ षडंगन्यासस्तु चतुर्थः परिकीर्तितः पञ्चाङ्गुलिकरे नाभौ च हृदये कण्ठभालयोः ५६
क्रमाद्व्याहृतयो न्यस्याः परब्रह्मेति शीर्षकं पुनर्व्याहृतिन्यासोयं पंचमः परिकीर्तितः ५७ तत्सवितुर्हृदयाय वरेण्यं शिरसे तथा भ
र्गो देवस्य च शिखायै धीमहि कवचं स्मृतं ५८ धियो यो नो नेत्रमुक्तमस्त्रं शेषेण कीर्तितं अयं न्यासस्तु षष्ठः स्यात् षडङ्गैः पापहारकाः ५९ प्रा
णायामत्रयं कृत्वा ततो ध्यानं समाचरेत् मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिन्दुनिबद्धरत्नमुकुटां तत्त्वात्मवर्णा
त्मिकां गायत्रीं वरदाभयाङ्कुशकशाः शुभ्रं कपालं गुणं शंखं चक्रमथारविन्दयुगलं हस्तैर्वहन्तीं भजे ६० ततः संपूजयेद्देवीं दशावरणसंयुतां
आदौ संपूज्य देवेशीं कोणाग्रे पूजयेत्ततः ६१ त्रिकोणस्याग्निकोणे तु प्रादक्षिण्येन देवताः ब्राह्मी माहेश्वरी वैष्णवीमिति प्रथमावृतिः ६२
तस्याग्रतस्तु षट्दिक्षु क्रमात् प्रोक्ताः प्रपूजयेत् आदित्यमुषां वा विष्णुं ब्रह्माणं तु प्रभां तथा ६३ भास्करं चापि संध्यां च द्वितीयावरणं विदुः ततो
ऽष्टदलाग्रेषु कान्तिं दुर्गां सरस्वतीं ६४ विश्वा रूपां विद्योद्भवा ईशानी व्यापिनी क्रमात् विमला चेति प्रोक्तमिदं पंचमावृतिपूजने ६५ तदग्रि
मे वाष्टदले पत्राः संपूज्यास्तु शक्तयः तमोपहारिणी सूक्ष्मा विश्वयोनिर्जयावहा ६६ पद्मालया परा शोभा पद्मरूपा तु षष्ठकं भवेदा
वरणं चाग्रे ब्राह्म्याद्याः सप्तमातरः ६७ अष्टमावरणं प्रोक्तं सप्तमावरणं विदं रविः सितः कुजो राहुः शनिश्चन्द्रो बुधो गुरुः ६८ अष्ट
मावरणं चैव तत्त्वरस्ते दिगष्टके दिक्पाला नवमे प्रोक्तास्तदस्त्राणि च दिक्स्थिते ६९ एवं संपूजयेद्देवीं तस्या मुद्राः प्रदर्शयेत् व्याहृ
तित्रयसंयुक्तां गायत्रीं सर्वदा जपेत् ७० चतुर्विंशतिलक्षाणि पुरश्चरणमुच्यते क्षीरोदनं तिलान् दूर्वाः सिद्धौदनसमिद्वरान् ७१ ए

स्व=५

शा
मस्त्वरूपाः प्रोक्ताः=३

अत्र आवरणद्वयं त्रुटितं लेखकदोषादिति तच्चा
रुपाक्षिलेकतो लिख्यते
ततः षडङ्गान भ्यर्चेत् केसरेषु यथाविधि।
प्रह्लादिनीं प्रभां पश्चात् नित्यां विश्वंभरां पुनः।
विशालिनीं प्रभावतीं जयां शान्तिं यजेत् पुनः

मेरु
तं॰
२४४

थकृत्सहस्रत्रितयं जुहुयान्मंत्रसिद्धये तर्पणादि ततः कृत्वाग्रहसंतोषयत्ततः ७२ प्रयोगानाचरेद्विद्वान्तदनन्तापरः स्वरं तत्वसं
ख्यसहस्राणि मंत्री प्रजुहुयात्तिलैः ७३ सर्वपापविनिर्मुक्तो दीर्घमायुः स विंदति आयुषे साज्यहविषा केवलेनाथ सर्पिषा ७४
दूर्वात्रिकैस्तिलैर्मंत्री जुहुयात्त्रिसहस्रकं प्रतिद्रव्यमथो मासं कुंडले सैकहने द्विजः ७५ अरुणाब्जैस्त्रिमध्वाक्तैरयुतं नियतेन्द्रियः ब्रह्म
श्रिये प्रजुहुयात्सहस्रनैर्बलिहृत्तजेः ७६ जयेन्मुमुक्षुर्गायत्रीं तुर्यपादेन संयुतां परो रजसे सावदोमिति तुर्यः प्रकीर्तितः ७७ विम
लोस्य ऋषिश्छंदो गायत्रं देवता स्मृता परमात्मा प्रथमतः प्रणवन्यासमाचरेत् ७८ समव्याहृतिगायत्रीन्यासां पंचाङ्गवच्चरेत् ब्रह्मा
त्मने तु हृदयं शीरो विष्णवात्मने तथा ७९ शिखां रुद्रात्मने चेति कवचं चेश्वरात्मने सदाशिवात्मने नेत्रमस्त्रं सर्वात्मने इति ८० नात
परतरो मन्त्रो नातः परतरं तपः नाणायन्ते महाविद्यादिकाः सर्वा यदग्रतः ८१ अथ गोप्यं प्रवक्ष्यामि गोप्यं मातर्विजारवत् सर्वेषां
देवमन्त्राणां यच्च संसिद्धिकारकं ८२ लोलुपाय कृतघ्नाय नास्तिकाय शठाय च सर्वाङ्गयगुरुद्वेष्टे प्रोक्त्वा पापमवाप्नुयात् ८३ ये
चावैदिकमन्त्राणां जननेककर्मसु हविते तारादिपादसहितां गायत्रीं प्रजपेन्नरः ८४ अष्टोत्तरसहस्रं सिद्धाः सकलहृत्पालकमन्त्रकान्
मध्यपादेन संयुक्तान्तिमेन तु नाशकान् ८५ अवश्यं जायते सिद्धिर्गायत्रीतेजसा इति संक्षेपतः प्रोक्तो गायत्र्या गोपितो विधिः ८६
पद्ममष्टदलं लेख्यं ह्रींकारं कर्णिकास्थितं द्वौ द्वौ स्वरौ दिग्विदिशां प्रतिपत्रं समालिखेत् ८७ किंजल्केषु तदग्रेषु गायत्र्यर्णांस्त्रिशस्त्रिशः त
द्बहिर्हंतयुगलान्तराले तु समालिखेत् ८८ ककाराद्यास्तथा आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोमिति यंत्रं सर्वार्थसिद्धिदं ८९ ।

रक्षोभयं न सर्वेषां सर्वदा सर्वकर्म्मसु तस्मिन् जितेन देवादिमोहान्ते साधयेज्जनः ५० तदर्थं संप्रवक्ष्यामि मंत्रेऽस्मिञ्जपमाश्रितं उपास
नान्तस्य नस्या हृदि शीलाद्युष्मरोगभाक् ५१ त्र्यंबकं जयामहे सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ५२ वशि
ष्ठस्य मुनिश्छन्दोनुष्टुप् देवस्त्र्यंबकः त्रिचत्वारिंशद्गोपेंचत्रिभिर्वर्णैः षडंगके ५३ पूर्वपश्चिमयाम्येनु वक्त्रेषु तदनंतरं हृदोगला
स्येषु स्तनौ नाभिहस्तपृष्ठकुक्षिषु ५४ लिंगे पायौ तथा चोर्व्वोर्मूलयोश्चोरुमध्ययोः जान्वोस्ततो जानुवृत्तगुल्फयोः स्तनयोस्तथा ५५
पार्श्वयोः पादयोः पार्श्वयोःन्नसोः शीर्षे च विन्यसेत् प्रत्येकमेव वर्णांश्च न्यासोयं तद्द्वितीयकः ५६ पादाम्ये सत्यशिरोभ्रूयुगलास्तिषु ......
वक्त्रे गले च पृष्ठे भूयो हृदये जठरे पुनः ५७ गुह्ये चोरुजानुपादेषु न्यासमेवं समाचरेत् एवं न्यासत्रयं कुर्यान्मातृकान्यासपूर्वकं ५८ हृ
स्ताभ्यां कलशद्वयामृतरसैराप्लावयन्तं शिरो द्वाभ्यां तौ दधतं मृगाक्षवलये द्वाभ्यां वहन्तं परं अंकन्यस्तकरद्वयामृतघटं कैलासकान्तं शिवं
स्वच्छांभोजनवेन्दुमुकुटं देवं त्रिनेत्रं भजे ५९ पंचावरणसंयुक्तपीठे संपूज्य वृषभध्वजं मूर्तिं मूलेन संकल्प्यावाहमानेन वर्त्मना ६० पूर्ववन्मं
गानि संपूज्य पश्चान्मूर्तिं प्रपूजयेत् पूर्वादिप्रादक्षिण्येनेशानाय सूर्यमूर्तये ६१ महादेवाय सोमेति मूर्तये न समुच्चरेत् भवाय क्षि
तिमूर्तये सर्वाय जलमूर्तये रुद्राय चाग्निमूर्तये उग्राय वायुमूर्तये भीमायाकाशमूर्तये पशुपतये समुच्चरेत् ६३ जयमानमू
र्तये इति दलाग्रेषु ततो जयेत् रमाय काम्यप्रभा ज्योत्स्ना पूर्णोषा पूरणी तथा ६४ तृतीयावरणे चैताश्चतुर्थावरणे त्विमाः विद्या वि
श्वासिता प्रज्ञा मारा संध्या शिवा निशा ६५ आर्या प्रज्ञा प्रभा मेधा शान्तिः कान्तिर्धृतिर्मतिः पंचमावरणे चैताः षष्ठावरणगास्त्वथ ६६

गतं=५

त्रैं

लये=६

मेरु तं १४५

1.45

परामयावनीपञ्चाशान्नामोयाजयामला समस्मेलोकपालांश्चतदशाणितयाष्टमे १०७ जपेलक्षमिमंमन्त्रमेवंध्यायेजितेन्द्रियः जुहु
याद्दशमिर्दूर्वैरघृतेन्दूतसंप्लुतैः १०८ विल्वपलाशखदिरैर्वतेचतिलसर्षपैः पायसंदधिदूर्वाश्चतथैकेनसहस्रकं १०९ तर्पयि
त्वाभिषिंचाथ्याब्राह्मणांस्तोषयेद्गुरुं एवंकृतेप्रयोगेमाहींजायतेस्वमेयंमहामनुः ११० घृतेनजुहुयाद्विल्वसमिद्भिःसंपदेसुधीः जुहु
याद्धलहस्तस्यसमिद्भिर्ब्रह्मतेजसे १११ खादिरैर्घृतेजुह्वाकान्तिपुष्टिमवाप्नुयात् समिद्भिर्वटवृक्षस्यजुहुयादघृतावधि ११२ धनधा
न्यसमृद्धःस्यादचिरेणैवसाधकः तिलैस्तत्संख्ययाहुत्वासर्वपापैःप्रमुच्यते ११३ सिद्धार्थैर्घृतेहुत्वाशत्रून्विजयतेनृपः अनेनैव
विधानेनस्तम्भयेद्धरकारजः ११४ पायसेनोद्भुतोहोमोरक्षाश्रीकीर्तिकान्तिदः गोदुग्धेनचसिद्धान्नंहुत्वाकष्टंविनाशयेत् ११५
अयमेवमतोहोमःशान्तिश्रीसंपदावहः दधिहोमेनसंवादंकुर्याद्विद्वेषिणोमिथः ११६ अपहेजुहुयान्मंत्रीदूर्वामष्टोत्तरंशतं आ
मयात्रिविलान्जित्वादीर्घमायुरवाप्नुयात् ११७ जुहुयाज्जन्मदिवसेपायसाज्यैर्द्धुतान्वितैः श्रयेन्नतिदिनेलक्ष्मीमारोग्यंमहतलेयशः ११८
गव्यदुग्धद्रुताक्ताभिर्दूर्वाभिर्जुहुयाद्वशी सर्विंशतिशतंसम्यक्कुर्यज्जन्मदिवसेसुधीः ११९ ग्रामयेःसकलैर्मुक्तोजीवेद्वर्षशतंवली क
दमलीसमिधःसर्पिःपयोन्नेत्रिशतंपृथक् १२० जुहुयाद्ब्राह्मणानन्नैर्भोजयेन्मधुरान्वितैः प्रीणयेद्धनधान्याद्यैरात्मनोगुरुमादरात् १२१
अनामयैमवाप्नोतिदीर्घमायुःश्रियासह सहतेनपयोन्नेनहुत्वापर्वणिपर्वणि १२२ राजश्रियमवाप्नोतिषण्मासान्नात्रसंशयः ला
जैर्विशुद्धैर्जुहुयात्कन्यास्येसावरामये १२३ नीरदमसमिद्धोमाद्ब्राह्मणादीन्वशंनयेत् स्त्रीनामसहसंप्रजपेदादित्यामुखोमंत्रं १२४

आधिव्याधिविनिर्मुक्तो दीर्घमायुरवाप्नुयात् अनेन मनुना सर्वं साधयेदिष्टमात्मनः १२५ अथ दारिद्र्यनाशाय वक्ष्ये मंत्रं धनेशितुः मे
धातिथिऋषिः प्रोक्तो छंदो गायत्रमीरितं १२६ अंगन्यासकरन्यासौ देवता सदसस्पतिः यथाकथं विन्यसेत् चत्वारिंशत्सहस्रकं १२७
देवताप्रीतये कार्यः षण्मासं तत्र नैर्जपः पुरश्चरणमेतस्मात् दशांशं वा विप्रभोजनं १२८ अश्वारूढं कुन्तपाणिं कुबेरं वित्रिणीप्रियं नि
धीश्वरं स्वर्णवर्णं वन्देऽगं पर्वनायकं १२९ सदसस्पतिमद्भुतं प्रियमिन्द्रस्य काम्यं सनिं मेधामयासिषं स्वाहा १३० चत्वारिंशत्सहस्रं
यः प्रतिमासं जपेन्नरः समभारादिकं कुर्यात् तस्य दारिद्र्यनाशनं १३१ सर्वार्थसाधकं वक्ष्ये संग्रामविजयप्रदं जलं धरवैयाहे
यत्स्मरामि स्तुणुष्व तत् १३२ जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः स नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरि
तात्यग्निः १३३ त्रिष्टुप् छंदो मुनिश्चास्य मरीचिः काश्यपो मतः देवता जातवेदोऽग्निः षडंगानि समाचरेत् १३४ नवार्णषट्सप्तनागसमभिर्म
न्त्रवर्णकैः अंगुष्ठयोर्गुल्फयोश्च जंघयोर्जानुनोस्तथा १३५ ऊर्वोः स्फिजोर्लिंगनाभ्योर्हृदये स्तनयोस्तथा पार्श्वयोश्च तथा पृष्ठे स्कन्धयोरंसदे
योः १३६ बाहुद्वये चोपबाह्वोश्च द्वयोः कूर्परयोरपि प्रकोष्ठद्वितये चापि मणिबन्धद्वये तथा १३७ करे च तलयो रास्ये नसोर्वक्त्रे श्रुकर्णयोः
ललाटे च मस्तिष्के मूर्ध्नीति द्वितीयकः १३८ शिखायां च ललाटे च नेत्रयोः कर्णयोस्तथा श्रोष्ठेऽधरे च जिह्वायां कण्ठे बाह्वोस्तथा हृदि १३९
कुक्षौ कटौ च गुह्ये च ऊर्वोर्जान्वोश्च जंघयोः पादयोश्च पदन्यासः प्रोक्तोऽयं ध्यानमुच्यते १४० विद्युद्दामसमप्रभां मृगपतिस्कन्धस्थितां भीषणां
कन्याभिः करवालखेटसहस्ताभिरासेवितां १४१ हस्तैश्चक्रदरासिखेटविशिखांश्चापं गुणं तर्जनीं विभ्राणामनलात्मिकां शशिधरां दु

धा

५

गांत्रिनेत्रांस्मरेत् १४२ कृत्वातु सर्वतोभद्रं सर्वांकंमण्डलंशुभं तत्कर्णिकायांपीठंद्धोणेमण्डकायांतंसमर्चयेत् १४३ सर्वांकोपरतत्वान्तके॰
शरेषुतदग्रतः जयांचविजयांभद्रांभद्रकालिंचसर्वतः १४४ सुमुखींदुर्मुखींव्याघ्रमुखींसिंहमुखींतथा मध्येदुर्गांयजेत्पश्चादासनेसिं
हमन्त्रतः १४५ तारमुक्त्वावज्रनखदंष्ट्रायेचमहामतः सिंहायहुंफट्स्वाहेतिमंत्रस्सदशाक्षरः १४६ मूर्तिंमूलेनसंकल्प्यतस्यामावाहस
जयेत् केशरेषुषडंगानिसर्वतोष्टदलेषुतः १४७ जातवेदाःसप्तजिह्वस्तृतीयोहव्यवाहनः ततोश्वोदरजोवैश्वानरंकौमारतेजसं १४८ वि
श्वमुखंदेवमुखंपीठकोष्ठचतुष्टये यजेत्सात्मानंजलात्मानंवह्न्यात्मानंमितात्मकं १४९ निवृत्तिश्चप्रतिष्ठाचविद्याशान्तिश्चकोणगाः
स्सम्यावाहयेत्तथोवीथिचतुष्केपूजयेदिमाः एकादशंप्रतिदिशंतत्रप्राग्दिशिकथ्यते १५१ जगत्तापनतीवेदगर्भादहनरूपिणी सेन्दुख
ण्डांशुमहन्त्रीततोगगनचारिणी १५२ वागीश्वरीमदवहासोमरूपामनोजवा मप्यदहेमरुहेगरात्रिःस्यात्त्रीपकोना १५३ य
शोवतीचतोयात्मीकानिमादयावती अष्टमीकारिणीप्रोक्तानवमीचतिरस्क्रिया १५४ देवमानाचदमनप्रियापश्चान्निरूप्यते समा
राध्यानंदिनीचपराशिवविमर्दिनी १५५ पद्मातादारिणीतिस्माद्दुर्गागायत्रतःपरं निरवद्याविशालाक्षीसौमासायांनिरूप्यते १५६ स्वा
सोहाहानादिनीचवेदनावक्रिगर्भिणी सिंहवाहावक्षस्मांचद्युर्बिम्बहारिरसका १५७ तापहराम्यक्रदोषानिःसपत्नेतितद्बहिः लोकपा
लांस्तदस्त्राणिप्रागवत्समाययेत् १५८ मन्त्रवर्णसहस्राणिजपेद्धोमेष्टथक्ष्टथक् वेदवेदाब्धिसंख्याकेतिलसिद्धार्थविश्रजैः १५९
मूलेसश्रसमिधाभिश्चवदेडुंवरपैप्पलैः अर्कस्तलोत्थवैश्वा ‥ हुतेनहविषान्वके: १६० सर्वैर्हुत्वाक्रमेहयातिलैस्वान्तेचहुताशनीः ततः

१५॰

संतर्प्य सतिलैः कृत्वा चात्माभिषेचनं १८१ समाराध्य यथा देवीं तोषयेद्गुरुमात्मनः इष्टं जपादिभिः सिद्धे मन्त्रे सिन्सर्थको त्तमः १८ २
आग्नेयास्त्राधिकारी स्यात्तद्विधानमुदीर्यते आग्नेयास्त्रमिति प्रोक्तं विलोमपठितो मनुः १८३ सर्वो क्रायवमुत्याद्याः षडंगानि विलोमतः
त्रिम्यनारिहुंफुंसिंह्रतिहन्तु। ॥वचेनाष्टाविंतिगीडुतिशिरः इत्यादि ८४ सर्वो क्रसंख्ये केवैर्णै ह्रीणीन्यासं तथैव च तथैव च
यदन्यासो जपहुत्जोर्हर्चवत् १८५ पंचगव्यहुपके नवरुणातस्पर्शिहये चतः सहस्रं चशतं चचत्वारिंशात्तुहस्यं १८६ होमये
दर्ब्बनं प्राग्वद्धृतयः प्रतिलोमतः सर्वत्र देशिकः कुर्याज्ज्ञायमाहिताणं जपं १८७ क्रूरकर्माणि कुर्वीत प्रतिलोमाविधानतः शा
न्तिकं पौष्टिकं कर्म कर्त्व्यमनुलोमतः १८८ आद्यः पंचाक्षरपादो ज्ञेयोक्ताने द्वियाकैः द्वितीयः पंचवर्णान्यः स्मृतः कर्मेन्द्रियात्मकः १ ८९
आद्यस्तृतीयः पंचार्णैः सर्वभूतमयः स्मृतः त्याद्यः समर्क्षरः पादश्चतुर्थीन्तरूपकः १०० दशर्वपंचमः पादस्त्रीमीरूपषडक्षरः तोव
र्णादिः षडर्णोन्यः षट्कोणिके मयो मतः १०१ सोपहर्वपंचवर्णान्यः शाह्मादिमयईरितः सेवर्णाष्टमो ज्ञेयः पंचार्णो वचनादिकः १०२
एवं तत्समायोगान्मारकृत्भिरुरित'''' तत्तत्पादाक्षरोत्पत्ता स्तारा द्याद्याधिदेवताः १०३ प्रधानमूर्तिप्रतिमाः स्वस्ववर्णोदितप्रभाः प्र
ज्वलके शाब्दनाभीमदंष्ट्राभयापहाः १०४ देवताइन्द्रियो मयज्ञाऊर्ध्वदृष्टिरितीरिताः देवताभूतपादोत्थास्तिर्यग्वक्त्राः प्रकीर्तिताः १० ५
यातरूपाक्षरोत्पन्नाऽभयामनशोभिताः ऊर्मिजाऊर्ध्ववदनाः कोणोत्थास्तिर्यगाननाः १०६ पताः सर्वाः स्मृताः ज्ञीवाशंद्विपाश्वाङ्कवाहि
यः प्रथमस्तिर्यङ्मुखोपेताईरिता वर्णदेवताः १०० अभिमुख्यः स्मृताः सौम्ये पराङ्मुख्यो न्यकर्मणि आभ्योऽस्य सख्याः समुत्पन्ना देवताज्वलिताननाः १०८

यान्मोमन्त्रीदहेच्छत्रोराज्यं सगिरिकाननं अङ्गं समनुध्यानं देवे प्रारभेत विचक्षणः १७९ आसरेषु प्रयुञ्जीत देवतासु समं हरेत् उप
क्रमेत तन्त्रास्तरिकास्वस्वं विसर्जयेत् १८० भद्रासु हरणं कुर्याज्जयायां तैत्र सुतमम् उपक्रमो भौमवारे शनिवारे विसर्जनं १८१
प्रतिसंहरणं वारे गुरोः शुक्रस्य वा भवेत् स्थिरेषु राशिष्वारंभश्चरेषु स्याद्विसर्जनं १८२ अस्त्रसंहरणं कुर्यादुभयेषु विचक्षणः कृ
त्यपहे ध्नरेन्मन्त्रं पुनरात्मनि संहरेत् १८३ भानुनामोत्थसंहारौ कुर्यान्नित्यं तेहृदये सुधीः पश्चिमाभिमुखो भूत्वा सर्वकर्माणि साधयेत् १८४
नदेवं हत्समकलान्स्थाप्याप्याकर्मसु संगतान् तन्मन्त्रान्तरोपेतान्मन्त्रीमन्त्राणिसंख्यया १८५ जुहुयाद्दीपितेवह्नौ मारयेद्द्विषदात्मनः कृष्ण
ष्टमीं समारभ्य यावत्कृष्णचतुर्दशी १८६ यथाविधि हुतान्सम्भूतहोम्यान्समिद्वरान् राजीतैलेन संलिप्तान्मत्यकुसुमसहस्रकं १८७
जुहुयात्संयतो भूत्वा रिपुर्यमपुरं व्रजेत् सप्तरात्रे प्रजुहुयात्सिद्धार्थस्नेहसंयुतैः १८८ आर्द्रवस्त्रोहृदि कालेमरीचेमनुनामुना निरः
स्तेजरेणादिः प्रलयाग्निसमेन सः १८९ ताउपत्रेसमालिख्य शत्रुनाम यथाविधि आग्नेयास्त्रेण संवेष्ट्य कुण्डमध्ये निखन्यते १९० स
रिवेष्टहृदने कुहोम्वराक्रान्तः सजायते तदाययदिपेत्रायेशीतलेस वशो भवेत् १९१ सामुद्रसलिले हिङ्गुविषजीरकलोलिते कथि
ते पुत्तलीसाध्यनक्षत्रतरुनिर्मितां १९२ अधोवक्त्रां विनिःक्षिप्य यष्ट्याविषतरूयया तच्छिरस्ताडने कुर्याज्जपन्मन्त्रं विलोमतः १९३
समाहृत्य मरणं याति शत्रुर्ज्वरविमोहितः आदित्यरथ्यगो न्यस्तो ज्ञितह्विषाहतं १९४ नन्द्यैतैलेन लिम्पाङ्गं दग्धं भानुमरीचिभिः अधोमु
खे निजरिपुं ध्यात्वा कथितवारिणा १९५ नध्ययेत्रानुमालोकाशत्रुर्ज्वरस्त्रिप्रियोभवेत् विभ्रतीमसशालेशूलंध्यायेकालवनप्रभा १९६

कार्पासबीजैर्निंबस्यपत्रैर्मेषैः हुतजलैः हुत्वा विद्वेषयेच्छत्रून सेवेणानेन देशिकः १९७ विभ्राणां तर्जनीं शूलं ध्यात्वा दुर्गां भयंकरीं म
हिषीहृतसंसिक्तैः पलैर्वैर्बिवहृतजैः १९८ हुत्वा रिपोः त्वणान्ते नाशमुच्चाटयति मंत्रवित् ध्यात्वा सर्षपतैलाक्तैर्बीजैः पंचत्रसंभवैः १९९
हुत्वारिं ध्यात्वा देवीं सुराप्रोक्तं चक्रभिर्मेदिवाचितैः १९९ अश्वत्थपिरसंसिक्तैर्जुहुयाद्द्विसप्तपंचं रिपोः स्वाच्चाटनं कुर्यात्तेनायानात्र संशयः
अग्निशूलकरां दुर्गां ज्वलन्तीं प्रलयाग्निवत् ध्यात्वा सर्षपतैलाक्तैर्बीजैर्धत्तूरसंभवैः २०१ हुत्वा विमोहयेच्छत्रून्मरिचैर्बीजसमर्षपैः कालां
जननिभां दुर्गां शूलखट्वांगकरां स्मरेत् २०२ नक्तंचरहृतसंभूतैर्व्रणकृत्त्वेहसंयुतैः समिद्वरैः प्रजुहुयाद्ध्यात्वा नामेन वैरिणां २०३ सिंहारू
ढां प्रधावन्तीं धावमानेरिपुं प्रति शरान्कार्मुकनिर्मुक्तान्वक्त्रिज्वालामुखाकुलान् २०४ मुचन्तीं संस्मरेद्दुर्गां तर्पयेद्रक्तवारिणा नुर्वि
वेशमालोक्य रिपोरुच्चाटनं भवेत् २०५ अतिदुर्गामयोयष्टिगदाहस्तां विचिन्तयेत् विपुहोमसमानाभां महिषाहृतसंयुतैः २०६ पु
रोकैर्जुहुयान्निंबविभीतकसमिद्वरैः कोद्रवैरथ शत्रोस्तेनायातं भवेद्भवेत् २०७ आत्तपाशांकुशां रक्तां गणाधिदुर्गां मनुस्मरन् लोनैः
समधुरैः साज्यहृतकाष्ठैः पिनेनले २०८ जुहुयान्निशि समाहात्मन्त्रविद्वेशयेन्नृपान् पाशांकुशधरां रक्तां विश्वदुर्गां विचिन्तयेत् २०९
फलिनीकुसुमैः फुल्लैर्मधुनानोमः समुदितैः जुहुयान्निशियोमन्त्री तस्य विश्वं वशं भवेत् २१० शरद्दुश्चनिभां देवीं विगलत्स्वरमाम्स्तां पा
शांकुशधरां ध्यात्वा सिंधुदुर्गां समिद्वरैः २११ वेतसैर्मधुरासिक्तैर्जुहुयाद्धृष्टसिद्धये जवाकुसुमसंकाशां मणिदुर्गां विचिन्तयेत् २१२
हुनेत्लवणपुत्रस्वामधुरत्रयप्रक्रया आकर्षयेच्छ्रियं ब्राह्मिं नान्साध्यानमन्त्रविन्नात्र संशयः २१३ अतिदुर्गेयमत्याख्यायाः षडन्नान्निहूवीरिता दु

मे॰
तं
२४८
148

वैन्नायगानायागानिदुर्गासमीरिता २१४ विष्यायायापरान्नासादिश्वदुर्गासमीरिता सिद्धायामावकारान्नासिंधुदुर्गातिगीयते २१५ स
न्नामरव्यारिकामेतामग्निदुर्गाविदुर्बुधाः संगणेश्वरिरलंकृत्वासगंधैकुसुमादिभिः २१६ देवीमभ्यर्च्ययेन्नित्यंप्रागुक्तेनैववर्त्मना आहरेद्राद्रि
भुवलिंचकृत्वामहासिद्धिदां २१७ कृत्यारोगभयद्रोहभूतानिनाशयेदयं यथावदग्निमाराध्यगंधैःपुष्पैमनोहरैः २१८ स्थित्वातस्या
ग्रतोमन्त्रीजपन्मन्त्रमनन्यधीः जपोयेसर्वसिद्धैस्यात्रात्रकार्याविचारणा २१९ लवणैर्मधुरासिक्तैर्जुहुयात्पश्चिमानुखः मन्त्राणीम
त्येषामन्त्रीरिपुमात्मवशंनयेत् २२० शालीन्धृतात्पसंशोध्य सुहृदांकुर्वीततंडुलान् अधिवापेचगाधेषु संस्कृते हव्यवाहने २२१ चरुं
पचेज्जपेन्मन्त्रमवनार्ध्यपुनःसुधीः अर्चयित्वाविशदधीर्देवीमस्मैयथापुरा २२२ जुहुयाच्चरुणाज्येनसाज्येनाष्टसहस्रकं पात्रेसं
नापनेकुर्वतसाध्यन्नमाशयेद्गुरुः २२३ शिष्टंतेनिखनेद्वारिसंपातेप्राणगणान्वरे कृत्यारोगाविनश्यन्तिसहभूतग्रहामयैः २२४ परै
रूत्यादिताकृत्याधुनस्तानेवभक्षयेत् ब्रीहिभिर्हविषाज्ञीरैःपयोहृतसमिद्वरैः २२५ आज्यैर्मधुत्रयोपेतैरेतैर्दशाशांतेष्ट
धकु जुहुयात्संपदोभूमिःसाधकोभवतिध्रुवं २२६ भास्करेमेषरा
शिस्थेमन्त्रज्ञानुगुणेदिने नद्यांसागरगामिन्यांसन्ततेपुष्क
लोंभसि २२७ उद्धृत्यादायसिकताःसंशोध्यप
रिशोधयेत् ॥

स्पतीपंचगव्येषु संस्कृते हव्यवाहने २२८ भर्जयेन्मनुनासिद्धे दीप्ते ज्वलनरूपयथा सिंहमेषधनुस्थेर्के कुम्भपद्वेषमीनिथो २२ १
विशाखाकृत्तिकामूलहस्तोत्तरमघास्वथ रोहिण्यां श्रवणे वारे मंदवाक्येति दैवते २३० विहायान्येषु कुर्वीत सिकतास्थापनं सुधीः ग्र
हयामादिशाह्वाणां रक्षार्थं सिकताः शुभाः २३१ प्रस्थाढकचरोन्मानानामथादिष्वदेष्विमाः नवसप्तत्रिपंचमात्रेषु संभजयेत्क्रमात् २३२
मध्यादिदेवि सप्तानि कपालान्तानि देशिकः वक्रेशो वेमसिंखेटवाणाश्चापं त्रिशूलकं २३३ कपाले स्व स्व मंत्रेण संस्थाप्यान्ने वलिं हरेत्
नक्षत्रराशीनां लोकेशानां वलिं हरेत् २३४ विहितायत्ररक्षये वर्द्धनेनत्रसंपदः तद्वयहमहारोगचोरभूतसरीसृपाः श्रमुनावि
लयं यान्ति विधिना नात्र संशय २३५ सिकतानां विशुद्धानां कुडवाश्चापि षोडश पंचगव्येषु ते पात्रे व्रह्महस्तेण निर्मिते २३६ निक्षि
पेत् विधिना यत्र स्थापयेत्तत्र संपदः दिने दिने प्रवर्द्धन्ते कालहर्षाद्विभिः सह २३७ महोत्पाता विनश्यन्ति कृत्याशोहमहाग्रहाः
चरुगव्यादमनोकृष्णातस्थापने विधिनामुना २३८ गोमूत्रं प्रस्थमात्रं स्यात् गोमयं चाभस्यादर्द्धकं आज्यान्तस्य गुणं क्षीरं गोमूत्रात्त्रिगुणं दधि २३९
गोमूत्रेण समं सर्पिः सर्वं वा सममुच्यते गावः स्युः कपिलाश्वेतहिमधूम्रारुणप्रभाः २४० अभावे गदिताः सर्वा सर्वं वा कापिलोद्भवं प
कोनपंचाशत्कोष्ठफकेष्वलत्वाशाविनः २४१ विहायकोणकोष्ठानि मध्यकोष्ठे लिखेद्बुद्धो तदथकोष्ठमारभ्य प्रादक्षिन्येन सलिखेत् २४२
देवीन्तत्र समावाह्य पूजयेदुपचारकैः कृत्वा होमं स्व संपातं निखनेत्तु यथा पुरा २४३ दद्याद्वलिं यथा पूर्वं तत्समस्तं वाञ्छितफलं नवको
ष्ठान्विते लेख्यं चतुरस्रे सुशोभने २४४ साध्यानामान्वितां मायां मध्यकोष्ठे समलिखेत् तदथः कोष्ठमारभ्य प्रादक्षिण्येन संलिखेत् २४ ५

मे॰
तं॰
१४९

149

मूलमंत्रस्य सर्वांगं ज्ञानदीपादशं स्तुतं हरिः । रहस्यं यात्र सालेन मातृकार्णैः प्रवेशयेत् २४६ तदहि स्मृतं सेसाहारणाय त्रुमहुत सर्व
भूतभयहरं श्रीकीर्त्यायुष्प्रदं शुभं २४७ आग्नेयास्त्रस्य जानाति विसर्गादानकर्मणा यः श्रमानग्रहणाशिष्टस्तस्याधीनं जगत्त्रयं २४८
प्रतिदुर्गामंत्रं वस्येयदिनास्त्वामिति ध्याते प्रतिलोममिमं मन्त्रं कृत्वा सेव परिवर्तते २४९ प्रतिदुर्गाणि विश्वना वेदसिंधु इरिताम्यग्निः जावे
दसेस्तु नवाम सोममरीतीयतो निरहानि वेदः २५० मनः परिष्वन् श्रेगंम्यास्तु प्रबीजो वर्णसंख्यापि रीरितिः क्रमेणानेन वर्णानां पदानो
मासरश्याते २५१ ध्यानं चैव परोक्षोक्तं कृत्वा स्वस्य विलोमतः न्यासादिकं तथा ध्याने मुनिश्छंदश्च दैवतं २५२ पुरश्चर्यादिकं सर्वं प्रयोगा
न्कीर्तयाम्यहं भानुबिंबगतं शत्रुं मयोवक्त्रं विग्राहतं २५३ मूलाङ्कस्थं स्थितं याग्रस्तं कुण्डल्या भावयेत्सुधीः मूलाधारे स्थितं सा
यः प्रभृत्यकालपावके २५४ दिनत्रयाज्ज्वराक्रान्तो रिपुः प्राणान्विमुंचति दिनास्रेण प्रविद्धांगं स्वाधिष्ठानगतं रिपुं २५५
पंचवाणसमैर्हेतिर्वह्निदग्धविग्रहं ध्यायेन्मंत्रं जपेत्स्यः समवेयमवल्लभः २५६ मणिपूरगतं शत्रुमग्निनादीप्तविग्रहं ध्यायेद्दिया
स्वप्रजपेत्मन्त्रस्व वशानोव्रजेत् २५७ अनाहतहिताः शत्रुर्निर्दयामन्त्रवह्निना पाशेनवपाशीक्षणेनीयतेयमकिंकरैः २५८ वि
शुद्धस्थानगो वैरी दिनवाणेन पीडितः अपोमुखः स्रवत्रक्तं प्रयात्स्मःस्यादिनत्रयात् २५९ आज्ञायां निहितं शत्रुं दहेद्गाणाग्निनाधिया पु
त्रमित्रकलत्रादीन परत्युमवाप्नुयात् २६० नाभिमात्रे जले स्थित्वा ध्यायन्विवदिनेसितः वैरिणां दर्पसंहारी गंमन्त्रं सहस्रं शतं २६१ ज
पेत्समदिनादर्वाग्यमलोकं स गच्छति आत्वारं समारभ्य समाहं प्रजपेन्मनुं २६२ सूर्योदयं समारभ्य यावदस्तमयो भवेत् सन्निपा

नत्वराविघ्नोयमग्रस्तोभवेद्दरिः २९३ स्थित्वादुर्गालयेमन्त्रीत्रिरात्रंवर्जिताशनः दिनवाणेनविघ्नांगंवैरिणंप्रविचिन्तयेत् २९४ जपेन्म
नुमिमंराज्ञज्वरितोमरणंव्रजेत् स्मशानेदुर्गांजपन्मन्त्रमजस्रंत्रिदिनेस्मरन् २९५ शूलप्रोतंनिजरिपुंदिनात्सेनप्रपीडितं ज्वरेणमहता
महताविष्टोजायतेसौयमातिथिः २९६ रविमण्डलगंशात्रूदृष्ट्वेनदग्धपन्नगैः विषाग्निदग्धसर्वांगंध्यायन्तुल्येनवारिणा २९७ नर्थये
द्दिनवाणेनस्यादसौयमवल्लभः रविबिंबंगतनयानालयाग्रस्तविग्रहं २९८ रिपुंध्यात्वाजपन्मन्त्रंसप्तयातियमान्तिकं ग्रहग्रस्तार्क-
विंवस्थंविद्धंमन्त्रंध्येयेःशरैः २९९ प्रतिपद्यानिजंशत्रुंजपेदष्टुतमन्त्रवित् रिपुर्नयतिशीघ्रेणयमस्ततोयमालयं २०॰ ज्वलयानल
संकाशांकालरात्रीमिवापरां शूलपाशधरांघोरांसिंहस्कन्धनिषेदुषीं २०१ सवितृमण्डलान्तस्थांरक्तनेत्रत्रयोज्ज्वलैः विस्फुलिंगै
र्निर्दहन्तीरिपुमाकुलविग्रहं २०२ सेप्टदंष्ट्राधरांलम्बद्भ्रुकुटीभीषणानना तर्जयन्तीनिजंशत्रुंतर्जन्याभीमरूपया २०३ दंष्ट्रामयू
खजालेनद्योतयन्तीदिगन्तरं शूलेनवैरिणोवक्षोदारयन्तीभयंकरां २०४ जपेद्दिनत्रयंधीमानमानयाद्रिपुमात्मनः अस्त्रमन्त्रकृ
तन्यासःप्रलयाग्निसमप्रभः २०५ रक्तवस्त्रधरांक्रुद्धांरक्तनेत्रत्रयाहृतां सिंहापिहृत्धावन्तीधावमानेरिपुंप्रति २०६ खड्गेनतांछि
रःकृत्वातत्त्वाणाङ्गामस्येलगतां ध्यात्वादुर्गांजपेन्मन्त्रंत्रिदिनंवर्जिताशनः २०७ अनेनैवविधानेनरिपुर्मृत्युप्रियोभवेत् कर्माण्येतानि
कुर्वीतदिवसेनतुरात्रिषु २०८ तस्मादिनात्सप्तमिन्तुक्रमपराश्रेसप्तथाने पश्चिमास्तुखलिंगास्यसजीवंमाहिषंपुरः २०९ निस्वाय
तस्यशिरसिकुण्डंकृत्वात्रिकोणकं तस्मिन्नमेधितेवह्नौयथावद्देशिकोत्तमः २१० सत्रिकोणान्समन्त्राणांन्साध्यनामसमन्वितान् प्र

मेरु
तं.
१५०

150

जरक्तेनसंसिक्ताकारस्फुरत्ससिंहरान् २८१ सहस्रं तज्जुहुयाद्देवीं ध्यात्वामविरतमण्डले प्रलयाग्निसमां घोरां द्वात्रिंशद्भुजशोभितां २८२ उग्र
दंष्ट्रघर्घरदीप्तोन्नत्पन्नीं सिंहमस्तके महादंष्ट्रां महाभीमां ज्वलत्केशां नटन्मां देवीं २८३ रक्ताङ्गमांसवदनां घूर्णितोग्रत्रिलोचनां अनेन वि
धिना शत्रुर्महाज्वरनिपीडितः २८४ विमुंचति निजं देहं पुत्रमित्रादिभिः सह ऊर्ध्वमस्त्रांभसो मन्त्री लेवयित्वा भुजंगमं २८५ भा
नुर्विंबगतो दुर्गां सहस्रादित्यसन्निभां सहस्रपाणिचरणां सहस्रादित्यशिरोमुखीं २८६ सहस्रनाम वहांगी ज्ञामयन्तीं जगत्रयं ध्यायेत्त
नेन सर्व्वासु तर्प्पयेद्दुस्तवारिणा २८७ स यतः कालपाशेन वैरि मुंचत्स्वजीवितं मध्याह्नार्क्कोद्भवतप्रत्योनदन्तीं नरसिंहवत् २८८ क्षो
रसिंहासनासीनां महाभीषणदर्शनां शूलप्रोताहितां ध्यायेत् जपन्मन्त्रमनन्यधीः २८९ तर्प्पयेद्दुस्तनोयेन सर्प्पवक्त्रे दिनत्रयं यमस्य भ
वने गेहे दद्याति नीत्र संशयः २९० ऋक्तहृदैः प्रतिकृतिं प्रतिष्ठितसमीरणां उष्णोदके विनिक्षिप्य विषाद्धा विधिना ततः २९१ प्रबर्कै
हनलसंकाशां खड्गखेटकधारिणीं नयनत्रयसंगच्छद्विस्फुलिंगसमाकुलां २९२ सिंहस्थां सर्प्पभूषाढ्यां त्रैलोक्यभयदायिनीं ख
ड्गकृत्ताहितां ध्यायन्नुजपेद्दुष्प्रतेमन्त्रं २९३ विधानेनामुनाशत्रुर्यस्तो भवति मस्मना प्रकल्प्य दुर्गायतने त्रिकोणं कुण्डमुत्तमं २९४
तत्र सेत्जातिनेव ह्नौ महिषीसकृत्ताकृता प्रज्वलीमजरक्ताक्तां प्रतिष्ठितसमीरणां २९५ छिन्नाछिन्नाजप्रकुपादजरक्ताल्वितां निषि
ध्याद्वा दुर्गां प्रमत्तमन्त्री महिषीरस्थलान्नरे २९६ शूलेन महिष्यांगभिंदन्तीं घोरदर्शनां अट्टहासैरजस्रौस्त्यैर्भीषितां सुरसेवितां २९७ प्रदी
प्तानलसंकाशां धमन्त्रेत्रत्रयान्वितां संदष्टाधरसंभिन्नां दंष्ट्राभीममुखां भुजां २९८ खड्गखेटकपुष्पाभिः कन्यकाभिः समाहृतां ॥

अनेनविधिनाशत्रुःप्रयातियमसंनिधिं २९९ दिनास्त्रमेवंकथितंरात्रौकृत्यासमुच्यते श्माथाराद्रुहन्तांदेवींकुण्डलींसर्पस्वरूपिणीं ३००
तांज्वलत्प्रभमार्गेणगतांव्योमस्थलेततः मुखेनशत्रुमादायनिकृन्तांस्वगृहंप्रति ३०१ ज्वलत्कालानलोह्रींमांविधिवन्मप्रजपेन्मन्त्रं समभि
व्यासरैःशत्रुमस्त्रमाप्नोतिमोहितः ३०२ श्मशानावारेविन्यग्नौसर्षपस्नेहलोलितं सिद्धार्थकुरवंजनंत्वंजुहुयात्पदमात्रतः ३०३ कृत्या
स्वजालयादस्योरिपुर्यमपुरंव्रजेत् चतुर्दश्यामर्द्धरात्रेचितास्थोन्यत्रसाधकः ३०४ व्रणतैलविलिप्तानिचिताग्नौजुहुयात्ततः स
नेनविधिनाशत्रुरस्त्रमेष्यतिकारकः ३०५ यान्यस्यनतनषेन्नृणांमधिन्नाभ्यांविनिर्मितो प्रतिमांव्रणतैलाक्तांकृत्वाःप्राणान्कुनेत्रिशि ३०
छित्वाछित्वाजरकेनसमाहान्त्रीयतेरिपुः श्मशानवालुकांस्पृष्टासाद्वनोतिपुतजपेत् ३०७ विकिरेत्तास्तुत्रागादौकृत्यास्त्रकाथितंजले न
दीयंपीनमचिरान्निहन्तिसकलान्ननान् ८ कृसंमारचतुर्दश्यांप्रजमेःप्रेतभस्मभिः महिषाज्येनलुलितैस्तम्भत्वातरसेस्वया ३०९
निर्मायगुटिकामेताःसम्यग्जप्तसमीरणाः चितिकाष्ठेपितेवह्नौजुहुयाद्धमानसः ३१० चतुर्दशीत्रयाद्वोच्छत्रुमस्तुवशोभवेत् श्मशा
नभस्मसिद्धार्थंपंचगव्यविनिक्षिपेत् ३११ महिषेसंस्मरेद्देवींज्वालाग्निसदृशप्रभां भजेयेत्प्रजपेन्मन्त्रंविषकोष्ठेपितानले ३१२ दुर्गा
गारेप्रजहुयादनेनाप्तुनमस्त्रवित् पुनरादायतद्भस्मसेनायांवैरिणःक्षिपेत् ३१३ सासेनावह्नुथाभिज्ञाज्वररोगादिमोहिता स्रापुथा
लिपरित्यज्ययुद्धकालेपलायते ३१४ गेहग्रामादिषुक्षिप्तंकुर्यादुच्चाटनंक्षणात् समवारेश्रुकुलिकेदुर्गावेश्मसुशांकरः ३१५ स
समाहेचाद्रिवर्जंगृहीत्वाप्रजपेन्मन्त्रं महिषीपंचगव्येनभर्जयेत्तायपायुप ३१६ भूयोजपित्वाविकिरेत्क्षेहेग्रामपुरेषुमाः सदेशो

९

मे॰
ते
१५२
15/

नश्यति क्षिप्रं दृष्टोमन्त्रप्रभावाग्निना २१७ त्रुलराशीमर्कटिकां वज्रिकं टंककात्रयं भौमवारस्य कालिके गृहीत्वा प्रजपेन्मनुं २१८ चातुर्द-
शेण रिपोर्गेहे निखनेत्प्रजपेन्मनुं सार्द्धं पुत्रकलत्राद्यैस्तस्मात् रोजायते रिपोः २१९ एकैकं वा खनेन्मन्त्री मण्डजंतत् फलं भवेत् बद्धिंदुम-
द्रं शुनस्यो निखनेद्रोदनान्विते २२० स्नात्वा तोप्रजपेदष्ट कृत्वा ह्यष्टसंख्यां निशार्द्धतः शत्रुनामसमायुक्तो श्मशाने निखनेदिमां २२१ प्राणाश्ये-
त्स रिपुः शीघ्रं सकृदक्षरमवशः सवापवः कपालसकलाम्भसीकृत्वा स्वात्मसंस्तया २२२ स्नात्वा तोप्रजपेदष्टप्राणस्थापनपूर्वकं कृत्वा गा-
रचतुर्दश्यां श्मशाने विषकृन्तके २२३ जुहुयादजरक्ताक्तांल्कृत्वा ह्यज्वलयाहतः रिपुर्यमपुरं गच्छेन्महाज्वरविमोहितः २२४ प्र-
जरक्तेन संपूर्णकलशो निःक्षिपेद्गृहे कपालेन पिधायैनं छादयेत्कृष्णवाससा २२५ पूजयेत्कृष्णपुष्पाद्यैः संस्थानमपुतं जपेत् भौम-
वारे निशामध्ये कारस्करसमेधिते २२६ श्मशानवह्नौ जुहुयात् गच्छेद्यमपुरं रिपुः साध्यनाहेत्रहस्तेन कृत्वा कुम्भं प्रपूरयेत् २२७ मा-
हिषैः पंचगव्यैस्तं विडालेन तत्र निःक्षिपेत् जपपूजादिकं सर्वं यथापूर्वं समाहितः २२८ कारस्करेधिते वह्नौ कृत्वा स्वेनसमेधिते पु-
ते व्रणतैलेन हुत्वान्नेन चटेष्टुनः २२९ श्रामस्तकं समुद्धृत्य जपेन्मन्त्रमनन्यधीः जुहुयाद्विधिनानेन त्रिदिने म्रियते रिपुः २३० म-
नुं समहिषीवत्समेकरात्रमुपोषितं पाययेन्महिषी सर्पिः प्रस्थं मन्त्रेणमन्त्रितं २३१ कृशैवा वह्नसर्वांगं स्थापितप्राणतेजसा का-
स्करेधिते वह्नौ व्रणतैलेन मन्त्रवित् २३२ होमं कृत्वा पुतं वत्सं जुहुयाद्यतमानसः एकेन दिवसेनारिर्गच्छेद्यमपुरं सुधीः २३३ त्रिको-
णकुण्डनिहिते वह्नौ मन्त्रेण दीपिते मूर्च्छितं गर्भपुष्पाद्यैरपुतं जुहुयात्क्रमात् २३४ राजिभल्लातकतिलतैलैः समदिनं ततः पु

हुतिसमयेप्राणांमहिषीस्थापितानिलो ३३५ प्रविश्यनागनाम्युष्मायैः स्वशान्तर्चितनांजपेत् मस्तकायोनिपर्यंतेपियावत्समनुस्म
रन् ३३६ प्राकृष्यहस्तेपतितेनंजुहुयादेपितेनले एवंकृतेमनुष्याणांकृतपारीमहूतताशनात् ३३७ मतयेद्दविराकृष्नुमीस्वरेणांपिरवितै
पुनस्त्रौविशात्येषाकर्त्रीदमपिकांतिली ३३८ एवंविधानिकर्माणियः कुर्यात्मन्त्रविनमः सजपेदात्परक्षार्थंमन्त्रानस्मेंयुपादिका
न् ३३९ अथत्रिशक्तिमन्त्रस्यसाधनार्थंपुरश्चरेत् जपंमहाव्याहृतीनांहोमेतर्पणमेवच ३४० ॐकारसहितेकाजप्याश्चतस्रोपुनसंख्यया
सहस्रंजुहुयादाज्यैस्तर्पणादिततश्चरेत् ४१ एवंकृतेसर्वदेवाराधनस्यात्समर्पणा विनानेनत्रिशक्तेस्तुमन्त्रसिद्धिर्नजायते ४२ ॐभू
रग्नयेचपृथिव्येचमहतेचस्वाहा ॐभुवोवायवेचान्तरीक्षायचमहतेचस्वाहा ४३ ॐस्वरादित्यायचदिवेचमहतेचस्वाहा ॐभू
र्भुवःस्वश्चन्द्रमसेचनक्षत्रेभ्यश्चदिग्भ्यश्चमहतेचस्वाहा ४४ वक्ष्यमानेफलावाप्तिःसामान्यात्तुसहस्रतः देशकालानुरूपेणाशे
षात्तुपुनहोमतः ४५ यथामनोरथस्साहकृल्लहहोमात्प्रजायते अथक्रमेणतदस्येतेजस्वीपुनहोमतः ४६ वदम्बरसमिद्भिस्तु
सर्वकर्मसमर्थता पञ्चादिकामोजुहुयाद्दपिवायथवादपि ४७ समस्तोत्पातशान्त्यर्थंप्रपामार्गस्यतंडुलान् अर्कस्यसमिधो
हुत्वायश्चेष्टकनकंलभेत् ४८ जात्यास्तकलिकापुरंमन्तंप्याप्यन्वाहुनात्विते हुनेदयुतसंख्याकेसम्यगान्नेसदालभेत् ४९ कन्या
कामस्तुजुहुयात्तिलतंडुलमुष्टिभिः अपामार्गस्यसमिधोजुहुयाद्ग्रामकामुकः ५० कृशीकर्जेनसमिधोयासाक्षणखोटयोर्हुनेत
प्राप्तःकामस्तुहवीभिःपुष्पैश्चधनकामुकः ५१ समिधाव्यापिद्याटस्यकपिरेणाविधेनच संयोज्यजुहुयान्मन्त्रीसप्तवारःप्रसिध्यति ५२

मे॰
तं॰
१५२

152

जातानां पत्रमरणं प्रभोः सर्षपत्रकोपने मरकं वा न त्रहने तस्मै व्रीहिभिरादरात् ५३ प्रभूतव्रीहिहवींषि होमात्तस्य प्रकृतिर्भवेत् उलू-
ककाकपक्षाभ्यां होमो विद्वेषकारकः ५४ चतुरस्रे हेतकपिलाहुतहोमे सहस्रके सेपानस्य हुते स्याण्यं वचा त्रैनैव लोलयेत् ५५ म-
न्त्रयित्वा घृतेपीत्वा मेधावी जायते नरः घृते हेमस्ता समाज्ञत स्पितामस्य्यंस्य संप्लुते ५६ घृते प्रजपेत्रिसंग्गणीनेल भनेस्तते यद्यदिष्ट-
मेवस्तत्तन्नहोमे समाचरेत् ५७ घृतेहुतसंपुकं तस्य प्राणप्रिजापने होमायोगं पत्यत्तस्य पुत्रवन्सिहिसापने ५८ अथविशे-
षाक्रिमन्त्रस्य साधनं कथयाम्यहं ब्रह्मविष्णुमहेशाद्यासिद्धायस्मादाहरिष्ठया ५९ गायत्रीवत्तथाग्नेयमस्त्रैर्यंवकोमनुः एतत्र
येविशेषाख्यो मन्त्रः प्रोक्तः शान्तातरः ६० उक्ता मयाणां मनयः छंदांस्यपि च तानि च अगोचरं वेदगम्यंपरं तेजोस्य देवता विश्वेश्वरैस-
र्वाहुस्तावाहुस्तानि तिथिभिश्चैनैः मन्त्रवर्णैः षडंगानि प्राणायामांश्च समाचरेत् ६२ सर्वमानविवर्जितं श्रुतिशिरामाद्यं जगत्कारणं वा-
मस्थावरजंगमेषु निवरैर्ज्ञानं तिरुद्धेन्द्रियैः ९३ अर्काग्नीन्दुमयं शान्तहरवपुस्तामात्मकं संततं निर्मानन्दगणालयं परतरं वंदामहे तन्मह- :९४
सौरे पादे यजेमत्रषडंगैः प्रथमाहुतिः गायत्रीशक्तिभिः पश्चात्सजयेदाहुतित्रयं ९५ पंचमावरणं कार्यं वीथीरूपे च तत्र तु चतुश्चत्वा-
रिंशत्संख्या जागतायास्तु शक्तयः ९६ आग्नेयास्तोदिताः सप्ताः षष्ठादिकचतुष्टये आहुतीनां तु संख्यं स्यात्सजयोक्तशक्तिभिः ९७ दि-
क्पालांश्च तदस्त्राणि दशमेकादशाहुतौ लक्षं जपेद्धुनेत्तीरं भक्त्या ध्येस्तर्पयेत्ततः ९८ एवं सिद्धे मनौ मन्त्री भवेज्ञानरसन्निभः सर्वा-
रोगैर्वैरवाणैः जुहुयात्क्षीरसंप्लुतैः ९९ दीर्घमायुरवाप्नोति निराधिर्व्याधिवर्जितः दुर्वाभिर्हासिकाभिस्तदेवफलमाप्नुयात् १००

ध्यं

मधुत्रयसंयुक्तैर्जुहुयादरुणांबुजैः महालक्ष्मीमवाप्नोति षड्भिर्मासैर्विधानवित् ७१ रक्तोत्पलैस्त्रिमध्वक्तैर्जुहुयात्सर्वसंपदे श्री
प्रसूनैः प्रजुहुयाद्रमायावाप्तिर्भवेत् ७२ सहस्रैर्जुहुयान्नित्यं पायसेन तिलैः शुभैः भानुसंख्यान्द्विजान्नित्यं भोजयेन्मधुरान्वितैः ७३
सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वरोगविवर्जितः कृत्वा द्रोहं ग्रहान्सर्वान्जित्वा दीर्घं स जीवति ७४ प्रातः स्नानरतो मन्त्री जपेन्नित्यं शतं शतं
भानुमालोकयेत्सम्यक् स जीवेच्छरदां शतं ७५ नित्यं सहोत्तरशतं तैः श्रेयसफलाप्तये गायत्र्यां यं जपेन्मंत्रं सर्वपापविमुक्तये ७६ स
र्वशत्रुविनाशाय त्रिष्टुभं यं जपेद्दिवं त्रैष्टुभं काप्युजपेदानुष्टुभं रोगप्रहृद्दये ७७ शृणु नारीतत्रुद्रस्य विधानमभिधीयते नवेदेनाग
मेवेदं कुमन्त्रस्त्वरितसिद्धिदः ७८ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ७९ अ
स्यर्षिर्गृत्समुनिः प्रोक्तश्छन्दोनुष्टुबुदाहृतं देवतास्य भवेद्रुद्रः षडंगानि न्यसेत्क्रमात् ८० अत्र न्यासस्तु पंचाग्नौ पंचत्रिंशद्रुद्रगोः
वर्णान्हृदादिषु न्यसेद्ग्रहणानि ध्यानमाचरेत् ८१ चतुर्भुजं त्रिनेत्रं च शुद्धस्फटिकसन्निभं शरसेनेन च संपूर्णौ कलशौ हस्तयोर्दधतो
हस्तद्वयेन योगस्य कृतमुद्रास्थिरासने सर्वकामफलेषु नः शांतं शोकरेकहणानिनिधिं ८२ अथ कर्माणि पुण्यमूर्तिं चलत्पावकलोचनं द्वि
भुजे मागहस्ते च शूलपाणिं जटाधरं ८४ पयः शाय्यामेकवारं हविष्यान्नस्य भोजनं ब्रह्मचर्यं सत्यवाणी ग्रहस्थ्यादिविधौ चरेत् ८५
लक्षमेकं जपेन्मंत्रं होमोर्कसमिधाहुते नर्णेणामार्जनं विप्रभोजनमेतत् सिद्धये ८६ स्वर्णं पार्थिवलिंगस्य प्रागवित्रित्यं समाचरेत् प
वांसि हेमनौ मंत्री प्रयोगान्कर्तुमर्हति ८७ घृतान्नद्वये होमेन यासिद्धिस्त्रिगवने श्रीदेवैरन्नकामस्तेजस्काम सत्वादिरैः ८८ स्रु

मे·
तं·
१५३
153

पामार्गसमिद्धोमाद्भूतबाधाविनश्यति ग्रहबाधानिरासायजपेदस्यसप्तविधौ ८९ लवणान्वितदध्यक्तास्तीसाग्रावोधिसंभवाः
हूयन्तेसमिधःशुक्लाःस्वाहान्तेमन्त्रमुच्चरन् ९०· दशपंचाहुतीर्हुत्वागच्छेद्गच्छेत्स्वदीरयेत् यावद्धोमंबलिंदद्यात्स्वरूपाहारसंमिते ९१ प
वेकृतेतत्स्थानेपुरुषंवासमंचरेत् जुहुयाच्छतपुष्पाणिसहहोमीसमाप्नुयात् ९२ लाजाहोमेनकन्यार्थीकन्यांप्राप्नोतिरूपिणीं
लाजाश्चमधुसंयुक्ताःश्वेतपुष्पाणिवापुनः ९३ हूयन्तेहातंरितिदेशेतस्यविश्ववशीभवेत् वामान्नेमुन्नतंकार्यंस्त्रीवश्येतुरक्तदक्षिणा
प्ररिसैन्यप्रशान्त्यर्थंतिलानाज्येनासंमितान् होमस्थानेतुसंस्थाप्यकुंभमेकंजलान्वितं ९५ मंत्रपितामहमाहस्रेशाखाःकुंभेविनिः
क्षिपेत् अभिषेकमस्यनेस्तेषांशालांप्रोक्ष्यप्रदक्षिणं ९६ ग्रहग्रामादिशान्त्यर्थंराज्यस्याप्येवमाचरेत् बालस्रजाप्रकर्त्तव्याचततःप
क्षिपदेःशुभैः ९७ ईशानायबलिःकार्योभूतानांपतयेतथा॥ एवंकृतेपशूनांतुप्रजानांशान्तिमाप्नुयात् ९८ अकृतेतुचसर्वेषु
निशायांग्रामवाततः उपविश्यजपेदुद्धृत्वरितंबहुभिःसह ९९ होमःपालाशसमिधैःकर्त्तव्योहुतसंयुतैः ईशानायबलिः
कार्यस्तस्यांदिशितदद्भुत ५· ततोदिशांपतेस्तत्रपशूनांपतयेतथा वृष्टिकामोजपेल्लक्षंतिलहोमोहुतान्वितः ५१ बलिं
स्रजावकमेव्याशिवस्यवरुणस्यच पशकस्यापिकार्यस्तदग्रपतेयोग्यतायदि ५·२ तदालक्षाहुतेनालक्षपर्य्यन्तंवर्त्तितेजपेत्
सर्वान्कामानवाप्नोतित्वरितस्यप्रसादतः ५·३ श्रीकामःशान्तिकामोवाजपेल्लक्षमतन्द्रितः श्रीकामोबिल्वसमिधैःशान्तिकामः
शमीमयैः ५ जुहुयादाज्यसंमिश्रैस्तर्पणंमार्जनंतथा एवंसर्वेषुकार्येषुहोमःकार्यस्तथाजवैः ५ जुहुयाल्लक्षमेकंतुयत्रा

त्य
मांस
९४

घीपायसेनत विद्यार्थी श्रीफलैस्तद्वदायुःकामस्तु दूर्वया ६ तिलैरथाज्यसंमिश्रैस्तेजस्कामो हुतेन वा ७ ब्रीहिभिः पुष्टिकामस्तु तुष्टिकामः
शमैर्यवैः पायसं सर्वकामेषु होतव्यं तु शर्करान्वितं ८ मन्त्रकान्यस्तम्पणानि नीत्वाऽज्वरविनाशने सर्वरोगविनाशाय सूर्यस्याभिमुखो जपेत् ९ ५
सहस्रमयुतं लक्षं रोगाणां नाशनं मतः जप्यानेन षडंगानां न्यासं चापि पराह्वयं १० पंचत्रिपंचरुद्रैश्चतुर्वर्णैः षडंगकं पादयोर्जं
घयोर्जान्वोरूर्वोर्गुह्ये च मेढ्रके ११ क्रमान्नाभौ च जठरे हृदि कण्ठे मुखे नसि नेत्रयोश्च भ्रुवोर्मध्ये ललाटे मूर्ध्नि विन्यसेत् १२ पदा
म निषोडश प्रोक्तानि न्यसेदित्थं ऋचो विधानेवारुणाय यथावदभिधीयते १३ अस्याउपासकोऽप्यत्र तन्त्रे दृष्टिर्न जायते ऋचा स्वाहेति
तिष्ठतियंतो व्यस्यत्यापश्यं वरुणो मुंचमोचत् १४ अवोचन्वानाम्बदिने रूपमस्या सूर्यं यातस्वस्ति निस्तदामः ऋषिर्विशिष्टोनुष्टुप्छन्दो
वरुणदैवत १५ षडंगानि षडुक्तानि गण्डैरंगकल्पने पादाग्रयोस्तथा पादांगुलिमूलद्वयेऽपि १५ गुल्फयोश्च तथा जान्वोरूर्वोश्च वंक्ष- गु
णयोः मूलाधारे तथा नाभौ कुक्षौ पृष्ठे तथा हृदि १६ वक्षो नेत्रे गले हस्ताग्रयोरंगुलिमूलयोः मणिबंधे प्रगे चैव कूर्परे द्वितये तथा १७
बाहुमूलद्वये चास्य कपोलयुगले नसोः नेत्रयोः कर्णयोर्मध्ये भ्रुवोर्भाले च मूर्द्धनि १८ सर्वाङ्गे चक्रमान्न्यस्य मन्त्राणि ध्यानमाचरेत् च
तुर्भुजं पंकजसंनिभ्याणि पाशांकुशाभीतिवरान्दधानं १९ मुक्ताविभूषांचितसर्वगात्रं ध्यायेत्प्रसन्नं वसनं विभूत्यै धर्मादिकल्पिते पीठे व
रुणं सम्यगर्चयेत् २० ह्नतांगजजनं शेषं वासुकिं तक्षकं पुनः कर्कोटकं च पद्मं च महापद्मं ततः परं २१ शंखपालं च कुलिकं मिन्द्रादीनां
युधानि च लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं पायसेन दशांशतः २२ सर्पिःसिक्तेन जुहुयात्तर्पणादिं ततश्चरेत् ऋणमुक्तौ जपेन्मन्त्रं प्रत्यहं साष्टकं शतं २३

षसं

ने·
तं·
१५४

सो

154

भि श्रा सि धि

जपेनानेन लभते महतीमव्ययां श्रियं सितेन्दु सकले मन्त्री जुहुयाद्घृतसंप्लुतैः २४ चतुर्दिनं दशशतं करणमक्षै महाश्रिये समिद्भिर्वैत
स्त्वद्धाभिः क्षीरक्ताभिर्दिनत्रयं २५ जुहुयाद्दुह्रिःसैद्धोमन्त्रविद्विजितेन्द्रियः अनेन विधिना मन्त्री सूर्येशानभिषेगते २६ चतुःशतं हुनेत्ऽ
घृतं पायसं जुहुयाद्धविः ऋणनाशाय संपत्त्यै वश्यारोग्याभिवृद्धये २७ भार्गवारे कृतो होमः पायसेन ससर्पिषा महतीं संपदं कु
र्यान्नाशयेत्सकलापदः ४२८ शालिभिर्हुतसंपृक्तैः शरीरान्तरितः सुधीः गेहे चतुःशतं हुत्वा लभेयेत्परसैनिकान् ४२९ सायं प्रत्यू
त्वो वह्निमाराध्य प्रजपेन्मन्त्रं चतुःशतं विमुच्यते मन्त्री सर्वैरुपद्रवैः ४३· मन्त्री प्रत्यङ्मुखो भूत्वा तर्पयेद्विमलैर्जलैः सर्वोपद्रवनाशा
य समस्ताभ्युदयाय च ३१ बहुकिमिह होक्तेन मन्त्रेणानेन साधकः साधयेत्सकलान्कामान् जपहोमादितत्परः ३२ प्रयुतं प्रजप
न्वहोमुच्यते नात्र संशयः त्रिक्षनूराज्ञो जपन्नेतद्धि पाशं संप्रवर्त्तते ४३३ अहोरात्रं स्थितः शुद्धो वमनश्च स्याद्धिचेष्टितः अयः पाशान्स्फु
टत्यस्य दाहपाशाविशेषतः ३४ अवैदिकाय नो देयं नास्तिकाय कदाचन वर्षेयत्र जपतेर्मन्त्रं न्यासमन्त्रादिवर्जितं ३५ मन्त्रहीनं जपे
न्नैवेनान्यहीनः प्रजायते अन्यं पतेन्न समनो दैहानमीवस्य साक्षिणः ३६ अप्रदानार्थं नारिषकङ्ग्नो ये हि हृद्यदेवचढ्यदे अनेन जुहु
यात्स्वेनित्यमष्टोत्तरं शतं ४३७ अमोघं जायते चान्ते यद्दुतेन त्ववर्धितः सर्वोपस्करसंयुक्तः कुण्डेऽग्निं स्थापयेत्ततः ३८ लक्षमेकं हुने
दन्नं यावन्नमात्रयं भवेत् नदीप्रस्रवणं गत्वा स्थालीपाकविधानतः ४३९ अग्निं चोपसमाधाय योऽदुंबर्यः समियो घृतं जुहुयात्तस्य
देवेन याम्या ब्राह्मी हृदयोः त्वयाः ४४· भवन्ते हस्तावपि च किमास्युर्ध्वं सुवर्षाणि अथो लवणमन्त्रस्य विधानमभिधीयते ४४२ ॥

परिशिष्टे वदे त्वेन याज्ञवल्क्याङ्गिरसाथर्वणोः लवणमसीतीत्थोसिङ्घ्यामिल्यदयं तव ४२ लवणस्य पृथिवी माता लवणस्य वरुणः पि
ता लवणे हूयमानेन कुतो निद्रा कुतो रतिः ४३ लवणं दहति पचति लवणं छिंदति भिंदति अमुकस्य दहगात्राणि दह मांसं दह त्वचं ४४
दह त्वगस्थिमज्जानि अस्थिभ्यो मज्जिकां दह यदि वसति योजनशतेन दीनां वा शतान्तरे ४५ संदधानय मे शीघ्रमग्रे लवणस्य तेजसा
नगरे लोहप्राकारे कृष्णसर्पसमार्गले ४६ अत्रैव वशमायांतु लवया मन्त्रपुरस्कृताः यानेरात्रिः शल्यविद्धस्य शूलाग्रे रोपितस्य च ४०
यातेरात्रिर्महारात्रिः सा मे रात्रिर्महानिशा अंगिरा मुख्यारात्तानछन्दोनुष्टुबुदाहृतं ४८ अग्निरात्रिः पुनर्दुर्गा भद्रकाली च देवताः पंच
त्रियं च वेदे शुद्धान्तरैर्ऋषितिमत्रजैः ४९ षडंगानि प्रकुर्वीत समन्त्रः कष्यते पुना नाव हयं चिति हयं पश्चाच्चण्णालितदनन्तरं ५०
महल्पदायांतां हूयादमुकं मे पदं ततः वशमानय वहं हं चतुर्बिंपुणार्दरो मन्तः ५१ अग्न्यादिकचतुःकस्य स्थाने कुर्यात्ततः परं नवकं
कुमसंनिनेत्रेरुचिराकल्पशान्तं भजामि वह्निं ५२ स्रुवशक्तिवराभयानि दोर्भिर्दधतं रक्तसरोरुहे निषण्णं कालाम्बुवाहद्युतिमिन्दु
रक्तां हारावलीशोभिपयोधराढ्यां ५३ कपालपाशांकुशशूलहस्तां नीलां वयं यामवतीं नमामि कालाम्बुदाभामरिशंखशूलख
ड्गाप्तहस्तां तरुणेन्दुचूडां ५४ भीमां त्रिनेत्रां जितशत्रुवर्गां दुर्गां स्मरेद्भगतिभंगदक्षां टंकं कपालं डमरुं त्रिशूलं संबिभ्रती चंद्रक-
लावतंसा ५५ पिंगोर्ध्वकेशी सितभीमदंष्ट्रा भूयाद्विभूत्यै मम भद्रकाली ज्ञरकुपं चकंजपेत्स्म्यग् पुनस्तद्दशांशतः ५६ हविषाहुत
सिक्तेन जुहुयाद्दर्बितेनले एवं कृतपुरश्चर्यः प्रयोगकुशलो भवेत् ५७ अग्निर्यामवतीध्यायेद्वश्याकर्षणकर्मणोः स्मरेद्दुर्गांभ

मे॰ इकालीमन्त्रीमारणकर्म्मणि ४५७ जानुप्रमाणेसलिलेस्थित्वानिशिजपेन्मनुं अनेनवांछितःसाध्यःकिंकरोजायतेक्षणात् ५९
तं॰ नाभिमात्रेजलेस्थित्वाजपेन्मन्त्रमनन्यधीः अष्टोत्तरसहस्रंचयस्तस्यसाध्योवशोभवेत् ४८ अस्त्रपंचकंजपेन्मन्त्रीकण्ठमात्रांभसिस्थितः
१५५ सप्तभिर्दिवसैर्भूपान्वशयेद्विधिनामुना ९१ विलिख्यताडपत्रेतंसाध्यनाम्नाविदर्भितं निदिध्यात्क्षीरसंमिश्रेजलेनत्काथयेन्निशि ४९२
वश्योभवतिसाध्योस्यनात्रकार्याविचारणा ताडपत्रेलिखित्वैनंभद्रकालीगृहेखनेत् ९३ वश्यायसर्वजंतूनांप्रयोगोयमुदाहृतः ता
155 म्रपत्रेसमालिख्यमंत्रंसाध्यविदर्भितं ९४ तापयेत्खादिरेवह्नौमासेवश्योभवेन्नरः त्रिकोणंकुण्डमासाद्यसम्यक्शास्त्रोक्तलक्षणं ८५
तस्मिन्होमंप्रकुर्वीतसंस्कृतेहव्यवाहने पुत्तलस्यगलाद्युपेणसंशोध्यलवणंसुधीः ९६ सहस्रीणिप्रजुहुयात्समाहाद्वशयेज्जगत्
दधिमध्वाज्यसंसिक्तैर्जुहुयात्तैःपंचवेलया ९७ वशयेदखिलान्देवानचिरात्किंमुपार्थिवान् विप्रहलवणप्रस्थंविभक्तंपंचधापृथक् ९ द
एकैकमंशंजुहुयाद्वापंचाहमादरात् यस्यनाम्नासवश्यःस्यादनेनविधिनाचिरात् ९९ शुद्धंलवणमादायजुहुयान्मधुराप्लुतं
हुतंपंचाशदाहुत्यावश्यंयच्छतिवाछति ४०० तिलैःगुडेनलोणेनहुत्वाप्राज्ञंवशंनयेत् मधुरत्रयसंमिश्रैलवणैःसाधुचूर्णितैः १ १
जुहुयाद्वशयेन्नारीनरान्नरपतीनपि मन्त्रंकुसाहितीयादिप्रजपेद्यावदष्टमी ७२ पुत्तलीपंचकुर्वीतसंगोपांगाःसमाःशुभाः
एकासाध्यतुमेणस्यादन्यापिष्टमयीमत ७३ चक्रिहस्तमृदान्यास्यादन्यातसिकतामयी लवणेपोतसंभूतेहारिद्रेपरिशोधितं ७४
कुर्वंप्रोक्षयेत्क्षीरदध्याज्यमधुभिःक्रमात् शुद्धत्वमधुभिःसम्पूर्णमिश्रितेनामुनततः ७५ कुर्वीतपुत्तलीसौम्यांसर्वावयवशोभितां

प्राणमन्त्रकृतं तन्मन्त्रमासौ हृदि चितिः क्षिपेत् ७६ श्वासत्राणान्यतिक्षाण्य ह्रजयेत्कुसुमादिभिः पश्चात्कृत्स्नाष्टमीरात्रौ यामे मात्रे गते स
ति ७७ विधाय मातृकान्यासं मन्त्रममनन्तरं चितिमन्त्रसमुद्भूतान्चतुर्विंशतिसंज्ञकान् ७८ तानन्यान्विन्यसेद्वर्णान्स्थानेषेषु समाहि
तः मूर्ध्नि भाले दृशोः श्रुत्योर्नासास्य चिबुकेषु च ७९ कण्ठहृत्स्तनयुग्मेषु कुक्षौ नाभौ कटिद्वये मेढ्रे पायौ च विन्यसेत् षोडशं वर्णचतुष्टयं ८०
ऊरुद्वये जानुयुग्मे जंघायुग्मे पदद्वये एवं विन्यस्य सर्वांगे रक्तमाल्यानुलेपनः ८१ रक्तवस्त्रधरः शुद्धः प्रजलीदारुणाहृतीं श्रयो
मुखे बिल्वेन कुण्डे पिष्टजामासनादयः ८२ सकर्णीप्रतिमां पाददेशे न्यसेन्नयत्नतः मध्ये छिद्रमयी योन्विकुण्डस्योर्द्ध्वं प्रलंबयेत् ८३
लवणेन कृतां पश्चात् प्रजलीं संस्पृशन् जपेत् अर्कपंचकं यथान्यायमष्टोत्तरसहस्रकं ८४ संहत्य चितिमन्त्राणि पुनस्तस्याः स्तनौ न्यसे
त् अंगेष्ठसंधिप्रपदं जंघाजानूरुपायुषु ८५ लिंगदेशे पुनर्नाभौ जठरे हृदयांबुजे स्तनद्वये कंठदेशे चिबुके वदने नतः ८६ घ्राणयोः
कर्णयोर्दृशोर्ललाटे मूर्ध्नि विन्यसेत् अग्निमादाय संदीप्य साध्यनक्षत्रदारुभिः ८७ तस्मिन्नभ्यर्च्य मन्त्रोक्तदेवतां तां रूप्यमात्रके कुशी
तराजीसुपात्रद्विर्दत्वार्घ्यं प्रणमेत्सुधीः ८८ मन्त्रैरेतैः प्रयोगादावत्ते संयतमानसः लवणेनाभिचारनिशायां हव्यवाहने ८९ हु
विषामन्त्रजप्तेन तस्मो भवनयासह जातवेदो महादेव तमजाम्हतदप्रभो ९० स्वाहापते विश्वभक्ष लवणं रक्षशत्रुहन् ईशो सर्व
विसर्वाणि ग्रस्त मत्कं त्वयाजगत् ९१ महादेवि नमस्तुभ्यं वरदे कामदा भव नमो मयि महादेवि महादेवसेह्रवने ९२ त्रियामेत्रुरु
देहत्वावशामानय देवि मे दुर्गे सर्गो सर्गादिरहिते दुर्गा संरोधनार्गले ९३ चक्रशंखधरे देवि दुष्टशत्रुभयंकरि नमस्तेदह

मे०
तं०
१५६

156

शत्रून्मेवशमानयचण्डिके ५४ शाकंभरिमहादेविशरणंमेभवानघे भद्रकालीभद्राभीष्टभद्रसिद्धिप्रदायिनि ५५ सपत्नान्मे
हनहनदहशोषयतापय शूलासिशक्तिवज्राद्यैरुत्कृत्योत्कृत्यमारय ५६ महादेविमहाकालिरक्तास्यानतरात्मिके सार्धंसंस्म
त्वनिमिषप्रजल्पिंसमपातनः ५७ ऋकुंपंचकंसमुच्चार्यजुहुयाद्दधिनेऽनले प्रथमोदक्षिणःपादस्तस्करस्तदनन्तरं ५८ शिरस्तृ
तीयपाद्यान्तंवामहस्तमतःपरं मध्यादेहेपंचमःस्यादर्थोशःषष्ठईरितः ५९ सप्तमोवामपादस्यादितिभागःक्रमस्ततः सप्तसप्त
विभागोवाप्रोक्तेषुयथाविधि ६० हुत्वैवमर्द्धयित्वाग्निंप्रणमेदण्डवत्ततः यजमानोथनैवेद्यैःप्रीणयेद्गुरुमात्मनः १ अनेनविधि
नामंत्रीवशयेत्सुरान् किंपुनर्मनुजान्भूपान्समानान्त्पयोधितः २ मारणेहृद्धिसंप्रोक्तपुत्तलीनांचलक्ष्यं निवेशयेद्यथा३
हृदंवेसाधकेन्द्रोविधानवित् ३ अपरंवक्ष्यमानेनविधानेनप्रकल्पयेत् वराहपालावनविड्लिस्मृधनरामकैः ४ व्रणाक्तर्त्विव
सिद्धार्थसाध्यवामांघ्रिरेणुभिः महिषीमूत्रसंपीष्टैःसर्वैक्षलवणान्वितैः ५ विधायपुत्तलींसम्यक्प्राणस्थापनमाचरेत् जप
पूजादिकंसर्वंकुर्य्यात्प्रागुक्तवर्त्मना ६ ततःसर्वौदितेकुण्डेरात्रौप्रज्वलितेनले दुर्गांवाभद्रकालींवासमाराध्ययथाविधि ७ पा
दयोनिशितेशस्त्रेसव्यहस्तेनसाधकः वामपादंसमारभ्यदक्षिणांघ्रेवसानकं ८ छित्वाछित्वाप्रजुहुयात्त्रिरात्रंहाररोजितेन्द्रियः कृष्णा
ष्टमीसमारभ्ययावत्कृष्णचतुर्दशी ९ अनेनैवविधानेनहोमंकुर्य्याद्विचक्षणः त्रिसप्ताहप्रयोगेनमारयेद्द्विषमात्मनः १० नक्त
वकुन्ताःकारस्करामलकोदुंबराः जंबुश्चखदिराःकृष्णोवंशपिप्पलनागराः ११ रोहिणपलाशश्चतत्तालोवक्षशिलाटवः ॥

पाप्योवैकंतनत्वापिवज्रनः शारणक्रमात् १२ सर्प्पंवंजलयनसाग्रकैः शमिकंदवकौ निवेश्यामोमधुकम्बलोनमंत्रविधिस्त्विति १३ य
श्चत्रिषवनेसंध्यांसहस्रजपपूर्विकां करोतितस्यवक्ष्यामिसिद्धयेहगमाश्रवः १४ नक्षत्रोदैवतस्याद्याध्यानम्मासादिकंविना जपेद
ष्टसहस्राण्यमासांसिद्धिरद्दुरतः १५ श्रवणेतीरवद्देदिवज्रोषधयःपरि याज्ञीवमश्नुवामहैनसरिद्याणिसृष्ट्व १६ सर्वेषां
ध्येंजनंतज्ज्ञावामिष्टान्नेलभतेसदा भाण्डागारस्यवस्तूनिचतुर्दशेनहोमयेत् १७ भवन्तितानिपूर्णानिवर्षमध्येनसंशयः त्रिवा
रमेवंयःकुर्यादक्षपाणिपुत्रस्यच १८ समाहितंसोमंपूर्ववद्दिष्ठोमंपुजनिष्ठोमहस्यामि मधुमतीदेवेभ्योवाचमुद्यासंशुश्रूषेण्य
मनुष्येभ्यस्तन्मादेवीश्रवंतशोभायैपितरोनुमदंतु १९ महाभिचारजेव्याधावसान्नेवापरारकैः अनेनजुहुयादाज्यंसहस्रंतस्यशान्तये

नमोऽस्तुसर्पेभ्योयेकेचपृथिवीमनु येअन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यःसर्पेभ्योनमः २१ सर्पस्थानेतुजुहुयादनेनहुतपायसं मासमे
कंसहस्रेनतस्यर्णीमहत्ययनेतनः २२ याइषवोयातुधानानांयेवावनस्पतींरनु येषामप्सुसदस्कृतंतेभ्यःसर्पेभ्योनमः २३
विलंप्रतिष्ठितंसर्प्पंतदृष्टानतेवहोमयेत् आज्याहुतिसहस्रंतलेस्वर्णंशान्तंलभेत् २४ कृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वीयाहिराजेवाम
वांरभेन तृष्वीमनुप्रसितिंद्रूणानोऽस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः २५ प्रान्त्यंतिरंकरवमिमोनित्ययःप्रजपेत्सुधीः त्रिसंध्यंतस्यारिकृतंदुःखे
पततिवैरिणि २६ उदग्नेतिष्ठप्रत्यातनुष्वन्यमित्राँ ओषतात्तिग्महेते योनोअरातिंसमिधानचक्रेनीचातंधक्ष्यतसन्नशुष्कं २७ वि
षोपराजिकारक्तकंटकान्जुहुयाद्द्वियोः गृहीत्वाशत्रुनामास्यग्रामनाशःप्रजायते २८ क्रुद्धस्यक्रोधनाशार्थमष्टुनेप्रजपेन्मन्त्रं द्रु

मे॰
तं॰
१५७

157

नेन्मासंसहस्रेनसर्वपासंवशीकृतो २९ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपुरुषःपरुषस्परि एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेनच ३०॰ यापातेनप्र
तनोषिसहस्रेणविरोहसि तस्यातेदेवीष्टकेविधेमहविषावयं ३१ अभिंदूर्वाप्रवालानामयुतंजुहुयाद्वशी ग्राममध्येमरकंहन्या
द्विगुणेनपुरस्थितं ३२ त्रिगुणेराष्ट्रगंहन्यान्महारोगांश्चषड्गुणात् नानादेशोद्भवंहन्यान्मरकंलक्षहोमतः ३३ मधुमान्नोवनस्प
तिर्मधुमाऽअस्तुसूर्यः उदेवरस्यसमिधोधनकामनयाहुनेत् ३४ आज्येनाकाश्रयुततःप्रयुताविधियुक्ततः आशुःशिशानोवृषभो
नभीमोघनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनां ३५ संक्रन्दनोनिमिषएकवीरःशतंसेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः संक्रन्दनेनानिमिषेणजिष्णुना
युत्कारेणदुश्च्यवनेनधृष्णुना ३६ तदिन्द्रेणजयततत्सहध्वंयुधोनरइषुहस्तेनवृष्णा सइषुहस्तैःसनिषङ्गिभिर्वशीस६॰संस्रष्टा
सयुधइन्द्रोगणेन ३७ स६सृष्टजित्सोमपाबाहुशर्ध्युग्रधन्वाप्रतिहिताभिरस्ता बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्राँऽअपबाधमानः ३५
प्रभञ्जन्त्सेनाःप्रमृणोयुधाजयन्नस्माकमेध्यविता रथानां गोत्रभिदंगोविदंवज्रबाहुंजयन्तमज्मप्रमृणन्तमोजसा ३९ सजाताऽ रम६
नुवीरयध्वमिन्द्र६॰सखायोऽअनुस६॰रभध्वं बलविज्ञायस्थविरःप्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानउग्रः ४०॰ अभिवीरोऽअभिसत्वासहो
जाजैत्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् अभिगोत्राणिसहसागाहमानोदायोवीरः॰॰शतमन्युरिन्द्रः ४१ दुश्च्यवनःपृतनाषाडयुध्योस्माक६॰
सेनाऽअवतुप्रयुत्सु इन्द्रआसान्नेताबृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञःपुरएतुसोमः ४२ देवसेनानामभिभञ्जतीनांजयन्तीनांमरुतोयन्त्वग्रं इन्द्रस्यवृष्णो
वरुणस्यराज्ञऽआदित्यानांमरुता६॰शर्द्धउग्रम् ४३ महामनसांभुवनच्यवानांघोषोदेवानांजयतामुदस्थात् अस्माकमिन्द्रःसमृतेषु

धजेष्वस्माकं पाहि पार्थवल्ली जयंतु ४४ अस्माकं वीरा उत्तरे भवंत्वस्मान्तु देवा अवताहवेषु ऊर्ध्वा यमयवन्तायुथान्युत्तस्त्वनीमामाकानांम
नाथंशेति ४५ उद्धरहन्वाजिनानुद्रथानां जयतां जंतु घोषाः उपप्रेत जयता नरः स्थिरा वः संतु बाहवः ४६ इन्द्रो नलत्रहन्त्र विश्वाहाशर्मय
च्छतु अनेन चानुवाकेन आत्मानं चानुयात्मापि ४७ अभिमन्त्र्य रणे यायाद्विजयो जायते ध्रुवं चौरं व्याघ्रं च महिषं सिंहं सर्पं च राक्षसाः ४
सुरान नस्मिन्स्थले चिंतितो नुवाकोमनसा द्विजैः तस्यानेकुशलं गच्छेद्यथावा मन्त्रमन्त्रितान् ४९ अहत्वा नाव्यसलिलं वाहितपे रथ्यापाभव
त्विते सप्ततेअग्रे समिधः सप्तजिह्वाः सप्तऋषयः सप्तधामप्रियाणि ५०· सप्तहोत्राः सप्तधात्वा यजन्ति सप्तयोनीरापृणस्वा घृतेन सह
स्रनस्थलदानमनेन च हुताहुतीः ५१ हुत्वाभवति तेजस्वी हुनेदयुतसंख्यया क्षौद्रस्वर्ण्यस्त्रसमिधो हुताकाः कनकं लभेत् ५२ सप्त
तोलकपर्यंते वरमासाम्यन्तरे ध्रुवं सनो भुवनस्पते यस्त उपरि गृहा इह च उ ५३ उरुब्रह्मणे स्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ उवनस्प
त्याइदमिति भ्यागो त्रजहुयाहुतं ५४ सहस्राष्टकमेतेन वाल्खदोषात्प्रमुच्यते नापमृत्युर्गृहे तस्मिन् चितोद्वेगो न जायते ५५ ना
प्रीति स्तनिकपीडां भयं नैकाकिनो भवेत् अयमध्वासूर्यं विनवसत्रासूवोजमिरिवं चनः ५६ आदेवाय स्त्वदुद्धतां सनेना ज्यं सह स्तवड़
त्वाशत्रुगृहे व्रजेत् तेनापवर्ग्यतेमकस्त्री विसर्जन्मित्रवत् ५७ हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुपह्वये स चेत्ता देवता पदं अनेनाश्रुत
संख्याकाक्षौद्रस्वर्ण्यस्तयार्कजाः ५८ रसान्नवर्णासिद्धार्थं हुताकाः समिधो हुनेत् त्रातारमिन्द्रमवितारमिंद्रं ६ हवेहवे सुहवं ६ शू
रमिंद्रं ५९ हुवे नु शक्रं पुरुहूतमिन्द्रं ६ स्वस्तिनो मघवा धात्विन्द्रः मही मूष मातर ६ सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ५६· स्रा

मे० नं १५८

1558

त्रसंतुत्तनयोविजावाग्रेसातेस्मतिर्भृत्वसेते पतौमन्त्रौजप्त्वावसुन्नारार्प्रडुतंतरेत् ९१ पोतस्थोवाथनौकास्थोजपेत्ततोनिमज्जति गण
णानांत्वागणपतिं हवामहेकविंकवीनामुपमश्रवस्तमं ९२ ज्येष्ठराजंब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभिःसीदसादनं अनेन
जुहुयान्मन्त्रीयवान्वाथतिलांस्तथा ९३ अपामार्गस्यसमिधश्चौडुम्बर्यस्तथैवच पृथक्पृथक्सहस्रान्तुलक्षावधितथातथा ९४ धनेवि
वर्द्धतेचापहोमंकुर्याच्चततःपरे पिचुमर्दांकुरैःपत्रैःसहस्रैकंवशीकृतौ ९५ वल्मीकस्यमृदालिंगंकृत्वास्नापयेत्तथा भद्रंकर्णेभिः
शृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्षभिर्यजत्राः ९६ स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमहिदेवहितंयदायुः इमांतुजपेल्लक्षंहृदयेवाविकलेन्द्रि
यः ९७ हर्षोन्द्रियःसम्भवतिबंधनाच्चविमुच्यते अभितावरिपंबलोगिरश्माभवेत्तविश्रुतः ९८ हृद्दाप्तुमत्तुहृद्दयोजप्ताभवेत्तजसंयः
त्र
कण्ठमात्रोदकेस्थित्वाचाहोरात्रमतन्द्रितः ९९ जपेदेनामृचंहृष्टिर्भवेत्कालेविनापिच कृपानष्टिरुद्धसंभुवहतीसदाहृथःसत्वा कृपास
विहायाहता ५०० माषोदनंतिलाज्यानामाहुतीश्चततःपरं शून्यालयेचैकलक्षंहुनेत्पूर्णाहुतिंचरेत् ०१ तदाचित्रांवैदोनामराजा
धा
विंधरोदद्देत् दिव्यंस्वर्णराशिंचतदामिथ्यानसंवदेत् ५०२ यज्जाग्रतोदूरमुदैतिदैवंतदुसुप्तस्यतथैवैति दूरंग
मंज्योतिषांज्योतिरेकंतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ५०३ येनकर्माण्यपसोमनीषिणोयज्ञेकृण्वन्तिविदथेषुधीराः य
दपूर्वंयक्षमन्तःप्रजानांतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ५०४ यत्प्रज्ञानमुतचेतोधृतिश्चयज्ज्योतिरन्तरमृतंप्रजासु
यस्मान्नऋतेकिंचनकर्मक्रियतेतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ५०५ ॥ ॥ ॥

येनेदंभूतंभुवनंभविष्यत्परिगृहीतममृतेनसर्वं येनयज्ञस्तायतेसप्तहोतातन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ४६ यस्मिन्नृचःसामयजूं
षियस्मिन्प्रतिष्ठितारथनाभाविवाराः यस्मिंश्चित्तंसर्वमोतंप्रजानांतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ४७ सुषारथिरश्वानिवयन्मनुष्या
न्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनइव हृत्प्रतिष्ठंयदजिरंजविष्ठंतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ४८ अष्टुतंप्रजपेदेतान्छिवसंकल्पंप्रजायते अथवा
सोमदिवसेपार्थिवंलिंगमुत्तमं ४९ नित्यकर्मान्तरंकुर्याद्दिष्टोत्तरशतंकाणान् क्रीडीकृत्याहृतान्शैवेस्थाप्याथःस्थानचतुष्टये ५० संक
ल्पमनसाकृत्वापार्थिवंलिंगमर्चयेत् एतनान्नेऽस्वंपादमेकंकृत्वाहतंन्यसेत् ५१ प्रथमप्रहरेहर्वभागेलिंगस्यमूर्द्धे निहितोयादि
प्रहरकेदक्षिणायांश्चविन्यसेत् ५२ एतन्मध्येभवेन्नैद्राखेष्टंकार्यंसपश्यति यदानस्यात्तदासायंहुत्वंकृत्वाचभक्षयेत् ५३ त्र्ययंत्र
यंचतुर्दिक्तनैंडुस्नानोन्धिनेचरेत् अष्टोत्तरसहस्रंतजप्याप्ताःऋचःपुनः ५४ अवश्यमेवभवतिस्वप्नःसत्योनचान्यथा भूतंवा
वर्त्तमानंवाभविष्यमपिदृश्यते ५५ त्वन्नोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोऽवयासिसीष्ठाः यजिष्ठोवह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषां
ऽसिप्रमुमुग्ध्यस्मत् ५६ सहस्रादिचलक्षान्तमनयाजुहुयाद्धुतं पुत्रार्थिनःसुपुत्राःस्युःपशवश्चतदर्थिनः ५७ अथसर्वोत्तमंव
श्येश्रीसूक्तंसविधानकं कलौदारिद्र्यनाशायनान्यत्किंचिदृणितथा ५८ हिरण्यवर्णांहरिणींसुवर्णरजतस्रजां चन्द्रांहिरण्मयीं
लक्ष्मींजातवेदोममावह ५९ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीं यस्यांविंदेयंगामश्वंपुरुषानहं ६० अश्वपूर्वांरथमध्यांह
स्तिनादप्रमोदिनीं श्रियंदेवीमुपह्वयेश्रीर्मादेवीजुषतां ६१ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रांज्वलन्तींतृप्तांतर्पयन्तींपद्मेस्थितां

मे॰
नं॰
१५९
159

पद्मवर्णांतामिहोवह्वयेश्रियं ९२ चंद्रांप्रभासांजशसाज्वलन्तींश्रियंलोकेदेवजुष्टामुदारां तांपद्मनेमिंशरणंप्रपद्येअलक्ष्मीर्मेनश्यतां
त्वांवृणोमि ९३ आदित्यवर्णेतपसोधिजातोवनस्पतिस्तववृक्षोथबिल्वः तस्यफलानितपसानुदंतमायाअन्तरायाश्चबाह्याअलक्ष्मीः ९४
उपैतुमांदेवसखःकीर्तिश्चमणिनासह प्रादुर्भूतोस्मिराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिंददातुमे ९५ क्षुत्पिपासामलांज्येष्ठामलक्ष्मींनाशयाम्यहं
अभूतिमसमृद्धिंचसर्वांनिर्णुदमेगृहात् ९६ गंधद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियं ९७
मनसःकाममाकूतिंवाचःसत्यमशीमहि पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांयशः ९८ कर्दमेनप्रजाभूतामयिसंभवकर्दम श्रियंवा
सयमेकुलेमातरंपद्ममालिनीं ९९ आपःसृजंतुस्निग्धानिचिक्लीतवसमेगृहे निचदेवींमातरंश्रियंवासयमेकुले १०० आर्द्रां
पुष्करिणींपुष्टिंसुवर्णांहेममालिनीं सूर्यांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममावह १ आर्द्रांयःकरिणींयष्टिंपिंगलांपद्ममालिनीं च
न्द्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममावह २ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीं यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावोदास्योश्वान्विंदेयंपुरुषा
नहं ३ हिरण्यवर्णामित्यस्याअस्वोलक्ष्मीमुनिर्मतः चतुर्दशानांश्लोकानामानन्दःकर्दमस्तथा ४ चिक्लीतलक्ष्मीतनयाश्चत्वारोमुनयो
मताः हृदयादितिसृणांचचंद्रोनुष्टुबुदाहृतः ५ कांसोस्मितचोहृहतीचंद्राप्रादित्यवर्णयोः त्रिष्टुप्छंदस्तथोपैतुमांदेवाद्यष्टस्वपि ६ ब
दोनुष्टुप्समाख्यातंतामआवहइत्यृचः प्रस्तारपंक्तिरुद्दिष्टादेवतेश्रीविभावसू ७ व्यंजनानितुबीजानिस्वराःशक्तयःईरिताः बिंद
वःकीलकंप्रोक्तमंगुष्ठादिषडंगकं ८ हिरण्याचतथानंद्रारजतनीयारजतप्रभा हिरण्यस्रक्तुहिरण्याख्यातथाहिरण्यकर्णिका ९

पञ्चभिर्ऐं नमो न्त्याभिः प्रकुर्य्यादंगकल्पनं मूर्द्धाक्षिकर्णनासास्यगलदोर्हृन्नाभिषु १० गुह्यपादूरुपृष्ठजानुजंघापत्स्वन्यसेद्बुधः न्यास
हृद्यमिदं देवे कुर्य्याद्ध्यानं ततश्चरेत् ११ अरुणानलिनसंस्थानद्विजः पुंजवर्णा करकमलधृताभीतिपद्मांबुजा च मणिमुकुटविचि
त्रालंकृताकल्पजालैर्भवतु भुवनमाता संततं श्रीः श्रियेनः १२ षट्कोणं पद्ममालिख्य मध्यमास्तत्रांकदेवताः आग्नेयकोणतः षट्
चनद्वालेऽप्यलेखिमाः १३ पद्मासना पद्मवर्णा पद्मस्था पद्मलोचना तर्पयन्ती चतस्मिश्च ज्वलन्ती नंदनन्तरं १४ स्वर्णप्राकारसंस्था
चतुर्न्द्रादीनां प्रयान्ति च आवाहनं चासनं स्यादर्घ्यं पाद्याचमानि १५ मधुपर्कोभिषेकौ च वस्त्रालंकारचन्दनं पुष्पं धूपं दीपभोज्यप्रोद्वास
नमिति क्रमात् १६ एतानि मन्त्रवित्कुर्य्यादष्टपंचदशाकेनहि ततश्च फलताम्बूलेदत्वा नीराजयच्छ्रियं १७ ततश्च होमयदाज्यमेभिः
पंचदशर्चिभिः दत्वा देव्यै चाचमनं ताम्यवाहमन्त्रतः १८ उद्वासयेत्स्वहृदये कृताञ्जलिपुटः परेत् श्रीसूक्तं नित्यमजपेयेषु ऋग्द्वरणमुच्यते १९
परिषिंचेत्त्रिशो नित्यं सूक्तैरेभिः स्नानकर्मणि आदित्याभिमुखो जप्त्वा यावत्तावज्जु तर्पयेत् २० शुक्लाद्यां प्रतिमारभ्य यावदेकादशी भवेत्
तावद्द्वादशसाहस्रं जपेत्रिस्थलमानसः २१ ब्रह्मचर्यरतः शुद्धवस्त्रदन्तादिकः शुचिः पद्मेस्त्रिमधुरोपेतैर्होताकेन पयोंथसा २२ श्री
समिद्भिः सर्पिषा च प्रत्येकं त्रिशतं हुनेत् द्वादशपो द्वादशैवी थसहितांस्वापि भोजयेत् २३ तेन सिद्धो भवेन्मन्त्रो नात्र कार्या विचारणा
कुंदमंदारकुमदमालतीपद्मकेतकैः २४ नंद्यावर्त्तं जातीकल्हारं पंचकं तथा रक्तोत्पलादि पुष्पाणि लक्ष्म्या शांतिप्रियाणि च २५
त्रिवारमन्वहं मन्त्री जुहुयाच्च यथाविधि षण्मासं यः करोत्येवं स स्याल्लक्ष्मीपतिः स्वयं २६ विकसन्मात्र पद्मान्वेन वनीतं प्रविन्यसेत् म

मे·
नं·
१६०

160

खेसकेसरेपपद्मेसम्यक्पद्मान्तरालके २७ समसमिद्धेनलेनच समुत्थाप्यनेनतुधीः अथार्द्धमासोजरशानंजपश्चमत्सवासरे २८ चत्वारिंशाद्दि
रस्यस्यान्महालक्ष्मीरवंचला तृतीयर्चाचजुहुयाद्घृतेनैकादशाहुतीः एवंकुर्वन्नुपवासस्त्वघरामासात्स्यान्महेन्दिरा यइच्छेद्दारदारीबी
श्रियंतिसंकुलेस्थितां ३०· सम्प्रविःप्रयतोभूत्वाजुहुयादाज्यमन्वहं श्रियःपंचदशर्चंतुश्रीकामःसततंजपेत् ३१ आवाहयेच्छ्रियं
पद्मेपद्मभिःकनकेप्यथवा उपहारानुपहरेच्छुक्लानुभक्तान्ययोरपि ३२ स्थालीपाकंचशालिनांपयसासंप्रकल्पयेत् चान्द्रायणं
कृतान्नाज्ञप्रथमप्रयतःश्रियं ३३ सर्वौषधीभिःकोटाभिःस्नानाभिःपावनैरपि उपैतुमांदेवसखेइतिराज्ञोभिषेचनं ३४ मनसःका
मइत्येष्णापशुकामाभिषेचने कर्दमेनेतिचस्नायात्प्रजाकामःशुचिव्रतः ३५ अश्वपूर्णामितिस्नायाद्राज्यकामःसमाहितः रोहिते
चर्मणिस्नायाद्ब्राह्मणस्तुयथाविधि ३६ राजाचर्मणिवैयाघ्रेद्वेत्रियस्तुरौरवे वस्तचर्मणिवैश्यस्तुहोमःकार्यस्त्वनंतरं ३७ चन्द्रामि
तिंतुपद्मानिजुहुयात्सर्पिषाद्विजैः आदित्यवर्णेत्यनयाविल्वहोमोविधीयते ३८ विल्वेषपवनाग्निःस्यात्स्थालीश्चजुहुयाद्विजः दश
साहस्रिकोहोमःश्रीकामःप्रथमोविधिः ३९ हुत्वानुप्रथमंसमगणन्नोविन्दतेश्रियं अयुतंशतकृत्वस्तुहुत्वाश्वक्तानिसर्पिषा ४०·
अनन्नामवघ्नवाच्छिन्नोदुशास्वनीविदतेश्रियं अशक्तौजपएवोक्तोदशसाहस्रिकोवरः ४१ जपेत्तुअयुतंसम्यगनन्नोविदंतेश्रियं अयुते
दशकृत्वस्तुजप्त्वाश्रियेमपाकृते ४२ अथेवजुहुयान्नित्यंपद्मान्ययुतशोपिवा श्रहाश्रियंतुपरमेकिलासत्वाहिभेतिवै ४३ विल्वा
शीविल्वतिलयोजुह्वन्विल्वानिसर्पिषा एकविंशतिरात्रेणपरंसिद्धिंनियच्छति ४४ येनयेनचकामेनजुहोतिप्रयतःश्रियो

पद्मान्यथापि बिल्वानि ससकामः समरन्ति ४४ नजानुकूपणोर्थाय श्रियमाह्वयेत्कचित् नयेत्किंचन कामेन होमः कार्यः कथंच
न ४८ महद्धा प्रार्थ्यमानेन राज्यकामेन वा पुनः वायः परं प्रार्थयिता यत्नायुक्तः श्रियं जपेत् ४७ प्रधानतर्पणान्ते च संतर्प्याः शाक्तयश्चि
माः प्रणवाद्याहृदन्ताश्च श्रीलक्ष्मीर्वरदा तथा ४८ विष्णुपत्नी च वसुदा हेमरूपा सा हिरण्मयी पद्ममालिन्यथ नथा प्रोक्ता सुवर्णरजत
स्रजा ४९ सुवर्णा प्रग्रहा स्वर्णप्राकारा पद्ममालिनी पद्महस्ता प्रिया मुक्तालंकारा पद्मवासिनी ५०· इन्द्राविष्णुप्रिये स्वर्यो मुक्ति
श्चापि प्रमुक्तिप्रदा विष्णुहृदिः स्वहिरण्मयी ... नामतः ५१ भुवनेशी च शुद्धा च भोगिनी भोगदा तथा धात्री विधात्री ह्येता विंश
त्यः समुदीरिताः ५२ प्रणवादिचतुर्थ्यन्तैर्नमसापि समन्वितैः बलिर्नमम एतैर्नामभिर्बलिमाहरेत् ५३ ह्यजान्ते ... कुर्या
न्नियमोऽस्य निगद्यते शयीत शुद्ध ... यथा ५४ मलिनो न भवेज्ज्ञात कुत्सितान्नं न भक्षयेत् शोणपंकज बिल्वानि
पद्मांजातु न लंघयेत् ५५ सहदेवीमिन्दुवल्लीं श्रीदेवीं विष्णुवल्लभां कन्यां जेहं प्रवालं च धारयेन्मूर्ध्नि सर्वदा ५६ सोनाहपार्थिवो नो
भवान्तराणि वोशनी यज्ञानः शर्म सप्रथाः इमामृचं प्रतिदिनं स्नात्वा विष्णुं विर्जयेत् ५७ विंदते महतीं भूमिमसपत्नामकं
टकां नहि स्तोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः ५८ दिवीव चक्षुराततं मन्त्रसिद्धोपरा ज्ञायादोषास्तु प्रतिबंधकाः इमामृचं ज-
लेजन्मनेषां नाशः प्रजायते ५९ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुव
नानि पश्यन् ६०· अनयायो ऽर्चयेन्सूर्यं त्रिसंध्यं विजितेन्द्रियः जपेदष्टोत्तरशतं संहरणी सूर्गदोषितः ६१ अष्टोत्तरशतं जप्त्वा ध्यायन्नि

मे०
नं०
२६२

161

शिदिवौकसः अग्नेौरुत्वानयाचाज्यं दीर्घमायुरवाप्नुयात् ९२ सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमः भवे भवे नातिभवे भवस्व मां भवो
द्भवाय नमः ९३ वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बल
प्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ९४ अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः सर्वेभ्यः सर्व सर्वेभ्यो नमस्तेऽस्तु रुद्र
रूपेभ्यः ९५ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्र
ह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मेऽस्तु सदाशिवोम् ९६ मृत्युंजयान्नाएतान् षट् योजयेद्धि दिने दिने सनातीनरगोशान्ती शंकरात्प्राप्नुया
त्सदा ९७ एतेनैव षडङ्गेन जपाद्राज्यमन्वहं चरुं च कल्पयेत् तोयं भूत्यर्थं पर्वपर्वसु ९८ ॐ उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः
दृशे विश्वाय सूर्यं त्रिसंध्यमनया सूर्यमुपतिष्ठेद्दिने दिने ९८ हृद्रोगनाशनं ह्येतत्परमारोग्यवर्द्धनं त्वं सोम पितृभिः संविदानोऽनु द्या
वापृथिवी आततन्थ ९९ यत्नेमहेश्वजिततन्नोज्जयस्स संनयेपिह्रि पदे चतुष्पदे उपतिष्ठेत्सोममित्याणिः मासि मासि नवं नवं ९० आन
यायो ऋचा सोमं त्रिधा उः खेलयं व्रजेत् उपन्नमुपतिष्ठेत् पौर्णमास्यां समाहितः ९१ वासांस्यपि स्वाविद्भेतच्चन्द्रस्येति स लोकतो
विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि ९२ विममे रजांसि यो अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः विष्णोरर
टमसि विष्णोः श्नप्त्रे स्थो विष्णोः स्यूरसि ९३ विष्णोर्ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा इन्द्राविष्णेनमस्कृत्य एताभिस्त्रि
भिर्नरः ९४ सामित्याणिः शुचिर्भूत्वा उपतिष्ठेद्दिने दिने यमं तु हित्वा तं प्रज्ञानारोग्यं ब्रह्मवर्चसं ९५ प्राप्नोति परमं स्थानं ज्योतीरूपं सना

नतं कृणुष्वपाजः तवभ्रमासआशुयापतंत्यनुस्पृशधृषताशोशुचानः तपूंष्यग्नेजुह्वापतंगानसंदितोविसृजविष्वगुल्काः
प्रतिस्पशोविसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअदब्धः योनोदूरेअघशंसोयोअंत्यग्नेमाकिष्टेव्यथिरादधर्षीत् ७७ उदग्नेतिष्ठ
ऊर्ध्वोभवप्रतिविध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ने अवस्थिरातनुहियातुजूनांजामिमजामिंप्रमृणीहिशत्रून् ७८ सतेजानातिसु
मतिंयविष्ठयईवतेब्रह्मणेगातुमैरत् विश्वान्यस्मैसुदिनानिरायोद्युम्नान्यर्योविदुरोअभिद्यौत् ७९ सेदग्नेअस्तुसुभगःसुदानुर्यस्त्वा
नित्येनहविषायउक्थैः पिप्रीषतिस्वआयुषिदुरोणेविश्वेदस्मैसुदिनासासदिष्टिः ८० अर्चामितेसुमतिंघोष्यर्वाक्संतेवावाताजरतामियं
गीः स्वश्वास्त्वासुरथामर्जयेमास्मेक्षत्राणिधारयेरनुद्यून् ८१ उपत्मन्दोषावस्तर्दीदिवांसमनुद्यून् क्रीडंतस्त्वासुमनसःसपेमा
भिद्युम्नातस्थिवांसोजनानां ८२ यस्त्वास्वश्वःसुहिरण्योअग्नउपयातिवसुमतारथेन तस्यत्राताभवसितस्यसखायस्तआतिथ्यमा
नुषग्जुजोषत् ८३ महोरुजामिबंधुतावचोभिस्तन्मापितुर्गोतमादन्वियाय त्वंनोअस्यवचसश्चिकिद्धिहोतर्यविष्ठसुक्रतोदमूनाः ८४ अस्व
प्नजस्तरणयःसुशेवाअतंद्रासोऽवृकाअश्रमिष्ठाः तेपायवःसध्र्यंचोनिषद्याग्नेतवनःपांत्वमूर ८५ येपायवोमामतेयंतेअग्ने
पश्यंतोअंधंदुरितादरक्षन् ररक्षतान्सुकृतोविश्ववेदादिप्संतइद्रिपवोनाहदेभुः ८६ त्वयावयंसधन्यस्त्वोतास्तवप्रणीत्यश्याम
वाजान् उभाशंसासूदयसत्यतातेऽनुष्ठुयाकृणुह्यह्रयाण ८७ रक्षोहणंवाजिनमाजिघर्मिमित्रंप्रथिष्ठमुपयामिशर्म शिशानोअग्निःक्रतुभिःस
मिद्धःसनोदिवासरिषःपातुनक्तं ८८ विज्योतिषाबृहताभात्यग्निराविर्विश्वानिकृणुतेमहित्वा प्रादेवीर्मायाःसहतेदुरेवाःशिशीते

मे॰
ने॰
१६२

श्रृंगरस्तेमेविनिते ८४ ऊतस्त्वानामोद्दिविधंतत्रैस्त्रिग्माधुधारस्तमेहंतवाउ मदेविदस्यप्रकृजंत्तिभामांनररत्नेववारिवायोश्चदेवीः ८९॰ एत
स्तकंजपेद्विप्रोयदस्याद्दसुभिर्हतः श्रग्नीनांहरेत्प्राणान्नरहांस्यापिचनाशयेत् ९१ नवेषुग्रहपक्ष्मकम्सविधिंतन्त्रेगुगोपितं श्रनुष्ट
भस्यमूकस्यत्रिष्टुवंतस्यदेवताः ९२ पुरुषोयोजगद्वीजमृषिर्नारायणस्मृतः स्नात्वायथोक्तविधिनाप्राङ्मुखःशुद्धमानसः ९३ प्र
थमांविन्यसेद्वामेद्वितीयंदक्षिणेकरे तृतीयंवामपादेतुचतुर्थीदक्षिणेन्यसेत् ९४ वामजानौपंचमीचषष्ठीदक्षिणजानुनि सप्त
मींवामकट्यांचचाष्टमींदक्षिणेकटौ ९५ नवमींनाभिदेशेतुदशमींहृदयेन्यसेत् एकादशींकण्ठदेशेद्वादशींवामबाहुके ९६ त्र
योदशींदक्षभुजेमुखदेशेचतुर्दशीं श्रक्ष्णोःपंचदशीचैवषोडशींमूर्ध्निविन्यसेत् ९७ एवंन्यासविधिंकृत्वापश्चात्पूजांसमाचरेत् श्र
ग्नौहृदयेसूर्येस्थण्डिलेप्रतिमासुच ९८ षट्स्वेतेषुहरेःसम्यगर्चनंयोगपनोच्यते श्रात्मायतनंतस्थानस्मात्तस्मदाहरिः ९९ श्र॰
ग्नौक्रियावतांविस्रयोगिनांहृदयेहरिः पंडितानांहरिःसूर्येस्थण्डिलेप्रतिमासुच १०० षट्स्वेतेषुहरेःसम्यगर्चनंयोरपनोच्यते श्रा
योहायतनंतस्थानस्मात्तस्मदाहरिः १ श्रग्नौक्रियावतांविस्रयोगिनांहृदयेहरिः पण्डितानांहरिःसूर्येस्थंडिलेभाविताम्मनो
१०२ प्रतिमास्वल्पबुद्धीनांषट्प्रकाराश्चताःस्मृताः श्रकृत्रिमाकृत्रिमाश्चश्चलाश्चलाचलाः ३ निर्जीवाश्चसजीवाश्चताःसाव
द्याभिलहसे श्रकृत्रिमाचद्विविधाशालग्रामोनिपावनः ४ तदभावेद्वारिकायाश्चक्रंतदपावनं कृत्रिमादशधाप्रोक्ताःश्रेष्ठा
स्ताःस्युःस्वेतः स्याद्रत्नरचितास्त्वायास्वर्णजारूप्यजापिच ताम्रजापित्तलीजाताःस्फाटिकीरक्तशीनजा काष्ठजास्मृत्तिकाजातावित्ररूपेतिवक्रमात्

१०९

162
द=

प्रचलास्तेऽरूपास्तु हरिहायया गया देवताभिः कृता यास्तु मूर्तयस्ता ह्यचलाचलाः ७ जगन्नाथो वैकदेशः पाण्डरंगादयस्तु सजी
वा ब्राह्मणगावो निर्जीवः पिप्पलः स्मृतः ८ मन्त्रन्यासं कपुरा कुर्यात्स्वदेहे देवतासु च गायोऽओंकारतेनैता गः पूजयेद्विष्णुमव्ययं ९
प्राथया वाहयेद्देवमस्वात्तु पुरुषोत्तमं द्वितीययासनं दद्यात्पाद्यं दद्यात्तृतीयया १० अर्घ्यं चतुर्थ्या दातव्यं पंचम्याचमनीयकं षष्ठ्या
स्नानं प्रकुर्वीत सप्तम्या वस्त्रमेव च ११ यज्ञोपवीतमष्टम्या नवम्या चानुलेपनं पुष्पं दशम्या दातव्यं एकादश्या तु धूपकं १२ द्वाद
श्या दीपकं दद्यात्त्रयोदश्या निवेदनं चतुर्दश्या नमस्कारं पंचदश्या प्रदक्षिणं १३ स्नाने वस्त्रे च नैवेद्ये दद्यादाचमनीयकं दक्षिणां च
यथाशक्त्या षोडश्या तु प्रसारयेत् १४ ततः प्रदक्षिणं कृत्वा जपं कुर्वीत समाहितः यथाशक्ति जपित्वा तु सूक्तं तस्मै निवेदयेत् १५ देव
स्य दक्षिणे पार्श्वे कुण्डं स्थंडिलमेव च कारयेत्प्रथमेनैव द्वितीयेन तु प्रोक्षणं १६ तृतीयेनाग्निनादध्याच्चतुर्थेन समिंधनं पंचमेना
ज्यस्रुपणं च स्रुवसमर्पणं तथा षष्ठेनैवाग्निमध्ये तु कल्पयेत्पद्ममासनं चिंतयेद्देवदेवेशं कालानलसमप्रभं १८ ततो गंधं च पु
ष्पं च धूपदीपनिवेदने अनुज्ञाप्य ततः कुर्यात्समिधादि यथाक्रमं १९ समिधस्तावतीः सर्वं ज्जुहूपादवयारिताः ततो हुतेन
तद्भूयाच्चरुणा च ततः पुनः २० एवं हुत्वा ततः पश्चादनुज्ञाप्य यथाक्रमं अग्रे भगवतस्तस्य समीपे स्तोत्रमुच्चरेत् २१ जितं ते पुण्ड
रीकाक्ष नमस्ते विश्वभावन नमस्तेऽस्तु हृषीकेश महापुरुष पूर्वज २२ देवानां दानवानां च सामान्यमधिदैवतं सर्वदा चरणौ
द्वंद्वं व्रजामि शरणं तव २३ एकस्त्वमसि लोकस्य स्रष्टा संहारकस्तथा अध्यक्षश्चानुमन्ता च गुणमायासमावृतः २४ संसार

नं मा

ने॰ नं॰ १५३ 163

सागरंघोरमेनंक्लेशभाजनं त्वामेवशरणंप्राप्यनिस्तरंतिमनीषिणः २५ ननेरूपंनिराकारोनायुधानिनचास्पदं तथापिपुरुषा
कारोभक्तानांत्वंप्रकाशसे २६ नैवकिंचित्परोक्षंतेनप्रत्यक्षोसिकस्यचित् नैवकिंचिदसाध्यंतेनचसाध्योसिकस्यचित् २७ कार्या
णांकारणंपूर्वंवचसांवाच्यमुत्तमं योगिनांपरमांसिद्धिःपरमंतेपदंविदुः २८ अहंभीतोस्मिदेवेशसंसारेस्मिन्महाभये त्राहिमांपुंड
रीकाक्षनजानेपरमंपदं २९ कालेष्वपिचसर्वेषुदिक्षुसर्वासुचाच्युत शरीरेचगतश्चासिवर्ततेमेमहद्भयं ३०· त्वत्पादकमलादन्य
न्मेजन्मांतरेष्वपि विज्ञानंयदिदंप्राप्यंयदिदंज्ञानमर्जितं ३१ जन्मान्तरेपिमेदेवमाभूदस्यपरिक्षयः दुर्गतावपिजातस्यत्वद्गु
णोमेमनोरथः ३२ यदिनाशंनविंदेतातावतास्मिकृतीसदा कामयेविष्णुपादौतुसर्वजन्मसुकेवलं ३३ पुरुषस्यहरेःसूक्तं
स्वर्ग्यंधन्यंयशस्करं आत्मज्ञानमिदंपुण्यंयोगज्ञानमिदंपरं ३४ एवंस्तुत्वाहमावाह्यततःपश्चाद्विसर्जयेत् अनेनैवननिःपापो
जायतेमनुजोयदा ३५ श्रावणत्वानापारदेनंतप्रयोगानारभेत्ततः शुक्लपक्षेशुभेवारेसुनक्षत्रेसुगोचरे ३६ दंपत्योरुपवासःस्या
देकादश्यांहरालये द्वादश्यांपुत्रकामाकांयचरुंकुर्वीतवैष्णवं ३७ ऋग्भिःषोडशभिःसम्यगर्चयित्वाजनार्दनं चरुंपुरुषसूक्ते
नप्राशयेत्पुत्रकाम्यया ३८ प्राप्नुयाद्वैष्णवंपुत्रमचिरान्सत्तमं द्वादशद्वादशीःसम्यक्कृपयस्मातिर्वपेच्चरुं ३९ योजुहोतिस
हस्रंसयातिविष्णोःपरंपदं मार्गशीर्षादिमासेषुक्रमात्स्यात्पाश्चकेशवः ४०· नारायणोमाधवश्चगोविंदोविष्णुरेवच हृषसूद मधु
नस्त्रिविक्रमोवामनस्तथा ४१ श्रीधरश्चहृषीकेशःपद्मनाभोदमोदरः हजयित्वाजपेत्सूक्तंप्रातमसाभिपिकंततः ४२

होमं च शतं कुर्यात्सर्वान्कामानवाप्नुयात् अपुत्रो लभते पुत्रान्वा याचकन्यां लभेत् ४३ तस्माद्यथा ह्यपुत्रः स्यात्तमुपायं ब्रवीम्यहं संमि
थोक्ष्यमहन्नस्य प्रयच्छेत्तु कृत्याद्धुते ४४ अन्नपिण्डं च संहुतमपातिक्षेतु ताशने पुनर्द्विलक्षं जपित्वा हुतहोमं समाचरेत् ४५ अष्टो
त्तरशतं कुर्यात्स्वयं स्वेद्वा यतः शुचिः संपातात्संस्थापयित्वा तन्नार्थ्यः प्राशणीयच ४६ दद्यात्स्वामिपतिं विप्रं नमस्कृत्य प्रभक्षयेत्
तर्पयेत्तु द्विजान्सम्यक् कुलश्राशीसंविशेत्तत्क्षणं ४७ पतं समभ्रवत्नेनाव पंगगर्भिणी भवेत् अरण्ये निवसेन्नित्यं त्रिकाले स्नानमाचरेत्
जपेदष्टोत्तरशतं सूक्तमेतत्त्रिकालकं मासमेकं फलाहारो लासमाद्भिस्तु तर्पयेत् ४९ आदित्यमुपतिष्ठेत मूलेनानेन नित्यशः आज्यं
हुत्वा दशशतं त्रिभिर्वर्षैर्जपेद्दिने ५० तत्कृतस्नानतावुक्तो वशावर्णपनस्यभाक् साक्षात्पश्यति तं देवं नारायणमनामयं ५१ अथ
ध्ये वक्ष्यस्याभ्यो जीवन्मुक्तस्तु साधने यश्च स्वयमेतिरन्तोन्यायहृतः शुचिव्रतः ५२ अहिंसा ब्रह्मचर्यं निद्रः शुद्धो भूत्वाववाग्यतः संप्रहृष्टमेषु
लोकेषु योगं युंजीत योगवित् ५३ कृत्वासनं समे देशे निर्वाते शब्दवर्जिते सव्यं पादं दक्षिणस्य जानु विश्लेषयेत्ततः ५४ संहृत्य दक्षि
णं पादं सव्यजानुनि यच्छति बद्धांजलिकरः स्वस्थो योगसंमीलनेक्षणः ५५ ओमित्युक्त्वा स्वहृदये चिन्तयेदविशंकितः तत्रात्माने
समादध्यादिन्द्रियाणि मनस्तथा ५६ नाविष्टुध्येत् किंचात्मन्यपश्येद्बहिरण्यान्तव ततो नमर्थ्यैनेष्यतो हृदयाद्वृद्धमेवतत् ५७ समाने
यत्र चास्यं च नासिकां नयते भ्रुवौ भ्रुवोर्मध्ये परस्थानं तत्रेनद्धारयन्स्थितो ५८ ललाटदेशे धार्यार्थं मूर्द्धानं गमनेन ततः उच्छ्वसेद्य
थाकालं नाभिनश्चोच्छ्वसेत्पुनः ५९ एतत्परं स्थानमक्षं ब्रह्मणः परमात्मनः एवं मुक्तो महात्मा नमात्मानं प्रतिपद्यते ६० यद्ये

४८

मे॰
तं॰
१६४

164

वेत्सकृतीशुद्धोयदिचापापकृत्तमः उपलभ्यपरंब्रह्मगतिंज्ञात्वाभवेच्छुचिः ८१ सर्वपापानुवद्धस्यहृद्यतनप्रयतोजपेत् अपिजि
त्वासमभादेवस्तगच्छेत्परमांगतिं ८२ धारणात्तस्यपठ्यवकार्याद्धर्मेणानेननित्यशः आदित्यश्चोचन्द्रमासिहृत्वायेषुधारयेत् ८३ पर्व॰
नाग्रेसमुद्देवायत्रवापिमनोरमे नभ्यवषिषयान्प्राप्यथमयीतकथंचन ८४ वह्नत्रडःस्वंजानीयात्तत्रधंसेधारणात्मके धार्म्मिका
नांकुलेशुद्धेयोगभ्रष्टोभिजायते ८५ मूर्द्धिनुस्तनस्त्रविदेहजपस्यप्रभावतः तदामूर्द्धपरंज्योतिर्नेत्रत्रपथमुन्नयत् ८६ योगीयो
गेश्वरंप्राप्यनिर्द्वंद्वंपरमात्परं सर्वत्रैवात्मनात्मानंपश्येद्धरिपरायणः ८७ जपेच्चैवस्वरास्वरास्वातःपवित्रमिदमुत्तमं अपिपातकसं
युक्तःकालेनसुकृतीभवेत् ८८ तपःपरायणोनित्यंसत्यवागनसूयकः जपन्नेतामृचंविप्रःकालेनसुकृतीभवेत् ८९ येनयेनच
कामेनजपन्निमामृचंसदा समकामःसमृद्धस्तुप्रद्यानस्यकुर्वतः ९०॰ होमेवाप्यथवाजप्यमुपहारमुत्तमं कुरुतेयेनकामे
ननत्सिद्धिमभिचारयेत् ९१ ज्ञानगम्यंपरंसूक्ष्मंप्राप्यंसर्वमवस्थितं वाक्यमत्यन्तयत्नेनब्रह्माप्येतिसनातनं सहस्रशीर्षामुक्तो
त्तसर्वकामफलप्रदं ९२ वेदगर्भशरीरेणसवैनारायणःस्मृतः ब्रह्मेन्द्रैरुद्रपर्जन्याःसक्रेस्मिलव्यवस्थिताः ९३ प्रत्रस्यप्रेतपद॰
प्रत्यंजगत्स्थावरजंगमे अनासादयमानोपिभक्तिंनपरिहापयेत् ९४ भक्तानुकंपीभगवान्सूयतेपुरुषोत्तमः सुजाप्यैतत्॰
मदेवस्यकन्यास्वयमुपार्जितान् ९५ आरण्यकविधानेननिर्वपेत्सुस्पहेचरुं नारायणायस्वाहेतिमन्त्रान्तेनजुहुयाद्धविः ९६ आ
सहस्रानत्रवक्तादिंवहोत्रददातिसः यद्वाचरुसंस्तेनन्त्रैनैकेननिर्वपेत् ९७ यावन्तोवाविशक्त्यातेनावन्तोशममापयेत् स

हस्तस्थेप्सितानांचकामानांलभतेफलं ७८ पुरुषाग्र्यःसमायुक्तोसिंहोवाविचरेन्महीं सूक्तानिकोटिशःसन्निपरमेतन्मह्यप्रियं ७९
ध्येयःसदासवितृमण्डलमध्यवर्तीनारायणःसरसिजासनसन्निविष्टः केयूरवान्मकरकुण्डलवान्किरीटीहारीहिरण्मयवपुर्धृत
शंखचक्रः ८० एतन्नयःपठतिकेवलमेवसूक्तंनारायणस्यचरणावभिवंद्यवद्यौ पादेचाप्यपरमेणसनातनस्यस्थानंजरामरणव
र्जितमेतिविष्णोः ८१ हविषाग्नौजलेपुष्पैर्ध्यानेनहृदयेहरिं जयन्तिसूरयोनित्यंजाप्येनरविमण्डले ८२ बिल्वपत्रंशमीपत्रं
पत्रंभृंगारकस्यच मालतीकुशपत्रंचसद्यस्तुष्टिःकरंहरेत् ८३ यत्नोपपद्यतेकिंचिद्ध्यायन्मनसैवतत् संपद्यतेप्रसादात्तुदेव
देवस्यचक्रिणः ८४ पत्रैःपुष्पैःफलैस्तोयैरक्रीतलभ्यैःसदैवसह भक्त्यैकलभ्येपुरुषेपुराणेमुक्त्यैकिमर्थंक्रियतेन
यत्नः ८५ इत्येवमुक्तःपुरुषस्यविष्णोरष्टाविधिदेवमुदाम्मुनीन्द्रः मत्स्यैकमार्गपतिवायनायपरंतुकष्टनचकानार्थं ८६ या
ओषधीःसोमराज्ञीःप्रविष्टाःपृथिवीमनु तासांत्वोसृजमायप्राणोजीवानवेस्तवा ८७ प्रवपतन्तीरवदन्दिवओषधयःपरि
यंजीवमश्नवामहैनसरिष्यातिपूरुषः ८८ याश्चेदमुपशृण्वन्तियाश्चदूरंपरागताः इहसंगत्यताःसर्वाअस्मैसंदत्तभेषजं ८९
यावोरिष्टप्रक्रेवनितायस्मैचाहंखनामिव द्विपच्चतुःपदस्माकंसर्वमस्त्वनातुरं ९० ओषधयःसंवदन्तेसोमेनसहराज्ञा यस्मै
करोतिब्राह्मणस्तंराजन्पारयामसि ९१ पंचवर्गःसंजपेन्नित्यंब्राह्मणोनवनीयशः वैद्यसमस्तनदुस्तःस्यादन्यःस्वस्ययंनमवेत्
दृष्टाशारदिवेरुद्रमोषधीश्चजपेत्तथा तस्मान्मयानजायन्तेतथाजीर्णानिपंचच ९३ क्रियान्तरंसरात्रेणसमंकृत्वासमाहितः

मे॰
तं॰
१६५

प्रपठेत्प्रोषधीर्विभुः सूक्तमेतज्जपन्सदा १४ वृष्टिर्हृद्देशादिदृष्टायध्वमितिज्ञापयचनाः स्वदेशेत्रैवसम्यञ्चेष्टाविंदतेहिवृष्टोषधीः १५
बृहस्पतेप्रतिमद्रियोग्रहीषुमहिमातिक्रान्तमज्ञनेषु यदीदयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रं १६ वृष्टिकामोयता
हारःप्रपठेत्तद्बृहस्पतिं पायसेनोपहारेण होमेनचसमन्वितः १७ पश्चादिमास्त्वंविप्रोवृष्टिकामःप्रयोजयेत् पर्जन्यंचनम
स्कृत्वावृष्टिंविंदतिशोभनां १८ कलौयस्मिस्तरत्नार्थेऽत्रचयत्नाःक्वचित्क्वचित् विप्रेविप्रेदेशादेशेस्यासंयत्न्यांनचालितो १९ पत
त्तत्वमिदंप्रोक्तंसर्वतन्त्रेषुगोपितं अतःपरंदेविदेवाःकिंवक्ष्यतेतदुच्यतां २० इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतन्त्रेशिवप्र
णीतेकलिसंस्थितंसविधिमन्त्रकथनंप्रकाशेकादशः श्रीविष्णुरुवाच देवदेवमहादेवभक्तानुग्रहकारकः कालस्त्वमसिलो
कानांमहामायात्वियंपरा १ आवयोःकेतदिष्टिकरामन्त्राःसूक्तानितद्वद येनभुक्तिश्चमुक्तिश्चलोकेशानेवचनैवच २ श्रीशिवउवाच
विष्णोगोप्यंत्वयापृष्टंनवाच्यंनात्रीकेहिजे तन्त्रेचतामसंरूपंत्वयापृष्टंतुसात्विकं ३ भोगमोक्षैकनिलयंचतुर्वेदोत्तमोत्तमं मन्त्र
स्तोत्रेश्वरंतन्नोजानीहिशतरुद्रियं ४ छन्दोस्यानुष्टुभादीनिप्रचोराम्प्रसुनिर्मितः देवतास्यभवेद्रुद्रआदित्यःपरपूरुषः ५ याते
रुद्रशिवलाप्रोक्तात्वस्मिन्महेतिमलकं सहस्राणिललाटेवसूबोमध्येतुहंसस्रक् ६ यातेरुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी तया
नस्तन्वाशन्तमयागिरिशंताभिचाकशीः ७ अस्मिन्महत्यर्णवेन्तरिक्षेभवाअधि तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ८ सहस्राणि
सहस्रशोयेरुद्राअधिभूम्यां तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ९ हंसःशुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत्

165

नखहृदयस्तनसन्धौमस्तकन्नागोजान्वङ्गजाग्रदिजाङ्गनंतृहन् ९ अयंवक्त्रंनेत्रयोश्च नमःश्रुत्याचकर्णयोः मानस्तोकेनासिकायामव
तम्प्सुमुखेन्यसेत् ११ नमःश्रुत्यायचपथ्यायच मानस्तोकेतनयेमानआयुषिमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः वीरान्मानोरुद्रभामितो
वधीर्हविष्मन्तोनमसाविधेमते १२ अवतत्यधनुष्ट्वंसहस्राक्षशतेषुधी निशीर्यशल्यानांमुखाशिवोनःसुमनाभव १३ नील
ग्रीवाहृदयंन्यसेत्कमात्कण्ठेपकण्ठयोः नमस्तेअस्त्वायुधायादेहेहृदयेबाह्वोःप्रकोष्ठयोः १४ नीलग्रीवाःशितिकण्ठाःशर्वाअधःक्षमाचराः
तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि १५ नीलग्रीवाःशितिकण्ठादिवंरुद्राउपश्रिताः तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि १६
नमस्तेअस्त्वायुधायानाततायधृष्णवे उभाभ्यामुततेनमोबाहुभ्यांतवधन्वने १७ यातेहेतिर्मीढुष्टमहस्तेबभूवतेधनुः तयास्मान्विश्व
तस्त्वमयक्ष्मयापरिभुज १८ जेतीर्थानिप्रचरन्तिसृकावन्तोनिषङ्गिणः तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि १९ इमाश्चतत्करयो
रगुल्फादिष्वविन्यसेत् सद्योजातादिकाःपंचहृदयेतन्यसेदिमां २० नमोवःकिरिकेभ्योदेवानांहृदयेभ्योनमोवःकिरिकेभ्योनमोवि
विक्षत्केभ्योनमश्चानिर्हतेभ्यः २१ नमआमीवत्केभ्यःनमोगणेभ्योपृष्ठेथनमोहिरण्यवाहवे पार्श्वयोन्यसेत्कुक्षौनमस्तुह्ह्रेभ्यश्चपि २२
नमोगणेभ्योगणपतिभ्यश्चवोनमः नमोहिरण्यवाहवेसेनान्येदिशांचपतयेनमः २३ नमस्तक्षभ्योरथकारेभ्यश्चवोनवः विज्यंधनुस्त
जठरेनाभौहिरण्यगर्भकं २४ मीढुष्टमेतिकट्यांचयेभूतानांतुगह्वके विज्यंधनुःकपर्दिनोविशल्योबाणवांउत २५ अनेसन्नस्यषवआम
रस्यनिषंगथिः हिरण्यगर्भःसमवर्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरेकआसीत् २६ सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवायहविषाविधेम

मे॰
नं॰
१६६

166

मीढुष्टमशिवतमशिवोनःसुमनाभव २७ परमेवृक्षआयुधंनिधायकृत्तिंवसानआचरपिनाकंबिभ्रदागहि येभूतानामधिपतयोविशिखासः
कपर्दिनः २८ तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि जातवेदादिकाःपंचशिरोमुक्ताप्रधानके २९ मानोमहान्तमुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुतमानोउ
सेत् सशिराजातवेदाःअक्षरंब्रह्मसंमितं ३० वेदानाथंशिरस्तनमे जातवेदस्याग्निः नामथिवर्णांतपसान्वलंतीवैरोचनीकर्मफलेषुजु
ष्टे ३१ दुर्गांदेवींशरणमहंप्रपद्येसुतरसितरसेनमः अग्नेत्वंपारयानव्योअस्मान्स्वस्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वी भ
वातोकायतनयायशंयोः विश्वानिनोदुर्गहा ३३ जातवेदसिंधुंननावादुरितानिपर्षि अग्नेअत्रिवन्नमसागृणानोस्माकंबोध्यविताल
नूनां ३४ पृतनाजितंसहमानमुग्रमग्निंहुवेमपरमात्सधस्थात् सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वाक्षामद्देवोअतिदुरितात्यग्निः ३५ मा
नोमहान्तमुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुतमानउक्षितं मानोवधीःपितरंमोतमातरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ३६ नमस्तेरुद्रमन्यवउतोतइ
षवेनमः बाहुभ्यामुततेनमः यातइषुःशिवतमाशिवंबभूवतेधनुः शिवाशरव्यायातवतयानोरुद्रमृडय ३७ येपथांपथिरक्षयऐलबृदा
यव्युधः सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ४० द्रापेअन्धसस्पतेदरिद्रनीललोहित एषांपुरुषाणामेषांपशूनांमाभेर्मारोमोएषांकिंचनाममत्
विश्वंभूतंभुवनंचित्रंबहुधाजातंजायमानंचयत् सर्वोह्येषरुद्रस्तस्मैरुद्रायनमोअस्तु ४१ येपथांपथिरक्षयऐलबृदाआयुर्युधः तेषांस
हस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ४० अध्यवोचदधिवक्ताप्रथमोदैव्योभिषक् अहींश्चसर्वाञ्जंभयन्सर्वाश्चयातुधान्यः ४१ उपवर्मे
वमोविलीनमोअस्तुनीलग्रीवः तृतीयनेत्रेविनयस्यचास्मेपुरुषचयचनः ॥ ४२ ॥ नमोबिल्मिनेचकवचिनेच ॥

८

नमोस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे अथोयेअस्यसत्वानोहंतेभ्योकरंनमः ४३ प्रमुञ्चधन्वनस्त्वमुभयोरार्त्न्योर्ज्यां याश्चतेह
स्तइषवःपरातामगवोवप ४४ एवंषडीशादेशानांन्यासःप्रथमईरितः एतस्यान्तरितंवयनःप्रकुर्यादनयाऋचा ४५ यएतावन्तश्च
भूयांसश्चदिशोरुद्रावितस्थिरे तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ४६ अयंतुसर्वमन्त्राणांपठनेनाधिकारकृत् अस्तातेरा
त्रिशोधस्यपातकंचविनश्यति ४७ तारेणनमोभगवतेरुद्रायेतिदशाक्षरः मन्त्रश्चोक्तोनेनकुर्यान्न्यासानन्तेनतुनमस्कृतिं ४८ पश्चा
दस्यैवमंत्रस्यवर्णन्यासमाचरेत् मस्तकेनासिकावक्त्रेचमुखेकण्ठेतथाहृदि ४९ दक्षहस्तेवामहस्तेनाभौपादद्वयेतथा सर्वमंत्रा
धिकारीस्यान्न्यासेचास्मिन्द्वितीयके ५० पादोरुहृन्मुखेमूर्द्धि सद्योजातादिकादिचः न्यसेद्यासान्ततीयेस्मिन्नुद्योवंतेजःसमाविशेत् ५१
हंसःसोहमितिध्यायाद्भावयेच्चतथाधिया ततोदिक्षुचदिक्पालान्न्यसेन्मंत्रेणविन्यसेत् ५२ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रंहवेहवेसुहवं
शूरमिन्द्रं ह्वयेनुशक्रंपुरुहूतमिन्द्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विन्द्रः ५३ त्वन्नोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोअवयासिसीष्ठाः यजिष्ठो
वह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषांसिप्रमुमुग्ध्यस्मत् ५४ सुगन्नःपंथामभयंकृणोतुयस्मिन्नक्षत्रेयमएतिराजा तस्मिन्नेनमभ्य
षिंचतदेवास्तदस्यचित्रंहविषायजाम ५५ अस्त्वेतमयजमानमिहस्तेभ्योन्तस्करस्यान्वेषि अन्यमस्मदिच्छसातइत्यानमोदेविनि
ऋतेतुभ्यमस्तु ५६ तत्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः अहेडमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषी ५०
श्चानोनिसुप्तिःप्रातभिरक्षरंथंमहास्थिनीभिरुपयाहियज्ञं वायोऽस्मिन्हविषीमादयस्वयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५७ त्वयंसो

मे॰
नं॰
१६७

167

मन्त्रेनेनवमनन्तनष्टविभ्रन्तः प्रजावन्तोऽश्रशीमहि तमीशानं जगतस्तस्थुषस्पतिं धियंजिन्वमवसे हूमहे वयं ७९ सुवाणोयथावेदसामस
हृये रत्निनायाप्रुरदथः स्वस्तये अस्मे रुशामे महनापर्हनामोहूत्वहस्पेनरहनोमजोषाः ८० यः शश्वसनेनस्तवतथीपिवेज्ञरंदस्पेष्टश्रस्मा
कथंश्रयंतदेवाः अनेनतनमस्कुर्यादेवेवाथोपरातले ८१ यतमत्रेणकुर्यायपवेसपापवर्जितः सोनाष्टथिविनोभवान्तत्त्वराविवे
शानीः यच्छानः शर्म्मसप्रथाः ८२ न्यासवन्तं समीक्ष्यन्नेप्रेतचौराद्युपद्रवाः दीप्यमानेनशक्तास्तेपलायन्तेविदूरतः ८३ मनोज्योतिर्ज्जुषे
हत्येष्रवोथग्निस्तथोदरे मूर्द्धानं हृदयेन्यस्य मवे मर्म्माणितेतथा ८४ मानोज्योतिर्ज्जुषतामाज्यंविछिन्नंयज्ञंसमिमंदधातु याइष्टाउष
सोनिम्लुचश्चनाः संदधामि हविषा घृतेन ८५ अबोध्यग्निःसमिधजनानां प्रतिधेनुमिवायतीमुषासं यह्वाइवप्रवयामुज्जिहाना
प्रभानवः सिस्रतेनाकमच्छ ८६ मूर्द्धानंदिवोअरतिंपृथिव्या वैश्वानरमृतजयातमग्निं कविंसम्राजमतिथिंजनानामासन्नापात्रं
जनयंतदेवाः ८७ मर्म्माणितेवर्म्मणाच्छादयामि सोमस्त्वाराजामृतेनाभिवस्तां उरोर्वरीयोवरिवस्तेअस्तु जयन्तंत्वामनुमदंतु दे॰
वाः ८८ जातवेदास्तच्छिरसिन्यासः प्रोक्तस्मृतर्थकः आत्मरक्षाप्रकर्तव्यानेनमन्त्राभीतितः ८९ जातदायदिवापावको
सिवैश्वानरोपरिवावैहूतोसि सप्रजाभ्योयजमानायलोकंऊर्जंपुष्टिंभवदन्यावहत्व ९० हृदयेशिवसंकल्पः शिरः पुरुषसू
क्तके शिखाभ्यसंभूतइतिवर्म्मोप्रतिरथंमतं ९१ अद्भ्यःसंभृतःपृथिव्यैरसाच्चविश्वकर्म्मणः समवर्त्तताधि नस्तुहष
सूक्तस्याविश्वमाथ्यंजातमग्रे ९२ वेदाहमेतंपुरुषंमहान्तमादित्यवर्णंतमसस्तुपारे ॥ ॥

सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरो नामानि कृत्वाभिवदन्यदास्ते ७३ धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः तमेव विद्वान
मृत इह भवति नान्यः पंथा विद्यतेयनाय ७४ प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तरजायमानो बहुधा विजायते तस्य धीराः परिजानंति योनिं
मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः ७५ यो देवेभ्य आतपति यो देवानां पुरोहितः पूर्वो यो देवेभ्यो जातो नमो रुचाय ब्राह्मये रुचं ब्राह्मं
जनयन्तो देवा अग्रे तदब्रुवन् ७६ यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्तस्य देवा असन्वशे श्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यावहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्वि
नौ व्यात्तं ७७ इष्णन्निषाणामुं म इषाण सर्वलोकं म इषाण प्रातरद्रियमसंस्मादथ्यं पंचाराउच्यते ७८ मासस्तु पंचमः प्रोक्तो यं सर्वा
भिष्टसाधकः त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्वं शर्द्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे ७९ त्वं वातैररुणैर्यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना
देवा देवेभ्य अध्वर्यथं प्रथमा द्वितीयेभ्य अध्वर्यथं द्वितीयास्तृतीयेभ्य अध्वर्यथं ८० तृतीयाश्चतुर्थेभ्य अध्वर्यथं चतुर्थाः पंचमेभ्य अध्वर्यथं पंचमाः
षष्ठेभ्य अध्वर्यथं सप्तमा अष्टमेभ्य अध्वर्यथं ८१ अष्टमाः नवमेभ्य अध्वर्यथं नवमा दशमेभ्य अध्वर्यथं दशमा एकादशेभ्य अध्वर्यथं एकादशा
द्वादशेभ्य अध्वर्यथं ८२ द्वादशास्त्रयोदशेभ्य अध्वर्यथं त्रयोदशाश्चतुर्दशेभ्य अध्वर्यथं चतुर्दशाः पंचदशेभ्य अध्वर्यथं पंचदशाः षोडशेभ्य अ
ध्वर्यथं षोडशाः सप्तदशेभ्य अध्वर्यथं ८३ सप्तदशाः अष्टादशेभ्य अध्वर्यथं अष्टादशा एकोनविंशेभ्य अध्वर्यथं एकोनविंशा विंशेभ्य अ
ध्वर्यथं विंशाः एकविंशेभ्य अध्वर्यथं ८४ एकविंशा द्वाविंशेभ्य अध्वर्यथं द्वाविंशाः त्रयोविंशेभ्य अध्वर्यथं त्रयोविंशाः च
तुर्विंशेभ्य अध्वर्यथं चतुर्विंशाः पंचविंशेभ्य अध्वर्यथं ८५ पंचविंशाः षड्विंशेभ्य अध्वर्यथं षड्विंशाः सप्तविंशेभ्य अ

मे॰
नं॰
१६८

1696

यधं सप्तविंशं शाः अष्टाविंशं शोभुश्रयधं अष्टाविंशं शाः एकोनत्रिंशं शोभुश्रयधं ८६ एकोनत्रिंशं शाः त्रिंशं शोभुश्रयधं त्रिंशं शाः एकत्रि
ंशं शोभुश्रयधं एकत्रिंशं शाः द्वात्रिंशं शोभुश्रयधं द्वात्रिंशं शाः त्रयस्त्रिंशं शोभुश्रयधं ८७ त्रयस्त्रिंशं शाः चतुस्त्रिंशं शोभुश्रयधं देवास्त्रिरे
कादशास्त्रिस्त्रयस्त्रिंशं उत्तरे भवत उत्तरे वर्त्मानः उत्तरस्मत्वा नः यत्कामस्ते जुहोमि तन्नो समृद्ध्यतां वयं स्याम पतयो रयीणां भुर्भुवः
स्वाहा ८८ पंचांगन्यासमेवं तत्कृत्वा ग्गेनमेच्छिवे जपं निवेद्य रुद्रायोपतिष्ठेत्ततः पुनः ८९ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जा
तः पतिरेक आसीत् सदाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ९० यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इन्द्राजा जगतो बभूव य
ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ९१ ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्वि सीमतः सुरुचो वेन आवः स बुध्न्या उपमा अस्य वि
ष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ९२ मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम् पिपृतान्नो भरीमभिः उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्रा
ते मनुतं विष्ठितं जगत् ९३ स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयो अपसेध शत्रून् अग्ने यो हव्या दाये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम यातेअग्नेयज्ञियातनूः तयेह्यारोहात्मात्मानं अच्छा वसूनि कृण्वन्नस्मे नर्या पुरूणि
यज्ञो भूत्वा यज्ञमासीद स्वां योनिं जातवेदो भुव आजायमानः सक्षय एहि यथा वः स्वाहाग्नये दाशेम परीळाभिर्घृतवद्भिश्च हव्यैः ९६ ते
भिर्नो अग्ने अमितैर्महोभिः शतं पूर्भिरायसीभिर्नि पाहि इमं यमं प्रस्तरमा हि सीदाङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः ९७ आ त्वा मन्त्राः कवि
शस्ता वहन्त्वेना राजन् हविषा मादयस्व इत्युपस्थाय यथेष्टं देवपार्श्वे समाचरेत् ९८ मन्त्रिणो निष्ठतत्त्वतावित्स्वलिष्ठतयारयोः हस्तयो

९४
९५

स्तिष्ठतु हरिर्बाहो स्तिष्ठतु देवयः ९ तिष्ठत्वग्निस्तु जठरे शिवस्तिष्ठतु मे हृदि तिष्ठंतु वसवः कण्ठे वक्त्रे चापि सरस्वती १० तिष्ठ
न्त्वारो नासिकयोश्चन्द्रादित्यौ च नेत्रयोः कर्णयोरश्विनौ चापि रुद्रास्तिष्ठतु भालके १ तिष्ठंतु मूर्ध्नि चादित्या महादेवः शिरोगतः शिखा
यां वासुदेवश्च पिनाकी चापि पृष्ठके २ पुरस्तिष्ठतु शूली च पार्श्वयोः शिवशंकरौ सर्वतश्चापि वायुश्च सर्वतश्च ततो नहिः ३ अग्निज्वाला
मालिकाश्च तिष्ठंतु वज्रशोभम सर्वांगेषु सर्वेच ममतिष्ठंतु देवताः ४ वंदेतु मामिति प्रोक्त्वा पंचमनसा कुर्वेत् अग्निर्मे वाचि
श्रितः वाग्हृदये ५ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि वायुर्मे प्राणे श्रितः प्राणो हृदये ६ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्म
णि सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः चक्षुर्हृदये ७ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि चंद्रमा मे मनसि श्रितः मनो हृदये ८ हृदयंम
यि अहममृते अमृतंब्रह्मणि दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः श्रोत्रं हृदये ९ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि आपो मे रेतसि श्रि-
ताः रेतो हृदये १० हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि पृथिवी मे शरीरे श्रिता शरीरं हृदये ११ हृदयंमयि अहममृते अमृतं
ब्रह्मणि ओषधिवनस्पतयो मे लोमसु श्रिता लोमानि हृदये १२ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि पर्जन्यो मे मूर्ध्नि श्रितः मू-
र्द्धा हृदये १३ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि इंद्रो मे बले श्रितः बलं हृदये १४ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि ईशा-
नो मे मन्यौ श्रितः मन्युर्हृदये १५ हृदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि आत्मा मे आत्मनि श्रितः आत्मा हृदये १६ हृदयंमयि अहममृ
ते अमृतंब्रह्मणि पुनर्म आत्मा पुनरायुरागात् पुनः प्राणः पुनराकूतमागात् १७ वैश्वानरो रश्मिभिर्वावृधानः अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गो

मे॰
नं॰
२६९
169

पाः न्यासात्वेवं विधानध्यायेदात्मानमीश्वरं १८ पार्थिवोक्तप्रकारेण लिंगं सृष्ट्वा ततः स्मरेत् आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवासुरादिभिः १९
आराधयामि भक्त्या त्वां मां गृहाण महेश्वर आत्मवर्त्मं हरयः सचेतसश्चैते रश्मिः सहकेतुमद्भिः २० वाताजलैर्दैलवह्निमानोजवैराया हि शी
र्षमम महत्वाय सहौं नमः एवं तेरुद्रभागस्तं जयस्तेनावसेन पटोमूजवतोतीत्य वर्त्मनदथन्वापिनाकहस्तः कृत्तिवासाः २१ चत्वारि
शृंगा त्रयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति महो देवो मर्त्यां आविवेश प्रसन्नो भव देवेश सर्वरक्षो भ
वशंकर २२ शान्तो भव त्वं चात्र त्वं मम चाभिमुखो भव स्वामिन्सर्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानकं २३ तावत्त्वं प्रीतिभावेन लिंगेऽस्मिन्स
न्निधो भव अभिषेकं ततः कुर्याद्रत्नैः पंचभिः क्रमात् २४ पश्चाद्गुह्योदकेनाथ ततः पूजनमाचरेत् रौद्रीधारां ततः कुर्यान्मोक्षमन्ते त
ह्वियान्ते २५ नमस्ते रुद्राग्रे विसृज्य ध्यायहृदयेनच आवर्तनमिति प्रोक्तं गंगास्नानफलप्रदं २६ आवर्तनाभिषेकं तु यः कुर्यात्प्रत्य-
हं नरः तस्यैव दिनजं पापं देवजेनाशमाप्नुयात् २७ संध्यावंदनतस्तीर्णं तत्त्वेत्या गजन्मजं हरेत् एकः पादोन स्तेसप्त ऋतुवाकुः परस्य च २८
एवं भवाय नमस्ते स्मरन्या विघ्नुलप्येककं इयं रुद्री समाख्याता रौद्रपापनिकृन्तनी २९ अनया प्रत्यहं यस्तु कुर्याल्लिंगाभिषेचनं ज
न्मजन्मकृतं पापं वर्षैर्वर्षैः प्रणश्यति ३० सप्तजन्मकृते पापे नष्टे लक्ष्मीर्विवर्द्धते वंशश्चास्थिरतामेति यशो जाति दिगंतरं स्नते वा
स्य यथारूपं तथा तोये प्रणश्यते ३१ रुद्रीरेकादशभिरायरुद्रः प्रकीर्तितः अनेन स्मिंकैये ल्लिंगे तेन न पश्यन्ति भास्करं ३२ एकादशा
भिरेतैस्तु महारुद्रः प्रकीर्तितः निर्हनानां द्विजानां च महापातकनाशनः ३३ अनेन विहितो होमः सोमयागफलप्रदः अनाधिका

रीदीक्षायां कलौ पतत्यतयं मतः ३४ एकादशमहारुद्रैरतिरुद्रः प्रकीर्तितः अतिपापहरा वा स्याद्दशान्यायने वनिःकृतिः ३५ दिग्वास
वा नं स्वामिद्रोहो न्यायेन दारुणं कृतं ब्रह्मतावमार्थ्ये प्रारण्यायतननाशने ३६ अतिपापानि यं चेतिराष्ट्रे समेत पयस्य वा अकर्मणि हरा प्रव्य
मतिरुद्रो विनाशयेत् ३७ शाखायां यस्य तु यथा स्वाध्यायौ पतितावुभौ पठनीयौ तथा तेन शाखावादारुणं न कारयेत् ३८ न रुद्रो यस्य शा खा
यां ते त्रिरीयं पठेत्स्व तु शाखान्तु यजमानस्य ब्रह्मणः द्वारतः कृते ३९ अथवा तैत्तिरीयास्यो ब्राह्मणः शाखाप्रसज्यते शाखामिश्रं कृतं क
र्मयजमानं विनाशयेत् ४० धनं लोभात्परार्थे यो विप्रो मामभिषिंचति स तु चाण्डालवत् ज्ञेयो निर्हेतुः सप्तजन्मसु ४१ कुटुम्बिनात्मय
त्नेन धनार्थे सम्मप्रजने कृतं चेन्न प्रदानाभ्यां तत्र रुद्रांशो स्यान्निःकृतिः ४२ काकोच्छिष्टस्य भोक्ता स्यात् बिवस्त्वाशीत्कुक्कुरः महद्दौ देवा
न भोक्ता मूत्रवेक्रो विप्रविन्नभुक् ४३ वाणी च वाणीशानिर्मासं स्यन्त यथावैनायकं द्विजाः प्रसादं न चरेत्क्वापि स्वर्ये दानाद्ये कदाचित् ४४ न
साकृतं तव विधिना येर्वितं तेन्य जन्मनि भवामत्स्यकास्तेन तु सर्वं कुर्वीत यत्नतु यमात् ४५ रुद्रो न यस्य शाखायां पतिशिष्टो विनं सत पठेद्रुद्रं तैत्ति खा
रीयं तु न शाखत्समेव हि ४६ मन्त्रप्रयोगसहितो रुद्राध्यायो यवदस्ते प्रसंस्कृतायनो वा तान्त्रिकायकदाचन ४७ नमस्ते रुद्र मन्य
व उतो त इषवे नमः नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ४८ याते इषुः शिवतमा शिवं भूव ते धनुः शिवा शरव्या या तव तया
ना रुद्र मृडय ४९ या ते रुद्र शं कशीथं यामिषुं गिरिशंत हस्ते बिभर्ष्यस्तवे शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं जगत् ५० लद्दमे
कं जडुयान्मत्हचं यो जलिप्रभं समकं स्तोद्रलिलाज्यदपि संयुते ५१ यत्किंकार्यमद्दिश्यतस्याशिद्धि प्रजायते एवमेव सहस्रं चेदे

मे·
नं·
१७०

170

६

काद्दशादिनं हवनेन् ५२ ग्रामं गं वा लमरकं नश्यते नात्र संशयः कुकारमरकं ग्रामे द्वादशाहेन नश्यति ५३ होमः पंचदशाहं तु राष्ट्रोपद्रव
नाशनं होमाद्धि शान्तिरात्रेणादेशोपद्रवनाशनं पञ्चिद्रुपद्रवे न श्वेन्मासमात्रेण होमतः ५४ गवामुपद्रवे जाते गोष्ठमध्ये तदाहुनेत्
दैवकंकणसमिद्भिश्चाज्युतं शान्तिः प्रजायते ५५ श्रुतनद्वये होमेन महाशान्तिर्भवेध्रुवं शिवेन वकसाम्नागिरिशाच्छाद्वदामसि ५६
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मं सुमना असत् जुपेदयुतसंख्याकं शापमोक्षः प्रजायते ५७ शिशिरोन्न लले प्रानले द्वे जस्मा सखी भवेत् प्र
ध्यवोचदपि व क्राप्रथमो दैव्यो भिषक् ५८ अहींश्च सर्वान्जंभयन्सर्वाश्च यातुधान्यः यातुनः लक्षमेकं पुरश्चर्या होमस्याब्जतसच्चैः ५९
व्याधिसेकामणी चेयं प्रयोगान्तरमुच्यते समाभिमन्त्रितान्कृत्वा सर्षपानात्तरस्य ६० वर्त्मदिक्षु क्षिपेद्द्वाद्दशादिभ्यः प्रजायते समाभि
मन्त्रितान्कृत्वा पथि गच्छन् सर्षपान् ६१ दशादिक्षु क्षिपेन्नित्यं पथि क्षेमं प्रजायते बलरात्नसमयत्नाद्यैः पिशाचप्रेतभूतकैः ६२ आवि
ष्टः सर्षपैस्ताड्यः सप्तवाराभिमन्त्रितैः पुनः पुनर्मन्त्रपादसंहकं तेयनार्थिनः ६३ यन्नेग्रहीतागच्छन्ति करेतेडमेवहि शिखानाक्रम्य
वजपेन्नाडयेच्चौरसर्षपैः ६४ रात्रिसमस्तोऽस्कंदादिग्रहपीडा विनश्यति अनेनमन्त्रयित्वान्तदद्याच्चाश्वीकमौषधं ६५ तत्कालं तद्गुणा
यस्मादन्यथासौ यथाविधि विनिष्ठि अभिमन्त्र्य जलं दद्यात्सर्वसत्वभयोरुजे ६६ हरेमविग्रहाणां च सर्षपैस्ताडनाज्जपात् सर्वभूतोद्भवा
पीडा भस्मधारणतो जपेत् ६७ दिवसे च तथा रात्रौ त्रिशूलमभिमन्त्रयेत् सहस्रैकं सहस्रैकं क्षिपेन्नागहृदे नतन् ६८ त्रिशूलेवाथवोपे
तानाशं गच्छन्ति पन्नगाः भस्मापि मन्त्रितं कृत्वा पन्नागाक्रान्तमंदिरे क्षिपेन्नाडशाहेन पन्नगोत्सादनं भवेत् ॥

असौयस्ताम्रोअरुणउतबभ्रुःसुमंगलः ७० येचेनंरुद्रा अभितोदिक्षुश्रितासहस्रशोवैषांहेडईमहे असौयोवसर्पतिनील
ग्रीवोविलोहितः ७१ भूतैनंगोपाअदर्शन्नदर्शन्नुदहार्यः उतैनंविश्वाभूतानिसदृष्टोमृडयातिनः उदयास्तमयेसूर्यमेन
मामुपतिष्ठते ७२ अष्टोत्तरशतेअष्टमत्वयन्त्रोद्भवोभवेत् सहस्रममिजपेनक्षीरेणस्नापयेच्छिवं ७३ अहेकेनप्रसन्नंस्याद्गुतस्नानाच्च
वर्षिणो अतसीनांतुपुष्पाणिजुहुनेदघृतसंख्यया ७४ अवस्योवश्यतांयातिसविताबरदोभवेत् अर्कमूलोद्भवेर्इध्मैराष्ट्रुतानांतुहो
मयेत् ७५ घृतेनवार्कसमिधांसकृभ्द्भस्मसजलंददेत् होमान्तेभगवान्सूर्योहृष्टिंमुञ्चतितात्क्षणा ७६ मन्त्रद्वयेनभजतामिष्टांसिद्धिंप्र
यच्छति नमोस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे ७७ अथोयेअस्यसत्वानोहंतेभ्योकरंनमः स्थण्डिलस्योपकल्पेनकृत्वासहून
तपायसं ७८ कृत्वाष्टमीसमारभ्ययावत्कृष्णचतुर्दशी अथेहेस्नापयेन्नावत्सहस्रेणाभिमन्त्रितं ७९ निवेदयेत्तदेवायवर्षीयणसहस्र
स्रकं सोयमाज्ञायतेलाभःसिद्धेमन्त्रेणसंशयः ८० असिद्धेनतदर्हंस्यान्मूर्धकान्तहृदयपि निवेदनामुत्तर्लाभोलक्षमेकंप्रकुर्वतः ८१
होमस्तुपायसंहुतैररण्याख्येयः प्रयोगवान् अमवपंवप अवततमव विज्यंपतुष्ठंगोपि ८२ यातेहेतिंमुञ्च नमस्तेअस्त्वधंवते परि
तेधन्वनोहेतिरस्मान्वृणक्तुविश्वतः ८३ अथोयइषुधिस्तवारेअस्मिन्निधेहितं आभिर्हन्दिस्तापुष्पाभिमन्त्र्येच्चसहस्रकं ८४ बंधयित्वा
निरपेक्षस्तैरन्विशात्रवः जुहुयाद्घृतंदर्भकंटकान्द्वेषकामुकः ८५ गुडंमधुदेनचोत्थाप्यंशात्रोर्नाममस्मरञ्जपेत् जपान्ममुवने
नैवशत्रुमनसादयेहुतात् ८६ संग्रामोहंजपेत्नेवंनगरंग्राममेवच उन्मादयेच्चराजानमहोरात्रंजपन्निति ८७ राजपुत्रंदिनेदे

मे०
तं०
२७१
17(

नवेद्येयंतिलवेनव वर्त्मगोगेन वेधंच यद्रागेनैकजातिकं ८८ पलाशाश्वत्थबिल्वानामपामार्गस्य चक्रमात् विशादिवश्यकामस्तु द०
धिहोद्रहुतान्विताः ८९ कृनेदष्टुनसंख्याकाः समिधः कार्यसिद्धये हीनवर्णान्वशीकर्तुं वकणाककवेतसान् ९० साखोटकाश्वजम्बु
याश्चहादिशादिहन्तिकान् सौगन्धिकान्युत्पलानिकुमुदानिप्रयच्छति ९१ स्वयंभुलिंगे लब्धेन चन्दनाक्तानिभक्तितः राज्यभ्रष्टो भवेद्रा
जाषड्भिर्मन्त्रैः पृथक्पृथक् ९२ यनार्थी शंभुपादितं शाकवेतिति प्रजयेत् लहंमेकंतिलानांयः पृथग्मन्त्रैः शिवोपरि ९३ आरोपये
लशान्तृणां मूर्ध्नितिष्ठति निरापदः अयुतं राजहंसस्य समिधो होमयत्नतः ९४ रणे राजकुले द्यूते सशत्रुंत्वरितंजयेत् गुग्गुलंषट्सह
स्रयोददाति मम तिसन्निधौ ९५ यत्कार्यार्थंहुनेन्नस्यासिद्धिः शीघ्रंप्रजायते आसाध्यस्यापिसिद्धिःस्याद्धुत्वावाष्टसहस्रकं ९६ यथामहा
नसेसिहमन्त्रं चजुहुयानथा सहस्राष्टकमेतस्य द्रव्यंभवतिचाक्षयं ९७ एकाक्षरकृपतिशिष्टस्यपतस्याग्रेप्रवक्ष्यते नमस्तेअस्तु
भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यंबकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकालाय कालाग्निरुद्राय नीलकंठाय मृत्युंजयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीम
हादेवायनमः अयुतंयोजपेद्देवं हुताक्तैर्बिल्वपत्रकैः ९८ प्रतिनामसहस्रंवा त्रुहुत्वास्याल्लोकवन्दितः नमोहिरण्यबाहवे सेनान्ये
नादिशांचपतये नमोनमो हरिकेशेभ्यः पशूनांपतये नमोनमः ९९ शष्पिंजराय त्विषीमते पथीनांपतये नमोनमो
बभ्लुशाय व्याधिनेन्नानांपतये नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानांपतये नमो भवस्य हेत्यै जगतांपतये नमोनमः २०० रुद्राया
ततायिने क्षेत्राणांपतये नमोनमः सूतायाहंत्यै वनानांपतये नमोनमः पुरश्चरणमेतस्य सहस्राष्टकमीरितं २०१ ॥

यः संग्रामगतस्तस्य कोशल्यार्थमिदं जपेत् जपप्रभावाद्धस्ताद्वैः सोरिभिर्नैव बाध्यते १ स्तुतायाहंत्यास्य सहंपरिशिष्टं निगद्यते लला
ललतामिनांपतयेनमोनमोवनावनतायिनांपतयेनमोनमः २ ननाननतायिनांपतयेनमोनमः रोहितायस्थपतयेवृक्षाणांप
तयेनमोनमः ४ मन्त्रिणेवाणिजायकक्षाणांपततयेनमोनमः भुवन्तयेवारिवस्कृतायोषधीनांपतयेनमोनमः ५ उच्चैर्घोषाया
क्रंदयतेपत्तीनांपतयेनमोनमः कृत्स्नवीतायधावतेसत्वानांपतयेनमः ६ सहस्रपेचकंचास्यपुरश्चरणमुच्यते एतज्जप्तैर्भयेनालि
व्याघ्रचौरादिजंवदे ७ नमःसहमानायव्याधिनीनांपतयेनमोनमः ककुभायनिषंगिणेस्तेनानांपतयेनमोनमः ८ निषंगिणइषु
धिमतेतस्कराणांपतयेनमोनमो वंचतेस्तायूनांपतयेनमोनमः ९ निचेरवेपरिचरायारण्यानांपतयेनमोनमः सृकावि
भ्योजिघांसद्भ्योमुष्णतांपतयेनमोनमः १० असिमद्भ्योनक्तंचरद्भ्योविकृन्तानांपतयेनमोनमः उष्णीषिणेगिरिचरायकुलुंचानां
पतयेनमः ११ सहस्राष्टकमेतस्यपुरश्चरणमुच्यते व्रणादेर्तीव्रपीडायानाशकोस्यजपस्मृतः १२ नमइषुमद्भ्योधन्वायिभ्यश्चवोनमो
नमः स्वपद्भ्योजाग्रद्भ्यश्चवोनमोनमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवोनमोनमः १३ सभाभ्यःसभापतिभ्यश्चवोनमोनमः सहस्रनवकंमास्य
पुरश्चरणमस्यतु १४ सेनायाःस्तंभनंरोगाणांशान्तयेप्रजपेदिदं नमअश्वेभ्योव्याधिनीभ्योविविध्यन्तीभ्यश्चवोनमोनमः १५ उगणाभ्यस्तृं
हतीभ्यश्चवोनमोनमोगृत्सेभ्योगृत्सपतिभ्यश्चवोनमोनमो व्रातेभ्योव्रातपतिभ्यश्चवोनमोनमोगणेभ्योगणपतिभ्यश्चवोनमोनमः १६
विरूपेभ्यश्चवोनमोनमोमहद्भ्यःक्षुल्लकेभ्यश्चवोनमोनमः रथिभ्योरथेभ्यश्चवोनमोनमःसेनानिभ्यश्चवोनमोनमःक्षत्तृभ्योरथकारे

नु

मे·
ने·
१७२

१८

भ्यश्चवोनमोनमः ९ कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्चवोनमोनमः पुंजिष्टेभ्योनिषादेभ्यश्चवोनमोनमः इषुकृद्भ्योधन्वकृद्भ्यश्चवोनमोनमः
मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्चवोनमोनमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्चवोनमोनमः पुरश्चरणमेतस्य सहस्राणांतु षोडशः १९ इष्टग्रहबलिंदत्वाजप्याचै
नत्रिरामयः नमोभवायचरुद्रायचनमः शर्वायचपशुपतयेचनमोनीलग्रीवायचशितिकण्ठायचनमः २० कपर्दिनेचव्युप्तकेशाय
चनमः सहस्राक्षायचनमः शतधन्वनेचनमोगिरिशायचशिपिविष्टायचनमोमीढुष्टमायचेषुमतेचनमोह्रस्वायः २१ नमोह्रस्वाय
चवामनायचनमोबृहतेचवर्षीयसेचनमोवृद्धायचसंवृद्धनेच पुरश्चर्याप्रतेवास्यविभवार्थंप्रयोजयेत् २२ त्रिसंध्यासुपठेदेनत्
यद्वर्षेणभाग्यवान् नमोअग्रियायचप्रथमायचनमआशवेचाजिरायचनमः २३ शीघ्र्यायचशीभ्यायचनमः ऊर्म्यायचावस्वन्या
यचनमः स्रोतस्यायचद्वीप्यायच सहस्रपंचकेनावत्पुरश्चरणमुच्यते २४ गणस्याग्रतोमाप्नोतिमन्यतेचयथेप्सि नमोज्येष्ठायचक
निष्ठायचनमः पूर्वजायचापरजायचनमोमध्यमायचापगल्भायचनमोजघन्यायचबुध्न्यायचनमः २५ सोभ्यायचप्रतिसर्यायचन
मोयाम्यायचक्षेम्यायचनमउर्वर्यायचखल्यायनमः श्लोकायचावसान्यायचनमोवन्यायचकक्ष्यायचनमः २६ श्रवायचप्रतिश्रवा
यच सहस्रदशकेनावत्पुरश्चरणमुच्यते ज्ञातिश्रेष्ठत्वमाप्नोतिजप्तैनेनस्यनसंशयः २७ नमः आशुषेणायचाशुरथायचनमः शूरायचा
व···· भिंदनेचनमोवर्मिणेचवरूथिनेचनमः २८ बिल्मिनेचकवचिनेचनमः श्रुतायचश्रुतसेनायच पुरश्चर्यास्यति
द्विष्टासहस्राणांतुपंचकं ॥ २२९ ॥ जप्तानस्य ॥

17२

तिवंजनंपाउकासिद्धिमाप्नुयात् नमोऽग्र्भ्यायचाहनन्यायचनमो धृष्णवेचप्रमृशायचनमः २३ हन्तायचप्रहितायचनमोनिषंगि
णेचेषुधिमतेचनमस्तीक्ष्णेषवेचायुधिनेचनमस्स्वायुधायचसुधन्वनेचनमः स्रुत्यायचपथ्यायचनमःकाट्यायचनीप्यायचनमःसूद्या
यचसरस्यायचनमोनाद्यायचवैशंतायच ३१ एतत्तदिनयंचाप्यपुरश्चरणमुच्यते संध्यामेजपहद्रायमनुवाकःप्रकीर्त्तितः ३२ न
मःकूप्यायचावट्यायचनमोवर्ष्यायचावर्ष्यायचनमोमेघ्यायचविद्युत्यायचनमईध्रियायचातप्यायचनमः वात्यायचरेष्म्यायचन
मोवास्तव्यायचवास्तुपायच सहस्रसहस्रंपुरश्चर्याग्रहेनापिधितेर्निपिः ३३ अभिमन्त्रितमेतेनतोयंतान्निपिमोचके नमःसोमायचरु
द्रायचनमस्ताम्रायचारुणायचनमः ३४ शंगायचपशुपतयेचनमउग्रायचभीमायचनमोऽग्रेवधायचदूरेवधायचनमोहन्त्रेच
हनीयसेचनमोवृक्षेभ्योहरिकेशेभ्योनमस्ताराय नमःशंभवायचमयोभवायचनमःशंकरायचमयस्करायचनमःशिवायचशिवत
रायच ३५ पुरश्चर्यामितिप्रजाजपेदष्टोत्तरंशतं त्रिकालेभस्मनोयोचभक्तयेल्लापयेत्तथा ३६ मासमेकयावज्जयपस्मात्किलासश्चित्र
महतः तस्यदेहोभवेद्दिव्योरुद्ररोगाद्विनश्यात् ३७ नमस्तीर्थ्यायचकूल्यायचनमःपार्यायचावार्यायचनमःप्रतरणायचोत्तरणा
यचनमः आतार्यायचालाद्यायचनमःशष्प्यायचफेन्यायचनमःसिकत्यायचप्रवाह्यायच ३८ सहस्रसहस्रंपुरश्चर्याषण्मासंतीर्थगोज
पेत् यथोक्तंतत्तीर्थफलंभुंजतेचेहजन्मनि ३९ नमःइरिण्यायचप्रपथ्यायचनमःकिंशिलायचक्षयणायचनमः कपर्दिनेचपुलस्त
येचनमोगोष्ठ्यायचगृह्यायचनमस्तल्प्यायचगेह्यायचनमः ४० काट्यायचगह्वरेष्ठायचनमोहृदय्यायचनिवेष्प्यायचनमः पांसं

मे
नं०
१०३

सव्यायच रजस्यायच नमो लोप्यायचोलप्यायच ४१ सहस्रनवकं तावत्पुरश्चरणमुच्यते यानवादोराजतस्त्वसिध्यतेतत्प्रभावतः ४२
ग्रहाम्लिपरिशिष्टस्यानुवाकोपकल्पवद्धि रजस्यायचवैतस्य नमोन्नस्यायतःपठेत् ४३ नमो नन्दिकायचकुष्माण्डायचनमःपारायचपर
तरायचनमः परमायचक्ष्मायचनमोहरायचनमोवामनायचहरिहरायचनमः ४४ शिवायचहरिकेशायचनमःशष्प्यायचहरित्यायच
सहस्राष्टकमेतस्यपुरश्चरणमुच्यते ४५ बालग्रहादिनश्यन्तिवह्निपिष्टौयमार्जनात् नमःऊर्व्यायचसूर्म्यायचनमःपर्णायचपर्णश
दायचनमउद्गुरमाणायचाभिघ्नतेचनमआखिदतेचप्रखिदतेच ४६ पुरश्चर्यासहस्राणांचतुष्टयमुदाहृतं अभिमन्त्र्यजलंदेयंशोकशान्ते
न्तशोकिने ४७ नमोवःकिरिकेभ्योसदेवानांहृदयेभ्यः परिशिष्टंचैतदत्रप्रयोगेसंप्रविचोन्नयेत् ४८ तिलहोमेनाज्ञनेन
कार्षापणसहस्रकं उग्रमाहात्म्यभूपालान्प्राप्नुयाद्धर्षमव्ययतः ४९ अपामार्गस्यसमिधाप्रहुतंहुत्वारसापतिः सहस्रस्वर्णतुल्यस्यसं
पत्सिद्धिःसहस्राह्वे ५० गुग्गुलप्रतिमांकृत्वाद्वारेणोत्कृजयेत्ततो जुहुयाद्दशसाहस्रंलभेत्कन्यामलंकृतं ५१ एवंकृत्वाथहोमंचयथा
बीजपद्मर्चकं स्वर्णानांतद्दानकंप्राप्नुयाद्धर्षमव्ययतः ५२ हुनेतगोशकृद्गुणानिचैकादशसहस्रकं हुताकातिलन्मासान्तगावप
काशैर्वह्निः ५३ पुरश्चरणपूर्वंतुलक्षैकंतिलतन्दुलात् योहुनेत्तस्यगेहेतुराज्यलक्ष्मीःस्वयंवसेत् ५४ एवंचतिलधान्याभ्यांहोमाल्ल
क्ष्मीःस्थिराभवेत् शतप्रथमर्पांकृत्वाप्रतिमांराजरूपकां ५५ सहस्रंहूयाद्राजावशोवश्यंप्रजायते पद्मोत्पलानांलक्षंतुहुत्वाभूपश्रि
यंलभेत् ५६ चणकप्रतिमालक्षंहोमयेद्गुग्गुलोर्वटीः सजनसामन्तराज्यंसंप्राप्नोत्येवनचान्यथा ५७ हुनेद्बिल्वसमिद्भिस्तुदारिकाम्भूतिं
सन्निधौ लक्षमेकंनराराष्ट्रंसामन्तस्यलभेद्ध्रुवं ५८

महाबलः पथेस्याग्रं लिंगं वल्मीकमृद्भवं स्नापयेत्तं वगव्येन रुद्राध्यायेन मन्त्रयेत् ७९ मानस्तोकेन मन्त्रेण वाभिषिंचेन्निवेदयकं
सहृतं पायसं दद्यात्सुतेभ्यश्च तथा बलिं ८० एवं मासत्रयं कृत्वा मदैश्वर्यमवाप्नुयात् पलेवाद्वे पलेवापि दक्षिणामूर्तिसंनिधौ ८१ श्वे
तार्कमूलं गृहीत्वा संस्थापयेत्ताम्रपात्रके गोलोच्चकपिलाक्षीरेण प्रदेशिन्याभिमन्त्रिते ८२ सहस्राष्टकमेतेन मन्त्रेण प्रपिबेदथ भवेन्न
सा प्रतिहतवाक् सर्वज्ञ निश्चितं ८३ उदुम्बरस्य समिधो दध्याज्यक्षौद्रयुतं हुनेत् सामीवड्गवां सः स्यान्न चीयन्ते नाशयेन्नवः ८४
बिल्वानां तु सहस्रं काम्यं हुनेद्दशसहस्रकं सुवर्णाष्टकमाप्नोति लक्ष्मीसिद्धोऽर्जनाष्टकं ८५ बिल्वाभावे त्वामलकं तदभावे उदुम्बरः तस्याभा
वे हेमवतीनदभावे भीतके ८६ क्षीरवृक्षेगो हुताक्तानां पद्मानां लक्षमेककं हुनेद्यस्तस्य लक्ष्मीस्तु स्वयमेवोपतिष्ठते ८७ स्थापयेद्
यस्तु तेद्दरिद्रनीललोहित एषां पुरुषाणामेषां पशूनां माभेर्मारो एषां किंचनाममत् ८८ अनेन जुहुयादाज्यमसुतान्विप्रतावधि
प्रदनुयाणप्रस्तवासोऽभिभवंति च तथा तथा ८९ यातेरुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहभेषजी तया नो मृड जीवसे अर्णां प्राणजीवद्वेसतं
संतत्निविहायच ९० एकादशसरं कुर्यात्सूत्रमेकैकस्तत्रकं सहस्रमन्त्रार्थेकादशग्रंथयः स्मृताः ९१ एवं संजप्तं तेरज्जुं धूपं दत्वा
प्रबंधयेत् वामहस्ते तु नारी पुमान्दक्षिणं सा सर्वतः स्रवेत् ९२ दक्षबालकहस्ते तन्मुखे तिष्ठनि बालकः यन्निकोवाहुमूले वा कण्ठे वाथा
रयेद्विदं ९३ कदाचित्तज्जन्मवर्षाप्रमयज्ञस्य न जायते इमारुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मति ९४ यथा सममसद्वि
पदे चतुःपदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्नानातुरं अष्टोत्तरसहस्रेण पञ्चोत्तरं जुहुयात्तिलान् ९५ अनाविनेपं तेनेन लोके भ्रष्टवलभते

मे॰ ते॰ १२४

यस्मइद्वीप्रवालानां हुताक्रमश्नुते ऽनेन ७८ महाज्वरोपघातेपिमृतकल्पः स जीवति माहिकपायसाज्याशी प्रजप्तं ज्जुहुयाद्भुविः ११

महाग्रहज्वरादिभ्योभिचाराग्रमुच्यते वैकंकतानामश्नुते समिधां च हुते ऽनेन ७७ ज्वरादिकभयापीडा सद्य एव विनश्यति ३ य

घर्षे यदा केचिन्महाभिरभिभूयते: ७९ तदा तु घात प्रजप्य जुहुयाद श्नुते सखमेधते वैकंकताश्च समिधश्रोडुम्बर्यस्तिलायवः ८०

एनेनज्जुहुयाल्लुन्दं सर्वशान्तिकरं स्मृतं गवां वान्यपशूनां वा तु पघाते तत स्थले ८१ अग्निं संस्थाप्य जुहुयाद्वैकंकत्योदपि स्रुताः

श्रुतं तस्य शान्तिः स्यात्पलाशानां तथाश्नुते ८२ हुताक्तानां प्रज्ज्वहुयान्महाज्वरमुखा ग्रहाः राक्षसा भूतवेताला: प्रभाश्चापि पिशा

चकाः ८३ जने चापि गजे चाश्वे मत्कृत्वा गच्छति दूरतः जनानां जननं यस्मिन्गेहे भवति भूरिशः ८४ मरणं वाथ हानिर्वा तत्र

शान्तिः प्रदीर्यते हुताक्तानां तिलानां तत्र जुहुयाद श्नुते हि जः ८५ यस्मिन्देशे महामारी व्याघ्रादीनां भयं च वा देवानां तोभणं यत्र

तत्र शान्तिं वदाम्यहं ८६ पुरस्य मध्यभागे तु वह्निस्थापनमाचरेत् वह्निर्दिक्षु च सन्नह्याग्रमाश्चत्वार एव हि ८७ नरास्थाप्यास्ततः

कर्म्मि सावधानः समाचरेत् प्रत्येकं तरसहस्रं तं हुताक्तान्जुहुयात्तिलान् ८८ ततो हरिद्रासमयेश्रोदनं सुहुतं तिलाः पिष्टं

माषोदनं चापि कृशरं परमान्नकं ८९ समीजनपदे स्यात्तस्थाने स्थाने ततो बलिं पलाशपत्रे रुद्रेभ्यो रद्रैभ्यस्तदनन्तरं ९०

कुर्यादेवं पत्तमेकं सर्वोपद्रवनाशनं मण्डानो रुद्र नमो भपक्त्यापि तद्यहीराव यवसमाविधेमने ९१ यह्वे च यो श्वमनुरायजे

पितातदप्पा मत्वकुद्द प्रणीतो महहं स प्रजपेत्तो येनी रे सहन्नयेयाह्वेवं ९२ जावहूरे भवेदिष्टसिध्धाहाहौ ३॰ मिलि प्यति मा

नोमहान्त्वन्तनमानोग्रर्भकंमानउत्तन्वसुतमानउद्दितं ९३ मानोवधीःपितरंमानमातरंप्रियामानस्तन्वोरुद्ररीरिषः परिजनस्यबा
लानामारोग्यार्थंतिलान्तुहुनेत् ९४ घृतुतंशीनलादिभ्य आरोग्यंजायेडुतं मानस्तोकेमहाकल्पेसर्वत्तन्त्रेषुगोपिते ९५ कथयिष्या
मिमुनयेदेवानांकार्यसिद्धये प्रतिकृच्छ्रेणकृच्छ्रेणतथाचान्द्रायणेनच ९६ आदौसंशोध्यचात्मानंघृतकायोजपंचरेत् जपन्त्रेतत्
भुंजीतशाकंवायावकंपयः ९७ भिक्षांवाहंयतस्तस्यभवेद्घृतसंयकः "सहस्रमात्रंहोमस्याप्रयोगार्हीभवेन्मनुः ९८ प्रयोगा
न्तेनहोरात्रंजपः कार्योनिरन्तरं तद्दशांशेनजुहुयादेतुसर्व्वोहुतान्विताः ९९ महाहुतिभिःपश्चात्तावदेवहुतंहुनेत् १०० संस्रा
वभागंसंप्राश्यप्रयोगेनःत्स्यपव्रजेत् पुनःकर्मप्रकुर्वीतप्रायश्चित्तंपुनःपुनः १ स्नायाच्छुतीक्ष्णतैलेनसर्षपामन्त्रितेनच मारणा
दिप्रयोगानांभवेत्पातकमोचनं २ ब्रह्मवर्चसकामस्तुजुहेनदशसहस्रकं हुताक्तानांचसमिधाम्प्रशोथ्येसर्वकर्म्मसु ३ पद्मानांत
हुताक्तानांदशरात्रमुपोषितैः श्रजुनंजुहुयाल्लक्ष्मीकामोवाशिवदर्शणात् ४ अपामार्गोद्भवानांचतन्डुलानांतथाघृते हुनेद
पिहुताक्तानांसर्वार्थस्यसमृद्धये ५ गोसहस्रप्रलाभायजुहुयाद्धोमफेनच आज्याहुतीनांचतथासहस्राष्टकमादरात् ६ उपोषि
तोदशाहादिहुनेद्विल्वफलानिच घृतुतंवहुताक्तानिलभेद्दशसहस्रकं ७ सिद्धेमन्त्रेसुवर्णानितेनासिद्धेरजतानित् भार्य्यामुकी
मेभवतपतर्पयेहुनेच्छुचिः ८ जातीपुष्पाणिवाज्येनमधुनासघृतानिच कपिलाक्षीरपदाम्भन्नहविर्भंवासिताप्पिगोः ९ आज्यंडुग्धं
गृहीतास्यांश्रपयेत्तेनवैचरुं अष्टोत्तरंवातंहुत्वातथाचाष्टसहस्रकं १० मन्त्रयित्वाचरुंतच्चसपत्नीकःप्रभक्षयेत् आयुष्मन्तो

श=१ तु ता

मे॰
तं॰
१७५

दधान्युत्रानजनयेन्नात्रसंशयः ११ दूर्वाप्रवालान्जुहुयाद्दधिक्षौद्रघृतान्वितान् आयुष्कामोऽष्टसहस्रं चिरमायुः स विंदति १२ दधि
क्षौद्रघृताक्तानां प्रख्याणां कुशकाशयोः सहस्राण्यष्ट जुहुयाद्दिव्येन लब्धाम्पदां पशून् १३ त्रिरात्रोपोषितो मन्त्री गाडे न्महाचतुष्पथे
हुत्वाष्टमीं गोमयेन तद्देवस्तूनं मृदे १४ सजायित्वाहनेऽष्टमावष्टोत्तरसहस्रकं कर्माणानेनरूपानिर्भवेद्वश्यो न संशयः १५ सघा
मिमन्वितेतीक्ष्णानैलेतेनकरहृयं सम्यक्कुत्वतलेनसप्तशोयोहोमोवशगो भवेत् १६ बलवर्च्चसकामस्तु दधिक्षौद्रघृतान्विताः वि
ल्वस्य समिधो हुत्वा लहंतेतेजो निधिर्भवेत् १७ औदुम्बर्यस्तु जुहुयाद्दधिक्षौद्रघृतान्विताः अन्नं तं चान्नकामस्तु लभेदन्नं तथा वहु १८ अ
र्थकाम पलाशस्य समिधो हृत संभृताः लेहं हुत्वेन सप्तपनमद्गयं जायते सदा १९ अपामार्गस्य समिधः कटुतैलसमन्विताः हुत्वे
दष्टौ सहस्राणि शत्रोरुच्चाटने भवेत् २०॰ सर्वोपद्रवनाशार्थं गृहीत्वा समशर्कराः मन्त्रयित्वा सहस्रं तु चतुर्दिक्षु क्षिपेत्ततः २१
वृहीपतस्यनिकटे सर्वोपद्रवनाशने एवं कृत्वा प्रयुंजेन्मार्गे चौरव्याघ्रभये हरेत् २२ आराते गोष्ठतत्पुरुषध्वजतयद्दीगयसश्चम
सैतेश्रस्त रहावनोऽपि देवेभ्रूलयाचनः शर्मयच्छद्विवर्हाः २३ स्तातिश्रुतेगर्तसदं युवानं मृगान्नभीममुपहत्नुमुग्रं मित्राजरि
त्रेरुद्रस्तवानोऽन्यन्ते अस्मान्निवपन्तु सेनाः २४ परिणोरुद्रस्यहेतिर्हणक्तुपरित्वेषस्यदुर्मतिरघायोः अवस्थिरामघवद्भ्यः
स्तनुष्वमीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडाय २५ मीढुष्टम गगामिह महाभये समुत्पन्ने व्याघ्रचौरभयादिषु चतस्रर्चः
स्मरेद्विजेतन्न्भयविनाशकाः १२८ ॥

उ

वृ॰

विकिरिद विलोहित नमस्तेऽस्तु भगवः याते सहस्रथं हेतयोन्यमस्मन्निवपन्तु ताः २७ जपेदयुतसंख्याकं विशेषेण महाजनैः
राज्ञा वोपसमे यान्निंद्रीतिस्या विप्रजायते २८ सहस्राणिथं यदातमह्नतोमरस्तुन्दपतेवाउपद्रवः तदासोमं प्रकुर्वीत वैकंकट
समिद्वरैः २९ औडुम्बरीभिः शाल्मस्यातिलैर्वापियवैरपि प्रत्येकमेकादशधावाभिमन्त्रेणतोवलिं ३० कृशरंवापायसंवाततो
भूतानि चार्चयेत् दयाद्दिशलमांसस्यवलिं नश्यंपन्तुपद्रवाः ३१ सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधिभूम्यां तेषांथं सहस्रयोजनेव
धन्वानितन्मसि ३२ यदेषुरन्यशाखीयावाक्यांतेनापरिशिष्टं तेषांथं सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ३३ अस्मिन्महत्यर्णवेन्तरि
क्षेभवाअधि नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः ३४ क्षमाचराः नीलग्रीवाशितिकण्ठादिवथं रुद्रा उपश्रिताः येवृक्षेषुशष्पिञ्ज
रानीलग्रीवाविलोहिताः ३५ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः येन्नेषुविविध्यन्निपात्रेषुपिबतोजनान् ३६ ये पथां
पथिरक्षयैलवृदाआयुर्युधः एतावन्तश्चभूयाथंसश्चदिशोरुद्रावितस्थिरे ३७ जपेदेतानवक्रचः परिशिष्टसमन्विताः भवन्तिमो
गदास्तेनहीनाज्ञानप्ररामताः ३८ नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातो वर्षमीषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षि
णा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ३९ मध्याह्ने वा प्रतेमा
सेन्नरूपान्वकेटकान् अयंगिरामन्त्रस्यकर्म्मकुर्यादयमतुः ४० स्वजज्जयेनमन्त्रेणनमस्तेस्यसमापने तैत्तरीयेन्यशाखाम्
परिशिष्टानिसमच ४१ सद्योजातादयपंचब्रह्मंवक्कंचपजामहे तथावबहृदपतन्नमकमुच्यते ४२ अग्नाविस्त्रघजोघसेमाव

मे॰
नं
१७६

176

ईत्तंवांगिरःश्रुग्मेवीजेभिरागते निर्त्यंसंध्यावेदनान्तेतिष्ठन् कालत्रयेजपेत् ४२ श्लोनरसहस्रंतुवर्णामांसेमत्पवाप्नवेत् वाजश्च
मेप्रसवश्चमेप्रयतिश्चमेप्रसितिश्चमेधीतिश्चमेक्रतुश्चमे श्लोकश्चमेस्रवश्चमेश्रुतिश्चमेज्योतिश्चमेस्वश्चमेमजनकल्पन्ताम् ४४
प्राणश्चमेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तंचमऽआधीतंचमेवाक्चमेमनश्चमेचक्षुश्चमेश्रोत्रंचमेदक्षश्चमेवलञ्चमेयज्ञेनक
ल्पन्ताम् ४५ ओजश्चमेसहश्चमऽआत्माचमेतनुश्चमेशर्मचमेवर्मचमेङ्गानिचमेस्थीनिचमेपरूंषिचमेशरीराणिचमऽ
आयुश्चमेजराचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४६ जैष्ठ्यंचमऽआधिपत्यञ्चमेमन्युश्चमेभामश्चमेम्भश्चमेजेमाचमेमहिमाचमेवरिमाचमे
प्रथिमाचमेवर्षिमाचमेद्राघिमाचमेवृद्धंचमेवृद्धिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४७ सत्यञ्चमेश्रद्धाचमेजगच्चमेधनंचमेविश्वञ्च
मेमहश्चमेक्रीडाचमेमोदश्चमेजातञ्चमेजनिष्यमाणञ्चमेसूक्तञ्चमेसुकृतञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४८ ऋतञ्चमेमृतञ्चमे
यक्ष्मंचमे नामयच्चमेजीवातुश्चमेदीर्घायुत्वंचमेनमित्रंचमेभयञ्चमेसुखञ्चमेशयनंचमेसूषाश्चमेसुदिनंचमेयज्ञेनकल्पन्ता
म् ४९ यन्ताचमेधर्त्ताचमेक्षेमश्चमेधृतिश्चमेविश्वञ्चमेमहश्चमेसंविच्चमेज्ञात्रञ्चमेसूश्चमेप्रसूश्चमेसीरञ्चमेलयश्चमेयज्ञेनक
ल्पन्ताम् ५० शञ्चमेमयश्चमेप्रियंचमेनुकामश्चमेकामश्चमेसौमनसश्चमेभगश्चमेद्रविणञ्चमेभद्रंचमेश्रेयश्चमेवसीयश्च
मेयशश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ५१ ऊर्क्चमेसूनृताचमेपयश्चमेरसश्चमेघृतञ्चमेमधुचमेसग्धिश्चमेसपीतिश्चमेकृषिश्चमे
वृष्टिश्चमेजैत्रंचमेऔद्भिद्यंचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ५२ रयिश्चमेरायश्चमेपुष्टंचमेपुष्टिश्चमेविभुचमेप्रभुचमेपूर्णञ्चमेबहुश्चमे

म्यश्च मे पूर्णतरं च मे कुयवं च मे क्षितञ्च मे न्नं च मे क्षुच्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५३ वित्तं च मे वेद्यं च मे भूतञ्च मे भविष्यच्च मे सुग
ञ्च मे सुपथ्यञ्च मे ऋध्यञ्च मे ऋद्धिश्च मे क्लृप्तञ्च मे क्लृप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५४ व्रीहयश्च मे यवाश्च मे मा
षाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे प्रियंगवश्च मे णवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे गोधूमाश्च मे मसूराश्च मे यज्ञेन क
ल्पन्ताम् ५५ अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यञ्च मे यश्च मे श्यामञ्च मे लोह
ञ्च मे सीसञ्च मे त्रपु च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५६ अग्निश्च मे आपश्च मे वीरुधश्च म ओषधयश्च मे कृष्टपच्याश्च मे ग्राम्याश्च मे पशवश्च
मे आरण्याश्च मे वित्तञ्च मे वित्तिश्च मे भूतञ्च मे भूतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५७ वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मे र्थश्च म
एमश्च म इत्या च मे गतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५८ अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म
इन्द्रश्च मे पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५९ मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे धाता च म
इन्द्रश्च मे त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ६० पृथिवी च म इन्द्रश्च मे न्तरिक्ष
ञ्च म इन्द्रश्च मे द्यौश्च म इन्द्रश्च मे समाश्च म इन्द्रश्च मे नक्षत्राणि च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ६१ अंशुश्च मे र
श्मिश्च मे दाभ्यश्च मे धिपतिश्च म उपांशुश्च मे न्तर्यामश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे मैत्रावरुणश्च म आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे मन्थी
च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ६२ आग्रयणश्च मे वैश्वानरश्च मे वैश्वदेवश्च मे ध्रुवश्च मे ऐन्द्राग्नश्च मे महावैश्वदेवश्च मे मरुत्वतीयाश्च मे

मे॰
नं॰
१२२

177

निष्केवल्यश्च मे सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पाक्नीवतश्च मे हारियोजनश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ९३ एतैः सप्तमानुवाकैः पवमानादि
पंचभिः आज्याहुति सहस्रं तु हुत्वा तो ये प्रविशेच्च ९४ शतं जपेद्दिरोगः कदाचिन्नैव जायते जातस्यैव प्रशान्तिः स्यान्नैवं ते जा॰
भिवर्द्धते ९५ स्रुचश्च मे तर्हिश्च वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुक्चश्च मे चमसाश्च मे ग्रहाश्च मे सदश्च मे पुरोडाशाश्च मे पचताश्च मे अव
भृतश्च मे स्वगाकारश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ९६ अग्निश्च मे घर्मश्च मे अर्कश्च मे सूर्यश्च मे प्राणश्च मे अश्वश्च मे पृथिवी च मे दितिश्च मे दि
तिश्च मे द्यौश्च मे अङ्गुलयः शक्वरयो दिशश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ९७ ऋक् च मे साम च मे स्तोमश्च मे यजुश्च मे दीक्षा च मे तपश्च ऋतुश्च मे
व्रतं च मे होरात्रयोर्वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन कल्पेताम् ९८ गर्भाश्च मे वत्साश्च मे त्र्यविश्च मे त्र्यवी च मे दित्यवाट् च मे दित्यौ
ही च मे पंचाविश्च मे पंचावी च मे त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा च तुर्यवाट् च मे तुर्यौही च मे षष्ठवाट् च मे षष्ठौही च मे उक्षा च मे वशा च
मे ऋषभश्च मे वेहच्च मे नड्वांश्च मे धेनुश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ९९ आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतां अपानो यज्ञेन क
ल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतां आत्मा यज्ञे
न कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ३०॰ एका च मे तिस्रश्च मे पंच च मे सप्त च मे नव च मे एकादश च मे त्रयोदश च मे पंचदश च
मे सप्तदश च मे नवदश च मे एकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे पंचविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च मे एकत्रिंशच्च
मे चतस्रश्च मे अष्टौ च मे अष्टौ च मे द्वादश च मे षोडश च मे विंशतिश्च मे चतुर्विंशतिश्च मे ष्टाविंशतिश्च मे ष्टाविंशति

रा

श्च मे षट्त्रिंशच्च मे चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च मे ऽष्टाचत्वारिंशच्च मे वाजश्च प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूर्द्ध
व्यश्नियश्चान्त्यायनश्चान्त्यायनश्चान्त्यश्च भौमश्च भुवनश्चाधिपतिश्च एतावान् रुद्र आख्यातः सर्वकामफलप्रदः विश्वावर्त्त
रः पादः कृतस्त्वाघशान्तये ३७६ शान्तादेवकृन्मैत्रपयन्तीह हस्पतिरुवपामस्तानिमं यं सिषट्दुसुदेवाः सूक्तवाचः पृथिवी
मातर्मा मा हिंसीर्मधु वदिष्ये मधु वक्ष्यामि ७७ मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमद्यासं शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तस्मा
देवा अवन्तु शोभायै पितरोऽनुमदन्तु नमदन्तु शान्तिः शान्तिः शान्तिः ३७८ परिशिष्टं जपेदेतद्देवरुद्रविधिः स्मृतः अभिषिञ्चे
त्पौष्टिकार्थं शान्तिकाविल्वहोममथेत् ३७९ सिद्धिकामो जपेद्देवमष्टोत्तरसंख्यया अष्टैव वज्रदेहोसौ शिवएव न चापरः ३८० एते
तस्या हृतिजपाद्धा कृतसिद्धिरुपजायते वाकं तस्याहृतिजपात्पापं सर्वं विनश्यति ८१ अश्वासंख्याजपात्सर्वं तत्तु पापं विनश्यति
अनुवाकसमं जप्त्वा इष्टग्रहरुजं जपेत् ८२ देवीसूक्तं प्रवक्ष्यामि सर्वाभीष्टप्रदायकं अघशान्तिः प्रोच्यते रुद्रो विनायकं तन्तुरुः पठेत् ८३
अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः अहं मित्रावरुणोभा बिभर्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा ८४ अहं सोममाहनसं बिभर्म्यहं
त्वष्टारमुत पूषणं भगं अहं दधामि द्रविणं हविष्मते सुप्राव्ये यजमानाय सुन्वते ८५ अहं राष्ट्री संगमनी वसूनां चिकितुषी प्रथ
मा यज्ञियानां तां मा देवा व्यदधुः पुरुत्रा भूरिस्थात्रां भूर्यावेशयन्ति ८६ मया सोऽन्नमत्ति यो विपश्यति यः प्राणिति य ईं शृणो
त्यकं अमन्तवो मां त उपक्षियन्ति श्रुधि श्रुत श्रद्धिवन्ते वदामि ८७ अहमेव स्वयमिदं वदामि जुष्टं देवेभिरुत मानुषेभिः यं

मे॰
त॰
१७८

कामयतेतमुग्रंकृणोमितंब्रह्माणंतमृषिंतंसुमे ८८ अहंरुद्रायधनुरातनोमिब्रह्मद्विषेशरवेहंतवाउ अहंजनायसमदंकृणोम्याद्या
वापृथिवीआविवेश ८९ अहंसुवेपितरमस्यमूर्द्धन्ममयोनिरप्स्वन्तःसमुद्रे तनोवितिष्ठेभुवनानिविश्वोतामूंद्यांवर्ष्मणोपस्पृशामि १९०
अहमेववातइवप्रवाम्यारभमाणाभुवनानिविश्वा परोदिवापरएनापृथिव्यैतावतीमहिनासंबभूव ९१ मयिदेवाइन्द्रियमायज
न्नोमय्याशीरस्तुमयिदेवहूतिः दैव्याहोतारावनिषन्तपूर्वेरिष्टाःस्यामतन्वासुवीराः ९२ मह्यंयजन्तुममयानिहव्याकूतिःसत्या
मनसोमेअस्तु एनोमानिगांकतमच्चनाहंविश्वेदेवासोअधिवोचतानः ९३ देवीःषडुर्वीरुरुनःकृणोतविश्वेदेवासइहवीर
यध्वं माहास्महिप्रजयामातनूभिर्मारधामद्विषतेसोमराजन् १९४ महान्तंवामहीनांसंम्राजंचर्षणीनां देवीजनित्र्य
जीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् १९५ देवीसूक्तमिदंप्रोक्तंसर्वसूक्तोत्तमोत्तमं आधारोयंमन्त्रसिद्धेर्द्विजानांपरिकीर्त्ति
तः १९६ अथविष्णोःप्रवक्ष्यामिसूक्तंगणपतेःपदं यस्याध्ययनेविनासर्वेमन्त्राविघ्नैस्तुविघ्निताः १९७ तस्मादादौगण
एशानेप्रस्यायपुराचरेत् देवतासाधनेतन्नुनिर्विघ्नेनप्रजायते १९८ निद्रालस्यंतथाक्रोधोलोभोमोहोमनोभ
वः गणनाथमर्द्दकानामेतेविघ्नाकरास्मृताः १९९ विधानपूर्वकंतस्मात्तत्सूक्तंचप्रविक्ष्यते तज्जापकानांका
र्याणिसुखरयान्तिहतानिच २०० द्वादशार्चस्यमहात्मनः ऋषिर्गृत्समदाख्योहिगणकःपरिकीर्त्तितः आयामो
ऽनिरुक्तवानांवछन्दस्त्रिष्टुप्प्रकीर्त्तितं ध॰ उत्तराणांनवानांचगायत्रंछन्दउच्यते ॥ म ॥ ॥

हागणपतिर्ऋषिस्य देवतं परिकीर्त्तितं ॥१ विनियोगः कीर्त्तनीयो यथाकार्यानुसारतः गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कवीं
कवीनामुपमश्रवस्तमं ॥२ ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः शृण्वन्नूतिभिः सीद सादनं निषुसीद गणपते गणेषु त्वामाहु
र्विप्रतमं कवीनां ॥३ न ऋते त्वत् क्रियते किंचनारे महामर्कं मघवं चित्रमर्च त्वेषं गणेन व स्य याहि हन्त्संपुनि व्रतं मा विनेदा निवारं ॥ ४
मयाभ्रवो पेह्लाननं देउस्मं तं चित्रयामं संवरमायामहाहलीदहितेणेन विघाहित्वान विक्रुर्मिन्नविदेशं तुवी मघं नविमात्रमवोभिः ॥५
नहित्वाश्रदेवानमात्रोमादित्स्वतं भीमं गोवादयंते पतो विन्द्रस्त्वथामेशानेवस्ववराजा नरायसाममर्षिवन्नः ॥६ प्रत्नोषष्टुयगा
सिष्टष्टुवत्सामगीयमानं ग्रभिरापस्यजगुरन् ग्रानो भरदहितेनमिमस्थनग्रामदारन्द्रमानो व सो न्विभीक् ॥७ उपक्रस्याम
रथवतापस्मोजनतां प्रदाश्चष्टुरस्यवेदः इंद्रयत्रन्तेश्रालिवोजोविप्रेभिः सनिवः अस्माभिः सुतं सनुहि ॥८ सयाजुसोवजा
अस्यभंविश्वसुद्राः वलेश्चमत्सजरन्न गणानां त्वा निषुसीदन्तेषगणेतथैव च अनूनरन्द्रवियाहित्वाश्रूरमेव च ॥९ संप्रज्ञाग्रा त्
समारभ्यकरस्पष्टादिषु न्यसेत् गणानां त्वेति वह्निवस्त्रवनरादिः षडंगकं ॥१० एवं न्यासमृद्वयकृत्वा षड्भिर्व्यापकं चरेत् ततो द्वाद
शिमत्सन्न्यासमनुसमाचरेत् ॥११ मस्तके च मुखे चैव नेत्रयोः कर्णयोस्तथा नासिके देहहृदि भुजे जठरे नाभिमध्यतः ॥१२ गुल्फ
योः पादयोश्चैव द्वादशं देशाद्ध स्पष्टकृस्पष्टकृ मन्त्रराजास्तरैश्चव्हरन्तीयो व्यापको मनः ५ ततः षडुत्तरे गौव च तत्र्यै न्यासमाचरेत्
दशार्द्व भिसुसादिवं थं पादे शिरशि चैकककं ॥१४ एवं न्यासविधिं कृत्वा साङ्गोवरणं च पूजने मन्त्रमन्त्रैस्तसं स्पष्टज्यस्मिष्टां शुभिस्त
ट्

मे॰
ने॰
१८०

या १५ मोदशैरुपचारैस्तु सांगपीठादिदैवतैः नैवेद्यैर्विविधाकारैर्मोदकैः सिद्धलड्डुकैः १६ पायसैः क्षीरखण्डैश्च तोषयेद्गणनायकं
रक्तदन्तैरिक्षुरसैः कदलीपनसादिभिः १७ नारिकेलैर्दाडिमैश्च श्रेष्ठैर्नानाविधैः फलैः महेन्तकैश्च ताम्बूलैर्दक्षिणाभिः समन्ततः १८
समर्पयित्वा निमध्यात्ततः प्रारभेज्जपं प्रारोजपं मन्त्रराजं वारद्वादशकं बुधः १९ ततोऽस्य द्वादशांशं मन्त्रं जपेत्सर्वमनः श्रेते द्वाद
शपादन्तु मन्त्रराजं पुनर्जपेत् एवं क्रमेण कर्त्तव्यं वेदमन्त्रजपं हरे अथवा वक्रतुण्डस्य पुनरापने २१ षड्विंशद्वादमाहत्या मध्ये
स्वकं गणेश्वरं पुनः षड्विंशत्याहत्या वक्रतुण्डः षडरे २२ एवं वसंपुटं कृत्वा द्वादशाब्दं मनुं जपेत् एवमष्टोत्तरशतं कृत्वास्तकं जपं हरे
दिने दिने सदा कार्य्यं जपं जपेत्सामिकारकं सूक्तमन्त्रे जपेनाशु सर्वां सिद्धिमवाप्नुयात् २४ एकविंशत्सहस्रं तु सूक्तस्यैव पुरस्कृता
जयादशांशहोमस्तु होमपायसेन हुतेन च २५ शर्करापंचखाद्यैश्च कुसुमैः करवीरजैः विल्वपत्रैरिक्षुदण्डैर्दाडिमीकदलीफलैः २६
मोदकैर्लड्डुकैश्चैव हुतं पक्वैर्मनोहरैः अलाभे सर्वद्रव्याणां जुहुयात्तिलसर्पिषा २७ होमस्य दशांशेन गोयोभिस्तर्पयेत् अथ
वङ्करसेनैव तद्भावे गुडोदकं २८ तर्पणस्य दशांशेन मार्ज्जयेच्छुभवारिभिः मार्जनस्य दशांशेन ब्राह्मणान्भोजयेद्बुध २९ पा
यसैः खण्डखाद्यैश्च मोदकैः सिद्धलड्डुकैः अपूपमण्डकाद्यैश्च सहितैः शर्करान्वितैः ३० सहकाररसैः सार्द्धं तथा वा कदलीफलैः एवं
सिद्धेन सूक्तेन सफलेन निगद्यते ३१ महदैश्वर्य्यमतुलं पुत्रा विद्या यशो बलं वाक्सिद्धिमवाप्नोति चान्ते ब्रह्मपदं व्रजेत् ३२ य
थकार्य्यं समुद्दिश्य क्रियते सूक्तजपः तत्तद्गणपतेर्न्वेन प्रसादात्सिध्यति ध्रुवं ३३ वंधनोच्चाटने द्वेषमारणे वधमोक्षणे वश्ये वा

५२२

देमहोत्पातेपरचक्रभयेतथा ३४ महारण्येरणेवैरिसंकुलेसंपुटोजपः वंधेवोच्चाटनेद्वेषेसर्व्वपत्रेहसंपुटैः ३४ उलूककका
कपक्षैस्तुहोमोरण्येतुनिर्जने मारणेतुश्मशानस्थाराचौकुर्य्याज्जपंतथा ३५ तिलैर्भल्लातकपुष्पैराजिकालवणान्वितैः मेषी
लोमेन्वितैःकौलैहोमेस्यान्मारणेध्रुवे ३६ श्मशानेचतथारात्रौजपंकुर्य्याद्दिशोघतः आकर्षणार्थेमाध्यानामुन्मत्तफलवीजकैः
रक्तपद्मैस्तथाकर्कैस्तुकटुतैलेर्द्धनेतुतः समवाससरपर्य्यन्तंततस्याकर्षणंभवेत् ३८ वश्यार्थेतुजपंकुर्य्याद्दिशोघ्राणाशिवालये
सूर्य्यास्तमनमारभ्ययावत्सूर्य्योदयोभवेत् ३९ तावन्मूलेसंपुटेनजपेद्भूतेशराडिके दिवाहोमःप्रकर्त्तव्योमधुपुष्पैःफलैस्तथा ४०
तथालज्जवतीपत्रे हुतेनच रक्तचंदनसंयुक्तैर्मोदकैर्हुतपावितैः ४१ तर्प्पयेदित्तुरसकैःसद्योवश्यकरंमतं राजानो
राजपुत्राश्चराजकीयाश्चमन्त्रिणः ४२ ईश्वरोवशतांयान्तिमनुष्याणांतुकाकथा वंधमोक्षप्रकर्त्तव्योजपोरात्रौशिवालये ४३
उपवासव्रतोनित्यंब्रह्मचारीजितेन्द्रियः एकविंशतिसाहस्रंदिवाहोमःशिवालये ४४ पायसेनहुताक्तेनवंधमोक्षमवेध्रुवं साध्यसा
धारणोहोमःप्रत्यर्द्धंद्विविभागशः ४५ आदौद्वादशवारेचमंत्रेणद्वादशाहुतीः पश्चान्मन्त्रविभागेनप्रत्यर्द्धंजुहुयात्सुधीः ४६
मंत्रेद्वादशवारंचहोमस्तुमत्रराजतः एवमेतत्प्रकारेणसर्व्वसाधारणेजपे ४७ होमेनगणेशास्त्रकस्यसंपुटस्यप्रजायते एवंरू
द्रविधानंतुतेदेवीसूक्तेनथैवच ४८ विशेषस्तुलयंनिगादितेयतोभेदनसूचयोः अतःपरंतुयंत्रेच्छाननस्यसंप्रतिप्टच्छतो ४९
इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतन्त्रेशिवप्रणीतेकलिसप्तप्रत्ययेवेदमंत्रप्रकाशोद्वादशः १२३ श्रीदेव्युवाच प्रो

मे॰
ते॰
१८१

181

दुःखप्रदाः खेटाः प्रायः कलियुगे सदा तेषां तु वेदमार्गेण कीदृक्सूनामतुष्टकः १ कथं ते तोषमायान्ति पीडां गच्छन्ति नो नृणां वेद
मार्गेण तद्ब्रूहि लिखेच्छान्तिर्न दृश्यते २ श्रीशिव उवाच साधु पृष्टं त्वया देवि ग्रहेभ्यो हं विनश्यति विना कालेन तद्दुःखं न सहीन्से पीड
यन्ति हि ३ नीचं कुर्वन्ति चोच्चस्थाः खेन दीप्तकवर्त्तिनं चक्रवर्त्तिसुतं तास्ते खेचरा नीचसंस्थिताः ४ ग्रहरूपाण्यकारस्य खेचरा हरूपमु
च्यते आत्माकुकुवितमारः सर्वं त्रोपाणरूः सर्व ५ सितः काविदम्भैरछायाराहुः शिखी शिखा खेटोपासनतो मर्त्यो हि कालतः प्र
जायते ६ वैदिकेन तु मार्गेण ये ग्रहान्पर्युपासते ग्रहलोके भुक्तसौख्यं ग्रहेण सह मुच्यते ७ तत्र भास्करमन्त्रस्य हिरण्यस्तूपको
मुनिः त्रिष्टुप्छन्दो देवता तु सविता परिकीर्त्तितः ८ आकृष्णेन रजसा वर्त्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेनादे
वो याति भुवनानि पश्यन् ९ अंगुष्ठादिषडंगादिषु दृष्टीन्वितयोच्चरेत् भुवनस्याथ मन्त्रस्य पदन्यासं समाचरेत् १० श्रीसूक्तोक्तऋ
वाक्यानेन ततो ध्यायेद्दिवाकरं पद्मासनं पद्मकं पद्मगर्भसमद्युतिं ११ सप्ताश्वं सप्तरज्जुं च जातं देशे कलिंगके विश्वामित्रार्षकं त्रि
ष्टुप्छन्दः काश्यपगोत्रजं १२ रक्ताम्बरधरं रक्ताभरणैरूपशोभितं रक्तगन्धानुलेपांगं रक्तध्वजपताकिनं १३ किरीटिनं सकेयूरं म
णिने रक्तकञ्चुकिणं रथारूढं तस्य सव्ये त्वधिदेवाग्न्यधिष्ठितं १४ प्रत्यधिदेवेश्वरेणास्य पृष्ठके च प्रागमुखे ध्यात्वैवं पूजयेद्राद्ध्येक
ज्जलत्तनविनिर्मिते १५ द्वादशांगुलहस्ते च श्रीपण्यादिकपीठके अत्राधिदैवतं सूर्यं तथा प्रत्यधिदैवतं १६ वर्त्तुलं तज्जपेन्म
न्त्रं जुहुयात्तद्दशांशतः होमतस्तोजपः कार्यस्ताधिप्रत्यधिदेवताः १७ करवीरादिकुसुमै रक्तचन्दनमिश्रितैः ॥

दूर्वाङ्कुरैस्तत्तैश्चतर्प्पणं स्याद्दिनेशितुः १९ मधुच्छन्दो मुनिश्छन्दो गायत्र्यग्निश्च देवता विनियोगस्तु सवितुः प्रीतये चेति कीर्त्तयेत्
अग्निमीले पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं होतारं रत्नधातमं वामदेवो मुनिस्त्रिष्टुप्छन्दो रुद्रश्च देवता २० विनियोगस्तु सवितृप्रीत
ये चेति कीर्त्तयेत् आपो राजानमध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्ययजं रोदस्योः २१ अग्निं पुरा तनयित्नोरचित्ताद्धिरण्यरूपमवसे कृ
णुध्वं होमस्त्वर्कसमिद्भिः स्यात्तदभावे कमलादिकैः २२ तदभावे यवतिलहुतैर्वा मधुरत्रयैः अष्टद्रव्यैर्भानुमीयात्तदभावे वास
रे २३ त्यजेद्वलवणं चैव दिवास्वापं च मैथुनं त्रिकालं पूजयेत्सूर्यं जपान्तेन विशेषतः २४ एवं सिद्धे मनौ जाते तत्पादस्नानस्य किंकरा
स्तत्पादोदकादेव रोगाः सर्वे विलीयते २५ सिद्धमन्त्रो मुमुक्षुर्वा कृच्छ्रायापस्मारशार्ङ्गिकौ कुष्ठादिरोगग्रहस्य साधकाद्यापिणि
पादयेत् २६ आरोग्यार्थं जपापादे रवेः पुष्पैस्त्रिभिः स्वयं एवं वन्हिप्राप्तिभिः द्रष्टा सूर्यं समन्वितैः २७ त्रिकालार्च्यत्वदाहन्त्रिदुः
साध्यमनपि भास्करः पुष्पाणि करवीरस्य रक्तचन्दनचन्दने २८ दूर्वाहतेकुशाग्राणि तिलास्तत्राक्षमेव च एतान्यावश्यकान्या
हरन्नष्टौ तद्यथोत्तरे २९ निष्पनाताम्बजातानाकस्तूरीकेशरीशशी विद्रामसद्मसौभ्रमवनहितयं नवं ३० सपत्नी मद्रिकाश्चेति
जानुभ्याधरणीगतः द्वासप्तत्यंनमस्कुर्य्यादर्घ्यमनन्यधीः ३१ अभिषिंचेज्जगद्देवं अर्वाभिर्दत्ततोयकैः त्यजेद्वलमयेरण्डं
भानुवारे विशेषतः ३२ तत्पैव साधकेनापि त्याज्यं संकल्पपूर्वकं कुष्ठादयो महारोगाः षण्मासान्यान्ति संक्षयं ३३ उपकुष्ठादय
स्त्वेव संध्याद्वयकेपि च एकसंध्याकृतेनापि सूर्य्यावर्त्तादयो गदाः ३४ केचित्तु सप्ततिदिनैर्मण्डलेन त्रिसप्तकैः सप्तमेनापि चै

मे० ते १८२

मये वै ज्यो: की र्या मा:

काष्ठानात्तमपिविचारयेत् ३५ उदयेत्तमसयन्तेवरुणाः कार्मीञ्चचाक्षिताः उद्यन्नद्यमित्रमहः आरोहन्नुत्तरांदिवं ३६ हृद्रोगंममसू
र्यंहरिमाणंचनाशयाः शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि ३७ उदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह द्विषन्तंमह्यंरन्धयन्मो
अहंद्विषतोनचं ३८ एकादशार्द्धैःस्तुमसिहिरण्यस्तूयकोमुनिः त्रिष्टुब्जगत्यश्छन्दांसिदेवतामतः ३९ ह्वयाम्यग्निंप्रथमंस्वस्तये
ह्वयामिमित्रावरुणाविहावसे ह्वयामिरात्रिंजगतोनिवेशनींह्वयामिदेवंसवितारमूतये ४० आकृष्णेनपश्यन् यातिदेवःप्रवत
मात्तुह्रतीयातिशुभ्राभ्यांयजतोहरिभ्यां आदेवोयातिसवितापरावतोऽपविश्वादुरिताबाधमानः ४१ अभीवृतंकशनैर्विश्वरू
पंहिरण्यशंयंयजतोबृहन्तं आस्थाद्रथंसविताचित्रभानुः ४२ कृष्णारजांसितविषींदधानः विजनाञ्छ्यावाः शितिपादोअख्यं
न्रथंहिरण्यप्रउगंवहन्तः ४३ शश्वद्विशःसवितुर्दैव्यस्योपस्थेविश्वाभुवनानितस्थुः तिस्रोद्यावाःसवितुर्द्वाउपस्थाँएका
यमस्यभुवनेविराषाट् ४४ आणिंनरथ्यममृताधितस्थुरिहब्रवीतुयउतच्चिकेतत् विसुपर्णोअन्तरिक्षाण्यख्यद्गभीरवेपा
असुरःसुनीथः ४५ क्वेदानींसूर्यःकश्चिकेतकतमांद्यांरश्मिरस्याततानः अष्टौव्यख्यत्ककुभःपृथिव्याःत्रीधन्वयोजना
सप्तसिन्धून् ४६ हिरण्याक्षःसवितादेवआगाद्दधद्रत्नादाशुषेवार्याणि हिरण्यपाणिःसवितविचर्षणिरुभेद्यावापृथिवीअन्त
रीयते ४७ अपामीवांबाधतेवेतिसूर्यमभिकृष्णेनरजसाद्यामृणोति हिरण्यहस्तोअसुरःसुनीथःसुमृडीकःस्ववांयात्ववङ्गिः ४८
अपसेधन्रक्षसोयातुधानानस्थाद्देवःप्रतिदोषंगृणानः येतेपन्थाःसवितःपूर्व्यासोऽरेणवःसुकृताअन्तरीक्षा ४९ नेमिन्तो

अथपत्रिभिस्तथैभिरर्चावनाग्रपि वह्निदेव करवीरजपापद्मरक्तचन्दनमनःशिलाः ५० केशलैलापमकाष्ठमधुमाषवा
लकैः एतज्जापीप्रतिदिनमेतद्युक्तजलैश्चदेवत ५१ स्नानेस्तुर्यस्यमंत्रैश्चोडुष्टोवाडष्टोवायस्यभास्करः कौसुम्भवस्त्रंकनकंमाणि
क्यंगोतथोत्पलं ५२ सर्वैवैकतरंयात्रिंस्यभास्करसेवकः दद्याद्दशाङ्कगोधूमान्नथाभास्करपीडनः ५३ गडावन्तीरत्ननिर्यस्या
हारयेदर्कमूलकं अथवसेचन्द्रमन्त्रेणनमोस्तुनिर्मितः ५४ गायत्रीछन्दकंसोमोदेवःप्रकीर्तितः आप्यायस्वसमेतुनेविश्व
तःसोमवृष्णियं ५५ भवाजस्यसंगथ्योषट्त्रिंशद्विंशत्युक्तेनमस्कारेणषडंगकं पदेन्यासोत्रकर्तव्योरुद्रोक्तांगेषुदिक्षुचः ५६ किरी
टिनंश्वेतवस्त्रंदशाश्वंश्वेतभूषणं पाशपाणींहिवाहुत्रमत्रिगोत्रसमुद्भवं ५७ जातंजवनदेशेचश्वेतगन्धानुलेपनं श्वेतछ
छन्दस्यवात्रेपर्धश्वेतातपत्रकं ५८ श्वेतधजपताकाढ्यंकेयूरमणिशोभितं स्थिरीतंस्याहृदमपिदेवतनेतापशुक्रू ५९ उमाप्र
त्यादिदेवेनवायव्याधिस्तुवंश्रुतं एवंध्यात्वाचनर्हिशांत्यञ्जलीचनरस्तवैकैः ६० श्वेतातन्तकृतेचन्द्रमजंदेवदुह्यान्वितं वसैलतजपे
न्मन्त्रंसर्वत्रैषतेस्यविधिः ६१ जपाधंस्युर्वस्रर्वमयिप्रमधिदेवयोः श्वेताक्षतैःश्वेतपुष्पैःश्रीखण्डेनचकेतुना ६२ श्वेतदूर्वान्विते
स्तर्पः पलाशसमिधोहुनेत सर्वैवेवहुताकानोहोमामावेवरस्पात ६३ मैथातिथिऋषिःप्रोक्तोनुष्टुप्छन्दउदाहृतं आपोत्रदेवता
संदुष्टानयेविनियोजनं ६४ अस्मेमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा अग्निंचविश्वशंभुवमापश्चविश्वभेषजीः ६५ ऋषिर्दीर्घत
मामोक्तोजगतीछन्दईरितं देवतामासमाख्यातानियोगस्यन्दतहृये ६६ गौरीर्मिमायसलिलानितक्षत्येकपदीद्विपदी

मे
ने
१२३
183

साचतष्परी ग्रहापरी नवपदी वभूवी सहस्राक्षरा परमे व्योमन् १७ सा गोमायो निराहारः सायं चन्द्रं प्रसजयेत् तीरेणार्घ्यं तु शंखे
न दद्याद्देवस्य तुष्टये १८ सुकंतं द्रमसो जप्यं ग्रामश्चन्द्रस्य सेवकः शान्तो दान्तः सकीर्तिश्च श्रीमान् दान्तः सुरूपवान् १९ त्रयोविंश
स्य सूक्तस्य गौतमस्य मुनिर्मतः छन्दस्त्रिष्टुप् देवतास्य चन्द्रमा परिकीर्तितः २० त्वं सोम प्रचिकितो मनीषा त्वं रजिष्ठमनुष्या तव
प्रणीती पितरो नो इन्द्रो देवेषु रत्नमभजन्त धीराः २१ त्वं सोम क्रतुभिः सुक्रतुर्भूस्त्वं दक्षैः सुदक्षो विश्ववेदाः त्वं वृषा वृषत्वेभिर्म
हित्वा द्युम्नेभिर्द्युम्न्यभवो नृचक्षाः २२ राज्ञो नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहद्गभीरं तव सोम धाम शुचिष्ट्वमसि प्रियो न मित्रो दक्षाय्यो अर्य
मेवासि सोम २३ या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेष्वोषधीष्वप्सु तेभिर्नो विश्वैः सुमना अहेळन् राजन्त्सोम प्रति हव्या गृभा
य २४ त्वं सोमासि सत्पतिस्त्वं राजोत वृत्रहा त्वं भद्रो असि क्रतुः त्वं च सोम नो वशो जीवातुं न मरामहे २५ प्रियस्तोत्रो वन
स्पतिः त्वं सोम महे भगं त्वं यून ऋतायते दक्षं दधासि जीवसे त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः २६ न रिष्येत्त्वावतः सखा
सोम यास्ते मयोभुव ऊतयः सन्ति दाशुषे ताभिर्नोऽविता भव इमं यज्ञमिदं वचो जुजुषाण उपागहि २७ सोम त्वं नो वृधे भव सो
म गीर्भिष्ट्वा वयं वर्धयामो वचोविदः सुमृळीको न आ विश गयस्फानो अमीवहा नो सखाविन्दुः पुष्टिवर्धनः २८ सुमित्रः सोम नो भव
सोम रारन्धि नो हृदि गावो न यवसेष्वा मर्य इव स्व ओक्ये यः सोम सख्ये तव रारणद्देव मर्त्यः तं दक्षः सचते कविः उरुष्या णो अभिशस्तेः सोम नि पा
ह्यंहसः सखा सुशेव एधि नः आप्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वेभिरंशुभिः भवा नः सुश्रवस्तमः सखा वृधे पयो सन्नेपयांसि समु यन्तु वाजाः सं वृष्ण्या
न्यभिमातिषाहः

आप्यायमानोअमृताय सोम दिवि श्रवांस्युत्तमानि धिष्व ८१ या ते धामानि हविषा यजन्ति ता ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञं गयस्फानः
प्रतरणः सुवीरोऽवीरहा प्र चरा सोम दुर्यान् ८२ सोमो धेनुं सोमो अर्वन्तमाशुं सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति सादन्यं विदथ्यं सभेयं पितृ
श्रवणं यो ददाशदस्मै ८३ अषाल्हं युत्सु पृतनासु पप्रिं स्वर्षामप्सां वृजनस्य गोपां भरेषुजां सुक्षितिं सुश्रवसं जयन्तं त्वामनु मदेम
सोम ८४ त्वमिमा ओषधीः सोम विश्वास्त्वमपो अजनयस्त्वं गाः त्वमा ततन्थोर्वन्तरिक्षं त्वं ज्योतिषा वि तमो ववर्थ ८५ देवेन नो
मनसा देव सोम रायो भागं सहसावन्नभि युध्य मा त्वा तनदीशिषे वीर्यस्योभयेभ्यः प्र चिकित्सा गविष्टौ ८६ पञ्चगव्यं जलं यद्वा स्फटिकः
शङ्खशुक्तिके कुमुदानि जले दत्वा स्नानं चन्द्रस्य तृप्तये ८७ श्वेतं वृषं हुतं घटं शङ्खं कांसस्य भाजनं मुक्ताफलं च विप्रवेतारेवा
शक्तितो ददेत् ८८ चन्द्रसेवा करोति स्म अलयं न्यायसंस्थितेः स्थानं येश्वकणोर्ज्ञातं सोमममूलं च धारयेत् ८९ एवं कृते स चन्द्रस्य
कृते उपासनं महापातकजान् रोगान्मन्तुनाशयितं तमः ९० शुक्रकृतस्य विभेदनं च कल्पस्य योजनं आदौ रोगं समुच्चा
र्यनत्वा शर्यितनो वदेत् ९१ देशकालादिवोच्चार्य गोत्राचारादि सर्वकं साध्यनाम तथा स्पृष्टं तेभ्यञ्चाकल्पेन चोच्चरेत् ९२ अमुकरा
नेकरिष्येवत्तर्थ्यं यामीति पत्तयोः शिवावंयं ततः कृत्वा भूतोत्सादनमाचरेत् ९३ आर्पाध्यिनाच पृथिवीसंविशोद्धनिनिजा समने
स्वदर्शनस्य मन्त्रेण दिशां वंयं समाचरेत् ९४ सर्वरोगनिवारणाय शाङ्गायपदं वदेत् सशराया स्वराजाय स्वदर्शनाय हूं वदेत् ९५
सप्तविंशतिवर्णोयं फडन्तो मनुरुच्यते भूतशुद्धिं ततः कृत्वा प्राणस्थापनमाचरेत् ९ अथ रोगानि सस्पर्श स्पर्शं रुंचापि परं ग्रके

मे॰
तं॰
१८४

1854

पशपरशरीरं न्यासं कुर्यात्ततः परं ४ ऊर्ध्वं नयामि उमहोदक्षिणोत्करे न्यसेत् कृतमेनमपायच्चमित्रो रक्ततमो नतः ५ श्रोत्रे
त्वन्नरान्दिवं वामहस्तेन विन्यसेत् विहिताकरणात्पापाद्वीरक्ततमां सदा ६ हृद्योगं ममसूर्योति हृदयत्वश्च विन्यसेत् अज्ञानपा
पात्सूर्यो रक्ततमांसदा १७ हरिमाणं च नाशाय विन्यसेत्कमलकोपरि मातुलस्य च भूतेभ्यः सदामां परिरक्षतु १८ शुकेषु मे
हरिमाणं दक्षिणे चरणे न्यसेत् निषिद्धगमनात्पापात्त्वगोरक्ततमांसदा १९ रोपणाकाद्धयमि वामपादे च विन्यसेत् अतस्ती
संगलोपास्यात्पापात्सूर्याभिरक्षतु १० प्रत्याहारिवशमेनाभिदेशे तु विन्यसेत् नमोजामङ्गवात्पापात्त्वचाद्धिरण्यगर्भकः ११ हरि
माननिरथ्यमिजिह्वायां च मस्तवन्यसेत् मत्वेजिह्वाङ्कवात्पापान्मरीचिर्मां सदावतु १२ उद्गाद्यमादित्यो न्यसेद्दक्षिणवक्षसि मा
मादित्यो वतु सदादृष्टं संभवपातकात् १३ विष्णेनमहमास्ये विन्यसेद्वामवक्षसि यद्दृष्टं नदृष्टं तत्पापान्मविनावतु १४ हिव
न्नमज्जां रथयन्विन्यसेत्कवचोपरि त्वग्लोमसंभवात्पापाद्धातुर्मां परिरक्षतु १५ मोत्तहविषतेरथं विन्यसेच्च तथास्तके विहितम
कृतात्पापाद्भास्करो मां सदावतु १६ न्यासेष्वेकमस्यैकस्य देवमन्त्रैः समाचरेत् ततः स्वदेहे विन्यस्य प्राग्वद्ध्यायेद्दिवाकरं १७ ततः
पुरुषसूक्तेन षोडशान्तेन पूजने गंधाक्षतादिसर्वाणि रक्तान्येव प्रयोजयेत् १८ नैवेद्यं पायसं प्रोक्तं स्वर्क्तस्य मनुमन्त्रः कण्वः
प्रस्कण्वनामा त्रिष्टुप्छन्दोनुष्टुब्देवताः १९ श्रीसूर्यं तर्पयामि त्रायरदमर्च्यं वदेत्स्मिते मित्रं संतर्पयामीति चैवं प्रोक्तः स्मितेतरे २० प
वेरविंच सूर्यं च कल्पनीयं ततः परं वदेदर्च्चके मित्र रविभ्यामद्यमित्यपि २१ त्रयः सर्वस्वेकेम्यवस्त्रं न्वेयं सपियाद्वैः कुसुमस्तवं

क्रय

दर्दर्च

अस्मर्थिन्नु तर्पयामीति संवदेत् २२ सर्वदैवेनापि संतर्प्यो विशेषो यमुदाहृतः प्रतिमानोऽश्ववरेण कार्य्यन्नानापत्रवासरे २३ तद्योगे
शान्तीर्याणि विप्रान्दश भोजयेत् महारोगे सहस्रं तु शीतलादिमहारोगैः २४ देशस्योपप्लवे जाते पुनर्मध्याह्नि भास्करे सहस्रम
मितानीह साधं भो मो कृष्णवत्सरैः २५ पुत्री भार्या च मित्रं च धनं तस्यैनं प्रजायते श्रियं प्राप्नोति विपुलां ब्रह्मणा प्रोक्तनामयं २६ भो
मनं प्रवक्ष्यामि विरूपाक्ष निमितः अङ्गारको देवता च गायत्री छन्द ईरितं २७ श्रावणे शुक्लसप्तम्यां विशाखायां भृगोर्द्दिने श्री
सूर्यः क्रियया ज्ञातः स जातत्र विशिष्यते २८ माघशुक्लस्य चाष्टम्यां कृत्तिकायां गुरोर्द्दिने देवैः समभवच्चन्द्रः स जातत्र विशिष्यते २९
अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं अपां रेतांसि जिन्वति ३० अवीजेन षडङ्गानि वाङ्गुलीन्यासमेव च हृदयस्थाने पुक कर्त्तव्यः
पद्मासोहिनीयकः ३१ रक्ताम्बरं रक्तवर्णं रक्तगन्धानुलेपनं रक्तपुष्पैः पूज्यमानं चतुर्बाहुं किरीटिनं ३२ वराभयगदाशूलहस्तं
मेषोपरि स्थितं वशिष्ठगोत्रसंभूतं जमदग्न्यार्षिकं कुजं ३३ जगतीछन्दसं वक्रं रक्तध्वजपताकिनं अवन्तीदेशसंभूतं ध्यात्वा देवं प्रपू
जयेत् ३४ रक्तचन्दनसंमिश्रैस्तण्डुलैस्तु स्वके कृते अंगुलेस्त्वधिदेवेन युक्तं षण्मात्रेण च ३५ अतं प्रत्यधिदेवेन तत्रावत्तं प्रजयेत्
वर्णालंकृतं जपेन्मन्त्रं मधुरस्वरसंयुतम् ३६ खादिर्यः समिधो होमे तर्पणाद्यं च सर्ववत् मेधातिथिस्त्वनुष्टुप्छन्दो गायत्री भूस्वदेवता ३७
स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी यच्छा नः शर्म सप्रथाः ३८ मुनी दीर्घतमा प्रोक्तस्त्रिष्टुप्छन्द उदाहृतं देवः स्कन्दः कुजप्री
त्यै जपार्थे विनियोजनं ३९ यदक्रन्दः प्रथमं जायमानो नःऽद्यन्समुद्रादुत वा पुरीषात् स्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं

मे·
तं
१८५

185

महिज्ञानंनेभ्रुवन् ४० सोमस्यश्रीतिमत्विंकन्याराशीभवन्नरः गोजिह्वाधारयेन्नित्यंसोमेदृष्याहृदरोगिकाः ४१ कुजमन्त्रेत
संसिद्धेसंग्रामेविजयीभवेत् स्वयंनश्यपन्निरियवोनेब्रह्माग्निसंनिभा ४२ त्रिशार्द्धकस्यसूक्तस्यविरूपाङ्गिरसाहषी गायत्रीछन्द
उद्दिष्टंदेवाग्निकुजन्नश्ये ४३ समिधाग्निंदुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिं आस्मिन्हव्याजुहोतन ४४ अग्नेस्तोमंजुषस्वमेवर्द्धस्वानेन
नमन्मना प्रतिसूक्तानिहर्यनः अग्निंदूतंपुरोदधेहव्यवाहमुपब्रुवे देवाँआसादयादिह ४५ उतेबृहन्तोअर्चयःसमिधान
स्यदीदिवः अग्नेशुक्रसईरते उपध्वोस्ममहूतावीर्यंतहर्यनः ४६ अग्नेहव्याजुषस्वनः मन्द्रंहोतारमन्त्विजेचित्रभानुंविभावसुं
अग्निमीलउश्रुवत् ४७ परेहोतारमायजहृष्याग्निंकविक्रतुं अध्वराणामभिश्रियं जुषानोअङ्गिरस्तेमेमाहव्यान्यानुषक् ४ ८
अग्नेयज्ञेनयक्षस्तया समिधानइद्मस्यशुक्रशोचइहावह चिकित्वांदैव्यंजनं विप्रंहोतारमङ्गहुतंधूमकेतुंविभावसुं ४९ यज्ञा
नांकेतुमीमहे अग्नेनिपाहिनस्त्वंप्रतिष्मदेवरीषनः भिन्धिद्वेषःसहस्कृतः ५० अग्निःप्रत्नेनमन्मनाशुम्भानस्तन्वांस्वां कविर्वि
प्रेणवावृधे ऊर्जोनपातमाहुवेग्निंपावकशोचिषं ५१ अस्मिन्यज्ञेस्वध्वरे सनोमित्रमहस्त्वमग्नेशुक्रेणशोचिषा देवैरासत्सिब
र्हिषि योअग्निंतन्वोदमेदेवंमर्तःसपर्यति ५२ तस्माइद्दीदयद्वसु अग्निर्मूर्द्धान्वति उदग्नेशुचयस्तवशुक्राभ्राजन्तईरते तव
ज्योतींष्यर्चयः ईशिषेवार्यस्यहिदात्रस्याग्नेस्वर्पतिः ५३ स्तोतास्यांतवशर्मणि त्वामग्नेमनीषिणस्त्वांहिन्वन्तिचित्तिभि :
स्त्वांवर्द्धन्तुनोगिरः अदब्धस्यस्वधावतोदूतस्यरेभतःसदा ५४ अग्नःसंख्यंवृणीमहे अग्निःशुचिव्रततमःशुचिर्विप्रःशुचिःकविः

शुचिरोचनयाहृतः उन्नतायतयोममशिरोवर्द्धन्नविषहा ५४ श्रग्रेसितपक्षस्यबोधिनः यद्ग्रेस्यामहंत्वेड्वांस्याग्रहं सहेसत्या
द्दहासिषः ५६ वसुर्हंसपतिर्हिकंमस्याग्रेविपावसुः मामेतेसमतावपि श्रग्रेहनव्रतायनेसमुद्भयेवासिथवः ५७ गिरावाश्रो
सर्ज्वहते श्रवानंविश्पतिंकविविश्वादेश्चरुवेदसं श्रग्निंशुंभामिसमधिः ५८ यत्तानारण्यवर्यंतिरमजंभायवीलये लोमैरिव
माग्रये श्रयमग्रेत्वेस्त्रपिजरिताभूतमस्तु ५९ तस्मैपावेकमद्यय धीरोजपसनमविप्रोनजागरविसदा श्रग्नेदीदयसिद्यवि ६०
श्रुतग्रेर्दुरितेभ्यः पुरामर्त्येभ्यः कवे प्रणाश्राप्रहंसोतिर बिल्वेषलाचन्दनवरामदेशानपुष्पकं ६१ फलिनीवकुलैर्पुष्पैकंकेस्नाने
भौमस्यतत्रये श्रारक्तोहयभक्ताभं प्रवालंचमहारिका ६२ श्रुरक्तवसमसर्जमस्तहैवाश्यारिपुष्पकं पूर्वाषाढापानतत्त्वमासे
भाद्रपदेसिते ६३ दशम्यांबुधवारेचसज्जातस्तत्रमहोत्सवः बुधमन्त्रेप्रवक्ष्यामिवोद्धव्यस्यमुनिर्मितः ६४ त्रिष्टुप्छंदोदेवता
स्यबुधोबुद्धिप्रदोमतः उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृहित्वमिष्टापूर्तेसंसृजेथामयंच ६५ पुनःकृण्वंस्त्वापितरंयुवानमन्वा
तांसीत्वयितन्तुमेतं बुवीजेनपडंगानिध्यानमस्यनिरूप्यते ६६ पीताम्बरंपीतवर्णंपीतगंधानुलेपने पीतपुष्पैःसुमा
नेर्वर्द्धचर्म्मंगदावरान् ६७ हस्तेरंधेपंतेसिंहस्थेचाङ्गिरोसमुद्भवे भारद्वाजार्षकेजातेमखयेचाकिरीटिने ६८ बृहस्पतिछन्दसे
वीतेछत्रध्वजपताकिने केयूरमणिशोभाढ्यमपिदेवेनविस्मना ६९ तेनप्रत्येपिदेवेनप्रक्तेतुविन्नयाम्यहं पदंध्यानाशाश्य
कारेहरिद्रान्ननिर्मिते ७० मातुलेचनस्वर्चेसस्यगावात्सहजयेन बर्णालतंजपेन्त्रेहूतेजस्पदशोशनः ७१ श्रपामार्गे स

मे॰
नै॰
१८६

186

मिद्धिस्वनर्ध्यणानितस्थ्वरेत् त्रिविक्रमाख्यो यो विष्णुः सतु यस्य दैवतं ७२ मेधातिथिमुनिस्तस्य गायत्रं छन्द ईरितं इदं विष्णुर्वि
चक्रमे त्रेधा निदधे पदं समूढमस्य पांसुरे ७३ प्रत्नत्यायि देवन्तु विष्णुर्नारायणाभिधः मुनिर्दीर्घतमा शोक्तः छन्दस्त्रिष्टुबुदी
रितं ७४ विष्णोर्नु कं वीर्याणि प्रवोचयः पार्थिवानि विममे रजांसि ७५ यास्य ब्रह्मरमायदुत्तरं स्थ मदस्यं विचक्रमाणस्त्रे
धोरुगायः इत्यादिनेमस्वर्श्रीयात्रैवविवीकरावन ७६ नो वरं मलिनं दध्याहुत्वा हजेटादथेत् तु यस्य मन्त्रे संसिद्धे वाग्मीभव
ति पाणिनः ७७ अजयप्रतिपत्न्याणां सयजेनावजायते द्वादशार्द्धे सप्तकस्य विश्वेदेवास्तथार्षयः ७८ देवस्तो बृहस्पती त्रिष्टुप्
गङ्गायत्रगाणि च इहृध्यस्थे समनसः सवायेः समाग्निमिध्वं बहवः सनीलाः ७९ दधिक्रामग्निमुषसं च देवीमिन्द्रावतावसे ।
निह्वयवः मन्त्राकृणंधे विमलानन्तुधनावरिष्टपर्णीकृण्वे ८०॰ इकृण्वं मांप्र माशुपारं कृण्वं शांवेयत्तं वृणायनामस्त्वामः
प्रनमसा वाविपुगानन्तु खं कुतेयो नौ वनेहवीजे ८१ गिरा सहिः महाप्रसन्तो नेरीयश्कृण्पः पकेमेयात् सारा गुतेतिक
वयोपुगाविन्वतेपश्यकृधीरादेवेषु सम्नया ८२ नीराहावाम्कृणोमनसं वडादथानन्न सिंचामहाप्रवतेमद्दिणं वयं पश्चकेशा
मनुपरिहिते ८३ इम्लता हमवनेसवरंद्रेस शोचनः उद्दिंणसिं चे प्रसिते प्रणीनाश्चाहुतेनजपामस्यास्विवाहेरथ्यामिसुहाग ।
धे ८४ द्रोणानाणावमवतमनुपाचक्रसतसन्तकोशंसिंचतानरपाणां व्रजं कृण्वं स हिवोन्द्रपाणावमसीमधेवकुलाह्यु
नि ८५ पुनः हावुधपायसीरक्षणामायः सहावसमसोदहतानं आवोधियज्ञियांवर्त्तं हतयदेवादेवी यज्ञती यज्ञियामिह ८६

मानोवृहीपयवसेवगान्विसहस्रपारायपयसोमहिंगो श्राभूषितववरिमिन्द्रोरुपस्थेवासीभिलङ्कतारमन्त्रपीभिः परिष्टजनधंर
शाकहस्ताभिरुमोपुरोपुतिवृद्धीपुनन्तः ४० उमेपुरोवह्निगयिहमाभोनमोनयचद्रानिहिजानि वनस्पतिंवनश्रास्यायमथं
निषद्यपिष्टमवत्न्नउस्त्रे कथंनरःकप्तषमुदयानतचोदयतत्दिनवासानये निष्टीग्रीवःपुत्रमावपोनयःइन्द्रंसवायरह
सोपयानये हरीतकीकालिफलगोमयाहतरोचनैः स्वर्णमलकमन्त्राभिषुक्तैःसतौद्रकैःस्नपेत् नीलवस्त्रमविर्मक्राः
कनकोत्सोदद्न्नयः श्रुयस्यप्रीतयदद्यात्मालभ्याःकुसमापिवा नभस्यशुक्लद्वादश्यांसोमवारेहिजेवरे तारायांचन्द्रमा
जातोवुधस्तस्मात्सवोभवत् मन्त्रंवृहस्पतेवक्ष्येमुनिरत्समदोमदोमतः त्रिष्टुप्छन्दोदेवपतिर्वेदितोस्यतुदेवता बृहस्पतेः
प्रतिप्रद्र्यीयवृहींगुमहिभातिक्रतमज्ञनेषु यदीदयच्छवसप्रजातदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रं हैवीजेनषडंगानि
न्यासमत्रसमाचरेत् ध्यानमस्यप्रवक्ष्यामिवरदत्वाक्षसूत्रकं कमण्डलुंदधद्हस्तैःपीतवर्णोकिरीटिन वशिष्ठार्घ्यमिपुर
शामवेपीताम्बराहतं पुनश्छन्दांगिरसगोत्रंकिरीटिनं पीतध्वजपताकेभ्यःपीतवस्त्रानुलेपनं केयूरांगदशोभाढ्यं
म[illegible]देवैस्संपुतं ब्रह्मपुत्रस्यपिदेवनपुत्रेसोविन्यवाह्वयेत् दद्दहिरचितेदीर्घचरस्नेषडंगुले हरिद्राहतनमंसिद्धमण्डलेतंप्रपू
जयेत् वर्णोलतेजपैन्नहोमिमधुराज्यितैः पिप्पलस्यसमिद्भिस्यात्पर्णपीतपंचभिः मन्निरत्समदाख्यिष्टुप्छंदइन्द्रस्वदे
वता अपिसंज्ञात्तगरोस्तस्यत्रष्यविनियोजनं इन्द्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभ[illegible]मसमे पोषंरयीणामरिष्टिं

धि

न म त्वं

मे॰
नं॰
१८७

187

तन्नूनास्त्वाग्नेचावः सहितत्वमर्हो मुनिर्देवसमदः प्रोक्तो देवता ब्रह्मणस्पति त्रिष्टुप्छन्दोगुरोश्चेयं प्रोक्ताग्रन्थपिदेवता
ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयंचजिन्व विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः दधिमकेसवददे
स्वर्णपीनाम्बरादिके निःस्पेसंधारयेद्धाहौब्रह्मसूक्तेनपारेत एवंसिद्धेगुरोर्मन्त्रेवाक्सिद्धिरूपजायते देहेकान्तिराजमान्यं
स्ततएवार्थ्यबोधतं एकादशर्चसूक्तस्यवामदेवोमुनिर्मतः जगतीछन्दश्चोक्तंदेवताचबृहस्पतिः यस्तस्तम्भसहसाविज्मो ३।७।२६
अन्ताबृहस्पतिस्त्रिषधस्थोरवेण तंप्रत्नासऋषयोदीध्यानाःपुरोविप्रादधिरेमन्द्रजिह्वं धुनेतयःसुप्रकेतंमदन्तोबृहस्पते
अभियेनस्ततस्रे एवंमेसग्रमथ्यसूर्व्यंबृहस्पतेरक्षतादस्ययोनिं बृहस्पतेयापरमापरावतआतऋतस्पृशोनिषेदुःतुभ्यंखाता
पर्वताश्चहरूपामधमचोतंरामितोविरप्शं बृहस्पतिःप्रथमंजायमानोमहोज्योतिषःपरमेव्योमन् सप्तास्यस्तुविजातोर
वेणविसप्तरश्मिरधमत्तमांसि ससुष्टुभासऋक्वतागणेनवलंरुरोजफलिगंरवेण बृहस्पतिरुस्रियाहव्यसूदःकनिक्रद
द्वावशतीरुदाजत् एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः बृहस्पतेसुप्रजावीरवन्तोवयंस्यामपत
योरयीणां सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणतस्थावभिवीर्येण बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवन्दतेपूर्वभाजं सइत्क्षेतिसु
धितओकसिस्वेतस्माइलापिन्वतेविश्वदानीं तस्मैविशःस्वयमेवानमन्तेयस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएति अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिज
न्यान्युतयासजन्या अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजानमवन्तिदेवाः इन्द्रश्चसोमंपिबतंबृहस्पतेऽस्मिन्यज्ञेमन्दसानावृष

एवसु

श्रावंविंशाविंदेवःस्वाभुवोस्मेरर्षिभिःसर्वदावीरंमियच्छतां हहस्मनरन्दहईतनचासावांस्त्रमतिर्ध्वमैमें श्रविशिहंपियोजि
रतंपुरंधीज्जस्तमर्णानुष्ठामरानीः मदयंन्निपल्लवाश्वमधुकं श्वेतर्षपाः मालतीपुष्पशुक्लासिस्नानेनगरुतोषणा हरि
द्राणर्करापीनवसंस्मणीपिन्नले गुरुतत्रैप्रदेयस्यादभावेवितयाश्वनाः फलान्त्यणस्मासितेपक्षेवैकादश्यांवपुष्यभे
शुक्रवारेगरुन्नीतनस्तस्माडन्नावहादिने शुक्रमन्त्रंप्रवक्ष्यामिभरद्वाजोमुनिर्मतः त्रिष्टुछन्दोनिगादिनंदैत्याचार्यस्तुदेवता
शुक्रेतेश्रमदेजनेतेश्रम्यपुष्परूपेप्रहनीयैरिवासि विश्वाहिमायाप्रवसिस्वाभावोभद्रानेपुनरिहरातिरस्त सदाजिनवरं
गानिहुत्वाध्यानंसमाचरेत शुक्लांवरंशुक्लवर्णंशुक्लगंधानुलेपनं शुक्लपुष्पैःपूज्यमानेशौनकार्यकिरीटिनंचतुर्भुजं दण्डिनं
वमाक्षसूत्रकमण्डलं पद्मच्छदमुरदंतथाकीकटदेशजं श्वेतछत्रध्वजपताकिनंभार्गवगोत्रजं सकेपुरंतथारूढंश्वेता
भरणभूषितं एवंध्यात्वाश्वेतकर्णःपंचकोनेनवांगुले अधिदैवतमिन्द्राणीशाक्रःप्रत्यधिदेवतं नाभ्यांपुत्नेदैत्यगुरुं
मण्डलेपूजयेत्ततः वर्णलतंजपेन्मत्रंहुनेत्रिमगालितैः उदंवरसमिद्धिश्वतर्पणादितवन्त्वत हृषाकपिस्मनिप्रोक्तः
पड्क्तिश्छंदउदाहृतं इन्द्राणीदेवताप्रोक्तानियोगःशुक्रतुष्टये इन्द्राणीमासुनारिषुसुभगामहमश्रवं नह्यस्याअपरंच
नजरसामरतेपति विश्वस्मादिन्द्रउत्तरः मयछन्दोऋषिःप्रोक्तोगायत्रछन्दईरितं शुक्रदेहोनियोगोस्यसर्वस्थैःशुक्र
तुष्टये इन्द्रवोविश्वतस्परिहवामहेजनेभ्यः अस्माकमस्तुकेवलः शुक्रमन्त्रषयेत्रिसमभत्ताणीयेकृतोदनं श्रेष्ठतेना

मे· नं· १८८

188

1

सर्वं दध्यान्मूर्त्तिमूले च धारयेत् शुक्रमन्त्रस्य सिद्धस्य ऋषिर्ब्रह्मा निसृः त्रिष्टुप् वशाः यात्रासिद्धिः प्रकाराश्च बान्धभूपतयो वशाः
वत्सरं च स्वसमृद्धस्य भरद्वाजो मुनिर्मतः त्रिष्टुप् गायत्र्युक्तं शिष्यदैवतमुच्यते शुक्रेन्द्ररक्त प्रजाश्वः पाण्ड्यावाजपस्यो
पिंगजिह्वो विश्वैर्देवैर्निर्मितः श्रुष्टो हषाणिप्ति क्रामहृषीहजन्तं वहणाभवनादेवर्श्यते यास्ते हषान्तापोष्टन्नः सदेति
रत्णमन्त्ररिह्वचारित्नि नाभिर्वासिदृस्यासूर्यस्य कामेनकृतस्य वरश्चमानः हषाम वेधुर्दिवश्चाहषिष्याइलसातिर्मेधवः
दस्य वर्चाः यो देवासो अश्रुङः नुषीये कामेनकृते तवसस्य चे समन्लात्रिफलाचेलाकेशरं च मतः शिला ध्रुमिष्ठुमैमलेः
स्नापाङ्गागैवसनन्तहषये श्वेतो वाजी तथा रौप्यं वस्त्रं च सितास्वरं हुतं याहुकतद्वीतदभावे तन्तेडलाः मधोःसितनवस्था
वरोमोजानतस्थ भार्गवः रामपुष्पेमवायान्त शुक्रस्तेन दशान्तरे शनिमन्त्रं प्रवक्ष्यामि सिंधुद्वीपो मुनिर्मतः गायत्रीछ
न्दश्च सुक्तं देवताञ्च शनैश्चरः शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये शंयोरभिस्रवन्तु नः शंबीजेन षडङ्गानि कृत्वा
ध्यानेनानुस्मरेत् बाणासनेम्बुलपरमिन्द्रनीलसमद्युति सौराष्ट्रदेशजं प्रोक्तं वरदं रक्तबाहुने भगवार्यैकाश्यपगो
त्रेजातं चापि किरीटिने कुसुमाम्बरं कुसुमवर्णं कुसुमगन्धानुलेपनं गायत्रीछन्दश्चन्द्रकसेकुसुमवर्णाभरणभूषितं केयू
रिणं मुकुटिने प्रजापत्याधिदेवेन सहितं रथमास्थितं पञ्चप्रत्यधिदेवेन युक्तं ध्यात्वा समर्चयेत् सकलतूर्यध्याने स्वा
पाकालतत्र्यं शलमण्डले होमः शमीसमिद्भिः स्नानायमाहेणतर्पणं कुसुमपुष्पैश्च दमानकालीयं चागुरुमेवेत्

मुनिर्हिरण्यगर्भः स्यात्त्रिष्टुप्छंदउदाहृतं प्रजापतिर्देवतास्य विनियोगः शान्तिलब्धये प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता
भूव यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं स्याम पतयो रयीणां यमो मुनिर्विष्णुर्देवोनुष्टुप्छंदउदाहृतं नियोगः शान्तिपीड
योनाशार्थमिति कीर्त्तयेत् यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुता हविः यमं ह यज्ञो ‥ छ्यहूताग्निलेकृतः उपसेकः शा
नैम्मायहूशारंभत्तयेत्सदा व्याघ्रीजरागलेथार्थीम्पगः कार्यश्चान्तिप्रशः शान्तिमन्त्रेत्वसंसिद्धेसुसिद्धामनवोखिलाः तस्य
फुत्कारमात्रेणाविनश्यन्त्योखिलागदाः नवर्चस्यन्तसूक्तस्य सिंधुद्वीपोमतोमुनिः वर्द्धमानाप्रतिष्ठावानुष्टुप्त्रयमेर्दि ति
ताः छंदांसि देवता आपो नियोगः शान्तिलब्धये पतासां तपतः पापं कामजेन विनश्यति आपो हि ष्ठास्तेमे योवः शिवः परः न
स्यासुर्दैवतः शन्नोदेवीन्तुनः ईशानावार्याणांक्षयन्तीश्चर्षणीनां आपोयाचामिभेजं अप्सु मे सोमो अब्रवीदन्तर्विश्वा
निभेषजा अग्निंच विश्वशंभुवं आपः पृणीत भेषजं वरूथं तन्वे ३ मम ज्योक्च सूर्यं दृशे इदमापः प्रवहत यत्किंचिदुरितं मयि
यद्वाहमभिदुद्रोह यद्वा शेप उतानृतं आपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगस्महि पयस्वानग्न आगहि तं मा संसृज वर्चसा रासो
जनेकृष्णतिलाशनद्यध्यायनोवला लक्षान्तेलोभुपुक्ताभिरद्भिस्नानेशानेमुदं कृष्णागोमहिषीलोहं नैलंसी सेतलब्धये
स्नानेद्याद्दशकृष्णमाषावाजाभवत्तेनापि ज्येष्ठमासेकृष्णपक्षचतुर्दश्याममस्तिने रोहिण्यांतुषद्गतोजातःशान्तिलक्षाच्चजेन्क
दे गाहेतर्म्यङ्गप्रवक्ष्यामि वामदेवोमुनिर्मतः गायत्रीछंदउक्तमेसोहिके यस्तदेवता कयानश्चित्रः आभुवदूतीसदावृधः स

मे॰
तं॰
२८९
189

त्वा कृपासविहस्ताहृता गौंवीजेन षडङ्गानि ध्यानमस्य निरूप्यते करालवदनं खड्गं चर्मत्रिशूलधरं हृदन कुसुमाम्बरं कुसुमवर्णि
कुसुमगंधानुलेपनं कुसुमपुष्पैः पूज्यमानं केसराग्रुकुंकुमान्वितं पूर्वदेशे समुत्पन्नं कुसुमांगीरसाधकं पाटलागोत्रसंभूतमङ्गु
ष्ठच्छंदसंग्रहं कुसुमच्छत्ररथारूढं कुसुमध्वजपताकिनं सर्वादिदेवमेवं कालप्रत्ययिदेवतं अयं संचिन्त्यनेत्रस्येत्सूर्ये काले
त्वमण्डले द्वादशांगुलविस्तीर्णं चाहुयेद्धामलाद्वतेः हुत्वाग्निम्मधुरक्षाभिरस्य होमो विधीयते तर्पणादिमिर्ईश्वैः कौलि
कान्तर्पयेद्द्विजान् सर्पर्षयो मुनिः प्रोक्तो गायत्रं छंदईरितं सर्पाश्च देवताः प्रोक्ता नियोगो राजुतक्षये श्वानःगोपश्चिरककीपि
दशारन्मानरं चयनम्वः कालवाचार्य्यमनिप्रोक्तो गायत्रं छंदईरितं देवतान्तमवेक्ष्य लोनियो राजतक्षये मोमुखगाः पराधनिर्दे
निर्ईहणाश्वपीत यदीपृष्ठस्यासह मन्त्रमेधसदामाषाद्भिमां मूलवधाव्येत् ननिन्द्ये लीचकमस्याच्चेदीमोक्षणमावरे
त् राहोमं त्र्यपासिहोतदेव्यारात्नमर्दशीणा कुर्वन्निमाष्टतात्तान्नेमदेवसमरे जयः पंचदर्वमनक्रस्यवामदेवो मतो मुनिः
छंदोनिहच्युगायत्री देवतादेवनायका कथानाष्टिहता कस्तामश्योमानामंहिष्ठामत्स्तदंहसः दक्षाविराड्जेवसप्रभीषुणः
सखीनामविजविह्रणां शतंभवास्यूतिभिः अभीनःश्रावहस्वयक्रे नहजमर्त्यतः निपुद्विषर्षणीनो प्रवताहिक्रत्नामा
हायदेवगच्छसि प्रभति सूर्य्यसच संयत्रमन्येऽइन्दुमप्यदः सचक्रणिपदत्विरे सूर्य्यत्वप्रसूयी इतस्माहिवमाङ्गरिन्मच
वानेशचीपते दातारमरोपुज्ञे इतस्मायस्त्वदिशसमानायसन्वते पुरुविन्निहेमेवसु ३॥ नहिमानेशानतवनराधावन्नमस्र :

नश्यो लानि करिष्यतः आलं सवल्लतेशातनमस्मात्त्विष्याश्रमि हृष्ये २ अस्माऽऽहहहणीषस्यायस्मलये महोत्सयदिवि
त्ममे आस्माई ग्रापिद्धि विश्वेह्ररणायापरीणमा अस्माइंविष्याभीहृतिभिः अस्मभ्यं नात्नयाहादिव्रजाः श्रेष्ठ दशोमतः नवा
गोमतः नवाभिरिन्द्राभिभिः अस्माकं हस्मयारथो युमाई इन्द्रानयच्युतः अस्माकमत्रं तेंकृपि प्रवोदेवेषु सूर्य्यं वर्हिष्ठं यामपो
परि नगवह्नीनागवहृाकुमारीं क्रभास्करः वास्वागरूचीयजगैः स्नानेपानहृष्ये सीसं खड्गकंवलाणीमेस्वादेयास्तनह
ये राहोरेतद्भावेनत्रिपुरात्संप्रदापयेत् आश्विने पौर्णमास्यां तमणपो सिंहिकासुते जनयाम सततस्मात्ते विशेनाद्वैयेन्त
दे केतमन्त्रं स्तुवस्यामिमधुच्छन्दो मुनिर्मतः देवताः केतसंप्रोक्ता गायत्रं छन्द ईरितं केतं कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्याऽअपेशसे
समुषद्भिरजायथा केवीजेन षडंगानि ध्यानमस्यनिगद्यते धूम्रातिवाहवः पाशायराश्च विकृताननाः किरीटिनो रूपवा
हा मध्येदेशो भवद्भाः विचित्राम्बराश्चित्रवर्णाश्चित्रचगानुलेपनाः नानाछन्दस्ककागोतमाधांजैमितिगोत्रजाः कृस्मापिंग
ध्वजपताकिनो मुकुटिनस्तथा वोहरिणोरथारूढा अमृलावलापि देवताः चित्रगमप्रत्यपि देवताश्च विचिंतयेत् साही
कृलेधजाकारेवायव्यामण्डले कृते चित्ररंजनसेरक्तं तंडुलेलाकृयेद्बुधः वर्णिलं तं जपेन्मन्त्रं कुशाहोमः प्रकीर्तिताः मधुर
त्रयसंयुक्ताश्चित्रद्रव्यैः प्रतर्प्ययेत् वामदेवोमुनिः प्रोक्तो विष्णुछंद उदाहृतं ब्रह्मास्यदेवता केतप्रीतये विनियोजनं ब्रह्मज
ज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचोवेन आपः सबुध्या उपमा अस्यविष्ठाः सतश्चयोनिमसतश्चविवः प्रस्कण्वस्त

मे॰
तं॰
२९०

190

मुनिःप्रोक्तोहरतीरुद्ररितिने देवताविशेषमोत्रनिर्व्योगकेतत्वरूपे इत्योवाजोहिवंसपाश्विद्रोमानुषजने नेनावुहस्महूतोय
धवांइपयुत्वारगान्निवहूपः सदेवाग्नलवेषस्याज्ञीवोनोपविद्रोत्कचित् नाश्रीयादग्रमत्रोदिकेतत्सेवनतत्परः केतमद्रेस
सिद्वैतलिंगमहेत्रमान्यता वहूश्चतुगनःश्रेष्ठोदशपतेसायकोतमः दशार्द्धमत्तत्तकसमधुक्रोमनिःस्मृतः देवनेचद
मरुतोगायत्रंछंदउच्यते युञ्जन्तिब्रध्नमरुषंचरंतंपरितस्थुषः रोचन्तेरोचनादिवि युंजेन्त्यस्यकाम्याहरीविपक्षसारथे
शोणाधृष्णुन्रवाहसा केतुंकृणवन्नपथा आदहस्वधामनुपुनर्गर्भत्वमेतिरे नानामयज्ञियं वीलुविडाहजिस्थ्यभिगुहा
विदिद्वह्निभिः अविन्दउस्रियाअनु देवयज्ञाविदहस्तःगिरः महामनुषतेष्कते इन्द्रेणसहिदृक्षसेसंजग्मानोअबि॰
युषा मंदूसमानवर्चसः अनवद्यैरभिद्युभिर्मखःसहस्वदर्चति अग्नैरिन्द्रस्यकाम्यैः अतःपरिज्मन्नागहिदिवोवारोचनाद
धि समस्मिन्नृंजतेगिरः इतोवासातिमिमहेदिवोवापार्थिवादधि इन्द्रंमहोवारजसः आकारावल्लीलज्ञालवलाकुशैष्टरंगाव
आनोप्रवलेस्त्रायास्रुसीदतिनदाशिवी उर्णावस्त्रमजापुत्रंखजेवापिपताकिका पीतांकुंकेतत्वपुत्रेषयाहाराजमायकान्
श्राधारसमसितेपत्तेरौद्रमेकेनवाभवन् अनावान्नदिनेकार्य्यःकेतनोत्तमहोत्सवः इत्यंवैदिकमार्गेणकथितंग्रहपूजने ये
कुर्वन्तिमनुजास्तेषांसिद्धिःकरतलेस्थिता ग्रहाराधनशीलानामिहलोकेपरत्रच सर्वेस्मादथ्यकिंवक्तिनतुष्टावंतिहदेवताः ३९। ३३
इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतन्त्रेशिवप्रणीतेनवग्रहकथनप्रकाशोनामयोदशः देव्युवाच भगवन्देवदेवेशरुत्तानिनापरा

ः

४

लोमेन मन्त्रोद्दिष्टो मन्त्रमुख्येन तेन दुःखमवाप्यते तदा किं देव कर्तव्यं सौख्यं येनोपजायते इह लोके परत्रापि येन संलभ्यते सुखं श्रीईश्व
र उवाच प्रायः कलियुगे देवि ग्रस्ता लोमसंयुताः शिष्याः स्युर्विभवत्वेन न तपो लभ्यते क्वचित् प्रायो मन्त्रग्रहस्तेन दुःखार्थं चोपजा
यते तदर्थं संप्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रेषु गोपितं मन्त्रत्यागं प्रथमतः कृत्वा प्रत्यंगिरां भजेत् मन्त्रत्यागविधिं वक्ष्ये येन संजायते सुखं
विहाय सर्वमालस्यं ज्ञात्वा तन्त्रेषु परिनिष्ठितं प्रातस्तु स्वगृहे गत्वा स्वीयं दुःखं निवेदयेत् ततस्तेन प्रवर्त्योयं मन्त्रत्यागविधिः
परः तत्रादौ संभवनेकं भेदी ज्ञात्वा विधानतः मण्डले स्थापयित्वा तु पूजयेत् पीतपुष्पैर्नैः विलोममन्त्रपाठेन तत्रावाह्येष्टदेवतां
सकलीकृत्य संपूज्यावरणानि प्रपूजयेत् एवं सावरणामिष्टामन्त्रतः स्वेष्टदेवतां हुनेद्धि लोममन्त्रेण गोघृतेन सहस्रकं प्रज्व
लितेश्वानले ततः संतर्प्य येदं सु [illegible] नार्घ्येण [illegible] देवताभ्यो बलिं ततः यवान्नेनापि दुग्धपान्नैर्दिक्षु दिक्पतये ददेत् ततः प्राया
ह्रीं इन्द्राय [illegible] शचीपते नमस्तुभ्यं गृहाणेमं पुष्पधूपादिकं बलिं प्राग्दिशि तेजसां नाथ हव्यवाहवरप्रदः गृहाण
पुष्पधूपादि बलिमेनं प्रयोजितं प्रेतनाथ नमो याम्यां हि [illegible] जनसमयुते बलिं दत्तं गृहीत्वेमं सुप्रीतो वरदो भव नमस्ते रक्ष
सां नाथ नैरृत्ये त्वमिहागतः गृहाण बलिपूजादि मया भक्त्या निवेदितं पश्चिमदिक्पाल जलनाथ नमोस्तु ते भक्त्या निवे
दितं पूजां गृहीत्वा सुखमासुहि प्रभंजन प्राणपते त्वमेहि सपरिच्छदः मया प्रयुक्तं विधिवद्गृहाण बलिमादरात् कु
बेर नारकाधीशागच्छेत्तां सरोत्तमो पुष्पधूपादिभिः प्रीतो भव त्वं वरदो मम। ईशान त्वमेहि भगवन् सर्वविद्याश्रय प्रभो ए

मे॰
तं॰
॥१२५२॥
191

जितः पुष्पधूपाद्यैः प्रीतो भव तिभक्तये आयाहि सर्वलोकानां नाथब्रह्मन् समर्चितं गृहाण सर्वविघ्नान्मे निर्वर्तन मोल्लते आगच्छ
वरदाय क्तविघ्नो विश्वस्य नायकं पूजितः परया भक्त्या भव नेत्रसुखदो मम ततः सपरिवारां च पूजयेन्मन्त्रदेवतां मन्त्रेणाविपरीतेन
पुष्पधूपोपचारकैः ततस्तु प्रार्थयेद्विद्वान् पूजितां मन्त्रदेवतां आतुकल्यादिनालोच्य मयाने रलबुद्धिना उपाश्रोऽडुःखो मन्त्रः तद्दो
षं विनिवर्तयेत् पापं प्रतिहतं मेऽस्तु भूयाच्छ्रेयः सनातनं तनोतु मम कल्याणं पावनी भक्तिरेव च इति संप्रार्थ्य मन्त्रेशं मन्त्रं यन्त्रे
विलोमतः विलिख्यामलकर्पूरचन्दनेन समर्चयेत् कलशोपरि संस्थाप्य भक्त्या परमया युतः यन्त्रे स्वस्य सिरसि वधा स्वा या
च्छेरोटकैः मन्त्रपूतैः पुनस्तायं कुम्भतोयैः प्रपूरयेत् तत्प्रयन्त्रमन्त्रं च नितिष्याप्य प्रपूरयेत् तेन कुम्भेन निःसृतातीर्थशुद्धेनान्यजला
शय विसृजेद्यथाविधि स्वयथाशक्त्या प्रपूजयेत् इत्थं कृतविन्यस्य तुल्यमस्य मनोरुजः विनश्यन्ति न संदेहो क्रमात्स्विम प्रसंतता
जायते तीव संपत्त्या वर्धते तेन तत्कुले क्रमात् अथ प्रयोगेतेरावृत्तोसारभूतामथर्वणां यन्त्रकस्य तु शुः यानाद्यन्त्रैमादिदेवता कर्त्री
रमासिगाच्छत्रिसाध्यतिष्ठं न जायते शान्तिपुष्टिकरं हि वसायकाय प्रयच्छति कुलहयविशुद्धात्मा मन्त्रार्थज्ञानकोविदः आचा
रशुभशुद्धिवाक्शुद्धिसम्पन्नस्तथा शान्तिवृद्धिप्रसन्नात्मा जितक्रोधो जितेन्द्रियः दम्भाहंकारमोहादिविकलाज्ञानविन॰
मः ध्यानयोगसमारूढः सर्वाभीष्टप्रसाधकः मन्त्रराजमिमं लब्ध्वा सर्वभूपतिः विनियोगमथैवद्येवन्नारिंशाहवंन॰
या प्रयोगेरामनिष्छन्दोनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं उग्रकृत्या च देवः स्यात् महादेवोऽथवा हरिः ॥

वियोगे त्वसद्वेषु तथा विपः आदौ शरीरशुद्ध्यर्थं प्राजापत्यव्रतं चरेत् कुशोदकेन संशोध्य पञ्चगव्येन वै पुनः वह्नं हविष्य
ष्यन्नानः शान्तमध्ये जपेत् दिनत्रयं ततः सिद्धं मन्त्रं कार्येषु योजयेत् दिक्पालमुद्रासन पल्लवानां भेदं परिज्ञाय जपेत्सम म
न्त्रं नवान्यथा सिद्धेति तस्य मन्त्रः सम्प्रदायादिति मन्त्रराजः लक्षयेयत्र्यपरीतं सवीनं ब्राह्मणेनैव जायते पुष्पकोब्राह्मणो मंत्रो वि
परीतफलो भवेत् जपादौ वा प्रयोगादौ पुरश्चर्यादिके तथा आदौ शान्तिं प्रकुर्वीत इदं दिष्टं नीतिगद्यते वाह्यस्य स्पर्शे भुमुनि
र्विश्वेदेवाः सुराः मताः छन्दश्च शक्करी प्रोक्तं शान्त्यर्थं विनियोजने नवं योगाहणीमहे गातेयज्ञापतयेदेवी स्वस्तिर्मानुवेभ्यः
ऊर्ध्वं जिगातु भेषजं ऊं ह्रीं स्वायस्तिर्द्विपदे चतुष्पदे नमो ब्रह्मणे नमोस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नमः ओषधीभ्यः नमो वाचे नमो वाचस्प
तये नमो विष्णवे वृहते करोमि सुद्रणो वा तयमनः उर्द्धं शेविस्तारे सर्वं मन्त्रान्ते शान्तिरित्यपि गायत्र्येष्टोत्तरशतं जप्त्वा कर्म
समारभेत् कर्मान्ते पुनरेवं हि कृत्वा कर्म समापयेत् सर्वेषामेव मन्त्राणां बीजे मां शक्तिरत्र ह्रीं नारमाया पुराः सर्वे जनत्वाः
केवलानहि वर्णितानमुनिप्रोक्ता वसुपृच्छन्दरर्षिरिते कृत्वात्र देवतावास्य नियोगेभीष्टसिद्धये सांकल्पयन्निनोरयः कृ
तं कृत्यो वक्ष्यामि वतांब्रह्मणायतिर्मितानुमनः पुरस्कौरमच्छेत नागपत्रिसमुद्रेषु नागवल्लीः पुवादिकेः ह्रीं बीजान्तेः षडंगा
नि मन्त्रस्य तत्समाचरेत् शिरोभ्रूमध्यवक्त्रेषु कंठे बाहुहृदये हृदि नाभौ गुह्येऽङ्घ्र्योर्जानुनोश्च पादानां पादयोर्न्यसेत् चतुर्दशाक्षमा
मेन्द्रीं नारमायापुराण्यपि ततो ध्यायेत्सिंहस्थां वीमत्कशेशादिगामवरो प्रसिवर्मकरो शपामांदंष्ट्रो ग्रामसर्वभूषणो ग्रसनी

मे॰
तं॰
१९२

192

याहितानरुद्रतेनसाध्यानमीरितं अयुतंप्रजपेन्मंत्रं होमस्तस्यदशांशतः अपामार्गसमिद्भिर्होमो हव्याक्तुराजिभिः त्रिकोण
चाग्निवेदेवीघट्टलेशान्तिमुपजयेत् लोकपालांस्तदस्त्राणि ग्रन्थिगिराममर्चयेत् एवंसिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगेषुशतंजपेत् गडूच्या
दशांतंदत्वादशमंत्रैर्होलिंहरेत् यामेघस्त्वंगतः पापापापकेनेहकर्म्मणा रुद्रत्वन्देवराजोहिर्होदेवान्नभयनाशय मोहयतनाश
यतमारयतकलिंतत्से प्रयच्छतन्कृतंममशिवंममशांतिंहिदेत स्वल्पयन्तेचास्मिन्सप्तवर्णावाचोवलेऽगुः सर्वेषुतरंशांक्रत्लेने
स्तांवितरेहलि अस्मिन्मंत्रेसर्वेपरस्थानेस्यापदंवदेत् रंदस्यास्किस्थानेअग्निदिन्यादिकंपठेत् एवंतद्दशमंत्रास्तत्तन्नहित्रुव
लिंहरेत् एवंकृतेशत्रुकृताकृत्याहिप्रविनश्यति अस्यांगिरामुनिप्रोक्तोनुष्टुछन्दःप्रकीर्तितं कृत्यातदेवताचास्यविनियोगोरिपु
निग्रहे शिखंस्थनीकणीवंतीविश्वरूपाभयंकरी यःश्राहिणीदिहाघसांविनत्यंयोजपाक्तुभिः वामदेवोऽस्यऋषिःप्रोक्तोगायत्री
छंदईरितं कृत्यातदेवताप्रायत्रियोगोरिनिवर्तने येनदिष्टेहवदस्मिप्रतिकूलमथापिवा तमेवतोनिर्वतस्यमाम्प्रान्तछो अना
गमः सनिष्टृदवशिष्टस्याछन्दोनुष्टुप्प्रकीर्तितं देवःकालाग्निरुद्रोत्रनियोगोरिपुघातने अभिवर्जस्यकर्त्तारंनिरस्तांस्तामि
रोजसा आश्रयस्यनिकृत्तस्यप्रजाम्यरूपकषार्दिनि इत्यस्याक्षुमुनिःप्रोक्तोनुष्टुप्छंदउदाहृतं देवतायातुधानोभिचारनाशेनियो
जनं यस्तागकृत्येचकारोहंयंतंगच्छतुपुनन्निवै आमसीकृत्येनाशायसर्वास्तथान्याः आसांप्रयोगंवक्ष्यामिपंचानामङ्ग
नेमवि रटंपञ्चर्चकेसकंकंपुच्छाष्टम्यांसमारभेत् समाभिप्योर्णमास्यांयांस्यात्कुडंवरमंवसने ॥ ॥

सूप

श्रानयेदंडमेकं तु पुरुषस्य प्रमाणतः शतनीमस्य रन्ध्रंडं गृहीत्वा होतारं शान्ते हृत्कं जपेत्तदा रातिरत्नेसमहाग्रहैः वे
दिप्रतिप्रदारंभा त्रूत्वा वध्येत कं चरेत् अष्टप्रादेशमात्रं तद्दंडं वैभीतकं समं गृहीत्वा च्छायायास्तिनाम जप्येत्तु कृत्वा तदा रिपुः म
हाव्याधिगृहीतो सौम्दीयतेनात्र संशयः कारस्करस्य वार्कस्य समिधो ऽग्निमुखो ऽष्टवैः तैलैरक्ताक्तैर्नेतः समराश्च मष्टोत्तरं शतं
शत्रुनाशो ऽभवत्स्येवमथ वा केवलं जपं मासमेकं प्रकुर्वीत ज्वरान्मत्रुमवाप्नुयात् श्मशानकायमस्यान्ततो उपत्रैलिखे
द्विपोः ईश्वरस्यालयेनामवर्णेणानेगर्भिणः अष्टोत्तरशतं जप्त्वाम्भसौ प्रादेशमात्रके निखनेत्तत्क्षणादेव ज्वरः शत्रोः प्र
जायते नस्फलं नाशमायाति प्रयोगान्ते प्रदक्षिणा गोभूहिरण्यादि दद्याद्यथाशक्ति निनहिपेः महादेवो ऋषिः प्रोक्तो ऽनुष्टु
प्छन्दः प्रकीर्तितं कृत्यात्र देवता प्रोक्ता नियोगो रिपुनिकृन्तने लिङ्गं कृत्वा प्रनिवर्तं स्वकर्त्रे रेव गृहात्स्वति पशुश्चैवास्य नाशाय वै
राज्यास्य निवर्हेय अगस्त्यो ऽस्य मुनिः प्रोक्तो ऽनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं कृत्यान्त देवता प्रोक्ता नियोगो रिपुकन्तने यत्नात्कृत्वैष
जिह्वाय विहानापिडयग्रहान् नस्यैव ततः परेत्याश्रुतं तेत्कृपियरुत्तरुः वशिष्ठो ऽस्य मुनिः प्रोक्तो ऽनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं तद्दृत्त
देवता प्रोक्तो नियोगो रिपुनिकृन्तने प्रतीचीन्त्वा वसेपातुबलराविश्वामित्रं हं अघिश्च कृत्यै रत्नो हारिग्रहा वाजपकपात् व
त्सास्य मुनिरास्तातो ऽनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं कृत्यान्तदेवता प्रोक्ता नियोगो रिपुनिकृन्तने यथा तो गिरसः प्रवैभ्य गावश्रापसेपिरे
भत्र पश्च वशिष्ठा यत येवतापेसपिमे अघिरस्य मुनिः ख्यातो ऽनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं कृत्यान्त देवता प्रोक्ता नियोगो रिपुनिकृन्त

मे
नं
२५३

193

ने यस्तेपरं हविस्मरद्योरण्येवं विमृश्यधिया तेऽश्रुक्तत्रतेजननमत्तास्तेजेनो यतः ग्रहवसेस्य वर्गस्य पंचवेस्य विधिः स्तुभं भुजा
नः कपिलातीरमनुवाकं ग्रहं जपेत् षट्कूहेरहितः सस्यायथाव्रत्तत्याभवेत् प्रयोगोस्मिन्नत्वविज्ञयाः कामक्रोधादयोरयः पला
शस्यसमिद्भिस्तमधाज्यदधिभिः स्त्वैः हुत्वेदशसहस्रं तत्त्वत्स्ववर्चस्वानभवेत् गोरत्रदक्षिणाश्रोक्तोपालाशस्य समिधो हुत्वेत्
हरयाक्राशाष्टशतकेसमभिर्दिवसैर्गृहा उपग्रहाः पलापंतेशान्तिं सर्हेत्रजायते एवं हुत्वापिप्पलस्य समिद्भिर्यशमाप्नुयात् नदी
तीरे श्मशाने च भद्रकाल्यालयेपि वा कृत्वा भस्मभीराशिं ध्यात्वा जन्नामचेतसा जपेद्दशसहस्रं समस्माहाज्जायतेज्वरी नदेवभ
स्माहोत्रमन्त्रिणेगोक्षकेक्षिपेत् सद्य एव सुतस्य जायते नात्र संशयः पौर्णमास्याम्नयोध्याश्वरजतस्याङ्गुलीयकं स्वरक्तार्थेव
संपार्थ्य जपेद्दशसहस्रकं महाराजसमः सस्यादानयाविभवेन च नित्यमष्टोत्तरशतेवित्सोर्दैवालये जपेत् षण्मासाभ्य
न्तरे तैवत्तस्यहर्णामनोरथाः संवत्सरजपादेवं ब्रह्मणसदृशो भवेत् तिलानभारशतं दद्याद्दक्षिणातेनपादिने प्रग्रनु
निरत्नुष्टुप्छन्दः कृत्याच देवता संग्रामविजयार्थे नियोगोपरिकीर्तितः यो नः कृत्ये रणस्यावाह्यन्यो हि हिंसति न
स्य त्वं द्वेषा विवेहोश्यिनन्तुसरत्नुस्य हेलिना ग्रगास्यस्तमनिः प्रोक्तश्छन्दोनुष्टुब्दाहृतं देवकृत्यानियोगस्तु विवा
दादौ जयाय च भनाः शर्म्यादेवहेलिमस्य क्षिपेत्पाकृतवने सरस्वतीस्य च कृत्यमो क्षिप्रलस्य किंचन महादेवोनु
निः कृत्यादेवताछन्दर्इरितं प्रनुष्टुप्तु नियोगस्तु वादीनां प्रशमाय च मानः कश्चिद्दुहाराति मन न सा प्रति भूषति ॥

कृत्रि

हूरस्योवान्निकस्योवानस्यहृदयमस्कृपिच मुनिरग्निरत्रुषच्छन्दःकृत्याचरेवता दुःस्वाप्न्यकार्यसिध्यर्थेविनियोगोस्यकी
र्तितः येनासिकृत्यप्रहिता हृदयनास्याज्जियोक्षया तस्यत्वनत्वात्वनत्युहिमत्तहरस्याशान्तिः गौतमोमुनिराख्यातोनुष्टुप्छंद
श्चदेवता कृत्यामारीस्यवीरादिनाशायविनियोजनं येनोशिवान्मःपन्थानःपरायान्तिपरावते नैर्दैवराज्ञः कृत्येनोगमयेत्स
त्रुहूतये अर्थैतस्यानुवाकस्यप्रयोगःकीर्त्तितेयेधुना शुक्लपक्षप्रतिपदेमारभ्यप्रत्यहंजपेत् अष्टोत्तरसहस्रंतुयोगिमासमात्र
मेवच भक्षयेत्कापिलाक्षीरंहविष्यादनमेवच गोविन्यालभिहोवासर्वकृत्यानिवारणी समघोदशीणादेवभवेन्नूनसंकाक
था जपेत्तथाप्रसस्तंचयद्गांधर्वेरक्षसाः स्कंदग्रहब्रह्मरक्षोपस्मारादिग्रहानपेत् सर्वरोगाविनश्यन्तिहद्दिदेवोत्तरोत्तरं
सर्वोपद्रवशान्तिस्यात्तापकेभवनेजनः नित्यमष्टोत्तरंहुत्वाहुताक्षान्शालितंदुलान् सर्वव्याधिविनाशःस्याद्धीर्वृद्धिर्दिनेदि
नेदिने अष्टोत्तरसहस्रत्तुतिलमाषचकेहुनेत् आज्यक्तमभिचाराणांत्वरितंशान्तिकृत्स्मृते पलाशपुष्पंचतिलांस्तंदुला
न्हुतसंयुतः हुनेदष्टोत्तरशतंमासंतत्सर्वदुःखहृत् महोत्पातस्यशान्तिःस्याजीवेद्वर्षशतंतथा देयंस्वर्णंगलीयादिदक्षि
णात्वेनसादरं अङ्गिरामुनिरुद्दिष्टोगायत्रीछंदईरितं देवोग्निर्विनियोगस्तुसर्वशत्रुकृन्तने यथुवैशिष्ठ्पिदेस्मात्वर्द्दिवेषिव
तष्यदी निरस्तानोब्रजास्माभिःकल्पिल्स्ष्टापदीरदहान् मुनिस्त्वस्तुभगवान्त्रिष्टुप्छंदउदाहृतं मरुद्देवोनियोगस्तुज्वरोभव
नशत्रवे योनःशपादशपतोयश्चनःशपतःशपात् वृक्षमिवविद्युदाहतमामूलादनुशोषय कापिलस्तुमुनिःप्रोक्तोछन्द

मे॰
लं॰
१५४

194

स्त्रिष्टुबुदाहृते ब्रह्मा देवो नियोगस्तु विजेयोरातिमस्तवे यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि यापुर्व्यश्च नः शपात् स्तेनापिह्यमिवत्वा मंत्रेण
स्वस्त्यमस्तवे ब्रह्मास्य मुनिराख्यातोनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं अग्निर्देवो नियोगस्तु शत्रुविद्वेषणो मतः यश्च सापत्नः शपथो यश्च
यामीशपातिनः ब्रह्मा च यत्कृद्दशायामहं तं कण्यपसप्दे देवताभेस्य योरुद्रोमुनिकश्यपपर्देरितः अनुष्टुब्छन्दउद्दिष्टं नियोगो
रिपलायने सवच्छामयं वेधस्य योग्रस्मोग्रमिदामति तस्यत्वमिंध्यापिडायपाविस्फूर्यतेतछिरः पंचर्वेशमास्यवर्गस्य प्रयोगो
वश्यतेधुना समुद्रगामिनीगंगानदीमहोत्तरे शते नित्यं जपेद्दातितमुन्द्रिषपजलांजलीन् अष्टाविंशतिसंख्याकादेया
स्तद्वज्जपः पुनः समाहाभ्मीयते शाक्रवीरेणनसंशयः विभीतदारुमध्याचाडारेशाहकसंमिते शत्रुनामसमस्त्यार्ध्य
जपेद्दष्टोत्तरंशतं समाहाजस्यनाशाय्यामित्यमष्टोत्तरंशतं जपेमन्त्रं रिपुकुलं नानातानेविनश्यति अपराधेविनाद
यपराकुक्षीप्रजायते अष्टाविंशतिसंख्याकंप्रयनभानु रिपुंस्मरन् अन्वहं प्रजपेशत्रुर्ज्वरेणपरिपीड्यते तिलतैला
क्तार्क समिद्धोमस्याष्टशतं भवेत् शत्रोःपुत्रकलत्राणिगजाश्वन्नु विनश्यति हिरण्यं दद्याद्गोदद्यात् प्रयोगान्तेवशान्तिकं
प्रायश्चित्तं पुनः कुर्यात्तस्मात्दोषो नजायते कालाग्निरुद्रो देवस्तु प्रस्तुः कथितो मुनिः बृहतीछन्द उद्दिष्टं नियोगोस्यापि
नाशने अभिप्राहिसहस्राते पुत्रास्तुशापथ्यंरथ्ये शत्रुनिकृतीकृत्येहकोवाविगतोमहान् मुनिः सत्यतपाः प्रोक्तोबृह
तीछन्द ईरितं ब्रह्मा देवी देवतास्यानियोगो रिपलायने परिणाहं दिशपथ्यादहत्वाग्निरिवहृदे शत्रुणेवाभि ॥

नोऽन्नहिदिव्यावृत्तमिवाशनिः अग्निरातमुनिः छंदोनुष्टुप्कृत्याच देवता गजजन्तुरगादीनां व्याधिनाशे नियोजनं शत्रुन्मेअग्रो
घमस्य यथा नियोगोरिपुमोहने अग्रमपत्नं परस्तान्नः शिवं दक्षिणतस्कृधि अभयं सततं पश्चाद्भद्रमुत्तरतो गृहे मुनिः कश्यपश्
शुक्लो वृहती छन्द उच्यते देवः कृत्यानियोगन्तुरिष्टानां त्रासनाय च परोहि कृत्यमातिष्ठा वृहन्मेव परं नय स्वगास्यहिम्मगोरिः
प्रोतन्त्वानिकर्त्तमर्हति एवमस्यैवानुमाकस्य प्रयोगः कीर्त्तितः पुनः कृष्णाष्टमीं समारभ्य यावत्कृष्णाष्टमी भवेत् स्वपक्षमाहे
श्वरींलिंगं जपेन्नाशयति तत्क्षणात् अभिचारिककृत्यादीन् हयानां हस्तिनामपि विनाशाय महाव्यापीन्यसपक्षा रुद्रकालि
कां जपेन्न पापदरिद्रस्य रक्षितो पीश्वरेणा चेत् दक्षिणाभिमुखो रुद्रालये चक्षोत्तरं शते नित्यं जपेदेकविंशाद्दिनावधि नदारि
पोः कलत्रादिकनाशः स्याद्दक्षिणा कंबलद्वयं आत्मरक्षा च कर्त्तव्या रुद्रस्यास्य विधानतः मुनिः सर्वः स्वरः सर्वः छन्दोनुष्टुप्
कीर्त्तिते दाहनाशे पुरादीनां नियोगोस्याः प्रकीर्त्तितः अग्न्यासेवो रत्नपेपिपुरुपेपि विनाशिनि उक्षिता प्रतिरक्षस्व स्वप्रमा
दाय चाहुतं अर्क्कोमुनिरनुष्टुप्छन्दः कृत्यास्य देवता प्रतिकुद्धस्य राजादेः कोपशान्त्यै नियोजनं त्वमिन्द्राय मो वरुणास्त्वमा
यो अग्निरथानिलः त्वं ब्रह्मा चैव रुद्रश्च त्वष्टा चैव प्रजापतिः छंदस्तु देवी गायत्री देवते चाश्विनौ मतौ मुनिरिन्द्रो नियोगस्तु
वर्तितं रोगनाशने आवर्तिर्ध्वं निवर्तिर्ध्वमस्तवः परिवत्सराः अहोरात्राम्याह्नाश्च दिशः प्रतिदिशश्च मे गालवो मुनिराख्या
तो मित्रो देवः प्रकीर्त्तितः त्रिष्टुप्छंदो नियोगस्तु कर्म्मयोद्धनकर्म्मणि त्वं यमेव रुणं सोमेन्त्वमापो अग्निमथानिलं अत्राह

मे
नं°
१९५

195

ण्यपश्येवानुमानयन्निवाद्भुतं ॥ मुनिः विश्वामित्रो विश्वानुष्टुप्छन्दः उच्यते नियोगो यस्य कस्यापि दुःखार्थं मन्दाहृतं यामेदमे दा
कृतार्थेषु पार्थं विप्रस्य हितं प्रहर्षं विजहुः कुंभीवपानरके जनार्दीपपे येवहाश्च हर हत्याव देवप्रहर्षयो मे मयस्य पञ्चार्थं मन्त्रवा
कन्नयेपरमेश्वरनिवेशः सर्वकर्मसमुद्भूतमाधिव्याधिभयेनरेत् अपापन्न्यपरिशिष्टस्याग्रेकाप्रोच्यतेधुना यानुजपन्मन
तेजन्मन्तारिभिः परिभूयते येऽङ्गसञ्जवेमहामग्रेकदापि योऽद्भुतमदाश्च ग्रनामः अवध्योनानशो विघ्नादिध्यते भयेवखनस्य
सदनेयमस्य मुनिः शुक्रो ब्रह्मदेवः छन्दोनुष्टुबुदाहृतं ह्रीमायामोहनाशाय विनियोगोऽस्य प्रकीर्तितः अप्रमत्ताकामस्वलंकृतः
सर्वतोदुरितं वह जानीयाश्चैव कृत्यानाशं तन्मायचेतसः वसवो मुनयः प्रोक्ताः परमात्मा च देवता छन्दोनुष्टुब्विनियोग
स्तद्दुःस्वप्नविनाशने यथाहृतिप्रणाशीनेनतैषं वधाम किन्नरः नथानवपाप्रजावयेनस्य निकुम्भस्यात्मजे रामं श्रियस्तदे
वताप्रोक्तो मुनिरिन्द्रः प्रकीर्तितः छन्दोनुष्टुब्विनियोगस्तद्देहशत्रुविनाशने उत्तिष्ठ वव वरे हीनो जानेव किमिहेक्षसि श्रीवा
लेकृत्ये पादेऽप्रभिकृत्यामिविद्वः मुनिः शान्तनपनश्लोकः परमानन्ददेवता छन्दोनुष्टुब्विनियोगस्तनपोविघ्नकराश्चये लो
भालस्यादयोवाथ दृश्यन्ते राजसापहा तपोविघ्नकरा याश्च स्वाप्रपाः समिरं त्यदेन् स्वायमासन्निनोरपो विमश्चैव पहेषिते
नैकैतनिकृपयन्नानुग्रेयदिनो जीवयस्यारीन् भागीरथ्यो मुनिर्ब्रह्मादेवः छंदस्त्वनुष्टुप् पापारीणां च पापस्य नाशाय विनियोज
ने मास्याक्षिघ्राहिपदेमोचकिञ्चनुष्यदं माजानीनन्नानस्यान्मामावेत्तिप्रवेपिनो पञ्चार्थं मन्त्रवाकन्ननित्यमहेशनं शाने

योजपम्मकृतस्तेषां सर्वे शत्रुक्षयो भवेत् सर्वकृत्याप्रशान्तिश्च सर्वलोकवशीकृतिः रुद्रालयसहस्रं तु जपेद्व्याधिरुजे भ
वेत् कार्पासबीजं लवणं हुतमष्टसहस्रकं हुत्वा सूर्यस्याभिमुखमष्टाविंशतिसंख्यया जपेदष्टसहस्रं अस्य मन्त्रे द्वेष्यपि शो
षयेत् अत्रैवमतनाम्नास्माद्रहितासुपपद्यते अंगिरा ऋषिः प्रोक्तः कालोस्यस्य देवता छन्दोनुष्टुप् विनियोगस्तु सद्दर्के
प्रसादने शत्रुयताप्रहिता सिमं येतामिमथर्वतः ततस्तथान्वस्तु योमतेन प्रयोपिस्त्रितः अंगिरा ऋषिः प्रोक्तो महादेवोस्य
देवता बृहती छंदः दृष्टो विनियोगः पापकर्जने प्रत्यंतनिकृत्या स्याभिर्वलेणादेवि समवेशः यथेतमाख्ये नागतायप्रधीनेवनो
जहि अंगिरा ऋषिः प्रोक्तो नुष्टुप्छंदः प्रकीर्तितं देवीकृत्या विनियोगस्तु शत्रूणां शोषणे मतः यथाविप्रहतोहस्तस्त्रा मूलाद
नुष्टुप्छंदस्तु यो मे पापं चिकिर्षति कण्वो मुनिर्महादेवो देवश्छन्दस्त्वनुष्टुभं स्त्रियाकृते मिचारो दोषा मे पापं पदेदिदं यथाप्र
तिष्ठको भ्रू त्वा तमेव प्रतिधावति पापं तमेव पावतु यो मे पापं चिकिर्षति भृगुरस्य मुनिः प्रोक्तो विश्वेदेवास्तु देवताः छन्दो
नुष्टुप् प्रशावने इत्यस्याने स्तवापच योनश्चोहरणो यश्च निहृत्यो जियानाथं मति देवास्ते सर्वे धुनन्तु ब्रह्म वर्म ममान्तरं
पञ्चार्चस्यास्य वर्गस्य प्रयोगो वक्ष्यते धुना इत्येदष्टोत्तरशतं हुताज्ञातातिलतंडुलान् मासाष्टकेन तस्यास्तु हृदि भवति भूयसी
प्राप्तः कामो हृतेर्ध्यामस्तमष्टोत्तरशतं स्वजन्मदिवसे होमिन् नपरस्तु जयत्यसो सर्वपापक्षयश्चास्य द्विज शान्तिः प्रजायते
पालाशकुसुमैरष्टशतं हुत्वा द्विजर्षभः ब्रह्मतेजोमयस्तस्य भाति देहोतिभास्वरः ब्रह्मवृक्षसमिद्भिस्तु कुसुमैर्वा कुशाग्रकैः

मे०
नं०
२९६

196

हूतासके रहसाहस्रं हुत्वा पातकनाशनं अनेनैवानुवाकेन यः कुर्यादघमर्षणं सर्वपापक्षयस्तस्य वर्षमध्ये प्रजायते आदित्या
भिमुखस्तोये स्थित्वा विंशतिसंख्यया स्थित्वा जपेन्नदानस्य गंगास्नानफलं भवेत् आत्मार्थं वा परार्थं वा जानुदघ्ने जले जपेत् स
र्वग्रहकृता दोषा नश्यन्त्यत्र न संशयः कुंकुमेन समायुक्तं चन्दनेन स्थापयेत्ततः अष्टोत्तरशतेनाभिमन्त्रितं कुशकूर्चकैः स्नापयन्
दाविनश्येत ग्रहोपग्रहहर्षणं भूतप्रेतपिशाचादिभूतबाधादिनाशनाय अपस्मारादयो रोगा वेध्यापि लभते स्नानं कुमारीप
तिमाप्नोति कन्यार्थी प्राप्नोति कन्यकां नाभिमात्रे जले स्थित्वा सूर्याभिमुखं जपेत अष्टौ सहस्राणि ततो महाहविस्त्रैरोद्दिनैः व
ज्वलस्य समिद्भिस्तद्भने हसहस्रकं डगयाकाभिर्महाहविः समाहान्तः प्रजायते पंचविंशस्यानुवाकस्य वक्ष्यमाणस्य देवता कृत्या
कृत्वत्तत्रुष्टस्यान्मति प्रत्यंगिरामन्त्रः २५ यो मे करोति प्रहारे योगारे योनिवेशने ये मे केशान् लेकर्षे रज्जनेनदन्तधावने प्र
तिसहस्र त्रियावकुमारं इव पित्तरहान् मर्दीनमेषघास्फोटयपदमेषाकुले जलि पतेन संजसान्तजवेमहत्यमग्रे सदापियोड
मीदाग्रननाशः आविधेतान् छो विषाविध्वतेभ्यो वैवस्वतस्य सदने यमस्य येनारविंदुस्थिरितासोत्र अग्रे जहूर्मन्यामेसा अप्रतेवट
न्तः नेषांवस्थं च्छर्विषाजातवेदः अशक्तं हतमभिसंदहस्व कृष्णवर्णमहारूपे हहरूकराभयंकरि देवि देवि महादेवि महाश
त्रुविनाशन स्पष्टा अस्य स्वहस्तेत्पात्रहोमशतं जपेत् शनिश्चरादिने वा युगरोगेभ्यः सुखमाप्नुयात परिशिष्टं कृत्वान्न्यादिकं
सर्वदेवदि न्यासमन्त्रादिकं चायस्यावस्थेनाः सप्रयोगकाः रवदजफट्टजहि महाकृत्ये विषमाग्निसमप्रभे देवि देवि महादेवि

ममशत्रुर्विनश्यतु आरोपादेनचाईणनामयुक्तेनचाचरेत् षडंगान्यंगुलीन्यासं वक्ष्येनामान्यनुक्रमात् कृत्स्नं चरेत् हृदये सि
द्धवानीशीर्षके महाबलेशिखायां च महाभैरविवर्म्माणि सर्वकृत्योच्छेदिनीति नेत्रयोरिति नेस्त्राः सर्वपरमन्त्रोच्छेदिनीभ्यो
स्त्रमुच्यते आत्मरक्षाचरितेयं भक्तस्तुष्यसंस्थितिः सर्वेचमातृकान्यासाः एवमादौ समाचरेत् पठेदादौ च गायत्रीं पश्चादेतं
मन्त्रंजपेत् ततः पठेज्ज्ञानवेदं पुनर्गायत्रिकां पठेत् पुनर्मूलं ततो नामगिनवर्णांतपरमक्षरं च गायत्रीमेवं कं मलमध्येत्वं पारये
तिच मतस्तत्पर्वकं मलेविज्ञानरोदुर्गाहेति गायत्रीमेवं कं मलयजनाजितमित्यं च अनेन तत्प्रकारेण सहस्राणि युतावपि
जपेन्मन्त्रं तारनत्यं कामनायाविचार्यच यं यं कामयते कामं तं तं प्राप्नोति सर्वथा प्रयोगस्यविधाकामः सिध्यत्येव न संशयः
पंचत्रिंशात्मकास्य प्रयोगाः एवमीरिताः पवत्रीभीष्मपंचांगं पवस्यापुनरस्यकं सर्वत्रापि जपस्यादौ योगेशान् रशनेजपेत्
इमोक्षं च सौरिभिन्नवाध्यते मदनादिकैः उन्मादत्त्वसोमाः कृणाध्यायोग्रदिवः प्रवत्रास्तहिषोजहि सच्छादयोपत्रदुष्टपसमे
विघ्नं प्रकुर्वते लक्षैकजन्त्रपस्तस्यां तेषांनाशस्तनत्रव ग्रन्थिकर्णांविरूपादिलमस्तनिमहोदरि जहिशत्रून्त्रिशूलेनक्क
ध्यस्यापिवशाणिते अङ्गिरानस्तुतिः छन्दोनुष्टुप्कृत्स्नावदेवता समस्तरोगनाशार्थे नियोगोनत्र हृदये कुबेरत्रेनुखरोइंनति
मानन्दिमावहः ज्वरंमृत्युभयं चौरं विषनाशायमेज्वर पादेरहृदयेनापिकृत्स्नांवरादिनाभिः पुंकेशमेवंवन्तकुर्याद्ग्रस्यादिखं
गर्के ध्यानेमेवं वेदस्यात्मरक्षादिकं तथा गायत्र्यादिमन्त्रैस्तपावरवन्नेदाभितं मन्त्रं जपेदष्टपाते चाष्टसहस्रं कार्यं गौरव

मे॰
ते॰
१९७

अवश्यं प्रजायते कार्य्यं विधिः प्रयोगिरत्नयं विद्धि मत्तामन्त्रदोषे गुरुदोषे कदर्थिता आपि विद्याधिदैवदोषे तस्मात्तं परिवर्ज्जयेत् सर्वेषु
तः मन्त्रत्यागो गुरुत्यागस्तथोच्यते मन्त्रो यद्देवतायाः स्यात्तन्निष्ठो न स्यां भवेद्धनी गुरुत्यागस्य संकल्पं कुर्यान्न दोषः सर्व्वके गुरुर्द्वैत
रेवं संनिश्चितं वा देवमेव च राशिकूटेन मन्त्रं देवतां चैकमथ ततः कुर्यादेकं गुरुं तत्र सर्व्वाभावे परंपरं आदौ तद्दक्षिणामूर्त्तिः
सूर्य्यश्चन्द्रो हुताशनः मन्त्रो वरुणदेवताश्च तानि देवकुलेश्वरः देशादेवरमेतवशैन रौलक्षणान्वितः गुरोस्तु मे प्रजायितानां
शान्तं तद्गुरुहृदये देवतामाप्य संप्रोक्तं ध्यात्वा मतो यजेत् त्रिषर्णिस्य पल्लमस्य प्राग्ग्रमाहिस्तद्दक्षिणे प्रादेशप्रमितानाञ्च कु
शानामर्द्धवर्त्तीति तोयहर्णेञ्चरे प्राच्यादुपहर्णञ्च पश्चिमे उत्तरेत्तस्य हर्णमाम्नायद्रव्यमीरिते प्राग्गुरोस्त्यापि चैतत्स्यं प्रविष्टे
न्तनेगुरौ इति संचिन्त्य मन्त्रस्तत्स्मात् ल्लं विचिन्तयेत् अष्टोत्तरसहस्रञ्च मन्त्रमासमापयेत् मन्त्रस्य वर्णसंख्यान्देवता श्री
तिकारकैः श्येस्तभोजयद्द्विप्रान्देवतायतनस्मात् तदभावे वैदिकांश्च मन्त्रवेदेमयपव तदाम्नायप्रहृन्तान्तान्तदभावेत्त
भोजयेत् एवं गुरुत्यागउक्तः स्मर्त्तन्त्रे प्रगोपितः अग्निहोत्रयः स्वयंशिष्यं कथं मेतारयिष्यति देवत्यागं प्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रे प्रगो
पिते कृतनित्यक्रियः स्नातो देवतायाः समाचरेत् संकल्पञ्च ततः कुर्याद्देवत्यागादि सर्वके परोक्षस्त्वासमक्षस्त्वागुरोः सं
प्रार्थयेत्परं त्रैलोक्यनाथ जगदीश महेश्वरस्त्वं ब्रह्माण्डकोटिजठराद्भुतशान्त्यविद्य यत्त्वं मया ऽल्पमतिनाद्द्विजु
जादिदेहीथ्यानो पराधशतकं मम तत्क्षमस्व ॥ ॥ त्वेहूर्य्यचेद ॥

दहनेशगणेशाविस्तब्वलेन्दुशाकिनरयागस्वरूपः ध्यानेशिवास्यविषयेपरिहिजितोस्मितन्मेपराधशतकंभगवन्त्वम
स्व देवोपिनैवनमनोन्नचभारतीवाजानातिमेदमतिनानतकिंगुरुक्ता ध्यानोस्यकल्पमपराधकृतामयेदंडंत्वंप्रलब्ध
मधुनाशरणागतोयं ध्यानंकरोमिमनसानवचनेस्यनन्नमन्त्रात्मकमिदंपरिभावयामि रूपंत्वदीयमितियतप्रवद
न्निवेदाःसिद्धिर्न्नयान्त्वचवहिःकृतस्यजनाद्यैः एवंसंप्रार्थ्यदेवेशंप्रणमेद्दण्डवत्पुनः मन्त्रमूर्त्यादिकंसर्वंगुरवेतन्नमर्प
येत् तदभावेस्वजकायतदुक्त्यापगुदापयेत् कुर्यात्त्जपंहिगुणितेनसर्वंज्ञापयेच्चतद्दिनात् प्राग्वद्भोजयेद्द्विजानगुर्वींदी
क्षापितोयथेत् एवंतदेवतानायोगोमयाताभ्यांनिवेदितः इतिवैदिकमन्त्राणांसम्प्रसंगोकलौयुगे विधिर्मयानिगदितःकिम
यच्छ्रोतुमिच्छसि ४५ ॥ २४५ ॥ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतन्त्रेशिवप्रणीतेप्रत्यंगिरामन्त्रकथनप्रकाश
शततर्दशः ॥ श्रीदेव्युवाच मन्त्राःकृताममपादेवदेवीक्ताःकलिसिद्धिदाः यन्त्राणिश्रोतुमिच्छामिवांछितार्थप्रदानितु श्रीशि
वउवाच वेदंविनाब्राह्मणानांगतिरन्यानविद्यते स्मृतिगीतिर्न्नपाणांचपुराणानिविशांतथा शूद्राणांचापितंत्राणांकलिदो
षवशात्स्मृतिः सर्वेषामुपरिभ्रष्टानेतद्दुःखंप्रजायते वेदकर्मरतोविप्रःकलौब्रह्मानसंशयः वेदकर्मविहीनस्तुविद्वेयोब्र
ह्मरातमः त्रिकालसंध्योपासीचगुरुभक्तिपरायणः सर्वध्यायेष्वपाठीचगुरुणाचकृपालुना वशीकृतेनसेवाद्भैःसम्प
गध्यापितस्तथा परान्नभोज्यरहितःस्वक्षुद्रपरिग्रहः विनाजपंविनाहोमंकृतमन्त्रेणसिध्यति तत्कार्य्यंवैदिकैर्मन्त्रैर्नान्य

मे° नं° १५८

198

स्यात्करावन अथातः संप्रवक्ष्यामि गायत्रीयन्त्रमद्भुतं पद्ममष्टदलं लेख्यं ह्रींकारं कर्णिकास्थितं ह्रौं ह्रौं स्वरौ दिग्विदिक्षु प्रति
पत्रं समालिखेत् किंजल्केषु तदग्रेषु गायत्र्यर्णान्द्विशो द्विशः तद्बहिर्हेमवृत्तगलान्तरालेषु समालिखेत् ककारादयांस्तथोमापो
ज्योतिरसोमृतं ब्रह्म भूर्भुवःस्वरोमिति गायत्रीयन्त्रमुच्यते सवर्णे वा त्रिलोहे वा कृत्वा हस्तेन धारयेत् अनायासाद्भवेद्राशि
र्धमे चरमनः अविछिन्नः कीर्तिर्मांस्थावंशास्तस्य विवर्द्धते अथातः संप्रवक्ष्यामि सरस्वत्या महाद्भुतं यन्त्रं मेधाकरं तत्र पद्ममष्ट
दलं लिखेत् तत्कर्णिकायां षट्कोणं समाध्ये प्रणवं लिखेत् तस्य मध्ये कोणेषु वाग्भवं बीजमालिखेत् यश्छंदसामृषभो वि
श्वरूपं छंदोभ्योध्यमृतात्संबभूव समेंद्रो मेधया स्पृणोत्वमृतस्य देवधारणो भूयासं एतस्याः पंचवर्णांस्तु लिखेत्समदलेषु
च दलेष्टमे तत्षड्वर्णान् तद्बहिर्हेमवृत्तद्वयं कुर्यात्तदन्तर्वीथ्यां तु हृदयोश्चापि स्रचाद्वयं क्रमाल्लेख्यं बहिर्वीथ्यां मातृकार्णाः प्रवे
ष्टयेत् शरीरं मे विचर्षणं जिह्वा मे मधुमत्तमा मनसः सत्यमाकूतिं वाचः सत्यं च धीमहि यो देवानां प्रथमं पुरस्तात् विश्वाधिको
रुद्रो महर्षिः हिरण्यगर्भं पश्यत जायमानं स नो देवः शुभया स्मृत्या संयुनक्तु तद्बहिर्भूपुरं कृत्वा तत्कोणेषु समालिखेत् ऐं
क्लीं सौः ह्रीं च बीजानि पट्टस्वर्णादिनिर्मिते शुभे दिने समालेख्य धारयेद्यो यथाविधि मेधावी श्रुतिधारी च निरोगश्च ॥
प्रियंवदः बहुश्रुतशास्त्रकर्ता क्रमाद्वेदागमानपि न विस्मरति सर्वज्ञो मर्त्यो सो भवति ध्रुवं अथ त्र्यंबकं यन्त्रं व
दन्ते सिद्धिकृत्परं आलिख्याष्टदलं पद्मं भारे तत्कर्णिकान्तरे तस्योदरे साध्यनाम साधकाभीष्टकर्मयुक् ह्रौं ह्रौं स

रोकेशारेषुदलेषु अंवकारान्तरान् चतरस्रनतो बाह्ये वेष्टितव्यं जनाहरैः वक्ष्यमाणान्स्वं साध्यनाम वर्णविभूषितं तयासं
वेष्टयेद्यन्त्रं लिखेद्भूर्जे नेन्द्रवारा मानिरक्तमदाम्निष्टपृष्ठं दोहन्तदेवता मातामहे चकुर्यी मानमोभिम्मी ड्डूहनी हृषभवासहनी
पुत्रैर्वीर्यं सर्वथायमष्टतेभिर्भिषक्कमेत्यामिषजाप्तृणामि भूपराग्रेषु देवीजं दिक्षुवं वीजमेव च एतत्त्रयं यवकं यन्त्रं गोपनीयं
प्रयत्नतः अपुत्रारोग्यसौभाग्यधर्मार्थं सुलभोत्तदं किमत्र वहुनोक्तेन कांक्षितार्थं परांश्रियं एकोनपंचाशत्कोष्ठफलके
व्रतशालिनः तत्र प्रथमकोष्ठे तस्साध्यं ह्रीमसमालिखेत् तदथ कोष्ठमारभ्य प्रादक्षिण्येन संलिखेत् जातवेदसमन्त्रं तत्को
णकोष्ठचतुष्टयं विहाय देवीमावाह्य संपूज्य हवनं चरेत् आज्येन मूलमन्त्रेण संपातं यन्त्रके क्षिपेत् अष्टोत्तरशतेऽप्यात त
यन्त्रं लिखेद् भुवि रक्षयामादिराष्ट्राणां रक्षार्थं तत्र तत्र च नक्षत्रग्रहराशीनां लोकेशानां बलिं हरेत् विहितायत्र रक्षेयं चक्रं तत्र
तत्र संदः क्षुद्रग्रहमहारोगचौरभूतसरीसृपाः अमुना विलयं यान्ति विधिना नात्र संशयः जातवेदसमन्त्रस्य यन्त्रमेतदुदीरि
तं वैदिकैरेवकर्त्तव्यमन्यथा दुःखदं भवेत् जातवेदसमन्त्रस्य विपरीतस्य ये पुरा अष्टौ पादाः समुद्दिष्टास्तेषां यन्त्रं वदाम्यहं
नवकोष्ठयुतं कुर्याच्चतुरस्रं तु मण्डलं समासं तां विलिखेन्मायां मध्यकोष्ठे तु पश्चिमात् कोष्ठात्क्रमेण मन्त्रस्य लिखेत्पादाष्ट
कं ततः प्रादक्षिण्येन तद्वाह्ये हृत्पुष्पमान्ते लिखेत् मातृकार्णैः स्वसंवेष्ट्य वहिर्भूपुरमालिखेत् भूविंवस्यमिदं यन्त्रं भूतरो
गनिवारणे रक्षायुः श्रीकीर्तिदं च लिखेत्स्वर्णादियन्त्रके धारयेद्वा वाहुमूले कण्ठे वा मस्तके पि वा अथातः संप्रवक्ष्यामि गाय

मे॰
तं॰
११९

199

ग्नादिदिशाक्रिकं यंत्रं सर्वार्थदं तत्र पद्ममष्टदले लिखेत् तस्य मध्ये तु षट्कोणं तन्मध्ये साध्यसंयुतं लिखेन्नामेन ततः कुर्यात्सम
व्याहृतिवेष्टितं षट्कोणेषु च ताराद्दिशिवपंचाक्षरं स्मृत पदैकैकमक्षरं लेख्यं तदग्रेषु दलेषु च गायत्र्यास्त्वक्षरत्रयं सर्वार्हं विलिख्य
यमे दले जातवेदसमर्वार्हं द्वितीये तु दले लिखेत् त्र्यंबकस्य च सर्वार्हं तृतीये तु दले लिखेत् ॐ ह्रीं दं चं कं समिति ह सो ऽं सत
तः परं सोहं वंदनमः श्रीकाशिवयेति परं वदेत् मां पालयेति संकं वं तारो मायापुवस्तथा एकोनत्रिंशद्वर्णोयं मन्त्रः पत्रे च तन्वे
के त्र्यंबकस्योजराहैं पंचमे योन्नराहंकं जातवेदसमन्त्रस्य षष्ठे योऽर्हंत्यपराहंकं गायत्र्याः सप्तमे लेख्यं श्रीमापोज्योतिरित्य
पि गायत्र्यास्तु शिरसा तेन ऋग्वेदस्य मदशाक्षरः लिखेदष्टमपत्रे तु वह्निर्हैमं हयं लिखेत् तदन्तरे मातृकार्णैर्वेष्टयेद्भूपुरं बहिः
भूपुरस्य तु कोणेषु कूटं चिन्तामणेर्लिखेत् श्रीर्विद्यान्नाहृषीतिन्द्राः पुनरग्निस्तथानथा शक्रस्तस्य रवेन्द्रः स्यात्कूटं चिन्तामणेर्महः
तः शान्तासरमनोयस्तु मेतयोधारयेन्नरः महारोगभयत्राणायान्यपतकोनस्य शालिनी लक्ष्मीर्निश्चलालीला स्त्रीमज्जीवेद्धरदेशतो
नामादि पत्रेष्वालिख्य जप्या चाष्टोत्तरं शते कृत्वा हुतेन तावत्तु शीघ्रं संपातमेव च भूयोपि नावन्नमाचपुरग्रामाकरादिषु
स्थापितेयन्त्रमेतत्तु गोमयपारोग्यपुष्टिदं कुर्याच्चरक्षान्देनारी व्याघ्रादिभयतः सदा अथातः संप्रवक्ष्यामि वारुणाय यन्त्रमुत्तमं
ष्टपत्रस्य च तस्य षट्कोणं कर्णिकान्तरे कृत्वा षट्कोणमध्ये तु साध्यं प्रणवं लिखेत् वरुणाय नमः प्रोक्तो वरुणस्य षडक्षरः एकैकमक्ष
रं तस्य कोणषट्के लिखेन्मनोः केशरेषु हं हं सवर्णानन्त्यागादितो लिखेत् पूर्वपत्रेषु वंदनास्वर्णमेवमेव लिखेत् द्वितीयेन्द्रे द्विषु द्वि

मंत्रो वर्णाश्च तृतीयके वसुसंख्याशं चतुर्थे तु लिखेद्वर्णान् सुमोचन प्रवो चत्वारि पंचमे षष्ठे प्रदिने रूपसप्तः सप्तमे पातः समम
स्यादष्टमे स्वस्तिभिः सहानः बहिर्हेमहृदये कृत्वा तयोर्मध्ये लिखेदेवं परस्करणमावीरपमत्कृतानि माहेशजन्न्ये कृतेन भोजे प्र
वेष्टाइंडु भूपसीकृषा सप्राणो जीवान्वकरणानामसाधि त्रिष्टुप्छन्दो मुनिः कूर्मो वरुणो देवतास्ततः नद्दहिर्हेन वीप्याचकादि
तान्नैश्च वेष्टयेत् नद्दहिर्भूपुरं तस्य वेदे वीजं कोणगं लिखेत् ऋणमोचनमेतत्तु यन्त्रं सर्वसमहितं सर्वरत्नाकरं वश्यं शत्रुच्छे
दविनाशने किमत्र बहुनोक्तेन वाञ्छितार्थप्रदं नृणां यदयेकश्चेति रचोयन्त्रं वक्ष्यामि भाग्यदं कर्णिकायां साध्यनाम तारं प
त्रेषु चाष्टसु यदयप्रथमे कश्च द्वितीये ग्रेषु हृन्नहा चतुर्थे तु द्गाये तत्र भिसप्ताष्टकष्टके सर्वतेसमसे द्विदनष्टमे च वशो लि
खेत् बाह्ये हृतहृये कृत्वा प्रवेष्टं हृन्तु भूपसीकृषा सप्राणोजीवान्वकरणानामसाधि त्रिष्टुप्छन्दो मुनिः कूर्मो वरुणो देवतास्त
ता नद्दहिर्हेजवीप्याचकादिहान्नैश्च वेष्टयेत् नद्दहिर्भूपुरं तस्य वेदे वीजं कोणगं लिखेत् ऋणमोचनमेतत्तु यन्त्रं सर्वसम
हितं सर्वरत्नाकरं वश्यं शत्रुच्छेदविनाशने किमत्र बहुनोक्तेन वाञ्छितार्थप्रदं नृणां यदयेकश्चेति रचोयन्त्रं वक्ष्यामि भाग्यदं
कर्णिकायां साध्यनाम तारं पत्रेषु चाष्टसु पदयप्रथमे कश्च द्वितीये ग्रेन हृन्नहा चतुर्थे तु दयाग्रे तु मातृकार्णैस्तदन्तरे वेष्टये
द्भूपुरेणाथ वश्य सौभाग्यकारकं सुवर्णरत्नपात्रादि सर्वसंपत्करं परं बाहुमूले गले वापि धारयेत्स्वर्णवेष्टिते गणेशस्य प्रियं
वैतत्त्याबाधि विभवप्रदं मन्त्रमारोप्य वक्ष्यामि महासंपत्तिकारकं वेदिकं विस्मरहिणीभक्तानां तत्परीयने चतुर्दले लिखेन्मं

मे॰
नं॰
२००

कर्णिकायां लिखेत्ततः नागगर्भे साध्यनाम एवापित्रे भद्रबोद्धव्य सायाद्विप्रार्दतिणेन लिखेद्दल चतुष्टये वामदेवो मुनिः त्रिष्टु
छन्दो देवो बृहस्पतिः एवापित्रे विश्वदेवाय वृष्णे यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वयं स्याम पतयो र
यीणां तद्बाह्ये ऽष्टदले दिक्षु प्रथमं स्याद्बोद्धव्यः एवेन्द्राग्नी स्याद्बोद्धव्यो विदिक्षु वरुणेन लिखेत् श्यावाश्वो मुनिर्गायत्रास्त्रिष्टु
प्छन्दो ऽग्निदेवता इन्द्राग्नी देवते त्रिष्टुप्छन्दश्चाप्सो मुनिः परे प्रथमस्यावनन्तसोग्रछन्दो निरहृतिभ्यो मरुतो गणानाः ज
षध्वं बृहद्वेदानि यज्ञावयं स्याम पतयो रयीणां एवेन्द्राग्नी यदिशं सामतये विश्वास्मभ्यं सजयत्वं यन्नाग्नि तन्नो मित्रो वरु
णो मामहन्तामदितिः पृथिवी उतद्यौः तद्बाह्ये षोडशदलं कृत्वा तत्र तस्मिं लिखेत् त्वं सोमेति ऋचो वर्णान्त्र्यम्बगार्विश्वदेवः
वेदाः षट् चतुर्दशे प्रजापते न त्वदितश्च लिखेद्वर्णान्नवेदयेच पद्येनाग्न्यगवेदषट् ग्रायायागौमः सोमस्त्रिष्टुप्छन्दयो
मताः हिरण्यगर्भकस्त्रिष्टुप्छन्दुन्यायास्तनदपिसे त्वं सोम प्रचिकितो मनीषा त्वं रजिष्ठमनु नेषि पन्थां तव प्रणीती पितरो
नः इन्दो देवेषु रत्नमभजन्त धीराः प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो ऽस्तु वयं
स्याम पतयो रयीणां हृन्नद्वयं बहिः कृत्वा तयोर्मध्ये च मातृकाः लेख्याः सविन्दुकाः स्वस्वेष्टनाकारान्तागताः तद्बहिः स्वस्तिरस्त
सकोणेषु श्रीमिदं लिखेत् बाह्यमूले पवाकाणेमूर्द्विवायपुत्रपारणं गोरजाश्वादिमहिषमशपमृपाभिसेकुलो लक्ष्मीममा
वहेइमां पुत्रपौत्रादिशालिनी प्रथायन्तं प्रवदामियंत्रं लक्ष्मीप्रदं मताः षट्कोणमध्ये साध्यस्य नाम प्रकुर्याद्वर्णान् लिखेत्

लिखेत्कोणे भुस्त्रीवीजं वहिरष्टदलं लिखेत् तत्केशरेषु विलिखेद्द्वंद्वशः स्वरान्क्रमात् यालक्ष्मीः सिंधुसंभूता भूतिर्धेनुः पुरूवसुः
यमा विश्वावसुर्देवी सदा नो जुषतामहं चतुरश्रं ततो वर्णान्लेख्या स्यार्णवौ लिखेत् वहिर्द्विजरहयं कृत्वा तयो रजश्च वेष्टयेत् अस्य
दायावितिःस्वाहा नमेकं चतुर्हर्हिः ककारादि तकारान्तैर्वर्णैर्मध्ये प्रवेष्टयेत् तद्बहिः चतुरस्रं श्रीवीजं कोणगं लिखेत् प्रिय
पत्र प्रियं पत्रं स्थापितं यमंदिरे धनैर्धान्यैश्च विविधै रत्नैश्च स्रग्वादिभिः प्राणरयज्ञी सततं तत्रैव रमेरमा पूषयन्त्रं प्रवक्ष्यामि
भरस्याः सर्वकामदं षट्कोणमध्ये प्रणवं साध्यनामाभिगर्भितं षट्कोणादिकोणपंक्तेषु पंक्तीमाँ विलिखेत्क्रमात् सौःह्रीं पेमयनद्दा।
से लिखेदष्टदलं पुनः वक्ष्यमाणं ऋचः पादं लिखेत्प्रतिदले ततः नमे मुनिदेवता वा त्रिष्टुप्छंदः प्रकीर्तितं यद्वागवदंत्यविचे
तनानि राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयांसि क्वस्विदस्याः परमं जगाम देवीं वाचमजनयन्त देवास्तां विश्वरू
पाः पशवो वदन्ति सा नो मन्द्रेषमूर्जं दुहाना धेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु हन्तानो पंचकं वा सैकृतावीपीवतष्टये ऋषिर्दीर्घत
मा त्रिष्टुप्छंदो वाणी च देवता चत्वारि वाक्परिमिता पदानि तानि विदुर्ब्राह्मणा ये मनीषिणः गुहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति
तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति इमाम्मे चत्वायवीपाद्दितीयापां लिखेत्ततः विश्वामित्रो मुनिस्त्रिष्टुप्छंदो वाग्देवता मता ससर्परी
रमतिं बाधमाना बृहन्मिमाय जमदग्निदत्ता आ सूर्यस्य दुहिता ततान श्रवो देवेष्वमृतमजुर्यं लिखेदिमामस्वपश्चात्तृतीयायां
लिखेदिमां प्रागपनप्यादिसर्वाम्मां नियोगो काकुत्स्थसिद्धये ससर्परीरभरत्तूयमेभ्योऽधि श्रवः पाञ्चजन्यासु कृष्टिषु सा पक्षान्य

मे॰
तं
२०१

यमास्यईयानार्यमेपराक्तिजमदनयोदङः हसकारौं श्वनयीन्तुवेष्टयीवाधनदहिः भूपुरं तस्य कोणेषु वाग्भवं बीजमालिखेत् एवं
स्वाणीदिकेयंत्रे लिखेद्वायन्नुमुत्तमं तत्रवाचं समावाद्य पूजयित्वा विधानतः हुचकादिषु संयोज्य धारयेत्तु शुभे दिने कवीनां नाकि
कानां च चक्रवर्त्ती भवेदसौ वाचांयिष्ठा लिखेदेतन्नागवल्लीदलेन वदेत् घुसरिल्लोलकल्लोलनिभा निर्यान्ति भारती यदयकदचो
यंत्रेवस्ये वश्यकरं परं अष्टपत्रस्य पुरस्य कर्णिकायां तु संलिखेत् षट्कोणं तस्य मध्ये तु समसाध्यां ह्रीं समालिखेत् पूर्वादिषट्स
कोणेषु ऐं श्रीं ह्रीं क्लीं क्रमेण च ग्लौं गं बीजानि संलिख्य पद्मस्य प्रथमे दले श्रीविद्याप्रथमं कूटं कइलह्रींमिति लिखेद्द्वितीयप
त्रे तु यदयकच हहत्र हन श्रीविद्याद्वितीयं तु लिखेत्कूटं तृतीयके हसकहलह्रींमिति तदेतत्परिकीर्तिते उदगाग्रपिसर्ष्यति
लिखेत्पत्रे चतुर्थके श्रीविद्यातृतीयं तु कूटं पंचमपत्रके सकलह्रींमिति त्र्योक्तं लिखेत्षष्ठदले पुनः सर्वेंतादिदतेवशोस
ममे गणपतये वरदवरदसंलेख्यं ततु सप्तमपत्रके सर्वजनं मे वशमानय स्वाहेति संलिखेत् तद्वहिर्हेन्नयोरन्नवेष्टयेत्सा
त्वकाद्यैः ततो भूपुरकोणेषु श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौंमिति क्रमात् प्रालिखेहेमपट्टादौ हेमसूच्या वशीकरं भ्रष्णसुवादसूक्तस्य यंत्रेव
सेगणेशितुः चतुर्दले तु कमले कर्णिकायां च षड्दले समसाध्यं पुणवेतस्य मध्यकोणेषु वालिखेत् ऐं श्रीं ह्रीं क्लीं पंच वर्गं च ततः प
देदले लिखेत् गणपतये यामे तु वरवरदं संलिखेत् ततो सर्वजनं मेऽश्यो वशमानय स्वाहा तद्वाह्ये अष्टदले कुर्यात् स्वर्हे मध्ये
स्वचोलिखेत् तत्र संवादसूक्तस्य तदिदानीं निगद्यते समसिधुवरोहघनशेविश्वान्यर्थश्रा रत्नसदेव सामिध्यसमनोवसूनाभव

संगछध्वंसंवदध्वंसंवोमनांसिजानतां देवभागंयथापूर्वेसंजानानाउपासते समानोमन्त्रःसमितिःसमानीसमानंमनः
सहचित्तमेषांसमानंमन्त्रमभिमन्त्रयेवःसमानेनवोहविषाजुहोमि समानीवआकूतिःसमानाहृदयानिवः समानमस्तु
वोमनोयथावःसुसहासति एतेवाट्सूक्तस्यस्तुतिःसंवर्तनःस्मृतः अग्निर्देवतथायायाःसंज्ञानमितरास्मृत छंदस्त्रिष्टु
प्स्तुतीयायाअन्यासांस्यादनुष्टुभं हृतद्वयंतत्रहालेकृत्वावीथीद्वयंवदेत् आग्नेयीत्वांजातवेदसेमन्त्रस्यवाप्यतः आवेष्टये
न्मात्रकार्णैःपरवीथीचेन्नवेष्टयेत् तद्बहिर्भूपुरंकृत्वातत्रपादचतुष्टयं कोणेषुविलिखेद्रश्मिपादमन्त्रस्यसोच्यते भद्रंनोअ
पिवातयमनःमरुतामोजसेस्वाहा इन्द्रोविश्वस्यराजतिशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे संज्ञानमेतेमन्त्राणांमैत्रीकरणमुत्तमे
जगत्संमोहनेवश्यकान्तिसौभाग्यपुष्टिदं गायत्रीभुवनेश्वर्योर्योगयन्त्रमथोच्यते लिखेत्षट्कोणममलंतत्रसंधिषु
संलिखेत् रमणीयत्रिकोणानिषट्कषट्कक्रमागतः षट्कोणस्यान्तमध्येषुसाध्यासाध्यकुंकुमेनतु ह्रींबीजमालिखेद्ववि
लोमाभिःप्रवेष्टयेत् त्रिभिर्व्याहृतिभिश्चैवमन्त्रमध्येषुवाप्यतः त्रिकोणद्वादशेलेख्यंहुंबीजद्वयंविदं त्रिकोणानांबहि
श्चापिलिखेमार्घेद्वयेपुनः प्रादक्षिण्येनगायत्र्यावेदमात्रविलोमतः वर्णद्वयंविंदुयुतंलिखेदष्टलिखेत्पुनः शक्तिबीजं
त्रिकोणानामग्रेतानिचवेष्टयेत् शृङ्खलाकाररेखाभिरेकैकेनाक्षराणिच भवत्येवंतुषट्बीजंशृङ्खलाद्वितयंबहिः हृतद्द
येलिखेत्तद्वीथ्यांलेख्यंविलोमतः प्रणवतारंविंदुयुतंजातवेदसमन्त्रकं हृतद्वयंतत्रहालेकृत्वावीथीतुद्वयंभवेत् मात्

मे॰
तं॰
२-२

काणान्नामवीथ्यां सविंहन्तविलिखेत्क्रमात् द्वितीयायांविलोमेनकुर्याद्वाग्नेयकोणकोणके कोणाष्टकेषुविलिखेत्तचिन्नाम
णिकूटके तस्यवाग्ये त्रिशूलानिकुर्यात्षोडशसंख्यया एतद्देवविरोयन्त्रंभुवनेश्वराः प्रसिद्धकम् सर्वसौभाग्यजननं सर्वशत्रुनि
वारणं भुवनेशीमन्त्रसृजादिकद्वीनोःपराभवेत् वैदिकस्तेनकर्तव्यासृजायन्त्रस्यसिद्धये तावदिपिंसंप्रवक्ष्यामिस्वर्णादिकृत
पत्रके एतयन्त्रंवैदिकेनस्थलेलेख्यंकुंकुमादिभिः यन्त्रमध्येयजेद्देवींकुर्याद्वीथीत्रयंवहिः मध्यवीथ्यांषडङ्गानिप्राग्यांदिक्
तष्टये हृल्लेखांगगनांरक्तांसृजयेच्चकरालिकां तृतीयवीथ्यांवाह्यायासृजनियानिदिगष्टके तद्वाग्येषोडशदलंकृत्वातत्र
यजेदिमाः करालीविकरालीचउमासरस्वतीश्रियं दुर्गामुषंवीतथालक्ष्मीश्रुतिस्मृतिधृतिश्रपि श्रद्धांमेधांमतिंकान्तिंचा
र्यांतस्यवहिःपुनः द्वात्रिंशद्दलपद्मंतत्कृत्वातत्रयजेदिमाः विद्याह्रीपुष्टयःप्रज्ञासिनीवालीतथाकुहूः रुद्रवीर्याप्रभानदा
पिपिणीसिद्धिदाशुभा कालरात्रिर्भद्रकालीमहारात्रिःकपालिनी विकृतिर्दण्डिमुण्डिन्यौसेन्दुखण्डाशिखण्डिनी निशुंभ
मथिनीमहिषासुरमर्दिनी इन्द्राणीचैवरुद्राणीशंकरार्द्धशरीरिणी नारीनारायणीचैवत्रिशूलिन्यपिपालिनीअंविका
ह्लादिनीचैवद्वात्रिंशच्छक्तयस्त्विमाः तद्वाग्येतत्चतुःषष्टिदलंकृत्वायजेदिमाः पिंगलाक्षीविशालाक्षीविशालाक्षीसमृद्धिंवृत्ति
मेवच श्रद्धांस्वाहांस्वधांमायांभित्तांचैववसुन्धरां त्रिलोकधात्रींगायत्रींसावित्रींत्रिदशेश्वरी सुरूपांवहुरूपांचस्कंदमातृ
सुताप्रिये विमलांश्यामलांपश्चादरुणीमारुणींतथा प्रकृतिंविकृतिंसृष्टिंस्थितिंसंहृतिमेवच संध्यामातस्सतींहंसीमार्दिकांव
ज्रिकांपरां

भ
स्त्रा

देवमातृभगवत्यो देवकी कमलासना त्रिपुरघ्नी समकर्मणी सुरासुरविमर्दिनी लंबोष्ठी चोर्ध्वमुखिका वज्रशीर्षा कृशो
दरी रथरेखा शशिरेखा परा गगनवेगिनी वातवेगा च तद्भुवनपाला मदनातुरा अनंगा तथानंगमदनानंगमेखला
अनंगकुसुमा विश्वरूपा दैत्यभयंकरी अक्षोभ्या सत्यवादिनी वज्ररूपा शुचिव्रता वरदा वागपवेगेशीनद्धाहेऽष्टौ दिग्गीश्वराः
तदाह्वयानेनाष्टनाग्रे प्रोक्तो यथाक्रमं पूजने विधिः वाञ्छितं काममामेमानितानात्रिकोण्यन्तरालया अथ वश्यप्रयोगं वक्ष्ये दुर्गायन्त्रमभीष्टदं कृ
त्वा चाष्टदलं पद्मं कर्णिकायां लिखेद्ध्रुवं तस्य मध्ये तु ह्रीकारं तन्मध्ये साध्यनामकं क्रमाद्दलेषु विलिखेन्मायां ह्रीं दुं तथैव च दुर्गा
यै नम पत्तस्य मन्त्रस्यैकैकमक्षरं बहिर्हृदन्तस्त्र्यं कृत्वाष्टदलं वीथ्यां समालिखेत् जातवेदसमन्त्रं तु मातृवर्णान्द्वितीयके त
द्बहिश्चतुरस्रं च वैरोग्य यन्त्रमिदं स्मृतं अपस्मारमहाभूतग्रहदृष्टिनिवारणं रणे विजयदं स्त्रीणां पुत्रदं नात्र संशयः अथातः
संप्रवक्ष्यामि श्रीसूक्तं जपरे कृत्वाष्टपत्रं कमले श्रीबीजं कमलान्तरे साध्यनामान्वितं लेख्यं दलेष्वष्टसु तं लिखेत् हिरण्य
वर्णादिऋचो वत्वर्णां महेमहेके तद्बहिर्द्वादशदलं कृत्वा तत्र तं संलिखेत् चन्द्रां प्रभासामित्यादि षट्ऋचामहेमहेकं तद्बहिः
षोडशदलं कृत्वा पद्मं तत्र संलिखेत् कर्दमेनेत्यादि पंचर्चां महेमहे दश तथा श्रियेजातः श्रियानर्याय श्रियं च योजतिदिनमपाद
दाति श्रियं वसाना अमृतत्वमायेभवन्ति सत्यासमीनानितद्दो श्रियएवैनं तच्छ्रियमादधाति संततमृचा वषट्कृत्य संतं
सैसंधीयते प्रजया पशुभिर्य एवं वेद ऋचाहृदयस्य चैतस्य चतुर्थीं हं समालिखेत् श्रीयन्ते इति मन्त्रस्य द्वयोः स्यादहं महेकं

मे॰
तं॰
२०३

203

हृत्पद्मयंत्रहृद्दिक्षु कुर्यात्प्रथमवीथिकां वक्ष्यमाणं श्चावेष्टुं मातृकार्णैस्तु तत्परा यः शुचिश्चयतो भूत्वा जुहुयादयुतमन्वहं श्रियः
पंचदशार्णं वश्यकामः सततं जपेत् तद्दिक्षु तत्र संवलि लिखेद्ध्रीबीजमालिखेत् तस्य कोणाग्रतत्केषु श्रियो मंत्रं तु वैदिकं मायातत्त्व
ततं प्रोक्तं धारयेद्योयथाविधि पुत्रारोग्यधनधान्यपत्नीगोमहिषपशालिनी लब्धा नितरां लक्ष्मीं जीवेच्च शरदां शतं तास्त्रपात्रे
लिखित्वेदं जपेद्दक्षेत्रसंशान्ते(?) अष्टाविंशतिसंख्याकैः कृत्वा संपातसिंचितं संस्थाप्यागणामध्ये तल्लक्ष्मीमावाह्य जपेत् परि
वारयुतां लक्ष्मीं बलिदानेन तोषयेत् एवं कृते तत्र तस्याने वहंते नन्दसंपदः पुत्राः स्त्रियश्च सहृदो भृत्या धान्येर्घ्या गजाः गावश्च
हयभाः सौख्यप्रसंख्येतत्र जायते अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं पौरुषमुत्तमं षट्कोणकर्णिकामध्ये तारं साध्यसमन्वितं सहस्रा
रहूं फडिति वर्णैकैकं दले दले स्वाहाग्रादिप्रादक्षिण्येन लिखेत्तस्य वर्मादिषु षष्ठास्वमंत्रान् स्वाहान्तान्नावक्रायेति वादिमा विच
क्रायस्वचक्रायधीचक्राय चतुर्थकः संचक्रायेति ज्वालाचक्रायेति तत्षष्ठकः चतुर्दलेन कमलेन तद्वाह्ये केशरेषु च चतुः
हित्कृमाल्लेख्ये क्लीं कृष्ण क्लीं तथान्तरं वासुदेवाय मन्त्रस्य त्रीणि त्रीणि पदानि च तत्पत्रेषु लिखेन्मंत्रो वटेन्ता वें
तथा नमः भगवते वासुदेवायेति स्वाहाद्वादशान्तरः तद्वाह्येष्टदले पद्मे केशरेष्वष्टसु संलिखेत् ॥ एके
कमक्षरं तारेण नमो नारायणेति च दलेषु चतुरो वर्णान्नारसिंहमनोलिखेत् ॥ श्रीं ह्रीं श्रीं जयलक्ष्मी तिप्रिया
यनित्यप्रावेदत् सुदिने चेत सेलक्ष्मीशिताइ देह्रायश्रीं ह्रीं श्रीं नमो यं तु मन्त्रः स्यान्नृसिंहस्य द्वादशाक्षरः ॥

तद्बहिः षोडशदलं केशरेषु क्रमान्न्यसेत् तारो नमो भगवते महासुदर्शनाय च हूं फट् षोडशावर्णीं पंदलेषु क्रमतो लि-
खेत् ऋचः पुरुषसूक्तस्य बहिर्हंतं हृद्यं चरेत् तदन्तरालवीथ्यां तु मातृकार्णैः प्रवेष्टयेत् ऋचः पुरुषसूक्तस्य बहिर्हंतं हृद्यं चरे-
त् तदन्तरालवीथ्यां तु मातृकार्णैः प्रवेष्टयेत् सविंदुकैर्बहिर्हलस्य भूपुरं तत्र तथापि कोणेषु विलिखेन्नारं यन्त्रं यो हि समुच्यते
सर्वपापहरं पुण्यं पुत्रायुः कान्तिकीर्तिदं यन्त्रे हैयंगवीनेन लिखापुरुषसूक्तके अष्टोत्तरशतं जप्त्वास्नातस्नानसिद्धयेऽधः दद्या
त्रेनवनीतेन गर्भं यजेत्तदैव सर्वं सपुत्रो जायते वाग्मी सर्वागमविशारदः एवं हैयंगवीनेन चाष्टौ षोडशैर्मन्त्रैर्मे निपातितिनि शूलेत्तयेव
पाण्डुरादीनी स्वस्थतणान्तो भवेत् कुष्ठापकुष्ठरोगेषु व्रणो भगे भगंदरे फिरंगशीतलाद्येषु लेपलात्तु खमाप्नुयात् २१ अथात
संप्रवक्ष्यामि क्षेत्रस्यपते मधिति पंचकर्चे स्ववेदस्य यन्त्रं सर्वार्थसिद्धिदं कृत्वाष्टदलपद्मस्य कर्णिकायां तत्र भूतले तन्मध्ये प्र-
णवं लेख्यं तस्मिन् हूं बीजमालिखेत् साध्यनाम च हूं बीजे लिखेत्कोणेषु चैककं सहस्रार हूं फडस्य च क्रमं मन्त्रस्य चोद्धरं घृणनाम
न्त्रानुस्वारं क्रमान्न्यसेत्तद्बाह्ये कोणसंधिषु चतुरश्चतुरो वर्णान् लिखेदष्टदलेषु तः वराहमन्त्रस्यान्तेन पत्रकेवर्णं पंचकं तारो नमो
भगवते वराहरूपमुच्चरेत् ङे-न्तं व्याहृत यशोज्ञापनयेपदमुच्चरेत् भूपतित्वं मे देहीति दापयान्ते ग्निगेहिनी त्रयस्त्रिंशाक्षरस्य
कोयं वाराहः कथितो मनुः तद्बाह्ये षोडशदलेष्वर्हं मर्हं लिखेद्वा क्षेत्रस्यपते मधुमन्तमूर्मिंधेनुरिवपयोअस्मासुधुक्ष्व
मधुश्चुतं घृतमिव सुपूतमृतस्य नः पतयो मृडयन्तु क्षेत्रस्यपतिनो वयं हितेनेव जयामसि गामश्वं पोषयित्न्वा स नो मृडाती

मे॰
तं॰
२०८

दक्षो मधुमतीरोषधीर्द्यावआपो मधुमन्नभवत्वंतरिक्षं क्षेत्रस्य पतिर्मधुमान्नो अस्त्वरिष्यंतो अन्वेनं चरेम शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृ
षतु लांगलं शुनं वरत्रा बध्यंतां शुनमष्ट्रामुदिंगय शुनासीराविमां वाचं यद्दिवि चक्रथुः पयः तेनेमामुपसिंचतं अ
र्वाची सुभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुभगाससि यथा नः सुफलाससि इंद्रः सीतां निगृह्णातु तां पूषानियच्छतु सा नः प
यस्वती दुहामुत्तरामुत्तरां समां शुनं नः फाला विकृषंतु शुनं कीनाशा अभियंतु वाहैः शुनं पर्जन्यो मधुना पयोभिः शुनासीरा शुनमस्मा
सु धत्तं हेत्रसृणानुपतिर्देवो वामदेवो मुनिः स्मृतः छंदोऽस्मिन्गायत्रं छंदो विष्णुर्देवतामितकंके वहिर्देवं त्र्यंबकस्वातंत्र्ये वृद्धीणो ह
यं भवेत् ग्लौं बीजेनाथ वीर्यांतं वेदयेन्मातृकाक्षरैः द्वितीयाम्भूपृष्ठं तस्य वाह्यकोणेषु ग्लौं मिति लिखेदिक्षु चहूं बीजं॰
यंत्रमेतत्शुभे दिने ताम्रपत्रे समालेख्य स्वर्णमत्र्याणायथाविधि स्थापितं भगवन्द्वारे क्षेत्रे वा नगरेपि वा देशे वा तत्र व
र्द्धते दिनशः सर्वसंपदः गजाश्वधेनुमहिषि वृषमेषखरादिभिः धनधान्यधराधात्रवासोरत्नविभूषणैः आ
ह्लादयन्नी विभवैर्लक्ष्मीस्यान्सदागमा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रमागावसम्भकंजं षट्कोणे विलिखेत्काम
बीजं साध्यसमन्वितं पत्रेकैकमंतरं लेख्यं षट्कोणेषु षडक्षरो नमः कृष्णायेति लिखित्वाग्रे कुर्यात्पद्मं चतुर्दलं ।
दलेषु विलिखेत्क्लीं चक्रमं क्लीं मिति वर्णकान् वामदेवो मनोर्बीजानि दले लेख्यो मन्त्रयत्र्यपः तद्बहिर्द्विर्दलेकृ
त्वा पद्मं तत्केशरेषु च गोपीजनवल्लभाय स्वाहा मंत्रं दशाक्षरं आलिख्य तस्य पत्रेषु तन्त्राणि हृदयेहये ॥

मायाद्याया गोपालकोषवेषधराय च वासुदेवाय हुं फट् स्वाहा विंशार्णको मनुः तद्बहिः षोडशदलं कृत्वा तत्र लिखेत्स्व
रान् केशरेष्वथ पत्रेषु वस्वमान्क्रमाल्लिखेत् अर्द्धमर्द्धं प्रतिदले रमणीयं यथा भवेत् आ गावो अग्मन्नुत भद्रमक्रन्सीदंतु गो
ष्ठे रणयन्त्वस्मे प्रजावतीः पुरुरूपा इह स्युरिन्द्राय पूर्वीरुषसो दुहानाः इन्द्रो यज्वने पृणते च शिक्षत्युपेद्ददाति न स्वं मुषाया
ति भूयो भूयो रयिमिदस्य वर्द्धयन्नभिन्ने खिल्ये निदधाति देवयुं न ता नशन्ति न दभाति तस्करो नासामामित्रो व्यथिरादधर्षति
देवांश्च याभिर्यजते ददाति च ज्योगित्ताभिः सचते गोपतिः सह न ता अर्वा रेणुककाटो अश्नुते न संस्कृतत्रमुपयन्ति ता अभि उरु
गायमभयं तस्य ता अनु गावो मर्तस्य विचरन्ति यज्वनः गावो भगो गाव इन्द्रो मे अच्छान् गावः सोमस्य प्रथमस्य भक्षः इमा या गा
वः स जनास इन्द्र इच्छामीद्धृदा मनसा चिदिन्द्रं यूयं गावो मेदयथा कृशं चिदश्रीरं चित्कृणुथा सुप्रतीकं भद्रं गृहं कृणुथ भद्रवा
चो बृहद्वो वय उच्यते सभासु प्रजावतीः सूयवसे रिशन्तीः शुद्धा अपः सुप्रपाणे पिबन्तीः मा व स्तेन ईशत माघशंसः परि
वो हेती रुद्रस्य वृज्याः उपेदमुपपर्चनमासु गोषु पृच्यतां उप ऋषभस्य रेतस्युपेन्द्र तव वीर्ये इत्यष्टर्चं बहिः स्वात
ह्रीं ध्याकारिकालिखेत् प्रकारान्तान्मातृ बहिश्च भूपुरं समग्रमालिखेत् कोणेषु ग्लौं समालिख्य लिखेद्गोरिति दिक्षु च गो
पालयन्त्रमेतद्धि विधिना स्थापितं गृहे तत्र गावः पयस्विन्यः सहस्राश्च निरामयाः पीनोध्नो बहुरूपाश्च विशालाक्षा भवंति
हि यत्र धान्यधनरत्नशालिनी तस्य मन्दिरे लक्ष्मीः स्थातिः स्थिराभूत्वा निवसेत्तस्य मन्दिरे अथान्यद्धस्यते यन्त्रं गवादेर्बहुमूल्य

मे॰
ने॰
२०५

205

कृत्वा मध्येऽष्टदलपद्मस्य समसाध्यप्रणवं लिखेत् प्रागाद्यष्टसु क्रमस्य दले चैकैकाक्षरं हृन्नद्वयं वहिः कृत्वा नदीर्घ्यामात्वे
ष्टने तद्वहिश्चतुरस्रं च कुर्य्याद्यन्त्रमिदं गृहे स्थापितं तन्नगोपालीहृषेः सौंसदा भवेत् अथ नश्येन्नवाकल्पषं वेरोगविना
शने षट्कोणमध्ये विलिखेत् समसाध्यप्रणवं ततः कोणेषु तारं ह्रीं ह्रीं सोहं सो वर्णान्क्रमाल्लिखेत् चतुर्दलेन कमले केश
रेषु लिखेत् क्रमात् ह्राणिस्त्रियश्चादित्यप्रद्युम्नमेकैकमक्षरं सकेषु मेत्यादिरूरवः पाप कैकं दले दले एतद्यन्त्रं तद्वाह्ये वी
थ्यां मायाप्रवेष्टनं तद्वहिर्भूपुरा तेषु श्रीं ह्रीं ह्रीं सहस्रदले लिखेत् एतद्यन्त्रं स्मृत्यैस्य नाशयेत्सकलान्ग्रहान् तेजो लक्ष्मी
वभोगेश्वप्रतापं वर्द्धयेद्धृतिं एतत्क्षोमयलिमा यो लिखेद्रोमकवेदनैः यदा पानत्रयस्मृत्यैतत्समस्पर्गवाल्यपूजयेत् पूजा
नैवविधिशाहार्थैकास्मैलस्मप्रदीयते कुष्टज्वरादिशान्त्यै चतुर्द्दरोगादिनाशने इदं यन्त्रं ताम्रपात्रे लिखित्वा स्थापि
तं गृहे विधिवत्पूजयेन्निहन्यात्कुष्ठमुखान्गदान् अपस्मारं विस्मृतिं च रोगांश्चैवाभिचारजान् सवर्णपत्रे वालिख्य
तैलमध्ये विनिःक्षिपेत् सहस्रं संख्यप्रजमेद्द्ग्धन्तयमितिश्च वा तेनाभ्यक्तशरीरस्य कुष्ठरोगादिनाशनं इदमेव
लिखेद्यन्त्रं नवीनेन नवनीतके अष्टोत्तरशतं जप्त्वा खादयेच्च निष्काथ्य भक्षयेत् गदिनो रोगशान्तिस्याद्धूलं च गलदा भवेत्
अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि गायत्रीसौरमन्त्रयोः यन्त्रं समस्तरोगाणां नाशनं सर्व्वल्लभं हनेकृत्वा तन्मध्ये समसाध्यप्रणवं लिखेत् वहिस्तस्य
कोणेषु मन्त्राणां रेतिमेल्लिखेत् एकैकमक्षरं कोणे वहिरष्टदलं पुनर्लिखेत् पत्रिराजाध्यानितं लिखेत्संवा तत्रायाणां वहिस्तस्य तत्र षट्को
णं लिखेदेकैकमक्षरं

सहस्रारे ह्रूं फडिति कोणे कोणे ततो लिखेत् कोणाग्रेषु कवर्गादिवर्णषट्कं तयोर्बहिः हलद्वयं तस्य वीथ्यां लिखेत्कुण्डलि
कृतिः इयन्त्याद्रिकां लिखेदाख्यः शीर्षसमन्वितां लिखेद्वायवीकोन तत्र तद्बाह्येष्टदले लिखेत् हृणि स्वरयश्चादिम्मायेलुखे
द्वैकैकशो दले पत्राग्रेषु लिखेद्यथादिकाबीजान्यनुक्रमात् तद्बाह्ये षोडशारदले स्वरांस्तत्र लिखेत्ततः पत्राग्रेषु लिखेद्ह्री
ह्रीमिति बीजद्वयं पुनः सोऽयं यन्त्रमिदं प्रोक्तं आयुरारोग्यपुष्टिदं वन्ध्यानां पुत्रजननं स्त्रीणां सौभाग्यदायकं राज्ञां विजयदं
सम्यड्रोगिणां रोगनाशकृत् किंबहूक्तेन विधिनाष्टितेह लोके विलप्सरे तथैकं संप्रवक्ष्यामि सारात्सारतरं परं यन्त्रुद्धायम
याप्रोक्तं सारमाथर्वणस्य च शावरं रूपमास्याह षष्ठीपर्यन्तता मया कलौ लोकाः मविष्यन्ति सर्वे कामार्थसाधका अस
हूरूणान्ते मन्त्रैर्दैवैर्द्वीपुस्तकादिषु समयाचारविभ्रष्टाविदित्वैच निर्द्दयाः अथ मैणाभविष्यन्ति भूनाक्रान्तास्तथा
परे अभिचारिककृत्यादमी रोगैर्ग्रस्ताश्च दुःसहैः तेषामर्थे मया देवा यन्त्रं तत्प्रकटीकृतं सदंगं सदशं कुर्याद्वीर्षं प्रे
तस्य वर्जिते ग्रामादिकेश्चतुर्भिश्च इद्वियैस्तत्समध्यगां तिर्यग्रेखां प्रकुर्वीत मुण्डमित्याबहिर्गतां पार्श्वद्वयोर्णिकते
अमग्रयोः शूलकद्वयं शूलविस्तारतुल्या च तद्यस्तु द्वे रेखिकाः मण्डहस्ताभिधः प्रेतो मध्ये कुर्यात्तु शूलवत् तसेदि
येस्थले कुर्यात्स्वपाकारां न रेखिकां विगलन्नापापसमौ कुर्यान्यारोचयोगदौ त्रिशूलोपीठिकाप्रकोणपादयोस्तस्य
लेन्यसेत् एवंकृत्वा प्रेतरूपं बीजानं कोष्ठसे लिखेत् शीर्षे हस्ते रत्नवाहोरुद्वेमदादले लिखेत् रेखाद्वैभागामण्ड

मे॰
नै॰
२८

न्नफिडरेन लिखेत्तथा वामबाहूपरिष्टाद्ब्रह्मामोऽयमन्तरंहयं अधोभागे तु मुणस्य मध्यमबाह्याश्रमं लिखेत् शिखाकार्य्या
हृदस्थाने तिर्य्यग्रेखेन तमेमद लिखेत्ततो मध्यभागपार्श्वयोश्चुलिखेदिदं क्रमात्रववविभागे ग्रस्वलीयं प्रथमे भवेत् सुवीनं च
द्वितीये स्यादहीनं वन्तनीयकं मराहीनं वतत्थैन विहकपनन्नपं चमे पेपाकडति षष्ठे स्यात्तथ्या त्रथ्यानाद्रुदममे यथा
कऽयपहमेचानस्तरंनतथात्रिमे बहिःस्थाने प्रकर्तव्यो द्वियद्वावाकोष्ठषट्कं ॐईंपंक्रौंक्रमाल्लेख्यंषट्केडद्दितयंतथा
अधःपंक्तौ ममगोष्ठे पेशंणा लेख्यं तु मेमद पेष्णावहिर्नेमरुदतस्याथस्तात्तु दक्षिणे पादपार्श्वे स्यात्थतनामवामेतन्मात्
रोलिखेत् पयश्रुदले लेख्यमस्यातत्रीलकर्णिटे सम्यक्तं मंवेष्टयेत्सोत वह्निभूततोङ्कुशाभिधा आदित्यवामारेसार्यगोमये
नोपयेत् स्थानेष्वेतात्तैनेत्तत्रपद्ममष्टदले लिखेत् तत्कर्णिकायां प्रथमे पूजयेच्छुगणाधिपं तस्यैव दक्षिणे पार्श्वे त्तेत्रा
धिपतिमर्च्चयेत् पत्रेष्विद्रादिकान्पूज्य कर्णिकायां तु दीपिकां सम्यङ्मन्त्रेण संस्थाप्य तैलमात्रकं तैलं तु कुडवो
न्मानेन तिलानां तत्र तिष्ठति नादर्शैःस्तन्मयं पात्रं पात्रं जैवाप्रकल्पयेत् पूजयित्वा दीपिकां दिसायेन त्रोपवेशयेत् तं द
पीयत्रिष्टमन्त्रंध्यायन्दीपं च लापयेत् दीपादिस्यात्तदेवस्य तक्षेत्रमावरणस्य च दयादामान्नमेके तु वैदिकायकुटम्बिने
यावत्प्रज्वलितो दीपः पश्येत्तावदतन्द्रितः देवदोषसमुत्पन्ने दीपं वदन्ति मासवयं यत्किंचिन्न विते कार्य्ये शान्तिर्भवति निश्चि
ते दोषापदरात्तमादेः शरीरे प्राणवलानि नराणांदेवकर्मस्यो रोगी मासद्वयमवाप्नुयात् अभिचारादिकं कृत्वा दीदीपरपरायते

कंपनेनत्रासेनैव महापापिनाप्यलोपकेन भानुवारेण तद्दोषः प्रशमिष्यति भानुवारद्वयं कृत्वा कृतदोषविनाशने
साधकेनाप्याचरितं हि भिरेभिरलंयं ब्रजेत् मङ्गभवस्तादोषोप्यस्मिन्दीर्घैर्विनश्यति कुजकृतप्राणमङ्गलादोषयोऽङ्गीर्विनश्यति
रोगोपि सम्मरीयैन्नुनश्यदेमन्महाद्भुते त्रिभिर्मिवेस्वयगच्छेहेत्थावानापतेन्नयः श्रयन्नेकालिमावाञ्छितंवापि प्रदश्यते
त्रिशिखावाह्निवर्णावानिस्सेनोपदिजायते हर्षिमाशुद्धितिर्द्विष्यमरोगीनैवजीवति सिद्धयन्त्रमिदं प्रोक्तं तान्त्रिकाणां त
सिद्धिदं स्वधर्मत्यागिनोनैव यन्त्रं कार्यं नृपाणिशैतेः ब्राह्मणधर्मसुपालिक्षेत्रस्यनैव प्ररक्रिया स्वयं यन्त्राणि मन्त्राश्च सि
ध्येयुस्त्रनसंशयः ॥ १० ॥ अष्टादशपुराणानि व्यासेन रचितानि तु गौतमेन प्रणीतं यन्न्यायं सौधर्मसाधनं भविष्यन्ति क
लौ नानाकुतर्कावेदनाशकाः नानर्थीनष्टिजोमूयास्त्रेनोवाद्बलरात्मकः मीमांसा मे स्वरायानपुरुषार्थप्रसाधिका
तिरीश्वराकर्मपरा भोगं स्वर्गं प्रयच्छति मनुर्योहारीदशप्रोक्ता याज्ञवल्क्यः पराशरः शंखश्च लिखितो व्यासो वशिष्ठः क
श्यपोस्मृतिः अगस्त्यमहारीनादिदेवोदासः प्रजापतिः पैठीनसी च भगवान् जमदग्निश्च गौतमः भारद्वाजश्चमेप्रोक्ताः ध
र्मशास्त्रप्रवर्तकाः मतभेदस्तथैवैषां विज्ञेयो देशभेदतः कोविकालविभेदेन न विद्यन्ति मुनेर्वचः तस्मात्तत्तानिं कुले
देशे ज्ञात्वाधर्मं समाविशेत् शिक्षाकल्पो व्याकरणं निरुक्तं छन्द एव च होरावर्गाणितं शास्त्रावात्रिविधं ज्योतिषं तथा वे
दांगानि षडेतानि वेदार्थज्ञानार्थमेव च चतुर्दशोपेक्षयधनप्रोक्तेन ह्येमो मंथने सिद्धे यस्मिन्नस्मिद्धाः स्वरथ्याया: स्वयमेव हि

द्दा

मे.
नं.
२८

एतच्छिरुद्धं वर्णानां भवेन्नोदर्कसाधने आयुर्वेदो धनुर्वेदो गान्धर्वो नीतयस्तथा शिल्पविद्या च गणितं शाकुनं चेति सम्मत श्रो
क्तानि चार्थशास्त्राणि यथोक्ताचरणाद्धनं यदर्जितं भवेत्तत्तु समस्तपुरुषार्थकृत् साहित्यमागमा वाजीकरणं च रसायनं चत
ष्टीकामशास्त्रं स्यात्साम्राज्यार्थं गुरुशास्त्रतः धर्मार्थाद्यविरोधेन न भवेत्तत्कामसाधनं विना गुरुं विना बुद्धिं पुरुषार्थप्रदर्शनं योग
शास्त्रं च वेदान्तं द्वयं मोक्षस्य साधनं अन्ये ये प्राकृता धर्म्मा धर्म्माभासास्तु ते स्मृताः अस्मिन् कलियुगे घोरे शिश्नोदरपरायणे शि
श्नोदरपराये च धर्म्मास्ते जनवल्लभाः कश्चिदेकः कोटिमध्ये सद्धर्मकर्म्मनिवर्धनैः वृद्धो धर्म्मपरो भूयात्तदर्थमिदमुच्यते ब्रह्म
कर्मीयस्य भक्तिः स्वहारार्थं समुद्यतः उत्पादयेत्सपुत्रं तं कुलदीपं तदुच्यते गर्भाधानाख्यसंस्कारं स कुर्यात्प्रथमार्त्तवे सीम
न्तोन्नयं कोर्य्यं तथा पुंसवनं तथा एतत्त्रयं तु संस्कारा ब्राह्मगर्भत्वकारकाः एतैर्विना तु यो जातः शूद्रो वा ब्राह्मणा बीज
कं जातकर्म्म नामकर्म्म च अन्नप्राशनमेव च चत्वार एते बालस्य संस्कारा ब्रह्मसिद्धये व्रतबंधः समावर्त्तो वेदपाठो विधानतः एते
त्रयेस्तु संस्काराः कौमारे ब्रह्मकारकाः एवं यो दश संस्कारैः संस्कृतो दशकर्म्मकृत् स एव ब्राह्मणो ज्ञेयो मंत्राः सर्वेपि तद्वशाः
तं दृष्ट्वा राक्षसा भीता भूताद्या वाधितमस्तमाः कर्म्माणि दश न युक्तं दृष्ट्वा तदा पलायते दशप्रकारोन्यतरप्रकारेण धनार्ज
ने निर्वाहाय कुटुम्बस्य प्रथमं कर्म्म चोच्यते याज्यस्य याजनं कृत्वा साधयेत्प्रथमं धनं पाठयित्वा योग्यशिष्यान् हि
तीयं पारितोषिकं दुर्दीनारं वा दुःकाले दुर्हीनं दुष्टभूमिकां हित्वा प्रतिग्रहं कृत्वा तृतीयं धनसाधनं ॥

शायारक्कमतः श्रामे विनितंनत्तत्तरीयकं एतल्लक्ष्मवयद्धिनं तत्कलापं चमस्मृतं प्रयोगा यान्ये प्रोक्ताः साधितं तैस्तु षट्
कं सन्मंत्रस्योपदेशेन यल्लक्ष्मं तत्समर्मं कृत्वियथोक्तमार्गेण कृत्वा तत्राह्मेमतं कलाग्रणामुत्वा रंभात्तवमं परितोषि
कं प्रशेवकत्वात्तस्तेवर्णा लक्ष्मंतथापि मं विशिष्टं सर्वं तद्दानेस्याहूर्णां भवेत् यत्नाजेनाख्यकर्मैतत्स्वयमेव परिकी
र्तितं पोष्यकर्मद्वितीयं स्यादाशौसीयं कलेवरं ततः पतिव्रताभार्यामातरं पितेस्तनतः पुत्रानयुक्तं भ्रातरं स्वकन्यामाता
महं तथा स्वश्रुपदं वोथ्यवर्गोविपत्नोपचलभ्यते एकार्थं शान्तमीकृत्य भागतेभ्यः प्रदापयेत् प्रवत्स्तस्य यो भागस्तं
स्याप्येवं समीकृतं कृत्वा विप्रस्तु भुंजीत व्रासणायान्नैव हीयते नित्यस्नानेस्तृतीयं स्यात् स्नायी शूद्रतोव्रजेत् दशस्नानानि
चैतानि गुणेनोपविता निच श्रौतेन वरुणे स्नाने स्याभ्यंगाद्वितीयकं श्रोस्नोदकं च मात्रं च भौमाख्यं च विभूतिजं गायत्रं
वापि वायव्यं कापिलं मानसं तथा संध्याकर्मं च तत्तुर्थं स्याद्दशधा तत्प्रकीर्तितं प्रागुक्तविधिना सज्ञा मुद्रादर्शनहर्षि
का एकादिकसहस्रं च जपो नाम्याख्यमिदं स्मृतं होकपरिवमाचारात् संध्याभेदत्रयं मतं एतच्चैनामसुद्राचतुर्थागम्यात्
विसुद्धिका एकोत्तरसहस्रं च तत्तथाष्टोत्तरं शतं एकाविंशतिमष्टौ वा जपार्दर्वत्तत्पदं मलाभावेन मनसा संध्याख्यं
वापि पांशुभिः दशमीयं भवेत्संध्या शूद्रस्तल्लोपतो भवेत् देवपूजाख्यं प्रोक्तं नित्यकर्मं तत्पंचमं पंध्या पंचयज्ञाख्यदश
कर्मतिकीर्तितं देवभूतर्षिमनुजापितॄणामिति भेदतः तेपि पंचविधाः प्रोक्ताः इमो तत्समतुल्यकैः पंचभेदैस्समेभिन्ना

एकैकस्य परिस्मृतेः तत्रोच्यते देवयज्ञे प्रकाराद् देवतर्पणं वैश्वदेवाहुतिर्नित्योपासनस्याहुतिस्तथा अग्निहोत्राहुतिश्चैव तत्सूक्त
स्तत्र तथा जपः त्रिधा भूतबलिः प्रोक्तः शौचान्ते च त्यजेज्जलं तथा वैश्वदेवान्ते येऽमृताः इति मंत्रतः भुक्तोच्छिष्टस्य यच्छेषं तद्दत्तीयं प्र
कीर्तितं अयं तु भूतयज्ञस्यात् तत्तद्बाधानिवारकः अष्टकं प्रपठेन्नित्यं पूजान्ते यतमानसः तदभावे ध्यायमात्रं देवानामरिमा
रूच तदभावे स्वदेवस्य पठेन्नित्यमुदीरितः ऋषियज्ञस्तेन भवेद्द्विप्रो जन्मनि जन्मनि आममन्त्रं यथाशक्त्या प्रातर्देयं तथा पुनः अप्रा
द्वैश्वदेवान्नं यज्ञोऽयं मानुषः स्मृतः तर्पणं हन्तकारश्च पितृयज्ञो हि यामतः एवं करोति नित्यं यो ब्राह्मणः स जराहतः गुरोर्मु
ख्यातेन लब्धा मन्त्राः सिद्ध्यन्ति वैदिकाः विचित्रमायोपप्रपहृतो नोद्वेश्वरमते मनः यथा बालस्य पठने पाठितस्य पराग्वदे तथैव सक्त
लीनानां मनो वैदिकवर्त्मनि खानपानाङ्गनारस्ये कौलिके रमते मनः प्रायः कलियुगे नृणां न्दयोनिस्तेन दुर्लभा आज्ञानी कौ
लिकं यस्तु पतितः सूकरो भवेत् वामाचारान्निपतितो ज्ञानी कुक्कुरतां व्रजेत् वामे वा कौलमार्गे वा द्वयोस्यात्तिं हरे हि को योनि
गमः प्रत्यहं च बलिं पूजादिनत्परः अथवा वीरभूतो यः स हि लोके बहिःकृतः प्रायः कलियुगे देवा यान्त्यवीदे पनत्वयः निंदां च
नास्तिके मार्गे नानादुःखानि कौलिके वेश्यवादो शिवादीनां हेषान्निरयश्चागामिता एकः शुद्धो मया दृष्टो लोकद्वयफलप्रदः ।
वैदे मार्गोऽस्ति तत्र सिद्धिर्यथोक्ताचरणाद्भवेत् प्रयोगान् वैदिकान् कुर्यान् नैव वित्तैव लोभतः इहलोके महादुःखं विघ्नेनः स्याद्दलरा
तमः कुर्यात्परोपकाराय प्रतीयानोदयाय च इहलोके प्रतिष्ठा स्यात्परत्रापि परा गतिः इति तेन तत्त्वमाख्यातं सर्वं ॥

कदा

तन्त्रेषु गोपितं कलौ मत्वस्थितं यत्तन्न किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ९३ ॥ ३९३ ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्र
णीते वैदिकयन्त्रकथनप्रकाशः पंचदशः १५ ॥ ६४४२ मेदौ शिवप्रणीते स्मिन् मेरुणा प्रकटीकृते मेरुभूते च तन्त्राणां वैदिकाम्न
विनिर्णयः श्रीगणेशाय नमः श्रीदेव्युवाच असिद्धगुरुणा दत्तो मन्त्रः शिष्याय वा गुरुः सिद्धो मन्त्रान्तरे देवे नैव सिद्धोऽप्यवा गुरुः सिद्धा
किम म्नायो यदा शिष्यस्तद्भिन्नाम्नायदेवतां तेन चैतेन तद्देवेशा कीदृ[illegible]द्धिस्तन्तद्वद श्रीईश्वर उवाच गुरुस्तु दक्षिणाम्नायी सर्वाम्नायेषु दी
क्षितः ऊर्ध्वाम्नायी न तथान्येषु सर्वाम्नायी परेषु तु द्वयोस्तु पश्चिमाम्नायी उत्तरे स्तथा परे भवेत् अथ रैनैव कुत्रापि गुरुत्वं पानलौकिके
दक्षिणोपासकः कालऊर्ध्वः सायुज्यमाप्नुयात् देवतास्तथा सर्वैः सारूप्यं लभते परः सामीप्यं चोत्तरे लोकं मथोग स्यैहिकं फले
लोभत्यागो चोपकारो स्त्वधोमार्गेषु दर्शकृत् मन्त्रान्तरे च संसिद्धो गुरुर्मन्त्रं प्रयच्छति यथोक्तावरणात्तस्या सिद्धिः सिद्धस्य जायते
कृपावशात्सिद्धमन्त्रं ददाति च यदा गुरुः विनामयं विनाप्रजं सिद्धयत्तत्स्वर्ष्यिताः असिद्धगुरुणा दत्तो मन्त्रस्याष्ठकूविच्छेदः तत्रादौ
साधयेच्छिवराजमन्त्रं ततः पुनः निःपापस्य प्रस्वर्णावलात्सिध्येन्मन्त्रमः तत्राम्नायविभेदेन सर्वतन्त्रेषु गोपितं एकबीजा
त्मकं वह्नेर्विघ्नमन्त्रे स्वसिद्धिदं तत्रादौ वैदिकानां तु गकारः केवलो मतः दक्षिणे तो बिन्दुयुक्तो हि बिन्दु सर्वमार्गिणां एतद्द्वय
युतः पश्चाद् ऊर्ध्वाम्नायेति गौमिति ग्लौमुत्तरे गोमिति च पातालाम्नाय ईरितं गणपोस्य मनिः छंदो निचृद्विघ्नोस्य देवता गणंज
पाय स्वाहा हुं क मेकदंष्ट्राय हूं फट् प्रचलकर्णिने नमः शिखा प्रोक्ता एवमेत गजवक्त्राय च नमः स्त्यथ सप्तमुदीर्यते महादश

मे.
तं.
२०९

मवणाय हूँ फट् इति च वैदिकः षड्दीर्घयुक्तबीजेन तान्त्रिकोन्यासमेनमाचरेत् रक्ताम्बरं रक्तवर्णं रक्तगंधानुलेपनं रक्तपुष्पैः पूज्यमानं तरुणारु
णं चन्द्रमौलिनं त्रिनेत्रं वामनं दिग्वहीनसर्वं च शुण्डया वामदक्षोर्द्वयोः पाशांकुशौ चक्रं वरस्तथा पद्मासनं सर्वभूषं ध्यायेद्विघ्नविना
यकं श्रीपर्णादिहृते पीठे स्थापयेत्कुंकुमादिना चतुर्द्वारयुतं कुर्याच्चतुरस्रत्रयं शुभं तन्मध्येष्टदले कार्यं पूजायां पीठं गणेशितुः तत्र ष
ट्कोणविधिना मातृकादि प्रपूजयेत् षट्कोणेषु समुद्योत वित्तपौत्रसात्मकः रत्नद्वीपादिपर्यन्तं प्राचीनेष्टदलाक्षके प्रभ्यर्चयेत्क
र्णिकायां देवं पञ्चेषु चक्रमात् तीव्रा च ज्वालिनी नन्दा भोगदा कामरूपिणी उग्रा तेजोवती सत्या नवमी विघ्ननाशिनी आद्यान्तमध्यान्
मेताः स्युः शक्तयः पीठमन्त्रकः गं सर्वशक्तिकमलासनाय नमः स्वयं पूर्वादिषु चतुर्दिक्षु यजेत्पीठं गणाधिपं गणेशानं गौरवर्णं
रक्तं च गणनायकं गणक्रीडं नीलवर्णं केशरेषु ततो यजेत् अग्नीशासुरवायव्यमध्ये चान्तरदिक्षु च मन्त्रस्यास्य षडङ्गानि ध्यानतयाचा
ध्यात्वा देवताः तुषारस्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणत्विषः वरदाभयपाणिन्यः प्रधानतनवस्त्रियः वक्रतुण्डैकदंष्ट्रौ च महोदरगजान
नौ लंबोदराख्यविकटौ विघ्नराड् धूम्रवर्णकौ पूर्वादिषु दलेष्वर्च्या ब्राह्म्याद्यष्टदलाग्रतः ध्यानं तासां प्रवक्ष्यामि प्रोक्तस्वचक्रमेण तु ब्रा
ह्मी स्वर्णसमा ज्ञेया मृगचर्मविभूषिता अक्षमालाभयं दण्डं कुण्डिके दधती करैः त्रिशिखं परशुं हस्तैर्डमरुं च कपालकं विभ्राणां
चेन्दुगौरांगी माहेशी भावयेच्छुभां ॥ शूलं खट्वांगकं दण्डमंकुशं दधती करैः ॥ इन्द्रगोपारुणां ध्यायेत्कौमारीं क
रुणालयां ॥ अरिशंखकपालानि घंटां च करपंकजैः ॥ विभ्राणां वैष्णवीं ध्या ॥

येन्द्रीलमेघसमप्रभां तोमरांकुशवज्राङ्कविद्युद्युक्तकरांबुजां इन्द्राणीं भावयेन्मन्त्री नीलवर्णां सभूषणां हलं च मुशलं दोर्भि-
र्दधानां खड्गखेटकौ वाराहीं भावयद्भक्तिमंजनाचलसन्निभां धारयन्तीं शूलखड्गौ कपालं च शिरः करैः चामुण्डां शोणवर्णां च
मुण्डमालाश्रुतां स्मरेत् स्वर्णाभामक्षमालां च बीजपूरकपालके पद्मं च दधतीं हस्तैर्महालक्ष्मीं स्मरेत्सुधीः चतुरस्रतया तस्य
वीथिद्वन्द्वे समर्चयेत् दिक्कालांश्चन्दस्थाणीहेजाविघ्नहरस्य तु यएवंस्मजयेद्देवं गणेशं विघ्ननाशने असिद्धोऽपि संग्रामे म
न्त्रोऽसौ सिद्धितो भवेत् लक्षमेकं मन्त्रं जप्त्वा जुहुयात्तद्दशांशतः मोदकैः सपुकैर्लाजैस्सक्तुभिश्चेक्षुपर्वभिः नारिकेलैः सितिलै
र्मोचैर्होमं कुर्यात्स्वयं कृपयक्तु सहस्रमेकं द्विशतं पंचाशन्मितेन तथा दलैः स्विमधुराक्तैः स्याद्धोमः कार्योऽथ कथ्यते दीपात्रेन
हुताकेन होमो होमोऽभीष्टफलप्रदः लक्ष्मीकामो नारिकेलैश्चतुर्थ्यां जुहुयात्तथा तिललाजान्विते स्वक्तनारिकेलैश्चतुःशते
स्तिनपञ्चादिमारभ्य प्रत्येकं च हुनेत्क्रमात् चतुर्थ्यं तेन तः सर्वे प्राणिनो वशगा नरणां तिलैस्तण्डुलसंयुक्तैर्होमः श्रीवश्यकीर्तिदः
स्वादुत्रयप्लुतैर्लाजैर्हुनेत्सप्तदिनावधि कन्यार्थी लभते कन्यां वरं कान्तं परार्थितां दधिसंसिक्तलवणैर्जुहुयाच्च चतुर्दिनं तिशी
घ्रिन्याव संवादो भवेद्दृश्यं तत्त्वेऽस्मिन्ते गौरवं लाघवं साध्यं याप्यं वासाध्यमेव वा कार्यं ज्ञात्वा होमसंख्यां कल्पयेच्च सहस्रतः कोटि
न्तमेवं विज्ञेयं यत्र संख्या न नोदिता सितार्कडमरमूलेन कुर्वेदनसुदारुभिः गजहस्तोटिनं निर्वेतन्दन्तकेनाथि दन्तिनां विधाय वि
घ्नेसं स्थाप्य तेसक्ष्यात्सजपेन्मन्त्रं उपोषितः सुविधिवन्न्यग्रहणेन समुद्धरेत् शिखापोव्यवहारादौ समरे विजयी भवेत् रोचनासमदा

मे०
त्रं०
२१०

210

नेन संजप्त्वा मनुना ततः तिलकं सर्वराजानो लोकाः स्युः सर्वशाः सदा नवनीतेन वै साध्यनामालिख्यानुलोमगं विलोमं विद्रवी
जे च तन्हुते स्यापितानले अष्टोत्तरशतं जप्त्वा तत्क्षीतद्दहयेत्सदा समाहान्द्वशगाः साध्यः साधकस्य भवेद्ध्रुवं गणेशं तर्पयेन्मोयैः श्रा
यवक्रार्थ्यं वश्यं नत्र मासादिभ्यमाप्नोति मन्त्रोयं प्रणवादिकः सम्यासिनो च प्रजायां रुद्रदन्तः परिकीर्तितः वसेयद्दक्षिणाम्नाये लक्ष्मी
गणपतिस्मृतः गजलक्ष्मीसमायुक्तमयं योगोतिदुर्लभः श्रीं गं सौम्याय चोच्चार्य महागणपतिं तथा ङेन्तं प्रयुक्त्वा वरवरदोक्त्वा स
र्वजनं वदेत् मेवशमानय स्वाहेत्येकोनत्रिंशदक्षरः अन्तर्यामी मुनिश्छन्दो गायत्री निवृदन्विता देवो लक्ष्मीगणेशो ज्ञात्वाथ यद्बीजव
येनतु षड्दीर्घयुक्तेनांगानि जातियुक्तानि कारयेत् हेमाभं पीतवसनं चक्रशंखवरदाभयान् दक्षोर्ध्वकरमारभ्य दक्षिणाय करा
वधि दधानं शुण्डया स्वस्तिकं च पद्मोपरिस्थिते वामांकाविष्टलक्ष्म्या वाश्लिष्टं दत्तभुजेन च शाक्तपीठे प्रजयेत्पीठे तीव्रादिनव
शक्तिके अष्टपत्रोज्ज्वले हंदेकर्णिकाकेशरोज्ज्वले चतुर्द्वारसमायुक्ते चतुरस्रत्रयावृते मूलेन मूर्तिं संकल्प्य तस्यामावाह्य पूज-
येत् प्रथमावृतिरंगैः स्यादष्टकं तदणिमादिभिः परा अणिमा महिमा चैव लघिमा गरिमा तथा ईशित्वं च वशित्वं च प्राकाम्यं प्राप्तिरष्टतः
चतुर्थी मातृभिश्चैव लोकेशायुधानि च लक्षं जपो हुनेद्बिल्वसमिधो मधुरप्लुताः तर्पणादि ततः कृत्वा काम्यकर्माणि साधयेत् द्रु
ने च तत्सहस्राणि श्रीफले मधुराप्लुतैः महालक्ष्मीकरो होमः पुत्रमित्रकलत्रदः अष्टनोयेन संतर्प्य चत्वारिंशाच्च तच्छतं चत्वारिं
शद्दिनान्मन्त्री वाञ्छितान् लभते प्रिये नारायणोयं महाहीनः श्लोकोष्टविंशदक्षरः न्यासध्यानादिकं प्राग्वत्पूजाभेदो निगद्यते आदावे

गानिचततोवलाकाविमलातथा कमलावनमालीचविभीषिकावमालिका वशंकरीवनमालापार्श्वयोः शंखपद्मकौ ।
लोकेशांश्चतदस्त्राणिपूजैवंकामयुच्यते दशोमात्रेजलेस्थित्वाध्यात्वाश्वबिंबमण्डले देवींत्रिलक्षजपतोयनहष्टिः प्रजायते बिल्व
मूलसमास्थायतावज्जपंफलेहितत् प्रशोकककाष्ठैज्वलितेवन्हावाप्याकतण्डुलैः होमतोवशयेद्विश्वंकर्मिकाष्टस्तुवापिच खा
दिराग्नौनरपतिंलक्ष्मीपायसहोमतः श्रीमित्येकाक्षरःप्रोक्तोमन्त्रबद्धोनिहन्मते भगवतींनिर्दिवनातुलक्ष्मीसर्वप्रदामता षड्दी
र्घेनीजयुक्तेनषडंगानिसमाचरेत् पद्मारूढाम्बवर्णाभांसपद्मोर्द्धकरद्वयां प्रयोदक्षेणाभयदांवामेनवरधारिणीं हिमाचलनि
भैर्द्वौगैश्चतुर्भिःश्चास्तकुंभकैः चन्द्रभिस्सिच्यमानांचक्षौमवस्त्राकिरीटिनीं धर्मादिकल्पितेपीठेभूपुराद्येदलाष्टके रमामा
वाह्यगंधाद्यैःकर्णिकायांयजेत्ततः विभूतिरुन्नतिश्चैवहृष्टिः कीर्तिश्चसन्नतिः प्रुष्टिरुत्कृष्टिर्ऋद्धिश्चक्रमात्तूर्ध्वादिरष्टके
मध्येसिंहासनेपूज्येसर्वैःशक्तिमयन्तथा वीजायमासनंदयान्मूर्तिंमूलेनकल्पयेत् षडंगानिसंपूज्यपुनरष्टदलेर्चयेत्
वसुदित्तचदेव्यग्रास्त्राश्चदेवंसंकर्षणं प्रद्युम्नंचानिरुद्धंचविदिशास्ततः क्रमात् दमकंसलिलंचैवगुग्गुलंचकुरंटकं
देवींदक्षिणहस्तायशंखाव्यंनिधिमर्चयेत् वामेदक्षिणनिधिंपूज्याहितीयेष्टदलेततः वलाकींविमलांकिंचकमलांवनमालिकां
विभीषिकांमालिकांचशंकरींवसुमालिकां लोकपालानायुधानिप्रोक्तमेनखिपोर्चनं जयेद्यावत्करलक्षंचतन्मध्ये संहुनेत्ततः
पद्मेविल्वाद्दसंयुक्तैस्तिलैर्हायःश्रीफलैरपि त्रिभिर्वामधुराक्तैश्चतर्पणादिततश्चरेत् एवंसिद्धमनुर्मन्त्रीसाधयेन्निजवांछिते

मे॰
तं॰
२११

211

वह्नौजदभेपयसितिष्टनकं गतोऽब्दियं संस्कृतमनुमेनं च जपेल्लक्षद्वयावधि सोऽचिरेणैव कालेन दारिद्र्यात्परिमुच्यते मध्यस्थद
नगेहस्थं विनायउपविश्य च त्रिलक्षं प्रजपेन्मन्त्री वत्समगणोच्छितार्थदः अपिकं वत्ससंख्यानं लभेतेनान्यथा चिरात् अशोकायष्टि
नेवकौसहूतैस्तण्डुलैर्हुनेत् मन्त्री त्रिभुवनेऽस्मिन्सर्वं वशयेत्येव नान्यथा ॥ खोदैरैः कमलैस्सम्पुगेपि तेशो यथाविधि तण्डुलैस्त्रिस्वा
डयुक्तैर्ज्जुहुयात्सर्वविन्नमः तेन राजकुलं वश्यं धनवान्नर्थवान्भवेत् अर्कैः वह्नौ हुनेन्मन्त्री सस्वर्द्धैः शालितण्डुलैः त्रिमधुतैराज्यल
क्ष्मीसराजपुत्रो लभेत्फलं त्रिस्वादुकैर्नालिकेरैर्हुत्वा मेकं हुनेत्सपीः अलक्ष्मीसहितो मन्त्री लक्ष्मीमाप्नोति निश्चितं धनधान्यादिसं
पन्नो गृहे भवति साधकः ब्राह्मणस्य गृहे बिल्वं समारोप्य च वर्द्धयेत् श्रीसूक्तेन च परेन्नेव तत्पत्रैर्जुहुयात्ततः त्रिस्वादुयुक्तैः कुसुमै
फलैश्चापि समिद्वरैः लक्षं यभेदैस्तस्य नरस्तन्मूलेश्चापि संहुनेत् बिल्वमिश्रहविष्याशी मण्डलाप्राक्स्वयं रमा अनपह्वा च भवेत्त
स्य कुपमश्रीकुले भवेत् वक्ष्ये शक्तिगणपमन्त्रं ह्रीं ग्रीं ततश्च ह्रीं अस्य ऋषिर्विराट् छन्दो मुनिर्भार्गव ईरितः देवता शक्तिग
णपः षडङ्गानि समाचरेत् षड्दीर्घयुक्तबीजेन ततो ध्यायेद्गजाननं १ दक्षोर्द्ध्वेऽङ्कुशं वामे पाशं वामे त्वधः करे बीजपूरं स्वद
न्तं दक्षिणे स्वर्णवर्णाङ्के पुष्करे मोदकान्विभुः कर्णयोर्दीर्घचामरे पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठे तीव्रादीनवशक्तिके अष्टपत्राम्बुजे दे
वे च तत्र स्तत्र याहूते प्रथमाङ्गाहृतिः प्रोक्ता द्वितीया चापि मातृभिः तृतीया लोकपालैः स्यादस्त्राद्यैश्चतुर्थ्यपि लक्षमेकं जपे
न्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः तद्दशांशं प्रजुहुयादष्टपेहैर्तसंस्कृतैः एवं सिद्धमनुर्मन्त्री काम्यकर्माणि साधयेत् ॥

शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां च पूजयित्वा विनायकं अष्टपैर्गुडसंमिश्रैः पक्वान्नैश्च घृतसंस्कृतैः मरीचैर्जीरकैश्चैव सैन्धवेन विमिश्रितैः
देवस्य संनिधौ मन्त्री जुहुयाद्विसहस्रकं गद्यपद्यमयी वाणी समाह्लादवती ध्रुवं वश्यार्थी मधुहोमेन राजानं वशमानयेत् कन्या
र्थी जुहुयाल्लाजैस्तन्नामसमन्त्रतः समसंभोजयेत्कन्याय द्वैकां शावष्टं लभेत् कर्षमात्रं वचाचूर्णं पलमात्रं च गोघृतं सूर्यग्रहेष्य
वाग्लावीग्रहणे चाभिमन्त्रयेत् अष्टोत्तरसहस्रेण समभ्यां विभजेत्ततः एकं भागं गृहे स्त्री यादेवताध्यानसंयुतः शेषानुभागां
द्वितीयादिदिने चैकैकशः पिबेत् ध्यानस्पृष्टं देवतायाः प्रातः प्रातस्तदा भवेत् वृथा बुध्येन सदृशः पाणिन्येन शरणासमः कवि
नाचकविवेन पानिनाप्रतिवादिनं वन्ध्यानस्नानदिवसे पूजयित्वा विनायकं निष्कार्धपादमानेन हरिद्रां सैन्धवं वचां गोमूत्रक
उदेपि हे सहस्रमभिमन्त्रितं वन्ध्या कन्यामद्य भोज्यैर्भोजयित्वा वनक्रमात् गुरवे दक्षिणां दत्वा पिबेन्नारी न दोषघं ततः साल
मते पुत्रं सर्वलक्षणसंयुतं आयुष्मन्तं सुरूपं च बुद्धिमन्तं श्रियाश्रितं तारायो पंचवर्णो गायत्रं छंद उच्यते सर्ववक्षोघरं
गानि हेमाम्भोहेमवस्त्रवान् हस्तिवक्त्रं लीलाशाखवाहं त्रिलोचनः दक्षोर्ध्वहस्ते पाशं चाधो वामे वाक्सूत्रकं दक्षिणाधोति
नं दन्तमूर्ध्वं वाहे न तासरणिं पुष्करेण तु विभ्राणं मोदकं हेमभूषणं शक्तियुक्तं विश्ववन्द्यं गणेशं चिन्तयाम्यहं प्रागवत्पूजा समु
दिष्टा जपो लक्षचयं मतः हुताशे स्मृतिलैर्होमं तर्पणादि ततः परेत् आज्यान्नैर्जुहुयान्नित्यमन्त्रवाक्तस्यरोहभवेत् पायसान्नेन
महतीं श्रियामाप्नोमानवः गंविघ्नप्रसादनाय हृदन्तोयं दशाक्षरः ऋषिर्गणकसंज्ञातः छंदः प्रोक्तं विराडिति देवता कथितः

ग्लावः चन्द्रस्येत्यर्थः
ग्लौर्मृगांकः कला
निधिरित्यमरः

र्य

मे॰
तं॰
२१२

क्षिप्रप्रसादनविनायकः षड्दीर्घभाजाबीजेनकुर्यादंगक्रियांमनोः ध्यानंसर्वज्ञापुपानांवामोह्स्तान्तप्रदक्षिणे पाशांकुशौकल्पलतांद-
न्ताग्रेचदधत्करैः बीजपूरं करेचत्रिनेत्रोरक्तवर्णवान् हरोज्वलेक्षणश्चंद्रमौलिरव्याद्गणेश्वरः षड्लक्षंप्रजपेत्पीठेनवशक्तिसमन्विते
मूर्तिंमूलेनसंकल्प्यतस्यांविघ्नेश्वरंयजेत् प्रथमाहृतिरंगैःस्याद्द्वितीयाचाष्टभीर्गणैः विघ्नोविनायकःशूरोवीरश्चवरदस्तथा इभव-
क्त्रैकदन्तौलंबोदरश्चेतिक्रमात् मातृस्तृजादलाग्रेस्याल्लोकेशास्त्राणिवाग्रतः लक्षमेकंजपेन्मन्त्रंत्रिस्वाद्वक्तैःतिलैर्हुनेत् षड्वीदिता
ष्टद्रव्यैर्बीतर्पणादितनश्चरेत् शर्करायुतपृकेनहविषाजुहुयात्सुधीः लक्ष्मीवान्केवलाज्येनहोमाल्लोकवशीकरः हुतान्कान्तेष
जुहुयाल्लक्ष्मीवान्नायकोभवेत् चत्वारिंशद्दिनेमन्त्रीनारिकेलहुनेन्नतः सचर्मलोपकंचश्राप्नोतिवांछितानिकृतन् सलाजकैस्स-
क्तुभिश्चपृथुकैर्वांछितामये होमेभवेदष्टभिश्चद्रव्यैस्त्रिमधुरप्लुतैः हुतेनत्तनश्चवशायेद्राजत्सल्लक्ष्मदाश्चापि चतुश्चत्वारिं-
शद्दायंचतःस्नानमनेद्दिनैः प्रातःस्नानस्तुसलिलैर्विघ्नेशस्यतमस्तके तर्पयेच्छ्रीसमृद्धिश्चभवेत्स्नानसंशयः षड्वीं
दिनगणेशानमापान्नेरविर्विवतः सोपानेनान्नमध्यस्थंचिन्तयित्वाहृतर्पयेत् अन्तरोक्तप्रयोगांश्चकुर्यादत्रापिसा-
धकः ॐगंनमश्चतुर्हर्णोहेरम्बस्यमनुर्मतः मनिर्गणकश्छन्दोगायत्रीछंदईरितं पंचवक्त्रोस्यहेरंबोदेवता-
सिंहवाहनः षड्दीर्घबीजयुक्तेनषडंगविधिरीरितः मुक्ताविद्रुमघडुपकाश्मीरीसन्निभैर्मुखैः गजवक्त्रैचभिन्दु
क्षोमलोकिरीटीचासिंहगः स्रुक्कुशंचत्रिशूलंचमुद्गरंचकपालकं स्वदन्तमभयंचोपिवरंमोदकमेवच ॥

212

परशुं चाक्षमालां च दधन्तं करपंकजैः कोटिसूर्यप्रतीकाशं ध्यायेद्धेरंबमव्ययं पद्मेमष्टदले कृत्वा चतुरस्रत्रयाहते वन्हीरस
मायुक्तेन त्वादावासनं यजेत् ओं ह्रूं ह्रूं च महासिंहाय गां हेरंबमुद्धरेत् आसनयन्मखेति प्रोक्तः सप्तदशाक्षरः अनेन चासनं द
यादनेनैव प्रजपेत् षुवप्रकेन बीजेन कुर्यान्मूर्तिप्रकल्पनं आदावंगानि संपूज्य लोकपालान्यजेत्पुनः तेषामस्त्राणि तद्वा
स्य हेरंबाद्यैनमीरिते लक्षत्रयं जपित्वा तेनितिलैर्हुत्वा दशांशतः मधुरत्रयसंयुक्तैस्तर्पणादि समाचरेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयो
गानाचरेत्ततः चतुर्दश्यष्टमीषष्ठीष्वेकैकं जुहुयाद्बुधः अष्टपैः कृशरैस्त्वापि मोदकैरिष्टसिद्धये एवंबीजैर्जुहुयाद्बुधैः पर्वस्वपि
च मन्त्रवित् यद्यदिच्छति सततं तत्तत्साधकस्तेन साधयेत् द्विजप्रसादेन प्रोक्ताम्नायो गान्ततत्त्वाचरेत् नारोवदेभवेद्दक्षप्रोक्त
स्तमाक्षरोमनुः प्रणवाद्योष्टवर्णोयं शक्तिबीजादिकोपि वा ऋषिरग्निसमाख्यातो गायत्रीछंद उच्यते सद्वक्त्रणोस्य मन्त्रस्य दे
वता भुविनायकः दीर्घभाजाग्निबीजेन षडंगानि समाचरेत् रक्तां वरं रक्तवर्णं रक्तगंधानुलेपनं रक्तपुष्पैः पूज्यमानं भक्तपातक
हारिणं कुक्कुटं च तथा शक्तिं कमलं चाभयं तथा हस्तैर्दधानं चद्वास्यं नानाभूषणभूषितं विघ्नहयकरं वंदे सद्वक्त्रण्यगणा
धिपं वह्न्यान्ते पूजितेपीठे पूर्वात्संपूजयेद्विभुं केशरेषु षडंगानि पूर्वाशाद्यष्टके ततः जयन्तश्चाग्निनेषश्च कृत्तिकापुत्र एव च त
थाभूतपतिः सेनानीर्गुहो हेमशूलकः विशालाक्षश्च संप्रोक्ताः शक्तिशूलकरा इमे दलाग्रेषु च पूर्वादि यजेदेतानन्तरं देवसे
नापतिं शक्तिं विघ्नं कुक्कुटमेव च मेषाम् अष्टरंवज्रं च हीपं लोकेशांस्ततः तदस्त्राणि च संपूज्य सद्वक्त्रण्याद्यैर्नेष्विदं लक्षमे

मे॰
तं॰
२१३

213

केंजपेन्मन्त्रंसर्पिषापयसोऽथवा घृतंजुहुयान्मन्त्रीतर्पयंद्वित्रयंगवान् एवंसिद्धेमनोमन्त्रीकुर्यात्काम्यान्यथेप्सितान् षष्ठीदि
नेसमधुरैर्भक्ष्यैतोऽन्नैःप्रतोषयेत् देवंदेवधियासम्यगर्चयेद्ब्रह्मचारिणः ब्रह्मचारिणमनोसम्यग्याश्चियेप्रकुर्वते यदिकाश्चाक्षि
कान्भोगाल्लभतेनात्रसंशयः ॐहुंगंग्लौंहरिद्रागणपप्रोक्तागणपतयेवदेत् वरवरदश्चैवमाःसर्वजनपदंवदेत् हृदयंस्तंभयद्वं
द्वंस्वाहाद्वात्रिंशदर्णकः ऋषिर्मदनसंख्यातःछन्दोऽनुष्टुप्समीरितं हरिद्रागणपोदेवःषडङ्गानिसमाचरेत् षड्दीर्घयुक्स्ववी-
जेनवाङ्गजः षड्दीर्घयुक्तवीजेनविप्रादीनांप्रकीर्तितः विधिनायेनमन्त्रोयंरत्नेनेतदहंब्रुवे चतुर्थीदिवसेप्रातेशुक्लपक्षस्यम
न्त्रवित् शुद्धांहरिद्रामानीयकन्ययापेषितांशुभां सर्वाङ्गेतांसमालिप्यस्नायाद्वाकुष्ठजलेस्ततः भक्त्यापरमयोपेतःप्रसन्नेनान्त
रात्मना प्रदायगुरुपादाब्जमन्त्रंध्यायेद्विधानतः स्वर्णशालीपहाराद्यैर्भूषणैश्चशुभांबरैः सर्वाङ्गविधिनातस्मादथीपीलमतु
तिमं सर्गोपेस्तमनोभिस्तंयजेदेवधियापुनः पीताम्बरंपीतवर्णंपीतगन्धानुलेपनं पीतपुष्पैःपूज्यमानेमणिसिंहासनस्थि
ते पीतमूर्धंत्रिनेत्रंचचतुर्भुजंचवराभय क्रोपमद्दोस्तर्णिपाशांपरसेंचकरैर्दधत् एकार्णपीठेप्रयजेदङ्गमातृदिशाधिपैः वेद-
लक्षंजपित्वान्तेहरिद्राहुतमिश्रितैः दशांशेतण्डुलैर्हुत्वाब्राह्मणानपिभोजयेत् साग्रेसहस्रंसंजप्यदशांशंहव्यवाहने सर्पि
र्गुडपृथुकैस्सम्यगष्टपैर्जुहुयाद्वहिः हरिद्रागणपंतावत्तर्पयेद्भक्तितत्परः कुमारीर्भोजयेत्तावद्ब्रह्मचारिणमेवच अभीष्टफ
लमाप्नोतिनात्रकार्याविचारणा लाजैःकन्यामवाप्नोतिकन्यापिलभतेवरं वंध्यानारीरजःस्नातापूजयित्वागणाधिपं ॥

पलप्रमाणगोमूत्रपिष्टाः सिंधुवचानिशाः सहस्रं मन्त्रयेत्कन्या बद्धः संभोज्यमोदकैः प्रीत्या न दोषयं पुत्रं च लभते गणसागरं

वाणी लंभे रिपुस्तंभे कुर्यान्मन्त्र रूपासितः जत्वाग्निवौ रसिंहास्य प्रमुखो न विरोपयेत् एते होगणपाशोक्तादक्षिणाम्नायगोचरा :

इति श्रीमहामायामहाकालानुमते महातन्त्रे शिवप्रणीते दक्षिणाम्नाये गणपतिमन्त्रप्रकाशः षोडशः १६ ऊर्ध्वाम्नाये प्रव

क्ष्यामि गणेशान्सिद्धिदायकान् भुक्तिमुक्तिप्रदेनत्र महागणपतिः स्मृतः तारः श्रीबीजहृल्लेखा कामो भूबीजमेव च गणेशावी

जं गणपतये वरवरेति च दस्युं जनं मे वशमानयाग्निवधूरिति अष्टाविंशतिवर्णोयं गणकोस्य मुनिर्मनेः निवृद्गायत्रिकाछं

दो महागणपतिः स्मरः गं बीजं ह्रीं च शक्तिस्याः ह्रीं दीर्घषट्कयुतस्तु गः तारादिबीजषट्केन पृथग्युक्तेन कारयेत षडंगानि मनोरस्य

जाति युक्तान्यथाचरेत् अथवा तारहृद्बीजादीर्घषट्कयुतेन च स्वबीजेनांगुलिन्यासं षडंगानि च वाचरेत् वर्णाष्टाविंशतिं न्यस्या

नेत्रयोपस गणपत्यादयो मनोः ब्रह्मरंध्रे श्रोत्रयोश्च नसोर्मुखे मूले दक्षभुजस्यादौ मध्ये च मणिबंधके अंगुलीमूलके ग्रे च वामबाहाव

मीदृशं विन्यसेदग्निमानुग्गानन्त्रपादा नाहृते ग्निमं मणिहरे स्वाधिष्ठाने मूलाधारे न दग्निमान् तारं शीर्षे मुखे श्रीं च हृदि ह्रीं

श्रीगुह्ये न्यसेत् पादयोः क्लीं हृदि पुनर्न्यसेद्भूबीजमेव च अवशिष्टे मन्त्रवर्णाः शरीरे व्यापकं न्यसेत् एवं न्यासविधिं कृत्वा हृदि दे

वं विचिन्तयेत् पेहृदे जलयौहीपेन वरत्नमये शुभे तत्र रंगलसन्तोये पौते शीते महीतले तत्रायगणसंपृक्तगंधवाहनिषेवि

ते कल्पपादपसंशोभिभूतांगे समलंकृते नानाकुसुमसंकीर्णे नानापक्षिविराजिते अनेकफलसंकीर्णे सेविते चाप्सरोगणैः

मे॰ नं॰ २२४

गयज्ज्वालातपःज्योतिःचद्द्योत्तासमाकुले विलसद्दरणीचक्रदीपारुणभूतले कल्पपादपपुष्पस्थषट्पदस्वनमंजुले पारिजा
तकल्पतरुंतस्यमध्येविचिन्तयेत् युगपत्ऋतुषट्केनावेष्टितंपुष्पशोभितं नवरत्नमयन्तस्याधस्तात्सिंहासनेस्मरेत् २० तन्मध्येलि
खितपद्मंचषट्कोणंतस्यमध्यत कर्णिकायांगणेशंचतन्मंत्रस्थंचमहागणं नानारत्नविभूषाढ्यमेकदंतंगजाननं चक्राब्जपाशकमल
व्रीलेयानिरदस्वकं वीजपूरंगदांचापंशूलंहस्तैःक्रमाद्धत् पद्मोत्पलकरयाप्राप्ताचाश्लिष्टंदरदप्रभं शुद्धेन्दुमौलिंव्रह्मेचरीप्यं
मानंकृपाकरं पुष्करेणहृतरत्नौघमयंकुंभमुत्सृजतान् मणिमुक्ताप्रवालादीन्वर्षन्तंयारयामुहुः सर्वेतस्यसाधकःस्यादेस्वदानजललोल
पो षट्पदालीकर्णतालैर्वारयन्तंमुहुर्मुहुः भ्रमरासुरसेसेव्यंसहलमकुटोज्वले उरुकरंगजमहाखेनानाभरणभूषितं इतिध्यात्वागणा
पतिंयजेत्सर्वोपचारकैः धर्मादिकल्पसर्वाक्तेतीव्रादीनवशक्तिके स्वजायत्रं गणेशस्यमातृकापद्ममुच्यते चतुर्द्वारसमायुक्तेच
तुरस्त्रत्रयावृते तत्कर्णिकायांषट्कोणंतन्नस्यत्रिकोणकं देवस्याग्रेत्रिकोणाच्चवहिर्ममेत्रयंयजेत्सुरान् लक्ष्मीनारायणायेतिऊंश्री
स्वीह्रदन्तकः मन्त्रस्तेनयजेत्तंचध्यायेद्धिल्वतलेस्थितं पद्मद्वयेकलालक्ष्मीःशंखचक्रधरोहरिः ऊंह्रींगौरीहराभ्यांवहृदन्तोन
ववर्णकः देवस्यदक्षिणेतौचध्यायेत्तंवेष्टजयेत् सव्येतौचवटाधस्तात्स्ववर्णरजतप्रभौ पाशांकुशदेवीटंकशूलधरोहरः तारः
क्लींरतिकामाभ्यांहृदन्तोयंनवाक्षरः पृष्ठस्यपिप्पलाधस्ताद्रतिकामौसमर्चयेत् उत्पलेवहालियादिचापपुष्पेषुसंयुतौ ऊं
ग्लौंपृथ्वीवराहाभ्यांहृदन्तोयंदशाक्षरः ॥ ऊनरेयःश्रियंगोत्तमहीकोलौयजेन्नतः ॥ ॥

शुक्लवीज्यएकगोराचक्रालंकृतसङ्गौ गं गं लक्ष्मीमनकाम्यां हृदन्तो यं दशाक्षरः देवस्याग्रे त्रिकोणान्तर्लक्ष्मीगणनकं यजेत् ब
ह्नोणेश्रुयजेन्मन्त्रुडों गं ह्रीं हृदन्तकः आमोदं सिद्धिसहितमग्निकोणे समर्चयेत् समृद्ध्यायुतमभ्यर्च्य प्रमोदं वह्निकोणतः सुमुखं
कान्तिसंयुक्तमीशकोणे समर्चयेत् दुर्म्मुखं चंदनावत्या यजेद्दक्षिणकोणगं विघ्नमदद्रवायुक्तं कोणे नैशाचरे यजेत् वायव्ये विघ्न
कर्तारं द्राविण्या सहितं यजेत् पाशांकुशधराविघ्नाशक्तयश्वाभयेलदा रक्ताः रक्ताम्बरालेपभूषणा मदविह्वला षट्कोणस्य
हिदेवं दक्षिणेन समर्चयेत् वसुधारान्वितं शंखनिधिं वामे र्च्चयेत्तथा वसुमत्यायुतं पद्मनिधिं तन्त्यानमुच्यते तत्राद्यो मोक्षि
काभोम्यामाणिक्याभस्तथापरः वर्षन्तौ धनसंपत्तिं लोकानामेषवत्सदा केशरेषु गणेशस्याङ्गान्याद्याः पत्रमध्यगा वज्रस्ते
लोकपालांस्तदस्त्राणि च पूर्ववत् षडावरणसंयुक्तमित्थं देवं समर्चयेत् एकादशायुतं जप्त्वा सहस्रो जरमादरात् दशांशेज्ज
रूपादण्डैश्चैरेकाह्नरोदिनैः तर्प्पयित्वा दशांशेन चाभिषिक्तो गुणानातनः ब्राह्मणान्भोजयेत्सम्यक् षड्रसैर्भूरिदक्षिणां दत्वा प्र
णम्य विसृजेद्देवं सिद्धो भवेन्मनुः ततः प्रणम्य विधिवत्कृत्वा संतोष्य यत्नतः काम्यकर्म्माणि कुर्व्वीत सिद्धये सुर्न्वेचाम्यथा रक्तपद्म
नैर्गणपं सञ्जयित्वा मन्त्रं जपेत् सहस्राष्टकमस्यान्ते जुहुयात्करवीरजैः तद्दशांशेन कुसुमैर्मधुत्रयसंप्लुतैः राजानदावशोभ्
त्वासामात्यः मन्त्रिसेवकः एवं पलाशपुष्पैश्च मधुत्रयसंप्लुतैः हुत्वा सर्वोपविद्याः स्युर्वशास्तस्य न संशयः जितेन्द्रियो मन्त्रिवरो
हुतमेवं च होमयेन कीर्त्तिं प्राप्नोति विपुलां चिरकालानुवर्त्तिनी एवमाज्यप्लुतं धान्यं हुत्वानन्तेन जायते मुक्तो नरसहस्रं तज्जन्मा हो

मे
तं॰
२१५

215

मंसम्माचरेत् लवणाज्याहरीभिश्चशोषयित्वाथभस्मतः करेग्रहीत्वासहृतंतेननारींवनाडयेत् भवेद्दासमरणान्तःस्यादासीतोप्यधिकंव
शा शिवालयेलक्षमितंजप्त्वाहोमोदशांशतः पायसेनत्रिमधुरयुतेनलभतेसदा सर्वांश्चविविधान्मन्त्रीभोगंमोक्षमवाप्नुयात् अशोक
रसहस्रंतहुत्वेज्ञातीप्रसूनकैः मेधांवेदार्थकरणेबुद्धिंप्राप्नोतिसाधकः अमृतात्रितयंयस्तुहुनेद्दुर्वात्रयेणच तस्याल्पमृत्युरोगाद्या
नश्यन्त्याशुश्चवर्द्धते समाहितोघृतेहुत्वापीतपुष्पैर्हतान्वितैः संस्तंभयेद्वैरिसेनांमत्तमातङ्गयोधकां पाशांलंभंचवाक्कुलंमेकुर्या
दत्रनसंशयः विभीतकसमिद्भिश्चहोमयेदघृतत्रयं उच्चाटयेद्वैरिसंघान्ग्रामदेशपुरादिके अशोकरसहस्रंतसमिद्भीश्चबुहृहृतः हु
त्वारण्यशाल्मलस्यवश्याजीवेनचयनेनच निंवपत्रैश्चसंलिप्यसाध्यनामानितद्वयोः एकस्यचाश्वरक्तेनमहिषस्यापरस्यतु कटुतैल
युतैर्विशात्सहस्रंहोममाचरेत् मन्त्रान्तेप्रवदेदेतदमुकंवामुकेनच द्वेषयेतिततःस्वाहाचैकान्तेहोममाचरेत् तयोस्तुजायतेवैरं
मित्रयोर्जीवनाशकं अष्टांगुलंमनुष्यास्थिकीलंशावशिरोरुहैः संवेष्ट्यमन्त्रयेद्धीमानन्तरंतत्त्रिसहस्रकं सुहृद्गेहेकुलिकेराद्येशात्रोर्द्वा
रिप्रखनयेत् समाहृतोसौभवतिनिश्चयेनयमान्तिकं नागस्यविवरेद्वारिलक्षमेतन्मनुंजपेत् तस्यायतनमायान्तिनागकन्यास्तु
विह्वलाः निर्मलाभोगकांक्षिण्यः अयक्षिन्निरसायने नानामणीश्चरत्नानियच्छन्तिसमंभवेत् लक्षमेकंगिरेर्मूर्ध्निजपेन्मन्त्रीदृढव्र
तः कृपाणसिद्धिंलभतेप्रार्थनीयासुरासुरैः वनसारंचलज्जालुंमुक्तांचगिरिकर्णिकां नेत्रावर्तमधुःपुष्पीमेलयित्वासु
पेषयेत् कृत्वातुगुटिकांविंशात्सहस्रमभिमन्त्रयेत् नेत्रैत्रयाचांजयित्वानित्याऽनंतपश्यतिध्रुवं ॥ ॥

स्महोत्तरशान्ते जप्त्वा पीडाक्रान्तं रोगिणं त्रिः फूत्कृत्य हरेत्सर्वपीडां नात्र संशयः एवं सप्तदिनं कृत्वा हन्यान्नाडीव्रणादिकान्
त्रिदिनान्तर्द्वरोगांश्च तथा बालामयानपि लक्षमेकं जपेन्मन्त्री पादुकासिद्धिमाप्नुयात् व्रजेच्छीघ्रं निमेषार्धं योजनानां शतानयं शुभ
प्रदेशास्येमयेनोपलेपिते स्नात्वा मन्त्री नवकुम्भं चन्दनाद्यैश्च चर्चिते सुगन्धतोयैस्संपूर्णं शाखावेणापिधापयेत् कपिलाज्येन संप्र
णीदीपं न्यस्य घटोपरि पूजयेदुपचारैस्तं कुमारिं वा कुमारकं तत्रोपविश्य तं स्पृष्ट्वा जपेदष्टोत्तरशतं तदासौ कथयेत्सर्वं दीपं दृष्ट्वा
तु बालकः भूतं च वर्तमानं च भविष्यं नात्र संशयः ध्यात्वा महागणपतिं मध्ये वा दीपसन्निधौ जपेद्गणेशः कथयत्स्वप्ने शुभाशु
भं ग्रहणे जलमध्यस्थो जपेन्मन्त्रं तदा भवेत् आकर्षणस्य संसिद्धिस्साथान्यपशुयोषितां न्यग्रोधस्य तले जप्त्वा लक्षमेकं वटा
भिधा यक्षिणी तत्र समागत्य यथा याकृष्य यच्छति उपोष्य राज्ञो विधिवत्स्नात्वा चानीय सद्वचो पूजयित्वा गणेशं च स्पृष्ट्वा मन्त्रायुतं
जपेत् पश्चात्कृत्वा तत्र चूर्णं संहृत्य यावत्कर्षमात्रकं कपिलाज्ये विलिहेत्प्रातस्सप्तभिर्दिवसैः कविः अवश्यमेव भवति पारदस्याक्रिया
श्च सु कर्पटे शोषयेत्तावैरसमहोत्तरशतं कार्पासीपत्रजलसेदिनमेकं च मर्दयेत् कुमारिकाकाशवल्पोत्सरटारोप्यसमो भ
वेत् एतस्य च सुमांशं तत्र शुद्धसुस्तं नियोजयेत् शुल्वादष्टांशहेमांगं सुवर्णं कनकं त्वयः कज्जलाभं वर्द्धनीयं कार्पासीकल्पकाद्वे
दिनैकमारनालेन मर्दयित्वारनालके स्थापयेद्धटिकां हित्वा ततो गच्छेच्छिवालये लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं सिद्धास्साजयन्तेनरा तोस्रवे
यारयेन्मन्त्री रणे जयोभिजायते अवध्यस्सर्वभूतानां सर्पाद्यैर्नैव बाध्यते न दह्यते म्नीयते न विषैस्सर्वादिसंभवैः तत्प्रभावावज्ञ

मे.
तं.
२२६
216

देहेश्चाकाशेलभतेगतिं नसहखायस्तथादर्पणेजलगोपिप्रजायते यस्मिन्गेहेस्थितासातुतत्रलक्ष्मीःस्थिराभवेत् लोकानांदृष्टिबं
धंचसाकुर्यात्साधकेच्छया ब्रह्मदण्डीचलज्जालुरक्तीयास्तुप्रभाकरे वज्राभ्रकंत्रिलोहंचताभ्यांसम्यग्विमर्दयेत् तद्यदाकज्जलीत
स्यास्तान्नराशटिकांकृते गणेशंपूजयित्वातुगरुडीयाद्गुटिकांकरात् रम्येविविंत्यस्वकरेगटुडीयात्तन्मन्त्रंजपत् वक्त्रेशिखायांचकरे
स्कंधेवाधारयेच्चतां तस्याःप्रभावात्त्रायान्तिचौरव्याघ्रोरगादयः साधकस्यसमीपेतुनविघ्नैरतिभूयते राजानोवश्यतांयान्तिसुन्दरीणा
मतिप्रियः यन्नुरोरोचनाशंखपुष्पीश्वेतापराजिता सहदेवीब्रह्मदण्डीहिमंकुसागुरुःसमं सर्पाक्षमध्यकुष्माण्डैःगुटिकांविधिना
चरेत् कुर्याद्द्वादशसाहस्रजमान्तुतिलकेकृदाने जनानांजायतेमोहोगणेशस्यप्रभावतः दीर्घतरशास्तातत्रास्तुपुष्पार्कंपेषयेच्च
ता तच्चूर्णेनकर्तौलिप्ताष्टाधिकंचसहस्रकं मन्त्रजप्तावतोहस्तौगजेभ्यःपरिदर्शयेत् विद्रवन्तितथानागाऐरावतसमाअपि गजा
नरहीतुकामश्चेद्गजागजवनेतदा सम्यक्ककारयच्छालांटप्पांगजनिवेधिनी चतुरस्त्रांविशालांचदृष्टावरणसंयुतां कुर्यात्त
त्रस्थलींसम्यक्कृतरस्रांसमुन्नतां तस्यामध्यपरिभागेकुण्डंकुर्याद्यथोदितं मण्डलेसर्वतोभद्रकृत्वातत्रप्रपूजयेत् नानोपचारैर्गं
णपंवहिस्थापनमाचरेत् त्रिविद्वैनेकमायारश्रीमायाकामबीजकैः ग्लौंगंम्यांगणपतयेपदेनापिवहोमयेत् वरवरदेतिततःपा
देनापिचहोमयेत् सर्वजनंमेवशमानयेस्वाहेत्यनेनच सप्तविंशत्याहुतयोहुनेदेवंचगोहुतैः ततःसमष्टिमन्त्रेणतिलस्थाने
नहोमयेत् भूर्भुवःस्वरग्निजातवेद ततश्चमूलमन्त्रेणजुहुयाच्चनवाहुतीः मूलान्तुनासमः

ल्लेन जपेन्मन्त्राणि संख्यया प्राज्येनैव तन्तस्थाण्डद्रवैः स्वाडुविलोलितैः देवस्थानस्थवेदानां सख्यया प्रत्यहं तथा बहून्संभोजयेत्वि
प्रान्दाशीर्भिर्विवर्धितः गुरुवेदक्षिणां दद्यात्पंचाशाद्दन्तिनोथवा तन्मूल्यं न दद्याच्छ्रोवादत्वा संतोष्य सद्गुरुं चतुर्णां मिथुनानां
वह्नगणेशानिधियुग्मयोः श्रंगमात्रदिगीशानां तन्मन्त्रैः सर्पिषाहुनेत् लक्ष्मीनारायणौ गौरीहरौ कामस्तथा रतिः पृथ्वीवरावि
तित्तमिथुनानाचतुष्कं सिध्यामोदौ तथा ऋद्धिप्रमोदौ कान्तिसंयुतः सुमुखोथो दुर्मुखः स्वस्प्रियो कामदनावती मदनश्चवयायु
क्तो विघ्नोथो द्राविणीयुतः विघ्नकर्त्तनिविघ्नोक्तागणेशाश्चनिधिद्वये शंखःपद्मश्च मन्त्रास्तु तद्बीजं नाम हन्वथा पंचहोमं समाप्याथ
नैवेद्यं तत्समाचरेत् पुनरभ्यर्च्य विघ्नेशं सांगं सावरणं ततः निजे हृदि समुद्वास्य विचरेच्च यथा सुखं ततो दिने वैदवेदैः करिणो निय
तन्निहि विनायक प्रभावेन कलभाः करिणीनां समूह स्वपात्यं तैलवटेयथा ३ ॥ श्रोकऋएँ श्रोकरूपं गणेशं सम्यगर्च्चयेत् तत्र
वह्निं समाधाय लक्षमेकं स्थाहुनेत् पयो घृताभ्यां तु नमधुभिः शर्करयापि च होद्देण स्थगेकैकद्व्येणागत्वगाय्यः वेतालसे
ताराटिकाकुण्डमथात्र्ययानि च अणिमाद्यष्टसिद्धीनां प्राप्य तांनायकोभवेत् बालेकालेसमभ्यायद्बीणपर्वणि कपिलायाः प
श्चपंचगोमयेप्रतिमरसञ्च प्रयुतेमन्त्रमजंसंनिधानेद्वारिवारयेत् व्याघ्रक्रोडारिचोरादीन्त्राञ्चकार्याविचारणा जातीधत्तूरसेजिष्ठा
प्रचण्डाहस्तयोजिनी शिखादिकणिकोस्यारीनजिह्वावहृष्णोमलं नासिकाघ्राणकेष्वापिगुटिंसम्यग्विधायच स्पृष्टासंप्रजपेन्मन्त्र
मष्टाधिकसहस्रकं गजेकोलप्रमाणंचपवमानं नरेहयेत् सर्वपाईत्वंगणायां भक्षितंवश्यकारकं जितेन्द्रियोजपेन्मन्त्रमष्टो

मे॰
तं॰
२१७

२१७

नरसहस्रकं दशांशं च हुनेल्लाजाहयारिकुसुमान्विताः प्रभुयात्स्तकुलांकंन्यामथध्यायेद्धिनायकं गथाद्धिनाभ्यर्च्चितं च मंत्रं लक्षमितं
जपेत् निगडान्मुच्यते कस्मादथ विल्वस्य पुष्पकं नगरं देवदारुं च प्रियंगवश्च रक्तचन्दने नागकेशरमेतानि मधुनाभावयेत्समं गुटीकृत्वा
च्यंसस्यस्पसहस्रं साष्टकं जपेत् भवेत्सा सिद्धगुटिका नहूपाद्रोगनाशने एतस्य भक्षणात्विश्वा प्रियनीस्याज्जनवल्लभः दुर्भगास्त्री॰
स्यात्कुमारीसद्वरं लभेत् जलाशये लक्षजपाद्दृष्टिस्सासाहतो भवेत् अथास्य लक्षहोमस्य प्रयोगं काम्यकं शृणु हुनेज्जो पयसागो॰
र्थे स्वर्णार्थे मधुनाहुनेत् हुनेनलक्ष्म्यै पयसे हुनेच्छर्करयाद्विजः दधा सर्वं धये होमो ज्यत्वैरन्नसमृद्धये लाजाभिर्यशसे होमो धना
र्थे तिलतंडुलैः कौसुंभैकारवीरैर्वा वस्त्रार्थे होममाचरेत् यंवैस्तु वशयेद्भूपमुत्पलैश्चापितद्वये कैरवैस्तन्मत्रिणस्त्रयुत्तल्पा
यं च पिष्टजं कृत्वाहुनेद्वश्यंविशया वराङ्गनाङ्गाडडं वरात् कस्मादपि गृहीत्वा च समिधो होममाचरेत् विप्रायान्वशयेद्धर्णान्नोणाहो
मादवर्षिणं वेतसैभ्युयसी हृष्टिम्मी हागणपतिस्त्विति वर्णितस्य प्रवाक्ष्यामि काम्यकर्माणि संस्मरेत् पीतं स्तंभे रुणांवश्ये धूम्र
मुच्चाटने स्मरेत् मारणे कृष्णमारकमाकृष्टौ पुष्टिके वले हरिद्वर्णं यन्त्रशान्त्यै मुक्तौ शुक्लं च संस्मरेत् गणेशं तर्प्पणं वक्ष्ये सर्वका
मफलप्रदं त्रिवेदोक समंतच्च प्रकटं वक्ष्यते पुना एकान्ते विजने रम्ये सर्वोपद्रवविवर्ज्जिते कृतस्नानादिको मन्त्री पूर्वं न्यास समेयुतः
नगाग मध्ये संचिन्त्य पुष्पितेन नलिनीवने तस्य मध्ये महापद्मं तरुणादित्यसन्निभं सुन्दरपुगंधाढ्यं रमणीयं मनोहरं सद्योवि
कसितं ध्यायेन्मन्त्री पूर्वोक्तमन्त्रवत् शुद्धं रजतसोपानपङ्क्त्यान्तरविमण्डलात् विनिर्गत्या वरुज्याथ्य कार्णिकामध्ये संस्थितं इति

ध्यात्वा सावरणं महागणपतिं पुनः पुष्पैर्गन्धकुसुमैः सावरणं यजेत् निधाय पुष्करं मध्वं सायकेन्द्रस्य मूर्ध्नि वर्षन्तं र
त्नधाराभिध्यात्वा देवस्य मूर्ध्नि चन्द्रचन्दनकाश्मीरकस्तूरीलोलितैर्जलैः तर्पयेत्परया भक्त्या देवदेवं प्रसन्नधीः यथोद्दिष्ट
नाम्नान्तेन तर्पयामीति संवदेत् तर्पणविधिश्चायं शृणु वैदिकतर्पणं तर्पयामेतदन्ते स्वाहा वैदिकं ईरयेत् अन्तरस्तु नमो हृदया
द्यामारी हृदयं वदेत् मूलमन्त्रान्मन्त्रं समुच्चार्य महागणपतिं ततः देवस्य मूर्ध्नि प्रथमेन त्वेकवारं प्रतर्पयेत् पुनश्चतुश्चतुर्वारं ज्ञेयं
सर्वत्र तर्पणं एकैकवर्णं समुच्चार्य मूलमन्त्रस्य तर्पयेत् पुनस्समस्तं मूलेन चतुर्वारं च तर्पणं एवं षट्पंचसंख्याकं चतुष्कं
तर्पणं भवेत् पुनर्मूलेन संतर्प्य ततो युग्मानि तर्पयेत् तत्र चापि प्रयोगः स्यादमुकं सहितामिति अमुकीं तर्पयामीति पु
नर्मूलेन तर्पयेत् अमुकायुक्तममुकं तर्पयामि ततो वदेत् पुनर्मूलं भवेदेवं चतुष्कं स्वतर्पणं एवं षडङ्गगणपानां च स
ज्ञापानां तदन्तरा तर्पणान्मूलमन्त्रेण चतुष्कानि संख्यकाः वसुधा सह शंखनिधेर्भार्या पद्मनिधेस्तथा भवेद्वसुमती ताभ्यां
मध्ये मूलेन चाष्टधा तर्पणं स्याच्च मूलेन पुनश्चापि प्रतर्पयेत् एवं भूर्भूर्भुवश्चतुष्कैर्द्वैर्द्वेदक्तैर्मित तर्पणस्य विधिं वक्ष्ये र
तान्त्रिकाणां तदपि हिते आदौ मूलेन संतर्प्य मन्त्रवर्णैश्च तर्पयेत् भूर्भूर्भुवः भूर्भुवः पंच पंच दिग्भिर्हितयेन च अन्तरान्तरं मूलेन चैवं सि
द्धचतुष्कका ततो मूलेन संतर्प्य गणेशादिपतर्पणं कुर्यादन्तरं मूलेन आद्यपानां क्रमस्त्वयं आदौ तद्बीजमुच्चार्य पूर्णं च वदे
त्ततः अमुकात्मने च प्रवदेदमुकाय नमस्त्विति नमोमुकं तर्पयामि स्वाहेति कथितो मनुः विघ्नभूमा रमा माया श्रीं ह्रीं क्लीं वसुधा

मे
तं
२१८

वगं एकादशो गणेशस्य षड्दीर्घाण्यपि संवदेत् मन्त्रफले च शक्तिस्तु प्राणाग्नियुगलकालकाः वक्रंत्र्यामिस्वरक्तोवभूविद्यावद्रैलोकाकं न

दात्मानश्चमे प्रोक्तास्तेषां नामानि वच्म्यहं वीजपूरं गदां चक्षकार्मुकं च त्रिशूलकं चक्राब्जपाशोत्पलानि कलमाग्रविषाणकं शुण्डा

ग्रे रत्नकलशमित्यायुधविनिर्णयः एवं द्वाविंशसंख्याकं तर्प्पणं मे प्रजायते षड्दीर्घान्ते च तर्प्पणं तन्तन्त्वा मम मन्त्रवरेत् पठित्वा सकले

मूलमन्त्रकं गणपं वदेत् तर्प्पंजायान्तो मन्त्रो मूलान्तरान्तरेः विघ्नो विनायको वीरः शूरो वरद एव च इभवक्त्रश्चैकदन्तो लंबोदरग

णस्तथा क्षिप्रप्रसादनश्चैव महागणपतिस्तथा एवं विंशच्चतुःकाः स्युः ततो युग्मानि तर्प्पयेत् युग्मवीजं वदेदादौ गणेशस्य तदुत्तरं

श्रावज्ञयुग्ममाभाष्य मूलेनान्तरितानि च श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं मिदं तेषां क्रमाद्वीजचतुष्ककं एकषोडशसंख्यानि चतुष्कानि भवेत्ततः श्री

गणेशवीजषड्वीन्तर्प्पयेति विनायकान् मूलेनान्तरितांश्चैव चतुष्कानि न संख्यकाः तर्प्पयेच्चतिथी प्राग्वन्मूलमन्त्रान्तरान्तरा ह्रीं

गं वसुन्धराश्रीं ग्लौं तर्प्पणीयौ च षड्विधं तत् श्रद्धादौ स्त्रीपुमान् केने वीजयोर्द्विपरीतता ग्लौं गं वसुमतीपद्म्यन्तिथ्या वीजं ततर्प्पणे ए

वमष्टौ तर्प्पणानि मूलेनान्तेषु तर्प्पयेत् भवन्ति वेदवेदाग्नि संख्यकास्तर्प्पणक्रमात् मूलमन्त्रं चतुर्वारं षड्दीसेन तर्प्पयेत्ततः स्ववी

जाय स्वाहान्तानि युग्मान्येवं प्रतर्प्पयेत् गणपानान्ततः षड्दीनि पियुग्मं प्रतर्प्पयेत् मध्ये मध्ये मूलमन्त्रं चतुर्वारमिति क्रमात्

भवेदष्टोत्तरशतं लब्धतर्प्पणमीरितं महागणपतिं पुष्टिं च तारादिमिथुनानि च षड्गणेशानि पियुग्गमेवमेते त्रयोदश च

त्वारिंशानि चैतानि चान्तरा मूलतर्प्पणं कृते चेद्दिशतं चाष्टाधिकमाद्यन्तयोस्तथा मूलेन तदा तद्दिशतं जायते षोडशाधिकं

तर्प्पणं मध्यमं चैतन्महागणपतिर्म्मितं अथवापि द्विवत्कुर्याद्दादौ मूलेन तर्प्पणं ततश्च मूलमन्त्रस्यैकैकेनाक्षरेण च मूलमन्त्र
स्यान्तरेण कुर्यादेवं च तस्य तः गजास्येनेत्रतस्यं तज्जायते वततः परं पुनर्मध्ये प्रकारेण तर्प्पयेदिति जायते महागणपतेः स
र्प्पितर्प्पणात्रिवेदकं कामनोगदमेदैस्तर्प्पणं वक्ष्यतेधुना षडक्षरेतर्प्पयेद्देवं मोक्षार्थं शुद्धवारिभिः लक्ष्मीकामनया दुग्धैः मीप्रि
तर्पी गजाननः शत्रुप्रदेशे मधुना कामार्थे तर्प्पयेद्विभुं आकर्षणार्थं वश्यार्थं नेत्रयो मधुनान्वितं घृतेन यजवश्याय देवं हे
प्रतर्प्पयेत् तैलेन द्वेषोच्चाटकार्ये गणेशः प्रीयतामिति नाभावेरण्डतैलेन रण्डायतर्प्पणं प्रीतेर्विहृष्येत्स्कं ये तत्प्रयोगैर्भिस्तर्प्पये
त्प्रभुं क्षरेणादभामतु नान्तरेण तस्य चक्रहृदिकृतं एवं यः पूजयेत्तं सुगणेशं मम वल्लभं तस्य भुक्तिश्च मुक्तिश्च जायते नात्र संशया
यः अनेनैव स्तते वेणुदिवोदासो विवासितः कल्पयित्वा वेदवास्तं मार्गं कलियुगप्रियं आनीतास्य महाचीनाद दक्षाम्नाय देवताः
तदुपासनतो लोके स्वस्वधर्म्मो विगर्हितः अस्मादन्तस्त्वहृद्धस्थेवाहरण्याः कोद्भुतेफलं तथा तरत्त भूमिस्थ हरीकृत्यकसेरुकः
दिवोदासीयलोकेस्तदष्टान्त्वरितकौलकं अन्तः प्रचारितो धर्म्मो वामाम्नकौलिकादिकः राजधर्म्मप्रजा भुक्ते प्रजापापं तु भूपतिः
तस्मात्तेन भूयो सो काशीतः प्रेषितो दिवं मयाप्यकाश्यां वसतिः कृता पुत्र प्रसादतः ये ये देवा मया देवाः गणपेन नियोजिताः
काशीप्रवेशकार्यार्थे तेने संतोषितापरैः तत्र चीनागतैर्देवैर्वाममार्गेण तर्प्पणं याचितं तन्मया दत्तं तंत्रे च सुप्रतिपादितं तेमार्गे
तिरतानिरता वीराजायते शैवियादयः स्त्रियो भवन्ति योगिन्यो विप्रैस्तस्माद्विवर्ज्जयेत् दिवोदासस्य राज्यान्ते प्रामेकलियुगे च तैः उप

इत्वा वेदमार्गे निहता द्विजजातयः दुर्जनानां तु ते भीत्या हिमाचलमुपाश्रिताः तत्रापि तैरभिद्रुत्य धर्मलोपायमुद्यतं तदा ते संत्रस्तास्तथा
ह्येवमभिर्वैदिकैस्तवैः तेषां मध्यात्समुद्भूतेममलिंगमुखोत्थितं तद्विलोक्य ततस्ते वीराः साष्टांगं प्रणता जगुः देवदेव नडःक्रस्पर्शस्या
येव्यतिक्रमः क्रीयते वैदिकैर्मूर्खैर्लुडद्वारार्थमुद्यताः गंगाजलादप्यधिकं पावनं कारणं विदं कंदमूलफलादिभ्यः पवित्रं स्वादु
पोषकृत् यतन्मांसं वयं दग्धउद्धारार्थं द्विजन्मनां नानातीर्थसमुद्भूता अनेकविधिसंस्कृताः भोगमोक्षप्रदा मत्स्या यतेभ्यो दातुमुद्य
ताः संसारस्य त्वसारस्य सारं सारंगलोचनाः अर्द्धांगे यास्त्वया देव विस्मृता हृदये कृताः अनंगो व्रतलक्षणा चापि देवेन्द्रेण निजासने वयं
कारुणिकास्तास्तु यतेभ्यो दातुमुद्यताः षण्मासैश्च षडब्दैश्च षड्भीर्थैर्देवमीरिताः षड्युगे याः षड्रसाश्च मुद्रादातुं समुद्यताः तदेत
त्रैवर्ग्यहन्तृदृष्ट्वं पशवो यथा स्वर्णपात्रस्य परममन्त्रैर्हितात्प्राशिताः तदा मया धर्मपादरक्षार्थं गदितेन वचः श्रावयन्तु मद्व॰
वो वीराः सर्वप्राणिकृपालवः अस्मिन्पापे कलौ लोकाननेयाः कौलिके पथि एकालीत्वादियोनीनां दशस्वेकः प्रजायते कृमि
योनिषु तेषां तु दशके चोन्दुरादिकः दशके चोन्दुरादीनां विडालादिः प्रजायते तेषां तु दशके पक्षी कश्चिदेकः प्रजायते तन्मध्य
दशके कश्चिन्मृगाजादिषु जायते तेषां दशकमध्ये तु महिषो वा वृषो भवेत् तेषां तु दशके कश्चित्खरो वा करभो भवेत् भवे
त्दशके कश्चिद्धयादीवजातिषु तेषां तु दशके कश्चिन्नरो वा कुंजरो भवेत् आप्रदीयस्य कालेन भावयन्तु हृदा त्विदं ।
तेषामपि मनुष्याणां मध्यादेकः प्रजायते ॥ ३० । कश्चिद्धर्मप्रस्तुत्यामुकोऽहमिति भाषते तेषां तु दशकमध्ये तु कश्चि

ॐ

तर्प्पणं मध्यमं चैतन्महागणपतिर्म्मतं ॥ अथवा पूर्ववत्कुर्य्यादादौ मूलेन तर्प्पणं ॥ ततश्च मूलमन्त्रस्य एकैकेनाक्षरेण च ॥ मूलम
न्त्रस्यान्तरेण कुर्य्यादेवं च तत्त्वतः ॥ राजा षष्ठि नेत्रमन्त्रस्य तन्न्यायते च ततः परं ॥ पुनर्मध्ये प्रकारेण तर्प्प) हर्णः प्रजायते ॥ तेषां तु दशा
के कश्चिदनुलोमो भवेज्जनः ॥ दशकेनस्य कश्चित्तु द्विजत्वं प्राप्नुयान्नरः ॥ द्विजानां दशके कश्चिद्विप्रो भवति कष्टतः ॥ तेषां तु दशके
कश्चित्कर्म्मनिष्ठः प्रजायते ॥ कर्म्मिणां दशके कश्चित्सवेदाचारशीलवान् ॥ तेषां तु दशके कश्चिद्योगी भवति बालकाः ॥ योगीनां
दशके कश्चिदेको ज्ञानी प्रजायते ॥ ज्ञानीनां दशके कश्चिन्मुक्तो भवति वा न वा ॥ एवं मोक्षः सुदुःसाध्यः संसारोयं चिरं स्थितः ॥ सर्व एव
हि मुक्ताः स्युः प्रहृष्टाः कौलिके मते ॥ ब्रह्मसृष्टिविनाशस्तु तूर्णमेव भविष्यति ॥ एवं प्रजापतिना वीरानन्दस्तु मंदमोहिताः ॥ वयं मुक्ताश्च
ये मुक्ताश्चमोक्षं वा भिजल्पतः ॥ पुनः प्रमुदिताः सर्व्वे वचनं वेदमब्रुवन् ॥ अहो पशुजनाः सर्व्वे निरयं परमं गताः ॥ वरं याचयतास्मभ्यं लो
हो राधे भवान्तरे ॥ ततः प्रमुदितैर्व्विप्रैर्याचितो यं वरस्तदा ॥ अयं यस्सम्पातालालिंगरूपा प्रह्वष्यते ॥ अस्माकं तत्त्वरमतो मनस्तव
भिचारितं ॥ इति श्रुत्वा तदा वीराः साहङ्कारं जगृहे वचः ॥ ब्रह्मविष्णुमहेशादि प्राक्तिस्थी दिवौकसां ॥ नाथानस्मान्विहायायपशु
भिः किन्तु याच्यते ॥ सत्यं भवन्तु तत्रापशुभिर्य्याचितं तु यत् ॥ वीरायमदियं रामां मुद्रां मत्स्यं पलानि च ॥ अहो देव्यं वयं भोगमोक्षदाः
कौलिका जनाः ॥ भोगेन मुक्तिरस्माकं सा त्वस्मात्पशुभिर्ज्जने ॥ भगे लिंगं समादाय यं सौख्यं समवाप्यते ॥ तेनाद्धितीन्तरात्मायं मुक्तो
भवति तत्क्षणात् ॥ जठराग्नौ हूयते यदन्नेकामोदसंस्कृतं ॥ पललं तेन तत्पुष्टिर्दत्ता तन्मात्रा विमुच्य ॥ यदेवहृदयं गच्छेत्तथा तो व्यपि

मे
नं.
२२०

220

कामदा तदेव सकलक्लेशनाशं याति विमुच्यते यदेव गन्धो मद्याया नासिकायां प्रयाति ते नैवोत्तमोत्तरात्मायं मुक्तिमेवाभिधावति
प्रसक्तानां तत्र यः सारः स फरः परिकीर्तितः तद्योगादमृतत्वं चेन्नास्ति किं वैदिके पथि प्रहोष्ण एव त्वं पशवस्त्वं त्रसारमिदं वचः पण्डि
तो वापि मूर्खो वा दीक्षितो वाप्यदीक्षितः मुद्राशनमसौ मुक्त्वा वरयं मोक्षमाप्नुयात् मद्यायाः करणं चैव विशिष्य गीयं कदाचन वाम
एता यामहादेवो भैरवाया महाबलाः मद्यामैरवत्वमन्निन पुष्पादिकमज्जनैः मद्यामृज्जान्नतो मकं येन मुद्राष्टकं समकृत् स्वय
म्पदमवाप्नोति तत्वबलान शंकरः प्रवश्यमेवमक्तिः स्यान्महत्स्वभगदर्शनात् पुरा कौलिकमार्गस्य निंदा वै विस्मनाकृता तत्पा
तकवशाज्जातो मद्योदशरथात्मजः यत्नेन निन्दिता शाकिसत्सीता रत्नमाहृता शरीरार्द्धेन बलमिन्नित्यमासवसेवकः षोडशस्त्री
सहस्राणां जातो सौभगदर्शनात् मोक्तापिकारीयपशवः प्राएवत्नेहितैवचः विना मद्यं विना मांसं विना मीनाद्विना रतं विना मु
द्रा मम्यत मं भवेनास्तीष्टमायतने एकमृक्ते षु वीरेषु मनयस्मोसितव्रताः प्रेतः प्रफुल्लहृदयाः शान्तिस्तैवे वचो जगुः
वयं त्वपशवो विप्रा प्रत्न प्राणावलोकिताः स्वयं सिंहाः सिंहवत्प्रमदामांसनिषेवकाः पशूनां तु यथा तृणैः शार्दूलेनैव जाय
ते प्रन्वेन च तथास्माकं न मांसं भक्षितं तमाः सिंहानां तु यथा भक्ष्यं मांसं त्वान्नं कदाचन तथैव वीरसिंहानां भक्ष्यं मांसादिकं किल
इतिश्रुत्वा वचस्तेषां प्रोचुस्ते च महेश्वरं त्वामेवाथितमिच्छन्ति पशवो विप्ररूपिणः तस्मात्प्रतिपतिस्त्वं चेत्ते पालेत्र स्थिरो
भव इत्युक्त्वा ते पुनः पीत्वा वाप्यावह्निविभ्रमः तदा नानाविधैस्तोत्रैर्द्विजैः संतोषितो महं तेदानेभ्यो मया प्रोक्तं द्वीयतां द्वीयतामिति

उक्तः तेषु पुनर्देव कथं मुक्तिः कलौ भवेत् केनास्माकं भवेच्छ्रेयस्तं पर्म्मेदनः प्रभोः इति तेषां वचः श्रुत्वा मया तत्त्वं निरूपितं ज्ञानं
विनान मोक्षो ह्यज्ञानं यस्मात्ह्नतेन हि तस्माद्धि ज्ञानप्रकर्षार्थं वेदोक्तं कर्म नित्यशः यथाविधि तेन वदिशं मंत्रराजं मंनिपात्यते मत्स्यानां
ग्रहणार्थं तु तत्र तंत्र तिषेवनं कश्चिन्मत्स्यो दैवयोगाच्चूर्णमोक्तानविध्यते तदास्य जायते स्मिन्नीजीवनं च भवेद्यथा तथैववा
मभागे च तानि निर्द्दयकल्पत्वात् भवन्ति मुक्ता नान्ये तु तस्मात्तं परिवर्ज्जयेत् येषां मम मार्गरतिता देवताध्यानतत्पराः श्रुत्वानि
नोपनीयते चेहाप्स्वरूपाश्च भैरवाः जायन्ते सर्वे नामानो नीवदेहे विशंति ते रक्षंति खानपानादिलोकाश्चर्यकरा बहु किंचि
त्वस्य मस्त्यं च वदन्ति गकालिकं केचिद् दृष्टं वर्तमानं केचिद्धि तपमेवव विनयं वापि केचिच्च स्व स्व बुद्ध्यानुसारतः स्वधर्म
मेव संशान्निवृथ पत्नं नैव मानयेत अस्मिन्कलियुगे चोरे यथा शङ्काकरोति यः सेवनं वेदमार्गस्य कलौ तस्य जनिन्वेहि य
मलोकेन निरये पाताले नैव नैव च यद्वाह्मणजन्मकलौ सम्पवातिरयः स्मृतः अतः परं प्रवक्ष्यामि गणेशोनाहूतास्तुये म
कार्यार्थं दिवोदासविनाशार्थं च देवताः पायाती ताः स्त्वमपाहं ती तो पि वल्लभाः गणेशाशासनात्कामोदयोपि पुनरू
स्थितः दिवोदासस्य भवने सर्वेषां हृदये स्थितः तस्य मंत्रान्प्रवक्ष्यामि लोकद्वयफलप्रदान् आदौ क्लींबीजरूपोस्य मंत्रपकात्
रोमतः संमोहनो मुनिश्छंदो गायत्रं देवता स्मरः षड्दीर्घभाजा बीजेन षडंगानि प्रकल्पयेत् रक्ताम्बरं रक्तवर्णं रक्तगंधानुले
पनं नानारत्नौघमकुटभूषणैर्भूषितं सुभं पाशांकुशाविल्वचापपुष्पवाणाभ्यकरैः उपविष्टं रक्तपद्मे कामदेवं विभावयेत्

स्तंभिंतीर

पद्ममष्टदलं कृत्वा मध्येनंगं समर्चयेत् कर्णिकायां चतुर्वेकोणे गानिसृजयेत् देवाग्रतस्तु मध्यान्नमर्चयेत्केसरेषु च मोहिनी
क्षोभिणी चैव द्राविणी तत: आकर्षिणी द्राविणी ह्लादिनी क्लिन्ना च क्लेदिनी ततो दक्षिणाः पश्चात् क्रमादनंगरूपिका अनंगमदना
नंगमन्मथा कुसुमाह्वया अनंगकुसुमातुरानंगशिशिरापि च अनंगशिशिरानंगमेखलानंगदीपिका सर्वा ध्येयाः पद्मह
स्ताःमालिकाधरास्तद्बहिः पद्मे षोडशपत्राढ्ये स्वाग्रतः परिपूजयेत् युवती विप्रलंभा च कान्तोत्कान्ता सुभ्रूमदद्रवा सुरतावारुणीलोका
लीला सौदामिनी तथा कामवक्त्रा च देवी शुकी च मदनाह्वया योनिर्मायावती चेति नवरूपाः स्मितानना: कह्लारहस्ताः का
मार्ताः पत्राग्रे परिवारकान् कामं संपूजयेद्बाह्ये मोहं विलासविभ्रमौ मदनान्तराय त्रयोऽप्यवानेचंदनेन तथा हृतपुष्पं रतिप्रियं
शीघ्रं क्लापनमज्ञक हेमन्तं शिशिरं चापि मदने पुष्पसायकाः पूजितोऽपि निजतूणीयः शोषणाः स्त्रीशक्रमानसाः इक्षुचापश्च तद्बा
ह्ये अष्टपत्रदले अर्चयेत् परभृत्मारसाद्यस्तु कोणेयस्ततः परं अपांगो भ्रूविलासश्च हारश्चोरोरतिः प्रियः भ्रमरश्च स्वकोणे
षु चतस्रः पूजयेदिमाः मधुमालामालती च हरिणाक्षी मदोत्कटा श्वेतचामरसद्धस्ताः श्यामाभूषितविग्रहाः इन्द्रा
दींश्च ततो बाह्ये वज्रादीनपि पूजयेत् एवमाराधयेद्यस्तु गंधपुष्पादिभिः स्मरं सौभाग्यमतुलं कामान्महालक्ष्मीम
विंदति पुरश्चरणमेतस्य लक्षद्वादश चोच्यते तद्दशांशं त्रिमधुरैः किंशुकैः प्रसवैर्हुनेत् तर्पणं मार्जनं कृ
त्वा ब्राह्मणानपि भोजयेत् ततोऽभ्यर्च्य गुरुं विप्रैः प्रणम्य गुरुं तोषयेत् ॥ एवं सिद्धमनुर्मंत्री ॥

प्रयोगानाचरेत्ततः अशोककुसुमैः स्वादुत्रयाक्तैस्त्रिदिनं हुनेत् अपि शाम्भिकं सहस्रं यः सर्वेषां स प्रियो भवेत् गोदुग्धेन ससं
पातमष्टोत्तरशतं हुनेत् सम्यक्संपादिते वह्नौ मंत्रेणानेन मंत्रवित् संपातसर्पिषा तेन नारीं स्वां भोजयेत्स्त्रिये आज्ञानुवर्तिनी
सा स्यात् भवेज्जन्मान्तरेपि च दध्यक्तलाजहोमेन प्रत्यहं मण्डलावधि वांछितां लभते मंत्री कन्यां सापि प्रियं पतिं मालामंत्रं
प्रवक्ष्यामि कामदेवस्य सिद्धिदं हृदयं कामदेवाय सर्वजनप्रियाय च सर्वजनसंमोहनाय ज्वल द्वितयं वदेत् प्रज्वल सर्व-
जनस्य हृदयं मम कीर्तयेत् वशं कुरु कुरु स्वाहा मंत्रो नागाक्षिनाद्यर्णः षड्दीर्घयुक्तक्लींवीजैः षडंगविधिरीरितः अशोकरांग
लिखेत्तान्बाणान्कामस्य विन्यसेत् द्रां मायायो द्राविणी देवी द्रीं माया क्षोभिणी मायि क्लीं वशीकरिणीं न्यसेत् ब्लूं क्लीं मायामहेश्वरी
आकर्षिणी च सः सर्वसंमोहिनी हृत् आदिकाः काममन्मथकन्दर्पमकरध्वजसंज्ञकाः मीनकेतुरिमे न्यस्याः पंचांगेष्वंगुली
षु च चत्वारिंशत्मनुर्वर्णानकायादिस्थले न्यसेत् मातृकायानासिकान्तेष्वंगेष्वथ ततः परान् जठरे हृदये कंठे वक्त्रे नसि च पं
च च न्यसेद्वर्णश्चैयं शेषं व्यापकत्वेन देहके पुनस्तेसर्णं मनुना व्यापकं पुनराचरेत् ततस्तु मातृकामानां हृत्वा सेसमाचरे
त् कामबीजपुटितां मात्रामुक्ताचयुग्मकं ध्यात्वे नमस्समुद्धार्ण्य मातृकोगेषु तान्न्यसेत् रतियुक्तं न्यसेत्कामं कामदं प्रीतिसं
युतं कान्तेच कामयुक्तं कान्तिमन्तं च मोहिनीं कामांगं कमलायुक्तं कामचारं विलासिनीं कामियुक्तां कल्पतां श्यामलां कामु
कां न्वितां शुचिस्मितां न्यसेत्कामवर्द्धनेन समन्वितां रमयुक्तां विशालाक्षीं रमणं लोलिहानिकां दिगंतरां रतीनाथं रामां चाति

मे.
तं.
२२२

रतिप्रियं रात्रिनाथं कुन्दिकां च रमाकान्तं च कान्तया नित्यधारममाणं च कल्याह्रूपा निशाकरं नन्दकं भोगिनीयुक्तं नन्दनं काम
दायुतं सुलोचनां नन्दिनं च नन्दयन्तं सुलापितां पंचवाणं च मदनीं रतिसखं कलिप्रियां पुष्पधन्वा वरारोहां च सुमुखा च महा
धनुः भ्रामणो नलिनीयुक्तो भ्रमणो यज्ञिनीयुतः मन्मथो मदनायुक्तो मोर्भंगाश्चापि मालया भ्रान्तश्चगुरया युक्तो भ्रामको रमया
युतः भृंगश्च ब्रमया युक्तो भ्रान्तचारस्तु लोलया भ्रमावहश्चंचलया मोहनो दीर्घजिह्वया रतिप्रियां मोदकं च मोहाद्री लोलमेव च
मोहवर्द्धनसृंगिणो मदनं पाटलां तथा मन्मथं मदनां चापि मालां मानं रामे च भृंगनायकं हंसिनं योगायकं विश्वतो मुखी गी
तिं गजदानं दानजं केरमणीमपि खेलकं कान्तिसंयुक्तं मन्मन्तं कलकंठिकां मनोहकोदरीयुक्तं मेज्येष्ठ्या मोविलासिनं स
वीजमायुतं लोभवर्द्धनं सम्यक् विजयेत् प्रागवस्त्रादिकं तद्वत् सपीठं समर्चयेत् प्रयोगाश्चापि कर्तव्याः कुसगोपालसंभवाः
त्रयोदश्यां शुक्लपक्षे सोमवारे सहस्रकं ४ ॥ श्रेष्ठान्तरं च ताम्बूले गतपुष्करमन्वितं पुरुषत्वमवाप्नोति समस्तं द्रावयेत् स्त्रियं
अथ कामस्य गायत्री प्रोच्यते पूजनादिके संन्यासमेकान्तरवत् सर्वसिद्ध्यायनो मनः कामदेवाय विद्महे पुष्पवाणाय धी
महि तन्नो नंगः प्रचोदयात् षट्त्रवतिसहस्राणि जपो स्यात् परिकीर्तितः सर्वान्कामानवाप्नोति परत्रापि च सद्गतिं प्रथमं त
गणेशेन दिवोदास महीपतेः अनङ्गः प्रेषितो येन नारीणां हृदयंगतः अपास्य च ततो धर्मो राज्ञो हृदयमाविशत् मदधर्मः
सोपि जातः सदा कामपा विवासितः न स्मो गणेशाद्न्यो न कामो मनोपि चापरः विस्मः काममयो यस्मात्तस्मात्कामस्ततो गतिः

शिका = ३　　　　का = १

श्रन्तःपुरे गते कामे दिवोदासस्य तेजसा दंदह्यमानो गणपस्तस्माहार्णमुपगतः तदाथात्वामहालेमहामायां वशास्वती न
दानयोः प्रभावेन टक्षवान्पारमं पते तस्मिन्नुदभवत्काचिद्वर्णा लीब्रह्मवादिनी नामैवचजपन्नस्यो वर्षमात्रं विमुक्तितः मति
कर्णान्तटे तस्य सिद्धयः समुपास्थिताः तदाख्यातः कोयामसौ सिद्धिविनायकः सिद्धये समनुप्राया नानारूपपर्ययो भवेत् लो
भट्टेषादिकान्सर्वान्वासयामास तत्र च समन्त्रकेवलेकोलवाच कोमोहदायकः यत्प्रसादाद्दिवोदासो गणेशः सप्रपंचितः तस्मा
त्सप्रपंचितः तस्मात्प्रपंचमन्त्रोयं तेन प्रपकरीकृतः उद्धारार्थमविप्राणां गायत्रेषामयोदिताः सर्वेप्यमी मन्त्राभेदे वादे वसानु
ग्रकारकाः अयंप्रपंचमन्त्रस्तु कालस्यानुग्रहकारकः तस्यवान्तर्गताः पंचमन्त्रा येभ्यो मयाकृतः पंचाम्नायस्य विषयस्ते मन्त्रे कथ
याम्यथ महाकालस्य योवाबीजप्रासादो प्रणवोमतः ततो महामायावाबीजं हल्लेखा परिकीर्तिता जीववाचीहंस इति द्यास्तरो
येत्तृतीयकः जीवकर्मच्छेदकं तेनायत्प्रोच्यते बुधैः सएवसोहमिति हि तौ मन्त्रस्तु तुर्थकः यस्मात्प्रपंच उद्भूतो देवतासिक
रूपः सस्वाहान्तो मन्त्रः पंचमः परिकीर्तितः एवमाहारभ्यायं मन्त्रराजो निरूपितः यतो ब्रह्मा प्रपंचादिः सएवास्यश्रुति
स्मृतः गायंतंत्रायते यस्माद्गायत्रं छंद ईरितं यस्मादतिसंपः कापि तेजसा नैव विद्यते परंपदेन तस्प्रोक्तं परोज्योतिश्च देवता
प्रासादोत मातृकान्यासः केवलं प्रथमे स्मृतः सबिंदुमातृकान्यासो द्वितीयः परिकीर्तितः कलादिमातृकान्यासः तृतीयः परि
कीर्तितः केशवादिकमातॄणां चतुर्थो न्यास उच्यते मायावीजादिकः षष्ठो मातृकान्यास उच्यते श्रीवीजादिकामातॄणां सप्त

ध्य = ५

मे
तं
223

मोन्यासईरितः मातृकामबीजाद्यास्तन्न्यासश्चाष्टमोमतः नवमोऽहूँह्रीं रमाकामबीजस्त्रबीजस्तमातृकाः अपंचमन्त्रस्त्रवीणांमातृ
णांदशमस्स्मृतः व्यापकत्वाच्चकालस्यतथ्यानेनचपूजनं लक्षाष्टकंमनोरस्यपुरश्चरणमुच्यते उग्रताराद्यानिकुरोत्यपयोदि
त्तसाधकः अनेनपूरितोजप्तोवर्णलक्षमितोयदि आगतस्यमंत्रदेवस्तुजायतेसाध्यकिंकरः महाकालप्रभावेनस्वर्गेभ्योनोन्य
थाभवेत् समिधस्तुवटप्लक्षाश्वत्थपिप्पलोदुम्बरोद्भवाः तिलसिद्धार्थाज्यहविर्होमद्रव्याष्टकंस्मृतं होमान्तेभोजयेद्विप्रान्सिद्धमन्त्र
स्तदाभवेत् सिद्धानिसर्वकार्याणिप्रयोगकथ्यतेपुनः दशांशंतेविधानेनतदर्द्धमथवापुनः कार्यमेवानुसारेणाहुनेद्द्रव्या
ष्टकेनच चौरशत्रुग्रहव्याधिसर्पराजभयदोषयुत् चतुःशतेनतदर्द्धंवातदर्द्धंवाहुनेत्तथा हृद्रोगेषुजातेषुतत्तदोषानुसार
तः शतसंख्यसहस्राणिहुनेद्द्रव्याष्टकेनच पतत्हिगुणतस्याथवतर्गणातएववा भूतावेशग्रहावेशाकृत्यादीन्सविनाशये
त् शास्त्रोक्तंतत्कर्महिमाजपपूजादिकृत्तयः वामेवाकौलिकेमार्गेग्रस्यतेभैरवादिः स्मृतिभ्रंशोभवेत्तस्यहोमद्द्रव्याष्टकेनव
सहस्रसंख्यहोमेनस्वस्थोभवतितत्क्षणात् प्रत्येकंद्विसहस्रंयोहुनेद्द्रव्याष्टकेनतु अपस्मारस्मृतिभ्रंशशापदोषंसनाशयेत्
द्रव्याष्टकंत्रिमधक्तंहुनेत्तस्यतुभोग्यतः देवेन्द्रस्यमहालक्ष्मीस्तल्लक्ष्यालभ्यतेनरैः लक्षंलक्षार्द्धकंवापित्रिमधक्तंतथाहुनेत्
द्रव्याष्टकंत्रिवर्षीवाकस्यलोकत्रयंवशे वश्यादिसाधनेप्रोक्तंहिजेद्द्रव्याष्टकेनयत् ह्यसहस्याख्यादिकेहोमेयोनी
याकार्यंगौरवान् ॥ कुण्डेस्थिलेस्तुलक्षंयोहोमंकुर्याद्यथाविधि ॥ ॥ महापापानि ॥

जा

नस्याश्रुफलपर्यंतिनाम्यथा लक्षंकमलहोमेनमहालक्ष्मीःप्रजायते हविष्यपुष्टिदोहोमोहृत्तहोमोयशस्करः मालतीपु
ष्पहोमोपिसर्ववश्यप्रदोभवेत् सामुद्रंलवणंहुत्वानथावश्यंप्रसाधयेत् अथशालिसमुद्भूतान्तण्डुलान्दुग्धलोडयेत् मधु
रत्रयसंयुक्तनचूर्णैनैवसाधकः साध्यप्रतिकृतिंकुर्यात्तस्यस्कंधेन्यतोस्पृशन् प्राणस्थापनमन्त्रेणजपेत्साष्टशतंततः वि
भज्यजुहुयान्मन्त्रीतांन्यासक्रमतोनिशि समराज्ञप्रकुर्वीणोनरंवास्त्रियमेववा वशीकरोतिझटितिनात्रकार्याविचारणा
सामुद्रलवणस्यापिपुत्तल्याफलमीदृशं शत्रुभूतेनतत्सम्यक्छित्त्वाटाग्नौजुहुयान्नृते स्वप्नेनरंशान्तेमन्त्रीभस्मितंपतितंचयेत्
पर्णेविषपिविपक्वेनपंचगव्येनमर्दिते हृल्यासेस्थापितेयत्नाद्दक्षिणेप्रदीयते तावत्तंस्वेचसंजप्यगृह्णीयात्सर्वसिद्धिदं
भक्षणाज्ञायलेपाच्चतिलकक्रिययाथवा मस्तकेधारणात्तस्यःसर्वेनश्यंत्युपद्रवाः भूतप्रेतपिशाचादिविषरोगादिनाशनं
सर्ववश्यकरंपुंसांश्रीसौभाग्यजयप्रदं सहस्रसंख्येकेहोमेनदानीगुरुवेत्रुपः पलेपलार्द्धकेवापिदद्यादेमन्त्रावलम्बनं क
स्यहस्तायथादेवालभन्तेवांछितंफलं एवंसिद्धिप्रपंचाख्यमन्त्रेगणपतेस्सदा नित्यंतिथौसमाजपुराजकीयामहाजनाः स
एवसर्वशास्त्राणांवक्ताभूज्जगतोगुरुः विनाविघ्नात्सर्वजनास्तत्रमार्गप्रवर्त्तिनाः मकारपंचकेनैवजानातेसर्वत्रसज्जने श
नैःशनैःसमभवंपृथिव्यांकश्चिदीदृशः प्रपंचमन्त्रमहात्म्याद्राजापिभ्रान्तमानसः मत्वाम्नाकल्पितैर्ग्रंथैःस्वदेवरताजनाः
मपंचकसमेवालोपयन्मेपशपञ्जिनेनहि प्रापुवन्निद्धतोसिद्धिंगणेशस्यप्रभावतः अहोसाक्षात्परब्रह्मस्वरूपोगुरुपरस्त्वयं प्र

मे॰
तं॰
२२५

224

होत्रसिद्धिनायोयं सर्वविद्याविशारदः मयिनाचतरेवेदानसूज्ञाय्यानकृपालुना दर्शितः कौलिकः पंथाभुक्तिमुक्तिप्रदायकः
इति तद्दृणां वचः श्रुत्वा जगम्मुर्द्विजा श्रद्धतं प्रति सतेषां सम्यगातिथ्यं कृत्वा नद्योववागमं प्रहोविप्रा जीवहिंसाप्रधाने यज्ञकर्मणि न क
र्तव्यो गुरुणोक्तो यज्ञयागः प्रपंचकः तपश्चापि न कर्तव्यमात्मा दुःखी यतो भवेत् तान्त्रिकं कर्म कर्तव्यं वैदिकं न कदाचन वैदिकाः
पशवः प्रोक्ता जीवन्मुक्तास्तु तान्त्रिकाः कुर्वन्त्याभ्यन्तरं कर्म तत्त्वमेतद्धि वार्यते यद्दीयते प्राप्यते तत् हेदशास्त्रादिसंमतं दुःखं च
दात्मनो दत्वा कथं सौख्यं प्रलभ्यते तद्दुःखमनुहत्वा कथंचावं स्वाखवीजेन संसाध्यं महत्सौख्यं द्विजोत्तमाः तस्मात्कौलं समासाद्य लो
कद्वयसुखप्रदं मुक्ताभवन्तु वो विप्रास्त्यज्यतां वेदकर्म तत् ज्ञाना निवह वर्षाणि नाहोत्रादिकुर्वतां कार्चिन्न दृष्टा तत्र सिद्धिः प्र
त्यक्षं पश्यतामिदं प्राणाग्निहोत्रं तत्रोक्तं कर्म बहुप्रकाशकं त्यक्त्वा तदग्निहोत्रं तच्चर्यतां दृश्यतामिदं इति तद्वचनं श्रुत्वा स
र्वसाद्विमोहिताः त्यक्त्वाखिलं वेदमार्गं प्रविष्टा वामकौलयोः प्राणाग्निहोत्रं वस्नामिगणेशेन प्रदर्शितं ज्ञानिनां च विना
सिद्धिरन्येषां पतनं ध्रुवं उपविश्य प्रसन्नात्मा प्राङ्मुखः स्थिरमानसः इतिम्रहासनवधा पद्मासनमथापि वा शक्तिरूपा॰
त्मकं चिन्त्यं मूलाधारत्रिकोणकं मायावीजं ततन्मध्ये चिन्तनीयं त्रिगुणात्मकं प्रथ्रकोवायुकोणेषु त्रिकोणाग्रान्विचिन्तयेत्
हकारं चापि तन्मध्ये ध्यायेत्सत्त्वगुणात्मकं हकारान्तर्गतं ज्योतिश्शान्तभास्करसन्निभं सात्त्विकेन हकारेण वेष्टितं तत्र चिन्त
येत् सहकारो राजसेन ईकारेण येन समन्वितः तामसेन तु रेफेण समाक्रान्तं तु तन्न हुयं मूलाधार इति ख्यातं पंचकृणानि तत्र त

मध्ये शाक्तो प्रतीच्यां च कौबेर्यां दक्षिणे तथा सर्वदा ज्वलदग्नीति तानि कुंडानि भावयेत् मध्यादि सर्वतस्तत्र ज्ञेयाः पंचाग्नयो क्रमी
श्चावसथ्यश्च सभ्यश्च गार्हपत्यस्तु नाशनः तथाचाहवनीयोग्निरन्वाहार्यश्च पंचमः प्रभाजालनिदानाश्च ज्ञातान् रूपान्निरंजनात् द्वा
दशान्तस्थितान्येषां कल्पादिमानि चिंतयेत् मातृकार्णान् ज्येष्ठरूपान् स्वस्वनामात्तत्र होमयेत् तं लं हं सं षमिति ज्ञेया वर्णास्तु पंचव
ध्येया मरकतप्रख्याश्शान्त्यादिज्ञानकारकाः शं वं लं रं पं च पंच ध्येया गोमेदसंनिभाः सौहृदिके यस्य पंचैते संग्रामे विजयप्रदाः मं भं वं फं
पमिति च वर्णाः पंच समेभिताः नीलदलसमा ध्येया मंत्रसिद्धिप्रदायकाः नं धं दं थं तमिति च ध्येया विद्रुमसंनिभाः भौमसेष्टतक
लिराजद्वारेषु सिद्धिदाः णं ढं डं ठं टमित्येते वर्णाश्शुक्रस्य कीर्तिताः चिंतनीया वज्रनिभा यात्राकार्येषु भेदकाः ञं झं जं छं चमिति चप
द्मरागसमत्विषः गौरैर्नैतैर्विवाहादिकार्यादिषु सुशोभनाः ङं घं गं खं कमित्येते ध्येया वैडूर्यसंनिभाः केतोरेते शत्रुनाशक
राध्येया मणिभिः अः अं औं ओं ऐं एं ॡं ॡं ऋं ऋं च मौक्तिकसन्निभाः चंद्रस्यैते सर्वकार्यसिद्ध्यै सदा बुधैः ॠं ऋं ऊं उं ईं इं आं अं चे
नेर्कसंभवाः वर्णा हीरकसंकाशा राजकार्यकरा इमे एवं ध्यात्वा सखे दाणीं ततो होमं समाचरेत् ह्रं शं मं नं णं चं जं डं अः ये
त्राणवसथ्यके क्षं वं भं चं ठं चं यं श्रं रं लं ऊं समसकं ठं के हं लं वं दं ठं चं जं गं औं थं ईं च कुंडे नमः अथाहवनीयाख्ये सं रं फं थं
ततस्त्रटं खं लं मौं रं इकारमन्वाहार्यकुंडे न्यसेद्धीः षं यं पं तं टं वं वं कं पं रं मं गं हंपमकेन्तकारायानकारान्तान्व्यस्तवर्णाक्रमा
जुहुयात् तारं मायां च तत्वर्णं हंसः सोहं ततः परं स्वाहेत्यकारोकारेकारैः दं कैकमक्षरं अकारस्तु परं ब्रह्मरूपी येयः ततो जुहुयात् एवं कु

मेरु·
तंत्र·
२२५

नाशकृज्जाते सर्वेशादिकं हुनेत् आवसथ्याभिधे कुण्डे हं बीजेन गुरूक्तितः स्पर्शादिकान्वा प्रणामं बीजेनैन्द्रकुण्डके सर्वरूपाणिज्व
रूपाद्ये बीजेन च पश्चिमे जं बीजेन रसान्सर्वान्हुनेत्कुण्डे तथोत्तरे लं बीजेन हुनेत्सर्वगंधान्दिव्यान्कुण्डके ५०० प्रलयानलसंकाश।
ज्वलदग्निमहर्निशं होमं कुर्वीत कुण्डेषु मातृकावर्णसेविते निमग्नहृदयानन्दविद्याभ्यासविराजिते एवमन्त्रादिके होममजपान्ते
नश्वैवत् पंचाशन्तात्यया कृत्वा समस्तानवयथाविधि जीवन्मुक्तो भवेन्मंत्री चिरंजीवी च जायते तेजसा सूर्यकल्पो लोकनीहनावशंभ
वेत् प्रत्यहं विधिनानेन भोजनं कुरुते यदि गार्हपत्यादिकुण्डेषु क्रमाद्वासांतहोममथेत् अथर्वपरिशिष्टोक्तैर्मंत्रैरेतैस्त्र पंचभिः गार्ह
पत्ये प्रणाहिरण्यवर्णाः शुचयः पावकाः अग्निविहितात्मानमपवर्गो हे गच्छन्तु स्वाहा अन्वाहार्यपचने गगनचयः पावकाग्नि विहत्या
त्मानमपवर्ग्योर्ध्वाय स्तिर्यगा गच्छन्तु स्वाहा आहवनीये ध्याने रक्तवर्णाः शुचयः पावकाः अग्निविहत्यात्मानं तिर्यग्गर्भ्वाय स्तिर्यग्गच्छन्
तु स्वाहा आवसथ्ये समाने सुप्रभावर्णाः शुचयः पावकाः अग्निविहत्यात्मानमपवर्ग्यो नीयो गर्भ्वाय स्तिर्यग्भूमं गच्छन्तु स्वाहा प
वेहोमं विधायाथ मंत्रमेतं उदीरयेत् एवं भावनया सर्वमस्मीयाद्युच्यते मनः अहं वैश्वानरो भूत्वा नु होमान्त्रेव नर्विधं पंचमेन विधाने
नोर्ध्वायस्तिर्यक्तु गच्छन्तु स्वाहान्तो येन तस्त्रिशदर्णो मंत्र उदाहृतः तल्लीहोमं विधायाथ से स्कन्तोनेन मंत्रवित् अमृतेत्यादिमंत्रेण
पीत्वा न तुलकोदकं आचम्य विधिनाप्यस्मा कुर्यादाचमनमाचरेत् मूलाधारे समारभ्य द्वादशांतावधिस्मरेत् जीवात्मानं न गच्छात्मानं ति
समेकमनस्कं प्रकृतिस्थं शुभं शांतमाधेत रहितं परं हवनीयं न सदेहेन हुते नाधिमतर्पितं एवं गलन्मधाहूपे पंचाशद्वर्णसिंचिते

भुक्त्वा हविष्यं तु मंत्री सज्जलमंचव ज्ञिकः प्रातः सायं च कुर्वीत मंत्री प्राणाग्निहोत्रकं गर्भस्थितिभवं क्लेशं न विंदति कदाचन अत्र
तंत्रे प्रवक्ष्यामि कौलिको द्वारहेतवे याका विद्या ममार्गेण साध्यते देवता तु मा पंचकेन सा तु मा साधकस्य कदाचिनी नायिका
रस्तु विप्राणां मपंचकनिषेवणे शूद्राणां त्मोहनो वा पिष्टशैवीप्रसंगतः मपंचकस्य संग्रहे ज्ञातो निरयमश्नुते तद्द्वारायवक्ष्यामि
भुक्तिं प्राणाग्निहोत्रकं मांसभक्षणो चित्तेनेर्मख्रिमकुंडके प्रग्निमध्यो देवतया हुतं तत्तु ज्यते विविति मैथुने स्वसवीर्य्येन हूयत
कुंभे विचिंतयेत् दक्षिणाग्निस्तु तेन हो भावयन्नं भवेद्यतत् पवमानमिपद्यैतवालाया मैथुनं चरेत् श्रीनमोमनोनीवाध्वजपात्
प्रजायते ततश्चरति जपायं देवता च प्रसीदति पूर्वकुंडे हुनेत्मद्यं मूलमंत्रेण साधकः देवतातेन तुष्टा स्यात्त्वपापैरभिभूयते मद्यस्तु
नरकुंडे तज्जुह्याद्देवतामन्त्रेव नचोन्मादस्तस्यां गयोनपापैर्यज्ञमेव तः मध्यमे तकुंडे तन्मत्स्यान्यायं भ्रवडवानले त्यक्तसौख्यस्सा
धकश्चेद्भुक्तिमुक्तिप्रदे सत इत्यं तेवोचिता विप्राणां मममार्गे प्रकीर्तितः नानामंत्रे क्रमात् शिष्या ज्ञानात्प्राणभुक्तिमुक्तिदैः शाक्तिर्वा।
यात्मको मंत्रो वाग्वादिन्याः प्रकीर्तिते प्रणवं वदयुग्मं च वाग्वादिनि पदं वदेत् ऐं क्लीं क्लिन्ने क्लेदिनीति महानामं वदेत् ततः क्रूः सौः
प्रोक्तामो चमत्कार्यकुरु षट्प्रणवं वदेत् वाग्वादिन्या मनःप्रोक्तयको न विशदस्ततः नव विघ्नगैर्वर्णैः जायते समनन्यये ब्रह्मादीनां
त्रयाणां तु वाग्देवो स्तत्र देवताः उत्पत्तिस्थितिनाशानां कारिका सा प्रकीर्तिताः नासप्तज्ञानचध्यानेन नर्द्धे शेन च किंचन गणेशस्य
प्रसादेन वर्णा लक्षजपात्तुते वाक्सिद्धिं समवाप्नोति कार्यासमाप्तिकेहृदि चिंतयित्वा तया मंत्र विदेज्ज्ञावदेत स्वकृतं तदासा भा

भै. तं.
२२६

226

रवी समस्तशास्त्रानुग्रहस्वादिनी सौनादसस्थिरा सिद्धिदशक्तो मितभाषणात् ततः श्रीकाराणोशेन त्रिशक्त्या त्र्यानंभैरवी वदवदवा
ग्वादिनि ऐं मिस्फेकोनवाक्षरः क्लिन्ने क्लेदिनि इस्मकामहाक्षोभं गवदेत् ऊरु एकादशार्णामंत्रोयं द्वितीयः परिकीर्तितः तारंमोदे
ऊरुर्मौ चतुर्थीयोयेषडर्णकः त्र्यार्णायोगतः प्रोक्ताः षट्त्रिंशमत्तरोमनुः गणेशस्य प्रसादेन वामाचारेणासिद्धिकृत् भैरवीदेव
नाचात्र वर्णालक्षजपाद्भवेत् नचपूजादिकं न्यासो मधपंचकनिषेवनं केवलं सिद्धये प्रोक्तं सर्वतंत्रेषु गोपितं ज्ञातेयेर्वेहमार्गेण
सिद्धास्तेनात्र संशयः एताभ्यामेव मंत्राभ्यां बहवः कौलिकाः कृताः प्रथवत्सो विप्रगोप्यादेवी त्रिपुरभैरवी कौलिके वाममार्गे च
सिद्धां तेऽङ्गतसिद्धिदा हकारं च सकारं च रेफमेकारसंयुतं नादबिंदुसमायुक्तं वाग्भवं कूटमुच्यते हकारं च सकारं च ककारं च तथान
रौ नादबिंदुसमायुक्ते ईकारयोजयेत्ततः पंचवर्णात्मकं कूटं कामराजाभिधं मतं हकारं च सकारं च रेफमौकारसंयुतं विसर्गान्वितं तृ
तीयं तत्कूटं वर्णत्रयात्मकं तृतीयबीजं विद्धि अपरं श्रीणामकेन सर्गयुक् आदौ सकारः पश्चाद्धलौभिः कूटत्रयेपि च पठनीयस्तथाता
सादेयो मंत्रः सर्वसिद्धये एकैकं दोर्मनः प्रोक्तोदशार्णमृतिसंज्ञकः देवदेवदितपादाज्ञा देवी त्रिपुरभैरवी आद्यादेनाभितत्वा च
मानाभिहृदयाम्बरं आहृन्मूर्ध्नि गतं वाममेव बीजत्रयं न्यसेत् आद्यं सव्यपदं दत्ते तृतीयो मभयोर्न्यसेत् ऐं ह्लौं च शिरः प्रोक्तं सौरने
नशिखामताः ऐवमं क्लीं च नेत्रस्यास्त्रौ रस्तुपरिकीर्तितं मूर्ध्नाधारे हृदि न्यसन्मनोः कूटत्रयेषु नः ऊर्ध्वीन देहमत्रां हृविभिर्बीजे
लंड्व्याने मणिबंधे करतले करोग्रेचक्रमान्न्यसेत् आदौ दक्षतनोवामकटाकूर्परपाणिषु पुनर्दत्तेचवामे च पादयोश्च तथा न्यसेत्

पादान्तेहृदयेलिंगेसंहारक्रमतोन्यसेत् अथस्रष्टिक्रमेणैवबीजानामेषुविन्यसेत् आदौवामेततोदक्षेकर्णयोश्चिबुकेततः शंख
योश्चमस्त्वेवनेत्रयोश्चतथानसि वाङ्हृदयेवहृदयेकूर्परहितयेकटौ जानुनोर्मूर्ध्नजनेचापिपादयोर्मूलनिर्गमे पार्श्वहृदयेवहृद
येस्तनयुग्मेगलेतथा नवयोन्यात्मकोन्यासः श्रोक्रोबीजत्रयेणतु लिंगेद्वयेनमस्तिस्रायबीजेनविन्यसेत् श्रीमेनमस्तुहृदयेमध्यवी
जेनविन्यसेत् मनोभवायेहृदयेश्चवामेप्यन्तलीयके सोऽहंक्लीं येभिर्निबीजेस्वस्थानेषुषुन्यसेत् अस्तेनेशीचयोगेशीविचयोनिक्र
मादिमाः विलोमबीजैर्विन्यसमूर्तिन्यासमथाचरेत् सकामीशानपायततोमनोभवायच नमस्त्वन्ततःप्रोकाम्हीशानमस्तु
यः सकन्तत्रयषट्पायमकरध्वजकात्मने नमःप्रोक्तामिसद्क्रेहृदयेवततोन्यसेत् हुमचोररूपायकंदर्पस्यात्मनेनमः सृवामदे
वरूपायमन्मथस्यात्मनेनमः पतद्गुह्येप्रविन्यसपादयोश्चतथान्यसेत् सुसद्योजातात्मनेकामदेवायनमस्त्वपि ऊर्ध्वमागदक्षिणोदी
च्यपश्चिमेषुमस्तेविमात् प्रविन्यसेत्ततःपंचबाननागेषुविन्यसेत् फ्रींद्रींक्लींब्लूंसः इतिचपंचबाणाःप्रकीर्तिताः संमुखादिकनिक्षेत
मंगलीषुक्रमान्न्यसेत् क्षोभनद्रावणाकर्षवश्योन्मादाख्यनामतः ललाटंभ्रूमध्यभागमस्त्वेकाणान्तकंटके हृन्नाभिलिंगेविन्यसप
ताष्टशोनशक्तयः सुभगाचाभगाचमान्तानीयाभगसर्पिणी चतुर्थ्यन्ततयाचपंचमीभगमालिनी अनंगानंगकुसुमाप्रोक्ता
वानंगमेखला अनंगमदनाख्यामदवीनविभ्रमंमथराः पंचयाकन्तभवसनाहृशिकेदुकिकाक्षुभाः वाककामकेसुनसीसलाग्ंपंचा
दितात्मनीमासेकर्याक्षगणांचितनस्ततनिगाद्यते न्यसेद्विसिरेमुकर्णादियुगलेनसि गंडयोरोष्ठयोर्दंतपंक्तोरासेन्यसेत्स्तन्

रेखा=४

भै॰ त्रि॰ २२७

चिबुककण्ठगलेकंठपार्श्वयोस्तनयुग्मके दोर्मूलयोः कूर्परयोः पाणयोन्तरप्रदेशतः हस्तद्वये हस्तिमेके तत्पृष्ठे च तथा भिमके नाभौ गुह्ये
स्तनश्रोर्वोर्जान्वोर्जंघयोस्तथा स्फिचोः पत्तलयोः पश्चाच्चरणाग्रयोर्द्वयोः ग्रैवेये च तथा कांचामहृदये दशांजेडके वामकुण्डलके
मूर्ध्नि वलये पानके तथा हृदयस्थारुणांभोजकर्णिकामध्यसंस्थिता जपाकुसुमसंकाशा महार्णवभूषणा स्मितसौम्यमहामोहा।
त्रिनेत्रा चंद्रशेखरा विश्वसौंदर्यसर्वस्वजन्मसागररूपिणी ब्रह्माज्ञानेत्ररुद्रेशाशिवाद्यैर्मंडसंस्थितैः मेखलितांगीमहादेवीमुक्ताजपव
टीपरा पुस्तकालंकृतकरा वराभयधारिणी आनंदमधुरां देवीं मदाघूर्णितलोचनां रक्तांगरागस्रग्भूषां ध्यायेत्त्रिपुरभैरवीं एतांये
त्रैपुरवत्पीठे भैरवीबालयोरथ नवयोन्यात्मकेऽन्यांकमंडले युक्तमार्गतः हकारं च सकारं च रेफमौकारसंयुतं बिंदुद्वययुतं चाग्रे
त्रिकोणमध्यमंत्रसेत् योन्यष्टके कामबीजं बहिरष्टदले लिखेत् केशरेषु स्वरां लेख्या दंडशोऽग्रदलेषु च कचटानतपयान्वर्णानष्टा
दौ च विलिखेत्क्रमात् यथा यः प्राग्वाभ्यां तदलनाकारयेत्क्रमात् दलाग्रेषु त्रिशूलानि बहिर्भूपुरमालिखेत् शूलाग्रेषु लिखेद्वर्णान्
क्रमाच्छ्रीपूर्वतः खगघान्ङङ्कान्जांश्चापि झञटान्ढणान्तथा थदधान्नफबांश्चापि भमरांलवषांस्तथा हसद्वयं च तन्मध्ये
वीथिकायां च मातृकाः चतुरस्रत्रयं कुर्यात्तद्बाह्ये देवमर्चयेत् यंत्रमध्ये देवपृष्ठस्थापनादिविशेषेण प्रपूजयेत् द्वादशान्ताश्रयवीथ्यां पृक्।
संपादिषितत्रयं वामाज्येष्ठा तथा रौद्रीं त्रिकेक्षातनः परे ज्ञानाक्रियाकुब्जिका च विंवादेवी विषघ्निका दूसरा च तथा नंदा ध्यानमार्यति
हृष्पैते मुक्ताफलामलमणिस्फुरत्कंचशिशिप्रभे गंगातरंगधवले चामरद्वयमद्भिजे नवरत्नस्फुरद्धीमानं तामूलसकोरडके मल्लिका

मालतीजातीशतपत्राद्यदामभिः स्वर्णरत्नमयं भाण्डं तथालंकारसंयुतं पीठं च व्यजनं छत्रं नववस्त्रविचित्रितं नीलकंठस्यापि चैवम्
तथाशीरविराजितम् कर्पूरं मृगनाभ्याढ्यं कर्पूरक्षोदसंभृतं चषकं स्वर्णरचितं कंकणीहीरराजितं कज्जलस्पर्शलाकोचक
वेदं च दसंयुतं दर्पणाः परमेशान्यः शक्तयः पीठसंस्थिताः पूर्वादिपत्रिताः सर्वाः सर्वाभरणभूषिताः संपूज्य मध्ये देवेशीं भैरवसिंहा
सनेयजेत् रक्तस्वर्णाकृतिस्फाररश्मिमाल्यकरान्वितं पंचप्रेतासनेसात्त्वानंदोदयिनसंश्रयः स्मृतौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासना
पंच हृदन्तः षोडशार्णयंमेत्रस्या पीठपूजने सिंहासनेनचसंपूज्यचक्रेश्वीं जलंधरी आवाहनाद्यामुद्राः प्रदर्श्य विन्यासदर्शयन् वर
मुद्राचाभया त्यांध्यायेत्त्रिपुरभैरवीं हृदयस्थारुणाम्भोजकर्णिकामध्यसंस्थितां ६०० जपाकुसुमसंकाशामरुणांवरभूषणां स्मि
तस्मेयमहामोहांत्रिनेत्रांचंद्रशेखरां विश्वसौंदर्यसर्वस्वजन्मसागररूपिणीं वलाञ्जनेत्रसदेशशिवाकौस्ंस्थितिके मेरुशृंगीमहा
देवीमक्षजपवटीधरां पुस्तकालंकृतकरां वरदाभयधारिणीं आनंदमधुरां देवीं महाघूर्णितलोचनां रक्तांगरागसुभगां ध्यायेत्त्रि
पुरभैरवीं मुद्राविंशतिसंभव्यास्ततोदेव्यैप्रदर्शयेत् वराभये पुस्तकाक्षमाले चांकुशपाशकौ चापबाणौ कपालं चक्रमंनेचापुर्यंत
या कपालाख्या वामहस्ततले ऊर्ध्वांकपालवत् आवाहनाद्याद्याः स्युस्तत्संख्याने चपंचवत दर्शनीयायोनिमुद्रा सा सा लक्षणमुच्यते
योनिमुद्राह्रदि स्तिमौ त्रैलोक्यक्षोभणी भवेत् त्रैलोक्यद्राविणी चास्यै त्रैलोक्याकर्षिणी क्रमात् त्रैलोक्यवशकृन्मोहोन्मादकृत् सर्वथा
ततः षडंगावरणं पीठस्य परिनोर्चयेत् अग्नीशासुरवायव्यमध्येदिग्दिक्षुचक्रमात् अग्रकोणे रतिपश्चात् प्रीतिमन्तरकोणके मनोभवा

मं॰
ते॰
२२८

दक्षिणकोणे ततो वाणान् समर्चयेत् हाहावयाशदक्षकमध्ये कामोश्चवाणावत तत्र संपूजयेद्देवताः पूर्वादिक्रमतोयजेत प्रथमंगङ्गास
माचाया द्वितीयानंगमेखला तृतीयानंगमदनाग्रेनंगमदनातुरा लुभगा पंचमीदेवी भगाग्रे भगसर्पिणी भगमालाश्च सर्वत्र देव
एष्टेच पूर्वादिक ब्रह्मयोनिश्च वाहमाया वाहिचाष्टदलेष्वयं ब्राह्मीप्रथमंचासितांगरुरुं माहेश्वरीयुतं चंडकौमारिकाप्रथमंक्रोधंपस्याहे
स्त्वैष्णवीयुतं वाराह्याचनथोन्मत्तं माहेन्द्र्याचकपालिनं चामुण्डाभीषणो महालक्ष्मीसंहारसंयुता दीर्घराष्टकं विद्रुपकंनाम हृदा।
न्विते क्रमात ततः पूर्वादिशक्तीनां पूजनेष्टौ मन्त्रमाः तद्बहिरेवमंत्रेश्च स्वराक्षसास्त्वविंडकाः कामरूपं च मलयं ततः कोलगिरिं स्मर
तः कुलान्तकं चचौहारं जालेपस्मतः परं ऊड्यानं देवकोटं पीठाष्टकमुदाहृतं ग्रथितस्थानेषु संपूज्यं पश्चिमादिक्रमेणतु हेत
कं भैरवं वेतालं द्वितीयं त्रिपुरान्तकं वेतालमग्निजिह्वं च कालान्तककपालिनौ एकपादं भीमरूपं ततो वा हानभूपरे पूजयेत्लोक।
पालाञ्चक्रऊर्ध्वाधःक्रमतोयजेत् ब्रह्माणंचैव विष्णुंचाप्यर्चयेत्पश्चिमादितः वाष्टवीवटुकोडं तोहृदयान्तोनगानमः यांयोगिनी
भ्योंक्षेत्रपालाय हांक्षेत्रपतयेनमः गांगणपतयेनमो वायव्यादि विदिक्षुच वसवोरुद्रा दशादित्या रुद्राभृतगणो वलिः निम्यहोमविः।
धिंकृत्वा वलिदानंचरेततः ईशानादिककोणेषु मंडलानो चतुष्टये ब्राह्मीदं त्रिकोणानहा सिहृ तेच चतुरस्रकं पूर्वमंत्रैस्समभ्यर्च्य
वटुकादींस्ततः परं वलिमंत्रैश्च वलयोदेयाममं त्रावदाम्यथ एह्येहि देवीपुत्रोनेवटुकोनेथनाथच कपिलाने जटाभारभास्वरान्
नेत्रित्रनेत्रच ज्वालामुखेति सर्वान्ते विघ्नान्नाशयनाशय सर्वोपचार सहितं वलिंगृह्णद्वयंवदेत् पंचपंचाशदर्णोयं स्वाहान्तोव

डुकसत पात्रान्तरेण गृह्णीयात्सर्वस्यापि तत्पात्रतः तोयं गृहीत्वा वामांगुष्ठानामिभ्यां विसृजेद्बलिं यां योगिनीभ्यः स्वाहा सर्वव
र्णा योगिनीपदे हूं फट् स्वाहेति पूर्णा योगिनीनां बलेर्मन्त्रः वामांगुष्ठानामिकाभ्यां मध्यायां सर्वबलिं षड्दीर्घैश्च संयुक्तो।
क्षास्यानदेवेति पालभूः पूर्वदीपादिसंस्थितेबलिं गृह्णन्त्वयं वटुः अग्रेग्रहणं वा योग्यं देवे क्षेत्रपालबलेर्मन्त्रः अंगुष्ठतर्जनीभ्यां वा
तर्जन्यो चैकयापिच गांगींगूंगैंगौंगः गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानयेति च बलिं गृह्णं सं वदेत् स्वाहान्तमेकत्रिंशाक्षरम्।
नेर्वर्णाः प्रकीर्तिताः वामांगुष्ठमध्यमाभ्यां प्रोक्तोयं बलिं समुत्सृजेत् निर्माल्यभोजिनी चास्या देवी त्रिपुरचण्डिका नन्नजपे
त्रिशतानन्तरं साधकस्तु कदाचन सन्निप्रदाय संपूज्य ज्ञानयोगेन लब्धमन्त्रं सुधीः प्रजपेत्सिद्धये तस्य फलदं हि मे त्रैरं फलव्रतः
तत्र हस्वेचन्द्रयामपलाशकुसुमैर्मन्त्रवेद्यैः त्रिकोण्डप्रकीरत्याविकुसुमैरथवाङ्गनेन रक्ताम्बरपीतमना मौक्तिकाभरणभूषितः
चन्दनागुरुकर्पूरकुङ्कुमगात्रानुलेपनः बलवर्धनरतः शान्तो विरतः षट्पदपुरोणः सर्वभूतसमो मौनी नाकुमारी प्रजको भवेत् अथैतत्
स्यापकवीजप्रयोगो वल्पेन भूना नवकुन्दनिभा देवी मुक्ताजालविभूषिता मुक्ताकलापविद्याक्षमालाजपवरं भजे पतस्याः प्र
यमं बीजं लक्षं जपति यस्य तः कविता जायते तस्य नानाशास्त्रार्थशोभना अथ द्वितीयबीजस्य ध्यानादिकमिदं स्मृतं रक्ताम्बरतरो मू
लेविलसन्मणिपीठगा पाशं च बीजपूरं च बाणान् ज्ञानमेव च कपालं च धनुश्चेति षड्भुजैर्दधतीं भजे रक्तैरलंकृतां तारुण्यमदाघूर्णि
तलोचनां हेलाविलाससम्पन्नां नवयौवनसुन्दरीं देवीं ध्यात्वा जपेल्लक्षं पोबीजं मध्यमं वशी त्रैलोक्ये तो भयदाम्पश्यावनिहितभोग

मे॰
तं॰
२२९

229

सौः अथतृतीयबीजस्य वक्ष्ये ध्यानादिकंतथा अक्षमालास्रयाकंभमुद्रापुस्तकधारिणीं नवकुंदेंदुसंकाशां राजन्मौक्तिकभूषणां
शक्तिसन्निभयेत्संध्यावीजंसारस्वतंवशी योजपेज्जायतेतस्यकविताम्रविसम्मता पालाशपुष्पैस्त्रिस्वाडुयुक्तैर्होमोमुत्तयक्तये कुर्यात्
स्मरस्वंतीलक्ष्मीसौभाग्यानोगृहेस्थिरः जातीकरंजसुशमीवटाश्वत्थसमिद्वरैः विल्वप्रसूनैस्त्रिस्वाडुयुक्तैर्होमंसमाचरेत् परनारी
न्नृपाणांचरंजनंभवतिध्रुवं मालतीवकुलोद्भूतैर्दलैर्मदनवारिणा सिक्तैर्हुनेत्क्रमाचस्यकवित्वमपिजायते अनुलोमविलोमेन
मध्यस्थसाध्यकर्मयुक् मंत्रंप्रजप्यहोतव्यंलोणराजिकयाततः नरनारीनृपाश्चैववश्यास्युर्नात्रसंशयः त्रिस्वाडुयुग्विल्वफलैर्हो
मोमसर्वानुरंजनः साधकस्यसमस्तस्यकमलायामवेदपि त्रिस्वाडुयुक्तैर्हरिभिर्होमोयक्षस्यशान्तः इमहपाश्चिनाकाशपामेवत्रि
पुरभैरवी अथसंपत्प्रदावक्ष्ये देवींत्रिपुरभैरवीं आद्यंतागणनाथेनकौलिकाचारदर्शितं हकारंचसकारंचरकारंचफरैतथा
एकारस्वरसंयुक्ताविंदुनादविभूषिताः पंचवर्णात्मकंकूटंप्रथमंपरिकीर्तितं द्वितीयबीजमैकारमुक्तंस्याच्चतृतीयकं एवंमंत्रः
समाख्यातोद्विराष्टत्याषडंगकं प्रागवदस्याचरेन्न्यासंध्यानमस्याभिरूप्यते उद्यत्सूर्यसहस्राभांचंद्रचूडांत्रिलोचनां नानालंका
रसुभगांसर्ववैरिनिकृंतनीं खड्गपिशुंडालिललितारक्तवाससं डमरुंचत्रिशूलंचखड्गंखेटकमेवच पिनाकंपशरांपाशा
नंकुशंपुस्तकंतथा अक्षमालांदशहस्तैः शवसिंहासनस्थितां एवंध्यात्वायजेत्पीठंप्रथमंपीठमंत्रतः अघोरेऐंघोरमाया
घोरस्वरूपेतरे श्रीसर्वतस्सर्वसर्वेभ्योनमस्तेपदेवदेत् रुद्ररूपेभ्योह्रींश्रींचवलाग्नेचयजेद्दिकरिणीततः वलप्रमथिनीचैवसर्वभू

तदङ्गं तथा द्वादशैताः क्रमादेव्यो मदनी च मनोन्मयी इज्याचीं हंसमद्वृत्प्रागथवेदगा निष्कजयेत् इत्यादित्रयमभ्यर्च्य तथानङ्गादिकान्य
जेत् ब्राह्म्यादिप्रथमे सेन्द्रजल्पवस्त्रपत्रप्रमातृकाः भूर्विवेलोकपालांश्च साग्रयान्परमेश्वरि अमन्तर्वै प्रयोगाग्रं त्रिपुरभैरवी समं चैत
द्भैरवीमन्त्रमुद्धारः कथ्यते भुनाः महाविकारसंयुक्तो प्रथमं बीजमारितं सकलह्रींसमायुक्ताद्वितीयं बीजमुच्यते सहराद्यो समा
युक्ता विसर्गान्तास्तृतीयकं उद्यद्भानुसहस्राभां नानालंकारभूषितां मकुटोर्ध्वलसच्चन्द्ररेखां रक्ताम्बरावितां पाशाङ्कुशधरां निजां
वामहस्तकपालिनीं वरदाभयशोभाढ्यां पीनोन्नतघनस्तनीं एवं ध्यात्वा यजेद्देवीं एवं सिंहासनस्थितां द्विराहृत्या षडङ्गानि न्यसेत्सर्वां
गलस्तनौ त्रिकोणं चैव षट्कोणं वसुपत्रं ततः परं चतुरस्रं चतुर्द्वारमेवं मण्डलमालिखेत् प्रथमावरणे चात्र षडङ्गैः परिकल्पयेत्
रत्यादिकामतः पश्चात्त्रिकोणाग्रे वसन्तकं वामकामं विशुद्धदेहं यजेद्वाणांश्च पूर्ववत् डाकिनी राकिनी चैव लाकिनी काकिनी तथा
शाकिनी हाकिनी चापि पश्चिमादिक्रमाद्यजेत् अनङ्गकुसुमाद्याश्च वसुपत्रे तु पूर्ववत् परमेश्वरमारभ्य चक्रके मध्याद्य योगिनः अ
पि माघ्र विलासी च भावज्ञा वाचस्पतिं जयेत् भैरव्याद्यादिकं प्राग्वद्यपे भाग्याः प्रापिता ययेत् तद्देवच पञ्चाशिदिशै द्विमासादिकं तथा
प्रथाम्यन्तं प्रवक्ष्यामि भुवनेश्वरभैरवीं हसाविकारसंयुक्तो प्रथमं बीजमीरितं हसकलह्रींसमेनाद्वितीयं बीजमुच्यते हसा
वीकामसंयुक्तो विसर्गान्तं तृतीयकं षड्दीर्घान्वितमध्येन बीजेनोक्तं षडङ्गकं जपाकुसुमसंकाशां दाडिमीकुसुमप्रभां चन्द्ररे
खाजटाजूटां त्रिनेत्रां रक्तवाससां नानालंकारसुभगां पीनोन्नतघनस्तनीं पाशाङ्कुशधरां भीतिं दधानां च शिवाश्रये चैतन्यभै

भै॰
तं॰
२३०

रवीवत्तथा यंत्रेणोक्तविधानतः षडंगावरणं चात्र पूर्ववत्परिपूजयेत् स्मायाः पूजयेद्देवीं त्रिकोणान्तदन्तरे ब्रह्मविष्णुमहेशा
घात्तत्रपूज्या वहिः पुनः डाकिन्याद्यावसुदलेषु हले हाकिनी समालः पूनेगजकन्यामाद्याश्च ब्राह्म्यादिश्च गलेततः भूविंवेलोकपा
लाश्च वज्राद्यायुधपूजयेत् वनः पंचषष्टियोगिनीभ्यो हृदंतो ये दशान्तरः पूर्वपत्रेषु भूविंवेन्द्रकोष्ठारणपूजयेत् एकादशमहा
कोटियोगिनीभ्यो नमोर्हयेत् जपादिकप्रयोगांश्च ज्ञेयं प्राग्वदेव हि अथातः संप्रवक्ष्यामि भैरवीकमलेश्वरीं हसस्थाने सहेत
क्षा सर्वमेवाद्दिपूर्ववत् राज्ञाज्ञानात्ततः समाह हिन्तोभवन्नदी एकत्वयावामममार्गीराजभीत्यान्नमक्तन यतो लक्षेनयाडः ख
कलौ ख्यातिं गमिष्यति भुवनेषु च देवेषु प्रसिद्धेयं भविष्यति सर्वाणि अपि वर्णांश्च भविष्यन्ति वरप्रदाः एकामपेक्षकेपूजोक्त
त्वाये जपतत्पराः प्रसन्ना स्त्रीरेश्वरश्चध्यानवकात्संप्रसीदति भुवनेशी भैरवी त्वत्कवारूपान्तरे मम कार्यार्थे वहवः शिष्याः कौ
लिकावामिनः कृताः तस्मात्ध्यानार्चनादि प्राग्वद्दक्षिणामार्गतः अथातः संप्रवक्ष्यामि हसरांद्याचभैरवी भुवनेश्वरभैरव्यावी
जादौ हसरान् पठेत् त्रयाणामपि वीजानां प्रथमं चैव जनात्मकान् हसरांद्यांतथा विद्या प्राग्वत् पूजादिकं मते अथातः संप्रवक्ष्यामि सि
द्धा कौलेशभैरवी आद्यं तवीजयो रेफवर्जिता हसरादिकाः ७०० कौलेश्वरी भवेद्विद्या कौलिकानां सुसिद्धिदाः संपत्प्रदाभैरवी च स
र्वं ध्यानजपादिकं कुर्वंतोपि दशांकर्म्मादिवो दारसमतेजसा नशक्तानत्र संस्थानं तदा वेदेन फें फिणा जयदुर्गासमाफ्नाभजतां।
जयदायिनी उर्ध्वाम्नायस्य यो देवस्तां वदामि समासतः दुंगें दुर्गें रक्ष पदे प्रणवादिनवार्णा एकादशार्णाः स्वाहान्तो मंत्रराजमे

तदीयकं नारदोमुनिराख्यातो विराट्छन्दउदाहृतं जयदुर्गादेवतास्याद्भुक्तिमुक्तिफलप्रदाः तारायैः पंचमंत्रस्य पदैः सर्वेण
धीमता जातिषट्कैरंगाङ्कानि षट्पदैस्तैः षडंगकं अष्टपत्रं वजाईंहंचतुरस्रत्रयाहृतं चतुर्द्वारेसमायुक्तं उक्तमादिभिरुद्धरेत्
उर्व्यामत्रपीठस्यजायांनवशक्तिसमर्चने प्रभामायाजयाचैवसूक्ष्माचविशुद्धिका नादिनीसुप्रभाचापिविजयासिद्धिदातथा एकव
क्त्रिशरवत्त्रीविहीनैरंगैः पूजयेत् तारोवज्रनखदंष्ट्रायुधायमहासिंहाय हुंफट्नमः सिंहमंत्रः पीठंचानेनपूजयेत् आसनंम
नुनानेनदद्यान्मूलेनकल्पयेत् मूर्तिमावाह्यतस्यान्तः पूजयेद्गंधनादिभिः उक्तमादाहृतयोगेस्वजयादिभिः प्रभादिभिः देवास्यै
र्दिगीशैश्च हेतिभिर्ध्यानमुच्यते मेघाभांवेदमकुटां सिंहस्थानीतांगकैरैः चक्रंवरंचर्मपरंयथायोगंभजेदीश्वरन् जयाचविजयाकी
र्तिः प्रीतिश्चापिप्रभामता श्रद्धामेधाधृतिश्चेति नामायवत्रपूर्विकाः प्रविद्धिरोगदावज्रः पाशांकुशशरांपनुः स्वाशुयातिशोकान्ति
लक्षाणांपंचकंजपेत् दशांशंजुहुयादाज्यैपत्रपुष्पादितन्मयेत् ततः सिद्धमनुर्मंत्रीप्रयोगानाचरेत्सुधीः इमंमनुंजपेद्यः प्रवि
शेत्कलहसंगरे सशोषितरिपुंहत्वानात्रकार्याविचारणा विवादेवाव्यहारेदोजमोविजयदीभवेत् अनयाविद्ययास्त्राणिशस्त्राणिस
वहुमपि संतमानिवंस्यामेसमाविजयदानित एतदाराधनाद्देवादिवोदासेभवत्तथा योद्धारणार्थमानीतादिवोदासस्यभु
जः वनदुर्गाख्यितांगगापारेतस्यामवंस्थाः अतिवृष्ट्याबीजकाकिंस्त्रपिपिभयंवदेत् मेसमेयेतिवोद्धार्थपश्चाद्भूयास्थितंतथा यदि
शकामशंकंवातन्मेभगवतीतिच शमयाग्निवर्षंचेतिमंत्रेणगणाकः स्वकार्यसाधयिष्येमणामाध्यनकीलिता एतंजपे

मे॰
न
२३८

g31

च्चतिःकीलोनदासिद्धिप्रजायते ॐ क्लीं ह्रैं ह्रूं त्वरहूं च प्रथमं बीजे पंचके मध्यादौ योजयेद्देवि ह्रैं ह्रीं मामितिजायते निःकीलाजायते
विद्यासाधकानां सुसिद्धिदा आरण्यकोमनिःश्रीकोहानुष्टुप्छंदईरितं वनदुर्गादेवतास्य सर्वशत्रुविनाशिनी स्त्वं च ब्रह्मप्रभृती
णां मंत्रार्णैः स्यात्षडंगकं दक्षपादांगुलीमूले गुल्फजानुनितंबोरुके वामपादांगुलीमूले गुल्फजानुनितंबोरुके गुदे लिंगे नयामूलाधा
रे च जठरे तथा पार्श्वपृष्ठे महृदि स्कंधदेहे कंठे च संधिषु करयोर्वदने नासागंडश्रवणकर्णीत्रयमके भ्रूमध्ये मूर्ध्नि मनोर्वर्णान्न्यसेद्यथा ।
विधि विद्युद्विभां त्रिनेत्रां च लसत्कनकोपकंठे स्थितां चक्रं दरं वराभीतिं हस्ते सुदधतीं शुभां सरोजपत्रांतिव सनांशशिमौलि वनस्थितां
प्रसन्नां प्रवरभूषां गीपार्श्वे यन्नगशावकां इतिध्यात्वा यजेद्देवीं पीठे पूर्वोदिते ततः पूर्वमंगानि पूज्यानि ततो आर्यादिकां यजेत् चक्रा
यधाणिमात्स्यलोकेशानायुधानि च आर्या दुर्गा च भद्रा च भद्रकाल्यंविकातया क्षेमा च वेदगर्भा च शंकरी चाष्टमी मता चक्रं शंखं वासि
खेटे शुधनुः स्पृलेकरोदिका वेदलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशेन तैः तिलैः श्रीयाद्यानिलदर्पाग्रे दुर्गी सिद्धिमवाप्नोति नर्प्याणां माजेनं कृत्वा ब्राह्मणा
राधयेत्तथा यन्नपानादिभिः सम्यक् ततो भवितानिजं गुरुं एवं सिद्धमनुर्मंत्री वांछितार्थान्प्रसाधयेत् दुर्गाप्रयोगभेदेन चिंतयेद्वनवासि
नीं ध्यायेत्क्रियापशपामलांगीहृपारेमूर्ध्नि निस्थितां चक्रं शंखासिवाणाश्च तर्जनी चर्मखेटकं चापं च दधतीं हस्तैः मप्रसन्नाननां भजे प्र
महं प्रजपेन्मंत्री स्वरसार्धशोनसद्या सहस्रं च तदंते च प्रयोगान्कर्तुमर्हति यथदिशपचमवेसहस्रं चाष्टतेजपेत् अविरालभतेनत्र
दशाप्यमपिसाधकः पातस्नापी मासमर्द्धी स्मरेन्देवीमनन्यधीः निसंसहस्रं प्रजपेन्मंत्रं साधकसत्तमः ज्वरसर्पग्रहाद्याश्चदोषाश्च प्र

शायेत्सुधीः हुनेद्बाणकतिलैराजिकाभिश्चवाहुनेत् अपामार्गसमित्सिद्धिर्वा नाशयेत्सकलान्गदान् अपस्मारादिकान्मंत्री नात्र
कार्या विचारणा न्यग्रोधोत्थसमिनिश्चसमस्तगाभिर्हुनेत्सुधीः प्रयुतं सर्वसंपत्यै सर्वोपद्रवशान्तये पि च ग्रहादिशांत्यै च तथाह्यभिचा
रादिशान्तये अर्कवृक्षसमुद्भूतैर्जुहुयाच्च समिद्वरैः आरभ्य रविवारं च सप्तसंख्यमहः सुधीः दशाहुतीर्वा छिन्नार्थसिद्धिर्भवति नान्यथा
सहस्रं वा समारब्धे वा चेयोसारसमुद्भवैः पंचैकं सकलं मंत्री हुनेद्वांछितसिद्धये त्रिंशत्करान्वितान्ग्रासान् विधाय जुहुयाद्बुधः कटुतै
लैः सहस्रं वाप्ययुतैस्तैः स्यान्नेतरं संपातैस्तैलेन सहितान्सम्यग्ध्येययाविधि दूर्वा वा जपेन्मंत्रं तोमारानन भूपतिः शुद्धाचारः सुधीः स्थाय
त्वीयेत यमानसः गृहीत्वा परसेनायां मध्यगच्छेदभीत्वकन् साधनानि दिशः सर्वा संभ्रांता विफलास्तदा सद्यागमप्रतनभूयोग्र
हेण्यानैश्चैरपि वह्निलेकरोणाश्चापितोद्धयेत्तत्यदापिनं अष्टाधिकशतेनाथ संजप्तेशव भस्म च निःक्षिपेत्परसैन्ये तस्मिन्विद्विष्टो
भवेज्जनैः देशाद्देशान्तरं चैव काकवद्भ्रमते सदा कारस्करद्रुमोत्थैश्च पत्रैर्वा प्रतिपादितैः सहस्रं जुहुयान्मादरजोभिस्तु ह्वैरिणः
उच्चाटो ऽथ भवेत्सद्यो विषवृक्षसमुद्भवैः पुष्पैर्हुनेत्सहस्रं च सेनां संस्तंभयेद्बुधः तावन्निलस्य पत्रैश्च मंत्री सेनां निवर्तयेत् विष
वृक्षसमुद्भूतां शात्रोः प्रतिकृतिं शुभां कृत्वा प्रतिष्ठितप्राणां खंडं खंडीकृतां निशि कृत्स्नपत्रे च दंशपाकाकोलकवसायुतैः होमा
द्विघृत्री शमेत्रि पुष्पमनसमिधांतथा होमान्मनोरिपुर्दग्धं भवमेव सहस्रतः वैरिणः प्रतिमां कृत्वा सम्यक्तस्यापितानलो विषवृ
क्षकाकोलिनां तस्य मध्ये ज्वलेत्क्षिपेत् प्रजपेच्च मनुं संख्या जराक्रान्तो भवेद्द्विषः हयाभिषिक्तः शांतिर्भवतास्य न संशयः प्रतिमां वि

मे.
तं.
२३२

षड्दलो यात्तिः क्षिपेत्कुण्डवारिणि उन्मादस्य रिपोः स्यात्सर्ववश्यं तिरीरिताः स्वस्थं विंववदारकंपश्चात्तत्र निकायतो ध्यानात्सुतस्य
जप्याथ मारयेद्विषुसंचये शुभसिद्धिदकराकंस्या कङ्कासावनवासिनी संस्तन्म मंत्रजापेन शमयेद्धत्तु संचयं मारयन्त्वकारो सिंहस्थि
तो पावकसन्निभो कारस्करकुसमिधामधुतैलजुहुयात्सुधीः रोगिणः कारिणः सर्वं जायेते हविरानदा विषहस्तो स्थितैः पंचैरभिता
शेषयोतिच नहृत्तस्मनोभिः स्यादुच्चाटनं करिणां भवे राजहस्तसमिद्धोमाद्दिशानम्येतिदंतिनां विषहस्तस्य स्तैर्नेश्वत्रिमधुकैरि
भवजः वशीभवेन्नयाशीघ्रं पंचैरादिमकोस्थितैः त्रिस्वाद्वग्रैश्च करिणो स्यान्निमज्जाभवंतिच अभ्यंगं पंचगव्येन लोकरत्नाकरस्य
रः करिणामनजमोयेषो कृत्तस्यविन्दन्तैः सर्पिस्तिलानिस्यकट्टराजिकापंचगव्यकैः हविस्तेडल्लैकेश्वेव प्रत्येकंच सहस्रतः
ज्जुहुयादिभसंचानोहरिर्भवतिनान्यथा महानेत्रलहानेचक्षिवानिर्मिणपंचथा दिकक्रमेणैव पंचाप्य त्याश्यानिस्थकल्पये
त् सम्यक्शिल्पविदाशेखेनेदकस्थशार्ङ्गकौ कौमोदकीतिक्रमेण प्रोक्तायायुधपंचकं निहितापंचगव्येनजपेत्मवसहस्रकं ता
वद्भोज्येनजुहुयात्तेपाते तत्रपातयेत् भूयस्य सर्वसंख्याकंजंपञ्चस्योहिवल्लणः विद्व्यादवतानंचपंचगव्येप्रसूरितात् म
ध्यादितेषायुधानिनिः क्षिपेद्भूतलेसमे अर्ध्यान्कं तिततोवलिंमेत्रैर्हविन्निजे स्वभैः नगरग्रामदेशानोकायरक्षेयमीदृशी मंत्र
येजीयतेरत्नासकलानत्रवर्द्धते धनधान्यसमृद्धिस्याविषचोरभयंनच पंचैर्वेपवशीजप्यानतस्तत्रीमस्तलेरपि ब्राह्मणान्कुमदे
ईवाकल्कोरैविशेषवच सप्तानलवणहोमेनग्रामजा तिष्ठन्नकेः चक्रशोपगदाभोजहस्तसंविजपेत्कुंभे रविविंवेमजेदेव

मन्त्रमष्टलिंगाके प्रजपेद्धायपुरुषो भगवतस्तयोरस्य सर्वसिद्धिकरः प्रोक्तः प्रकारो येन मंत्रिभिः समाप्यते नामान्तरोम
म्प्राग्विदर्भितमन्त्रं लिखेत् यंत्रे ततः जलान्तसकलं शोधयेत्तव नयाष्टकतायप्रतिमानसाहृदिध्यतेन्यसेत् संस्थापिस्वाभिम
ध्येन समाहं प्रजपेन्मंत्रं संख्यात्रयेशतं चाष्टाधिकं वश्यो भवेन्नरः व्रीहीनन्नेनेदक्षशतेप्रमहेवत्सराद्भवेत् व्रीहिमान्गोमयोभि
श्चपशुमान्भवति ध्रुवं हुतहोमान्मेधिनः स्यान्काचनानि मेहीयसी दध्याच सर्वसिद्धिः स्यादन्नेरत्र समस्रद्धिपुष्क मधुहोमरत्ना
नाविधिर्भवति नामग्या दूर्वाहोमेन दीर्घायुर्मेधावी भवति निश्चितं श्वेतगुंजाः समानीय कुडवप्रमिताः शुभाः पतन्मंत्रसमन्मान्सा
विकिरेच्छत्रुसेनके स्वयं मंत्री सजनमस्पत्तेनासौ वैरिणश्च मूः ज्वरादिकैर्महारोगैः पीडितासान्तरणांतरं सेनाधिपति मुख्यानां
परस्परविरोधतः एवं वस्तुपदैर्बैवीनाविधैर्मंत्रांशप्रयोगानितिव ९०० अथातः संप्रवक्ष्यामि बीजरूपं महामनुं दुरितेपकान्तरो मंत्रःसर्व
मेत्रोत्तमोत्तमः ऋषिकाश्यप उद्दिष्टो गायत्री छंद ईरितं देवतास्य भवेद्दुर्गा षडंगानां विधिस्तथा षड्दीर्घयुक्तबीजेन विसर्गेणा
न्वितेनच दूर्वाश्यामां त्रिनेत्रां च कमले ष्टदले स्थितां शूलं बाणांवकं च केशौ विविधेश्वासनं कपालानि च दत्तायं क्रमेणा दर्धतीं स्म
रेत् चलतिद्वज पेन्मंत्रं दशांशेन जुहुयात्तिलैः पूजादिके प्रयोगादिव न दुर्गा समेस्मरते ये येममोपकारायगतांशेन स्थापिताः ल
क्ष्मीमंत्रा कांशिकाधामर्थदात्वास्यवक्ष्यहे नमः कमलवासिन्यै स्वाहा वेतिदशाक्षरः ऋष्यादत्तक विराट्कमला समुदीरिताः
देवीचपद्मिनीविस्लपन्नीचवरदा मता तथाकमलरूपाचंडेनमोन्ताव विन्यसेत् पंचांगेषु वनाराधाध्यानमस्यानिरूप्यते ॥

मे
तं
२३३

तडित्कान्तिपद्मयुगवरदाभयसत्करां चारीरमासाभवनेभासयंतिसरोजगां कांचीमुकुटमंजीरमणिपोषैरुचिरांश्रये ध्यात्वैवं गां नित
हाच्चिवलावाघष्टशक्तयेः तस्याः स्पैतोकपालांश्च तदस्त्राणि ततो वहिः ॥ एवमभ्यर्च्य लक्ष्मीं भवेन्मात्रा हनाधिपः पंकिल्लं तं जप
मंत्रं हृद्विष्याशी जितेन्द्रियः तद्दशांशं सरसिजैस्त्रिस्वादुसिक्तैर्हुनेत्सुधीः नद्यां समुद्रगामिन्यां कंठदघ्नजले स्थितः लक्षत्रयं जपेन्मंत्री ।
भवेदर्थान्वितो नरः नेत्रावर्तप्रसूनैश्च जुहुयाद्द्वादशक्रमे रम्यांमिंश्च जपसाहस्रं तावद्बिल्वैर्मधुप्लुतैः फलैर्ईं नेमिषीर्गाणिमासं पंचमं ग्रामवासि
ताउजैः शुक्रवारे ज्यपुष्पैर्ब्राह्मी मासं योजुहुयात्सुधीः संवत्सरधनेशत्वं लभते नात्र संशयः किं वहूक्तेन भजते मन्मन्त्रं जितेन्द्रियः सर्वा
छितार्थान्लभते वस्थायाम् समस्र हृदि शुक्र प्रथयदेवगणेशेन काशीराज्यान्भयेमम शं वादि सस्वरतो द्विभागे लक्ष्मीरूपासिता साम्रा
ज्यलक्ष्मीर्विख्याता गतराज्यप्रदायिनी लक्ष्मीविनायकस्तत्र प्रसिद्धो सौ गजाननः दक्षिणोनैव मार्गेण तस्यास्ति द्विर्नवा मतः सकारे च हु
कारे च कलरावर्णपंचकं ईकारस्वरसंयुक्तं प्रथमं कूटमुच्यते हवीजं तद्द्वितीयं स्यात्त्रिकोणं त्र्यश्ररोमनुः ऋषिर्हरिश्च गायत्री छन्दो
लक्ष्मीश्च मोहिनी साम्राज्यदा देवतोक्ता कूटं वीजं प्रकीर्तितं शक्तिश्चीच षडंगानि षड्भिर्दीर्घैः समाचरेत् ध्यातसी प्रभसंकाशां रत्नभूष
णभूषितां शंखचक्रगदापद्मशार्ङ्गवाणायधाकरैः षड्भिः कराभ्यां देवेशीं वरदाभयशोभितां एवं ध्यात्वा त्रिकोणस्पादष्टपत्रं च भूपुरं मध्ये
प्रपूजयेद्देवीं षडंगानि ततो व्रजेत् त्रिकोणकोणगायंत्री सावित्री च सरस्वती इशकोणा क्रमेणैव ब्राह्मयाद्याश्च दलाष्टके एकोवारक्रमे
णैवभूपुरमन्तु नामना अष्टादश महाकोटियोगिनीभ्यो नमस्तिति मंत्रेणापूजयेत्पश्चात् इन्द्रादीनामुपासनपि पुनर्देवीं समभ्यर्च्य

यद्गुग्धान्नतादिभिः वटुकक्षेत्रपालेभ्यो योगिनीभ्यो वलिं हरेत् एवमष्टभुजां ध्यात्वा त्रिलक्षं प्रजपेत्सुधीः तद्दशांशेन पद्मैस्तु
हुत्वा प्राप्नुयात्सिद्धयो एवमाराधयेल्लक्ष्मीं साम्राज्यप्रसादसंशयं अथातः संप्रवक्ष्यामि नित्यक्लिन्नामनुं परं भवानीसौम्यवेमा
यानि नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा नोऽस्य मन्त्रस्य निश्रेष्ठा छन्दः त्रिष्टुप् च देवता नित्याक्लिन्ना ह्रीं च बीजं स्वाहा शक्तिः समीरिता क्लिन्ने इति कील
कं प्रोक्तं हृदाद्येन समीरितं ह्रां भौं ह्रां भौं न षडङ्गानि उर्ध्वाङ्गानि साधकः हृदये च हृदये कर्णद्वये नासाद्वये पिच लिंगे गुह्ये पादयोश्च मे
त्राणां क्रमतो न्यसेत् अरुणामरुणाकल्पामरुणांशुकधारिणीं अरुणस्रग्विलेपनां चारुस्मेरमुखाम्बुजां नेत्रत्रयोल्लसद्वक्त्रां भाले
घर्माम्बुमौक्तिकैः विराजमानां मुकुटलसदर्धेन्दुशेखरां चतुर्भिर्बाहुभिः पाशाङ्कुशौ पानपात्रकं अभयं विभ्रतीं पद्ममध्यासीनां म
दालसां ध्यात्वैवं प्रजपेत् त्रिकोणाख्यं कृत्वा शक्तिपीठके त्रिकोणमादौ तस्यान्तः षट्कोणं बाह्यके लिखेत् पद्ममष्टदलं बाह्ये भूपुरेण
चैव वेष्टितं तत्र मध्ये यजेद्देवीं चन्द्रनाभिः ततो मैः कर्णिकायां नित्यस्य देशादाग्नेयवह्निषु नैऋत्यां युगतोऽदिक्षु यजेद्गणानि षट्क्रमा
त् क्षोभिणी मोहिनी लीलां त्रिषु कोणेषु प्रपूजयेत् नित्यां निरञ्जनां क्लिन्नां क्लेदिनीं मदनातुरां मदद्रवां द्राविणीं च द्राविणां चाष्टपत्रगाः
मदाविलां मङ्गलां च मन्मथार्तां मनस्विनीं मोहां मोहां मानमयीं मायां मन्दां मितावतीं इन्द्रपार्श्वे षट्कोणेषु दिक्षु तादृशा प्रजयेत् देव
गृहारके वामपार्श्वमारभ्य प्रपूजयेत् लोकेशान् पितृदाहे तद्दस्त्राणि ततो बहिः ध्यात्वैवं प्रजपेल्लक्षं मन्त्रमेनं तद्दशांशतः वंधूक
पुष्पैः स्वाहान्तैः जुहुयाद्धविषाथवा तद्दशांशं कल्पयित्वा जलैस्तु कर्पूरवासितैः आत्मानमभिषिंच्याथ ब्राह्मणान् भोजयेत्ततः वित

भूषां वरां प्रयच्छन्ते तोयगुरुमात्मनः सिद्धमेवं प्रजप्य जीवितं प्रयोगान्कोऽपि वितनः ततो विद्याप्रयोगार्हो निमार्जनीं ततस्तथा सहस्रजापीन
जप्तैः ऊर्ध्वाङ्गुष्ठ नवान्यथा पद्मैरर्कैः स्तिमपद्मकैर्होमाल्लक्ष्मीमवाप्नुयात् तैरेव केरवैररकैः राज्ञश्च स्ववशं नयेत् समानरूपवत्सायाः
शुक्लायाः गोः पयःस्नातैः मल्लिकामालतीजातीशतपत्रैर्हुतैर्भवेत् स्वर्णाभिः सम्भवं शक्तो न्यपादीनाञ्जयोऽपि वा अजाकोल्करवीरोत्थैः
प्रसूनैररुणैर्हुतैः रक्ताम्बरा गिराङ्गिरा भाग्यमर्त्यं वशं नयेत् भूषावाहनवारिस्य सिद्धयः सम्यक्वाञ्छिताः लवणैः सर्षपैर्गौरैरितरैः
वा होमयेत् तैलाक्तैः निशामध्ये नयेद्वाञ्छितां वधूं तैलाक्तैर्जुहुयाल्लवणं दग्धैर्निशान्तरा मासादर्वाग् निस्तीर्णा निज्वरे याप रिपी
डिते अरुष्करस्य तन्मध्ये स्नातैः जले निशि होमतः आयाश्च शरीररोगाश्च दुःसाध्याश्चिकित्सकैः तैलेव गालितं मांसं निर्गुण्डी तिल माल
यै तथा तैलं सशिरैर्बीजं कोलजे यापि मरिचैः सर्वपापामे निशि होमाद्भुमानसो वाञ्छितां वनितां कामज्वरार्ता मानयेद्भुवम्
मरीचिसर्षपैः पैनैः समरात्रं हुते निशि यत्नमानकुले निर्मितं रुशपामानयेद्ध्रुवं अत्राजे जुहुयात्रिसंशतमष्टोत्तरं हुत्वा तेनान्यप
णोभवने भोक्ताचभवतिध्रुवं शालिभी राज्यपुत्राभिर्होमात्कालीत्वमवाप्नुयात् साध्यदिहृदन्तं संभूतामिष्टपादरजः स्नातो राजीमरि
चलोणं स्यात्स्नातैर्जुहुयान्निशि प्रपदारभ्य चजंघाभ्यां जानुभ्यामरुणमत नाभेर्यस्माहृदयाङ्गलेनाकेठनस्तथा शिरस्त्वन्तनी
तो न छिन्नाशस्त्रेणावैकमात् एवं द्वादशधा होमान्नरनारीनराधिपाः वशमायान्ति समाहाज्वरार्ताभ्यासवाञ्छया अयान्ति नियन्ते
वाम्यवाञ्छयानाम्प्रयोगतः पिष्टेन गडस्नुकेन मरीचैर्जीरकैर्युतो कृत्वा पुत्तलिकां साध्यनाम मूर्त्तामथो हृदि सनाम होममथ पात

हुतैः संपाद्यते पुनः स्पर्शान्तिकरी श्रेणी सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं साध्यनामस्कं देहं त्वा प्रभवत्संपाद्य भक्ताणान् वशमायाति वश्यं भूयस्ताना
मार्गी नित्तिनेस्तथा कृत्वा विपाद्यकोदलं वशयेत्तं तदर्थकं नारिकेलफलांभोभिस्तर्पणाद्धनितावशाः कर्पूरवासितैस्तोयैर्मन
घ्यान्वशयेत्स्थिताः तर्पणाल्लवणांभोभिर्जलैः सर्वे संकिंकराः तथा लवनश्रेकेन तोयेन वनितावशाः सुद्धेन वारिणा मासेन तद्दृई
समवारके तर्प्ययेद्यस्तु नाम्नैव मतस्तस्य हृदेशे निशि केतकैर्वासितैर्नवे तैः केलफलोदकैः तर्पणाद्धनितावश्याः दग्धं प्राणाति
जेयनं नमेरुवासितैस्तोयैस्तर्पणाद्भूमिपावशाः चंपकैर्वासितैर्जलैस्तर्पणं सर्वरंजनं पाटलीशतपत्राभ्यां वासितैस्तर्पणार्जे
लैः सर्वलोकचमत्कारकारी भवति नित्यशः कस्तूरीवासितांभोभिस्तर्पणात्सर्वसिद्धिकृत् कुंकुमचंदनसौरभ्यवासितांभः प्रतर्पणं वा
क्लिन्नार्थ संसिद्धिर्मंडलेकृतेभवे मधुमिश्रजलैस्तर्पणाद्धनधान्यादिभिःश्रीः गुडमिश्रजलैर्नागान्तर्पणं विघ्ननाशनं बिल्वफलरसो
पेतैर्जलैर्ईप्सितं तर्पयेत् इक्षोदकैः समं मिश्रैस्तर्पयेदिति स्मृतपैव केवलोक्षोदलस्वनीजज्वरसमुद्भवः निंबपत्ररसोपेतैरंबुभिस्तर्प
णाद्द्विषो जायते न्योन्यवैरस्यं येनेनाशमामृगुः तथैवाम्लसलिलैस्तर्पणाद्द्वेषिणो मृत्युः प्रतीसारादिभिर्दीर्घैर्रोगैरोगमामृगुः
वनितानां वनीतस्य स्रावको ग्निजयादिना जायते साधको नित्यं कंदर्पाधिकसुंदरः सर्वं नित्याक्लिन्नायाः विद्यं ज्ञा देवीश्री विद्यया समा
प्रयान्तसंप्रवक्ष्यामि नित्यक्लिन्नामनुं परं ॐ फ्रीं येमिति बीजानि नित्यक्लिन्ने मदद्रवे पैं फ्रौं स्वाहेति येवर्णा भंक्त्यं वाक्लिन्नार्थिरः
ऋषिः संहरनोक्तौ देवि राउक्तं तदेवता नित्यक्लिन्नाभिधा देवी चतुर्वर्गफलप्रदा विनावाग्भवबीजेन द्विद्विरुग्मेषु वाणैः

मे·
ते
२३४
२३५

समस्ते नागगर्भकेसराविनिर्मलक्षितिराज्ञमरेत्ततः स्वरार्णवमध्ये रत्नद्वीपं स्मरेद्बुधः तेजोमयं तत्र वनं नानाकल्पद्रुमावृते भ्रमालि
मञ्जुनादेन मंदवातेन सेविते मनोज्ञरत्नभवनाद्वैश्च माणिक्यमण्डपे रत्नसिंहासने तस्य मध्ये राजत्रिकोणके तन्मध्ये अष्टदले दे
वीं स्वरूपविशेषां च संस्मरेत् श्रीनाथं हृदयमरुणपद्मकान्तिकैर्दधत् पाशाङ्कुशौ कल्पवल्लिकपाले दोर्युगेन च वादयन्तीं कलावी
णां मतङ्गनिर्मांसरोमहे इति ध्यात्वा यजेत्पीठं चन्द्रः शक्तिसुते स्वयोः सपत्निकर्णिकपद्ममष्टपत्रविराजिते श्रोत्राद्विणापि च
वामायै हुं लैं ईशानके यजेत् ईशानादारभ्य दकारादि पञ्चेषु यजेत् हृदुदासने ॐ ह्रौं भिणिपि चरीं स्ने च नमः पश्चिमकोणके ऐं स्वश
लैं हस्तोल्का यजेन्मध्ये त्रिकोणके ॐ सर्वशक्तिकमलासनाय हृदयान्ततः स्वपञ्चयोदशार्णेन देव्यासनमनमं निमल्लिकात
त्र यजेद्दश्यमाणेन वर्त्मना केशरेषु गणस्थानास्थितेषु तानः प्रपूजयेत् ई निमाई स्वभद्रा च मंगलावनचारिणी ङें ॐ सर्वीपं स्वभगा
ऐं सर्वा चापि ङभगा मनोन्मनी चैं ॐ सर्वाङ्गौ सर्वान्दस्वरूपिणी चतुर्थ्यन्ताः हृदन्तेन नाममन्त्रेण प्रपूजयेत् वल्लकीवादनपरा उल्लासका।
मनोहराः मदमन्थरगामिनः सुवेषाश्चातसूषणाः हव्यञ्जनाथकामसवीजे विन्दुद्वयान्विते उच्चार्यादिं हृदन्ताश्च नेगादीन् प्रपूजयेत्क्र
मात् पञ्चपत्रेषु देव्यग्रे दक्षिणेन ततो यथा अनंगश्च स्मरो मन्मथो हो कामस्त्वमारकः पञ्चपुष्पेषुपाशाङ्कुशादस्य यन्त्रः ततः
पृष्ठभागे मृणालभकाशक्तिसमार्थेमेस्थिताः भूषाङ्गकाः स्मेरवक्त्रकमलाः सास्य प्रपूजयेत् ततो बाह्ये दशदले देव्यग्रादिप्रदक्षि
णा षष्ठान्तस्वरहीनेन च ककारं विन्दुभूषिते एकैकं सर्वपूर्वाद्याद्यैरं हृदन्तेन च नामत्रयं यन्त्रप्रस्त्रामेत्रस्थानासीनानामान्यनुक्रमात् ॥

इति स्वविरतिः प्रोक्ता निर्विशेषेति स्वमतिस्तथा उर्मिनिर्ऋतिर्विरतिः त्वष्टिमापि विनायिकाः श्ररुणाभषाप्मावीणा हस्ताः स्मितानना:
लोकपालांस्ततो बाह्ये तदस्त्राणि ततो बहिः वज्रिलं तेजपेन्मंत्रेण तद्दशांशांशकं हुनेन्मनः चतेन तर्पणं पंचकलासंतोष्य देशिकं यतः।
यामादिभिः सम्यक् प्रयोगानाचरेत्ततः सर्वमेतोदितान्सम्यक् सर्वान्कविधिनात्मवः पंचयः प्रजयेत्स्मानि मन्त्रित्वा नरो न्वहं प्रास्ने
तिमहं नीललक्ष्मीयाद्यं तेन प्रज्ञजनैः षडाम्नायेदियेस्वा पारंपर्यं विचार्य च अथातो संप्रवक्ष्यामि द्वादशार्णा महामनुं पेंक्रोवी
जं समब्धार्य निगक्षित्रेमदहेव स्वाहान्तो यमनुः शेक्तो मनिः सम्मोहनो मन्तः छंदो निहसमाख्यातं निगक्षित्वाच देवता वाम्भवेन
षडंगानि कलादेवीं विचिंतयेत् रक्तांबरा रक्तवर्णा रक्तांगगंधानुलेपने कमले च स्थिता पाशं कपाले विभ्रती करैः मदाकुलित सर्वांगी त्रि
नेत्रा शशिशेखरा शाक्तपीठे यजेद्देवीं शोक्तांगानि प्रयजेत् सर्वांकास्ततो बाह्ये शक्तोर्नमादिकां यजेत् श्ररुणा नीलकमल
कपालाम्बकरांबुजाः शानकलादिका बाह्ये वज्रादीस्ततो बहिः अथ वक्ष्ये महाकालीसमस्ततजमोहिनी आतीनो याग्योशान
वाममार्गप्रचारिणी त्वरितं वाममार्गेण प्रस्यासि सिद्धिः प्रजायते दिवा दासे चाद्वादकरं तु गीयाः उत्तरे स्थितां ओंदैंद्रें क्रंक्रें च पश्चे गृह्णा
णा कवचं वेदन् प्रक्षेस्वाहा शक्तवर्णो मंत्र प्रकाल्पाउदीरितः नमासोन च मम्मादि नीत्रकाचिद्धि चारुणा ययोपेक्ष्यानपानेन मैथुनेन प्र
सीदति हस्ततोयेन संस्पर्शं कुंभे चैवाथ कालिकां आत्माभिभीप्स हृनीभिर्षंकां भस्मा प्रपूजयेत् पंचवक्त्रां महारौद्रीं प्रतिव।
क्त्रां त्रिलोचनां शक्तिं शूलं पखड्गाणं खेटं खड्वां वराभयान् दधानां दशभिर्भजे देवीं विश्राणां भोगभूषितां ध्यात्वैवं सिद्धकं साधयेत्

मे॰
तं॰
२३६

न्मनसिद्धिर्भवेत् ब्राह्मी माहेश्वरी चैव कौमारी वैष्णवी तथा वाराही च तथैन्द्राणी चामुण्डा चण्डिकाष्टमी प्रोक्तमीशानपर्यन्तं कुंभकं दिक्स्थि
ताश्च माः कार्तिकेयात्मको देवी महाकाली भयापहा वर्णिलक्षं जपेन्मंत्रं चतुराकैः स्तिमिभिर्द्दुनेत् तर्पणादि ततः कृत्वा सिद्धो मंत्रः प्रजा
यते नामोच्चारणासे रज्जुरज्जाप्रज्वलितेनले जुहुयाद्वैरिणः कुण्डे देवीं मंत्रजपमथवा समिधः पितृवनं दसाविभीतचितिकाष्ठजाः हंरं वि
द्वेषणिकं चक्रं ज्वालाज्वलेचिते रिपुध्यानान्वितेन स्मृदिनेशात्रोर्भवेन्मृतिः राह्रहू मशमशानास्थिविभीतो गारहोमतः समाहारं हैरिणि
हे तिकालिका मंत्रयोगतः अष्टादशभुजाक्रैश्च संध्यायां मरणं तथा दक्षिणस्यां दिशिस्थितायामादेर्दक्षिणामुखः एतैरेव भवेद्धोमस्तत
त्कर्मसु सिद्धाति अथातः संप्रवक्ष्यामि महागणपतेर्विधिं महाकर्मार्थलाभार्थं पातिव्रत्यप्रभुताः कृताः नानाविधाश्च मन्त्राणनारी
भ्यश्च प्रदर्शिताः पातिव्रत्याद् दुःशीलास्ताः पापराशिमहानभूत् स्त्रीपुंक्रमात्स्वजातृगार्हस्थ्यं भंगं भवेतति कृपायां समासायरहस्याः स्व
स्तिनो भवेत् ताःकर्मा संप्रवक्ष्यामि रहस्यात्तमं मे डिनी ह्रीं महायोगिनी प्रोक्ता भवेदिति च नभोयकरिं हि चेति मंत्रोयं षोडशाक्षरः प्र
णीतापश्चनीदेवी गायत्रं छंद ईश्वरी ते सिंहास्याभूतभयकृत् महाकन्यात्वदेवता क्रमादैकैकवर्णैश्चैकं प्रोक्तीकारस्वरेत् महायोगिनि।
गौरीति फट्समीणेन त्वहन्मान्तं एवं फट् तं भवनभयंकारिपिशीरामन्तं पुनस्तेषु त्रिराहस्याषडंगानि समाचरेत् सिंहासनेकुलस्थां वीलवमान
पयोधरां दंष्ट्राकरालवदनां त्रिनेत्रां सर्वतोज्वलां कुसकेतुकसवीनां विद्युत्पाग्निसमप्रभां त्रिशूलचक्रे चापं च करद्वयापरपंकजां ले
लिहानमहाजिह्वां विघ्नेतां भीषणां ध्यात्वा कृत्यां विधानेन पूजयेन्मंत्रवित्तम भीषणां श्रीमतीं देव्याः प्रागादारभ्य प्रजपेत् प्रतिष्ठां च

तथाविधानतद्धायेन्नचतुर्दले पूर्वस्यां शांकरीं नाम धूम्रवर्णां वराहनीं ह्विमजांसोमवरदां पाशाङ्कुशधरां शिवां दक्षिणे भामि
कां नाम लंमिद्धामयोमुखीं कृष्णवर्णां रक्तकेशां रक्तमाल्यानुलेपनां चतुर्भुजां सिंहनादज्वलत्शूलकपालिनीं खड्गहस्तां शिरो
मालां सर्वाभरणभूषितां पश्चिमे वारुणीं नाम स्वर्णवर्णां हंसमुखीं स्वर्णमालिकां शुभ्रदंष्ट्रामभयदां सदा उत्तरे भीषिकां मं चचतु
र्वक्त्रां भयंकरी पूजयित्वा जपेन्मंत्रं निम्नमष्टोत्तरं शतं लोके शार्चीदिकेवाप्यनियोगोस्याप्यकथ्यते कालेविदित्वा प्रतिमां मारणे वा
प्ययोमुखीं तस्या योमे खलापुकेत्रिकोणे वह्निकोणके चतुर्दंगांके विधायाग्निं परिस्तीर्य शरैस्तरुणैः विभीतकपरिध्याच कल्पयेत्सम
मारणे जुहुयात्त्रिवैतैलाक्तैः काकोलूकोष्यपिच्छकैः वरदायेन शोषयेन्मारयेत्क्षमिधायाच अष्टोत्तरशतेनैव मनयाज्जुहुयाद्बुधः
होमान्ते विधिवत्कृत्वा मामध्यात्स्वमंत्रनियो योमेकं ठद्धोवा तिहृरस्याचोतिकेपिच विषकृत्य मस्तकास्येव मुखानि वेदयेत् संरक्ष्याग्निं
विधानेन नवरात्रं समापयेत् स्तत्तिष्ठति तेनाशं तावदस्यरियोर्मृतिः अर्कक्षीरेण मरिचं पिष्ट्वा सिद्धार्थमेवच जलेसं लोड्य मंत्रेणारिं
ध्यात्वा निरुध्यटक कृत्वा स्वरोतरीयोग्रपादेनाक्रम्य चेंद्रिं वज्रसूलमिति ध्यात्वाष्टाक्षित्सोपरि क्षिपेत् नवरात्रान्तरं शत्रुश्रीयतेनात्र
संशयः हस्तसिद्धे चितावह्नौ तैलसिक्तैर्विभीतकैः जुहुतो सीयते शत्रुसप्तमीसनसोदिते रिपोः प्रतिकृतिं कृत्वा साध्यर्क्षफलके मले
अर्कक्षीरेण मरिचं पिष्ट्वा तेनैव लेपयेत् फट्कारं हृदये कृत्वा शिवं निर्माय कूपके क्षिपेत्कृष्णचतुर्दश्यां जपमानमंत्रं सहस्रशः सद्यो वगार
नेकृत्वा नस्यामेव चलनं मंत्रं जप्त्वा विधानेन भेदयेत्क्षिवमद्या घरामासामृत्रीयते शत्रुसंध्ययोरुभयोरपि वाप्यासमतह्नेनपंचश

मे॰
तं॰
२३७
237

षट्कैर्वेष्टितं कृतं गृहीत्वा विलिखेत्कौसुमीकुङ्कुमस्य धास्मशोणितैः नामयुक्तं रिपोरन्तर्वायुबीजेन योजयेत् निखनेत्तत्स्मशाने हेतुकाकवद्धमते
ध्रुवे वातोद्धतैः स्वकपर्णैः काष्ठैर्दग्धनिपातितैः उच्चाटनं शत्रुवर्गाणां शत्रोरुच्चाटनं भवेत् दूर्वामृद्गुडूचीराजेन सर्पिषा तिलतण्डुलैः अश्वत्थस
मिद्भिः पालाशैः शान्तिकर्माणि हि चक्रकाः लक्ष्मीबिल्वफलैः पद्मैर्नन्द्यावर्तैः श्रियं तथा रक्तपुष्पैरपामार्गैरिंगालैस्त्र समन्वितैः मधुरत्रयसं
सिक्तैरेभिः कुर्याद्वश्यके शान्तिकृत्वा विधानेन क्रमाद्मन्त्रमिदं जपेत् महाव्याधिप्रशमनं निमिषार्धेन शतं जपेदेकाग्रचित्तस्तु लोक
वश्यकरं परं मनसा चिन्तयेन्नाम गजादीनां विहंगमान् तस्य वश्यं भवेत्क्षिप्रं मन्त्रात्तथा भवेत् चौरव्याघ्रमृगादीनां सलिलादिभ।
यापहं समाभिमन्त्रितं तोयं पीत्वा मन्त्रं समाहितः मेधावी च भवेद्धीमान् नाशत्यामाभिषेकतः समाभिमन्त्रितं कृत्वा विषमप्यमृतं भवेत्
पतन्मासे हिमासे वा षण्मासे वत्सरं तथा एवं यः कुरुते मन्त्री स पूर्णपाणि गतिमाप्नुयात् अथ वक्ष्ये महाशान्ति सर्वोपद्रवनाशिनी वामा।
चारसंसर्गो श्रीसमस्तसुरवन्दिता वाममार्गो भवेत्पापं देहे रम्याणि विवर्द्धयेत् अकालमृत्युभयं सदा विजयवर्धनं आयुष्यपावने
तुष्टिलक्ष्मीसौभाग्यवश्यकृत् दुःखदं पीडादं चैव ह्यलक्ष्मीमलनाशनं महाव्याधिप्रशमनमपस्मारविनाशनं योगिनीभूतवेतालाः
प्रेतकूष्माण्डपन्नगाः तत्रस्थानेन तिष्ठन्ति डाकिन्याद्या विशेषतः क्रमाम्नायमभ्यर्च्य येद्देवं यथाविधिपुरस्सरं षोडशारं लिखेत्पद्मं योनिवृत्तं
सबिन्दुकं तन्मध्ये षड्दले लिखेद्यकारादिमस्तेक्रमात् तन्मध्ये रसकोणान्तर्लिखेन्मूलमनुस्मरन् चन्द्रबिम्बं लिखेन्मध्ये तस्योर्ध्वे ध्वेन
मालिखेत् तस्य मध्ये न्यसेत्तं भवस्वरत्नविभूषितं ॐ भ मध्ये न्यसेत् क्रमात् सर्वलक्षणसंयुतो अर्चयेच्च यथाम्नायेपायसेनानिवेदयेत्

लोके शान्ते यजेद्देवीं तदग्रे होममाचरेत् जुहुयादाज्यसंसिक्तापामार्गतिलसर्षिषा दूर्वासु खदिराश्वत्थप्रत्येकं तु शताष्टकं कुण्डे वा स्थ-
ण्डिले वापि होमकर्म्म समाचरेत् तस्य दक्षिणपार्श्वे तु लक्ष्मीं ध्यायेद्यथाविधि ॐ भ्रमथ्येमसे देवी दक्षिणे तु श्रियं स्मरेत् वामपार्श्वे य।
दे देवीं कुले त्वां परमेश्वरी तस्यैव वामपार्श्वे तु पूजयेद्गणनायकं प्रयुतं मूलमन्त्रेण जपेन्मृत्युविनाशने लक्षं तु भूगृहस्था यामध्याने
तस्य हस्तकं गुरुद्रोहे कोटिमितं वलावरोत्तरं शतं ब्रह्महत्ये तु प्रयुतं गुरुतल्पगमे तथा महास्याद थर्म्मिनानापंच लक्षमितं जपेत्
महाव्याधिप्रशमने तावज्जप्याभिषेककः एवं यः कुरुते मर्त्यः सप्तपुणागतिमाप्नुयात् वामे वा कौलिके मार्गे कापाले गतं सिद्ध्यति ते
ना दोषाय येन मन्त्रमिदं परिमलाख्यं पापनाशकरो यस्मात्कृतु भीतिनिवारकः गुरुदोषा शिष्यदोषा यर्म्मिणा गेऽवाप्नुये ते सर्वे ना
शमायान्ति मन्त्रे वादिवास्तथा दक्षिणाचारनिष्ठो पिडः खनाशाय सेवयेत् शाक्तसंप्फेणीकामद्राः सोऽसंत वदके गुडराः सो
वीरकौलिकं मयं स्वस्त्रीशक्तिः प्रकीर्तिता हंतकशाके मत्स्यार्थे वामादयिकसिद्धिदं अथातः संप्रवक्ष्यामि विघ्नं त्रैलोक्यमोहने
प्रयं विते प्रदेचेपि शक्तिभिर्वज्जयातया दिवोदासस्य तपसा शाके मार्गगातिविशान् तदासे मोहनो नाम केदारस्य तु पश्चिमे ग
णेशो भूत्तदा तेन संसर्गमोहितं पुरं तस्य मन्त्रं प्रवक्ष्यामि सर्वार्थाम्नायतसिद्धिदं वक्रतुण्डैकदंष्ट्राय क्लीं ह्रीं श्रीं गं वदेत्ततः गण
पतिं वरवरदं सर्वजनं मे वशमानय स्वाहा त्रयस्त्रिंशल्लिपिर्मन्त्रः मनिस्तु गणको प्रोक्तो गायत्री छन्द ईरितं त्रैलो
क्यमोहनो विघ्नो देवता परिकीर्तितः रुद्रैर्भुपंचवेदैश्च नेत्रवर्णैर्मिनाक्रमात् षडङ्गविधिरुद्दिष्टो ध्यानपूजादिकं भवेत् महा

मे॰ तं॰ २३८

गणेशवत्सर्वप्रयोगादिकमाचरेत् ॥९५॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते वर्ह्याम्नायगणपतिमन्त्रप्रकाशस्त्रयोद
शः १८ ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामि पूर्वाम्नायगणेश्वरान् हृल्लेखो गिरिसुतं चैव गणपतिवरदे हयं दकारं सर्वलोकं मे वशमानय ठद्वयं षड्वि
श — त्यर्णो मन्त्रः प्रोक्तो यं प्रत्ययोत्र दः मुनिर्गणकश्छन्दो नाद्यं ते देवता विघ्नविघ्नेशो दशाक्षर फलप्रदाः देववेदेषु पंचार्णैः श
रलोचनसंख्यकैः विभक्ते मूलमन्त्रार्णैः षडङ्गानि समाचरेत् मायायानि वियेयानि यानि शक्तानि मे त्रिणाः सिंहासनं त्रिनयनं वामोर्ध्व
पाशधारिणं दक्षोर्ध्वं चांकुशं दक्षे तलमध्ये कपालकं प्रसादयोनिं वामतलहस्तेन कलयन्तं चेद्रमौलिं हस्तिमुखं दक्षिणेन
करेण च प्रसादलिंगितं सर्वांगस्पृशेत्स्वामपाणिना लिंगाग्रे तु गणेशस्य ऊर्ध्वयोः करयोर्द्वयोः दयनीसापद्मपुत्पमेवं गणपतिं
भजे यजेत्पीठपूर्वोक्ते नवशक्तिसमन्विते मूलमन्त्रेण क्रमाद्यां मूर्तिमावाह्य पूजयेत् मिथुनानि यजेदादौ वामादादीन्दिगंवरान्
अंगानि पूजयेत् आग्नेयात्स्वैव ततः स्वधीः अर्चयेल्लोकपालांश्च तदस्त्राणि ततो बहिः एवमावरणं संपूज्य विधिवद्विघ्नेश्वरं यजेत् अथ मे
न्त्रान्तरं वक्ष्ये विधिविघ्नेश्वरस्य तु वसहृदयं दकारं च तदा लोकपदं वदेत् एकोनविंशत्यर्णोयं मन्त्रः स्तोत्रेणास्य सिद्धिदः षड्भिः पदैः षडं
गानि शेषं पूर्ववदाचरेत् अथ मन्त्रान्तरं वक्ष्ये यतीनां सफलप्रदं गं ग्लौं ह्रीं क्लीं श्रीं रमानार सर्वं के षट्कराद्वरे एवं द्वात्रिंशदर्णोयं छंदोन
ष्टुप्प्रकीर्तितं एकोनविंशत्यर्णोस्य निर्दिष्टं दक्षाहृतं मासः षड्विंशदर्णोन्य एकैकबीजपूर्वकः अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि पूर्वमूर्ध्वं करे धृत
वीजपूरं गदां चापं चक्रं पद्ममालां च दक्षिणे वामे पद्मं पाशबाणं नवरत्नपूर्णकुंभकं पद्महस्तकरोपृष्ठे मे कस्यास्तु नाप्रभो आलिंगयेत मरु

णं स्रवन्मदैककपोलकं त्रिनेत्रं पीतवसनं नेत्रफणिनार्पितखड्गं किरीटिनं कुंडलिनं ध्यायेद्देवं गजाननं अथातः संप्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा
समुपासितं कार्श्यं ब्रह्मेशसौम्यस्य विरिंचिविगणनायकं जीविरिंचिपदं शेषाकाऊं नमो गणपतितनतः प्राग्वदेहरवेर्मादिग्विदिशस्य
न्यासो मन्त्रः वेदपंचेषु पंचेषु हस्तैः कृत्वा षडंगकं ध्यानपूजादिकं प्राग्वद्विशेषादस्य साधकः साङ्गोपाङ्गान् सकृज्जुहुयाद्वेदाय ठं तेजा।
स्तिकः स्वयमेव प्रजायेत कर्ता हर्ता यथाविधि वेदेलक्षमिताशोक्ता सर्वेषां तत्पुरस्क्रिया मधुरत्रयसंयुक्तैः पुष्पैर्लक्षं हुनेत् एवं सा
धितमंत्रस्तु प्रयोगान् कर्तुमर्हति विकचोत्पलहोमेन वशयेत्सकलं जगत् तिलतण्डुलहोमेन श्रियमाप्नोति निर्दिनो मोदकानां जस
क्तानुक्ता विजयमाप्नुयात् मधुरत्रयहोमेन राजानं वशमानयेत अभीष्टसाधनो होमो भक्ष्यभोज्यादिभिः कृतः ॥ अथ शक्तिगणेश
स्य प्रवक्ष्ये मंत्र उच्यते क्लीं ग्लीं ह्रीं मिति रूढो दोस्य विराड्छंदो व उच्यते मुनि एवं शक्तिगणेशोस्य मंत्रस्य कीर्तितः षड्दीर्घभाजा वीजेन षड
ङ्गानि प्रकल्पयेत् गजेंद्रवदने साक्षाच्चलत्कर्णसुचामरे हेमवर्णं त्रिनेत्रं च पाशांकुशधरं विभुं स्वदन्तं दक्षिणे हस्ते वीजपूरं च वामके
पुष्करे मोदकं चैव धारयंतमनुस्मरेत् पुष्पैर्लक्षं पूजयेत्पीठे तीव्रादीनवशक्तिके अष्टपत्रोब्जे देवं चतुरस्रत्रयावृतं प्रथमो गावृतिः
प्रोक्ता द्वितीया मातृभिर्मिता तृतीया लोकपालैः स्यादुपजापे श्रवणं भिका लक्षमेकं जपेन्मंत्रं हविष्याशी जितेंद्रियः तद्दशांशेन जुहु
याद्धृष्टपृथुकैस्तिलैः एवं सिद्धमनुर्मंत्री काम्यकर्माणि साधयेत् शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां तु जपेद्यो विनायकं अष्टपैरुडसंमिश्रैः पक्वान्नै
श्चन्दनस्तथा मरीचजीरकैश्चैव सैन्धवेन विमिश्रितैः देवस्य संनिधौ मंत्री जुहुयात्त्रिसहस्रकं गणपप्रमथीभवाणी समाहाद्भवति ध्रुवम्

मे॰
ते
२३९

239

वशार्थी मधुहोमेन राजानं वशमानयेत् कन्यार्थी जुहुयाल्लाजैस्तन्नाम सर्वमेव ततः एकां कन्यां मधौ तत्र भोजयेल्लभते वधूं वेदस्यै
ग्रहेषा मे पलं च कपिलाहृते कर्षमात्रं वचाचूर्णं मिश्रीकृत्याभिमंत्रयेत् पिवेत्तं नियतो भूत्वा देवताध्यानतत्परः यावज्जीवं भवेत्तावन्न
श्रीयाक्षिमपीहसः समासाज्जायते शीघ्रमपरो वाक्पतिर्यथा वंध्या नस्नानदिवसे पूजयित्वा विनायकं निष्कार्धपादमानेन हरिद्रासै
न्धवं वचा गोमूत्रेऊड्वे पिष्टं सहस्रमभिमंत्रितं वंध्याकन्या भक्तभोजे भोजयित्वा च तत्क्रमात् गुरवे दक्षिणां दत्वा पिवेत्सा रीतदोषयं
ततः सा लभते पुत्रं सर्वलक्षणसंयुतं ॥ अथास्य भेदं वक्ष्यामि तारायप्रश्नवर्णकं ऋषिः शुक्रो निगदितः छंदो गायत्रमुच्यते देवता
शक्तिगणपः सर्वसिद्धिकरः परं एवं वस्त्रषडंगानि ध्यानमस्य निरूप्यते हेमाभं हेमवस्त्रं च त्रिनेत्रं तत्र गण्डिलभुजैः पाशांकुशसूत्रदशना
न्धारयेत्तं तथोऊशं शुक्रैरादयन्तं च मोदकं हेमभूषणं मध्याह्नादिनसे काशवारुणश्यामासमन्वितं ततः पूर्वादिते पीठे देवमावा
ह्य पूजयेत् प्रथमावृतिरंगैः स्यात् दलषट्के ततः परं पत्रे चाष्टदलेवक्रतुंडादीश्च दलाग्रतः मातृकाः पूजयेद्वाह्ये भूपुरे लोकपालका
न् आयुधानि च तत्वाह्ये एवं वक्ष्ये समापयेत् लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं तद्दशांशेन समाहितः जुहुयाद्घृतसंयुक्तैस्तिलैर्मंत्रविदुत्तमः तर्प
णादि ततः कुर्याद्देवं सिद्धी भवेन्मनुः काम्यकर्म ततः कुर्याद्देशिको यतमानसः आज्याक्तैर्जुहुयात्त्रिमधुरक्तैर्वा न्वत्सराद्भवेत् पायसी।
जपेन महतीं श्रियमाप्नोति मानवः रंभाव स्पोलभेत्कन्यां मंत्रेणानेन भजते नरः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भेदमस्यार्कवर्णकं ह्रीं गं ह्रीं च मह
पोल्काद्यं तं गणपतिं पुनः स्वाहांतोऽस्य भवेद्वेदो गायत्री सूर्वकानिवृत् ऋषिर्गणकश्चाख्यातो देवः शक्तिविनायकः एकेनैकेन वेकेन

सप्तभिर्दिनैर्येनच समस्तेनच मंत्रार्णैरंगजन्मभिर्विहोदिता मन्त्रार्णवर्णा चैतद्यंत्रं मालनेत्रं च दक्षिणे अर्थापरो यमस्त्रणीदयानो
वामनऊर्ध्वके दलं कुंभस्तलस्थेन प्रियायोनिश्चस्तन्त्रयन् नागवक्त्रं मणिमयेमकुटे धारयन्नभुः एवं संचिंत्य विधिवत्साधकः सर्वसि
द्धये यजेत्पूर्वोदिते पीठे विधिवद्विघ्नेशवर्मना लक्षमेकं जपेन्मंत्रमयुतं च जुहुयात्ततः अष्टापैहूतं सेवकैश्च विधिवत्सुजितेनले तर्पणं मा
र्जनं कुर्याद्ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्विधिवच्चरेत् इक्षुदंडैः कृतो होमो राज्यलक्ष्मीप्रयच्छति कदलीनारिकेले
श्च होमो लोकवशंकरः ससितैः पृथुकैर्होमो राजानं वशमानयेत् सक्तुभिश्च कृतो होमो ब्राह्मणानां वशंकरः सर्पिषाज्जुहुयात्समग्र
धनधान्यादिसंपदे पूर्वोक्ताश्चापि कर्तव्याः प्रयोगाः साधकैरिह ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रं शक्तिगणेशितुः ॐ ह्रीं गं ह्रीं च वशमानय
स्वाहा भवाणिकः पूर्वोदितास्तु मायायां मंत्रार्णैरंगकल्पनं एकस्मिन्दिविषुगैर्मंत्रार्णैः सकलेन च वंधूकाभं त्रिनेत्रं च नागास्य
प्राशिशेखरं भोगिलोलेन शुण्डाग्रेण वरं दधन्हस्तपंकजैः दधानं शुण्डया सव्यं भगं वालिंगितं तथा अपामलांगपालिंगपद्महस्तया
भावयेद्धृदि पूर्वोक्तपीठे पूर्वोक्तपूजा कार्या मनीषिणा लक्षचतुष्कं जपेन्मंत्रमष्टापैस्तद्दशांशतः घृतसक्तैस्तिलैर्जुहुयात्तर्पणादि तत
श्चरेत् ततो निजगुरुं ध्यात्वा यथाविभवं तोषयेत् ततः काम्यप्रयोगांस्तु तत्कल्पोक्तान्प्रसाधयेत् स्वादुत्रयाक्तैस्तु नाष्टापैर्होमो राज्य
वशंकरः नारिकेलफलैर्होमो राजस्त्रीहृदिदं परं त्रिस्वादुसंयुतैर्लोणैर्होमः कान्तावशंकरः शक्तिं विना गणेशो न शक्तिश्चापि न तेन
विना तस्माद्द्वयेस्साधनीयः सर्वथा शक्तिसंगमः ॥ तस्मादादौ प्रवक्ष्यामि शक्तिं श्रीभुवनेश्वरीं ह्रीं मिति प्रकारं वीजं तस्या मंत्रः प्रकीर्तितः

गा॰
त॰
२५०

ऋषिः शक्तिर्वसिष्ठस्य सुतः छन्दोस्य कथ्यते गायत्री देवता चोक्ता सविता बीजकलापरा हकारस्तु भवेद्बीजमीकारः शक्तिरुच्यते रेफस्तु की

लकं प्रोक्तं नियोगो षिलसिद्धये षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडंगानि समाचरेत् संहारमातृकां सृष्टिमातृकां विन्यसेत्ततः देव्येकतापादनाय

मंत्रन्यासोथ वर्ण्यते मस्तके ह्सौं हलेखो ये म्बविहै गगनामत ह्रैं रक्ता हृदये स्याप्याग्रे ह्सौं चकालिका ह्रूं पादयोर्महेशे कुम्भा पंचवक्त्रेषु

विन्यसेत् ऊर्ध्वादारभ्य पूर्वाशाग्रमेकं सेपृष्ठं च क्रमात् कंठे न्यसेच्च गायत्रीं सावित्रीं वामगे ऊचे सरस्वतीं दक्षकचे ब्राह्मणीं वामगे स्कंधे

हृदि विसे महेशे च दक्षिणांसे प्रविन्यसेत् ब्रह्माणीं विन्यसेद्भाले गायत्र्या सहितं स्वधीः विसंकपोलदेशे तु सावित्र्या संयुतं न्यसेत् महेश

वामांगे चैव वागीश्वर्या युतं न्यसेत् वामेथ नयने श्रीकंठं श्रिया श्रोत्राग्रके न्यसेत् स्मरं रम्या युतं वक्त्रे वाणीं पुष्टया युतं न्यसेत् दक्षश्रोत्राग्र

के मंत्री नियोशक्तियुतं न्यसेत् ध्रुवः कपोलान्तरयोर्मूलवक्त्रे न्यसेत्ततः गलमूले ऊर्ध्वयुगे वामांसे हृदि दक्षिणे अंसपार्श्वयुगे चैव ना

न्यसेन्मंत्री समाहितः पृष्ठमात्र न्यसेद्भाले अंसे पार्श्वे तथोदरे पार्श्वे चांसे च मंत्रज्ञस्तथा पदगले हृदि व्यापयेन्मूलमंत्रेणानन्द देवीं ततः

स्मरेत् उद्यदादित्यरुचिरां शीतांशुकृतशेखरां पद्मासनां त्रिनेत्रां च पाशांकुशवराभये दधतीं च चतुर्बाहुं मंदस्मितलसन्मुखीं ऊचा

भारविनम्रां गलतां देवीं हृदि स्मरेत् आदौ कृत्वा तु षट्कोणं तद्बाह्ये अष्टपत्रांबुजे तद्बाह्ये षोडशदलं चतुरस्रं त्रयं बहिः चतुर्द्वारसमोपेते

मंडले शोभनतमे तत्र पीठं यजेत् सर्वनवशक्तिसमन्विते जयाच विजया चैव अजिता चापराजिता नित्या विलासिनी दोग्ध्री ह्यघोरा मं

गला ततः एतास्तु शक्तयः पूज्याः केशरेषु च मध्यके दद्यान्मूलेनासनं तन्मूर्तिं तेनैव कल्पयेत् देवीमावाहयेत्तस्यामंगावरणसंयुता

पाशांकुशकराभीतिवरान्भ्रूतनिभास्वराः हृल्लेखायाः समभ्यर्च्या विविधाभरणोज्ज्वलाः मध्यत्र्यास्योदकप्रसकस्यान्ते प्रक्रमतेस
प्त श्रीशास्त्रवायव्यकोणेषु श्रेहृदादिकान् यजेद्दस्तंनयाशास्त्रकोणेश्रिमिश्रनानिच गायत्रीमरुणाभासामरुणाकल्पभूषितां चत
र्भुजां कैरैर्ङ्कुंडिकामक्षमालिकां अभीतिं बिभ्रतीं नद्दक्षिणाग्रे तो यजेत् सावित्रीं सितकमलेरविंशात्वगदांबुजैः विभ्राणां पीतव
सनां केयूरांगदभूषितां किरीटहाररसनानूपुरैरूपशोभितां १० नादरूपमयं बिंदुरक्तकोणाग्रके यजेत् शुभ्रां त्रिनेत्रां समभ्यंतशुभ्र
वस्त्रविराजितां टंकाक्षसूत्राभयदवरमुक्तकचतुर्भुजां सरस्वतीं यजेद्वायोः कोणे वैश्यं चमध्यदृशं लक्ष्मीं प्रियंगसंस्यां वदत्तणलिंगेवा
ङ्गना पत्तिकामेनकमलेयनदंचपुष्पदं पीतरत्नचंदरक्तकरंजे बिभ्रतीं यजेत् आग्नेयेरमणं कस्यारतिं सेव्येनपाणिना आलिंग्य
रमणं पद्मनखनदयन्तिं स्मरेत् वेश्मकाभ्र्वा रागरागोत्तरणीचापकरं जले पेशानां पूजयेत्समगविच्चराजे प्रियावितेस्त्रीणां पाशयंस्को
तावरंगसुस्ल्लकरांगुली माध्वी पूर्णकपालेस्वविचराजं द्विभुजं पुस्करेविगलदत्तस्फ स्त्रघकपालिनौ सिंहस्सदृशाकाभामद्दाम
मदविभ्रमा पुनरक्तोमत्तामत्तपाणिनानत्र्वजस्पृशा आग्नेयकोनामरुणां शुहिमद्देहिगस्वरा कर्णिकायानिर्धिपूज्यघट्को
णस्याश्यपार्श्वयोः आद्यानंतंगाकुसमावनंगाकुसमातुरा अनंगमदनामानसंता भुवनपालिनी षष्ठीगगनवेगासाच्चकिशेषा
चसप्तमी अनंगगगनरेखेतिपत्रेष्वरितः स्थिताः बाणांकुशाबराभीतिकरारक्ता सुभूषिताः ततः षोडशपत्रेषु कराली विकरालिमाः
सरस्वतीश्रीडगौषालक्ष्मीश्रमीस्फतिर्धृतिः श्रद्धामेधामतिकां तिरार्याः षोडशशक्तयः खड्गखेटकधारिण्यः श्यामाः पूज्याः प्रद

ने॰
ने
२४१

क्षिणेः वायव्यायां तु हे देवि पूज्याः पञ्चसंख्य षडिक क्रमात् पद्मावहि समभ्यर्च्याः शक्तयः परिचारिकाः अनेन रूपानुगा दिमदना मदनाद्र
गाः तथा भुवनवेगाख्या दक्षिणे भुवनपालिका षष्ठी च सर्वविद्याशिरा नदग्रे नैशवेदना अनेन गमे रक्ता चेति तद्बाह्ये तद्दिगीश्वरान् रक्तावक्ते।
ज्वालाकल्पा रक्ता नायतलोचनाः रक्तोत्पलकरा वामे दक्षिणे कृतमस्तिदं चषकं नालहेतं च तो हूले छत्रवामरे दर्पणं वास्त्रकेयूरंवि
भाणा दक्षिणे करे वज्राद्यीप्यपि तद्बाह्ये पूजयेद्वात्तमोनमा कार्यादिव्यावहने विनेवन भिरपि चोत्तमा हलेषां धेत्तद्दग्ध्वे लोकपाले स्तरा
युधैः मध्यास्थावरणे पूजांगलोके शानदस्तैकैः द्वाभ्यां कनिष्ठगलोकपालाभ्यां साधयामकै अनने गतिका पूजा क्रिमे नैकेन कीर्तिताः
पूजालोपेन जर्जीवीत भवेन्न षपाकदाचन संध्यालोपे यथा पापं पूजालोपे तथा भवेत् समाहपूजालोपेन शायः पतति दारुणाः अके नद
क्षिणीवामीरवैः पूजां न लोपयेत् समस्तकामानवाप्नोति पूजाप्रभ्यजाहितः द्वात्रिंशल्लक्षमानेन जपेन्मंत्रं समाहितः तद्दशांशे
दष्ट इव्यैर्हिस्साउसेश्चेतः तर्पणादि ततः कुर्यान्मंत्रीशाह्वोक्तवर्त्मना ॥ अथा तान्यत्र कारेणापुरश्चरणमुच्यते एकलिंगे शिवागा
रे दक्षिणामूर्तिमाश्रितः वद्धपद्मासनो भस्मेशीर्षी च जशविहरः कृष्णाष्टमीं समारभ्य यावत्कृष्णचतुर्दशी नित्यं मिष्टाशी वेशाक्ति
जपेन्मंत्रं सहस्रकं दशदैनोद्भूतानामकाच्याचातसमिधोह्नेनेत् ततः सायं सहस्रेण ध्यायेत्सर्वैर्व्यायी मुखी ततः सिद्धो भवेन्मंत्री नात्र का
र्या विचारणा अथ स्योत्तेवर लतत्स्पर्शाय समिधस्तथा तिलसर्षपदूर्वाज्यदध्याद्यपदेष्टैमिता निच प्रतिद्यदेत द्वोतत्समपुत्रानो च तष्ट
ये एवं सिद्धमन्त्रो मंत्री सर्वान्कामान्प्रसाधयेत् नित्यसौभाग्यदं पंचविंशज्जमाभिषिचनं मेधावी च भवेद्वाग्मी नावज्ञा मोक्षणान् ततः जिह्वा

ग्रेष्मस्य संजनं वा कस्य सिद्धिकविनाकरं तज्जमेमंजनेनवश्यं कर्पूरागुरुमिश्रिते मासस्य भस्मारुणालेपैर्वश्याय तिलकक्रिया जानुमात्रे
जले स्थित्वा निश्चलोन्मालिनेत्रगाः जपेन्मंत्रसहस्रं तद्दशांशाविष्टा माकर्षयेत्स्त्रियं लाजैः कन्यामवाप्नोति तिलैरारोग्यमश्नुते पुष्टिमाद
घिहोमेन नैवेद्यैर्लक्ष्मीस्तथा भवेत् क्षीरसक्तताक्लाजाज्यचयाचसमन्वितात् त्रिसहस्रेणाभिमंत्र्यमासमेकं प्रभयेत् बृहस्पतीसमो मे
धी सर्वविद्याधिपो भवेत् अश्वत्थसमिधस्त्वाडश्रुक्ता नद्रमाद्विज्ञानसौ वशयेयमग्रहोमेन राजेन्द्रमन्त्रिणालया ऊर्ध्वदेशजपत्नीश्चत्र
स्मदेत्रप्रकृतके तेऽस्तानापि एकतोऽत्रतिमासाडंमंत्रुतो कृतप्राणप्रतिष्ठां तां संजप्तो मन्नामतो भक्तयेन्नामकैवारे तत्तत्कुर्यान्दशांत
रे राजानं प्रमदां वापि यंयं वांछंमनत्तमं फलकेभूर्तिनाशं किंसास्याध्याविलिखेत्सुधीः गर्भिणीं दर्शयेदाशु सा सुखप्रसवा भवे
त् अभिषेकविधानेन त्वरत्नेवाञ्छितार्थदं मंडपे मंडले कुर्याद्देवीपीठं विचित्रं शुभे यथावसीदमम्पर्च्य कलशान्विन्यसेत्सुधीः क
र्णिकायां दलाग्रेषु स्वर्णरौप्यसुताम्रजान् मात्तकाल्लवविन्यसेत्स्यैकैवापिमंत्रवित् महतानागयचोषेणमन्त्रनास्थापयेत्सुधीः पू
र्वोक्तैरुपचारैस्तत्त्विजेष्टा सेवमंत्रवित् चंदेखेपवसं पूज्यमानरोदिकक्रमानुयैः यदिस्य पंचकलशामध्यादिष्ठयजेत्क्रमात् हले
खाया पंचस शीरभिषिंचेतउत्तरं प्रथमे हृत्तकेभेनकषायेण ततः परं तैलेन च कषायेण मध्यनाच ततः परं द्विजहस्तनवकाश्य
रभिषिंचेत्ततः सुधीः हारस्केभजलेपश्चारं तरालेसमाचरेत् वकाहत्स्वपदत्तालाच मनाम्यपि मंत्रवित् पंचैककलशास्नानानेतरं
पुनरेव हि कारयेमेननीरेणात्ववशाक्रोनरो भवेत् ब्राह्मणभोजयेन्नानाविधैर्भक्तैस्संतोषयेत् प्राप्नोति महतीं लक्ष्मीं सर्वदा विज

मे॰
ते॰
२४२

यीभवेत् पलाशाश्वत्थविल्वानां फलं गात्रं पलार्द्धकं अग्निमथ्यलत्तसेव्यनाम्नो कर्म्मविदुत्ततः प्रसारिणीकाश्मरिकारोहिणीनां तदर्द्धकं
उडुंबरीपाटलीतूरंकभागाः प्रकीर्त्तिताः यत्तनुक्वाथोदकेनैवपूरयेत्कलशं ततः प्रसन्नात्मा प्रतिवर्षं च सेवादीर्घीप्ररुतनमः इंदिरो वा
नामयेप्सुरहितस्तेजसा रविः कमलाकिंकरीतस्तं तद्दृष्ट्वा विविधामयाः नश्यंति वर्द्धते तत्र यत्नयात्याकुलस्थले भवेद्देवानमस्तस्मै
ऊर्वंति फणिनश्चांतं नंदंत्येति च तन्त्रगाः संपन्नाः पुत्रसंयुताः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि श्रीमहनैरं मंत्रमुत्तमं ऐं क्लीं सौं मिति सर्व्वेप्साम्
मायाश्चाम्नकीर्त्तिताः आद्याद्येन च मध्येन दीर्घषट्काविते न च अंगुल्यादिषडंगानि शेषमासांस्त्र ध्यायेत् वंधूककांतिं त्रिनयनं वेदाढ्य
कृतशेखरां रत्नपात्रं वामहस्ते दक्षे पद्मं स्तनोन्नतां जपेद्द्वादशलक्षं तु जुहुयात्तद्दशांशतः त्रिस्वादुयुक्तैर्हविषा तर्प्पणादि ततश्चरेत् त
तः प्रयोगान्कुर्वीत मंत्री स्विष्टफलाप्तये ब्रह्मवृक्षप्रसूनैश्च होमो लक्ष्मीप्रमोदनः वत्सराजप्रसूनाढ्यैः सर्पिः पानान्नकविनभाक् गोरस
पिपल्लोणाहोमान्वशयेत्स्त्रियं नरेन्द्रपतिवाप्यावशयेन्नात्र संशयः आरग्वधोत्थैः कुसुमैः ससितैः सेदकंभसा उत्पलपुष्पैः
रक्तोत्पलैराजलक्ष्मीं च विंदति तिलैः तंडुलसंमिश्रैर्होमात्सर्वेप्सितं फलं सर्व्वेप्सितान्प्रयोगांश्च कुर्यादेषापि साधकः एवमाराधितो मंत्रो
भुक्तिमुक्तिप्रदायकः ॥ अथान्यं महनैरं वक्ष्ये तत्तेवाग्विभवप्रदं ऐं क्लीं ऐं मिति सर्व्वाद्यापाद्येयाः सर्व्वेप्सितास्तथा आद्यं तत्पुटितैनैवदीर्घ
युग्मत्रयमेनव जातिभाञ्जि षडंगानि विदध्यान्मंत्रवित्तमः एकादशोदितं न्यासान् कुर्यान्मंत्री समाहितः मेघद्युतिं त्रिनयनां पीनव
क्षोजनभ्रामितां पद्मं च रत्नपात्रं च अभयं वरं तथा हस्तैर्दधानां रक्ताक्षसंस्थां च शशिशेखरां मुक्ताहारसमायुक्तां भावयेद्भुवनेश्वरीं

प्रकारान्तरोदितेपीठे प्रजयेद्भुवनेश्वरीं सर्वाकारं विवस्वद्वा हृल्लेखायाश्च मंत्रिणा संप्रजयेत्कोणषट्केषु र्वं वन्हिपुनानि च किंजल्के
षुषडंगानि प्रजयेच्च दलेषु तु । ब्राह्म्याद्यानि जनान्ध्याकाः स्थिताः स्मेराननाः समाः प्रसितांगोरुरुश्चण्डः क्रोधोन्मत्तः कपालस्य भीष
णश्चैव संहारः प्रोक्तास्तत्पत्रयस्तिमो मूलेकपालेप्रेतेनचवज्रदण्डडुभिमेव च विधाणाशाशिभिर्हस्तैस्तथा भीमविग्रहाः स्मर्तव्यावक्र
देशाश्च पूजाकाले च मंत्रिणा दीर्घायामान्तरः पूज्याः कुस्वाघोभैरवस्तथा तहोश्वरपत्रेभुकराल्यापाप्रभृतोदिताः पूज्यास्वनेगाहृया
यालोकेशाहेतिभिस्सह मंत्रं जपेत्तन्नवलक्षं तु ब्रह्मवृक्षप्रसूनकैः त्रिमध्वक्तैराजवृक्षपुष्पैर्वा तदशांशतः जुहुयात्तर्पणादीनि कुर्यान्म
त्रस्य सिद्धये एवं मंत्रविधानेन पूजयेद्भुवनेश्वरीं महाविफलयोषास्य राजानं च वशयेत्सुधीः प्रकारान्तरोदितान्सर्वान्प्रयोगानाचरेत्त
था ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि ग्रं ग्रीं यदादिसिद्धकृत् ग्रौं फ्रीं क्रोमिति वक्त्रेणासां मायाद्यैकारान्तरोदितं कल्पयन्मायांगानि तथा नेमंत्र तिरस्य
ते श्रेऊशंचरणाभीतिवराभ्यदयंतीकरैः कमलस्थां प्रोद्यदर्ककांतिं हृदि विभावयेत् पूर्वोदिते यजेत्पीठे हृल्लेखायां यथा पुरा किंज
ल्केषु षडंगानि ब्राह्म्यादयाः दलमध्यतः ततः शक्रादयो वाह्ये हेतयोर्व्याश्च तद्बहिः एवं यः पूजयेद्भक्त्या स भवेद्धनदोपमः अन्तरका
स्सर्वलोकाः भवेयुस्तस्य मंत्रिणः मंत्रं जपेत्तन्नवलक्षं जुहुयात्तत्सहस्रकं त्रिस्वादुयुक्तैः पद्मैः सम्मिलितैः प्रोक्तसंख्यया पुष्टैः तिलैः प
योयुक्तैस्तर्पणादि तदनन्तरं अथान्योऽक्षरस्तस्य वदाम्यपरमप्रवत् होमं कृत्वा समाख्याताः प्रत्येकं षट्सहस्रकं होमाय स्वादायमेन
च विंशतितवकाः महसा पूर्णसहस्रं शतेनाभिस्थितमंदिरे रंजेत्यामिति प्रदीपं च प्रदीपशतं संकुले त्रिलोकान्ते सर्वजनैरेतन्मंत्रप्रसा

मे॰र॰
तं॰त्र॰
२४३

दतः लवणैर्मिश्रितैर्होमैर्वजमा स्वहनस्तैः जुहुयाच्चैव राजानं राजपत्नीं वशं नयेत् अन्नहोमेन मंत्रज्ञस्समृद्धान्नगृही भवेत् विक
चोत्पलहोमेन लक्ष्मीरेनं समं भजेत् चतुरंगुलखण्डैश्च होमस्स्यात्कवितापदः तिलहोमेनापमानो नाशो मंत्रिणापवाह्नि आज्यकामो
हुते नैव जुहुयान्मंत्रवित्तमः पूर्वोदितासु योगेषु कुर्य्यादन्यापि मंत्रवित् अस्मिन्सिद्धे मनौ मंत्री भुक्तिमुक्तिमवाप्नुयात् ॥ अथातः संप्र
वक्ष्यामि वक्रतुण्डं महामनुं जेतुं केशवपश्चाद्विकाशिकायां समास्थितः वक्रतुण्डाय हुं चेति प्रोक्तो मंत्रः षडक्षरः ऋषिरस्य तु कवचं देवीभिर्जगन्म
ये सर्वसिद्धिदं भार्गवो मुनिराख्यातः छन्दोनुष्टुबुदाहृतं देवता वक्रतुण्डोस्य स्वाहारनमस्कृतः विद्यायमूलमंत्रेणा करशुद्धिं जिते
द्रियः षड्भिर्मंत्रगतैर्वर्णैः षडंगानि प्रकल्पयेत् प्रथमं हृदये नाभ्यामाधारके तथा षडक्षराणां न्यासेन सर्वेण व्यापकं तथा २०
उद्यद्दिनेश्वररुचिं पाशांकुशवराभयान् हस्तैर्दधानं सेराणमरुणं चिंतयेद्धृदि पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठे वक्रतुण्डं गणेश्वरं अष्टपत्राम्बु
जं हृद्वं चतुर्द्वारशोभितं च चतुरस्रत्रयेणाथ वेष्टितं चक्रमालिखेत् मध्ये देवं समभ्यर्च्य षट्कोणेषु षडंगकैः आद्यावरणानि संपूज्य यथा।
स्थाने विशालधीः पूर्वादिदलमूलेषु शक्तिरष्टौ क्रमाद्यजेत् विद्याख्या विद्याधात्री च भोगदा विघ्नघातिनी निधिप्रदा च पापघ्नी तथा
पुण्या शशिप्रभा दलेषु च यजेन्नष्टदूर्णि मायान्यथोदिताः द्वितीये ष्टदले तद्वक्रतुण्डादिकाम्यजेत् चतुरस्रे लोकपालांस्तदस्त्राणि त
पूजयेत् प्राग्वद्वीथीद्वये सम्यग्वक्रतुण्डार्चने विधि वर्णलक्षं जपेन्मंत्री जुहुयात्तद्दशांशतः अष्टद्रव्यैः पूर्वप्रोक्तैर्मधुराक्तैर्यथावि
धि एवंसिद्धे मनौ मंत्री काम्यकर्माणि साधयेत् तर्प्पयेत्सर्व्वमार्गेण वक्रतुण्डगणेश्वरं चतुरंसहस्रमात्रं कुर्य्यात्तदप्यतः ॥

आदधीत मथित्वाग्निमनूचानगृहाद्धरेत् प्राणायामत्रयं कृत्वा मंत्री कर्म समाचरेत् ततः पूर्वोक्तवत्कृत्वा मंत्रन्यासं षडंगकं गंधपु
ष्पादिकैरग्निं संपूज्य स्थापयेत्ततः कृशानुमध्ये तत्राथ नागयज्ञोपवीतिनं लंबोदरं भास्करं तमेकदंतं त्रिलोचनं पद्मासनसमारूढं
चतुर्बाहुं त्रिलोचनं किरीटहारकेयूरांगदालंकारभूषितं एवं संचिंत्य मनसा सम्यगावाहयेद्गणेश्वरं गंधादिभिः समभ्यर्च्य जलेनाग्निं प्र
सिंच्य च षडंगानि हुत्वा तेन जुहुयाच्च चतुर्दशाहुतीः अष्टाविंशति सहस्रं च ततः सिद्धो भवेन्मनुः सहस्राष्टं चतुर्थीषु पक्षयोरुभयोर्यजेत्
शतेन होमेन दर्भैः पुष्पैर्वत्सराल्लभते धनं मध्याह्नकाले नित्यं हि तदग्रे जपेन्मनुं सहस्रं त्रिंशते वाथ शतेवाष्टोत्तरं सुधीः अचिरेणैव
महतीं लक्ष्मीमाप्नोत्ययत्नतः प्रसन्नतां व्रजन्त्यस्य सत्वतिरमाशिनात्तथा स्नापयेन्माप्यताचापि स्वमेहिरददर्शनं एतानि मंत्रसिद्धेर्हि वि
ज्ञातव्यानि मनीषिभिः पूर्वोक्तसिद्धो देवेन त्रिमासं त्रिंशतैर्हुनेत् महानिधीनां भवनं भवेद्गृहं स्ववर्णापरः गुडाक्तैः सक्तुकैर्नारिकेलैर्मि
श्रितैः संस्कृतैः अग्नौ सहस्रं जुहुयान्मंत्री धनवान्भवेत् शुभशालिमयैः शुद्धैर्मिश्रितैः घृतसंयुतैः सजीरकैर्बहुगुडैः शुभैरतिहृतस्त
तैः अष्टपैर्जुहुयान्मंत्री गणेशस्य च संनिधौ सहस्रमात्रे प्रलभेन्महतीमविराद्दमां साध्यनामार्णसंपुटितमंत्रेनाजुहुयात्सुधीः अ
पामार्गसमिद्भिर्वा पक्वैः पनसजैः फलैः सहस्रं कदलैर्वाथ नरं नारिं वशं नयेत् लाजाभिर्जुहुयादग्नौ सहस्रं कन्यकामये सहस्रमा
ज्याहुतीनां हुनेत्स्त्रीराहुतीरपि सहस्रं रोगशांत्यर्थं मंत्रशास्त्रविशारदः सर्वाहुतीनां जुहुयाल्लक्षं सर्वं जयो भवेत् ब्रह्मवृक्षोत्थस
मिधा मधुरत्रयलोलिताः सहस्रं जुहुयान्मंत्री मासाद्वश्यं जपेद्ध्रुवं विभीतकोत्थसमिधां सहस्रं मासाष्टकं निशि लोहिताक्तैः श्मशाना

मेरु·
तंत्र
२४४

244

ग्रीं जुहुयान्मारयेद्रिपुं भूमौ शत्रुस्वरूपं च विलिख्यासौ दवानले प्रज्वाल्य सिद्धार्थवैभेरसहस्रं जुहुयात्सुधीः तमारयेत्सप्तदिनात्त्रासकार्या
विचारणा कालमेघसमानाभे गणेशं निजशत्रुणा रिपुं रहितावस्थां स्वीवक्रौ महोत्कटे प्रदिशं तेन गणपतिं ध्यात्वा संप्रजपेन्मंत्रं स
हस्रं दिने नासौ शत्रुमुच्चाटयेद्ध्रुवं समुद्रगां नदीं प्राप्य रहीं तो जलिना जले सहस्रकृत्वोऽभिमंत्र्य परिषिंचेत्स्वमूर्द्धनि अनेन विधिना
मंत्री पापौघं नाशयेद्ध्रुवं शनैश्चरदिने षण्यमालेख्य त्रिसहस्रकं जपं मंत्रं गणाध्यायेद्दोषान्ग्रहभवान्हरेत् वेतसोत्थसमिद्धोमात्सहस्र
वृष्टिमाप्नुयात् ध्यात्वा यो जुहुयाद्धोमैरत्राष्टैर्वै ध्रुवं कमलैरुत्पलैर्वापि होमो वस्त्रप्रदो मतः वेश्यामिकांक्षी पलतैस्त्रिमध्वक्तैर्हुनेत्
धीः तमर्च्य पितागणपं हरिद्रासैंधवं वचां निष्कार्धार्धप्रमाणेन संपिष्य तानि न विपेत् प्रमत्तस्मितगोमूत्रे सहस्रेणाभिमंत्रयेत् स्नाना
ज्ञस्नानदिने विशुद्धो रक्तवाससे पाययेत्तां वसांवध्यां कृतप्राग्वत्सराण्हृते उपोष्य सोमग्रहणे भास्करग्रहणेऽथवा कपिलाज्यपले
चूर्णं वचायाः पलार्द्धकं पतन्सहस्रं संजप्तं सहस्रं पिवेत्सुधीः प्राप्नुयात्मेधां महतीं कवित्वं लभते ध्रुवं गोचर्ममात्रं भूतेशाम्ब
पलिप्यांघ्रकोहते कन्या ब्रह्मासनपयेत्कं भेमर्विते वेदनादिभिः कुमारं वा कुमारीं वा दीपस्याग्रे निधाय च जपेत मंत्रं प्रवस्मृष्टो नरसह
स्रकं ततः स्पृष्टा कुमारी वा कुमारो वा ब्रवीति तत् मनोगतं हि सकलं भविष्यं भूतमेव च वर्तमानं मनोरस्यप्रसादान्नात्र संशयः ॥ मेघा
न्तरमथो वक्ष्ये वक्रतुंडगणेशितुः मेघोल्कायतथा स्वाहा मंत्रः प्रोक्तः षडक्षरः भार्गवो मुनिरस्य गोरनुष्टुप्छंद ईरितं वक्रतुंडगणे
शोऽस्य देवता देववेदिनः मंत्रवर्णैः षडंगानि विधाय च ध्यायेद्गुरुं ध्यानपूजादिकं सर्वं मेघीपूर्ववदाचरेत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मंत्रं

द्वात्रिंशदर्णकं राघस्पोषसदघिनानिषिदोरन्वदोमनः रक्षोहणोवोवलगहनोयायः षडक्षरः अर्घ्यादिकेशवाद्योक्तं ध्यानमङ्गादिपूर्व
वत् जपेदर्कसहस्राणि जुहुयात्तद्दशांशतः हविष्याहुतसिक्तेन तद्वन्तोषयेद्गुरुं एवं सिद्धमनुर्मन्त्री साधयेदिष्टमात्मनः षडंच।
सोक्तमन्त्रापि सर्वकामं समाचरेत् ॥ अथोस्य भेदं वक्ष्यामि भूर्भुवस्स्व रक्षसमिते रायस्पोषसदघिनानिषिदोरक्षयानमान् रक्षोहणोवल
गहनो वक्रतुण्डाय हूमिति सायकेन्द्विविरक्षाभिस्तत्रर्भिः पंचमीदसे मन्त्रार्णैः स्युः षडंगानि नमायाः पूर्ववन्मताः भार्गवस्त्वयोगोनिषि
दोविशेषनमनस्त्रये ॥ अथवदेयवक्रतुण्डगायत्रीगणपप्रिया पठेत्त्रिसंस्नानकाले जपानेष्टशतं जपेत् तत्पुरुषाय विद्महे वक्रतुण्डा
य धीमहि तन्नो दन्ती प्रचोदयात् आयं तयोर्जपेद्देनो सर्वमन्त्रप्रसिद्धये अष्टोत्तरशतं नित्यं भस्मरणात्तरः अष्टाविंशतिसंख्याकोगणे आरोग्यार्थमित्यर्थः
शोत्तु दिने जपेत् जपाद्येते याष्टसंख्या मम जापी समसिद्धये ५९॥२५९॥१३०॥ इति श्रीमहामायायां महाकालानुमते मेरुतन्त्रे
शिवप्रणीते पूर्वाम्नायगणपतिमन्त्रप्रकाशो अष्टादशः १८ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पश्चिमाम्नायसिद्धिदान् नानाश्चर्यकरा
न्काशीसंस्थितान् गणनायकान् महागणपतेरंशा अष्टषष्टिविनायकाः एकैकोनेगदहीनाव योगिनीचेतिकामपि स्वर्गभूमौ स
मासाद्य यावदन्तं रहेमम अष्टावरणकैरष्टौ संस्थितास्सिद्धिदायकाः तत्राष्टौ काशिकावाह्ये स्वर्गभूमौ समास्थिताः योजनैकं वहिः
काशेपाकीर्तितः परिपिष्टसः गं विघ्नायनमः श्रोक्तो मन्त्रः षषडक्षरः क्षिप्रप्रसादनसमम श्मशानेनासाधनं स्मृतं वेदायुतं जपेन्मन्त्रं होमश्चद
तयायसैः अयोगाः क्षिप्रवक्षात्र क्षिप्रमेवच सिद्धयः गजाननो योगिनी च योगिनी रूपधारिणी नामयर्मिस्सवित्स्तं नामहं तंच हस्मनः

मेरु.
तंत्रे
२४५

शिवा वेषस्य गादिता नत्क्लिं हिंकशयामय ॐ शिवे शिवपत्नीति शंभोशिवस्वकरे नित्य पंकजफलं देहीति मनोजवमिदं वदेत् चरणायोर्दै हि देही
नमंभन मश्नतीमितः षड्विंशदक्षरो मंत्रो ध्यानमस्या निरूप्यते उपजान्तसहस्राभोकमलासनसंस्थितां हस्तेमोहमयपाशं दधानां प्रभजे शिवे
जपस्त्रिंशत्सहस्राणि शतनपद्मीवनान्तरे कौसुंभकुसुमैर्होमः सर्पिषाणादिनतत्क्षणेन एवंसिद्धमनुं मंत्री चेटिकां तां प्रसाधयेत् श्रावणीमासि चा
ष्टम्यां कृष्णपक्षे निशान्तरे पूजयित्वा जपेन्मंत्रं ततो दानानुसरणीति च भीषयंति च भूतानि निदाचेटफमानसः तदानेकस्वैरैश्वर्यकाप्रसन्नदायास्य शि
वा भवेत् तुष्टाफलं ददात्येकं तेनासौ साधको नमः हरंयान्ति तत्क्षणेनैव मनः पवनवेगवान् प्रत्यक्षः सर्वलोकानां मपि राजगृहान्तरे एवं वि
घ्नगणेशेन मोहिता वहवो जनाः विनायकाय हृदयं गं बीजाद्यो ष्टवर्णकः वर्णलक्षं पुरश्चर्या गणेशानां प्रकीर्तिताः सर्वासां योगिनीनां
तु स्ववीजाद्या हृदन्तकाः नाममंत्राः स्मृता मंत्रा वर्णाश्रुतपुरस्क्रिया गणेशस्य प्रभावेन सिद्धिः सामारलौकिनी योगिन्याः सेवनाद्यत्न वि
घ्नैरभिभूयते चेटिकाप्रोक्तफलदा सर्वे ज्ञेया विनिश्चयः सिद्धास्या योगिनी चाङ्जक्लिलावेदयारिणी अथ श्यामा चेटिकाया मन्त्रं विशति व।
र्णिके प्रवेति वर्णाढ्यं तयालतालतलवासिनी श्यामले श्रीसिद्धिमिति देहे स्वाहेति चिंतयेत् तालीवनान्तरे सेव्याकारतालीमनोरमा प्रा
लिभिस्सहितां गीतकारिणीं श्यामलां भजे जपेदष्टसंख्याकं शोतान्मा तालकानने तद्दशांशेन जुहुयात् तालीफलखण्डैः कर्पू
रागुरुयुतैः स्वमृणालैस्त्रिः प्रदक्षिणं कुर्यात् तालीवने तच्चाप्येतन्मध्ये वनान्तरे ज्येष्ठामायां जजेद्वाचो सहस्रहितं यमवं प्रहरात्रे चेरे होम
र्णातालफलेन च झंझामारुतगायानि प्रकाशीतीव जायते तन्मध्ये तु महादेवीश्यामा षोडशवर्षिकी नीलांशुकपरीधानाकस्तूरीविंद

नप्रिया तांनमस्कृत्य विधिवच्छीतलाष्टाववचरानने इमक्रामंत्रितेणैलक्ष्मीसाददातिपरत्वयं परमानन्दविज्ञानंविंदाचातिमनोरमां स्वेद
र्येचकुरुष्वसजगतीमोहनतत्त्वम् ॥ गंधीरायनमश्चेतिप्रोक्तोमंत्रः षडक्षरः योगिनीचास्यगदश्रासर्वेषुसत्संतपस्विनी तस्याश्चैटीतवा
लोकाण्कोनविंशदक्षरा ॐपंचवार्षिकींतन्वावालेवचनमाधुरी ममदेहिहृदयेनेतकरुणांकुरुष्वमकं भुवनेशीहृदयेचेमिध्यान
मस्यानिरूप्यते गोरोचनाचर्चितांगीहेमगौरांबराचितां चंद्रावतंसांललितवचनानेत्रसंदशां उदस्याम भुवनेहेमसत्तशनाकुले।
गोमयेनसमालिप्यसूत्वगेहस्यभूमिकां चंदनेनसमालिप्यसूत्वगेहस्यभूमिकां चंदनेनसमालिख्यतस्यांजकेमेनतत् तत्रस्वीदलैः
पूज्यवालांलक्षंजपेत्ततः यत्नरकजमेर्होमंसहस्रैकंसमाचरेत् तदीजेः पूजनेकार्यकौशेयवसनोजपेत् काषायवेशोनग्नोवासिद्धमं
त्रःसमाचरेत् पूजनरैतेलेनाभ्यंगंपूर्णमासांविशुद्धये ग्रथ्यसत्यदेहेगत्वानग्नोवालामंत्रंजपेत् ततोरात्रिंगातभागे हृदयतः पांचवार्षिकी
दृश्यतेसाकुमारूपाथावंतस्सेनियोव्रजेत् सापिमोदप्रहृष्टाहिंबुवमासतदाननं तद्देवनातस्यजीकारससंदोहिनोभवेत् तद्यातया
तिमोहेच राजाराज्यविलोजनः यान्नादिपञ्जातीनांमोहनेनच्चोभवेत् स्वंवतस्यसमालोकसर्वेवशंहितिजनेकः ॥ गंधरायनमश्चेति
मंत्रःप्रोक्तः षडक्षरः योगिनीकाकनकुरुसस्कृटानीचेटिकेरिता विशालिगंजोनेतिलक्ष्मीदेहिसुरगंवदेत् दारिद्र्यदाहयेथांकीस्त्र
दांभुकलत्रकं वक्षेमेंचोयमाख्यातोनागनेत्रमिताक्षरः नारंगनारिकेलाणांवनेवाथनदीतटे अथवाहितटेरमेताहुवनविभूषिते
अथवाकमलामोदभूषितेसरित्तटे लक्षमेकंजपित्वातुहोमंकुर्याद्दशांशतः नारिकेलैस्ततस्सिद्धमंत्रोमंत्रीसमाचरेत् माघमेमा

मेरु-
तंत्रे
२४६

246

सिद्धाष्टम्यां कृष्णपक्षे निशाविधौ सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं वेतालाः कृतध्यानयः साधकं ते भीषयंति नभेतव्यं तदा क्वचित् वामहस्ते नास्रजा तांश्च सिं
चेत्तेऽयांति दूरतः पुनर्जपेत्समाचैरक्षेद्यत्नत्क्रतो नायनीस्वये आयाति शवमंत्रोऽग्निचर्वयन्त्यतिभीषणा वामजंघास्रजा सिंचेत ततः सापिश्रया
तिच पुनर्जपेत् समारक्षेद्भैरवी जातिभीषणा गजसंदुच्चर्वयंती वमंतीशोणितं भुवि तया सह समायांति भीषणा भैरवास्तदा शिराम्या हस्त
भालस्थामासिंचेद्भैरवांस्ततान् ततः सहस्रजाप्यांते नारिकेलशतं कृतेत् तदा देवी समागम्य नारिकेलं प्रयच्छति तस्मिन्स्थितेऽज गद्वश्यं प
जायते तन्न गोचरे दिशा ॥ गंधकाख्यं वदेत् देवेनवरदान्तविनायकं हृदंतो रुद्रवर्णो यं मंत्रः प्रोक्तोस्य योगिनी उच्छिष्टचाभियाप्रोक्ताऽौरथ्योद्भूपथा
रिणी वेश्याहरिताला नाम त्रयस्त्रमदशा ततः नारंगी हरितालाद्विवदेश्विकलांततः देहिस्थं गमंवक्रिजाया ध्यानमस्यानिरूप्यते ज
पाशुष्यसहस्रैौचथोनमानो महेश्वरी ध्यायेत्तां हरितालाद्वी सिंदूरी तां विनत्वतीं मृगप्रवेश संजाते द्वितीये च रणोऽष्टवं आदिमे दिवसे
राज्ञौवनेकदलितिर्जने दिवासरोवरेस्त्वा हरितालेस्त्वविस्वके लापयित्वा प्रथमतो जपेदष्टतसेस्वके हुतकर्पूरकाश्मीरकैश्च सं भैर्होम
माचरेत् पूर्णीकृत्य ध्यानकलिंगेनहरितालरसस्पृशा ततो देवी समायाति ललिताहरितालिका नानावाक्यैर्मोहयंती साधकं तं न विश्व
सेत् ततः प्रभातसमये मूलमंत्रप्रभावतः भगिनी स्वारतिकलां साधकाय प्रयच्छति वशीभूतारतिकला गच्छति वामनेत्रेणांत्रं वे खेच
देऽकुर्वंते सद्योनये देशेषु विचिंतिते यत्रिताणीभूतवेतालभैरवान् निभैरवान् आनयति तथैनेवमत्रिणां वशमादरात् यत्रकिन्नरगंधर्व
विद्याधरसुरेन्नयेत् आनयेच्च पुनर्भूमौ नानावस्त्रं प्रदर्शयेत् ॥ गंधकाक्षेभवक्त्राय हृदंतो येगजातरः योनिस्पसत्यग्रीवाभवेन्मासो

पद्मावासिनी अस्यास्तु ॐ ठ्लीं देवी मंत्रो विश्वामित्रो ऋषिः ॐ क्रों ठि नि नागवाहने स्फुर स्फुर वज्रिणी ह्रीं नीं महानागसमारूढा माता मरकतलो
चना दीर्घदंष्ट्रीमथ कोरे च स्फटिकायाः हतं भूरुहे एकलिंगो महादेवो यत्र साहिल्यकानने तत्रैव देवं प्रजपेन्मंत्रं लक्षहोमं समाचरेत् विल्वमू
लेन मंत्रस्य तदा सिद्धिः प्रजायते रात्रौ शिवचतुर्दश्यामेकांते शिवमंदिरे जपेत्सहस्रं वितयेद्भ्नेन सदशांशतः विल्वमूलेन होमान्ते क्रौं डों
नाममहः फणी विस्तीर्णावदनोल्लेवो दृश्यते अगविंशतिः फणां प्रसार्य नागो सौ पुरस्तिष्ठति मंत्रिणः पुरस्तान्नस्य निर्भीमा स्यात्तथैतेन मं
त्रिणा फूत्काराणां सहस्राणि फणाभिः कुरुते यथा तस्य वक्त्रात्कृत ज्वाला निसरंति पुनः पुनः तथा विषाणि वहूनि नीलपीतच्छवीनि च
पललानि ततो भस्मपात्राणि अपिशाचिनः एवं विधं महासत्वं दृष्ट्वा विभ्रमति नैव चेत् तदा साक्षात्पश्यते देवी तत्रानागफणासंस्थिता तोनना
स्तु ततो निर्देवी तोषयेन्मा ददातिच अस्ततेतोलक मितते तस्मादजरामरः नियीमश्पातिभूमिस्पान्वाणीसमाप्रजायते ॥ नामेकदंतेडे ते
चहृदयांतोपगात्तरः वाराहीयोगिनी यातादिषाकरवारिणा अस्य देवस्य देवीतत्ववरमध्वासिनी त्रयोदशाक्षरो मंत्रः श्रणवो मधु
वासिनि कामदेवी निर्चो चार्यक्लीं साहामंत्र ईरितः स्तूयमानात्तकामेन विभ्रतीस्वर्णपंकजं ध्यायत्तवरसां देवीं मरगांतीवलसी मधुदा
मधूकवृक्षतले स्थित्वाजपेल्लक्षमितं मनुं वासं तीकुसुमैर्होमो मधुपुष्पैर्यथापिवा कर्पूरागुरुसंमिश्रैः ऋष्यादनेन संख्यया मधुमासि
सिताष्टम्यामेकांते निर्जने जपेत् मधुवृक्षतले तीरे गोदावर्या विशेषतः होमः प्रभवसहस्रं स्यात्जपेन्नवसहस्रके मधुनामा तदाय
तो ज्वालामालेति भीषणः नाहिषणाविषाणेन दंतहस्तेन संपिवेत् रक्तं च वामहस्तेन स्वकं पिवति भीषणः जिह्वयैव समयतो हिल।

मेरु· तंत्र २४७

नाहूलादिगुल्मकान् उक्त्वा यत्र चर्म्मणो हि भस्म देहीति भाषते संल्लयेत्साधकेंद्रस्स मिथ्याज्ञामानतत्परः तस्मै रक्तं प्रदातव्यं मंत्रिणा स्व।
करोऽद्रवं ततस्तस्मिन् गते पश्चेद्देवी हस्ततलेन तदा प्रसन्ना जायते तस्मै दृष्टा सौधं च कार्मिकं वितस्तिमात्रं तेन स्यात्सर्वमोहनकारकः यत्र
देहे प्रयच्छंति तस्मै कामविमोविताः ॥ गंधर्वलेवोदरं देतं तन्हृदयान्ताष्टवर्णकः योगिनी गरमासा मालाकाली वधुर्धरा चेटीत्रमंत्रयाप्रोक्ता
मंत्रोजिनमिताक्षरः ॐ मंथरे देवदेव्यस्मादित्त्वनितिनिवासिनि ममेष्टवरं कुरु मंथ मं चं मं वक्रिगेहिनी करेवहानकोदण्डमेतव लोलललोचना
जपाकुसुमशोणांगी मम चित्तं त्वं मंथरा इत्युक्त्वा दीवनोंतर्हिगुरुणाकस्थले स्थितः रसयंत्रसमीपेन रविपितानाशुभेस्थले लक्षमात्रं प्रकस्त्र
य्यांश्च त्वं देव्यै होमयेत् मलारिषष्ठी रात्रौ तज्जपस्तोमेशतद्धये तद्दशांशेऽङ्गनेदिव्यवाचा रायाति मंथरा ददाति मधुपात्रं हि दिव्यमाध्वी
कमिश्रितं तत्सृजयेत् त्रिसंध्यं हि तन्महत्वान्मथरा वदेत् भाषया स्पष्टया पापावाग्स्पृज्ञाने यन्मनोगते भूते च वर्तमाने च भविष्ये नात्र संशयः यदाय
दाति सकष्टं जायते मंत्रिणो ध्रुवं तदा तदा न्तां देवीं मधुपानैः प्रपूजयेत् सकष्टं हरते तं सौंडग्रहादौ प्रपूजयेत् रसयंत्रे समीपे तु भूमि
पूजा विशेषतः ऊं कुमें स्थापिसिं हूरै रक्तचंदनचंदनैः माध्यंदिनीजपापुष्पकरवीरप्रसूनकैः ॥ २०० ॥ यावदालोहितं वस्त्रं नावद्भिः
परिपूजयेत् स्थितायंत्रे जपः कार्यः शुभं भवति निश्चितं ॥ वदे श्यकाशिकायां ते स्थितानष्टौ विनायकान् नमो भगवते सर्वं डुंव्वैत नाम
चोच्चरेत् अष्टानामपि मंत्रोयं मंत्रः सिद्धिविनायकः उल्लकी योगिनी तत्रनाधिनाहृपयारिणी वैयत्तस्य समाख्याताश्रणिमाद्यष्टसिद्धयः
साधको यां सिद्धिमिच्छेत गुणाय पदं वदेत् मंत्रमध्ये वर्णालतं जपेद्धोमादिकं चरेत् महागणपवन्सर्वं तत्तत्तो सिद्धिमाप्नुयात् काश्यामाद्य

यदिग्भागे विज्ञेयोर्कविनायकः योगिनी च शिवा या वामर्त्तिका रूपधारिणी हंसगा चाप्यथ वेदी स्या मंत्रोस्या द्वादशाक्षरः ॐ हं सगे
वो यमितिवा कद्रीवीजेशुग्निवल्लभा शान्तचंद्रसमज्योत्स्नां चंद्रार्द्धकृतशेखरां वरदाभयहस्तां चेन्नं सेवेहं सगां शिवां सह स्वाणां न्य
पंचाशत्तरस्वरणमस्यात् स्वस्तार्हं ततो होमं पद्माद्दैराज्यसंयुतैः जपो होमस्स्वकर्तव्यः पद्मसुग्रमशरस्तटे हिरण्यकशिपुप्राणनाश
कालतिथौ फवे संख्यामासमज मंत्रं प्रहरत्रितयावधि भूर्योर्य्यामेव चहोतव्यं पद्मादेः खवखविष्टकं ततो हंससमारूढ़ाशतचंद्रसमप्र
भा स्यादेवी मे त्रिगुणस्वसैपद्ममालामयच्छति तन्मालाजपतो मंत्री जायते शास्त्रपारगः अज्ञानात्तरवर्गोपि जायते सह बृहस्पतिः दुर्गा
या स्यापितः कश्यपायाम्भे दुर्गविनायकः महरी योगिनी तत्र लोकानामीप्सितप्रदा ॐ ह्रीं दुम म्का दुर्गायै हृदयान्तो दशवर्णकः मनि
प्रोक्तो नारदाद्योगाथ्यंत्रे बंक दर्शितं दुर्गादेवी यया दुर्गवपांश्च सेवितोगणः प्राणवेष्टं वसत्वार्थ्य दीर्घषट्कसमन्वितं क्रमादाद्यं नयो
मीयां दुर्गायै चेतिमध्यतः पल्लवाद्याः षडंगानि मितिमंत्राः प्रकीर्तिताः सिंहासनं मरकतप्रतिचेद्वार्द्धशेखरां शंखचक्रवाणाथ
वर्द्धयंतीं त्रीक्षणां भजे अष्टपत्रांबुजे हेमचबंरस्तत्रयावहते चतुर्हारसमायुक्ते ॐ जमादिभिरु हरेत् ऊर्ध्वां तत्पीठपूजायो नवश
क्तिसमर्चने प्रभासमाजयासूत्मा विशुद्धानंदिनी तथा सुप्रभा विजया याष्टवेदलानार्वाथ्य सिद्धिदा एवंवक्ष्ये शक्तीर्वह्नीनेव
द्धिः प्रपूजयेत् ॐ वज्रनखदंष्ट्रायुधाय महासिंहाय हूं फट् दयमन्त्र विंशतिवर्णकः सिंहमंत्रसमाख्यातो तेन नसिंहं
प्रपूजयेत् मूर्तिमावाहनं स्नात्वपूजयेच्चंदनादिभिः अष्टमाष्टतिवेगेस्यात् द्वितीयाच प्रमादिभिः सर्विंद्रनायगणियजयादीनाच

मेरु-
तंत्र-
२४८

नामभिः ॥ ईं तेन मोनैस्तुतीयावर्णेण परिकीर्तिते जयाच विजयाकीर्तिः प्रीतिस्तापिप्रभामता अथामेधाकान्तिस्त्रैतिचतुर्थावर्णा
क्रमात् शंखचक्रगदाखड्गपाशांकुशशरान्धनुः वाह्यवीथ्यां दधे लोकपालानष्टौ चक्रमात् सिते द्वियोहविष्याशी वसुरत्नजपे
न्मनुं तत्सहस्रं तिलैः स्वाडुलोलिनैर्वा पयोयसः जुहुयादेधिनेवक्रौ तर्पणादि ततस्मरेत् एवं सिद्धमनौ मन्त्री प्रयोगानाचरेत्सुधीः
यथोक्तेन विधानेन तत् जंभान् मनोरमान् एवरत्नसमायुक्तान् वस्त्रानेषु क्षिपेत् मंत्री दुर्गामजेन्मध्ये धनेत्रवजयादिकाः चंदना
द्यैस्समभ्यर्च्य धूपदीपैस्तु मंत्रवित् अभिषिंचेत्स्थिपेत्साध्ये राजानेवाशिषं बुधः विजयाख्यो समायुक्तो राजा भवति नान्यथा भूतापस्मा
रवेतालपिशाचाद्यैर्विमुच्यते वध्याचलललनापुत्रं विनीते प्राप्नुयात्कुंभे श्रामयान्मुच्यते मर्त्यो दीर्घोपसर्गनसंशयः सूत्रेणैव विधानेन
जनानामनुरंजनी दुर्गामन्त्रं च भजतां वक्राशुभ्राधनाशने काश्यपोस्य ऋषिप्रभागो तत्तेपत्रे विनायकः वैष्णवा हस्तिकरी चास्य योगि
नीचकितानना हंसीनाम्नी चास्य चेटीतस्यास्थापनमुच्यते तारो हंसिसर्वबोधं देहि शग्नेत्रया वदः स्वाहान्तास्ति प्रियवर्णीय मंत्रोथा
तमंद्योच्यते स्याकस्मन्मयोनंगांशुकपोभितसत्करां वामे हस्ते दधानं चपीनोन्नतपयोधरां एकांते च नदीतीरे जपेन्मनुवरं तत्र
यं मस्तके देसहोमशीर्देशांशं होममाचरेत् एवं सिद्धप्रयोगस्तु नदीतीरे च कानने गहने बिल्ववृक्षाणां मेकान्ते पि च वा सुधीः
वेगभद्रातदेरम्येपवलशीघ्रशिवः तत्रस्नात्वा नदीतीरे हि मायोगवदिवजपेत् भानो वीरेतिप्रसिद्धेन्नाग्वदेवी तदा जपेत् तत्रास्तु
त्वा प्रार्थयीत निर्भयो जनवर्जितः ददाति मंत्रिणो शीघ्रं स्फटिकां हेममनोहरं तस्मिन्मणितिमंत्रे च भविष्यं वर्तमानकं तथास्वप्परस्वा

पिसर्वज्ञो जायते नरः काश्यपः पश्चिमदिग्भागे सदेहलिविनायकः योगिनी त्वष्टवक्त्रा सर्वसिद्धिकर्मप्रवर्तिनी विचित्रानाम चैव यस
त्रयोविंशतिवर्णिका विचित्रचित्रचेलाञ्चलैर्देहीति पदं वदेत् वाहः शरयञ्जगमं च हुं स्वाहेति विदितो मन्त्रः अयुतं प्रजपेत्तीरे सरस
स्तद्दशांशतः कमलाद्यैर्भवेद्धोमस्तत्कार्यं समाचरेत् चित्राभस्य प्रवेशे तु चतुर्दश्यां निशान्तरे सरस्तीरे जपेन्मन्त्रं समस्तां रात्रिम
न्ततः ततो देवी समायाति विचित्रवसनाञ्चले ददाति तत्स्वजयिनां राज्ञे संस्थापयेद्गृहे तद्गृहे स्थीयते वस्त्रैराजन्मदिवसैरपि का
श्यपाद्वायव्यकोणे यमदंष्ट्रो विनायकः योगिनी कोटराक्षी सा सिद्धिपूर्विके ॥ केसस्वक्वाथ्यचावर्तनेन खरेन खरेन तथा ह्रीं
ह्रीं स्वाहेति निर्दिष्टो मन्त्रो ध्यानमथोच्यते स्वकृतोयैश्च सर्पिर्वामे यतेत कमण्डलुं स्वर्णकुण्डलदीप्ताङ्गं ततो विधिपूर्वकं जपेल्लक्ष
मितं मन्त्रं नदीतीरे मनोरमे होमयेच्च त्रिमधुरैः प्रयोगं तत्समाचरेत् कृत्वा तीरे महातीर्थे अथवा पञ्चनदे शुभे माघमासे द्वितीयायां कृ
ष्णपक्षे निशान्तरे कृत्वा गुरुं तत्स्थलं तु निक्षिपेत्तज्जलान्तरे कृत्वा सायंतनं कर्म कुर्यात्स्थलं प्रजपेत्ततः तत्र देवी स्वरे मन्त्री ऊर्ध्वं ला
तं विशेद्ध्रुवं तत्र वृद्धासनो योगी शीतवायाम्यपैदाहि जपेत्स च सहस्रं तद्देवतां विधिपूर्वकं पञ्चवक्त्रां त्रिनेत्रां च पश्येदष्टभुजां।
शिवां ततस्माद्देवतां तस्मै ददाति च कमण्डलुं जलपूर्णं ततस्तज्जलेनासेचयेद्धियं सनरस्तत्क्षणाद्देवसमजन्मसमुद्भवां जाति
वदति तत्काले तत्तत्कर्म करोति च काश्यपान्नैर्ऋत्यभागे तु पाशपाणिविनायकः योगिन्यस्य भवेत् जङ्घा व्यालग्रहस्वरूपतः यदा तु।
महिषं शक्त्या याति विन्ध्यवासिनी वज्रलताख्यपाशेन महिषो विनियाति तत् तस्मान्महिषमर्दिन्यां मन्त्रवद्दोस मासतः ॥ महिष

मेरु-
तंत्र
२४९

249

मर्दिनीमस्मकासाहांतेनोत्तरोमन्त्रः मार्कंडेयोमुनिश्छंदोगायत्रंदेवतामनोः सुरासुरनुतादेवीप्रोक्तामहिषमर्दिनी महिषमर्दिनि
हूंफट्हृदयेपरिकीर्तितं महिषवैरिणि हूंफट्शिरोगतमुदीरितं महिषंकंपय हे हे हूंफट्टंतोशिखामन्त्रः महिषंहनयुग्मान्ते
देवीहूंफट्तदेवकं महिषंनेत्रदनिहूंफडंतमास्त्रमीरितं मंत्रैरेतैर्जातियुक्तैः पंचांगानिप्रकल्पयेत् गारुडोपलदीप्तिंचमणिमौ
लिसत्कुंडलां त्रिनेत्रीमाहिषेशीर्षेनैमिभालविलोचनां चक्रंशंखंकृपाणंचवाणंशूलंचतर्जनीं कार्मुकंखेटकंहस्तैर्बिभ्रतीश
शिशेखरां जटामुकुटशोभाढ्यांसर्वाभरणभूषितां पीनोन्नतपयोदेवी पीनोत्तुंगकुचद्वये ततःपूर्वोदितेपीठेयजेन्महिषमर्दिनीम्
प्रथमावृत्तिरंगैःस्याद्वितीयाभिःपरेरितां सावशीदिशासु विदिशानदुर्गाचवरवर्णिनी आर्याकनकप्रभाख्याकृत्तिकाद्याभयप्रदा क
न्याश्रुत्पाग्रौरेकंठीचदिस्वरस्वंकाः क्लींबांतरहितंवायत्राणंदीर्घस्वराष्टके पत्रादिकंप्रथमतस्ताविंद्वर्णान्मंत्रयेत् ततोदेव्याश्च
प्रोक्तान्तीयावरणेयजेत् वज्राद्यैर्लोकपालैस्तास्तेचमीवतदायुधैः प्रजपेद्दशलक्षंचतन्महस्रंतिलैर्हुनेत् एवंसिद्धमनुर्मंत्रीप्र।
योगानाचरेत्ततः तिलहोमाद्वशीकारोन्नरणांस्त्रीणांभवेद्ध्रुवं ग्रामयाम्बुचातेमर्पिस्सपसर्षपहोमतः पद्महोमान्नयाराज्ञस्संग्रामे
विजयोभवेत् दूर्वाहोमेनमर्त्यानांमोगशांतिर्भवेद्ध्रुवं ब्रह्महत्यादिकल्मषैर्लभतेपुष्टिमुत्तमां धान्यहोमेनधान्यानिकाकपक्ष
हुतेनच विद्वेषोजायतेलोकेरौद्रेणमहतोरपि शत्रुरोगार्तिपंचत्वंमतस्यमरिचहोमतः एवंयोभजतेदेवीदुर्गांमहिषमर्दिनीम्
मनाशयेत्कृदंभूतचौरादीन्दर्शनादपि उपासितापापाशपाणिनिकटेतुतसिद्धिदा ॥ काश्यामीशानदिग्भागेज्ञेयःस्वर्वविनायकः

दासीद्रूपं समास्थाय स्थिता विकललोचना योगिनी जयदुर्गा च सिद्धिदा तत्र संस्थिता तारोद्दुर्गे ह्ययं प्रोक्ता कारदिणीत्यग्निरोहिणी दशाक्ष
रो मन्त्रः प्रोक्तो भजतामिष्टसिद्धिदः नारदर्षिर्विराट्छन्दो जयदुर्गा च देवता नामबीजं पंचमं तत्र स्मयदे स्रवेणासेमता जातिशक्तिः कीलकं रोगकृत्तिःका
म्यकर्माणि प्रयोज्यते दुर्गे च हृदयं प्रोक्तं दुर्गायै शिर ईरितं दुर्गायै स्वाहा शिखा वर्मभूत् तत्र चाक्षि कीर्तिता नाभादिदुर्गे हि नेत्रं परंतिमूलःस्त्र
कीर्तितं नाभादिभगले दुर्गे रक्षिणि स्वाहेतीरितं मेचशणामांगैला किरीटा त्रिनेत्रा शशिकृतावाहना चक्रं दरं खड्गशूलौ भजा गौर्दधतीं भजे दे
वीं पीठे यजेद्देवीं मन्त्रमार्गेण मन्त्रवित् प्रजपेल्लक्षमेकं तु तत्र दशांशतो हुनेद्धवनैः तर्पणादि ततः कुर्यात्ततः सिद्धो भवेन्मनुः ततः सिद्धमनु
मन्त्री प्रयोगानाचरेत्सुधीः इमं मन्त्रं जपेद्रूपः प्रविशेच्छत्रुसंगरं अशेषेणारिं हत्वा त्वाशु कार्याणि विचारणा विवादे व्यवहारादौ जयो विजि
यदो भवेत् अनया विद्यया लज्जापताकाध्वजदंडभिः शंखशावादिकं सर्वं यानं सेनां च सैन्यपं संजप्य तत्र संग्रामे सम्यग्विजयकृ
द्भवेत् ॥ अथास्याः प्रोच्यते भेदो यथायोरिस्थले पठेत् अरण्ये वा जायते तारान्त्यमन्त्रः प्रोक्ता च सर्ववत् द्वादशार्णो भवेन्मन्त्रः संग्रामविजय
प्रदः मन्त्रार्थं सर्वं तत्प्रोक्तं ध्यानपूजादिकं तथा वक्ष्येन च समं तेन तं मन्त्रं चेणांगानि षट्क्रमात् काशीप्रान्तस्थिता प्रेते कीर्तिता गणना
यकाः देहलीसंगारापतिकटेन्धे तत्र षोडश विनायकाः स्लेकाश्यपान्ते वेदमार्गप्रवर्तकाः तांत्रिकानां नाशं सिद्धिं वो सिनो तत्र विशे
षतः वेदस्तम्भादितत्रैव श्रुते सिद्धिः प्रजायते अभक्तो विघ्नकर्ता च भक्तानामभयप्रदः पापिष्ठानां सत्ता विघ्नहर्ता वाममार्गस्वा
यकः तपोवनपरिज्ञाता सीतारत्नाकरस्तथा आयुष्कर्ता रोगहर्ता निधिदाता द्विजाधिपः वेदिको विश्वरत्नाकक्रूरगणनायकाः

मेरु·
तंत्र·
२५०

२५०

प्रियः उग्रयदक्षिणेतिनामानि तन्त्र ह्रीं जादिकानि च· २०· हृदंनानि प्रजमानि मंत्राणि पुनः संख्यया नामानुसारिणी सिद्धिर्वर्णस्यात्र
संशयः॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ये विघ्नकांतसंस्थिताः सौम्या विनायकाख्यास्ते मंत्रस्तेषां निरूप्यते यथा बीजं समुच्चार्यांत ह्रीं जं च सम
च्चरेत् हुँ ते तत्त्वाम गंगो प्रोक्ता हृदयांतो मनुः स्मृतः अविमुक्ते पूर्वदिशि लंबोदरविनायकः शुक्लोदरी योगिनी तथा श्रीरूपं समाश्रिताः
तत्रैव शूलिनी दुर्गा तस्याः साधनमुच्यते॥ ज्वलद्वयं शूलिनीति वर्द्विद्वयसहं ततः हूं फट् स्वाहेति मंत्रोयं तिथिवर्णः प्रकीर्तितः मुनिर्दी
र्घतमाख्यंदकं ककुभं च देवता शूलिन्याज्ञामस्य दुर्गा सर्वारिष्टविनाशिनी दुर्गेस्या हृदयं शीर्षं वरदे विंध्यवासिनि शिखा च वर्मास्त्राणि च
दमन्येतेततोवदेत् अष्टेष्वियंवदं पश्चाज्ञास्य यष्टयमीरिते अष्टेचदेवसिद्धांतेवदेन्मंत्री समर्जिते नेदिन्यंतेरत्नपुंगमस्त्र योगीश्वरी
तिच शूलिनीति पदाद्या अवर्मा स्यान्त्या समीरिताः पंचांगमेवं उद्दिष्टमेवं न्यस्तेच मेविद्याः रत्नाकुंकुमहृदीषद्वंमगकर्तिभवेअवम्
एवं न्यस्तशरीरासौ ध्यायेद्दुर्गां सहस्रिंनौ गदादरमर्मखड्गबाणशूलं च खेटकं करालिका पाशयन्त्र दिगिभ हस्ते स्वविभ्रंती मेचाभा।
सिंहस्कंधो सिंहारूपोचतस्रभिः कन्यकाभिः परिवृतोप्यतां मणीभूषितो एवं ध्यात्वा पुनर्न्यासान्काम्यान्कुर्वीत साधकः पा
पाशदाह निम्या साजरसी वाविनश्यति दुर्गापीठे पुराप्रोक्ते ध्यात्वा देवीं प्रपूजियेत् दुर्गाभाभिर्द्वितीयास्यादासु याद्यैः परामता दुर्गा
च वरदा विंध्यवासिमस्रमर्दिनी प्रोक्तापुष्पप्रियादेवसिद्धायाः पूजिनापिच नेदिन्यासमहायोगेश्वरीति गदितास्वतः चक्रशंखवज्र
गदेशरानचापत्रिशूलकं पाशंदेवाग्रतस्त्वेनामजयेचप्रदक्षिणा दिशाधिनाथैर्वज्राद्यैः पंचावरणपूजने वालितंजपेमंत्रंजुड़

यातद्दशांशतः आज्येन साज्यहविषा तर्पणादिकं तस्येरन् आराध्य विधानविधिवन्मृत्युञ्जयमभ्यर्च्य गुरुं ततः एवं सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगानि
जवाञ्छितान् विपरीतविधानेन गुरो राज्ञाश्च रुः सर्वं मूलाद्यासु च संपुटकाम्य भ्रामस्य मृत्युलिनी तथा विधिवज्जपेन्मन्त्रं यत्ले स्पृष्ट्वा विधानतः
तस्माद्विधानतो मंत्रे सर्वं वदेम स्वाहिनस्यपति मंत्रान्तदानीं च मृत्युं सेधः संघः फलायते रूक्षाणां रोगिणां मध्ये मृत्युलिनी स्वाहेषुये स्तो जप
नो विद्रव वंध्यासग्रहाद्यावेशविग्रहाः निशितेशायकेदेवी मावोयेव च मृत्युलिनी तमेकरी स्पृशत्यविनाम व मेने जपेन्मन्त्रधीः पराश
यानि रक्षाति मेनानि स्वेष्टिता भवेत् तिलसुमैः सर्षपैः सर्वेरिष्टामसु संसुतैः लक्षमष्टजयादेव रामयानि षड्विग्रहः यमानि स्यामा
यातिनाशकार्यो विचारणा त्रिस्वादुसिक्तैर्लेरष्टसहस्रमहं हुनेत् शक्तिरस्याप्रतिहता वस्तरान्यागभवेदलं हुतेनाष्टशतं मंत्री ज
हुयाद्वाञ्छितं लभेत् वन्हान्याग्रदुर्वेयावमभस्य जयकया सम्यग्मेधनरशतं जुहुयाद्दीप्सितं लभेत् कुमीकास्वत्र नखराः संजमामन
नाम्ना सेपानहुतसिका सर्सयामेहनशाकयः श्रेष्ठानर शतं मंत्री शलिकां गोमयस्यव जुहुयात्स मंदिवसे त्रिशो दिष्टे सात्याद
रात् ग्रसष्टभ मृंपतरी तेन रहीताग्नोमयं पञ्चमे त्रिसतस्व मितंजतेपिमासोद्वा मिसंलवेनेत् तस्य संस्तंभने मेदल भवेत्रे वा त्रसंशयः
सेनाम्नवेनिस्वां तं च सेनां स्तंभकरी बले ग्रामं वा नगरे गच्छेत्स समेदं दिविकास्तथीः पानीयान्नकरावेवस्मसत्रोऽप्यजपन्मनं तर्पण
यित्वा प्रविष्टेस्तंभमन्यान्निष्टभोजने सहस्रं स्वमवैरीणां मया वानेसंशयः अर्कं हुतसमिद्भिस्त्रिमध्वक्ताभिरन्वकवत् जुहुया
द्दिवसाहस्रेयान्नरिपुं च स्मायकः भवेन्नैव हि नेव श्लोकान्य स्यमसमिद्वैः ग्रसन्नवेनाश्वतिलेः भूर्यककर्माणि वा हुनेत् दुर्गीक

मेरु०
तंत्र०
२५१

लोहितान्सर्वा स्वयो गणनायपेयह्नधीः ॥ अथवक्ष्ये कूटदंतेगणेशं कूटसिद्धिदं योगिन्यलल्लजिह्वा नर्तकीरूपधारिणी गच्छतुर्गा।
सान्निकटेसाधकाभीष्टदायिनी तारोनमोभगवतिज्वालामालिनिसंवदेत् गच्छगणपरिवृतेस्वाहांतोद्विनवाक्षरः त्रिवर्णःपंचवस्व
द्विमितेर्मंत्रराणैकैःक्रमात् पंचांगानिमनोरस्यजातियुक्तानिकल्पयेत् अम्बललिनीदुर्गाचसर्वेऽस्मसाःप्रकीर्तिताः ॥ अथातःसंप्र
वक्ष्यामिदेवेशालकटंकटे स्वदेष्ट्रायोगिनीचास्यनानासंगीतकोविदा पिशाचीचेटिकाचास्यतस्याःसाधनमुच्यते ॐ पिशाचीनीरक्ती
रक्तपायिनीपिंछेवदेत् स्वाहांतोतिथिवर्णोयंजपोलक्षमितोमतः यात्रीनवशरीरस्थापिशाचीकमलासने विशाललोचनांवंदे
नीरक्षेरक्तपायिनीं नदीतीरेवयक्षस्तेयात्रीवृत्तोमनोरमे सफलस्यमस्तैकातिकोपोर्णिमातिथौ होमवीरेनदाम्मेत्रीति
शांयांत्रिशतंजपेत् होमायात्रीफलैःकार्यस्ततस्तत्तुतोषभवे जायतेतस्महाराड्ढ्रेःप्रसन्नासाविशेषमनः मंत्रमंत्रपठनात्मंत्री
नीरक्तीरेभवेदिह इमकेकिलसंभूतासयठेन्मंत्रमत्तमं निरोपितेतोनीसंजायतेतीरमादरात् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिकूष्मां
डाख्यविनायके बालग्रहपतिश्चास्ययोगिनीवारुणाननाः वेणावादमिमंवक्षकृत्वाकाम्यासदारतिः चेटेनवैनतेयात्तोतस्यासा
धनमुच्यते तारंवैवैनतेयायतिसर्पसेवितशमपि नामदेवीसंखीतयोक्तास्वाहांतोष्टादशाक्षरः नानाकमलसर्पादिवेष्टितांविष्यवा
सिनीं ध्यायामिवैनतेयाख्यीविषदोषहराशिवा चतुष्षष्टिसहस्राणिपुरश्चरणमस्यतु आवयोमासिनभागोपंचमियाप्रकीर्तिता
तस्याजपेमहामंत्रीराज्ञोवल्मीकभूमिषु अयुतंवैनतेयाख्यो होमःसामातंलगकैः ततस्तस्याङ्गारूढाविविधाप्रसन्नासंप्रयच्छति

सर्पाकर्षणशक्तिं च समस्तविषनाशिनी ॥ मेरुं विनायकं वदेत्स्वान्ते योगिनीश्रुतं भ्रमते काशिकाकाशान्वीणावादनतत्परा

केकरीनामवैतस्य वेदीनन्त्यायनेतुवं केकरीजलदेवीति जलेष्वव्ययरय ये धसमदशार्णेयं जपेदुणसहस्रकं ग्रहणेष्टकालेराज्ञो

रवौ नद्यां जले जपेत् कंठमात्रे स्थिते चैकं ध्यायेद्देवीं समाहितः केकरीवाहनांपाशविघ्ननिजलरूपिणी विश्वकन्ते स्वरूपाभां घोररगजेन

भीषणां प्रभाते हृष्टिरयानि सप्ताहिं पंचदिनावधि ॥ अथ वदेत्गणेशाने विद्योतं च विकसिजे योगिनीकेकराज्यं स्मरेदं गवादयेद्धरं

वाग्वादिनी चास्य शक्तिमेंत्रा घोस्या निरूप्यते वदवदग्रमेवाग्वादिनी स्वाहेति च दशाक्षरः स्फटिकमणिविग्रहे देवतानां सरस्वती मा

त्कोक्तविधानेन मंत्रीऊर्ध्वाम्बरेशाकं केशोत्रयोर्द्वशो नासिककपोलास्यतर्योर्ह्निये गुदे च विन्यसेद्वर्णान्नतो वागीश्वरीं यजेत् सितपद्म

गतां श्वेतां लेखनी पुस्तकं दधत् नत्राचक्रं च भोरणां वाग्देवीं चं द्वेशोक्षरां ॐ ह्रीं वर्णाञ्जापवोत्कासरस्वत्यै सवाय च नमः पंचदशा

र्णाय मासनस्यमनुर्मतः श्रेणानिष्टजयेद्द्वादोस्वरं ठंठन्तनोर्चयेत् वर्णाष्टकं ततो भ्यर्च्यैन नतो वैशाशत्यक्षिमाः योगासनापाचविम

लाज्ञानाहुतिः स्वनितस्तथा मेधाप्रज्ञा ततः पूज्या मातृकाश्च दिगीश्वराः तदाभुधानिपूज्यानि भूपुरादौ यथाक्रमं दशलक्षं जपे

द्ते त्रिमध्वक्तैः स्त्रकैरवैः जुहुयात् दशांशेन श्वेतैर्वा पयसि तिलैर्नेन तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः एवं सिद्धे मनौ म

तीव्रब्रह्मचर्यव्रते स्थितः जपहोमरतो रात्रौ चिन्तयेद्देवतां प्रियां अविरेदेव संभवेत्कवचीनायणीर्थ्वे मासाविति सिमेवेदि

नादौ प्रमाहं जपेत् लभते नात्र संदेहो वाक्सिद्धिमतुलां नरः ब्रह्महत्तरमाहत्तस्मनोभिसमिद्धैः मधुरत्रयसंयुक्तैर्जुहुया

मेरु.
तंत्र.
२५२

साधकः स्वयं प्रविशेद्वाग्विलासेन कवीनामग्रणीर्भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि राजप्रवेशगोचरं योगिमुखाद्दृष्टं शाता
लवादनतत्पराः मातृकासिद्धिदस्यायं तस्यां तन्मन्त्रमुच्यते यस्या मन्त्रगणा मंत्रा स्वयं सिद्धाश्च कोटयः गायत्री वा मातृकावासा
पिता सनरो भवेत् समस्तागममंत्राणां दाता नास्त्यत्र संशयः अकारादिक्षकारान्ता वर्णा वयवदेवताः वदंति मातृकादेवीय
यास्तवैमिदं ततं ब्रह्मास्य ऋषिर्गायत्री छन्दो देवी च मातृका हलो बीजान्यचः शक्तयः शाक्तयः कीलकं भवेत् व्यक्तिसस्यात निवीध्य
बीजन्यैः स्वसंज्ञमः पञ्चकमातृकान्यासासर्वे मन्त्रोभवंतिच सदाकेशभानवटिकावरप्रमलकधारिणी पञ्चाशद्वर्णमामंगी च
शांदीकिन्तशेखरा अतोत्कंदेद्धरुचिरां पद्मस्थां कुचनामिकां मन्त्रावज स्सरस्त्रपांभजे मातृसरस्वतीं लिखेत्वर्णादिजपदेशोच
नाङ्कुमादिभिः अष्टपत्रं शुभं पद्मं भूपुरेविलयान्हिते कर्णिकायांतु सैंबीजं केशरेषु ह्रयं ह्रयं कचटादिकवर्गाश्च लिखेद
ष्टसुपत्रसु कमलस्याग्रतो दिक्षु वं बीजं ठं विदिक्षु च पूजापीठमिदं प्रोक्तं मातावेणानि संयजेत् स्वरद्वंद्वेहनेनोवर्गान्केशरेषुज
जेदिमाः मेधा प्रज्ञा प्रभा विद्या धीधृति स्मृति बुद्धयः विद्येश्वरी मध्यमाले पूजापीठं ततः परं वर्गाष्टके त्विमाः पूज्याव्यापिनी
पालिनी तथा पावनी क्लेदिनी चापि धारिणी मालिनी तथा हंसिनी शांतिनी पत्रस्याष्टौ मातरः यंरे ष्टौ इमालोकेश्वरा नेत्रवी।
ध्यामंत्राणि पूजयेत् तद्दशांशेन जुहुयान्मधुरत्रयलोलितैः तिलैः पुष्पैस्तर्पणादिक्रमाच्छुद्धो भवेन्मनुः तैत्र २५ भूपेश्चादिभि
कनकरजतताम्रांशैके भिन्नं सुत्रैस्सम्यक् कृत्वा त्रिवर्णं कुचकमयाग्न्ये पे होमयेज्जुहुयामाज्यं वस्त्रमात्रेश च सेपाततजनितहविषा।

चाभिषिंचेद्धतेनो देवीमभ्यर्च्ययाय्यगृहगादशमनं सेगरे स्याज्जयाय तोयैरपि वेदिनादौ यस्त्रिवारं जपमेतया वत्सराज्जायते स
म्यकस्समृक्कोपिकविल्लभाक् ब्राह्मीरसेन वचया पयसा पाययेद्यं श्रुतंजममन्तपाभवित्तिकविताप्रदं वर्णाभवीकाथसद्ए।
णिऊं भज मासहस्राचनं प्रसिंचेत् कीर्तिश्रलक्ष्मीकविताऽनयाशुभैवञ्चवेश्यालभते हि ताः ॥ अथ प्रवक्ष्ये प्रवरं रागिणीशस्य साधि
यासां विलकर्मविज्ञा स्याद्योगिनी चास्य शुभंकरी च वेटीनदीयाम्पतटे जपोस्याः आक्रम्य योगिमन्त्ली रः स्वभेकरिये रेतिच देव
तेममेष्टदे हि हि भैरवी शिविवल्लभा कलाकपालापरिपालयेती विभावयंती विषयाननेकान् नारीनरैर्ज्ञानपिहोमयेती सामान
सेमेस्तशुभंकरश्री जमालदं वरं मे हेयरिपुकुलहे मे ह्रीं मयतिसिद्धमेत्रे कुल्लायाभद्रकाला ह्यपरिपुय हेनेचापिशेफालि संघे
याम्येतीरे वनघानिसिजपमयुतेन दशांशेन होमं ऊर्ध्वान्यानलनी राजयति हरव रासापर्कें द्वेनतोसो नानाभोगकरः का
मेयेयेपशाश्र्ययतेतनं स्वयं ददाति सा देवी सक्षीवितं वरादिके २०० ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाराणास्यात्र ये स्थिताः आद्यै तोवक्र
तुंडायाश्चटीशक्तिसमन्विताः ऊं नंतन्त्रामहं नेतितिनेषां मंत्रः प्रकीर्तितः वक्रतुंडविधिः पूर्वमस्मानां सपवहि कपालहस्तास्वका
नोपरिताकृष्णयोगिनी यातनादेयोगिनीति देहि देहि स्वाहे मत्रः क्रीं हूं स्वाहेति मन्त्रोयं ध्यानमस्या निरूप्यते वीणांनेत्रीसुरहस्तांतान
तारचलकुंडला ऊर्ध्वभवमतनान मोस्तनभारेणा योगिनी नदीतीरे वाप्रवने जपेमंत्रं दशायुतं आग्रपर्णैः समूलैश्चघृतेन होमभवे
सवः अमायांचाव्रणामास्त्रियौहरे नदीतटे नदीश्रोनवोयत्रमजपजननोधिकः तत्रराञ्चौ मनुं देव्याजपेदष्टसहस्रकं प्राप्य बहु

मेरु-
तंत्र-
२५३

नेदष्टशतेनततः शहान्स्वरूपेणेतिच वीणावेणुमृदंगानां किन्नरीणांचभूपशः रम्पादयाशतेनादाज्ञायंते नापिभीषणा ततस्यायोगि
नीरूपासन्तोमेत्रिणोभवेत् ददातियोगसंदेशादर्शयत्कुंडलीपथं तांतस्यानुभवोमंत्रीयोगीज्ञानाप्रजायते वाकसिद्धिश्चभवेदस्य
व्रह्मभूयायकल्पते ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिचेकदंतस्वविन्नये योगिनीतस्यरक्ताक्षीगंयथावाणानासदा नेत्ररम्याचेटिकास्वेदाभूषणा
मंत्रस्तथो नेत्ररमेअंजनंचदेहिद्वंगीतिपिंवदेत् दर्शयहितंपेशेलाकापटलंपदमञ्चरेत् हरीऊरुभूगंपदस्वाहेतिकथितोमन्त्रः प्रत्यक्ष
णामेतस्याश्रुतवितयंभवेत् चताकृतयुग्मलेहोमोदेवतोसाधयेत्ततः कानेनेकरवीणांसातैवैशाखमासित चतुर्दशांजपेदेवीने
त्ररम्याशतत्रयं भौमस्तुवारोऽको— यथवाशुक्रवासरः चताकृतयुग्मलेहोमंततःकुर्यात्कृतत्रयं ददातिमंत्रिणोतस्मैस्वाजंनंनेत्रवा
यकं निधिभूमिगतंवस्तुदूरदेशगतंतया आलोकयेतीमंतीसयोभवभूपतिः—— ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिकपिसिंहद्विपाननं
पदेवित्रिवदनंतस्ययोगिनीतस्मुकीमता रसज्ञाचेटकीचास्यपंकजाक्षीप्रकीर्तिताः ॐपंकजादिश्रमतफलेदेहिदेहिस्वगंतया स्वी
स्वाहामेघवर्णीयंजपःषष्टिसहस्रकं होमपलाशपुष्पैःस्यादभावेचसमिद्वरैः संजीवयेतीवमहेलीलनेत्रानिसंदरा पंकजाक्षी
कार्यकरीमालालंकारशोभिता वसंतेकारयेगंगायास्तत्रवन्तरुहोवने कुलाष्टम्यांचैत्रमासेभौमेशुक्रेऽथवानिशि सहस्त्रित्रयं
जपापालाशेहीमसमाचरेत् ततोदेवीसमायातिददातिफलमव्ययं जरामरणराहित्यंतकालेभविनेसति फलेतस्मिन्समायाः
निसकुरुप्रार्थितेप्सतः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिपंचास्यंवगजाननं शेषमस्ययोगिनीप्रोक्ताराणाढौपेनजीवति पयोदिनीचेटिकास्य

एकत्रिंशाक्षरो मन्त्रः तारं पयोदिनी तस्का जलधाराधरे तथा अग्निशमयवाउवे समन्यं हितयेच वक्रे स्त्रीस्वाहान्तव ईप्सेत तज्जपेदंतसह
स्त्रकं सरस्तीरे जपस्कार्यौ इनेन्द्र त्वतनपायसे वंधितो जलविं हस्त्रमेवमाला मनोरमा प्रणामी वरपरीथानाम विनेत्त पयोदिनी खीव
नेवडूलाहष्ट्याशेहिसीक्षत्तसंभवः भीमो हस्तस्य निर्वाणप्रक्तो वातन्त्रवासरः राशौ स्नानविधिं कृत्वा सरस्तीरे मनोरमे प्रथते प्रजपे
न्नेत्रपायसैर्होमसमाचरेत् सहस्रैकं ततो देवी साक्षात्मातपयोदिनी ददाति करकं चैकं मन्त्रिणां तोषमागता अग्निदाहस्य संस्थापिता साकृता
करका यदा तदा वृष्टिः पतत्यत्र तत्कामयसमयहिसः ग्रहष्टावपि कर्तव्यो ध्यात्वा देवीं भवेज्जले ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि हेवंगणाना
यकं चतारादिककर्तास्य योगिन्यस्य कपोलिका हंसवागीश्वरी शक्तिमन्त्रायस्य निरूप्यते ऐं क्लीं पैँ क्रौं सैँ तयो ल्का सरस्वत्यै नमस्त्विति
ऋषिः शक्तिश्चंदेव्यादिगायत्री छंदईरितं हंसवागीश्वरी देवी देवता परिकीर्तिता विद्यात्तृतीयबीजेन षडंगन्यासमाचरेत् स्वश्रृणाद्ये
भ्यवोर्मध्ये रंध्राणां नवके तथा मन्त्राक्षराणि विन्यस्य चिंतयेदिष्टदेवतां हंसस्थ ष्टस्य पद्मस्थां कामकर्पूरसन्निभां चन्द्राभ्रां मदहासां
चन्द्रार्द्धकृतशेखरां पुस्तकं चकरैर्वीणां जपमालां तथा वरं इति ध्यानयजेत्पीठे मातृकायाः प्रचोदिते वर्णाक्रेनासनं दत्वा मूर्ति मू
लेन कल्पयेत् तस्यामावाह्यतां देवी मर्चयेत् प्रयत्नतः पार्श्वयोर्वीणापुस्तके प्रजपे संस्कृते प्राकृते उभे ततोंगानि वक्त्राणि मातृलोके
स्थानपि तदस्त्राणि ततो वाह्ये देवी मिश्रं प्रपूजयेत् प्रज्ञा मेधा श्रुतिः शक्तिः पंचमी स्मृतिरीरिता वागीशी समतिः स्वस्तिरष्टौ तच्छ
तयो मताः वर्णकाधिकलक्षं तज्जपेन्मन्त्रसमाहितः तत्सहस्रं प्रजुहुयात् सितांबुजैः नागपंचकैः तर्पणादित तः कुर्यात्साधको त्ति

यतः स्वतः इमं मंत्रं यो भजते प्रातकैर्मन्त्रैश्चयेत विधानत् लक्ष्मीयशः कीर्तिश्रुतः कवित्वस्यालयो भवेत् कुर्यात्सर्वान्गदितान्प्रयोगान्
त्रमंत्रवित् ॥ अथ मंत्रांतरं वक्ष्ये एतस्याः षोडशार्णकं ऐंकारं पूर्वमुच्चार्य नमो भगवतीति च वदद्वयं मच्चवाग्देवी स्वाहांतो मंत्र ईरिते
पूर्वमंत्रोदितान्यत्र मन्त्राण्यास्य प्रकीर्तिताः पदैर्मंत्रस्य बुद्धिस्यात्षडंगानि च जातिमत् ॐ दैं डुभासितवसनोद्येतमाल्यानुलेपना वर्णि
मालां तथा व्याख्यामुद्रां पुस्तकमेव च सुधाकुंभं हस्तपद्मैर्दधतीं स्मेरपद्मगां वन्दे चंद्रार्द्धभालां च पीनोन्नतपयोधरां प्राग्वत्सर्वप्र
योगादिविशेषोत्राभिधीयते अष्टलक्षं जपेन्मंत्रं हविष्याशी जितेंद्रियः यथाविधि जपांते च तद्दशांशं हुनेत्तिलैः आज्याक्तैस्तर्पणादि
सर्वं पूर्ववदाचरेत् अष्टोत्तरशतमंत्रेय पतजलं पिबेत् संवत्सरान्न वेद्विद्वान्नात्र कार्या विचारणा स्नानकाले मंत्रजप्तैस्तोयैः सिंचेत्स्वम्
इति सर्वतोयैः स्नपयेन्नामे यावान्स भवेद्ध्रुवं एतन्मंत्राभिमंत्रितं मे स्रुग्वृणायादिकं सुधीः शिरसा धारयेत्तेन सभापूज्यस्य जायते वादे
च विजयो नित्यं भवेन्नास्त्यत्र संशयः अथ मंत्रांतरं वाग्भवं वक्ष्येत्र दशवर्णकं ऐं वाचस्पतेऽमृते प्लवः प्लुरिति कीर्तितः दशाक्षरवदस्यास्य
स्यांगन्यासमनोः परैः पद्मस्थां पद्मयुगात्ममालापुस्तकानि च करैर्दधानां चंद्रार्द्धमुकुटां पीनतां गसितां नानामुनिवितानमंत्रास्तनभारे
णांतां भजे यजेन्मातृकापीठे दशार्णोक्तेन वर्त्मना प्रयोगादि प्रकुर्वीत पूर्ववद्ध्येय दशार्णवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि विघ्नराजं विना
यकं योगिनीपाशहस्तस्य वशारोहणकारिणी सरस्वतीशक्तिरस्य वर्णो वेदीत्रयान्विता वाक् स्वामिन्निति मंत्रोस्याविशार्णा परिकीर्तितः
वाकस्वामिनिजमध्यः स्तेयपरमनापदैः ग्वाकृस्वोमिनिवैश्यानायहूं सोमब्रिजन्मनो अस्त्रादिके दशार्णोक्ते देवी अर्णा सरस्वती ॥

द्विरुच्चरितमूलेन षडंगं जातिसंयुतं करांगन्यासौ विधायाथ ध्यायेद्देवीं सरस्वतीं मुक्ताहारसमायुक्तां चंद्रार्द्धकृतशेखरां रत्नकुं
भे व्याख्यानमुद्रामक्षमालां पुस्तकं पीनोन्नतकुचां नम्रां श्वेतां ज्योत्स्नां सरस्वतीं पूर्वोक्ते मातृकायाः पीठे देवीं समर्चयेत् यथाश
क्ति सहस्रं स भवेद्वाक्पतिर्ध्रुवं वर्षाल्लक्षं जपेन्मंत्रं देहे विद्या योगिजिह्वेन्द्रियः आज्येन हविषा वह्नौ तद्दशांशेन ततः नवनीतं दिनः
तं कुर्यात् स्यात् शास्त्रविधिना ततः एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्कर्तुमर्हति चतुरंगुलसंभूतेस्व मनोभिर्हुनेच्च यः वाचस्पतिप्रतिमास
द्विमविरालभतेध्रुवं कुंचंदनोदके नालिकेरं (?) जातिपुष्पैः सितैस्तु जैः नयाः वर्तीश्वैः कुंदसंपुष्पैः कुसुमैर्हुनेत् अविरादतलो वाचःसि
द्धिप्रामोत्यसंशयः एवं मंत्रं जपेन्मंत्री सभायां जयमाप्नुयात् वचां श्वेतां तथा ब्राह्मीं प्रजपेन्मानवमंत्रेण प्रकोम्नविवयः स्वादेत्सम
याद्वाक्छिनलभेत् यां स्वी शुभमध्याव पार्थिवा चेति वेदिक ओंयां स्वी तिवगले ततश्च वगलामवि सर्वोः पादे संभय दि क्लीं शीं भ
वे चर वेदत् सौः क्लीं स्वाहे ति विंशद्वर्णो मंत्रो ध्यानं निरूप्यते पीताम्बरां पीतवर्णां पीतगंधानुलेपनां प्रेतासनां पीत पुष्पां वि बिंबोष्ठ
वीभजे अयुतं त्रितयं जप्त्वा कुसुमैः जसुमैर्हुनेत् एवं कृता पुरश्चर्यो पञ्चात्मायनमाचरेत् वगलादौ प्रतिपदि शुक्रवारे जपेत् त्रिशि
अयुतं तद्दशांशेन कुसुमैर्जसुमैर्हुनेत् प्रसन्ना जायते देवी वरमेकं ददाति च वैरिणो देवता वद्धे गतिस्तंभः प्रजायते कार्तिके
कृष्णषष्ठ्यां तु वनवृक्षतले स्थितः जप्त्वायुतं च तत्पत्रैः सप्तगंधगुरुद्रवैः तैलयुक्तैर्भवेद्धोमः शुभमध्या प्रसीदति ददाति पीठं तत्र
स्याद्वश्या रामा स्त्रमोहयेत् वहति पंचभूतानि तमोष्ठे तेन तिष्ठति दशमो त्तरो मनः उन्मनरागजया देवी स्थूलांगी कनकप्रिया कार्तिके

मेरु-
तंत्र
२५५

255

नत्रुह्यहाविलोस्यमेधांभजाम्यहं ॐ पार्थिवे च पृथिवीतलचारिणी वाग्भवा नमोलिनि च नारुणपङ्कजारुणा वं यं च पं स्वाहेकोनविंश
दर्णः पार्थिवाग्रमनुः स्मृतः नदीतीरेऽहस्थिकालेवनदेशा निशान्तरे कूलेखनिलाकहरे कर्त्तव्यो ग्रामसमकं जपस्तद्दशांशतो होमः कदली
खण्डकैस्तदा पृथिवीतलसंचारशालिनी वाग्भमालिनी भजामि पार्थिवीदेवी नारुणपङ्कजप्रदा शिवां तस्या ददाति साशक्तिः पृथिवी तरवा
रिणी जरामरणराहित्यं मानवि चैव सर्वगः विनायके तत्प्रवरो दण्डहस्तास्य योगिनी रजोहा स्वरूपा सा चेटीके कालिका मता एकं का
लीमहाकालीके लिकलाभ्यच्चरेत् स्वाहान्तस्तिर्यग्वर्णायेलक्ष्मस्य जपो मतः अनेनमनस्पस्तहस्रैके के कालीवरदाभवेत् ईप्सितं य
स्मायकस्यतदेके साप्रयच्छति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गणेशं मोदकप्रियं प्रचण्डायोगिनी चास्य चेटिकापङ्कवाहिनी ॐ पंकजावा
सिनी पंकजावनी वनदेवते केशरंदेहि सिद्धिं वजुरुहिंकाम बीजकं स्वाबीजं वह्निजायाचैकत्रिंशाक्षरो मनुः वैशाखे प्रथमस्व
सित लेपोदेजनवर्जिते समराञ्जपेत्कौदिवसेल्लक्षसंख्यया होमस्तत्र च कुसुमैः देव्या ध्यानेन निरूप्येत पंकजादिनि शिवे शिवह
ति सेरववक्त्रनयनाम्बुजलीले मानसे मम वसस्व रदे विभ्रमैहैकमलकाननसंस्था तदा देवी समागत्य त्रिजगद्वशकारकं ददाति
केशरं चैकेकल्पप्रख्यातिं गंधमंत घर्षयित्वास तिलके कृते नस्याद्विलंजगत् वशं राजस्त्रियो भूपाः पण्डिता देवताश्च पि ४००॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्वादिस्या विनायकान् महाश्मशाननामाहस्ति नानभयदायकः प्रथमोमनवक्ष्ये णावबीजहृद्याद्विक्रम
चतर्थ्यन्तं भयत्राम योगिनीवसविक्रमा चेत्ताबालवक्त्या मातृजानन सरस्वती अस्यशक्तिस्ततन्मंत्रप्रोक्तमेकादशाक्षरः ॐ ह्रीं

ह्सरवर्णाश्चैसैकारा विंदुसंयुताः पुनः ह्रीं मो सरस्वतौ हृदयान्तो मन्त्र्मीतः ऋषिध्यानं न्यासजपहं सवागीश्वरीसमं प्रयोगाश्चापि
सिद्धेति पूर्वोक्तः सर्वं एव हि वाराननाचेटिकान्तस्तस्याः साधनमुच्यते वारानने पदं प्रोक्ता वामलोचन ऽभ्यणि परस्यमालिनीप्रो
क्ता मालिनी हितयेततः हूं हूं यों वह्निजायान्तो मन्त्रः षड्विंशदर्णकः सौंदर्यास्ततः संदोहसारभूताम्विवापरा विवर्द्धितांस्थिरां देवीं सं
भजेत्तां वराननां ध्यानाद्यं पूर्ववज्जेकलक्षसमन्वितं सप्तविंशति जपेत् सहस्रं त्रितयं होमः शेषेष्वपि कपर्दिकैः ततस्तौ त्रिपुणी दशाक्षं कपर्दिकं
वराननं कपर्दस्याप्यपतनं काणादीनां जलके दिदिनावधिं तद्वाम्ये विक्रीतं नैव हीयते ततो धाम्मान्तरेष्वापि च हृद्विलन्नापि जायते ॥
सिंहतं उआणांध्यतो वेत्रुब्रीवासयोगिनी ऋषिध्याने पृनकरी सप्तकोटेश्वरीमता शक्तिस्त्रेदी विधिगुप्तातयोः साधनमुच्यते कमलउक्ता
चण्डिके च सः कम मातरो मन्त्रः ऋषिर्ब्रह्मा च गायत्रीछन्दः प्रोक्तं च देवता सप्तकोटेश्वरी देवी भोगैश्वर्यफलप्रदा षड्दीर्घयुक्तकारेण च
तुर्ग संयुक्तां कीर्तितं अस्याः पूजादिकं सर्वं त्रिपुरावत्प्रकल्पयेत् ॥ विघ्नघ्नायन्त्रं वह्नेः विघ्नविघ्नेति विपक्षतो मानेश्वरयकोणितिनाटंकेदेहि
फ्रमकं पंचसंख्यां वह्निजायान्तः सप्तविंशार्णो मन्त्रः चित्राया सोमवारे च यदा चेद्ग्रहणो भवेत् यावद्ग्रह विमोक्षः स्यात्तावन्मन्त्रं जपेत्
जले तदा देवी ननाटंकं दयान्ते वाक्षराति स्थितं प्राचेदयुभामेतदमोघकरोति च साधको लोकमान्यं ध्यानं मस्याति प्यते
चेदं मंत्रसंख्यानां विघ्नक्षेत्रा विपक्षतो काश्मीरवारतनाटंकाध्यायामि शिवकलमां ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि अपितानंगजानंतु पाय
हेत्री योगिनीनपुत्रदाहपथ्यामिणी अपितान्तसप्तशक्तिखवालास्या वामलोचना अस्य वेदे समाख्याता तयोः साधनमुच्यते पंक्तौसौ

मेरु-
तंत्र-
२५६

द्विजेशश्चन्द्रः केशिरसि यस्या सामित्यर्थः

रितिबालाया स्मृतरो मंत्र उच्यते ऋषिस्तु दक्षिणामूर्तिः पंक्तिश्छंदो ऽस्य देवता बाला बीजं वाग्भवं स्यात् तार्त्तीयं शक्तिरुच्यते कीलकं का
मराजस्याहि राद्यन्ता षडंगकं यथा त्रिपुरभैरव्यास्तथा न्यासास्तु योदिताः एतद्बीजेन तत्सर्वं कर्त्तव्यास्तत्फलाप्तये प्रथमं पुस्तके बाला
वरं वदयंतीव रैः प्रकर्णणामकर्णणज्ञस्या रक्तवस्त्रा द्विजेशार्द्धका यंत्रे होमे च पूजायां पूजने सकले तथा ज्ञेयं त्रिपुरभैरव्यास्तु तथा यास्तु
यासमं जपो लक्षत्रयं होमश्च ध्यानतद्देवहि कुमारीपूजने निष्कामस्य सिद्ध्यर्थमुच्यते मालतीजातिकामल्लीकुसुमैर्मधुमिश्रितैः
हुतैः सूर्यगुणैर्देवि वाग्मीशोऽत्र प्रजायते मूकस्यापि हि मम वक्ता शिलापूपस्य नान्यथा जपापुष्पै राजपुष्पैर्नागकेशरैस्तथा विधैः हवनात्सो
हयंकरी त्रैलोक्यवश्यनिवासिनः कस्तूरीकुंकुमैः स्नानो हवनात्कामवद्भवेत् चंपकैः पाटलैर्होमान्महतीं श्रियमाप्नुयात् गुग्गुल्वगरुकर्पू
रचंदनानां च होमतः राजनारीं इ देवात्पुरं श्रीवशमानयेत् लाजाहोमात्लभेद्राज्यं पक्वान्नमधुहोमतः उपसर्गनिवृत्तिः स्यात्कल्हा
रहवनाद्धुतैः अर्थेनार्थयंनरा भामखारोगप्रहीतेनतु सम्यग्द्विजो यतेनीरमधुना मृत्युनाशने दधिमाक्षिकहोमेन सौभाग्यं धनमाप्नु
यात् कल्हारहवनाद्भाग्यमभ्युदयं परम् कृत्वा गमांसकुंकुमेन सर्वं पशाद्वशमानयेत् वैरिलेभस्मिनाहोमाल्लाक्षातीरपयोदधि कुंतत
दलम्यमोक्षरोगाणां चापि नाशने कमलैरह्रौर्होमः सम्यक्संपत्तिदायकः रक्तोत्पलैर्जगद्वश्यं पलाशीभी गंधतिलोत्पलैः दाडिममात
लिंगं च नारंगसकलं क्रमात् कूष्मांडहोमये दिशादिका वश्यानसंशयः खर्जूरीफललतस्य होमात्सर्वैन्नृपा वशाः द्राक्षालताप्रसिद्ध
योष्टौ कदलीफलहोमतः लक्षाद्विशति राजानो वश्यालतेनहोमयेत् नारिकेलाणि लैरैवेहुता मिन्नृपवद्भवेत् पक्वाम्रलतहोमेन

करवीरे

g56

संहर्षणीपरणीवश्याः पनसस्य फलैर्लक्षहोमाद्वश्याः शतेन्द्रपाः गुग्गुलस्य तु होमेन सर्वदुःखानि नाशयेत् वश्याः सर्वे तिलाज्या
भ्यां चंदनेन तु शत्रवः रक्तचंदनहोमेन वश्याः सर्वाः कुलस्त्रियः खर्जूररसतु होमेन वाग्वश्यं जायते ध्रुवं कस्तूरीहोमतो भूपा मंत्रि
णः परिचारकाः तिलतंदुलहोमेन शांतिर्भवति मंदिरे शर्कराहुतहोमेन सर्वकार्याणि साधयेत् हुतपायसहोमेन धान्यराशिर्भवे
द्ध्रुवं तत्तद्वस्तुस्य होमेन तत्तत्सिद्धिः प्रजायते सोपस्करैश्च वटकैर्नूपशर्गान्विनाशयेत् वक्ष्यकुसुमैर्होमात्सर्वसत्त्वान्वशं नयेत् ज
पापुष्पैर्जगद्वश्यं वाणपुष्पैश्च मोहनं वकुलस्य च द्रुमैः सौभाग्यं जायते महत् दशांगाष्टमहोमाद्वा सौभाग्यमतुलं भवेत् जंबूफलैर्वि
योवश्याः कूष्मांडैर्दृष्टकण्टकाः श्रीफलैरतुलां लक्ष्मीं इक्षुदंडैः स्वर्गं भवेत् इक्षुसारेणोद्रजकन्या नारिकेलफलेन वा केवलं हुतहोमेन
वरदाः सर्वशक्तयः ॥ वामा याम्ये गमात्र्यं विप्रजपेद्वामलोचनां शतमात्रं पौर्णमास्यां विशाखादिसंगमे सद्यः प्रसन्ना देवी सा दीप्यते भ
ददाति सा कृपिकां नाशना सेगे व्यास्ते स्खलति मानवः रतिदेवी रतिप्रीतिः कामकीर्ति मनोरमा मम काम प्रदा सर्वसि भजे वामलो
चनां ईं क्लीं भीं रें ममस्वार्थं वश्यकामा वामलोचने वीर्यमंत्रमयं हि श्रीकामा नादेमा कृत्वोच्यते पंचविंशति वर्णाये स्वाहान्ते मंत्रईरितः मद
नाघोल तु जपात्सिद्धा वामलोचना ध्रावकः श्रीकांतो यस्य विघ्नेशो नाम्नापि प्रसादतः कालीच योगिनी तस्य शक्तिर्वागीशा भैरवी चित्राक्षी
चेटिकाचास्य भैरवस्त्रियोगिनी स्त्रैं ह्रीं च ममस्वार्थानि समक्षितं त्रयं पदं वदेत् मदद्रवे च सहसा श्रीकारेण समन्विताः एकादशाक्ष
रो मंत्रो मासत्या नादिकं तथा चेतनं सभैरवी तु तस्य विशेषो यं तु पूजने कृष्ण कौपीन निर्माकिंता मदं दवांतके षडंगावरणपश्चाद

भैर॰
तंत्र॰
२५०

मन्त्रं वै यथोक्तवत् तत्स्यैव तमसो भैरव्याः प्रयोगा ह्यप्रकीर्तिते विघ्नास्ताशाय नैवक्षितदेवाने नदीतटे षट्कोणं मंडलं कृत्वा तोय
पूर्णान् घटान्न्यसेत् कोणषट्के तेषु स्थानशाणादीन् प्रपूजयेत् ॐ ह्रं विघ्नयमेकं पविस्तमीशं क्रमेण च अर्चयित्वा यो हतीयायामा रंभो
स्य प्रकीर्तितः तद्ध्वर्धमासं तं कृत्वा मध्याह्ने प्रजपेन्मनुं नित्यं शतत्रयं होमस्त्रिशेषेलाफलैर्भवेत् ऊर्ध्वादेवं न प्रसन्नं हे तत्तदतीयाताष्टमसंख्
ना सोमेन रविणा वापि यदा युक्ता भवेत्तदा प्रातः काला जपः कार्यो यदा देवी वदेत्स्फुटं पशुकं भेषयदर्थस्थापनीयं तथा यातत् भविष्यति
तदस्त्वं ध्यानमस्या निरूप्यते रुद्रादिप्रेतमौलिस्था कलशाङ्कुरमालिनी विघ्नहीविघ्नवेषा नानाभजे परमेश्वरी विघ्नाद्यविघ्नरूपेव इह्यादि
प्रेतसंवदेत् स्थ प्रसीदेति युगले स्ते स्वाहा त्रिद्विवर्णकः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चिंतामणिं विनायकं योगिनीलक्षणाज्ञासना म्नारुधिर
वासिनी षट्कूटभैरवीशक्ति क्षिप्रकेठास्यचेटिका हसकलरकारोऽसू उकारैकारसंयुतान् विंदुयुक्तं कूटरूपो मनुरस्याः प्रकीर्तितः सपत्
प्रदो भैरवीवत्स्यं वै मासादिकं मते सम्यक् चिंतितदयादि प्रभार विनाशिनी सेना विनायकध्यात्वं शशी स्थापितस्तनयाश्रया ॥ अथातस्ताथ
नेवक्ष्ये विघ्नके न्यासमासतः चैत्रशुक्लचतुर्दश्यां वसन्ते निशि संजपेत् सहस्रत्रितयं होमो मधूकजैर्भवेत् त्रिशतसहस्रं सा देवी
तत्प्रदयाञ्च मेविरो कोकिलास्वरसम्पन्न मोहनं जगतामपि अपि पक्षिमृगादीनां स्वगणाश्च मोहनः चूतांकुरावतंसा वीणानादवि
नादिनी शुक्लांबरा शिवा यस्या रक्तकंचुकधारिणी चिञ्चकेठी विघ्ननादस्वरदेहि युगंतथा भैरीरी स्वाहेति मंत्रोऽयं योगिणीः परिकीर्तितः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि देनहस्तेविनायकं वसायधंयो योगिनी च विघ्नलेखा स्वरूपिणी पंचवाणेश्वरी शक्तिः क्षिप्रकागम्याच चेटिका द्रां द्रीं क्लीं

गस्त्या

ह्रैं मदनेभ्यो वाणीश्वर्या मनुर्मतः ऋषिः कामस्तु गायत्री छंदो वाणीश्वरी स्मरी एकाक्षरेणामर्वैश्च मनोवर्णैः षडंगकं रक्तवस्त्राभिन्ना य
नः शुभ्रकोदंडधारिणी सालंकारांगचमूर्या भावाणीश्री सुंदरी भजे त्रिपुरेशीव पूज्या सा मोहयेत्सकलं जगत् पंचलक्षं जपेद्धोमो वेध्
कद्रुसमैर्मनतः कृष्णपक्षे चतुर्थ्यां तु चित्रायां सोमवासरे ध्यात्वा शुतं जपेद्रात्रौ तदा सा वरदा भवेत् प्रयोगाद्यं सर्वमस्याः त्रिपुरावत्सकी
र्तितं तवरात्रौ मदहे सम्यग्दिव्यास्त्रेयावदीप्सितं तावद्दास्यामि हे मंत्रिं दिव्यभोगानपि ध्रुवं मंत्रस्तु दिव्यकमले विकाराम्य प्रसीद च श्री
स्वाहा इति थि वर्णां ध्यायेत् कंठे कुंकुमस्रजा हस्ते चामरतद्भुंभंच सालंकारां मनोहरां ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पिंपि डिंडिल्लि नायकं हि
प्रदं रात्रसानां च गर्भहस्ताम्ययोगिनी मनोहरा कर्मकरी चेटी चास्य विलोचना नारीरम्याभिधा मंत्रा स्युर्योर्विंशतिवर्णकः प्रादौ ता
रं ततो नारी ततः कमलवासिनि त्वं नारी मोहय हंहं क्लीं स्वाहा ध्यानमथोच्यते ॥ नग्नां कल्याणमूर्तिं च मोहरूपां स्थितां वने पद्मानना
प्रार्थितां शंभुविष्णुब्रह्मादिकैः सुरैः मार्गकृष्णचतुर्दश्यां भीमरात्रौ सवल्लटे त्रिसहस्रं जपेन्मंत्रं त्र्यंशैर्होममाचरेत् चिंतिता स्त्री भ
वेद्दृश्या प्राणेरपि यत्नैरपि यदा वेक्ष्या भवेन्नारीणां नारीरम्यां तदा जपेत् उद्दंसं डहेरव मथ वक्ष्ये समासतः योगिनी शमहल्लासरू
पनस्य वशंकरा निधिभ्रांताचेटिका समंत्रो स्यानि थिवर्णाकः वदेमां त्वं निधिं भ्रांते निधिं देहि हं येरमां स्फीं स्वाहेति च मंत्रो ध्यायेद्
वीं त्रिमालिनी रसायणा निधिश्री तांभवलक्ष्मीनिधिप्रदां आषाढकृष्णसप्तम्यां चतुर्थ्यां वा समाहितः जपेत्सम शतं मंत्रं पलाशतरुसं
निधिं पलाशमूलेरभ्यंतको मेले होममाचरेत् ततो देवी निधिं भ्रांतां मंत्रिणो ततोषमागता ददाति निधिमेकं हि त्रैलोक्येपि सुदुर्लभं एता

मेरु
तंत्र
२५८

सामष्टचेटीनां द्वात्रिंशच्च सहस्रकं निर्जने च वटाधस्ताद्वा गणेशसमीपतः जपः कार्यस्तदा सिद्धिर्हरिद्राग्रंथिनागणेश्वरे ५०० ॥ अथातः
संप्रवक्ष्यामि नगरावरणसंस्थितान् स्थूलदंतादिकान् षष्टिगणेशान्योगिनीश्च तान् शाकिनिभिश्चेटिकाभिश्च शक्तानंगबीजपूर्वकं तद्बीजं
चपदे तत्त्वामडें ते भगवते पदं हृदयान्तस्तथाष्टानां मंत्रो यं परिकीर्तितः पंचकामेश्वरी वामशक्तिस्तन्मंत्र उच्यते ऐं क्लीं पं ब्लूं मिति प्रो
क्ताः स्त्री मंत्रः पंचवर्णकः ऋषिः संमोहनश्छंदो गायत्रं देवता मता कामेशी च षडंगानि स्युः स्वरवर्णैस्ततो विलैः रक्ता रक्तमुकूलांगलेप
नी रक्तभूषणा पाशांकुशशरासनबाणाभयधराः पुस्तकं च वरं हस्तैर्बिभ्राणा वशकारिणी पंचकामैः परिवृता मस्याः स्रजादि।
कं भवेत् वाणेश्वरीसमानं तद्वामकामैस्तथार्चयेत् उदग्दक्षिणयोर्देव्याः स्थूलकर्णी तथोमिनी अंजनानां सिद्धिकरी नष्टवेषासचेटि
का नाशं च नष्टवेषे च भगामिनि स्वैपदं वदेत् ह्रीं स्त्रीं स्वाहा विंशवर्णो मंत्रो ध्याने निरूप्यते मांसं च रुधिरं सद्यश्चर्वयन्ती स्वभीषणा प्रेतासना
महादेवी नष्टवेषा भजाम्यहं जपेल्लक्षसहस्रं वितयैकसाष्टम्यां महानिशि होमं च गजदंतेन दशांशं तर्पयेत्प्रियं ददाति मंत्रिणे चाई
मस्थिते न तत्साधकः भूतप्रेतपिशाचादीन्विलये हृश्येदपि ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कलिप्रियगजानने योगिन्यस्य पुरस्कारिर्येटी
क्षिद्धिप्रदा मता त्रिवाणेशीश्शक्तिरस्य क्लीं पं सौः स्वमनसंमतः हृदाद्यमाषडंगानि पंचबाणान्यविन्यसेत् पंचकामांश्च विन्यसेत्
लेन व्यापकं चरेत् उद्यत्सूर्यसहस्राभां माणिक्यवरभूषणा स्फुरद्रत्नकुंडलाफेना नालेकारभूषिता इक्षुकोदंडबाणांश्च सदा
मालां च पुस्तकं दधतीं चिंतयेत् सम्यक्षडंगानि प्रपूजयेत् पंचबाणास्ततः पूजा स्मरादि चिंतयेत्ततः कामाष्टकं ततो भैरवाष्टकं

चापिमातरः पीठाष्टके च लोकेशान्मध्ये देवीं समर्चयेत् पुरश्चरणात्कर्मादिकाम्यकर्म्म तथाखिले एतस्यास्त्रिपुरे शीघ्रं चैवोक्ष्टिकामनि

नादिनी निनादिनी च षुटिकोदेविस्त्रीविघ्निगेहिनी द्वादशार्णामनध्यानेमूर्ध्वकेशी त्रिलोचना खेचरींतां च चलांनीं महानादां भजाम

हं अमार्याचनरस्यायेनयोत्त्रानाहिशेषतः कृत्वा यानिशिकर्तव्यस्तनी रेचाघृतेजपः कस्तूरीकमलै होमो दशांशतत्र देवता महाशङ्ख

प्रजरुते भीतिदेध्यानतमरः न विभेति यदा मंत्री तदा देवी प्रसीदति ददाति चादिकामेकोसिद्धिदां च मनोहरां नामादायभवेन्मंत्री त्रि

लोकीगमनक्षमः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चन्द्रं दत्तेगजाननं सर्वाश्रयो योगिनीत्वाद्यथा तत्ववादक्रियाकरी एककामेश्वरीशक्तिः कामबीजं

मन्त्रमितः ऋषिः संमोहनः छन्दो गायत्री देवता मता एककामेश्वरं बीजं कः शक्तिर्विङ्रुच्यते लः कीलकं षडंगानि षड्दीर्घैर्विनमूलतः

पूर्वोक्तं पञ्चबाणांश्च मध्ये ध्यानं समाचरेत् जपाकुसुमसंकाशां यन्त्रबाणधरां स्मरेत् नानालंकारसुभगां मोहयन्तीं जगत्त्रयं त्रिकोणं।

चाष्टपत्रं च ततो भूविंबमालिखेत् मोहिनी क्षोभिणी चैव वशिनी स्तंभिनी तथा आकर्षिणी द्राविणी च तथैवाह्लादिनी मता क्लिन्ना च क्ले

दिनी चार्च्य ततः सिंहासने यजेत् ततो देवीं समभ्यर्च्य मुद्रां प्रदर्शयेत् अग्नीशासुरवायव्यमध्ये दिक्षु च संजपेत् त्रिपुरेशपास्ततो बाणा

नर्चयेच्च दलाष्टके अनंगपदमाद्या स्युरूपिणीमदना तथा मन्मथाकुसुमाचेति तत्स्यै मदनातुरा शिरामेखलालाग्नद्रदीपिकाष्टौ समीरि

ताः दिग्गिषु बाह्यतः पूज्या जपेदर्कसहस्रकं कुलेन्द्वेकजसमैस्तर्पणादितः स्मरेत् कामप्रयोग विज्ञेयास्त्रिपुरेशया यथातथा ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि चैकविंशति संख्यकान् गणेशान् राजमातंगणसेवक्षान् योगिनीश्वरान् बीजषट्कं गणेशस्य ऐं तत्र नाम चोच्चरेत् नमोन्ता

मेरु-
तंत्र
२५९

मनवस्तेषां क्रमान्नामानि वच्म्यहं अग्रे एतेषु हितेंदवाहितेंदवा हितेंदवास्थो विनायकः ज्येष्ठो विनायकश्चैव तथा गजविनायकः विनाय
ककालसंज्ञो नागेशाख्यविनायकः अथांतर्दृक्समावृतिस्थितो मत्प्राग्विनायकः तथा सृष्टिगणेशश्च प्रयत्नविघ्नेशश्च च गजकर्णश्चि
च्छदः स्यान्मेगालविनायकः विनायकश्च मित्रादिस्थवान्नेदकाननं व्याप्यस्थितागणेशायतेवदंपते मयाधुना मोदं प्रमोदं सन्मुखं दुर्मु
खं गणनायकं विनायको ज्ञानरूपी द्वारविघ्नेशश्च च अविमुक्तेशानिकटेस्य विमुक्तविनायकः योगिनश्च क्रमादेषां कीर्त्यते प्रेतवाहना
देदमूकाकरा रौद्री मृगशीर्षा वृषानना व्यालस्यास्यतनि स्वासा व्योमैकचरणार्द्धकात् तापिनीहृष्टि पूर्वा च शोषिणी कोटरी तथा विद्यु
त्प्रभा स्थूलनासा मार्जारीकटरी तथा विद्युत्प्रभा स्थूलनासा मार्जारीकटरस्तथा कामाक्षाद्वादसौ चैव बलाकागतिशप्पदा मूकासा
चेति योगिन्योऽष्टौ तन्नामनमो तकं सर्वबीजाद्यमेवं मंत्रोयथानामार्थकारकः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि शक्तिमेरवोस्त्र सिद्धिदो वि
ख्यातोराजमातंगीसर्वप्रत्ययकारकं ऐं क्लीं श्रीं सौं नमः श्रीमान्भगवती परस्वदेत् श्रीमातंगेश्वदेदे तच्छुरि सर्वजने निच मनोहरि स
र्वमुखराजिसर्वमुखेतिच रंजिनी सर्वराजे तिवशंकरि वदेत्ततः सर्वस्त्रीपुरुषेसक्तावशंकरिषदं वदेत् श्रीमातंगेश्वदेदे तच्छुरि
सर्वजनेतिच मनोहरि सर्वमुखराजि सर्वमुखेतिच रंजिनि सर्वराजेतिवशंकरि वदेत्ततः सर्वस्त्रीपुरुषेसक्तावशंकरि पदेव
देत् सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वपदत्ततः सत्ववशंकरि सर्वलोकमसक्तामकं वदेत् मेवशमानयस्वाहेमत्प्रणाशी मतरो मनः एक।
विंशत् विघ्नष्टनिष्टनिविघ्नकरे स्मितेः ॐ नमोमखमंत्रोणि ऐं क्लीं श्रीं बीजत्रयं केः षडंगन्यासउदितः पदस्याः सेवनवीमहं शिरोललः

टभ्रूमध्ये तालुके कण्ठमनोगले हृदयेऽनाहते वा ओजठरे नाभिमण्डले स्वाधिष्ठाने वा जने च पार्श्वयो दक्षिणवामयोः मूलाधा
रे अष्टदेशेषु पदान्यष्टादशक्रमात् ओं कसुव्यंते वसुफट् नगाष्टदश दिग्गजैः वेदांग्रीत्रुद्धि त्रिनेत्रैर्वर्णैर्मन्त्रपदानि तु ऐं क्लीं श्रीं राज
मातंगेऽपि नमऽक्षाम्यसेत्ततः मूलाधारेऽस्य तु बीजत्रयं प्रोक्तं पदं वदेत् मातंगेऽपि नमः पञ्चका हृदये विन्यसेत्ततः बीजत्रयं मनोभवाये
मातंगे नमो वदेत् भ्रूमध्ये विन्यसेत् सम्यक् देवीन्यासं समाचरेत् शिरोवदनहृद्गुह्यपादेषु क्रमतो न्यसेत् हल्लेखां गगनां रक्तां तता
स्थापिकरांविके महोक्षुष्कांस्वनामादिवर्णबीजपुरस्सरं मातंगेऽपि तां प्रविन्यसेद्वाणशक्तिस्तथा न्यसेत् मूर्ध्नि पादास्यगुह्यहृदये
द्राविणीं क्रियात् शोषिणीं वेधिनीं मोहिनीं चैवाकर्षिणीं तथा मातंगेऽपि तां स्वबीजाद्यां तत्र कामाष्टकं न्यसेत् बीजत्रयाद्ये मातंगीपदं
ते मन्मथस्तवे मकरध्वजसंज्ञां शेषमदने वामपार्श्वके वामकं तां पश्यन्तां नाभौ च जंघक्रमाद्भुवः कंदर्पं कक्षकं चावद दक्षपार्श्वे
मनोभवे रतिप्रियं चदन्तांशे तत्र किन्नासतद्यते मातंगेऽपि तत्र नेत्रागास्थानेषु वै विन्यसेत् कुसुमामेखलाद्योऽकामदनाम
दनातुरा मदनोद्वेगिनीत्येसंभवाभवनपालिनी शशिरेखां ततनक्त्यां त्रासं लक्ष्यादिकं यथा ङः मातंगीनमोंनाझ्यलक्ष्मी
चापि सरस्वती रतिप्रीतिकीर्तिशांतिपुष्टि तुष्टिं क्रमेण च मूलाधारे तथा मूले मणिपूरे तथा हृदि कण्ठदेशे भ्रूवोर्मध्ये शिर
सि वै च विन्यसेत् ब्राह्म्याद्याष्टे वै तत् दिक्षु मातंगीपदपश्चिमा मूलाधारे स्वाधिष्ठाने नाभौ हृदि गले भ्रूमध्ये मस्तके चैव
मसितांगादिभैरवा मातंगेऽपि तान्न्यसेत् सम्यग्मातंगेऽपि तारमायऽपि आधारे विन्यसेद्धामांजे पंचांलिंगस्यमूलके नाभौ रौद्रीं तथा शांती

मेरु-
तंत्र-
२८०

हृदये शुद्धिकां गले वागीश्वरीं ब्रह्मरन्ध्रे क्रियाशक्तिं च बिंदुके लक्ष्मीं कलापदे रत्नशिरोधिकां तथा न्यसेत् श्रीं ह्रीं दां मोहिनीं न्यस्य
नाभौ तत्र प्रथमां न्यसेत् भाविनीं व्यापिनीं दंते तथोन्मनां तत्स्थले विशुद्धे च विश्वकर्मि ध्रुवमंडलके न्यसेत् साधकः स्वदक्षिणे च नाग
बुद्धिशिवे न्यसेत् ॐ ह्रीं श्रीं एवं कामेश्वर्यादि मातंगीं नमोंतकाः चतस्रः शक्तयो न्यस्या मातंगीं शिरसि न्यसेत् ललाटे महामातंगीं महा
लक्ष्मीं तथा हृदि सिद्धलक्ष्मीं तथा मूले मूलाधारे प्रविन्यसेत् मूलमंत्रेण व्यस्तेन सर्वांगे व्यापकं चरेत् एवं न्यस्तशरीरो सौ चिंतयेन्मंत्र
देवतां अस्ते दधि मध्यस्थे रत्नद्वीपे मनोहरे स्वर्णप्राकार संवीते मंडपे रत्ननिर्म्मिते कदंब विल्वक हारे कल्पवृक्षोपशोभिते वेदिमध्ये

स्वर्णास्तीर्णे रत्नसिंहासने शुभे अष्टपत्रं महापद्मं केशराढ्यं सकर्णिकं तन्मध्ये त्रिकोणं स्याद् अष्टपत्रं ततो वहिः षोडशपत्रं स्यात् श्रकः॥

द्वात्रिंशच्च चतुर्दलं वेदास्रं च चतुर्द्वारं मंडलं शोभनं मतं तस्य मध्ये समासीनां श्यामवर्णां शुचिस्मितां कदंबमालाभरणां हृजितां
चम्पाग्रैः प्रलंबालकसंयुक्तां चंद्रलेखावतंसिकां ललाटे तिलकोपेतां मीनध्वजहसितानना किंचित्स्वेदाम्बुमधुरललाटफल
कोज्वलं वलीतरंगमध्यां भोगिरोमराजीविराजितां सर्वाभरणसंयुक्तां मुक्ताहारविभूषितां नानामणिगणोत्कृष्टकटिसूत्रैरलंकृ
तां वलयै रत्नखचितैः केयूरैर्मणिभूषितैः भूषितां द्विजं वालां मदाघूर्णितलोचनां आपीनमंडलाभोगसमुन्नतपयोधरां प्रले
ववर्णाभरणां कर्णोत्तंसविराजितां तमालनीलां तरुणीं मधुमत्तां मतंगिनीं चतुःषष्टिकलारूपां पार्श्वस्थशुकसारिकां कोटिबालार्क्क
संकाशां जपाकुसुमसन्निभां एवं ध्यात्वा न्यासं तत्याये न्मातंगिनीं परां धर्मादिकल्पमयी न्यसेत् पीठे नवशक्तयो नव ॐ ऐं ह्रीं श्रीं जीज

सर्वाङ्गे मातंग्यै नमोन्तकाः विभूतिरुन्नतिः कान्तिः कीर्तिः सन्नतिः पुष्टिरुत्कृष्टिरर्द्धिश्च मातंग्या नवशक्तयः वाग्व्याया
कमलासर्ववशंकरीति कमलायदं सनाय नमः इत्यन्तकामातंग्यापीठमर्चयेत् देव्या मूर्तिं च मूलेन कल्पयित्वा यथाविधि तस्यामावाहये
द्देवीमर्चयेत्तदनन्तरं पाशांकुशवराभीतिखड्गचर्मधनुःशराः मोशरीडगावाणाख्यायोनिमुद्राः प्रदर्शयेत् त्रिकोणपूर्वरेखातो द
क्कोणे रमादिकायजेत् पाशांकुशकराश्वेताः प्रथमायोनिसांजलिः अमारुणोत्ताकोदंडपंचवाणलसत्कराः त्रिकोणकाष्टदलयोर
न्तराले तु पूजयेत् मध्ये दिक्कमात्संवहल्लेखादिकशक्तयः गुणास्याभयहस्तानि वहन्त्योमृतसन्निभाः अग्नीशरक्षःपवनकोणेषु
ग्रे दिशास्वच यजेद्देवानिमेवक्षः पंचवाणांस्ततोर्चयेत् दिक्षुग्रेकमतोस्त्रकामसर्वाणि विडमहीरकान् अमलारुणभाः कामपंचवाणा।
धरास्तथा ६००॥ दलेषु पूजयेद्ब्राह्म्यादीनंगकुसुमादिकाः गुणास्त्राभयेष्टानि धारयेयोरुणप्रभाः अग्रेदलानांसंपूज्यालम्म्याद्याश्च
तम्भवाणाः लक्ष्मीहेमप्रभापद्मकराकौसुंभकावरा सरस्वतीशंखनिभा विन्यग्राम्बुस्तकंकरे रतिश्वेतापुष्पवाणान्हहस्तावामलो
चना पत्र्ववीणाकराप्रीतिर्मेचकाभासितावरा कीर्तिःकुंकुमसमाभद्म विन्यग्राकरशालिनी चिन्मुद्राभयपुस्तकंशांतिर्ध्यानस्तिमि
तलोचना वराभयकरा पुष्टिः पीतांगाकुंकुमप्रभा तुष्टिर्वराभयकराप्रसन्नस्वर्णपंकजा द्वितीयेष्टदले पूज्या मन्मथाद्या मदोद्धता
पुरश्चापकृष्टचापपूज्याः पञ्चनस्तनिषंगकाः पत्रसंस्थामातरः स्युस्तदग्रेवाष्टभैरवाः कपालशूलडमरुवेतालाशक्तपाणयः दीर्घस्वरा
द्याब्राह्म्याकृस्वाद्याभैरवाश्चपि ततः षोडशायत्रस्थावामाद्यास्मामविग्रहाः आदर्शंवन्नदीपंचजनेवततःपरं नागवल्लीदलेचैवचा

भैर-
तंत्र-
२६१

मरंज्ञानकौशके वासोमाल्यानपात्राण्याभरणं शुकशालिके चामरं रत्नकशले तालहैते प्रदीपकं विधाणावामहस्तेष्व देवेशो गायपा
णायः रक्तवर्णास्तु विमला भावयन्त्वर्चयेदिमाः वादयेत्सुमदावीणावतः पंचेनततोर्चयेत् पातंगपाण्यास्ता सुचा याणगांकुशवराभये
शुलेकृतभुजा रक्ताद्वितीयाचैडसंतनि प्रसिरिवटकस्तुलाक्तुमेडहस्तानथापरा कांगकुशसरोजानिशलिप्रं जंच विभ्रती श्रुरुणाची
तियाहेमरत्नपत्रवराभये ध्यानाशणामवर्णांच ध्यानत्वामेविसनमैः श्राग्निनिर्ऋतिवायव्यरुद्रकोणेषुसंयजेत् गणेशडर्गाचवटुक
क्षेत्रपालं हृद्धिर्यजेत् चतरस्रेलोकपालानन्तदस्त्राणि तद्बहिः प्रजपेदयुतंमंत्रीमंत्रपश्चाद्दशांशतः त्रिस्वादुयुक्तैः र्जुहुयाद्देष्टकाजस्त्र
मैर्वशी तर्पणांमार्जनंकृत्वाब्राह्मणारायनंतथा एवंसिद्धमनुर्मंत्रीसाधयेत्रिजवांछितं भाग्यार्थीजुहुयाज्जातीमल्लिकानागकेशरैः
श्रीफलैश्चापितमंत्रैर्होमाद्राज्यंश्रियंलभेत् राजवृक्षः पंकजैः स्वांश्रियमाप्नोत्यनिर्दिनो लक्ष्मीपुष्पैः कल्हैः सर्ववशायत्सकलंजगत्
जपावंधूककवकैलैर्बिल्वह्नत्तसमुद्भवैः समनोभिश्चजुहुयाद्दश्यायैमतमंत्रवित् मधुनाचजुनैमंत्रीसर्वसिद्धिभवमूलं त्रिस्वादु
संयुतैस्तस्मग्वैतसोत्यसमिद्भवैः जुहुयात्पुष्टिकामस्तु गुडूचीभिर्ज्वरं हरेत् कदंबकुसुमैर्मंत्रावशान्यमदाजनान् श्राद्धः कामः प्रज
जुहुयाद्दूर्वाभिर्त्रोणि सेपायः श्रमेप्रजजुहुयात्मंत्रीचान्नवानजायते विरात् शालितंडुलहोमेन धनाकुलमहोभवेत् होमद्रव्येनयत्प्रोक्तं
त्रिस्वादुकेनतद्भवेत् नयावत्प्रसूनैः स्याद्धोमोवांछितसिद्धिदपरः निंबप्रसूनहोमात्तकमलांवांछितांलभेत् कुने र्किशुककहोमैर्यः
सभवेत्तेजसानिधिः चंदनागुरुकर्पूररोचनाकुंकुमैरपि होमात्त्रिविधेसकलेवशयेन्नात्रसंशयः श्रष्टाभिजमैरेतैस्तिलकंजन

मोहनं सिद्धवारस्य मूलानि होमयेदंथमक्षये उग्रगंधस्य तैलेन संसिक्तैर्लवणोऽर्द्धनन्तु अविरोधकृत्तु संघेस नाशयेन्नात्र संशयः
संचूर्णितनिशामिश्रैर्लवणैस्तु भयेद्विषं परिपक्वैरितिरम्भैः फलैः अष्टैस्तगपिभिः होमाद्वाञ्छितमाप्नोति नात्र कार्य्या विचारणा
अथ मंत्रान्तरं वक्ष्ये मातृगणाग्रतिवशपदं ऐं क्लीं सौः ऐं समुच्चार्य्य क्रीं श्रीं नारं समुच्चरेत् नमो भगवतीत्यादि चत्वारिंशति वर्णकान् उच्च
रेत्सूर्य्यमंत्रस्यरं जिनि ह्लींनतो वदेत् त्र्यपाश्रीवीजमुच्चार्य्य सर्वराजादिकान्वदेत् एवं मंत्रस्य वर्णास्तु चत्वारिंशत्समास्ततः वशकरि
पदेशोक्ताग्राउंत्रस्याम्नकादिकान् एकादशार्णान्यवदेत् श्रीं क्रीं ऐं सौः स्तनोवदेत् ह्लीं ऐं वेत्रिह्युनशतं मंत्रवर्णाः प्रकीर्तिताः अयं मं
त्रस्त्रिभुवनवशीकारकरः परः आचार्य्यान्यहाम्नायो महाशापतमेर्जनैः ऊःआणो क्रतशोपस्वमनीन्द्राद्यैश्च सेवितः वोक्तावि
तरेणकल्पपादपः परिकीर्तितः अध्यायः एवं प्रदितामंत्रस्यास्य भवंतिहि ततस्तु मातृकाम्नायदेवताभावसिद्धयेत् पंचवाणान्ये
लीषुतलयोर्मकरध्वजे मसेनमंत्रदशार्णोसौवाग्भवंऊंनमुच्चरेत् मकरध्वजमित्येतत् क्लीं नमोन्तः प्रकीर्तितः शिखाशिरोलला
टेषुभ्रूमध्ये नेत्रयुग्मके श्रोत्रयोर्घ्राणयोर्वक्त्रे गण्ड्योः ककुदिक्रमात् अंशयोरुरसि मध्ये स्तनयोर्हृदयाम्बुजे नाभिमण्डलके गुह्ये
मूलाधारे पदादिषु त्रयोविंशति संख्यानि विन्यसेत् कहिचवस्तया षडष्टसप्तकैकैकचंद्राष्टदशपंक्तिभिः वसवष्टवह्निचंद्रादीनि त्रि
हिविविक्रमान्न्यसेत् एकोनविंशतिम्पक्ताम्मंत्रार्णानादिनाक्रमात् षडेवषड्भिः षडंगानि ऐं क्लीं श्रीं रश्विकैश्चरेत् कामशक्तीदिरावीजा
न्युक्तानि च शिखामंत्रौ षडीर्घकाम्नयुक्तेन षडंगं वा प्रकल्पयेत् द्राविणाद्याः पुनः पंचज्ञेया पार्श्वहेयरौ माणिक्येरम्यसदत्र ब्रह्मा

मेरु· तंत्र· २६२

262

याम्याञ्च विन्यसेत् दक्षपादांगुलीमूले गुल्फसंधौ च जानुनि दक्षोरुमूले वामोरुमूले जानुनि गुल्फके वामपादांगुलीमूले ततो लक्ष्म्या
दिकान्न्यसेत् वामहस्तांगुलीमूले दक्षहस्तांगुलीटते मणिबंधे मध्यसंधौ दक्षयोर्मूलके क्रमात् मस्तके च भ्रुवोर्मध्ये नेत्रयोः श्रोत्र
योर्गंडे नासापुटे मुखे वेगं उद्दंडे जिह्वाग्रके शके मूलाधारे स्वाधिष्ठाने नाभौ वामादिकान्न्यसेत् लक्ष्म्यादिकस्थले मस्तकाग्रे सितांगादि
भैरवाः मातंग्यादिचतुष्कं च हृदि नाभौ शिरोगुदे गणेशवटुकदुर्गाक्षेत्रपालांस्तनोऽन्यसेत् कण्ठमध्यांसकं कंठेषु मूलेन व्यापकं चरेत्
सरस्वतीमहालक्ष्मीनिधिपुञ्जं प्रविन्यसेत् ध्यानेन चक्रुवोर्मध्ये दक्षपादे तथेतरे एवं न्यस्य मन्त्रं जपेन्मातंगीं ध्यायेद्देवीमनन्यधीः अमृतस्य
समुद्रे तु रत्नद्वीपे महावने पंचानां कल्पवृक्षाणां मंडपे मणिमंडपे मणिसिंहासने सोऽहं समुपविष्टां विचिंतयेत् मधुमानेन मुदि
तां घूर्णमाननिरीक्षणां संसेवितुं दनानीय शुकशफितवेणिकां वीणालसत्करां रक्तवस्त्रां बिंबाधरां शुभां कस्तूरीतिलकां चंद्रम
उदामन्नतस्तनीं शांतपद्मकान्तिमध्यन्नंत्रांसमेचककल्पवि वलयांगदहारादिमंजीरवसनोन्विता हासेन भक्तानाधयंती पार्श्वस्
स्थकलाशुकां पूर्वोक्ते च शुभे पीठे यंत्रमेतत्प्रकल्पयेत् त्रिकोणं पंचकोणं चाष्टपत्रं कलाष्टदं अष्टपत्रं वेददले च नरसंमतो
ऽनं चतुर्द्वारसमायुक्तं सर्वदृष्टिमनोहरं अत्रावाह्य यजेद्देवीं मंत्री शृंगारवेषमान् मूलेन मूर्तिं संकल्प्य कृत्वा वास्थापनादि
कं मातंगीपीठमभ्यर्च्य कृत्वा मूलप्रकल्पने ततः पुष्पोपचारैस्तैलयागं समभ्यर्चयेत् त्रिकोणाभ्यंतरे प्राग्वत् षडंगानि प्रपूज
येत् त्रिषुकोणेषु रमायाः पंचासु द्राविणीभैरवाः ब्राह्मयाद्याश्चाष्टपत्रेषु लक्ष्म्याद्याश्च दलाग्रके वामायाः षोडशदलेष्टदलैभैरवाम

जेत् मातंगायास्वतः पत्रे च नरस्वेग्निकोणतः गणेशादिचतुष्कं च वनदीरे ऽभ्यर्चयेत् सरस्वत्यादिकामासप्रोक्ताश्चोग्र
दिगीश्वरान् ततस्त्राणि च तत होमासर्वं जपेत्मते पुनरभ्यर्च्य गंधाद्यैकेत्तमिष्टान्नैस्त्रखादकैः सद्गंधैश्च निवेद्यास्य देवीं नत्वा
ततो बलिं दद्याद्गक्तेन मंत्रतत्त्वेनेष्टलभते चिरात् नमो भगवती मुक्तामातंगेश्वरितम्यवं इमं बलिं गृहण गृण मस्वाहान्तः सिद्ध
वर्णकः ततो देवामुत्सर्ज्य गो वायव्यादीशकोणकं पंक्तिक्रमेण ऐं ह्रीं श्रीं उच्छिष्टचांडालिनमउच्चरेत् पश्चाच्छ्रीउच्छिष्टपरमाचार्याय गुरु
भ्यः आदिसिद्धेभ्यश्च उच्छिष्टचांडालिनमउच्चरेत् सर्वयंपंचस्थानेषु गुरुं संपूज्य यदि ति पूर्वमेव जपे लक्षं दशग्रहणाभिसिद्धये पलाशपु
ष्पैस्त्रिस्वाडुयुक्तैर्हेतेनशतं जुहुनेत् तर्पणं मार्जनं कुर्याद्राज्ये पद्धनवानपि कुमारीभोजयेच्चापि वशयल्लोभयेत् जगत् मातंगी
निग्रहोभूत्वा सर्वकर्माणि साधयेत् ॐ देवास्थंडिलेवापि विधेयं काम्यकर्मकं रक्तवस्त्रपरीधाना रक्तमाल्यानुलेपनः चूतपल्लवगुग्गु
लैर्हुत्वा राजानवशयेत्सुधीः पलिकाजितिप्रत्याग्रौर्जुहुयाद्ब्राह्मणवान्भवेत् राज्यार्थी बिल्वपत्रैश्च हुनेन्मध्यैर्विशेषतः स्त्रीकामश्चेतप
ष्पैश्च रक्तैर्वापि च संहुनेत् अमलैर्धनकामस्त्वलक्ष्मीपुष्पैश्च होमयेत् वश्यकैश्च वनागार्थी किंशुकैर्वकुलैर्हुनेत् वाग्मीश्च पुत्रसि
द्धौश्च वंधूककुसुमैस्ववा आकर्षणो बलवत्तरो तिलैर्मधुरसंयुतैः वैद्यलैर्हुप्रिमामो निग्रहची भिर्हेत्वं प्रत्नायजुहुयादन्त्र।
धनार्थी शालितंदुलैः गंधद्रव्याणिहोमस्तु सर्वसौभाग्यदायकः कुंकुमैरोचनाभिर्वाहोमोवश्यार्थिनामतः नेपाववैर्नेस्ववार्गार्थी
ग्रर्थितिवप्रस्तुतैकैः पलाशपुष्पैनेजोणीकपिलाज्येनवाहुनेत् शत्रोरुन्मादकृद्धोमउन्मत्तकुसुमैरपि विषमसर्पाकृतिम्बादसे

मेरु॰
तंत्र॰
२६३

263

कोनविभीतकैः उलूककाकपक्षोत्थपक्षैस्तैलपरिप्लुतैः अष्टकं देवशर्वैर्याऽरिपुनाशाय होमयेत् पायसैर्गुग्गुलैः सपिष्टैः खदिरैरि
न्द्रदलैस्तथा उन्मादनाशनो होमः पायसैर्वा घृतप्लुतैः मरीचतिलतैलाक्तैः कांशस्वाहाज्वरापहः निर्गुण्डीमूलहोमेन निगडस्य विमो
चनं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि जीवस्याकर्षणं परम् साध्यप्रतिकृतीः कुर्याद्घृतस्तोमैर्यविनमः एकासाध्या द्वितीयहृदान्यामधूच्छिष्टेन
चापरा पराकुलालसंभूता शालिपिष्टोद्भवापरा लिखितनामांतहृदयेषु मकं मेव ...मानय साध्यनामाक्षकस्थाने साध्यप्राणांश्चतन्नव
संस्थाप्य तास्तुतां स्पृष्ट्वा मूलमष्टोत्तरं शतं जपेन्मूलेन मकस्थाने साध्यनाम तु योजयेत् अष्टकं पदं यहूंपंयं च मंत्रेष्टष्टपत्रे साध्या।
भिधानेन हूं पंत्र स्थाने निवेशयेत् कोष्ठमध्ये ...अगलायः पुत्तलीदारुजा वेनेत् उन्मानाम मधूच्छिष्टोत्थां ...वसनायस्तथा वेनेत् पादस्था
नस्य संस्थाने स्वामयीभ विसृज्येत् लवणेन सहैतानस्तु नित्यः मूर्द्धान्ते तःपरे ततो मधूच्छिष्टमयी मूर्द्धपादामयी स्वैवी अर्कतू
लक कण्ठेलेण वहुपादे प्रलेपयेत् कोष्ठोपरिचपूर्वेण यथा साध्या कुला भवेत् ततस्तु लवणग्राहेकुण्डवैकं हुतं मधु गुडं च घृतये
स्मनेनानुपुत्तलीनि नकारयेत् सर्वाङ्गी साध्यरूपेण तलोपस्त्रतागमनोहरी रक्तमाल्यावालेपः क्ते तया सर्वविधिस्वयं प्रतिमाया।
न्तःसर्वमार्गेणमायासमावेत् नामप्रतिष्ठितप्राणांसाध्यानां समयाछिनेत् दक्षोरुमूलात्पादान्तः प्रथमो भागईरितः वस्थितस्तु
तयाकेंठदन्तभागोद्वितीयकः ०॰॰ ॥ भ्रूजोदन्तस्तृतीयेस्याद्धत्वर्थ्यास मकं मतं भ्रूजोवामकपंचमस्यात्तस्यैवमोदरादिकं सान्तमम
स्तयोर्वादिपादान्तं सर्वदेहतः स्त्रीणां विभागउदिष्टः कक्षसाध्याप्यवदन्ति गुल्फद्वयं तथा जानुद्वयं जंघाद्वयं तथा मध्यद्वयं च भ्रूज

योऽर्हयं शीर्षेन तदा भवेत् शरीरमेकादशधा त्वसाध्यसाध्यववदन्तो प्राकृतानां तु समानामेकैकस्य तु समं च पंकेकेज्जङ्घयाङ्गोस्त
रेसाध्यं निशामवे दद्देपादाच्च प्रकृष्टाङ्गमपास्यतत्याश्रियः एवं समाहृतो नार्थ्यः संतुज्ञामदनाङ्कुशः त्रिविध दर्पो वेपमानाः साधक
मसमानसाः वाहित्राहितेमस्त्वेति पशुपमांमापरिमज एवं सर्वीव्याहरेम करुणाशुकमानसाः एतत्निसाधकस्यात्रैमदनानलपीडिताः
तिष्ठंति दासवच्चास्य मंत्रिणो योषितः सदा लवणं तिलैस्तैलाक्तैर्होमयकृत्तुनाशने हरिद्राचूर्णसंयुक्तैर्लवणैस्तु भनेमतं मातंगीश्री
तये मंत्री भीमवोरश्रण्जयेत् कन्यामेकां तथा निस्वः पंचसमाप्यवाशुनः स्वाङ्गभिर्भतभोऽभिश्रावाय पानैर्मनोहरैः पूर्ववृनीयाश्च मंत्रैस्तै
कन्यकाश्चैवसर्वदा सर्वानार्यो भावनीयाः श्यामापवाङ्गमंत्रिणा भीमवोरेन तथापिष्टमयां टीपाश्च कारयेत् प्रज्वालयेद्घृतैस्तैलानान्या
नेगीश्रीनयेद्बुधः मातंगीश्रीनयेमंत्री योगिन्यष्टकं यजेत् दिव्या च महती सिद्धा गाणेशी प्रेतवादिनी डाकिनी कालिका कालरा
त्रिः वैशानगोचरा निशाचरी चोर्ध्वकेशी शुष्काङ्गी भोजिनी तथा वीरभद्रा विरूपाती शुष्काशाकस्याजटाधरा कलहा चोरका जीवि
षद्रूपा भयंकरी प्रियाचरा त्वसी वीरा कुमारी वक्रिकोन्नगाः मडाराररी रुद्रकायी भीषणा च भयावहा त्रिपुरान्तकोपिनी चंडमं
द्राध्वंसिनी पमे दीर्घालंबोष्टिका हंसा तापिनी मंत्रयोगिनी आदिमा चापि खङ्गाङ्गी कालाग्निरिति नैऋत याकिणी वक्रिणी पश्चा
कंकाली भुवनेश्वरी हुकाली यमहन्ती च कौमारी च कपालिनी केशिनी मदिरा मया शिणी मालो मजंघिका लामकी कामुकी वायौ ले
मकायोमवाहीनथा वाशजटीमर्फजटी ऊर्ध्वाङ्गा वारि विनाशिनी घोरोग्ररूपा विकटा चोददिशि कपालिनी लतार्द्धं प्रजपेन्मंत्रं लोभये

स्सर्वयोषितः स्पर्शमात्रेण दर्शनेन वशयेन्मात्रं संशयः नदर्शनेन सन्तानि क्षणागानि भवन्ति हि हृदस्या योषितः सर्वा आयान्ति उत्तनागतः
नेदीयसीः तद्दर्शनसमायांति एव निश्चितं सहस्रत्रयतः सर्वा वाक्सिद्धिर्भवेद्ध्रुवं ॥ अथान्यः संप्रवक्ष्यामि मंत्रभेदं महाफलं अष्टाशि
मते रेमंत्रे सर्वसत्ववशंकरी एतस्याग्रे वदेत्सोऽपि राज्यलक्ष्मीप्रदे तथा समाकर्षणीति पुनः सर्वलोकादिकं वदेत् पंचोनशतसंख्याकव
र्णोयं मंत्र ईरितः ऋष्यादिकं पूर्ववन्मंत्रं षड्दीर्घेण षडंगकं ध्यानपूजादिकं सर्वमत्र शक्तीतिमनोर्मतं प्रयोगाश्चात्र पूर्वोक्तप्रकर्षणादिकं तथा
अथान्यं संप्रवक्ष्यामि चतुःपंचाशदक्षरं ॐ ह्रीं नमो ब्रह्मश्रीराजिते राजपूजिते जये च विजये गौरि गांधारि पदं वदेत् त्रिभुवनवशंक
रि सर्वस्त्रीपुरुषानिव वशंकरि सर्वं हूं हूं येष्ठा वाग्निगेहिनी अजो मुनिस्तथा छंदो निवृद्गायत्रमीरितं देवता राजमातंगी षडंगानि त
मायया सर्वमेवात्र पूर्ववत्कथ्यान पूजाजपादिकं ॥ अथान्यः प्रोच्यते भेद एकषष्टिकवर्णकः त्रिभुवनवशंकरि एतदन्ते वदेत्पुनः सर्वलो
कवशंकरि सर्वस्त्रीदादिकं पुनः पठेत् सर्वान्वह्नीगेहं मंत्रः सर्वं च पूर्ववत् किं विहर्णाविभेदेनायं प्रोक्तः पार्वतीमनुः सनारोग्यसमाख्या
तोविजयसंपदं वदेत् गौरी गांधारीति पुनः मायादेवसमापयेत् एकषष्ट्यक्षरो मंत्रो निवृच्छंदो जो मुनिः गौरीदेवी षडंगानि श
क्त्याभेभदिग्भवैः ४।१०।१८।८।१०।॥ मंत्रात्तैः षडंगानि ध्यान — स्यान्नित्रपुष्पेते पाशांकुशशक्त्युरत्नभक्ताभरणाविभूषितां वंधूका
भां त्रिनयनां शोणाल्लवाभजाम्यहं आगमसर्वांगपीठे तभवनेशः जयेदिमां आवाहगानि षट्कोणे त्वान्यापाश्चलक्ष्यपत्रके आशापिपास्त
दस्ताणी भूपुरां दासमर्चयेत् अयुतं प्रजपेन्मंत्रं जुहुयान्मायसंहितैः तर्पणादि ततः कुर्याद्देवि सिद्धो भवेन्मनुः प्रयोगाश्चात्र पूर्वाणामा

तेगणावा समाचरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वश्यमातंगिकामनुं ऐं राजमातंगि राजानं मे वश्यमानयेति च मायाश्रीं क्लीं देवदे
वीं महादेवेन नतो वदेत् देवाधिदेवि सर्वैस्तिजनस्सम्मोहनमुच्चरेत् मम वशं कुरु कुरु स्वाहा ह्रां तैर्भाक्तनार्णकः दिक्सहस्रकृतवेदेषु मे।
त्रार्णैरेशकल्पेन विनियोगराजमातंगीतर्पणप्रजाजपादिकं प्रयोगमपि जानीयाद्विशेषाद्दशकुविंयं ॥ मायानमो ह्रिं लिलि हिलि
चंडमातंगिनीति च स्वाहेति निधिवर्णोऽस्या मादा प्रजादिकं भवेत् राजमातंगिकावल्लिजपश्चाशतसंख्यकः घृतपायसहोमश्च
योगार्थं चतुर्थेवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कर्णमातंगिकामनुं वाग्भवं हृदयं चाथ श्रीमातंगि पदं वदेत् अमोघे समयादिनिमम
कर्णपदं ततः अवतरपदं चैवासत्यं कथय युग्मकं एह्येहि ह्रीं श्रीं च मातंगि पैन मस्या दशार्णकौमनुः अंगानि च भवेन्नात्र प्रजायं च कृता
कृतं लक्षं जपः पायसाज्यै होमः सिद्धो भवेन्मनुः कर्णे तु कथयेद्देवी एकैकस्य शुभाशुभं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्वमंत्रोत्तमोत्तमं
ऐं ह्रीं श्रीं श्रौं सम्बोध्यार्थं ह्रीं क्लीं क्लौं क्लीं ह्रीं रमां वदेत् श्रीमातंगेश्वरि सर्ववशंकर्यै त्रिगोहिनी त्रयोविंशाक्षरो मंत्रो नानामंत्रप्रसाधकः निह
ह्रायत्रिकाद्ध्रेयो दक्षिणामूर्तिकोमुनिः मातंगी देवता प्रोक्ता श्रौं ह्रीं क्लौं बीजकैर्भवेत् हिरस्तोमाव ग्यस्य विधिः प्रजानपादिकं अष्टन
वर्णमंत्रसमं कार्यं तथा विलं लक्षजप जपेन्मंत्रं मधुरत्रयलोलिनेः वंधूकपुष्पैर्होमः स्यात्तितया पायसेन च इत्येकं कदल्याश्च फ
ले फलैर्मंत्रप्रजायते समस्तमंत्रदाना द्योसिद्धः स्यात्साधकोत्तमः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मातंगी मंत्रमद्भुतं कामिनिरंजिनि स्वाहा
ष्टात्रोयमदीरितः ऋषिः संमोहनः छंदो निहन्मोकाख्यदेवता सर्वसंमोहिनी चांगं ह्रीं राह निपदैर्भवेत् यथा मंत्रो वलक्कीदृशी।

मेरु-
तंत्र
२६५
265

वादयंतीं स्वमुखाग्रे वेणुं स्वतेजसा विविधैर्गीतैर्मोहयंतीं जगत् पूजा मातंगिनी पीठे रत्याद्यास्त्रिकोणके पंचबाणास्ततः पूज्या
केशरेष्वंगपूजनं अनंगकुसुमाद्यास्तु पत्रेष्वष्टसु मातरः लोकपालैश्च वज्राद्यैः समाहृति विधं मना प्रजपेद्दशसहस्रं दशांशं जुहु
यात्ततः मधूकजैः स्त्रिमधुक्तैः सर्वं संमोहयेज्जगत् ॥ अथोच्छिष्टां प्रवक्ष्यामि मातंगीं गौरवर्णिकां नमउच्छिष्टचांडालिमातंगीति पदे
वदेत् सर्ववशंकरि स्वाहा यं मंत्रो मोहयेज्जगत् छंदो निवृत्तमगायं मंत्रमुनीनारद ईरितौ देवता चात्र मातंगी ह्रि ह्रि ह्रिरसाद्रिभिः अंगा
नि सर्वमंत्रवर्णैस्तु ततो ध्यायेद्धृदंबुजे कुलालवर्णा यावकाईक्षणा मत्तनस्तनी मुक्ताप्रवालमाला प्लांशख कुंडलधारिणी अष्टैश्वर्यादि
काः पूज्या कर्णिकायां ततो बहिः पंचबाणांस्तथा रत्याद्यान्निद्राद्याश्चाष्टपत्रके द्वितीयाष्टदले पूज्या अनंगकुसुमादिकाः चतुरस्रे लोक
पालान् तदस्त्राणि ततो बहिः अथास्य भेदा वक्ष्यंते क्लीं ऐं श्रीं पूर्वकं जपेत् क्लीं हूं ऐं वा जपेन्मंत्रमेतयोर्मदनो मुनि पूजा जपादिकं चा
त्र छंदोऽस्य निवृत्पते ऐं क्लीं क्लीं मादिकं मंत्रं क्लीं ऐं क्लीं वा मातंकं जपेत् वाग्मित्वे चक्रवर्तित्वं गानशक्तिकरावुभ मनिः स्याद्दिनाम्
निरयमत्रैर्व प्रोक्तवत् ऐं क्लीं क्लों मिहिरा हस्ताद्यैः षडंगानि समाचरेत् अथ सितवेश्मीकुसुमां मुक्ताभूषोन्नतस्तनी चूलिकानीलचूडाव
वादयंतीं च वल्लकीं माध्वीकमत्ता मधुवचांश्यामलांगी सुकोमला त्रिकोणं पंचकोणं च बहिरष्टदलद्वयं षोडशारं चाष्टदलं भूपुरं।
चिंतयेल्लिखेत् पूज्यबीजं तथा नाम वदेदुच्छिष्टपादुकां पूजयामीति च प्रोक्ता देव्या नामपूजनं मते त्रिकोणे शंखरत्याद्याः कोणे ते
षु त्रिशक्तयः इच्छाज्ञानक्रियाख्याश्च पूज्यास्त्रिकोणाग्निवायतः द्राविण्याद्याः पंचकोणे संपूज्याः कामशक्तयः तदा ह्यष्टदले पूज्या अष्टदी

द्वैस्वरान्विताः ब्राह्म्याद्याः कन्यकानाम्ना द्वितीये षट्दले तथा अनंगाकुसुमाद्याश्च कन्याख्याताः प्रपूजयेत् उर्वश्याद्याः षोडशारे कन्यकाख्या
प्रपूजयेत् उर्वशी मेनका रंभा घृताची मंजुकेशिका काश्यपी च सुकेशी च मंजुघोषा नागकन्यका यक्षकन्या च गंधर्वकन्या विद्याधरकन्यका
पकायप्रवेषिणः कन्यकां पूजयेत्ततः कन्यका हृदयदर्शिन्याद्या सिद्धिकन्यका केन्नामेनन सिद्धेश्चपाङ्कासिद्धिकन्यका ततश्चतु
र्द्वारेषु पूजयेद्द्वारदेवताः नन्तं च वितन्तं चैव वचनं च समविवं तथा वटुकं च गणेशं च देवत्रपालं च योगिनी उच्छिष्टशवशरतः पादुकां पूजया
म्यथ स्वनामाद्यक्षरं बीजेः कुर्नार्गयादिकं यजेत् पुनः सर्वोपचारैश्च मध्ये भगवतीं यजेत् स्वराः सर्वत्र नियुता वामभागे ततः परं रगाख्य
रागिणीश्चक्राः पूजाः पार्श्वे च दक्षिणे ग्रमर्वद्यां परमेष्ठ्यां पार्श्वयोः शुकसारिके पुरतो गरुडं पश्चिमे वृषभं पूजयेत्ततः बीजत्रयेण वा।
लायास्साधकस्य शुभं भवेत् यत्किंचिद्वाथवा मायाकामो वा स्वार मापि वा मनोरुच्छिष्टमातंग्याः दत्वादौ प्रजपेन्मंत्रं तेनानेके मंत्र
भेदाः पूजां चापि च यथेच्छया गौरवाल्यम्बवाह्यापि कर्तव्यो न्तजपोऽखिलः शुचिः स्वरवीसव सभ्यजपेल्लक्षमतन्द्रितः उच्छिष्टभक्ते
नवलिं नि शिनि मोनिवेदयेत् नित्यं जपं च कामोपवउच्छिष्टे नैव चाचरेत् पलाशकुसुमैः स्वाडयुक्तैर्होमेत्तस्याजनं यत्तावतानासिद्धि
श्चेद्द्विगालंक्षं जपेन्मंत्रं कुमारीपूजनं चैव कृत्वा ध्यानं तदपि साधकः योगिनप्त साक्षकस्यापि पूजा कार्या त्वमतिसा उच्छिष्टमन्त्रशेषेणा
राधेनस्य वलिं हरेत् एवं दिने मनना मंत्रयं येन तेन सिद्धति चतुर्दशाहनि जपेन्ना जन्यानेतेन मंत्रं नृपतीना पूजनीयो नारीणां च वि
शेषतः युक्तेन रसहस्त्राणां ताम्बूलं मननाम्न्मा पूजनं भवते यस्यासौ याति नानाभोगिका मैत्रीणाश्च वशीनिष्ट यावदास्यति संशयः

मेरु.
तंत्र
२६६
266

सहदेवीनयाहर्वामृशल्लीमधुमस्थिका भद्रा च विष्णुदयिता लक्ष्मी वल्ली द्रवल्यपि अंजलिमपि संयोज्य काः एण्योगेनतुः स्पर्शनं जपेत् ग्र
हेनवशान्तमेवेनत्सां मूर्द्धिधारयेत् नवनारीन्स्पतेयाथनेहर्षसमूहके इद्याग्निविषशुम्मत्तममस्वमृदिद्धिताः एण्यज्ञमाशान
शान्तमेनास्येयोज्यपेषयेत् शुष्कास्त्तगदिकामंत्रजनाग्नाथसहस्रशः ॥८००॥ ललाटे च एतासम्यक्कार्यवलीजनरंजिकाः भवेतिसर्व
लोकस्यदतारंजनकर्मणि ॥ एतस्यगुलिकारोगेयोगेनमन्त्रविन्नमः तूलवर्त्तीचकुसाजपश्लेपाकजलेष्टन सहस्रमननाजमेमंत्रिते
नेत्रयोः शुभे अपेत्तवजगदृशपनारीसंक्षोभकारकं येतयह्याणांदीश्चनाशयेद्विराद्दपि पूर्वोक्तैर्दशभिर्द्रव्यैःपंचगव्येश्चकापिलैः पुके
भवसितंजनेसहस्रमनन्नामना पृतेनललाटेभवनेवशयेत्तवनामथा लोमपटेप्रविमस्यवर्तिकारविनाशुभा विषाक्तकमुद।
षणामधर्मेणसहागामिना कुसुगोसर्पिषादीमातङ्गएवनावयामसी मातंगीमनुनाजप्तानेत्रांजनात्रंजिनीनृणां यद्वत्रमस्कारिणीसा
गदितानात्रसंशयः लक्ष्मीसुविष्णुदयितानाम्नैगणराजोऽश्वरजः एतत्रावितवर्तिस्माकपिलाज्यप्रदीपिता तजातापिमसीसर्वफलदामा
त्रसंशयः कर्पूरचंदनेन्यग्रेअंवजलरोचने त्रैलोक्यंवशयेद्येषामसीनतस्भवामशा निजयंचेंद्रियाणांचमलञ्जाकवसंभवे फले
त्रिम्वसमीलेश्चंतन्नाभिर्वीष्टयेत्फलं भवःसुतोर्दिनेभूमैमस्थापयेत्तत्फलंततः ग्राभौमवारंसंजपेकर्पूरंतत्स्मंततः पिशाचाकास्व
नाजमात्रस्काकारयेत्पुष्यः मसूरकमितापतान्स्वादिताः वश्यदाःपरं हेमपंचांगकेवाममलपंचकसंयुते सहस्रंजप्तंभवेत्षुप्रज
मेपानकेषुच यस्मैदत्तंनरेशायसवश्योनात्रसंशयः पूर्वोक्तमेवोदितात्सर्वोन्प्रयोगानेत्रयाचरेत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामितांविश

ह्रीं क्लीं मन्त्रे तारो माया वाग्रमा च नमो भगवतीति च उच्छिष्टचाण्डालि पदं श्रीमातङ्गेश्वरि सर्वजनवशंकरि स्वाहान्तो यं मनुः स्मृतः

मातंगो मुनिरस्योक्तोनुष्टुप्छन्दश्च देवता मातंगी सा द्वंगषट्कं मन्त्रवर्णैर्विदधत्(?) नेत्रैः षडष्टवाङ्कभिश्चेति ध्यायेच्छ्यामां सुलोचनां शुकोदितं

चमत्कारं वंतीभत्नपीठायवस्थितां रक्ताम्बरां सुरापानमत्तां पद्मस्थसन्मदां वल्लकीं वादयन्तीं तां मातंगीं हृदि भावयेत् जपो जुतं सहस्रं तु होमः

मधुमधूकजैः मध्वक्तैस्तु यजेत्पीठे वक्ष्यमाणविधानतः त्रिकोणाष्टदले षट्कलारवसुरस्रके पीठं कृत्वा यजेत्तस्मिन्पीठशक्तींस्तु वे

दृढाः विभूतिरुन्नतिः कान्तिः सृष्टिः कीर्तिश्च सन्नतिः पुष्टिरुत्कृष्टिरृद्धिश्च मातंग्या नवशक्तयः सर्वशक्तिकमलासनाय ह

दन्तकः तारमायावाग्रमा पीठमन्त्रः कलात्मकः विद्यामासनमेतेन पाद्यादीनि प्रकल्पयेत् मूलेन पञ्चपुष्पाञ्जलिं दत्वावरणार्चनं।

त्रिकोणे सर्वं ये त्रिकोणे रतिप्रीतिमनोभवाः केशरेषु षडङ्गानि मातृस्थदलमध्यगाः द्वितीयेष्टदलेष्वर्च्या असितांगादिभैरवाः षोडशा

रेतवामा ज्येष्ठा रौद्री शान्तिकाः ब्रह्मा माहेश्वरी चापि क्रियाशक्तिश्च सप्तमी सुलक्ष्मीः सृष्टिर्मोहिनी प्रमथा चाश्वासिनी तथा विद्युल्

ता च विच्छक्तिः सुवर्णा दशासहस्र नेत्रत्रिंशद्वृत्ताः पूजनीया मध्ये त्र्यतः चतुरस्रचतुर्दिक्षु मातंगी सा महादिकाः लक्ष्मीस्तथा महाल

क्ष्मीस्तु नवकोणादिकोणतः धत्रादीन्यो यजेद्द्वारे मातंगीपरमेश्वरः सर्वावरणशक्तीनां ते नाम सह दन्तकं विघ्नेशदुर्गावटुकक्षेत्र

पादिभवा ततः वज्राद्याः पूजनीयाः स्फटिकैः सिद्धिर्मन्त्री भवेत् रम्भादैः स्वमेहीमाङ्गोगाराज्यं च बिल्वजैः पत्रैः फलैर्वा वशता स्या

त्नन्ताश्चलवहत्वजैः रोगनाशो मत्स्यैर्दिव्यैर्त्रिमधुश्चैः सुमेहुलेरपि श्राकृष्टिर्लवणैर्विधानतो रेवैतसैर्जलैः लवणैर्त्रिमधुलैलोके वशं नृ।

मेरु·
तंत्र·
२६७

1267

नाशोऽथ काशने निशाचूर्णीगते क्लीं सैर्हीं मां सास्लेषं नेहितो रक्तचंदनकर्पूरशीतीं कुंकुमरोचनो चंदनागरुकर्पूरं गंधाष्टकमर्चीरिते पत
होमाज्जगदृशं जायते मंत्रिणोऽथवं एतन्निष्ठाशतेजना तिलकेन जगत्प्रियः कदलीफलहोमेन सर्वेष्टं समवाप्नुयात् किंवहूक्तेनमाते
गीर्हृजिता कामदारणं मध्वष्टलोणारचितोपनलीदक्षिणाच्चितः ह्यादष्टोत्तरशतेन खादिराग्नौ नरो निशि शालिपिष्टमंपीतान्नभक्तयेन्ही
वशीकृतो हसभूत निशि ध्यांतो देवि मासमप्रभो नीलसर्वेशाणां संवेशो विनप्रौपदृहेदं मं सहस्रजप्मेन हक्रियसैदयान्सदासवत् प
वेयणोऽश्वराप्रोक्ताः पश्चिमाम्नायसंस्थिताः स्वनिदेव्यादिसंख्याने ताकर्षणा सत्यानविष्णते प्राणादिचतर्ष्यां तेनेमम सापिसमन्विताः सवीजाखे
वेणालदं जपस्तेषामदाहृतः इत्थं विड्डेरस्तिलेर्वापिकमलाद्यैः प्रमोदकैः तेषां होमः प्रकर्तव्यो मधुत्रयसंयुतैः मंवतिफलदा लेन्नविघ्ना
दिकविनायक आर्षोच्छवट्काधास्तदेवालेवफलप्रदाः ॥४५॥२४॥५॥२४०॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमतमेरुतंत्रे शिवप्र
णीते पश्चिमाम्नायगणपतिमंत्रप्रकाशो नविंशः ॥१९॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि उत्तराम्नायसिद्धिदान् वदेद्दक्षिपिशाचीति लिखित्वा ।
हानवाक्षरः कंकोलस्यवनिष्ठंदो विराड्ङ्गच्छिष्टनामकः गणेशो देवता प्रोक्तः सर्वसंपत्प्रदायकः ह्रिंत्रिह्रिह्रिह्रिभिष्याम्पपंचांगवि
धिरीरितः ध्यानं स्वाष्टरक्षणी दिकेस्वाह कृतगणवत् नवलक्षं जपः प्रोक्तः काम्यकर्माप्यथकवे प्रतिमां कारयेद्धीमान् निम्बकाष्ठम
यी शुभां सायांगुष्ठप्रमाणां च गणेशस्य महात्मनः सुप्रतिष्ठां प्रजपेन्मंत्रं कामसिद्धिस्ततो भवेत् वशांश्चैव वचनं दर्शणात् कृत्सपलेव मंत्रवित्
उच्छिष्टो रात्रिमध्ये तु जपेन्मंत्रमिमं शुभं वा ह्रितो वशमायांति साधकस्यानसंशयः भूर्जपत्रे समालिख्य साध्यनाम यथाविधि मंत्रेणावेष्टि

तेनकृत्वा जपेन्मंत्रमनन्यधीः पादेनाक्रम्य तन्मंत्रं हस्तेनाशिरसि येमता लिखित्वा सर्वं तन्मंत्रं पूजयित्वा विधानतः साध्यस्य नाम जपेन्मंत्रं सर्वलो
कवशं नयेत् यास्य मस्तके यंत्रं जपेन्मंत्रमनन्यधीः राजानं राजपत्नीं वा कर्षयेन्नत्वाणान्सुधीः तांबूलपत्रपुष्पाणि वस्त्राण्याभरणा
नि च फलमूलादिवस्तूनि समादाय जपेन्मंत्रं एकविंशतिवाराणि दद्यादिष्टाय नान्यथा सर्वलोकवशंकरः प्रयोगो यस्मादाहृतः श्रीखं
डूषपदानेन राजानं वशमानयेत् समिधो निम्बकाष्ठस्य कटुतैलसमन्विताः काकपक्षसमायुक्ता जुहुयान्मंत्री यथाविधि चिताग्नौ भूरि तेशत्रु
मुच्चाटयति नान्यथा उलूककाकयोः पक्षान् तद्देशात् क्रमसंयुतान् श्मशानाग्नौ तु जुहुयात् द्विषः स्त्रियपयो भवेत् शत्रुपादरजो युक्तं च
क्रिहस्तस्य दव्यः श्मशाने भस्मसंयुक्तं मदनेन मलान्वितं शत्रोर्लग्नं तले जुर्यात् सर्वावयवशोभितं तस्य हृदि लिखेन्नाम मूलमं
त्रेण वेष्टयेत् कृत्वा प्राणप्रतिष्ठां तु विषरक्ताक्तपंके स्थापयित्वा जपेन्मंत्रं संप्रयोक्ता यमानसः म्रियते रिपुः संदेहो देवतापि स्मरान्वि
तः चिताग्नेर्दग्धदेहस्य भस्मादाय यथाविधि रोचनाकुंकुमाभ्यां च भूर्जे नाम समालिखेत् वेष्टितं मूलमंत्रेण प्राणस्थापनमाचरेत्
साध्यस्य नाम जपेन्मंत्रं सम्यगष्टोत्तरं शतं द्विष्टयोर्जनयोः सम्यक् स्नेहो भवति तत्क्षणात् ॥ अथ मंत्रांतरं वक्ष्ये चोच्छिष्टगणेशितुः ॐ क्रीं
ह्रीं श्रीं सर्वकार्याय क्रों ह्रूं फट् स्वाहा तोऽभवर्णानि प्रारब्ध्यानादिकं मतं सन्न्यादयः प्रयोगाश्च तुल्या लक्षमितो जपः ॥ अथातः सं
प्रवक्ष्यामि चोच्छिष्टस्य मनुं मतं एकदंष्ट्राय विद्महे हस्तिमुखाय लंबोदराय च उच्छिष्टमने क्रों ल्कैं श्रीं ह्रीं गिरिजे हिमी सप्तविंशति
वर्णानि वक्रतुंडाय वत चतुर्थ्यन्तहस्तिमुखपदेमाभोपदेश्वरेत् सप्तविंशतिवर्णात्मकस्तमंत्रः प्रकीर्तितः न्यासादिदेवतोच्छिष्टग

मेरु
तंत्र
२६८

२६८

णानाथाः प्रकीर्तिताः श्रावक्तेयेप्रयोगादिसिद्धिः कलिपुरोहुते ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामि मंत्रंषड्विंशदर्णकं नारोनमो भगवते
वैकुंठेशोपरास्तिव मवेलेवोदरायेतिनमोच्छिष्टमहात्मने क्रौं ह्रीं फ्रौं ह्रूं नमो घे घे स्वाहान्तोयं मनुस्मृतः ऋष्यादिकं पराप्रोक्तं क्रौं ह्रूं
फ्रौं ह्रूं चयोहृदयं पतेः षडंगंकल्पयीत आत्मवक्त्रांते चपूजने अथातःसंप्रवक्ष्यामि द्वादशार्णमहामनुं ॐ फ्रौं गौं हस्तिपिशाचि लिखिस्वाहेति
मंत्रकः नवार्णमंत्रवन्सर्वंध्यानपूजाजपादिकं पुरश्चरणकलंतस्याः प्रयोगादिचसर्ववत् नारोनमोच्छिष्टगणेशाय दशाक्षरः ध्यान
पूजाप्रयोगादिसर्वमस्यनवार्णवत् दशाक्षरस्यास्य वांतेपठितश्चेन्नवाक्षरः एकोनविंशदर्णास्यान्नयं मंत्रः सुसिद्धिकृत् ध्यानपूजा
दिकंसर्वं विज्ञेयं नवार्णवत् भगादिद्विद्विहिभि भूमंगौंः स्वाहान्तोगुंके ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामि द्वाविंशदर्णकंमनुं नारंहस्तिमुखे
चेतिहिं नलेवोदरं वदेत् उच्छिष्टेतिमहात्मनेतिनश्रीं क्रौं फ्रौं समुच्चरेत् क्लीं फ्रौं हुंयेद्वयं चापिउच्छिष्टायाग्निगेहिनी रसेषुसमषट्कनेत्रा
र्णैरंगकल्पनं उच्छिष्टगणनाथस्य मंत्रेष्वेतेषुशोधनं सिद्धादिचक्रमासादेः श्रामास्ते सिद्धिदायकाः मनवोमीसदागोप्यान प्रकाश्या
इतस्ततः वाममार्गाश्रयं तेन विनानेनसिद्ध्यति जातिभ्रंशो निर्दयत्वं वंशच्छेदो मयाभवेत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामि कृतप्रकाशस्वरु
रूपः बालगणपःसदाभोग्याविशेषाद्देदकर्मिणः उच्छिष्टवाराशालिनिचसमख्यातीतिमहापिशाचिनि फ्रौं चद्वयं विंडविसर्गाम्भ्याचसंस्व
ते विंशत्यर्णामनुः प्रोक्तो भजतामिष्टसिद्धिकृत् यस्यानिष्टतिमेरोथ्येनस्य विघ्नस्तुवार्यते शवोपरिसमासीनारक्ताम्बरपरिच्छदा रक्ता
लंकारसंयुक्ता गुंजाहारविराजिता रक्तोष्ठाद्रशवर्षीयपीनोन्नतचनस्तनी उच्छिष्टेनवलिंदत्वाजपेत्कृतमानसः उच्छिष्टेनैवकर्त

वीजपोस्याः सिद्धिमिच्छता उच्छिष्टजपमानस्य जायंते सर्वसिद्धयः स्थंडिले मंडले कृत्वा चतुरस्रं समाहितः पूजयेन्मंडले देवि।
व्यामूलमंत्रेण मंत्रवित् नववार्षिसमायाप्रवक्त्रिरूपां व्यवस्थितां देवीं ध्यात्वा चरेद्धोमं दधिसिद्धार्थतंडुलैः सहस्रैकैकविधानेन रा
जा भवति वश्यगः मार्जारस्य तु मांसेन यो देव्यै होममाचरेत् स प्राप्नोति परां विद्यां शत्रूणां शत्रुवशीकृतां ऊर्णाच्छागस्य मांसेन होमे मधु
समन्विते सहस्रैकविधानेन भवेत्तिपरसिद्धयः विद्याकामश्चरेद्धोमे शर्करायुतपायसैः मासान्तसंभवेत्येव सिद्धा विद्याश्चतुर्दश राजव
ल्लायाव क्षेत्रेण मधुना पायसेन च होमं कृत्वा महादेवि त्रैलोक्यं वशमानयेत् नागवल्याच्चरेद्धोमं मधुना सह सर्पिषा प्रसूतैकैकविधाने
न सिद्धयोऽष्टौ भवंति च नरमार्जारमांसेन हुतेन मधुना सह चंडालकेशयुक्तेन भवेदाकर्षणं ध्रुवं शकस्य तु मम मांसेन मधुनालोलि
तेन च हुत्वा होमम्ववाप्नोति विद्याविजितवरस्त्रियः मधुनार्कस्य होमेन वनितावशतां मंत्रवित् कोकिलाकाकपक्षैश्च होमात्कृत्वा त्वि
नाशयेत् अप्राटनायशत्रूणां होमं कुर्यात्तु मंत्रवित् एकैकेन विधानेन विनाकाष्ठहुताशने उलूककाकपक्षाभ्यां कृत्वा होमं निरंत
रं शत्रुर्विद्वेषये दिष्टाववमेष्ट कलहाकुले उलूकपत्रहोमेन गर्भपातो भवेत्स्त्रियः सहस्रैकैकविधानेन कुर्याद्धोमं समाहितः वि
ल्वपत्रैः समध्वाज्यैः मासमेकं निरंतरं वंध्यापि लभते पुत्रं चिरंजीविनमुत्तमं प्रातरुत्थाय यः कश्चित्कुर्याद्धोमं दिने दिने जपापुष्पैराज्य
प्लुतैरष्टोत्तरशतान्प्रिये षण्मासस्य प्रयोगेन भवेदाकर्षणं ध्रुवं देवगंधर्वकन्याश्च कन्या नागगणाजना हठादागच्छ कामार्ता वलाद्दा
त्तिगयति ते विद्यापैर्क्रियते होम तिलैः पायससमिश्रितैः समाप्नोति रहा विद्यां शास्त्रौघपदशालिनी मधुना रुरुमांसेन होमं कुर्या

मेरु·
तंत्र·
२६९

स्मयन्नतः विद्यावान्धनवान्निधिशस्त्रशास्त्रवशीकृतः भोजनानंतरं स्वाप्यावलिकृत्वा दिने दिने उच्छिष्टेन जपेन्मंत्रं शनमग्नो नरः सदा
उजदेवाश्मशाने वा मृत्स्यागारे च तत्पथे बलिप्रदानतो देवी प्रसन्ना भवति ध्रुवं गोप्यं गोप्यतरं स्यान्नैन कथनीयान कस्यचित् गुरुभक्ति
प्रकाशेन काशेन च यत्नेन च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वामदक्षिणानिर्णयं कलिविस्तृतार्थं न या सर्वतंत्रेषु गोपितं मनुष्याः पशवो ज्ञे।
याः पशवोपि नराः स्मृताः पशवोपि नराश्चापि स्नानेपानं च मैथुनं जानंति कल्पमेदेवं शोतोलायाः षड्रूर्मयः सर्वाने वहित्वा यंतेममता
नेदवनेस्वराः द्वयोस्तु त्यागतिः शोकाकामक्रोधादिकाः समाः नराः किंम वजाः श्रेष्ठास्तत्रं नवं प्रब्रवीमि च पशुदेहादमलोकसाधनं नैव
वजायते न देहान ज्ञेव यस्मात्तस्मात्क्षेष्ठो नरो मतः यो यस्य धर्मो हि स्थितस्तेन धर्मेण यो व्रजेत् तस्यैव यश्च लोकोस्ति यावद्धर्मं वसेद्दि
वि घनराध्व गृहेजन्मसत्संगश्चोपजायते सावधानस्तत्र यदा शास्त्रश्रवणो नो भवेत् तदा संजायते विश्वः श्रोत्रियाणां कुलेस्वराः तथा
पिसावधानश्चेद्धा ह्यधर्मपरो यदा तदा मयानं दवनेदोस्तेतेसतभान्तो प्रन्नकोपि स्वधर्मस्थोत्तानाभावाद्वियोनिषु जायते धर्म।
साहाय्यं मया कार्यं विमुच्यते कालं संसेवितस्तत्र यः पूर्व वह्नजीवति उपासनाद्भियाश्रेष्ठकामस्कामाकामविचक्षणाः मोक्षबीजं तु
तिः कामास्कामाभवबीजकं यस्मात्तदक्षिणाश्रेष्ठो वामः श्रेष्ठतरो मतः यस्तुवामं विजानाति स एव परमो गुरुः ब्रह्मज्ञानादिसं दृष्टा
पादो नं सनकादयः ब्रह्मचापि वशिष्ठाद्याः शक्राद्याः पादसंमिते जानंति नाथाः षष्ठांशकोसंप्रामितेरजनाः पतंति कोल्यप्रात्रजाय
नेकृमियोनिषु यः करोति स्वरापानं जीवन्मुक्तः स जायते स्वतंत्रः प्रकृतेत्रैलोक्यकरणः नमः यो भक्तयति मत्स्यान्मत्स्यश्चिवो नाथ

सेशापः मद्वंभवतयेते यत्र स सिद्धीनां पतिर्भवेत् मांसं खादति यो मर्त्यः तस्य मंत्रभयं कृतः एतत्स चार्थवित् येसाल्विको राजस
स्तथा नामसंश्रेतितत्रायो वामदिश्यो निरूप्यतः तेमार्गे ये विजानंति ते मंत्रकानाचसंशयः श्रीकृष्णोवा वाममार्गे न फलं गणेयोपदिष्ट
वान् मयाचित्रेय ताहृष्टो मतिर्भ्रष्ट निरूपितः चांडालो वान्न रुक्षो वा ब्रह्महा वयमस्करी श्रोत्रियो वा वाममार्गी भक्तिमन्तोऽसभाज
नेज्ञानो यश्च कंदे वेनगर्भसंस्थेन धीमता तेनिंदयानियः पापी विष्ठायां जायते कृमिः वाममार्गे च तंत्राणि मयाश्रीगणिकृतानि वदन्ता
त्रेयापिचैकेतश्रीकृष्णाय तथापरं देवैर्दत्तं तत्तीयं न दत्तेन तु युगाद्ये बहवो ब्राह्मणका याश्च वाममार्गे गणोविताः श्रीकृष्णायतयद
नेतेन तेष्वापरे युगे इहलोके सुखं दत्वा देवलोकप्रवेशिता यन्त्रं तु मया देवैर्दत्तं तेन विमोहिताः पंडिताश्चापि संसारे याश्च नास्तिम
यो यथा तन्त्रारं संप्रवक्ष्यामि सर्वं तेन सुगोपितं यदुक्तं कैलेशकन्यकं मेरौ तत्र स्फटीकृतं यत्र लोका विरज्यंते तन्त्रे तत्रैव वामिकं योगी
कुर्वंति यल्लोका वाममिश्च रज्यंति तत्त्वतः तत्रस्थं वं तत्र दत्तं समार्गे तेन सुगोपितं कुंडलीशक्तिमुख्या च हठयोगेन भोस्मराः कृत्वा तु
भक्तिं ते तान्तजीवंत सेप्रदर्शयेत् सा जीवभक्तणार्थं तु सा क्रियाकृतनेयद शिरस्थं ब्रह्मरंध्रं तस्या मवेजातंतदीरितं जरामरणहर
देवाः स्वर्गपानं तु वामिनो पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा देहो भवति काष्ठवत् प्राकृतकर्मवेगेन तो देहेन नानाकर्माणि भाति च जीवः प्राण्या।
तस्मात्समत्र निमानंदमयो भवेत् देहाभिमानेगलिते साधकः स्यान्महेश्वरः ९० भ्रामिते तु कुलालेन चक्रे च रतिवेगतः तथास्य देहस्य
प्रतिव्यंहकारस्तु कर्मतः यथा केशनखादीनां निर्जीवानां तु कर्तने दुःखं तु न जायते तद्वद्धाभिमानो देहतादने जीवसंसर्गतः केशन।

त्वाद्दीनो यथा भवेत् वृद्धिस्तथास्य देहस्य व्यापारः संप्रवर्तते यथा हृत्तः स जीवोऽपि पीडया नानुभूयते यथा वेदस्तथा मनः कामो येनानुभू-
यते इडापिंगलयोः प्राणस्य क्रमाद्योऽप्रवर्तयेत् सुषुम्णा शक्तिरुद्दिष्टा जीवो यत्र परः शिवः तमोऽस्य संग्रामो देवाः स्वरूपं नाम कीर्तितं
वीर्यपातः समये सुखं प्राणस्य समारुते उभयोस्तु यस्योऽस्य नस्य कोटिगुणान्वितं समाधिस्थास्तु योगिनस्तेन सौख्येन निर्वृताः सह
स्वर्गकाले तु मम्यैतेनैव निमेषवत् एतदेव स्वतंत्रोक्तं मम स्याद्वक्ष्यते पंचक्लेशास्तु मत्स्याः विवेकेनैव मानुजो यतः मत्स्यभक्षणा मे
तत्र भक्तिमार्गनिदर्शकं क्लेशकर्मविपाकैश्च आशयैः स्यादसंगतिः तदा निदानं दभयं आत्मनं तत्र निरूपते आत्मनो जायते मोदस्ताः
मुद्राः परिकीर्तिताः नाडेत्ययाधारणाध्यानसमाध्याद्व्यास्तु मोतदाः देहबंधकरं यत्तन्मांसं परिकीर्तितं अज्ञानेन यतो जीवो देहपा-
शेन बध्यते अज्ञानभक्षणं प्रोक्तं तस्मान्मांसस्य भक्षणं अज्ञाननाशनं ज्ञानं स्योदयान्मोक्षः प्रजायते दत्तात्रेयाय यत्प्रोक्तं सात्विक-
तं निरूपितं अनेन वाममार्गेण मोक्षो भवति सर्वथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि श्रीकृष्णस्य स्थितस्य च सारांशं तं च राजसमारमर्थं प्रचर-
तो यद्दीयते लभ्यते तदिति शास्त्रस्य निश्चयः नमांसभक्षणे दोषो न मद्ये न च मैथुने प्रवृत्तिरेषा भूतानां निवृत्तिस्तु महाफला व्यामोह-
कारकं मद्यं निषिद्धं नरकप्रदं ब्राह्मणानां स्पर्शेन मद्यं वैदिकवर्त्मनि स्थितः यावद्वेदश्च वेदीच कोऽत्रो प्रमोप्रवर्तते तावच्च ब्राह्मणो मद्यक-
लौल्ये न तु कर्हिचित् यथा स्वर्ते तथा मद्यं प्रोक्तकाले निषेवितं अन्यतेन ससहोमस्तु स्नानि मद्यस्वायाते विधानापि सहोमस्त्रं तेन मद्यं विधा-
यते अग्निर्ब्राह्मणगायत्री साक्षात्प्राविष्णुरोमकाः त्वात् उल्लंघयविशुद्धेन वैदिकेनैव वर्त्मना अज्ञानान्नरात्वोग्रोन मद्यं विडं पतेद्यदि ॥

प्रतारकवचोभिर्वा यमित्रस्याथवा परि इहलोके सुदुःखी स्यान्मरणान्तमतो व्रजेत् यदि तन्त्रक्रियायुक्तोऽत्र करणायन्कृतो भवेत् तदा
किंचित्स्वल्पेशाप्यप्रमत्तनात्पिपो भवेत् विस्मरणाद्वे नेकर्याज्ञमर्थं ग्रंस्मरयाथुनः प्रविप्रस्सौख्यमाप्नोति प्रेत्य ब्रह्मणि लीयते गौडी पैष्टी
च माध्वी च स्मात्र समभिधीयते साहैत्रैवे शक्यो नैष्टा ब्राह्मणस्य तत्काकथा शाक्तश्छिष्टन्नयः पिबेत् मद्यं स नयनस्तत्सेन पिबेद्वैदिको नरः
दैवात्कदाचिद्विहितो पिपृष्ठैर्नं मंत्रैः प्रतारितः दैवेन मद्यपो जातः तस्योद्धारो मयोच्यते त्यजेत्सवैदिकं कर्म न तल्लसीने वसंस्पृशेत् चेडा
लो वा तरुक्को वाय न्काश्चित्कौलमाश्रितः तस्येव संगं (कर्त) स्यो नाम विप्रस्तत्क्रव वित् प्रगृह्य जयेद्देवी शक्ति संगतस्यात्वहं देवता
चिन्तयेच्छक्तिं तन्मात्रमयमेव हि एवं भावनया यस्तु शक्तैः संगं समाचरेत् माणनाय भनाद्वापि भेषजा मंत्रतस्तथा संसक्तस्य
शुक्लं भजेपयाव स्खलति वांगना शक्त्याश्रौ तदंशांशेन स्खलनं होमयेत्ततत् पुनारतं समारम्भ स्खलिताभ्यां च तर्पणं पुनार
नामर्जनेच एवमष्टदिने चरेत् प्र——— तसंभोज्याः शाक्तयः पंचमेस्तथा एवं कृतविधानस्य देवता वरदा भवेत् दोहीत
वैस्तान्टपिष्ट्या हर्षमासिच मद्धेरैः त्रिरात्रेति मिमिस्त्र पिंस्थेगणा वीपिदिन हयं भागाष्टकं भावपिष्टीखड्गागाज पलस्य वहर
सस्य पक्कस्य स्यांत्रिभाग च वहषे भागाद्वयं तेडुलानां मैथिकायैहस्तुजीरकं लवणं च यथायोगं स्मरयामर्दितं च द्वक्तं च
क्रीकृतेनागवल्लीदलैश्च परिवेष्टितं जलयंत्रेवि पक्कं तत्ववृक्तिस्तस्येय मुच्यते कालखंडं कर्कस्य वाष्पयंत्रविपाचिते
माषाढकी मसूराणां चनकानां समन्विते समभागेन हर्णेन तज्जहिंग्वादि मिश्रितं वटकांस्कृतंतैलेन पकास्यास्तु

मेरु-
तंत्र-
२८१

द्रिकापरा सर्वासामेव मद्राणां करणी कजलेस्थले सुरादेयाथवापथमासं तत्त्वं वा नचेतरत् गोधूमचूर्णमांसं च पक्वं संमेलयेद्दृढं दि
नत्रयं पंजलेस्थाप्य यावदम्लं प्रजायते सत्स्थानिमत्स्यावेडानि पक्वानि समतस्मेरयेत् मध्येतद्द्रोदिकायाश्च दत्वा पक्वा च रोटिका इयं
मद्रा समदृशी देवि तल्लिका परं मांसं मत्स्यमाषपिष्टं मत्स्यानां च चूर्णकं गोधूमशष्कुलीमध्ये दत्वाज्ये परिपाचयेत् इयं तु परमा
मुद्रा शक्तीनाममतिवल्लभा यारिकापूरिकाश्चैव वेष्टमपूर्णपूरिकाः दत्वमाषस्य शक्तीनां मुद्रिकाः परिकीर्तिताः सम्यक्कृत्वा प
कं मांसं च तथा मत्स्यभवं पलं स्विन्नेनहारिमध्याने हिंदलेन च मेलयेत् सम्यक् पिष्टकदाहेन घृतेन परिपाचयेत् समं च समिता द
त्वाम रिचानि च पत्रजं लवंगं चापि सन्नोभल्लाजातीकोणं तथा विभं यथोचितं तत्र दत्वा मोदकान्कारयेद्दृढं वाममार्गगणेशानां
मद्रा परमतोषकृत् माषामजमस्तकामसस्काः पंचसमं सम्यक्पिष्टं निवर्तं चटपिदत्वा विलोडितं सत्स्थानासामक्तृतावयोः
पंक्तिताः सितया तथा एलादिके सगंधैश्च पाहलिकामद्रिकामताः सम्यक् स्विन्नसमांसं चराजितावक्तृतस्यच शुष्कस्तभानुक्ति।
णारामेपक्वस्य घृतेण इयं दत्वा पचेत्सम्यग्यावज्ज्वतिपिंडितं संमिता च समं दत्वा कर्पूरादि यथारुचिं मद्रेयं गणनाथस्यापि
प्रीतोषकरा परं सम्यक्कितिरिमांसं च जलजं त्रेणापाचयेत् हुतं संभर्जितं तेन तल्लेचणकचूर्णकं संमेलाभर्ज्य पिनाच चूतस
म्यकर्पूरपचेत् सितया मद्रिका चेयं गणेशानां प्रियंकरी हरिमत्स्यकविंहनो मत्स्यानां चूर्णकमपक्वं च तथा गोधूमसेवानां मुद्गू
चूर्णमप्यलड्डुका दत्ता गणानां गणेशानां प्रीतिदा मद्रिकामता प्रत्राह्मणानेराणानं वमांसं सर्वेनमोनमं मत्स्याणां चतथापस्यानि

५७१

रादिकपदानां मांसं तन्मिश्रं वै जपेद्यन्त्रं दद्यात्कारायकस्य तु दिनाष्टकं यथा मायं यस्मिन्देशे न यजेद्वै तत् तत्र मांसे देवता ये सम्यक्कुच नि
वेदयेत् पूजायंत्रं दद्यान्मार्गे तन्त्रं यथाष्टकेन च लिखित्वा केशरादि मनोचराभिस्समालिखेत् वाममार्गे लिखेद्यष्टपञ्चाणायचमन्त्र।
कं षण्मासे पूजनान्तरे च रितेन सिद्धमाप्नुयात् श्रवणाच्छृणुयात्तथा प्रभाते गदहस्ते रजः तदभावे तरूणां पाल्लवी रोगायाव रजो मतं द्रा
वणा स्वमतिश्चैव सयोगे यथा वा भवेत् तदभावे तत्कुसुमं मंगलार्थं चैवापराजितं तस्योई भागे निः स्वितपूर्वार्पितं रक्तचन्दनं तदभावे
मूलमार्गेण तेन यन्त्रं समालिखेत् तदभावे तत्वं स्वयाहृतरक्तचंदनैः यथोक्तं विलिखेद्यंत्रं तत्राभवति देवता तत्र मोक्षप्रकाशे शक्ति
वाममार्गे स्मरेत्तमाः वाममार्गे प्रवृत्तमतः पूजालोपं करोति यः तस्य दुर्भितं वर्षाणां देवी नाशयते ध्रुवं सम्यक् पूजको नित्यं वत्सरेऽपि
सत्येकैः जायते लोकविख्यातो दाता भोक्ता प्रयाचकः वाममार्गे रतो यस्तु पूजनेन तर्पणेन च नित्यं प्रकुरुते तस्य देवता चतुर्भुजा दि
ता संततिं चापि संपत्तिं भवत्येव न संशयः प्रतिवर्षं पूजनं तद्यंत्रं द्वयोमध्ये वर्मना वर्षान्तेऽर्धेऽर्धे ईफासे तन्देवता तत्मिकामकं निर्दिष्टेन तै
वकर्तव्यो वाममार्गानुयायिभिः इति मात्रैवामिनाकर्तव्या उक्ति रीदृशी लिंगाश्रितो भगः शक्तिर्वा योगो वा स्विलमन्त्र इतिभावनयावासी
रतिं कुर्वन्ति स्वच्यते अन्यथा स्त्रीगमनेन निरये परिपच्यते जीवस्य हननेन पापं वा मित्रं तत्र विद्यते यदीदृशी तदा अहिंसेत्री चेत्रिरमाव
यात् अवश्यमेव कर्तव्यं स्वर्गो कामेन तु तस्माद्दसपशोः पापं तत्मात्र्यं गमनाय च स्वर्लोके चातयामि प्रज्ञातस्य च सिद्धये देवताय
नलोभेन न मोहेन न स्वनाम्यहं इत्यं ऊढितियोहम्यानस्य तन्मांनिदेवता पूर्वजन्मनियैवा मिभिः कृतेमद्रुपास्ते सर्वदैतेन पशोर्बलि

मेरु-
तंत्र-
२७२

योग्या भवंति हि देवतास्तत्रिये मक्काम्राणि यानि स्थालये वा मिनात्र सदा कार्य्यास्सर्वासु प्रमदास्वपि देवीबुद्धिं कदाचित्प्रिये
नैवासंसंवदेत् यतिनीं चाप्यजापाश्रमादीनां केशस्थितं वा भिक्षितास्त्रीभोक्तव्या एष धर्मः सनातनः उत्तरायेत्रैव केशानुत्तम
मुवार्थ्यनकार्य्येत् चाण्डालीमनापि स्त्रीणां स्पर्शदोषं न मानयेत् रजस्वलभगं दृष्ट्वा कुर्य्याद्देवं पुरश्चक्रिया केवलं स्वयाहोमस्तत्रमत्र
देसमाचरेत् तदा चैव निषेते कुंडादेवता ह्रीमादर्शिन्या ब्रूयाद्वरं गृहाणेति मम नाभीष्टं तयोर्वर्जयेत् श्मशाने वा स्वगेहे चैव त्याज्यस्तोक
वोपरि मेरुपर्य्यथवा शौचस्थाने वा स्वमंदिरे स्थाने प्रकर्तव्यस्तत्र तिष्ठंति देवताः शालग्रामो नार्चनीयस्तुलसी नैव संस्पृशेत्
तीर्थयात्रां न कुर्वीत गायां स्नानं च नाचरेत् स्थानाभावे जपं कुर्य्यात् स्वयं नदसमन्विते आसनाद्यंबरं कृत्वा जपन् सिद्धिमवाप्नुयात् श्म
शाने वा ममार्गेतु सिद्धिं मंत्रोपदायकः तद्देवता यतो सिद्धिः रमणे नव्यापेन वर्जयेत् वाममार्गी सुते सिद्धिः कथ्यते नजायते तदहं संप्रवक्ष्या
मि सूक्ष्मसाधनमद्भुतं श्रुतेऽमावाचतुर्दश्यां कृष्णायां भौमवासरे गृहीत्वा नरकपालं तु मंत्रं मांसेन तत्पोदने कृष्णामाघामिश्रितानंकृत्वाग
केदस्य भूमिकां एकांते निर्जने तत्रस्तले संलिप्य भूमिकां दंडमात्रां महद्दिक्कीलान्मूलेन स्मरयेत् अयोत्तरस्तु हस्तेन समंततः
दोषकं निवेशयेत्तत्र स्रजां देवतायाः समाचरेत् देवीवदृढं दिनस्थायिनं तस्मिन् स्थाने प्रदीपिकं कुर्य्यात्तनरतैलेनाभावे कपिलहृद्यकैः
तदभावे तैलेन कुर्वन् प्रमितेन च दीपं कुर्य्याद्दृष्टशतसूत्राणां वर्तिका मता तस्योपरि कपालं तु कज्जलार्थं निवेशयेत् दीपदृष्ट्या जपे
न्मंत्रं नामतस्तु विलोकयेत् यदि दीपज्वलितैः तैलैः भूतप्रेतपिशाचकाः नानारूपाभिरुच्चशब्दान् साधकं भीषयंतीति न भेतव्यं न दैनतया

महस्तेनतिः क्षिपेत् तेषामग्रे नाम दृष्टिप्रपश्यदीपमेवहि किंचिच्छेषे दीपे तैले देवी सा वरदा भवेत् तस्मिन्नेव बलिं दत्वा स्वनामे या
चयेद्धरं एवं कर्मविपाकेन यदि नायाति देवता दीपान्ते कज्जलं ग्राह्यं तेन देवीं प्रपूजयेत् २०॥ ध्यानयोगेन जुहे हे सिद्धं दत्वा दाणोः स्वाज्जगाह
णे दत्वा वाणोः कज्जलं तच्च प्रयोगानावैरेनतः सर्वपर्वप्रसिद्धान्तिलोलयेत्तिष्ठै सति रक्षयेद्दर्जनं सम्यक्क्रोधेड्डवति भैरवः इत्येतत्।
होनिगदितं गणेशस्य विनेमहृत्॥३॥२०३॥२३४॥८०९०॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते उत्तरा
म्नायगणपतिमंत्रकथने विंशप्रकाशः॥ २०॥ मेरौ शिवप्रणीतेस्मिन्मेरुणाप्रकटीकृते मेरुंभूतेच नेगाणगणेशमन्त्रनि
यः॥ ॥ श्रीदेव्युवाच भगवन्देवदेवेश गाणेशस्समयाक्कताः सरहस्या महामंत्राः कलौ सिद्धिप्रदायकाः अतः परं सर्वदेवप्रत्य
क्षो दिवाकरः इहितस्ययेके मंत्राः केषां म्नायेषु कीर्तिताः श्रीईश्वर उवाच एकपञ्चाशच्चाम्नायो दक्षिणः परिकीर्तिते यथाध्येयं वनेवि।
प्रसन्नमेवकैरस्पृशेत् उपासनात्तेष्वेतस्य स्वधर्मार्चावर्तिका चतुर्वर्गप्रदो देवो यः सर्वसंमतः सर्वेषामेव देवानां नेत्रभूतो जगत्।
पतिः तस्य मंत्रान्प्रवक्ष्यामि सावधाना भवाम्बिके ॐ ह्रीं घृणिः सूर्य आदित्यो मंत्रश्चाष्टाक्षरो मतः देवभागो मुनिश्छंदो गायत्रं देवता रवि
स्तेजोज्वालामणिं हुं फट् स्वाहेति च दशाक्षरः हृन्मंत्रः स्यात्सर्वेषां येव ब्रह्मशर्वः शिरोमन्त्रः विष्णुसर्वः शिखामंत्रो वर्माणा रुद्रसर्वकः अग्नि
सर्वा नेत्रमन्त्रः स्तैः सर्वपदादिकः विधायैवं षडंगानि मूर्तिर्न्यसेद्यथाक्रमे मस्तकान्मुखजंघयोः पादकेशदेशिकः पंचहस्तैः सह
दिशो रविभानुस्वभास्करः सूर्यस्ततश्चमंत्राणां स्थानान्यासे स्तुयः शीर्षादाकंठहृत्कुक्षिनाभिलिंगाग्निषुक्रमात् ध्यायेत्ततः ॐ

मेरु-
तंत्र-
२७३

लिंगंक्रमाद्दलेषु पंकजे पुनःपद्मगात्रसंयंचवर्णं केसरभूषणं त्रिनेत्ररक्तवर्णाविह्वरूणाकमलेस्थितं मातृकायेयोगपीठान्तेपीठे।
चार्चयेद्दिवि धर्मादीनास्थलेतत्रयजेत्कोणचतुष्टये ईशानानामध्यपर्यंतेसमाराध्यप्रभूतकं विमलंचतथासारंपरमेशावमेवच त
तोहिश्रष्टदलेकृत्वादलेमूलेषुचार्चयेत् पूर्वादिषुतथामध्येदीप्तास्तत्याजयातथा भद्राविभूतिर्विमलाप्यमोघाविद्युतातथा सर्वतो
मुखिकाश्चैवह्यग्निवर्णाःस्वभूषिता आसांवीजानि गौंरौंरैंरौंकमेणौं रश्चेतिनवपीठार्थं ल्लविस्वशिवानमे नैसौराययोगपीठाय
हृदन्तोद्वादशाक्षरः अनेनपीठंसंपूज्यसर्वाबोल्कायाग्निगोहिनी मूर्तिंचकल्पयामीतिप्रोक्तांमूर्तिंप्रकल्पयेत् तस्यामावाह्यदेवेशं
तत्रसूर्यंसमर्चयेत् तद्वाह्येष्टदलेकृत्वादिग्दलेषुयजेदिमान् आदित्यंचरविंभानुंभास्करंप्रणवेचयं ॐइमेषांतुवीजानिविदि
क्षुचयजेदिमाः उषांप्रज्ञांप्रभांसंध्यांब्राह्म्यादींश्चदलाग्रतः सूर्यस्याग्रेरुणःपूज्योविष्णुःपूर्वोक्तहास्तथा तद्वाह्येभूपुरेपूज्यालोकपा
लास्तदयतः तदस्त्राणिचतद्वाह्येभास्करार्चनमीरितं अष्टलक्षंजपित्वान्तेतद्दशांशंतिलैर्हुनेत् जुहुयान्मन्त्रसहस्राणिउदयात्कैःसाधको
नमः तर्पयेत्कुङ्कुमसलिलैश्चन्दनवासितैः साभिषेकंततःकृत्वाब्राह्मणान्भोजयेत्तथा एवंसिद्धेमनौमंत्रीप्रयोगान्कर्तुमर्हति
रक्ताम्बरधरोरक्तगन्धमाल्यानुलेपनः नदीतीरसमाश्रित्यकायुडभक्तासनोनिशि भिन्नाहारस्तथावीतसंगःसंतोषवान्सदा मंत्रमाव
र्तयेद्विप्रमाराधनपरायणः रक्तमभ्यर्च्यभानुंतुमर्च्यान्तेसेनिवेदयेत् प्रयेहेरविवारेवानहिषानमोद्वीपीते अग्रेमण्डलमालिख्ययजे
त्पीठंयथाविधि तत्रसंस्थापयेत्पात्रेमस्तुतात्रसमंउंवे रक्तपुष्पजलंगाहिमूलमंत्रंसमुच्चरेत् पुष्पोदकेनसंपूर्णंप्रतिपत्तत्रकुंकुमं

रोचनो राजिकाश्चैव चंदनं वंशतंडुलान् श्यामाकतंडुलान् शालीन् करवीरं जपा भवान् सविशेषं देवतानां चैव भास्करं सोमामन्त्रयेत्
उपचारैर्निवेद्यान्तैस्तस्मिन्ध्यायेज्जपेन्मन्त्रं सम्यगष्टोत्तरशतमयुतं पुष्पादि पूजयेत् उद्धृत्यामलकं पात्रे जानुस्पृष्टमहीतलः दक्षिणेन
पाणिनोर्न्यस्य तेनैव सागरं सावर्णं स्मरेत् ततो जपन्मूलमन्त्रं पिबेदद्यात्स्वभावेन श्रद्धाप्रसन्नचेताः सन् दद्यात्स्वमनोजलं पुनर्नियततयी
स्नावयावज्ञात्वा निजैः करैः शुद्धोदकेन समादने जपेदष्टोत्तरं शतं ततः प्रसन्नो भगवान्स्वयं केदिष्टमात्मनः अनेनैव प्रयोगेन भवे
दायुर्निरुक्तता वृद्धिः पुत्रकलत्राणां तेजो वीर्यं यशः तन्मंत्रसहितांभोभिः समर्थं जलसेचनं पापाद्यपकारदारिद्र्यनाशनं।
श्रीकरं परं स्थंडिले स्थापयेत्कुंभं तीर्थोदकसुपूरितं हिरण्यरत्नगंधादि तत्र निक्षिप्य स्थापयेत् देवं सपरिवारं तत्र शास्त्रविधिना ततः
स्थंडिलेऽग्निं समाधाय कपिलापयसा चरुं पक्त्वा तेन जुहुयात्तदास्य मंत्रितं ततः सहस्रं कृतसंपातं शुद्धपात्रे तु कारयेत् व्रतं ।
स्नातो नियतो रात्रौ सर्वकर्मसमुपोषितो अष्टमे दिवसे तेन तत्सहस्रमभिमंत्रितैः अभिषिंचेत्कुंभजलैर्हयानस्य तमेव वित् सहस्रमंत्रि
तेन होमसंपाताश्च ततो निशि व्रतापि स्वप्नं प्रवाहमिति ध्यात्वा तया सह संभोगमाचरेत् तेन न स पुत्रोऽगुणवान्भवेत् अथ मन्त्रान्तस्य
देवो दिनेशः ऋषिरुद्धर्त्यं हं बीजं खखोल्काय अग्निगोहिनी सविनिर्मालाव गायत्रं छंदः सविता देवता सहस्रांशुपायाग्निवक्त्रमेवेणां हृदयमने
सहस्राकाराया अग्निवक्त्रायेति मंत्रेण शीर्षकं सहस्रबालाय स्वाहेति कवचं च वसनेत्रकं सहस्रकाय फट् इति शस्त्रं पंचांगमीरितं
मंत्रवर्णैः षडंगं स्यात् ध्यानमस्योच्यते शुना रक्तपद्मद्वयं हस्तैर्बिभ्राणं वरदाभये वंधकामं भवनेत्रं च वर्विध्यायेन्तु भूषितम् ॥

मेरु-
तंत्र-
२७४

274

ह्रींके पूजयेत्पीठे देवामावाह्य मंत्रवित् । लक्षमेकं जपेन्मंत्रं नियतात्मा जितेंद्रियः । जुहुयात्तद्दशांशेन बिल्वाश्वत्थपलाशजैः । उदुम्ब
रसमन्नद्भूतैः त्रिमध्वक्तैः समिद्वरैः । तर्पणादि ततः कुर्यात्प्रोक्तो क्रमविधिनासुधीः । सूर्यादिकं वक्ष्येऽथ सर्वं वदाम्यहं किं नामये पतंगसेवना
न्मूर्गां खेचरीसिद्धिरीरिता । नभास्करसमः कश्चिद्भुक्तिमुक्तिप्रदायकः । प्रणवश्च खखोल्काय मंत्रः पंचाक्षरोऽस्य तु । मासेध्यानेन च ह ।
पूजाविधानवदेव समीरिता । रवीजादिकसर्वैस्तु षडंगौ समवर्णकौ भवेतां मासपूजादि ध्यानादि पूर्ववत् । समन्ततो गायत्रिमन्त्रे हंस
हंसकिरणाय धीमहि तन्नो रविः प्रचोदयात् । अनेन सूर्यगायत्री जपतामिष्टदायिनी । अग्रतो राजपुत्राणां देवतेजोविधायिनी
यत्सहेनारिभिर्देशस्थैर्नैव कदाचन । परस्त्रीभिर्यदा गौरीं प्रसूय सूर्याचनश्शये जातिमात्रेण राजपुत्रः प्रसूर्या प्रभावतः । सार्वभौम
त्वमाप्नोति ब्राह्मणान्प्रलालापयेत् । ॐ क्लीं हंसस्तद्वर्णो मंत्रः प्रोक्तो दिनेशितुः । ऋषिर्ब्रह्मा च गायत्री छंदः सूर्यश्च देवता । नाराय
या षडंगानि षड्दीर्घाणि तन्मायया । देदीप्यमानरत्नौघमुकुटेन विराजिते । पाशांकुशवराभीतिकरं रक्तं भजेद्रविं । नवशक्तिसमायु
क्ते पीठे सूर्यादिके यजेत् । मूलेन मूर्तिं संकल्प्य तत्रावाह्य दिवाकरं । संपूज्य तस्यावरणान्यर्चयेत्क्रमशः सुधीः । हल्लेखा गगना रक्ता ।
करालीच चतुर्थिका । महोत्कुष्मा पंचमी च मध्यास्थूर्वादिके यजेत् । ग्रहैर्द्वितीयावरणं मातृकाभिस्तृतीयकं । सोमस्तु गरुडश्च काश्यदि
दंभोमोनिरावहः । विदिक्षु पूज्या रश्मयोऽतः चतुर्थावरणं रवेः । स्वनामाद्यस्तु रविंदुभूषितं प्रथमं वदेत् । खेतेहृदं तत्रेवेटसनामपूजाम
न्मंत्रः । पंचमी लोकपालैः स्यात्षष्ठी वा पितदायुधैः । चतुर्लक्षं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः । बल्लवृन्तसमद्भूतैः त्रिमध्वक्तैर्मधुर

स्तुतैः सरोजैर्वा ततो देवं तर्प्पयेदभिषेचयेत् ब्राह्मणाराधनं कुर्य्यात् ततः सिद्धो भवेन्मनुः एवं साधितमंत्रस्तु काम्यकर्माणि साधयेत्
यजेद्देवेशं तिलैस्त्रिदिनं रविवारे यथावत्सुधीः दद्यादर्घ्यं हृदयेमपि भवेत्स सोदिते फले ॥ अथ प्रयोजनानि तत्र तिलकोवदयते मनुः अथ हंस
नक्षत्रीस प्रोक्तः सर्वार्थदायकः ऋषिरस्य मनोरुद्दिष्टो गायत्रं छंद उच्यते देवतास्य मनोः प्रोक्तः सविता सूर्यपूजितः अर्घ्यादद
लेयावज्जलादाय रक्तं तथा मूर्द्धादिकंठपर्य्यंतं मंत्रार्णान्विन्यसेत्सुधीः मायाबीजेन षड्दीर्घभाजांगानि प्रविन्यसेत् स्थितः प
मेरुणा मंत्रोक्तवर्णैः सभूषणैः पद्मद्वयवराभीतिहस्तस्मारुणासेविताः सर्वादिदिने यत्पीठे नवशक्तिसमन्विते षडंगावरणा
चार्घ्यं प्रागवत्तदेवैर्द्वितीयकं दिक्पालेश्वरतीर्थे स्नात्वा तथैव ततदायुधैः ततस्तेजश्चंडेशाय निर्माल्यं विनिवेदयेत् जपेद्द्वादशलक्षं च
तत्सहस्रं हुनेत्तिलैः घृताभिषुताक्तैः पयसा वा त्रिस्वादिताद्रशैः तर्पणादि ततः कृत्वा प्रयोगान्साधयेदथ दद्यात्सर्वादिदिने चार्घ्यं दि
नेशाय स साधकः सोऽपमृत्युपराजयमादिश्य पौत्रविवर्द्धनं करोति रत्नवस्त्रादिभूषणानि विवर्द्धयेत् अश्वत्थपत्रैः कुंभं कुर्यात्तत्र कुंभा।
न्विन्यसेत् पत्रमध्ये कर्णिकायोर्तोयेन पूरयेत् नवग्रहान् समावाह्य तेषु कुंभेषु मंत्रवित् कर्णिकाकलशं मूलमंत्रेणैव
सहस्रकं प्रजप्यान्येषु तन्मंत्रान्शतकं बीजपत्रं सुधीः तज्जलैरभिषिंचेत्तत्साधको ग्रहदूषितं रोगान्नाशयति तत्तनेन लक्ष्मीप्राप्ति
स्थिरा भवेत् ग्रहहोमः प्रकर्तव्यो ग्रहाणां वै कृतेन तथा चंद्रभानोश्चापरागे निजर्क्षे वाथ मंत्रवित् विग्रहादौ भये वापि चौरह्लेप महारोगदे
हर्वमंडले कृत्वा ग्रहान्संस्थाप्य तत्र च सदिक्ष्वथ वायौ संस्थाप्य जन्मयाम्यसमिद्वरैः अर्कदिजरुमायुरायथोडंबरखादिरैः सामीदूर्वाकु

मेरु-
तंत्र-
२७५

275

शोऽहमिति ऋमाद्धोमः समीरितः अष्टाधिकसहस्रं च वह्नेस्तर्पणमाहुतीः अनेनाग्नेयाहुतिभिर्हुत्वा होमं समापयेत् गुरुं सं
तोष्य ब्रह्मविप्रेभ्यो यथाशक्त्या च दक्षिणां दद्याद्व भोजयेद्धि शान्तः संग्रामे विजयी भवेत् रोगशान्तिरञ्जनमाशु दीर्घमायुश्च विंदते ऋमा
द्दोहादिकानां च शान्तिर्वाशु जायते सर्वेषां च ग्रहाणां च होम एक एव वा भवेत् एवं प्रतिदिनं मन्त्री दिननाथं समर्चयेत् यत्नतो नैष
ष्ठिकः श्रीमान् दीर्घं स विंदति ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि संग्रामविजयाभिधं मन्त्रं सूर्यस्य रोहं च ब्रह्मतरो महामनुः ऋषिश्छन्दो देव
ता वक्ष्ये जगायत्र भानवः सर्वं पूजादिकं चास्य श्रेयोजनकं मंत्रवत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि हंसो यं ब्रह्मतरो मनुः ब्रह्मा मुनिः स्याद्वि
तीया गायत्रं छन्द उच्यते देवी सूर्यो देवता स्यात्परमात्मा समीरितः षड्दीर्घयुक्तकारेण हृत्पूर्वाणि षडङ्गकं रक्ताब्जे कांचननिभं शोणांटकं च
राभयेकरैर्दधतं पद्मस्थं हंसगोरथ्यैकगं भजे पूर्वोदिते यजेत्पीठे दिक्कालादिप्रकल्पिते तत्रैव देवं यजेन्मूर्तिं मूलेन कल्पमन्त्रवित्
पूर्वं मध्ये यजेत्कर्णिकायां द्विदले षट्सु पूजयेत् अष्टेष्वेव तन्त्रं चापि पत्रेषु विदिशास्वथ अङ्गानि गोजाङ्गनं ततोऽग्रे द्विजांश्च प्रपूजयेत् ततो लोकेश
राज्ञश्चापि तद्देयं वा सुधामपि जपेद्द्वादशलक्षं च तद्दशांशं तथाहुनेत् सर्पिषा केन हविषा तर्पणादि ततश्चरेत् १०० पूर्वोदितेन विधि
ना सूर्याय चार्घ्यं निवेदयेत् गोमयेनोपलिप्तायां भूमावष्टदले लिखेत् सूर्याष्टगन्धैरथवा चंदनाद्यैर्मनोरमैः लिखेन्मकर्णिकाया
न्तु तत्सोऽहं स्थापयेद्वटे तीर्थादिजलसंपूर्णं तत्सोऽहं स्थापयेत्करे दक्षिणे वामहस्तेन मूलमष्टोत्तरं शतं जपेत्ततो मंत्रयेत्तत्र कलशं चे
तिभावयेत् तेनाभिषिंचेत्साध्यं तज्जायतेऽगतभीर्लवात् गतरोगो दीर्घजीवी विपद्भयपरिच्युतः स्त्री भवेत्स्थिरसौभाग्या मन्त्रयेद्धि

क्षः

णापरे भ्रातैतेनविधानेन करणाकनकः शुभः अष्टोत्तरसहस्रेण चमेवयेत्करकेष्ठतः भावयित्वा जलेनच्चास्तेतेनाभिषेचयेत्
विधीने निर्विषो भूयात्स्याच्चाजेगमादपि महासर्पेणदष्टोऽप्यनेनमानेनयेत्करे विमसेद्देशिनो मूर्ध्निमंत्रयित्वा विषंहरेत्
मंत्रं स्वधाकरकरत्वधाधारास्तुतं स्मरेत् स्त्वनेचास्तत्ताराभिभाविपित्वा मन्त्रे जपेत् गदिने माजेयष्ठात् तद्दशमयविनाशने अ
पस्मृतिं त्रिदोषोत्थानरोगान्हन्याच्चसंशयः शीर्षचंद्रमविवेतमंत्रे हेलाणउत्रपकें सेवित्यष्ठजपेत्रिसंप्तेतपयेत्पलिनेजरां ध्याये
न्मेत्रादिमेवर्णी स्वधाधारापरिस्रुतं द्वितीयेचंद्रस्थामाभिर्माजयेत्तेन दाहरहत् ॥ मार्तण्डभैरवस्याथ्यमंत्रं वक्ष्यामि सिद्धिदं हकारो
रेफसंयुक्तो यकारेणसमन्वितः औकारस्वरसंयुक्तः ललेजकारसंयुतः बिंदुयुक्तोऽकूटयुक्तो मार्तण्डस्याद्विवर्णकं पुटिते बिंबबीजे
नसर्वकामफलप्रदं बिंबबीजे दक्षमार्गे भजतां सिद्धिदं भवेत् वाममार्गेण भजतां मार्तण्डेशक्तिमिदं द्वये: वक्ष्याम्यतिनिरंकं
दो मार्तण्डस्यास्तु भैरवः देवतास्याथ हे बीजे बिंदुशक्तिः प्रकीर्तिताः मूर्तिः पंचसमुद्दिष्टाः सूर्यो भास्करभानवः रविर्दिवाकरः
स्त्राभिमस्तव्याहेगुलीयुताः पंचदूस्याद्यबीजेन पंचदीर्घान्वितेन तु शिरोवदनहृद्गुह्यपाददेशेषु तान्न्यसेत् ततः षडंगं न्यस्यान्ते कु
र्याद्दीर्घेयुतान्तना अस्त्रमासानन्तरं तेनेत्रमासोऽत्र कीर्तितः व्यापकं मूलबीजेन ऊर्ध्वीनतदनंतरं जपाकुसुमसंकाशामष्टबाहुं
चतुर्मुखं मोक्षमहे त्रिनयनेमणिमकुटान्विते खड्गगपमवक्राणि शंखपाशंतथास्त्रणि शूलमालाकपालेच दधतेकरपंक
जैः सर्वांगस्थिनयाशमालिमितेहारशोभिते पद्मस्थितेहासमन्वितमार्तण्डयुग्मं नमामि भजे पीठेदीप्तादिभिर्युक्ते प्राग्वद्देवं प्रपूजयेत्

मेरु
तंत्र
२७६
276

प्रादावेणानिमंसस्य जपकर्णिकायामग्न्यादिकाः पूर्वादिदिक्षु सूर्यादीन् विदिक्षु परिपूजयेत् नेत्रमीशानकोणे च नक्षत्राणि खेचरानपि
दिक्षु खेचरानायुधानि मार्तण्डाद्वैन मीरितं लक्षाणि त्रीणि यो मन्त्री जपेद्धोमं च विप्रयोः दशांशं कमलैः कुन्दैर्मल्लिकाभिर्मधुरोदितैः प्राप्नुयात्
कर्पूरादर्धीयावेन प्रयोगान्नाचरेत्ततः चन्दनेन तलं सम्भूतैः सुमनोभिः प्रियं लभेत् लक्षेण च सहस्रात्माज्यतिलबिल्वैर्विधानभाक् राजानं
वशयेच्छीघ्रं यवाज्यसमहोमतः जुहुयान्मातुलिङ्गैश्च लभते स्थैर्यमेव च किंते ३ प्रवंयः साधयन्मन्त्री नवस्त्रविधायशोकले प्रज्वलत्क्षीम
सैभाग्यं सर्वदा विजयो भवेत् सूर्यकाग्रादावेनाराग्रे फीबीजमुद्धरेत् श्रीमन्त्रोयं दशार्णस्तु पञ्चाम्नायेषु कीर्तितः ॐ ह्रौं फीं फौं स्वं
ॐ सः सूर्याय मार्तण्डेशिनी दशान्तरस्तु जप्योयं द्वादशायुतसंख्यया उष्णग्रहा रवेः सौम्यास्तु राजभावं प्रजायते उपासकस्तु कृते वि
स्तुस्त्रेतायां तु महेश्वरः ईश्वरो द्वापरे तु कलौ चण्डी विनायकौ भास्करः सर्वदा तुल्यः सर्वेषां फलदायकः यथा तेजोमयं तत्तत्तेजोय
सूर्यस्य रूपकं इत्येतत्सम्यमाख्यातं किं वाच्यमथ तद्वद ॥ १६ ॥ १५८ ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्र
णीते सूर्यमन्त्रप्रकाशस्त्वेकविंशः २१ ॥ श्रीदेव्युवाच सूर्यमन्त्राः श्रुता देव तन्त्रेशानां खेचारिणां श्रोतुमिच्छामि चमन्त्रं
त्प्रयोगांश्चैतान्वद श्रीशिवउवाच साधु पृष्टं त्वया देवि त्रैलोक्योपकारके कालेन कथितं मह्यं तन्मयाकीर्त्यते ऽधुना मायया
यामकरूपं च ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः तत्त्वतो नैव जानन्ति किं पुनः प्राकृता जनाः प्रथमं तन्महाविलोडनं नाभ्युदयमुच्यते तथा
ममयग्रहारूपं तव मायेविहाणकं ग्रहास्तु ग्रहस्तदा देवा भूपालाश्चाखिलं जगत् तद्दृष्टं भवति रुष्टे प्रशान्तत्वमुपजायते कदाचि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्थं लिखिते मिथ्या देवा भविष्यति न तत्र यत्कृतं दुःखं सौख्यं मिथ्या प्रजायते चेदस्तत्र मनसा ध्याती सर्वकार्यप्रसाधकः तद्धी
नानीच हृन्निर्दिष्टपाणीन मंत्र उच्यते सौः सोमाय नमः श्रीं नित्यो मंत्रः षडक्षरः सौमित्येकाक्षरं बीजं चैतदस्य परिकीर्तितं पंक्तिश्छन्दो
देवता चैवं दमाभार्गवो मुनिः सदीर्घेण निजबीजेन षडंगानि समाचरेत् श्वेताब्जसंस्थं रजतकान्तिहारविराजितं नीलकेशवक्त्रवन्दे देवा
मेदत्तकलेवर पीठेऽस्मिन् दिसंभ्रमेण गगनेऽपरिकल्प्य च चेतं मंडलपर्यन्तं ततः संपूजयेदिदं पु राकाकृहदन्तीमेडाप्त्वया संजीवनी
तमा आप्यायनी चंद्रिका चन्द्रादिनी नवशक्तयः पूर्वादिक्रमतो मंत्री मध्यान्ताः पूजयेदिमाः अमृतानन्दकाज्योत्स्ना विमला व्यापिनी
तथा चित्रा चक्रन्तिका कान्तिः श्रवणाः पीठशक्तयः अमृतांते कलात्मने संविपीठाय चैव नमः अनेन पीठं संपूज्य नाममंत्रैश्च शक्तयः किं
जल्केषु षडंगानि तच्छक्तीः प्रपूजयेत् रोहिणी कृत्तिका चैव रेवती भरणी तथा रात्रिरार्द्रा तथा ज्योत्स्ना कला ध्यानमथोच्यते हृद्य
नाः श्वेतवसनाः श्वेतमाल्यानुलेपनाः मुक्ताहारालंकृताङ्ग्यः पाणिपंकजलिपुटाः शुभाः आपीनोन्नतवक्षोजभाराक्रांतावलग्नकाः
मदेन मदगामिन्यः प्राणनाथानुमानसाः प्रसन्नचन्द्रवदनाः फुल्लेन्दीवरलोचनाः यहाननेष्टोदलाग्रेषु लोके शोभास्व ततो यजेत् वज्रादी
नि ततो वाह्ये एवं पूजा समीरिता वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तत्सहस्रकं हविषा घृतसिक्तेन तर्पणादि ततश्चरेत् ततः सिद्धो भवे
न्मंत्रः प्रयोगानाचरेत्ततः चन्द्रे शिरसि संचिन्त्य जपेन्मंत्रमनन्यधीः त्रिसहस्रं तेन लभते द्राक् ऐश्वर्यमकिंचनः लब्ध्वामिष्टहविष्या
शी जलस्थो विनिर्जितेन्द्रियः वेदलक्षमनं मंत्रं जपेद्यत्नमानसः ध्यागाननियानं मथफवंशमेनि तन्मन्नात् चौरजरेमहाक्लेशशिरो

मेरु-
तंत्र-
२६६

२७७

रोगे च दारुणे शत्रुमारादिते कृत्यामकामलायामयेषु च अयुतं प्रजपेन्मंत्रं तन्नूनं निर्विराड्भवेत् श्रीणि मायायां यथाशक्ति जपेन्मंत्रं जितें-
द्रियः सौभाग्यारोग्यसंपत्तिभाजनं मनुजो भवेत् मेखलाकरणं विलीणि मंडलानां चयेद्बुधः लिखेद्भूमंडले कृत्वा निषीदेद्यस्मिन्मे स्वयं
मध्यस्थे मंडले तस्य सर्वजोपकरणानि च अग्रस्थमंडले पद्मे सशतैः स्पर्शयेत् विषं तत्तो रोगजातं पात्रे संस्थाप्य स्पर्शयेत् शुद्धगो-
पयसा मंत्री स्पृशन्पात्रं मनुं जपेत् अष्टाधिकशतं पश्चात्ताम्रकायां मदयेद्विषं वेदाद्यविद्यामनुनादयादर्शयथाविदः कांतिवशोपि
नाकाम्यां सत्कीर्तिं लभते तथा विविधे विद्यामालिनि शुक्रं चंद्रिणं तेच वेदेइशक मतिविशिरोन्नलाभादो विद्यामनुः स्वयं मतः वेसंवमिनिवे
ऽस्य ऋषिर्मित्रस्य देवता सोमः श्रीकंठ दंडदिष्टमेकतलोम निर्मितः आकारशक्तिरुद्दिष्टा रुद्रबीजे परिकीर्तितं बीजेनैव षडंगानि ध्यान-
पूजादि पूर्ववत् चंद्रस्य मंडलामध्यगं ज्ञानकारं प्रपूरितं स्मरेत् अमृतं निःसृतं नानाविनं सकलं वपुः एवं भावनया तोयं मंत्रयेत्निधिवारकं
समस्तविविधरोगादिकापस्मारविनाशनं इंद्रसूर्योदयात्पूर्वं जलपानं तथा स्मरेत् एते श्रीकाश्यं इदं मंत्रभौमस्याथ मनुं तत्त्ववे अथ
भौममंत्रं वक्ष्ये सर्वरोगनिवारणं अर्चं अंगारको [illegible] सोऽहं दंतस्थाष्टवर्णकः ऋष्याद्या ब्रह्मगायत्रीभूमिपुत्राः प्रकीर्तिताः अंगषट्-
कं तस्य मनोर्निजबीजेन संमतं नमाम्यंगारकं रक्तं रक्तांबरविभूषणं जानुस्थवामहस्ताब्जं साभयेतरपाणिकं लक्षाष्टकं जपः प्रो-
क्तः खदिरेऽध्वके जुहुयात् साज्यैः संतर्पणं रक्तचंदनाद्यैः समाचरेत् एवं कृतप्रयोगस्य समरे नापराजयः अनुग्रहात्तस्य लोकस्य
णीव्याधिविमुक्तः ओं श्रीं क्लीं मंत्र [illegible] भौमो महदंतकः दशाक्षरो मनुः प्रोक्तो विरूपाक्षो मुनिर्मतः गायत्री छंद उद्दिष्टं देवता भौमः

लोभवेत् ॐबीजं ह्रौंचशक्तिः स्यात्कीलकं क्लींप्रकीर्तितं कालादिकसमस्तार्थ नियोगोऽस्यानाशने षड्दीर्घस्वकबीजेन अङ्गुला
दिषडंगकं वह्निरंध्रकर्णयोश्चान्तोनासिकयोर्मुखे लिंगेगुदे च मंत्रस्य दशवर्णान्क्रमान्न्यसेत् मंगलोभूमिपुत्रश्च ऋणहर्ताध
नप्रदः स्थिरासनो महाकायः सर्वकर्मावरोधकः लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां कृपाकरः धरात्मजः कुजो भौमो भूतिदो
भूमिनंदनः अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः वृष्टिकर्तापहर्ता च सर्वकामफलप्रदः शिखायां मूर्ध्नि भाले च नेत्रयोः क
र्णयोर्नसोः मुखे च चिबुके कंठे स्कंधयोर्भुजयोस्तथा पाणौ हृत्पृष्ठनाभौ कट्यां लिंगे स्फिचोस्तथा जान्वोश्च जंघयोरंघ्र्योः क्रमान्ना
मानि विन्यसेत् चतुर्थ्यन्तहृदंतानि सविंदायत्नाणि च ततो ध्यायेद्रक्तवर्णं रक्तमाल्यानुकाहृतं कंठे कमलमालाढ्यं करयोः शक्ति
शूलकं मंगलं नौमि मंगलं च सर्वकामफलप्रदं एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं तदंजड्यात्कुवीरजैः जवाप्रसूनैः सुरभिर्मधुरत्रितयान्वितैः ॥
रक्तचंदनगंधाद्यैर्यजेद्रुणभूषणैः विधिना भूमितनयं सर्वाभीष्टफलप्रदं अंगारमभ्यर्च्य पूर्वं तु मंगलांगास्ततो यजेत् एकवि।
शक्तिकोष्ठगतोष्टौ च ग्रहान्यजेत् भैरवाश्चाष्टौ ततः पूज्या ब्राह्मी नारायणी तथा माहेश्वरी च चामुंडा कौमारी चापराजिता वाराही ना
रसिंही च तथाष्टौ भैरवाश्चापि असितांगरुरुश्चंडः क्रोधश्चोन्मत्तसंज्ञकः कपाली भीषणश्च तथा संहारभैरव इंद्रादिलोकपालाश्च
तदास्त्राणि पूज्यानि च एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्कर्तुमर्हति पूज्यो नरैर्भौमवारेंगारकेन त्रिरात्रिकं स्वाग्रतो वामपादेन प्रमृज्या
ष्टौ तु रेखास्ततो जपेद्दशांशं होमः स्यात्तर्पणं पयसा चरेत् ब्राह्मणान्भोजयेदेकं गुडखंडरवकाभिः स्तवानन्तवार्चयेदेकं सायकः सिस्मान्

ग्र

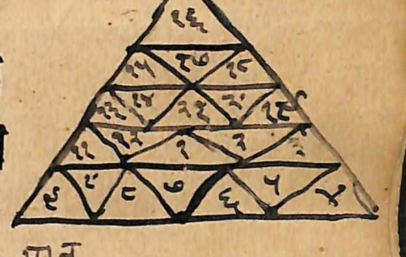
मध्ये विन्दुना लांछनीया इत्यर्थः

मेरु-तंत्र

२८

अंकनीया

सः अनेनक्रमयोगेन निहत्यऋणमादरात् लभते महतीं लक्ष्मीं वत्सरेण न संशयः विशेषान्मंगलेवारे देवमेनं समर्चयेत् ज
हुयान्मध्ये मंत्री श्रमया विजवाङ्किते त्रिकोणं सर्वमङ्गल्यं पंचधा विभजेत्ततः तृतीये रेखाविकृताभ्यां लाञ्छयेत्समभागतः आद्य
रेखान्तं युगले तृतीयाविकृतयोर्न्यसेत् द्वितीयेग्रे समाकृष्य तृतीयाविकृतयोर्न्यसेत् चतुर्थरेखान्तृतीयान्तं समं भाज्या समन्ततः तुर्यावि
कृतद्वयेनाथ विभिन्नैः पंचमी तृतीयाग्रे कुर्वीत पंचम्या मध्यविकृते तुर्याग्रे योजयेत्सम्यक् कंचम्याविकृतयोर्द्वयोः अग्रद्वये
मीनं दद्यात्तत्र युग्मे विचक्षणः एवमेकाधिका सम्यक् कोष्ठानां विंशतिर्भवेत् तृतीयान्तर्ग्रयोर्मध्यस्थितं वाक्षिगेहे चयेत् देवं तद
ग्रतो मंत्री त्रिकोणे दक्षिणक्रमात् मंगलाद्यास्तु सर्वेर्न्नामन्नानेकविंशतिः भौमभक्तस्यैकविंशत्योरुणी नास्ति निःस्वता ॥ अथ मं
त्रान्तरं वक्ष्ये भूमिपुत्र महाद्भुतं नारीमायारमांस्त्वाच मंगलपदं वदेत् ङेन्तं हृदन्तं रुद्रार्णैः क्रोको भौमर्षियोमन्त्रः प्रागवत्पूजादि
के सर्वमावाहनमनुस्त्वयं भगवन्देवदेवेश एहि एहि महाप्रभो ऐश्वर्यावशमायाता भव तलेषु समाश्रितैः एकविंशतिभिः पुष्पैः
रक्तैः पृथगेकमर्चयेत् रक्तगन्धादि वस्त्रैश्च नैवेद्यं च गुडौदनं कृत्वाभ्यां सो त्रिकोणेन एकविंशतिरोटिकाः गोधूमचूर्णजातास्तत्र स्था
पयित्वा प्रभक्षयेत् सगुडाः प्रत्यहं जप्यमष्टोत्तरसहस्रकं भौमस्तोत्रपुराणादि चर्चयात्तद्दिनं नयेत् एकविंशद्दिनं कृत्वा प्रयसक
लापि वा यतः याचनीयेषु योगपवर्तसत्तरं स पयच्छति ॥ अथ मंत्रान्तरं वक्ष्ये भूमिपुत्रस्य सिद्धिदं ॐ हां हं सः खं इति मंत्रः प्रोक्तः
षडक्षरः मुनिर्विरूपो गायत्री छंदो देवो धरात्मजः षड्दीर्घार्णैः षडंगानि मनोः कुर्वीत साधकः जवाकुसुमसंकाशं शक्तिं शूलं

मान

न्न नक्षत्रसं

गंदावरं मेषसंस्थं रक्तवस्त्रं नवदेहं धरात्मजं रसलं तं जपाहोमः समिद्भिः खदिरस्य च शैवपीठे यजेद्भौमं शोणगंधानि सृज

येत् एकविंशतिकोष्ठेषु मंगलादीन् सृजयेत् तदहिः कुंभानाथ्य वज्रलिशादीन् सन्नोर्ध्वयेत् इत्येष समिद्धमंत्रेश श्रेष्ठ सिद्धिप्र

योजयेत् नारीषु च मभीप्सितो मंगलव्रतमाचरेत् मार्गशीर्षे च वैशाखे तत्सारंभः प्रशस्यते अरुणोदयवेलायां स्नात्वा यः शुचिविग्रहः

देनान्यावेदयामार्गे समिधा मौनसेविनी तथादि सलिलेनाला वायारयेद्रक्तवाससी नैवेद्यं रक्तस्रगमालेपादिकं संपादयेद्यता विधि

तं विश्वमाकृ यभौम मङ्गलं तदाज्ञया रक्तगोगोमयालिमदेशे पीठनिषेविनी मंगलादीनि नामानि स्वप्रतीके तु विन्यसेत् ध्रं ग्रों श्व

जानुनोरूर्वोः कटौ गुह्ये तथोरसि वामबाहौ दक्षबाहौ गले च वदने नसोः प्रदक्षिणे भाले भ्रुवोर्मध्ये केशे शिखायां कलेवरे बाहुद्वये च

मूर्ध्नि हृदि पादपर्यन्तं विग्रहे पादतो मूर्धपर्यन्तं तथा दिक्षु प्रविन्यसेत् आरं वक्रं भूमिजं च नाभौ वक्षसि मूर्ध्नि एवं न्यस्तशरीरो सौ

ध्यायेद्धरणीनन्दनं अर्घ्यं संस्थाप्य विधिवत् सृजयेदुपचारकैः एकविंशतिकोष्ठाख्ये त्रिकोणे ताम्रपात्रके आवाह्य धरणीपुत्रं शो

णैर्गन्धैश्चन्दनैः श्वेतानि सृजयेत् प्रागुदेकविंशतिकोष्ठतः मंगलादीन् त्रिकोणेषु वक्रमारं च भूमिजं ब्राह्मणायामात्काखाहे

शक्रादीन्याशु यामपि स्पदीयोनिधायाथ गोरसमात्रं निवेदयेत् जलपूर्णे ताम्रपात्रे रक्तपुष्पाक्षतान्विते फले निधायं मन्त्रामंत्राभो

मार्यार्घ्यं निवेदयेत् भूमिपुत्र महातेजः स्वेदोद्भव पिनाकिनः सुतार्थिनी त्वां प्रपन्नास्मि गृहाणार्घ्यं नमोस्तु ते १०० एकविंशतिकु

ल्वोयप्रणामैः सर्वनामभिः प्रदक्षिणा विधातव्या नाव[illegible] खथात्मजे खदिराङ्गारके नाथरु ध्यैदेवाग्रे यत्नेन वामपादेन मेआभ्यां

त्यो

मेरु-
तंत्र
२७९

सेनाभ्यां तस्य मार्जयेत् ॐ स्वर्वेदौ भौमपत्नाशाय प्रबसेनानहेतवे कुलीरे खायवेवामपादेनैव प्रमार्ज्महे स्वाहा ॐ स्वर्विनाशाय मनोभी
ष्टार्थसिद्धये मार्जयाम्यसिनारेखास्त्रिहोजन्मत्रयाङ्कवाः ततस्वधांजलिकरास्तुवीत परमीश्वरं ध्यात्वा तीव्रवणम्भौमं पूजासंगत
सिद्धये धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्तेजःसमप्रभं कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहं स्वाहा हेऽन मोस्तु भौमाय रुद्रारिद्रनाशिने नम
स्तेयोतमानाय सर्वकल्याणकारिणे देवदानवगंधर्वयक्षराक्षसपन्नगाः सर्वे यांति यतस्तस्मै नमो धरणीसूनवे यो वक्रगतिमापन्नो
नृणां कुःस्वप्नं प्रयच्छति पूजितः स्वखसौभाग्यं तस्मै त्मासूनवे नमः प्रसादं कुरु मे नाथ मंगलप्रद मंगल मेषवाहन रुद्रात्मन् पुत्रान्दे
हि धनं यशः एवं संप्रार्थ्य संतुष्ट्य गरुडीयाङ्गलक्षणोऽशिषः गुरवे दक्षिणां दत्वा भोजीनात्रं निवेदितं प्रति भौमदिने कुर्यादेवं संवत्सराव
धि तिलैर्विधायधेत् होमं शतार्द्धं भोजयेद्द्विजान् मासेयमूर्तिसौवर्णीमथवा विपतिवेदयेत् मंडलस्य चतुर्दिक्षु हततसौभाग्यसिद्धये
एवं व्रतपरा नारी सा सर्वान्लभते सुतान् धनार्थी ऋणनाशाय व्रतं कुर्यात्स्मानपि अंगिरसे वै तत्पिमन्त्रैवैदिकेर्ब्राह्मणाञ्जपेत् त
स्य गायत्री सर्वाभीष्टप्रसिद्धये अंगारकाय विद्महे शक्तिहस्ताय धीमहि तन्नो भौमः प्रचोदयात् एषांगारगायत्री जप्ता भीष्ट
प्रदायिनी एतस्यास्तु जपादेव यं सम्यक्प्रसीदति ॐ क्रां क्रीं क्रौं सः विंडं मकूजाये नमः गेहिनी दशान्तरे भौममंत्रो जपस्त्रायं नवा
स्तुतः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि बुधमंत्रं महाद्भुतं ह्रूं हैं नेत्रयशं तत्र वरदध्यानकः षडूणीकः अथ मेत्रास्य समायातस्नापक्तिरुयामनाः
षडंगानि स्वबीजेन विन्यस्यैवं विचिंतयेत् वेदेरूपं सदा देवं पीताम्बरभूषणं जानस्य वामहस्ताङ्के साभयेतरपाणिके ब्रजपे हरिं

साहस्रं दशांशं जुहुयान् हुतैः ऋषिर्नृत्यंगो विदाशापतिभिस्त्वावृतिस्तन्ते ॐ ऐं श्रीं हूं सविंदुः सहयोपेताग्निगेहिनी दशाक्षरो मन्
मंत्रो जपो लक्षैकसंख्यया । ॐ ऐं श्रीं ह्रीं हूं सविंदुः स चतुर्थ्यन्तो बृहस्पतिः वह्निस्त्री विश्ववर्णोपेतं जप्यः पंचदशाक्षरं ॥ अथातः संप्र
दायमिश्र समंत्रगुरुत्वक्रमात् ह्रैं बृहस्पतये हृच्च मंत्रश्चाष्टाक्षरो मतः ऋषिर्ब्रह्मास्य मुनिर्ब्रह्मा देवः प्रोक्तो बृहस्पतिः ह्रैं बीजं पत्तये शक्तिर्बी
जेनैवांगकल्पनं स्वर्णाभं पीतवस्त्रं रत्नस्वर्णाभरादिकं किरीटं तद्वद्धस्तेन नद्धाक्षिवामपाणिना स्पृशन्तं सम्यगायं विषयोकन
कादिकं नानालंकारशोभाढ्यं विद्यासागरपारगं जपितश्चाशीतिसाहस्रं जुहुयान्नेन हुतेन वा यस्मात् पस्मादि पीठे तं पूजयेद् गादि पद्मैः
सिद्धे मंत्रे प्रकुर्वीत प्रयोगान् निष्ठसिद्धये हरिद्राक्तसमैर्जलाहुताशैर्दिवसत्रये समविंशक्ते मंत्री वा सौ सिलभे मन्त्री शत्रुरोगादिपी
डाम्बुकलहे स्वजनोद्भवे जुहुयात् पिप्पलोत्थाभिः समिद्भिस्त्रिसहस्रके गौरोरुपासनानां च जायते सर्वसंपदः ॥ क्लेशे मेदे हि शुक्राय
हृदयान्तः पुमादिकः एकादशाक्षरो मंत्रो विराड्छंद उदाहृतं ब्रह्मा मुनिर्देवता स्याच्छुक्रो देवतादिद्युतिः षड्भिः पदैः षडंगानि त
तो देवं विचिंतयेत् शुक्लं तमामापन्नस्थमुक्ताभरणभूषणं स्वर्णाभासोरत्नपाणिं विश्वद्ध्यानकरद्वयं प्रपूते पूजये मन्त्री सहस्रं जुहु
यात्द्धुतैः अंगयज्ञाशेशाद्धे निवनराववर्णमन्त्रोः शुक्रस्योपासको यस्तु न सम्यक् स्त्र्यादयो वशाः भवंति मंत्रमाहात्म्यात् शपतेव द्वया
दपः मेषमन्त्रे तनो राघस्वाहान्तो येऽभवार्णकः बीजं नाभोऽग्निभाष्यो नशक्तिर्नमादिरर्ववत् प्रयोगं द्वायायुधैः पूजा विराहमासको ।
र्तिता स्वांगैः श्चैतजस्त्रमैर्जुहुयात् कुंकुमवासैः एकविंशति वारं योलमनोसौ शुक्लं मणीन् एतन्मंत्रोपासकानां प्रभुत्वमपजायते

ॐ क्रौं क्रीं क्रौं सविंदुः सप्तकामप्रग्निगेहिनी दशार्णः कुजमंत्रोजप्योयं द्वादशायुतं उंडेवरसमिद्भिश्च होमयेत्सकलापदः भूपैः
कृताविनश्यंतिस्त्रीसौख्यमुपजायते ॥ शनैश्चरायहृदयं शमायचाष्टवर्णकः ब्रह्मायाश्चवल्लगायत्र्येशनैश्चरः समाकृयाः षडीर्घेण
कवीजेन षडंगानि समाचरेत् वंदे शनैश्चरं स्कंधदेहं नीलविभूषणं वामजानुस्थितं वामकरं दक्षे वरं दधत् जपेदक्षरसाहस्रं तद्दशां
शेड्डनेच्चैतैः षडंगाग्रहदिक्कालसाश्चैः परिपूजनं नरानैश्चरभक्तानां मा पापं द्रोनदरिद्रता ॐ श्रां श्रीं श्रौं सः इन्द्रकाशनैश्चरय पदे वदेत्
दें तेस्वाहा द्वादशार्णोजपप्रयुतसंमतः हुनेत्कृष्णतिलमिश्रैः क्षीवाः सर्वस्वबप्रदः क्षीवानां मानयेत्सुन्दंसाधकोसप्रभावतः
श्रपरस्तमनं वदेत् राहवेनमउच्चरेत् रौंश्वैकं षडर्णोयं वैरिस्त्रियांगकल्पते ब्रह्मायाश्चल्लगायत्रराहवः परिकीर्तिताः वेदेराहुं धूम्र
वर्णं सर्पकायं कृतांजलिं विकृतास्यं रक्तनेत्रं धूम्रालंकारमव्ययं जपेदर्णसहस्रं तद्धोमं प्रदोषतेनच ग्रहासापिपंथस्तेश्वरं
जाबूनिरुदीरिता राहोरूपाकाममयः संग्रामे विजयी भवेत् ॐ भ्रां भ्रीं भ्रौं सविंदुः सराहवे तत्र ग्निगेहिनी दशार्णोराहुमंत्रोजप्य
श्चायंदशायुतः दूर्वाभिर्होममयित्वा च द्विजान्संतर्प्य सिद्ध्यति याग्यासिद्धिश्च संग्रामे नियते विजयी भवेत् ॥ केकेतवे हृदिये वे के
तमंत्रः षडर्णकः ब्रह्मा मुनिर्मतः छंदः पंक्तिः केतुश्च देवता कैंबीजं वेतनशक्तिश्च बीजेनैव षडंगकं वंदे केतुं कृष्णवर्णं कृष्णव
स्त्रविभूषितं वामोरुन्यस्तसद्धस्तं साभयेन च पाणिकं धूमेपूग्रहैश्च दिक्कालैः प्रजाहूतनिजयात्मिका श्रवनग्रहप्रजायोपूजंसम्पोनि
वेशयेत् तदग्निमेचौनरससमीशानादितद्गतः ॐ प्रां प्रीं प्रौं सविंदुः सकेतवे वह्निगेहिनी दशार्णः केतुमंत्रोजप्योयं द्वादशायु

नः होमः कृशे श्रकन्तेयो वृत्ताके त्रयीणामिति च उपासकानां मे तस्य केतवो येच लेखिति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यद्दृष्टमात्रस्व
साधने गृह्णमातरि तद्दशायां किं गृहे हेरितेरपि गृह्णमातरि तद्दशायां स्यद्गृहैः किं प्रयोजनं मंगला पिंगला धन्या भ्रामरी भद्रिका तथा
उल्का सिद्धा संकटा च विकटा गर्भपालिका रुदन्तदन्तत स्यात् एषा जन्मादिषु स्थिताः क्रमाद्दशाः फलेनामानुरूपं प्रसादे कोपचयतो ह्ययोः
पिंगला सूर्यजननी महाधिप्यापि कालिका तस्याश्चैव प्रयोगस्य तस्याः कथ्यते साधके ह्रैं बीजं च समुच्चार्य पिंगले वैरिवारिणि
प्रसीद फट् इति प्रोक्तः स्वाहाग्निशक्तिवर्णकः दीर्घषट्कयुक्ताः सर्वबीजेन च षडंगकं पिंगवर्णा पिंगकेशा पिंगनेत्रा धनुःशरान् ह
स्ताभ्यां दधती पद्मगलेनाम्भजामहे अथ पूजाविधिं वक्ष्ये सर्वासामेव तेऽनघ जपापुष्पाणि शस्तानि धूपो गुग्गुलसंभवः द
त्तप्रदीपमध्याने विधाः पायसादयः अलंकारास्तथा रक्तास्तथा वस्त्राणि वं ह्रं स्वर्णालंकाराणि पि मद्ध्यैर्वेद्धं पंचकैः तर्पये
न्मरमेशानी तत्तत्कौ शतसहस्रधा हवर्णपत्रे निक्षिप्ते ह्रस्व लायामेभमनोरमे कृत्वा यंत्रं प्रयोक्ता योगिनीनां च पूजयेत् ततः मंत्रं वर्ज
मा विघ्नशान्त्यै सहस्रशः समाहतेन पूजापेतद्विधिं विधानवारणे ततः कुण्डे विधिवत् कृत्वा च चतुरस्रके अथवा स्थण्डिले शुद्धे स्थलि
ते गोमयाम्बुभिः चतुर्हस्तप्रमाणेन योजयेत् स्थिरमानसः योगिन्याग्निं तं संस्थाप्य कृत्वा पूर्वादिनाः क्रियाः अमावास्यादशवारं विकु
डायाः सहस्रधा विल्वपत्रैस्तत्फलैस्तु कमलैर्नागकेसरैः जडयामापसाकेन तथैव जलवल्लना सहस्रमङ्गने व्यापिलन्तंवा का
मनाक्रमात् अथ पूजां प्रवक्ष्यामि मध्ये देवीं प्रपूजयेत् इच्छाज्ञानाक्रियाशक्ति त्रिकोणे प्रपूजयेत् मन्मथादीनवनंदयः पंचकोणे

मेरु.
तंत्र.
२२८
२८१

पूजयेत् षडंगं पूजयेत्तस्मादष्टपत्रे मयी योगिनीः तद्बाह्ये भूपुरे लोकपालान् स्वायुधान् पूजयेत् पूजाप्रकारो होमश्च सर्वासां मयमेव
हि विशेषः शुक्लवस्त्रालेपशोभेदाभिचारके रक्तकृष्णचर्मे यथाग्रंथाध्यायेदरुणजपारिणी गरुडासनमासीनो वैरिनिग्रहकारको
लक्षमेकं प्रजपेद्दोजपेलक्षं हितर्पयेत् सर्वशत्रुविनाशाय साङ्गः स्वेनामोनिकृत्रचित ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चंडमातङ्गसाधनं
मायायोर्व क्लिजायां तामेम गले मंगलालेय एकादशाक्षरो मंत्रो मंगलायाः प्रकीर्तितः कृत्वा ध्येन षडंगानि दीर्घषट्केन तानथा ध्याये
देवीं त्रिनयनामंबुदादिश्यामवेश्मा दर्स्मेरमान्वांभोजां सिंदूरसंदरायतां पत्रभेदेपन्नखीणां नंदयंतीभुजपल्लवैः रत्नकंजनमंजीरे
कांचीगुणविराजितां एवं ध्यात्वा महेशानीं पूर्ववत्परिपूजयेत् ततो लक्षमेकं जप्त्वा नात्र मायापूर्व्वः स्वरे योगिनी देवत्रवृद्धिकागणाधिप
बलिं हरेत् सर्वासामेव पूजांते मंगले वं प्रसीदति योगिनीभ्यस्तु प्रसादार्थं बलिं तत्र जपेन्मंत्रं दुर्योगिनीमातृकृत्यार्थं जपेत्तं श्रावक
काशते अष्टसंवित्क्षसप्तभायाम्स्तु फलस्य ग्रामये प्रजपेन्नावत्तक्षसंप्रसन्नहं जयः प्रकर्तव्यो वर्णाशा तेषां तु दुष्टास्तु योगिनी
स्तुष्टा यावर्णाशा तके रोगिणां वाभिमंत्रयेत् वर्णाकल्पेन मंत्रेणायस्याः सेवापरो भवेत् तस्याः पीडा निहंति स्याद्वर्णाभ्यंतरगी तेदिनैः
एवं विधिर्न्निवानां तवित्तेयः स्वरसत्तमाः योगिनीतत्फलदा वाममार्गे च दाक्षिणे ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भ्रामरीभीमसमातंगं
देवीश्यामरिपदंशोकाजयंतीमेघ्रधीश्वरि भ्रामयेतल्लीं षडक्षरो मंत्रोऽस्याः परिकीर्तितः पिंगलावत्स वमस्याः सिद्धेयेसर्वकांक्षादश
मेवयित्वा नयामार्गे दशदिक्षु चरेत्सजेत् ग्रामं लतो व्रजेन्मार्गे मार्गस्थः सर्वपद्वहि सर्वेमोहं समायांति व्याघ्रास्सर्पाश्च तस्कराः ॥

सुत्विक्लीउष्टभ्यामनित्यमेवंसमाचरेत् उपानत्कतलेयस्यालिखित्वानामवाव्रजेत् योजनैकंजपन्मंत्रंसममेत्रवस्त्यरो ॥ अथा
तःसंप्रवक्ष्यामिभद्रिकाद्युपमातरं ह्लींवीजेनतोयमयोगजानमादौमस्त्वचरेत् भद्रिकेममभद्रंदेहीतिचपदंपुनः वदेच्चपरम
हाणिनामायेहितंयततःस्वाहान्तोजेनवर्णेयेभद्रिकायामनर्मितः षड्दीर्घेस्वक्रवीजेनषडंगविधिरीरितः मंगलावकुमानां
स्यात्ध्यानेदःफलदायिनी पिंगलावत्समदिष्टंजपायोगोक्तवर्मना २००॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिधमावत्योगुरुमातरं श्रीयन्न
देसमञ्चार्यायनमस्वाहाष्टवर्णिकः षड्दीर्घगायवीजेनषडंगविधिरीरितः नास्तियमासमाकाविदिहलोकेफलप्रदा धूमम्राद्यात्र
येहत्वाश्रमजन्मार्जितपातके संतप्यनादतेयत्नेनसाधकायत्र हृहस्पतीयराभस्माकर्शायमोविलोकयेत् धूम्रम्रवर्याति
चहत्वांवशोयमःप्रजायते ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसिद्धांशुकस्यमातरं ऐंक्लींसिद्धिमेसर्वमानमस्कातसाधयद्वयं हृदयांतोमंत्रव
र्णैःसिद्धायामनुरीरितः वीजेनैवषडंगानिजपायोगोक्तवच्चरेत् नास्तिसिद्धोणसकानांकर्म्मासिद्धिस्तुकुत्रचित् उपासका
यसिद्धायायेनास्नायेनजायते नदाम्नायेनदेवानांपाठकस्यास्त्वेवमेवहि षट्कर्म्मसिद्धतेतस्यमनोरायनेविना ॥ अथातःसं
प्रवक्ष्यामिचोल्कामंदस्यमातरं ॐनमरोगनाशायभेजयेकादशाक्षरः सर्वरोगापहोमंत्रोमार्जनात्समयस्वतः उल्कामंत्रोयस्य
सिद्धोनकदाप्तस्यमंदिरे शीतलायोमहाभार्यामहिषंलक्षणान्वितं उल्कास्त्रीमेनमस्स्वेवाग्भारेध्यामयेत्पुनः नानावाद्यैःपरि
हतेवस्त्रादिभिरलंकृते उल्कजेनैयमाशायामपद्रवशमोभवेत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसंकटाराज्ञमातरं ऐंसंकटेवरांगमेपर

मेरु
तंत्र
२८२

मेनाशयेदय षोडशार्णास्तु मंत्रोयं सर्वदुःखापनोदकः कारागृहेऽपि लग्नेवं यमोक्षः प्रजायते वीरेश्वराद्दृष्टः काश्यपेन सकृद्यत्र संस्थि
ता तत्र षोडशलक्षाणि जप्त्वा होमस्तु दशांशया तस्य सिद्धो भवेन्मन्त्रस्त्वाघादिनिःसरेत् अग्न्यकस्मात्केकष्टगातेन हृतमेव हि ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि विकटोकेनमात्रकं नारोनमोभगवति विकटे वीरपालिके प्रसीद सुगले मंत्रः प्रकृत्यर्णः प्रकीर्तितः काश्यपो
वीरेश्वरास्त्वाचाङ्गिमे विकटास्थिता तत्र मंत्रमिमं जप्त्वायुह्न नक्ताम्बुवालुकाः ग्रदरं चापि वेध्यायाः प्रशमं यान्ति तस्याशिरः पद्मा
दिभिस्त्रिमधवालाम्नत्यामात्रविवर्जितान् साधकस्य करेस्पृष्टा नीरोगाश्चिरजीविनः ॥२०॥२२॥ इति श्रीमहामायामहाका
लान्तर्गते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते नवग्रहप्रकाशो द्वाविंशः २२ ॥ मुनयऊचुः देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारकः
ब्राह्मणाय ष्टैभास्करस्य तथेति हैंतिशांभवः योगिनस्तानां योगेनस्तानां महागामिनां स्वर्गीयास्त्रयस्त्रैतितन्मन्तुहि शंकर
श्रीशिवउवाच ब्रह्मशक्तीक्षुशक्तीनानाम्निकापरिकीर्तिता योगिनां सक्तिदा चीरा भोगिनां भोगदा मता ब्राह्मीमिश्च त्वं देवी
जेम्नुर्निर्बीचस्यात्रिर्मतः गायत्रीछंदउद्दिष्टं चः शक्तिकीलकं च वः ध्यायेद्ब्राह्मीं पलाशस्यां हंसारूढां चतुर्भुजां अक्षमालाकराभी
तिकमंडलुकरांबुजां बीजैर्नैव षडंगानि मध्ये देवीं प्रपूजयेत् षट्कोणेच षडंगानि शक्तयो व्याकुलादले चिंतामणिः ज्ञाननी
लचदकिणपनरित्तकः महत्स्वीच समेताः सरस्वत्य प्रकीर्तिताः लोकेश्वरीशिवानीच चिंतुराह्नि तथं भवेत् वागीश्वरी तद्वदेव स्या।
नुत्वान्ते विचिंतयामता पद्मावत्येसत्कृपा च षोडशीकीर्तिनात्मिकाः ततनंत्रैः पूजनीया वाराहिदिककामसहेतवः लक्षमेकं जपेन्म

त्रेफलाश समिधैर्हनेत् तस्य शुक्र सलिलैस्तर्पयेन्मार्जयेत्कशैः ऐश्वर्यार्थस्तु ताश्चार्थं गायत्री प्रथमो ऋषिः शुक्र सेरदग्घार्य
शुष्णर्थे द्वितीयचरणान्विते मारणोच्चाटनार्थं तृतीयेन समन्विते लक्षमात्रं जपेन्मंत्रं कार्यसिद्धिः प्रजायते ॥ अथातः संप्रव
क्ष्यामि चिंतामणिसरस्वतीं तारं मायां च हसरान् प्रकाराद्यान् बिंदुकान् शुनमो योगतारं च वदेत् ईं तामसरस्वती हृदयान्तो भवा
रेणाद्यं मंत्रस्तु परिकीर्तितः त्रिष्टुप् छंदो मनिक एव चिंतामणिसरस्वती देवता क्रौं च बीजं सा तत्क्ली शक्तिः सर्वांगकल्पने स्वरसंपु
टितैः कादिवर्गैः साद्यं गकल्पने ध्नुमस्तनान् हृले खान्सुरिते दीर्घषट्कं शुक्र स्वकूटे ते नवांगानि मेयानि विन्यसेत्ततो मूर्ध्नि भ्रूमध्य
कर्णाक्षि नासिकास्य गुदांघ्रिषु ॥ हंसारूढां शुक्लिकाभां मंदहासेंदुशेखरां वीणां स्तनचटोदावसकदी महस्तां कजालयनेत्रा
यां देवेंमनसा प्रसन्नयो हाया स्वीने ततः वाग्देव्यो पाश्रयो न्यूजेसंस्कृतप्राकृतां कृये ततः षडंगावरणं ततनस्वाष्टदले पूजयेत्
मत्तामे यो ऋमि वैवस्वतिशक्तिनतोवंदयेत् वामोश्वरी च स्वमनि सर्वाम्नायादिकाश्रयि दिक्कालेषु च तद्वर्यं साजपेद्वादश
लक्षके सितां ज्ञेर विसारस्वेडुनेद्या स्मं च वेदपके एवं सिद्धमनुर्मंत्री काम्यकर्माणि साधयेत् सूर्यमंडलगां देवीं ध्यायेत्त्रिदि
नं जपेत् सहस्र त्रितयं त्रिमासान्स्यान्महाकविः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ज्ञानरुद्रीसरस्वती ऐकारभवकाहसरा वि
हंगाः पूर्वबीजके हसक्लह्रीं अंयंपंच ऐकारसंयुता विंदुनाद्यापरे कूटे हसरा स्वारसंयुता विसर्गान्ता तृतीयस्या)
बीजं ज्ञानेश्वदो मनुः ऋषिस्तदक्षिणामूर्तिर्देवी ज्ञानसरस्वती ऐं बीजं भवेच्छक्तिराद्यबीजं च कीलके आद्यबीजेन तं

ज्ञा

मेरु-
तंत्र
२८३

गानिकृत्वाबीजं निविन्यसेत् दक्षिणे च करे वामे ह्यनयोर्बीजत्रयं पुनः पादादिनाभिपर्यन्तं नाभ्यादिहृदयान्तके हृदयादिशीर्षान्तेक्र
माद्बीजत्रयं न्यसेत् ततो ध्यायेत् सूर्यनिभां मुक्तावैद्रुमकलाधरां कैरर्थं तेजपवटीपुस्तकं वरदाभये पीनोत्तुङ्गस्तनां रक्तां चंद्रार्धस्यामरु
णाम्बरां एवं ध्यात्वा यजेद्विद्वांस्ततो वाह्यसमर्चयेत् नवयोनित्रिकोणेत्र वामाज्येष्ठादिकां यजेत् शङ्खप्ययोन्यारन्तस्तु यजेद्ब्राह्मीं च
तुष्टयं आद्यावह्नी विघ्नी प्राणनतो हृत्तरीमता सर्वादौ तेन तो वाह्ये पंचकोणे समाचरेत् आग्नेयैशाननैरृत्येवायव्ये पश्चिमे क्रमात्
यजेत्कोणे पंचबाणान् शोषणं मोहनं तथा संदीपसंमोहनकौ तथा चोन्मादनान्तिमः ततो गणवर्णाः सूर्ये पूर्वाद्याशायथा योनिषु क्रमे
णशक्तयः सुन्दराः सुभगा च तथा भगा भगसर्पिणी च ततस्तु भगमालिनी अनंगानंगकुसुमा मातनङ्गानंगमेखल अनंगाम
दनाचेति ध्यानमासां निरूप्यते शुद्धस्फटिकसंकाशाः रक्ताभाः सर्वशक्तयः दिव्याम्बराः सर्वभूषाः सर्वाभीष्टप्रदायकाः ब्राह्म्याद्या
स्तु डिकान्ताश्च तद्वद्भ्यर्चयेत्ततः भैरवानसितांगाद्यान् शक्रादीनायुधान्यपि जपेद्द्वादशलक्षं तु मन्त्रं त्रयं सम्प्रतैः हुनेमलाप
पुष्पैस्तु दशांशेन वा सन्तोषकं एवं सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगानाचरेदथ पलाशपुष्पैरयुतं तैः सौभाग्याय च होमयेत् लक्ष्मीं तथैव जुहु
यान्महासारसनाय च मधुरत्रितयोपेतविल्वैश्च वा पुतेद्धुनेत् भवन्ति सकला लोका वशगा नात्र संशयः लक्ष्मीं तथैव जुहुया
बीजैकैकस्य कथ्यते पृथक्प्रयोगा ध्यानं च तत्राद्यं पंचाग्बीजके नवकुन्दनिभां देवीं मुक्ताजालविभूषितां मुद्राकपालविद्याक्षमा
लाराजन्महाभुजां एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं तं सृजनाय च सर्ववत् कविता जायते तस्य नानाहृत्तार्थशोभिता रक्तोत्सरनरोर्मूले विलस

न्मणिपीठगां स्फटिकपाशकपालेषुमात्तुलेगपचककरां रत्नैरलंकृतां कामदमद्घूर्णितलोचनां हेलाविलाससंमिश्रां नवयौवनसुंदरीं
देवीं ध्यात्वा जपेल्लक्षं योबीजं मध्यमं वशी त्रैलोक्यं तो भयेदाशु ओवसिद्धिभाग्भवेत् अक्षमालास्तथा ॐभमसघमलकयारिणीं नव
ॐ दंडसंकाशां राजन्मौक्तिकभूषणां शक्तिसंचिन्मयीं ध्यात्वा बीजं सारस्वतं वशी योजपेज्जायते तस्य कविताभविसंमना ॥ अथा
तो वाममार्गिस्थां वदे नीलसरस्वतीं ताराप्ललत्मीच हूंह्लेंद्रांह्रसौ ओंकारसंपुटौ हूं फट् नीलसरस्वत्यै स्वाहांतो मंत्रवर्णकः ऋष्याद्यत्र
लगायत्री न्यस्या नीलसरस्वती नेत्रंचंदेंदुनेत्राग्निनेत्राणींगकल्पने मेघोस्थितेरथो ध्यायेद्देवीं सर्वसिद्धिदां चंद्रांशिरःस्थलमसिंका
रांजुंई पंतीभजे पोयचंतीपादतले पत्रंवेदकलापरां जपपूजादिकं सर्वमस्यास्तारावदाचरेत् विशेषात्रजपदावादे विघ्नेशार्पिता
त्मभिः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नारेचभुवनेश्वरीं श्रीमदेकजटे नीले सरस्वति पदं वदेत् महोग्रतारे देवी नि खरवसर्वपदं वदेत्
भूतपिशाचराक्षसान्ग्रहदृगमममेनिच जाड्यंच्छेदयद्रुगमच श्रीक्लीफट्स्वाहेतिहिनी द्विपंचाशल्लिपिश्चाये ध्यानपूजादि पूर्ववं
त् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रिवर्णमंत्रनायकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वामोचटसरस्वती हसख्फ्रे वर्णश्च पंकारेणसमन्विताः त
स्यास्याद्यादिमं कूटं हसराद्यैः समन्विताः विसर्गाना हिनीपेस्या नहसौ फोरेफ पवच ऋकारेणाचसंयुक्तास्तानी पंकूटमच्यते वावंमा
योस्मांकामं वाणाख्यबीजपंचकं ओंबीजं च समन्वयैतनो चटसरस्वति चैटेवद वदयेपश्चान्मम समं वदेततः रुद्रांगयामसमभीतिलाङ्छ
जरुमंतथा स्वाहान्तो मंत्रकृतो यं प्राग्वत्पूजादिकं मतं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वियांकिणीसरस्वती वामाचारेणफलदां सर्व

अयं मन्त्रो मन्त्रमहोदधौ तारामन्त्रेषु व्याख्या

ॐ ह्रैं समुच्चरेत् ह्रीं मन्त्रार्थे किणि ह्रैं ह्रें विच्चे मंत्रो नवात्मकः चामुंडामंत्रवत्सर्वं जपमासादिकं तथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ह्येतनीलस्व
सरस्वती वाग्भवं माया मेतनीलसरस्वतम् अग्निशोहितो द्वादशार्णो मनुर्जप्यो वर्णालक्षमितो यदा ह्यष्टाद्यादी पितावर्णी ताह्रस्वामपि साधकः
महासरस्वतीं वन्दे सर्वकामफलप्रदां ऐं क्लीं श्रीं ह्रीं क्लीं समंत्रार्थे सौः क्लीं क्लीं पैं प्रनवं वदेत् ह्रूं त्रीं नीललतारे च सरस्वति पदं ततः कामबीजानि
चोच्चार्य पैं क्लीं श्रीं क्लीं प्रनवं वदेत् सौः सौः जीव प्रिजाया च मंत्रो द्वात्रिंशदर्णकः ब्रह्मानुष्टुप्सरस्वत्यो मुख्या याः परिकीर्तिताः पं वं पंचाष्टपे
चेषुवेदार्णैर्विंगकल्पनं नवासनं सप्तम शवं कर्त्री चापि कपालकं चषकं च त्रिशूलं च दधती च चतुः करैः मुंडमालाधरां अन्धां भजे नील
सरस्वती चत्वरले तेजये द्वियाकिंशकैर्मेघराज्वितैः दशांशेन जुहुयात् संजा पीठे उर्व्वीं नरुच्यते आदौ त्रिकोणं षट्कोणं मष्टषोडशपत्रके
द्वात्रिंशत्पत्रमंत्रे साच्च तत्र षष्टिदले तथा त्रिरेखा वा य पराणो हं चतुरस्रमतः परं एवं यंत्रं समालिख्य वासनं प्रजनं चरेत् चतुरस्रस्याग्नि
कोणे विघ्नेशं परिपूजयेत् वायुकोणे क्षेत्रपालमैशाने भैरवं तथा नैर्ऋत्ये योगिनी सर्वा वामभागे गुरुं यजेत् भूरदह्रस्यायेरवाया
मणिमा लघिमा तथा महिमा वशिता इच्छा वशिता कामरूपिणी गरिमा प्राप्तिरित्येताः पूज्याः पूर्वादिदिक्क्रमात् चतुरस्रस्य रेखा
यां द्वितीयायां भैरवान् भूमिगे हे तृतीयायां रेखायां मातरः पुनः इत्यमायाह निंचेष्टा योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् चतुः षष्टिदले पूज्येश
क्तिर्यैवं चतावतीः कुलेशी कुलनंदा च वागीशी भैरवी तथा उमा श्रीः शान्तिः पञ्च द्वाः पूज्या काली कपालिनी महालक्ष्मी च कंकाली रुद्र
काली सरस्वती वामवादिनी चनकुली भद्रकाली शशिप्रभा प्रत्येगिरा सिद्धिलक्ष्मी हास्य तेशी चचंडिका विचरी भ्रुवरी सिद्धा कामादा

कामपूरिणी तिमन्त्रमहोदधौ पाठः

मेरु- तंत्र- २८४

नौः नौका आ समंतयस्या लाम् नौकास्थिता मित्य र्थः

ध्रौं = द्वे

क्री

ह्रिंग्लाच्छ्सा जयाच विजया चाप्यजिता नित्या पराजिता विलासिनी तथा घोरा विज्ञा मङ्गलापनेश्वरी सोमेश्वरी महाचंडा विद्या हंसी वि
नायिका वेदगर्भा तथा भीमा उग्रा वैयाचसहस्तिः उग्रेश्वरीं च दगर्भा ज्योत्स्ना सत्या यशोवती कुलिका कामिनी कामाख्या ज्ञानवत्यपरा
किनी राकिनी लाकिनी वाप्यकाकिनी शाकिनी मपि हाकिनी च चस्वष्टिशक्तयः सिद्धिदायकाः दर्शयेत्खेचरीमुद्रां हिनी यावर्णो बि
न्दे हार्विंशत्क्रमयेत्सम्प्रपूज्यापनात्स्वशक्तयः किराता योगिनी वीरा वेताला यक्षिणी हरा ऊर्ध्वकेशी च मातंगी मोहिनी वशा वर्द्धिनी मा
लिनी ललिता हंसी मनोज्ञा पद्मिनी परा वर्वरी कन्द्रहस्ता च रक्ता नेत्री विचर्चिका मातृका हृदकेशी च नेत्रेशी रंगिनी नदी शांतिदी
मा वज्रहस्ता प्रघोषा संभाला रुक्मिणी यावर्णा बीजमुद्रां प्रदर्शयेत् ततः षोडशपत्रेषु पूज्याः षोडशशक्तयः मङ्गला श्रीः कुरुकु
ला च विश्वा निलंकिया श्रीः प्रीतिस्तथा बाला सम्मरवीश्यामला विला पिशाचीच विदारी वशीनला वज्रयोगिनी सर्वेश्वरीति संप्र
ज्य स्तोभमुद्रां प्रदर्शयेत् अष्टपत्रे सप्तमेत्र यजेद्देवसरस्वतीः नमः पद्मासने [illegible] रूपे वाग्भवनेश्वरी कामो वदद्वयं वाग्वादिनि स्वा
हा अक्षवादिकः वागीश्वर्या मंत्र उक्तश्च नृविंशत्यर्णकः महाकवित्वलक्षजपान्त्याद्यो च [illegible] हसकलह्रश्क्लीं ऐंकारेणाव
दद्वयं चित्रेश्वरीति वाग्बीजं स्वाहान्तो द्वादशाक्षरः चित्रेश्वर्या मनुर्लक्षजपा चित्रकलाप्रदः स्त्रीरूपकृत तथानेन वक्त्रिकोणेश्वर
जयेत् ९० वाग्बीजं कलजं वाक्सरस्वत्यनलोगता एकादशार्णमिदं ज्ञानजादतिर्णं श्रियेत् वाऊर्ध्वायाम्बीवदद्वंद्वं कीर्तिश्वरीव
ह्निप्रिया अथोदशार्णीनयजे नैजस्त्वकीर्तिनायिका पद्मायजेत्स्वर्णैकामंतरिक्षसरस्वती [illegible]

जा
नो

श ६ = ५
हसकलह्रीं वदवद चित्रेश्वरि ऐं स्वाहा

ऐं ह्रीं अन्तरिक्षसरस्वति स्वाहा
सरस्वतीम

नीलसरस्वती

मेरु०
तंत्र०
२२५

॥ गामाणीवत्सदेवीर्निर्वाणविद्या त्रयोदशकोणे नवचैवेदं नवमे कोणे तु नामिकां यजेत् ... नीलसरस्वतीं वाय
व्यकोणे सर्वां कां पूजयेदेकजटसरस्वती उदक्-नीलसरस्वत्यानवकोणे नवनीतं यजेत् ईशाने पूजयेत्सर्वेशो कोकिणीसरस्वती पंचमावृति
मारभ्यक्रोधसद्वाप्रदर्शयेत् तस्यैवाग्नेयषट्कोणे डाकिनी राकिनी तथा लाकिनी काकिनी चैव शाकिनी हाकिनी तथा दर्शये
द्भाविनीसद्वायशवगणपूजने त्रिकोणे तु इच्छा-ज्ञानक्रियाबाला च भैरवी दर्शयेत्क खिल्लीमुद्रां पूजेत्स्यसंप्रकीर्तिता गणेशाय क्षेत्रपाला
य योगिनीभ्यो भैरवाय च नारायैवापिवितरेद्बलिनिसंचकः पयो मांसमाषान्नशाकाज्यपायसापूपकादिकान् बलिद्रव्यं समाख्यातं तेनेष्ट
सा प्रयच्छति अथ ध्यानं त्रिधा वक्ष्ये सर्वादिगुणभेदतः श्वेतांबराढ्यां हेमस्थां मुक्ताभरणभूषितां चतुर्वक्त्रामष्टभुजेर्दधानां वरदि
कां भुजे वराभयपाशशक्तिस्त्रक्सृक्कपालमालिके शाङ्गपाणी त्रिधा ध्यायेद्रक्षिध्यानमदीरितं रक्ताम्बरां रत्नसिंहासनस्थां हेमभूषि
तां एकवक्त्रां वेदसंख्यैर्भुजैः संविभ्रतीं क्रमात् अक्षमालापानपात्रमभयं वरमुत्तमं श्वेतद्वीपस्थितां ध्यायेन्नित्यं ध्यानमिदं स्मृतं
कृष्णाम्बराढ्यां नीलाभां सर्वाभरणसंयुतां नववक्त्रां भुजैरष्टादशभिर्दधतीं वरं अभयं परशुं दर्वीं खड्गं पाशुपतं हलं भिन्दिपालं शू
लं च मुशलं कर्तृशक्तिं त्रिशीर्षकं संहारास्त्रं वज्रपाशौ खट्वाङ्गं गदया सह रक्ताम्भोधौ स्थितां ध्यायेत्संहारध्यानमीदृशं कर्मानुकू
रसैरेभिर्ध्यायेन्मंत्री तथा तथा एवं सिद्धमनोर्मंत्री गिरां वाचस्पतिर्भवेत् सर्वास्वपि कलासु विमारोचनारससंयुक्तया बालस्याजिह्वाग्रना।
लस्य जिह्वायां विलिखेन्मंत्रं संप्राप्ते चाष्टमे वर्षे सर्वशास्त्रज्ञतामियात् प्रसूते मंत्रसंजप्ता वचा बालकके ठतः व भीयात्सर्वं संयुक्तं व

लिंदत्वा विधानतः द्वादशे वत्सरे प्राप्ते भक्तिना साक्षाद्विवस्वान् ज्योतिष्मतीभवे तैलं कर्षमात्रं स्वमेधिते उपरागं रजस्योयो सीपाठाव
स्यातिर्भवेत् नद्युःपयेश्मशाने वा हिमालये भयं तथा जपेद्धर्षं वे समाहृत्य विधानतः परमानसः म्र्शोणे समाव मंशाद्वे निशीथे जपत
स्मरः पारगो भवविधानात्सर्वसिद्धिमवाप्नुहि विद्वत्कालसमुद्भूतमष्टवर्षैर्मा शुद्धये उपवेशयतयोर्मूर्ध्निकं रदनाजपेन्मन्त्रे वेदांत।
स्यायसंप्रवत्सा विवक्टे तेउ भौ सृपि विधायवेदिकां रम्यां विजने कदलीवने तत्रासीनो जपेद्विद्यामर्ककालं ततो विधानतः दासीवालीन
दोलायामारूढां सस्मितानना शुक्लांगं च पकाशोकेर्भावि पिनेम स्थितां एवं ध्यायन्भगवतीं वली दयाज्जपान्ते ततः एवं कुर्वन्नरः स
वैमसीछलभते चिरात् निर्दोसा विशिरवः श्वेतभूमिस्थो योजपेन्मनुः शुद्धतेकलभ नाहेमवाक् सिद्धिमवाप्नुयात् विधोसैष्यधनेश
हिंश्रातुःसौख्यवरप्रियः रूपकामयमानेस्ते सेव्योयेनसरस्वती ।। अथ लोके स्वीवदेव त्रिकूटाख्या सरस्वती श्रीह्रीं क्लीमिति मंत्रो
सास्ववीज परिकीर्तितः मनयत्तस्य संक्षोभा क्षोभस्त्संमोहनादयः ह्रौंदेति स्त्वगायत्रीदेवीलोके प्रकीर्तिता श्रीबीजं ह्रीं वशक्तिः स्या
द्विंश्रांवीः षडंगके ध्यानमस्याः प्रवक्ष्यामि नानारत्नवयेस्थिते स्वर्णाजेकल्पतरे मणिकुट्टिमभूमिगे तस्याधस्ताद्रत्नमयेस्थिता
सिंहासनोपरि श्वेतपद्मे समासीना मणिकुंडलभूषिता केयूरहारमकुटरसनान्नपुरान्विता पद्मद्वयं पाशवरौ चांकुशे दक्षधारासने
अभीतिपुष्पवाणाश्च दधानाकरपल्लवैः हेमाभा सस्मितमुखी भिस्तरुणीभिः समावृता चामरादर्शकरकताम्बूलकरधोभिमिः प्रस
न्नरहस्याय पश्यतीसाधकं विनिर्चिंतयेत् सर्वयिलं तं जपेन्मंत्रं दनैस्त्रिमधुरप्लुतैः राजवृक्षसमिद्भिश्च तद्दशांश प्रपूजयेत् षट्कोण

ना

मेरु·
तंत्र·
२२९

तृ=३

मध्ये देवेशी कोणेषु अंगानि वार्चयेत् षट्कोणान्तर्बहिः कार्या प्राक्कोणादि प्रपूजयेत् लक्ष्मीहरिं पार्वतीं च शंकरं च रतिं स्मरं पार्श्वद्व
येषु त्वेषु पद्मनिर्यास [illegible] ततः तरं ब्राह्म्यादिभिस्तु तृतीयस्थाने [illegible] लोकपालकैः चतुर्थं पञ्चमं तेषां मायुधैरिति पूजनं ततः कामा
नि जुर्वीत जपेल्लक्षसहस्रकं तावद्धुनेत् बिल्वफलैः संपत्तिः परमा भवेत् राजवृक्षसमिद्धोमात् [illegible] आकर्षणं भवेत् जवाकुसुमहो
मस्तु मन्मत्तजनवश्यकृत् पलाशपुष्पहोमेन नामरूपकविता भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रिपुटां शिवसंस्तितां साविंदवो हादशैव
स्वराः प्रथमबीजकं द्वितीयं कामबीजं स्यात् तृतीयं सौरिसंस्मृते तत्स्यज्ञानसरस्यं याध्यानन्यासाद्य नादिकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रुद्र
वागीश्वरीमन्त्रं ॐ वां [illegible] अथास्य [illegible] ऋषिरुक्तः रुद्रवागीश्वरी देवी गायत्रं छंद
ईरितं स्वाहा शक्तिः [illegible] बीजे रुद्रमंत्रार्णकैः क्रमात् [illegible] पूर्वकं अंगकल्पनं सर्वज्ञा [illegible] तेजोज्वालामालिनि तद्धरे रु
[illegible] वेदवेदी [illegible] वज्रिणी वज्रधराय स्वनं [illegible] शक्तिवत् [illegible] पञ्च हुं फट् पा
[illegible] पदस्मृच्चरेत् सहस्राज्ञापयेति मन्त्रः प्रोक्तः सप्ततिवर्णकः [illegible] ध्यानमस्या निरूप्यते [illegible]
भिर्बिभ्रतीं फलपुस्तके वराभये सर्वभूषां रुद्रवागीश्वरीं भजे तपस्त [illegible] ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि बिल्व
वागीश्वरीमन्त्रं ॐ [illegible] नमः [illegible] ऋषिः प्रोक्तो गायत्रं छंद ईरितं बिल्ववागीश्वरी देवी [illegible] शक्तिः
[illegible] च बीजकं [illegible] बीजेन षडंगानि ध्यानमस्या निरूप्यते हेमाभां बिभ्रतीं दोर्भिः फलपुस्तक [illegible] अभयं सर्वभूषाढ्यां बिल्ववागीश्व

री भजे अस्याष्टजादिकेष्वष्टवर्गे वा गवादिनी समं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मात्रेवागीश्वरीमन्त्रं ह्रीं वाचस्पते अमृतप्लवः स्लैं ह्रीं च संवदे

त् द्वादशार्णो मन्त्रः कौत्सो मुनिः केतुः प्रकीर्तितः मात्रेवागीश्वरी देवी विराट्छन्दः प्रकीर्तितं स्लुः शक्तिर्वाक्कवीजं स्यात् ह्रं तं वाचस्पते इति

अमृते नेति शिरः प्रोक्तं प्लवः शिखा प्लैं वर्म वाचस्पते अमृते नेति नेत्रं महेऽप्लवः प्लव ध्यानं षडङ्गादिकं पूर्ववत् प्रयोगः कथ्यतेऽधुना संवत्स

रे हविष्याशी सहस्रं प्रत्यहं जपेत् जपान्ते दशवारं च जप्तमानेनोदकं पिबेत् तेन लोकोत्तरां मेधां जायते नात्र संशयः जपेद्ग्रहे च प्रकाशी

तिथिलग्ने मन्त्रमिमं साज्यैः कोलसमिद्भिस्त्र्यङ्गेनेदृष्टमहस्रकं भूतेमध्ये वर्णमाने सर्वं जानाति साधकः कपिलाज्ये घृतेनाली वसे प्रातस्त

यः पिबेत् स्तुत्वैकैकं मन्त्रितं तद्दशवारं समं श्रये धारयेद्देशास्त्रादिषु शोकेचेमेकवारकं स्मृतं तत्पठितेन न च विस्मरति कश्चित् ॥ अथातः

संप्रवक्ष्यामि पद्मावत्या मन्त्रमुत्तमं क्लीं च पद्मावति स्वाहा सप्तार्णः परिकीर्तितः ऋषिर्ब्रह्मा च गायत्री छन्दः पद्मावती स्वदेवे वधूकाभां त्रिन

यनां नानाकल्पोज्ज्वलां स्मरेत् शक्तिपीठे यजेद्देवीं पराङ्गानि च मातरः लोकपालांन्दष्टाणि पद्मावत्सर्वं न स्मरते लक्षमेकं पुरश्चर्यादि

शांशं जुहुयाद्घृतैः एवं मन्त्रं यो भजते स भवेत्सर्वयोषितां पद्मावतीसमास्तेनास्ति सौभाग्यपदाश्च वि ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि अश्वा

रूढा महामन्त्रं तारमुक्तान्तथा चेति परमेश्वर्यम् अग्निशेखिनी दशार्णोयं मनुर्ब्रह्मा विराट्छन्दश्च देवता ॥ अथाष्टाङ्गानि तारा ये

न्निपदेर्हिता अथाश्वारूढां वेदमालाङ्गान्तां पाशेन साध्यकं बद्धानयन्तीं वामेन दत्तेकनकवेत्रकां शक्तिपीठे यजेद्देवीं पराङ्गानि अष्ट

जयेत् मातरीन्द्रादिकास्त्राहेतन्दष्टाणि तनोवहिः जपेदयुतसंख्याकं दशांशं जुहुयाद्घृतैः तर्पणादि ततः कुर्यात् सर्वाङ्गविधिना सुधीः

श्मेयं ध्यात्वैव सकलं विश्वं वशयते चिरात् आज्यान्वे जुहुयान्मंत्री लभते वांछितं फलं त्रिमधुरैर्नेत्रकालीने हुते वशगाः नृपाः किल प्रोक्ते
नैव विधानेन वश्यास्त्रैलोक्यमपि अनयाविधयास्त्राणि होमः कांचनदो मतः त्रिसप्तदिनैः सहस्त्रं वह्नेः स्त्री वशा सुहृदये पूर्वोक्ते नैव हो
मेन नारीमाकर्षयेद्ध्रुवं तारादिरथमायादि श्यमेकादशार्णकः षड्दीर्घमाययैवास्य षडंगविधिरीरितः ॐ ह्रीं क्लीं कौं एकवर्णकोऽयं।
प्रोक्तो विश्वमितार्णकः ह्रिं मूमहोशुक्ल मंत्रस्य षडंगविधिरीरितः पंचलक्षं प्रजप्याथ जपेद्धोमं एवं वन्मते एवं मातृकारोपोक्ता सा तथा
कीर्तिनायिका अथादिः आहुतावरोपोक्ता बाह्याविधिः स्वयं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सम्यक्त्वाहेश्वरीविधिं ॐ क्लीं नमो भगवते मा
हेश्वर्यै हिं संवदेत् परमेपदमुच्चार्य सर्वैः स्वाहान्तको मनुः तारादिरेकविंशार्णोऽस्याः रूपावरस्यं मतं वृषारूढां भालचंद्रां त्रिनेत्रां शशी
सन्निभां दधतीं शूलडमरुमहाहिकलशां भजे वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं बिल्वपत्रैश्च तत्र सन्ततैः जुहुयात्तद्दशांशेन महाहेश्वर्यावा — — त् आ
दाविंगानि संपूज्य राशीः पत्रे ततो यजेत् आदौ बालां तथा शाकिनीं महालक्ष्मीं ज्वालिनी अनन्तरं तथा गौरी वज्रप्रस्तारिणीमपि अंत्रेश्व
रे चतुरिंतां शिवहृतिश्चिकंटिकां वामस्ये किंटिकीं चापि स्वस्वमंत्रैः समर्चयेत् ततो दिगीशान् स्वाणीद्येयमाहेश्वरी मता ॥ अथातः सं
प्रवक्ष्यामि बालामंत्रान्हृदीदान् वाङ्कामसंपत्तिबीजानि सौः क्लीं पिंड चक्रं पठेत् षडङ्गं यमनः प्रोक्तो दक्षिणामूर्तिको मुनिः गाय
त्रंछंदः उदितं देवी त्रिपुरबालिका पाशांकुशेपुस्तकाक्षसूत्रं च दधतीं करैः रक्ताम्बरां चंद्रमौलिं ध्येया बाला समर्चिता न्यासानेव प्र
कुर्वीत षडंगान्मात्रकास्तमात् जपेल्लक्षं दशांशेन होमः डघेर्हयारिजैः षट्जासूर्यादिते पीठं गेरसार्थेस्त्रसायकैः ममाभिर्दिग्यी

शान्तेः प्रयोगः पूर्ववन्मन्त्राः ऐं श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं कामसौभाग्ये ह्रीं क्लीं श्रीं चन्द्रवाहनः ध्यानपूजादिकं सर्वं विज्ञेयं तत्षडर्णवत् ॥ अथान्यं संप्र
वक्ष्यामि वाक्कामौ शौः समुच्चरेत् बालात्रिपुरसाहेति दशार्णो मन्त्रः पूर्ववत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि क्लीं क्लौं ऐं समुच्चरेत् ततश्च बालात्रि
पुरे सिद्धिं देहि नमः स्विति च तदंशान्तो मन्त्रो मन्त्रमायं च षडर्णवत् प्रयोगाश्चात्र सिद्ध्यन्ति त्रिवर्णाः कामस्य याविलाः ॥ अथान्यो वक्ष्यते क्लीं
श्रीं ह्लीं मकारत्रिपुरे इति च भारतीकवित्वं देहि स्वाहा षोडशवर्णकः षडर्णवच्च ध्यानादि प्रयोगाश्चैव राकेवन्मनाः वाले लङ्जपेन्मन्त्र
विशेषात्कविनायकः ॥ अथान्यो वक्ष्यते श्रीं क्लीं कामत्रिपुरमालिनी मह्यं सर्वं देहि स्वाहा मन्त्रार्णो मन्त्रः पूर्ववत् सकलानार्णाशक्ता
स्त्र प्रथमं कूटमुच्यते रत्नमय्यम्बोत्पलाविन्दुनादसमन्विताः एतद्द्वितीयं कूटं ऐं त्रिपुरे सर्ववाञ्छितं देहि देहि जायान्ते मन्त्रार्णाः
पूर्ववन्मतः क्लीं ह्रीं क्लीं श्रीं फट् त्रिपुरे आरोग्यं मे सर्वं देहि स्वाहान्तोऽयं दशार्णो यं मासाध्ये स्यान्मडार्णवत् क्लीं श्रीं ह्लीं बालत्रिपुरे मदायन्ते
वदेत्ततः विषं कुरु नमः स्वाहा विंशत्यर्णा अस्य पूर्ववत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मायां श्रीं ह्लीं परापरे त्रिपुरे सर्वमीप्सितं कार्यं साधय
येति च स्वाहा विंशतिवर्णोऽयं मन्त्रो मायं च षडर्णवत् सिद्धमन्त्रेलतज्जपादभीष्टसिद्ध्याति फलं वै ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि क्लीं ह्लीं क्लीं श्री
श्रीं च क्लीं हृदयं त्रिपुराललिते प्रकामदीप्सितं च पोषितं देहि वाञ्छितमिष्टकामकुलनकामिनी अष्टाविंशतिवर्णोऽयं ह्रीं दः
सर्वं तत्पूर्ववत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि क्लीं श्रीं क्लीं त्रिपुरे स्वाहा रुच्चरेत् त्रिपुरसुन्दरी सर्वजगन्मम वशं कुरु कुरु मह्यं द्रव्यं देहि स्वाहान्तोऽयं म
नुस्मृतः पञ्चविंशद्वर्णा मितः सर्वमस्य षडर्णवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि प्राक्तेरस्यान्तरं मन्त्रं श्रीं श्रीं क्लीं ह्लीं क्लीं च श्रीं प्रोक्ताष्टाक्षरो।

मेरु-
तंत्र-
२८८

288

भवेत् अजोमुनिश्छगायत्रीछंदः शक्तिश्चदेवता स्त्रीवश्याकर्षणादौचविनियोगउदाहृतः २०० षड्दीर्घमाययांगानि सर्वैर्वरष्टोगामि
च्छते हृच्छिरश्शिखावर्मनेत्रास्त्रादरष्टके अष्टांगं विन्यसेन्मंत्री मूलेनव्यापकंचरेत् आनंदरूपिणींदेवींपाशांकुशधनुःशरान् वि
भ्रतींदोर्भिररुणांकुचार्ताहृदिभावयेत् शाक्तेपीठेयजेद्देवीं दलेत्वाद्याभिरंगकैः मातृभिर्लोकपालैश्चवज्राद्यैःपंचमावृतिः अष्टल
क्षंजपेत्साज्यैर्दशांशेनजुहुयात्तिलैः ॥ निमज्जितामनोवक्ति निमज्जितेत्रमदद्रवे नमस्केतिदशार्णोयंमनुरत्रिप्रकीर्तितः निमज्जि
तादेमस्त्रास्त्रिध्यानंसर्वंवदाचरेत् पूजादिकंचास्यमंत्रीसर्वंसमभिकल्पयेत् एकलक्षंजपेन्मंत्रंतद्दशांशेनहुनेत्तिलैः तर्पणादिततःकु
र्यात्सर्वोक्तविधिनासुधीः भगवत्यायोगाःसेव्यंदारिद्र्यध्वंसकारिणी अथातोवश्यवासिन्यानवार्णामनुरुच्यते ॐ ह्रीं ववश्यवासिन्यैन
मस्केतिमनुर्मतः वशिष्ठस्तथाछंदोगायत्रीदेवतास्त्वियं शक्तिवीजेनशक्तिःस्यात्कीलकंमध्यमीरितं विद्याद्वितीयवीजेनदीर्घस्व
रयुजास्तथीः मायान्तेनषडंगानिकुर्यान्मंत्रीकरांगयोः नेत्रयोःकर्णयोर्नासिकयोर्लास्येध्वजेगुदे मंत्राक्षराणिविन्यस्यसर्वेणाव्याप
कंचरेत् तप्तकांचनसंकाशांनवयौवनसुंदरीं चारुस्मेरमुखाम्भोजांविलसन्नयनत्रयां अष्टभिर्वाहुभिर्युक्तांमाणिक्याभरणोज्वलां वा
महस्तेधृतनालश्चशंखपुंड्रेक्षुजंधनुः गैलौमंडलेदक्षिणेपुष्कल्हारंहेमघटंकं दधीष्टमानंलोकंचस्वसमानसखीवृतां नवयोनेःक
र्णिकायामादावंगानिचार्चयेत् अष्टयोनिषुसंपूज्याःसुदयानवप्रदक्षिणं ज्वालिनीविस्फुलिंगिन्यौमंगलाचमनोहरा कमलाकि
नवाविश्वाविविधावेतिशक्तयः ततर्हिरीदशदलेसंपूज्याराशिशक्तयः मेषावृषाचमिथुनाकर्कटायाश्वतामताः अग्रष्टहारस

गमपार्श्वयोर्दिग्विदिक्षु च देवगृहस्थमारभ्य दशशक्तीः प्रपूजयेत् ब्रह्माणीं सर्वभस्मांतां च विधायाथ विधिवोज्ज्वलां चिंतयेत् पाणिः स्वपत्नीं नि
राते कांचनावाविनीं प्रविशेत् वै भवनं रक्तां तदग्रे लोकपालकान् तदस्त्राणीति प्रपूज्य ततो देव्याः सर्वसंपद्धिदां एकलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशां
शेन हुनेत् तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणानां रायनेन तथा सिद्धमंत्रः प्रकुर्वीत प्रयोगान्निजवांछितान् काम्यहोमविधिं वक्ष्ये सम्यग्वां
छितदायकं शालितंडुलमादाय प्रस्थं भांडे निवेशयेत् सकृत्कृत्वा सर्पिःसहितं विधाय शेषं तर्पणं शांते जपाहोमो विधातव्यो महाल
क्ष्मीकरो तत् नियमः शेषं तर्पणं शांते पंचमं प्रतिपद्यते शुक्ले सहस्रं चाशेषं च वर्षे केके समाचरेत् तदान्यसमानं स्याद् दत्त्वा याम्भो महात्र
वान् हुतहोमाद्वाप्नोति सकलं वांछितं फलं पंचमीषु विशेषेण पूजां कुर्याद्व्रती भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रवर्णान् महामंत्र
ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं नमः श्रीकामभगवति प्रदं वदेत् माहेश्वरि चामुण्डे स्वाहा विंशतिवर्णकः छंदस्तु त्रिष्टुप् प्रोक्तं ऋषिर्ब्रह्मा ... देवता
ह्रीं बीजं चापि शक्तिः श्रीं कीलकं क्लीं प्रकीर्तितं षड्दीर्घभाजा मूलेन षडंगे च प्रकीर्तिता ब्रह्मरंध्रे वसीमंते भाले भ्रूमध्ययोर्नेत्र
वक्त्रे कंठे च हृदये कुक्षौ नाभौ लिंगके आधारे स्फिग्द्वये च ऊरुद्वये जानुद्वये तथा पादयोश्च नवद्वारे पदन्यासं तदा ... ततः पुनर्मूर्ध्नि
भाले भ्रूमध्ये च ... हृन्नाभिलिंगपायौ च पदानि क्रमतो न्यसेत् व्युत्क्रमेण पुनः पायुलिंगनाभ्यादि विन्यसेत् ब्रह्मरंध्रास्य
हृदये मूलाधारे च विन्यसेत् चत्वारि बीजानि शेषाक्षराणि कोणेषु स्वस्थले व्यापकं च ततः कुर्यात्सर्वमंत्रेण साधकः तप्तकांचनसंका
शां बालेंदुकृतशेखरां नवरत्नप्रभादीप्तमुकुटां कुंकुमारुणां चित्रवस्त्रपरीधानां मीनाक्षीं कलशस्तनीं ...

मेरु-
तंत्र-
२८९

289

ध्यानेदमयीपरां सानंदमखिलेलोलाक्षीमेखलाद्यान्वितेविनी श्रुत्वादानरतोनित्यंभास्मिश्रीध्यानमस्तुतो डम्यात्वभीरितेपात्रेस
स्त्रेवामहस्तके दक्षिणेतुकरेदेव्याःदर्वीध्यायेत्सवर्णिजो त्रिकोणंचचतुःपत्रंवसुपत्रंततःपरं कलापत्रंचभूविम्बंचततस्त
त्रयाहते श्रादावंगानिसंपूज्यत्रिकोणाग्रेशिवंयजेत् ॐह्लौंनमःशिवायेतिपूजामंत्रोनवाक्षरः गौरीश्यामधवलंपंचवक्त्रंत्रि
लोचनं प्रसन्नवदनंशांतंनीलकंठविराजितं कपर्दिनंस्फटिकाभंभूषणंमलसन्निभं न्यसंतमीश्वरंदेवं त्रिकोणाग्रेमहेश्वरं वामभागे
त्रिकोणस्यवाराहंपरिपूजयेत् तारेणनमोभगवतेवाराहपदमुच्चरेत् रूपायभूर्भुवःस्वःपतिरूपतयेचकीर्तयेत् भूपतित्वंचमेदेहीति
प्रदायपिविनियिया वराहपूजनेप्रोक्तोमंत्रोरामाग्निवर्णकः नारायणंदक्षकोणेनमोनारायणायच तारायेनाष्टवर्णेनमंत्रेणप
रिपूजयेत् वामदक्षिणयोःपूज्येभक्तियोःस्वस्वमंत्रतः श्रुत्वामंत्रमित्तिदेहीश्वकाग्रन्नवेदेत् श्रद्धाधिपतयेचेतिममान्नंचप्रदाप
यस्वाहान्ताःश्राकृष्यामियंगैलोक्योभूमिपूजने श्रीपूजनेश्रीपुटःस्याद्वतःपठेत्ततोयजेत् पश्चिमादिक्रमेणैवपरविद्याथवेणच
भुवनेशीस्ववीजेनरम्याकमलांतया सुभगांकामवीजेनब्राह्म्याद्याःवसुपत्रके चक्रमंडलरूपिण्यःपश्चिमादिक्रमेणच कलाः
षोडशसंपूज्याश्चन्द्रस्वर्णायेसंवदेत् तत्रामान्तेनमःप्रोक्ताइतिमंत्रेणपूजयेत् अमृतामानदातुष्टिःपुष्टिःप्रीतिरतिस्तथाश्रीःह्रीश्च
स्वाहास्वधाज्योत्स्नाततोहैमवतीभवेत् छायाचपूर्णिमानित्याअमावास्येतिषोडश भूपुरेलोकपालांस्तुलदस्त्रपीनदग्रतः लवंज
पेन्नियमोदशांशेनवहोमयेत् रम्यपायसमर्ध्येभ्योसिद्धिदंभवतिध्रुवं तर्पणादिततःकुर्यात्स्वर्वैकविधिनासधीः श्रुत्वाहृणे

ष्वरीदेवीश्च जितेन्द्रस्वर्णादा । वीजं ह्रीं नीयमेव स्यान्मोऽद्दशार्णा तथापरा । मायाद्याचाथ नाराद्या मनास्मद्दशाक्षरा । मायानारादिकाचा
न्यागदिता त्वादशार्णिका । मन्त्रा ह्यष्टौ स्मृताः सर्वे सुदिता मायायोगक्रियामता । अस्त्रनार्ण्यै द्वज्राद्यैः साध्ययेत्सर्वे वक्ष्यतः अत्र प्रदामेमंत्रस्य
वीक्रमो ध्यानेविधिः ऋषिर्ब्रह्माकृतिश्छन्दो देवतेभुश्वरीयो मते पंचांगानि मनोवर्णैर्वेदेषर्तुमायागोभिः वीराङ्गौ स्वर्णारजतद्वदीये
स्वरान्विते शुभकल्पद्रुमब्रातनशोभितेमणिकुट्टिमे विततपस्याग्रतल्लवसासीनेव स्वयाश्रियै । यनैयानसंसृज्जंगौचभक्त्यापि प्रवि
चिंतयेत् आवाह्य वै स्वे पीठे देवीं गंधादिभिर्यजेत् सर्वमंगानि संसृज्य पूजयेच्चदलाष्टके दिग्दलेषु क्रमान्तं वचवाद्युतेजस्तथाग्न
ले विदिग्दलेनिवृतिं च प्रतिष्ठामीशाकोणतः विद्यां शांतिं ततो बाह्ये ऽष्टदले बाह्यशक्तयः पकारादयः प्रियः प्रोक्तो वला कायाम्सम
र्चयेत् इंद्रादयस्तदस्त्राणि पूज्याश्चैव समीरिता लक्षं जपेद्दशांशेन पक्केनान्नेन जुहुयात्तथा तर्पणादिततः कृत्वा विप्रान्संभोजयेत्ततः
गुरुं संतोष्य यत्नेन मंत्रसिद्धिर्भवाप्नुयात् दिनाद्वैश्चजपेन्मंत्रमष्टोत्तरशतं त्वथः तत्कथा व्याघ्रवैरं च समस्तो भवति ध्रुवं ॥ अथाय
से प्रवक्ष्यामि ताराशं क्लीं श्रीं मनोभवः नमो भगवते तस्का माहेश्वरी ममेति च अभीप्सितं तथान्नं च देहि शब्द मतः परं अत्र षष्ट्यर्णविख्यिजा
या चैकविंशार्णिकोमनुः भृगुर्गोवेदसप्ताष्टिवसुदर्णैरंगकल्पने ध्यानपूजाप्रयोगादि प्रागवत्सर्वे समीरितं ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्या
मि चतुर्विंशतिवर्णकः ऐं क्लीं श्रीं नमश्च समका भगवति प्रसन्नरूपा सिद्धा नेरूप्य त्रयस्वर्णं साहानं गानि चाचरेत् त्र्यम्बका द्विनेत्रैः
स्याः पूजा पंक्षेक्रमते ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि पंचविंशतिवर्णकं तारोरमा च हृल्लेखा नमो भगवती तिच माहेश्वरी प्रसन्नेति वरदे प

मेरु-
तंत्र-
२९०

290

दसवरेत् अन्नस्तौ गिरिजायान्तो मन्वर्णैरंगकल्पनं त्रिषट्छेदनैर्वेदाक्षिवर्णैर्ध्यानजपादिकं सर्वं प्राग्वत्समविज्ञेयं विशिष्टं मंत्रतः फलं ॥
अथान्यां संप्रवक्ष्यामि गौर्या मंत्रं महाफलात् ह्रीं गौरी रुद्रदयिते योगेश्वरिपदं वदेत् हुं फट् स्वाहा षोडशार्णो गौर्या मंत्र उदाहृतः अजो
स्य ऋषिराख्यातो न्वृष्टुप्छंदोस्य देवता गौरी सदाप्रसन्नास्या सर्वसंपत्प्रदायिका षड्दीर्घभाजा मायया कुर्यादंगानि मनोरथ हेमाभां वि
भ्रतीं दोर्भिर्दर्पणं जनमोहने पाशांकुशौ सर्वभूषाणां गौरीं सर्वदा स्मरेत् शाक्ते पीठे यजेद्देवीं वेदनागैर्मनोहरैः अंगानि पूर्वमभ्यर्च्याथ
भगाद्याश्च यथाख्याता विदिक्षु च शक्राद्यस्तदस्त्राणि गौरी पूजा समीरिता षट्कलं तज्जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयाद्धुतैः नयोमादि ततः कुर्या
त् कुंकुमेनोक्तलपितः सिद्धे मंत्री प्रकुर्वीत मंत्रेणानेन नामधा वामाक्षीणां मनःशय्या वामोरोर्विलिखेत्त्रिशि शाक्रादयन्वा मदोल्लान
त्मतामपि जपेन्मंत्रं शतं सहस्रं लीलावतीमानयेत्काममोहितां एतन्मंत्रेण संजप्तं तैलं पथ्यफलादिकं दत्तं संसेवितं सर्वं जननतावश्यका
रकं ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि समस्तस्त्रीवशंकरं कांदिनं ह्रीकर्णकरि सं क्षोभय क्षोभय स्त्रीं स्वाहा मन्त्रविंशार्णो न्यासः प्राग्वत्समी
रितः गौं गौरीमूर्तये हृच्च पीठमंत्र उदाहृतः सुभगायै विद्महे काममालिन्यै धीमहि तन्नो गौरी प्रचोदयात् गायत्र्यानया सर्वान्
पचारान्प्रकल्पयेत् अंगानि पूर्वमभ्यर्च्य सुभगाद्यास्ततो यजेत् तदग्रे षड्दलेष्वग्नेः मध्यांतेष्वग्नितः क्रमात् दीर्घाष्टकोपेतमेनं प्रथमयो
जितेन च सर्विंडताऽनन्तनाम नमोन्तं तन्मंत्रमतः प्रभाज्वालानां च वाग्वागीश्वरीस्यात् ज्वालिनी ततः वामा ज्येष्ठा तथा रौद्री शक्त्यस्त्राणि क्र
मादिमाः लोकपालांस्तदस्त्राणि होमाद्यं पूर्वमन्वमंते स्वाणेयवर्णैः न स्त्रीकसाध्यनामप्रयोजयेत् जपेन्मंत्रं शतं चापि सवश्यो भवति ध्रुवं

त्र्यक्षरी नामकं गौरीमथ वक्ष्ये समासतः मायां नमश्च त्र्यक्षरी श्री राजिते राजपूजिते जये च विजये गौरी गांधारि त्रिभुवने निच वनवशंक
रि सकल सर्वलोकवशंकरी सर्वस्त्रीपुरुषेषु स्त्रीवशंकरि पदं वदेत् सुदुदुदुद्येघे वावाह्रींस्वाहा भवसार्णवान् मन्त्रोऽयं त्र्यक्षरा निर्वचं देवो
गौरी देवी प्रकीर्तिता स्वाहाशक्तिश्च बीजं ह्रीं मंत्रार्णैः स्यात् षडंगकं इंद्रादिवसह सप्तासारूढां ध्यानमुच्यते रक्तांबरदलसन्मौलिं बद्ध
जीवारुणां वरकां गुः पाशांकुशकराम्भोजां पुस्तकवल्लव विराजितां ओतोले पादेववं योज्य भारुणां वरकां अंगदावगा निसर्वमार
कावेष्टनेन ततः लोकपालोक्तदण्डाभ्रमजाब्जमष्टदाहतः अप्युते च जपः कार्यः पायसेनद्रुतेन ततः मधुरत्रयसंयुक्तैर्होमः स्यात्तिल
तंडुलैः रक्तोत्पलैर्बालवर्णैः रपवामधुरैः फलैः दिनत्रयं सहस्रं तु वशीकृत्य वशपकः स्मृतः प्रातः काले तु सूर्यस्य मंडलस्थां तु देवतां ध्या
त्वा चाष्टोत्तरशतं जपेद् हर्षो जगदृशं अथ राजमुखीं गौरीं वक्ष्ये समाहितः वर्णकां ॐ राजमुखि राजाधिमुखि वशमुखि निच शक्तिर्श्री
कामबीजा निदे क्ले विस्मृबीजेत् महादेवी निदेवा पिदेवि सर्वजनस्य च ममम वशं चेति कुरु ठठ स्वाहा हिंगुली मेव वर्णोत्सु हृदये
त्रिशाड्गि शिरसि विन्यसेत् मंत्रं बालारुणं समदशाभिः शिवास्मृते वर्माष्टभिः शरैर्नेत्रमे चैर स्त्रप्रकीर्तितः स्थादिध्यानपूजादिश्च भव
दुर्लभपोषकं सर्वजनपदस्थाने साध्यनामानि योजयेत् जपहोमतर्पणादिकर्मापरमेवशे मधुरत्रयसंरक्तमष्टोत्तरशतं दुनेत्
समुद्याः सहदेवास्तु सर्गभे च समनरापकं तत्क्षणतः प्रयोगस्तु समलजनवशप्रदात् ॥ अथात्मभेदं वक्ष्यामि कुसराचारभवा नित्यं
आयेकुंटदिनीयं स्थाइाजनमु खादिर्वल्वत् अष्टचत्वारिंशदर्णी मंत्रलक्ष्मीरितः योविशेषस्तु तद्रूपभवघा स्त्रिसायकेः मे

मेरु-
तंत्र-
२५१

९१

मेचैवमपि मनोवर्णैः षडंगविधिरीरितः जपहोमादिकं प्राग्वदस्य योगं किंचिदुच्यते सर्वेप्यांतःपुरेतेऽङ्गनासहस्रे समवारकं सम्पाताज्जपेत्
साध्यस्य प्राशितं वश्यकारकं साध्यनक्षत्रवृक्षेण कुर्यात्साध्याकृतिं शुभां तस्यां मन्त्रप्रतिष्ठाप्य प्राणान्निखनेच्चतो तत्रानलं समाधा
य रक्तचंदनसंयुतैः जवाकुसुमैर्निशीथिन्यां जुहुयात्सम्यक् सहस्रं सप्तसंख्यं पश्चात्तानि काष्ठस्थानि वनितटे निखनेत्साधकस्तस्य साध्यो
दासो भवेद्ध्रुवं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वज्रप्रस्तारिणीमनुं वाग्बीजं चापि हृल्लेखां नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहांतो द्वादशार्णोऽयं मंत्रमी
रितो मुनिसत्तम तुष्टुभ्छंदो देवता तु वज्रप्रस्तारिणी मता बीजेन तावद्वांगानि षड्दीर्घेण नितान्तिक प्रसादसृजादिकं सर्वं नित्याक्लि
न्नावदाचरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वज्रेश्वर्या महामनुं क्रीं क्लिन्ने सेतथा क्रौं वपश्चात्त्रिमम दद्रवे क्रीं चैव नित्या द्वादशार्णो येबीजं शक्तिस्त्र
क्रीं मता ऋषिर्ब्रह्मा तु गायत्री छंदो देवता वज्रेश्वरी ख्याता मायाभववीजमेतन्त्रिमार्णिकं स्मृतं वाग्भवं कीलकं रोयं क्रीं क्लैं क्रौं वहृन्मंते क्रीं
पैं शिरः शिखा क्रीं क्रौं क्रीं मध्यकवचं भवेत् क्रौं निस्यं क्रीं मध्योनेत्रो क्रः मध्ये क्रीं मिनीरितं क्रीं द्वे क्रीं मिद्रवा स्वर्णन्यासमयस्तुवे केश
क्लिन्ने ताम्रे वर्णान्देशविन्यसेत् श्रोत्रनेत्राश्च कपोला द्विनाभि गुह्येषु वै क्रमात् ततः समीरितयैदेवीं सर्वसौख्यप्रदायिनीं रक्तांरक्ताम्बरां
कं ग्यमत्य विभूषणां चतुर्भुजां त्रिनयनां माणिक्यमुकुटोज्ज्वलां पाशांकुशाविक्षुचापदाडिमीपुष्पशायकान् दधानां वाहुभिर्नित्यं
देयाम दश्मशीतले पर्यंकतीसासायकेयस्तसषट्कोणाज्जमहीश्वरे चक्रमध्येस्तुवासीनां स्मरवक्रशिरीरुहां शक्तिभिः स्वस्वरूपाभिरावृतां
प्रीतमध्यंमां सिंहः सेनाभितः स्वेरम्ब्रोतस्याभि प्रशक्तिभिः हनेनाभिर्विनोदां स्वयानानायानादिभिस्तथा शोणांडोहमयेनेव सिंहास

नमनेनतं तन्मचक्रं तत्र देवीं समग्गावाह्य पूजयेत् त्रिकोणस्याग्रमारभ्य क्रोधोत्क्रियांभिधां शक्तिं संपूज्य देव्यास्तु वामकोणादि।
तो वियेत् शिखिं षट्कोणतु षट्कोणे डाकिनी राकिनी तथा लाकिनी काकिनी चैव शाकिनी हाकिनी तथा वहिर्दशदलपत्रे च देव्यग्राद्
यतो यजेत् हल्लेखा ह्लेदिनी क्लिन्ना क्षोभिणी मदनातुरा निरंजनी रागवती तथैव मदनावती मेखला द्राविणी वेगवती ह्या दश शक्तयः
तद्बहिः षोडशदले कमला कामिनी यजेत् कल्पां कला च कलिता कौलका ख्या क्रियात्मिका कालाचकरलाचैव कौशिकी कैवादिनी
कात्यायनी कपर्दी कीर्तिं कुमारीं कुंकुमामपि च तस्मेतद्देव्यग्रे द्वारदिग्भागपार्श्वतः क्रमाद्यजेद्द्वारयोइं कोणे कोणे तथैकिका भगिनी वे
गिनी नागिनी चपला पेशला सती रती श्रद्धा भोगलोला मदोन्मत्ता मनस्विनी यजेदाशाधिपान्वाहनदक्षाणि तनो वहिः पतत्संपूज्य नाम्न
र्योदरिद्रान्सर्वप्नेविपात् रोगापस्मृतिदौर्भाग्यजराशोकादिविप्लुतः मन्त्रीलक्षत्रयं जप्त्वा तद्दशांशेन हुत्वा आरग्वधप्रसूनैर्वा प्र
सूनैर्वा प्रसूनैर्वकुलोद्भवैः तर्पयेद्दिनशः स्वच्छसलिलैर्भक्तिमान्सुधीः आत्मानमभिषिच्याथ तर्पयेद्वात्मनामपि एवं संसिद्धमंत्र
स्तु निमाची निरतः सदा गुरुभक्तः प्रकुर्वीत प्रयोगान्विजवांछितान् सहस्त्रजापी स्थिरधीर्मेधावी ख्यात्विदात्मवान् यः सोपि कामान्
कुर्वीत प्रयोगान्विजवांछितान् यदत्रानेनमोहेनवापलेनाप्यथाचरेत् अनर्थं तक्रराजादिपीडामाप्नोति निश्चितं अरुणैः पंचकेर्हीमे
ज्यंधीश्रिमधुप्लुतैः मंडलाल्लभते लक्ष्मीं महतीं साम्राज्यविग्रहां कल्हारैः सोदकैस्सेशुक्रैः स्मरणीयं तदिनावधि जङ्घया त्रिमशोभनमास
हस्तविकचैः शुभैः तद्दिनेशुक्लवीक्षाभोजयेद्रूपतः नावछजप्याहोमान्नेयावसंख्याङ्गतक्षते चंपकैः सोदसैसिकैसहस्रंहव

मेरु
तंत्र-
२५२

नाड्भवे लभतेस्वर्णं निष्काणांशतंमासेनपूर्ववत् पाटलेर्हुतैस्तैर्कैस्त्रिमधुरसंयुतैर्हुनेत्तथा दर्शादिमासालभते विद्याशीवसनानिच
कर्पूरचंदनाद्यानि सुगंधीनिचमासतः वस्त्रानि लभते हुत्वैवस्तुभिर्भोगभोगिभिः शालिभिः क्षीरसिक्ताभिर्मंत्रविद्वसंतर्पयेत् तेन
शालिसमृद्धिः स्यान्मासेः षड्भिरसंशयं तिलैर्हुतैस्तैर्दिवसंवर्षादारोग्यमाप्नुयात् स्वजन्मस्थत्रिभुतथाद्दूर्वाभिर्जुहुयात्सुधीः विरातंको
महाभोगीशतवर्षाणिजीवति गुडूचीतिलदूर्वाभिस्त्रिजन्मसुसदाहुनेत् चिरायुः श्रीयशोभोगसंपदिष्टादिमान्भवेत् हुतपायसहु
गेपुष्पहुनेत्तेषु त्रिषु क्रमात् आयुरारोग्यविभवैर्युतोमासोभवेत्तदा सप्तम्यांकदलीहोमात्सौभाग्यंलभतेध्रुवं दूर्वात्रिकैस्तुप्रादेशमात्रै
स्त्रिस्वादुसंयुतैः षण्मासादहनोचापिरोगान्मुक्तः सुखीभवेत् तद्दिनेषुजपेद्धिंगानिस्पशः सलिलेस्थितान् सहस्रवारंतैस्तोयैः स्नाने
पानेसमाचरेत् पाकायमपितेनैवकुर्याद्रोगविमुक्तये साध्यदेहजंसंहृत्य सर्षपास्तिलाः पिष्टंचसाध्यपादोत्थरजसाच
समन्वितं कृत्वापुत्तलिकांतैस्तुहृदयेनवसंस्थितं प्रभवत् छित्त्वायसैस्तीक्ष्णैःशस्त्रैःपुत्तलिकांहुनेत् एवंदिनैः सप्तभिर्वात्रिभिर्वैकदि
नेनवा साध्योवशीभवेत्स्त्रीत्वमतिदूरेस्थितोपिच तथाविधांपुत्तलिकांकुंडमध्येखनेद्भुवि उपर्यग्निंविधायाथविषयादिनशोहुनेत्
त्रिसहस्रंत्रियामायांसर्षपैस्तत्रसत्वरैः शतयोजनदूरादप्यानयेद्वनितांबलात् तांपुत्तलिकामर्यमधुच्छिष्टसमन्वितां कृतप्राणप्र
तिष्ठांचश्मशानेनिखनेन्निशि क्रोशैःस्तैःसविनिर्मुक्तःसुखीजीवतिभूतले साध्यदेहजंकृत्वातांसर्षपान्निवेशितां तोयमध्येनिधाये
त्तत्काथंसेवनकंवासरे वैरीचोरज्वरैर्मुक्तःप्रभवन्सुखीभवेत् तामेववेष्टिकांगेहेतथाविधिपुत्तलींखनेत् साध्योवशःस्यान्नृपतिर्मा।

स्कराय तनेत्वेनेत् तद्धि ध्यानेन सक्तिनेशत्रुस्तस्मादवाप्नुवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्वरितामंत्रमद्भुतं ॐ ह्रीं हूं खेचछे क्षः स्त्रीं हूं क्षें ह्रीं फ
ट्मन्त्रभवेत् त्वरितायाह्यादशार्णोमन्त्रस्सिर्जनश्रितः विराट्छंदः ऋग्वेदं बीजं ह्रीं शक्तिस्त्वरितादेवी चछे हृत् क्षें शिरसि शिखान्तः
स्त्रीं वर्म स्त्रीं हूं नेत्रं हूं हें हें फट् उक्तेमंत्रवर्णान्तनो न्यसेत् कं भलकंठहृन्नाभि गुह्योरुषु जानुषु जंघयोः पादयोर्मंत्री सर्वं गात्र व्यापकं चरेत्
लसच्छ्यामतनुं रक्तपंकजो यत्पादोज्जलां ताटंकांतकविधाे विरसनाद्र्प्रशतात्मकैः विश्वेतैत्रिय विछूदजाति भिभीमविग्रहैः हि ठिक्रमा
दष्टनागैः कल्पितोयत्तभूषणां पल्लवांकुशसंभीतिशिखिपिच्छकृतैर्भृभिः वलयैर्भूषितभुजांमानिक्यक्वणूटोज्ज्वलां बर्हिबर्हकृ
तापीडां छत्रशान्तातपतातंकिनीं गुंजाफलमहाहारविलसत्कुचमंडलां त्रिनेत्रां चारुवदनां मंदस्मितमुखांबुजां वराभयकरां गंडहयीम
कुटपोभितां तन्मध्ये पत्तनामज्ञस्य तत्तत्रपामकां पृष्ठगायतसंत्ये ब्रह्मशोणापरपल्लवां विमलां मंदिरां देवीं तरुणीं संस्मरेत्सुधीः
युंनाकुलिकौ नागौ विप्रौ वह्निसमद्युती फणासहस्रसंयुक्तौ वथ तत्र नवासुकिः शौखपालः स्वर्णवर्णौ फणाष्टकशतान्वितः त
क्षकस्मम हापद्मः फणापंचशतान्वितः नीलवर्णौ वैश्यौ उक्तपद्मकर्कोटकावुभौ फणाशतत्रयोपेतौ कृष्णवर्णौ विचिंतयेत् ततदा
भरणौ एको ध्येयो देवी विलोचनैः आसने हेमरचिते वक्षसिंहस्थैः भिक्तः आदौ तत्पीठमंत्रेण देवीपीठं प्रपूजयेत् दें हूं हे वज्रदेहं तिति
पीठाकारावंघ्रहं ये गर्जहृष्टे तथा हूं हूं दांाच पंचवान्नयनायच नमः षड्विंशदर्णौ यं ऊर्णाद्दष्टदलं ततः कर्णिकायां च पूर्वादिकेशरेषु प्रस
क्रमात् षडंगानि प्रणिताच तत्राद्यत्रीक्रमाद्यजेत् हूंकारी खेचरी चंडा छेदिनी क्षेपणी स्त्रियं हूंकारिका संवीत्सेमकरी पूर्वादि पत्रके

मेरु-
तंत्र-
२८३

नहलिर्भू ध्वहेहेमपश्चिमद्वारसंस्थिते फट्कारीं पूजयेद्द्वारमध्ये देव्यास्तु किंकरीं कृष्णावर्णां विवृतकेशां च हस्तानलं वृतां यजेत् जयां च वि
जयां द्वारपार्श्वयोर्वेत्रधारिणीं तयोरग्रे किंकरं च गदाहस्तं प्रपूजयेत् किंकराय स्वाहा रक्ष रक्ष त्वरितास्तिष्ठ स्थिरो भव हूं फट् स्वाहा दशार्णोऽयं मंत्रः
किंकरपूजने तदग्रे लोकपालांश्च तदस्त्राणि ततो यजेत् गायत्र्यर्च्या च संपूज्या देवसान्निध्यकारिणी त्वरितादेव्यै विद्महे तूर्णाविद्यायै
धीमहि तन्नो देवी प्रचोदयात् प्रणवेन विना मंत्रो भवाणीः परिकीर्तितः मोहनः सर्वलोकानां तेन मोहननामकः प्रणवान्तोऽन्नवकमा
दौ चेत्स्यात्त्र्यक्षराणी वा न सर्वसिद्धिप्रदायित्वात् सिद्धीश्वरश्च रीतितः आरक्तैर्वसनैर्भूतैर्मनोज्ञैश्च सुगंधिभिः धूपदीपादिभिर्नैवेद्यैः से
पूजयेद्विवा एवं पूजां विधायाग्रे जपेद्विद्यां सहस्रकं शतं वा हुतहोमस्तु पूजां प्राग्वत्समापयेत् एवं संस्मरणमात्रेण केचित् प्रजपेन्मन्त्रविन्मः
मध्वक्तबिल्वसमिधो जुहुयाद्दशांशतः ७०० सुगंधिसलिलैश्चैव तर्पयेत्त्वरितां परां आत्मानमभिषिंचाथ कुर्याद्ब्राह्मणभोजनं
एवं सिद्धमन्त्रस्य नरनारीनराधिपाः नमस्क्रियां प्रकुर्वन्ति नात्र कार्या विचारणा देवदानवगंधर्वयक्षचारणयोषितः सिद्धविद्या
धराणां च योषा अप्सरसस्तथा विसृष्टजघनो रक्ताः स्पष्टदोर्मूलमेखलाः प्रमत्तबलमदविभ्रमाः प्रसीद दिशतां सुकाः प्रलोभ्यमा
नो मंत्रज्ञो यदा विक्रीयते न सः तदेष्यं वा श्लिष्टं तत्समेद ददाति त्वरिताविले संजपकर्मयोर्विधाय पश्चात्तज्जपसिद्धया सेनाग्रशीर्षे सह
साम्दं तमस्थापयेदसौ काम्यहोमविधिं वक्ष्ये यथाविधि क्रियान्वितः कुन्नायो निकुण्डस्य मध्ये समापयग्निमत्रतो संपूज्य सर्वं विधिनोदेवतां
विधिवत्सुधीः तिलसर्षपगोधूममशाल्यपामयवैर्जुहुयात् त्रिमध्वक्तैरेकशो वा समस्तैर्वा समर्च्येत् वकुलैश्चंपकैरक्तकह्लारैररुणोत्पलैः

कैरवैर्मल्लिकाकुंदमरुवकैरिंदिरामये अशोकैः पाटलैर्बिल्वैर्जातीविकसितैः सितैः नवैर्नीलोत्पलैरक्तैर्निर्गुंजैः कर्णिकारजैः
हैमालक्ष्मीं च सौभाग्यमाप्नोति संपदां निधिं यद्यहिर्वा द्विनेत्संदेवनन्दामो तिनिश्चितं दूर्वाग्रहूचीमध्यस्य वटमारग्वधं तथा सिताह्व
लतंडुलारोगान्मुक्तोनरोचिरात् इक्षुजम्बूनारिकेलमोचाद्यणासितांडुनेन प्रवलोलभतेलक्ष्मीभोक्ताचभवतिध्रुवं पंतैकदीरितै
राज्यमथ्लीरस्तैनेंडुनेन पक्वैकैर्वनितावश्यायावज्जीवं यथादिभिः पंतैराज्यस्त्वैतैर्भूयोवश्याःस्युर्हवनात्तथा लीराभ्यैस्तैर्डुनेर्मेभाव
शेतिश्चेत्यशेषतः सर्षपाज्यैर्हुनेत्मस्तकाद्याग्रैवैरिस्तम्भवे तडकैर्वैरियोनिस्त्रमांसैरसिचनन्हुते यदेत्यनाग्रेयोनिस्यवत्तनेत्रमा
दितेचरुं आरक्तरहतोपेतफणिशीर्षकचाहुनेत् हलंस्तकशिरोवेष्टःखड्गपाणिर्भोषवान् निशामध्येहुनेत्सयोनिरंतं वैरिणंहटा
त् मस्तकाशानलेतस्यफलैःपंचभिर्होमतः समभागादग्नेस्तगजाश्वाराम्वामहुः चतुरंगुलजेर्होमाद्वरंगवल्लेन्वप समोहाद्वागडुः
खातीभवत्येवनसंशयः मंत्रजमोदकैःसेकाद्होमशांतिर्भविष्यति तजमयष्टिचानाचनजलंडुत्तकोटकात् होमसंख्यापाववनी
स्याजपसंख्याचतावती तत्कणिर्यथजापाद्वसयोनस्फविषग्रहाः तयेत्रस्थापनंचैवविषभूतादिनाशने ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसि
वहृतीमंत्रपरं मायाचशिवहृत्येहन्नमार्णीयमनुर्मतं ऋषिरुद्रोस्यगायत्रीछंदस्यादेवताशिव ह्रौंबीजंचनमःशक्तिः शिवहृत्येवकी
लकं षड्दीर्घयुग्मनुनाषडंगविधिरीरितः तैनैवपुटितैस्सैर्मंत्राणैर्विन्यसेत्तनेः श्रोत्रनाशोकपोलादिनामितःक्रमतःसुधीः ध्ये
मनसिविन्यस्याप्यकेंविधियाचरेत् निदाघकालमध्याह्नदिवाकरसमप्रभां नवरत्नकिरीटांचत्रीक्षणामरुणाम्बरां नानाभरण

मेरु
तंत्र
२९४

२९५

संभिन्नदेहकांतिविराजिता सुविस्मिता मष्टभुजोस्तूयमाना महर्षिभिः पाशंखेटंगदां रत्नं चषकं वामबाहुभिः दक्षिणैरंकुशं खड्गं
ऊठारं कमलं तथा दधानां साधकाभीष्टदानोद्यमसमन्विते ध्यात्वैवं पूजयेद्देवी हृत्तीड्डविन्ननाशने ब्रह्मरंध्येव हिः ऊर्ध्वादंतरालेगाषट्
ककें त्रिकोणस्याग्रकोणादिप्रादक्षिण्येन तद्बहिः इच्छाज्ञानक्रियाशक्तीस्त्रिषुकोणेषु पूजयेत् तद्बाह्ये कोणषट्ककें सायतः पूज
येदिमाः सिद्धवाणी हरसिद्धाग्रे विग्रहवती तथा नादा मनोन्मनी चेति तद्बहिश्चापि षड्दले आकिन्याद्यास्तदग्रे तु यजेदष्टदलाब्जे शिव
दूती समाकारवर्णाश्च समन्विता सुमुखी स्वेदसारा सुमना च सरस्वती सप्तम्या सर्वगा सिद्धास्तद्बाह्ये षड्दले यजेत् वागीशा वरदा
विद्या विनदा विघ्नकारिणी वीरा विघ्नहरा विद्या तदग्रे भूपुरे यजेत् द्वारस्य दक्षिणे भागे समारभ्य प्रदक्षिणं विद्युल्लाकर्षिणी लोलानिमा
मदनमालिनी प्रमोदा कौलका पूर्णपाला लोकेशास्त्राणि तद्बहिः लक्षं जपेत्प्रयत्नेन चतुर्नाकेन च होमयेत् तर्पयेद्भूय सलिलैरात्मानम
भिषिंचयेत् ब्राह्मणान्भोजयेच्चापि प्रयत्नेन तोषयेत् वशयेद्वनिता होमाद्गुग्गुलैर्मधुमिश्रितैः नारिकेलफलोपेतैर्गुडैर्लक्ष्मीमवा
प्नुयात् तथाज्यसिक्तैः कल्हारैः क्षीराक्तैरक्तणोत्पलैः त्रिमध्वक्तैश्चंपकैश्च प्रसूनैर्वकुलोद्भवैः मधूकजैः प्रसूनैश्च हुतैः कमाम
वाप्नुयात् माहिषैर्महिषीजातैरजातैर्वेष्टगास्तथा प्रवाप्नोति हुतैराज्यैरन्नैर्रत्नानि साधकः शालिपिष्टमयीं कृत्वा पुत्तलीं च शिता
ग्रतो हृद्देशेऽस्य साध्याख्यां पचेत्तैलाज्ययोर्निशि तां मंत्री तद्दिवारात्रौ विधायान्नमांतं भक्षयेत् सप्तरात्रप्रयोगेण नरो नारी नृपोथवा
दासवत्सु समायाति विन्नप्राणादिचार्पयेत् हयारिपुष्पै रक्तैः शिते वीजजुहुयात्तथा त्रिसप्तरात्रान्महतीमवाप्नोति श्रियं नरः ब्राग

मोसै स्त्रि मख्वैःक्रैंहैं मान्त्वर्णा मवाप्नुयात् दीर्घाङ्कैः सस्यसंपन्नो भवमाप्नोति मंडलात् पद्मातैर्जुहुयाल्लक्ष्मीमवाप्नोति त्रिमधुद्रिनैः

समस्तापन्नाशिनीयं मोहनी विघ्नरञ्जिनी क्षोभकरी शिवदूत्याकृष्टा शोक्ता सर्वसमृद्धिदा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रिवर्णात्मकं टंकी ह्रूं वे

त्फडिति मंत्रः स्याद्वृष्ट्यादि नवरिनासमं षडंगं वह्निरुकार्णां ध्यानमस्या निरूप्यते पादादि नाभिपर्यंत मरुणा नाभितो गले नीला गलाद्ब्रह्म

रंध्रं श्वेता च चतुराननं ह्रस्तेषु शूल चक्रे च दीर्घा वराभिश्वेश्वरी अर्च येन्नरितापीठे योगाद्यं तथैव च वर्णलक्षं जपेद्दिनं दशांशेन चरूत्तेङ्नेन्

श्वान्तान्ते देवता रूपं ध्यात्वा कृत्वा कर स्तूपं मूलमंत्रं त्र्यंगहृत्सु लेख्यं जपेन्मन्त्रं आसुग्रहात्मसन्धेत नरो मंत्रप्रभावनः परत्तरावियोगह नातः

निर्वापणात्मा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वियोवशपंक्तिकं ठंकी ख्वेस्त्रीं त्र्यंगानि मत्रोयं निखिले नवरिनासमं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कौ

मार्यां विधिमुत्तमं कौं कौमार्यै नमः इति षडर्णो मंत्रः ईरितः मुनिर्ब्रह्मा च गायत्रीछन्दः कौमारिका भवेत् देवता कौमि देवीजं कौमार्यै

शक्तिरुच्यते मंत्रवर्णैः षडंगानि ततो ध्यायेच्च देवतां शक्त्यालसवराभीतिकरां वंधूकसन्निभां मयूरध्वजिनीं रक्तवस्त्रामीङ्क्षु

रधियं ताहरि कंकुकि कां रम्यां नानालंकारभूषितां आदावंगानि वाम्यं पंचकोणे यजेत्ततः अष्टकल्याद्रोपदीप्तीं नानारामंदोट

रिमपि ब्राह्म्यादिकानष्टदले दिक्षु नीलाश्चयानिति साध्याष्टजाभवेद्दस्याः कुमार्याणामेवताम्प्तः कुमार्या भावेत् प्रदेशे स्पृजेयत्न समी

रिता लक्षषट्कं जपः प्रोक्तः पंचवर्गोपेत्याज्येन त् मधुरत्रयसंयुक्तैः सिद्धमंत्रलक्ष्म्या भवेत् तर्पयित्वा माजिने तु वाक्कुमारीश्च भोजने

प्रथमोटनकंवरूपे देवाविर्भावकारणं पाककिया प्रकर्तव्या वक्तभंत्र समन्विता भार्ग्यापासायकेदस्य पानिव्रमादिव्रक्रयाः ॥

मेरु. नेत्र. २९५

२९५

अथ स्नातां स्त्रियं पञ्चवर्षादिवयस्कुमारिकां अलंकृतां श्वेतवस्त्रां एकपञ्चमोपवेशयेत् तदग्रे विघ्नपस्थाने मंत्रेण वटुकस्य च ततः संस्कृत्य
महत्पात्रं पवित्रं तत्र चानयेत् स्वस्वदक्षिणामानेन मध्वाज्यशर्करादधि दुग्धं च निःक्षिपेत् तत्रैव नैवेद्यं तत्र निःक्षिपेत् कुमारिकाया हस्तेन
मंथयेत्पुंःस्त्रियश्च ततः मंथयेत्पुंःस्त्रियस्तत्त्वदेवावेशः प्रजायते देवावेशे जायमाने सर्वं योगानिमान् ततः सर्वं मनोगतं वक्ति देवतास्य
प्रसीदति सिद्धं तिष्ठति सर्वकार्याणि मोक्षश्च नाशनेन च न दैवं भवेत्तद्विवाहस्तु पंचाशद्भिः स्वनाल्लभ्या प्रशान्ताय गतराज्याभिषिक्तशतात् लभते
यत्नं अष्टोत्तरशतेनापि सार्थकेन तु मिलयेत् कौमारिकाचेष्टदेवं कुमार्यावेशितो विधिः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वैस्नवीमंत्रमद्भुतं अ
कचटतपयशवैस्त्र्यामेत्रयोऽरितिः अस्यान्तरोचनिस्वामस्य नारदोऽनुष्टुप्छन्दे रुद्रदत्त वैस्नवी देवी नामः प्रणवपूर्वकः मूलमंत्रादौः
कुर्याद्धि भिस्त्रिरन्तक्रमात् एकैकं तज्जपेन्मन्त्रान् तं गानि षडन्तक्रमात् ततस्तन्मूलमंत्रस्य वक्त्रे पृष्ठे तथोदरे वाहोर्भयपादयोश्च ज
घयोर्जपेत्क्रमात् विन्यसेद् तत्र पश्चात् कांचनयासमेत् शोणपद्मप्रतीकाशां मकरमूर्द्धजलविनी लसत्कांचनसंभूतकुंडलो
ज्वलशालिनी स्वर्णरत्नसमन्वद्धकिरीटमकुटयोगिनी हस्तपल्लवकोणैर्नेत्रैः स्त्रिभिश्चारुविभूषिता वंधूकदन्तरसनो शिरोमप्रभनासि
का कंबुग्रीवा विशालाक्षी सूर्यकोटिसमप्रभा चन्द्रभंजो विवसनापीनोन्नतपयोधरा दक्षिणाभ्यां कराभ्यां तु खड्गं च जपमालिका वि
भ्रतीवामहस्ताभ्यामभयं चवरं तथा अनल्पनागनामोरुयुग्मगुल्फा सुपार्ष्णिका गात्रे गात्रं त्वस्त्रं भवसमगालेभ्यसं स्थिता किमिच्छसीति
वचनव्याहरंती मुहुर्मुहुः पंचानेषुरः संस्थनिरीतं तीस्ववाहनं ईदृशीं च गीडकां ध्यात्वा नमः स्फाटिकमस्तके स्वकीये समनोदयात्साह

मेवं विधिं सच पंचाननेमंडलस्थं मध्येवर्णप्रपूजयत् आवाहनं ततः कुर्यात् ध्यायमाशिभ सा सह महामायायै विद्महे चंडिकायै
धीमहि तन्नो देवी प्रचोदयात् ततस्तन्मूलमंत्रेणार्घ्यं पाद्यं सधूपकं दीपादिकं च दद्यात् मोदमात्तरमेव च कालरात्रीं च दिक्षु तेषु च
येत् चंदनादिभिः चंडिकामथ कूष्मांडां तथा कामायनीं शुभां महागौरीं चाग्निकोणे नैऋत्यादिषु पूजयेत् ततः संपूज्य लोकेशास्त्र
स्त्राणि च मंत्रवित् महामायां नमामीति मूलमंत्रेण वा यथा पूजयेत् सम्मध्येन स्वमनोंजलिभिस्तथा अष्टभिश्च महामायां नमामी
ति च मंत्रतः ५०० देव्यै समर्प्य धूपादि सर्वं प्रागवत्समापयेत् लक्षद्वयं भवेदस्य पुरश्चरणकर्मणि दशांशं होममाज्येन कर्तव्यं तर्प
णादिकं अनुष्ठिते महामायां पूजयेन्न कदाचन अवश्यं पन्नसंस्मरे मंत्रेयानि भक्तिपुतो भवे दन्तरे के समुत्पन्ने स्मरणान्न च विद्यते
दुःखां तत्र जलेजाते क्षोयादिस्तदकर्मणि धूमो हार्यमधुने च सतके मृतके वमी जलौकां च तथा सर्पं पहामिन् भूतागमे च का
मान्जाते गलीसर्पौ स्मरेते पितृ विवक्षरे अश्मपु गुरुविषार्णौ लौकेवी पित्तुतो तथा आकर्षमान् स्मरणौ च समासे च गुरौ स्मरेतौ भार्यास्मरेतौ
त्रिमासे च मासमेके तत्राज्ञ तिन स्मरेत महामायां शुचि नामं तु सिद्धिदा ॐ नमो नमो महामायायै मन्वर्थ स्मरणोक्तः प्रागवत्साधिके
वासपृष्ठज [illegible] म्नवत्तथा ॐ नमो नमो चंड्यै स्वधे मंत्रप्रोक्तः षट्तारः मंत्रौ सिद्धौ चौगानिशेषं पूर्ववदाचरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि त्वागेवर्णमहामंत्रं नमस्तेस्तु भयेभयनये अजिते वदेत् अमिते पदमुच्चार्य तदग्रे चापराजिते ततस्त्रसिद्ध पठिते साधकः
पदमुच्चरेत् सिद्धस्थाने महाविधि अनेकांशे उपेधवे अरुंधति च सावित्रि गायत्रि जातवेदसि मानस्तोके सरस्वति रमणी रामणीति च

मेरु-
तंत्र-
२९६
विंशो

परणी यारणी चेति सौदामिनि तथा दिभि दितीति विनतेवेति गौरी गांधारि संवदेत् माते गिक्षस्यशा देसम्मवादिति संवदेत्
व्रह्मवादिनि कालीति कपालिनि करालि च नेत्रोसद्योमात्विनितत: स्थलगतं वदेत् श्वेतरी त्वगतं चेति जलगतं वदेन्मनः वापदा
न्नेरक्तशुभं सर्वभूतपदं वदेत् सर्वोपद्रवेभ्यस्वाहा नारायणो मंत्रमितः मनिनी बद्धो व्याख्यातो नो गाथ्यांकेद प्रकीर्तितः अघोरदेवस्सर्वी
देवी चाघ्रुतं जपई रितः माषवस्रजादिकं सर्वं फलमस्य निरूप्यते यस्याः प्राणस्ते श्लेष्मगर्भो वापतते यदि सीयते वालको यस्याः
काकवंध्या च या भवेत् भूर्जपत्रे विमौलि विनायारयेद्यदि पतेर्दोषैर्न लिप्यते सभगा पुत्रिणी भवेत् सर्वोग्रधारयेधस्स्रसो
भीष्टफलं माप्नुयात् रणे राजकुले द्यूते संग्रामे शत्रुसंकटे अग्निचौरभये चौरे नित्यं तस्य जयो भवेत् नित्यं च धारयेत् सेषा समरे कोऽड
याविणी गलेश्मूलादि रोगाणां विशेष नाशयते ध्रुवं शिरोरोगज्वराणां च नाशनं सर्वदेहिनां ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रैलोक्य
विजयाभिधां वेसंवीचदवेदाग्निवर्णसाधकसिद्धिदां एकाहिक द्व्याहिक त्र्याहिके चातुर्थिके तिच मासिक द्वैमासिके तिवातिक
पैत्तिके तिच श्लेष्मिक सान्निपातिक सततज्वरासं भवेत् विषमज्वरग्रह नत्तत्रदोषान् हरहरद्वयं कालिसरस्वभ्रंगो गोरियमसुग्मं वदेत्ततः
विष्मशाले तथा तालेमाले रुद्रेपश्चहृयं विघ्ननाशयपापं चहरदंस्वप्नमिमपि विनाशिनि पदं ब्रूयात्ततश्चकमलासनि रजनिसे
घे हुं हुं भिनादेमानसद्ध्मपि वेगशांविनिचक्रिणी वज्रिणी यादिनीति च ततश्च शूलिनि वदेद पस्मर विनाशिनि विषेश्वरि द्रवि
डीति वदेद्वा विडिकेशव दर्पितेऽतः पशुपतिमेदुःखिनि पदं वदेत् हूंते विमर्दिनीति हुं हुं भिनादं संवदेत् दमन्मूफक्का शर्वरीति

किरातीति पदं वदेत् मातंगि प्रणवं क्रां क्रीं क्रूं त्रैलोक्यमुखं तथा ये माहिषे ति प्रस्त ह्रौं परो हं देतिवान्वदेत् सर्वान्हन युगं
प्रोक्ता दम युगं पचद्वये मर्द्दय द्वितयं चापि तापय द्वयमेव च ह्रिः शोषयोन्मादय द्विवं लाणीति च संवदेत् माहेश्वरीति वारा
हि वैनायकि च ऐंद्रि च आग्नेयी ति च वामे ड्रावा रुणी वायवी तथा रक्षयुगं मपचं दे इति पंद्रो पदं भगिनीति च जये च विजये शांति स्व
स्तिपुष्टिवर्द्धनीति च विवर्द्धिनि कामांकुशे कामदुघे पदं वदेत् सर्वकामफलेम्ब काप्रदे सर्वप्रदं वदेत् भूतेभ्यः मामि पिये वेति ऊरु
हेह्याग्निवल्लभा ध्यान पूजादिकं प्राग्वत्स्य स्मर्यो भूतद्वये प्राग्वद्धोमः फलं त्वास्य साधकः सात्विको भवेत् मानयेति च भूपायाः
शापान्ग्रहणत्वयः सततमाचापि संयेस्या भवेन्कीर्त्ति समन्वितः दर्शनादेव तं संपतिभूतायाः भैरवाणुपि ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
वैस्रवीमपराजितां नास्माकर्षिणि पदं आवेशिनि ततो वदेत् ज्वालामालिनि रमणि रामणि धरणीति च धारणि तपनी प्रोक्ता
तापिनि मदोन्मादिनि शोषिणी ति पदं प्रोक्तानतः संमोहिनीति च तथा नीलपताके च महानीले महाप्रियो महाग्रेयि म
हाचंडे महारौद्रि महेति च वज्रिणी तथा दिसर प्रसिजाक विसंवदेत् यमघंटे कालि किलि चिंतामणिपदं वदेत् सुरभिसुरो
त्पन्ने च सरस्वति पदं ततः सर्वकामदुघे प्रोच्य यथा मम मनीषितं कार्यं तन्मे सिद्ध्यत्विति स्वाहांतो यं मन्त्रमैतः षट्द्वादशार्णो
स्वन्यादि प्राग्वन्मौ ध्यंप्रदो मनुः जपेद्दशार्णं तं होमादिकं पूर्ववदाचरेत् अथ सिद्धसाधिनीं देविं प्रवक्ष्यामि अथ वैस्रवी तथा यावज्जीवा
यां ताः पुष्पकं गंधं दद्यात् निसी प्राह तथा लोकस्वधा स्वाहा वषडनिके पवागतं पापं न तेव प्रतिगच्छतु ॐ वले प्रवले महा व

लेऽग्रसिद्धसाधिपिनि स्वाहान्तः षड्दशार्णो लतामेकं जपः स्मृतः तृतीयाद्याहतिस्त्वास्य इति परिकीर्तिता होमपूजादिकं प्राग्वद्येन
सिध्यति देवता स्वाहान्ते मंत्रविंशे स्तब्धे दशसहस्रकं वसुवेदसहस्राणि चावदानानि तत्र तु देवकल्पोदितैर्द्रव्यैस्तद्दशांशेन देवताव
शा शाक्तकर्मप्रतिबद्धापि वैशाखीत्रामतस्तु सा साधकस्य मनोभीष्टकार्यं यच्छति सत्वरं इयं देवी मया प्रोक्ता ललिता वश्यकामया
उपासिता तदा जनाल ललिता ललितावशा त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवनायिका ललितानया कलाकोरेणकाम स्ववशीकृत्य ययाऽऽगतः
चेटीव मदधीना तत्कृता कन्या न ताद्दशी यस्य कस्यापि देवस्य होमद्रव्ये विलोकय मंत्रेणानेन जुहुयात्तस्य कर्मप्रसिध्यति इयं हो
मप्रिया देवी भक्तिमुक्तिप्रदायिका मारणोच्चाटने द्वेषे न प्रयोज्या कदाचन ॥ अथ पर्कालिकारूपा वाराही शत्रुघातिनी ऐं ग्लौं
ठंठंठमिति हूं स्वाहान्तो दशार्णो मनुः छंदो बृहश्च कपिलो मन्त्रिर्वाणोलिकास्मरी वाराहीत्र षडंगानि क्रमादिष्टैः दशम हृभिः ध्या
ध्यायेन्नतो देवीं विधुञ्ज्ञासांकरांबुजैः दधानां मंत्रणं पाशमंकुशं शक्तिमेवच विधुज्ञासां त्रिनेत्रां च नागाग्रायेनीतथारिपून् अंगाष्ट
द्वेके दिशाधीशाश्च धात्री स्वाहेति च यथे वसुलक्षं जपिन्नेनेत बिल्वपत्रैर्हयारिजैः धात्रीफलैर्भृंगराजैः कुशैश्चापि दशांशतः होमः का
र्यस्तर्पणादि कुर्याद्ब्राह्मणभोजनं एवं सिद्धमनुं मंत्री प्रयोगान्कर्तुमर्हति पुष्कशेवाभिमंत्रीमंवध्वा पाषाणेन दृढं मज्जेराणं
नीमन्त्र्य तां स्वस्य शुनं जपेत् वमोपत्रैः प्रजुहुयाद्दशतं भस्म तल्लिपेत् वापीकूपतटाकादौ तत्पानीयस्य पानतः स्त्रीपुंसौ तेषि वश्यत
स्ववाहिवंतिपरस्परं स्थानेत्वा काकवागच्छति न अत्र कार्या विचारणा ॥ अथास्याः संप्रवक्ष्यामि मालामंत्रं समृद्धिदं ॐ ऐं ग्लौं ऐं नमः

श्रोत्कान्ततो भगवतीति च वार्तालि वाराहि स्तंभिनि वराहमुखि वाग्भवं ग्लौं ऐं ग्र्ये ग्र्ये ग्रथिनी तिनमो रुंधे च रुंधिनि नमो जंभे जंभिनीतिन
मो मोहे च मोहिनि नमस्तंभे स्तंभिनीतिनमः ऐं ग्लौं च वाग्भवं सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाग्वदेत् चित्तचक्षुर्मुखगतिजिह्वा।
स्तंभ जडकुरु द्वये शीघ्रं वश्यं कुरु कुरु ऐं ग्लौं ऐं ठः ठः त्यं हुं फट् स्वाहेति मंत्रोयं वेदरुद्रार्ण स्मृतः मुनिः शिवोस्य जगती छंदो वार्तालि
का स्मृता वश्याद्यर्थं षडंगानि वार्तालि हृदये स्मृते वाराही तिशिरः शोके शिखा वाराहमुखि पि ग्र्ये ग्र्ये ग्रथिनि वर्म रुंधे रुंधिनि नेत्रकं
जंभे जंभिनि चास्त्रं स्यात् ततो ध्यायेच्च देवतां रक्ताब्जकर्णिकायां तु समवासनसमाश्रितां मुंडमालालसत्कंठां नीलाभां दधतीं करैः अभयं
मुशलं चापि फलं चापि वरं तथा वराहास्यां त्रिनेत्रां च अरुणाम्बरां जपेन्मंत्रं सहस्राणि वेदलक्षं तु मेतिलैः जुहुयाच्च मधुरैः सू
जाजपादिनवशक्तिके पीठे स्वर्णमये रौप्यताम्रे भूर्जे वा यदारुणि लिंगं छोरावनाराशिचंदनागरुकुंकुमैः योनिपंचास्र षट्कोणाष्टपत्र
शतपत्रकं सहस्रदलम् बिंबं संवीतं द्वारशोभितं ब्रह्मोपासित समाणां मध्ये कृत्वा पंचमं तन्मध्ये साध्यनामाद्यं मंत्रो कवलरामेणसे
वितां साधुत्वयक्राचे येन तथा वाक्सिद्धिकारिणी ध्यानपूजादिकं प्रागवत्प्रयोगादिकमेव च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नारायणास्त्रसे
वितं पंचार्णो यत्प्रभावेन दैत्यानां कदनं कृतं ॐ ह्रीं हूं फट् क्लीं वाग्भवं च पंचार्णः सर्वसिद्धिदः आसां त्रयाणां ब्रह्म निर्दिष्टः प्रागवत्तु
पादिकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मयायासमुपासितां दत्तात्रेयविनादिष्टैः सा विद्या तु षडक्षरी ॐ ऐं क्लीं हूं सौः हूं फडिति मुनिशोहं च एवं व
त् तेये न्यासादिकं सर्वं प्रयोगादि च पूर्ववत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वासां पंचाक्षरं मनुं जलेयरवयार्थीन मया सिद्धीकृते स्वगः

मेरु
तंत्र
२९८

ह्रीं हूं मायांकूं फडिति मन्त्रः पंचाक्षरो मतः मायापंचमवर्णैर्जातो दक्षमार्गेण मोक्षदः देवो शोषश्च विज्ञेया तस्यापर्मेश्वरे श्रुत्व यमानां निय
मानां च तत्र स्थाना स्य देवता वाममार्गाभापिना स्त्र कार्येषु साधयितेश्वमाः दक्षिणाराधिता देवा रक्षा साहाय्यकारकाः तेजो निधी नृवि
मुक्ता नानयंति ब्रह्मशासने तन्त्रियाणां तथा येन मयारा माय चार्पिता पंचाम्स ते सरस्थाने मांसस्थाने च मद्राणां मत्स्यास्थाने विड पीठ
स्थोयमीवमोरतेरते श्रमवत्सर्वे वदेवस्या द्रुत्यमेतन्न्य काशिते लन्दस्ता रंमकैलासाचलमध्यस्थे पीठमेतद्धि चिंतयेत् तत्रावाहयेज्जे
देवीमपचारे मनोहरैः त्रिकोणमध्ये देवेशी षट्कोणमपि तत्र तत्र वार्ताल्यथा च वाराही मस्या भाद्रमत्वापि किं किंनी रुपिनी चापि जं
भिनी मोहिनी तथा स्तंभिनी पंचकोणेषु पूजयेद्दसकोणके डाकिमाद्याः पार्श्वयोः स्थले भिनी क्रोधिनी मपि नश लेष्टकरा माचाक पा
लस्थलमत्परा षट्कोणाग्रे यजेद्वंडाक्षच्चेतस्यान्सतो तस्मै मूले भैरवं चडमरुकं कपालदधतं करैः इन्द्रनीलनिभं नग्नं जटाभारविराजितं
मष्टपत्रे त्ववार्ताली सर्वदेवस्कंदयजेत् शतपत्रे तु संपूज्या रुद्रार्कवशवोश्विनौ त्रिरेकैकोनपत्रे तु जंभिनी स्तंभिनीश्वता शतकोणा
ग्रतः सिद्धः पूज्यो महिषसंयुतः सहस्रपत्रे वाराही पूज्येच्च सहस्रशः क्रौं वाराहेन मः इति पूजां मंत्रो षट्दलः मूलद्वारदेशेतु वटु
कं क्षेत्रपालकं योगिनीगणनाथं च तत्र मंत्रैः प्रपूजयेत् वं वटुकाय हृदयं समार्णो वटुको मन्त्रः क्षं क्षेत्रपालाय नमो ह्रांगः क्षेत्रं
पूजने यां योगिनीभ्यो हृदयं समार्णायं तत्र्च ने गं गणपतये नमो ष्टवर्णो यं गणेशितः दिक्पाला नायुधैर्युक्तान् दिक्षु संपूजये
ततः पूजान्ते वटुकादिभ्यो बलिं मंत्रैर्बलिं हरेत् एह्येहि देवि पुत्रेति वटुकेति च नायच कपिलजटाभारेति भास्करेति च देतनः त्रिनेत्र

ज्वालामुखिनिसर्वविघ्नान्ततोवदेत् नाशयेद्धितयेसर्वोपचारसहितेनबलिं गन्धपुष्पेणततः स्वाहांपंचपंचाक्षरोमन्त्रः वटुकस्यबलिं
दद्यादनेनश्रद्धयान्वितः ॐ क्षांस्थानक्षेत्रपालेश सर्वकामेवपूरय स्वाहान्तः षट्त्रिंशद्वर्णकस्तादृक्सिद्धिमितार्णकः क्षेत्रपालबलेर्मन्त्रोग
णेशस्याथकथ्यते गांगींगूंगमितिप्रोक्त्वाङें गणपतिनथा वरवरदसर्वजनंमेवशमानय सर्वोपचारसहितंबलिंगन्धपुष्पं
तथा स्वाहान्तः स्वात्रिंवर्णोयंबलिमंत्रउदाहृतः एवंतेभ्योबलिंदत्वास्वस्वमुद्राप्रदर्शयेत् अंगुष्ठतर्जनीयुक्तेदर्शयेद्वटुकेबलौ
अंगुष्ठानामिकावामेक्षेत्रपालबलौमत ६ किंचिद्रवीकृतमध्याग्रागणनाथबलौस्मृता अनामामध्यमांगुष्ठायोगिनीनांबलौ
पुनः योगिनीबलेर्मंत्रः साम्प्रतंतेप्रवेदिम यायोगिनीभ्यः स्वाहेतिकंकालिसर्वगाविधं ऊर्ध्वंब्रह्माण्डतोवादिविगगनतलेभूत
लेनिष्कलेवापातालेवानलेवासलिलपवनयोर्यत्रकुत्रस्थितावा क्षेत्रेपीठोपपीठादिषुचकृतपदाधूपदीपादिकेनप्रीतादे
व्यः सदानः शुभबलिविधिनापान्तुवीरेन्द्रवंद्याः एवंसंसृज्यसंपूजनताम्प्रपसंहरेत् सिद्धमंत्रः प्रकुर्वीतप्रयोगान् शिवभावि
तान् हरिद्रावेदनेनलाग्नयायरणापिच पुरेणाविशिषेमीसेजुहुयाद्दिष्टसिद्धये हारिद्रमालयाजप्याज्जपेस्तंभनकर्मणि स्फा
टिकैः पद्मबीजैश्चरुद्राक्षैः शुभकर्मणि स्वर्णादिपात्रेमदिरयावंधूककुसुमैस्तिलैः वारांहौनपियेत्सर्वकामसंसूर्तयेनरः चतुः
शतंमनुपाणिकैर्जुहुयान्मंत्रभेतद्धया लाजचूर्णैस्तिलैः कुर्यात्खरसेखास्कजादिनैः पिंडमनोहरंतेनहनुजयेच्चपियेदपि सपत्र
सद्देनसंग्रामेतस्मैविनिवेदयेत् ॐ डपिंडंविद्यापामेजुहुयात्तत्रनाशुते एकविंशतिदास्त्रिशलाजेरक्तसमन्वितैः एवंकृतेनवै

मेरु तंत्र २९९

रिहृद्देभदेशेनेयोगिनीगणैः एवं कालीलिकायास्तु साधने वाममार्गतः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाराहीं स्वप्नसंसितां ॐ फ्रीं नमश्च
वाराहीचोरस्तम्भे विसर्गयुक् ठद्वयं वह्निजायांतो मंत्रः पंचदशाक्षरः ईश्वरोस्य मुनिः प्रोक्तो जगतीछंद ईरितं देवता स्वप्नवाराही ।
बीजं तारस्तु कीर्तितः हूं शक्तिरुदिष्टा ठद्वयं कीलकं मतं धृंचनेत्रदस्तादिस्वमार्गैः संगकेमतेः पादयोर्ध्वजने कटौ
कंठे गंडद्वये तथा नेत्रयोः कर्णयोर्नासाद्वयमेत्राणिकान्यसेत् ततो ध्यायेच्च तरुणमोदित्यनेत्रां सुवक्त्रां स्तनी कोलास्यां चंद्रमौलां च दंष्ट्रो
ष्ट्रैत वक्षे ध्येयं स्वस्तिकाभीदहिणयोर्वामयोश्च मेघाशकौ अथ ध्यात्वा शुक्लकोलास्यां नानालंकारभूषितां त्रिकोणांतः स्मराग्रषट्को
णेषु अंगदेवताः षोडशारे यजेच्छक्तीर्वक्ष्यमाणास्तु षोडश उच्चाटनी तदीशी च शोषिणी शोषणीश्वरी मारणी मारणीशी च भीषणी
भीषणीश्वरी त्रासिनी त्रासिनीशी च कंपिनी कंपिनीश्वरी आप्याविवर्तिनी पश्चाद्दाराविवर्तिनीश्वरी वश्यजानेश्वरी चाथ सर्वसंपादिनी
श्वरी एताः पूज्याः स्वनर्यितः प्रणवाद्या नमोन्तिकाः यजेदष्टदले पश्चेमात्रभैरवसंयुताः लोकपालान्दशदले हितये हेतिसंयुतान्
लक्षं जपेद्दशांशेन नीलपद्मैस्तिलैर्हुनेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री काम्यकर्माणि साधयेत् तर्पयेन्नारिकेलोत्थैर्जलैः सीधीत्थैरपि ग्रा
मयेत्तरुणीवर्गान्सर्वकामार्थसिद्धये कुलपतेऽष्टमी यस्य मुक्ता देवाक्रान्तस्ततः चतुःपथान्नदीकूले ह्यायाकोलालवेश्मनः स
दमानीय पतत्रस्त्रैः संपूज्ययान्तया स्तवयेन्मन्त्री लीख्यासाध्यास्वस्थापनाविता ततः प्रेतास्यवेश्येतेन काकाजास्त्रजालिखेत् चितां
गारसुजायोनिषट्कोणांमनुयुतानितं तदंतर्मंत्रमालिख्य वेष्टयेन्मनुना मनुना साध्यमुच्चाटयद्गेशोषयेच्छितयंततः मारयेच्छित

ये चार्घ्यं भीषयद्वयमं ततः नाशयद्धितयेपश्चाच्छिरस्कं पययुग्मकं समाज्ञावर्तिने पश्चात्करसर्वाभिमार्सका ॥ तवसज्जाते
शहानेसंपादयद्युगं ततः सर्वेज्ञकरयुगं स्वाहाम्भुनि समादरोमनुः श्रीनेनवेष्टिंनयंबक्रतेदेविष्णुनिष्टितं श्रुतलाहृदि विन्यसेय
जेनाम्बकमार्गं ततः तदग्रे प्रजपेन्मंत्रं राजावेकोंनमास्थितः सहस्रं चाष्टकेभ्यः प्रजयेनोसमाहितः एवंकृते नरानाथ्योराजानोरा
जवल्लभा सिंहा गजाश्च मृगाः क्रूराः भवेयुर्वशगा ध्रुवं चिन्तेध्यानानिजंकार्य्येशयीतविजनेत्रवी यथा भाविनया देवीस्वप्नेवदति
मेध्रुवं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि इन्द्राणीनक्षराजपदं ईं इन्द्राणीपन्नमः ऋनिमेत्रः प्रोक्तः षडदलः गुरुर्मे निक्षगा यत्रीक्षेदो देवीइन्द्रवल
भा ईं बीजं शक्तिः इन्द्राणीनमः कीलकमुच्यते वज्रपाशवराभीतिहस्ताश्यामावरांबरा चतुर्दन्तगजातल्पच्छाया संस्थाहिराण
भा कोणषट्केषुगन्धज्ञानहाह्येष्टदले यजेत् बगलाच्छिन्नमस्ता च ताराद्दक्षिणकालिका धूमावती भद्रकाली महाकाली इति
क्रियः ततन्मैत्रैस्तनहाह्येलोकेशानायुधानपि लक्षषट्कं जपेन्मंत्रं मालतीकुसुमैर्हुनेत् त्रिमध्वक्तैस्तावदेवराज्यार्थी राजवल्लभः
अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रैलोक्यबगलामुखीं ताराः मायासमुद्धार्थ्य वदेच्च बगलामुखि तदग्रे सर्वदुष्टानां ततो वाचं मुखं पदं स्तंभ
येति पदं जिह्वां कीलयेति ततः परं बुद्धिं विनाशय ह्लीं ॐ स्वाहा षट्त्रिंशदर्णकः नारायणोस्य निचृत्छन्दश्च बगलामुखी दे
वी बीजं ह्लीं ठोस्वाहा शक्तिः समीरिता विनियोगोस्य विद्योतः ऋष्यार्घ्यचतुष्टये ह्लेशाहृदयं प्रोक्तं शिरश्च बगलामुखि शि
खा तु सर्वदुष्टानां ततो वाचं मुखं पदं स्तंभयेति च वर्मोक्तं जिह्वां कीलय नेत्रकं बुद्धिं विनाशयाह्लं स्यात् षडंगन्यासईरितः मूर्द्धि

मेरु-
तंत्र-
३००

भाले भ्रुवोर्मध्ये नेत्रयोः श्रोत्रयोर्नसोः गण्डयोर्येन त्वावोष्ठयोरास्यचिबुके तथा गले च दन्तदोर्मूले तन्मध्ये मणिबन्धके अङ्गुलीनां त
था मूले हस्ताग्रे चैवमेव हि स्तने द्वासभुजाद्धे च दन्तोरुमूलके ततः दन्तजानुनि गुल्फे चाङ्गुलिमूले पदाग्रतः गन्धैरेव मदोन्म
त्तां तप्तकाञ्चनसन्निभां चतुर्भुजां त्रिनयनां कमलासनसंस्थितां मकरन्दं दक्षिणे पाशं वामे जिह्वां च वज्रकं पीताम्बरधरां सान्द्रहन्तपी
नपयोधरां हेमकुण्डलभूषां च पीतवस्त्रादिशोभितां पीतभूषणभूषां च स्वर्णसिंहासनस्थितां एवं ध्यात्वा चरेद्देवीं शत्रुस्तम्भनका
रिणीं भूप्रदेशे मनोरम्ये पुष्पामोदसुधूपिते गोमयेनाथ संलिप्य भूमण्डपे वा समन्ततश्चरेत् सौवर्णे वा रजते वा ताम्रे वा पीतले वाथ भूर्जके कस्तू
री कुङ्कुमश्रीखण्डकर्पूरैरपि लिखेद्यन्त्रमयत्नेन लेखन्या हेमनिर्मया मध्ये योनिं समालिख्य तद्बाह्ये त्वष्टपत्रकं तद्बाह्ये षट्दलं
पद्मं तद्बाह्ये षोडशाम्बुजं चतुरस्रत्रयं बाह्ये चतुर्द्वारोपशोभितं यन्त्रे नीत्वा देवतायाः पीठं वा पीठशक्तयः तन्मध्ये योदिने पीठं जपेता
एवं शक्तयः तद्बीजेन यजेत् पीठं यद्वा मायानन्तरं अथवा तत्रावाह्य यजेद्देवीं स्वपीठे तु उपचारकैः यजेदङ्गानि षट्कोणे पूर्वं द्वारादि
कुक्रमात् गणेशं वटुकं चापि योगिनीः क्षेत्रपालकं ईशानादिने ऋतं ततो गुरुपंक्तिं समर्चयेत् बगलां पूर्वपत्रे जम्भिनी च ततः प
रे जम्भिनी मोहिनी वश्या अचला चचला तथा दुर्धर्षा कल्मषा धीरा कल्पना कालकर्षिणी भ्रामिका मन्दगमना भोगा च्छ्यावी च योगि
का एताः षोडश पत्रेषु गायत्र्याद्यन्ततो यजेत् षोडशस्वरसम्पुक्ता संप्रदायानुकूलोत्तमे यजेत् पत्रमध्ये कालीं चाष्टपत्रके ब्राह्म्याद्य
ष्टौ तत्र वीदौ वाहनायुधसंयुताः लोकेशांश्चतुरस्रे च पूजयेत्साधकोत्तमः तथा योनिमध्ये मूले देवीं त्रिजालिभिः सम्पूजयेत् एवं दीपस्त।

नैवेद्यैर्गंधतांबूलदीपकैः नीराजनविधिं विप्र सम्यग्जपं समाप्य निवेदयेत् पवित्रारोपणं कार्यं दमनेनच पूजयेत् देयंच पिशितान्ने
न पुष्पैर्बलिपंचकं हरिद्राग्रंथिजामालापीताम्बरधरः स्वयं पीतासनः स्मेरपीतपुष्पैर्जपमाचरेत् दशांशेन कृतो होमः पीता
द्रव्यैः प्रतर्पयेत् सर्वपीतोपचारेण मंत्रः सिद्ध्येति मंत्रिणः साध्यसंज्ञां समुच्चार्य स्तंभयेन्नितत्तः परं गतिस्तंभकरी विद्या श्रीस्तंभनका
रिणी मेधा प्रज्ञा च शस्त्रादीन् देवमानवपन्नगान् स्तंभयेच्च महाविद्या संसेवनेन संशयः एकांते निर्जने रम्ये शून्ये देशेऽथवा गृहे
कुंडे समलं तर्पणं कृत्वा मेखलात्रयशोभितं योनिर्वितस्तिमात्रं तु नकटं कर्माणपत्रं समापयेत् तथा कर्णिकां कामस्त लोने त्रिमधुरान्विते
निंबपत्रैस्तैलयुक्तैर्विद्वेषणाकरं परं हरितालहरिद्राच लवणेनच संयुतं स्तंभने होमयेद्देवी प्रज्ञा चैव गतिं मतिं ब्रह्मवृक्षस्यापि तैले
न माहिषघृतपिंडेन च रिपूणां मारणार्थं तु श्मशानाग्नौ हुनेन्निशि गृध्राणामपि काकानां गृहधूमयुतेन वै पत्रेणाज्जुहुयाद्देवि श
त्रोरुच्चाटनाय वै एवमुक्तां तनावश्मीरैरंभ्रमरैः गलः लाजाभिर्मधुयुक्ताभिः सर्वरोगोपशांतये लक्षमेकं जपेद्देवि ब्रह्मचारी दृढ
व्रतः पर्वताग्रे महारण्ये सिद्धशैवालये गृहे संगमे च महानद्योर्निशायामपि साधयेत् श्वेतब्रह्मतरोर्मूलपादुकां चैव कारयेत् अ
लक्तकस्य रागेण रंजितां च हरिद्रया अनया विद्यया वापि लक्षैकेन च मंत्रिता शतयोजनमात्रं तु सगच्छेच्चिंतिते पथि रसं मनःशि
लातालं माक्षिकेन समन्वितं पिष्ट्वाभिमंत्र्य लक्षैकं सर्वांगे लेपने कृते अदृश्यकारकं तस्य लोके च महदद्भुतं एकवर्णायाः सुरभेर्या
रोचनामभिमाहरेत् शर्करामधुसंयुक्तं विशेत् मंत्रितं प्रिये पाययेत् तत् हरते विषं स्थावरजंगमं दारिद्र्यमोचने चैव लक्षमेकं जपेत्

मेरु·
तंत्र·
३०१
301

तः दशांशेन कर्त्तव्यो होमः पूर्वसिद्धिदैः पृथक् पृथक् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाममार्गेतिसिद्धिदं ॥ इंद्राणी परमा शक्तिः छिन्नमस्ता महेश्वरी
श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं वज्रवैरोचनीये हूं हूं फट् स्वाहा बीजं इंद्रं बाभ्रवं वज्रवैरोचनीयें हूं फट् स्वाहा यन्नाद्यरः भैरवो समुनिः श्रीमान् सम्राट् छंदः उदाहृतं छिन्नम
स्ता भवेद्देवी वाममार्गेण सिद्धिदा श्रीं ह्रीं वज्रायहृदयाख्यातं मीं स्वर्वज्रायमस्तकं ऊं वज्राय शिखा प्रोक्ता पैं पाशाय तनुच्छदं श्रीं मं कुशायने
त्रस्यादस्त्रा स्वरलयायच हूं हूं नवाणीं सुमंत्रः सर्वेभ्यः प्रणवादिकाः स्वाहान्ताः सर्वा एवैते नत्तो ध्याने समाचरेत् भास्वन्मंडलमध्यस्था
विपरीतरतेस्थितौ रतिकामौ समारूढा विकीर्णसकलालकौ वामकरे निजशिरः छिन्नं संदधतीं पुनः गलात्त्रिगतमसृक्च पिबंतीं ॥
दक्षिणे च डाकिनी वर्णिनी भ्यां च सखीभ्यां परिवारिता ॥ १०० आधारशक्तिमारभ्य परतत्त्वान्त पूजिते पीठे जयाख्या विजयाः जिता चापि
पराजिता नित्या विलासिनी दोग्ध्री अघोरा च मंगला दिक्षु मध्ये च संपूज्या नव पीठस्य शक्तयः सर्वबुद्धिप्रदे वर्णिनी ये सर्वपदे जनः
सिद्धिप्रदे डाकिनीये श्रीं वज्रवैरोचनीये इति योगपीठात्मने नमः प्रणवादिकः पीठमंत्रो वेदवह्नि वर्णः पीठमध्ये नमः त्रिकोणं
रसकोणं चाष्टदलं भूपुरं ततः वामावर्त्तेन मार्गेण पूजयेत् सिलोमतः भूपुरावाह्य मार्गेषु वज्रादीनि प्रपूजयेत् तदन्तः स्वरा
ज्ञादीन् द्वारेषु द्वारपान् यजेत् करालं विकरालं चातिकालं महाकालकं एकलिंगा योगिनी च डाकिनी भैरवी तथा महाभैरव केंद्रा
क्षी एषितांगी संहारिणी षट्कोणेषु षड्भ्याति त्रिकोणे छिन्नमस्तकं डाकिनी वर्णिनी तारयाभ्यां तत्पार्श्वयोर्यजेत् एवं प्रजापक
लक्षं जपेल्लक्षं च तद्दशांशं पालाशैर्बिल्वजैर्वापि जुहुयात् करवीरसमैः फलैः नर्यादि तत्तः अर्च्या देवैः सिद्धो भवेन्नरः श्रीं ग्रीं लं मं तेल

ङ्मीतम्फलैः स्वसमीहितं वाकसिद्धिं मालतीपुष्पैश्चंपकैर्हवनाद्ध्रुवं हुतान्कैः कामग्मा मासं योजह्याद्यत्नमहंशतं मासमेकं तु वशगा
स्तस्य स्युः सर्वपार्थिवः हयारिजस्तैर्मैः श्येतैलेन तु संख्याजहोतियः रोगजालं पराभूय स चिरंजीवेत्कृते समाः रक्तैस्तस्य त्र्यं याजुना
वशायेन्मंत्रिणोन्नपान् फलैर्ब्दाम्बयाल्ह्मीमुद्रवयपलाशजैः गोमायुमांसैस्तामेकविवाहेपायसा यसा वं सकजुहुयेर्भागपक
र्गीकारैः समीहितं तिलं तंडुल होमेन वशयेत्रिविलोजनान् नारी रजो भिराकृष्टिर्मगमांसैः समीहितं स्तंभनं माहिषैर्मासैः पंकजैः
सहितैस्तथा विनाशोपरमं तस्यैतैर्जुहुयाद्दरिम्मवे उन्मत्तकाष्टदीमेधैर्नतम्फलैर्पायसैः छेदै हुतै नेवन्नेनत्यपद्ध्वारे समे मेवैरिसेकदे विज
यं लभते मंत्री ध्यायेद्देवीं जपेन्मंत्रं मकोमकौसितासध्यायेद्गुह्यातनीलरोविषं रक्तवद्रूपस्ततो धूम्रास्त भवेन कर्करे मभो निशिदध्या
दुर्लितत्से सिद्ध्ये मन्दिरादिना गोपनीयप्रजपेत्नारी किन्नमलास्वरूपिणी सुंदरीयौवनाक्रांतां तां नरपंचकगामिनी स सिंतां स्वक
कैर्भूषणाद्यानपूतेषितां विवस्त्रां प्रजपेतेनामसुते प्रजपेन्मंत्रं बलिं दत्वा निशानीत्वा संप्रेद्रा यन्नितोषितां भोजयेद्वि विधैरन्नैर्वा
ह्यणान्देवतापियाः अनेन विधिनालक्ष्मी स्त्रावामशः स्वरं नारीमात्रश्रियं यस्मिंपिष्ट मन्त्रदवान्मयान् तस्याराशेजतं तं कार्यविधा का
मनमंत्रिणा मनोवश्य भवानेषुगाकेतां प्रजपेन्मंत्रं किंवहुक्तेन विद्याया तस्या विज्ञानमात्रतः शास्त्रज्ञाने पापनाशः सर्वसौख्य
लभेध्रुवं उपसृष्या यदशष्पायामुपविष्टो जपेद्वृतं घाणमाशाभ्यंतरे मंत्री कविलेन जपेत्कवि शिवेन कीलिता विद्या तदुत्कीलन
मुच्यते मायांतरपदां मंत्री जप्याद्दृष्टान्तरे शान्तं मंत्रसाद्दैतथैवान्ते भवेत्सिद्धिप्रदानृणां पंचनूतं विधिर्गोप्यः सिद्धिकामेन मंत्रिणा

मेरु-
तंत्र-
३०२

302

उदिताच्छिन्नमस्तेयंवाममार्गेतिसिद्धिदा ॥ अथवक्ष्येषोडशार्णाचतुर्भेदंमनूत्तमं श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं वज्रवैरोचनीये ह्रीं श्रीं फट् प्रिया इत्यन
स्येतितिर्ष्यर्णोलक्ष्मीबीजादिकेयथने लज्जाबीजादिकेवश्यकृन्मायेनायनाशने वाग्बीजाद्यनमोन्तःस्याच्चत्वारःप्रणवादिकाः भवेतिषो
डशार्णाश्चचतुर्भेदास्त्वमुदीरिताः उपास्याःचतुरामायैर्मंत्रीत्रैलोक्यसम्मोहितः नामसृजादिकेप्रभवत् किंचिकाम्यमिहोच्यते गुरुवेद
निर्णोदक्षाहस्ताणिविधानिच धर्मार्थकाममोक्षाणांगुरवेवशमाश्रयः साधितोयंमहामंत्रःसर्वसिद्धिप्रदायकः इदामष्टौमहा
सिद्धीःकिंपुनःक्षुद्रकाःक्रियाः भक्तोप्यभक्तोवशीनोचस्येतयुग्मंविनिर्दिशेत् काम्यकर्माणिसर्वेऽप्यध्यानेस्यान्सुवर्णके जाग्रत्स्वप्नानु
तिष्ठन्भुंजानोमैथुनेपिवा सदाकालंजपेन्मंत्रमापत्तस्यनविद्यते लिखित्वासकरेमंत्रंमूर्ध्निवैयःसमाचरेत् सभयमप्यसुशस्त्राणि
यावन्मुष्टिनमुंचति लिखित्वासकरेमंत्रमातुरंसंस्पृशन्जपेत् विमुच्यतेहठाद्रोगान्ककरोगःस्वस्थोभवेत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामि
विषवर्णोमहामंत्रं वज्रवैरोचनीये ह्रूं ह्रीं फट्स्वाहाद्यक्षवादिकः नामसृजादिकेप्रभवत् किंचित्काम्यमदीर्यते भुक्तेनध्यानमात्रे
णमंत्रमेतेनपेच्छयः महोरगाशतैर्दष्टस्ततःस्याप्ययेन्नरं एकेनवशमाप्नोति सर्वेभूतलवासिनः पीतेनस्तंभयेत्सर्वंनोकावा
जिगजादिक लिखित्वासकरेमंत्रंयावन्मुष्टिनमुंचति कृष्णेनध्यानमात्रेणरिपुमुच्चाटयेत्क्षणः मारयेदप्यध्यानेनकृष्णध्यानान्नसंश
यः तर्पणंचप्रकुर्वीतपयसापायसेनच घृतेनमधुनावापिस्मरयातत्रसाधकः ब्राह्मणःक्षत्रियोवैश्यःशूद्रश्चेतियथाक्रमेण तर्प
णस्यविधानेनहठात्सिद्धिःप्रवर्तते ततोहोमंप्रकुर्वीतसमिद्भिःजुहुयात्तथा श्रीफलानांफलानांचतथैवोडुम्बरस्यच सर्वेसिद्धि

प्रदाहोमविधातव्यः प्रयत्नतः शतमष्टोत्तरं हुत्वा जुहुयात्तर्पणोत्तरं पुष्पहोमविधिं वक्ष्ये सर्वकामफलप्रदं नित्यमष्टोत्तरशतं
मासषट्कं समाचरेत् अथवा लक्षमात्रं तु कुर्यात्सिद्धिर्भवेद्ध्रुवं आज्यपुष्पं समिधश्च होमान्ते प्रत्यहं बलिः श्वेतापस्मारकं कुसु
मैर्जीवयेत्कालदंशितं मध्यमं तिलपुष्पैस्तु भवेत्संपत्तिरद्भुता कर्णिकारैश्च सत्तिलैः सहस्रैः सुंदरीं लभेत् साज्यैर्बंधूककुसुमैरसु
नेशुभगो भवेत् बंधूकपुष्पसलिलं तद्वैर्लेर्मित्रवान्विलेः रक्तचंदनरक्ताश्वमारपुष्पैर्नृपो वशः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि तारामंत्रांक
विवदान् सम्यग्रुद्रस्वात्मामानवामाचारिणां साधितान् यस्य दृष्टवशाल्लाभो मंत्रस्यास्य प्रजायते ज्येष्ठपुत्राय दातव्यं नान्यस्मै मंत्रीः क
दाचन ये मंत्रा वाममार्गेण उपास्यंते तु नेतरैः स्वपुत्राय प्रदातव्यं दक्षिणं न कदाचन यो विप्रः स्वकुलं हित्वा दक्षिणाय प्रयच्छ
ति वाममार्गेण पानं तु नो हो लोकद्वयाच्युतो ॐ मायावीहूं फडिति पंचवर्णो मनुर्मतः सुनिरक्षोभ्यसंज्ञोस्य बृहतीछंद ईरितं तारा
देवताकूर्चबीजं हूं शक्तिश्चास्य कीर्तिता षड्दीर्घयुग्लज्जया त्वषडंगविधिरीरितः न्यासषट्कं ततः कुर्यात्तारायाः सर्वसिद्धिदं तत्राद्यो
वर्णमो न्यासः श्रीकंठादिः प्रोदितः मातृकाक्षरसंज्ञायां क्रीं स्त्रीं हूं पूर्वकं क्षेत्र श्रीकंठादिसपत्नीकं नमोंतो मातृकास्थले विन्यस्य
चतुर्थ्यंतं न्यासोयं प्रथमः स्मृतः अक्षिन्यासे क्रियमाणो देवीमेवं विचिंत्य स्मरेत् शवपीठसमासीनां लीलकांतिं त्रिलोचनां अर्द्धेंदुशे
खरां नानाभूषणभूषितां च तद्भुजां हितयं तु ग्रहन्यासं कुर्यात्तां समनुस्मरन् स्त्रीं बीजपूर्वकमाद्यं ग्रहन्यासममीरितः स्मरादिकं रवि
रक्तं हृदि षड्वर्गपूर्वकं सोमं षष्ठेन भ्रूमध्ये सकवर्गाय च मंगलं रक्ते नेत्रद्वये न्यस्य चवर्गाय च बुधं सि उपधणामन्यसेन्यांतं टवर्गाय गलं

मेरु-
तंत्र
३०३

गुरु तवर्गीयं श्वेतवर्णं च टिकायां नभागिवं नीलवर्णं पवर्गीयं नाभिदेशे शनैश्चरं शवर्गीयं धूम्रवर्णं धाता राहुं न्यसेन्मुखे लता
यं धूम्रवर्णाभं केतुं नाभौ पुनर्न्यसेत् न्यासं त्वनीयं वदामि बीजत्रितयपूर्वकं समानवर्णान्वर्गाद्यप्राणिं प्राणायनमो स्तने न सिंसं धत्तरा
एवमाद्यां प्यामप्रपेनमः दक्षिणे यमायनमः कवर्गीयं ललाटके चवर्गीयं च नैऋत्यां नैऋतायनमो मुखे टवर्गीयं गलेपश्चाद्
रुणायनमा त्विति न्यसेद्धृदि तवर्गीयं वायव्यां वायवेनमः पवर्गीयं यमदक सोमायनमो दक्षिणे करे वमहस्ते यवर्गादीशाने रु
द्रायहृदवेत् शवर्गीयं ईकामायनमो नाभौ तु विन्यसेत् फुलत्वयं पृथिव्यै हतपादयोरिति विन्यसेत् शिवशक्त्यभियोमासमन्वंर्थक
ध्याते भुजा ह्रां ह्रीं हूं पूर्वकं काद्ये ईडियाय हस्पंरं व्रह्माणं डाकिनीयुक्तं वादिसान्तार्णपूर्वकं मूलाधारे प्रविन्यसेत्तदले लसमन्विते
श्रीविष्णुशाकिनीयुक्तं वादिलान्तार्णपूर्वकं स्वाधिष्ठानाभिधे चक्रे लिंगस्थे षड्दले न्यसेत् रुद्रं तु लाकिनीयुक्तं डादिफान्तार्णपूर्वकं
चक्रे दशदले न्यसेन्नाभिस्थे मणिपूरके ईश्वरं कादिठान्तार्णपूर्वकं काकिनीयुते विन्यसेद्वादशदले हृदयस्थे त्वनाहते सदाशिवं शा
किनीं च षोडशस्वरपूर्वकं कंठस्थे षोडशदले विशुद्धाख्ये प्रविन्यसेत् आज्ञाचक्रे परशिवं हाकिनीसंयुतं न्यसेत् हक्षार्णपूर्वं भ्रूमध्य
संस्थिते तिमनोहरे वक्ष्ये षंपंचमं न्यासं सममष्टारिष्टनाशनं ऊं श्रीं कवर्गं क्रीं ह्रीं हूं नारायणेनमउच्चरेत् विन्यसेद्ब्रह्मरंध्रे थ ईई चापि चवर्गे
कं क्रीं ह्रीं हूं नमउग्रायेललाटे चापि विन्यसेत् ऊं ऊं टवर्गं क्रीं ह्रीं हूं महोग्रायेनमो वदेत् विन्यसेच्चुक्षुषोर्मध्ये कंठे ऋं ऋं टवर्गं कं क्रीं ह्रीं हूं
चापि वज्रायेनमो न्नसकलेषपि ऌं ॡं तवर्गं क्रीं क्रीं हूं नमः कालोहदिन्यसेत् एं ऐं पवर्गं क्रीं ह्रीं हूं तरस्वायेच नाभिगं ओं औं सवर्गं क्रीं ह्रीं

ह्रीं वामे स्थैर्ये च लिंगके ऐं सः लहौ च ह्रीं श्रीं हूं चामुण्डायै नमो न्यसेत् मूलाधारे न्यसेन्न्यासं षट्न्यासं समाचरेत् आधारे कामरूपाख्य
बीजं ह्स्वाणि पूर्वके ह्रदि जालंधरं पीठं दीर्घपूर्वं प्रविन्यसेत् ललाटे पूर्णगिर्याख्यं कवर्गाद्यं न्यसेत्सुधीः श्रोड्डियानं च वर्गाद्यं के
शान्तं यो प्रविन्यसेत् अर्बुदं वीराणसी पीठं टवर्गाद्यं समाहितः तवर्गपूर्वं कामस्य देवतानमनं हृदये पवर्गपूर्वकं मायापुरीपीठं मुखे
न्यसेत् कंठे तु मथुरापीठं यवर्गाद्यं प्रविन्यसेत् नाभावयोध्यापीठं तु शवर्गाद्यं प्रविन्यसेत् कटौ कांतिपुरीपीठं दशमं तु प्रविन्य
सेत् षोढान्यासस्तु तन्नाम्ना योक्तो भीष्टप्रदायकः महाप्रलयपानीये लसच्छ्वेता भुजे स्थिता कर्त्री खड्गं नीलपद्मं कपालं दधती करैः
सर्पकांची सर्पकर्णा सर्पकंकणकुंडला सर्वकेयूरमंजीरा नीला मारक्तलोचना पिंगोग्रैकजटा मुण्डमालाव्याघ्रत्वक्परिधापिनी दंष्ट्रा
करालवदना लल्लजिह्वा स्मितानना नरास्थिपदं वर्मं नीभाले तां भजनीश्वरं स्थापयंती तदूर्ध्वोराश्यायेक्कवरूदासनं नानाप्रका
रा सज्ज्यास्यानं वेनंके प्रकाशिता यथासिद्धिर्वर्ण्यपस्तान्त्रा सज्जात्र निगद्यते ८०० संस्कारा वैदिकायस्य तस्यैवि षानसिध्यति लोभाद्वा
मोहतो वा यद्यज्ञः कीया यदि वैदिकः उभयोः कुलनाशः स्यात् द्वेषो जन्मजन्मनि शक्तेन वैभवो मंनेत्र वत्सा विस्मे महेश्वरैः साधिता वाम
मार्गेणादेव्या नाविजया पश्च जनयित्वा वारणादी मांत पिता सहैरस्वरं स्वविक्रमं न्याप पितृनाशको देवपतिक्षतः उत्कर्षकारिणीत
साद्वाम मार्गेण साधिता कृत्वावर्ती निक स्नानं स्वजार्थं जलमाहरेत् नांरवज्ज्ञोदके ह्रूं फट् समार्णेयं जलपूरे उपानत्पादुके मस्का
हसकोजलमाहरेत् स्पर्शनाम समाकुवीत न मेदंम्येन कंचन ततो गृहे समागम्य संस्थाने स्थापयेज्जलं ॐ ह्रीं स्वाहेति मंत्रेणापादस

त्वालनेचरेत् त्रिधाचाचमनं पश्चादनेन मन्त्रेणाचरेत् तारो मायां हविश्शुद्धयर्म्मे सर्वपदं वदेत् पापानि शाम्याशेषेति विकल्पानय
नेतिच यस्याहेतिचषड्विंशद्वर्णश्चाचमनेमन्त्रः ततः कुर्याच्छिखाबंधं मंत्रेणानेन ॐ मणि यरिवस्त्रिगुणाशिखे शिखिणि च सर्ववशंकरि
णि हूं फट् वह्निजायान्तस्त्र्योविंशतिवर्णकः भूमिशुद्धिं ततः कुर्वीत साधकः ॐ रक्षरक्ष हूं चाल स्वाहा मंत्रोनेन वाहनः त्रयोद
शार्णमंत्रेण विघ्नानुत्सारयेत्ततः ॐ सर्वविघ्नानुत्सारय हूं फट् वह्निगेहिनी त्रयोदशार्णको मंत्रः पार्ष्णिघातेन विघ्नहा ॥ अथातः सं
प्रवक्ष्यामि भूतशुद्धिं विशेषतः ह्रीं बीजे तु जवापुष्पनिभं नाभौ विचिंतयेत् तदुत्थेनाग्निना देहं दहेत्सार्द्धं स्वपाप्मना त्रीं बीजं तु सुवर्णा
भं चिंतयेद्धृदि मंत्रवित् पवनेन ततस्तेन पापभस्म क्षिपेद्भुवि हूं बीजमिंदुकुंदाभं भाले ध्यायेच्च भावयेत् तदुत्थसुधया देहं रचयेद्देव
तानिभं अनया भूतशुद्ध्या तु देवीसादृश्यमाप्नुयात् ततस्त्वेकाग्रः पूजार्थं मंत्रयेत्कारस्थपीठवः पवित्रवज्रभूमे हूं स्वाहा मंत्रोभवाहनः
द्वादशार्णेन मंत्रेण भूमौ कुर्याच्च मंडले आम्रेरे वज्रेरे हूं स्वाहा प्रणवादिकः चतुर्दशार्णमन्त्रेण कुसुमानि संशोधयेत् यथाश
त्वाभिषेकेति समाप्तिमेपदं वदेत् तारादि हूं फट् स्वाहान्तो मन्त्रो मनुवर्णकः ततः संशोधयेद्विन्नं पंचार्णेन तु साधकः ॐ ग्रों ह्रौं व
ह्निरधिहणी पंचार्णश्चिन्नशोधने अर्घ्यार्थस्थापनार्थं तु लेपं प्राक् प्रमार्जयेत् भूमिं हृत्बीजमंत्रेण मंडलं स्वतमंडले कुर्यात्तृतत्रिको
णं चभूपुरं तस्य बाह्यतः कुर्यात्तत्राधारशक्तिकूर्मशेषांश्च संयजेत् आधारस्थापयेत्तत्र ॐ ह्रीं फडिति मंत्रतः आधारं पूजयेत्तत्र वंव
ह्नि मंडलाय च नमोन्तेन तनवार्णेन तेनोनरकपालकं हूं फट् मंत्रेसंस्थाप्य स्त्रीबीजेन निवेशयेत् ततोर्चयेत्तत्कपालं जपन्मंत्रवत्त

ह्यै कालीकपालाय नमो क्रौं क्रीं हूं एवं कं वदेत् एकादशाक्षरो मंत्रोऽनेन पूजादिकामना स्त्रौं स्त्रीं स्त्रूं नारिणीमालाकपालाय नमो
न्तिकः द्वादशार्णोऽनेन भवेत्कपालाख्यो द्वितीयका ह्रौं ह्रीं हूं श्मशानीलाकपालाय नमः इत्ययं एकादशार्णोऽनेनोक्ताश्च कपालाख्योऽन्तृतीयका
मायां स्त्रीं हूं सर्वाकपालाय सर्वोपदं वदेत् तेनोच्चाराय सर्वाय तथा सर्वोद्भवाय च सर्वशुद्धमयायेति सर्वाभरणायेति च रत्नाकरणायुच
शुभ्राय सर्वाभाजनाय इति च देवीकपालाय नमः स्वाहान्तो मंत्र ईरितः षट्पंचाशत्कवर्णीयं कपालस्य तु पूजने ततस्मिन्कपाले तु पूज
येदर्कमंडले ॐ सूर्यमंडलायेति नमोन्तोऽयं नवाक्षरः सूर्यमंडलपूजायां त्वकपाले मनुर्मतः मूलमंत्रं पठेत्तस्मिन् सुधाबुद्ध्या सुरां क्षिपे
त् गंधपुष्पाक्षताल्लिंगमात्रिं वदातो प्रदर्शयेत् मुद्रां मातृकौ वा प्रसारं तु युग्मं कारयेत्कामो अनामां तर्गेन कृत्वा तर्जनीमोक्ष कुटिलाकृति कनि।
ष्ठिके निजस्थाने त्रिविंदुज्ञानकर्मणि ततस्त्सप्त्रराय्यां तु पूजयेत्क्षंदमंडलं एकादशार्णो ततः शंखवेतोयेन मंत्रयेत् क्रौं श्रीं फ्रैं ॐ स्वम्बा
ख्यै क्रीं श्रीं हूं फट् समब्धवेन हसौंः इत्यमिति वाग्बीजान्तिर्मन्त्रं एकादशाक्षरः क्रीं बीजेन ततो मध्ये किंचित्तोयं विनिक्षिपेत् शंखमुद्रां योनि
मुद्रां शंखतोयाय प्रदर्शयेत् तत्र हूंतो इष्ट षट्कोणं ध्यात्वा देवीं विचिंतयेत् एवीकोपूजयित्वेनो मूलेनाथ प्रतर्पयेत् तर्जनीमध्यमानामाक
निष्ठाभिर्मुद्रे यंत्रे सांगुष्ठाभिस्तर्जनीं महाशंखो विलिखेत्तेजले पंचाक्षराणेना पद्मानर्ध्य श्रानंदभैरवः तारो क्रीं ह्सौं नमः इति पंचार्णो भैरवो
मनुः ततस्तेनार्घ्यतोयेन प्रोक्ष्य पूजनसाधनं योनिमुद्रां प्रदर्श्याथ प्रणमेद्भुवनेश्वरीं ततस्तां पूजयेत्पीठे पद्मे षट्कोणकर्णिके य
थाक्रमेहते पीठमादावर्द्धमशक्तिकं स्वौमासरस्वतीम्लंकायोगपीठाद्यास्मने नमः चतुर्दशाक्षरो मंत्रः प्रोक्तः पीठस्य पूजने मेधाप्रज्ञाप्र

मेरु-
तंत्र-
३०५

भाविद्यार्थीइतिस्मृतिगुह्यकः विघ्नेश्वरीतिसंप्रोक्ता पीठस्यनवशक्तयः महीशरहवनर्दिक्षु गणेशंवटुकंतथा क्षेत्रपालंयोगिनी
चध्यात्वासम्यक्प्रपूजयेत् पाशांकुशौत्रिशूलंचकपालंदधतेकरैः शूलंकारवयोपेतंगणेशंप्राक्समर्चयेत् कपालंशूलहस्ता
भ्यांदधतंसर्पभूषणं स्वरूपवेष्टितंरम्यंवटुकंदक्षिणेर्चयेत् डमरुंत्रिशूलंचक्रकपालंदधतेकरैः शूलंदिगम्बरंरक्तंक्षेत्रपंपश्चि
मेपूजयेत् डमरुंपाशलिंगेचकपालंदधतीकरैः रक्तमाल्यांरक्तवस्त्रांयोगिनीमुत्तरेयजेत् ततःसंपूजयेद्देव्यामस्तकेताम्भसंज्ञिते
मुनिद्वादशवर्णानमन्त्रान्सन्निगद्यते अस्तांभवक्त्रषष्ठंचप्रतीक्षानलवल्लभा प्रथमंसंपूजयेत्कोणषट्केदेव्याःषडंगकं ततश्चाष्टदले
दिक्षुयजेद्भैरोचमामितो पद्मनामशंखपांडरंस्पर्वादौसमर्चयेत् आग्नेयादिकपंजरगुनामकोमामकोतथा पांडुरान्तकोचापिभूरट
हडमन्तोर्चयेत् प्राग्गादिषुक्रमेणैवपद्मान्तकयमान्तको विघ्नान्तकंनरान्तंचवस्तैतेमन्त्रवोर्द्धने आदौप्रणवमुच्चार्यनामबीजंसमु
च्चरेत् सबिन्दुंतंचतन्नामवज्रषष्ठंप्रतीक्षुच स्वाहान्तामन्त्रराख्यातो द्वादशस्थानामयंक्रमः शक्रादींश्चापिवज्रादीन्पूजयेत्तदनंतरं
ततश्चानिसपूज्यतेत्वहंदेव्येवलिंहरेत् मयामुमीनपिशितमुद्रापिंडंभवेद्यथा त्वमिसवसतंतन्मानेनतंतन्मुद्रोनिगद्यते श्रीमदेकज
टेनीलसरस्वतीमहोग्रचतारेदेविसर्वविघ्नकासर्वभूतपिशाचरा क्षमान्तमममन्त्राउं हंकेदयकेरय श्रीं ह्रीं फट्स्वक्रिजायान्तला
रमयादिकोमन्त्रः भवेद्विंपंचाशदर्णैः पूजेवंप्रणामियात् एतंकुर्वन्तदनुभवमनेकदयिमप्यपि प्रथमंसंचनोवृत्तेजपेलक्षंच
तुष्टयं दशांशंजुहुयादाज्यपद्मैः सीराज्यलोलितैः प्रमोमंद्रपुरविनाजपस्थानेजपंचरेत् नारीपश्यन्स्पृशन्गच्छन्महानिशिवलि

त

तारारहस्य वृत्तिं ... ते शुक्लरश्मि ... तो गाधे यष्टिकाष्ठं न मोग्रहे दत्तो नानीय त त्र्चूर्णं कीलकं तेन कारयेत्
तेन वै मधुच्छत्तो के ... पञ्चिनीपत्रमात्रके लिखेत् पत्रावलीमध्ये मूलमन्त्रं स्पर्श ... तत्कराड्चतुरस्रे तु मितिष्य जुहुया
दृपि हहर्त्तं ... तारात्मकं पद्मनाते हितत्त्विषाम् अस्यार्थः ... राहुग्रस्ते ... वाक्करे विशाकरे वा मूलमं त्रविदर्भितामि
ति मन्त्रेण ह्लूं ह्लैं रवारे कमध्येयमदुतं कवित्वसि ... कुरु इत्यप्यूक्त्या सहितं लिखेत् ततः प्रयोगांते वश्या वतीमन्त्रेणा बलिं दद्यात्

ददेत् नकार्यः स्वश्रवां हे षोयत्नतः परिवर्जयेत् जपेत्कालनियमो नास्ति नो सर्वदा जपेत् श्मशाने शून्यसदने देवागारे स्थितो निर्जने
पर्वते वा वनमध्ये वा शवमारुह्य मंत्रवित् समरे शत्रुनिहते यद्वा षाण्मासिकं शिशुं विधाय से साधयेद्धीरो साधितो वश्यसिध्यति एवं सिद्ध
मन्त्रं मंत्री प्रयोगान्कर्तुमर्हति जातमात्रस्य बालस्य दिवसत्रितयादधः जिह्वायां विलिखेन्मंत्रं मध्वाज्याभ्यां शलाकया स्वर्णकृत
या यद्वा मंत्री यवलड्डुकेन वा गते ष्टमेह्नि वा लोमो जायते कविराट् स्फुवं सर्पग्रहे भवेत्काष्ठपञ्चकमस्योवरे नरं तं जलमध्येन नत्वा मा
नीयतन्देषुकः दैन्यैर्वाना तत्कर्पाले विनीदादशाङ्गुले मधुतैलस्वाभिस्त्र विलिखेत्पद्मिनीदले मूलमंत्रं मातृकायोमंत्री समपक्व
वेष्टयेत् निखायनद्दले कुंडे च नरसे समावले संस्थाप्य पावकं तत्र कुंडे न्यमूलान्नना ततः गोदुग्धमदिराकं तरक्तपद्मसहस्रकं होमा।
तेन मन्वना मंत्रं एवं दद्याद्बलिं हरेत् पद्मे पद्ममहापद्मे पद्मावति — ईस्मति स्वाहान्तः प्रणवादिस्त्रमंत्रो यं षोडशाक्षरः ततो निशायां
बलिं पूर्वोक्तमंत्रेणा हरेत् एवं कृते पंडितानामजेयः कविराड्भवेत् निशो सोमावती लग्नोर्जितनारंजनतमः गोरोचना मनेनेव
मंत्रेणा तेशतं जपेत् ललाटे तिलकं कृत्वा यं पश्येत्स वदा स भवेत् श्मशानागारमाहृत्य शर्वर्यां भौमवासरे कृत्स्नां वेरणां संवेष्टयेति
वं ईरकृतं तमिः शतामिजप्तमूलेन निक्षिपेत् वैरिवेश्मनि उच्चाटयति समाहारां स्त कुटुम्बं न संशयः ताराप्रयामिशामे बलि वि
तायोरुपेश्यिति रविवारे निशीथिन्यां सहस्रमभिमंत्रयेत् तन्नित्वेशात्रुभवने मंस्त्रा डेशकं भवेत् हेवे दितमेमु सप्तहानेन सहस्रकं ग
लये ।। अथातः संप्रवक्ष्यामि देवतानां वरसिद्धये शक्तिमोपासितो नाम वल्यादिभिरुपासितो ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं स्त्र... फट् ... नगनवर्णकः

ने

तथाच्या प्रणवं पूर्वं मुद्धृत्य पश्चायुगमन्तथैव च। महापद्मे पदे ब्रूयात् पद्मावति पदे तथा माया स्वाहेति मन्त्रेण यथाष्टं वेदिलिं एतद्य कुरु ते कर्म सत्स्याद्गुतकार्यं ध्रुवम् ओं पद्मे पद्मे महापद्मे पद्मावति माया स्वाहा इति मन्त्रो ह्यथा पूर्वे ... पटलबद्ध्यात् इति तारारहस्य वृत्तौ ... मवट ... तो लिखितम्

मेरु·
तंत्र·
३०६

306

मुनिर्ब्रह्मा च गायत्री छंदस्तारा च देवता मासांतं पूर्ववत्कुर्यात् ध्यानमस्या निरूप्यते श्वेतांबरां चंद्रकोटिचंद्रार्द्धकृतशेखरां कर्त्रीं
चकपालं च कराभ्यां दधतीं भजे नानालंकारशोभाढ्यां त्रिनेत्रां शवसंस्थितां जपपूजादिकं सर्वमस्याः पूर्ववदाचरेत् मधुपुष्करमा
त्रेण होमात् सिद्धयानिशि भवेत् एकाविंशत्सुवर्णानि भास्तंभने मारणेऽसिता उच्चाटने धूम्रवर्णा शांतौ श्वेता समीरिता ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि तारकस्य विधायकं ब्रह्मणोपासितं तारं द्वादशार्णं सुदुर्लभं वाचं लज्जां रमां कामं हंसं तारं श्रीसमन्वितं विसर्गाढ्यं पंचमं तत्कूटमे
तदुदीरितं हूं उग्रतारे हूं फट् मंत्रश्चोक्तो जपादिकं सर्वं पूर्ववद्देवास्य कलौ शीघ्रफलकारिणी ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा समुपासितां हि
रण्यकशिपोर्हीनं वरं समाराधितं प्रणवं च वचं मायां क्लीं पाकं दंचपंचमं हूं फट् द्वन्तः सर्वमस्य मासायं पूर्ववद्भवेत् ॥ अथातः संप्र
वक्ष्यामि हरिणाप्युपासितां वेदमार्गप्रचारार्थं सिद्धिदा द्वादशाक्षरी उपासिता ब्रह्मणा यातनस्याः कूटं तत्पंचमे सौः कामात् साधिता वि
या द्वादशार्णा तिसिद्धिदा यत्प्रभावाद्दिवोदासः काश्यां उच्चाटितः पुरा तस्यास्तु पूर्ववत्तेजे यं मासं ध्यानं जपादिकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि समाराधितं समसेवितं लक्ष्मीप्रसन्नतार्थेन नमः सदा हली ब्रह्मोपासितं समाराधितमध्ये कूटं तत्पंचमे नमस्कारसौः स्वत्रयो कांब
लरामेण सेवितं शत्रुक्षयकरा चैषा तथा वाक्सिद्धिकारिणी ध्यानपूजादिकं प्राग्वत्प्रयोगादिकमेव च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नाराय
णाख्यसेवितं पंचार्णं यत्प्रभावेन दैत्यानां कदनं कृतं ५०० श्रीं हूं फट् क्लीं वाग्भवं च पंचार्णा सर्वसिद्धिदा प्रासादत्रयाणां तत्र निर्विस्तुश्च
ग्वज्जपादिकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मयाप्यासमुपासितां दनायवविनादिमेसा विद्या तत्षडक्षरी ॐ क्रीं हूं क्रीं हूं फडिति मंत्र निश्शो हे च पू

देवत् तेषु मासादिके पूर्ववत् प्रयोगादि च पूर्ववत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चास्याः पंचाक्षरी मन्त्रं जलेश्वरवयाद्यं तमयासिंहाकृतेश्वरा
ह्रीं हूं मायां हूं फट् इति मन्त्रः पंचाक्षरो मतः मयापंचमद्विजे मोदन्त मार्गेण मोक्षमाः देवांशेषु च विप्रेषु तथा धर्मपरेषु च यमानानि
यमानां च तन्त्रस्थाना मदेवता वाममार्गाराधिता लक्ष्मीकार्ये साधयिते तमाः दक्षिणाराधिता देवी रणसाहाय्यकारकाः तेजोनिधी
न रिपून् हत्वा नयेति ब्रह्मशाश्वते तन्त्रियाणां तयार्थे तमयारामाय चार्पिता पंचामृते स्नानस्थाने मांसस्थाने च सर्वगां मत्स्यस्थाने
विडयोऽकोऽयं मे वमोभनेरते श्रमवत्सर्ववदेवस्याङ्कस्य मेतत्प्रकाशितं लक्ष्मीरानेसेवनलोकद्वयपरिद्वयात् अस्याः पूजादिके शा
स्त्रवत् विशेषोऽत्र निरूपितः तारायाः सर्वं सिद्धिः स्त्रीराने भ्रांततां भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि महातारामन्त्रसराः सिद्धिमीरी हृदये
नापि वर्णाववर्णाधिकारतः श्रीं ह्रीं हौं हूं नमस्ताभाये महापदसमन्वेत् तारायै सकलेमन्त्रका दुलरानन्तार हृंयंतर हृदये वह्निजायाद्या
विंशार्णो मनवमतः न्यासपूजाजपाद्यं तु प्राग्वत् सर्वं समाचरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि देवीं दक्षिणाकालिकां क्रीं क्रीं क्रीं हूं स्व
हाद्यं ह्रीं लज्जा हृदयस्वरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि दक्षिणाकालिके पश्चात् पुनर्बीजानि संवदेत् क्रमेणो वाऽग्निगहिणीमन्त्रो द्वावि
शार्णकः भैरवोऽस्य मुनिः प्रोक्तः छिष्णुक्छन्दो उदाहृतं देवता कालिका देवी ह्रीं बीजं क्रीं च शक्तिका दीर्घषट्कयुगाघेनई बिंदु
भाषुतेन च षडंगानि मनसे न्यस्त्री त्रिः सकृद्वा यथा विधि पंचाशत्किर्मातृकाणां हृद्यं च भुजद्वये दशभिर्दशभिः कुर्यात् न्यासं
वा हृदयं क्रमात् पृष्ठे गेश्च मूलेन पंचभिः पंचभिः शरैः समस्तमपि मंत्रार्णैर्व्यापकं च समस्ततः करालवदनां घोरां मुक्तकेशीं च

मेरु-
तंत्र
३.८

307

तुर्भुजा कालिका दक्षिणा दिव्या मुंडमालाविभूषणा खड्गाभयवरान् छिन्नमुंडं च दधती करैः महामेघप्रभा श्यामा तथा चै
व दिगम्बरी कंठावसक्तमुंडालीगलद्रुधिरचर्चिता कर्णावतंसतानीतशवयुग्मविराजिता घोरदंष्ट्राकरालास्या पीनोन्नतपयोध
रा शवानां करसंघातैः कृतकाञ्चीहसन्मुखी सृक्कद्वयगलद्रक्तधाराविस्फुरिताननी घोररूपा महारौद्री श्मशानालयवासिनी दंतु
रा दक्षिणव्यापिमुक्तलम्बकचोच्चया शवरूपमहादेवहृदयोपरि संस्थिता शिवाभिर्घोररावाभिश्चतुर्दिक्षु समन्विता महाकालसमा
युक्ता शवोपरि रतान्विता सुखप्रसन्नवदना स्मेराननसरोरुहा एवं संचिंतयेत् कालीं श्मशानालयवासिनी आदौ त्रिकोणं निपं
च तद्बहिश्चाष्टपत्रकं भूपुरं च ततो बहिः पूजायंत्रं सदा स्मृतं ततो मध्यत्रिकोणान्तर्मध्ये देवीं च दक्षिणां महाकालं च तत्रैव संपूजयेद्वि
धिः स्मृतः ततः पूर्वादिकोणेषु वामावर्तेन पूजयेत् कालीं कपालिनीं कुल्लां प्रथमे तु त्रिकोणके नीलां घनां बलाकां च द्वितीये तु त्रि
कोणके कुरुकुल्लां विरोधिन्यौ विप्रचित्तां तृतीयके उग्रामुग्रप्रभां दीप्तां चतुर्थे तु त्रिकोणके मात्रां मुद्रां मितां चैव त्रिकोणे पंचमे य
जेत् सर्वाः श्यामा असिकरा मुंडमालाविभूषणाः तर्जनीं वामहस्तेन धारयन्त्यः शुचिस्मिताः ब्राह्मी नारायणी माहेश्वरी चामुंडा कौमारि
का अपराजिता च वाराही नारसिंही दलाष्टके संपूज्य तत्र तेष्वापि बलिं संप्रतिपादयेत् बलिं समाप्य नैवेद्यं नैर्माल्यं चापि धारयेत्
हृदये चापि देवेशि समर्प्य विधिवत्तु यः निर्माल्यं वै तु वै देवि धारणीयं सदैव हि लक्षमेकं जपेन्मंत्रं हविष्याशी दिवा शुचिः अशुचि
स्तथा रात्रौ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं होमयेद्यज्जपस्तर्पयेदभिषेचयेत् होमं च तर्पणं पूजा कर्तव्या तु विशेषतः ततः प्रयोगा

कुर्वीतकाम्यानिष्टफलाप्तये नागयज्ञोपवीतांचवंद्राईकृतशेखरां जटाजूटांचसंविंसमहाकालसमीपगां हूँहूँक्रौंचनत्याक्रीं
क्रींपंचवीजानियोजयेत् अनेनमूलमंत्रस्यजपपूजादिकंचरेत् वश्यकामःसाधकश्च द्रक्तपुष्पैःप्रपूजयेत् कामवाणसमाविद्धा
निर्लज्जाविकलाःस्त्रियः स्वंस्वंसंत्यज्यभर्तारंत्राग्लिंगंतिसदैवतं एवमाकर्षणेयोज्यमायेहूँक्रींनत्यांततः जपपूजाविधानेनवद्धतमाकर्ष
णंभवेत् लोहितांशूलहस्तांचमहाकालाग्रतःस्थितां ध्यात्वासंपूजयेत्पुष्पैःपीतैराकर्षणंभवेत् कपिलांद्विभुजांकर्त्रीसव्येदक्षेक
पालकं ध्यात्वैवंसर्वमंत्रान्तेठद्वयंपरिकीर्तयेत् एवंप्रजप्यपुष्पैणाकुसुमैनैवप्रपूजयेत् मारणंतुभवेत्तस्यपश्चाद्देशप्रकृतांक्रिया उच्चाट
यतिगोत्रीसंग्रामस्यतिकेवला विद्रावयतिस्वकात्स्थानात्मनयतिपर्णानां विद्वेषयतिसंस्तंभयतिसम्मता संकोचयतिसंस्तृह्या वि
स्तृह्याचविरोधयेत् योयोभावोयत्रनेयत्तद्भावसंपाद्यास्मरेदिति अत्रसर्वत्रकर्तव्यंभावमात्रस्यचिंतनं उच्चाटनेविनाप्यत्रसर्वत्रस्मरणंमतं स्ना
तःशुक्लांवरधरःकृतनित्यक्रियोदिवा रात्रौनग्नःशयानश्चमैथुनेचव्यवस्थितः अवाकोमुक्तकेशश्चनेतश्चःसर्वसिद्धयः नग्नोपर।
स्त्रियंपश्यन्प्रजपेद्दशतंनरः सभवेत्सर्वसिद्धीनांपात्रंसर्वदेवहि तस्यदर्शनमात्रेणवादिनोनिष्प्रभामताः गद्यपद्यमयीवाणीत
स्यसर्वविद्याभवेत् अवाकोमुक्तकेशश्चभविष्यभक्तयत्नरः प्रजपेद्दशतेनावदेधप्रतिनिधिःस्मृतः अर्कमत्स्याभगंपश्यन्प्रजपे
प्रजपेन्नरः अनर्थकंविनातस्यगद्यपद्यमयीभवेत् अष्टोत्तरशतंजप्त्वाभगमालोकयन्ततः अयातिमैथुनंयोसौधनधान्यस
मान्वितः स्मरतेपुत्रजन्मर्यंसदापापविशुद्धये यदिदोषित्वसंयोगेनरेतःपतनंतियत्नतः सम्यक्त्यागीनतोजप्यंसर्वकामार्थसिद्धये एवमशा

मेरु-
मंत्र
३-८

नग्नो मासायमुक्तकेशो दिगंबरः जपेदयुतसंख्यं तु सर्वकामार्थसिद्धये प्रेतमारुह्य नैवेद्यं योजपेन्मंत्रवित्तमः अयुतेवायतात्मा भूत्वा
विभीतस्तत्परायणः स याति परमां सिद्धिं देवैरपि सुदुर्लभां स्वदेहरुधिराक्तैश्च बिल्वपत्रैः सहस्रशः श्मशाने मध्यरात्रे देवीं वागीशसमतो
व्रजेत् स्वरेतोमक्तपत्रेणार्कस्यैव सहस्रशः श्मशाने मध्यरात्रे देवीं सर्वसिद्धिं स विंदति यन्नवान्नबलवामी सर्वयोषित्प्रियो भवेत् स्वालीसा
न्नात्रसंदेहो महाकालवचो यथा श्मशाने योषितं नीत्वा मंत्रं सम्यक् सहस्रकं रक्तचंदनदिग्धांगीं रक्तपुष्पैरलंकृतां तावन्मध्ये मंत्रप्राधीनतो
ध्यायेच्च चंडिकां ततो गतालभेद्राज्यं पद्मैसौ न भयायते श्मशानस्थयने चैवं शवासनगतः पुनः प्रसकृत्तु जपेन्मंत्रं सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् तर्पयेच्च
शवास्यं तु रक्तमांसादिभिस्तथा त्रिसप्तं मंत्रसंदीप्ये वै सर्वसिद्धिर्भवेत्ततः तर्पयेच्च पयोभिश्च रक्तयारासुनेस्तथा रेतोभिश्च तथा तदन्त्वकी
येन कच्चेन च मैथुनायचयाधाया भगप्रत्तालनेन च मेषमाहिषरक्तेन नररक्तेन चैव हि मूषकमार्जाररक्तेन वाग्मिता तस्य जायते यत्विंत
जायते तस्य सर्वसिद्धिः प्रजायते वचसा स भवेज्जीवो यनेन चयनाधिपः आज्ञया देवराजोसौ रूपेण च मनोभवः बलेन पवनोऽज्ञेयः सर्वतत्
त्वार्थसाधकः साधितासाधितं मांसं सास्थि दद्यात्सदा बलिं मूषकमांसं मेषमांसं छागमाहिषमेव च सर्वसास्थिप्रदानं च सदालोमसमन्वितं
प्रजने स्वनं त्वचिह्निकेशसंमार्जनीगतं निवेदयेत् श्मशाने तत् सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् नारीरजोयुतं कृत्वा पर्णं मांशानमत्रमं प्रत्येकं प्रजपे
न्मंत्रं ततस्तद्धोमयेद्बुधः प्रगानो मप्रतेनेन पूजिता दक्षिणा भवेत् सर्वसिद्धिर्भवेत्तस्य वाग्मी धीरश्च जायते न तस्य दुर्लभं किंचित् त्रिषु लोकेषु
जातं जायते योनिरूपे हि कुंडे तत्कृत्वा वितनस्परत्विंतः हस्तविस्तारतो चापि कृत्वा चैव यथाविधि तत्र कार्यो हि मंत्रेण वह्निस्थापनकाः

क्रियाः महाकालायदेवायदद्यात्स्वयमथमाङ्गतिं कृत्वेणाज्येन मांसेन मत्स्येन रुधिरेणाच कृष्णपुष्पेण साज्येन सरक्तेन विशेषतः श्यामि
षादिभिरथवा जुहुयात् श्मशानालये स्नातः शुक्लाम्बरधरः शुचिः प्रयतमानसः दिवा सर्वं प्रकर्तव्यं सर्वकामार्थसिद्धये रात्रौ नग्नो
मुक्तकेशो मैथुनेनापि तत्त्वतः प्रकर्तव्यं प्रयत्नेन सर्वकामार्थसिद्धये द्विजानां मन्त्रसर्वेषां विधिरत्र प्रदर्शितः शूद्राणां चैव संयोक्ता
गोरक्षेमहामंत्र महाकालयजेयत्नात्पश्चाद्देवीं प्रपूजयेत् त्रियाभिरुपमेत्रार्घ्यैर्मन्त्रा साधकसत्तमः मांसरक्तंतिलं केशं नखं विभक्तं च
पायसं श्राज्यं चेति प्रयत्नेन होतव्यं सर्वसिद्धये एवं कृत्वा विधानेन भजते सिद्धिमुत्तमां यद्यत्प्रार्थयते जंतुस्तत्तत्प्राप्नोति निमिषः देव
देदानवं चैव सिद्धचारणनानतया सदाकृत्वा समाप्नोति नित्यमेव न संशयः हितः एकचित्तो जपेन्मंत्री चत्वारिंशत्सहस्रकं होमस्तद्दशांशतः
घेणाकुंडे कुर्याद्यथाविधि एतन्मंत्रजपान्मंत्री मुच्यते ब्रह्महत्यया पितृमातृवधाच्चैव किमन्यैः सुरापानकैः कपिलायुतसंख्या
पृथ्वीदानस्य यत्फलं कोटिहोमसहस्रैश्च देव्या ध्यानेन तत्फलं स्पृष्टास्पृष्टा जपेन्मंत्रं येयं तत्त्वं शान्येयेत् शानमष्टोत्तरं सहस्र
कृष्णपुष्पेण होमतः कुर्यान्नित्यं वशं मंत्री नासाध्यं भवनत्रये शून्यागारे देवगृहे स्वयं भूस्थानएव च हविष्याशी ब्रह्मचारी भवेदिद्ध
तमोजयात् कुंडे त्रिकोणसंज्ञे कृशाने पुष्पैस्तथैव च प्रज्वलते जुहुयान्मंत्री सहस्रसंख्यं ततः काम्यसहस्रमारणैः पुष्पैर्हुत्वा दशां
शतः तर्पणं च ततः लक्षदेवीध्यानात् कृताशने संपूज्य मंत्रेण बिल्वपत्रैर्हुत्वा त्रिलितैः सहस्रं प्रमं हुत्वा प्राप्नोति परमां गतिं हृताक्त
मालती पुष्पैर्होमात् कविर्भवेत् नासाध्यं विद्यते किंचिदेतन्मंत्रविदः सदा देवाराधनशक्तस्य गुरुभक्तस्य नान्यथा ॥ अथातः संप्र

वक्ष्यामि मंत्रमत्युत्तमं परं दक्षिणे कालिके स्वाहा मंत्रो शतत्रयी इति ॥(७००)॥ मासः पूर्ववत् ध्यानमेकमथ वक्ष्ये पीठे विस्थितो महाका
लरताख्यको शिवाभिर्दिक्षु वेष्टितो नवशक्तियुते पीठे जयाविजयाजिताः तथापराजिता नित्या विलासिन्यपि कीर्तिता दोग्ध्राघो
रा मंगला नित्या पीठमध्ये केवलः क्रौं कालिका योगपीठं मन्त्रेण मनुदाहृतः अंगानि पूर्ववत् मासात् षडङ्गपत्रेषु समर्चयेत् कालीकपालिनीकु
ल्ला कुरुकुल्ला विरोधिनी विप्रचित्ता च संपूज्य नवकोणेषु पूजयेत् उग्रामुग्रप्रभां दीप्तां नीलां घनां बलाकिकां मात्रां मुद्रां तथा मितां पूज्याः
पत्रेषु मातरः पूर्वं कामकुले पूज्या भैरवी चाष्टौ च भैरवी तन्त्रो महाभैरवी च तृतीया सिंहभैरवी धूम्राख्या भैरवी तुर्या पंचमी भीमभैरवी उ
न्मत्तभैरवी षष्ठी वशीकरणभैरवी सप्तमी स्यादष्टमी तु प्रोक्ता मोहनभैरवी दिक्पालैः स्वस्त्रदस्त्राणि एवं परिकीर्तिता पुरश्चर्यादिकं पूर्ववत्
प्रयोगानाचरेत्तथा स्त्रीणां प्रहारं निंदां च कौटिल्यं चाप्रियं वचः आत्मनो हितमन्विच्छन् कालीभक्तो विवर्जयेत् असृजा मधिघाटीनां का
लिकां यस्तु तर्पयेत् तस्य स्युः अचिरादेव करस्थाः सर्वसिद्धयः ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि पंचविंशतिवर्णकं ॐ ह्रीं ह्रीं क्रीं हूं हूं त्रिः क्रीं दक्षि
णे कालिके वदेत् त्रिः क्रीं हूं हूं ह्रीं शक्तिय मममस्य प्रासादि पूर्ववत् बिल्वमूले शवा रूढो वटमूले तथैव च लक्षं ममभिमं जप्त्वा सर्वसिद्धी
श्वरो भवेत् पंचसप्ततिनिध्यायेद् दक्षिणाम्नायसिद्धिदः ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि शाक्तवर्णमन्त्रम् ल्लीं हूं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं
हूं क्रीं दहनप्रिया यजनं पूर्ववत् प्रोक्तं मासध्यानजपादिकं विशेषान्तरादीनां मयमाकर्षणाह्नमः हूं हूं त्रिः क्रीं द्विष्कलजां दक्षिणे
कालिके पुनः हूं हूं त्रिः क्रीं वीरस्थलजां स्वाहेत्याह्निर्वाणवान् मासपूजादिकं पूर्ववत् विशेषेण वशीकृतिः जपादेतस्य भवति सर्व

मेरु-
तंत्र
३०५

३०९

मत्रेण तस्यैव तत् क्रीँक्रीँक्रीँहूँ सम्यक्चार्य हूँलज्जाद्येयसमुच्चरेत् दक्षिणेकालिकेस्वाहा त्रिविवर्णाः प्रकीर्तितः मंत्रराजोयमाख्यातः
एवंसम्प्रदायास्मिन् विशेषाद्धतराज्यानामयेराज्यप्रदोभवेत् क्रींसिद्धिकात्तरोमंत्रःकालिकायाःप्रकीर्तितः जपपूजादिकंप्राग्व
त्विशेषाद्भोगमोक्षदः क्रींशुक्लाकालिकेस्वाहाषडर्णोमंत्रईरितः न्यासपूजादिकंप्राग्वत् विशेषाद्भोगदोमनः क्रींहूँक्रींत्र्यक्षरात्मकाय
मंत्रःकाल्याःप्रकीर्तितः प्राग्वज्जपादिकंचास्य विशेषान्मतनिप्रदः कालीबीजंचहूँमायाह्रींफट्पंचाक्षरोमनुः न्यासध्यानादिकंप्राग्व
त्विशेषाद्धतनाशनः क्रींहूँक्रींह्रींफट्स्मशानकालिकेस्वाहान्तःसप्तवर्णिकः प्राग्वन्न्यासादिकंसर्वंविशेषात्कान्तिकारकः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्या
मिधूमावत्यामनुंपरं धूँधूँधूमावतिस्वाहामंत्रोष्टाक्षरईरितः पिप्पलादोमुनिश्छंदोनिवृज्ज्येष्ठास्यदेवता धूंबीजंचवींउक्तमेकेनयकारेणाधदं
गकं आद्यबीजद्वयांतस्थैः षड्वर्णान्यासमाचरेत् अंगुष्ठादौषडंगेषु ततोदेवीं विचिंतयेत् विवर्णा चंचला कृष्णा दीर्घा च मलिनाम्बरा
विमुक्तकेशालादीर्घा विधवा विरलद्विजा काकध्वजरथारूढा विलंबितपयोधरा एवंविधांसदाध्यायेत्ततःकर्मसमाचरेत् जपे
ल्लक्षंचतद्दशांशं शून्यागारेदिवानिशं उपवासपरश्चैवमेकाहारोस्तिहिमाद्यपात् यद्वाश्मशानेविपिनेजपेल्लक्षंतुवाग्यतः सोलीष
प्रोईवासाश्चैतेनमंत्रःप्रसिद्ध्यति होमश्चात्रहुतेनैवतर्पणादिनसंश्रयेत् अथवाप्रजपेल्लक्षंश्मशानेविगताम्बरः निशाभोजीदशां
शेनतिलैर्हवनमाचरेत् एवंसिद्धजयेत्पीठेज्येष्ठांशत्रुनिवृत्तये केशेषुषडंगानिपञ्चस्थाप्रशक्तयः दुग्धान्नलाक्षानिर्निद्रातिर्
तिरुग्रतिरुषा प्रतिमेतितनोदेवाइंद्रायाग्रावधानिताः एवंज्येष्ठांसमाराध्य सिद्धमंत्रःप्रजायते उपोष्यकृष्णभूमौहेमनयोगस्तकशिरो

मेरु-
तंत्र-
३१०

310

रुद्र भूम्यागारे श्मशाने वा कान्तारे भूधरेऽथवा प्रत्यहं प्रजपेन्नित्यं ध्यायन्देवीं शवासनः पंचलक्षं जपेन्मंत्रं नाशयेदखिलाद्दरीन् उड्डयालव
णोपेतो राजिकानिशितल्फले श्मशान आपर्य्यंतमालिख्य तस्मिन् स्थाप्य शिवं जपेत् प्रवष्टभ्याशीवं शत्रुनाम्नाथ प्रजपेन्मंत्रं सहस्राउ
ईतः शत्रुर्ज्वरेणापरिगृह्यते पंचगव्येन शांतिः स्याज्वरस्य पयसापि वा मंत्राद्यन्तरमालिख्य शत्रुनाम ततः परं द्वितीयान्तं मनो शत्रो
नीमेवं मन्त्रमालिखेत् रोगश्रुतजपाक्षुद्रोर्निश्चितं मरणं भवेत् कृत्वा यंत्रे रिपोराख्यामरणो माभिनी दले उन्मादो जायते शत्रोर्मन्त्रोर
युतज्जापतेः दग्धार्ककं श्मशानाग्नौ तन्मस्मादाय मंत्रितं विरोधिनाम्नाष्टशाशास्त्र सहस्त्य उच्चाटनं रिपोः श्मशानभस्मना कृत्वा शिवं तस्यापरि
न्यसेत् विरोधिनाम संकृत्कृत्स्नपत्रे समर्च्चयेत् महिषी लीमपू पंचदयाक्षुद्रविपक्कोरे महिषीरूपनागमस्त्व मे शत्रुं निपातयेत्
मंत्रेणानेन निखनेत् द्रस्मा रिपुमंदिरे शत्रुमुच्चाटयेत् तूर्णं नात्र कार्य्या विचारणा न्यस्य पाणितले शत्रो राख्यानं चितिभस्मना व
ध्वा वयोमध्यं कृत्स्ना नापयेदष्टशतं जपेत् धूमावती मनेनं मंत्री शत्रुं यमगृहं नयेत् प्रभवत्करतलेनामाहं हृदये तन्नारिणो न्यसेत् जलस्थः
प्रजपेन्मंत्री हुंकारान्नाशयेदरीन् श्मशानभस्मना लिंगं कृत्वा पुष्पादिनार्च्चयेत् भगवन्निति संभाष्य मनसा कर्म चिंतयेत् निंब
काकच्छदानेकीकृत्वा चाष्टशतं जपेत् दग्धारूपं साध्यनाम्नास्तयो विद्वेषयेदरीन् चिताकाष्ठानले लीरहोमाकोतिः प्रजायते भो
धूपप्रदानेन रक्तधूपेण कालिका मारयेमरीमाशत्रुं शांतिर्निर्मील्य धूपतः वाराहवालधूपेन हन्यात् सूकररूपिणी अश्वत्थपत्र
धूपेन शांतिर्भवति नान्यथा शांतिः सर्वाभिचारस्य पंचगव्येन जायते क्षीरेणशांतिर्भवति मधुरत्रितयेन वा कीलितेऽवरतरोस्थापि

शत्रोर्नाम समालिखेत् विदर्भं मूलमंत्रेण साध्यनामाक्षराणि वै जप्त्वा पदद्वये मंत्री खनेदुच्चाटनं रिपोः शत्रुपादद्वयाद्धूलिं एत्ना।
क्तो भक्तमिश्रितां वायसेभ्यो बलिं दद्यात् शत्रोरुच्चाटनं भवेत् शत्रुपादद्वयाद्धूलीं चिताभस्मयुतां क्षिपेत् शत्रुगेहे तु सेजसांशश्शीघ्रमुच्चा
टनं भवेत् ज्येष्ठावासे श्मशाने वा निर्माल्यपादशौचे वा गर्दभावासभूमौ वा प्रेतस्थाने चतुष्पथे अर्कवेरमेहन्माख्यायां प्रतिष्ठितायाममेध्यको
ष्ठानीयशर्करां मंत्री दिग्वासा दक्षिणामुखः श्मशाने लोष्टं निक्षिप्य चिताग्नौ भर्जयेत्तथा मंत्रेण तु जपेल्लक्षं नित्यं क्षिपेत्कुड्ये श्मति
मे नाम यो पि स सर्वेषां तत्क्षणादुच्चाटनं भवेत् गर्ते पिपीलिकानां तु पादधूलीं जनात्क्षणात् सहतानसमवाप्त तत्र ज्जूर्यान्मंत्रवित्त्रिशि अ
मेते काकवक्त्रस्थीमहीमावरणादिषु कृत्वा प्रतिष्ठां प्राणस्य विधाय भस्मके रुद्रकैः श्राययेर्मंत्रमावर्त्य वदनमाणोः प्रवेष्टयेत् एर्वोक्त
शर्कराभिस्त्वजमानि संप्रतापयेत् सप्तरात्रेण तस्यापि भवेदुच्चाटनं ध्रुवं मृन्मयं शत्रुरूपं ये लेखयो सारमेयखराहयोः मंत्रेण दमितो
साध्यो भौमवारोदयोदये यत्नतः स समेतः कृष्णचितांगारेण मे त्रिणा व्यभस्य एष्टनो वध्वा केशपाशेन तं जपेत् श्मशाने शत्रुमार्गे वा तु
रुद्रहे निखनेन्निशि विद्वेषणं भवेत्तयोर्गौरीशंकरयोरपि अथ श्मशानचिताङ्गारेणैव मितस्याररूपमालिखेत् अष्टाद्विषतरोस्तन्त्रजमा
उद्धृत्य विन्यसेत् एर्वोक्तकंठके विख्याजपेनस्य ह्याशतंतं विद्विष्टो भवत्यसौ वनाम्नाम पिचतन्त्राणान् एते प्रयोगाः कथिता पू
मा वसा मया खराः॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भद्रकाल्याः परं मंत्रं हैं कालीति महाकाली हिं किणि फट् स्वाहेति या चतुर्दशाक्षरो मंत्रो
भद्रकाल्या उदाहृतः षड्भिः षडंगानि जातियुक्तानि कल्पयेत् ध्यानमध्येयमतः देव्या भद्रकाली भयावहा स्वजन्तामाकोटराक्षीच

मेरु-
तंत्र-
३११

311

नाहं हटमेतिवादिनी मसीमुखी मुक्तकेशी जगद्ग्रसनलालसा जेतृफलाभदशनाज्ज्वलत्पाशांश्च बिभ्रती अशेषां कालिकां तंत्रे
यत्प्रोक्तं तदिहापि च जपन्यासप्रयोगाद्यो यो विशेषः स उच्यते आराध्य प्रजपेन्मंत्रं नियमस्थोऽर्कसंशतं रिष्टमालाविधानत्वाज्जपार्थं सिद्धिमि
च्छता इयं देवी महादेवी शत्रुनिग्रहकारिणी यथेष्टचेष्टया विप्र धर्मकामार्थसिद्धिदा अथ मंत्रान्तरं वक्ष्ये भद्रकाल्याः सुगोपितम्
गदथ्य कार्णिविन्दुपातिलेवक्तनिमहोदरी उत्पादयोत्पादयेति द्वियोपरि पदं वदेत् स्फियावेतिपदं हूं फट् स्वाहा समाग्निवर्णकः पिण्ड
लादोमनिः प्रोक्तो निहन्तु दउदाहृतं भद्रकालीदेवतास्या दिक्पादयहन्मते उपरिष्टात् शिरः प्रोक्ते वेति भ्यां तु शिखोत्सृता हूं फट् स्मृतं
कवचं प्रोक्तं स्वाहयास्त्रमुदीरितं अतिरौद्रा महादंष्ट्रा मस्तदीर्घा कृशोदरी सुवृत्तनयना स्फारदीर्घघोणा महानना स्निग्धगंभीरनिर्घो
षा नीलजीमूतसंनिभा मसृणघनटसंदीप्ता महारदनभीषणा दंष्ट्रोत्कटकोपना माली रक्तदीर्घशिरोरुहा त्रिशूलव्यग्रदोर्दण्डा नरकी
पशालाधिनी अतिरक्ताम्बरा देवी रक्तमांसासवप्रिया शिरोमालाभूषितांगी पिबन्ती शोणितासवं नृत्यन्ती च हसन्ती च पिशाचगण
सेविता पिशाचसेव्यमानस्य भ्रमन्तीव समाततो शंकरस्य प्रियाप्ता योगिनी योगवल्लभा इत्थंभूता भद्रकाली मातृभिः परिवारि
ता ध्यात्वा सम्यक्समाराध्य ततो मंत्रं जपेद् बुधः अयुतं मंत्रसिद्ध्यर्थं मातृकान्यासतत्परः हुतं होमस्तथा कार्यस्तर्पणादि समाचरेत् प्रसा
वमांचयस्प्रोक्तमनयापि तदाचरेत् उक्तप्रयोगा एवात्र विशेषविधिरुच्यते अरण्याय ततः निर्दोषमेकं मूलं वनान्तरात् विषवृक्षे समाद
यत्नतो होमं समाचरेत् शून्यागारे पथे वा वटे वा त्रिकोणके विषवृक्षेन्धनेनाग्निं प्रज्वाल्य धारयेत्सुधीः ततो दंडं जपेन्मंत्री विध

हेतसाधकः अष्टोत्तरशतेनैव क्रौं तं दंष्ट्रिणिः क्षिपेद्बुधः स विनीतं द्विजो वीरः कृत्वा वीरनरसाधकं दत्त सर्वा स्रजं स्याप्पाः स्वभेदाः
ऌद्धहस्तकाः हुतरक्ताः समाराध्य वङ्किकोयसमन्वितः अष्टोत्तरशतेन जप्त्वा दद्यात् ग्रेजा तवेदसि दत्वा सिद्धार्थकैर्मन्त्री जुहुयात्स्व
नद्धये तैलाक्तैः स्वहोमान्ते दिक्पाल वृद्धयोगिनीः अष्टां दीक्षापि संतोष्य बलिदानेन देवतां ध्यायेत् प्रलयोदग्रमेघाभां रक्तनेत्र
कां स्थूलाग्रपीनतुङ्गस्तनां नरमालाविभूषितां तीक्ष्णदंष्ट्रां क्रमं शत्रुमर्दमनां भयानकां उल्काहस्तां शत्रुसंघशिलायां वर्तनीमङ्गः
भावयित्वा कोटरोल्कां दक्षिणेन शिरोर्मञ्च गत्वा हरेण विसृजेत् तत्र ध्यानमास्थितः स महायत्नतः तीर्थं गच्छेत् स्नात्वा वाग्यतः
स्नात्वा वंशपत्रं विभज्य त्वाकण्ठमात्रे उदके स्थितः जपेत् तद्दर्शनेन दुर्गां सावित्रीं च समाहितः अष्टोत्तरसहस्रं च जपेद् तस्य नेत्रघातम्
दुर्गीत वासा ग्रावक्राय स महायः स्वालये गत्वा तु महतीं पूजां कुर्याद्देवस्य च क्रिया ९ पादं च अग्रं समालभ्य च वर्णाल तेजपेद्बुधः
तावज्जप्त्वा त्रुटसमिद्भिः सिंचेन्नवकेवतुः दक्षिणाविधि वर्तस्वांशान्निहोमे च कारयेत् यद्वा दुर्गां जपेल्लक्षं सावित्रीं च तथैव च
कृत्वाभिषेकं ताभ्यां तु शक्तितो भोजयेद्द्विजान् दक्षिणां शक्तितो दत्वा सिद्धो भवति साधकः रुद्रदंष्ट्रप्रयोगोयं दारुणो रणसूदनः
विभीतकफले शत्रोर्लिखित्वा नाम विदर्भितं मंत्रं जप्त्वा सहस्रं तु खनेत् सिद्धवनेषु नः उच्चाटनं भवेत् क्षिप्रमचलस्यापि किं नृणां यन्त्र
रवीजवर्णेन विभीतकफले लिखेत् त्रिकोणे ऽरिपतिकृतिं लिखेन्मध्यगयो स्थली अष्टोत्तरसहस्रं तु जप्त्वा तां निखनेत् स्तनः पाद
वोतो यथा शत्रोस्थानतो च्चाटयेद्बलात् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि महाकालीमहामन्त्रं ओं जैं ह्रैं क्रैं अन्तः क्रैं च पञ्चम दहा णाचोश्वरं तु ह्रफ

इत्याद्याशकवरौः सिद्धमंत्र उदाहृतः नास्यमन्त्रस्यादिकं मासः सिद्धमंत्रस्य विद्यते कृत्स्नेनोयेन संपूर्णो चेटे चाहूय कालिकां वा
त्यादिभिश्च हृतीभिर्ग्रुकात्मेहज्यभक्तितः अष्टमीं चतुर्दशीकालेनात्र देवीं ध्यायेत् हृदि पूजकः पंचवक्त्रां महाभीमां प्रतिवक्त्रां त्रिलोचनां शक्तिशूल
चन्द्रबाणखेटकावज्रवराभयान् दधतीं दशभुजैर्देवीं विभ्राणांभोगिभूषणां व्यालयज्ञोपवीतेनं वीतां मातां रक्तनायकः पिचुमर्दस्य समिधो
हुत्वा काञ्जन्कृपानतः ध्यात्वा प्रज्वलितेवह्नौ तर्पणादि ततश्चरेत् एवं सिद्धमन्त्रमेनी मारयेदचिरादरिम् विनीतवितिकाष्ठाग्रे श्रेष्ठेनरस
हस्तके सघ्यापहोमयेत्तमद्वयमसद्धिनावधिः श्वस्तपजायतेमृत्युरेवं वृक्षात्तु बोधिच श्मशानकीकसेगेह भूमेभ्यत्यविषतथा वि
भीतकेराजिकांचलाजास्याद्वयसमकं दक्षिणास्यां दिशिस्थित्वा युग्मादेदक्षिणामुखः अथातः सम्प्रवक्ष्यामि परकृत्यानिवारिणी
देवीं प्रत्यङ्गिरां नाम सर्वोपद्रवविघातिनीं ॐ ख्रें कें चं नष्टा हें तें पैं स्नं भैं क्रौं सम्भवेत् हुं सउक्तो ह्ं नष्टा हं स्वाहान्तः षोडशाक्षरः मनि
विद्यानांछंदोऽष्टिर्देवतास्य प्रकीर्तितः महावायुर्महापृथ्वी महाकाशस्तथैव च महासमुद्रनामा च महापर्वत एव च महाग्निश्च
ति हूं बीजं क्रौं शक्तिः परिकीर्तिताः लज्जायात्मषडंगानि षड्दीर्घेण विनयाचरेत् मंत्रदेवास्ततो मंत्री ध्यायेत्स्थिरमानसः नानारत्ना
द्वि राजतेहर्त्ता मध्यवीर्युते यात्रादिपशुभिर्व्याप्तं सान्द्रकं गिरिं स्मरेत् मत्स्यकूर्मादिबीजाद्यै नवरत्नसमन्वितं चन्द्रकान्तस
कल्लोलं मकूपारं विचिंतयेत् ज्वालावलीसमाक्रांतं जगत्त्रितयमद्भुतं पीतवर्णं महावह्निं संस्मरेत्क्षत्रशान्तये त्वरासर्वधर्यैराघो
यमलिनं रुद्धं भूदिवं पवनं संस्मरेत् द्विष्यजीवनं प्राणरूपतः नदीपर्वतवृक्षादिकलितायामसंकुला आधारभूता जगतो ध्ये

याः पृथ्वी हृन्मे त्रिकोणा सूर्यादिग्रहनक्षत्रकालचक्रसमन्विते निर्मले गगने ध्यायेन्मालिनीनामाक्षयपदे एवं षडेवं तां ध्यात्वा सहस्रा
णि तु षोडश जपेन्मंत्रं दशांशेन षडङ्गैर्होममाचरेत् वीरपत्नी तुलाद्याज्यैः सर्षपाक्षयवास्तिलाः एतैर्द्रव्यैर्यथाभागं पीठे पूर्वोदितेऽय
जेत् श्रीगादिकालवर्णाद्यैरेवं सिद्धो भवेन्मनुः शत्रूपद्रवमापन्नो ज्यापातत्रये मन्त्रं अकारं यर्वतन्ताकारं यावेन शत्रुसन्मावं एतत्तोन्मन्त्र
कमलं त्र्यंशाद्यादि शिवि चिंतयेत् ककारं व्रजकल्लोलमालाविनाखिलम्भं तले सप्तद्वीपिनी भीमं वनीचांदि दिशि संस्मरेत् तुरीयपंचम
वर्णो पृथ्वी गगनरूपिणी शत्रुवर्गं वेपमानौ चिंतयेत्त्रियन्तान्यवान् तदग्निमेव वर्णास्तु शत्रोर्निःश्वासपवन्ति निरर्थानं संस्मरेत् तं ग्रीविद
प्रदिग्भागाकुले मायादिवर्णाश्चिंतयेच्छत्रोर्नेत्रे स्फुरितोऽभूत्तेव प्रत्येकन्तु निकेयाने चिंतयेत्साधकोत्तमः वर्मसंज्ञोऽभितं तस्य हरिणेराधार
देशतः अस्याप्यवस्थितं देहं प्रदहन्तं मनं संस्मरेत् एवं वर्णात्स्मरन्मंत्रं जपेदष्टसहस्रकं मंडलत्रितयादर्वाग्व्यावयस्येव विद्विषं एवं
यः कुरुते कर्मप्राणायामं तत्र जपादिभिः सप्तोपि विन्या सात्मानं स्वरक्तायेह रिंस्मरेत् ॥ अथ प्रसंगिणामालामंत्रः सिद्धेकीर्त्यते ॐ ह्रीं
नमः कमलवासं सेशाने विषमहस्तादि सिनि सहस्रवने महाबले पराजिते प्रत्यंगिरे परसैन्यपरकर्मपदं वदेत् विध्वंसिनि परमंत्रो
त्सादिनीत्ततो वदेत् सर्वभूतेति दमनि सर्वदेवान्वदेत्ततः वेपयुग्मं सर्वविद्याश्छिन्धि क्षिपितो भयुग्मकं परयंत्राणीति वदेत्स्फोटय छिन्ध
यत्ततः सर्वशृंखला त्रोटय त्रोटयज्वललोचनेन् ज्वालाजिह्वे करालेति वदेत्प्रसमञ्चरेत् गिरे ह्रीं नमः इत्येषः सपादशतवर्णवान्
ब्रह्मानुष्टुभस्य छन्दो देवी प्रत्यंगिरामती बीजशक्ती तारमायेक्रमात् नाशेनिजो जने षडंगानि विधिस्थाः षडर्हौः तान्वित मायया सिद्धारू

प्राप्त्रं इति शेषः

मेरु
मंत्र
१२२
313

प्रातिकस्पेगीज्वालावक्त्राभयंकरा शूलवज्रकरावह्निदयती मूर्तानेभजे अथाते प्रजपेन्मंत्रं सहस्रं तिलराजिका हुत्वा सिद्धमनु
मैत्रीप्रयोगे शतं जपेत् ग्रहभूतादिकारिष्टसिंचेन्मंत्रजपनजलैः विनाशयेत् रक्तनेयं च मंत्रादिसाधनं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
चामुंडाया महामंत्रं नवदुर्गात्मकं परम् सर्वविघ्नहरं मंत्रः सर्वसौख्यप्रसादेन राज्यप्राप्तिभवं नृणां संसारवैरिनाशितं नमामि सुसमा
धिना मार्कंडेयपुराणोक्तचरित्रत्रितयेन वा जपपाठस्य फलं दद्यात् मंत्रं वक्ष्ये समासतः वाग्लज्जाकामबीजानि चामुंडायै पदं वदेत् विच्चेन
वाणीमंत्रोऽयं शक्तिमंत्रो नमो नमः ब्रह्माविष्णुमहेशास्तु मनयोऽस्य प्रकीर्तिताः गायत्र्युष्णिगनुष्टुभश्छंदः स्वयमुदीरितं देवताः स्युर्महाका
ली महालक्ष्मी सरस्वती नंदाशाकंभरीभीमाः शक्तित्रयमुदाहृतं तिस्रोऽस्य शक्तयो दुर्गाभ्रामरीरक्तदंतिकाः अग्निवायुभगास्तत्त्वं प्रभवद
घादिकं न्यसेत् स्तनयोः शक्तिबीजानि तत्त्वानि हृदये न्यसेत् तत एकादशन्यासान् कुर्वीत इष्टफलप्रदान् प्रथमं मातृकान्यासं प्राक्प्रोक्तं च
समाचरेत् कृतेन येन देवत्वं सारूप्यं याति मानवः अथ द्वितीयं कुर्वीत न्यासं सारस्वताभिधं बीजत्रयेण मंत्राद्येन तारादिहृदयान्तकं षट्
त्वरो भवेन्मंत्रो नवस्थानेषु विन्यसेत् कनिष्ठानामिकामध्यातर्जन्यंगुष्ठकमके करमध्ये हस्तपृष्ठे मणिबंधे च कूर्परे हृदयादिषडं
गेषु जातिषु क्रमेण न्यसेत् अस्मिन्सारस्वते न्यासे कृते जाड्यं विनश्यति न्यासाः कार्याः सर्वे शास्त्राः पाठकाम विशेषतः ततस्तृतीयं कु
र्वीत न्यासं मातृगणादिकं मायाबीजादिका ब्राह्मी पूर्वतः पातु मां सदा माहेश्वरी तथाग्नेय्यां कौमारी दक्षिणे तथा वैष्णवी पातु नैर्ऋत्ये वा
राही पश्चिमे तथा ऐंद्राणी पातु वायव्ये कोणे चामुंडा चोत्तरे तथा ऐशाने तु महालक्ष्मीरूर्ध्वे व्योमेश्वरी तथा सप्तद्वीपेश्वरी भूमौ रक्षेत्कामेश्वरी त

आत्मंस्थ आत्मसंवर्धिइत्यर्थः एतन्नामकेन वैश्येन
स्युः
नमः
मार्कंडेयपुराणप्रसिद्धा याः

प्र
इच्छी

ले ऽस्तनीयेस्मिन्कृते मासे त्रैलोक्यविजयी भवेत्। मासं षष्ठं च ततः कुर्वीत नेत्रजादिसमन्विते नेत्रद्वयं पातु सर्वाङ्गिकमलोद्भवा मे स्थिता खड्ग
पात्रकरा पातु दक्षिणोरुकं देविका। एष्टेशाकंभरी पातु षष्ठपल्लवसंयुता पर्वणी शाकराङ्गी वामे पातु महादेवमा शिरःपात्रकरा भीमा म
स्तकाच्चरणावधि पादादिमस्तकं यावद्भ्रामरी चित्रकान्तिभृत्। नवमे मासे नरः कुर्वन्जरां मृत्युं व्यपोहति आद्यात्मकमथ कुर्वीत न्यासं प
चमसंज्ञकं पादादिनाभिपर्यन्तं ब्रह्मा पातु सनातनः नाभेर्विशुद्धिपर्यन्तं पातु नित्यं जनार्दनः विशुद्धेर्ब्रह्मरन्ध्रान्तं पातु रुद्रस्त्रिलोचनः
हंसः पातु पदद्वन्द्वे वैनतेयः करद्वयं चक्षुषी वृषभः पातु सर्वाङ्गानि गजाननः परापरौ देहभागौ पातु नन्दी वृषो हरिः कृतेस्मिन्पञ्च
मे मासे सर्वान्कामानवाप्नुयात्। षष्ठं मासं ततः कुर्यान्महालक्ष्म्यादिसंयुते मध्यं पातु महालक्ष्मीरष्टादशभुजान्विता ऊर्ध्वे सरस्वती
पातु भुजैरष्टाभिरूर्जिता अधः पातु महाकाली दशबाहुसमन्विता सिंहो हस्तद्वये पातु परहंसोक्षियुग्मकं महिषं दिव्यमारूढो य
मः पातु पदद्वये महिषघ्नी चण्डिका पातु सर्वाङ्गानि ममाव्यतु षष्ठेस्मिन्विहिते मासे सङ्क्रान्तिं प्राप्नुयान्नरः मूलात्तरं मासं सप्तमं ततः कु
र्वीत सप्तमं ब्रह्मरन्ध्रे नेत्रयोः श्रोत्रयोर्नासिकयोर्द्वयोः पायौ मूलमनोवर्णान्न्यासयेत्सावधानतः विन्यसेत्सप्तमे मासे कृते रोगक्ष
यो भवेत्। पायौ तु ब्रह्मरन्ध्रान्तं व्युत्क्रमेण विन्यसेत् कृतेस्मिन्नष्टमे मासे सर्वेङ्गः वाञ्छितं प्रपत्ति कुर्वीत नवमे मासे मेत्रंमासिस्वरू
पकं मस्तकाच्चरणं यावच्चरणान्मस्तकावधि ऊरोदरे पृष्ठदेशे वामदक्षिणभागयोः विन्यसेत् मूलमन्त्रं कृते मासे नवमे देवदेवता
सिद्धता ततः कुर्वीत दशमे षडङ्गं न्यासमुत्तमम् मूलमन्त्रं जानुशिरः हृदयादिषु विन्यसेत् कृतेस्मिन्दशमे मासे त्रैलोक्यं वशमानये

मेरु-
तंत्रे
३१८

त् चंडीपाठेपि कर्तव्या मासा मासाः स्वेष्टप्रदायकाः दध्याद्यास्तोत्रफलं दं कुर्यादेकादशान्ततः खड्गिनी शूलिनी माद्यं पठित्वा श्लोकपंचकं
शंपंचकं लक्ष्मीबीजं ध्यात्वा सर्वांगके न्यसेत् मूलेन पाहि नो देवी माद्यं श्लोकचतुष्टयं पठित्वा सूर्यसंदंशाद्वितीयं स्पृष्ट्वा न्यसेत् ततः ष
डंगं कुर्वीत विभक्तैर्मूलवर्णकैः एकैकेनैकेनैवैकेन च तत्र भिर्द्वाभ्यां केन च समस्तैर्नेवमंत्रेण कुर्यादंगानि षट्क्रमात् शिखायां नेत्रयोः
कर्णयोर्नासोर्वक्त्रे गुदे न्यसेत् मंत्रवर्णान् समस्तेन व्यापकं त्वष्टशश्चरेत् २॥ ततो देवीं त्रयं ध्यायेत् कालिकाध्यानमुच्यते दशास्या दशपादा
च दशहस्ता विनेत्रका इंद्रनीलद्युतिं खड्गचक्रे शंखं शिरः शरान् दक्षहस्तेषु दधती गदां शूलं भुशुंडिकां परिघं चापमथ तु वामेषु दधती
ब्रह्मस्तुता मधुकैटभनाशाय श्मशानालंकारा त्रिवीक्षणा ततो ध्यायेन्महालक्ष्मीं महिषासुरमर्दिनीं समस्तदेवतातेजोजातां पद्मा
सनस्थितां अष्टादशभुजा मत्तमालां पद्मं च सायकं खड्गं वज्रं गदां चक्रं दक्षहस्ते कमंडलुं शंखं च दधती वामे शक्तिं च परशुं धनुः
चर्म दंडं सुरापात्रं घंटां पाशं त्रिशूलकं सरस्वतीं ततो ध्यायेत् शुभ्रां चंद्रसमप्रभां शंखं च मुशलं चक्रं बाणान् दक्षे विभ्रती घंटां शूलं ह
लं चापं वामहस्तेषु बिभ्रती गौरीदेहात्समुद्भूतां त्रैलोक्यानंददायिनीं आधारभूतां जगतां शुंभादिकविमर्दिनीं अधिष्ठात्रीं तृतीयस्य
चरित्रस्य सरस्वतीं एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं च तद्दशांशतः पायसान्नेन जुहुयाद्धोमे तस्मिन् जयादिशक्तिभिर्युक्ते पीठे दे
वीं समर्चयेत् पत्रमंत्राद्वृत्तं षट्कोणाष्टदलान्वितं श्रियाचैनैर्ऋते विसर्ज्य वायव्ये भूमयाशिवे विदारयंतं महिषं अग्निकोणे
स्कंदं पूजयेत् षट्कोणेषु चर्चयेत् नंदजां रक्तदंतिकां शाकंभरीं तथा दुर्गां भीमां च भ्रामरीं यजेत् नारसबीजसर्वीश्वकेनाहद

पूजायां

यस्तेभ्यः सर्वासामेव शक्तीनां नाममंत्रा यजेन्मनाः ततश्चाष्टदले ब्राह्मी माहेश्वरी च कौमारिका वैष्णवी चापि वाराही नारसिंही
स्वैरैन्द्री चामुण्डा मूर्ध्नि तदा रेपंचविंशद्दले चैव येत् विलमायां चैव नेत्राचतुर्द्वि निद्राच्छाया तथा क्षुधा यां शक्तिः परान्तस्तो दैवा तिजो
तिनयन्तरं लज्जां शान्तिं तथा श्रद्धां कीर्तिं लक्ष्मीं धृतिं तथा वृत्तिं श्रुतिं स्मृतिं चापि दयां तुष्टिं ततः परं पुष्टिं च मातरं भ्रान्तिमर्चयेद्दश
रेखासु च चतुष्कोणे भगणं पदे तु ईशे वटुकं तथा योगिनीश्च क्षेत्रेशां यान्तदाथवा तु यथा नि च मार्कण्डेयपुराणोक्तं नित्यं चण्डीस्तवं पठे
त् श्रुतिं तेष्वलं मंत्रेणाज पत्रा मोनिं वाञ्छितं कलौ न चण्डीसदृशी सिद्धिदा भुवनत्रये वामदक्षिणमार्गाभ्यां मधिकारीफलप्रदा न
चादिमं चरित्रं तु रोगनाशाय योजयेत् उपसर्गविनाशाय मध्यमे योजयेद्बुधः श्रेयसे विषयकामस्तु चरित्रं परिशीलयेत् चरित्र
त्रयशीलस्य न क्लेशः क्लिश्यते क्वचित् पठेद्वा यास्तु चरिते विपत्तिस्तस्य न स्पृशति अनायं पठते यस्तु मर्मयिदविवादिषु न् सार्थाष्ट
तारि पंचैवं संशयास्तं तु योजयेत् यस्तु मंत्रेण पठितं तव लोकस्यैव च्छया पठेच्चण्डीं तथा ये ते सकामस्तस्य सिद्ध्यति स्वश
क्त्यैव स्वभावेन स्वमिष्टां देवताधिया भावयन् योजयेच्चण्डीं त्रिसंध्यं मासमात्रके मंत्रा वा पठन् कल्यावाशात्र वर्त्मकृत् न संशयः सित
पक्षे तिमारभ्य वाष्टम्यन्तमिषस्य च जपेल्लक्षं तु मंत्रं होमं स्वाथ्यैस्त्रिमधुरस्तु तैः प्रत्यहं सृजेद्देवीं चण्डीमाधेनयो पठेत् विप्रान्गुरुं
समाराध्य वाञ्छितं लभते ध्रुवं सप्तशत्याश्चरित्रे तु प्रथमे पद्मभूर्मुनिः छन्दो गायत्रमुद्दिष्टं महाकाली तु देवता वाग्बीजं पा
वकस्तत्त्वं धर्मार्थे विनियोजनं प्रयोगानां तु भवति मारणमोहने त्रय मध्यमस्य चरित्रस्य मुनिर्विष्णुरुदाहृतः उष्णिक्छन्दो

रि

सितपक्षादिं शुक्लप्रतिपदं

आश्विनस्य

मेरु- तंत्र- ३२५

३१५

महालक्ष्मीर्देवता बीजमद्रिजा वायुस्तत्त्वं यत्नशक्त्यै विनियोग उदाहृतः उच्चाटे स्तम्भने चात्र प्रयोगा नाशनेऽपि च उत्तरस्य चरित्रस्य मुनिः
शंकर उच्यते महासरस्वती देवी त्रिष्टुप् छन्द उदाहृतं कामो बीजं रविस्तत्त्वं कामाप्त्यै विनियोजनं विद्वेष वश्ययोश्चात्र प्रयोगा दिक्
नैर्मिताः एवं सप्तशते चात्र प्रयोगाः परिकीर्तिताः तस्मात्सप्तशतीस्तेन मार्कण्डव्यासेन धीमता महाविद्यादिसप्तशत्यः कल्पे
तथादिमे ब्रह्मेन्द्रशक्रकाणां विष्णुरुद्रस्वरविहिता उपास्य देवताजाता लक्ष्म्या ब्रह्मणा स्तुताः तस्मात्सप्तशतीमेवं व्यासेन परिकी
र्तिता सौम्यानि यानि रूपाणि सप्तापि परिकीर्तिताः उपास्या दक्षिणामार्गे लक्ष्म्याद्याः सप्तशक्तयः लक्ष्मीश्च ललिता काली दुर्गा गायत्र्य
रुन्धती सरस्वती चेति सप्तैता उपास्या वाममार्गतः काली तारा छिन्नमस्ता सुमुखी भुवनेश्वरी बाला कुब्जेति मनवः स्वविनाताः प्रकीर्ति
ताः नाम्ना सप्तशती चेति मध्यमे चपि तेहिता तत्तन्मेघोक्रमेण केतेर्मन्त्रैर्वाक्सिद्धिः प्रजायते एवं तत्त्वाभिषक्तानां मित्यारम्भस्तनीयके च
रितेऽत्र स्त्रभ्यस्तु चाखंडान्ताः प्रकीर्तिताः हेमशुक्ल विमानाग्निश्च त्यारम्भ प्रकीर्तिताः ब्रह्माण्याद्याः सप्तशक्तयो वर्तमानास्तु तत्र च वैवस्वते
न्तरे प्राप्ते श्यारम्भ च सप्तमत सप्त प्रोक्ताः स्वयं देव्या तस्मात्सप्तशती मता ॥ सप्तशत्यास्तु सकलं तत्त्वं वेद्म्यहमेव हि पादोनं वेद्मि हरि
र्वेत्ति वेदार्धं तु प्रजापतिः व्यासस्तुर्यांशकं वेत्ति कोऽन्यः शामि नरे जनाः यथा मन्त्रस्य सिद्ध्यर्थं योज्यन्ते क्रियते तथा बीजादिकं न्यास
द्धिकामनावशात् क्वचित् वर्णानां च पदानां च व्यभ्यासस्तत्र पंचितः शाकृशाक्ते विरुद्धो यः पाठो सोऽत्र शुभकर्मणि शाकृशाक्ताविरु
द्धस्तु पाठः शान्तिकपौष्टिके सार्थे सत्ते निपठेद्वेडी तत्त्वं सम्पदात्वरं समास्त्रीतु महालक्ष्मीध्यानावाकस्ताषडंगकं जपेदष्टशतं मूल

सप्त

अष्टाधिकं शतं

इति संबुद्धिः

देवतायै निवेदयेत् एवं यः कुरुते सोत्र नावसीदति ज्ञानवित् शतचंडीविधानं तु प्रवक्ष्ये च शृणु ये नृप नृपोपद्रवघोरे च दुर्भिक्षे
भूमिकंपने अतिवृष्ट्यामनावृष्ट्यां परचक्रभये तथा सर्वविघ्नविनाशं स्यात् शतचंडीविधौ कृते रोगाणां वैरिणां नाशो धनपुत्रसमृद्ध
यः शंकरस्य भवान्या वा प्रासादनिकटे शुभे मंडपं हारयेद्यादृक् कुर्यान्महध्वजतोरणां तत्र कुंडं च कुर्वीत प्रतीच्यां मध्यतोपि वा स्नात्वा नि
त्यक्रियां कृत्वा योजयेद्दश वाडवान् जितेंद्रियान् सदाचारान् कुलीनान् सत्यवादिनः प्रत्येकं चंडिकापाठं कारयेत्तान् सदयावतः मधुपर्क
विधानेन वस्त्रस्वर्णादिदानतः जपार्थमासनं मालां दद्यात्तेभ्योपि भोजनं ते ह विधानमस्यं तो मंत्रार्थगतमानसाः भूमौ शयानाः प्र
त्येकं जपेयुः चंडिकास्तवं मार्कंडेयपुराणोक्तं दशकृत्वः सचेतसः नवार्णं चंडिकामंत्रं जपेयुश्च पृथक् पृथक् यजमानः पूजयेच्च कन्या
नो दशकं शुभं द्विवर्षाद्या दशाब्दान्ताः कुमारीः परिपूजयेत् नाधिकांगीं न हीनांगीं कुष्ठिनीं च व्रणांकितां अंधां केकरां च कुरूपां रोगयु
क्तां दासीजातां भोगयुक्तां दुष्टां कन्यां न पूजयेत् विप्रां सर्वेष्टसंसिद्ध्यै यशसे क्षत्रियोद्भवां वैश्यजां धनलाभाय शूद्रां मोक्षे पूजयेत्
द्विवर्षा सा कुमारी स्यात् त्रिमूर्तिर्हायनत्रिका चतुर्हायनकल्याणी पंचवर्षा तु रोहिणी षड्हायना कालिका स्यात् चंडिका सप्तहायना अष्ट
वर्षा शांभवी स्यात् दुर्गा च नवहायना सुभद्रा दशवर्षा तु नाममंत्रैः परिपूजयेत् एकाब्दायाः प्रीत्यभावो रुद्राब्दा तु विवर्जिता तासामा
वाहने मंत्रः श्लोकश्चोपनिगद्यते मंत्राक्षरमयीं लक्ष्मीं मातॄणां रूपधारिणीं नवदुर्गात्मिकां साक्षात् कन्यामावाहयाम्यहं कुमारिकादि
कन्यानां पूजामंत्रान् ब्रुवे शृणु जगत्पूज्ये जगद्वंद्ये सर्वशक्तिस्वरूपिणि पूजां गृहाण कौमारि जगन्मातर्नमोस्तु ते त्रिपुरां त्रिगुणाधारां

मेरु-
तंत्र
३२८

316

त्रिवर्गज्ञानरूपिणीं त्रैलोक्यवंदितां देवीं त्रिमूर्तिं पूजयाम्यहं कलात्मिकां कलातीतां कारुण्यहृदयां शिवां कल्याणजननीं नित्यां कल्या
णीं पूजयाम्यहं कामचारीं शुभां कांतां कालचक्रस्वरूपिणीं कामदां करुणोदारां कालिकां पूजयाम्यहं चंडवीजां चंडिमयीं चंडमुंडप्र
भंजिनीं पूजयामि सदा देवीं चंडिकां चंडविक्रमां सदानंदकरीं शांतां सर्वदेवनमस्कृतां सर्वभूतात्मिकां लक्ष्मीं शांभवीं पूजयाम्यहं
दुर्गमे दुस्तरे कार्ये भवदुःखविनाशिनीं पूजयामि सदा भक्त्या दुर्गां दुर्गार्तिनाशिनीं सुंदरीं स्वर्णवर्णाभां सुखसौभाग्यदायिनीं सु
भद्रजननीं देवीं सुभद्रां पूजयाम्यहं एतैर्मंत्रैर्ललिताद्यां नवनामकां समर्चयेत् गंधैः पुष्पैः सुधूपैश्च दीपैर्वस्त्रैराभरणैरपि वेद्यां विरचि
ते रम्ये सर्वतोभद्रमंडले घटे संस्थाप्य विधिवत् [illegible] वाह्याह्निकेऽथवा नवैकमेकं वापि भोजयेद्ब्राह्मणानपि उपचारैस्तु विविधैः
पूर्वोक्तावरणान्यपि पूर्ववच्च दिने कृत्वा पंचमे होममाचरेत् पायसैर्मधुमिश्रैश्च कैर्दाडिमफलैरपि मातुलुंगैरिक्षुखंडैर्नारिकेलैः
पुरोगुग्गुलैः
गुडैस्तिलैः जातीफलैर्वा सफलैरन्यैर्मधुरवस्तुभिः सममशास्त्रापि दशांशं वान्या प्रतिश्लोकं हुनेच्चरेत् अष्टमे च नवार्णेन स्थापिते गो विधान
तः कृत्वावरणदेवानां होमं तन्नाममंत्रतः कृत्वा सर्वाणि तत्सम्यग्देवमग्निं विसृज्य च अभिषिंचेच्च यष्टारं विप्रौघः कलशोदकैः नि
ष्कं सुवर्णमथवा प्रत्येकं दक्षिणां दिशेत् भोजयेच्च पृथग्विप्रान् भक्ष्यभोज्यैः पृथग्विधैः तेभ्योऽपि दक्षिणां दत्वा गृह्णीयादाशिषस्ततः
एवं कृते जगद्वश्यं सर्वे न संपत्प्रदक्षिणः राज्यं यत्नेन यशः पुत्रान् पुष्टिमन्यल्लभेत च एतद्दशम्यां कुर्याद्वा देवीमाहात्म्यजं विधिं विधावतः
सदाचारान्ब्राह्मणान्वृणुयाद्व्रती अन्यहेऽपि चंडिकापाठान् विदध्युस्ते दशामितान् अष्टमे ते पूर्जपेश्लोकं प्रत्येकं नववर्णकं पूर्वोक्तान्

मकाष्टज्याः एर्विमेतैः शांतस्तुभाः एवं दशाहं संपाद्य होमं कुर्युः अयत्नतः समस्तान्याशतानुमा भवंति स्तोके विधानतः लक्षसंख्ये
नवार्णं च पूर्वोक्तैर्द्रव्यैः सर्वयैः होमान्ते भोजयेद्विप्रान् सहस्रं संमितान्साध्यं देव्या रायनतमर्पयेत् एवं सहस्र
संख्यानि कृते चंडीविधौ नराणां सिध्यन्महीपिते सर्वं दुःखौघस्य विनश्यति मारीदुर्भिक्षरोगाद्यानश्यंति वसनो भयाः नेमं विधिं वदे
दुष्टे खले चौरे गुरुद्रुहि साधौ प्रिते दद्याद्दीने वदेद्धिपिमिमं परं एवं सा चंडिकानवशा हलशो भाटन्यरक्षा इति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि म
हालक्ष्म्या महामनुं ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं विदवर्णमें मस्यास्य उदाहृतः ऋषिर्भृगुर्निवृत्संख्यमबृहत्शक्तिर्दईमिते देवता कमलाप्रोक्ता सर्व
संपत्करी शुभा एकान्तरविधाने नषडंगानि प्रकल्पयेत् चतुर्भिः श्वेतकरीभिः चं टैर्मणिमयैः सदा आसिंच्यमाना कलाभा पद्म
स्था च वराभये पद्मद्वयं च हस्तेषु बिभ्रतीत्पपसे विना एवान्तरो दिने पीठे यजेद्देवीं च पूर्ववत् पूर्वं कुलजं जपेन्मंत्री नियताशी चसं
हुनेत् तन्महसंसरोजेश्च रक्तैर्जिस्वाद संयुतैः सर्वान्कमप्रयोगाश्च कुर्यान्मंत्री यथाविधि ३०० ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सग्भार्यहसराश्रो
ऊताश्रनः विसर्गान्ताम्पंच मंत्रबीजमेतदुदाहृतं जगाम्बसृष्टिहृदये द्वादशार्णो मनुर्मतः प्राणवादिरयं मंत्रः स्यात्त्रयोदशवर्ण
कः स्याद्यावल्लगायत्र महालक्ष्म्याः प्रकीर्तिताः संशोध्य मनुनानापाणिं प्राणवाद्यहृदंतकं श्रेष्ठलीप्तकमान्मेधी विमसेद्बीज
पंचकं मंत्रशेषं न्यसेन्मंत्री नलयोस्तु भयोरपि मूर्धादि चरणांत्या वक्त्रं गात्रं णाव्यापकं न्यसेत् शेषं समार्णकं मंत्री विमसेद्दिधानवि
ध्वबीजैः पंचमंत्रीशेषैः षडंगानि प्रकल्पयेत् चतुर्भपन्नेत्रानम दोर्भूतैकाचापि षडंगकं ज्ञानैश्वर्ययशः शक्तिवले वीर्य तेजसा षट्क्रमात्

मेरु-
तंत्र
३२०
317

एवं समलमनं मंत्री चिंतयेदिष्टदेवतां आदौ सरोवरे तत्र उद्याने सर्वतः प्रतिशोभिते मंजुलैर्भूर्जपत्रैश्च रसालैः श्रीद्रुमैरपि तालैस्तमाले
र्हिन्तालैः शालैश्च बकुलैरपि कर्कन्धुएवंवञ्जीवैश्चपंचकैरुपशोभिते मंदान्दोलितकर्पूरकदलीदलमंडिते अशोकशरलानाग
कोविदारमनोरमे मल्लिकायूथिकाकुंदमदयंतीसुगंधिका द्राक्षावलीनागवल्लीमाधवीदेवदारुभिः नमेरुभिर्लवंगैश्च बकु
लैस्तिलकैस्तथा शोभिते कर्णिकारैश्च चंदनै रक्तचंदनैः मंजुलैर्मातुलुंगैश्च दाडिमीलकुचैः शुभे नारिकेलैश्च खर्जूरैरष्टगैः कुलवके
ष्टिते मालतीकेतकीजातीपाटलीतुलसीवृते नेपालैर्नैर्दमनकैः सर्वर्तुकुसुमोज्ज्वले भ्रमदैन्दिंद्रिमदैश्च मदारैरुपशोभितम्
शिरीषैः पनसैस्तवैः शाखोटैः कुटजैर्धवैः अवेगगगगनस्पृष्टसुमनोरंगमंजुले महानसंतनस्यमध्यस्थंमंत्री मनोरमे भ्रमद्भ्रम
रमालाभिरलंकृतचतुर्दिशे केकीकेकारवाकीर्णे लक्ष्मणीसारसावृते उरुव्यसनसंघातेचक्रकारंडवोज्ज्वले फलैः सरसिजे
रम्यैः कल्हारैश्चैकैरवैरपि नीलेंदीवरसंचैश्च सुगंधिकुसुमैर्वृते सर्वत्रशोभिकल्पद्रुवनमंडितमंजुले ललितेतत्र तन्मध्ये रत्न
मंडपकं हिमे सप्तद्वादर्कसंदोहकिरणाशुभिभास्वरे हिमरश्मिकरव्रातसिक्तास्तृतसुशीतले ओलसत्कालितस्वर्णप्राकारसुमनो
हरे नवरत्नपयप्रोयतकपाटाट्टालिकावृते नूतनैर्घनमहारत्नरचितैस्तंभगोपुरे तत्र मालितहेमोद्यद्दंडध्वजसमूहके वैडूर्यादि
महारत्नरचितस्तंभराजिते संततस्वर्णरचितगवाक्षाशतसंकुले हेमदंडस्फुरद्दीपसहस्रसुमनोहरे नानाविधक्षौमवस्त्र
वितानाभिस्रकांचनैः सत्त्वंईघंटिकायुक्तपताकाभिरथावृते शरद्राकासुधाधरमिंडकूलभूषितैः शुभैः विचित्रवसनोद्भूतैश्चतैश्च

द्रातैरपि काञ्चनोर्वीमणिव्रातकुट्टिमालंकृते शुभे चनसारागरुतनावकस्तूरीकुङ्कुमैरपि नमाकीर्णे तत्र देवीं विचिन्तयेत्
कालभास्करसङ्काशां शशिशेखरमण्डितां मुक्ताहारोज्ज्वलां रम्यां रत्नाकल्पविभूषितां हल्लीभोजैश्च विभ्राणान् नानाशलिमे
जंरी पद्मद्वयं कौसुम्भं च सस्मितास्यसरोरुहां विकचोत्पलसंशोभिलोचनत्रयशोभितां कृशानुः पुरसंकुलरक्तोत्पलपदद्वयां
नितम्बबिम्बविलसद्रसनादाममञ्जुलां वलित्रयलसद्देहमध्यदेशसुशोभितां गंभीरावर्तरुचिराभिरुद्दमण्डलमण्डितां य
त्नकर्दमसंलिप्तपीनोन्नतघनस्तनीं कुम्भिकुम्भोद्भवपोषघनस्त्रक्प्रोदामविराजितां नैमोत्तरासंगवतीं पुष्पदामसुभूषितां मा
णिक्यस्वर्णरचितवैडूर्याङ्गदोज्ज्वलां काञ्चनोपमपद्मरागमणिसंबद्धकंकणां नानाविधलसद्रत्नमुद्रिकालंकृताङ्गुलिं के
यूरकण्ठकलापांवां स्वर्णग्रैवेयराजितां विचित्रनानालंकारालंकृताङ्गीं सुविस्मितां उद्यदर्कप्रभाभास्वद्रत्नताटङ्कशोभितां क
र्णपरीकृतस्वर्णबद्धरत्नाङ्कुरां शुभां प्रवालविलसत्कान्तिरुचिराधरपल्लवां शिखरप्रोल्लसद्रम्यदशनावलिशोभितां निर्ली
ढनशरच्चन्द्रकान्तारायितमुखाननां पंचसायककोदंडविलासधिकचिल्लिकां विभ्राणां नासिकां घोषितिलपुष्पोज्ज्वलायतां
शीतांशुसकलाकारुचिरालिकराजितां चन्दनसौगन्ध्यसंबद्धमृगनाभिविशेषितां मनाक्कुञ्चितसत्स्निग्धनीलमञ्जुलमू
र्धजां पारिजातकुसुमगंधवाहिसुमूर्धजां नवहाटकसंबद्धनानारत्नौघशेखरां सौन्दर्यभूमेरवधिं नेजसां जन्मभूमिकां
विलासलक्ष्मीभवनं महालक्ष्मीं विचिन्तयेत् वामाथ्यं कमलारम्भम्ध्याये दक्षकरावधि आद्यायामिच पूर्वोक्तं मापीठयजेद्दिवा

मेरु तंत्र ३२८

इत्यादीजे नाम्नैव स्नानं नामूर्त्तिकल्पनं दत्तभोगो यजेद्देव्या गणेशान्मातॄंस्तथा स्वभर्त्तौ जालिहृस्तं च वृषाभरणमर्चयेत्
भृंगानिर्ज्जयेद्दौ यथास्थाने च ---- अष्टपत्रे स्थिताः पूज्याः उमा श्रीश्च सरस्वती दुर्गा यशिनी गायत्री देवी षष्ठी चेति शक्तयः
नानालंकरणाद्याः पद्मास्य रोजहस्तपाणयः अग्निप्रतालनार्थं च शोभ्य ---- स्त्रीजे पूजनीय प्रयत्नेन कामं प्राप्नोति चाम्बरे निधी
पूज्यौ च वरुणावश्विमेकृत्तयाविनौ परितश्च यजेद्दिशीन् ग्रहान्नवतनोद्वयेत् चतुर्द्दिक्षु दिग्गजांश्च यजेद्दिशाश्च मंत्रवित् लोकपा
लांस्तदस्त्राणि तद्वारे यजेत्ततः जपेल्लक्षमेकं तं च नियताशीयतव्रतः तद्दशांशेन जुहुयाद् घृतैस्त्रिस्वादु संयुतैः पद्मैरमाङ्गमफ
लैः प्रत्येकमयुतं हुनेत् सुधीतैः शुचिभिस्तोयैस्तर्पयेद्दशांशतः एवं सिद्धमनुर्मंत्री शौरभक्तोऽष्टवल्लतः ऊर्यान्कामान्निकर्माणि
स्वाभिष्टानि च मंत्रवित् आज्यात्तनामिर्देवीमिराष्ट्रकामो हुनेन्नरः सहस्रं दशभागं च समिद्धेस्यवाहने हुताकामिश्चहर्वीभिरष्टोत्त
रसहस्रकं समाहृत्य जुहुयाज्जीवेदन्तराणां शतं सुधीः दुर्वाग्रकैर्हुताभृक्तैस्तिलैः पञ्चजुहुयाद्द्युयैः आरोग्यकामो जुहुयाद् दशम्यार्क
दिने सुधीः दशाहं प्रत्यहं चापि सर्पिषा कान्तिमिच्छतान् कंठमात्रे जले स्थित्वा मलक्ष्मीमिति स्मरेत् अष्टाधिकं सहस्रं च पार्णवाङ्जपे
न्मंत्रं सर्वाभिनार्थं लभते त्वारोगं च साधकः अन्तहस्तं जुहुयाद्दत्तसहस्रं शालिभिर्ध्रुवं सोचिरात् लभते लक्ष्मीं महतीं साधकोत्त
मः रमालतपुस्तैर्वा नपावर्मिसमन्वितैः स्वेतसर्षपकेराज्यपुतैर्वा जुहुयाद्बुधः अपीयं सौरमाममासोम्यचिरात्साधको ध्रुवं माम
ते च तथा सर्वैर्जनैर्भिर्निमयात्व च नारिकेलरजोश्रकेमैस्त्वैर्वीरकान्वितैः गव्यघृतैः हुतपंकेरपैर्जुहुयात्सुधीः संयतः प्रत्यह

ग=३

चाष्टशतेनापायसम्बृग्दिजः मंडलाच्च भ्रमं वेसाताङ्गयैर्हेमवर्णं तथा गुडमिश्रहविष्यस्य होमादन्नसमृद्धिमान् अष्टोत्तरसहस्रंच
जपाहूतानि संजुहेत् संग्रहात्तज्जसमं श्रीनागवलीरसेनच सहितेन तिलकं कुर्यात्सर्वं वशं प्रभवेध्रुवं पालाशोत्पन्नसमिद्भिस्त्रिमधुक्तसमि
जैर्जुहुयात्तथा वशमाभवेत्सुर्गेश्वरावशिनस्तसमेत्रिणः जातिकाजसमैर्मधी राजानं वशमानयेत् जुहुयाद्रणाभोजैर्वैश्याः स्वस्वस्य
वशमगाः नीलोत्पलानां होमेन वशमायान्ति संभवाः वशायेत्व मनदाविद्वान्नष्टकजसमेद्भिः नवकोष्ठात्मकं सम्यक् मंडलं रचयेत्त
धीः मध्ये पंचवर्णमाणिकल्पयेच्च यथाविधिः तेषु कोष्ठेषु नवसु विन्यसेत्कलशान्नव शुभान् चंदनकाश्मीरैर्लिप्तसर्वांगकान्तथा
कुर्चैस्तंडुलसंपूर्णान्सवेष्टिमनोहरान् सर्वेष्टिमतो स्थापयेच्च यथावन्नानवासितैस्तीर्थपूर्णकैः कर्पूरसहितैर्नवरत्नसमन्विते
कर्णिकामध्यकलशं चपन्नंतकारयेत् मध्यस्यकलशस्यं यथावर्णविनिक्षिपेत् वादीरोपणीरकाश्मीरचंदनागुरुतमालकं जाती
केकोलसंयुक्तं सपीतं तंनानिभागशः कलशेषु च सर्वेषु यथाविधिविलोडयेत् महाभद्रा च दूर्वा चाद्देवी श्रीचमस्तका अपामार्ग
सपद्मिणी प्रशाली वज्रवल्लरी चक्रप्रियंगश्रीहिस्रघ्रगोपूमतंडुलान् शालीमाषांश्चसतिलान्सर्षपान्स्वपानैः क्षिपेत् कदलीना   पद्मान्
रिकेलाम्रश्रीधात्रीजंबुभरुहान् फलानिपनसवकुलजानीसौगंधिकानिच मल्लिकाचंपकाशोकपुन्नागोत्थानि निःक्षिपेत् पुष्पाणि
केतकंदनतुलसीपल्लवांस्तथा न्यग्रोधोदुम्बरलेखे पानां व्रजकूर्चकं प्रक्षिप्यन्वटकाणीढादयेच्च पंकेशुभैः सातनैः सफलैः
लाक्षवेष्टयेत्क्षौमवाससा तेषु मध्यस्यकलशे समावाह्य महेश्वरी महालक्ष्मीं चंदनाद्यैरुपचारैश्च संयजेत् सिंह - बष्टक्ष्मे स

मेरु-
तंत्र
३२५
319

माघः कुमनोयजेत् सुगंधैश्चंदनैः पुष्पैर्मनोज्ञैर्धूपदीपकैः भक्ष्यभोज्यैर्निवेद्यैश्च यथाविधि यजेत् सुधीः संस्थापनान्यदानैर्मंत्री त्रिसह
स्रमंत्रं जपेत् ततः सार्धं समानीय संयतः स्थंडिले शुभे स्वपीठे तं निवेश्य स्वतः सिद्धसाध्येन योजयेत् मनोहरैरलंकारैर्विविधैर्वसनैरपि आ
दर्शनं मंगलं कुंभं जफलं सुमनोहरं सुवासिनीभिर्जायाभिरन्विताभिर्द्विजन्मनां समासीनैश्च नैः सर्ववाद्यानां निनदैः सह वेदघोषेणाच
सहलैश्चैव सुशोभने १८० तेषु मध्यस्थितं कुंभं संस्थाप्य कुर्यात् स्वयं मूलमंत्रं जपन् सिंचेत् न्यायशीर्षेण तोयैः कलशैः सर्वतः सिक्त्वा
हस्तेनास्य शिरसः शिरः संस्थाप्य वेदगादिना माशिषं संप्रयच्छति कल्याणमस्तु च सदा संपदश्च निराकुलाः प्रसीदतु महालक्ष्मीः
सकलादेवताश्चापि ईदृशं नंदनं सर्वदेवविजयोस्तु सदा भव इत्येवं तदाशिषं पश्चाद्वासः संपरिधाय च आचान्तः प्रणमेत्तस्मकस्य।
थाविधिगुरुं शिष्यः नानाविधैश्च वसनैर्नानालंकरणैरपि धनैर्धान्यैर्गोभिर्महिषीभिश्च दक्षिणाकैः दासीभिर्देवतागुरुं संतोष
येत् सुधीः नानाविधैश्च भक्ष्यभोज्यैर्लेह्यैश्चोष्यैस्तथेतरैः दीनांधकृपणैः सार्धं भोजयेच्च द्विजन्मनः ततः स्वमंदिरे कुर्यादुत्सवं वि
भुभिः सह महाविलोकरंमं च ततः संतुष्टः स्य कृतार्थं मन्यते सम्यक् आत्मानं नात्र संशयः इति राजा शत्रुविजयेतेनाभिषेककार्यां विचा
रणा महामये शुभ्रतादिनिमित्तोद्भयेषु च कुर्यादेवाहादिदोषेषु च कुर्यादभिषेचं अभिषेकेनानेन नाचन्यंगं भवति निश्चितं
सर्वसंपद्यसौभाग्यं सर्वामयशमस्तथा सर्वापद्वारणं चैव सर्वसौख्यानि निश्चितं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि समविंशाक्षरं मंत्रं ना
रेरमाशक्तिलक्ष्मीकमले कमलालये प्रसीद द्वितयं श्रीं ह्रीं श्रीं महालक्ष्मीः नमः गायत्रीछंद उद्दिष्टं निर्दिष्टं प्रजापतिः ल

सिंचितं

पवर्षेणस्रवन्तंविषमक्रिते ज्वलद्रत्नसमावद्धांपुष्परेणुविभूषितां षडूर्मिरहितांमन्त्रीनस्यापस्ताद्भुवंस्मरेत् माणिक्यकु
ट्टिमंतत्रयोगपीठंविचिन्तयेत् पद्ममष्टदलंतत्रयद्योर्क्ङ्ररक्तवर्णकं तस्यमध्येस्वासीनंकृष्णंध्यायेदनन्यधीः उद्यदादित्य
संकाशंप्रसन्नवदनंविभुं इन्द्रनीलमणिप्रख्यंस्निग्धदीर्घशिरोरुहं मायूरेणस्फुपिच्छेनराजमानोत्तमांगकं भ्रमराक्रान्तक
लाढुपुष्पसंशोभिमस्तकं कुटिलालकविभ्रान्तभालेकर्णाकृतोत्पलं गोरोचनाकृतिलकंपूर्णचन्द्रनिभंस्मरेत् पद्मनेत्रंदीप्त
मकरा
मणिकमलाकृतिकुण्डलं कपोलस्थललावण्यविजितस्वकदर्पणं ग्रन्ययुतोन्नासिकंचपक्वविम्बफलाधरं डाडिमीवीज
दन्तकंवृत्तसुन्दरकंधरं आरण्यपल्लवैःपुष्पैःकृतग्रैवेयसंपदं कौस्तुभप्रभयादीप्तविशालोन्नतवक्षसं श्रीवत्साङ्कांकितो
रस्कंवृषस्कंधंवहाविणं आजानुलंबिदोर्दण्डंवलित्रययुतोदरं क्षुद्रघण्टकयावद्धकटिंग्रैवेयराजितं वक्र्याणोवलसत्पद्म
पीतांशुकपटीटिभिः कुलिशध्वजवैश्चिद्रैरंकितंसकपद्मलं मत्स्यांबुजसमायुक्तंवंशक्षिप्तिरोपितांगुलिं नदृष्यदिव्यसद्रा
वंशोत्थ
गस्रवणाहृतमानसं अपांगैःप्राणिजातन्तुमोहयन्तमनारतं परमानन्दसंदोहसंपूर्णीकृतमानसं सावपद्मसमासक्त
स्वान्तनैत्राभिराहृतं गोभिर्वृ[illegible]भराक्रान्तमन्दयानाभिरेवच कवलीकृतसंत्यक्तघासलेशगणाभरणले प्रस्नुतस्तनपानेन
स्तु
संभ्रमानननिर्गतैः डिंडीरविंदसंयुक्तैर्दुग्धैर्दृष्टिमनोहरैः वेणुवादनसङ्गीतगीताकर्णनलालसैः उत्तंभितीकृतश्रोत्र
पुटयुग्मैश्चनर्णिकैः किंविषाणान्तरोद्भूतिजातकंडूतिमस्तकैः परस्परविमर्दोर्ध्वखुरस्पृष्टमहीतलैः स्निग्धैर्गुरुभिरुत्सुकैः

वत्सैः

धो

स्वच्छं पादेयां पादयोल्लंलंयस्व=५

ली=२

आकल्पो वेषः आकल्पवेषौ नेपथ्यमित्यमरः

स्त्रीणां शृंगारभावजाः विलासाद्यो हावा इत्युच्यन्ते

मे रु. तं. ३५८

351

घृणोभिगलकंबलैः वत्सवत्सासमूहैश्च संवृतं तं नटनन्तं कृतहुंमाम्बवज्जालैर्गुरुदीर्घककुद्मलैः उच्चकर्णपुटापीतवेणुरण
त्सुधारसैः सवयस्कैश्च गायद्भिर्नृत्यद्भिस्तत्सलाभूषणैः नानाविषयवेगोपैः संस्तुवद्भिः समावृतं मधुराकृतिभिर्बालैरस्पष्टा
क्षरद्रुतभाषणैः शार्दूलनखसंक्लृप्तगलालंकारैस्तथावृतं ततो गोपपुरंध्रीणां स्मरेद्वृंदं समाहितः तद्भावभावकल्लोलसंजी
वितमनोभवं वल्लवीवल्लवगवां देवहृद्देवहिः स्मरेत संस्थिते देवदेवस्य कांतं तं धनसंचयं ऋषिसंघं तथा देवं वेदाध्य
यनतत्परं धर्मार्थिनः स्मरेत्पश्चात्सनकप्रमुखांस्तथा वामे सस्त्रीययोगीन्द्रान्पत्नगान्धर्वकिंनरान् सिद्धविद्याधरांश्चापि चार
णान्सप्सरोगणान् अनेकाकृतिसंपूर्णवीणावादनतत्परं आकाशे नारदं ध्यायेन्मुनिवर्यं गतस्मयं एवं ध्यात्वा यजेत्पीठे वै सर्वे
नवशक्तिके आदौ सौरीये पीठमये टेहे मानसिकार्चनं वा ह्यपूजां ततः कुर्यान्मूलमन्त्रिमूलेन कल्पयेत न्यासोक्तक्रमतः पश्चादङ्गधा
यैर्देवमर्चयेत स्व्याशिवतांवसंपूज्य पंचांगवटणांगके वेणुवत्रवनमालां च श्रीवत्सकौस्तुभं तथा पूजयेत्कृष्णदेहस्थान ततश्चा
वरणावृतं कर्णिकायां वनहिंहटेवस्य परितोर्च्ययेत दामं सुदामं वसुदामं च किंकिणिदामकं तेजोरूपप्रतालेन केशरेसं
गपूजनं रुक्मिणीप्रमुखा घष्टौ पत्रेषु महिषीर्जयेत रुक्मिणी सत्यभामा सा टग्निजित्सुनंदिका कालिंदी जांबुवती च मित्र
विंदा सुशीलका कमले वा च्यपात्रे चकरयोर्दक्षिणान्ययोः बिभ्रतीर्दिव्यशृङ्गाभावस्त्रलेपादिभिर्युताः स्तनभारनतानानारत्न
जालविभूषणाः पत्राग्रेषु ततः पूज्याः वसुदेवश्च देवकी नन्दगोपयशोदा च बलभद्रः सुभद्रिका गोपा गोपिकाः क्रमस

त्यो

खाम्बुज हृदि तया: स्वर्णाभो वसुदेवस्तु शुक्लो नन्दः प्रकीर्त्तितः ज्ञानमुद्राधरौ पन्नौ ट देवौ मे भयमन्त्रया दिव्यवस्त्रानुलेपा
दिभूषालंकारसंयुतौ रक्तवर्णसमनिभेन द्रव्यमानेरो दक्षिणे करे वरं वामे वहन्त्यौ तु पात्रं सुपयसा भृतं मुक्ताहारयरेरत्नकु
ण्डलादिविभूषिते बलभद्रस्तु कुन्दाभो मुशली हलसंयुतः नीलाम्बरो मदोन्मत्तः स्रग्वी चैककुण्डलः नानोपायनहस्ता
श्च गोपपत्न्यः सुपूजिताः मध्ये वह्निस्तु पूर्वादौ मन्दारं पारिजातकं संतानं कल्पवृक्षं च हरिचन्दनं च पूजयेत् दीर्घनम्र हहूहूकाख्या
म्भुवेनादिगीश्वरान् तदायुधानि पूर्वोक्तविधिना सम्यगर्च्चयेत् शाल्यन्नं दधिसंयुक्तं सघृतं गोपयो हविः नारिकेलगुडापूपं
नवनीतं सितोपलां मोचाफलं सोपदंशं सक्षौद्रं हविरं शुचिः ततः संकल्पनैवेद्यं ग्रासमुद्रां प्रदर्शयेत् ॐ नमः परब्रह्मात्म
ने निरुक्ताम संवदेत नैवेद्यं कल्पयामीति विशान्यणीमतो मनुः समाप्य नैवेद्यं हि कुर्यादन्यस्तु रोक्तवत् ततश्चन्दनपंकेन
सीयदेहं विभूषयेत् मूलमंत्रेणा मंत्रज्ञो मूर्त्तिपंजरमंत्रकैः ललाटादिषु पूर्वोक्तं तिलकानि सनामया कुर्यात्पुष्पांजलीं च
वनुलसीपुष्पतो वृयः मूलमंत्रं समस्त्वार्घ्यपादपद्मद्वये विभोः १८ ॥ करवीरद्वयेनाथ मध्ये देहे प्रकल्पयेत् श्रीमोजपुष्पमतः
पश्चाडन्नमांगे निवेदयेत् यभिः सर्वैः सर्वगात्रे तावतः कुसुमांजलीन् देवस्य दक्षिणे दद्यात्कुङ्कुमपुष्पाणि संवित् रक्तपुष्पाणि
वामेतकुङ्कुरक्तपदीरकैः समावरणसंयुक्तमिष्ट्वा कुसुमस्य पूजनं सर्वसंपत्करं पुंसां भोगमोक्षफलप्रदं श्रीगोरिशादिभि
र्वज्रप्रभस्वैराहृतत्रयं संतेपपूजनं तेन ततः कुसुमाष्टकं यजेत् कुसुमवासुदेवनारायणदेवकीनन्दनाः यदुश्रेष्ठश्चवासे

८।

मे० रु०
तं०
३५२

कर्पूर
352

योऽयमुग्राक्रान्तभारहृत् धर्मसंस्थापकश्चेति ङेऽन्तनमोन्ताध्रुवादिकाः एतैरेवविधानंवाकुर्यात्सार्वालिष्यवाबुधैः मूलमंत्रंयथा
शक्तिजपितानजपंबुधैः समर्पयेदृष्ट्यैजनलेगंधपुष्पादितानविनैः स्तवास्तोत्रैर्हृदंभोजेममहासनमेवनः ततःपूर्वोक्तवि
धिनाटीतितः प्रजपेन्मनुं मन्त्रार्थंचिन्तयेन्मंत्रीनियमस्थोजितेन्द्रियः वर्णाविंशन्महस्राणिश्वेतपद्माक्षमालया पश्चान्मन्त्रसिद्ध
र्थंदशलक्षंजपेत्सुधीः ॥३९॥ लक्षंहुनेद्वाणैः सितामर्पिर्मधुप्लुतैः शार्ङ्गाह्वनयुक्तेनहविर्द्वत्वा...वाहुनेन तर्पयेत्सलि
लैःशुद्धैःसुचन्दनवासितैः आज्ञाभिषेकंकृत्वाथभूदेवान्पूजयेत्ततः नानाविधैर्भक्ष्यभोज्यैस्ताम्बूलैश्चमटदक्षिणाः ततोनिज
गुरुंसम्यक्प्रणिपत्ययथाविधि धनधान्यवराद्यैश्चवित्तशाठ्यविवर्जितः तोषयेत्परयाभक्त्यानिजकार्यसमिद्धये ततःसिद्ध
मनुर्मंत्रीप्रयोगान्निजवांछितान् कुर्याद्रक्षिपतःसम्यक्त्वनैमित्तिकेरतः तत्कालेदेवकीजातंशंखचक्रगदाम्बुजं दधत्तंपीत
वसनंसुचन्द्रंगगनप्रभं निशायामर्चयेद्ध्यात्वाबालदंजपेन्मनुं त्रिमधक्तैःसदशांशंकिंशुकप्रसवैर्हुनेत् वीर्यप्रज्ञांसमृतिं
प्राप्यकवीनामग्रणीर्भवेत् दिव्यंमातृकोडगतंवलनाटकसंवृशिशुं ध्यात्वात्तारवियातोयैस्तर्पयेज्जुमनेशानं पिवतंस्तनना
स्तनंग्रसन्तस्ताःशिरःस्मरेत् शामंमाग्रेमन्त्रितैस्तोयैरभिषिञ्चायरोगिणे ग्रहपीडानिवृत्तिःस्याद्दातानांदुःखनाशने सकीयव
रणादिसमकलंभावयेन्मनुं अयुतंप्रजपेत्सर्वविघ्नसंघाःशामंयथुः नीलगात्रंमंत्रितैस्तोयैरभिषिञ्चायरोगिणे ग्रहपीडानि
वृत्तिःस्यात् हलाभ्यांनवनीतंनवंहविः दधानंकिंकिणीसंघनरत्नभूषणं दूर्वांत्र्यैर्स्वड्गयाग्नेयाद्ग्नेवंप्रजपेद्धुनेत् संतोषा
जमाप्नुतेहूनेद्दार्भैर्युतंभक्तिमाप्नुयात् रुदन्तंबालमायनेगोपीभिर्दोलितंशिशुं ॥ ५

ह

र्गैर्विमुक्तो व्याध्याधिरहितो भवेत् सर्पवंधोः पातयन्तं कृष्णं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं तेनाभिमन्त्रितं तैलं दिग्मापीडां व्यपोहति रोगगणं सा
धुरदन्तं वारयन्तमितस्ततः वेणुं धमन्तं गोविन्दं ध्यायेन्स्वबोटितं फले कालीयस्य फणामध्ये नृत्यन्तं कृष्णमंजसा सुधावृ
ष्ट्याभिवीक्षन्तं तन्नाम्नेक्रजपेन्मंत्रं वामहस्तस्य तर्जन्या नर्म यन्मांत्रितमनमः सुखीकरोति विषिणं कलदष्टमपि दंशनात् कालीं
यदमनं कृष्णं ध्यात्वाकुम्भे स्वयं जपेत् श्रेष्ठान्नरशान्ते स्नायाद्विषान्नो निर्विषो भवेत् गोवर्द्धनगिरिं वामकूटाग्रेण विभ्रतं दक्षह
स्तस्य पाणिवाणिवेणुयोजितमन्मथं एवं कृष्णं संचिन्तयेन्मन्त्रं गोकर्णाकृमयेजपेत् भीतिदास्तत्र बाधन्ते विद्युद्वर्षणवायवः
वार्थमेवोपमायातं वा सर्वं चिन्तयेत् हुनेत् श्रद्युतं लवणैः श्रुहैरवाहृष्टिर्भवेद्ध्रुवं यमुनायां तु गोपीभिर्जलक्रीडाकरं हरिं
स्मृहुर्मुहुः सिच्यमानं क्षीराब्धेरयुतं हुनेत् भूयसीं वृष्टिमिच्छो हि कुर्यात् समये यमः एवमेव स्मरन् कृष्णं पीडितस्य तु मस्तके
मोहनान्निगरस्फोटभूतरोगसपत्नगैः मंत्रं जपेत् तदानीं स सुखी भवति नान्यथा वैनतेयगतं कृष्णं समुद्युतं बलान्वितं
श्रान्तंकरयरामूतज्वरेणास्तनमादरात् एवं ध्यात्वाज्वराक्रान्तमस्तके संजपेन्मंत्रं महाघोरज्वरोडुस्तदानींनाशमाप्नुया
त् एवं ध्यात्वाऽनलेकृष्णं सांगमभ्यर्च्य चाद्युतं क्षीराक्तिमाशाकलहोमात्क्रूरज्वरं हरेत् नीलावाणप्रविद्धांगभीष्मपीडाहरं ह
रिं ध्यात्वास्पृशत्जपन्नांत्रं पाणिभ्यां स सुखी भवेत् अर्चिते गोकुलेन कृष्णं संदीपनसुतप्रदं ध्यात्वा स ड्गघकिन्नाभिरपमृत्युर्विन
श्यति कृष्णं पुत्रान्मयकक्तोंदिजायमृतमसूतवे ध्यात्वा पार्थपुत्रं कृष्णं जपेत्सुत्रमस्मरहृये पुत्रजीवककाष्ठाग्रे समतो देसतक

लैर्हुनेत् अयुतं स लभेत्पुत्रान्नीरोगान्चिरजीविनः दुग्धवृक्षवचांकायैः कुभमाप्नोर्परान्विष्णु पूजयित्वायुतं जप्त्वा प्रातर्योषां
प्रतिव्रतो अभिषिंचेन्नूतं जप्तं पाटपयेदर्कवासरे एवं कृतिप्रयैर्वन्ध्यापि लभते सुतान् वोधिपत्रपुटेनोयं जप्तमष्टो
त्तरं शतं मौनं कृत्वा पिबेन्नारी प्राग्वर्षान्साष्टतं लभेत कृष्णो कृतं महाभीमो काणि राजेन योजितो पराजित्यात्मवक्रेण काणी
तद्भववह्निना शोषेणाभस्मीकुर्वंते कुसंसम्यक्विचिन्तयन् जुहुयात्त्रिणि सिद्धार्थैः सौपनैलेविलोलितैः एवं कृते न सम्राहं वै
रिणा केनचित्कृता कृत्याभ्यस्तमेवाशुसंतयेन्त्रात्रसंशयः संस्थितेनाश्रयेदिव्येवदरीवृन्तभूषिते वेटाकर्णे हस्ताभ्यां स्प
शीन्तं स्मरेद्धरिं मधुराक्तैस्तिलैस्तं जुहुयादेधिते नले अशेषपापनाशार्थं प्रत्यर्थं जपेत्तथा ध्यायेत्कुसं हेषयन्तंटी
पतोर्वलिरुक्मिणोः गुलिकागोमयी स्याअहुनेद्दुष्टोऽहे योऽभवेत् खगेश्वरसमारूढं कुर्वन्तं वाणवर्षणं धावमानं रिपुगणम
नुधावन्तमाशुगं जपेन्नप्रसहस्राणि कुसंध्यानामन्त्रवुधैः सम्राहादैरिणोभ्याइच्चाटोटेष्णतोध्रुवं कपित्थफलसंपात
नेवनेवन्यकेदिपन् कुसोध्येयायुतं जप्यो मवरुच्चाटकृद्दिपोः वैरिणं कंसरूपं व कर्षन्तं प्राणवर्जितं अयुतं प्रजपेन्मंत्रं हु
नेद्यानन्समंत्रवुधः समिद्भिर्जन्मनक्षत्रतरुणान्नसामंत्रवित् शत्रुर्निधनमाप्नोति सप्ताभ्यतोपि नान्यथा कलिद्रुमसमिद्भिर्य
निम्बतैलस्नुतैःहुनेत् यामिन्यामयुतंस्य स्यारिपर्यमपुरं व्रजेत् कार्पासवीजरजनी विंवपत्रे कटुत्रयं एरण्डतैलेन जुहुयात्
प्रमशानेनिशिमारणे मारसंनैव कुर्वीत वलात्कृत्वायुतं जपेत् हुनेच्चतावद्धविषा तस्यातकनिवृत्तये पुरन्दरसमत्वानिनाह

रत्नं स्मरपादयं कृष्णं ध्यायेज्जपन्नलक्षं सर्वतो जयमाप्नुयात् रथ्येर्जुनाय गीतार्थं कथयन्तं जपेन्मनुं ध्यात्वा धर्मस्य वृद्धिस्तायोग
सिद्धिश्च जायते त्रिसाद्युक्तैर्लिदं यः शुक्रप्रसवैर्हुनेत् महाकविः सवादीन्द्रो वेदवेदाङ्गपारगः विश्वरूपं हरिं ध्यायेन्स
हस्रं साष्टकं जपेत् देहगेहपुरग्रामे वा स्वरलाभे वद्धुवं आरण्यकाहुणीः पुष्पैर्मध्वाद्वै विधिनार्चयेत् हरिं गृहे जपेन्साहस्र
हस्रं द्विजवश्यकृते मालतीकुसुमैः श्रेष्ठैर्गोपवेषण यथा पुरा कृष्णमभ्यर्च्य नृपती वश्यान्नृपतिदासवत् रक्ताश्मारेर्वश्यणाश्च
शूद्रान्नीलोत्पलैस्तथा स्वव्र ध्यायेद्गायन्तं श्रीकृष्णं जनमोहनं तन्दुलैर्हुतपुष्पैश्च हुतानाश्रैर्यः सहस्रकं स्त्रवहं समप्राणं तनह
स्नातश्चस्मधारयेत् स्त्रली के धारणात्नारी सद्य मासं वशं नयेत् पुरुषस्तथा नारीं दासीं कुर्यान्न संशयः पुष्पताम्बूलवासो
सिकजलालेपनादिकं सहस्रमभिमंत्र्याय येभ्योदद्यात्स तु वश्याः आपन्नव्यवहारादौ विवादे राजवेश्मसु अष्टोत्तरशतं जप्त्वा
वरीवर्त्तिवनहवः उपविष्टं कदंबाधो वल्लवीभिः स्मरेद्धरिं त्रिमध्वपामार्गसमिद्धोमाल्लोकत्रयं वशं रासक्रीडारतं ध्यात्वा
जपेन्नित्यं सहस्रकं इष्टां कन्यामवाप्नोति मासमात्रेण साधकः स्वग्नवकृणमारूढं ध्यात्वा मासं सहस्रकं जपेत्कन्यामण्ले
नलभते वांछितं वरं कृतमालप्रसूनैश्च कुरंटकुसुमैरपि हुत्वा वशीकरोत्येव भूपालान्सपरिच्छदान् बकुलोद्भवमन्त्रपुष्पैः
पाटलीपुष्पैश्च नैरपि उत्पलैर्वैश्यं शूद्रो वशमायन्नोकुरुते तणात् रक्तोत्पलैर्बाणपुष्पैर्वा पंचकैः पाटलोद्भवैः हुत्वा युतं वश्यमधक्के
वेश्यापेहर्णयोषितः अश्वमारप्रसूनैर्यो मधुक्तैः प्रत्यहं हुनेत् रात्रौ सहस्रसंख्यातैः सप्तरात्रमतं द्रितः पुण्यांगनानां सहस्र

मे॰रु॰
तं॰
३५४

चारुयौवनगर्व्विते पंचबाणप्रविद्धांगे दासीं कुर्यान्न संशयः सिद्धार्थैर्लवणोपेतैर्मधक्तैस्त्रिसहस्रकं होमं प्रकुर्वीत रात्रावि
न्द्रौ विप्रान्वशीभवेत् त्रिस्वादक्तैर्बिल्वफलैर्वा पद्मैर्वा प्रसूनकैः पद्मैः सतण्डुलैर्ह्रींमात्रपूर्वेण क्लीं स्त्रियाभवेत् वासांसि वल्लवही
णां मनोभिः सहकेशवं समादाय कदंबवृक्षसमारूढं विचिन्तयेत् जपेत्सहस्रमानं यो रात्रौ सदशाभिर्द्दिनैः शचीमप्यानयेत्स
त्रीकिमन्यां नरयोषितं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि द्वितीयेयस्तु जप्यते तारं संपुटितं चाद्यं मंत्रः स्याद्द्वादशाक्षरः पुरश्चर्याजपन्यासः
पूजाद्यं पूर्ववद्भवेत् प्रयोगाश्च विशेषेण प्रयोगोऽत्र निरूप्यते चन्द्रकुन्दसमगौरांगं रक्तपद्मदलेक्षणं अरिकंबुगदापद्मैर्वा
कूटखङ्गैश्च बिभ्रतं दिव्यैश्च मण्डपालेपैः पद्मनाभ्याविभूषितं पीताम्बरलसद्गात्रं तरुणं मुनिसेवितं विकचत्पद्ममध्यस्थं
ध्यात्वानन्दात्मजं प्रभुं सहस्रपद्मगतं देवं पुराणं पुरुषं नवं नीलमेघनिभं वापि द्रुतहेमद्युतिं तु वा लक्षद्वादशकं जप्त्वा त
त्सहस्रं समिद्वरैः दुग्धाक्तैर्जुहुयान्मन्त्री पयोऽदमसमुद्भवैः सध्याज्येलोलितेनापि हविषा वाजितेन्द्रियः पश्चाद्विधायिपंति
तं विदानन्दकलेवरं भवांधकारणाशीय हृत्सरसीरुहे आत्माभेदेन संचिन्त्य प्रत्यहं परमेश्वरं त्रिसहस्रं जपेन्मन्त्री यजेत्स
म्यगुक्तवर्त्मना विधिमेतं भजेद्यस्तु श्रद्धाभक्तिसमन्वितः संसाराब्धिं समुल्लंघ्य जीवन्मुक्तः स जायते ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
तृतीयं जगत्पतिः अयोनिजशरीरेण प्रकटो जायते भुवि दशाक्षरोयं कामादिर्लक्ष्म्या मंत्रो भवादरः कामदेवामुनिः प्रोक्त
दन्यत्सर्वं समीरितं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चतुर्थं यमवहि हरिणिष्ठ इति ख्यातो वाममार्गप्रवर्त्तकः दशाक्षरोयं तज्जादिस्त

354

स्यमन्त्रोभवात्क्षरः प्राग्वत्सर्वंविनाशक्तिंनायंमन्त्रःप्रसिध्यति ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिपंचमोयंजगत्पतिः स्वदामदारिद्र्यहरोम
न्त्रोस्यात्तडुपासितः दशाक्षरोयंलक्ष्म्याप्तोभवेदेकादशाक्षरः न्यासस्तत्प्रयोगाद्येपूर्ववत्परिकीर्त्तितं ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामि
कलौषष्ठेजगत्पतिः संसारानन्दसंदोहदर्पकोस्यमनुस्त्वयं श्रीकृष्णायवदेत्पश्चाद्गोविंदायदशाक्षरः एवमष्टादशार्णोयं
मंत्रःप्रोक्तोखिलेष्टदः कृष्णोदेवस्तुगायत्रंछन्दस्यान्नारदोमुनिः स्वाहाशक्तिश्चक्लींबीजंवेदाद्यैर्विविलोचनैः मन्त्राणैःस्यात्पंचा
गमंगुलीषुकरद्वये मूलमन्त्रेणसर्वांगेत्रिवारंव्यापकंचरेत् एतान्यंगानिविन्यस्यप्रणवेनततःपुनः केशललाटभ्रुवोर्मध्ये
कर्णयोर्नेत्रयोर्नसि मुखेचग्रीवाहृदोनाभौकट्यांलिंगेततःपरं जानुयुग्मेपदद्वंद्वेन्यसेदेकैकमक्षरं वेदादिमस्तकेन्यस्यपदा
निपंचविन्यसेत् शिरोवदनहृद्गुह्यपादेषुमनुविन्नमः पंचांगानिपुनर्न्यस्यमन्त्र्यादिन्यासमाचरेत् न्यासान्तरादिकंसर्वंद
शार्णोक्तवद्भवेत् ध्यानंचोक्तप्रकारेणपूजनंचतथाभवेत् अयुतद्वयसंख्यातमधिकारार्थमादरात् पंचलक्षंजपेन्मन्त्रंद
शांशंपूर्ववद्धुनेत् तर्पणादिततःसर्वांपूर्वोक्तविधिनाचरेत् ॥ २ ॥ अथसाधितमंत्रस्यसाधकस्यफलाप्तये त्रिकालार्चाविधिं
वदेगोविन्दस्यजगत्पते ॥ ३ ॥ उक्तवृन्दावनेरम्येस्वर्णभूमौमनोमण्डपं रम्यंरत्नमयंदिव्यंस्मरेत्कल्पतरोरधः नानारत्नस्थलीमध्ये
रत्नसिंहासनेशुभे यथोक्तरूपमध्यस्थंवासुदेवंविचिन्तयेत् इन्द्रनीलनिभंकान्तंपिंगश्मश्रुशिराकृतिं स्निग्धवक्रललाटान्त
लंठन्नर्थजसंचयं भृंगसंगसमासक्तरूपसुन्दरसंमतं इन्दीवरदलाकारशोभिनेत्रद्वयान्वितं चलत्कुण्डलसंशोभिगण्डयु

मे.रु.
तं.
३५५

मण्डमण्डितं रक्ताधरसनासं च हसन्तं हृष्टमानसं नानारत्नगणाकीर्णकण्ठाभरणभूषितं गोधूलीधूसरोरस्कं शार्दूलन
खधारिणं विशिष्टसृष्टसद्देहं स्वर्णानपथ्यदीपिकं कटिदेशलसज्जंघाहयेवद्धमनोहरं रत्नकांचसंपत्रकिंकिणीजाल
मालिने ति 'स्फुरंतं वनजं वंधूकप्रसवश्रियं अरुणेनारुणस्फाखहलपादाब्जद्वयशोभितं पयसोद्भूतपिण्डं च नवनीतम
यं शुभं दक्षिणोत्तरयोः पाण्योर्वहन्तं सापुसस्वहं हृष्यद्युद्वेगकन्नूणां दैत्यानां दुष्टचेतसां पूतनाशकटादीनां विनाशायकृ
तोद्यमं गोपीगोपालधेनूनां समूहेनावृतं सदा आखण्डलमुखैर्देवैः सेवितं कामतत्परैः प्रातरेवंविधं कृष्णं ध्यात्वा सुस्थिरमा
नसः प्रागुक्तरूपवपीठं सं हरिं संपूजयेत्क्रमे अंगावरणमाद्यं स्याद्द्वितीयं लोकपालकैः वज्रादिभिस्तृतीयं च पूजयित्वा प्रम
त्रधीः पक्वं रंभाफलं खण्डं नवनीतं हविर्दधि मेलयित्वा सुनैवेद्यं निवेद्य प्रीणयेद्विभुं उपास्यैवं विधानेन श्रद्धाभक्तिसमन्वि
तः श्रीकृष्णं संपूजयेद्यस्तु पूजोपकरणैः शुभैः ऐहिकीं सर्वसंपत्तिं द्रागेव प्राप्नुयान्नरः देहान्ते विष्णुसायुज्यं प्रयाति नियतं कृ
तीं प्रातःप्रत्यहमेवं हि पूजयित्वा नरो हरिं गव्यं दधि निवेद्यास्मै गुडखण्डसमं यथापि वा तद्दुग्धाद्वहनीरेण तर्पयीत सुखेह
रेः अष्टोत्तरसहस्रं तु मूलमंत्रं जपेत्ततः मध्याह्ने भजेच्चापि मन्दरोक्तृतिमद्भुतं उन्नतभूलतं देवं पद्मपत्रनिवेदणं पू
र्णचन्द्रलसद्वक्त्रं रत्नकुण्डलमण्डितं गण्डमण्डलसंशोभं सुधोण्णसस्मिताननं पीतवस्त्रधरं चारुमुक्ताहारविभूषितं
कांचीकुटककेयूरमुद्रिकानूपुरादिभिः अलंकृतशरीरं च मंगलांगपिशंगिनं मुक्तामाणिक्यसंक्लृप्तवनमालोद्भुतांशुकं

कामबाणप्रविद्धांगंवेणुवादनतत्परं हस्तेनविभ्रन्तंवेणुंवामेशंखंचवेत्रकं अभिरामतरंदेवंरत्नश्रेष्ठमभीष्टकं ध्यात्वै
वंविधिनादेवंपूजयेदिष्टसिद्धये दामाद्यैरंगकेस्त्रापिमहिषीभीस्ततःपरं वसुदेवादिभिःपश्चात्कल्पवृक्षैरनन्तरं
इन्द्राद्यैस्तदस्त्रैस्तुसमावरणपंचभूतः अर्चयित्वातगोविंदंविधिवत्साधकोत्तमः नैवेद्यंकांचनेपात्रेपूर्णान्नंचनिवेदयेत्
अष्टाधिकंशतंपश्चाद्धुनेत्साधपयोयसा शर्करान्नतपक्केनबलिपश्चात्प्रकल्पयेत् पूर्वोदितंकंशेनसंपंसातु देवर्षियोगिदेवे
भ्योयुपदेवेभ्यस्तदात् देवाग्रमारभ्यसव्यक्रमेणचतुर्दिशं दिवे वारिभ्योबलिंदद्यात संस्तर्दिक्रमतोविद्वान्भक्तियुक्तःप्रसन्न
धीः नवनीतहविर्हुत्वातोयैःसंतर्पयेत्सुवे सहस्रंशतमानंवासाष्टकंपूजयेज्जपेत मथावेकृसमेवंयःपूजयेद्भक्तितत्परः
गीर्वाणंबृन्दवंद्यासौसंमतःसर्वजन्तुषु आयुर्ह्रीदाराकान्तिसौभाग्यवाग्दिसंयुतः तन्मन्त्रनिमुहवर्गापञ्चदत्रयनादिभिः
सर्वैश्वर्यसमेतोत्रस्वेभ्यकाहरिंव्रजेत् अपराह्णंचर्चनेसंध्यायांध्यात्वमनवनामना दशाक्षरेणमनुनाराज्ञोपूजनमावेत
संध्यायांद्वारिकामध्येरम्यावामाश्रयेशुभे ग्रहैःषोडशसाहस्रैःसर्वतःपरिवेष्टिते पद्मेन्दीवरकह्लारसंभिन्नैःसुजलाशयैः ह
सादिपक्षिभिर्व्याप्तैःसंवृताद्भुतमन्दिरे उद्यदादित्यसंकाशेविचित्रेहुतमण्डले कोमलास्तरणेदिव्येस्वर्णपंकजमण्डिते
सुविष्टंपरमात्मानंकृष्णंसंध्यायेत्समाहितः नारदादिमुनिश्रेष्ठैःसेवितंमोदकादिभिः अद्वैतार्थविचारेणमुनिवर्येभ्यएवच
आत्मरूपंपरंतेजोदिशन्तंमंत्रगौरवात् नीलेन्दीवरसंकाशंशान्तमूर्त्तिंगुणालयं सरोजदलसंकाशनेत्रंमकरकुण्डलं

मे.रु.
तं.
३५८

356

स्निग्धालकाग्रसंबद्धमकुटाद्भुतमस्तकं अनन्तमधुराकारं प्रसन्नमुखपंकजं श्रीवत्साङ्कितवक्षस्कं वनमालाविभूषितं
दूरीकृतपराभारं प्रसन्नहृदये विभुं गदादिसगदापद्मधारिणं स्वचतुर्भुजं इत्थं संचिन्त्य देवेशं गोविन्दं सम्यगर्चयेत्
अष्टप्रियाभिरंगैश्च तृतीयं गरुडं परः पर्वते जिष्णुनिशठावुद्धवं दारुकं तथा विष्वक्सेनं च शैनेयं प्रादक्षिण्येन पूजयेत्
लोकपालांस्तदस्त्राणि पंचमावरणार्चने नैवेद्यं पायसं दत्वा समाकृष्णजावसानके खण्डान्नक्षीरसद्भक्ष्यानीवैः कृ संप्रतर्पयेत्
अष्टोत्तरशतं पश्चाज्जपेत्तावद्धि चिन्तयेत् सर्वार्चासहकृतेनैव मंत्रीमथाद्देवाय यथाविधि अवसानार्घ्यविध्यन्ते विद्यापस्तुतिमारभे
त् ततो निवेद्य चात्मानं विसृज्य सहृदि प्रभुं न्यसेद्देवमयो भूत्वा सात्मानं पूजयेत्ततः संध्याकाले हरिं नित्यं प्रत्यहं योऽर्चयेद् ध्रुवं
इहभोगान्बहून्भुक्त्वा व्रजेदन्ते समस्तहृते नन्दात्मजं यजेद्रात्रौ कामाकुलितचेतसं रासक्रीडासमाक्रान्तवल्लवीचक्रवेष्टितं
वितस्त्युच्चं महस्तन्तं च स्थलं चिक्कणमद्भुतं निधाय तं शंकुमाक्रम्य पादाभ्यां वपरस्परं भ्रमीर्गृहीतहस्तैर्याः रासगोष्ठीनसाभवन्
स्थलपंकजपुष्पाणां मध्ये रेणुपूतेन च हिमकंठशविन्दूनां संघट्टाद्रेणवायुना कालिन्दीशीकनेत्रार्द्रे शीतलेतापहारिणि
कामबाणप्रविद्धाङ्गरिवास्त्रीकोटिकोटिभिः सेविते चन्द्रकिरणसमद्योतितादिमुखे वलद्भ्रमरगणशङ्कवाचालितदिगन्तरे
सिद्धगन्धर्वदेवौघपतत्किन्नरपन्नगैः विद्याधरैः सपत्नीकैर्विमानेषु कृतासनैः आकाशे संचरद्भिस्तैः पुष्पवर्षकृताद्भुते
परमानन्दवर्द्धिष्ठसुन्दरीजननिर्मिते रासक्रीडाविधौ रत्नशंकुं गोपपरमेश्वरं पतद्देहसमाकृष्टदिव्यानेककलेवरं नारी

णां युग्मयोरेवं प्रत्येकं चान्तरागतं तन्नकण्ठसमालंबिबाहुद्वयविराजितं आत्मसंबद्धसंजातकामानलसुदीपवान्
रोमांगसमाक्रान्तनागवल्लीभुजांमुहुः नानाकृतिगणैर्भिन्नमधुरस्वरसंयुतं भ्रमन्नमाभिरम्यान्नं महामणिपरिष्कृतैः
कृतवाहस्तनैः सर्वालंकारैर्हृदयंगमं अंग्यं प्रत्यंगकृशरीरस्तं संयुतं मणिभिर्यथा हिरण्यरचितं सम्यक्कुसरोमरकतावृतं
मणिपंकोत्स विस्तीर्णरत्नपद्मगतं प्रभं अतसीपुष्पसंकाशं यौवनश्रीसमन्वितं तदानीफुल्लरक्तारविंदकटविलोचनं
न्नूतनैर्विविधैश्चारुपल्लवावेकण्ठकैः शितिखण्डशिखण्डैश्च बहूमूर्द्धजसंचयं सम्पूर्णचन्द्रसंकाशसुन्दराननपंकजं
रत्नकुण्डलसंशोभिगण्डमण्डलमण्डितं पक्वबिम्बफलाकाररक्ताधरविराजितं नानारत्नसमाकीर्णसर्वभूषणभूषितं
स्वर्णवर्णालसद्वस्त्रं विभ्रमश्रीगृहं परं नवप्रवालरुचिरहस्तपादतलं विभुं भ्रमरालीसलसत्पुष्पमालाशोभिभुजद्वयं
अंगनाकुचसंश्लेषलग्नकुंकुमवक्षसं महोत्सवारुवदनं वंशवादनसादरं अनंगबाणसंविद्धं सर्वलोकैकसद्गतिं
ध्यात्वैवं प्रोक्तसत्पीठे लक्ष्मीकान्तं प्रपूजयेत् अंगैरावरणं पूर्वं न्यासे केशवमातृके श्रींक्लीं पूर्वाः केशवाद्याः सविन्दुस्वरसंयु
ताः कीर्त्याद्या दिशान्तशक्त्या यजेत् षोडशपत्रके इन्द्राद्यान् भूपुरे पूज्या वज्राद्यानायुधान्यपि ततः स्वकल्पितं दुग्धं सितोत्पलसम
न्वितं राजते भाजने सम्यक् संस्कृत्य विनिवेदयेत् कांस्यपात्रे घृतेनैव घृतं स्वरसंवोधुकल्पयेत् प्रत्यकं मिथुने भाश्च पयस्ताद्धवैवे
भवेत् अनन्तसर्वं यथा पूर्वं कृत्वा पूजां समापयेत् रात्रावेवं यो भजेद् सै सर्वलोकवशंकरः इन्दिरामन्दिरं भूत्वा सर्वापापासम

मे॰ रु॰
तं॰
३५८

357

क्तिमान् रात्रौ वद्धोऽविरामेवा प्रत्यहं यस्तु पूजयेत् तत्तत्फलं समाप्नोति भवाब्धेः पारगो भवेत् अथात्र देवसंतर्पणानां विधिरुच्ये
त् पूर्वोक्तानां च कामानां साधकेष्टफलप्रदं पूजनव्यतिरेकेऽपि तत्फलं लभ्यते बुधैः पीठान्तर्मिलत्तर्पणाद्दौ सकृन्मूलेन चैक
शः तत्रावाह्य यजेद्देवं जलैरेवोपचारकैः येनु मुद्रां प्रदर्श्यैत्र स्नानतर्पणमाचरेत् तद्दिव्यजलमादाय स्वर्णपात्रीकृतेन तु
समग्रंजलिना देवं तर्पयेन्मूलमुच्चरन् त्रिकालं तर्पयेन्नित्यमष्टाविंशतिसंख्यया तत्रकालो विनान्यस्मात्तर्पयेत्सौरवारका
न् यद्वैकवारं मंत्रज्ञो मूलेनापि प्रतर्पयेत् गुडयुक्तं दधि प्रातर्नवनीतं घृतं हविः अद्धोमध्ये समाख्यातं संध्यायां दुग्धमन्नमं
सितोपलाविमिश्रं तु तर्पणद्रव्यमीरितं वाक्सिद्धिर्विविधा देवी सर्वतया भवेत् तत्प्रसादजलैः पश्चात्सिंचेदात्मानमात्म
वित् मूलमंत्राभिमंत्रितं जलं मंत्री पिबेत्ततः हरिमहासमंत्रो जपेन्मंत्रं तत्तन्मयः कामतर्पणवस्तूनि तानि वक्ष्यामि यानि
तु मैजेडुत्तकप्रकारेषु समालेख्यैकमादरात् सकृज्जलेन संतर्प्य दुग्धैर्वाऽरवतष्टयं पश्चात्षोडशभिर्द्रव्यैः प्रत्येकं च वतष्टयं
पायसं दधिभक्तं च तिलतण्डुलकं तथा गुडभक्तं च दुग्धं च दध्यन्नो नवनीतकं घृतं च कदलीखाद्यानि तत्सापिरजस्वला
मोदमोदकसज्जाम्रपृथुकाश्चैव लाजकाः द्रव्याणि षोडशैतानि मूलमंत्रेण तर्पयेत् ततः सितोपलादीनैरेकवारं पुनर्जलैः
प्रातरेवं तर्पयेद्यः ततः सप्ततिसंख्यया कुसुमप्रतिदिनं विधानं शुद्धबुद्धिस्तु तत्परः तस्य मण्डलमात्रेण वांछितं भवति ध्रुवं
॥ अथान्यं तर्पणं वक्ष्ये सर्वविघ्नफलप्रदं यो रासं कथितं दुग्धं दधि दद्यप्तकं पुनः सर्पिस्तत्पायसं च मत्स्यं डोलोऽहमेवच

पंचामृतेनवैतानिप्रत्येकंशतमष्टच तर्पयेत्त्रीकमान्योसौयशस्वीचप्रजायते खण्डमिश्रितधारोष्णदुग्धवधाजलैःशुभैः
ह्लुंसंसंतर्प्यगव्केनयोग्राममेवानगरंतथा सततनानारसोपेतंभक्ष्यंभोज्यंचविन्दति तर्पणंयावदाख्यातंजपस्तावानिहस्मृतः
इहसंतर्पणाद्देवफलमाप्नोतिवांछितं॥३४॥ भित्तकोब्राह्मणोनित्यंसंध्ययोगोविन्दरूपधृक् भूत्वानानाविधैर्भावैर्विभिरन्यैर्मुहु
र्मुहुः मनोभिःसहगोपीनांदधिदुग्धघृतादिकं बलाद्धृत्वाद्रवन्भित्वामायातिमहतीं ततः गोपीहस्तसरोजानिधृत्वानृत्यंतमं
जसा कृष्णंसंचिन्त्यमंत्रंयोजपेदष्टदशाक्षरं लब्धंमधुस्त्रनैर्वापिहुत्वैर्लाजसमन्वितैः हुत्वाष्टुनंजपेन्नावकन्यामिष्टांलभेत
सः अष्टादशार्णमंत्रेणपलाशसमिधोघृतेन मधुस्नाताःकृष्णैर्वापिहुनेत्तानितिलतण्डुलैः वशीभवन्तिभूपालादन्यासर्वसमा
दरात् एवमष्टादशार्णस्यप्रयोगःकथितोमया॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसप्तमोयंजनार्दनः प्रत्यदंजायतेमंत्रःक्लींकृष्णायनम
इति मुनिःकामोस्यगायत्रंछन्दःकृष्णस्तुदेवता षड्दीर्घाविनतबीजेनषडंगानिचपूजनं प्राग्वज्जपोवर्णलक्षंतर्पणंवाज्यवत्
हवन् संपत्प्रदोविशेषेणमंत्रोयंपरिकीर्तितः॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिजातोपुष्प्याष्टमेकलौ एकावतारेसंपूर्णोसहस्रत्रूपीज
नार्दनः हिमाचलेचरीतीर्थेसमाधिंसमुमाश्रयेत् पुनस्त्रकतिपयस्माणाप्रवृत्तयंजनार्दनः किंविहेषसमादायप्रकटोजाय
तेकलौ भक्तेभ्यस्त्वामयंदत्वामोहयिताचदुर्जनान् पाखण्डमार्गप्रकटंकिंचित्सिद्धिसमन्वितं दर्शयित्वाचमन्त्रोनांपुनस्त्वत्रैवया
तमौ अष्टादशाक्षरोमंत्रोमायाश्रीबीजपूर्वकः जपोष्टमेकलियुगेसर्वसिद्धिविधायकः मन्वादिकंजपोन्यासोध्यानंहोमस्त्र

मे रु. नं. ३५८

नर्थ्याणं वक्ष्यमाणस्य कृष्णस्य द्वादशार्णमनोः स्मृतं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि योजातो नवमे विभुः क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय मंत्रो स्या

च्छान्दो रोमतः प्राग्वन्न्यासादिकं ध्यानमनुलोमविलोमकैः पादैः करांगन्यासो स्मः प्रयोगाश्चं च पूर्ववत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि दशमे दे

वकीसुतः जातः कृष्णस्तस्य मन्त्रमानमोऽन्यकृष्णकं देवकीपुत्राय हुं फट् स्वाहा षोडशवर्णकः नारदोस्य मुनिः छन्दोनुष्टुप् कृ

ष्णोस्य देवता तारायैः षट्पदैश्चास्य षडंगविधिरुच्यते वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रमन्यद्योक्तं दशार्णवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि जातमेका

दशे कलौ स्वयमेव मनुर्जातः स गायत्र्युपदेशतः उद्धृता वह वो लोकाः सगर्वाः प्रेषिता द्विजाः शूद्रोपि राज्यं संप्राप्य गायत्रीम

नुपाससते सच्छूद्रः तद्वियोजेयः संग्रामे जायते जयं तस्य वा सेष्यरं राज्यं मन्त्रो विन्यस्य पदं ब्रजेत् दामोदराय विद्महे वासुदेवाय धी

महि तन्नो कृष्णः प्रचोदयात् ·· मुनिः छन्दः प्रकीर्त्तितं गायत्रं देवता चास्य श्रीकृष्णः परिकीर्त्तितः पंचत्रिपंच

रामाब्धि वेदवर्णैः षडंगकं गायत्रीवत्तु रस्यार्थान्यासो मुद्रादिदर्शनं ध्यानपूजादिकं सर्वं ज्ञेयं कृष्णदशार्णवत् प्रयोगाश्चात्र

गायत्र्याः ष्टतिदिग्वर्णयोस्तथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यो जातो द्वादशे कलौ नन्दगोपकुमाराख्यः प्रकटो मन्त्रजनार्द्दनः ग्लौं क्लीं नमो

भगवते नन्दपुत्राय बालवपुषे श्यामलायेति गोपीजनपदं वदेत् वल्लभायाग्निजायान्तो मंत्रोयं रदवर्णकः षड्दीर्घयुक्ताय

वीजेन षडंगविधिरीरितः ध्यानपूजादिकं सर्वं दशार्णवदुदीरितं अष्टादशार्णमंत्रस्य प्रयोगा नावरे नतथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्या

मि कृष्णो जातस्त्रयोदशे गोपानां मध्यतो गोपस्त्रमकारप्रदर्शकः योगीश्वरान्तं जानन्तः प्रणमन्ति महर्षये गोपीभिश्च नदा गो

पैः संपृष्टश्च जनार्दनः केनेदं शीलं भवता सिद्धिर्लब्धा तु नन्दज यदा गोपांगनावक्त्राणां भूभुजो मुनयोपि च नामेव प्रणमन्ति स्म
क्रीडन्नारीशतैस्तथा सर्वासु बलं ति तास्त्वं नवीर्यं नैव प्रमन्वसि कामार्त्तः कथं तेनानः सर्वज्ञस्त्वं कथं पुनः वयं निःकपटा भक्ताः
सत्यमेतन्नदावद एवमुक्तस्तु गोविन्दः श्लोकं रूपं मनं जगौ महावमन्त्रकारकारे समलब्धमिति ब्रुवन् तेसकी देवदेवी तत
वेदे वरतो रतः तरतो तूद्गतो व्यात नव्यातो देवकीसुतः जपश्चाः सिद्धिमंत्रोयमेकान्ते निर्जने वने वर्णलक्षं जपेन प्राज्ञ
स्तपापं विनश्यति ततो लक्षत्रयजपात् भूतप्रेतपिशाचकाः सर्वे प्रत्यक्षतां जान्ति साधकानां कुर्वत लक्षद्वादशजाप्येन दृ।
श्यन्ते यमकिंकराः लोकानां पुण्यपापानि तत्त्वं कथयन्ति च जपात्षोडशलक्षाणामिन्द्राद्याः प्रकटाः सुराः ततु लक्षजपात्
स्त्रविस्माद्दीनां वदर्शणं द्वात्रिंशल्लक्षमिते जपे मन्त्रसमो नात्र संशयः प्राप्यत चन्द्रदेवेन श्रीकृष्णस्य कृपावशात् उद्धवश्चाहृतस्त्रण
वादशावाकलियुगे सुराः योगिनः प्राप्यनी च वंमंत्राः सिद्धा भवन्ति च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यज्ञातं च चतुर्दशी गोपेशेषण्णेते नेक
प्राक्षोकञ्चदाम्नः दीरगोपणगोरदीरदमालदमादर गोमानोगगनोमागोपदमात्मयगादप ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि कलौ पंचदशोत्तरः निहदकृन्दकृत्स्नेषु मकुन्दोनः प्रकीर्त्तितः श्रीमन्मुकुन्दचरणौ सदासारयामिमनापि अहं प्रपद्ये मंत्रोयं
प्रोक्तश्चाष्टादशाक्षरः नारदोयं मुनिः छन्दो गायत्रं देवता भवेत् मकुन्दाख्या चक्राये न्यास्दिकैः पंचाङ्गमीरितं दशार्णवत्पूजनं
स्यादंगेन्द्रादितदायुधैः वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं वहोमयेत् पलाशपुष्पैः स्वाद्दर्शिः तर्पणादि तत्क्रमेत मननानेनसंज

मे रु.
तं.
३५५
359

प्रमथेशोत्तरप्रान्तेजले दिनादावन्वहं पानामासमात्रे प्रसन्नधीः स्याः श्रुतिधरो मंत्री जायते वेदपारगः ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि षोडशो बालकृष्णकं समस्तमहणामितबाललीलासमेनभवेत् हुं फट् नमो ष्टादशार्णो मुनिः स्यान्नलकूवरः छन्दो गायत्रमत्र दि
ष्टं बालकृष्णोस्य देवता पंचांगानि पुरोक्तानि ध्यानं सर्वार्थदिं न भवेत् स्नानांगे सवर्गार्थैः पुरश्चर्यादि सर्वं वन ॥ अथ सप्तदशोजा
नेकृ संवक्ष्यामि त्रदायकं अन्नरूपरसरूपतुष्टिरूप नमो नमः अन्नाधिपतये स्मोस्य ताममात्रं पदमब्रवेत प्रयेकाग्नि वषट् मंत्र
स्त्रिंशद्वर्णोन्नदायकः नारदो मुनिरस्य स्यात्छन्दोस्त्वनुष्टुबुदाहृतं अन्नाधिपतिः कृष्णोस्य देवता परिकीर्त्तिता पंचांगन्यासपूजा
दि सर्वं जपेत् पंचदशार्णवत् अन्नदो जायते मंत्री मंत्रमेनं सदा जपेत ॥ अथाष्टदशमेनातो वासुदेवामनुं शुभं तारो नमो भगवते
वासुदेवाय हुं च फट् स्वाहा षोडशावर्णो यं गायत्रं छन्द ईरितं मुनिर्ब्रह्मा ग्रहन्नाथो देवता देवकीसुतः दशार्णवत्सर्वपञ्चांग
वर्णालतं जपेत् मंत्रं अर्चनाङ्कैर्लोकपालैर्ग्रहाद्यैश्च समीरिता सर्वग्रहे भये चौरे भूतप्रेतादि संकुले राजद्वारे रणे घूतेज
सर्वार्थं मनुत्तमः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि उनविंशमनुं परं तारो नमो भगवते वासुदेवाय संवदेत् पुरुषोत्तम आयुर्मे दे
हीत्युक्त्वा च विश्वे प्रभविश्वरत्नक्कानन नमो नत्रिंशद्वर्णकः मन्त्राद्यो नारदोनुष्टुप्छन्दो कृष्णः परिकीर्त्तितः पंचाङ्गं द्वादशा
नेहृदानंदात्मने वहृत् पुरुषोत्तमप्रीतात्मनेतदन्तो शिरः स्मृतं द्वादशार्णान्त आयुर्मे देहि स्वाहायोनिशात्मने शिखनाय द्वादशा
र्णान्ते विश्वे प्रभविश्वे मायात्मने च कवचं द्वादशार्णान्ततो वदेत् नमस्त्रिदात्मने संस्थानं चांगविधिरीरितः अंगलोके पावक्या

येरक्षार्णोक्षाजपेन्मन्त्रं ॥ लक्षमेकं दशांशेन जुहुयात्पायसैः शुभैः दुग्धाज्यसंमिश्रैर्दूर्वात्रितयैरथितेन नले जुहुयाद्दीर्घमा
लिवेल्लभते नात्र संशयः दशार्णो गन्धाक्षसमावरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि विंशेकलियुगे मन्त्रं वालवपुर्धेस्वाहे
ति दशार्णोयं मन्त्रं स्मृतः यस्यैकार्णेन पंचांगं षष्ठ्यन्तार्णेन कीर्त्तितं मन्वाद्यं ध्यानपूजादि सर्वं साहालक्रमवत् सप्तलक्षं जपे
न्मंत्रं नवनीतं हुनेत्तथा वालानां मधुनाक्षार्थं रक्षार्थं वतनो जपेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि एकविंशेकलौ मन्त्रं गोपालकाय
टं नूयात्ततो वेदपरायच वासुदेवाय हूं फट् च स्वाहान्तो द्वादशाक्षरः नारदोस्य मुनिः छन्दो गायत्रं कृष्ण देवतः अङ्गं च क्रादिभि
रंगानि पूजा पूर्वोक्तवत्मना ग्रहगोपालरक्षादौ प्रशान्तः शान्तिकोपि च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि द्वाविंशान्तकलौ मन्त्रं कालीयस्य
फणामध्ये दिव्यनृत्यं करोतितं नमामि देवकीपुत्रं नृत्यराजानमच्युतं मुनिर्नारद आख्यातः छन्दो नुष्टुबुदीरितं कालीयमर्द
नकृष्णो देवता परिकीर्त्तितः चतुष्पादैः समस्तैर्वा पंचांगं विपरीततः अंगैर्विन्द्वादिभिः पश्चात् वज्राद्यैरर्चनेरिता एकलक्षं ज
पित्वाग्रे जुहुयात् दुग्धतेहनैः विषनाशकरा योगा धकत्रैवाम वनामना एतन्मंत्रप्रयोगेन नश्यन्त्यथ महोरगाः एतन्मंत्रसमो
नान्यो विषघ्नो नैव विद्यते शुक्लसूत्रेथ पञ्चांगैर्गोमूत्रेण सुवेष्टितैः निर्मिता गुटिका सम्यक् मंत्रेणानेन मंत्रिता नश्यन्त्येषां
जनैः पानेकर्मस्थाने त्रनाशिनी ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रयोविंशेकलौ मन्त्रं श्रीमायाकामवीजानि ङेन्तं कृष्णमुदीरयेत् ङेन्तं
चापि गोविन्दं स्वाहान्तो द्वादशाक्षरः मुनिर्ब्रह्मास्य गायत्रं छन्दः कृष्णस्तु देवता सम्भ्रमरहिवेटाद्वि मंत्रार्णैरंगकल्पनं कोटिमाक्ष

मे रु.
तं.
३६०

360

रसंकाशोद्वारिकायांगृहोत्तमैः बहुभिःकल्पतरुभिर्वेष्टितैरत्नमण्डपे विद्योतन्मणिवर्यैर्यास्तंभहृद्यात्रिभित्तिके विकचन्तु
मालाभिःसहितानेकमौक्तिकैः पुष्परागधराशोभिरत्नद्योतरथान्तरे निरन्तरद्रत्नचयसुधाधाराभिवर्षिणः श्रद्धःकल्पकद्रु
तमस्यशाखावाप्त'' संयुतः कलरत्नप्रदीपालिसमद्योतितदिङ्मुखे ...... द्रविबिम्बाभरत्नसिंहासनांबुजे सूपविष्टंरमा।
कान्तेन्दुतत्स्वर्णनिभंस्मरेत् समेधुद्रविवद्रोचिविद्युत्कोटिनिभच्छविं हयाङ्गसर्वतःसौम्यंनानालंकारमण्डिते श्रविभ्रांखेचरा
पमधारिणंपीतवाससं स्फुरत्कलसंद्योतन्मणिधारमहर्निशं सवेनेयरनायेनविद्रुमेष्टुतिकारिणा रुक्मिणीसत्य
भामेहेद्रत्नवामेस्थितेप्रभो उत्तमाङ्गेभिषिंचन्तीर्नानारत्नसुधाटया लसत्क्षीयकराम्भोजगृहीतद्रवटजातया पर्केन्यानग्रजि
न्याश्चसुनन्देसुचटौनयोः मित्रवृन्दात्रथैवान्यापराचैवसुलक्षणा हृतयोजांबुवत्याश्चसुशीलेद्रत्नवामगे रत्नपुत्रयोः स
माद्रायकलशौरत्नसंभृतौ अर्घ्यपात्रौविलासेनध्यानवोमंत्रिसत्तमैः ततःषोडशसाहस्रमितानार्यःसमन्ततः स्वर्णव्याःस्वर्ण
वर्णादिपाराडुग्धलसत्कराः जलदध्वनिर्धीलासांपनान्यावर्षतोवहिः एवंश्रीसत्वदहिर्भूयोदेवादीनपिपूर्ववत् ३३॥ परंमवि
न्यादेवेशंततःपूजांसमारभेत् पूर्वोदितप्रकारेणपीठन्यासावसानिकं कर्म्मनिर्वर्त्यमंत्रज्ञोमूलमंत्रेणमंत्रवित् प्राणायाम
त्रयंकृत्वाऋष्यादिन्याससमाचरेत् करांगुलीषुकरयोःषडंगन्याससमाचरेत् व्यापकंमूलमंत्रेणनित्यसाचकरात्पुनः पुनःषडं
गविन्यासदेहेदेशिकसत्तमः पुटितांमूलमंत्रेणमातृकांवप्रविन्यसेत् मूलेनव्यापकंकृत्वामंत्रवर्णान्ततोन्यसेत् मूर्ध्नि

पंजरेकस्थानेमूर्त्तिपंजरमाचरेत् देवस्यवाह्यपूजार्थमुच्यतेयन्त्रमुत्तमं गोमयेनोपलिप्तायांभूमौपीठंप्रविन्यसेत् अष्ट
गंधादिपंकेनषट्कोणयन्त्रमुद्धरेत् कामवीजंकर्णिकायांसाध्यंविलिखेत्ततः क्लींह्रीनाष्टदलोपेतंतत्समस्तंवेष्टयेत् प्राक्
ग्रांतसवाद्यन्तांकोणेश्रीवीजमालिखेत् अन्येषुत्रिषुकोणेषुमायावीजंप्रकल्पयेत् कोणसंधिषुषट्स्वेवंमंत्रस्यैकैकमक्षरं वहि
रष्टदलेपद्मकेसरेषुत्रिशस्त्रिकान् विलिखेत्कामतःपश्चात्वर्णान्पडुलेषुच प्राक्षोक्तमालामंत्रस्यकामदेवस्यवर्णितान् लि
खेद्दलेषुनिर्दलेवहिर्भूतवृत्तयंहरेत् तद्वीथ्यांमातृकावर्णान्विन्दुयुक्तान्प्रवेष्टयेत् धराश्रवतद्दिक्षुरमांमायांचकोनगां विलि
खेवंमहावश्यंपरंस्वर्गादिजेवुधः सम्यक्कुसंपूज्यप्रजेतन्हुतंचमनुजोत्तमैः करोमिलोकपत्न्यर्थंराजवश्यंचसर्वदा अस्मिन्य
न्त्रेपीठपूजांकृत्वापूर्वोक्तवर्त्मना तत्रमूर्त्तिप्रकल्प्यास्यांकृष्णवाद्यपूजयेत् आसनप्रमुखैर्मन्त्रैर्भ``नैरुपचारकैः वस्त्रार्घ्य
गंधमूलानेभूषणादीन्प्रपूजयेत् किरीटायनमःशीर्षेकुण्डलाभ्यांचकर्णयोः दन्तोर्ध्वहस्तेचक्रायवामोर्ध्वेकंबवेनमः गदावा
माधःकरेचदद्यात्पद्मायवैनमः स्कन्धादिपादपर्यन्तंनाभ्यन्तेवरमालिकां वक्षस्थलेश्रीवत्सायकौस्तुभायगलेनमः षट्सु
पटिकोणेषुषडंगानिसमर्चयेत् वामदेवादिकामूर्तीःकोणकेशरगाजयेत् शान्तिंश्रियंभारतींचरतिंदिग्दलकेसरे ततःपू
र्वादिपत्रेषुरुक्मिणीप्रमुखायजेत् दद्याद्वामक्रमान्नष्टादेकदेवंसमर्चयेत् षोडशस्त्रीसहस्राणिदेवदेवस्यशार्ङ्गिणः दला
ग्रस्थाःततःपूजानिपयोष्टौक्रमादमी इंद्राद्वीनौलाम्रकुन्दस्य मकरोनन्दकच्छपौ शंखपद्मौवतत्वास्तेलोकेशाश्चषपूजनं इत्थं

मे रु॰
तं॰
३८९

रक्तगोविंदं नैवेद्यं हविरर्पयेत् हविः पायसखण्डाज्यदधिभिः परिकीर्तितं करोद्वर्तनताम्बूलवस्त्रादीनि निवेदयेत् तथा
प्रणम्य चोद्वास्य हरिं स्वावरणं हृदि पुनर्विन्यस्य मंत्रज्ञो मंत्रं जपेद्भक्तितो मन्त्रं परमभक्त्या देवेशं वेदलक्षं जपेन्मनुं सर्पिषाज्य
हुपायसाद्दशांशेन तर्पयेत्ततः साभिषेकं विधायाथ ब्राह्मणान्भोजयेदपि अंग्रसाधितमंत्रस्तु प्रयोगान्विदधीत वै सुजपित्वा
नलेहुसंचेतसत्तुष्टान्तपटलैः घृतेहुतसंयुक्तैर्हुत्वा तद्भस्म धारयेत् समस्तधनधान्यादिस्त्रीवश्यं च भवेद्ध्रुवं रक्ताशोकद
लं वा योषाहुतेन्मधुरलोलितैः गोदुग्धैर्वापि जुह्वीतः स सलक्ष्मीस्थिरो भवेत् रक्तादिरसमित्कांती हुनेत्पुष्पैस्तताद्दशैः मधुरा
क्तैर्दूर्वाङ्कुरैर्वापि पुष्टोत्तरसहस्रकं मधुनाभ्युतैश्चेन्तक्रमेरसंयुतं सहस्रमनवं हूयात् मासमात्रेण साधकः राज्ञः पुरो
हितो भूयान्मंत्रिणो वा न संशयः प्रयोगजपहोमादि दशाक्षरवर्णितं मंत्रेणानेन कुर्वीत तत्ताभ्यां मंत्रोत्तमाहृदात् न्यासध्या
ध्यानजपार्चाभिर्होमतो योऽभजेन्मनुं रत्नकांचनधान्याद्यैः समृद्धं तस्य मन्दिरं जायते हस्तगा तस्य करतल सुधाचिरं पुत्रपौत्र
कलत्राद्यैर्भुक्त्वा भोगानवहूनिह अन्ते याति परं धाम वैष्णवं मुनिदुर्लभं न तत्र यान्ति सर्वाणामनवः क्रियया समाः ॥ अथातः
संप्रवक्ष्यामि वनविंशकलो मनु लक्ष्मीशक्तिमनो ज्ञानवीजान्ते समर्पितं काममायेन्दिरा व्रतोयं बीजत्राणो मनुर्मतः ऋष्यादि
कं दशार्णोक्तं पंचांगमपि नादृशो वराभयकराब्जाभ्यामालिंगन्तं प्रियापांगकं अम्भोजसलहस्ताभ्यामालिंगितमुदा पारयन्
रथांगं चशंखं समब्जकरे धरे एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं दशलक्षं समाहितः तावत्स्वलसहस्राणि हुनेदाज्यमनुत्तमं तर्पणाद्यैर्भ

वैन्मंत्रः सिद्धः शेषफलप्रदः पूजाचात्रनिधानवत्पूर्वोक्तद्वादशार्णवत् जपाद्यापि हि सिध्यन्ति दशार्णीस्य न संशयः ॥ अथा
तः संप्रवक्ष्यामि पंचविंशेकलौ मनुं मायाश्रीसहितो मंत्रो दशार्णो द्वादशाक्षरः विधानमस्य विज्ञेयं षोडशार्णोक्तवर्त्मना यस्मिन्मं
त्रे यस्य मनोऽभिलषितं दिष्टं तत्कर्म्मिणः देवः प्रादुर्भवत्यत्र तत्त्वसिद्धिर्द्ध्रुतं भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि क्रमाज्जातान्युगत्रये ये मंत्रा
दशवर्णस्य भेदाः सिद्धिविनायकाः काममायेन्दिरापूर्वो मायाश्रीकामपूर्वकः लक्ष्मीमायास्मराद्यश्च मंत्रराजो दशाक्षरः त्रयो
दशाक्षरो मंत्रमन्तु सृष्टपतेर्युगत्रये मन्त्राद्यंतु विधिस्तेषां पंचाङ्गान्यक्तविधानतः ध्यानं तृतीयमंत्रेण दशार्णोक्तमदाहृतं विंशा
र्णोक्तं द्वितीयेन प्रथमेयन्निगद्यते दारिचापमन्त्राणारणाङ्कुशाकराम्बुजं वेणुमादायहस्ताभ्यां वादयन्तं मुदान्वितं रविम
एडलगं कृष्णं ध्यायेदिष्टफलाप्तये अंगैर्विन्द्रादिवज्राद्यैरर्च्चनास्य सर्वसिद्धिदा वाणलक्षं जपित्वाग्रौ दशांशं हविषाहुत्वेन तर्प
णादिततः कृत्वा सिद्धमंत्रः समाचरेत् कान्तिपुष्टिस्तुतादीश्च कामो मंत्रैः प्रयोगकान् दशाष्टादशवर्णोक्तान्नष्टाविंशः कलिस्थिति
॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चोनत्रिंशान्मितं कलौ अष्टादशार्णतो मंत्रः कामान्तोऽत्र प्रकीर्त्तितः नारदोऽस्य मुनिः कल्पोगायत्रं कृष्णदैवतः
षड्दीर्घाचितकामेन षडंगविधिरीरितः विभ्राणं दक्षिणे हस्ते समितं दुग्धलड्डुकं वामेन दधि मध्यस्थपिण्डं सुन्दरमद्भुतं
वैयाघ्रनखसंदीप्तभिगलेनग्रैयनक्षविं स्वर्णादिरत्ननीती ‥ रत्नवक्षकंधकृतिकं एवंध्यात्वा जपेन्मंत्रमेकलक्षमनन्यधीः
शर्करायुतपक्वेन दशांशं हविषाहुत्वेन तर्पणादिततः कुर्यान्न्याससम्यक्ब्राह्मणभोजनं अंगलोकेमावज्राद्यैरर्च्चनास्य समीरिता

मे रु॰ सरोजमध्यगंकृष्णंसंपूजयित्वाविधानतः तस्यैवस्त्रीमुखाम्भोजेतर्पयेन्मंत्रमुच्चरन् गोदुग्धेनसुपक्वेनसखण्डैः कदलीफलैः
तं॰ दध्नाचनवनीतेनपुत्रमाप्नोतिवत्सरात् एवमादिकृतितन्सर्वंतर्पणेनैवसिद्ध्यति दध्नाश्रीर्मधुनातेजोघृतेनायुर्विवर्द्धते ॥
३६२ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमन्त्रंत्रिंशन्मेकलौ ऐंक्लींकृष्णायवेदस्वरूपायगोविंदपरमात्मने गोपीजनवल्लभायस्वाहान्तोद्विर्द्विवर्णकः
प्रोक्तोसर्वप्रदोनित्यंसाधकानामभीष्टदः अष्टादशलिपिःप्रोक्तंमन्त्रंचाप्यंगकल्पने विंशत्यक्षरोक्तवत्ज्ञेयासपर्याध्यानमस्य
ने दक्षोर्ध्वेस्फाटिकींमालांवामोर्ध्वेद्रुतपुस्तकं ~~प्रोक्तोसर्वप्रदोनित्यंसाधकानामभीष्टदः अष्टादशलिपिःप्रोक्तंमन्त्रंचाप्यंगकल~~
~~ने विंशत्यक्षरोक्तवत्ज्ञेयासपर्याध्याने~~ अधःकराभ्यांमुरलींवादयन्तंमनोहरं पीताम्बरोमेघकान्तिर्मणीयन्मध्येतिकोमलः
मयूरपक्षसंबद्धकेशजालश्रियान्वितः सर्वज्ञोमुनिवृन्देनसेवितःसर्वदेवता अयंसंचिन्तयेदेवंनारीनेपथ्यधारिणं युव
तीवेषलावण्यरमणीयतनुंस्मरेत् पंचपंचषवेदत्रिवर्णैःपंचांगकल्पने वेदलक्षंमनुंजप्त्वाकिंशुकैर्मधुराप्लुतैः द
शांशंजुहुयाद्दग्रोसाधकोमंत्रसिद्धये तर्पणादिततःकुर्यान्मन्त्रीपूर्वोक्तवर्त्मना मंत्रमेनंजपेद्यस्तुमंत्रीपूर्वोक्तवर्त्मना
देवसेन्द्रगुरुःकृष्णःसमस्तपदप्राप्तिजृंभयेत् गंगातरंगकल्लोलवाग्विलासमनोहरा गद्यपद्यात्मिकाम्पक्कवाणीभारतीसदा
अशेषवेदवेदार्थसर्वशास्त्रविशारदः राजैश्वर्यपरंप्राप्यभुक्त्वाभोगाननेकशः ध्यानपूर्वोक्तमन्त्रेसौदेहान्तेहरिंव्रजे
त् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिचैकत्रिंशोन्मितेकलौ तारोनमोभगवतेनन्दपुत्रायनन्दच पुनश्चश्रीगोपदेवीजनेत्युक्त्वाङेऽन्तवल्लभः

स्वाहाष्टाविंशद्वर्णोयंमन्त्रिरस्यतुनारदः उष्णिक्छन्दोदेवताचनन्दपुत्रोशिविलेष्टदः आचक्रादिपदैःप्रोक्तंपंचांगंपरिकीर्त्ति
ते रत्नपात्रेकरेदद्देहमजातेचवामतः वहंतंभावयन्कृसंसत्रीभ्यामालिंगितंसदा अंगालोकेवशवज्राद्यैःपूजनंपरिकीर्त्ति
ते लक्षंजपेन्मनुयाहविषासर्वसिद्धये ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिद्वात्रिंशन्मनुमितेकलौ नन्दपुत्रायशाह्वान्नेश्यामलाङ्गायकीर्त्तये
त ततश्चबालवपुषेकृष्णायपदमुच्चरेत गोविन्दायदशार्णोवद्वात्रिंशाद्वर्णईरितः मन्त्राद्यानारदानुष्टुपकृष्णस्तुजाजपादिकं
अष्टाविंशार्णवन्मोक्तंप्रयोगादशवर्णिकाः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामित्रयस्त्रिंशमितेकलौ ॐश्रींह्रींहृद्भगवतेनन्दपुत्रायबालव
पुषेचश्यामलांगायततस्त्वाष्टादशाक्षरः द्विचत्वारिंशद्वर्णोयंछन्दोनुष्टुपविधिर्मुनिः कृष्णोदेवस्तुजायंप्रावन्मूर्वप्रकल्पये
त रामैकादशपंचेषुदन्तवर्णैरंगपंचकं अन्यत्सर्वप्रयोगाद्यमष्टाविंशतिवर्णवत मंत्रोयंसकलैश्वर्यकांक्षितार्थैकसाधनं
॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिचतुस्त्रिंशन्मितेकलौ नमोनमोभगवतेरुक्मिणीवल्लभायच स्वाहान्तःषोडशार्णोयंमंत्रराड्नारदोमुनिः
छन्दोनुष्टुप्देवतास्यरुक्मिणीवल्लभःस्मृतः मनुपादैःसमस्तुर्माणैःपंचांगंपरिकीर्त्तितं कलायश्यामलेकृसंनानालंकारमंडि
ते पीतभालेपसद्वस्त्रस्वर्णवेत्रविभूषिते करपद्मेनरक्तेनाश्लिष्यन्तंवामपाणिना चित्राभीष्टवतींदेवीमिंदवरोकांचनप्रभां
वामेहस्तस्थतांभोजामन्येनालिंगितप्रियां अंगैरन्द्रीरदस्त्रैश्चलोकपालैस्तदायुतैः पूजनंपर्मकर्म्मार्थ्यैतिःश्रेयसफला"
हे समलक्षंजपेन्मंत्रंहनेन्मधुरलोलितैः दशांशंकमलैःपश्चात्तर्पणादिसमाचरेत महद्देश्वर्यवशादिकांतिभिःसेवितं।

मे रु०
तं
३६३

363

मन्त्रः अभीष्टकृन्मयोगाद्यं विज्ञेयं तु दशार्णवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पंचत्रिंशन्मिते कलौ लीलादण्डस्मितं गोपीजनपटं वटे
न्तं दोर्दण्डबालरूपेति मेघश्यामं पटं तथा भगवन्नस्य विसोस्मादेनेन त्रिंशदक्षरः नारदोऽस्य मुनिः छन्दो गायत्री देवता मता
लीलादण्डधरः कृष्णो मन्त्रस्यास्मि त्रिभागैः पंचांगानि वन्द्यार्णैः प्रोक्तं ज्ञेयं पुरोक्तवत् वामहस्ताम्बुजस्थेन लीलादण्डेन गोपिकाः
पुरांगनाऽस्माकृष्टं मोहयन्तं महाप्रभं आत्मनः प्रियमित्रस्यांसे न्यस्तान्यहस्तकं हन्तकंसं स्मरेत्कृष्णममप्रमेयपराक्रमं अंगो
चिन्द्रादिवज्राद्यैर्यथैर्नाम्नमलापहा ॥ ३४ ॥ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं तिलतण्डुलैः त्रिमधुक्तैर्हुनेत्पश्चाद्दर्पणादि समाचरेत्
नियमस्थो नरो योऽसौ मंत्रं लीलादण्डमन्त्रं भजेत सुभगः सजगद्वन्द्यो रमायाभवनं भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि षड्विंशेयः कलौ भवे
त् गोवल्लभाय स्वाहेति मंत्रं समादरो मतः नारदोऽस्य मुनिस्स्याद्वुष्णिक्छन्दोऽस्य देवता गोवल्लभो हरिः प्रोक्तो गवां वृद्धिकरः परः
दशार्णोक्तविधानेन पंचांगविधिरीरितः इन्द्रनीलसमकान्तिं पीतवाससमच्युतं सर्व्वारिपिकनिकरैः समन्ततः प्रावृतं सके
वेणुं वामकरे यष्टिं दक्षे पाशं च बिभ्रतं कपिलाजातिमध्यस्थमाह्वयन्तं च तां मुदा एवं यजेत्ततः सम्यक्पीठस्थं ब्रह्मादिनेष्टभे आ
दावंगानि संपूज्याष्टजयेऽयोगनाष्टकं पीतो रक्तश्च सिंदूरः श्वेतो नीलो भवेत् .... कालः कर्णान्तकमित्र प्रोक्तं ततो गणाष्टकं
पुरन्दरमुखांस्तेषामायुधानि ततः परं ध्यात्वा मंत्रं जपेन्मंत्री मासाग्रवर्णलक्षं जितेन्द्रियः तन्महस्रं हुनेन्मंत्री गोदुग्धेन पुरोक्तवत् गो
दुग्धैः प्रत्यहं सायमहस्रं जुहुयान्नरः सोऽतार्थं च गवां वृद्धिर्जायते नात्र संशयः मी दशान्तरोक्तवत्सर्वं विधा वाप्यकीर्त्तितं स

ईं प्रयोगाः सिध्यन्ति संपूर्णाः स्तुर्मिनोऽर्थ्याः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि समस्त्रिणान्मिके कलौ तारौ न नमो भगवते श्रीगोविंदाय संवंदेत
द्वादशार्णो मनुः प्रोक्तो नारदोऽस्य मुनिर्मतः गायत्री छन्द उक्तं श्रीकृष्णो देवता मतः चंद्रनेत्राश्विनाग्न्यर्णैः संपूर्णैर्नागपंचकं
कल्पद्रुमतले रम्ये रत्नसिंहासने शुभे सर्वलक्षणसंपूर्णं निविष्टं नन्दनन्दनं प्रस्तनस्तनभारेण गोवृंदेन वृतं स्मरेत् मेघा
श्यामं करैर्दक्षैर्हस्ताभ्यां बिभ्रतं तथा पद्मायताक्षं शंखस्य हस्तकुम्भामृतस्य च धारया सिंचमानं च ध्यात्वा विस्मरव्ययः
रुक्मिणी सत्यभामाभ्यां भागयोर्वामदक्षयोः शंखमग्रे पृष्ठतस्तस्य चर्मं च समर्चयेत् हृदादिकवचास्त्राभिः केशरेषु चतुर्ष्वपि
देवाग्रदक्षपत्रेषु कालिन्दीं रोहिणीं तथा नाग्निजितीं सुनन्दां च मित्रविन्दां सुलक्षणां जाम्बवतीं सुशीलां च चतुःकोणेषु भूपु
रे आग्नेयादिषु संपूज्या किंकिणी दामयष्टिकाः वेणुं च तन्मध्ये भागे श्रीवत्सं कौस्तुभं तथा वनमालां भूपुरे च देवाग्रादिप्रदक्षिणं
शार्ङ्गं गदां चक्रं च वसुदेवं च देवकीं नन्दयशोदाधेनं च गोपालांश्चापि गोपिकां दक्षिणेत प्रपूज्यैवं लोकपालांश्च हेतयेः
देवाग्रतस्तस्य वामे कुमुदं कुमुदाक्षकं पुण्डरीकं वामनं च शंकुकर्णं ततः परं सर्वनेत्रं च सुमुखं सुप्रतिष्ठितमेव च देव
स्योत्तरतो वामे विष्व— नं समर्चयेत् एवं संचिन्त्य देवेशं वर्णलक्षं जपेन्मनुं तत्सहस्राणि गोक्षीरैर्जुहुयात्तर्प्पयेन्मनः आ
सनाराधनान्तं न्यासं च कुर्यादतंद्रितः दिनादौ च यथा पाद्ये समयत्नेन येऽपि वा गोष्ठाभ्यासगतं कृष्णं समर्चयेद्विधिना सुना
मन्त्रापरमयोपेतो गोभ्यस्त्रगणं समर्चयेत् दीर्घायुर्न्निर्भयश्चैव धनधान्ययशादिभिः पुत्रपौत्रैश्च सम्मित्रै राज्यो ते विस्मये निव

मे रु॰
तं॰
३८४

364

तस्माद्भजेदमुं मंत्रं हुतं श्रीवाक्प्रदं शिवे ॥ अथातः संप्रवक्ष्याम्यष्टविंशात्मिके कलौ वदेत्गोकुलनाथाय नमो मन्त्रो ह्यादरामनुः
अत्रोमुनिस्त्रगायत्रीछन्दो देवो हरिर्मतः वर्णद्वयेन पंचांगं सकलेन प्रकल्पयेत् कुण्डलैरस्वनयनं नीलांगाभं महाद्युतिं पं
चाब्दिके च यावत्तमङ्गनेन प्रशानितं ग्रैवेयांगदहारादिभूषणैर्जपशोभितं नानामुनिगणैर्दृष्टं सेवन्तं स्वस्वलीलया प्र
देवीरिते यजेत्पीठे चतुर्दिक्षु शरेषु च चतुरंगानि संपूज्य चाष्टकोणेषु पूजयेत् दिक्पत्रेषु यजेन्मन्त्री र्वास्मदेवादिकास्तथा
रुक्मिणीं सत्यभामां वा लक्ष्मणां जाम्बवन्तिकां तद्बहिश्च सर्वादीनां वज्रादीनां च पूजनं वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं तत्सहस्रं ततो हुनेत्
पलाशोत्थसमिद्भिर्वा पायसैर्हुतसंस्कृतैः तर्पणादि ततः कृत्वा समस्तद्विर्महती भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कलौ गोविमिते हरिं
तारं रमां द्विकामं श्रीकृष्णाय ततो वदेत् श्रीगोविन्दाय चेत्युक्त्वा श्रीगोपीजनवल्लभः ङे॰न्तमिधा रमाबीजं पंचविंशाक्षरो मनुः
नारदो मुनिराख्यातो गायत्रीछन्द उच्यते श्रीकृष्णो बलदेवेन युक्तः प्रोक्तोस्य देवता वेदवेदाङ्गगोरामसंपूर्णेन षडंगकं मे
विनो वैनतेयेन मेदिनीमण्डपस्थितो ५२ रमन्तो देवभावेन बलकृष्णौ तमस्मरेत् एतज्जपप्रयोगादि सर्वं ज्ञेयं दशार्णवत्
॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चत्वारिंशाक्कलौ मतं एककन्दर्पदेवादिप्रयोगान्स्वप्रणावधि कृष्णमित्येकादशो मंत्रः सर्वकामसमृद्धिदः
नारदोस्य मुनिर्देवी गायत्रीछन्द उच्यते देवस्तु बालगोपालः षड्दीर्घान्वितकामतः षडंगानि ततो ध्यायेत्तं स्थितं कमलोदरे
रक्तपद्माभमं त्रं च किंकिणीविलसत्कटिं हस्ताभ्यां नवनीतं च पायसं वापि बिभ्रतं कण्ठदेशे जनरयं स्वर्णनद्धं विराजितं

मेवशणामेवपवितोगोपगोपीजनावृते यजेन्मूर्द्धोदितेपीठेवह्नीशानासुरवायुषु हृदादिकवचान्तानि चाद्येचांगानि साधकः द
शंनत्पुरतोभ्यर्च्यदिक्षुसन्तंनदहिस्ततः आवरणेतमम्बान्देवानस्त्रादींश्च समर्च्चयेत् लक्षंजपेद्गुनेद्देनोःपलाज्यहविषातथा
कृत्वाब्राह्मणभोज्यान्नमीप्सितार्थान्लभेतसः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामिकनोवेकवचनमिति मपवक्तृसः प्रकटः कृसेभ्यस्यामनुर्मतः
यटत्रेहवनामार्थेश्चहयेसंप्रसाधयेत् विप्रादिपरतान्नाम्नानामसंत्राधिकारिणः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामिद्विवनः संमितेके
लौ ॐकृष्णइतिमंत्रोयंत्रिवर्णः परिकीर्त्तितः मन्वादिकप्रयोगान्नंसर्व्वंपूर्व्ववदस्यतु मुनिमिस्तुविशेषेणसंसेव्योभुक्तिमुक्त
ये ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामित्रिवनुः संमितेकलौ ॐकृष्णायेतिमंत्रोयंचतुर्व्वर्णोविलेष्टदः मन्वादिकंप्रयोगान्तंसर्व्वंप्राग्वत्समा
चरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामिवेदवेदमितेकलौ कृष्णायहृदयंपंचवर्णः प्राग्वज्जपादिकं ॥ अथातः साधककृतेसंमितेकामवीज
योः मध्येकृष्णायपंचार्णः सर्व्वंपूर्व्ववदेवहि ॥ अथातः षट्पविमितेगोपालायाग्निगेहिनी षडक्षरोयंमन्वादिप्रयोगान्तंवपूर्व्वव
त ॥ अथातोनगवेदाख्येक्लींकृष्णायाग्निगेहिनी षडक्षरोमंत्रराजोजपध्यानादिपूर्व्ववत् ॥ अथाब्धिवेदतल्लोतकृष्णायेतिपदंवदे
त् गोविन्दायेतिसप्तार्णः प्राग्वन्मन्वादिकंमतं ॥ अथातोवेदनत्लोतह्रींमायाकामवीजतः कृष्णायकामवीजंचप्राग्वन्मात्रो
मनुः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामिपंचाशन्मितेदधि भक्षणायदिवान्तोयंमष्टवर्णः प्रकीर्त्तितः ॥ अथैकेपंचशमितेसप्रसत्वात्मनेन
मः अष्टवर्णः समाख्यातोमन्वाद्यंपूर्व्ववन्मतं ॥ अथद्विपंचशमितेकामः कृष्णायसंवदेत् गोविन्दायपुनः कामोनवार्णः परिकी

मेरु० र्त्तितः ॥ अथ त्रिपंचप्रमिते कुसुमोत्तंसो गोविन्दपदवत् ॐ नमः हृदयान्तस्थमंत्रः प्रोक्तो नवाक्षरः ॥ अथ वेदेषु तल्पे तत् कामं ग्लौं काममन्त्रेण तत्
तं० प्रणामलं गायहृदयं रमार्णः परिकीर्त्तितः ॥ अथ बाणेषु तल्पे तद्बालान्ते वपुषे वटे तत् कुसुमायवह्निजायान्तो मंत्रः प्रोक्तो दशाक्ष
३८५ रः ॥ अथ षड्गुणे तल्पे तत् क्लीं कुसुमायपरान्नर ततश्च बालवपुषे स्वाहान्तोयं भवाक्षरः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सप्तबाणमिते कलौ
कामबीजहृदयं कुसुमपदं वेदार्ण उच्यते मुन्यादयः षडंगानि चैकार्णोक्तेन वर्त्मना तद्ध्यानं विशेषोत्र कल्पवृक्षतले स्थितं
अंगदावरणं सर्वैर्निधिभिस्तदनन्तरं महापद्मश्च पद्मश्च शंखो मकरकच्छपौ मुकुन्दकुन्दनीलाश्च खर्वश्च निधयो नव लो
कपालैश्च वज्राद्यैः पञ्चावरणाह्वयं एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं वेदलक्षं जितेन्द्रियः दशांशं जुहुयादग्नौ श्रीफलैर्मधुराप्लुतैः
तर्पणादि ततः कुर्यात् सर्वांतं मंत्रसिद्धये मधुरत्रयसंयुक्ताञ्जुहुतो योर्द्दिनागमे दशांशार्णप्रयोगाश्च कर्तव्याः साधकेन त
भुक्तिप्रदो भुक्तिदश्च गतकामकदस्तति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वसुवर्णमिते कलौ वृतनयोदयः कामबीजयोरेकयोर्ज
नात् मंत्रान्तरेषु गेहृतानारदाद्यैरुपासितं षड्दीर्घभाजा बीजेन तारदशांगकल्पनं ध्यानं ध्याने कल्पवृक्षमूले वटोलिकाश्रि
ते किंकिणीसंवृतकटिं नीलोकुंचितमूर्द्धजे चित्रव्याघ्रेन सरणीलतालंकारशोभितं आरक्तवर्णगोपीभिः आद्यायां कलितं मु
द्रुः प्रागवत्यजादिकं सर्वं पुरश्चर्या तथैव हि ता मधुराक्तैर्हुनेन्मंत्री रक्तपद्मैर्दशांशतः तर्पणादि ततः कृत्वा गुरुं यत्नेन तोषये
त् मधुरत्रयसंसिक्ता मारकोशालिमंजरी जुहुयान्नित्यशो द्दार्हप्रातमेकेन मंत्रयोः मण्डलान्सर्वं समास्याव सुधाहलगा

भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नववाणमिते कलौ वाग्भवाद्यं परमां ह्रूं ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं जय जयेति च कृष्ण कृष्णेति चाभाष्य निरंजनरणदेवदे
त् क्रीडाशक्तप्रसादितेरेतमेपदमुच्चरेत् नित्यप्रियाय कृष्णाय क्लीं गोपीजनवल्लभा य स्वाहा ह्रीं श्रीं वद्दीवावाक्र ह्रीं पंचाशल्लिपि
मंत्रः आनन्दतारदस्य निर्विराट् छन्दो मारदेवता संमोहन हरिः प्रोक्तो मन्त्रवर्णैः षडंगकं आद्यन्ते सत्रिभिर्बीजैः संपुटैस्तत्क्रमेण
च अष्टभीरविभिः श्रोत्रैर्गजैरेकैनेत्रबिन्दुभिः न्यासादिकं ततः कृत्वा देहे पीठं प्रकल्प्य च हस्तद्वये दशार्णोक्त विधिना न्यासमाचरे
त् षडंगं न्यस्य कामानां पंचकं च प्रविन्यसेत् त्रिवारं मूलमंत्रेण व्यापकं च ततश्चरेत् कामसंपुटितान्न्यसेन्मातृकार्णान्यथाप्र
रा दशतत्वादिकं न्यस्य तदन्ते मूर्त्तिपंजरं सृष्टिस्थितिषडंगानि वाणान्न्यसेत्सुधीर्बवत् सर्वमेत्यो मंत्रतेन विधानेन विधाय वै
साधकः सर्वलोकेशं ध्यायेत्संमोहनं हरिं प्रोतमेमिजेरमेपर्वताचपिमध्यगे भानांशोभाविचित्रणमणिभिर्दीपितान्तरे
उद्यानवापितडागनानाजनमनोहरे तत्रापि रम्ये विपुले विश्वकर्मविनिर्मिते नानारत्नगणाकीर्णे गेहे संचिन्तयेद्धरिं ना
नालंकारशोभाढ्यं श्रीवत्सांकितवक्षसं नानासुगंधरुचिरं सांकन्यस्तकरांबुजं विहितांभोजयुग्माभ्यां जविपातां च कामतः
आलिंगितं च वाहुभ्यां स्वेरसक्ताविभूषिते स्वदत्तस्थितयाश्लिष्टं प्रणामया सन्यभामया रक्तपोजानुवन्याचश्लिष्टं वामस्थयानया
कालिंद्या च परीरब्धं पृष्टदेशस्थयाविभुं पद्मं गदां शंखचक्रे च तमिर्दधतं करैः करद्वयलसद्वेणुविभावितमुखांबुजं च
तुर्द्दिक्षु वहिर्देवैर्मुनिभिः सेवनेष्टुतं ॥ १० ॥ एवं ध्यात्वा तत पूर्वोक्ते पीठे देवं समर्चयेत् विंशार्णोदितय[illegible]वसमपगात्रविलेखयेत्

मध्यस्य पीठपरितः पूर्वादि विलिखेत्क्रमात् ह्रौं त्रीं ह्रौं त्रीं च बीजानि शिष्टैर्वर्णैः प्रवेष्टयेत् दशबीजैर्विरहितैर्द्विचत्वारिंशत्समितैः
षट्कोणेष्वथ क्रमाल्लेख्यं ऐं ह्रीं श्रीं ईशानकोणतः पुनस्तान्येव नैरृत्याक्केषं प्राग्वत्समाचरेत् अर्घ्यपात्रादि संस्थाप्य मध्यबीजे हरिं य-
जेत् यथाध्यानं ततः पूर्वादिषु चार्चा रुक्मिणीमुखाः अंगानि षट्सु कोणेषु बाणान्केशरगान्यजेत् दलमध्ये तु लक्ष्म्याद्याः तदग्रेषु पता-
दिकाः यजेत्कुसामभमग्रे तु पृष्ठगं वाजनं यतः शंखपद्मनिधी पृष्ठ्यौ शुक्लवर्णौ तु पार्श्वयोः सर्वदा वामिवर्षन्तौ धाराभिर्वसुसंचयं
हेरम्बं शाम्बनामानं दुर्गां च तदनन्तरं विष्वक्सेनं च कोणेषु वर्णांगं पदितो यजेत् वज्रमारकतप्रख्यद्वाकनकवर्णकान्
तदहिर्वासवादीनां वज्रादीनां च पूजनं दीक्षितो विधिना मंत्रं प्राप्यामुं सद्गुरोः कृती दर्शनं भाषणं स्पर्शं वचनं श्रवणादिकं
वर्जयेन्नजपेल्लक्षं स्त्रीमात्रस्य गुरोरपि सिताज्यमधुमिश्रेण दशांशं पायसैर्हुनेत् तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः
मंत्रमेनं जपेद्यस्तु प्रत्यहं विधिनामुना तमर्चयन्ति गीर्वाणा लोकानन्दकरं सुमः दिवादोणर्कृतायुक्तं डगपवुद्याजलैः शुभैः
स्त्रवन्हं तर्पयेद्यस्तु शानैर्मासाग्रभवेद्ध्रुवं उत्थुश्रीजलविंदाभा तद्विभूतिर्महार्णवे चन्दनं चन्दनपंकाक्तैर्मालतीकुसुमैर्यवैः अ-
धृतैर्मंत्रवर्णैर्यो जुहोति विभावसौ त्रैलोक्यं तद्वशे तिष्ठेत्सत्वातः कविवरो भवेत् मंत्रिणो ध्यानमात्रेण मंत्रस्यास्य यथाविधि
वश्या भवन्ति सततं स्मरार्त्ताः सुरयोषितः जपादिकर्मभिर्नूनमेतस्मात्किं न लभ्यते साहंस्राभाविकीं नष्टाविद्यमेताः सुमंत्रि-
णां गृहे नित्यं सदा लक्ष्मीः सेवते भक्तितत्परा रोगदारिद्र्यपापौघदुष्टग्रहविषादिभिः जरापमृत्युदौर्भाग्यपडःखादिरहितः सदा

पुत्रपौत्रधनारोग्यवरस्त्रीभोगपवादिभिः समेतः सर्वसंपद्भिर्यशस्वी दीर्घजीवनः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कलौ षष्टिमितेमंत्रं
देवकीसुतगोविंदवासुदेवजगत्पते देहिमे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रो नारदोस्य मतो मुनिः
छन्दोनुष्टुप्देवता च कृष्णः सन्तानदायकः पादैश्चतुर्भिः सर्वेणपंचांगानि मनोर्विदः शंखचक्रधरं देवं घनश्यामवर्णं चतुर्भुजं
सर्वाभरणसंदीप्तं पीतवाससमच्युतं महत्स्वपिकसंयुक्तं विस्मतेजोपबृंहिते समर्पयंतं विप्राय नष्टानानीय बालका-
न् ध्यात्वा जपाद्वे नादीनि कुर्यात्कृष्णपरायणः अर्द्धेनाष्टादिवस्रायैर्हदिनोस्य महामनोः लक्षं जप्त्वा तद्दशांशं जुहुयाद्घृतेन त-
व तर्पणादिनं तं कुर्यान्मंत्रः सिध्यति मंत्रिणः दशम्यामर्द्धरात्रे तु शुक्लपक्षस्य मंत्रवित् पुत्रार्थं प्रोक्षितं कृत्वा तत्र संश्चिविसमर्द्व-
येत् य एवं भजते मंत्री साधकः पुत्रकांक्षया सोवश्यं लभते पुत्रं विनीतं चिरजीविनं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चैकषष्टितमं क-
लौ वसुदेवाय निगडछेदनेति पदं वदेत् वासुदेवाय हूं फट् स्वाहा हाविंशार्णको मनुः नारदोस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्री छन्द उ-
च्यते श्रीकृष्णो देवता प्रोक्तो निगडछेदकारकः न्यासध्यानजपाद्यादि दशवर्णोक्तवद्भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्रिषष्टिमितं क-
लौ कामबीजात्मको मंत्रो मुनिर्मोहननारदः छन्दो गायत्रकं देवः कृष्णः संमोहनो मतः षड्दीर्घभाजा बीजेन षडंगानि प्रकल्प-
येत् आसनन्यासपर्यंतमस्त्रक्रियाविधायतः अंगुलीषु न्यसेद्दांगं हस्ततलयोरपि पंचांगुलीषु बाणांश्च पूर्वोक्तात्क्रमतो न्यसे-
त् बीजसंपुटितान्न्यसेन्मातृकार्णान्यनंतरं षडंगानि पुनर्न्यस्य यथास्थाने शरान्न्यसेत् शिरोवदनहृल्लिंगपादेषु क्रमतः सुधीः

स्वस्ति

मे हृ०
तं
३६७

शोषणप्रमथनेनैतान्पंचवीजप्रपूर्वकान् जगत्संमोहनेकृत्संख्यामेन्यस्यात्मसमाहितः वृंदारकद्रुमोद्यद्वटविलसत्कल्पशाखि
नः मूले हेमस्थलीरत्नसिंहासनोपरि वामस्कंधे पद्मितेः स्थितं वंधूकसन्निभं अविशंखरणीं पाशांकुशपुष्पवाणेक्षुकार्म्मुके
पद्मं गदां च हस्ताग्रैरष्टभिर्दधतं निजैः पूर्णनेत्रं कुण्डलिनं हारिणं मुकुटकिरीटिनं किंकिणीनूपुराद्यैश्च मुद्रिकारत्नमालकैः
पीताम्बरैरनूलेपैर्युक्तं वामोरुगां रमां आलिंगन्तं वामवाहुस्तनपद्मां मादसवलीं विशालनेत्रीं दिव्यपीठे भूषणैर्यजेद्धरिं प
श्चादंगानि वाणांश्च न्यासमार्गेण पूजयेत् किरीटं मस्तके श्रोत्रे हृदये कुण्डलयुग्मकं वक्षायस्थाणि हस्तेषु श्रीवत्सं कौस्तुभं तथा
वक्षो हरितततः कण्ठे वनमालां नितम्बके पीताम्बरं महालक्ष्मीं वामांके वीजपूर्विकां अभ्यर्च्य कर्णिकामध्ये दिग्विदिक्ष्वंगदेवता
नहहिंश्चतरोवाणान्दिक्कोणेषु पूर्ववत् यजेदुग्राग्रपत्रेषु लक्ष्म्याद्याः प्रोक्तलक्षणाः इन्द्रादीन्पूजयेद्याद्यैवज्राद्यान्यायुधान्यपि
जपेल्लक्षदशलक्ष्माणि पलाशकुसुमैर्हुनेत् त्रिमधुरैस्तर्पयेच्च सहस्रद्वादशावधि आत्माभिषेकं कृत्वाथ विप्रान्भक्त्या तोषयेत्
अनेन मनुना तोयैर्मोहिनीपुष्पसंयुतैः दिनादारभ्यतं मंत्री तर्पयेद्यः सतां हिमः सर्वान्कामानवाप्नोति वांछितान्मंत्रवर्जितान्
अयुतं सर्पिषा हुत्वा ससंपातं हुताशने तावज्जले च संपातं हुत्वा तेनाभोजयेत्स्त्रियं यत्सा स वशगा सा तां स्थापिते वशमानयेत्
अष्टादशाक्षरोलिपि प्रोक्तं वश्यकर्म्म त्रमापयेत् एवं यो भजते मंत्रं भोगान्भुक्त्वा हरिं व्रजेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रामषष्टिमितेकलौ
जप्त्वा न सैव गायत्री चतुर्वर्गफलप्रदा त्रैलोक्यमोहनाय विद्महे स्मराय धीमहि तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् मन्वादि सर्वं प्राग्वत्स्या

गायत्रीवत्पुरश्चर्या नाशयेत्सर्वपापानि सिद्धेयं कल्पवल्लिका यद्यदिष्टं भवेत्कार्यं सहस्रात्प्रयुतादपि यथायोग्यं जपेत्साध्यमसा
ध्यं च प्रसिद्ध्यति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वेदषष्टिमितेकलौ ग्लौंमित्येकाक्षरो मंत्रो जगतीछन्द ईरिते ऋषिस्तु नारदः प्रोक्तः श्रीकृ
ष्णो देवता मतः बीजं गकारश्चौंकारः शक्तिः प्रोक्तं षडंगकं षड्दीर्घान्वितबीजेन गकारं मूर्द्धि विन्यसेत् लश्रौं नाभौ तथौ गुह्ये वि
न्यौ पादद्वये न्यसेत् कदम्बमूले क्रीडन्तं वृन्दावननिवासिनं पद्मापरिस्थितं वन्दे वेणुं गायन्तमीश्वरं पीताम्बरधरं देवं वन
मालाविभूषितं मयूरपिच्छसंयुक्तं सर्वाभरणभूषितं गोपीभिर्गोपवृन्दैश्च सेवितं कृष्णमर्चयेत् दशार्णवच्च पूजा स्यादि
ग गोपालसंमनोः लक्षायुतसहस्राणि चत्वार्यस्य जपो मनोः हुतहोमाद्दशांशेन तर्पणादिं ततश्चरेत् युक्तं संसिद्धमंत्रस्तु द
शार्णोक्तप्रयोगकान् कुर्यादिह तत्सौभाग्यं प्रान्ते याति हरेः पदं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पंचषष्टिमितेकलौ कामबीजान्तरे कृष्ण
मंत्रोयं त्र्यक्षरो मतः नारदोस्य मुनिश्छन्दो गायत्री देवता मता कृष्णः ककारो बीजं स्यादीकारः शक्तिरुच्यते षड्दीर्घसेद मंत्रेण
मूलेनैवांगकल्पनं ध्यानपूजाप्रयोगादि पिंगगोपालवन्मतं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रसषष्टिमितेकलौ तारो नमश्च कृष्णा
यमंत्रो रसमितार्णकः नारदोस्य मुनिश्छन्दः पंक्तिः कृष्णश्च देवता तारो बीजं नथापेशी शक्तिप्राग्वज्जपादिकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि सप्तषष्टिमितेकलौ तारो नमश्च श्रीवत्साङ्कायेति गजवर्णकः नारदोस्य मुनिश्छन्दो गायत्री देवता मता श्रीकृष्णः प्रणवो
बीजं माया शक्तिश्च पूर्ववत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वसुषष्टिमितेकलौ उत्तिष्ठ श्रीकर स्वाहा मनुरष्टाक्षरो मतः वामदेवो मुनिः पं

मेरु॰ क्लिंस्कन्दो विसर्गश्च देता हूँ भीषयद्वयं हूँ वहूँ मंत्रेत्रासयद्वयं शिरः शिखा च वर्मास्त्रं प्रमर्दययुगं मत वर्मप्रध्वंसययुगं वर्मास्त्रं
तं॰ रक्षयद्वयं हूमन्तमस्त्रं संप्रोक्तं पंचांगानि मनोः क्रमात् षडंगानि न्यसेन्मंत्रवर्णैर्मन्त्री यथाविधि पंचांगं नेत्रजठरे पृष्ठे षड्क
३६८ मतो न्यसेत् विद्याकरयोर्न्यासं मंत्रार्णैरष्टभिः सुधीः दत्तं तर्जन्यादिकावयावन्त्या वामतर्जनी स्पृष्टे रेतद्वै पवित्रं संहारो
गदितः स्थिः दत्तान्यतर्जनी पूर्वीक निष्ठायुग्मकान्निवी द्वावसपाघावीजयुतांङ्गुष्ठादिषु विन्यसेत् सबीजं पूर्वकाकामानेगु
ष्ठादिषु विन्यसेत् ततो वाणार्णपुटितमातृकां वप्रविन्यसेत् प्रकृतिं च महत्तत्त्वमहंकारं सवोपयः तेजस्तोयपराचेतितनाष्टक
मदीरितं वास्तमंत्रार्णसंपुक्तं पाटे लिंगे तथा हृदि मुखे शीर्षे हृदि वपुर्हृदये सकलांगके न्यसेत् संहार उक्तोयं सर्गस्तद्वि
परीतकः तारसंपुटमूलेन त्रिशो न्यसेत्ततो पुनः कास्यास्हत्त्वाभिगुलेजानुपादेषु विन्यसेत् पवास्त्रष्टि स्वनाम्यायाहृद
त्रास्थितिरीरिता सर्गोत्क्रमतश्चापि संहारो मंत्रिभिर्मतः मंत्राणीनीमयं प्रोक्तस्त्रिधा न्यासो धनप्रदः मूलाधारे हृदि मुखे वा हूं हं
होरुनाभिषु मंत्रार्णैर्विन्यसेन्मंत्री न्यासोयं टार्ष्यकारकः गले च जठरे हस्ते स्तनयोः पार्श्वयोस्तथा पृष्ठे च विन्यसेद्वर्णान्न्यासो
यं शुभकारकः मुखे नेत्रश्रोत्रनस्य हस्ताग्रमणिबंधयोः कूर्परे चांसके न्यसेन्मनोर्वर्णान्यथेन प्रदान् पादान्वणादाग्रयोर्गुल्फ
योश्च जानुनोश्च नितम्बयोः मंत्रस्य विन्यसेद्वर्णान्न्यासोयं कामिकः स्मृतः दत्त्वा होतथा मूले मध्ये च मणिबंधके अंगुष्ठादौ न्यसेच्च वर्णान्वे
च वोयधर्मवृद्धिकृत् एवं न्यासो वामकस्तेषष्ठः पापनिवर्त्तकः दत्तोहृन्मूले जानौ च गुल्फे पंचांगुलीषु च अयं तु सप्तमो न्यासो वामांगे

368

तृष्टमो मतः दक्षांगुष्ठं समारभ्य वाममध्यावविन्यसेत् क्रमेण मंत्रवर्णांश्च न्यासोयं नवमः स्मृतः पदं च पादयोर्न्यसेत् आसप्त
दशमो भवेत् मूर्ध्नि लिंके कण्ठहृदये जठरे चोरु जानुनोः पादयोश्च न्यसेद्वर्णान् न्यासएकादशः स्मृतः त्वगसृङ्मांसमेदोस्थिमज्जा
शुक्रमरुत्स्वव क्रमेण विन्यसेद्वर्णान् न्यासोयं द्वादशः स्मृतः दक्षगण्डेव दक्षांसे तत्स्थाने दक्षपार्श्वके दक्षस्फिचि च जंघायां पादेष्वयं त
त्रयोदशः पदं प्रविन्यसेद्वामगण्डादौ सव्यवत्तुर्दशः प्रथमार्णं पादतले पदं पादाग्रजानुषु गुदाण्डगुह्यकं दैन्यपार्श्वनाभौ
च नर्थकं वक्षः पृष्ठहृदंसनत्कण्ठवक्त्रनसानेत्रले श्रोत्रनेत्रहृदये वान्यललाटेष्वस्तमीरितं सर्वोपद्रवहन्तायं न्यासः पंचद
शः स्मृतः शिरोदिसर्वहस्तान्तभिगुह्ये जानुचित्तिषु न्यसेत् षोडशोयमिति प्रोक्तः तत्पंजरसंज्ञकः ॥१॥ ततस्तत्तौ मूलमंत्रं व्यापकत्वेन
विन्यसेत् नृसिंहं पंचमे प्रोक्तमाचरेन्मन्त्रिपंजरं सर्वब्राह्मणवर्णं च हस्तयोः तत्त्रिधं न्यसेत् ऊर्ध्वोर्वेषु प्रणस्वरूपं पादयोर्विनि
विन्यसेत् न्यसेत् किरीटं शिरसि स्रुतोर्मकरकुण्डले ग्रैवेयं कौस्तुभं कण्ठे हृदि श्रीवत्सहारकं अंगदे भुजयोर्न्यसेत् केयूरान्सर्व
बाहुषु कंकणौ हस्तयोर्न्यसेत् सवलांवक कटौ न्यसेत् न्यसेदंगुलीषु मुद्राश्च न्यसेत् पीताम्बरद्वयं परिधाने चोत्तरीयं पादयोर्नूपुरे
तथा विन्यसेच्चक्रं चक्रं च वामदक्षोर्द्धहस्तयोः अधस्तयोर्गदापद्मे ततो ध्यानं समाचरेत् दुग्धाम्भोधौ स्थिते द्वीपे नानामणिगणो
ज्ज्वले वनं संचिन्तयेत्तत्र सकलर्तुनिषेविते नानाकल्पद्रुमाकीर्णं सपुष्पफलशोभितं नानापक्षिगणाकीर्णं कासारशोभितस
कुले तस्मिन्वने पक्षिराजस्थिते हाटकसन्निभं न्यासोक्तभरणोज्ज्वलैरूपेतं दीप्ततेजसं सुरासुरर्षिप्रमुखैः सेवितं चाप्सरोग

मे रु॰
तं॰
३६९

369

तौः प्रसन्नवदनं ध्यात्वा तत्र देवं प्रपूजयेत् पूर्वोक्तपीठमूलेन मूर्त्तिं संकल्प्य चाह्वयेत् अंगानि कर्णिकायां च दिक्पत्रेषु
चतुर्ष्वपि श्रियं पीतां रतीं रक्तां प्रतिकान्तीं सितासिते इन्द्रादींश्चापि दिक्पत्रे वज्राद्यांल्लिखेद्बहिः पूजयेत् अष्टलक्षं जपेन्मंत्रं नियमस्थो जि
तेन्द्रियः बिल्वदुग्धैस्तु समिधा होमः प्रोक्तो दशांशतः अजैर्दोग्ध्यान्नसहितैस्तर्पणादि ततश्चरेत् गुरुं संतोष्य विप्रांश्चैः सिद्धमंत्रो भ
वेद्ध्रुवं ततः कुर्वीत मंत्रज्ञः प्रयोगानि प्रसिद्धये दुग्धाक्तैः सरसिजैरयुतं जुहुयाच्छ्रिये मधुरत्रयसंयुक्तैः पलाशकुसुमैर्हुते
त् मेधावी जायते श्रीखंडप्रसे च तिलैर्हुनेत् कान्त्यर्थं केलाज्यैः दुग्धक्लिन्नाभिरायुषे त्रिस्वादुयुक्तैर्लवणैर्हुनेन्नित्यमह
स्त्रकं अष्टाधिकं च मासेन सामरश्रीर्हृतां नयेत् काकथ्यां सर्वयोषां सवाऽमात्रवशगाश्च च अयुतं जुहुयाद्दोग्ध्दुग्धाभक्तैरशो
धितं भुंजीत प्रत्यहं भक्त्या गुरुं संतोषयेद्धनैः वस्त्रालंकारणाद्यैश्च ब्राह्मणांतोषयेदपि प्राणापमृत्युरोगादिव्यासेदायुश्च वि
दति सर्वविम्बव्याप्तदधिरक्तेन प्रातनं जपेत् उन्निसवाहुः षण्मासाद्धनाढ्यः पशुमान भवेत् दुग्धमध्ये प्रातरंभस्येशां तर्पयेद्बुधः
अष्टाधिकं सहस्रं तु स लभेद्विराड्समां सुमिष्टमन्नं लभते वनेव भक्ष्यवर्गयुक् षट्कर्माणि वसिद्ध्यन्ति यान्ति विष्णोः परं प
दं ॥ अथो तत्सप्तनो मंत्रस्तारादिरयमेव हि यं जपन्ते नावतारः सर्वकामफलप्रदः ॥ अथ सप्तमितेवायं लक्ष्म्यादिर्जप्यते जनैः ना
वतारः स पवात्र देवः प्रत्यक्षतां गतः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चैकसप्तमिते कलौ अवतारोऽत्र मंत्रस्तु श्रीकृष्णशरणं मम चतः
षष्टैः समस्तेन पंचांगविधिरीरितः ध्यानपूजाप्रयोगादि दशात्तरवदीरितं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ~~चैकसप्तमितेकलौ~~ अ

बौद्धमंत्रंमहाफलं सत्यत्वात्रद्विजातीनामधिकारोस्तिकर्हिचित् वाममार्गरताविप्राःकुण्डकाजातिवेद्यमताः हीनावैदिकसं
स्कारैःप्रमादाच्चेक्षतांगताः गोलकाश्चतथाजात्याकायस्थादयएवच बौद्धंविद्यंसमाराध्यभुक्तिंमुक्तिंप्रयान्तिते नमोभगवते बु
द्धसंसारार्णवतारक कलिकालादहंभीतःशरण्यंशरणंगतः आद्यैःपदैश्चतुर्भिश्चचरणाद्वितयेनच षडंगविधिराख्यातः
पूर्वैःएवव्यापकंत्रिशः पद्मेपद्मासनस्थंचऊर्ध्वोर्ध्वन्यस्तकरद्वयं गौरंमुण्डितसर्वांगंध्यानस्तिमितलोचनं पुस्तकासक्तहस्तैश्च
नानासिद्धैश्चशोभितं इन्द्रादिलोकपालैश्चनतंतैर्नानावराहृतं एवंध्यात्वायजेत्पद्मेद्वात्रिंशद्दलसंमिते कर्णिकायांषडंगानि
दलेशिष्यान्यजेत्क्रमात् मीनांकंललितांवाचंयोगिनींज्ञानदायिनीं सर्वज्ञंसुगतंबुद्धंपार्श्वनाथंतथागतं चार्वाकंधर्मराजंचजि
नंपद्मावतींतथा कामिनींचमहामायांश्रीकृष्णंचविनायकं समंत्रभद्रंचन्माषिंनिधिचंद्रमनोहरं षडभिज्ञंदशबलंश्मा
ष्टारश्रीघनंतथा टण्डिनंमुण्डिनंक्रान्तश्रावकंलोकपोषणं तद्वाहोममुपरौदिकांस्तद्वाणिचप्रजपेत् वर्णलक्षंजपेमंत्रं
होमयेच्चहुतोदनं तुलसीमिश्रतोयेश्चभगवन्तंप्रतर्पयेत् मंत्रमेनंचकुर्वीतयेनान्पोडुःसमाप्नुयात् एवमाडुःखकरणम
नमापिनवाचरेत् एवंतुवर्त्तमानस्यवाक्सिद्ध्यादिस्वयंभवेत् राजानोवशगास्तस्यनाशंयान्तिउपद्रवाः भूतप्रेतादिपीडायां
महागदभयेतथा अनेनमंत्रितंभस्मदत्वादुःखान्प्रमुच्यते ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिकल्कीमंत्रंमहाफलं कंकल्किनेहृदन्तो
यंमंत्रःप्रोक्तःषडक्षरः मंत्रार्णैश्चषडंगानिपूर्णेनव्यापकंचरेत् मंत्रोपमन्तिगोयस्तेनैश्चतुर्नष्टपनाशकः ध्यायेन्नीलहयारूढं

श्वेतोष्णीषविराजितं महामुद्रारहस्तं च कौस्तुभोद्दामकंचुकं मर्दयन्तं म्लेच्छगणं क्रोधघूर्णितलोचनं अन्तर्हितैर्देवमुनिमेष
द्भिः संस्तुतं हरिं वैश्मवेन्तु यजेत्पीठे पश्चेतं केशवे भव षडंगानि च पत्रेषु पूजयेत्क्रमशमेव कान् पद्मं काचनं दीर्घभीमं घो
रं भयानकं कालं नीलं लोकपालान्भूपुरे हेतयस्तथा षट्लक्षं तज्जपेन्मंत्रं समिद्भिः पायसैर्हुनेत् तर्पयेत्सलिलैः शुद्धैः
प्रीणयेद्गुरुराट्टपि एवमाराधितो मंत्रः संग्रामे विजयप्रदः एतत्स्थापकमालोक्य दूरतो डुः द्विषो रणाः प्रणमन्ति तथा म्लेच्छाः
शत्रवो यान्ति संक्षयं दिने दिने वर्द्धते श्रीर्मृतो वैकुण्ठमाप्नुयात् एते तु मनवः प्रोक्ताः श्रीविष्णोः परमात्मनः दशावताररूपस्य किं
मन्यक्तोनुमिच्छसि ५३ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते महातंत्रे शिवप्रणीते दशावतारमंत्रप्रकाशः षड्विंशः २८ श्री
देव्युवाच देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारकः चतुर्विंशतिमूर्तीनां मंत्रांश्च मे पुनावद् श्रीशिव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्या
मि मूर्त्तिमंत्रानशेषतः भुक्तिमुक्तिप्रदान्दिव्ये राज्यान्सर्वनर्थकैः कःब्रह्मा न समस्तिर्देवे ईशोऽहं वो हरिः स्मृतः वर्णत्रयात्मको
मंत्रः केशवः परिकीर्त्तितः पृथक्ताभ्यां षडंगानि पूर्णेन व्यापकं चरेत् ध्यानामि पद्मवर्णाभमागले विष्णुसन्निभं शंखचक्रे हि शू
ले च वनमालाकमण्डलं भूषैः षड्भिर्दधाने वरं रक्तवर्णं च समस्कटिं अन्तर्वस्त्रोत्तरीयं पंचनागयज्ञोपवीतिने मायूरमुकुटं रम्यं
मकराकृतिकुण्डले एवं ध्यात्वा यजेत्पीठे पद्मे वापि च तदूर्द्ध्वले सनन्दीकर्णिकायां गणेशं नन्दिकेश्वरं कार्त्तिकेयं भृंगिणं च
दलमध्ये समर्चयेत् दलाग्रेषु क्रमात् वापि प्रभूतं नारदं बलिं पार्श्वयोः पृष्ठतश्चापि रामो मे वेदमातरं अग्रदत्तक्रमेणैव हंसं

पत्नीसरं तथा भृगवे लोकपालांश्च तद्धेतीश्च समर्चयेत् जपेल्लक्षत्रयं मंत्रं मधुरत्रितयैर्हुनेत् मंत्रोयं विप्रा सिद्धिः स्यात्क
त्रीहर्त्री तथात्मवान् इहलोके सुखं प्राप्य मृतो मोक्षमवाप्नुयात् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नारायणमहामंत्रं नमो नारायणायेति ना
रायणाष्टाक्षरो मनुः छन्दश्च देवी गायत्री साध्यनारायणो मुनिः देवता परमात्मास्य पंचांगविधिरुच्यते क्रुद्धोल्कश्च महोल्कश्च
वीरोल्को द्युल्क एव च सहस्रोल्कश्चतुर्थ्यन्ताः स्वाहान्तो हेतिसंयुतः पंचांगमंत्राः संप्रोक्ता अंगुष्ठादावपि न्यसेत् अष्टादरेण व्यस्तेन
कुर्यादष्टांगकं ततः सहस्रकिरणः शिखावर्मनेत्रास्त्रैर्दरश्चके सहस्रारहुं फडिति कुर्याद्दिग्बंधनं ततः मूर्द्धादिमुखहृन्नाभि
गुह्यजानुपदेषु च सृष्टिन्यासोयमुद्दिष्टः संहारश्चरणादिकः नाभौ रां गुह्यदेशे यं जान्वोर्गुल्फपादयोः स्वयं ओं मूर्ध्नि नेत्रयोर्णां वदने
मुखे मों तथा हृदि स्थितिन्यासस्त्वयं प्रोक्तो विमलेः पंजरं स्मृतः सर्वन्यासेषु तारेण पुटितानर्णान् विन्यसेत् मूलाधारे हृदि मुखे
भुजयोश्चोरुमूलयोः नाभिदेशे प्रथमको न्यासोयं परिकीर्तितः गले नाभौ हृदि कुक्षौ हृदये पार्श्वद्वये तथा पृष्ठे चेति द्वितीयोयं न्या
सस्तत्परिकीर्तितः शीर्षमुखे नेत्रयोश्च कर्णयोर्नासिकाद्वये क्रमेण विन्यसेद्वर्णान् न्यासोयं स्यात्तृतीयकः बाहुमूले बाहुमध्ये म
णिबंधेऽङ्गुलीषु च दक्षहस्ते चतुर्थस्याद्वामबाहोश्च पंचमः दक्षोरुमूले जानौ च पादांगुलिषु न्यसेत् न्यासः षष्ठोयमुदितो वा
मांघ्रौ सप्तमः स्मृतः त्वगसृङ्मांसमेदोस्थिमज्जाशुक्रानिलेषु च हृदि प्राणान्न्यसेद्वर्णान्न्यासोयं चाष्टमः स्मृतः शीर्षदेशे मुखे हृदि
जठरोरुषु जंघयोः पादयोश्च न्यसेद्वर्णान्न्यासोयं नवमः स्मृतः गण्डयो रंध्रयोरुर्वोः पादयोश्च ततः परं वामाधकरगे चक्रे दक्षाधः

मे० रु०
तं०
३७१

करशंखके दगायांवामोर्द्धकरेपंकजेदत्तहस्तके विविभ्रतिपंजरस्योयंन्यासोदशविधःस्मृतः तिलप्रभेजोमहद्योसाहंमह
तहतिलया तत्वाष्टकमिदंबिंदुपुरवर्णाग्रंतयान्मवत उेत्पुतेहृदयान्तेवमुानेष्वेतेषुविन्यसेत यल्लिंगहृणमेवेशीर्षेहृदिहृ
व्यापकेषुव संहारनामातत्वानांन्यासःसृष्टिस्तयोन्क्रमात बिंदुनादशक्तिशांतिरूपमान्मवतमष्टयं न्यसेत्सर्वततनौमंत्री देवतामा
वसिहये मूर्त्तिपंजरविन्यासंप्रणवाद्यंसमाचरेत श्रंकेशवायधात्रेचललाटेनमसान्विते नारायणायवार्यमेवांहृन्म
ध्येतुनाभिगं नारायणायवार्यमेवांहृन्मध्येतनाभिगं, ईमाधवायमित्रायनमःप्रोक्ताहृदिन्यसेत ईंगोविंदायवरुणायनमस्त्रे
वगलेन्यसेत उंविष्णवेंशुशवेचनमोदक्षिणपार्श्वके ऊंमधुसूदनायभगावनमस्मादक्षिणांशके ऐं त्रिविक्रमायविवस्वतेहृ
दक्षगण्डके ऐंवामनायविष्णायहृदत्तंवामपार्श्वके ओंश्रीधरायपूष्णेचनमोवामांशकेन्यसेत हृषीकेशायपर्जन्यायोहृदा
वामगण्डके औंपद्मनाभायत्वष्ट्रेनमोवंशोप्रविन्यसेत दामोदरायककुदिसर्गान्तेविष्णवेनमः किरीटहारकेयूरमकराकृ
तिकुण्डलः शंखचक्रगदापद्महस्तपीताम्बरावृतः श्रीवत्सालंकृतवक्षस्थलश्रीभूमिसंयुत आत्मज्योतिःसंप्रदीप्तसहस्रा
दित्यतेजसे सदुत्पन्नानिरेन्तानिसर्वाणिवववदेद्गततः हिमप्रत्पुतरोमंत्रोव्यापकत्वेनचोदितः ॥अतःपरंप्रवक्ष्यामितत्वन्यास
मनुत्तमं तारोन्तोमातृकान्क्वान्तसविंदुहृदयान्तकान परायेतिपदस्यान्तेऽस्मकतत्वात्मनेनमः प्रोक्तालेतव्यसेद्देहेतत्वना
मस्थलानिच जीवंप्राणंसर्वततनौन्यसेदेतहृयेवबुधः बुद्ध्यहंकारमनसोहृदितत्त्वत्रयंन्यसेत मस्तकाननहृत्कुक्षिपादद्वेशे

371

पुवक्रमात् शब्दस्पर्शौ रूपरसगंधतन्मात्राणि विन्यसेत् श्रोत्रत्वग्दृग्जिह्वाख्यघ्राणाख्यज्ञानपंचकं कर्णयोस्सकलांगे दृग्जिह्वाघ्रा
णेषु विन्यसेत् वाक्पाणिपादपायूपस्थाख्यं तत्त्वपंचकं मुखे पाण्योः पादयोश्च गुदे लिंगे न्यसेत् क्रमात् आकाशवायुतेजांसि जलं क्ष्मा
तत्त्वपंचकं मूर्ध्नि वक्त्रे च हृदये न्यसेल्लिंगे च पादयोः ततस्तु हृदये न्यासेन्मण्डलत्रितयं ततः सूर्यसोमकृशानूनामर्कषोड
शदिक्कलं हंसरेवर्णपूर्वं च योजयित्वा तु पूर्ववत् ततः कुर्याद्वासुदेवादिकन्यासं समुद्यतः न्यसेदेषां नमः प्रोक्ता परायप
रमेष्ठिने वासुदेवेति तत्त्वात्मनेन मो मस्तके मतं तारो यं नमः उत्तुक्ताय पुरुषाय पदं वदेत् [illegible] कुर्याद्वासुदेवादिकन्या
संसमुद्यतो संकर्षणेति तत्त्वात्मनेन मस्त्रमुखे विन्यसेत् ॐ रं नमः परायेति सर्वायेति पदं वदेत् नारायणाय तत्त्वात्मने मः पा
दयोर्न्यसेत् ॐ क्ष्रौं नमः परायेति नृसिंहाय पदं वदेत् कोपतत्त्वात्मने हृच्च सर्वांगे व्यापकं चरेत् एवं विन्यस्य विधिवन्माला
न्नारायणो भवेत् ज्वररोगाभिचाराद्या भूताद्यो याति संक्षयं वैष्णवो दर्पयेन्मन्त्रः पूर्वोक्ताश्च ततः परं किरीटमन्त्रनाथ्यात्मकेयू
यांजलित्रयं मूर्त्या व्यापीदं तं मेदवर्णं वक्रमलं गदां शंखं च चक्रं सूर्यकान्तिं पार्श्वयोर्धारणी रमे केयूरहारमुकुटसपीता
म्बरकुण्डलं कौस्तुभोद्भिन्नहृदयं श्रीवत्सांकितवक्षसं नवशक्तिसमायुक्ते पीठे देवं यजेत्ततः विमलोत्कर्षिणी ज्ञाना क्रिया
योगा तथैव च प्रह्वी सत्या तथेशानानुग्रहा नवशक्तयः तारो नमो भगवते विष्णवे परमुच्चरेत् सर्वभूतात्मने वासुदेवाय पद
मुच्चरेत् सर्वात्मसंयोगयोगपद्मपीठात्मने नमः पीठमन्त्रः समाख्यातः सप्तत्रिंशद्भिरक्षरैः अनेन पीठं संपूज्य देवमावा

मे.ह. ३७२

हृयेन्नतः पत्येहि भगवन्देवलोकानुग्रहकारक यज्ञभागं गृहाणेमं वासुदेव नमोस्तु ते आवाह्य तत्र विधिवदुपचारैर्यथोदि
तैः कर्णिकायां यथास्थानं यजेदंगानि पूर्ववत् केशरेषु यजेत्पश्चान्मंत्रवर्णान् समाहितः दिक्पत्रेषु यजेद्वासुदेवं संकर्षणं
तथा प्रद्युम्नमनिरुद्धं चक्रं वज्राविगदापराः गौरहाविद्रुमस्यावशक्रनीलनिभाः क्रमात् शान्तिं श्रियं प्रभारतीं च रतिं कोणेषु
पूजयेत् शुक्लस्वर्णपयःश्यामसंकाशाः स्रग्विभूषणाः ध्वजं चक्रं टंकं च गदां पीतां च पंकजं स्वर्णाभं कौस्तुभं श्याममंत्रस्याभम्
पालेपामिं द्विवर्णां वनमालां च सितां पत्राग्रतो यजेत् भूपुरे प्रागिमे पूज्याः स्वेशः कुमोरुणाविराट् प्रान्तः शांखनिधिः पद्मनिधीरक्रो
यरक्रराट् विप्रः श्यामोनायडुरोविष्वक्रमेनोनिशानिभः आग्नेयादिदलेषु तेपूज्या आग्नेयदिशीश्वराः तदग्रेहेतयो येचतिषद्ववरणा
पूजनं नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् तर्पणजाने स्वसंस्कारं प्रास्वक्रयांत्रिथानया योगः
स्याद्विप्सदीनायां द्विजवन्यापवर्जितः दन्तलंतेजपेन्मंत्रं त्रिमधक्तैः सरोरुहैः जुहुयात्तेजेपत्रकुकसरीकेशरानम्बुभिः मार्जनान्ते
सदाचारान् जपेद्देसवान् द्विजान् एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगांस्तु समाचरेत् सायुधाष्टभुजं सौम्यं सर्वांगेपवलखुतिं निर्विषी।
करणेध्यायेद्विसंगरुडवाहनं एवमेव हविध्यायेद्भोगसंहारकर्माणि दधिमध्वाज्यसंयुक्ताश्चतरंगुलसंमिताः गुडूची
रपुतेहुनामृत्युमेवातितर्पयेत् शनैश्चरदिने स्पर्शसमागालमणानिना जपेदष्टोत्तरशतं श्रीपतेनापमन्त्रुना पंचविंशति
संजप्तां मंत्रीशो ध्यारोग्यवानभेत् चन्द्रसूर्योपरागे तु त्रिदिनं दिनमेव वा उपोष्याष्टसहस्रं तत्स्पृष्ट्वा शालीहूतं जपेत् पःपिवे

३०

न्नमनेन मेधां कवित्वं वादित्वं वशम्ः विल्वैश्रुतहोमेन सद्यो धनपतिर्भवेत् पद्मतंतुमयं सूत्रमप्युतेनाभिमंत्रितं धारयेद्धृदि

तो हन्ति सर्वतः सान्निध्यं रक्षितः एतन्मयैतत्प्रोक्तं मन्त्रे मंत्राष्टकं शृणु एतेषां वै मंत्रवर्णमंत्राष्टकमुदीर्यते छन्दर्षिदे

वताश्चैषां ध्यानादिं च वदामि ते गौतमोऽथ भरद्वाजो विश्वामित्रः क्रमेण च जमदग्निर्वशिष्ठश्च कश्यपोऽत्रिश्च योद्भवः गायत्र्यु

ष्णिगनुष्टुप्च बृहती पंक्तिरेव च त्रिष्टुप्च जगती चैव विराट् छन्दांसि च क्रमात् परेषु वसत्त्या सोमश्चापोऽग्निर्वायुरेव च प्रत्यू

षश्च प्रभासश्च विज्ञेया देवताः क्रमात् अग्निर्भूर्वायुराकाशमादित्योऽथ ऊर्ध्वं ध्रुवश्च मे ततानि सप्त लोकास्तदेवाणि सवराम्नकाः

शुक्लं हिरण्मयं पद्मसंरक्तं कुंकुमसन्निभं पद्मकिंजल्कनीलाभे रक्तं वर्णाष्टकं मतं षडंगयोर्हृदाद्यन्यासान्वितो न्यसेहि नीययोः

प्रवयो त्रिवर्तं वर्णानि हतपंचमात्रं उदात्तं समं वेति ज्ञात्वा वेदं जपेन्मनुं दयत्वक्रगदापद्मकरेम्बुजैर्नमो णयोः इत

राः स्रुक्स्रुक्कृष्णं त्वगदापद्मकराः क्रमात् यामुन्निः सूर्यते सूर्यमन्यात्सप्तशामवन्निहि अंगान्यन्निमपत्रेतमध्यसंपुनर्वर्जयेत् तत्र

प्रणवसृजायामं गायत्रीस्तथा द्विमा द्वितीयावरणं प्रोक्तं मंत्रवर्णाष्टमूर्त्तिभिः वामदेवादिके शानान्तादिसंयुक्तैस्तृतीयकं

तृतीयेऽष्टदले प्रोक्ता रतिश्चापि धृतिस्तथा कान्तिस्तुष्टिश्च पुष्टिश्च स्मृतिर्दीप्त्याख्यकीर्त्तयः वज्रादिभिश्चतुर्थं स्यात्स्वानमावनस्थी

स पंचमी ॥ ०० मोर्वा मूर्त्तिस्तु सृजायां तर्णावृतिचतुष्टयं यवर्णमूर्त्तिसृजायां तत्त्वमेवावृतिद्वयं तृतीयावरणे वक्रं धांत्वश्चापिगदा

हलं शार्ङ्गं चमुषलेव वज्रं त्रिशूलश्च तिसृजनं णाकारमूर्त्तिसृजायां प्राग्वदावरणद्वयं तृतीयेऽष्टदले शंखो वासुकिस्तक्षक

मे॰
तं॰
३७३

स्तथा कर्कोटकस्ततः पद्मो महापद्मस्ततः परं शंखपालश्च कुलिकः प्रोक्तं मंत्रावृत्तित्रयं पकारस्मृत्तिसृजायामेशेषास्तथा।
मावृत्ति वामदेवादिभिः शान्त्यादि पुष्टैश्च रुपरामता तृतीयायामर्कदले केशवाद्यान्प्रपूजयेत् चतुर्थी मष्टपत्रेतु वज्रादीनां समम
र्चनं पंचमांदिदले ब्रह्मीमत्स्याद्याश्चावतारकाः षष्ठमीन्द्रादिकाश्चाग्रेन टसाणीति पूजनं जपेन्मोडशलक्षाणि हुनेदत्र त
पूर्ववत् इह लोके सर्वं प्राप्य विस्नुसायुज्यमाप्नुयात्॥ अथातो मन्त्रदेवदेवो नारायणमंत्रपरं नारायणाय चरणौ शरणं व्र
जेतोवदेत् प्रपद्येतारमश्चार्थश्रीमन्नारायणाय च नमोजिनार्णकोमंत्रोमन्याद्यं पूर्ववन्मतं षडंगं पूर्वं पुत्रकामेन षडंगवि।
धिरम्पत् ध्यानपूजाप्रयोगादि पूर्ववत्परिकीर्तितं॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि माधवस्य महामनुं दिप्रसिद्धिकरं कारुण्यं यद्वा
मोविधिपूर्वकः रमां विंदुयदं प्रोक्तामाधवाय ततो नमः नवार्णो महामंत्रः पंचांगानि क्रमाद्वदेः शंखचक्रगदापद्मधरं पीता
म्बरावृतं वद्धांजली रमावामे वादयन्तीं च वल्लकी नारदः तम्बुरुर्देशे शंकराद्यैश्च संस्तुतं प्रसन्नवदनं ध्यायेद्वरदानसमु
तं पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठमध्ये लक्ष्मीसमन्वितं पंचांगं पूर्वमभ्यर्च्य पूजेदष्टदलेक्रमात् किरणां पूतनपापा च यमुनां च सरस्व
तीं गंगामसिं च वरुणां गणकीं च दलाग्रके विंदुच नारदं भीष्मं दिवोदासार्जुनौ वलिं विभीषणं च प्रह्लादं वाह्ये षोडशप
त्रके मोदं प्रमोदं सुमुखं दुर्मुखं गणनायकं ढुण्ढिराजं विशालाक्षं धुण्ढिभैरवमीश्वरं साम्बादिसंयोगिनीं वटुकपाणि विना
यकं जैनेन्द्रं च महामायां भूधरदिक्पतीनपि नव लक्षं जपेन्मंत्रं होमप्राग्वत्समाचरेत् शान्त्यादि गुणसंपत्त्रो पनवान्मुक्ति

373

भाग्भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गोविंदस्य परं मनुं गोविंदाय नमस्त्वेति षडर्णो मंत्र ईरितः शौनकोस्य मुनिश्छन्दो विराड्गो
विंद ईश्वरः षडंगं मंत्रवर्णैः स्यान्मन्त्रवर्णैर्व्यापकं न्यसेत् शंखचक्रगदापद्मधरं ध्यायेत्किरीटिनं गरुडोपरि संस्थं च सनकाद्यैरुपा
सितं लक्ष्मीधराभ्यां सहितमघदादित्यकुण्डलं लोकरत्नाकरं दिव्यं दिव्यमालानुलेपनं पूर्वोदिते यजेत्पीठे वैष्णवे तेनात्म
वर्त्मना देवमावाह्य मंत्रांगैः प्रथमावृतिरीरिता चक्राद्यैश्च द्वितीया स्यात्तृतीया सनकादिभिः सनकस्सानन्दनस्तद्वत्सनन्दनस
नातनौ सनत्कुमारश्च पराशरो व्यासश्च नारदः शौनकाश्च मपंचस्या चतुर्थी लोकपालकैः तदायुधैः पंचमी स्यादेवं पूजा
समीरिता लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तेन तद्दशांशं हुनेत् हुतैः तर्पणं स्नाभिषेकं च कुर्याद्ब्राह्मणभोजनं एवं कृते प्रयोगस्य योग्यतास्य भ
विष्यति कन्यार्थी लाजहोमेन लक्ष्म्यर्थी बिल्वहोमतः वस्त्रार्थी पुष्पहोमेन अरोगार्थी तिलैर्हुनेत् रविवारे जले स्थित्वा नाभिमात्रे
जपेद्बुधः अष्टोत्तरसहस्रं तु ज्वरनाशः प्रजायते विवाहार्थी जपेन्मासं शशिमण्डलसंस्थितं ध्यायेल्लभेद्रमां कन्यां कुलीनां च कु
टुम्बिनी ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि विष्णुमंत्रं महाद्भुतं विष्णवे नमः इत्येषो मंत्रः पंचाक्षरो मतः नारदोस्य मुनिश्छंदो गायत्री विष्णुरी
श्वरः पंचवर्णैः समस्तेन षडंगानि विधिरीरितः शंखचक्रगदापद्मधरं लक्ष्मीसमावृतं पीताम्बरं घनश्यामं ध्यायेद्रत्नभूषणान्वितं
पूर्वोक्ते संपूजयेत्पीठे षट्कोणाष्टदलान्विते बलिं विभीषणं भीष्मं प्रह्लादं नारदार्जुनौ षट्दले वाष्टपत्रे तु विदितं सनकादि
कान् एवं शीलं सुशीलं च जयं च विजयं दिशि मध्ये दिक्षु नीतिनिष्ठान् दिक्पालांस्ततो बहिः एवं लक्षं जपेन्मंत्रं त्रिमध्वक्तैस्ति

मे
तं॰
३७५

मैर्हुनेत् तर्पणंमार्जनंविप्रान्भोजयित्वासंसिध्यति अनेनलतपत्राणिशान्तिकामःसमर्चयेत् नकद्यविरुविद्रुःस्याद्दूर्वाभिःस्याद
रोगता रक्तैर्हयारिकुसुमैराजानंवशमानयेत् चंपकैःश्रियमाप्नोतिमालत्यापिसुखीभवेत् तुलसीमंजरीभिस्तुसर्वकामान
वाप्नुयात् केतक्याजायतेकामोदमनेनरणेजयः पारिजातैस्तुसौन्दर्यंनातःपरतरोमनुः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमधुसूदन
मन्मनं तारोनमोभगवतेङेन्तश्चमधुसूदनः त्रयोदशाक्षरोमंत्रोमुनिर्ब्रह्मासमीरितः छन्दोनुष्टुप्देवतातुभगवान्मधु
सूदनः षट्दैर्मंत्रस्यसर्वैर्णापंचांगविधिरीरितः शेषतल्पप्रसुप्तंतलक्ष्मीसंवाहितांघ्रिकं नाभिपद्मस्थितविधिंशंखचक्रग
दाधरं पीताम्बरघनश्यामंमधुकैटभमारकं कर्णिकायांयजेद्धिस्संवहिरष्टदलेर्चयेत् योगनिद्रांमहामायांकालरात्रिंच
कालिकां महारात्रिंमोहरात्रिंमहाविद्यांचमोहिनीं एवंसंपूज्यदेवेशंजपेल्लक्षचतुष्टयं पद्मैर्हुनेत्रिमधुरसुतैस्तस्यदशांशत
तः तर्पणंमार्जनंहुत्वामंत्रसिद्धिःप्रजायते आम्रपुष्पैर्गोघृताक्तैर्हुत्वाभोगमवाप्नुयात् पालाशकुसुमैर्हुत्वाशत्रूणांस्तंभ
येद्धले अशोकैःशोकनाशःस्यात्तिलैर्दूर्वैर्दुश्यताभवेत् माल`` वानलाल्लक्ष्मीरन्यत्पूर्ववदेवतु ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमंत्रंत्रैविक्र
मंपरं तारोनमोभगवतेव्याहृतिःत्रितयंवदेत् व्यापकायपदंपश्चाङेन्तेचापित्रिविक्रमं विंशत्यर्णोमहामंत्रोगतराज्यप्रदा
यकः पदपंचकसर्वैर्णाषडंगविधिरीरितः मुनयोवालखिल्याःस्युःछन्दोगायत्रमीरितं देवताविश्वरूपोयंत्रिविक्रमउदा
हृतः दक्षांघ्रिव्याप्तपातालेवामांघ्रिव्याप्तनभस्तलं दक्षिणेपुनरुद्ध्यायप्रसर्गव्याप्तिकरंहरिं वलिदैत्येःकुशतिलतोयैःसमंप्रस

374

वक्त्रं अभयं वामहस्तेन कुर्वन्नेव स्मरेश्वरं गांगोपवीतपादाब्जं ध्यायेद्धस्फाटिकप्रभं वैष्णवेन यजेत्पीठे दलेष्वष्टसु वक्रमात्
बलिं विधिं च प्रह्लादं कश्यपं चादितिं शिवं लक्ष्मीं भुवं भृगुं रेनुटिगीशानाद्युधानि च विंशल्लक्षं जपेन्मंत्रं तिलतण्डुलसर्षपैः
त्रिमधक्तैर्हुनेदाज्यैस्तर्पणाद्यं च कारयेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री लभते वांछितं फलं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वामनस्य मनुं परं
तारो नमो भगवते बलिसर्वस्वहारिणे अस्मकं देहि तेभीष्टं मम के वामनेति च मायां लज्जां समस्तार्णो मंत्रो द्वात्रिंशदर्णक
कामो मुनिरनुष्टुप् च छन्दो देवस्तु वामनः सप्तम्यष्टार्कत्रिभूबन्धैः षडंगविधिरीरितः प्रगदन्तं बलेर्यान्तं हर्षेणादटने बलिः
दर्णकामाद्भुतौ ध्यायेद्दतिप्रीतिसमन्वितौ पूर्वोक्तंस्तुजनं तत्रकोटिमात्रं जपेन्मनुं तत्तंद्धुनेद्बिल्वफलैर्मधुरत्रयसंयुतैः
ज्ञं तर्पणं मार्जनं कृत्वा तथा ब्राह्मणभोजनं ततः शापोमंत्रस्य सिद्धिः सान्तापनाशिका एवं सिद्धमनुर्मंत्री ध्यायेद्देवं जपेन्मनुं
साधयेदटनं भिक्षार्थं ध्यात्वा वर्णमितं जपेत् यावद्वांछितं सार्थं मद्यान्नात्र संशयः अहोरात्रं जपेद्वापि स देवारिर्यदा भवे
त् प्रातः सदा सर्वं वस्त्रं साध्य कायप्रयच्छति दद्यादभीष्टं ललितापद्देवस्य काकथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि श्रीधरस्य मनुं प
रं रमा हृद्वं कामबीजं श्रीधराय ततो वदेत् त्रैलोक्यमोहनायेति नमोन्तः षोडशाक्षरः ऋषिर्ब्रह्मा भवेच्छन्दो गायत्रं श्रीधरः
स्वरः श्रीबीजेन षडंगानि कुर्यान्न्यासीर्विसंयुजा उच्चार्य वसिने हीपे सर्वत्र फलिनैर्द्रुमे तत्र कल्पद्रुमाधस्तात्प्रदीप्ते रविता
मने शंखचक्रगदापद्मपाणिं चामीकरद्युतिं किरीटिनं कुण्डलिनं श्रीवत्सांकितवक्षसं हृदि लक्ष्मीपरं ध्यायेत्क्षीधरं प्रकृषा

मे॰ तं॰ ३७५

यीदं यजेद्देवं स्वपीठकर्णिकायां महेश्वरं षडंगानि यजेत्तत्र देवांगेषु ततो यजेत् वक्षस्थले दक्षभागे श्रीवत्सायेति पूजयेत्
वामे च कौस्तुभायेति ग्रीवायां पूजयेत्ततः नमोन्तं वनमालायै मुकुटायेति संयजेत् मूर्द्ध्नि च कर्णिकायां तु पक्षिराजाय वै नमः
नमः पंकजनाभाय गरुडोपरि पूजयेत् ततोष्टदलपद्मेषु वक्ष्यमाणांश्च पूजयेत् पुरुषोत्तमकं लक्ष्मीनिवासं तदनन्तरं स
कलजगन्नाथं च जगत्क्षोभनमेव च सर्वस्त्रीहृदयोन्मादं मदोन्मादकमेव च सर्वसौभाग्यदं सर्वकामदं च प्रपूजयेत् त
दुत्संगगतां देवीं पूजयेच्छ्रीं श्रियै नमः लोकेशांश्च वज्रादीन् भूपुरे परिपूजयेत् लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशं हुतैर्हुनेत्
तर्पणादि ततः कुर्यात्पूर्ववत्साधकोत्तमः ततः सिद्धमनुर्मंत्री काम्यकर्म समारभेत् सुगंधैः श्वेतपुष्पैश्च होमो लक्ष्मीकरः स्मृ
तः वराहोक्तान्प्रयोगांश्च विदध्यात्साधकः भजते श्रीपरं यस्तु स तु लोकहृदयेश्वरी ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि हृषीकेशमनुत्तम
म् कामबीजं हृषीकेशो ङेन्तस्तदन्तो गजान्तकः छन्दो बृहत्युपज्ञ ऋषिर्ब्रह्मा हृषीकेशश्च देवता षड्दीर्घपुत्रकामेन षडंगविधिरीरितः
शंखचक्रगदापद्मधारिणं संस्मरेद्विभुं गरुडोपरिसंविष्टं स्वर्णसमप्रभं श्रीयरोक्ते यजेत्पीठे ह्यंगावरणान्वितं ॥
अष्टलक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशं हुनेत्ततः आज्याक्तैः कमलैः पुष्पैस्तर्पणादिकमाचरेत् एवं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगान्पूर्ववच्चरे
त् विजयायाः प्रसूनैश्च तर्पणं सोमसर्वकामदं ॥ अथ मंत्रान्तरं वक्ष्ये श्लोकरूपं महाफलं स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृ
ष्यत्यनुरज्यते च रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवन्ति सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसंघाः अर्जुनोस्य मुनिः प्रोक्तः त्रिष्टुप्छन्दश्च देव

ता हृषीकेशोखिलेसर्वैर्विजेयंपूर्वमंत्रवत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिपद्मनाभेर्महामंत्रं पंपद्मनाभायनमोवस्त्रवर्णोमनुःस्मृतः
कन्दोनुष्टुप्समनिर्द्दिष्टःपद्मनाभोस्यदेवताः षड्दीर्घयुक्तवीजेन षडंगविधिरीरितः प्रलयाब्धौशेषतल्पे लक्ष्मीसंवाहितांघ्रि
कं नाभिपुष्करसंस्थेनधात्रासंस्तुतमरिंदमं पद्मंकौमोदकींहस्तैर्दधन्तंदीप्ततेजसं पीताम्बरधरंश्यामंस्वर्द्धोन्मीलितलोचनं
ध्यानात्स्वेयेक्षीरतोक्तपीठेतदजपादिकं प्रयोगांश्चविजानीयात्पद्मनाभार्च्चनेस्थिति २ ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिदामोदर
मन्त्रंपरं राधादामोदरायेतिकामवीजेनसंपुटं नावान्तरंमहामंत्रंभोगमार्गेणसिद्धिदं कामदेवोस्यमुनिश्छन्दोगायत्रंदेवतामता
राधादामोदरःसाक्षाद्भुक्तिमुक्तिफलप्रदः पीताम्बरधरंश्यामंनानालंकारभूषितं वामोत्संगगतांराधामालिंगन्तंस्मटाविनं
उद्यानेसंस्मरेद्देवंनानापुष्पलताश्रुते षडंगंकामवीजेनपूजेद्देवंसशक्तिकं कर्णिकायांकेशरेष्ठगोप्यांधामानृकायजेत्
ब्राह्म्यादिकाःपत्रमध्येपत्राग्रेतद्विपंरतिं पंचकामानसमन्त्रंवतद्बाह्येसपुरेर्चयेत् दिगीशांश्चापिवज्राद्रीनेवंस्यासमीरिता न
वलक्षंजपेन्मंत्रंतान्मूलंसहस्रंतंहुनेत् तर्प्पणंमार्जनंकृत्वाद्वंपतीभोजनंचरेत् पक्कलताद्रिपंचान्नकार्प्पलाद्यवगोरवात्
पुरश्चरणंवकुर्य्याजपाद्यंकाम्यसिद्धये वनस्थोपियुगेष्वेतत्समोद्भुतफलोनहि ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसंकर्षणमन्त्रंपरं का
मवीजंसमस्वार्ष्यंतेन्द्रस्त्रैलोक्यमोहनः ततश्चाप्रतिरूपायपरायचवटेन्वटं संकर्षणात्मनहृत्वपंचविंशाक्षरोमनुः जै
मनिस्तस्यमुनिश्छंदोऽस्मिन्संकर्षणःस्मरः षड्भिःपदैःषडंगानितस्यांगुष्टादिषुन्यसेत् शंखकुण्डदक्षिणेहस्तेवामेनाभयमेवच

मेघश्यामं पीतवासो नानाभरणसंयुतं नारदादिस्तथा ध्यायेद्वाणीलक्ष्मीं च पार्श्वयोः सुपर्णमग्रे विपिने स्थितं कल्पद्रुमावृते
यजेद्वैष्णवे पीठे नवलक्षं जपेन्मनुं हुनेत्त्रिमध्वक्तैस्त्रिमधुरयुक्तैः स्यात्तर्पणादिकं एवं सिद्धमनुर्मन्त्री दूर्वाहोमायुताद्भवे
त् समस्तरोगनाशस्तु लक्ष्मीः पद्मातरोमतः आकर्षणं बिल्वफलैस्तन्मूलैः स्याद्वशीकृतिः दीर्घायुष्यं गोघृतेन माहिषेनापि म
न्मथः पुत्रजीवकबीजानां हुताज्ञानां च होमतः वंध्यापि लभते पुत्रं होमसंख्यायुतादिका ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वासुदेवमनुं प
रं तारेण नमो भगवते वासुदेवाय संस्मृतः द्वादशार्णस्तु गायत्री छन्दस्त्वास्य प्रजापतिः मुनिर्दैवो वासुदेवः पंचांगविधिरीरि
तः पदैः समस्तेन तथा द्वादशांगान्यतो न्यसेत् नेत्रयोर्हृदये पृष्ठे बाह्वोर्हृद्वोर्भुजाननेः पादयोश्च मनोर्वर्णान्न्यसेद्विंदुनमोऽन्त
कान् मंत्रसंपूर्णं ...... यथास्थानं न्यसेत्ततः त्रिशूलादत्र पूर्विनमूलेन व्यापकं चरेत् मंत्रार्णांस्त्रिविधं न्यासं न्यसेन्मंत्री ततः परं
कं भालदृग्वक्त्रकण्ठदोर्हृज्जठरनाभिषु लिंगजानुद्वये प्रोक्तः सृष्टिन्यासस्तु मंत्रिभिः हृदादिकोयं शीर्षान्तः स्थितिन्यास उदाहृ
तः पादादारभ्य शीर्षान्तं न्यासं संहारसंज्ञितं एष क्रमो यतीनां तु वामस्तो वनचारिणां संहारसृष्टिस्थितयो गृहस्थानां प्रकीर्त्ति
ताः संहृतौ दोषसंहारः सृष्टौ च शुभसंपदः सृष्टौ च शान्तिर्विन्यासस्तस्मात्कार्यस्त्रिधा बुधैः जीवतत्त्वात्मने प्रोक्ता पुरुषाय नमस्त
के प्राणतत्त्वात्मने भाले सत्वाय च नमो न्यसेत् बुद्धितत्त्वात्मने च्युताय नमो नेत्रयोर्न्यसेत् चित्ततत्त्वात्मने वासुदेवाय च नमो मुखे
कण्ठे हृत्यमनत्वाय वटे संकर्षणाय च नमो न्यसेद्दोर्दलभुजे सूर्यकलात्मने सूर्यमण्डलतत्त्वाय प्रद्युम्नाय ततो न्यसेत्

कं शिरः

शिरसि

स्थितौ

ततोन्यसेद्वामबाहौ तन्वोडशाकलात्मने चन्द्रमण्डलततनायवानिरुद्धायहन्न्यसेत् न्यसेन्नतत्त्वहृदयमध्येद्दशाकलात्मने
अग्निमण्डलततनायडें न्नो नारायणो नमः कुक्षौन्यसेद्वासुदेवततनाय ब्रह्मणो नमः संकर्षणाख्यततनाय लिंगेस्याद्विसर्वेनमः
ततप्रद्युम्नततनाय नृसिंहाय नमोन्यसेत् दक्षपादेच वामेऽनिरुद्धततनात्मने वदेत् वराहाय नमश्चेति ततन्न्यासमुदीरितः
मूर्त्तिपंजरनामानं केशवादिकमाचरेत् न्यासं ततो वासुदेवं ध्यायेत्तद्ध्यानमुच्यते दुग्धांभोधौ सितद्वीपेदिव्ययोषाविराजि
ते तत्रोद्भूते महारामे सर्ववृक्षद्रुमसंयुते तत्र कल्पद्रुमाधस्ताद्रत्नमंडपपंकजे स्वर्णाभं चिन्तयेत्तत्र वासुदेवं स्मिताननं
चंद्रकान्तिं शंखचक्रगदापद्मलसत्करं श्रीवत्सांगदकेयूरमकुटं चारुकुण्डलं सकौस्तुभं पीतवासं हारग्रैवेयकंकणं स
नकाद्यैः सिद्धविद्याधरगंधर्वसेवितं यजेन्नारायणपीठे मूर्त्तिमूलेन कल्पयेत् पूर्वमंगानि संपूज्य वासुदेवादिशक्तयः
दिग्विदिक्षु च संपूज्यास्ततो द्वादशमूर्त्तयः केशवाद्याः समभ्यर्च्या लोकेशाद्यायुधैः सह एवं संपूज्य विधिवज्जपेद्द्वादशलक्षकं
तत्सहस्रं च कमलैर्जुहुयान्मधुरप्लुतैः तदभावे तिलैः शुद्धैर्हुनेदाज्यपरिप्लुतैः तर्पणादि ततः कृत्वा प्रयोगानाचरेत्तथा
तीरद्रुदसमिद्भिस्तु होमः स्यात्तापशान्तये दुग्धाक्ताभीरविमितं सहस्राण्यमृतानि च साज्येन हविषा हुत्वा विप्रशुद्धिः प्रजापते
पापमेतत्तिलैः शुद्धैः समिदाज्यैः सशालिभिः स्यगर्भैः सहस्राणि हुत्वाभीष्टमवाप्नुयात् नारायणोक्तास्त्रिविलात्प्रयोगानाच
रेदपि ॥ अथ लक्ष्मीवासुदेवमंत्रं वदे रमाप्रदं तारं मायाद्वयं लक्ष्मीद्वयं लक्ष्मीपदं वदेत् वासुदेवाय हृदयं शक्रवर्णाः स्मृता नाम

त्रः ऋषिप्रजापतिश्छन्दोगायत्रीवीजकं भुवः देवो लक्ष्मीवासुदेवः शक्तिर्देवी प्रकीर्त्तिता हिहिहीषुहिभिर्वर्णैस्ताराद्यैरंगकल्प
नं उद्यत्सौदामिनीकान्तिं नानाभूषणभूषितं लक्ष्म्यालिंगिततत्रैकीभूतं वीक्षणतां ततो पुस्तकं दर्पणं पद्मं रत्नकुंभं रमाकरैः
दधतीं शंखचक्राब्जगदाहस्तं गदाधरं द्वादशान्तरवत्सजाशक्तलक्षं जपो मतः दशांशं पंकजैर्होमो मधुरत्रयसंयुतैः
पायसेनकृतो होमो लक्ष्मीवश्यप्रदो भवेत् मधुराक्तैस्तिलैर्हुत्वा सर्वकार्याणि साधयेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि प्रद्युम्नमन्त्रमद्भुतं
क्लीं प्रद्युम्नाय हृदयं मंत्रः समाप्तरो मतः कामो मुनिर्विराट्छन्दः प्रद्युम्नश्चास्य देवता नियोगः समरजेतं कामयुक्तेन यास्त्रि
यः ध्यायेन्मधुवने देवं सर्वर्त्तुकुसुमावृते आलिंगितं प्रभावत्या नानाभूषणभूषितं शारचापधरं कान्तं कान्ताभिरभिवीक्षितं
गंधर्वैरभितो गीयमानस्मरमुखपंकजं यजेन्मर्वोदिते कामपीठे मंत्राघुतं जपेत् शरत्काले वसन्ते वा दिनानामेकविंशति
आयन्नयोः सृजन्नेस्मान्होजपेद्दम्पतीयुगं एवं सिद्धाति मंत्रोयं सर्वाभीष्टप्रदायकः सहस्रादिदिकोट्यन्तं होमः कार्यो वशाद्य
वेत् यक्षिणीवशगामी वैश्योयैःस्याद्योगिनीगणाः राजिकाभिः स्त्रियो वश्याः सर्पिः सुर्ग्रहेण्डीदलैः विप्राः पलाशकुसुमैः सेव
न्तीभिर्नृपास्तथा वैश्याश्चंपकैः शूद्राः पुष्पैर्महवरोद्भवैः ```` ष्ठादयानिशासनजयं स्यात्कुसुमैर्हुनेत ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वा
निरुद्धाय. निरुद्धमन्त्रं यया वाणरुद्धाय मनोजाय मनोरथे उषाहृदयरुद्धायकामरूपायते नमः वामायनो मुनिश्छन्दोनुष्टु
प्देवो निरुद्धकः स्मरेदुषागृहे रम्ये विचित्रे लोचिते दिंसुते पर्यंके सुखमासीनं नानालंकारभूषितं आलिंगन्तं प्रियोषां

वश्यीकौलकरसान्वितं करंचकुसुमैरादाहयस्तानाडयंस्मरेत् नमोन्तैः षट्पदैः कामवीजाद्यैः सान्तवंगकं कामपीठयजे
द्देवंवर्णलक्षंजपेन्मन्त्रं हुताङ्कैः कामकुसुमैरभावे '' हूसंभवैः जुहुयान्मन्त्रराजस्यसिद्धितोस्यजगद्वशं अयंकौलिकमा
र्गेणसाधितोनिशिहोमयेत् अष्टोत्तरसहस्रेनकुलवस्तुनदान्गणाः दासीभूताःसाधकस्यजपेद्धनमतींजमन् अष्टोत्तरसह
स्रंतुभूतप्रेतपिशाचकाः अन्यत्तीभूषकार्याणिकुर्वन्तिदासवच्चिरं किंचिदुल्लसन्तेभक्तस्यदधात्रसर्वकारकाः॥ अथवक्ष्येम
हामन्त्रंसौख्यंपौरुषोन्नमं मायारमानारकामवीजंहन्तुरुषोन्नमः अपतिरूपलक्ष्मीतिनिवाससकलेतिच जगत्तोभन
सर्वस्त्रीहृदयेतिविदारणः त्रिभुवनोन्मादकरसुरासुरपदंवदेत् मनजसुन्दरीमुक्ताततोजनमनांसिच तापयद्वितयं
प्रोक्ताहिहिंदीपयशोषय हिसोरयलंभयहिहिंनाशयपदंवदेत् आकर्षयद्वयंप्रोक्ताहिरावेशयसंवदेत् परमोक्तावव
रमसौभाग्यकरसर्वका मप्रदेतिसमुच्चार्यचालक्ष्मीहनपुगमकं चक्रेणगदयाचेतिखड्गेणेतिसमुच्चरेत् सर्ववाणैर्भि
ट्टिभिंदपाशेनत्वावदेत्ततः जंघवंधेनंकुशेनहिस्राडयतुरुद्वयं किंतिष्ठसीतिचोच्चार्यततावद्यावन्ममीप्सितं मेसिद्धिंभवति
क्लींहूंफट्नमोह्रींरमांवदेत् कामन्नारेत्रिसृजद्दिर्वर्णोयंमन्त्रउच्यते भेदानस्यप्रवक्ष्यामिकामनावर्णभेदतः आदौमायांतथा
नेवसभवीजानिवर्जयेत् ज्ञानविद्यालीचमन्त्रासीयस्यकेवलवैस्रवः मोहनार्थंतुलोकानांत्यजेदावेशयद्वयं मोहयद्वितयं
ब्रूयात्तलंभयद्वयतःपरं निकामःक्लींहूंमादौतुनब्रूयात्शरमसाव एवंसमस्तशास्त्रंचयोजयेद्विधुरस्तथा अनिष्टकरणा

मे॰
तं॰
३७८

यंत्रशत्रोर्नामप्रयोयेत् स्थानेलक्ष्म्याइतिप्रोक्ताभेदाश्चत्वारएवहि जैमिनिर्मुनिरेतेषांकन्दर्पामितमारितं त्रैलोक्यमोहनो
नामदेवतापुरुषोत्तमः ॐह्रींसर्वाणिहुंफट् वनमोन्तानिप्रविन्यसेत् षडंगेषुपदान्यत्रवदेत्सपुरुषोत्तमः त्रिभुवनोन्माद
करहृदयेपरिकीर्त्तिते सकलजगत्क्षोभनेतिलक्ष्मीर्दयितशीर्षके शिवायांसान्मन्मथोत्तमांगजेकामदीपन कवचंस्या
न्नरमसुभगासर्वपदंवदेत् सौभाग्यकराप्रतिरूपकेशावचंस्मरे अत्रैवकवचान्तेनन्यसेदस्त्रंसरास्मर सुन्दरीमनुजे
न्युन्मादहृदयेतिविदारण सर्वग्रहरणोन्मुखायपरसर्वमनोसिव हनहृदयंहृदयेवधनान्याकर्षयहृदयं महावज्रेतिचा
स्त्रान्तेनेत्रमन्त्रेफट्वकीर्त्तिते त्रिभुवनेश्वरसर्वदेवजनमनांसिच हनपुरमंदारयहिर्मेहिपावशमानय नेत्रमंत्रःसमा
ख्यातःन्यासंतुषडादिषुन्यसेत् कनिष्ठयोर्नेत्रमंत्रमस्त्रंतकरपृष्ठयोः तन्न्यासंततःकुर्याद्दशदेवसमन्वितं न्यसेत्करांगु
लिषुचकामान्बीजानिशंकरः द्रांद्राविणींतथाकामंक्षोभिणींद्रींचमन्मथं वशीकरंक्लींकन्दर्पंब्लूंबीजंमकरध्वजं आकर्ष
णींचाथमीनकेतुंसमोहिनीचसः कामबीजप्रपुटितैर्मातृकान्यासमाचरेत् पूर्वोक्तकाममालायैर्वर्णानत्रासिसंनितान् वि
न्यसेन्मातृकास्थानेनदग्रेपंचवर्णकान् उदरेहृदयेकाठेमुखेनामिकयोर्न्यसेत् सर्वांगव्यापकंकुर्यात्कवर्णःपृथक्पृथक्
संपूर्णमालामंत्रेणव्यापकंमूर्ध्निमाचरेत् कामसमामातृकान्यासंपूर्वोक्तंचततश्चरेत् ३॥ ततःश्रीकरविन्यस्तंततन्यासंसमाचरेत्
संहारन्यासंचसृष्ट्यादिस्थानेष्वेतेषुचक्रमात् पार्श्वद्वयेनाभिलिंगदेशोवपृष्ठहृदयेततः जान्वोर्नागुल्फयोःसर्वांगेविधिवत्तत्क्रमः

ततश्च वामदेवोक्तं मंत्रन्यासान्समाचरेत् संहारसृष्टिस्थित्याख्यांस्तथा नारायणादिने मूर्त्तिपंजरविन्यासं गायत्रीन्यासमेव च
प्रतिवर्णं प्रकुर्वीत तां गायत्रीमतः शृणु त्रैलोक्यमोहनाय विद्महे स्मराय धीमहि तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् शीर्षं भाले नेत्र
योश्च दत्तदोर्मूलमध्ययोः मणिबंधांगुलीमूले चांगुल्यग्रे प्रविन्यसेत् एवं दक्षोरुमूले च जानुगुल्फांगुलीतले अंगुल्यग्रे तथा
वामोरुकमलादिके न्यसेत् ततः पुनश्च पूर्वोक्तषडंगन्यासांगकान् न्यासान्कुर्यात्तथा कामबाणन्यासांस्ततः परं श्रीं सां श्रियै न
मश्चोक्त्वा वामोरौ तु प्रविन्यसेत् सां लक्ष्म्यै च नमः केशे सरस्वत्यै नमो मुखे हं वत्स्यै च नमः कण्ठे सं शोभ्यै लिंगाके नमः ककुदि स्थ्यै न
मः कौस्तुभ्यै कांत्यै च नमो हृदि सौं तुष्ट्यै च नमो नाभौ ख्यः पुष्ट्यै च नमो गले ततश्च मूलमंत्रेण प्राग्वद्व्यापकमाचरेत् आयुधानि
यथास्थानेन तन्मुद्राभिर्नाशयेत् कामबीजेन न्यसेत्स्वक्षा क्लीं वक्षसि कौस्तुभं तथा वनमालां ततः पश्चात्तस्यारिन्यासमाचरेत् ऊर्द्ध्वा
गुष्ठौ मिथः श्लिष्टौ मुष्टिं मूर्द्धनि योजयेत् त्रैलोक्यमोहनाख्यं यमुद्रेमां मूर्द्धि धारयेत् एवं न्यस्तशरीरोऽसौ ध्यायेच्छ्रीपुरुषोत्तमं
उदयार्कसहस्राभं गरुडोपरि संस्थितं सर्वांगसुन्दरं सौम्यं सर्वाभरणभूषितं सुरासुरनरस्त्रीभिः समावृतं चक्रं शंखं च ध
नुः खड्गं गदां मुशलमंकुशं पाशं च बिभ्रतं दोर्भिर्वामांगस्थितया श्रिया सर्वभूषाढ्यया पद्मकरयालिंगितं स्मरेत् पीठम
ध्ये तु देवस्य गरुडं परिपूजयेत् पक्षिराजाय स्वाहेति नमस्सृजामनुर्मतः ततो देवं समावाह्य दत्वा पुष्पांजलिं ततः तद्वामोरौ
पूजनीया मंत्रिणा श्रीं श्रियै नमः देवाग्रादिक्रमाद्दिक्कोणेषु परतस्तथा क्रमात्संपूजयेदंगषट्कं स्यात्प्रथमावृतिं ग्रहभिश्चापि

मे॰
तं॰
३७९

चक्राद्यैरायुधैरपराहृतिः तृतीयावरणा लक्ष्मी वाग्रति प्रीति कीर्त्तयः कान्तिस्तुष्टिश्च पुष्टिश्च सृष्टयावायवतर्यके ईन्द्राद्यांश्चा
स्त्रापि वज्राद्यांस्त्वमेवेति श्रृजनं ततः पुष्पांजलिं दद्यात्स्वनाम्नोक्तनामभिः श्रीं ह्रीं क्लीं मंत्रस्त्रैलोक्यमोहनाय ततो वदेत ततो लज्जा
रमाकामबीजाद्यैः पंचनादिभिः नमोन्तैः पंचपुष्पाणामंजलिं च समर्प्पयेत पुरुषोत्तमहृषीकेशो विष्णुश्चापरानामकाः पंचनामा
नीतिवात्र पुरुषोत्तमस्यार्जनं चतुर्लक्षं जपेन्मंत्रं हुनेद्दशसहस्रकं बिल्वैर्वा कमलैः पश्चात्तर्प्पणाद्यैर्भवेन्मनुः सिद्धः प्रयोगा
कुर्वीत घृतं प्रातर्जपन् हरेत् समस्ताधिं प्रजपन् हुयाद्दशोत्तरसहस्रकं समाकृज्योतिष्मती तैलैर्नीरोगो बुद्धिमान् भवेत् समूलका
एशाखिसिद्ध्यादंजलिनीतयः अष्टाधिकशतं जप्त्वा सर्वलोकप्रियो भवेत् अपस्मारप्रसूतेश्च संस्पृश्य पुरुषोत्तमं अष्टाधिकस
हस्रं तु कुमुदैर्जुहुयात्ततः राजानो वशगाः सर्वे मासमात्रात्र संशयः मालतीपुष्पहोमेन तद्देशगात्रयेद्दशां पलाशपुष्प
होमेन ग्रामवृद्धिः प्रजाश्च वशगाः अभिक्रान्ततिथियोषां तस्मानामपुतेमन्त्रं जपेन्मन्त्रं प्रतिदिनं वाष्टाधिकसहस्रकं दिनादौ सा वशी
भूपाद्यास्तस्मात्यादिभाषिणी चौरापहृत्कृतविन्नस्तमाष्टाधिकसहस्रकं अश्वमेधस्य सिद्धिश्च हुनेत्पदत्रयं पञ्चमी अथवा कर
तैलेन त्रिपदान्तं क्रमाद्धुनेत् अथवाष्टशतं प्रजपेन्मन्त्रं जाबहं चौरो याति पलं दत्वा प्रणम्य प्रतिष्ठन्ति सहस्रं जपे
मन्त्रनावमनामनजास्थि च निखातं शत्रुसदने शत्रुमुच्चाटयेद्ध्रुवं राजिकाष्टशतं जप्त्वा निखाता शत्रुमन्दिरे क्रूरवारे च
देलग्ने रिपुमुच्चाटयेद्धुतं हयारिकुसुमं वापि पदयोरुभयोरपि अंकेरक्तं केशपुच्छं रिपुमुच्चाटयेद्ध्रुवं षण्मासं जहु

पाटाश्रैकलितुमसमिद्धैः रिपुर्निधनमायाति साष्टाधिकसहस्रतः मासमष्टं हुनेद्देवं समिद्भिश्च सहस्रकं यद्वाज्योतिरा

ष्मतीतैलं हुनेदष्टसहस्रकं शत्रुर्मरणमाप्नोति सर्वामासं वदष्टयात् मंत्रीविविक्तभूतेशजपहोमार्च्चनेरतः अंकोल्लाज्यस

हस्रं च हुनेन्मासत्रयावधि ततकुर्वन्स्रमध्याद्रूपावकाश्चंद्रसन्निभा प्रादुर्भवेद्गुटिकातांजमाभ्यर्च्यधारयेत् आननेवाप्य

सिरसिसमभवेत्खेचरस्तदा अष्टपंचसिद्धमंत्रैस्ततयास्वर्णाश्मितकृत् आम्याकामिश्रदूर्वाभिर्होमोभयविनाशनः यस्यनाम

युतंमंत्रंजपेदष्टुतसंख्यया शमयेदापदःस्वस्यनात्रकार्याविचारणा इमंमंत्रंजपेद्यःसमस्तैश्वर्यवान्भवेत् अयंमंत्रव

रोगोप्यानदेयःपापिनांक्वचित्॥ अथान्यंसंप्रवक्ष्यामिमंत्रंश्रीपोरुषोत्तमं तारंमारंरमांडेन्तंवदेद्वपुरुषोत्तमं हुंफट्स्वाहेति

मंत्रोयंसवर्णःप्रकीर्त्तितः ब्रह्मामुनिस्तगायत्रीछन्दोसौपुरुषोत्तमः भूर्भूभष्टहिद्दिवर्णैःषडंगविधिरीरितः संस्मरेन्म

रमंविसंरक्तवर्णंवनभुजं शंखचक्रोत्पलगदाधारिणंपुरुषोत्तमं पूर्वोदितेयजेत्पीठेप्राग्वदंगानिचार्च्चयेत् वासुदेवा

दीनिदिक्षुशक्तयःकोणगाजजेत् नारायणोक्तान्सख्यादीन्वहूलेकुमुदादिकान् दिशीशांस्त्रतरस्त्राणिषडावरणपूजनं वर्णल

क्षंजपेन्मंत्रंतन्सहस्रंकजैर्हुनेत् तर्पणादिततःकृत्वामंत्रसिद्धिःप्रजायते ततःप्रयोगानखिलान्पूर्वमंत्रोदितांश्चरेत्॥ अथातः

संप्रवक्ष्यामिमंत्रंवर्णमयोदजं रमांत्तारंहृदयंकामंहुनडेन्तसमादयोदजः दशार्णोयंमनुश्चास्यमुनिर्ब्रह्मासमीरितः पंक्तिश्छ

न्दःकामदायीदेवतासमादयोदजः षड्भिःपदैःषडंगानिध्यायेदेवमनन्यधीः शंखचक्रगदापद्मपाणिंपीताम्बरावृतं मेघश्यामं

व

मे॰
तं॰
३८०

स्फुरविरंगरुडासनसंस्थितं वासुकिप्रमुखैर्नागैः सेवितं रमया युतं यजेत्सर्वैः समवेपीठषडंगानि प्रपूजयेत् सनकादी
न्वारदं च जपं च विजयं तथा अग्रतश्चापि पक्षीन्द्रं तद्बाह्ये अष्टदले यजेत् नागाष्टकं दिगीशांश्च भूपुरे हेतिसंयुतान् पंचलक्षं
जपेन्मंत्रं तिलाज्यैर्घृतप्लुतं हुनेत् तर्पणादि ततः कृत्वा सहस्रं भोजयेद्द्विजान् एवं सिद्धमनुर्मंत्री दंशाथावर्जितं जलं विषार्त्ताय
च सर्पादिदंशनाय प्रदापयेत् तत्कालं निर्विषो भूयात् तमेव पेटयन्ते यदि कृष्णादिकगदैर्युक्तो मत्वा नेनात्र संशयः ॥ अथ वक्ष्ये
नृसिंहस्य मंत्रं भयविनाशनं मायया वाथ तारेण नृसिंहैकाक्षरो मनुः पुटितश्चेत्त्रिवर्णस्तु मंत्रद्वयमुदीरितं एकार्णव
हिपिः सर्वे भुक्तिमुक्तिप्रदं क्रमात् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नृसिंहमनुमद्भुतं तारं लक्ष्मीवहन्नेवांजय लक्ष्मीप्रियाय च नित्यप्र
मुदितचेतसे प्रवदेत्ततः लक्ष्मीश्रितार्द्धदेहाय रमां लज्जां ततो रमा भूतामवर्णो मंत्रो यमनिर्ब्रह्मा समीरितः छन्दोति
जगती देवो नृहरिः शक्तिरद्विजा रमाबीजं षडंगानि श्रीबीजेन प्रकल्पयेत् तोयाब्धौ संस्मरेद्देवं समग्रं च समवेष्टितं हरेस्फटा।
त्विणोभागे शंखचक्रगदाम्बुजान् हस्तैर्दधत्सुपर्णस्याणाजत्रविराजितं पीताम्बरधरं स्रग्वन्तं नीलकंठरमान्वितं वर्षाहः त
लमाहस्त्वाजपोस्य परिकीर्त्तितः मध्वक्तैर्मल्लिकापुष्पैः होमयेत्तद्दशांशतः तर्पणादि ततः कुर्याद्योगस्यास्य महाहुतिः भास्व
तीभाकरी चिन्तापुनिरुन्मीलिनी रमा कान्ती हविश्चाष्टपत्रे भूपुरे दिक्षु हेतयः ईदृशं सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगानाचरेत्ततः मल्लिका
कुसुमैर्होमश्चाघृतविष्टदायकः अन्यानपि प्रयोगांश्च कुर्यादष्टार्णकोदितान् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नृसिंहमभयप्रदं ता

रो नमो भगवते नरसिंहाय हृदयेत् तेजस्तेजसमाभाषायाविराविर्भवेतिच वज्रनखवज्रदंष्ट्रनतकर्माशयान्वदेत् रंधय
हितयं पश्चात्तमोग्रसपुगं वदेत् स्वाहान्तयाभमंत्रं चात्मनि रूष्टस्याभुवं वदेत् नृसिंहवीजमध्यवद्विषद्यार्णमिनृमंतः स्तक
देवो मुनिः प्रोक्तो मितं छन्दसश्च देवता अभयाख्यो नारसिंहो ध्यानपूजादिकं भवेत् दशावतारवत् हरेस्तलक्षं तदमितो जपः ॥ अथा
तः संप्रवक्ष्यामि वाच्युतस्य परं मनुं आच्युताय नमश्चेति षडर्णो मंत्र उच्यते पारशर्यो मुनिश्छन्दो गायत्रं देवताच्युतः मंत्र
वर्णैरंगषट्कं स्यान्होविंववद्भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि जनार्दनमनुं परं जं जनार्दनाय नमो मंत्रोऽस्याष्टाक्षरो मतः ब्रह्मा
ऋषिरनुष्टुप् च छन्दो देवो जनार्दनः जं पूर्वके नमोन्ते स्वयं वार्णैरंगपंचकं वराभयचक्रगदे दधत्तं पीतवाससं आलिंगि
तं चरमयानारदाद्यैरभिष्टुतं अस्य पूजाप्रयोगादि जपहोमादिकं भवेत् नारायणाष्टाक्षरवद्विशेषान्नितृतोषकृत् तस्य
त्रमपवलोकोस्ति मूत्रे दोषं मनुं तमः तथास्य सेविता मंत्रावाजन्मब्रह्मचारिभिः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गतराज्यप्रदायकं उपें
द्रमंत्रं प्रणवमस्य पेन्द्राय हृन्नमः दशाक्षरो मनुश्चास्य मुनिः कश्यप उच्यते पंक्तिश्छन्द उपेन्द्रस्तु देवो वीजं तथास्मृतं पृथ
क्पदैः समस्तेन षडंगविधिरीरितः ध्यानपूजाप्रयोगाद्यं वालवामनवद्भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि हरिमंत्रं विलेषटं(?) हरये
नम इत्येषो मंत्रः पंचाक्षरो मतः समस्तपापौघाहनदहने चउवानरः(?) श्रीवीजाद्यस्तदा विद्यां सर्वनाशायपदिराट्(?) लज्जा
वीजादिकश्चायं भक्तिमुक्तिप्रदायकः हरिनामिति मंत्रोयं दुर्वितप्रणाशकः(?) सरवप्रणवाद्यश्चाद्ज्ञानेन्धनपावकः जपका

मे॰
तं॰
३८१

मादिकं तेन मोहयेद्वनितागणान् वाग्वीजपूर्वकं जप्त्वा वाक्सिद्धिं समवाप्नुयात् हुंकारपूर्वकं जप्त्वा समरे वीजयी भवेत् नार
पूर्वं प्रजप्तानेन श्रुतं प्राप्नोति वां क्वचित् वालपूर्वं च मंत्रं जप्त्वं वशः कश्यपवद्भवेत् सर्वेषामेव कन्दर्पस्य गायत्रे नारदो मुनिः हरि
र्देवस्ताय परं वीजं शक्तिर्मन्त्रर्मतः स्वरपाद्यैः पंचवर्णैश्च विलेनषडंगकं मेघश्यामं स्मरन् यत्नेकाकपक्षविराजितं राधिका
दिभिर्याप्रक्रं पर्यटन्तं वने वने विचित्रं परिधानं वंशी दयन्तं द्वितवामयोः श्रायकुसुमोत्क्रवन्नृ जाजपोलक्षाष्टकं मतः होमः पं
चाग्रतेनात्र प्रयोगास्तानि गद्यते यस्मिन्कार्ये तु यो मंत्रो गदितः कार्यगौरवात् पंचाशुनादिपं चानंतपुरश्चरणमेव जपेत् ५॰॥
अथ वक्ष्ये योनिजस्य कूपस्य मन्त्रमद्भुतं कामो गोवल्लभो ङेन्तः स्वाहान्तो ह्यष्टवर्णो मनुः धाता मुनिश्च गायत्री कन्दर्पः कृष्ण देवता
क्लींवीजं शक्तिरग्निप्रीतिर्नियोगः संपदाश्रये वर्णोपुग्मैः समस्तेन पंचांगविधिरीरितः अजमध्ये प्रधावन्तं मोहितानखिलयोषितं
भूषितं नूपुराद्यैश्च सर्वपंचवार्षिकं काकपक्षधरं नानाकेलिकौतुककारकं कर्णिकायां यजेद्देवं दलमध्ये यजेदिमान्
वासुदेवं रुक्मिणीं च तथा संकर्षणाभिधं सत्यभामां च प्रद्युम्नं लक्ष्मणामनिरुद्धकं जाम्बुवतीं च नवाश्च श्रेष्ठेत्कानी नपि
नदा युधानि वनतो जपेल्लक्षाष्टकं मन्त्रं वल्लवाभ्यां समिद्धि श्चक्रुले दशमहस्रकं तर्पणादि ततः कृत्वा मंत्रसिद्धिः प्रजायते
विदर्भानप्रयोगांश्च सर्वान्कुसुमनन्दिताम् मूर्त्तीनामनवत्स्वे न मया प्रोक्ताः समिद्धिदाः गुप्ताः केचित्तु तंत्रेषु वक्तव्या किमतः परं
५ ५०५ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते महातंत्रे शिवप्रणीते चतुर्विंशतिमूर्त्तिमंत्रकथनं नाम सप्तविंशः प्रकाशः २७

श्रीदेव्युवाच श्रीविस्मोरवतारायेस्थिताभुगवतप्रिये तन्मंत्रान्श्रोतुमिच्छामिभुक्तिमुक्तिप्रदायकान् शिवउवाच
सम्यक्पृष्टंत्वयादेविविष्णवादौमंत्रमुत्तमं ममापिविस्मोःप्रियतमंमंत्रंहरिहरात्मकं प्रणवंचापिहृल्लेखांह्रौंबीजंशाक
रेतिच नारायणायचनमोह्रौंह्रींॐचषडक्षरः ऋषिनारायणश्छन्दोनुष्टुप्हरिहरःस्वरः षड्दीर्घयुग्मायाय
याचषडंगानिप्रकल्पयेत् शंखचक्रंगदांचाभयंदधतंकरैः स्वस्वर्णनीलार्द्धदेहंहरिहरंभजे नव
शक्त्याभियेपीठेसर्वमुद्रानिसंयजेत् लक्ष्मीनारायणौभूमिथराख्योमाविकांतथा त्र्यंबिकांतथागौरी
गांधारीभुपुरेपुनः लोकेशानपिवज्रादीन्वर्णालदंतेजपेन्मंत्रं तिलाज्यंतंडुलैर्होमःस्यात्पूर्णादिनतस्मरेत् एव
सिद्धमनुर्मंत्रीइष्टदिक्स्वान्तवांछितं जपेद्दशानंतरंप्रांतेदिनानामेकविंशतिः लभतेवांछितानर्थान्सघ
शांतिकरोमनुः अथोच्यतेहयग्रीवमंत्रःसर्वसमृद्धिदः महाबुकारसंयुक्तोविंदुनापरिशोभितो विप्रसेषा
बीजमंत्रोहयग्रीवस्यचादिमः हसावीकारसंयुक्तौसविंदुर्द्वितीयस्यात् हसावेकारसंयुक्तोसविंहृवेशपजन्मसः
त्रिष्टुप्छन्दोमुनिर्ब्रह्माहयग्रीवोस्यदेवता षड्दीर्घयुक्तबीजेनषडुगाविधियरीरितः कमंलंजपमालाचाभयंपुस्तक
मेवच श्वेतपद्मोस्थितंगौरंश्वेतवस्त्रानुलेपनं भक्तप्रियंहयग्रीवंवंदेहंदानवांतकं गायत्रीमस्यवक्ष्येहंसमस्तःस
सकृतोयथा मंत्राधिकारीभवतिदेवमावाहयनय वागीश्वरायविद्महेहयग्रीवायधीमहितन्नोहंसःप्रचोदयात्

मे
रु तं
२८२

यजेद्दाक्षिद्दूरेः पीठेवांगैः स्यात्प्रथमावृतिः ब्रह्मामेधास्मृतिः विद्याश्रीः वागेश्वरीर्ययानकाः विद्याविलासाद्येहृयोहृयः
स्यान्मानमर्दनः लक्ष्म्यादिभिस्तृतीयास्यात्ताश्चलक्ष्मीः सरस्वती रतिः प्रीतिः कीर्तिकांमेतह्वीः पुष्टिश्चतुष्टिकाः आहृतिः
कुमुदाद्यैः स्यान्नोक्तास्तेदयिवामने पंचमीलोकपालैः स्यात्षष्ठी स्याच्चतद्दायुधैः वेदलक्षंजपेद्दिनेदशांशाज्जुहुयात्प्रसूनैः
हिरायोदेस्तर्पणं स्यात्माजेनाहिष्क्रभोजनात् सिद्धोमंत्रः प्रयोगार्हो जायतेभुक्तिमुक्तिदः शशिमंडलमध्यस्थं हिमकुं
दनिभंमंत्रं करेध्यात्वानमेद्बेके समाप्लुत्यः सजायते श्रथवातंकरंकुंभेन्यस्यतज्जलसेचनात् ज्वरंहरतिलूताटि
दौर्भाग्यंपंचयाविषं येसस्विसततंजंमंत्रप्रभातेप्रसमंहृपिवेत् [illegible] जायतेतस्यदिव्यावाणीमनोरमा चंद्रमंडु
लमध्यस्थलकारंसमस्यमंत्रके पीतवादिस्तुविध्यात्वास्तंभयेत्तरभारती ज्ञणवद्वयमध्यस्थहकारद्वयमध्यग
वादिनामतिविदर्भभूर्जपत्रेहरिद्र्या यंत्रप्रतिस्थितप्राणेशावद्वयसंपुटे वहिंनपीतसूत्रेण स्तकांत्रकुरु
तेचिरात् श्रृंगाटपुरमध्यस्थरेफाक्रांततद्वीजकं ज्वालामालाकुलंध्यायेत्स्तंभंतुपरमंमतं वायुमंडलमध्यस्थ
वीजसमन्वितं संहारकर्मिदंध्यानंविशादीनांनसंशयः जलमंडलमध्यस्थंध्यात्वाचंद्राग्रनिर्मलं आप्यायनकरं
स्मितंतसर्वरोगविनाशनं सूर्यगर्भगतंपुत्रंहिमगोक्षीरसन्निभं ध्यायेद्धंसमध्यस्थंनिर्विषीकरणंपरं त्रिविद्रा
वनयोर्भूर्जेमंत्रंवाह्येविधारयेत् संहारवामवेदेषा सर्वदोषविनाशिनी वीजंरेफसमायुक्तंकुकारद्वयमध्यमे
यस्तनाम्नाजपेन्मंत्रंमारयेत्तंनसंशयः वीजंरेफसमायुक्तमध्यस्थसद्दकारयोः हकारद्वयमध्यस्थंजमंमास्ते

नैवेरकृत् अथामंत्रगणं देवेशि मंत्रं वाक्सिद्धिकारकं उद्गिरत्प्रणवोद्गीथसर्ववागीश्वरेश्वर सर्ववेदमयाचिंत्यस
र्वंबोधयबोधय स्वबीजप्रणवाभ्यां वैसोकमेनप्रुटद्य षड्विंशदक्षरो मंत्रः स्वाहान्तो हयग्रीवात्मकः ब्रह्मदेवोनुष्टुप्श स्तु
निवृत्ता हयग्रीवस्तु देवता पंचांगानि मनोस्तारं मंत्रपादैर्भवंतीति हि हयग्रीवं चतुर्बाहुं पारदाभायथरफोति शंखादि
पाणिमुद्राखं ज्ञानमुद्रां करम्भजे सर्वयोठ्ययजेन्मूर्तिं बीजमंत्रेण कल्पयेत् यजेदष्टदलेपद्मे देवायाश्वादिक्षु दक्षिणे च
तुर्वेदान्सन्यत्र कोणेषु यजेत्क्रमात् वेदांगानि स्मृतिस्मान्यसर्वशास्त्राणि चार्चयेत् तस्य बाह्ये तु षट्कोणे षडंगानि स
मर्चयेत् भूपुरे लोकपालांश्च तदस्त्राणि ततो यजेत् षड्विंशल्लक्षं जपान्ते देशिकस्त्वाडमधुप्लुतैः होमयेत्पयसा घृतेन हुत्वा
सिद्धो भवेन्मनः लक्ष्मीकामः मध्वक्तयाबिल्वपत्रैस्तथायुतं वाक्कामो जुहुयान्नित्यं देशिको मधुरत्रयैः आज्यवा
हीरसे पक्वे मंत्रेणानेन साधिते सेवितो विधिना शतरगं वीरकरो विंद साधि मंत्रवर्येण वचामंत्रदिने बधोः भवत्यस्य
वैशास्त्राणां व्याख्याता भवति ध्रुवं अथ मंत्रांतरं वक्ष्ये विरिंचयाचरणाप्रदं ऋग्यजुःसामरूपाय वेदाहरणकर्मणे प्रण
वोद्गीथवपुषे महाश्वशिरसे नमः हंसादिः सोहमंतश्च मंत्रः षड्विंशदक्षरः ऋष्याद्यंगविधिध्यानपूजाकाम्यानि सर्ववत्
त् अथ मंत्रांतरं वक्ष्ये नीलकंठबुद्धिकरं परं विशुद्धतीर्णकल्मषरूपचिन्मयानन्दरूपिणे तुभ्यं नमो हयग्रीवविद्याराजाय विश्वे स्वा
हा सोहं वा हंसादिरयं त्रिंशदक्षरो मंत्रः तारमंत्रपदैस्याद्वेदं पंचांगविधिरीरितः परस्थ्यांतर षड्विंशदक्षरादिनामस्व सर्ववन्मतं अथा
तः संप्रवक्ष्यामि परं ज्ञानप्रदं मंत्रं स्वबीजं हयशिरसे नमस्त्र्यक्षरो मंत्रः पंचाक्षरोयं मंत्रादिकं ब्रह्मदेवोनुष्टुब्बुदाहृते हंसौदेया

नेमालांच शुक्लकं च वरं कजं कर्पूराभं सौम्यवक्त्रं पंचानामक्षराणां भूषितं एवं ध्यात्वा विलिखेद्यो देवकं वर्णैः कवचमेना अथ विष्णोः प्रवक्ष्या
मि मंत्रं रोगापहारकं अक्षरं तारं ज्ञानदं गोविंदं ङे इत्युदितो भवाद्वरः शौनकर्षिर्विराट्छंदः परमात्मा तु देवता षडंगविधिरुक्तोऽस्य दे
हृत्कैर्मंत्रनामभिः शंखचक्रधरं देवं चतुर्बाहुं किरीटिनं सर्वायुधैरुपेतं च गरुडोपरि संस्थितं सनकादिमुनिंद्रैस्तु सर्वदे
वैरुपासितं श्रीभूमिसहितं देवं शुद्धं स्फटिकसंनिभं शांतरूपं सहस्रांशुमंडलोपमकुंडलं सर्वलोकस्य रक्षार्थं मनं तेनि
सममेवहि अभयं वरदं देवं धारयंतं गुणान्वितं गोविंदमनुवत्स्याग्नौ पंचावरणमर्चना लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशं हुने।
त्स्यैतैः तर्पणादि ततः कृत्वा रोगनाशः प्रजायते लाजाहोमस्तु कन्यार्थी लक्ष्म्यार्थी बिल्वहोमकं वस्त्रार्थी पुष्पहोमं च रुह्या
धान्तिलैर्जनेत् रविवारे जले स्थित्वा नाभिमात्रे जपेत्सुधीः अष्टोत्तरसहस्रं तु ज्वरनाशो भविष्यति विवाहार्थी जपेन्मासं शश
शिमंडलसंनिभं ध्यायेत्तु भैक्ष्यभोक्ता कन्यां कुलीनां च लभेद्विनी अथान्यं संप्रवक्ष्यामि विष्णोः प्रीतिकरं मनुं अनंताय
नमस्तुभ्यं निषद्वर्णो यमुदाहृतः व्यासोऽस्य मुनिरुद्दिष्टो गायत्री छंदो नंतश्च देवता निर्मोयोगनाशार्थं मन्त्रज्ञो विद्वद्वर्जयेत् अ
थान्यं संप्रवक्ष्यामि विष्णुप्रीतिकरं मनुं वेदव्यासस्य विद्यादि पदं चापदमुच्चरेत् वेदव्यासाय हृदयं मष्टार्णो मनुरीरितः
मुनिर्ब्रह्मा तथानुष्टुप्छंदः सम्यग्वतो मतः देवो बीजं भवेदाद्यं नमः शक्तिः प्रकीर्तिता षड्दीर्घयुक्तेन बीजेन षडंगविधिरीरि।
तः व्याख्यामुद्रान्वितं हस्तं वामं जान्वंतले स्थितं योगपट्टामनानिष्ठं प्रफुल्लाब्जसमद्युतिं दीर्घकूर्चं विशालाक्षं वंदे देवं तु मुनि
वंदितं नानाशिष्यैः परिवृतं कृष्णद्वैपायनं भजे जपेदष्टसहस्राणि पायसे होममाचरेत् सुज्ञो मेधां तु जपेन सर्वदं।

गानिसंयजेत् प्राच्यादिषुयजेत्पैलं वैशंपायनजैमिनी सुमंतुकोणभागेषु श्रीशुकं लोमहर्षणं उग्रस्रवसमन्यांश्च मुनीन्वालिख

मध्ये इन्द्रादीन्हेतयश्चापिसृजावैवंसमीरिता एवंसिद्धमनुर्मंत्री वर्षमात्रं यदा जपेत् त्रिकालेष्टोत्तरशतं कविर्नंशो

भनाः प्रजाः स्वयमेवपुराणानामर्थः स्फुटतिगोपितः व्याख्यानशक्तिकीर्तिश्च लभते संपदाव्ययं ॥ अथमंत्रान्तरं वक्ष्ये विर।

जीवितकारकं तारंज्ञमसाभाष्यमंत्रमेतन्ततोवदेत् सोहं तारं पुनश्चोक्त्वा मंत्रईन्तादत्रोमतः कहोलोस्यमुनिर्दिष्टो वींगाय

त्रीछन्दईरितं अपमृत्युहरोव्यासश्चिरजीवी च देवता ज्रुंबीजमस्यशक्तिः स्याद्दीर्घषट्कसमन्वितः हकारस्तुषडंगार्थं ध्यानसृ

जादिपूर्ववत् षट्पंचाशत्सहस्राणिजपोस्यपरिकीर्तितः कुष्ठादिकमहारोगानाशार्थं लक्षमेककं जपेन्मंत्रप्रत्यहं तद्वाष्टोत्त

रशतं जलैः मंत्रितैः स्नापयेद्गुग्यैनीरुक्कुमात्रात्रसंशयः स्वल्पमृत्युविनाशश्च पूर्णमायुः प्रजायते ॥ अथविष्णुप्रियावक्ष्ये गारुड

मनूत्तमान् नत्रप्रोक्ताद्विजायैचसर्वदुडायचवैस्मवाः तेषांसंक्षेपतोयंमंत्रसिद्धोविषविनाशिनीं सर्पभीतिहरंवक्ष्ये गायत्रीं

सर्वकामदां सुपर्णायविद्महे पक्षिराजायधीमहि तन्नोगरुडः प्रचोदयात् चतुर्विंशतिलक्षाणि जपेनेयंचसिद्ध्यति ध्यानसृ

जादिरहिताजपमात्रफलप्रदा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गरुडोपनिषन्मनुं तारोनमोभगवते महागरुडेल्लक्कं श्रीविष्णुव

रवाहेतिनायत्रैलोक्यवेतिचाष्टजिताय वज्रनखवज्रतुण्डपदंवदेत् वज्रपक्षालिंगितशरीरायवदेत्ततः एह्येहि म

हागरुडदृष्टनागान्पदंवदेत् किंचिद्वयंडष्टविषान्दिः किंचिद्दृष्टातस्मात् द्विकिंध्यावेशयपुग्रगंवदेत् हुं फट् स्वाहाप्रिया षम

मे॰
तं॰
३०५

वक्ष्यते यो मंत्रो मुनिर्ब्रह्मा प्रकीर्त्तितः गायत्री छन्द उद्दिष्टं देवता गरुडो मतः ह्लौं बीजानि चोक्तानि स्वरा मंत्रस्य शक्तयः मंत्रोक्त
विषनाशार्थे नियोगः परिकीर्त्तितः गरुडात्मा वैनतेयः नारदः छन्दो मयस्तथा कपिलात्तस्तथा नागालंकृतशरीरो मतः प्रणवा
दिचतुर्थ्यन्तेन नमसापि समन्वितैः पंतैर्षड्भि नामभिर्न्यासैर्गुल्फादि हृदयादिकः हेमाद्रिशिखराकारं पूर्णचन्द्रनिभाननं दीर्घबा
हुं वृषस्कंधं नागाभरणभूषित अनन्तो वामकटकं यज्ञसूत्रं तु वासुकिः तक्षकः कटिसूत्रं च हारः कर्कोट उच्यते पद्मस्तु
दक्षिणे पार्श्वे महापद्मस्तु वामतः शंखपालः शिरोदेशे कुलिकस्तु भुजान्तरे आजानुकांचनाभासं त्वानाभेस्तुहिनप्रभं आकण्ठ
रक्तवर्णं च विश्वधजगतं भजे अंगादिकालापुष्पैश्च गरुडस्य तु पूजनं जपेद्वर्णशतानि मंत्रे सिद्धिर्भवति निश्चितं आज्ञया
दर्शनात्स्पर्शात्स्थावरं जंगमं विषं नाशमायाति रोगाश्च विसर्पाद्यानसंशयः ॥ वक्ष्ये गारुडं मंत्रं त्रैलोक्ये पतितो रोगिणो हि नी पंचात्
रो मतः पंक्तिश्छन्दो नन्तो मतो मुनिः देवता गरुडस्तारो वीरज ··· हुं गना स्वाहीन्तो हृदयं न्यसेत् ज्वल ज्वल महामते हुरु हु
डानन स्वाहा गस्वान्ते मस्तके न्यसेत् गरुडाने शिखे स्वाहा शिखायां मनुरीरितः वर्ममंत्रस्तु गरुड प्रभंजय प्रमुगं वदेत् द्विः प्रभे
दय वित्रासय षट्पंक्ति विमर्दय स्वाहा समप्रविंशद्वर्णा नेत्रमंत्रो य कथ्यते उग्ररूपधरेत्युक्त्वा सर्वविषहरेति च भीषयद्वि
तयं सर्वं दह युगं मंतनो वदेत् भस्मीकुरु कुरु स्वाहा दन्तवर्णो मतो मनुः अस्त्रमंत्रो प्रतिहतबलाप्रतिहतेति च शासना
न्ते वदेत् हुं फट् स्वाहा [illegible] गारुडस्वातरः पादिकटौ हृदि मस्तके मूर्ध्नि वर्णान्क्रमान्न्यसेत् नमस्वर्णनिभं नागप्रजसंगविभूषणं चंद्रप्रग्र

प्रबलद्भोगिभोगं कुण्डे मण्डिते पद्मोद्भावितसन्मार्गमनं विषहरं भजे पक्षिराजाय स्वाहेति पीठे समावर्तो मनुः पूजये
न्मातृकापद्मे गरुडं वेदविग्रहं अङ्गान्यादौ कर्णिकायां नागानष्टौ पूजयेत् अनन्तो वासुकिस्तक्षकाख्यः कर्कोटपद्मकौ म
हापद्मशंखपालः कुलिकोष्टदिगीश्वराः नवाग्र्यानि भूयो हे पंचलक्षं जपेन्मन्त्रं तिलैर्हुनेत्रपर्णादिक्कुशासिद्धो मन्त्री भवेत् दर्श
णाद्गरुडात्तस्य नश्यन्ति विषदंशये विष्णुभक्तिपरो भूयान्स्वयमेवाविनाशनं इहलोके सुखी दीर्घजीवी भूपतिपूजितः पर
त्रयाति वैकुण्ठमिति विष्णुप्रियामया गदितामनवोरं विकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे
शिववक्त्रगोते विष्णुप्रियमन्त्रकथनं नामाष्टविंशः प्रकाशः ॥ श्रीदेव्युवाच सुदर्शनायुधानां सुविताप्रकर्षो तमः मन्त्राख्या
विधिपूर्वान्मे ब्रूहि यन्त्रापनाजपः ॥ श्रीशिव उवाच ॥ सर्वेषामायुधानां च नायः प्रोक्तो महायुधे सुदर्शनं नाम यन्त्रमया प्राप्तिव
स्वेवर्णितं अवतारेषु देशेस्यकार्त्तवीर्यार्जुनाभिधः यत्कालायानुलोकेषु सहस्राहं च वा रह तस्मादौ प्रोच्यते मन्त्रो भुक्तिमु
क्तिप्रदायकः तारसहस्रारहुं फट्नमो मन्त्रो नवाक्षरः अहिर्बुध्न्यो मुनिश्छन्दोनुष्टुप्देवः सुदर्शनं चक्रपाणेराविर्भूतं सज्वाला
चक्रवैः पृथक् षडंगमनवीतस्य जातिषुक्ताहृदयान्विकाः यैन्दवकेण वह्नामिनमश्चकायगोहिनी वहेद्दुरुच्चार्य दिग्बन्धमेवं कुर्यादू
ध्वस्वपि दिशासु नर्जनं गुह्यपोगायोगोद्यमाहृतः नारस्वैलोकामसाद्वर्षमरतरतचक्रहुंवदेत् फट् स्वाहेति द्वादशार्णो वह्निप्रा
कारसंज्ञितः अनेन मन्त्रनामस्य परितोग्निमयं बुधः प्राकारं परिकल्प्यायमात्मानं त्वात्मानमावेशत् अभ्यक्त्रामितामं घनवंशिर

मे॰
ते॰
३८५

सिंच्येत भूमध्यानन हृत्स्थलज्ञानगुल्फनयेत्तदा अग्निवर्णाभमेवहृद्वर्णान्त्रेनेत्रध्यायेत्सुदर्शनं दंताष्टहस्तमदष्टभुजैरायुध
धारिणं चक्रशंखगदापद्ममुसलंचशरासनं पाशमंकुशभाटीमभीमदंष्ट्रंरविप्रभं पूजयेद्धेमवेपीठेमूर्त्तिमूलेन
कल्पयेत् कर्णिकायांषडंगानिचक्राघस्राणिकेसरे हयग्रीवोधिनालक्ष्म्यादिकापत्रेषुसंयजेत् भूपुरेलोकपालांश्चतद्धेतींश्च
ततस्ततः ध्यानमार्गप्रतिष्ठान्तेपूजान्तेवसुदर्शने त्रिस्थानेचक्रगायत्र्यावक्रमुद्रांचतांश्च ततः सुदर्शनायविद्महेमहाज्वा
लायधीमहि तन्नश्चक्रःप्रचोदयात् जपेद्द्वादशलक्षंतत्तन्मस्रहस्रेहृद्यकहुनेनत् तिलैस्त्रिमधुरोपेतैः सर्पिषैर्मधुरान्वितैः त्रिपुञ्जैः
बिल्वपत्रैश्चतथाडुग्धोदनेनवा ततश्चकेलाज्येनतर्पणादिततश्चरेत् एवंसिद्धमनुर्मंत्रीप्रयोगानाचरेत्क्रमात् रवाता
दिरोधितंस्थानंगोमयेनोपलेपयेत् हस्तद्वयान्तरालेचकुर्यादास्यान्तरंद्वयं वृत्तवेष्टितषट्कोणान्तरारौभूपुरान्वितं कर्णिका
पीतरजसासाद्रैःकोणषट्कं तदन्तरालंश्यामेनलेखाश्वेतेनपूरयेत् कर्णिकायांविलिख्याद्मिंत्रार्णाकोणषट्कके आदा
वुत्तरवक्त्रेचदक्षिणेचततोन्यसेत् शोणांशोणजलैःपूर्णांतत्रकुम्भकंन्यसेत् दीक्षाविधिप्रकारेणपीठपूजांसमाचरेत् समा
गावाहयेत्तत्रतत्सुदर्शनरूपिणं संपूज्यमोगावरणंसुदर्शकवक्त्रेततस्तथा चक्रेसंस्थापयेद्धेंद्रंवैश्रवणंतेविधानतः प्रति
द्रव्यंभवेद्धोमःषड्विंशादधिकंशतं आज्यंवापामार्गसमिद्भ्यादतनाराजितकातिलाः हविष्यपक्वपंचगव्यहुनेदाज्यंस्तुतंक्रमात्
प्रतिद्रव्यस्यसंपाताकुंभतोयेविनिःक्षिपेत् होमंसमाप्यवततःप्रमालार्हस्थापिण्डकं कुंभोपरिविनिधायायसाध्यंसमुपवेशयेत् स

स्वस्थदत्ततनः कुंभं स्नाप्यस्योपरि वर्त्तिया । ग्रामयित्वा ततस्तोयं तस्मात्कलशं क्षिपेत् । पूर्वदेशे ततोऽन्यादि दिग्भागे विनिःक्षिपे
त् । हुतशिष्टाच्चैव नट्याद्बलिं च मन्त्रनामना । नमो विश्वगणेभ्यो नः सर्वशान्तिकरं वदेत् । भ्यो बलिं प्रतिगृह्णन्तु गणा नो हन्त्र वर्णकः
विप्रान्संभोज्य गुरवे दद्यात् दक्षिणां च प्रकल्पयेत् । ज्वरादिरोगसंघातान्प्रयोगोयं विनाशयेत् । अपस्मारं त्वजं चैव पिशाचग्रहवैकृतं । र
क्षोभूतादि पीडां च नाशयेन्संदयं विधिः । स्तनजद्रुमसंभूतैः फलैर्वैः पंजरस्थभे । कृत्वा मंत्री पंचगव्यैः पूरयेत्स्नाप्यमत्र च
निवेशयेत्कुशद्वयं स्वस्थहाग्नं संस्पृशञ्जपेत् । मन्त्रमग्निं प्रतिष्ठाप्य आग्नेय्यादिकोणेषु मंत्रवित् । विप्रवर्यैः कारयेच्च होमं सर्वोदितः क्रमा
त् । दुर्वैस्तालतिलाघृतैर्हि साज्यजमानो गुरुस्तथा । एष योगः सर्वरोगापमृत्युग्रहनाशकः । गव्यैः समस्तैः क्षीरद्रुवल्कलोत्थकषायकैः
एभिः संपूरितैः कुंभैः जप्तैः संपातसंयुतैः । स्नापयेद्धोमतस्तस्य चान्ते गदाद्विमुच्यते साधकं । अभिषिंचेत्त्वनुदिने वामिधारान्तरं तथा
स्वस्थो भवेद्धुतैर्भूतप्रेतवातादिपीडितः । योषी संताडयेत्ते स्वप्ने न प्रसवो भवेत् । हुतं पक्वं पंचगव्यैः संजप्तं मन्त्रनादरेत्
ग्रहपीडानिरुद्धा नो गर्भिणीनां हितावहं । मंत्रं जपेत्सहस्रान्तं पंचगव्यं स्पृशेत्सुधीः । पद्मपत्रे त्वलाबूदे पत्रे बिल्वफलेऽथवा । त
म्रपात्रे स्त्रीयोगे हेनिषेवेत्त्वपरस्य वा । रक्षा भवति तद्गेहे संपद्वृद्धिश्च जायते । पलाशस्तनजरद्वल्कं दन्ते गुग्गुलस्तथा
गुग्गुलं वा हरिद्रा च रोचनं तिलराजिकाः । अपामार्गशिलादूर्वा विष्णुक्रान्तातलस्पपि । कुस्मावतलशी प्रोक्ता यवोऽर्कद्रुमपव
व सहदेवी तथा लक्ष्मीः कृष्णागामपमहवाः । कमलं रोचना पंचगव्यं संक्षाययेन्महः । संस्कृते नेत्रोत्तमं भस्म कुर्यान्नन्सर्वदाय

मे०
तं०
३०८

काः संजप्तेमनानानेनममकुवशिरस्नाहुते सर्वभूतग्रहेव्याधिकृत्याडःस्वाटिकारणं श्रीहोन्मादरिपुंत्रासमसर्वपापहरंमतं
श्रापत्राशकमेतन्माहश्रण्टंशिवटंपरं फलत्रयघृतैःकल्कैःपंचगव्यैपचेतहुतं प्रस्थंचकल्कद्रव्याणिमुस्ताशुण्ठीनिशा
तथा चित्रकैलामधोष्टिर्वचावाठाहुषातया मायांकावविडंगंधमंजिष्ठादारुरोहिणी मन्त्रेनानेनसंजप्तंवंध्यापुत्रप्रदाय
कं भूतप्रेतपिशाचादिभयघ्नंनात्रसंशयः पंचगव्याजमेतस्माद्धुर्मरत्नाकरेपरं गुटिकागुग्गुलोःकृत्वाहुनेदष्टसहस्र
कं टिवमन्त्रितयंचापिवनर्टिवसमेववा भवेत्सर्वोपद्रवानांनाशोमंत्रगदस्पव अपामार्गसमिद्भिश्चहुनेदष्टुतसंख्यया
भूतज्वरभयंव्याधिकृत्यापस्मारनाशनं हुताब्जैःकमलैर्द्वाश्रीवृद्धिंलभतेनरः आप्याक्ताभिश्चनवाभिःहोमोदीर्घायुषेभ
वेत पलाशसमुत्तसमिद्भिर्मेधावृद्धिःप्रजायते वस्त्राथीसर्वतकुमदैःशाल्याक्तैः[illegible]र्जहुयान्नरः पुष्पैर्नावृद्धिमिष्टेतसहुनेनकेवले
र्हुतैः उडुम्वरसमिद्धोमात्पुत्रलाभोभवत्पले अष्टोत्तरसहस्रंचवहुनेटशयजेत्तया समिद्भिरेकवर्षमन्त्रयेयंविधिस्मृतः
चक्रमध्यस्थितसंचचिन्तयमंत्रंजपेत् पक्कोपिडुर्जयोपुष्टे मत्येभवतिमंत्रवित् कलानाग्निनिभंचक्रंवैरिणोयस्मरहति
स्मरेत्स्मरदिनान्तेसज्वलनप्रतिमोज्वरः भवेत्त्रिंशद्दिनैस्तायप्राप्नोतिमरणंध्रुवं मकारंस्वरसंवीतंयाहीतिपदवेष्टितं
संस्मरेद्यस्यशीर्षेतुतस्योच्चाटोटशाहतः मण्डलान्मरणंयातिसान्तेकाकनिभंरिपोः मूर्ध्निस्मरेच्चसमसाहाडुच्चाटोवाम्यतिर्भवे
त शरच्छशांकप्रतिमंसुधाधाराभिवर्षिणं मकारंसंस्मरेन्मूर्ध्निसंजीवेणरटांशतं षट्कोणविलिखेत्कोणषट्कंठन्तममालि

लिखेत् कर्णिकायांतथाष्टस्वष्टसुमंत्रार्णैकैककं साध्यनाम लिखेन्मध्येकाश्मीर्यांभूर्जपत्रके ग्रापत्रिवारणायंत्रंभूतप्रेतभयाप
हे ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिसुदर्शनमहामनुं तारोनमोभगवतेमहासुदर्शनायावटेत् उं ज्वं हुं फट् षोडशार्णोमनुर्ध्यायेत्सर्वव
श्मत तथान्यासस्वपूजाद्यंसर्वंचक्राकरोमनुः जपेद्द्वादशलक्षाणिप्रत्येकंकमलोद्भूतेन चतुर्विंशाक्षतानीतितेनतिलाज्ञारिस
र्षपा विल्वाज्यपालाशसमिन्मायसीनीतिकीर्त्तितं अवसूपजपाध्यानात्मंत्रोयंवांछितप्रदः लिखेदादौतुषट्कोणानांमध्येकोणेषु
ठंलिखेत् कर्णिकास्थितेठंतासाध्यनाममनुनिति षट्कोणाठंशोषार्णांलिखेत्स्मादरस्तत षट्कोणसंधिषुलिखेद्रामंत्राक्षरमे
णषट् तद्बहिःषोडशदलेषोडशार्णोमनुस्तत एकैकंविलिखेद्वर्णंबहिर्भूपुरवेष्टन संपातसाधितंचैतद्धारिणामर्भरक्षकं
उन्मादग्रहभूतादीनभिचारांश्चनाशयेत् ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमालामंत्रंसुदर्शनं तारोनमोभगवतेमहासुदर्शनपटत्रयं
ऊं ज्वं सुदर्शनंचक्रेज्वालेऊं ज्वं ततोवदेत् दीप्तरूपंसर्वतोयरक्षयुग्मंचमांमहा बलायाग्निवधूहंहुंफट् षट्त्रिंशार्णात्मकोमनुः
ध्यानपूजादिकंप्राग्वज्जपोवर्णसहस्रकं ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमालामंत्रंसुदर्शनं ऊंक्लींसुदर्शनमहाचक्रराजदहदह
सर्वदुष्टभयंहिहिंहिंकुरुकुरुछिंदछिंद विदारयद्वयंचोक्त्वापरमंत्रग्रसद्वयं भक्षयद्वितयंप्रोक्त्वाभूतानित्रासयद्वयं हुं
फट्स्वाहेतिचक्रायनमोवेदनगात्मकं सुदर्शनमहामंत्रःसंग्रामेविजयप्रदं ध्यानपूजादिकंसर्वंज्ञेयमस्यापूर्ववत्
जपेद्वर्णसहस्राणिततःसिद्धोभवेन्मनुः जप्यादावष्टसाहस्रंरणेगाक्कतुंतंजयी ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिशांबमंत्रंजयप्रदं

मे॰
तं॰
३८७

ओंक्लींजलस्तंभयतिस्वाहामन्त्रोनववर्णकः विसृष्टहस्तगतेध्यात्वायःशंखंविनिमज्जयेत् पूजान्तेप्रजपेन्मंत्रमष्टोत्तरसहस्रकं पां
चजन्येनशंखंध्यायेज्जपसमापनं कुर्य्यादेवंमासषट्कं ततःसिद्धोभवेन्मनुः पांचजन्यंसमंशंखंमात्मानंविष्णुमेवच
ध्यात्वाभिवादयेच्छंखंरणेविजयकारकं तारोमारःखड्गतीक्ष्णभिंदभिंदेतिहुंचफट् द्वादशार्णःखड्गमंत्रोयोजपेद्द्वादशायुतं
प्रत्यहंपूजयेत्खड्गंकलयेन्मरणेविना खड्गसिद्धिस्तस्यभूयाद्वज्रकदाचित्पराजयः दैवाद्विद्धाशिनेतस्मिन्पलायंकेटये
न्नरा पूजयित्वाततःकोणेस्थापयेत्प्रणमेदपि॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिधनुर्मंत्रेनवादरं सांगायसशरायतिहुंफट् जप्येनवायुतं
तिलाज्यहोमसंसिद्धोमंत्रस्याद्विनयपूजनात् ततोधनुर्विवाणाः इ॰ स्ता ईं॰ ध्यानेसमावरेत् ओंजयोजायुतेपर्न्नीशाइं॰मंत्रंसमस्त्रर
न्तकाराविदिषुस्तस्याननलस्पेपतेतेक्कचित्॥ अथवक्ष्येगदामंत्रेनारंकामंसमस्त्ररेत् कोमोदकिमहासर्वबलसर्वासुरान्तक
प्रसीदहुंफट्स्वाहेतिपंचविंशार्णकोमनुः जपेल्लक्षमिमंमंत्रंपूजयेद्विजयोगदां कोमोकीस्मरन्नत्रंदेहयुद्धेजयीभवेत्
साधकोवाराजाग्रहशोगदाहस्तोविशेद्रणे सर्वविष्णुरितिध्यायन्तत्कालेसर्वशत्रवः भयभीताःपलायंतेवाव्रवंगवलाश्र
पि॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमण्डलस्यमनुंध्रुवं कामसंवर्तकपदंमण्डलंपोथयद्वयं हुंफट्स्वाहान्तिकोमंत्रउनविंशतिवर्णं
कः प्रजपेदयुतंमंत्रंत्वादियैःसमिधोहुनेत् हुत्वाज्याज्ययुतंमंत्रंसिद्धिस्तस्यप्रजायते गृहीत्वामण्डलंहस्तेजपेन्मंत्रंविशे
द्रणे पलायन्तेस्यरिपवोबलमराग्यथ्याज्ञया शत्रोःप्रतिकृतिंकुर्य्यात्क्रोधात्वामक्रियान्वितं लिखित्वाहृदयेतत्रक्रोधान्मश

लधारणं कुर्य्यादेवीगतादेत्तम्मः स्यान्त्रात्रसंशयः ॥ ९० ॥ अथांकुशमन्त्रं वक्ष्ये नारं मदनमंकुशं क्रोंहृदयं च वर्म्मास्वा
हान्तो विश्ववर्णकः अंकुशस्य मनुः छन्दो मितं गणाः पतिर्मुनिः देवश्चांकुशो विश्वरूपी गजविमर्दनः सप्तत्रिदेवत्रस्मादि
वर्णैः कुर्य्यात्षडंगक केवलांकुशस्यजात्रजपो लक्षत्रयोदशः साध्येत्तदशहोमः स्यात्सिद्धमंत्रोन्यपानरिपून् त्रासयेत्प्राणांकु
शवद्भवन्ति वचनात्तथा ॥ अथ प्रवक्ष्ये पाशस्य मंत्रं नारं मनोभवं पाशं वधयुगं चाकर्षय हृं हे च वर्म्म च फट्स्वाहान्तो नवविंशार्णो
वरुणो देवतामुनिः समुद्रश्चामितच्छन्दो मम भूषट्समनेत्रकैः नेत्रैरंगानि तस्यैव ध्यायेद्वरुणहस्तगं लक्षत्रयं जपे होमः स्या
त्पैर्हरप्रसूतकैः सिद्धमंत्रो हुनेद्राज्यं वश्यार्थमयुतं वसा मारणाय मधुमाते द्वेषते लजडो गुडः ॥ अथ छत्रमन्त्रं वक्ष्ये छत्रा
यनमस्त्विति मुनिर्मनुश्छन्दो स्यागायत्री देवता हरिः छत्ररूपी ध्यानमस्य स्वर्णदण्डं सितप्रभं आरक्तकलशं ध्यायेन्मस्तके
सेवमूजयेत् वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं होमः स्यात्तनपायसैः तर्पणाद्यं ततः कुर्य्याच्छत्रमंत्रस्य सिद्धये साधयित्वा मंत्रमेनं गतराज्यो
विशेद्रणं पक्वोपि स रिपून्जित्वा राज्यं स्वं लभते ध्रुवं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि श्लोकरूपं मनुं परं चामरस्य ग्रहावेशहृष्ट्यादिक
निवारणं शशांककरसंकाशं तीरपिंडिंडिमपाण्डुरं प्रोन्मारयामडरितं चामरचामरवर्णभिः द्वात्रिंशच्च सहस्राणि जपित्वा
स्वरभेद्युतं हुत्वा सिद्धो भवेन्मंत्रं चामरं तेनिनामर्न्त्रयेत् तेन ग्रहाभिताबाडः साध्यो दीर्घरोगिणः सामाहमार्जितः सायं प्रातः सु
दोषवर्जितः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ध्वजमस्त्रत्रयोस्त्रियं शक्रकेतवे च महावीर्य्याय स्वाहा मवर्णकं ङेन्तं चक्रराजाय नमो नारा

मे॰
तं॰
३८८

यत्नाध्वज गरुडासनरक्तहिरण्यधानिविश्वस्तदह हयंवर्म्मास्त्राग्निजायाहिपंचाशन्मितातरः ध्वजमंत्रोजपेत्त्वंचसहस्रंसिद्ध
येद्धुनेत् श्राग्नेः पश्चाल्लिखेद्यंत्रं सैन्याकैस्त्रसंमितं ध्वजेध्वजयेन्नित्यं शत्रुभीतिनिवारणं ॥ अथबद्धपताकायामंत्रंतारंर
मांत्रयां हिरण्यकशिपोर्युद्धस्तनेदेवतास्मरः रणारपतिकालेतिनमिमन्तुपदंवदेत् कालेहविदहदहंहेरिपुन्नर्वो
न्पताकिके हुंफट्स्वाहेतिपंचाशद्वर्णैःपंचाशतंजपेत् ततस्त्रिमधुरैर्होमादिकैःसिद्धोभवेन्मनुः निजवर्णपताकायांलिखेदं
कुकमेणच शिवप्राणांवताद्दश्चारयोयान्तिदिशोदशः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिशूलमंत्रंध्रुवंवदेत् त्रिशूलायनमश्चेतिमंत्रःस
मात्रोमतः उस्मीकृकन्दोवामदेवोमुनिर्देवोपिनाकिकः शिवहस्तगतंध्यायेच्छूलंरसमतंजपेत् होमस्तुबिल्वपत्रैःस्यात्सि
द्धमंत्राभिमंत्रयेत् पार्श्वशूलादिकानशूलान्नस्युस्तत्समर्मंवितः ॐक्लींसर्वायुधायैवपिनाकिनिर्भिन्नेवदेत् शूलाद्धृष्टेवाण्डध्वनेनसर्व
दुष्टानिवर्हति सर्वसर्वागभूतेनचदेवताप्रतियादिते कृतिकेरतमानित्यंसर्वाशुभविनाशिनि शान्तिपक्षद्वयंद्वेधाहन्स
प्रत्यत्तरोमनः जप्त्वावर्णसहस्रंचेत्सिद्धःशस्त्रनिवारणः ॥ अथबद्धकटारस्मनस्त्रोकस्तद्रूपकं रक्षांगानिराजावरदरत्नवाजि
यानानिच ममहरेसदारत्नकटारकनमोस्तुते जपेद्वर्णसहस्राणितिलाज्यैर्होममाचरेत् स्थापयत्सिद्धमंत्रस्तुततस्थानेक
टारकं तत्रसंस्तम्भयेतस्त्रनाग्निवीरादिजंभयं ॥ अथद्वेश्लोकरूपंकन्तमंत्रंजयप्रदं पाशेपातयशत्रुंस्त्वमनयादेवमाय
या गरुहणीजीवनन्तेषांममसैन्यंचरत्ततां प्रागवजपादिनासिद्धःप्रयोगाणामुर्भवेत् कुर्यादष्टांगुलात्रासास्थानजाते

व=२

खादिरानपि दिग्पष्टकेरणोच्चानाविघ्नानां कदनं भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वर्म्मणां वर्म्मसंपुटं शर्म्मप्रदं तापनेयमारदत्तु
गलं तमः समादेशात्तदरी मंत्रो जप्यस्तावन्सहस्रकं आज्येनावद्धतः सिद्धस्तन्मपातेन संस्कृते संग्रामे कवचं धृत्वा रिपून्नह
न्याप्रयात्यसौ नत्रैव सर्वायवर्षाणामं कयंत्रे लिप्यटं ॥ अथातो दण्डगायत्रीं वक्ष्ये हं हितकाम्यया नानादण्डविनिर्म्मुक्तो जपाद्य
स्याः प्रजायते ब्रह्मोडवायविद्महे स्वर्ण्णरूपाय धीमहि तन्नो दण्डः प्रचोदयात् सहस्रायुतमारभ्य कार्य्यलाघवगौरवात् कोट्य
न्तं प्रजपेन्मंत्री सर्वदण्डैर्विमुच्यते ॐ ह्रीं रामायुधायेति श्रीयंपरमावे नमः तिथ्यन्दरोयं परशो मंत्रः संग्रामसिद्धिदः इत्या
युधानां मनवः समाख्याता महेश्वरी गोपिता बहुतंत्रेषु किमन्यच्छ्रोतुमिच्छति ॥ ४४ ॥ २७२३ ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुम
ते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते आयुधमंत्रकथनं नाम ऊनत्रिंशः प्रकाशः २९ श्रीदेव्युवाच शान्तिं विना न देवोस्ति शक्तिं नापि प
तिं विना न सन्तीति पुरा प्रोक्तमधुना शक्तयो वद ॥ श्रीशिव उवाच ॥ विष्णोः शक्तिस्त्वलक्ष्म्युक्ता आत्मानात्र पिवदामि ते पतिमिके
वले देवः संख्यो नानात्मत्या त्रिभि शक्तिश्चकेवला सेव्या वाममार्गरतैः द्विजैः पतन्त्येव धर्म्मपतिता दूरस्तेभ्यः प्रमान्मतः ये हरिं वा
ममार्गेण सज्जयन्ति द्विजातये तेषां भुक्तिश्च मुक्तिश्च सत्तं कुन्तेस्तं मनः शृणु अथ वक्ष्ये वसकलं कूटं मायाचितं भवेत् वदयुग्मं व
चित्रेश्वरी वाग्बीजं दह्यांगना द्वादशार्णो मनुर्ब्रोक्तो मनुर्निर्वल्लाम समीरितः चित्रेश्वरी देवतास्या कन्दो गायत्रमुच्यते षड्दीर्घयु
क्तकूटेन षडंगविधिरीरितः नीलोत्पलदलश्यामां मदाघूर्णितलोचनां नानालंकारभूषाढ्यां रक्तावस्त्रोपशोभितां क्रीडन्तीं

मे॰
तं॰
३८५

हरिणा सार्द्धं स्वगितां ववनेववे पूजायम्मृतं वावद्दोगे सर्व्वप्रदा नियं नोपास्या जातु विद्विष्टैः वाममार्गप्रभावतः ॥ अथ वि
ष्णोः प्रवक्ष्यामि कुलजां शक्तिमद्भुतां सेव्या कौलिकमार्गेण तदधीनस्तथा हरिः वाग्वीजकुलजे वाएसरस्वत्यनलांगना एकाद
शाक्षरो मंत्रो मुनिस्साहामकेश्वरः त्रिष्टुप्छन्दस्तु कुलजा देवता परिकीर्त्तिता पंचांगस्यापेवपदैरंगुष्ठादिषु विन्यसेत् गौरां
गीं नीलवसना नानालंकारभूषिता क्रीडन्ती हरिणा सार्द्धं महावटसमाश्रिता पूजादिकं चरेत्स्याउग्रतारामनं जपः एका
दशाक्षरलक्षाणि सुरामांसैव होमयेत् भगपूजां विशेषेण कुर्य्याद्धीरांश्च भोजयेत् एकान्ते यो वटाधस्तात् लिंगयोनौ प्रवेशएव ज
पेत् लक्षमात्रे मस्थिकालज्ञः प्रजायते वटाधस्तान्नु जपिनां पंचमैः सयुतां निशि षण्मासेन नियतं देवी वाक्सिद्धिस्तस्य जायते सं
ध्याह्ये वाईश्वरी यावर्षकं प्रपूजयेत् कुलजां पंचमैः सम्यगात्मधान्यसमन्वितः राजमान्यो महातेजाः पूज्यते सकलैर्जनैः ॥ अ
थमार्गीहृद्यो पास्या वक्ष्ये गोपालसुन्दरी मायाश्रीकामवीजानि कृष्णायेति नमो वदेत् एकोनत्रिंशकं वर्णहृद्वेदस्वरैस्तथा पंचमं
वत्रपावीजमेभिः सममक्षत्र्यकं गोविंदायपदं पश्चात् विच्चेस्वर्णायकूटकं गोपीजनवल्लभाय ततश्च कामलत्रपा कूटत्रं ।
पाम सम्बार्ण्पवटे हृद्रे स्वगोहिनी त्रयोविंशाक्षरो मंत्रो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः मुनिर्विधाता छन्दस्या हामेवानन्दभैरवं छन्दस्तु
देवी गायत्री देवो गोपालसुन्दरी त्रित्रिवेदाद्विवेदद्विवर्णैः कूटविहीनितैः षडंगविधिरुद्दिष्टो मंत्रवर्णान् न्यसेत्ततो कूटत्रय
विहीनां स्त्र विशान् न्यंगेषु विन्यसेत् मूर्ध्नि भाले भ्रुवोर्दृशोः कर्णयोर्न्नासयोर्मुखे चिवुके च गले वाहोर्हृदये जठरे तथा नाभौ लिं

गे गुदे सम्प्रोक्तो जानुनोर्जङ्घयोरपि गुल्फयोः पादयोः स्थितिन्यासोऽयं परिकीर्त्तितः हृदयाद्यो भुजान्तः स्यान्न्यासोऽयं स्थितिसंज्ञकः पादादि
मस्तकान्तं च संहारः परिकीर्त्तितः एवं न्यासत्रयं कुर्याद्गुनः सृष्टिं स्थितिं चरेत् ततस्तु करशुध्यार्थं न्यासं कुर्वीत तत्त्ववित् ह्रीं श्रीं ए
ईं श्रीं न च श्रां च सौ चैन्यसेत्क्रमशात् मध्यानामाकनिष्ठासु पुनस्तानेव विन्यसेत् अङ्गुष्ठयोस्तर्जन्योस्तथा च करपृष्ठयोः लज्जार
मां पुनर्लज्जां क्लीं सौं देवासनं वदेत् ङेन्तं तस्य हृदयं प्रोक्तं पादद्वयं न्यसेत् मायां रमां तथा हैं च कामवीजं हकारयुक् स्रौं चक्रा
सनायेति हृदङ्कां जङ्घयोर्न्यसेत् मायां लक्ष्मीं समुच्चार्य्य हसयुक्तानि चोच्चरेत् वाक्कामसौश्च वीजानि सर्वमन्त्रासनाय च नमोन्तश
क्रवर्णोयं विन्यसेज्जानुनोस्तथा लज्जां लक्ष्मीं त्रपां क्लीं चैं साध्यसिद्धासनाय च नमः प्रोक्तो न्यसेल्लिङ्गे साधनाख्योयमीरितः ततो वा
ग्देवतान्यासं कुर्यात्तत्समनन्तरम् वेदमेवणरवर्णाः षट्स्वरसविंदुकाः आद्यं वीजं षोडशार्णैर्विंदुयुक्तान्ततो वदेत् तदेव
वीजं वशिनीदेवतायै नमस्तथा सप्तविंशतिवर्णोयं मन्त्रः शिरसि विन्यसेत् कवर्गं विंदुसंयुक्तं कामं कामेश्वरीति च वाग्देव
तायै हृदयं न्यसेत् भालेचनार्णकं चवर्गं विंदुसंयुक्तं दशाराम्षु वर्णकान् विंदुर्य्यस्वरोपेतान् षष्ठं वीजमुदाहृतं मोदिनी
वाग्देवतायै नमः षोडशार्णकं भ्रूमध्ये विन्यसेन्मन्त्रं टवर्गं विंदुसंयुतं द्वितीयपञ्चमौ षष्ठस्वरविंदुसमन्वितौ विमलावाग्दे
वतायै नमो स्पर्शो गले न्यसेत् तवर्गं विंदुसंयुक्तं त्वपसममतर्य्यकान् विंदुतुर्य्यस्वरोपेतं वीजं प्रोक्तं तथारुणा वाग्देवता
यै च नमो न्यसेद्धृदि त्वपार्णकं पवर्गं विंदुसंयुक्तं माघमन्त्यं च पञ्चमं तृतीयं च द्वितीयं च षष्ठविंदुसमन्वितं जयनी वाग्दे

मे॰
तं॰
३९०

390

वतायैनमोनाभौन्त्यार्णकं पवर्गविंदुसंयुक्तमीशागात्र्यादिवर्णकं विंदुषष्ठस्वरोपेतंकूटतोतडदाहृतं सर्वसर्य्यैवचवा
ग्देवतायैहृत्षोडशादर मूलाधारेन्यसेदेनंषवर्गविंदुसंयुतं ह्स्रींवीजंकौलिनीवाग्देवतायहृदहार्णका न्यसेदूर्ध्वादि
पादान्तंन्यासोवाग्देवताभिधः ततोमंत्रस्थितंकुलत्रयंकास्यहृदिन्यसेत् कूटत्रयदिशाहृन्याषडं पुनराचरेत् कमलावसुधा
युक्तंध्यायेद्धीचक्रांगहरिं दीराम्भोधौसितद्वीपेवनेकल्पद्रुमादिभिः व्याप्तेतस्मिन्स्वर्णमयंचिंतयेद्रत्नमण्डपं तत्रश्रीपीठम
ध्यास्थितंविधिमुखैस्तुतं पद्ममष्टदलंशंखंवाणानंशीघ्रदक्षिणेः भजैर्दक्षिणेवामेतुचापंपाशंतथांकुशं विपंचीवारक्त
वर्णनानाभरणभूषितं पीताम्बरधरंगोपीसमूहैः परितोवृतं अष्टावष्टदलेपद्मेकर्णिकायांषडंगकं पूर्वादिकदले
वासुदेवंशान्तिंयजेत् संकर्षणंश्रियंप्रद्युम्नाख्यंचापिसरस्वतीं अनिरुद्धंरतिंपत्राग्रेष्वर्च्याश्चाष्टनायिका रुक्मिणींसत्यभा
माःचकालिंदीजाम्बवतिकौ मित्रवृन्दांसुनन्दांलक्ष्मणामग्निजितींतथा तदाग्रेष्टदलेदेवाग्रेपूज्यानिधयोनवः महापद्मश्चप
द्मश्चशंखोमकरकच्छपौ मुकुन्दकुन्दनीलाश्चखर्वश्चनिधयोनव योगिन्यस्त्रहस्ताःतदग्रेष्टदलेर्चयेत् वदिणीचापि
कामेशीमोदिनीविमलारुणा जयनीचैवसर्वेशीकौलिनीत्वष्टशक्तयः ततोद्व्यष्टदलेपूज्यानिर्गभावात्तयोगिनीः सर्वज्ञासर्व
शक्तिश्चसर्वैश्वर्यफलप्रदा सर्वज्ञानमयीपश्चात्सर्वव्याधिविनाशिनी सर्वाधारस्वरूपाचसर्वपापहरातथा सर्वानन्दमयी
पश्चात्सर्वरक्षास्वरूपिणी सर्वेप्सितार्थफलदापश्चिमादिविलोमगाः तदग्रेमन्वष्टदलेपूज्येयंकुलयोगिनी सर्वसिद्धिप्र

दात्राद्यासर्वसंपत्प्रदापरा सर्वप्रियंकरीतस्मात्सर्वमंगलकारिणी सर्वकामप्रदापश्चात्सर्वदुःखविमोचिनी सर्वकामप्र
दापश्चात्सर्वदुःखविमोचिनी, सर्वमृत्युप्रशमनी सर्वविघ्ननिवारिणी सर्वांगसुन्दरीचैवसर्वसौभाग्यदायिनी अग्रेचतुर्द
शारेतुयोगिन्यःसंप्रदायिकाः पश्चिमादिविलोमेनपूजयेत्क्रमतस्ततः सर्वसंक्षोभिनीचैवसर्व``` विनीतथा सर्वाकर्षिणि
काप्रोक्तासर्वाह्लादकरीतथा सर्वसंमोहिनीचैवसर्वस्तंभनकारिणी सर्वजंभनिकाप्रोक्ताततस्सर्ववशंकरी सर्वरंजनि
काचैवसर्वोन्मादनिकातथा सर्वार्थसाधिनीचैवसर्वसंपत्तिपूरिणी सर्वमंत्रमयीचापिसर्वद्वंद्वक्षयंकरी ततोष्टारेतुम
तरयोगिन्यःपरिपूजयेत् सर्वानुलोमेनवंधूककुसुमप्रभाः अनंगकुसुमाचाद्याद्वितीयानंगमेखला अनंगमद
नातद्वदनंगमदनातुरा अनंगरेखाचानंगवेगानंगांकुशातथा अनंगमालिनीत्यष्टौपाशांकुशसत्कराः ततोग्रेषोडशा
रेतुपश्चिमादिविलोमतः कामाकर्षिणिकापूर्वंबुध्याकर्षिणिकापरा अहंकाराकर्षनीचशब्दाकर्षिणिकाततः स्पर्शाकर्षि
णिकातद्वद्रूपाकर्षिणिकामवेत् रसाकर्षिणिकाप्रोक्तागंधाकर्षिणिकातथा चित्ताकर्षिणिकाचापिधैर्याकर्षिणिकापरा नामाकर्षि
णिकाचैवबीजाकर्षिणिकातथा अमृताकर्षणीचापिस्मृत्याकर्षिणिकातथा शरीराकर्षणीतद्वदात्माकर्षिणिकातथा ततोग्रेष्ट
दलेष्टन्यायोगिन्यःप्रकटादश क्षोभनाद्रावणाकर्षवश्योन्मादमहांकुशाः खेचरीबीजसंज्ञाचयोनाख्यासमूर्द्धतोयजेत त्रिखंड
यमम्भर्चांतद्वहिर्भूपुरेयजेत ब्राह्म्याद्यष्टौतद्वहिश्चप्राक्क्रमणाच भूपुरे द्वारेद्वयंप्राग्गणिमामहिमालघिमेसिता वशितागुरु

नाभुक्तिः प्राकाम्याप्राप्तिरेव च एतसिद्धिश्चाष्टधा मीमपर्य्येवं समीरिता लक्षमेकं जपेन्मंत्रं जुहुयात्पायसेन तैः तर्प्पणादित
नः कुर्य्यान्मंत्रसिद्धिः प्रजायते नवलक्षं जपेन्नाम्ना रुद्ररूपो नरो भवेत् करवीरैर्ज्जवापुष्पैः होमान्मोहायते जगत् चन्द्रकुंकुम
कस्तूरीहोमात्कामाधिको भवेत् चंपकैः पाटलैर्बिल्वैः वशमानयते चिरात् करंजफलहोमेन भूतप्रेतादयो वशाः विल्वैस्पाटल
लालक्ष्मीरित्ववरौस्तथा वशाः लाजाहोमो राज्यदायी मधुनोपद्रवक्षयः निशिकागफलैर्होमो रिपुसेनाविनाशकृत् दध्याज्यदुग्ध
मधुभिः क्रमाद्धोमात् द्रव्यमयात् आरोग्यं संपदं कामं धनं शर्करयास्तवं कमलैर्हुनं संपन्निर्द्दिडिमैराजवश्यता क्षत्रियामात
लंगैस्त्वैश्या नारिंगजैः फलैः शूद्राः कुष्माण्डसंभूतैः वश्याः स्युरचिराद्ध्रुवं पनसानोलनहोमाद्वश्याः स्युश्चक्रवर्त्तिनः द्राक्षाफलैरि
ष्टसिद्धिरंभाभिर्म्मंत्रिणो वशाः नारिकेलैस्तु पाणिस्तं तिलैः सर्वेष्टसिद्धयेः गुग्गुलैर्दुःखनाशः स्यात्सर्वेष्टं शर्करागुडैः पायसैर्धन
धान्याप्तिर्बिल्वैः प्राणिनो वशाः पक्वाम्रफलैर्होमाल्लक्ष्मीमात्राद्धरा वशाः लवणैराजिकापुष्पैः होमाद्दुष्टविनाशनं कर्पूरहोमा
ल्लभते वाक्पतित्वं नरो चिरात् घृतहोमाद्दीप्तिताग्निः शान्तिः स्यात्तिलतण्डुलैः ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि वाममार्गफलप्रदं क्रमसप्तशा
न्तिसुमुखीं हि जानात्राधिकारता उच्छिष्टचाण्डालिनि सुमुखि देवी महापिशा चिनि ह्रीं ठः ठः ठः स्वाहा विंशत्यक्षरो मनुः भैरवोस्य
मुनिः छंदो गायत्री सुमुखीश्वरी मुनिरामहिषष्ठरुवद्भ्रूणैरंगकल्पनाः ततस्तु सुमुखीं ध्यायेद्गुंजाहारविभूषितां रक्ताम्बरां
रक्तवर्णां रक्तपुष्पानुलेपनां नृकपालं च खड्गं च कराभ्यां दधतीं शिवां शवासनां पीनकुचां सुमुखीं सुमुखीं भजे कालीपीठय

जेद्देवीं पंचकोणाष्टकर्णिके अष्टपत्रे षोडशारवृत्ते भूपुरसंयुते मूलेन मूर्त्तिं संकल्प्य पाद्यादीनि प्रकल्पयेत् वेन्दुं वेद्यान
नां पीनकुचां चारुस्मस्मुखीं चामीकरप्रभां वनरं पंचकोणेषु केशरेष्वंगदेवताः ब्राह्म्याद्या अष्टपत्रेषु षोडशारे कलादिकाः ॥ क
लाकलानिधिः काली कमला वक्रिया कृपा कुला कुलीनाम कल्याणा कुमारी कलभाषिणी कराला ख्या किशोरी च कोमला कुल
भूषणा कलादाम परे स्यज्याद्वन्त्या याहेत यापिव लक्ष्मेकं जपेन्मंत्रं दशांशं किंशुकोद्भवैः समिद्भिर्देवीं पिजुहुयान्मंत्रसिद्धये त
र्प्पणादि ततः कृत्वा काम्यकर्म्माणि साधयेत् भक्तो क्लिष्टो ऽपुनर्जन्मा जायते संपदां पदं उच्छिष्टेनैव भक्तेन बलिं दद्यात्त्रिसंतरे
देव्यान्यक्तैः प्रजहुयाल्लक्षं सिद्धार्थतण्डुलैः राजानो मंत्रिणस्तस्य भवन्ति वशगाः क्षणात् शस्त्राणि वशगानि स्युः हुत्वा मार्ज्जारमांस
नः यवर्धिः छागमांसेन विद्यामाप्नोत्यपायसैः मधुपायससंयुक्तं क्षीरजो ऽपुत्रकन्या समा होममात्रतः पुंसो जनता वशवर्त्तिनी
मधुसर्प्पिर्युतैर्नागवल्लीपत्रैर्म्महाश्रिये सयोनि हेतमार्ज्जारमांसेन मधुसर्प्पिषा युक्तेनान्यजकेशो यो हुनैराकर्षति स्त्रियः
मयाकृष्णमांसेन नतफले विघयासह उन्मत्तनरभिर्दीप्ते चितानौ जुहुयात्कटैः कोकिला काकयोर्मंत्री मारयेद्विनादरीन्
वायसोलूकयोः पत्रैर्होमाद्विद्वेषयेदरीन् गर्भपातः सगर्भाणां मलके कुटनेहुनेत ग्राम्याक्तैर्बिल्वपत्रैर्यो मासमेकं सहस्रकं प्र
त्यहं जुहुयात्तेन वंध्यापि लभते सुतं सौभाग्यार्थे दुर्भगायां वेष्टकककुसुमैर्नवैः मधुनाक्तैः प्रजुहुयात् स्त्रीणामाकृष्टये पितैः
निर्जने मदने रण्ये प्रेतावासचतुःपथे बलिं दत्वा प्रजपतः सहस्रं चाष्टसंयुते उच्छिष्टस्य च मातृदेवी प्रत्यक्षा जायते चिरात् प

मे॰
तं॰
३५२

त्रनोक्ता होमसंख्या प्रुतं तत्र विनिर्दिशेत् वाममार्गेण सम्प्रवीक्ष्य दिग्धं कामविधायिनी भोजनान्नेन यो वा कृष्टेर्जप्या मासेन सिद्धये
नदि प्रफलदा देवी सम्प्रवी सद्दर्शी परा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाममार्गेण सिद्धिदं कुलप्रियामेकजटां ह्रीं त्रीं हुं फट् मतो मनुः
अस्य मन्वादिकं न्यासं तारापंचाक्षरी समं पूजा चात्र पर स्वर्ण्या प्रोक्ता लक्षं दशलक्षं तद्दन्त्य योगकरणं कुलशक्तिर्विधेयं परा पु
रणीभिः काममूर्त्तिः मंत्रसिद्धिः प्रदृश्यते ॥ अथ वक्ष्ये वैकजटामंत्रं सर्ववशीकरं तत्ले जो नमो भगवत्येकजटे मम पु
ष्पं प्रतीच्छ स्वाहेति द्वाविंशत्यक्षरो मनुः ऋषिः पतंजलिश्छन्दो गायत्र्येकजटा स्मरी षडंगविधि नहि दृष्टा दीर्घषट्केन मायया
या ध्यानपूजाप्रयोगादि सर्वं पूर्वोक्तवच्चरेत् ॥ अथातः एकवीरायाः कुलशक्तेर्मनं शुभे यान्तु भार्गवरामेण कार्त्तवीर्यवधाय
तु कृत्वा संध्यावरं रूपं वाममार्गेण सेविता तेन मंत्रान्तरे पीता शबरीतिमया स्मृता जरासन्धवधाकृष्णो यदा समुपरीचतः
तदा रामेण निर्दिष्टा श्रीकृष्णस्य जयैषिणा नामावाप्य सकृष्णोपि भोगेन परितोषयन् आरेणुदर्पिनं नाथ्यैतस्मात्सा रेणुका भवे
त् संभोगेन जयेन्मंत्री यथा संतोषयन्स्त्रियं तथा संतुष्यते देवी रेणुका वरदा भवेत् प्रणवः कमला माया क्रौं मैं पंचाक्षरो मनुः
भैरवो स्यमुनिः पंक्तिश्छन्दो देवी च रेणुका पंचवर्णैः समस्तेन षडंगविधिरीरितः हेमाद्रिपार्श्वोद्याने नानाद्रुममनोहरे रत्न
मण्डपमध्यस्थवेदिकायां स्थितां स्मरे गुंजाहारी कर्णयुग्मे मयूरबर्हभूषितां कोटण्डबाणी कटयोजिनवल्कलधारिणीं
शोणपुष्पीन्दुरांच मल्लिकाकलिकासंग यजेदष्टदले पद्मे कर्णिकायां षडंगकं हेकारी खेचरी चण्डा छेदिनी क्षेपणी तथा

स्त्रीं तं कारीं तेमकारीं तदग्रेभ्युपरे यजेत् दिक्पतींश्चतदस्त्राणि पंचबलं तं जपेन्मन्त्रं बिल्वकाष्ठोपतेव ब्रह्मौ कुंडे हिल्वफलैस्तथा त
र्पणाद्यैः सिद्धमंत्रः प्रयोगानाचरेत्ततः मल्लीपुष्पैर्जनावश्यं उत्पलैरेर्ह नामयः पंचगव्यैर्धनवः स्युरशोककुसुमैः स्मृताः
इन्दीवरैः कृते होमे नृपपत्नीवशंवदा अश्वादिरत्नैः सकलं मधुकैर्वाञ्छितं भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कुसुमास्त्रानीव वल्ल
भो षोडशस्त्रीसहस्राणां यत्प्रभावात्पतिः स्मृत नारदो योगिनी देव्या योगेश्वरि युगं वदेत् योगे भयंकरी त्युक्त्वा सकलस्यावेरनिव
जगमस्य समस्तं प्रोच्य हृदयं मन्त्रवोञ्चरेत् वशमाकर्षय हं हं स्वाहान्तः स्वशरार्णकः पितामहो मुनिः प्रोक्तः छन्दोऽतिजगतीम
तः हरेः प्राणसमा शैलपुत्री देवी स्वयंवरा ॐ ह्रीं जगत्त्रयवश्यमोहिन्यै हृदयाय नमः त्रैलोक्यवश्यमोहिन्यै तारमायादिकं शिरः
उरगवशमोहिन्यै ॐ ह्रूं मायं शिखा भवेत् ॐ ह्रैं सर्वराजवशमोहिन्यै कवचं मतं ॐ ह्रौं सर्वस्त्रीपुरुषप्राकृपं वार्णास्त्रनेत्रकं
प्रणवोह्रः सर्ववश्यमोहिन्यै रस्त्रमीरितं ततश्च मूलमंत्रेण सर्वांगव्यापकं चरेत् संसारसागरे कुसुमं क्रीडन्तं वीक्ष्य शंकरः त
स्याविक्कयाकुसुमत्रूपं जग्राह मोहनं अनन्तकाननं ध्यायेत्त्रं दृष्ट्वा गिरिजाभवत् मोहिता स्मरत्रूपं वक्त्रनाहष्टगणसुन्दरं हृ
रं वरयितं वा गादृष्ट्वा सोपि विमोहितः तस्मिन्नवसरे विस्मृतमपीतांपवरं तयौ जगौ मंगलगीतानि यावत्स्यान्मेघुनोलयः
सतः कामो मंगलौ स्तैः शरणी विनेत योरभूत् देवी मधुकजांमालां नागहारं हरोर्प्पयत् विस्मयीगाकरात्स्त्रं त्रयोजातपुरोहितः
तस्मै देवी वरान्प्रादान्तेन जाता हरिप्रिया एवं ध्यानात्त्रिवेदांगकोणनिवसमन्महदेवेत् अष्टदिग्दग्राभूपालदन्ताष्टकुतिसंमिते

मे॰
तं॰
३५३

दलैःपद्मानिकुर्वीतवाहृेवृत्तत्रयंपुनः भूपुरंचचतुर्द्वारंपूजायंत्रमितीरितं मेषाख्यंवराहूंज्यात्रिकोणाभ्यन्तरेततः
तद्वाह्यचतुरस्रस्पाटिलमेधायजेततः वियालक्ष्मींमहालक्ष्मीषट्कोणेंगानिसंयजेत् द्विद्विस्वरानष्टदलेशक्राद्यौदिग्दले
पुनः तदाघुधानितद्वाह्येदिग्दलेषोडशारके तारायेननमोन्तेनश्रीवीजेनयजेक्रियं पाशंमायामंकुशंचशिवायेनमइत्यपि
स्रष्टादेवेशमन्वनारदपत्रेशिवांजयेत् रमांमायांचमदनत्रिपुरायैनमस्तया नवार्णेरणात्रिपुरांचचतुषष्टिदलेयजेत्
वृत्तत्रयेमहालक्ष्मीभवानींपुष्पसायकं चतुरस्रेचचतुर्द्वारेषुविघ्नदेवेशभैरवान् योगिनीःपूजयेदिक्षुनवावरणपूजनं
जपेल्लक्षचतुष्कंचपायसान्नेहुनेत्तथा एवंयोभजतेदेवींवशगास्तस्याखिलाजनाः लाजेस्त्रिमधुरोपेतैर्जुहुयाद्युतंतयः
लभतेवांछितांकन्यांधनमानसमन्वितां सर्वोपास्यामियंदेवीसिद्धामार्गद्वयेपिच लक्ष्मीभेदास्तवेपश्चर्वप्रोक्तास्तविस्मसा
धने दक्षमार्गेणसंसिद्धैवामेनैनप्रकीर्तिता तत्यजेद्दक्षिणंमार्गंयतःपायततयोभवेत् सिद्धिर्मंत्रेयदाभ्यस्तुस्तदाजन्मनिरेभ
वेत् नभजेद्वाममार्गन्तुपतत्रिष्टादुरत्यया तद्धीनस्यमहापापंपापात्मानःपदेपदे एवन्तेवैसवंमंत्रंमयासम्यगुदीरितं
यस्मिन्भक्तिश्चमक्तिश्चकिंग्वक्तमतःपरं ॥८५॥१३३॰२॥ इतिश्रीमहामायामहाकालान्वमतेमहतंत्रेशिवप्रणीते
विस्तशक्तिमंत्रकथनंनामत्रिंशप्रकाशः ॥३०॥

मे॰
तं॰
३९५

1394

मेरौ शिवप्रणीतेस्मिन्मेरुणा प्रकटीकृते मेरुभ्रंतेवर्तंत्राणां श्रीविश्वमन्त्रनिर्णयः श्रीदेव्युवाच
श्रुता गणेश्वराः सौराः वैष्णवा मन्त्रवो मया इदानीं श्रोतुमिच्छामि तवमेत्रान्त्रसिद्धिदा श्रीशिवउवाच
कथयिष्यामि ते देवि शैवान्मन्त्रान्महाद्भुतान् यान्साधयित्वा भोगांस्तु भक्त्वा काशीमवाप्नुयात् नमः
शिवायेति मन्त्रः पंचार्णस्तारपूर्वकः षडक्षरोयं विप्राणां भुक्तिमुक्तिप्रसाधकः वामदेवो मुनिः पंक्ति
श्छन्दो देवः सदाशिवः षडर्णैस्तु षडंगानि पंचार्णैर्ह्यंगपंचकं तज्जन्यो विन्यसेत्तत्त्वं तत्पुरुषायनमस्वि
ति मध्यमयाघोरायन्यसेत्कनिष्ठयोः शिरोग्व सद्योजातायनमोयानायान्यसेत् वामक्त्वावामदे
वायनमो यांगुष्ठयोन्यसेत् यमीशानाय हृदंतन्न्यसेवमेव मुखेन्यसेत् ललाटे पादयोर्गुह्ये न्यासो यं समान्त
तीयकः प्राग्याम्यवारुणोदीच्यमध्यवक्त्रेषु पंचसु एवमेवन्यसेन्योक्तो न्यासो वै पंचमो यहृत ॐ सर्वप्रा
क्रियाम्बे हृदयायनमो वदेत् नमस्क्रान्तिनित्यतृप्तेति शक्तियाम्बे शिरो वदेत् मध्यस्तुक्रानादिबोधशक्तियाम्बे
शिखा भवेत् शिवं स्वतन्त्रशक्तियाम्बे बटे त्रेत्रं चयाच यमनन्तशक्तियाम्बे वटेद स्त्रायफट्तथा षोढान्यासमन्तः
कुर्यान्मन्त्राणौविन्दुसंयुते हृदि वक्त्रे दक्षिणांसे वामांसे दक्षिणोरुके वामोरौ प्रथमस्थापं कण्ठे नाभौ च दक्षिणे
पार्श्वे च वामपार्श्वे च पृष्ठे हृदि द्वितीयकः मूर्ध्नि वक्त्रे दक्नेत्रे वामनेत्रे वदक्षिणे नासिकायाम्वामनसिन्तृतीयः प

विकीर्त्तितः दक्षोरुमूलके मध्ये मणिबन्धेंगुलीतले मध्यांगुलीनामग्रे च चतुर्थं परिकीर्त्तितः एवमेव प्रकर्त्तव्यावा
मदोर्मूलकादिषु दक्षो हस्तमूले मध्ये च तल्के चांगुलिमस्तके अंगुल्यग्रे च वामोरावेवमेवं न्यसेत्ततः पंचमोयं भ
वेन्यासो मूर्द्धि वक्त्रे हृदि न्यसेत् उदरे वापि दक्षोरुमूलादिचरणान्तके वामोरुमूलपादाग्रपर्यन्तं षष्ठकस्त्वयं
ततो हृदि मुखे कण्ठे मूर्ध्नि गाभयवरेषु च पुनर्वक्त्रे सहस्तपादे द्वयोरूजठरे न्यसेत् पुनर्मूर्द्धि च भाले च जठरे वांस
योर्हृदि एवं हृदाद्यथान्यस्य वामेन व्यापकं चरेत् नमोस्त्वस्थानभूताय ज्योतिर्लिंगामृतात्मने चतुर्मूर्त्तिवपु
च्छायाभासितांगाय संभवे ११ ततो ध्यायेत गोक्षीररजताद्रिसमप्रभं चारुचन्द्रकलाराजज्जटामुकुटमण्डितं
पंचवक्त्रधरं शंभुं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं शार्दूलचर्मवसनं रत्नाभरणभूषितं दक्षोर्द्ध्वहस्ते टंकं च वरं च दधतं करैः
वामोर्द्ध्वहस्ते हरिणं दधानमभयं परे सुप्रसन्नं सुखं भोजे निविष्टं कुशविस्तरे ब्रह्मविस्नुमहेशाद्यैः स्तुतं भक्त्यामरा
सुरैः विश्वाद्यं विश्ववपुषं भवभीतिहरं भवं ध्यात्वार्च्चयेत्ततः पीठं षोडशैरुपचारकैः नवैताः शंभुपीठस्य शक्त
यः परिकीर्त्तिताः वामज्येष्ठा ततो रौद्री काली कलविकर्णिका ततो बलविकर्णी च बलप्रमथिनी तथा सर्वभू
द=२ तदमनाख्या च ततः प्रोक्ता मनोन्मनी तारेण नमो भगवते सकलेति पदं वदेत् गुणात्मशक्तियुक्ताय योगपीठात्म
ने नमः योगपीठस्य पूजार्थं मन्त्रोयं मकरार्णवान् आवाह्य देवं संपूज्य पुष्पाद्यैरुपचारकैः ततश्चाष्टदलेषु ज्या

दिक्कत्रेषु शिवाग्रतः तत्पुरुषमघोरं च सद्योजातं ततः परं वामदेवं तथेशानं मध्यकोणेषु संयजेत् निवृत्तिं च प्रति
ष्ठां च विद्यां शान्तिं च मध्यतः शान्त्यतीतां ततो बाह्ये ष्टदलकेशरेषु च अग्नीशासुरवाय्वग्रमध्ये सर्वत्र केशरे ष
ड्गान्यथ पत्रेषु देवाग्रात्सप्रदक्षिणं अनन्तसूक्ष्मौ च शिवोत्तमो व्येकनेत्रकः एकरुद्रं त्रिमूर्त्तिं च श्रीकण्ठं
च शिखण्डिनं रक्तपीतासितारक्तकुंकुमारक्तांजनासितान् किरीटार्पितबालेन्दून्पद्मस्थांश्चारुभूषणान् उमां चण्डे
श्वरं नन्दी महाकालौ महेश्वरं वृषभं भृंगिरीटिं चैव स्कन्दं तद्बाह्ये पंकजे उत्तरं दलमारभ्य बीजनीलाहतासितान् वि
त्रान्निशाकरश्चोरोपानलाभान्यजेत्क्रमात् तद्बाह्ये च तथैव यजेदीशादिदिक्पतीन् अनन्तं च विधातारमीशाने
र्ऋत्यपार्श्वतः तत्पार्श्वे तद्बाह्ये वाहनानि बाह्ये त्वस्त्राणि पूजयेत् लक्षषट्कं जपेन्मन्त्रं नियमस्थो जितेन्द्रियः तावत्सहस्रं
जुहुयात्तिलैः शुद्धैर्घृतप्लुतैः पायसैः क्षीरवृक्षस्य समिद्भिर्वाथ होमयेत् तावत्संख्यैस्तिलैः शुद्धैस्तर्पयेच्च सुवासितैः पा
र्जयेद्दशांशेन भोजयेच्छिवतत्परान् एवं संसाधितो मन्त्रः सर्वकामान्प्रयच्छति पर्वते लक्षमेकं तु महानद्यां द्विलक्ष
कं तीर्थे त्रिलक्षं संजप्य हुनेद्दूर्वाङ्कुरैस्तिलैः तद्दशांशेन पाणिभ्यां नीरोगः साधको भवेत् अश्वत्थवृक्षं संस्पृश्य जपेल्ल
क्षद्वयं शनैः आम्रैर्हुनेद्दशांशं दीर्घायुश्च युवा भवेत् आदित्याभिमुखो भूत्वा जपेल्लक्षमनन्यधीः अर्कैरष्टशतं नि
त्यं हुनेद्व्याधेर्विमुच्यते समस्तव्याधिनाशार्थं पालाशसमिधो हुनेत् अयुतं चेन्निरोगः स्यादथ सर्वादिके यजेत् शान्ता

ष्टकं च जुहुयादुपतिष्ठेद्दिवाकरं नित्यं तस्य महारोगा नाशं यान्ति न संशयः नवतोयेन संपूर्णे घटे संस्पृश्य संजपे

त् शुद्धैतैर्जलैः स्नानं रोगानामौषधं स्मृतं अष्टाविंशज्जपित्वान्नमश्नीयादन्नमन्वहं सुधीः हुतेनाज्येन पलाशैरन्नेनाव

द्रोगमाप्नुयात् नित्यमष्टशतं जप्त्वापिबेदापार्कसंनिधौ घोरैर्व्याधिभिः सर्वैर्मासेनैकेन मुच्यते यकादशे

नमंजीयादन्नं चैवाभिमन्त्रितं भक्तं वा तेन तथा वै वं विषमप्यमृतं भवेत् चंद्रसूर्यग्रहे सर्वमनुपोष्य विधिना शुचिः

यावद्ग्रहणमोक्षं तावत् त्वं योगसमाहितः जपेत्सम्यग्गौमित्र्यां विमोक्षग्रहणस्य तु अष्टोत्तरसहस्रेण पिबेद्ब्राह्मी

रसं ततः येहि कीर्तिमतेमेधां सर्वश्रुतिवहां शुभां सारस्वती भवेद्देवी तस्य वागतिमानुषी ग्रहणाग्रात्रपीडासु ज

प्त्वायुगमयो हुतेन तिलाज्यैरष्टसाहस्रं ग्रहपीडा विनश्यति दुःस्वप्नदर्शने स्नात्वा जपेच्चैवाष्टुतं नरः हुतेनाष्टश

तं हुत्वा दुःस्वप्नफलनाशनं चंद्रसूर्यग्रहे लिंगं समभ्यर्च्य शुतं जपेत् यत्किंचित् प्रार्थयेत्तस्य निकटे न तदाप्नुयात्

गजानां तुरगानां वा गवां वा व्याधिसंभवे समिद्भिर्जुहुयान्मासमष्टतं व्याधिशान्तये जप्तातेन स्ववाधायां जुहुयादश्व

त्थसमि पलाशसमिधस्तस्य शान्तिर्भविष्यति श्रान्तवादिकसंध्यायामेनं देवसमाचरेत् प्रद्योतपतितकंक्षि

शत्रुं स्वस्य मरिष्यति विद्वेषणार्थं जुहुयाद्विभीतसमिधाष्टकं परोपकाररणायाय स्पृष्ट्वा तत्पापनाशनं मंध्यावै

कार्यवित्तेन चाभिषिंचेत्स्वमन्त्रतः अष्टोत्तरशतं राजन्येस्तोयैः पापोलयं व्रजेत् संध्योपासनविक्षेदे सहस्रकं जपे

तथा विड्वराहैश्च चाण्डालैः मार्जारैः कुक्कुटैरपि स्पृष्टमन्नेन भुंजीयात्तत्र चाष्टशतं जपेत् ब्रह्महत्याविशुद्ध्यर्थं ज
पेल्लक्षायुतं नरः पातके च तदर्धं स्यात्तदर्धं उपपातके सहस्रपंचकं तद्वत् पापेषु जपईरितः जितेन्द्रियो जपेल्लक्ष
पंचकं शिवहृद्गमना स्वकुलीयस्तथा सौवाग्र पंचकजिद्भवेत् निग्रहात्सेन्द्रियः पंचलक्षं जपेन्निन्द्रियं जयेत् चेन्द्रिया
णां जपेल्लक्षं जपात्यानेतिसंयमी पंचविंशल्लक्षपानान्नत्रानां विजयी भवेत् मध्यरात्रेयुतं जपान्निकटं ब्रह्मसिद्धिभा
क् जपेन्नश्च मनास्सर्वोनिर्वातेधूनिवर्जिते मध्यरात्रे विवस्त्रोस्त्वापदण्ते वनसंश्रयः शिवमभ्यर्च्य सहस्रं जपो
निरंतरमाप्नुतः सहस्रद्वयजापेन महारोगैः प्रमुच्यते सहस्रत्रयजापेन दीर्घमायुर्लभेन्नरः चतुःसहस्रजापेनवां
छितार्थानवाप्नुयात् तिलैः शुद्धैः हुत्वाभ्यक्तैः प्रत्यहं त्रिसहस्रकं मासं हुत्वा विनश्यन्ति रोगास्तस्य न संभवः अथैष
उंद्रोमंत्रः षोडशस्यात्तत्त्वात्मकः तदमेकं प्रत्यक्ष्यर्षी मन्त्रयोमा प्रकीर्त्तिताः ब्रह्मा च गौतमो ऽत्रिश्च विश्वामित्रोंगिरा
स्तथा भरद्वाजो यथा कृतो सिद्धिप्रपित्र मनुष्टुभं त्रिष्टुप्छक्वर बृहती चेति विराट्श्चैव देवताः परब्रह्मेन्द्रगा हरिर्विधा।
त्रिश्च गुहाश्च क्रमात् ज्योतिर्वर्णाश्च कुंकुमाभो मेचको ऽप्यस्य वर्णकः पीतारुणाः क्रमाद्वर्णा देवतानां प्रकीर्त्तिताः क्रमान्नि
योगो मोदार्थगत राज्यात्मयेस्त्रियैः पेश्च पापच विपापैनिज पापत्ययात्मनः तत्प्राप्य त्र्योर्द्धकः पंचार्णा समवर्ण
कः ॥ षडर्णाश्चाष्टवर्णाः स्याद्देवं मन्त्रद्वयं भवेत् वामदेवो मुनिः पंक्तिश्छंदो देव उमापतिः नारदर्षीद्यमायाद्यैः प्राग्

त्राणीषडंगकं वंधूककुसुमारक्तं चन्द्रार्द्धकृतशेखरां शूलंकपालमभयंवरंचापिदधुकरैः वामोरुसंस्थितान्देवीं
श्लिषन्तींवामबाहुना स्मेरवक्त्रंत्रिनयनंसर्वाभरणभूषितं एवंध्यात्वाजयेत्पीठेसर्वाङ्गेनवशक्तयः आदौपंचदले
पद्मकेशरेषुंगषट्कं मध्यप्रादक्षिणोदीच्यपश्चात्पुरेष्विमान्यजेत् हल्लेखागगनारक्ताचतुर्थीतकुलालिका म
होच्छुष्माःक्रमादेताःपंचभूतसमप्रभाः पाशांकुशवराभीतिधारिण्योमितभूषणाः गहाल्येष्टदलेपूज्याद्वृषभा
द्यष्टदेवताः सम्यग्ध्यात्वाक्रमादच्या देवाग्रादिप्रदक्षिणे हिमालयाभंवृषभंतीक्ष्णास्यंतंत्रिलोचनं सर्वाभरणसं
दीप्तंमालाक्कन्दसुरूपिणं कपालशूलविलसत्करंकालघनप्रभं क्षेत्रपालंत्रिनयनंदिगंबरमथार्च्चयेत् शूलंट
ङ्काक्षवलयकमण्डलुलसत्करं रक्ताकारंत्रिनयनंचण्डेशंपरिपूजयेत् शंखचक्राभयाभीष्टकरांमरकतप्रभां दु
र्गांप्रपूजयेत्सौम्यांत्रिनेत्रांरत्नभूषणां परस्वेनवराभीतिधारिणंप्रणमविग्रहे पाशांकुशवराभीतिधारिणंकुङ्कु
मप्रभं विघ्ननायकमभ्यर्च्यचन्द्रार्द्धकृतशेखरं प्रणमंरत्नोत्पलाकारंवामांकन्यस्तसत्करं त्रिनेत्रंरक्तवस्त्राढ्यमेना
पतिमथार्च्चयेत् तदाद्येष्टदलेपूज्याब्राह्म्याद्यास्त्वाष्टमातरः तद्बहिःचतुरस्राणित्रीणितद्दीप्यिकाद्वये इन्द्रादीन्
शवाद्यायंतदस्त्राणिबहिर्यजेत् मन्त्रलक्षजपेन्मन्त्रंतत्सहस्रंयथाविधि जुहुयान्मधुरासिक्तैरारग्वधसमिद्वरैः
तर्पणंमार्जनंप्राग्वद्विप्रसन्तर्पणंतथा एवंसिद्धमनुःकुर्यात्प्रयोगायंचपूर्ववत् एतन्मंत्रसाधनात्संपत्सन्ततिः

मेरु॰
तं॰
५
३९८

शिवशान्त्यता ॥ हौमित्येकाक्षरो मन्त्रः प्रोक्तः प्रासादसंज्ञकः प्रासादकरणात्कीर्त्तमस्य प्रासादनामता वामदेवो मुनिः
छन्दः पंक्तिर्देवः सदाशिवः हं बीजं शक्तिरौकारः सर्वाभीष्टनियोजनं षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडंगविधिरीरितः पंचब्रह्म
विधानात्तन्न्यासं शृणु वक्ष्यते देवताः यस्मिन्कृते तु पंचत्वे जाते पंचमुखो भवेत् आदौ तत्पंचमन्त्राणां मस्तके समुनिं न्यसे
त् मुनिं छन्दो देवतां तु ध्यानपूर्वं हृदि न्यसेत् अयं तु प्रथमो न्यासो देवताप्रीतिकारकः ईशानः सर्वविद्यानामीश्व
रोस्य मतो मुनिः सद्यवेदेवो मुन्यक्तानुष्टुप्छन्दो सि चिन्तयेत् प्राक्तिं डमरुकाभीतिवरान्संदधतं करैः ईशानं श्वेत
णं शुभ्रं नागयज्ञोपवीतिनं मनोस्तत्पुरुषायेति मुनिस्तत्पुरुषस्ततः आपो देवस्य गायत्री छन्दो ध्यानं निरूप्यते प
रश्वेनवराभीतिर्दधानं विद्युदुज्वलं चतुर्मुखं तत्पुरुषं त्रिनेत्रं भूषणान्वितं अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो मनोरग्निमनुर्मतः
अनुष्टुप्छन्द आख्यातं देवश्चापः प्रकीर्त्तिताः मालान्वेंवपाशाङ्कुशं डमरुं खड्गिकांगकं खड्गकपालहस्तेष्वदधतं देवी
तुलां स्मरेत् अंजनाभं चतुर्वक्त्रं भीमदंष्ट्रं भयावहं नानाभीमगणैर्युक्तमघोरं चिन्तयेत् हृदि वामदेवायेति मनोर्वामदे
वो मुनिस्ततः विकृतिश्छन्द उद्दिष्टः भर्गो देवः प्रकीर्त्तितः कुंकुमाभं चतुर्वक्त्रं वामदेवं त्रिलोचनं वराभयाक्षवलय
कुठारं दधतं करैः सद्योजातं प्रपद्यामि मनुस्तत्पुरुषो मुनिः अनुष्टुप् जगती त्रिष्टुप्छन्दो भर्गश्च देवता ॥ अथ
द्वितीयं वक्ष्यामि न्यासं वा पैं श्रीं ह्रीं हैं ह्रौं हौं ह्रैं कश्चीत्रयावदेत् पराबीजं द्वयं चोक्त्वा सर्वज्ञाय हृदीरितं अमृततेजो

ज्वालेति मालिनीति पदं ततः तृतीये ब्रह्मशिरसे शिरो मन्त्र उदीरितः ज्वलितशिखिशिखायानादि वौषडन्ते क्रिया
वज्रिणे वज्रहस्ताय स्वाहान्ता यतनं च कवचं सोवौ सोमिति संभाष्य ततो लुप्तशाक्तये नेत्रत्रयायेति मन्त्रो नेत्रस्य परि
कीर्तितः ह्रीं परं हूं फट् हूं इत्यन्तं च दद्देनं तत्र शाक्तये अस्त्रमन्त्रं षडङ्गानि कुर्यादेवं समाहितः पूर्वदक्षिणयाम्यभ
सौम्यमध्येषु पंचसु मुखेषु विन्यसेदीशानादीन्पंच मन्त्रक्रमात् तृतीयो यत ये ईशानादिकामंगुष्ठकादिके न्यसेत्
यः शिरोवक्त्रहृद्गुह्यांघ्रिषु पंचमः पंचब्रह्ममयान्यासा न्येवं कृत्वा ततः परं अष्टत्रिंशत्कलान्यासं कुर्यान्नेत्रजो भिषु
हृये ईशानादिकलाः पंच अंगुष्ठादिषु विन्यसेत् प्रणवाद्यं मन्त्रपदं कलाङेऽन्तं नमोन्तकं ईशानः सर्वविद्यानां शशि
शिना प्रथमा कला ईश्वरः सर्वभूतानामंगदाख्याततः परं ब्रह्माधिपत्यापूर्णानोजिद्प्राणानान्तये ष्टदा शिवोमे अस्तु
स्तु मरीचि चिवतुर्थी कथिता कला सदाशिवोमित्येतस्य पंचमी वांशुमालिनी तत्पुरुषाय विद्महे शान्तिः पूर्वमुखे न्यसे
त् महादेवाय धीमहि विद्याख्यां पश्चिमे मुखे तन्नो रुद्रः प्रतिष्ठां वाममास्ये वह्ष्टमीं न्यसेत् प्रचोदयान्निवृत्तिं भातिं नव
मीत्य मुद्गान्ते अघोरेभ्यस्तामसीं तु दशमीं हृदि विन्यसेत् ग्रीवायाम यघोरेभ्यो मोहामेकादशीं न्यसेत् दक्षिणांशे
घोरघ्रजां विन्यसेद्वादशीं कलां घोरतरेभ्यो वामांसे निद्राख्यां तु त्रयोदशीं सर्वेभ्यो नाभिमध्ये तु व्याधिं नाम्नीं चतुर्दशां
कुक्षौ तु सर्व सर्वेभ्यो मूर्तिः पंचदशीं भवेत् नमस्ते अस्तु पृष्ठे तु क्षुधाख्या षोडशी कला वक्षस्थले रुद्ररूपेभ्यः ला त्रम्

मे रु॰
तं॰
५
३९८

षाग्निमा वामदेवायविरजांगुल्येनष्टादशीन्न्यसेत् वामदेवायविरजांरदांटदांउकेन्न्यसेत् ज्येष्ठायनमइत्युक्त्वावामांउ
त्तुरतिंन्यसेत् रुद्रायनमइत्युक्त्वाटद्रौरीपालिनींन्यसेत् कालायनमोद्वाविंशंसंज्ञांवामोरुकेन्न्यसेत् त्रयोविंशांकले
त्युक्त्वाकलाख्यान्दक्षजानुनि न्यसेत्क्रियांविकरणायनमोवामजानुनि बलेत्युक्त्वाबुद्धिनाम्नीं दक्षजंघागतान्न्यसेत्
न्यसेत्ज्ञानांविकरणायनमोवामजंघके स्फिविरात्रिःसप्तविंशांबलायनमइत्यपि कट्यांबलप्रमथनायनमोस्त्रामथे
न्यसेत् सर्वभूतदमैटंशासेमोहिनीन्दक्षपार्श्वके वामपार्श्वेमनोन्मनायनमस्त्राभयांन्न्यसेत् सद्योजातंप्रपद्यामिसिद्धिंपा
दतलेवयाक् ऊर्द्धिवोदक्षाटतलेसद्योजातायवैनमः भवेधृतिंन्न्यसेदक्षिणांदक्षहस्ततलेन्न्यसेत् वामहस्ततलेल
क्ष्मीमभवेविन्यसेत्ततः पंचत्रिंशान्नासिकायांमेधानातिभवेन्न्यसेत् षड्त्रिंशांमद्दैनितांकांतिंविन्यसेद्भुजस्तमा सप्तत्रिं
शांभवेत्युक्त्वाशुद्धांन्यसेदक्षभुजे उद्भवायनमःप्रोच्यस्थिरांवामभुजेन्न्यसेत् ततस्तुमूलमन्त्रेणाप्युदितन्तद्वीजमन्त्र
कान् सद्योजातादिकान्न्यसेद्व्यापकत्वेनवेदेहके सदाशिवात्मकंध्यात्वात्मात्मानंसर्वदेवतैः अस्थितंशिवोहंवध्यात्वातत
पूजनंचरेत् ततश्चबाह्यपूजायामीशानाद्यैश्चपंचभिः प्रथमावरणंतत्रपंहितीयंस्यात्षडंगकं अनन्ताद्यैस्तृतीयंस्यात्त्व
तुर्थंस्यादुमादिभिः इन्द्राद्यैपंचमंचापिवज्राद्यैश्चषष्ठकंमतं लक्षद्वयंजपेन्मन्त्रंहविष्याशीजितेंद्रियः पंचविंशतिसा
हस्रमन्तैःकरवीरजैः जपाद्दशांशतःप्रोक्तोहोमयेत्तर्पणादिकं कृत्वासंसिद्धमंत्रस्तुकुर्यात्कामानिसर्वशः ॥ नार

मायापरावीजसंरुद्धः पंचाक्षरोमनुः अष्टवर्णोभवेदस्यवामदेवोमुनिर्मतः देवःसदाशिवःप्रोक्तःपंक्तिश्छंदउदाहृतं
मायाप्रसादवीजाभ्यांभेदिताभ्यांवषट्स्वरैः षड्भिःस्तयामन्त्रवर्णैःषडंगानिसजातिभिः ध्यायेन्नतश्चेन्दिंहूरारुणाभं
त्रिलोचनं टंकंमृगंतथादेवीमालिंगंतंवरप्रदं हस्तैश्चतुर्भिरारक्तपद्मंचदधतींकरैः पीनतुंगघनातुंगस्तनांवा
मांकसंस्थितां रक्तपद्मसमासीनंरक्तस्रग्गंधलेपनं एवंध्यात्वातुपंचार्णपीठेतद्योजकिवं अष्टलक्षंजपेन्मन्त्रं
न्सहस्रंतथाहुनेत् हुताशनैःपायसान्नैस्तर्पणादिततश्चरेत् एवंसिद्धमनुःकुर्यान्नप्रयोगास्तुषडर्णवत् ॥ ॐजूं
सइतिमन्त्रस्यप्रोक्तोमृत्युंजयाभिधः ऋषिःकहोलोदैव्यादिगायत्रीछन्दईरितं मृत्युंजयोमहादेवोदेवतापरिकी
र्त्तितः षड्दीर्घयुक्तमूलेनषडंगविधिरीरितः पद्महृदयस्थितंस्मरेच्चन्द्रार्काग्निविलोचनं हस्तैर्ज्ञानमुद्रांचपाशाम
क्षादिमालिके कर्पूराभंशीर्षचन्द्रंकरोद्धामृतधारया अष्टांगंवहुभूषाढ्यंकान्त्याभिश्चविमोहनं सेवेसंपूजये
त्पीठेमूर्त्तिमूलेनकल्पयेत् अंगेन्द्राद्यैस्तदस्त्रैश्चत्रिरावरणपूजनं जपेत्त्रिलक्षंजुहुयाद्दशांशेनावणडकैर्युतैः ग्रहद
ग्येनचततःतर्पणादिसमाचरेत् एवंसंसिद्धमन्त्रस्तुप्रयोगानाचरेदपि दुग्धयुक्तैःसुधावल्लैर्मन्त्रीमांसेनसहस्र
कं आराधिताग्नौजुहुयाद्विधिवद्विजितेन्द्रियः संतुष्टःशंकरस्तस्यसुधासावितविग्रहः आयुरारोग्यसंपत्तिय
शःपुत्रान्विवर्द्धयेत् सुधावटोवि[illegible]दूर्वापयःसर्पिःपयोहविः इत्युक्तैःसप्तभिर्द्रव्यैर्जुहुयात्सप्तवासरं अष्टोत्तरसह

ल्व

मे रु॰
तं॰
८
३९९

४९९

मंत्राङ्काः ३२२

संवत्नित्यं समाप्यैकान्द्विजान् भोजयेन्मधुरान्नैः स्वगवारोगान्समारतः होमाद्यं वर्द्धयेद्याहान्नृभोयिकदक्षिणां स्व
गणाः पशवो गावश्च हस्तिनो वाजिनस्तथा गृहं संप्रीणयेन्नाहत्वा यैर्देवनाधिपा अनेन विधिना साध्यकृत्या शोह
ज्वरादिभिः विमुक्तः सुचिरं जीवेकुटदाशातसंजलम अभिचारज्वरे तीव्रघोरान्मादशिरोगदे असाध्यरोगतेदातो महा
शये महाभये होमोयं शान्तिदः प्रोक्तः सर्वसंपत्प्रदायकः इत्वैरेतन्न जुहुयात्त्रिजन्मसु यथाविधि भोजयेन्मधुरै
र्भोज्यैर्ब्राह्मणान्वेदपारगान् दीर्घमायुरवाप्नोति काश्मीरीवकुलोद्भवैः समिद्भारैः कृतो होमः सर्वमृत्युगदापहा सिद्धा
न्नैर्वृहितो होमो महाज्वरविनाशनः अपामार्गसमिद्धोमः सर्वामयनिषूदनः ॥ अथातो दक्षिणामूर्त्तेर्मन्त्रं वक्ष्यामि दु
र्लभं द्वात्रिंशार्णं तारमायापुटं षड्विंशदक्षरं दक्षिणामूर्त्तये तुभ्यं वटमूलनिवासिने ध्यानैकनिरताङ्गाय नमो रुद्रा
य शंभवे मुनिः शुकसमुद्दिष्टो नुष्टुप्छंदः प्रकीर्त्तितं देवता जगतामादिदक्षिणामूर्त्तिरव्ययः प्रणवो बीजमित्युक्तं
हल्लेखा शक्तिरीरिता विनियोगः समुद्दिष्टः पुरुषार्थचतुष्टये आदौ तु मूलमन्त्रेण करशुद्धिं समाचरेत् रसहेत्राष्टक
वसुवाणवह्निभिस्तैः क्रमात् पदैरेव तु मन्त्रार्णैस्तारमायादिकैः पुनः षड्दीर्घभिरमायानैः षडंगानि समाचरेत् मूर्द्धभा
ले दक्षनेत्रे वामे चैव तु कर्णयोः दक्षगण्डे वामगण्डे नासिकायां तथा मुखे दक्षिणबाहुमूले च तन्मध्ये मणिबन्धके
अंगुलीनां तथा मूले चैव स्थानचतुष्टये वामबाहावपि न्यासो कण्ठे वापि स्तनद्वये एकमेव तु मे हत्ताहिंदिनाभौ कटौ

तथा लिंगे दत्तो हृन्मूले च जान्वमध्ये च गुह्यके पादांगुलीनां मूले च न्यसेत्स्थानेषु तत्षट्ये एवं वामे हृन्मूलादौ श्लोकन्या
सो यमीरितः हिमाचलतले रम्ये सिद्धकिन्नरदैवतैः नानाद्रुमैः पुष्पफलैः पत्रावैतैर्विराजिते शिलाविवरनिर्गच्छ
न्निर्झरानिलशीतले नानाभृंगाः पक्षिगणैर्विधूरीकृतदिङ्मुखे शुकादिमुनिभिर्जुष्टे वटं तत्र विचिन्तयेत् गा
रुत्मतमयैः पत्रैः पद्मरागमयैः फलैः नवरत्नमयाकल्पैस्तोरणाद्यैरलंकृते तस्य मूले स्वर्णभूमौ रत्नसिंहासने शु
भे आसीनममिताकल्पं शारदेन्दुनिभाननं रजताद्रिप्रतीकाशं मुनिदेवगणैः स्तुतं जटामुकुटिनं वीरासनं।
नासावलोकिनं कलावंथविशेषार्जे फणिनाथैरलंकृतं त्रिनेत्रं सुप्रसन्नास्यं निविष्टं शुभ्रपंकजे दक्षिणोर्ध्वक
रे टंकं व्याख्यामुद्रामधःकरे वामोर्ध्वहस्ते हरिणं वामजान्वन्यधःकरे प्राक्प्रोक्ते पूजयेत्पीठे प्रथमे षट्दले यजेत् के
शरेषु षडंगानि देवाग्रादिप्रदक्षिणं पूजयेदष्टपत्रेषु पूजयेद्वृषभादिकान् वीथीद्वये लोकपालान् तदस्त्राणि च
पूजयेत् पुरश्चरणसिद्ध्यर्थं प्रजपेदयुताष्टकं जुहुयात् दशांशेन तिलैः क्षीरपरिप्लुतैः पायसेनाथवा देवान् तर्पणा
दि ततः कृत्वा प्रयोगार्हो भवेन्मनुः मासमेकं च भिक्षाशी सहस्रं साष्टकं जपेत् मन्त्रं प्रतिदिनं मन्त्री वैदुष्यं लभते ध्रुवं मू
लमन्त्रेण पुटितां मातृकां मन्त्रवित्तमः जलं स्पृष्ट्वा विधानज्ञः पिबेद्वाग्देवो ध्रुवं अखिलानां च शास्त्राणां व्याख्याता च
महाकविः रोगपिप्पलिकावाल्मीवचासन्नरसैः ह्रुतैः स्वर्गंपिदव्यमेयुक्तैर्नरिकेसरकर्कितैः तत्कल्कसहितैर्वा

लीरसेपङ्कचगोष्ठुतं अनेनमन्त्रवर्येणाअजममस्तावधि यत्नंमेवितंकीर्त्तिकविनाशीष्टतिप्रदं कान्तिरत्नापुष्पदं
चराटितंसर्वसिद्धिकृत् ॥ अथद्विमेधोद्वाविंशत्यर्णोमन्त्रोनिगद्यते तारोनमोभगवतेदक्षिणामूर्त्तयेवदेत् मह्यंमे
धांप्रयच्छेतिस्वाहान्तोयद्वितीयकः मेधाख्यानेपाठेऽस्यज्ञाफलंनामानुसारतः मेधाकल्केनसामर्थ्यप्रज्ञाप्राक्काव
घस्फूर्त्तिः एवंहयालितामन्त्रः सिध्यतेवाममार्गिणां ऋषिर्ब्रह्मासमुद्दिष्टोगायत्रंछन्दईरितं देवताश्रीमहादेवो
दक्षिणामूर्त्तिसंज्ञकः प्रणवप्रोच्यतेवीजंस्वाहाशक्तिरितिस्मृता मेधापदंकीलकंस्यात्पुरुषार्थेनियोजनं तारह
द्वेःस्वरैर्दीर्घैःषडङ्गानिकल्पयेत् शिरोभ्रूमध्यवक्त्रेषुहृदिनाभौचगुह्यके जान्वोश्चरणयोन्यस्यन्यसेदाद्यष्टौमनोः
क्रमात् वर्णान्यासमयोमूर्ध्निभालेदृशश्रोत्रयोर्नसि ओष्ठेदन्तेचजिह्वायांचिबुकाग्रमयोर्गले बाहूरोनाभिगुह्ये
षुगुदेर्वाजानुजंघयोः पादपाण्योश्चसर्वाङ्गेततोदेवंविचिन्तयेत् अकलंकशरच्चन्द्रनिभंमंभोजमध्यगं गंगाधर
शरच्चन्द्रकल्लोलासितशेखरं प्रसन्नवदनांभोजंत्रिनेत्रंसुस्मिताननं दिव्याम्बरधरंदिव्यगंधमाल्यैरलंकृतं नाना
रत्नमयाकल्पमणिकद्याविभूषितं मुक्ताक्षमालांदक्षोर्द्धेज्ञानमुद्रामधःकरे वामोर्द्धेचसुधाकुंभंपुस्तकंतदधःक
रे दधानंचिन्तयेदेवंमुनिवृन्दनिषेवितं अपस्मारशिरःपीठंलसद्धामांघ्रिपंकजे एवंध्यात्वायजेत्पीठेपूर्वोक्तेनव
शक्तिके पद्मत्रयसमोपेतेसम्यग्वृत्तत्रयान्विते चतुर्द्वारयुतेगानिकेशरेषुयजेत्ततः स्वरान्षोडशतत्रैवदंदशःक्रमेण

स्थिनात् यजेद्दुर्गाष्टकंपश्चादष्टपत्रेषुचापरे सरस्वतीञ्चलक्ष्मीं सनकंचसनन्दनं सनातनंचैवसनत्कुमारंचशुकंत
था व्यासंचपरतोष्टास्तेपार्वतीभगवानथा भद्रांकिरीयांशान्तिरौद्रीकालींकल्पभिकामपि चतुरस्रचतुःकोणेष्वग्न्या
दीशानन्तमर्च्चयेत् सिद्धगंधर्वयोगीन्द्रविद्याधरगणानपि इन्द्रादींस्तदस्त्राणिप्राग्वदीयीद्वयेयजेत् एकलक्षंज
पेन्मन्त्रंतद्दशांशंहुनेदथ तीराम्भकैस्तिलैःपद्मैःपायसैर्वाघृतप्लुतैः तर्प्पणादिततःकृत्वाकाम्यकर्म्माणिसाधयेत्
कण्ठमात्रोदकस्थित्वाजपेन्मन्त्रसहस्रकं प्रत्यहंमण्डलाद्वाक्कवीणामग्रणीभवेत् पंचविंशतिधाजप्तमन्त्रंपायस
मेवच भक्तितंशीर्षसंसिक्तं परंवाक्सिद्धिकारकं सर्वापत्राणकंचैवसर्वरोगविनाशनं त्रयोदश्यांप्रदोषेषुसोमवा
सःशिवालये मौनीगतार्च्चयेद्देवंविद्यायुःपरिवृद्धये आज्येनपायसान्नेनवाक्कामःसर्वदाहुनेत् श्रीकामोजलजैर्वि
ल्वैर्निंघोवत्रैःसदाहुनेत् आज्येदीनान्कडर्वाभिःहवनाद्याबदत्विणा गरवेगांचमहिषीतस्मात्सर्वभयंकृतः आदित्या
भिमुखोदत्वार्ध्यजलीनांजलेर्हदणः मूलमन्त्रेणमन्त्रज्ञःसर्वदोषैर्न्नबाध्यते प्रातःसायञ्चमध्यान्हेचैकविंश
तिः दुग्धवृथ्याजलैर्द्देवंतर्पयित्वाततोहुनेत् पलाशपुष्पैरचिरात्कविर्होमादिभिर्भवेत् गोर्य्यापार्श्वस्थयासार्द्धंश्रीका
मःचिन्तयेत्प्रभुं अयुतंप्रजपेन्मन्त्रंभूयसींश्रियमाप्नुयात् भुंजानःप्रयतोमन्त्रीगोमूत्रेपक्वमोदनं भिक्षान्नमथवाम
न्त्रमयुतंदिनशंजपेत् सम्पन्नावेदशास्त्रादीन्व्याचष्टेनात्रसंशयः एवमाराधितोमन्त्रोभुक्तिमुक्तिप्रदायकः ॥

मे.रु.
तं
प.१

अथातो दक्षिणामूर्त्तेर्वक्ष्यते मनुरुच्यते हंसऋत्वस्य गायत्री छन्दो ब्रह्मा मुनिर्मतः देवता दक्षिणामूर्त्तिर्हंवीजं शक्तिरंति
मः हंसवीजनयायोगीगांषडूर्ध्वचोक्तोंगकल्पने ध्यानपूजादिकं सर्व्वं तथाकाम्यनियोजनं द्वात्रिंशदक्षरप्रोक्तदक्षिणामू
र्त्तिमन्त्रवत् विशेषतः सर्व्वरोगहरः मारसतःप्रदः ज्ञानप्रदश्च भवति तथा मोक्षप्रदोपि च ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वा
मिनां सिद्धिदः स्फुट दक्षिणामूर्त्तिभेदस्य सर्वस्य मन्त्र वत्नरूपं ऊर्द्ध्वपश्चिमसौम्यप्राग्याम्यायोक्तसर्वसिद्धिकृत् क्रमादेतेन तत्र प्रो
च्यो महादेवाय हूं मिति वामो मनिर्द्दिराट्छन्दो देवता वामनायकः कालिकावीजमैं वीजं षड्दीर्घैः स्यात्षडंगकं लिंगस्य
स्त महाकालीं मदिरासक्तमानसं लोहदण्डं मांसपिण्डं पानपात्रं त्रिशूलकं दधन्तं भर्जितं मत्स्यं चषकं रुधिरस्य च स्व
प्रान्तमेकेन भगाम परेणाकुचद्वयं अयं संचिन्त्य देवेशं कालीपीठे समर्च्चयेत् भगमाला भगलता भगा कोणत्रयं यजे
त् लिंगोपरिस्थितं लिंग भगं मात्यानं मात्समेखलं मत्स्यप्रियं च तद्वाह्ये च कोणे समर्च्चयेत् मदोन्मत्तं रतिकरं गलं मधं सव
लनादे वेदश्रेष्ठं धर्म्मसंस्तुं पान्येतीतं निरंजनं नेत्रस्थितं च तद्वाह्ये पूजयेन्नवयोनिके लक्षाष्टकं जपेन्मन्त्रं प्रथमा
न्तसुरासवैः हुत्वा तु मासस कलैर्मन्त्रसिद्धिः प्रजायते संभोगे योजयेल्लिंगं हुनेद्देशायुतं परे गर्भयोनिषु पतेनैव तत्परे
मन्त्रसिद्धयेत् जपादिकं प्रकर्त्तव्यं यथाकाम्यं निसारतः अवश्यं जायते कामं तस्या छद्विकलेंद्रियः विकलेंद्रिय तेवा
ममार्गे सर्वार्थपातिनी ॥ अथातो दक्षिणामूर्त्तेर्मेधादो मन्त्र उच्यते तारो नमो भगवते दक्षिणामूर्त्तये वेदन मर्त्तेमे

पांचदेव्युक्तोप्रयच्छानलवल्लभा चतुर्विंशतिमन्त्रोऽयं मुनिर्ब्रह्मा समीरितं देवता दक्षिणामेधा गायत्री छन्द ईरितं
मेधावीजं नमस्तथा शक्तिः स्वाहा मेधा समयस्यात् । विनियोगोऽथ षडङ्गानि ह्रां ह्रीं ह्रूं पंचस्त्रीं वक्त्रः ध्यानैर्वर्णोऽस्त्रादिर्वं यं भूर्भुवः स्व
वरोमिति व्याख्यापीठे निर्दिष्टं वक्षसो ह्युल्लितविग्रहं सज्ञानमुद्रा तु माला वीणापुस्तकधारिणीं ध्यात्वन्स्मजादिकं स
र्वं दुर्वच्चरणाम्बुजामे कुस्माष्टमीं समारभ्य यावत्स्याच्चतुर्दशी चतुर्विंशत्सहस्राणि जपेत्स्याच्च पुरस्क्रिया अयं दशांश
होतव्यं मन्त्रसिद्धिः प्रजायते पापाधिकांश्च वेत्सिद्धिस्तद्दैवं तु समाचरेत् विलापस्यां जपेल्लक्षं ततः सिद्धिर्भवेदिति
दूरदृष्टान्तरे सिद्धिः पश्चाद्वारे शिवालये लक्षमेकं मन्त्रं जप्त्वा ह्यग्न्यं सिद्धिभाग्भवेत् ततः प्रयोगान्कुर्वीत कुनेनालस
पुष्पकैः पञ्चविंशतिस्ततोऽपि सर्वो विद्यानिधिर्भवेत् कण्ठमात्रे जले स्थित्वा जपेन्मन्त्रसहस्रकं प्रत्यहं मण्डलाद्व्रा
कुवीणामग्रणीर्भवेत् भुञ्जानः प्रयतो मन्त्री गोमूत्रेपक्वमोदनं मितान्नमथवा मन्त्रमयुतं हितयं जपेत् अकृतं वेद
शास्त्रादि व्याचष्टे नात्र संशयः स्वहस्ते जलमादाय प्रातस्तदभिमन्त्रयेत् पंचविंशतिवाराणि पायसे ह्यालकापतत्
मासषट्कं भवेद्विद्यानस्य गंगाप्रवाहवत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नृसिंहाह्वलिनोमम मन्त्रं शरभशान्त्यस्य द्भुतसिद्धिप्र
दायकं ऊँ खें खां खं फट् दुश्चाण्यौहिप्राणाग्रसतीतिच हुं फट् सर्वशास्त्रसंहरणाय शरभेतिच शान्ताय पक्षिराजाय हुं फ
ट् स्वाहान्तकोऽमनुः एकचत्वारिंशद्वर्णो वामदेवो मुनिस्मृतः कालाग्निरुद्रः शरभो देवता परिकीर्तितः छन्दस्तु जगती

घरस्मं

अन्यस्मिन् दुरदृष्टेस्मि तिनु

ला

स्वाहाशक्तिर्बीजमेवमुच्यते वेदषट्सप्तमोषड्नवार्णोऽयं गकलानं पुनः समस्तमन्त्राणामिमं यत्नं समाचरेत् चण्डार्काग्नि
त्रिनयनं कालीदुर्गाद्विपत्रकं विह्वजिह्वं वज्रनखं वडवाग्निसूदरन्तया व्याधिमृत्युरिपुघ्नं च वचनवानातिवेगि हृष्टं
रवमस्वरूपं च वैरिवृन्दनिसूदनं मृगमर्त्यशरीरेण पापलाभ्यां चतुर्भुजा द्विजः वधो वक्रः चतुः पादन्नूर्ध्ववक्त्रश्चतुर्भुजः
कालानलदहनप्रख्यो नीलजीमूतनिःस्वनः अस्य दर्शनादेव विनष्टबलविक्रमः सटाकग्रहरूपाय पदविदिम
भूम्यते अष्टपादाय रुद्राय नमः शरभमन्त्रेयं एवं ध्यायेन्महास्त्रं जपेत्पापसंहरेत् प्रत्यहं मासषट्केन मन्त्रसि
द्धिः प्रजायते नटाजेयुस्तुसंग्रामे भूतप्रेतपिशाचकाः नश्यन्ति दर्शनादेव व्याधयश्चाधयोऽस्तु या ॥ अथातः संप्र
वक्ष्यामि मालामन्त्रं सुसिद्धिदं नागेन नमो भगवते उन्मत्तशरभशालव सर्वभूतोच्चाटनाय हन राक्षसचोरान् निवार
णाय ज्वालेति उन्मत्तमालास्वरूप च दत्तनिःकाशनायेति स्वाहादिनिपदं वदेत् कालरुद्रस्वरूपाय मन्त्रेयं चतयोच्चरे
त् कूष्माण्डरेतसे चेति महेतिपुटसञ्चरेत् क्रूरभूतोच्चाटनाये अप्रतिशायनाय च मन्त्रं सुनाशयेदं वटे क्रतुपशुन्त
नः गदनूपुरं पञ्चवाहिपुरमेतारं हुंफट्स्वाहाप्रियां अष्टोत्तरशतानामियमष्टोत्तरशतं जपेत् प्रत्यहं मासषट्केन सिद्धिः स्या
न्नफलं शृणु पानामृतजले स्याप्यसप्तवाराभिमन्त्रितं पानाद्यन्नप्रदानवं विभूतिं लापयेत्तया प्रयान्ति सर्वभूता
नि ज्वराग्रस्तानयिकादयः स्वाहाहानं प्रयोगेन नात्र कार्या विचारणा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि साधोरासाहयं मन्त्रं

मायां स्फुरद्वयं चैव प्रस्फुरद्वितयं वदेत् पश्चाद्घोरन्तरुतनुरूपान्ते चचटद्वयं प्रचटद्वितयं पश्चात्कहद्वयं वमद्वयं बंधद्वयं
घातयद्विहूंहद्र्ष्यारवर्णकः मन्त्रः प्रोक्तो घोरमुनिस्त्रिष्टुप्छन्दस्सदेवता: अघोररुद्रो वं बीजं ह्रीं शक्तिश्च प्रकीर्त्तिता शर
न्दशदिग्दन्तिदिवाकरमितैर्मनोः वर्णैः कुर्य्यात्षडंगानि पदंन्यासोऽथ वक्ष्यते कंठे च वक्त्रगलहृन्नाभ्यंसोरुकरजानुषु मन्त्र
वा:पादयोश्चैव पदान्येकादशो न्यसेत् शरन्नेत्रवसुसप्तिरसवेदाहिवेदकैः रसनेत्रमितैर्वर्णैः न्यसेदानि भवेन्नुमे ध्याय
त्रिनेत्रं मेघकारं भीमदंष्ट्रं विलोचनं भुजंगभूषणं रक्तवसनालेपशोभितं परशुं करवालं च बाणांस्त्रिशिखमेव च तथा
नंटद्विणौ हस्तैरूर्ध्वादिक्रमतः परैः डमरुं खेटकं चापं कपालं च बिभ्रतं काम्यकर्म्मसु रक्ताभमसितं चाभिचारके निग्र
हे ग्रहभूतादिमुक्तौ शुक्लाभं संस्मरेत् एवं संचिन्त्य देवेशं शिवपीठपरोहिते षट्कोणान्तःस्थिते पद्मे द्वितये भूपुरैर्वृते केसरे
षु गजास्यादेवाग्न्यादिमप्रदक्षिणं डमरुं परशुं खड्गं खेटं बाणं तथा धनुः शूलं कपालं ब्राह्म्याद्यास्तृतीयपट्टदलेष्वर्चयेत् वी
थीद्वये लोकपालांस्तदस्त्राणि च पूजयेत् ततमेके जपेन्मन्त्रं हविष्याशी यतव्रतः जुहुयात्तद्दशांशेन तिलैः शुद्धघृतस्नुतैः तर्प
णं मार्जनं कृत्वा भोजयेन्मधुरैर्द्विजान् एवं सिद्धे मन्त्रवरे काम्यकर्म्माणि साधयेत् क्रमात्समिदपामार्गतिलसर्षपपायसैः आ
ज्यैः सहस्रं प्रत्येकं यामिन्यां जुहुयात्सुधीः होमोयं नाशयन्सद्यो भूतकृत्यादिनायिकान् श्वेतकिंशुकनिर्गुण्डीहेमापामार्गसंभवैः
समिद्भिः कृतो होमः सर्वभूतशान्तिदः अपामार्गार्कयोः पंचगव्येन सत्कृतैः समिधो जुहुयात्कृष्णपंचम्यां निशि संयुतः

एषकसहस्रहोमेन भूतानां निग्रहो भवेत् क्रमात्सर्पिरपामार्गपंचगव्यहविर्हुतैः हुत्वा सहस्रं प्रत्येकं पात्रे संपातये
हुते संपातसर्पिषा साध्यं भोजयेत्तद्दुशान्तये अघोरेहैतयामंत्रः सर्वकर्मप्रसाधनं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रं पा
शुपतास्त्रकं नारंश्रीपशुपाशान्नैहूं फट् मन्त्रः षडक्षरः वामदेवो मुनिः पंक्तिश्छन्दः पशुपतिः स्मरः मन्त्रार्णैः षड्भिरंगानि
हूं फट् डें न्तैः सबिन्दुकैः जातियुक्तादि पंचांगेषु तथा ठ्ठान्तिकेऽपि च ध्यायेत्पशुपतिं सम्यक् मन्त्री चैकाग्रमानसः पंच
वक्त्रं दशभुजं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं अग्निज्वालानिभं स्मश्रु ऊर्ध्वजं भीमदंष्ट्रकं खड्गं बाणान् तथास्त्रं शक्तिं परशुमेव
च दधानं दक्षिणे हस्ते वृद्ध्यादिक्रमतः परैः खट्वाङ्गं कुण्डिकां चैव त्रिशूलं वरदण्डकं नानाभरणसंदीप्तं पन्नगैर
लंकृतं मध्याह्नार्कसमं ध्यात्वा शैवपीठे तथोर्ध्वयेत् पद्मम् अष्टदलं कृत्वा कर्णिकाके शरान्वितं चतुर्द्वारसमायु
क्तं चतुरस्रत्रयावृतं एवं पत्रे समालिख्य स्वर्णरौप्यादिके शुभे पटे वा फलके वापि श्रीखण्डादिसमुद्भवे सर्वो
पचारैराराध्य पंजरं गानि पूर्ववत् दलेषु मातरः पूज्याः लोकेशास्त्राणि तद्बहिः पूजयेद्विधिनानेन सर्वाका
मान् वाप्नुयात् लक्षषट्कं जपेन्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः तद्दशांशैर्हुनेद्वह्नौ हुताक्तैः संस्कृतेनले तर्पणादित
तः कृत्वा प्रयोगार्हो भवेन्मन्त्रः अनेन मन्त्रितं तोयं ग्रस्तं नवदने तिपेत् सद्यस्तं मुञ्चाग्निक्रान्त्या होममन्त्रप्रभावतः अने
न मन्त्रिता बाणा विसृजेद्युधि भूपतिः जयेत्क्षणेन सकलान्वैरीनास्त्यत्र संशयः एवं मंत्रस्तु संसिद्धो भुक्तिमुक्तिप्रदो भवेत् ॥ अ
थासीभेदं

वक्ष्यामि पश्चाग्रे पतिशार्ङ्गपुरुष्क भवेद्दृष्टाद्दरोमन्त्रो गुह्याद्यं सर्व्ववन्मतं हैं सशक्तिः श्रीं च बीजं स्यान्नड्डिन्त्रै स षडक्षरैः प्रणवाद्यैः
षडंगानि प्राग्वन्न्यासमाचरेत् सद्योजातादिभिः पंचब्रह्मभिः प्रथमावृतिः षडंगैश्च द्वितीयं स्यात्तदनन्तायैस्तृतीयकं उमादिभि
श्चतुर्थं स्याल्लोकपालैश्च पंचमं षष्ठमि ̈ ̈ दिभिः प्रोक्तं सप्तमं वज्रदायुधैः अष्टदलं स्पृश स्वर्णा पापचमेन हृद्ये त्र्यथा अन्यत्सर्व्वं
प्रयोगादि पूर्व्ववत्परिकीर्त्तितं नीलकण्ठमन्त्रवक्ष्ये सर्व्वविषनाशनं प्रोनीठं इति मन्त्रोऽयं त्रिवर्णः सर्व्वकामदः अरुणोऽस्य
निरुद्दिष्टोऽनुष्टुप्छन्द उक्तं देवता नीलकण्ठो च बीजं ठः शक्तिः परिकीर्त्तिताः हृदहेयन हृदयं शिरः प्रोक्तं कपर्द्दिने नीलकण्ठा
येति शिखा कवचं कालकूटवि षभक्षणाय हुं फट् स्वाहा नीलकंठाय त्रिनेत्रकं अस्त्रं च शितिकंठाय स्वाहान्ताहेतिसंयुता न्यस्या
न्यसाद्वडंगेमन्त्रवक्षांगुष्ठादिषु विन्यसेत् मूर्द्धि कंठे च हृदये न्यसेद्बीजत्रयं पुनः ध्यायेदेवं नीलकण्ठं बालार्क्काग्रु नवर्ज्जुसं जटा
जूटलसच्चंद्रखण्डारकं फणीसत्रयैः कृताकल्पकराम्भोजैर्दधानं जपमालिकां शूलं कापालखट्वांगमत्तमालां करैर्दधत् प्रति
वक्त्रं त्रिनयनं व्याघ्रचर्म्माम्बरावृतं पद्ममध्ये समासीनमतिसुन्दरविग्रहं एवं ध्यात्वार्च्चयेन्नीलकण्ठं वै सर्व्वोपचारकैः पद्मे वसुद
ले रमेचतरस्त्रयावृते चतद्वारे सर्व्वमंगलोके पानायुधानि च एवं संजारतो यस्तु दष्टमा ̈ ̈ ङ्विनाशयेत् लक्षत्रयं जपे
न्मंत्रं हविष्याशी राज्यसंयुतैः तद्दशांशतर्प्पणादि भोजयेन्मधुरैर्द्विजान् एवं सिद्धमनुर्मन्त्री नष्टोत्तरसहस्रकं स्पृष्ट्वा जपेद्वि
षंग्रस्तं नव्रणं निर्व्विषो भवेत् बीजाभ्यां प्रथमोन्याभ्यां पार्श्वयोर्विषमाहरेत् मध्येन मध्यागं सर्व्वं मनुनानेन संहरेत् एतन्म

मेरु·
तं
५·५

५०४

त्वामिसंजमकलशोदकमेवनात् तस्यकेनापिसंदष्टस्तत्क्षणान्निर्विषोभवेत् विलोक्यविषिणोमन्त्रंप्रजपेत्सुसमाहितः
विषहृद्यान्सुयानेस्यावचिरान्नात्रसंशयः दक्षाङ्गुष्ठाग्रमगात्स्वस्यशिरःकण्ठहृत्सुच मन्त्रवर्णत्रयंन्यस्यदेवतारूपकंगुरुं स्म
रेत्स्वदक्षिणानामामध्यमातर्जनीषुच मन्त्राक्षरत्रयंन्यस्यतदंगुलिभिरुत्तमं त्रिशूलमुद्रामामायग्रहस्याभिमुखंनयेत्
प्रदर्शमन्त्रंप्रजपेत्तंवाप्याहारमन्त्रतः स्थावरंजंगमंचैवकृत्रिमञ्चतथाविषं रोगग्रहाद्युपस्मारानपमृत्युंवनाशयेत् पं
चाक्षरमन्त्रनाजप्तमन्त्रमौषधमेवच भक्षितंचेद्रोगादिनाशनंपरमंमतं ॐनमोनीलकण्ठायमन्त्रश्चोद्धरःपरः मुनि
र्ब्रह्माचगायत्रीछन्दोदेवःप्रकीर्तितः नीलकण्ठोध्यानपूजाजपाद्यंपूर्ववन्मतं प्रयोगाश्चविशेषेणमहाविषहरःस्मृतः
मायाववह्निजायान्तोदशवर्णःप्रकीर्तितः ब्रह्मणोस्यमुनिश्छन्दोगायत्रंदेवतामहान् नीलकंठोस्यबीजंतुताराःशक्तिर्दहृ
प्रिया हृन्नमोनीलकण्ठायशिरःस्वाहानमेस्मिति शिखान्नमोनीलकण्ठायनमःकवचंमतं स्वाहानमोनेत्रमितिॐनमो
स्त्रंसमीरितं दत्ततर्जनिकाद्यवामतर्जनिकावधिः वर्णाष्टकंन्यसेन्मन्त्रीपादोरगुह्यमंपिषु(?) हृत्कण्ठमुखशीर्षेषुन्यसेद्व
र्णाष्टकंततः दूर्वाघैरानतेपुत्रःपीनस्वेताहस्योसितैः अभयंपरशुंचापंवामेकिंचटयन्भुजैः ध्येयोदेवास्यपार्श्वस्थगौरी
कण्ठातिसुन्दरः संहारनिर्विषस्त्वंभावेशान्कुर्यान्क्रमान्सुधीः दशलक्षंपुरश्चर्यास्यसर्वन्यत्पूर्ववन्मतं मन्त्रान्तराणिदष्टस्य
केकंठेकृदिशुगमके हृदिवाहौत्रेत्रयोमस्तकेषुक्रमान्यजेत् विषाक्रान्तस्यदृष्टेर्जिष्णुमीषांध्यायन्प्राणाष्टकंजपेन्मन्त्र

॥

न्नटासर्व्वविषानांवारणंभवेत् ॥ अथान्योवक्ष्यतेमन्त्रोनानाकार्य्यकरःपरं तारेणनमोभगवतेसर्व्वज्ञेतिपदंवदेत् कण्ठ
तिनीलकण्ठायअमुलेतिपदंवदेत् कण्ठद्विपदितिऊँस्वाहान्तोमन्त्रिंशार्णेरीमन्त्रः विमलोस्यमुनिःप्रोक्तःकृतिश्छन्दउदा
हृतं अमलाख्योनीलकण्ठोदेवोरुद्रःप्रकीर्त्तितः स्वाहाशक्तिस्तवौंवीजंमन्त्रार्णैर्द्विगपंचकं सप्तभिःपंचभिःषड्भिः [चतुर्भि] श्चा
पिचपंचभिः ध्यानार्च्चनादिकंसर्व्वमर्णवन्मन्त्रदाहृतं लक्षमेकंपुरश्चर्य्यांजुहुनेदाज्यंदशांशतः एवंसिद्धःमन्त्रमन्त्रीदशा
वारंजपेद्यदि हृषीविषंद्रव्यसंसाहरेदञ्जनसंशयः पद्मापंचदशोन्मानेहरेद्वृश्चिकजंविषं विषमुत्वीविषंहन्तिजप्तासप्त
दशोपमं अष्टादशजपादन्याहिसर्प्पविषसंशयः एकविंशतिजापेनत्वभिचारक्षयोभवेत् एवंतत्त्वजपादन्यान्षड्विंशा
न्सतिकाभवत् दन्तमूलगदंत्रिंशज्जप्तस्त्रिंशाज्जपीतलं षड्विंशतेशिरोरोगं गर्भस्थैत्रावेद्वतः नेत्ररोगेवेदवेदैःस्ववा
णाःसकलेविषे शतसंख्याप्रजमेनसर्व्वरोगविनाशनं अग्निनातिहतानान्तुजपेदष्टोत्तरंशतं ॥ अथचिन्तामणेःकू
टंप्रवक्ष्याम्यतिसिद्धिदं यन्त्रोक्तानन्तवैदिकानांतन्त्रसिद्धिविधायकं प्रथमःप्रणवःसप्तवेदनेत्रौचतुर्दश षष्ठीवि
दुयुतःकूटंप्रोक्तंदक्षिणमार्गिणां चतुस्तत्राषिसंहारःसप्तवेदाद्विवर्णका द्वितीयस्वरविंदुमांप्रोक्तःकूटमदी
रितं प्रौवादीनांवाभिन्नान्तुर्य्यवर्णसमुद्धरेत् एकोनत्रिंशकंदेतसप्तवेदाद्विसंमितं ततःस्वराःसप्तत्रार्य्याःशाक्त
नतिथिसंमिताः एतत्कूटंसमुद्दिष्टंमन्त्रनाथमथकथ्यते कश्यपोस्यमुनिश्छन्दोनुष्टप्देवउमापतिः वीजंतकारोरःश

मे.रु.
तं
५.५

१२

405

त्रिर्म्मकारः कीलकं मतं रेफादिबीजनैः षड्भिः कुर्यादङ्गानि षड्भ्रमात् विद्रुमारक्तवामार्द्धदेहं नीलोपराङ्गकं अभिगंगा
शशांकाहिविलसज्जङ्गमौलिकं हावभावविलासार्द्धनारीनृपं महेश्वरं त्रिशूलेपाशपद्मानिन्दकपालं करेषु च भीषणा
परदेहार्द्धमालालेपविराजितं एवं ध्यायजेत्पीठे शै‥ वेसर्वोपचारकैः अङ्गानि संपूजयेदादौ वामाष्टदलकेशरे अष्टये
दष्टपत्रेषु कार्त्तिकेयवृषादिकान् ब्राह्म्याद्यामातरः पूज्या हितीयेष्टदलेषु नः लोकेशांश्च तदस्त्राणि प्राग्वद्वीयी हृदयेपज
त पूजाद्वयादिकं प्राणे सम्प्रदायविभेदतः शैवादिभिर्वीभिभिश्च ध्यायेदष्टभुजं शिवं परशुं पत्रं गं शूलं कपालं वश
राशनं शराम्बुक्षिं च वरकं च टं घन्तीं विलासिनं गंगातरङ्गविलसच्चन्द्रखण्डाभिशेखरं त्रिनेत्रं त्रिदशैः पूज्यं चिन्त
येत्पार्श्वगौ शिवौ अरुणाम्बरणाकल्पामरुणांशुकधारिणीं अरुणालेपमालाढ्यां त्रिनेत्रां सर्वभूषणां पूजैः षोड
शभिर्बीजभक्षषोडशाम्बरणडतो लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं त्रिमधुक्तैः सतण्डुलैः तिलैर्दशांशं जुहुयात्तर्पणादि ततश्चरेत् एवं
संसिद्धमन्त्रस्य प्रयोगोऽथ च्यतेऽधुना रेफस्थाने हंसं इति पदं तत्रा जपेन्मन्त्रं शीघ्रं तेन भवेत्सिद्धिः ज्ञानं च विषनाशनं शास्त्रा
दाद्यं जपेन्मन्त्रं सर्वपूतं भाग्यप्रदायकं तेनावेशो भवेन्मधो मलादीनां रुजामपि ग्रस्तस्य शिरसि ध्यायेच्चन्द्रमण्डलमध्यगं स
दैः षोडशभिर्बीजैः स्रवन्तीं पूष्णसंचितं अपमृत्युज्वरग्रामा‥‥ पस्मारनाशनं शिरोरोगद्वयं चापि प्रयोगान्तरमुच्यते रे
फादिवर्णषड्क्काभ्यां षड्कोणान्तस्त्रिकोणगं प्रतिलोमस्वरावीजं ग्रस्तस्य शिरसि स्मरेत् द्विधा ग्रहान्निर्जपति वीजमेतत्र

संशयः त्रिकोणंचिन्तयेन्मध्येग्रस्तस्याग्न्यर्कसंनिभं तन्मध्येचिन्तयेद्बीजंग्रहाणामावेशयेत्हठात् यतन्मन्त्राभिजप्तंच
वंपूजीवप्रसूतकं ग्रस्तस्यमूर्ध्निस्थितंमंतत्क्षणादावेशकारकं पौष्टिकेशान्तिकेमन्त्रंशुक्लवर्णंविचिन्त्यच सकारमादौसं
योज्यजपेत्सिद्धिःप्रजायते आकृष्टौचवशीकारेरक्तंरेफादिकंतथा ग्रस्तस्यमूर्ध्निस्थितंमं [illegible] तत्क्षणादावेशकारकं पौष्टिकेशा
न्तिकेमन्त्रंशुक्लवर्णंविचिन्त्यच सकारमादौसंयोज्यजपेत्सिद्धिःप्रजायते आकृष्टेचवशीकारेरक्तंरेफादिकंतथा हका
रादिज्वहेमाभंस्तम्भनेद्वेषिवापिच धूम्रवर्णंयकाराद्यंहिद्विषोच्चाटयोरपि शुद्धस्फटिकसंकाशंध्यायेद्ग्रस्तस्यमूर्ध्नि
भिः अकारादिःप्रजप्तव्याःदंष्ट्रिकाःदंष्ट्रितःसदा वायुमण्डलमध्यस्थंमन्त्रंकुम्भंविचिन्तयेत् नेत्रयोर्द्विषतामाध्यंवाधिर्यं।
कर्णयोरपि कृतोशूलमवेक्षद्रिकुर्याद्वायुंवमम्मिय चिन्तयेत्कंठनालेतुचन्द्रस्वस्यमध्यगं चन्द्रमण्डलमध्यस्थंस्वरैः
षोडशभिर्वृतं नेत्रोस्यातेनेत्ररोगंहरत्याशुनसंशयः रक्तस्रावंकुशंगीनांयावनोध्यानंहरेत्क्षणात् कृतौध्यानेच
शूलेस्याद्विस्फोटविषमज्वरे तृषिरक्तामयेचैवभ्रमेदाहेशिरोगदे स्मरेन्मन्त्रंविद्रुमाभंतत्तद्दोषशान्तये अग्न्यारकं
त्रिकोणान्तःस्थितंयन्मूर्ध्निविचिन्तयेत् यस्यमूर्ध्निसवःप्रयातिचोषाकर्षणमुच्यते दृष्टांगनाहृतंभोजेस्थितंमन्त्रंविचिन्त्य
च मंत्रेवर्णैर्द्वंद्वंवध्यातेनास्यूपांवनांस्मरेत् तत्क्षीर्षमाक्षपाशेनकर्षयेद्योषितांध्रुवं स्वनामगर्भितंबीजंयोषायोनौवि
चिन्तयेत् वशयेत्तत्क्षणाद्योषांस्ववयेकुङ्कुममेवच निजलिंगशिरःस्थंतद्बीजंसंविचिन्तयेत्ततः प्रवेशयद्योनिमध्येतन्त्रं

सर्गाख्यसावर्णा कृत्वा लग्नदृश्मानीयतत्रवीजंसमालिखेत् तन्मकारस्य रेफेनसाध्याख्योकर्मसंयुतं विलिख्यतत्त्रिको
णेनवेष्टयेत्तद्वहिस्तया षट्कोणैकसमावेष्ट्यषट्कोणेषुसमाचरेत् रेकंसविन्दुकंतत्त्वविलोमैर्वेष्टयेत्स्वरैः प्राणप्रतिष्ठांकु
त्वास्यचलाधोनिखनेत्ततः सवश्योजायतेतिप्रंतन्निदाक्षमत्क्षणात् पतिप्रियायाःकुरुतेनदासोदासवत्सदा मधुरत्रययु
क्तेनशालिपिष्टेनपुत्तली प्रपदाभ्यांचजंघाभ्यांजानुभ्यामूरुयुग्मतः नाभेरपस्याहृदयात्कण्ठादाशीर्षकन्ततः एवंद्वाद
शधाङ्कितानीत्यशस्त्रेणसंहरेत् मूलमन्त्रेणमतिप्रवश्यसाजीवितान्तकं वत्तुरस्त्रेनागवल्लीदलेकृत्वास्यमध्यतः वकार
मध्यसाध्याख्यांलिखित्वानामन्त्रमध्यतः मकाराधःस्थितोरेफलदयश्वरस्वकं लिखेत्तस्यवत्तःकोणठकारंविन्दुभूषितं विलि
ख्यस्थापितःप्राणंमूलमन्त्राभिमन्त्रितं अष्टोत्तरसहस्रेणशिरोरोगीप्रभक्षयेत् शिरोरोगविनिर्मुक्तोयावज्जन्मभवेत्सुखी
सरेफेणककारेणकण्ठसाध्यस्यवेष्टयेत् दलस्थलेषकारेणवामेवापिमकारतः दलांसरेफजोकद्योवामंचापियकारतः
औकारेणस्वरेणाभिंउकारेयाप्रवेष्टयेत् वलैर्विहर्षचन्द्राभ्यांवधाकर्षमसेहिया मरणान्तेसवश्यःस्यादविरात्राप्रसंश
यः वंधुजीवास्यपुष्पेणत्रिकोणंरचयेत्लिखेत् तत्पुष्पेणचतद्वीजंचंदनागुरुकुंकुमैः अग्निसंस्थाप्यतत्रैवसंपूज्यपिताहूतेन
तैः अष्टोत्तरशतंतस्यसंपातेपातयेत्पुनः त्रिलोहमुद्रिकायान्तुपुनस्तामभिमन्त्रयेत् अष्टोत्तरसहस्रेणतांकरेधारयेन्नृ
पः जपेन्सपृथिवीपालानदुर्जयात्मयनानपि विषवेतालभूतादिदूरितेर्बाध्यतेनच पंचविंशान्त्यवर्णास्यरजतस्यतषोड

ग भागादघोरवतारस्य त्रिलोकस्त्र प्रकीर्तिताः ॥ अथातोऽहं प्रवक्ष्यामि मुनिभिर्यदुपासितं ओं न्यसमप्रमवेदात्रिवर्णाः षट्स्वरा
न्विताः बिन्दुयुक्ता भवेत्कूटं चामुण्डायाः परं त्विदं मतः षड्दीर्घभाजा बीजेन षडंगविधिरीरितः अंगुष्ठादिकरान्तं च करन्यासं न
न्यसेत् मूलायन्त्रात हृदं कनिष्ठायां पुनर्न्यसेत् ततश्च चारिबीजानि तेभ्यो नामिकादिषु दकाररहितं मूलबीजं जंभस
हान्वितं चत्वार्येतानि बीजानि क्रमात्तेषां तु देवताः जया च विजया पश्चादजिता चापराजिताः पादादामूर्धविधिन्यसेत्तु पि
नामूलमन्त्रकं मूर्धादिपादपर्यन्तं तेन लाभं व्यापकं न्यसेत् षडंगानि पुनर्न्यस्य हृद्वदेवीं च पूर्ववत् शिरोवदनहृन्नाभिगुह्ये
षु क्रमतो न्यसेत् ध्यायेत्सूर्यप्रतीकाशां प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनं चन्द्रार्द्धशेखरं हस्तैश्चतुर्भिर्दधतं क्रमात् शूलं पाशं कपालं च व
द्वांगं रत्नभूषितं रक्ताङ्गरक्ताभरणां शुक्लविपिटनाशिकं शैवपीठे यजेद्देवं वक्ष्यमाणेन वर्त्मना नपुंसकस्वरैर्विहीनं तैलो
मविलोमगैः धर्मादिकैरधर्माद्यैः पादगात्राणि कल्पयेत् ईकारेण च मध्ये हि विनं तद्रूपाद्गुणानपि चतुर्थपंचमाभ्यां तन्माया
विद्यामयो भवेत् अथ उर्ध्वं च पीठस्य जकारेण ततो भुजे संध्याह्वे स्वरार्द्धे हि स्थिता वामादिका यजेत् वामा ज्येष्ठा च रौद्री
का ज्वालामालाविराजिता इत्यं संकल्पिते पीठे तं तु रेन तत्र पूजयेत् चतुर्दीर्घसमायुक्तं चतुरस्त्रेयाहुते अथ पत्रांबुजंगानि
केशरेषु समर्चयेत् दिक्पत्रेषु च बीजानि रक्ता वामादिका यजेत् अथ हृणां शुक्लपुष्पाख्यानां मूलाद्धृत नवाः बल्लकीवाद
नरतामदविभ्रममंथराः कोणपत्रेषु चाम्यर्च्या हृत्या बीजादिकाः क्रमात् दुर्भगा सुभगा चैव कराली मोहिनी तथा वधाज्ञ

लपटाकिंचिदाननखवदनोभुजाः देवीमाहदशाभूषाललहीजानितन्मविंदवः प्रोषमहास्तनहाश्येयजेहीयीहयेपुनः लोकेश
रान्तदशाणिचेत्स्युरष्टजाक्रमःस्मृतः लक्षमेकंजपेन्मन्त्रंतद्दशांशंहुनेत्घृतैः तर्पणादिततःकृत्वाप्रयोगानाचरेत्ततः प्रवाव
ह्निपुटान्तस्थंवीजंस्मृत्वामहस्रकं अष्टोत्तरंजपेद्वाराज्वरोनश्यत्यसंशयः कुपितस्यहृदंभोजेस्मृत्वावीजमिदंजपेत् अष्टोत्त
रसहस्रंतत्कोपोनश्यतिध्रुवं पतन्मन्त्राभिजप्तंतज्जलंप्रातःपिवेद्धरे हृद्रोगकामलाकाशश्वासविष्टंभकाननदान् मण्डले
नवनाभाख्यंकृत्वासंस्थापयेत्घटं पुत्रिणीकन्यकामातासुभवेदत्तकाकया राजाभिषिक्तोविजयीविप्रोवेदविदांवरः भूतप्रे
तादिकाःकृत्यारोगोनश्यन्तिसेचनात् श्रीमत्पुरुरिपिवस्थायमन्त्रःसर्वार्थसिद्धिदः ॥ अथान्योदक्षिणामूर्तेर्नवार्णोमन्त्रउच्यते
प्रणवायःस्वराभ्यांतसंपुटोनववर्णकः भवेपंचान्तरोमन्त्रोविराट्छन्दोमुनिःशुकः दक्षिणामूर्तिरुद्रोस्यदेवतासमुदीरितः
अष्टवर्गाःपंचवर्णाश्चविन्दुयुक्तैःध्रुवादिकैः दीर्घस्वरान्तैरंगानितनोर्न्यासमथाचरेत् दक्कर्णनासिकाहृदेमुखलिंगगुदेषुच उ
तद्वर्णान्न्यसेच्छीर्षललाटेदक्षिणघ्राणके मुखेहृत्पुरुदजानौपादेवार्यहितीयकं सृष्टिन्यासमसन्ततःकुर्यात्स्थितीयंभुजयोर्द्व
योःपादमूलेचतन्मध्येपादान्तदक्षवामयोः सर्वांगुलीषुविन्यसेन्मूलेनव्यापकंचरेत् स्थितिन्यासंततःकुर्याच्चवर्द्धिसनिग
यते दक्षपार्श्वेवामपार्श्वेपृष्ठेचजठरेहृदि कंठेदक्षवाहुमूलेन्यसेत्ककुदिचान्तरे वाहुमूलेप्रथमकोन्यासोवदोहितीयकं
शीर्षललाटेनेत्रेचवामेदक्षेचकर्णयोः नसामुखेवत्तीयस्त्वकंठहन्नाभिगुह्यमेन दक्षिणावतयावामवाहुमूलेचपार्श्वयोः

कटेश्च भागाद्धितये चतुर्थं कथयाम्यथ बाहुमूले च तन्मध्याच्चांगुल्यग्रे च दक्षिणे विन्यसेन्मध्यमं वर्णं द्वितीयार्णं ततो न्यसेत्
अपाङ्गटकाटमूले सन्ध्योरंगुलिकाग्रके तृतीयं विन्यसेद्वर्णमंगुलीनां त्रसंधिषु चतुर्थं पार्श्वतो वर्णं वामदक्षिणहस्त
योः कनिष्ठांगुलीनाञ्च न्यसेत्संधित्रिके त्रिके ततश्च व्यापकं कृत्वा संहारन्यासमाचरेत् वामपादतले पृष्ठे वामदक्षिणपा
र्श्वयोः तेषां च समुदायेपि जंघायाम्बुकके तथा वामदक्षिणपार्श्वे च क्रमान्न्यसेत्त्रेष्ठादिमः एवं च दक्षिणे पादे द्वितीयो न्यास
उच्यते वामकरतले पृष्ठे वामजंघां च दक्षिणे तन्मस्तके तथा नाभौ हृदये च पुनर्न्यसेत् वामदक्षिणकक्षायां च तृतीयोऽयं प्र
कीर्तितः एवं दक्षिणहस्तेपि चतुर्थः परिकीर्तितः वामदक्षिणकक्षोत्थस्तनान्तं वर्णयुग्मकं हृदयान्मस्तकान्तं च चतुर्थं व
र्णमादिशेत् मस्तकस्य चतुर्दिक्षु चत्वारो वर्णाः समीरिताः नवमं ब्रह्मरन्ध्रे च न्यासोयं पंचमः स्मृतः ततश्च व्यापकं कृत्वा सृष्टिन्या
ससमाचरेत् व्यापकं च पुनः कृत्वा स्थितिन्याससमाचरेत् पुनश्च व्यापकं कृत्वा पंचवर्णानादिकान्न्यसेत् मूर्ध्नास्यहृद्गुह्यपादे पुन
स्तानेव संन्यसेत् ऊर्ध्वप्रागादिकाष्ठासु पुनर्व्यापिकमाचरेत् पुनर्मन्त्रादिकं न्यस्य षडंगानि पुनश्चरेत् ततो ध्यायेज्ज्योतिर्लिंगं द
क्षिणामूर्तिविग्रहं शतयोजनमुक्तापं च समन्ततिविस्तृते वटवृक्षमतस्सन्यनदधस्तादिविन्यसेत् मण्डपं रचितं हेत्सह
स्रस्तंभसंयुते चतुःस्तंभयुते तस्य मध्ये सिंहासने परे तत्रासीनं महादेवं दक्षिणामूर्तिविग्रहं शुद्धस्फटिकसंकाशं शशिख
ण्डविभूषितं व्याघ्रचर्मधरं शान्तं जटामुकुटमण्डितं स्रवत्पंकेरुहोल्लाससोमसूर्याग्निलोचनं मुद्रापरशुमृगाविष्टाणवा

मे.रु.
तं.
५.८

हभिस्त्रिभिः जाताष्टकेटथानन्तरामवीहुं हृणोभनं वाकुर्वन्तं समस्तानिब्रह्मतन्त्राणिसादरं हृतपंकजलदंतं सर्वमो
हप्राणाशनं शुकादिमुनिमुख्यैस्तु पुस्तकोजलपाणिभिः उमयेन्द्रियावाचावागदेव्यावापिवामतः ब्रह्माणीपद्मनाभेनवा
नन्देनचसंवृतः वेदैःसांगैश्चवेदान्तैर्विदिशासुसवेष्टितं मीमांसाधर्मशास्त्राभ्यांदिशिप्राच्यामुपासितं इतिहासपुराणा
भ्यांयाम्यायन्नुपश्चिमेपरिवेष्टितं संख्यपातंजलाभ्यान्तुसौम्यासायामुपासितं त्रयस्त्रिंशद्भिरिन्द्राद्यैः देवैःसंवेष्टितंप्रभुं पावन्ता
वैसृष्टेवमनादीसंवर्धिनःस्मृताः जीर्णावैवसहस्राणिषष्टिप्राणिनटानिच तावद्भिर्विबुधैःसार्द्धपवादेश्चसंस्तुतं परम्
तंमहादेवदक्षिणामूर्त्तिमादरात् भवपन्तेपिसज्ञावंसर्वज्ञत्वश्चभवेध्रुवं अस्यपूजाप्रयोगादिहित्रीणांमंतमं पंचलक्ष्
पुरश्चर्याहोमोदशांशतर्पणंवत् अष्टोत्तरशतंनित्यंजपपुष्पाञ्जलिस्तथा॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिमन्त्रंद्वात्रिंशदक्षरं सर्वसर्व
वदेवंसाद्दिशोषज्ञानस्वरूपं अज्ञानेन्धनदीप्ताय ज्ञानाग्निज्वालरूपिणे आनन्दाशाहविप्रीतसमाज्ञानंप्रयच्छमे स्वैङ्गाव
णामन्त्रोयकथ्यतेमंत्रराजमरात् तावेनमोपशुपतिडेंतस्तारःपुनर्न्नमः भूताधिपतयेतारोनमोरुद्रायवोच्चरेत् ललाट
दृगावणेतिविरहदितपंसरः शार्दूलहयंपञ्चाद्यसनपदमुच्चरेत् भस्मार्चितशरीरायततोघंटापदंवदेत् कपालमा
लाधरायव्याघ्रचर्मपटंततः परिधानायायदेन्तःशार्ङ्गकर्णनशोबरः कुसमघीपदंप्राग्वदेयज्ञोपवीतिने चलहृदयंव
लहेधाश्चनिर्वाणकपालिने हृतहृदयेवदेद्भूतानाथमथहितयंततः माण्डलेतिपदान्तेनमध्येकरदवयंततः हरांकुशेनम

मयप्रवेशायप्रगवदेत हिरावेशायवर्णिसिधाराधिपतिसंवदेत् रुद्रोत्सायपतिस्वाहाः खोन्यष्टिवर्णकः रावणाध्यमितंकृन्दो
देवताखड्गरावणः षट्दीर्घविंदुयुक्तेनखकारेणांगषट्कं द्रूसंपंवरुधंवीजैः सद्योजातादयायुताः ईशानाद्याःपंचमन्त्रैर्द
हेवक्त्रेषुवन्यसेत रक्ताम्बरंरक्तवर्णंचंद्रमौलिंत्रिलोचनं पंचाननंकेरैर्वराराकपालंकुशमस्तकं कृपानखेटखड्गांगत्रिशू
लंडमरुकंकरैः ध्यानमयंवापिध्यायेत्पवाननंशिवं भूताधिपतयस्वाहाष्टजामन्त्रोयमीरितः पंचाद्रुरोदिनेपीठेष्टजयेत
खड्गरावणं वीजेनमूर्त्तिसंकल्प्यतकान्तमन्त्रविन्दुमत् श्रंगानिदलमूलेषुदत्तोःपत्रेषुसंपजेत कुरुकुल्लेप्रमसवलिनीत्
नीयांकृस्मपिंगले फल्गुणीटिविलीवपंचमींमन्त्रमालिका सप्तमींखड्गिनीपश्चाच्चन्द्रांकितेजटामिमाः एवंपत्रादिसंस्थेनखड्
रावणवल्लभाः ऐन्द्रीकौमारिकांब्राह्मीवाराहींवैष्णवींतथा वैनायकींववामुण्डांमाहेशीन्तिरूष्टजयेत द्वारपालान्यजेन्नित्य
हौहौप्रागादिदेशनः रौद्रपिंगलनामानौ[illegible]कलिभीषणौ हुष्ककर्णिभंगरीतिमद्रगामर्दकंयजेत महाकालवकेशोषु
कुंभकर्णमशेषकं भलाटंजातहारंवमपुरहृदयवीथिषु उद्रादिकान्तरूपाणिवाधेभूतवलिंहरेत स्वयुतविहितयंमन्त्रजाप
[illegible]नाशनः पापसेनहृतालानजुहुयात्रस्पसिद्धये एवंसिद्धमन्त्रस्मन्त्रीकृत्वाग्रहमहाभये प्राप्नोत्यशान्तस्पकुर्वन्तिभूता
भीतामहात्मनः मन्त्रेणानेनसहस्रेणोनान्योभूतप्रमर्दकः ॥ अथप्रवक्ष्येहस्याम्मृतसंजीवनीमन्त्रं प्रणवंव्याहृतीस्त्रिस्तुःप्रा
सादंमृत्युजिन्मनं त्रिपंचकेमृत्युजितंप्रासादंन्याहतित्रयं प्रणवंचोच्चरेदेषमृतसंजीवनीमनः वशिष्टस्यास्यमुनिश्छन्दोनुष्टु

मेरु॰
तं॰
५॰५

पुरुद्रोस्यदेवताः मृत्युंजयाख्यःप्रणवोवीजंशक्तिस्तुहोमतः तारव्याहृतिमंत्राश्चिवत्तुःकोणांगुलीमुखे न्यासंकृत्वाषडंगानि
नत्रकृत्वासमाचरेत त्रिपंचमनोर्न्यासान्सर्वेषांक्रावेदवित्तमः अवैदिकानांवक्ष्येहंन्यासमन्त्रविनिर्णयं तारोनमोभगवते त्र्यं
बकायटंवटेत शूलपाणिश्चरुद्रश्चडेन्तश्चाप्यनमस्त्रये मांजीवयपटस्यान्तेस्याच्चरुजटिलोपदं त्रिपुरान्तकायहुंहोडे
न्तेरुद्रपदंवदेत अग्न्यग्न्यम्बुःसामरूपायरुद्रायाग्नित्रयायच ज्वलहूंदहप्रज्वलद्विमोरक्षयुगलंवदेत अघोरास्त्रायहुंफट्स्वाहान्तो
वाष्टवर्णकः तारोनमोभगवतेततोमन्त्राक्षराणिच स्वाहान्तमंगत्रितयेकवलानिपुनस्त्रिषु मन्त्राक्षराणिविन्यस्यतत्त्वंस्त्वा
यंक्रमात्स्मृता न्यासोर्केषुगजेषाणनेदन्तसंख्याक्रमेणते व्याहृतित्रयमन्त्रार्थंवास्त्रायफडितिवदेत अर्थदिग्वंधमन्त्रःस्याध्यानम
स्यानिरूप्यते उद्देहविधेर्मण्डलस्यवह्नपमासनेविभुं सर्वतोमुखैन्दुकलाधरंचन्द्रसमप्रभं योगमुद्राधरंहाभ्यांहाभ्यामभयन
पुस्तकं सोमसूर्याग्निनेत्रंचवद्धपिंगजटाधरं व्याघ्रचर्माम्वरधरंनानाभरणभूषितं भस्मानुलेपनंभक्तकृपाकरमनुस्मरे
त त्रिपंचकस्यवेदोक्तपीठसंपूजयेच्छिवं चत्वारिंशत्सहस्राणिघोरस्वराणिकोजपः प्रोक्तोद्दशांशस्तदृशांशंहोमःस्पोषनेष
हवत विशेषणस्तर्पणान्तश्रीश्चाभीष्टफलप्रदं हवीत्रयंपयोभक्ष्यंजलेघ्यात्वामहेश्वरं संपूज्यजुहुयान्त्र्यम्बकस्तुरोगापन्न
ये प्रयोगाश्चापिसिध्यन्तिपुराम्पत्युंजयोदिताः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिरुद्रमंत्रदशाक्षरं तारोनमोभगवतेरुद्रायेतिप्रकीर्त्ति
तः वोधायनोमुनिःपंक्तिश्छन्दोरुद्रोस्यदेवताः पृथक्पदैःसमस्तेनपंचांगविधिरीरितः मस्तकेचापिनासायांललाटेवक्त्र

खेगले हृदये दक्षिणे हस्ते वामे नाभौ च पादयोः मन्त्रवर्णान्प्रविन्यस्य ध्यानपूजाजपादिकं प्रयोगाश्चात्र विज्ञेयाः पंचार्णो
ङ्गायथापरं ॥ इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते शिवमन्त्रकथनं नामैकत्रिंशः प्रकाशः श्रीशिव
उवाच मम भैरवरूपस्य मन्त्राः शृण्वन्तु देवताः नामसानुराजसंक्षोभिमातृकाभिहितायकाः सार्द्धवर्षाष्टके ब्रह्मपदाजातस्त्वदे
वताः श्रूकारो महानासीत्तन्त्रविद्याप्रभावतः ततस्तस्मिन्कलियुगे शिश्नोदरपरायणे जाते ब्रह्मर्षिलोकोप्यपि शिश्नोदर
परायणाः न देवैदस्तवते तेन च स्मृतयो नैनृपोगमः खानपानं च देशाद्देशपुरेपुरे न कश्चिन्मन्यते विसर्गगणेशं चरवि
शिवं मन्त्राः सर्वजगत्काके भगपूजां प्रकुर्वते तदा वडुकरूपेण मया दृष्टः पितामहः ब्रह्मत्वादिश्रपतां धर्म्मो वपंथेनत
देमहि तदात ब्रह्मणा प्रोक्तं ममोहं मदेवनिर्म्मितः आगमः पंचमो वेदो भुक्तिमुक्तिप्रदायकः तदाश्रीकलिसंयोगे मयाप्रो
क्तः पितामहः ब्रह्मणे पंतयाचावांसृष्टिकर्त्री सदाशिवः तदा पितामहेनोक्तं कर्त्ताहं चापि रत्नरः ममोहं मदेवनो जातो मन्त्र
तां वेद आगमः यतदाचारनिष्ठायेयासान्निपरमां गतिं वडुरुत्वं वेत्सि नो सो खाखानपानांगनाभवं इति श्रुत्वा ब्रह्मवचो धर्म्मसं
स्थापयेन तत्र युगत्रये तदा जातः क्रोधसंरक्तलोचनं श्रवत्तांबीत्थपातश्च प्रवेशेणानखेन तत् शिरोनिपातितं पातः करांगु
ल्याहतातले तन्मुखान्निचमो वदो ममदेहे लयं गतः तदा विशोर्धिक्कृतोहं सहसान्तरमानुषैः लग्ना च ब्रह्महत्या मे दृष्टन श्रा
तिभीषणाः तदात विस्तुना प्रोक्तं भीषणानात भैरवः भवतं वडकोश्चाशमेव आगममार्गतः सान्तिकतं काशिकायां मुक्ति

मे रु॰
तं
५॰१
य

110

मार्गप्रदो भव यज्ञादिकर्मरक्षाकृद्यानमस्त्वं दिव्यप्रदः मारणाद्यादिकर्त्रीत्वं नाममो वटुको भव तस्मात्त्वं सर्वे येदेतं पंच
म्नायोज्ञवर्म्मना ॥ तन्मन्त्रात्मं प्रवक्ष्यामि साधकाभीष्टदायकान् मायान्तं वटुकं ङेन्तमापदुद्धारणाय च कुरुद्वयं च वटुकाय
ह्रीं प्रकृतिवर्णकः बृहदारण्यकमुनिश्छन्दोनुष्टुप् च देवता: भैरवो ह्रीं बीजशक्तिः स्वाःकीलकमुद्दितं ॥ अथान्यासमन्त्रं वक्ष्या
मि भैरवस्य तु येर्विना नजातेमन्त्रसिद्धिस्तत्राद्यौ विदुमातृका: विसर्गमातृकान्यासाद्वितीयः प्रागुदीरितः वामहस्तांगुलीमू
लमारभ्यामणिबंधकं जकारादितु क्षकारान्तान्न्यसेद्वर्णान्नतृतीयकः कलामातृकिकान्यासश्चतुर्थस्तदनन्तरं पंचमो न्यासमुद्दि
तः श्रीबीजादिकमातृका: केवलंमातृकान्यासः षष्ठस्यात्तदनन्तरं वामहस्तांगुलीमूलमारभ्य मणिबंधकं श्रीबीजाद्यान्न्यसे
द्वर्णीश्चादिक्षान्तान्सप्तमः श्रीबीजान्तां क्ककाराद्यान्सकारान्तान्विलोमतः न्यसेद्वर्णान्मातृकायाः स्थाने यन्वष्टमः स्मृतः कामबी
जादिमातृणां न्यासंस्तु नवमस्स्मृतः मन्वादि तु न्यसंन्यासांगुह्ये ह्रूं बीजमादिशेत् ह्रीं शक्तिं पादयोर्न्यस्य भैरवं कीलं दशमस्त्वयं ह्रां वामी
शानाय नमो न्यसेद्गुह्ये योस्ततः ह्रैं वैतत्पुरुषाय तिनमस्तर्जनिकाद्वये ह्रूं वुमघोराय नमो विन्यसेन्मध्ययोर्यपि ह्रिं विं च वाम
देवाय नमश्चानामयोर्न्यसेत् ह्रं वं सद्योजाताय नमो न्यसेत्कनिष्ठयोः प्रथमे कादशो न्यासः एवमेव प्रविन्यसेत् केवलं हृद
येगुह्ये पादयोर्हृदये शास्त्वयं एवमेव न्यसेन्नयश्चाहू ह्वं वक्त्राय वै नमः इति प्रयोगं प्रागादि विक्षु षं च त्र्योदशः षट्दीर्घसादिभिश्चा
भ्यां ह्रीं वा नारस्ववके जातिषुक्षषडंगानि न्यसेन्न्यासश्चतुर्दशः चतुर्दशस्वरोपेतैराद्यन्तायैः सबिन्दुभिः प्रेतबीजमिदन्तेन

षडंगानितिप्रदः आद्यन्तप्रलयामश्च चतुर्थीस्वरसंयुता सर्विंदवस्मिन्बीजंमूर्द्धिवाहोश्चशेहस्ते नाभौहस्तांगुलीमध्येत
तथापादांगुलीषु च स्थानषट्केक्रमान्न्यसेन्न्यासोयंस्यान्तुषोडशः एकादशंचतुर्थीन्तशाक्कस्वरसविंदुकौ ज्ञानबीजमिदंन्य
सेद्ब्रह्मरंध्रेमुखेहृदयोः ग्रीवानासाकपोलेषुचिबुकेब्रह्मरंध्रके पुनर्न्यसेदयंन्यासःप्रोक्तःसप्तदशःस्मृतः सत्याबीजंसमयं
वप्रथमस्वारसंयुताः पादयोर्हस्तयोर्नेत्रश्रोत्रकुक्षीन्द्रियेषु च स्थानषट्केप्रविन्यस्येन्न्यासश्चाष्टदशःस्मृतः श्रीबीजंचिबुकेपा
देगलेपादेहृदयेपुनः हृदयेपादयोर्नाभौपादयोश्चप्रविन्यसेत् पंचस्थानेष्वष्टधायंन्यासएकोनविंशकः त्रिंशत्तमचतुर्थी
चषष्टस्वरसविन्दुकौ ज्ञाणबीजमिदंन्यसेहृदयेनाभिमण्डले हृदयेपादयोर्न्यसेहृदयेदक्षकुक्षिके हृदयेवामकुक्षौ
चहृदयेदक्षपंजरे हृदयेवामपार्श्वेचहृदयेदक्षनेत्रके हृदयेवामनेत्रेचहृदयेदक्षघ्राणके हृदयेवामघ्राणेचहृद
येदक्षकर्णके हृदयेवामकर्णेचहृदयेविंशकस्त्वयं त्रयोदशचतुर्थीन्तषष्ठस्वरसविन्दुकौ घंटाबीजमिदंन्यसेत्स्फटिका
नाभिवंटिषु हन्पादहृक्कटौशीर्षमस्तकेचकटौस्तने गुल्फस्तनेषुसादेक.... विंशस्त्वयंमतः प्रकृत्यादिसमुद्गाणीःष
ष्टस्वरसविन्दुकाः योनिबीजमिदंमूर्ध्निपञ्जिह्वानाभिकंठके हृज्जंघानेत्रकर्णेषुबाहुयुग्मेस्तनद्वये क्रमेणविन्यसेन्न्यासोद्वा
विंशोयप्रकीर्त्तितः प्रणवोमूलबीजंस्याद्धृदयेपादयोर्न्यसेत् हस्तयोःकर्णयोर्नासाद्वयेपंचत्रिविंशकः सर्वेष्वेवेदेषु तेसर्व
वर्णान्नृपस्वराचिताः नादबिंदुयुताबीजंश्चामर्याःपरिकीर्त्तितं मुखनेत्रेद्वयेकर्णद्वयेचैवकपोलयोः गण्डयोःकंठदेशेच

मे रु॰
तं॰
५॥

स्तनयोर्हृदि पादयोः चिबुके मस्तके बाह्वोः स्कंधयोर्दन्तलेखया ब्रह्मरंध्रे तथाधारे भ्रूमध्ये पंजितोन्मितः ॥ मर्मन्यासात्ततो वक्ष्ये
त्रीनेत्रेव स्यातिडं ल्लभान दिकुसम्प्रपंचांगवेदप्रलयसागराः एकत्रिंशत्कृताघन्ता चतुर्थीस्वरसंयुताः विन्दुनादसमायुक्ताः
कूटमाकूटनामकं न्यसेच्छीर्षे गण्डयोश्च मखेयंतनवसंमितः जनेत्रिंशार्णाक्षिवाणान्त्य वेदशैलकृताग्रुताः विंडन्तर्षष्ठस्वरान्यां च
कालवीजमदाहृते नेत्रयोः कर्णयोर्नाभौ लिंगे वापि गुदे न्यसेत् षट्त्रिंशार्णसमाख्यातः सप्तविंशार्णकथ्यते संवन्नेवेदान्त्यवेद
प्रथमाभ्यास्कसंयुताः तुर्यस्वरेण विंदाद्यं विद्या वीजमदाहृते कपालयोर्ब्रह्मरंध्रे दन्तपंक्त्योश्च विन्यसेत् ब्रह्माविंशार्णमथो वक्ष्ये
शृंखलान्यासमद्भुतं श्रन्यादेन्यादिमेघ्नत्रिंशद्वाणार्णकाल्लतः तुर्यस्वरे स्वयैकत्रिंशन्मिता त्रित्रिसागरैः त्रिपंचरामषष्ठ
स्वनादविंदुविभूषितं महापरान्तकूटमंगेषु प्रविन्यसेत् मस्तके नेत्रयोः श्रुत्योः कपोलद्वयगण्डयोः चिबुके च गले स्कंध
द्वये च स्तनयोर्हृदि कुक्षिद्वये तथा नाभौ जंघयोर्ध्वजने तथा स्कंधद्वये न्यसेत्स्वस्थान्मूलाधारे च गुल्फयोः पादयोश्च पृथक्
नासानादयोरंगुलीषु च ब्रह्मरंध्रे पुनश्चाप्योः पादयोरंगुलीषु च ब्रह्मरंध्रे पुनर्मूलाधारे च ब्रह्मरंध्रके उद्धारमादौ संयोज्य
मातृकान्यासमाचरेत् न्यासश्चूडामणिश्चायमस्तत्रिंशः प्रकीर्तितः उनत्रिंशत्स्वनितिष्टति वेदान्तान्पदयाद्वयः ग्राद्येकत्रिंशवेद
र्णास्तुर्यस्वरसविन्दवः एतन्मरस्वतीकूटमेतत्सर्वास्तु मातृकाः वाक्सिध्यर्थं न्यसेद्देहात्रिंशोयं समुदीरितः एतेनवामिनां
सोऽकत्रैनेहीनिमवाप्नुयात् सर्वामित्रोत्रयोनिन्यापोषः कामाः प्रयोगकाः एवन्यस्तनतुर्थ्यायेकुरुहस्फटिकान्वितं दीसभुयभ्रान्वरा

क कं

भीतिकिंकिणीजालनूपुरैः युतं रत्नमयैः स्मेरवदनं कुटिलालकं दक्षे शूलं परे दण्डं दधानं वरुणरूपिणं द्विभुजं संस्मरेद्देवं
कार्यार्थं सात्विकं द्विजः वैसर्वस्त्रं चतुर्बाहुं जटामुकुटधारिणं त्रिशूलपाशदण्डं खट्दधानं च कमण्डलुं वामी वामे कपालं
च दक्षे दण्डं विचिन्तयेत् शैवपीठे यजेद्देवमन्तर्वा मातृपत्रकं ऊर्ध्वे त्रिकोणे षट्कोणे मातृपत्रे गृहादिकं मूर्तिं मूलेन संकल्प्य
तस्यामावाहयेन्मन्त्री मूलाद्यैः सद्योजातेन स्थापयेत्तदनन्तरं समूलवामदेवेन संनिधापनमुद्रया मूलेन संनिधायाथ
संनिरोधनमाचरेत् अघोरान्तेन मूलेन संनिरोधनमुद्रया मूलेनैवावगुण्ठ्याथ देवं गुण्ठनमुद्रया षडङ्गैः सकलीकुर्या
दमृतीकृत्य मूलतः परमीकरणं मूलात्सर्वमुद्राभिरेव हि ध्यानामध्यापनं कुर्यान्मुद्राः संदर्शयेत्ततः लिङ्गाद्याः पूर्वमुद्दिष्टा
योनिमुद्रान्ततस्त्रया नान्तर्पयेत्तन्तुहृष्मूलाभ्यां च ततो बलिः ईशानेन समं मूलेन कृत्वा देवं ततोऽर्च्चयेत् ततो देवाज्ञया भा
स्वस्थानेष्वंगानि सृजयेत् सद्योजातादिकान् पंच चांगुष्ठादिषु संयजेत् देवस्य देहे वक्त्रेषु यजेत्तं च पुनः स्वतः व्योमाद्यकर्णिका
यान्तु पूर्वं दलोदरेषु च पश्चिमाद्यान्देवदेहे सद्योजातादिकान्यजेत् असितांगं रुरुं चण्डं क्रोधमुन्मत्तभैरवं कपालिनं भीष
णं च संहारं च समर्च्चयेत् देवाग्रतोऽष्टपत्रेषु यजेत्कोणत्रये पुनः देशग्रामाधिपौ स्थानाधिपतिं संयजेत्पुनः त्रिकोणमज
देषाहमेघनादं प्रचण्डकं कालहन्तं च षट्कोणे षडंगानि समर्च्चयेत् षट्कोणस्य बहिस्त्वष्टदिक्षु देवाग्रतो यजेत् डाकिनीपुत्रका
न्सर्वान्राकिनीपुत्रकानपि लाकिनीपुत्रकांश्चापि काकिनीपुत्रकानपि शाकिनीपुत्रकान्निष्ठा हाकिनीपुत्रकान्यजेत् मालिनी

न्या

ना

मे.रु.
तं.
९ ४१२
412

पुत्रकानिष्ठा देवी पुत्रान्ततो यजेत् देवस्य वामभागे तु यजेदेतान् क्रमेण च इन्द्रेशानदिशोर्मध्ये नूर्द्धस्वायम्भुनाथं उमापु
त्रान्वटुकपुत्रान्मातृपुत्रान्क्रमेण च दक्षजलेशयोर्मध्ये ऽग्नियोर्मध्ये स्मृतान्यजेत् एतेषामन्तराले वा पुत्रवर्गत्रयोदशः तत
श्चाष्टदले पद्मे देवाग्रादि प्रदक्षिणं ब्रह्माणीतनयं माहेश्वरीपुत्रं वैष्णवीसुतं कौमारिन्द्राणिकापुत्रौ महालक्ष्मीसुतं तथा वा
राहीतनयं चामुण्डापुत्रं वटुकाभिधाः पूजनीयास्ततो बाह्ये पद्मस्यैशाग्रतो यजेत् भूपुरावृत्तिगेहे तु केत्रिपुरान्तकं वेता
लमग्निजिह्वं च कालान्तं च करालकं एकपादं भीमरूपं प्रागीशानान्तरे यजेत् अचले हाटके शंभुपाणिरक्तो दिगन्तरे च त
रस्रादिदेव्यायां देवाग्रादि प्रदक्षिणं श्रीकंठममरेशं चानन्तमथ सूक्ष्मकौ भारभूतेन्त्रिमूर्तिं च तिथीशं च ततोग्रे च त
रस्यैव देवस्य दक्षिणादि प्रदक्षिणं सौरवीश्वरं धरेशं च दण्डीशं भौतिकेश्वरं सद्योजातेश्वरं चानुग्रहेशं क्रूरकेश्वरौ महा
सेनेश्वरं पश्चात्तृतीये चतुरस्रके देवस्योत्तरमारभ्य यजेदेतान्प्रदक्षिणं क्रोधेश्वरं च चण्डेशं कूर्मेशं लाङ्गलीश्वरं दारुके
शं च मीनेशं मेषेशं भृगुमेव च वामभागे तु देवस्य नकुलीशं शिवेश्वरं संवर्तेशं समभ्यर्च्य ततो बाह्ये प्रपूजयेदिमान् वामाग्र
कोणमारभ्य प्रादक्षिण्येन कोणजान् सपक्षिकान्दिव्यसिद्धानन्तदीदान्ये योगिनी भयस्य योगिनीः पश्चात्तदन्ते सर्वयोगि
नीः तदग्रे लोकपालांश्च पूजाविधिविदो विदः वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः हुनेत्तिलैस्त्रिमधुरैः कृष्णपर्णादितनश्चेवत
वाममार्गे तु नेसिद्धिः सपादे दशलक्षके पुरश्चर्या तथा होमो भक्तियुक्तः पलाशकैः नामकौलिकमार्गेण साध्योऽदुरवः प्रदोमनः

विघ्नं दुर्गां समाराध्य बलिं दत्वा विधानतः कामान्निसाधयेन्मंत्री यथोक्तां सिद्धिमाप्नुयात् वश्याय जुहुयाद्दित्वमकलैर्वशयेज्जगत्
जुहुयात्सर्पिषा मन्त्री यथोक्तां सिद्धिमाप्नुयात् जुहुयात्पुत्रलाभाय प्रफुल्लैः कैरवैः सुधीः धनधान्यादिसंपत्त्यै जुहुयात्तिलतण्डुलैः
बिल्वप्रसूनैर्जुहुयान्महतीं विन्दते श्रियं लोणैर्मधुरसंमिश्रैर्वशयेद्वनिताजनान् वृष्टिकामेन होतव्यं वेतसानां समिद्वरैः
अन्नेन जुहुयाद्विंद्याद्धनधान्यादिसंपदे वश्याय जुहुयान्मंत्री मधुनादिवसत्रयं रोगार्तो औषधहोमेन रोगान्नश्यति तत्क्षणात्
कृत्याद्रोहे ग्रहद्रोहे भूतापस्मारसंभवे व्याघ्राजिनसमासीनो जुहुयादयुतं तिलैः भूतादयः पलायन्ते नश्यन्ते ते दिशं भयात्
कृष्णाष्टमीं समारभ्य यावत्स्यात्तु चतुर्दशी तिलैस्तण्डुलसंमिश्रैर्मधुरत्रयलोलितैः त्रिसहस्रं प्रतिदिनं जुहुयात्संस्कृतैस्तिलैः
वटुकेश्वरमभ्यर्च्य भक्ष्यभोज्यफलान्वितं निवेद्य नैवेद्यं मध्यरात्रे बलिं हरेत् शाल्यन्नं पललं सर्पिर्लाजवर्णादि शर्कराः
गुडमिक्षुरसाद्यैश्च मधुना परिमिश्रितैः कृत्वा कवलमाराध्य देवं प्रागुक्तवर्त्मना रक्तचन्दनपुष्पाद्यैर्बलिरेषः प्रकीर्तितः
एवं जपित्वा प्रयतः सहस्राण्येकविंशतिः समाप्य दिवसे रात्रौ वह्निं हुत्वा बलिं हरेत् ततः कारयिता राजा तोषयेत्साधकं धनैः
विधिनानेन संतुष्टो वटुकेशः प्रसीदति तेजो वीर्यं यशः पुत्रान्कान्तिं लक्ष्मीमरोगतां नश्यन्ति शत्रवः सर्वे वर्द्धन्ते बन्धुबान्धवाः
अवग्रहो न जायेत विषये तस्य भूपतेः जुहुयात्केवलैर्लोणैर्गजं तत्स्तंभने कृपा निगडादिविमोक्षाय प्रयोगोयमुदाहृतः
वचाचूर्णं पलं जग्ध्वा गव्येनाज्येन लोलितं विभज्य भक्षयेद्ध्यायन्मण्डलान्तं पुत्रकोदिशी विनीतं पुत्रमाप्नोति मेधारोगबलान्वितं

समे

मे रु॰
तं॰
४१२
413

आदावन्नप्रयोगस्य वटुकाय बलिं हरेत् बलिस्त्रिविधः प्रोक्तः सात्त्विको राजसस्तथा तामसश्चेति सर्वोक्तो मांसहीनो यदा बलिः
मद्यपायससंयुक्तो मधुत्रयलोलितः खण्डैः फलैश्च यैर्युक्तः सात्त्विकः परिकीर्तितः अपूपैर्विप्रैः प्रदेयस्तेन तुष्यति भैरवः
एवं समांसरक्ताढ्यो द्विजयोग्यस्तु राजसः राजसस्तु सुरामांसैः सर्वैर्मत्स्यैः समन्वितः बलिस्तामस आख्यातः शूद्रादीनां प्रशस्य
ते ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भस्मसाधनमद्भुतं उशीरं चन्दनं कुष्ठं च ‥ सारं च कुङ्कुमं श्वेतार्कमूलं वाराहीं लक्ष्मीं नीरे महीरुहं
तथा बिल्वतरोर्मूलं शोषयित्वा सुचूर्णयेत् शुभं व्योम्नि गृहीतेन गोमयेन विमिश्रितं कृत्वा पिण्डान् ततः कोष्ठे संस्थितं हव्यवाहने
मूलेन दग्धं तद्भस्म शुद्धपात्रे विनिक्षिपेत् केतकीमालतीपुष्पैर्वासयेद्भस्मशोधितं अयुतं प्रजपेन्मन्त्रं स्वेष्टां भस्म सुपूजितं
यन्त्रदायायदिवशः प्रातः पुण्ड्रं करोति यः तस्य रोगाः प्रणश्यन्ति क्रूरा दोहमहाग्रहाः विप्रवीरमृगादिभ्यो भयं तस्य न जायते
वर्द्धन्ते संपदः सर्वाः पूज्यते सकलैर्जनैः राजा वश्यो भवेत्तस्य सामान्यः सपरिच्छदः ॥ अथाभिषेकं वक्ष्यामि भक्तानां विजयप्रदं
सर्वोत्तमण्डले लिख्ये वितानध्वजशोभिते सर्वतोभद्रमालिख्य कान्तस्य पूरयेत् अष्टद्रोणप्रमाणेन शालिभिः पावितैः शुभैः
तद्दीनतण्डुलान्तस्मिंस्तस्य दर्भान्तनावितान हेमादिविहितं कुम्भं नवरत्नसमन्वितं संस्थाप्य विमलैस्तोयैः राष्ट्रजैर्ग्रामैर्विनिक्षिपे
त् तीरद्रुमप्रवालानि लक्ष्मीं दूर्वां महौषधीः कर्पूरं चन्दनं चैव नवमणीं कुङ्कुमं पुनः कङ्कोलमगुरुं जातीं मल्लिकां चम्पकोत्पले
गोमेदं डाडिमं पञ्चरत्नादरसूत्रेण वेष्टयेत् तस्मिन्नावाह्य वटुकं राजसंसंप्रपूजयेत् बहिरष्टसु कुम्भेषु भैरवानष्ट पूजयेत् त्र

ऽकूर्मि

घोरघोरसकुंभेषु त्रयोदशगणान्यजेत् वाहेदशासकुंभेषु लोकेशानर्चयेत्सुधीः ग्रहान्हिर्वाल्लकंभेषु श्रीकण्ठादीन्स्मरन् ... न्
पंचत्रिंशत्तत्वदेवांश्चार्चाः कटिवलोः सराः क्रमात् दुन्दुभ्यादिभिः समप्यकपंचावरणमर्चयेत् अयुतं प्रजपेन्मन्त्रं स्नानार्थं एटाटेशिको
त्तमः सुदिने शोभने लग्ने वाचयित्वा द्विजान्मुखैः स्वस्तिमंगलवाक्यानि विश्वहृदैर्वेदपारगैः तदेल्मपंचवाहेषु प्रणामवङ्केश्वरे
जितेन्द्रियशुद्धकार्यं राजानं ब्राह्मणप्रियं आस्तिकं सत्यवचनमभिषिंचेत्समन्त्रयीः अभिषिक्तो नरपतिः प्रणिपत्य गुरुं परं
भूयसीन्दक्षिणां दद्यात्प्रसीदति यथा गुरुः राजाभिषिक्तो भवति साक्षाद्भूमिपुरन्दरः परान्विजयते भूपान्पूज्यते सकलैर्जनैः
कृताभिषेकस्सम्मासं प्रतिमासं महीपतिः चतुरंभोधिवलयां शास्ति सर्वां वसुन्धरां ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गजोष्ट्रवृषवाजि
नां रोगादीनां यथाशान्तिस्तत्र कालास्वकारयेत् कुण्डं कृत्वा विधानेन होमं कुर्याद्यथाविधि पायसाज्यतिलैर्विद्वान्प्रतत्रितया
विधिः ब्राह्मणान्भोजयेद्वित्तं भक्ष्यभोज्यफलादिभिः प्राक्प्रोक्तविधिना कुंभान्स्थापयित्वा त्रदेशिकः अभ्यर्च्य गंधपुष्पाद्यैस्त
ज्जलैः प्रोक्षयेद्गजान् अश्वशालामनेनैव वर्द्धन्ते तद्दिने दिने पुत्रेषु महती शान्तिर्जायते सर्वतोऽधिकाः सर्वरोगाः प्रणश्यन्ति कृत्यादो
षाः परैः कृता अस्मान्यत्र नरावह्ना नास्ति तेषां महीतले अभिषिंचन्महीपालं परेषां विजयायतो उक्तेन विधिना मंत्री यामिन्यां वलि
माहरेत् अन्नं लागमजं हत्वा राजसं प्राग्रुदाहृतं वलिप्रदानसमये रिपूणां सर्वसैनिकं निवेदयेद्वलिस्त्वेन वङ्कायविशिष्टधीः
विदर्भयेच्छत्रुनाम्ना वलिमन्त्रं तथा सुधीः शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दिने दिने भक्षयन्तु गणाः सार्द्धं सारमेयसमन्विताः

मे रु. तं. ५१५

२२

414

बलिमन्त्रोयमाख्यातः सर्वेषां विजयप्रदः अनेन बलिना हृष्टो वटुकः परसैन्यकं सर्वगणेभ्यो विभजेत्सामिषं क्रुद्धमानसः
एवं कृते परबलं क्षीयते नात्र संशयः विजयश्रियते मे नराजा ग्रामोन्वयन्नतः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नानाभैरवसाधने
श्मशाने तेन निर्दिष्टं तत्काले कालपुरेपुरे नियमं कं विटंकं यो न त्यजेद्धर्मगर्भितं वाममार्गादिनिरतो यद्देष्टनरवर्त्मनां
हीने गुरावष्टर्णे वा साधनो लोकभीतितः सम्भवेद्भैरवी देवस्तस्य देशस्य शासकः तत्र भूतवेतालाः सदा संसेवयन्ति तं
स्वमार्गच्युतानां सः शासनं कुरुते सदा क्षीणकर्माणि तस्मिन्सगते ग्रामो विलीयते अन्यस्मिन्भैरवे नीते ग्रामो वसति निश्चितं
यदाम्नाये भैरवो सौ तत्काशानं तन्नदृशि चेतमार्गेणावश्ये कार्यार्थं भैरवं व्रतं वाग्भवा कामभाख्या लशे बीजक्रमाद्भवे
त् एवं गुह्यानन्तकाम्नायानां क्रमेणैव आम्नायबीजं ग्रामस्य बीजभं भैरवाय च ग्रामनामततः सोऽक्षाणि तु गेह विनाशि
ने ततस्तेषां मन्त्रयं जपेद्रासहस्रकं निशि श्मशाने च बलिं तदाम्नायोक्तवर्त्मना जपान्ते च जपान्ते च निवेदयाद तत्र धीः
वटुकोक्तं कुर्यादेवं तर्पणादि ततश्चरेत् एवं सिद्धमन्त्रमन्त्री भूतानां निग्रहक्षमः तस्मिन्देशे भवेत्तस्य प्रत्यक्षी करणं शृणु
कृतनित्यक्रियः प्रातः सोपवासो जितेन्द्रियः सायं सन्ध्यादिकं कृत्वा शान्तिपाठं विधाय च समग्रहीत्वा च सामग्रीं सायं सोऽन्तर साधकः
व्रजेत् श्मशाने सामग्री शृणु सम्यक् स्थिरसाधकान् अनकुलान्तलकिलान्स्वजान्महन्मसूरकान् तथैव वनकान्भक्तं पायसमापूपश
ष्कुली कन्यका कर्तिनेसूत्रं कुंकुमेन सरंजितं अष्टाविंशतिस्थूलाश्वकोटिराः कीलानपको हृत्समात्रेगोपपुष्पादि

केनया बलिरूवं चपूर्वे क्रं पूर्वाम्नायेसमन्त्रकं समांसं पश्चिमाम्नाये समयं चोत्तरे भवेत् ग्राममध्ये श्मशाने नदूरे ह्याम्नाये सरक्त
कं यथायोगं ध्वनिवेद्यंगकेऽत्र भयवर्जितः पादप्रक्षालनं कृत्वा ततः स्नात्वा सदेवतां बध्वांजलिरिदं वाक्यं प्रवदेत्साधकोत्त
मः अत्र श्मशाने मः कश्चिद्देवतानि वसंति हि नाः प्रयच्छन्तु मे सिद्धिं प्रसन्नाः सन्तु पान्तु मां पूर्वे मां संकरः पातु तथाग्नेय्यां च शूल
धृक् कपाली दक्षिणे पातु नैरृत्ये जटिलोवतु पश्चिमे पार्वतीजानि वायव्यां प्रथमाधिपः उत्तरे मुण्डमालाढ्य ईशाने वृषभध्व
जः ऊर्ध्वं पातु तथा शंभुरधस्तात् शूलि धूसरः अग्रतो भैरवः पातु पृष्ठतः पातु खेचरः दक्षिणे भूधरः पातु वामे च पिशिनासनः
केशान्पातु विशालाक्षो मूर्द्धानं च महाप्रियः मस्तकं पातु भूवीशो नेत्रे पातु महामनाः कपोलौ पातु वीरेशो गण्डौ गण्डादिमर्द
नः उत्तरोष्ठे च भूपालो अधरे योगिनीप्रियः दन्तांश्च दन्तविध्वंसी चिबुकेन्दुकपालधृक् कण्ठं रक्षतु मां देवो नीलकण्ठो जगद्गुरुः
दक्षस्कंधे गिरीशो वामस्कंधे च सुन्दरः भुजे च दक्षिणे सर्वमन्त्रनाथः सदावतु वामे भुजे सार्वभौमो हृदयं पातु पाण्डुरः
दक्षस्तने पशुपतिर्वामे पातु महेश्वरः उदरे सर्वकल्याणकारकोवतु मां सदा नाभौ कामप्रबोधी सीजंघा पातु दयामयः
जानुनी पातु जामित्रो गुल्फौ गौरीपतिः सदा पादपृष्ठे ज्ञाननिधिस्तथा पादांगुलीहरः पादाधः पातु सततं व्योमकोशो जगत्प्रभुः
इति रक्षां समापाद्य मंत्रं दद्यात्ततश्चरेत् ॐ क्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं वषट् ॐ क्रूं ह्रूं ह्रौं कृतासने ॐ ह्रीं श्रीं दक्षिणे नमः ॐ ग्लूं स्लूं वने ऋने ॐ सू
मूं मूं समग्राध्यनाराधनाम्रूं ममसीरणि ॐ भ्रां भैरव सौम्याय ॐ म्रूं म्रूं म्रूं वषट् स्वाहा ॐ ग्लौं म्रूं मर्द्दय ॐ यां सौं मूं मूं सः नमः स्वाहा

मे रु॰ तं॰ १
५१५

२२ 415

एवं स्तोमसमायायकीलाः कीलादिगष्टके मध्ये महाकीलमथो दिक्पालार्चनमारभेत् ततो मंत्रमिमं ब्रूयात्स्वार्थयेत्त्वेमसंयुतः
यां भैरवहि हि त्वार्घ्य भयंकर हैं वदेत् मां रक्त रक्त हूं फट् स्वाहा द्वाविंशत्यर्णकः पालाशभाजने माषान्कृत्वा माप्य वीं ब्रजेत्ततः
कीलस्यानिकटे चन्द्रः मावाल्य परिपूजयेत् ध्यानं प्राग्वत्कृत्वा तत्पुरो चतुरस्रके मंत्रेणानेन चेन्द्राय मण्डले बलिमर्पयेत्
ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं सम स्वार्घ्य भो इन्द्रः स्वरनायक प्रसन्नो भव मे शीघ्रं देहि हि सिद्धिं सनातनीं इमं बलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् नागाग्निवर्णकः
जलं दत्वाग्निं तत्कोणे नवधा हृद्धि कीलकं अग्निं तत्र समावाह्य प्राग्वद्ध्यानाप्रपूजयेत् तदग्रे मण्डलं कृत्वा दद्यान्मंत्रेणैव बलिं
ॐ रं रों रूं र्हूं रं चरितीत दग्रेग्रपदं वदेत् तेजो नायक मे शीघ्रं सिद्धिं देहि इमं वदेत् मन्त्र बलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् द्वावर्णको मनुः
ततो दक्षिणकीलस्यानिकटे यं समर्चयेत् हूं फडन्तः समावाह्य ततो मंत्रो गोत्रामवर्णकः ततो नैरृत्यां कीलस्यानिकटे नैरृतिं पू
जेत् दंबीजेन समावाह्य बलिमंत्रोपकथ्यते ॐ प्रेप्रेप्रेत नतो हूं हूं त्रिः ऐं विह्निं ह्रीच मो पुगं नैरृत नाथ पटा क्रोशं प्रसन्नो भव सव
देत् इमं मे चणक बलिं गृह्ण हूं फट् सर्वं मेमतः षड्विंशत्यर्णीय ततो ब्रजेत्पश्चिमकीलकं वं बीजेन समावाह्य वरुणं तत्र पूजये
त् बलिमंत्रो भूवो वों वीं भो भो वरुण संवदेत् जलनाथ पटस्यान्ते प्रसन्नो भव संवदेत् इमं ते चोदन बलिं गृह्ण गृह्ण व हूं व फ
ट् त्रिंशत्यर्णो मनुः प्रोक्तो वरुणस्य बलेरयं ततो ब्रजेद्वायुकोणे कीलस्यानिकटे र्च्चयेत् यं बीजेन समावाह्य वायुं शृणु बले मंत्रं
ॐ वां वीं वैं नमः क्रां क्रीं भो भो वायो भव पुनः द्विः प्रसन्नो भवेति मम मे दंवायवेति च बलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् पंचत्रिंशार्णको मनुः

उत्क्षीलेत्ततो गगनार्हूँ बीजेनेन पत्रे सर्वं आवाहयेत्पूजयित्वा मन्त्रनानिर्बयेद्वलिं ओं क्रौं कूँ क्षी ततः क्रौं क्रौं भो भो यत्पदं वटेत
नायश्रीं ब्रह्मसत्त्रामे भवेतिव पंवेटत ममाप्युपवलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् स्वाहा दार्णिकः ईशान कीलनिकटे गते शान्ते समाहूयेत
हूं बीजेन ततः पुष्पवलिः स्यान्मन्त्रनामतः ओं श्रां श्रीं सूं ततः श्रां श्रीं श्रां श्रीं सा माकुलीपदं वलिं गृह्ण गृह्ण हूं फट् स्वाहा नविंशतिव
र्णकः पुष्पात्तनान्समादाय मध्ये स्तंभारपस्थितः स्नातस्तंभायनमो येनवाहरः अनेन मन्त्रनास्तंभ निर्भयः परिपूजयेत
महावच वर्मंत्रेण कुर्याद्रेहसप्तदर्णं ओं ह्रूं ह्रीं हूं ततो हूं स्वदां दीं दूं ततः समन्त्रवेत ख्रौं ख्रीं खूं ख्रं स्तया ख्रौं ख्रीं ख्रं ख्रौं स्त्रौं सीं
ततो वटेत सूं सौं सैं सैं ततो म्रां म्रौं त्रिहीं क्रों त्रिपात्रिधा हूं सप्तकं समस्त्रार्घ्यफट्ने सर्वतो वटेत रक्तरक्तपदं मोक्षरक्तरक्तनिभैर
व नायनार्थफडंतोयमेकपंचाशटक्षरः इत्यान्सरतां कृत्वाय स्तंभस्य च समीपतः आसने समुपगातीर्थ तत्र प्राङ्मुखसंस्था
स्थितः मायेसमेतमृतां गोगोमयायुपलेपिते पद्ममष्टदलं कृत्वा तद्बहिः षोडशाष्टकं तद्वाह्येष्टदलं वापि सुपृष्ठं चततो नालि
खेत चतरस्त्रत्रयोपेतं चतुर्द्वारसमन्वितं तन्मध्ये देवमावाह्य समाप्यूलेन पूजयेत कर्णिकायां षडंगानि वसितांगादि भै
रवान पत्राष्टके पूजयित्वा पूजयेत्षोडशाष्टके कुलीशं च कुलीशं च जामित्रं रामठं निभं प्रवराढं वराढके शवचण्डान्मानेव
वामरं वारितं च चमत्कारं तं च वलं वाहभूषणं चामीकरं वाहवहं वकिनं वेति षोडश नम्मनानामभिः पूज्याः षोडशानन्तर
स्थिताः ब्राह्मायष्टपत्रेषु वही बीथ्यां दिगीश्वरान तद्वाह्यायत्र दशाणि नदारोयांनि मात्रजेत वाग्प्रवराढंर्हकेशभीषणाभी

भैरु०
तं०
५२९

षणोभीषणाभिधं व्योमकेशो व्योमवह व्योमव्यापकएव च एतानीरान्समाहूय चायाहीतिसमुच्चरेत् अमण्डपेनिर्भयः सन्नतो
न्यासान्समाचरेत् पश्चिमाभिमुखोभूत्वा मालांसहस्रसंजपेत् उच्चैस्वरान्नदायान्निप्रनेत्हंभैरवस्वयं वामहस्तेन दद्याच्च यथा
स्वायोवितांभुवि संभोजयेन्नपंकुर्यान्निर्भयः प्रातमानमः तूर्मोदेवोपरात्पूर्याहूंरवरयवांकितं दक्षिणपयसेनैव नस्यात्
सिप्रजायते वामादीनांमांसमयरक्तापैकरनापिवा प्रणामोदएवकूमोवांकितं वरमुच्चरेत् आगत्यवरदेहेपश्चाअहंकु
र्यान्मनोन्तुवं एवंकलियुगेसिद्धिः श्मशानस्यप्रकीर्त्तिता: जपेदेवंसमान्तु षोडेवीप्रत्यक्षरोभवेत् समस्तभैरवाणान्तु मंत्रोऽ
वंमयोदितं ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिक्षेत्रपालमनुंपरं ङिन्तस्ततेत्रपालस्यान्तोवीजायोगजातदः सएवप्रणवाद्यस्तु दत्ताच
मेनवाहरः मुनिर्ब्रह्माचगायत्रंछंदोस्यान्तत्रपालकः देवोवीजंतोनमस्तुशक्तिरस्यप्रकीर्त्तितः षडदीर्घमाजावीजेनष
डंगविधिरीरितः ततःसंचिन्तयेद्देवंमंजनाद्रिसमप्रभं वर्तुलोत्रत्रिनयनमूर्द्धपिंगजटाधरं दंष्ट्राकरालवदनंभीमरूपंदि
गम्बरं दक्षेगदांकपालंचवामेसर्पविभूषणं श्रीवपीठेयजेदष्टपत्रेदिक्कुसुरभूषिते मध्येदेवंषडंगानिकर्णिकाया
त्दलेषुत अनलेचाग्निकेशंचकरालेयान्निकारवं महाकोपंनैरृतेस्यांपिंगाक्षंवायवेकेशाकं यजेद्धुरवीथ्यांअलोकेशान
स्वसंयुतान् धूपदीपादिकंदत्वानैवेद्यंमन्त्रनाम्नना एवेहीतिसमुच्चार्यविद्विषान्तेपुरद्वयं भंजयद्विर्नन्दयद्विविप्रविप्रम
हावदेत् भैरवक्षेत्रपालेनिवलिंदेवततोवदेत् गृह्णरदंवलिंविघ्नजायापंचविंशात्तरोमनः एकलक्षंजपेमंत्रंजुहुयात्तद

पि:

ग्रोशानः वरुणाहुतसिक्तेन तर्पणादि ततश्चरेत् ॥ अथ प्रयोगं वक्ष्यामि सर्वोपद्रवनाशने राज्ञोगृहेहोमगणोवमोक्कृत्वासंस्थिदि
लमुत्तमे आवाहनत्रसंपूज्य देवेशंप्रोक्तवर्त्मना अक्षरद्वयंजनडगणाद्यैःकृत्वावैसिक्तकंमहत् वामारीकुलद्रव्यैःसाम्नायो
क्तैस्तथापरे वक्ष्यमाणेनमन्त्रेणनानाप्रहलेवलिंहरेत् एह्येहितरुणुग्रमंवमन्त्रहंहंहियावदेन् भंजद्दिहनविघ्नंचविनाशय
विनाशय महाबलक्षेत्रपालबलिंगृह्णहृदयन्ततः अग्निर्यायावलेर्मन्त्रोभवेत्पंचत्रिकर्णिकः दद्यात्सुपरिवारेभ्यस्तेषांतेषां
तन्नामभिः बलिनानेनसंतुष्टोक्षेत्रपालोमुदान्वितः ऐश्वर्यविजयारोग्यसौभाग्यादिकसंपदः ददातिरोद्रमृत्यांश्चिकृत्याद्या
अभिवारयेत् ॥ अथवक्ष्येगरुडंवह्निमंत्रंचनमःकृतं खःखस्वाहेत्ययंमंत्रोमुनिरग्निप्रकीर्तितः पंक्तिश्छन्दोदेवताग्निःखोबीजं
शक्तिकावखं षड्दीर्घस्वरयुक्तेनखकारेणांगकल्पनं ध्यानार्चनादिकंसर्वंहैश्वानरमंत्रवत् जपोद्वादशसाहस्रंतद्दशांशतो।
हुतैर्हुनेत् तर्पणादिततःकृत्वाप्रयोगन्तुसमाचरेत् स्वस्यवामकरतलेध्यायेत्पंचदलेस्थिते पर्यंतकर्णिकायान्तुसविसर्गंख
कारकं सान्वस्वारंखकारंचध्यायेत्पंचदलेषुच स्वधामयंवतज्वालापश्चात्तुस्तंविभावयेत् संस्पृणींवामस्तनमयंविषयुक्तंस्व
शान्तपेत् अशेषात्तरशांतेसर्वेविषग्रहाश्चभूतानिसर्पवृश्चिकवेदनाः ज्वलाजीर्णविसर्पंचशूलंदन्तादिसंभवं नेत्ररोगादि
कंपीडांसर्वांगस्थांहरेदपि ॥ अथवक्ष्येवंद्रमंत्रंमहफट्फटेत्यतोमन्त्रः ऋषिर्मित्रकोनुष्टुबक्तंछन्दश्रीगणेशोस्यदेवताः अयंबीजंश
क्तिरंस्यमिष्टार्थेविनियोजनं दीप्तफट्हृदयंप्रोक्तंज्वालाफट्शिरईरितं शिखाज्वालामालिफट्नन्तफट्कवचमीरितं हनफट्ने

मे रु॰
तं॰
४१८

417

अस्त्रदिक्षु सर्वज्वालिनि फट् परं एभिर्मन्त्रैः षडङ्गानि जातियुक्तानि कल्पयेत् ध्यायेद्वरदं श्वेतपद्मं त्रिनेत्रं रक्तवाससं चन्द्रमौलिं
टयेन्दुमौलिः शूलं टङ्कं कमण्डलुं स्फटिकसन्निभं वहज्जटाजूटं सनागकं शैवपीठे यजेद्देवं गायत्र्यावाहनं मतं षष्ठस्वरो बिन्दु
युतो डेन्तश्चण्डेश्वरः स्मृतः मूलमन्त्रो महादेव वर्णोऽयं जेदङ्गानि पूर्ववत् दलेषु मातरः पूज्या वीथ्यां लोकेशहेतयः चण्डेश्वराय
विद्महे चण्डचण्डाय धीमहि तन्नश्चण्डः प्रचोदयात् इत्येषा चण्डगायत्री मन्त्रं लक्षत्रयं जपेत् सतिलैस्तण्डुलैर्होमस्त्रिमधुक्तैर्द
शांशतः राजवृक्षसमिद्भिर्वा तर्पणादि ततश्चरेत् एवं सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगान्साधयेत्ततः शालिपिष्टमयीं कृत्वा पुत्तलीं प्रा
णसंयुतां देवकाष्ठैरथितेऽग्नौ सम्यक्क्षिप्य रसस्मृतां दक्षिणाग्रहमारभ्य पुंसि क्लिन्नाद्यपक्षपक्षकृ जुहुयाद्धोमयादादियोषितस्त्रा
पिसंहुनेत् एवं होमाद्द्विजादीनां वशकृन्नात्र संशयः यामन्यो नरि नित्यं पुष्पैर्हुनेद्दृष्टो त्रं रणात समाहृत दर्णावस्त्रप्राप्तुयाय स्मन
र्पयेत् मन्त्रेणानेन वशिवं वा नर्मांसफलमेक्किये स्याध्यद्धतत्रवालोणैः पुत्तलीं प्राणसंयुतां स्मशानतो जपेत्पश्चात्पूजयित्वा
हुनेत्त्रिशः नारीं नरं वा वशयेद्यावज्जीवं न संशयः एवं चान्यप्रयोगांश्च मनुनानेन साधयेत् ॥ अथ वक्ष्ये भैरवस्य प्रकृष्टं ध्यानः
परं मन्त्रं यावं यपति पापिष्ठान्नमः क्रान्मोचयेद्ध्यात् यस्याः प्रभावतः काशणां भैरवस्याधिकारवान् नारोहिलिपुरे देवी चण्डी
डेन्तान मौक्तिकः एकादशाक्षरो मन्त्रो भैरवस्य मनुर्मतः त्रिष्टुप् छन्दस्य देवी स्याद्धृदस्त्रेणाङ्गकैः षडङ्गानि ततो ध्यायेद्रत्नसिंहा
सने स्थितां मेचकाणमांसवाकुंभममभयदयतीं स्मरेत् एकवीरादिने पीठे यजेद्देवन मङ्गये अंगपूजा केशरेषु यजेत्पत्रेषु स

त्रमः कालीताराभगवतीततःकुब्जावशीतला त्रिपुरामातृकालक्ष्मीर्भुवनेशदिगीश्वरान् अग्रवीथ्यामाग्रयानिवेदीमवे
समर्चयेत लतद्दयंजपेन्मंत्रेपायसाज्येहुनेत्तथा विधायतर्पणाद्यंचप्रयोगानाचरेत्ततः एकविंशतियस्नानमजंतेप्रनाहे
जपेत् बलवर्यैरतोमंत्रीगणेशार्चनपूर्वकं कारागृहनिबद्धस्यमोदयवेंकुतेभवेत् अष्टपोपरिसंलेख्यंह्यूतेनचतुरस्र
कं तस्यमध्येठकारंचलिखेत्तडदरेपुनः अमुकंमोचयेत्येवंदिक्षुइकारमालिखेत् चतुरस्रेपुनस्तच्चमंत्रेणानेनवेष्ट
येत् वाद्यायाश्रीवंदिअमुकेनिवंधयवटेत् मोदंकुरुयुगंस्वाहायुतिवर्णामतस्मृतः तस्मिन्नष्टपेसंपूज्यवंदीमावरणा
न्वितां कारागिकेतनस्थायमित्रायप्रदीतते सप्तहोवाग्यतोभक्तामतयेत्तमष्टपकं तस्मिन्नंभतिनिवद्धोमुच्येतवंधनाद्रु
ते ॥ अथातोमन्त्रवक्ष्यामिकार्त्तिकेयमतंपरं वचद्भुवनमध्यगतिताराटिसमवर्णावान् ब्रह्मामुनिश्चगायत्रीछंदोदेवोगुहः
स्मृतः यशक्तिस्तारकीवीजंविनाराणीःषडंगकं ध्येयोदेवोगुहःशक्तिःकुर्कुटादमयान्वयत रक्तोरक्तांशुकारक्तप्रसूनाकल्प
भूषितः प्रथमावृत्तिरंगैःस्यात्षट्कोणेदलेपुनः जयन्तश्चाग्निकेशश्चकृत्तिकापुत्रमेवच भूतपतिश्चसेनानीगुहोहिरण्य
शूलकः विकेतोमयूरेशाक्ताटिकापूजाप्रकीर्तिता पुरश्चर्याप्रनघोक्ताहुतहोमोदशांशतः तर्पणाद्येर्मनुःसिद्धःश्रीरत्नाज
यप्रदः ॥ अथवक्ष्येमहेशासावसमप्रतालिकानया शीतलेतिचवितानामस्मूर्णाविपिटेश्वरी तारोमायारमाशीतलायेहश्चन
वाहरः उपमनुर्मनिकन्योवृहतीशीतलाश्वरी षट्दीर्घयुक्कपालक्ष्मीवीजाभ्यांस्यात्षडंगकं ध्यायेच्छीतलांदेवींरासभस्थां

मे रु॰
तं॰
५१८

दिगम्बरां मार्जनीसूर्पहस्तां चरक्तपुष्पाहिमार्चितां तैलादिमलसंयुक्तं वस्त्रपोटलशीर्षकं त्रिकोणान्तर्यजेद्देवीं क्रोडस्थां
वमसूरिकां शरावितां वकोणे तु भस्मप्रेरेवष्टभैरवान् अयुतं प्रजपेन्मन्त्रं पायसेन दशांशतः हुत्वा हुत्वा तर्पणादि मंत्रसिद्धिः
प्रजायते नाभिमात्रे जले स्थित्वा यः सहस्रं जपेन्मनुं तेन संमार्जिता सद्यो वामस्फोटान् शरण्णान्तितन्त्रणात् साधितो येन मंत्रोयं तं
सर्वं शीतलशीतला तेनाभिमन्त्रितं भस्म यद्देहे तत्र मानहि ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भर्तृरसाः परं मनुं तारः प्रासादबीजं यं वं व्योम
व्यापिने हिठः एकादशार्णो मंत्रोयं न्यासध्यानार्चनादिकं प्रासादमन्त्रवत् ज्ञेयं मर्दलतद्रप्रस्फूर्ति दशांशेन तु हुत्वादाज्येन तर्पणा
दितन्त्रयेत् सिद्धमंत्रेणौषधं तदशवाराभिमंत्रितं यथोक्तगुणनामेति निर्वीर्यमपि नान्यथा अथवानेन संजप्तं पदेकादशा
धारकं रोगिणो वौषधं तेनैव तत्स्वगुणं भवेत् प्रातःकाले तु लकोटकमेकादशावधि मंत्रयित्वा पिवेत्तस्य प्रत्येकादशा
ब्दकं वलीपलितनिर्मुक्तो जीवेद्वर्षशतं युवा त्रिवर्षाच्च महारोगाः कुष्ठाद्या यान्ति संक्षयं जलाद्यकादशाहेन रोगहद्भ्रान्त
नो मनुः ॥ अथ वक्ष्ये लघुश्यामामंत्रं भैरवप्रियं नमउच्छिष्टचाण्डालिमातंगी प्रवदेत्ततः सर्ववशंकरि स्वाहा वीगीजाद्योन
विंशार्णकः मतंगो स्यामुनिश्छन्दो गायत्री निवृदादिका देवता लघुश्यामा वाग्बीजं बीजमच्यते स्वाहा शक्तिर्नियोगन्तु निधि
लाभीष्टसाधने वाक्सूर्विकारंतिसृभि प्रीतिं मायादिकाहृदि पादयोर्विन्यसेन्मन्त्री कामदृष्टा मनोभवा इच्छाशक्तिं ज्ञानशक्तिं
क्रियाशक्तिं क्रमान्न्यसेत् वाक्स्माया कामबीजाद्यां सर्वकंठेन याश्रिवे द्रांद्रीं वर्णान्यसेत्क्लीं षैंडं शोषणाम सके क्लींतापनेहृदि त्

418

स्यत्लूँ संमोहनमिंद्रिये सउन्मादनकंपादे ततः कुर्यान्नवडंगकं रामाग्निगुणरामांगनेत्रवर्णैर्मनुमितैः ओंह्रौं ब्राह्मीकन्या
कायैनमो मूर्ध्नि प्रविन्यसेत् ईंलां माहेश्वरीकन्यकायैवामांशकेनमः ऊंह्रां कौमारीकन्यायैनमो दक्षांशकेन्यसेत् लृंवारा
हीकन्यायै दक्षपार्श्वेनमोन्यसेत् ऐंसौं इन्द्राणीकन्यायैनमो दक्षांशकेन्यसेत् ओंचांचामुण्डाकन्यायैनमस्त्रककुदिन्यसेत् अः ला
न्तकामहालक्ष्मीकन्यायैचनमोहृदि नारवागादिकास्त्वष्टौसिद्धयःकन्यकान्विताः वतर्थीरसमाप्लुक्रान्न्यसेच्छीर्षललाटयोः भ्रूम
ध्यकंठहृन्नाभिमूलाधारांजरेषुच अणिमामहिमाचापिगरिमालघिमाभिता वशिताचाथप्राकाम्यंप्राप्तिरित्यष्टसिद्धयः कामा
याकन्यकान्वावष्टावप्सरसोन्यसेत् केभालेनेत्रयोर्वक्त्रे कर्णयोःककुदेपि च उर्वशीमेनकारंभाघृताचीपुंजिकस्थली सुकेशी
मंजुघोषा च महारंगवतीतिताः यद्गंधर्वसिद्धानांकन्यकानरनागयोः विद्याधरकिंपुरुषपिशाचानांक्रमेणच अंसयोर्हृ
दयेस्तनयोर्जठरेतथा गुह्येचाधारदेशेचक्रीमाद्याश्चनमोन्तकाः नारायानन्नमसाप्लुक्रान्मूलवर्णान्सबिन्दुकान् न्यसेन्म
पिष्टमारेग्रेषुकरयोःपादयोरपि अंगुष्ठकूर्परस्कंधमणिबंधांगुलीतले करस्थमंधयस्थेताःश्रिग्जानुचततोभवेत् गुल्फमंगुलि
मूलेचचनतःपादसंधयः न्यासानेवंविधान्कृत्वा लघुश्यामान्नतस्मरेत् सुधार्णवान्तर्द्वीपस्थरत्नमंदिरमध्यगे माणिक्याभर
णांस्मरांनीलोत्पलविभांवरां अलक्तलिप्तपादाब्जांवीणावादनतत्परां आदाज्ञामूलसर्णांसास्मरेत्तुमाणिक्यशेखरां मातंगीमप्रोदि
तेपीठेलघुश्यामांप्रपूजयेत् त्रिकोणंपंचकोणाष्टदलषोडशपत्रके वेदद्वारंधरागेहाहृतेन्याद्विककोणके इक्कात्रानक्रि

मे तं॰
तं॰
४१९

याशक्तिः तदग्रे बाणपंचकं केशरेष्वंगदेवांश्च ब्राह्म्याद्याश्चाष्टपत्रके अणिमाद्याश्च पत्राग्रयजेत्षोडशपत्रके उर्व्वश्याद्यांश्च क
न्यांश्च चतुर्दिक्षु च भूगृहे गजानना सिंहमुखी गृध्रास्या काककुण्डिका उष्ट्रग्रीवा हयग्रीवा वाराही शरभानना उलूकी काशि
वारावामयूरी विकटानना अष्टवक्त्रा कोटराक्षी कुब्जा विकटलोचना ममर्द्ध्ये दिक्षि प्राच्यामेताः षोडश योगिनी शुष्कोदरी ल
लजिह्वा श्वदंष्ट्रा वानरानना ऋक्षाक्षी केकराक्षी बृहत्तुण्डा सुराप्रियाः कपालहस्ता रक्ताक्षी शुकी श्येनी कपोतिका पाशहस्ता
दण्डहस्ता प्रचण्डेति चटद्दिणी शून्याश्चाप्युग्रीवान्तनशाषवण्डविक्रमाः शिशुघ्नी पापहन्त्री च काली रुधिरपायिनी वसाध
यागर्भभक्षा शवहस्तान्त्रमालिनी स्थूलकेशी बृहत्कुक्षिः सर्प्पास्या प्रेतवाहिनी दंदशूककरा क्रौञ्ची मृगशीर्षा वृषानना व्यात्ता
स्या धूमनिश्वासा व्योमैकचरणोर्ध्वदृक् तापिनी शोषिणी दृष्टिः कोटरी स्थूलनासिका विद्युत्प्रभा बलाका मार्जारी कटपूतना अट्टट्ट
हासा कामाक्षी स्वासा नाम अङ्गैरपि नमन्ति मूलतः शाकिन्यो यजेद्ब्राह्म्यादि कोणके क्ष्माक्षमंत्रेण वटुकं गणेशं क्षेत्रपालकं दुर्गां च द
हिरिद्वारी वज्रादीन्नपि पूजयेत् वदत्येवं त्वाधानितत्रमानपपकं यन्त्रं सुचिरं चेति पूजोक्ता द्वादशावरणैरियं सर्व्वासां संप
दायातमेनदारायको भवेत् मातंगीमन्त्रसंप्रोक्ताः प्रयोगाश्चात्र कीर्त्तिताः ॥ अथ वक्ष्यामि गायत्रीं प्रातर्यदनया खिले यागदेव
चभूपालाः सहस्रो राजपुत्रकाः भुवन्ति वशगास्तस्य येन गायत्र्युपासिता देवी वन्मानतीयाश्च स्त्रियो नित्याचजाचवित् ॥ अथा
तः संप्रवक्ष्यामि पंचकामेश्वरीमंत्रं कामस्य बाणबीजानां मंत्रोऽयं परिकीर्त्तितः ऋषिः संमोहनः छन्दो गायत्री देवता भवेत् वागीशी

मा॰
वं॰

वाक्तत्सर्वेण मंत्रेणानेन षडंगकं मूर्द्धि पादे मुखे गुह्ये हृदये पंचदेवताः न्यस्तव्याः पंचबीजाद्याः द्रावणी क्षोभणी पुनः वशी
कर्षणी आकर्षिणी संमोहिनी पंचमी अरुणारक्तवसना नानारत्नैरलंकृता बाणान्धनुः सृणिं पाशं हस्तैः संदधती स्मरेत् मोहि
नी क्षोभिणी द्रां सी स्तंभिणी आकर्षिणी तथा द्राविणी आह्लादिनी क्लिन्ना क्लेदिनी पीठशक्तयः वाणेश्वरी योगपीठाय नमो मूलेन तोटिको मनुः
दत्वानेनासनं मंत्री तस्मिन्देवीं प्रपूजयेत् आदौ षडंगान्यावर्त्य दिक्षु द्राविणीमुखाः दलेष्वनंगरूपामादनंगमदनातया अनं
गमन्मथानंगकुसुमामदनातुरा अनंगाधातथानंगनिशिरानंगमेखला अनंगभूमिका अभूमी गुह्येदिक्कोसमास्युधाः पंचलदे
जयेन्मंत्रे हुनेदाज्यं दशांशतः तर्पणादि ततः कृत्वा प्रयोगान्होममर्भवेत् दधिपुक्तैर्रक्ताशोककुसुमैर्वापि दिवसत्रयं सहस्रं जुहु
यान्नरस्य वश्याः स्युः प्राणिनोखिलाः लाजैर्दधियुक्तैर्होमान्मंत्री कन्यामवाप्नुयात् कन्यापि वरमाप्नोति मासहितयमध्यतः गव्याज्ये
नमसंपातं हुत्वा साष्टशतं नरः प्राज्यं संपातितं दद्यात्स्त्रियै विप्राणितत्त्रियैः मानदाज्यं कान्तेभावी वियितावशं नयेत् सुगंधिकुसु
मैर्हुत्वा यत्नमाप्नोति वांछितं ॥ अथ वक्ष्ये हरशीर्षनिवासिन्याः परान्मनून् तारो नमो शिवायै च नारायिण्यै पदं वदेत् दशहरायै
गंगायै स्वाहा मन्त्रो विंशदर्णकः व्यासो मुनिः कृतिः छंदो गंगा देवः प्रकीर्त्तितः त्रिवेदवह्निवेदैश्च बाणाग्निनेत्रवर्णैः षडंगकं चतुर्भु
जां त्रिनेत्रां सर्वाभरणभूषितां रत्नकुंभसितांभोजवरदाभयकरां वामैर्वीजमालां वसेत्कुत्रोपशोभितां लक्षं जपेद्दशां
शेन जुहुयात्सहूतैः स्तिलैः जयादिशक्तिभिर्युक्तपीठे भागीरथीं यजेत् यजेत्केशरे षडंगं दले रुद्रं हरिं विधिं सूर्यं हिमाचलं

मे॰ रु॰
तं॰
५२॰

२

420

मेनांभगीरथमथोपतिं दलाग्रतोमीनकूर्म्ममण्डूकमपरामपि हंसांकारण्डवांश्चक्रवाकान्सारसकांयजेत् चतुरस्रेण क्रमशस्थानाद्यैःसंयुतान्यजेत् एवंसंसाधितोमंत्रोभीष्टफलनिमंत्रिणां जपेछुक्लदशम्यांतुविशेषेणभजेद्बुधः दशाहस्राणि विप्रेन्द्रोदशप्रसमितान्तिलान् जप्त्वासहस्रंहुत्वाचतथोपोष्यविकल्मिषः सर्व्वभोगसमायुक्तोजायतेमानवोभुवि गंगातीरेवा एतद्वंजप्त्वायथानियान्हुनेत् श्रीवीजप्रव्वमन्त्रान्तस्यश्रीःसर्वतोमुखी एवंजप्त्वापक्वविल्वैर्हुत्वावर्णंजगद्भवेत् तिलैर्हुत्वाट हृत्वापंकुर्वीमिश्रमहागदान् ताम्बूलहोमाद्राप्नोतिभोगाश्वपतिडर्ल्लभान् ग्रर्चयित्वातुयोगंगांतुलसींमंजलींदिपेत् मंत्रपठि त्वाहृत्वापंकुर्वीमिश्रमहामदानु लतेकमेकान्तेशिरंमानमः गंगाप्रवाहवत्तस्यवाग्विभूतिर्विजृम्भते ॥ अथान्यंसंप्रवक्ष्या मिवामाचाराचनाशनं वहिर्यजनकर्त्रैरिसिद्धासुयन्त्रभावतः तारोनमोभगवतिवाग्भवंचहिलिहृदयं हिलिहृयंचगंगो मांपावयहितपंचवेदत् साहान्तसारकोवर्णोमनुःपापप्रणाशनः ईश्वरस्यमुनिःक्ष्वन्दोमितंगंगाचदेवता रामवेदांगवन्य गनेत्रांगौरिंगकल्पने रत्नांवरंरत्नवर्णांशूलकुंभवराभयान् करैःसंदधतींसेवांकक्षपक्षांसुरादिभिः गत्तुपाभिःसपा पसन्ताशायसुनिषेवितां कर्णिकायांयजेद्देवींषडश्रेषुअंगषट्जने ततोष्टाश्रेतयवलांपद्मनांगाण्डकीमपि कौशिकिंचसम भार्च्यतद्वाष्टदलेयजेत् सराद्विमासवाशिवरापसिंधुमथद्भवं दयिसिंधुचाम्यसिंधुमघसिंधुमिवामवं यान्तसिंधुरत्नसिंधु मिरासिंधुंवसोद्भवं माधीसिंधुंतारसिंधुसयायाःसम्बिद्भवं दिगीशांम्भप्रेरवत्र्जितविवसहान् अलोभाहामसा

गैयत्नकृतेपापं विनाशयेत् वर्णालक्षं जपे होमः पद्मैः प्रोक्तो दशांशतः एवं सिद्धमनुर्मंत्री मरुद्वादिकनिर्जले देशे योगवाज
लार्थं तु पुरश्चर्यां समारभेत् होमादि सर्वं निर्वृत्य गंगामावाहयेत्ततः तत्र कुंभादिकं कृत्वा भवेत्तद्दस्तेनोपमे कलशस्थापितो
योगाद्ध समस्तगदनाशनं ईयमादि समस्तार्णान्यक्तोक्रान्तनरवातरी श्रावणश्लुत्यादिकं वाणवेदत्रितित्रिवाहुभिः मंत्रार्णैः स्तुः
षडंगानि पुरश्चर्यार्णलक्षकं होमद्रव्यादिकं प्रावनसिद्धिः मंत्रः समावेशेन प्रयोगां जलमध्ये तु स्थित्वा जप्यो युतमतः आहादव
र्षाकालेपि वृष्टिर्भवति भूयसी अयुतं च मनेर्जप्त्वा सहस्रं जललेशैर्हुनेत् मेघानां तत्पिबेद्धास्ती गोर्वातीरनिधिर्भवेत् अनेन मंत्रि
ततोयं वर्षमेकं पिबेत्तया तस्याः पुत्राः प्रजायंते भीष्मतुल्यपराक्रमाः एतन्मंत्रजपाशक्तो पादतीर्थं दिपे हृदि मृता विष्णु
तकाले भक्तो भवति नान्यथा ॥ तारो हिलि मिलि हृद्द्वे गंगे देवि नमो मनुः गिरिर्ऋषिर्वर्णो स्य मन्वादिरुजा पूर्वं देवीरितः त्रितिस्त्र
तिकृता ह्यर्णैः षडंगविधिरीरितः एतस्या भजनाज्जंतोर्नातीर्थे मरणं भवेत् ॥ तारो लज्जा रमा हार्द ततो भगवती परं संबुध्य
न्तेंगंगादपि ते नमो हुंतथा स्वके अष्टादशार्णमंत्रोयं मन्वाद्यं पूर्ववन्मतं जपादिना सिद्धमंत्रप्रयोगानाचरेदपि पुत्रजीव
फलैर्होमात्पुत्रान् शीलयुतो भवेत् गुडूच्या रोगनाशः स्यात्पद्मापद्मादिहोमतः लक्ष्मीप्राप्तिः श्रीफलैश्च सर्षपैरभिचारके जाति
प्रसूनैर्वश्यं स्याज्जपात्पुष्पैर्जयो भवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाग्मत्याश्च मनुं हृदयं वाग्वीजं प्रथमोन्तस्तेनारदस्य मनोमुनिः छंदो
नुष्टुप् देवता तद्वाग्मती परिकीर्तिता बीजपूर्वैश्च षट्दीर्घैः षडंगविधिरीरितः श्वेताम्बरां श्वेतवर्णां श्वेतगंधानुलेपनं तथाकु

मे रु. तं. ५२१ वा.

मंत्रवर्णं च वीणां पुस्तकमेव च करैर्दधतीं मीनस्थां मुक्ताभरणभूषितां एवं ध्यात्वा कर्णिकायां यजेद्देवीं षडस्रके हृद्धारां
मणिमतीं फलां विस्मृतमतीं तथा प्रभावतीं मानमतिं भूषेरेत् दिगीश्वरान् लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं पंचखाद्यैस्तथा हुनेत् तर्पणा
दि ततः कृत्वा सिद्धमंत्रः प्रजायते सद्योजातस्य बालस्य जिह्वायां बीजमालिखेत् मधुना स्वर्णलेखन्या सोऽष्टवर्षः कविर्भवेत् वा
गमत्या वाग्यंगायां पुरश्चर्यां करोति यः द्वितीयामप्रतिग्राही भीतात्मा वाग्मी मौनवान् ब्रह्मचारी मितभाषी श्वेताम्बरधरः शुचिः
वाक्सिद्धिं लभते वर्षं एकं तोनाभोक्तान्वयावकः ॥ रमात्रपाङ्बीजानि वदेदैं क्लीं च वाग्मती नमो मम मे तिव पदं धारणं चन मे यियं वा
चमङ्गतां प्रदेहि स्वाहान्तस्तन वर्णकः मन्वादिकं तथा पूजा पुरश्चर्या च पूर्ववत् सवलजिह्वस्य पत्रे वा लिखितं तु लघीदले
वचकलकेन मंत्रं तु लिखितं भानुवासरे हविष्यमन्नं भुंजीत मौनी लवणवर्जितं सप्तभिर्भानुवारैस्तु मासाद्वा स्याद्विषण्णोऽपमः
अश्रुग्रंथवो धायब्रह्मचारी जितेन्द्रियः रवौ तु पायसे मंत्रं लिखेत् स्वर्णशलाकया तदेव पाययन् भक्त्या ध्यात्वा देवीं स्वपेन्निशि
स्वप्ने तमर्थं शृणुयात् ज्ञातबीजं स्वयं स्मरेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मणिकर्णीमनुद्वयं तारो वाक्कूर्चरमाकामतारो मं मणिकर्णि
के नमः ॐ तिथिवर्णोऽयं मंत्रः परमदुर्लभः मुनिर्व्यासोऽतिशार्करीकं छन्दः स्यान्मणिकर्णिका देवता चन्द्रनेत्राग्निदीर्घैर्गौः षडंगकं
बीजं स्मरेद्दक्षहस्ते वामेन्दीवरमालिकं बद्धाञ्जलिः श्वेतवस्त्रा अत्ता वन्द्रनिभानना पश्चिमाभिमुखी स्मेरा पद्मस्था पद्ममालिका
नानालंकारभूषाढ्या ध्येया श्रीमणिकर्णिका लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः पाण्डरीकैस्त्रिमध्वक्तैर्यजेत्तां गंगयासमं श्रा

साधकलक्षेदेवीं पूजयेन्नुतं जपेत् तेनकं कारागृहस्थापवादप्रसक्तिनिरोधने पापसेस्याद्दुयोर्मुक्तिरोगपीडाविनश्यति भू
तप्रेतपिशाचानां मोहदं परमेश्वरे भुक्तिमुक्तिप्रदस्थायं पंचनवात्मसमन्वितः वंशवृद्धिकरःप्रोक्तःकाशीवासप्रदायकः॥
तारोमेमणिशाब्दान्तेकर्णिकेप्रणवात्मिके नमश्चतुर्दशार्णोयं मन्त्रायं पूर्ववन्मतं पदैःसहार्णमंत्रेण षडंगविधिरीरितः एत
स्यापापकोयातिदुर्गतेनोपिशिवालयं ॥ अथदेवामनुंवक्ष्ये धर्मकामार्थसिद्धिदं मंत्रमेकलकन्यायैनर्मदायैनमाद्दिकं सो
मोद्भवायैदेवायैसंदद्याद्बवपदद्वयं समादिसमकल्यायैहृद्यंदेवकर्णिकः मत्त्वर्षिरमितंछन्दोदेवतानर्मदामता ॥ ॐन्नैः
एथैकृपंवृषपदैःसमस्तैरंगकल्पनं कनकाभांकक्षपस्थात्रिनेत्रांवहुभूषणां पद्माभयसुधाकुंभवरहस्तांकृचोत्तनां मध्ये
देवींषट्दलेषुषडंगानिप्रपूजयेत् शोणांज्योतिष्मतींचापिवामदक्षिणतोयजेत् श्रीभाद्रयोदिगीशोथाःपूज्याभूपुरवीथिषु
लक्षंजपेद्धुनेत्पायैभुक्तिमुक्तिस्ततोभवेत् ॥ इतिश्रीमहामायायांमहाकालानुमतेमेरुतंत्रेशिवप्रणीतेभैरवादिमंत्रकथनंना
महात्रिंशःप्रकाशः॥३०॥४४॥ श्रीदेव्युवाच राज्ञाभागवतानेवयेश्वरत्वाभिजायते दुःग्रहाश्चतथादुःखंदातेनेकन्निनहि
षः कथंस्यान्स्थिरसंपत्तिःसन्ततिश्चकथंक्रिया साधकैस्तत्रकर्तव्यासिद्धिःकेषांप्रजायते ईश्वरउवाच अथयंत्रविधिंवक्ष्ये सर्व
तंत्रेषुगोपितं सिद्धस्यालिखनाद्देवयंत्रसिद्धिःप्रजायते नभाविपत्रकार्यंतंसिद्धस्थापितदाभवेत् दुःखप्रदर्शनंपूर्वंतदायंत्रेन
कारयेत् साधकस्तुभयस्तेसमाराध्येष्टदेवतां स्वस्थानत्रिदिवंसंभूमौहविष्याशीजपेरतः एतयन्त्रंकरिष्यामिममतन्को

मे तृ·
तं·
४२२

द्वयं प्रभो सम्प्रवेष्टितं देवेशि तं गत्वेन रजतं प्रदोषसमये कुर्यात् लिखेत् त्रिदिवसं भुवि तृतीये दिवसं रात्रौ यथा सम्प्रज्ञाय
ते तथैवाष्टांगहीनात्मत्स्यप्रवालिखेद्बुधः अथ प्रवाथ संस्थापनैव कुर्यात् लिखेदितं जीवसंस्थापनं यन्त्रं कुर्याद्येन फलं ल
भेत् षष्ठ्यां स्थापकपट्टे मध्ये बीजोर्द्धे तो लिखेत् द्वितीयात्रे साध्यनामयः कुरुद्वंद्वं पार्श्वयोः हंसौ यन्त्रस्य जीवस्थानमध्यभागादयो
लिखेत् हंसः सोहमन्तोरस्था लिखेदेकैकमन्तरे ईशानादिषु कोणेषु द्वन्द्वपार्श्वे च द्वयं उदयं वामपार्श्वे च पूर्वाशाद्ये लिखेत् क्र
मात् लं रं मं वं तथा वं यं सं हं पूर्वादिके लिखेत् ईशान सर्वयोर्मध्ये ओं ह्रीं वायव्यसोम्ययोः एवं दिक्पालबीजानि दष्टादिक्ष्व
सेत्क्रमात् यंत्रराजाय विद्महे वरप्रदाय धीमहि तन्नो यंत्र प्रचोदयात् एतस्याः प्रतिकाष्ठ्यां लिखेद्वर्णत्रयं त्र्यं बहिः प्राणप्र
तिष्ठायां मंत्रे सर्वत्र वेष्टयेत् एवं तु लिखितं यंत्रं भवेत्सिद्धिप्रदायकं स्थूलानक्षौ भूर्जपत्रे तौ मेवा ताम्रपत्रके यंत्रं विद्व्या
गुटिकां वध्वा सूत्रेण वेष्टयेत् लाक्षया कादितं स्वर्णे चूर्णतो ह्ययवादिपेत् यद्देवताकं यंत्रं स्यात्तद्बीजेन वह्निजयेत् तद्भा
वे मातृकार्णैर्यंत्रस्पर्जां समावरेत् अष्टोत्तरसहस्रं च मूले जप्त्वाहुनेत हुतं तत्संपातेन संसिक्तं कृत्वा मंत्रं नियोजयेत् मूर्ध्नि वा
हौ गले वापि तत्सद्दिष्टार्थसिद्धये उपास्या वामतल्लिपि यंत्रसिद्धिविधायिनी अक्रमेणैव सर्वेषां मंत्राणां सिद्धिमाप्नुयात् मंत्रो
द्धारं प्रवक्ष्यामि तत्रोच्चारः सविंदुकः अकथन्याहारमन्त्राख्यं यें ग्रौं ग्रों तत्तो वदेत् हयोरंवं ततो लं ङं कां खं घं गमिति क्रमात् व
र्गान्त्यमाय ह्यतिवर्णान्वादिवत् षष्ठ्ये वर्गे षष्ठमो ककारे कं लं समे वं ह्य द्विवर्णकः अथ विस्मार्द्दिता मर्त्रिमंगायत्रीकन्त्द्ईरितं

वर्णैस्वरैरेवमात्मषडंगानि समाचरेत् स्वरहीनैर्हयाद्यैश्च मंत्रार्णैः पंचपंचभिः गुदे लिंगे हृदे नाभिकण्ठभ्रूमध्यके शयोः
शिरसि ब्रह्मरंध्रे च क्रमान्न्यस्येत्तु च स्मरान् ऊर्ध्वप्राग्दक्षिणोदक्पश्चिमेषु मुखेषु च हे यरैं वलमिति च वीजान्यस्येत्ततः परं
तथा कराग्रे मूले च कूर्परांगुलिसंधिषु दक्षवामक्रमेणैव ङादिवर्गं च ञादिकं वर्गं न्यसेत्तथा पादाग्रके मूले च जानुनोः
तथा संध्यांगुलीनां गुल्फसर्गे टिनादिकान् उदरे पार्श्वयुग्मे च नाभौ पृष्ठे च मादिकान् गुल्हहृत्कुक्षिमध्ये शादिवर्णान्न्यसेत्क्रमात्
ततो मूर्तलिपिं ध्यायेत्त्रिनेत्रां चन्द्रशेखरां वराभमालापुस्तानि कपाले च दधत्करैः लक्षं प्रजप्यात् दशांशेन तिलैर्हुत्वा च तर्पयेत्
एवं मूर्तलिपिः सेव्या यत्र सिद्धिः प्रजायते श्रीविद्याराधने चापि समर्थो जायते नरः ॥ अथातो संप्रवक्ष्यामि हेरम्वं यन्त्रमुत्तमं भू
र्जपत्रे लिखेन्न्यग्रं कुंकुमेन मटेन च लिखेद्भूमिगतं मध्ये मूलकोष्ठानि तद्बहिः अष्टकं वेन्यथ सानेव शंकुर्वीति पार्श्वयोः द्व
न्द्वादिकं सेष्टकर्म्म परेत्ता नालिखेद्बुधः षट्षट्भागे केशराणां गां गीं गूं गैं गौं गः इति गच्छेति विलिखेन्नेत्रे पूर्वाणादिप्रदक्षिणं
हेरम्वमालामंत्रस्य समस्तमाणिकां लिखेत् ह्रीं क्लीं ह्रुं गं नमः सर्वदुःखविघ्नाधिपं वदेत् सर्वार्थसिद्धिदायेति सर्वदुःखपदं वदेत्
प्रणमतापशमेहि भगवन्सर्वविघ्नदयं संभयदितयह्रीं गां नमो वह्निगेहिनी श्रौं ऊँ ह्रौं इति मंत्रोयं प्रोक्तः षट्पंचवर्णकः
पद्माद्बहिः प्रकर्तव्यं वर्तुलं द्वितयेन्नतः तत्र प्रथमवीथ्यां तु लिखेन्मालाग्रान्प्रदक्षिणं लतावीजानि परतः संसंवीजैः सवेष्टयेत्
ततश्चतुरस्त्रं कृत्वा चैतस्मूत्रेण वेष्टयेत् अंकुना चाग्निसंवेष्टंत त्रिलोह निपापयेत् जपादिमालामंत्रस्य कुर्याद्धेरम्वमन्त्रवत्

मे रु॰
तं॰
५२३

अथ मितं कं दउत्तुकं यन्त्रे ट्याटभीप्सितं षट्कोणमध्ये श्रीबीजं पुटितं प्रणवं लिखेत् साध्यनाम च तन्मध्ये तद्वाह्येऽष्टदले लिखेत्
कामबीजं प्रतिदलं वाह्ये षोडशपत्रकं ग्लौं बीजं तद्दले लेख्यं तद्वाह्ये च लिखेत् पुनः चतुर्विंशद्दलं पद्मं तत्र वर्णानि संलिखेत्
चतुर्विंशात्मतत्रस्तु गणेशस्य मनोः स्मृताः लज्जां गं गणपतये वरवरद सर्वज नं मे वशमानय स्वाहा मन्त्रमर्णतः द्वा
त्रिंशद्दलं पद्मं तद्वाह्ये तत्र संलिखेत् कादिक्षान्तान्मातृकार्णान् सविंदून्तस्य वाह्यतः वज्राष्टकयुतं कुर्याच्चतुरस्रं मनोहरं
तस्य कोणेषु लं बीजं लिखेत्तस्य वहिः पुनः वारुणं मण्डलं लेख्यं मर्द्धचन्द्रसमप्रभं तद्वेष्टयेद्वं बीजेन तद्वहिर्हेन्द्रयुग्मकं
ह्रीं बीजे राद्विवीथ्यान्तं वेष्टयेद् पर क्रौं बीजं वा पन्तयोर्ग्लौं लेख्यं महागणपतेरिदं यन्त्रं भूर्जपत्रे वा वा वसने वा समालिखेत्
गोरोचनागोमयांभः कस्तूरीकेशरं तथा द्रव्यया वलिखेद्यन्त्रं लेखनी स्वर्णतृणजा एतद्यन्त्रं धृतं येन सर्वजयो नरो भवेत्
न दह्यते वह्निना सो न भयं तस्करान्नृपात् रणे राजकुले द्यूते संग्रामे शत्रुसंकटे गृहे वने जलादौ वा सर्वदा स जयी भवेत्
अनामिकारक्तयुक्तैः रक्तद्रव्यैर्लिखेच्च तत् रक्तपुष्पादिभिश्चैव नैवेद्यैः परिपूजयेत् मनोज्ञं च ततो मूर्त्तिं कृत्वा तदुदरे क्षिपेत्
प्रतापयेच्च दीपाग्नौ समाहान्निश्चयमाप्नुयात् जमामं त्रं चाष्टशतं वद्धो द्द्रत'''' ततो अथ वश्यं वश्यपेन्नारीं विद्वेषणमथोच्यते
विद्वेषि रक्तसंयुक्ते श्मशानांगारकेन च लिखेद्यन्त्रं तु स्तनकवस्त्रे पृष्ठे वहिर्भजः मम कुसं पूजयेद्धं द्वं दूषयेत् तथा जाग्रके स्था
पयेद्वेषिसंयम्य विद्वेषो जायते महान् स्तम्भने वद्ध्यते वाय लिखेद्यन्त्रं शिलातले पीतद्रव्यैः पीतपुष्पैर्वक्तपुष्पैः प्रपूजयेत्

पीतसूत्रैर्वेष्टयित्वा साध्यस्य स्थापयेद्दृढं तदेहलास्य पश्चाद्धनिखनेत्तं भकारकं व ''' भं वा गतिस्तंभं तेनास्तंभं करोतितत्
श्मशानांगारमस्यातः सूत्रवस्त्रे समालिखेत् नराशिरःकोपसंयुक्तः पूजयेद्धन्द्रनादिभिः निखानं शवभूमौ तद् वशं मारयेद्द्विष
न् उत्खातमेतन्मयमानं यंत्रं च शान्तिकं महागणपतेर्यंत्रं प्रोक्तं षट्कर्मसिद्धिदं ॥ द्वितीयमथ वक्ष्यामि साधकाभीष्टदायकं
कृत्वा षट्कोणमादौ तु तस्य मध्ये त्रिकोणकं ओंकारं तस्य मध्यस्य मध्ये गंबीजमालिखेत् त्रिकोणेर्हं वतर्हिंतु श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं समालि
खेत् षट्कोणस्य च कोणेषु पूर्वाशादिक्रमेण च ओं श्रीं ह्रीं क्लीं चगौं वलिखित्वाष्टदलं लिखेत् तस्योपरि लिखेन्मन्त्रमनोर्वर्णात्रयं त्रयं
गणपतये वरस्यादि वर्णौ किं चाष्टमे दले कार्यं तस्य बहिर्वृत्तं पंचकं प्रथमे लिखेत् वीथ्या खेत अकारादि तकारान्तान्द्वितीय
के अकारादितकारान्तान् व्यस्तान्यन्तत्तृतीयके श्रींबीजैर्वेष्टयन्तर्याक्रीं बीजेनततो बहिः चतुरस्रद्वयं कुर्यात्तस्त्रीणामर्थे यदा भ
वेत् पुरुषार्थकृतं यंत्रं महास्पैरावेष्टयेत् महागणपतेर्यंत्रं लेख्यं हेमशलाकया अलक्तकं च काश्मीरकस्तूरीरोचनावि
ते मेलयित्वा विभागेन पिष्ट्वा चन्दनवारिणा स्वर्णपट्टे यथाभूर्ज्येकृत प्राणप्रतिष्ठितं आयुरारोग्यसंपत्तिः कीर्तिकृत्प्रीतिवर्द्ध
नं ॥ अथ यंत्रं प्रवक्ष्यामि हरिद्रागणपस्य तु लिखेदष्टदलं पद्मं कर्णिकायां तु वर्तुले तस्य मध्ये साध्यनाम वेष्टितं प्रणवं लिखे
त् प्रणवस्योत्तरे ग्लौं च वेष्टितस्य जठरे तु गं गकारमध्ये हेकारं ततः पद्मस्यादिमदले भूबीजोदरगं हूं च पूर्वाशादिषु विन्यसेत्
आग्नेयादिकपत्रेषु केवलं ग्लौं समालिखेत् कमलाद्वाह्यतो लेख्यं चतुरस्रद्वयाकृति अष्टकोणं तस्य कोणाष्टके भूबीजमालि

मे॰ तं॰
५२५

लिखेत् तस्य गर्भे वकारं च स्वबिंदुं कोणत्र्यस्तके कुर्याच्च हस्तिमण्डलानि तेषां मध्ये वं हं लिखेत् तद्बहिश्चतुरस्रं च ग्लौं त कोणेषु संलि
खेत् गंकारं दलेषु विलिखेन्नस्य कर्त्तव्यता उच्यते आदित्यबुधशुक्राणां मध्ये कस्यापि वासरे निशीथे विजने देशे सलिले गोमयांभ
सा प्रदीप्ते दीपिते तत्र शिलामर्द्दकसंयुतो संस्थापयेद्धरिद्रां च सम्यक् तां लितां जलैः स्नानाष्टकाङ्गणेशस्य हरिद्रापादसंमितो ५
मर्दमानीय संमील्य कस्मयापि स्थापयेत्ततो पश्चात्संपयित्वा तां पंचविंशति संख्यया हरिद्रा गणेशस्य मूलमंत्रेण मंत्रयेत् प
श्चात्तां लेपयन्मन्त्री शुभे सूक्ष्मे शिताम्बरे अस्मिन्नादेहि विघ्नेश मेतन्नभ मनाहूयं अत्र प्राणान्प्रतिस्थाप्य स्पर्शितेंगुलीकीकृते
गणेशप्रतिमां पश्चाद्दंगप्रत्यंगशोभितां विनिर्माय त्रिभिर्भागैर्विप्राणपान्नहूयितिदीपेत् प्राणसंस्थापनं भूयः कुर्यान्मूर्त्तिर्विवर्द्ध
नः गंधपुष्पादिनैवेद्यैरभ्यर्च्य गणनायकं सदा वेदानिले नास्य सहस्रं साष्टकं मनं संजप्य पूजयेद्भूयो पीतवर्णैश्च पुष्पकैः
सिद्धोदनेन नैवेद्यं निवेद्यात्र बलिं हरेत् तंदुलान् शालिसंभूतान् प्रस्थमानमितान् शुभान् विदलीकृतमुद्गोषतत दर्द्धेन च
मेलयेत् गुडं वेदपदं भूयो नारिकेलं च तत्समं मरिचं मुष्टिमानं च सैंधवं च तदर्द्धकं तदर्द्धं जीरकं चान्यत् कुडवार्द्धसमं भवेत्
एतत्सर्वं चतुःप्रस्थगोदुग्धे मन्दवह्निना पचेत्सिद्धोदनं चैतत् गणेशस्य महाप्रियं अमृतनपायसेनाथ लड्डूकाद्यपकादिभिः
कर्पूरवासितैः पूगास्ताम्बूलैश्चन्दनादिभिः तोषयित्वा विधानेन हरिद्रागणपं विभुं बलिं दत्वा प्रसादेन कारयेद्दर्पणेन ते प्र
णमेद्दण्डवद्भूमौ स्तुत्वा स्तुतिभिरादरात् एवं यः कुरुते नित्यं पंचभिः सप्तभिर्दिनैः विघ्नेश्वरप्रभावेन त्रैलोक्यं सचराचरं से

भयेत्साधकः सत्यं पुरुषभूमौ महानिशि स्थापयेद्देविगाः सेनाव्याकुला स्तंभिता भवेत् देशे ग्रामे पुरे गेहे सभायां स्थापितं यदि
तत्स्थानगतो सर्वान्निविधान्स्तंभयेज्जनान् प्राविशाखागतं सम्यक् स्तंभयेद्दर्शणं महत् यत्पुरे नगरे तत्स्थानजलान्तः स्थापितं जले
निर्वातपठिनादस्तुन्मर्ष्यादायां समीरणं हस्तिघोटकशालासु तण्णान्सर्वान्नुपद्रवान् ग्रावृत्तनशाल्यालये सर्प्पावल्मीके स्थापिता
वने देवेषु शलभान् हंतीनपालाणं स्तंभयो न्यस्थितं स्थूतिवाणीन्चगानन्चविधाराज्ञौ विभावसौ रेतसस्तंभनं कुर्य्याद्दयोः स्थाने निवेशितं
सम्यक् निवेशणं चैतेषु स्थानेषु वलिमाहरेत् स्तंभयेदखिलं विश्वं किं पुनर्व्याकितं जनं सफलं सर्वथा प्रोक्तं विधानं गोपयेत्सदा ॥
अथाकृष्टिकरं वक्ष्ये हरिद्रागणपस्य तत् हरिद्रां शोधयित्वा समस्तां प्रोक्तेन वर्त्मना लिखेदष्टदलं पद्मं कर्णिकायां तु वर्त्तुले तस्य
मध्ये साध्यनाम वेष्टितं प्रणवं लिखेत् प्रणवस्योदरे ह्रीं वत साध्यं जठरे तु गं तदेष्टयेत्साध्यनाम हुंगंभ्यां हरिद्रादरैः हवि
द्राविघ्नमंत्रार्णैर्वृत्तं कुर्य्यात् तद्वहितः ह्रींकारैर्वेष्टं वेष्टयेत्तद्बहि लिखेदष्टदलेषुनः श्रींक्रौं वीजं दलाग्रेषु वं वीजं चदिशां लि
खेत् विदिक्षु त्रागके षं वं पूर्ववत्साष्टकोणकं तस्य पूर्वादिकोणेषु द्रां द्रीं क्लीं ब्लुं क्रमाल्लिखेत् विदिक्कोष्ठेषु मालेख्य शूलान्कोणाग्रतो
लिखेत् शूलाग्रेषु पि हूंकारं तन्नसंधावहं चन्द्रयोः संपुटीकृत्य मंत्रं लेख्य मायांतं कोणयुग्मके पंचमाकर्षणं ह्येतल्लिखितं पूर्ववर्त्मना
कृतप्राणप्रतिष्ठां तद्धरिद्राविघ्नकृद्गिरं मह्हुः संपूज्य यत्नेन समीरे स्थापयेद्बुधः वह्नि हस्तमष्टायां प्रोज्य गणेशागारके हन्ति को
शरावयुगलेरम्यं निर्म्मायान्यत्र चोभयोः विन्यस्तं गणेशानं कुसुमैरष्टगौर्यजेत् मिष्टोदनादिनैवेद्यैर्बलिभिः प्रोक्तवर्त्मना

मे.रु.
तं.
५२५

३२

मतोसर्वजनस्थानेटत्वासाध्याभिधोभुवः स्नेमपठितयेयन्त्रेनत्राकर्षयद्युग्मकं साध्याभिमुखोभूत्वासहस्रंसाष्टकंजपेत्
वलिंदत्वाथसंपूज्यविघ्नेशंचन्दनादिकैः द्वितीयेनशरावेणाविदधीतस्तुसाधकः प्रत्यहंकुर्वतस्त्वेवंसप्तभिर्दिवसैर्ध्रुवि:
साधकस्यसमायातिसंनिधौवांछितोजनः भूपालस्सुतोवापिमहिषीवावरांगणा अमात्यःपण्ययोषावास्वरकन्यापिवाद्भुतं
श्रागच्छतिनसंदेहोमंत्रिशक्तेनचेतसा यन्त्रमेतल्लिखित्वातुनाडीपत्रेपुटाम्भसा पूजितेस्थापितप्राणामजाङ्गयेनषड्वये
त् साध्यसाभिमुखोभूत्वाध्यायेन्मजपेमन्त्रं तदानीमानयेत्कामविह्वलांसुरसुन्दरीं साम्रंद्रामठेन्यस्तनस्थागारेहविद्रया
स्तुमेनमर्दयित्वातत्कृत्वासाध्याकृतिंशुभां सैनाकंकटपुग्मान्तःसप्राणांसन्निवेश्यतां दीप्राग्रेोतापयेन्मंत्रीजपन्दष्टसहस्र
कं तत्क्षणादायातिकामार्त्तावांछितावरवर्णिनी नागवल्लीदलेतौर्दलिप्तयंत्रमिदंलिखेत् साध्यंमेस्वन्यसेत्पूज्यसैरंजपेत्प्रमत
येत् सीमन्तिनीसमायातिशीघ्रंयौवनगर्विता पत्रपुष्पफलस्वच्छाद्यैस्तोमेचालिखेस्मरणं यंत्रमेतत्प्रदानंवोत्क्षणादाकृष्टिकारकं
प्रवाहाभिमुखोवापिसरित्संगमनीरगः तर्पयेज्जलैःशुद्धैःरष्टोत्तरसहस्रकं शतयोजनदूरस्थंसाध्यमाकर्षयेद्ध्रुवं वहु
नोक्तेनकिंचात्रस्नात्वायंप्राणितंजपेत् मंत्रमेनंविधानेनमहदाकर्षयेद्ध्रुवं॥ अथवक्ष्यामिवश्यार्थेयंत्रसाधनमन्त्रमं
यंत्रेविलिख्यपूर्वोक्तंमायावीजमपाश्यच तत्स्थानेकामवीजंचकाममध्येतगंलिखेत् वहिःषोडशैर्मन्त्रवर्णैर्वेष्टयेत्तत्त्वाघतः
वेष्टयेत्कामवीजेनशेषंपूर्ववदेवहि पूर्ववत्कृतविन्यासकुहिमध्येनिवेशयेत् विधिनास्थापितःप्राणांस्तरविन्यस्यतंजपेत्

रक्तमाल्यानुलेपाद्यैर्नैवेद्यैः पूर्ववत्कृतैः मनोसाध्याभिधा रक्तास्यान पूर्वे समीरिते वशमानय पुगमंत्रं जपेदष्टसहस्रकं साध्य
दिस्तंभस्तोभनामंत्रमंत्रीसमाहितः विघ्नेशाय वलिं दत्वा कादयेत्त्वपूर्ववत् एवं दिनत्रयं कुर्वन्सप्तभिर्दिवसैर्बुधः
रक्तोभूतपिशाचाद्यां देवदानवपन्नगान् राजानं मंत्रिणो राज्ञो स्त्रीजनप्राग्रेष्टमानुषं वशयेत्साधकः शीघ्रं यावज्जीवं न संशयः
निशांशेनाविशिष्टेन निजदेहं विलेपयेत् सर्वलोकमलोलत्वं वशयेद्धि समंजसा हरिद्रासममंवर्णशालिगं देरसंभवं
तन्समेन गुडेनापि मधुना सैंधवेन च शामिसमर्दयित्वा च पिण्डाकारं प्रवेत्ततः निर्माय गणपं तेन यंत्रं तत् हृदि निक्षिपेत्
समीरं च प्रतिष्ठाप्य गंधाद्यैः पूर्ववद्यजेत् त्रिदिनं प्रजपेत्तेषां यंत्रमध्यान्तयंकृतेन प्रतिमां भक्षयेत्सज्ञः साध्यावशमवेध्रुवं
शालिपिष्टादिपिण्डेन कृत्वा साध्याकृतिं शुभां अष्टाधिकशतं जप्त्वा पूजितां स्थापितानिलां निवेद्य विघ्नराजाय साध्यं संस्मृत्य भक्ष
येत् वशीयेद्धो क्षितं साध्यं सदा सर्वं सदायिनं वश्ययंत्रे लिखेन्मंत्री स्वानपानादिवस्तुषु सेवं कृत्वा जपेन्मंत्री सहस्रं साष्टकं बुधः
भक्षणाद्वशयेत्साध्यं वस्त्रमात्रस्य साधकः चन्दनागुरुकर्पूरनिशाकुंकुमरोचना मृगोभमदसंयुक्तो ग्रहेषांगविघ्ननाशने
संपीष्य तद्वशीकारयंत्रमालिख्य पूर्ववत् प्रतिमां पूर्ववत्कृत्वा जप्त्वा चाष्टोत्तरं शतं लिंपेद्तेन गात्रं संकुर्वतोस्य विशेषकं
ईक्षणात्स्पर्शनात्सद्यस्त्रिलोकीं वशमानयेत् एवं कृतेन रेनारीवशय घोषितां पुमान् चन्दनेनैव वा कुर्याद्द्विविधमेतं फलाप्तये
द्विरेफश्वसदा भद्रा मन्मशाली च वहिश्रिया जयी भपमंत्रीफलं विम्बक्रान्नाहसंला च चंद्रिनी वाराहीपातवीर्या च माहेश्वरी चन्द्रलोचना

मे॰ रु॰
तं॰
४२८

सर्व्वमित्रसेनैनत्रिशाभागार्द्धसंमिते पिष्टावष्टाभिधं यंत्रं निर्म्माय प्रतिमामपि प्राणसंस्थापनं कृत्वा जपेदष्टसहस्रकं शिष्ट
द्रव्येन तिलकं कुर्य्यान्मातस्त्वयोनयः त्रैलोक्यं पदौ लक्ष्म्यास्तिरकुर्य्याद्द्रनाथियं कपिलां गोमयं व्योम्निपद्मिनीदलसंपुटे आदा
यवगलवर्षेणाभेषजैरुदिने समं पंचगव्येन संमर्द्य पिण्डाकारं प्रकल्पयेत् शुष्कदेहे हुतं कृत्वा विलकाष्ठैधितेनले समहृ।
त्यवतद्भस्म तन्मध्ये यंत्रमालिखेत् समीरणं प्रतिष्ठाप्य गणपं तत्र पूजयेत् अष्टाधिकशतं मंत्रं जपित्वा श्रीफलान्तरे काच
नेत्रूणरचिते पात्रे कांश्यमये थवा विधाय धारयेद्भस्म ललाटादिषु साधकः कान्तिपुष्टियनारोग्यपुत्रपौत्रयशः पशून् ल
बलोकत्रयी भत्वा दीर्घजीवी भवेद्ध्रुवं पुरोधान्यपतेरत्नां भस्मना प्रातरन्वहं कुर्य्यादापुष्पाद्दूर्ध्वयणो विजयसंपदे तस्मात्
कृत्रयं त्रित्वं मंत्री कुर्य्यात्पुरोधमे रक्तांवरस्सवर्णत्रः प्रोक्तभेषजचूर्णकं निधाय कपिलाज्येन तद्वर्ण्णान्दकपालके दीपं
प्रज्वल्य तेनैव जपेन्मंत्रं समंपुतः गृहीत्वा कज्जलं जप्तमष्टोत्तरशतं शुभं नेत्रयोरन्वहं दद्यात् पुंवा वा पुंवती वरा दृष्टमा
त्रेणवशये त्रिविलं विश्वमंजसा उक्तौषधं नौतलिकां पिष्टा चन्दनवारिणा अभिमंत्र्य तत्र जायो वा तिलकं प्रकरोति सा स
र्वलोकप्रियाम्भयाद्गमस्पर्णा त्रिजंपति आज्ञानवर्त्तिनं कुर्य्याद्यावज्जीवं वशं प्रायः सुहृदयानिशपाकृत्वा विघ्नेशं प्रोक्तलत्तके
वक्त्रोपरागमये सरंजमासहस्रकं अष्टाधिकं समभ्यर्च्य चन्दनादिभिरादरात् शिवायांवे धयात्रित्वं सर्वतो जयमाप्नुया
त् संग्रामे विपिने दुष्टे श्वापदे व्याघ्रभये परे आपन्नव्यवहारेषु द्यूते वाटे महार्णवे पाटच्चरे समस्ते हे षु सभायां शत्रुसंकटे

विजयीजायतेवीरस्तुष्टनष्टमोनिवर्त्तते पटांगनाहृत्तमध्येशोभतेमन्मथोयथा नागवल्लीदलेमंत्रंलिखित्वारात्रिवारिणा स
प्राणमर्द्दितंजप्तमष्टोत्तरसहस्रतः अर्पितेवाक्तितेसाध्यंवशयत्यतितत्क्षणात गोटग्येमतिलेमंत्रीकथितेसह छीकृते
यंत्रंविलिख्यतेनैवनिर्म्मायगणनायकं अभिमंत्र्यशतंसाग्रंभक्तयेदथयेज्जगत नारिकेलंगुडोपेतंकर्णिनत्रिफलंहुनेत
अत्वहंहुतसंपातअष्टाधिकशतंवुधः सपातंभक्षयेघस्तवशमायातिसोचिरात किंवहूक्तेनमेत्रज्ञःसाध्यंसंविन्त्ययमवे
जपेत्सदासनोयात्रियावदायुर्न्नसंशयः वशीकरणमंत्रस्यप्रयोगोयमनाहृतः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामियंत्रमुच्चाटनंपरं
रक्ताम्बरीनालिखेद्यन्त्रंहुंकारंतस्यमध्यतः हुंकारमध्येयंलेख्यंतुतस्यमध्येयथान्वया तस्यमध्येसाध्यनामयंलिखेत्तन्मध्यतः
जंवीजंचदलाग्रेषुतस्यान्नेतषट्कोणकं कोणेकोणेत्रिशूलंचहेशूलाग्रेषुविन्यसेत षड्विंडलांकितंकार्य्यंवहिर्व्वृत्तंसशोभनं
षड्विंडस्थानकेलेख्यंयंवीजंतेनवेष्टितं प्रेतवस्त्रेतदालेख्यंनिशालेपनपूर्व्वकं श्मशानाङ्गारसारेणसाध्यात्पदसकया मं
त्रमतत्समालिख्यस्थापयेदीरणेततः पितृमर्दीस्थितधात्वग्रहकाष्टत्रयंत्वतः श्मशानवह्नौमंदस्मभस्मादापतडृत्तंवे वि
द्वापीशाग्रहहास्यशर्करराजसाधुतं यंत्रमध्येप्रविन्यास्यमेरंतण्डुलिकीकृतं शचालिप्तनिशाभामंचितामस्मास्थिनीत
या सर्षपंचविताङ्गारंकाणिकक्कंचवानवी संपीयोन्मत्तसारेणनिर्म्मायगणपाकृतिं तत्रस्यमध्यगंकृत्वापुनर्प्राणात्रवेशये
त वक्रिहस्तस्सदाचैवसाध्यपादोत्थपांशुना शरावयुगलेमंत्रीनिर्म्मायान्यत्रचोभयोः अभ्विकेयंप्रविन्यस्यहृस्सपुष्पैःप्रपूजये

मे रु॰
तं॰
५२८

२७

527

त मनोवुच्चाटपदंदं संयोज्य प्रजपेन्मनं अष्टोत्तरसहस्रं हि क्काटयितापरेणातं निवेन्ययैरणोह्यति मासेनोच्चाटयेद्ध्रुवं ह
स्तिमत्पालयेवैविसर्दनेपिरणांगणो स्थापितेगणपेमासमुच्चाटोजायतेध्रुवं मीयत्तेवाजिनागास्ते प्राणिनोभयविह्वलाः
वत्पश्येथवाल्मीकेवनेद्रुमकोटरे स्थापनाद्धिप्रराजस्य शत्रुरुच्चाटितोभवेत् विघ्नशान्तंदगंभस्मविन्यसेयस्यमस्तके
भ्रमतेकाकवत्सोपिनानादेशेषुनिश्चलः आसनेशयनेपानेपथितोर्न्निजालये भस्मदेपान्सन्निविन्निस्तस्यभवेत्सेवनवासया
॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामियंत्रंविद्वेषणाह्वयं यंत्रेषुद्वीर्दिनेलेख्यंमध्येयंरंववीजकं पत्रेष्वष्टपुटंपश्चत्रिशूलानिदलोर्द्धतः
त्रिशूलाग्रेतुहुंकारंहंकारेणतुवेष्टयेत् निशान्तर्ध्याशमानेनमरिचंनिम्बमेवच हिङ्गिंत्रिंहिगुणोपिष्टाहेमपात्रास्फुनाततः
स्मनकर्पटकेपिष्टाशेषमंत्रमिमंलिखेत् पवाङ्कंपारिभद्रस्यकाकिनीडंचेतहुतं चिताग्नौमन्त्रहेभस्मयंत्रमध्येनिवेशयेत्
निशान्तर्ध्याशमानेनमरिचंनिम्बमेवच सद्गुणविघ्नराजस्यकुद्दिवाणंनिवेशयेत् शरावतरजेविघ्नंपूजयेन्सूर्द्धवर्त्मना
पित्रुमर्दभवैःपत्रैःकुसुमैष्षैन्निवेपतः विद्वेषपदयंमंत्रंजपेत्संयोज्यसाष्टकं सहस्रंचशरावेणनिखनेत्कारितंततः
प्रीतयोर्विधिनानेनर्विविद्वेषोभवतिध्रुवं आदायगणपंमंत्रीप्रीतयारन्नरादिपेत वैरंप्रजायतेशीघ्रंदेशनाशाववियह्यः
स्तनयन्त्रगतंभस्मगृहेवापथिविन्यसेत् गच्छतांपादसंस्पर्शाद्धिवादेस्समहान्भवेत् देशग्रामेपुरेयत्रस्थापितोगणपोभवेत्
तिष्ठतांप्राणिनांतत्रवैरंभवतिसर्वदा पारिभद्रस्यपंचाङ्गमेकभागमितंभवेत् भागैकोमरिचंरात्रिस्तावतीत्रितयंभवेत्

दंसेटत्वमसितं एवं वर्म्मनामसक्तं तेपुनः विकीर्णांवैरिणांमूर्द्धिकुर्य्यादुन्माटमुकते इतिविद्वेषणंप्रोक्तंमारणंकथ्यतेपुना
॥पूर्वोक्तंमंत्रमालिख्यहुंकारंतस्यमध्यतः मायाविद्वेषणबीजेदहुंकारेणसमालिखेत् लेषंदलेषुग्निबीजंतद्वाह्येष्वष्टसुकंलि
खेत् चतुरस्रद्वयेसाध्यंरंतत्कोणाष्टकेलिखेत् त्रिकोणान्तर्वहिश्चाथत्रिकोणेषुचरेलिखेत् मस्तकेषुस्वबीजानिवह्निकोणेषुव
र्म्मकं तद्वहिर्वह्निकोणेषुवह्निबीजंसमालिखेत् निशाश्रुद्धांसमालिख्यश्मशानकर्प्परकेशुभे चिताङ्गारशिलिपिष्टैस्काकपत्रश
लाकया यथोक्तंविलिखेद्यंत्रमेतन्मारणनामकं कणारामवशुद्धाख्यानिशामरिवसद्व स्नुहिक्षीरेणसंलिप्यपिष्टमाषपुटे
धरा कारस्करस्यपञ्चांगैर्वज्रबीजंबुकासजा पिष्टाचकर्प्परेणावलिप्याशोषंप्ररोक्तवत् समीरंस्यप्रतिष्ठाप्यकृत्वागणपतिंत
तः यंत्रंतहृदयेन्यस्यपुनःप्राणान्प्रतिष्ठयेत् मातृसप्तसमहृताङ्गणेशागारमण्डलिका निम्बलम्नेनेवाकर्केन्दुमूलसम्भवा
श्मशानसन्निकान्तर्हरक्तवीरमूलजा कुंभकारस्यसृष्टामुखनस्थानजंमृदं पिष्टाशरावपुगलंकृत्वाचान्तयोर्भयोः
न्यस्यंत्रंवणपंचापिकृष्णसप्तपुष्पैःप्रपूजयेत् कारस्करभवैःपत्रैर्नैवेद्यैश्चयथातुरा उक्तमंत्रपदस्यानेसाध्यनामनिवेश्यहि
मारयेद्धपशरैवसहस्रंसाष्टकेजपेत् दक्षिणाशाभिमुखोभूत्वाराजन्यामन्तवासरे वन्नावेपितृभूमौचमातृविज्ञगृहेथवा
वाल्मीकेकोटरेवापिकरस्करतरुद्भवेत् पिधायान्यशरावेणनिखन्यावलिमाहरेत् साध्यायमपुरंयातिसमाहाज्वरपीडितः
स्रमोवयवीर्य्यमेतद्धिविधानंतंविडम्बनं भद्रेवध्यातिरिक्तेषुराजवैविष्णुयोजयेत् नपोपिकारयेद्यःसक्षत्रींरंतोषयेद्धनैः

मे. तं.
५२८

कर्णार्पितं दृष्ट्वा शतेन प्रायश्चित्तं समाचरेत् यन्त्रान्युक्तानि यंत्राणि हरिद्रागणपस्य तु षट्षट्कर्म्मकराण्याशु गोपनीयप्रयत्नतः
॥ अथ वक्ष्ये मातृकाया यंत्रं साधकसिद्धिदं अष्टपत्रं लिखेत् पद्मं मातृकूटं तु मध्यतः क्ष्रौः इति कथ्याले ख्यौष्क शरै षोडश स्वराः
पत्रेषु विलिखेत्तस्मात्तान्ते च पश्चाद्वर्णाणि च ककारादीनि वर्णानि तु पत्रे चापि पुनर्लिखेत् अ इ उ च तथा अं अः पंचवर्णान्तदग्रतः
वृत्तत्रयावृत्ते चाष्टपत्रमेतत्तु कारयेत् वं ठं वीजानि तद्वाह्ये विलिखेद्दिग्गृहाष्टके तस्योर्ह्वे भूपुरं कुर्यात् उद्धवने यंत्रप्रदर्शिता
यन्त्रं यन्त्रस्य मध्यस्थं नामकं तु प्रयोजयेत् प्रातर्म्मूर्ह्नि शिरोविन्दुमध्यस्थं सर्वसंपदे अभिषेकाच्च परमान्पूजनाल्लोहकल्पिते
स्थापनाद्गृहदेशादौ यंत्रं सर्वार्थसिद्धिदं स्ववर्णै राजते ताम्रपट्टे वा यन्त्रमुद्धरेत् यस्य प्रतिष्ठा देवस्य लिखेत्तन्नामपूर्वकं
यंत्रमध्ये तु कदेवसन्निधे हीति तत्र तु प्राणप्रतिष्ठां कुर्वीत देवीं तत्रार्च्चयेत्ततः स्पृष्ट्वा यंत्रं जपेन्मंत्रमष्टोत्तरसहस्रकं
मातृकानाञ्च तो यंत्रे निखनेद्धु परातले तत्र संस्थाप्य कुम्भं जपितां सदाम्भसिं च पूजयेत् तस्याउपरि संस्थाप्य स्वाभीष्टदेवतां त-
तः सान्निध्यं देवतायाः साधकः सुखमाप्नुयात् ॥ अथो लिपिसरस्वत्या वक्ष्ये यंत्रं सुसिद्धिदं लिखेदष्टदलं पद्मं तन्मध्ये ज्ञा-
नितो मन्त्रं हहेत्वाति ने चेत्तु मान्तमो त्रसमवर्णकः तानि मंत्रस्तरे लेख्य पूर्वादिषु लिखेत्क्रमात् हकारपुटितं पंचपकारं ह-
न्ततः पुनः ईं सौं ऐं क्लीं मं ... लिखेदष्टपत्रे पुनर्लिखेत् सिद्धादिचक्रे साध्यस्य नामाद्यर्णास्थितो भवेत् यंत्रकोष्ठं तत्र संस्थेव वर्णैस्सा-
ध्यस्य नामकं पुटयित्वाष्टसंपत्रे लिखेद्यच्च वेष्टयेत् हकेन ततयन्त्रमुक्तक्रमाकाणा ख्यां तलादया चन्दनस्य पट्टे लेख्यं विरंजय

तिदुस्तरं सर्वाशान्तिकरं राहो रोहिण्णामुदयेमति साधकस्यकरेवहं स्वर्वोक्तफलमादिशेत् पनस्याप्यवटेव्यास्तवदोउच्चा
टमारणे ॥ यंत्रेप्राग्वञ्चाष्टदलेकर्णिकायांमन्त्रंलिखेत् पिपिकोपिशायनमः प्रोक्तस्त्राष्टोत्तरोमन्त्रः ततोमध्यादष्टदिव्ववर्णान्सं
पुटितांल्लिखेत् ईमध्येपूर्वतो यंवर्कं चंटं तंपमेवच यंशंवेत्वविमेवच्चप्राग्वदामसमालिखेत् सिंहादिक्कोष्टसंस्थावर्णासं
पुटितेरिपाः वह्निस्ततोवेष्टनीयं वायुमण्डलवक्रतः षड्बिंदुलांछितंहूंत्रवेष्टितं रमकोणके वायुमण्डलमेतत्स्यास्तानामंदोद
येमति तालपत्रेलिखित्वा रेरदिहमध्येनिवापयेत् अवश्यंतस्यमृत्युःस्याद्देहल्याधप्रसूविते यदातदाभवेच्छवैरुच्चाटेनात्र
संशयः ॥ अष्टपत्रीलिखित्वामुंकर्णिकायांलिखेन्मतं करोमंचटोरेफटमोमन्त्रष्टोन्तरःस्मृतः अष्टपत्रेषुलेख्यानिरेकारपुटि
तानितु उं ऊं खं कं टं तं पं चं फं सं चेतिप्रवेष्टयेत् त्रिकोणेनाष्टमेपत्रेशत्रोर्न्नामलिखेदथ सिंहादिवक्रेरिषोवायेवर्णास्तेश्च
संयुते भौमोदयेकृत्तिकायांशववस्त्रेसमालिखेत् प्रमणानाङ्कारकेनापिसमाध्यःस्यायमातिथिः पवमष्टदलेस्यनाममित्रा
र्णविष्टितं काञ्चीतियावहाम्यान्नमूर्ध्यपत्रेलिखेत्ततः अर्चयित्वाकरेवेत्रवर्धायादामकेमजे सर्वत्रकुरुतेरक्षांयंत्रमेतन्मण्डलं
मे अथयंत्रान्तरंवदेप्राग्वदष्टदलेकुरु तत्कर्णिकायांविलिखेत् ॐ वौँ विबुधवरेविधु न्तदेहदनेरुद्राणींदलेषुविलिखेत्क्र
मात् प्रादक्षिण्येनपूर्वादौवर्णान्बीजसंपुतावत् अंग्रौंवंषंकंवटन्चयभंतमष्टमपत्रके प्राग्वन्माध्यचमित्रार्णपुक्तंसमाकुसमा
लिखेत् ततस्तदेहष्टयेन्त्यप्रमर्हचन्द्रे स्वर्णेभनैः कोटिहवेपपपुञ्जैरेतन्नोयेसमण्डलं सर्वेबाधाहूनदेत्रेलिखेकुक्कोदयेमति

मे रु॰
तं॰
५२९
३३६
429

कुर्वंदनोदकैनैतद्भूर्जे मलेडवशगं ॥ अष्टपत्रं लिखेत्पद्मं कर्णिकायां लिखेन्मनुं ग्लौं लं नं गौं वं लं प्रोक्तालके मंत्रो नवार्द्
रः लिखेदष्टदले प्राग्वन्नादतिर्णेनलं प्रुटान् लं गं जं वं रं टं वं लं प्राग्वन्वाष्टमेदले साध्यनामार्णकान्मित्रवर्णाध्यान्तवाग्र
तः भूपुरं वाष्टवज्राढ्यं लिखेद्भूर्जे च गोरिकैः एतेन हस्तप्रोक्षाकरं भूमौ सन्ध्यात्रिकाशले लिखितं गैरिकैनैतन्मवैपद्मवनाशनं
तं ॥ वक्ष्ये त्रिपुरभैरव्या यंत्रं सर्वार्थसाधकं नवयान्यात्मकं सम्यक् त्रिकोणं तस्य मध्यतः यायोनिस्तां समारभ्य योभागात्प्रदक्षि
णं समालिख्य कूटमेकैकं लिखेत्तानि वदाम्यहं हकारं च सकारं च रेफमैकारसंयुतं नादविन्दुसमायुक्तं मध्ययोनौ विदं लिखेत्
हकारं च सकारं च ककारं च तथा लरौ नादविन्दुयुतं ईकारयुतं तेन लेलिखेत् हकारं च सकारं च रेफमौकारसंयुतं कि
मर्गाद्यमिदं कूटं तृतीये विलिखेत्ततः पुनरेतानि कूटानि चतस्रः सप्तारियोनिषु न्तरं हृद्यन्नतद्वाले वीथिकायां प्रवेष्टयेत्
सविन्दुकैर्मातृकार्णैस्तद्वहिस्त्वष्टकोणकं चतरस्रद्वयेनैव कर्णिवंतत्र संलिखेत् कामवीजं तु कोणेषु यंत्रमेतद्वेष्टयेत्
लातयाचत्रिलोहेन होमसंपातसाधितं बाहुमूले धृतं तत्र पौत्रादुस्त्रावटं भवेत् नानाभोगान्नयन्त्याघातसंग्रामे नात्र संशयः
॥ अथान्यद्वैपरं वक्ष्ये भूर्जे षट्कोणमालिखेत् समालिख्य तस्य मध्ये तु कामवीजं समालिखेत् कोणेषु पि लिखेत्काम वहिः षोडशपत्र
कं कुर्यात्तेषु विलिखेत् कामवीजानि तद्वहिः कृत्वा वृत्तद्वयं वीथ्यां हंवीजेन प्रवेष्टयेत् तद्वहिश्चतुरस्रं तु कुर्यात् यंत्रं विलेखये
त् गोरोचनाकुंकुमाभ्यां संपन्नीयणकारकं करोति कविता कीर्तिं मायकस्यन संशयः ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि त्रैपुरं स्त्रीवशं

करं आदौ लिखित्वा षट्कोणं तन्मध्ये कामबीजकं कामभध्ये तु ह्रींकारं दलेषु विलिखेद् यं कष्टोणसंधौ ह्सौःकारं सर्वस्त्रींकारवे।
ष्टितं त्रिपुरदेवी विद्महे कामेश्वरी धीमहि तन्नः क्लिन्ना प्रचोदयात् त्रिपुरायंत्रगायत्रीजप्यायंत्रे च लेखयेत् नेवयंत्रमवेत्सि
द्ध वर्तिते नात्र संशयः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पंचबाणेश्वरी मनुः यंत्रं पंचदलं वादौ कृत्वा तन्मध्ये संलिखेत् समाधं कामबीजं
वदलेषु विलिखेत् क्रमात् सागर्यादि प्रादक्षिण्येन द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः इत्यपि वृत्तत्रयं चतुर्द्वारे कृत्वा वीथिद्वयं भवेत् वेष्टयेत् प्रथमो
वीथ्यां द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः इत्यपि द्वितीयां मातृकावर्णैस्तद्वहिश्चतुरस्रकं चतुरस्रस्य कोणेषु कामबीजं समालिखेत् सुवर्णनिर्मि
ते पट्टे कस्तूर्या यंत्रमालिखेत् कण्ठे वा मस्तके धार्यं समस्तस्त्रीवशंकरं दृष्ट्वा पृथ्वीपतिः कामान् रूपकामभराष्टते वशयेदखिला
न्लोकान् वीक्षणादेव साधकः ॥ अथातो राजमातंग्या यंत्रं वक्ष्ये समासिद्धिदं सुवर्णरचिते पट्टे लेखन्या स्वर्णसूच्ययोः राजते फलके वा
पि भूर्जे वा सुमनोहरे काश्मीरी रोचना रक्त सेत चन्दन कस्तूरी लिखेद्यंत्रं तत्रादौ त्रिकोणं समालिखेत् साध्यनामान्वितं त
त्र ह्रीं क्लीं बीजद्वयं लिखेत् लेखेत् त्रिकोणकोणेषु क्लीं ह्रीं श्रीं च क्रमेण च तस्य बाह्ये तु षट्कोणं तदन्तेषु लिखेत् क्रमात् सागरादिप्रादक्षि
ण्येन ऐं क्लीं सौः ऐं ततो लिखेत् ह्रीं श्रीं तस्य बहिः कुर्यात् चपत्रसरोरुहे ॐ नमः प्रथमे पत्रे भगवतीति द्वितीयके मातंगेश्वरी तृतीये
सर्वजनमनोहरी चतुर्थे सात्वे च सर्वमुखरंजिनी बहिः स्याष्टदलं कृत्वा क्लीं ह्रीं श्रीं प्रथमे लिखेत् पत्रान्तरपि लिखेत्तत्र
सर्वराजवशंकरि द्वितीये तु दले सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरि तृतीये सर्वदुष्टेति लिखेन्मृगवशंकरी चतुर्थे सर्वसत्वेति लिखेद्वा

मे रु.
तं.
५३०

शिवशंकरी पंचमे सर्वलोकेति लिखेत्तत्रैव शंकरी लिखेत्स्वेष्टेन तथा पत्रे प्रत्येकमेव शमानये स्वाहा सप्तमपत्रे ओं श्रीं ह्रीं ऐं सौः
वक्लींवयं हृत्त्रद्वयन्ततद्बाह्ये वीथ्यां तत्र प्रवेष्टयेत् वीजैर्षट्कोणकं प्रोक्तमष्टपत्रे द्विपत्रजैः उक्ताश्रीं वततस्माद् द्विपत्रसं
स्थेस्ववर्णकैः ततोऽष्टपत्रजैर्वर्णैरिवेष्ट्य तत्र तत्रैव हृत्त्रद्वयेततत्ततद्बाह्ये तत्र वीथ्यान्तु संलिखेत् साध्यनामात्मयुतं मात्र
कार्णक्रमोत्क्रमात् तद्बहिस्त्वतुरस्रं च तत्कोणेषु समालिखेत् साध्यनामयुतं कामवीजं योन्यन्तर्बहिमान् तेन लेखामिदं यंत्रं
साधुसर्वेषु जन्तुषु पतयंते लिखेत्तेव ततसंपात पूर्वकं कृत्वा प्रजपेत्संस्पृश्य गुटिकीकृत्य साधकः साभिषेकसयंवाहो
टतिणेतद्धिपारयेत् सुप्तजेत्रिदशाधीशं किंपुनर्मानवोत्तमैः आरोग्यमैश्वर्यमत्ययपन्नसर्वं वाञ्छितं पुत्रपौत्रादिकं वा
पिलभतेनात्रसंशयः ॥ अथातो भुवनेश्वर्या यंत्रं सर्वार्थसिद्धिदं वृत्तरेखा त्रिपुटिक्त्कोणे अस्त्रं समालिखेत् ह्रींकारं त्रसाम
ध्येतरेफस्थाने तथालिखेत् साध्यनामाथईकारस्थाने साधकवामच तयोर्मध्ये कर्म लिखेत् ह्रींरैर्वेष्टयेत्ततः त्रिकोणस्यतत्को
णेषु रंवीजं त्रिषु संलिखेत् त्रिकोणाग्रे लिखेद्ध्रीं वह्नीकारस्थितरेफकैः अन्यो न्यं वेष्टयद्बीजं ईकाराग्रे परस्परं वथ्रीयाटस्य को
णेस्यपार्श्वयोर्विलिखेदिति हरिहरेतिवेदाणत्रिनो वृत्तत्रयं बहिः आद्यवीथ्यां हरिहरवर्णैर्यंत्रं प्रवेष्टयेत् द्वितीयवीथ्यां मा
त्रार्णैः सविन्दीकारसंयुतैः वेष्टयेत्तु ततो बाह्ये भूपुरं सिद्धिदं विदुः यस्य कस्यापि मंत्रस्य मायाकृत्य रमेमते अत्रापि संपदेद्दे
वीं यजयेत्साधकोयदि तदेत्तगणोपरि प्राज्ञो विदध्यादष्टपत्रकं तस्योपरि चदास्यादि विहितं चापि मण्डलं तत्रावाह्य यजेद्दे

वींयथाविधिसमाहिते हल्लेखायामसमभ्यर्च्यपूर्ववन्साधकस्तथा अंगानिपूजयेत्तस्याद्यापत्राग्रापूजयेत् प्रागग्रवीजेगाय
त्रीमाविद्रीं दक्षिणाश्रिते सरस्वतीमारुतस्येब्रह्माणीवह्निगेतथा वरुणेविस्वमीशंचयजेदीशानतोवहिः ब्रह्माण्यागालोक
पालास्तदास्त्रेकुलिशाद्यस्ते एवंत्रिगुणितेयंत्रेपूजयेत्साधकोत्तमः देवींत्रस्याप्रसादेनसंपन्निर्वहुलंभवेत् ॥ अथातोभुवनेश्व
र्याविहितीयंयंत्रमुच्यते आदौकृत्वात्तुषट्कोणंमायांमध्यगतांलिखेत् तद्दूफलग्रेसाध्यस्यलिखेन्नामाथसाधकं तदीकोरेणसंले
ग्रेलिखेन्नामद्वयोस्तथा मध्येसाभीष्टकार्यंचलिखेत्तद्वेष्टयेत्पुनः ह्रींवीजैःपंचभिःपश्चाक्क्लींवीजैरपिपंचभिः पंचभिःकामवीजै
स्तुषट्कोणाईनयोत्तरे चास्त्रलिखेच्छक्तिवीजंमध्येच्चाग्नेयमांलिखेत् दद्व्यास्तेकामवीजंसाधकाख्यासमन्विते ताम्येवाथस्त्रिकोणे
षुसाध्यनामान्वितानिच दलमध्येरक्कमेणस्वविसर्गाणिविन्यसेत् ईकारंषट्कोणमध्येतथाषट्कोणपार्श्वयोः हरिहरइतिलिखेद्
वेहाटशाधात्ततः षट्कोणाग्रशक्तिवीजंलिखेदेकैककात्क्रमं तस्यास्येदेववत्पीयाद्वाहोहृतत्त्रयंचरेत् आदिक्षान्तान्मातृकार्ण
न्नायवीथ्योसविंदुकान् ककारादिक्षकारान्तान्यन्तीनद्वासवीथिषु तद्वाहेष्टदलंकुर्याच्चतरस्रद्वयेनच नृसिंहवीजंदिक्कोणेवी
जंविंलाभणेस्तथा विदाधतेस्वेलोखंकोणप्रान्तेतुलेखिकां कुर्याद्देवाष्टलेख्यास्तासांप्राणास्तुषोडशः पंक्तैकंनवत्रशूलन्तुकु
र्याद्देवस्तुषोडश भवनेशीयंत्रमेतत्त्रिशूलैरपिसंयुताः अत्रदेवीयजेन्मंत्रीपद्मस्योपविशोभनं पद्मंद्वादशपत्रंचषट्कुंश
केशरान्वितं वहिश्चराशणादिकेनयुक्तंकुर्यान्मनोहरं नवशक्तियुतेपीठेसंपूज्यावाह्यदेवतां संपूजयेच्चन्दनाद्यैरुपचारै

मेरु· तं· ५३१

अवाद्यतः अग्नीवासवरवायव्यकोणेष्वग्रे हृदादिकान् यजेद्दृष्टं तथाशान्तकोणाग्रे मिथुनानिव गायत्रीमरुणाभासामरु
णाकल्पभूषितां चतुर्भुजीकैर्दण्डकुण्डिकामक्षमालिकां अभीतां बिभ्रतीं नन्दतं ब्रह्माणं पुरतो यजेत् सावित्रीहस्तकमलेशौर
णां ब्रह्मदंष्ट्राजान् बिभ्राणां पीतवसनां केयूरांगदभूषितां किरीटहाररसनानूपुरैरुपशोभितां तार्क्ष्यरूपमयं विसर्ज्य ततः को
णाग्रके यजेत् शुभ्रां त्रिनेत्रां ममभालां शुभ्रवस्त्रविराजितां टंकाक्षसूत्राभयदवरयुक्तचतुर्भुजां सरस्वतीं यजेद्वायौ कोणे
वशं च नारदं यजे लक्ष्मीप्रियाङ्कसंस्थाच्च दत्तनालिंगवाहुना पतिकामेन कमलेयन दृष्टं स्पष्टदरे पीनं रक्तचंटेरक्तकरण्डवि
भ्रतं यजेत् आग्नेये कमलां कस्तोरतिसव्येन पाणिना आलिंग्य रमणं पद्ममनेन दयतीं स्मरेत् वंध्यकामं बाणगुणास्त्रधारा
वायपरं जले पेशान्यां स्मरयेत् समाख्यिप्रराजे प्रियां वितं शूलिपाणयं कान्तावराङ्कस्थकुंरागली मार्धीपूर्णकपालाढ्यं विभ्र
राजदिगम्बरं पुष्कले विगलेरक्तस्फुरं च वृषकधारिणं सिन्दूरसदृशाकारामद्दामसमदविभ्रमां स्तनरक्तोत्पलामन्येपाणिनात
धजस्पृशां आश्लिष्टकान्तामरुणां पुष्टिमर्वदिगम्बरां वहिर्द्वारदृशा प्राग्नीश्वरकारायामस्य यजेत्क्रमात् रक्ताम्वानंगकुसुमानिला
वकुसुमातुरा अनंगकुसुमा तद्रवेत्त्वमदनातुरा गौरीचगगनानातवद्भ्यागगनलेखिका पद्माभयप्रमथिनीद्वारस्थो
भाक्तिशेखरा वाहेमान्त्यलोकेशान्कुलिशादीश्च तद्वहिः अनेन विधिना मंत्री चार्ययेद्भुवनेश्वरीं सलक्ष्मीनिलयो भूयात्त्रि
दशैश्चाभिवन्दिता ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि भुवनेशानतत्परं सर्वाटीदृशसं पद्मं कर्णिकायां च हल्लिखेत् साध्ययुक्तं षट्लेषु केव

लेशक्तिबीजकं बहिर्वृत्तद्वयं कृत्वा वीथिकां च प्रवेशयेत् स्वरैः षोडशभिर्बिन्दुयुक्तैः स्तद्बाह्यतो लिखेत् भूपुरं यंत्रमेतत्तु वन्ध्या
नामपि पुत्रदं ॥ अथातो भुवनेश्वर्या वश्यकृद्यंत्रमुच्यते आदौ विलिख्य षट्कोणं मायां साध्यसमन्वितां कर्णिकायां षट्कलेषु त
द्बहिर्भूपुरं लिखेत् एतद्यंत्रं वश्यकरं पूजितं बाहुमध्यगं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि महद्यंत्रं घटार्गलं चतुरस्रद्वयेनादौ लिखे
च्छ्रमसमद्युते साधकश्चांगुलं मध्ये यथा स्यात्तत्र विस्तृते प्रसादयेत्ततो शास्त्रे रेखाग्राणि तु षोडश प्रसारयेदंगुलानां चतुष्क
प्रमितानि च चतुरंगुलविस्तारकपाटेन तु मध्यतः आरभ्य वृत्तं संलेख्य पुनः सप्तांगुलेन च एवं वीथीद्वयं तत्र जायते स
मनोहरं तत्राभ्यन्तरवीथ्यां तु कोष्ठाणि भवन्ति हि त्रिकोणं पंचकोणानि रेखासंपातयोगतः भवन्ति षोडशैवं हि ततो वा
ह्ये प्रजायते द्विरष्टौ रसकोणानि शून्यगेहनिभानि च एतेषां मध्यभागे तु स्वतंत्रमरुकाष्टकं रेखासंपातयेत्तत्स्याद्रेखाः ष
ट्कोणकस्य तु वृत्ताद्बहिर्वर्द्धनीयाः सप्तांगुलमानतः तयोरूर्द्धे तु वलभीतल्यमेकांगुलान्तरा रेखाग्रयोजयेत्तत्स्याद्यथा
पद्मदलाकृतिः दलानामूर्द्धसंलग्नं समावृत्तं समालिखेत् एकांगुलान्तरेणैव तद्बाह्ये वृत्तयुग्मकं कुर्यात्तस्मात्स्याद्बाह्ये घट
येत्तद्गांगुलान्तरं आस्यानीमुखसंयुक्तं सकर्णं सुमनोहरं उर्द्धं तु द्वयोर्लेख्यं पंकजं नालसंयुतं अधोमुखं तन्मात्रं तु नालोष्टां
गुलसम्मितः एवं यंत्रशरीरं स्यात्कथ्यते वर्णं ब्रवीम्यहं श्रीं ह्रीं क्लीं च लिखेन्मध्ये व्यवधानेन संयुतं साध्यं साधककर्माणि शक्ति
बीजसमध्यतः वायव्यकोणाग्निदले ग्लौं लिखेदीशपत्रके ह्रींकारेणान्वितं मे हूं च हूं वायव्यसमालिखेत् अष्टास्वमध्ये ह्रींकारादष्टा

मेरु॰
तं॰
४३२

ह्रौमितिमंत्रंलिखेत् ह्रःस्त्रींदिक्पत्रेषुचतद्वर्णंपिचमंत्रंलिखेत् अष्टाष्टस्यान्तरालेतत्पंचकोणाष्टकंचयेत् तत्रैशानीसमारभ्यवीजा
न्येतानिमंत्रंलिखेत् श्रांह्रींश्रींह्रींवह्रींवश्रींक्रोमितक्रमेणतु पंचकोणान्तरालेतद्दिक्कोणानांयदष्टकं ह्रींकारायस्त्रिकोणान्तलि
खेद्वर्णान्प्रदक्षिणं कामिनिरंजिनिस्वाहायककोणेतथैवकं ततोलेख्यंद्वादशस्रकाष्टकस्यप्रथमेदले ईशानीदिशमारभ्यक्रमा
देकैकमक्षरं ह्रींगौरीरुद्रदयितेदमत्रंईदलेलिखेत् योगेश्वरीहूंफट्स्वाहाईशादेकैकमक्षरं ह्रींकारस्यतलेसूत्रयोगेहेपा
र्श्वदयक्रमात् उदग्दलमेवमंत्रंलेख्यंमन्त्राहूनान्यपरं उदग्दक्षिणशाखायांप्रवेशगमनक्रमात् ह्रूंह्रांह्रिंह्रींह्रूंवह्रूंवततःप
श्चिमपत्रके ह्रूंह्रूंह्रौंह्रौंवह्रःततोवह्निसमीरयोः प्रवेशनिर्गमाभ्यांवसंध्यामित्यादिकंलिखेत् पूर्वलेख्यंदक्षिणोदक्हूंहांहः
स्वाहावाविना ईशानत्रैऋतेलेख्यमेवंह्रूंह्रौंस्वाहादिकं ततोलेख्यंवसुदलमूलकेसरकेक्रमात् ह्रेंईसउन्यपि ह्रूंसंदीर्घचबिन्दु
न्तक्रमाद्यन्तयोर्लिखेत् ततश्चाष्टदलेलेख्यमांह्रींक्रौंचस्त्रिशास्त्रिशः तोरणाकाररूपेणततस्तद्वारवीथिकां श्रांक्रोमितिचवी
जाभ्यांसमस्तांवेष्टयेत्परां अकारादिक्षकारान्तैर्बिन्दुयुक्तैर्नृकाद्यैः प्रदक्षिणंवेष्टयित्वातृतीयांवीथिकांपुनः क्षकारादिअकारा
न्तैर्वेष्टयेदितिलेखनं ईदृंयन्त्रंभूर्जपत्रेलिखित्वाचन्दनादिभिः दक्षेभुजेतथाकंठेस्वशीर्षेवापिधारयेत् ततस्तत्सम्पतयःस
र्वेवशगामनजाअपि रोचनेभमदःप्रोक्तःकाश्मीरंमृगमन्मदः अरक्तकस्याक्षेभ्यलिखेद्यन्त्राणिमंत्रवित् हविर्यदेविधानेन
यंत्रमालिख्यतत्पुनः गुलिकृत्यसाध्यस्यप्रतिमांसिक्थसंभवां कृत्वावक्षसिविन्यस्यपात्रेसंस्थापयेत्त्र्यपौः त्रिसाडपरिपूर्णे

वष्टजयेत्तुविधानवित् गंधपुष्पादिकैः सम्यग्बलिं रात्रौ निवेदयेत् तस्य स्थाप्य त्वहं मंत्री शतमष्टाधिकं जपेत् ततो मंत्री समुद्दिष्टा
दिष्टां योषां समाकर्षयेत् पुनरेतल्लिखेद्भूर्ज्जे गुललीकृतमध्यवे जतनाशुहनाम्नेन रजते नापि मंत्रये वेष्टयेत्स्वर्णेन कल
शेनं प्रविन्यसेत् भुवनेशीतत्र भजेत्त्वन्दनादिभिरुक्तवत् सहस्रद्वादशमितं तस्य स्थाप्य प्रजपेन्मनुं ततो टंकेन शिष्यं वा
प्रियं साध्यं मयोमृते राजानं वाभिषिंचेत ततद्धस्ते यंत्रमनुत्तमं श्रावयीयान्स्वयं मंत्री वटाश्रीर्बिवनेस्वह गतास परमारोग्यं
धनकान्तियशोल्सिव पुष्टिं च लभेते सद्यो नात्र कार्या विचारणा यंत्रं कुंभे समालिख्य स्थजयेत्तु पुरोक्तवत् तं दृष्ट्वैव शक्रास्तु
भूतप्रेतपिशाचकाः समालिख्य च तत्यंत्रे समस्यक्षपूजादिसाधितं ध्वजं भटेन मुकुटे कृत्वा ते रिपुसंकटे विपन्महाभटान् कृत्वा
जयलक्ष्मीयुतो भवेत् ॥ अथान्यद्भुवनेशान्याः प्रोच्यते यंत्रमुत्तमं आदौ कुर्यात्तु षट्कोणं कोणा वज्रसमन्विताः मध्ये समाध्यं मायां
च लिखेत्कोणेषु तां पुनः वृत्तत्रयं बहिः कुर्यात्तत्र वीथीद्वयं भवेत् वेष्टयेन्मायया वीथीद्वयमेतत्तु भूर्ज्जके श्रीखण्डरोचनाद्यैः
लेख्यं वशजयप्रदं दद्याच्च मनसो दिष्टं बाहौ वा हृदयस्थितं मायास्थाने त्वयं मंत्र वा भुवनेशाः समालिखेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्या
मि भुवनेशान्त्ययंत्रकं अष्टपत्रे लिखेत्पद्मं कर्णिकायां समालिखेत् ओं ह्रीं क्रोमिति बीजानि त्रिधा तत्केशरेषु च लिखेत्स्वरान् मध्ये
कादिवर्गाष्टकं लिखेत् भूपुरं च बहिः कुर्याल्लिखेन्मायाक्षरं तु धारयेत् इत वाक्प्रदं यंत्रं संपन्न‥न्त्रमिदं परं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
लक्ष्मीयंत्रं रमाप्रदं भूर्ज्जपत्रे लिखेत्पद्मं कर्णिकायां पुनर्न्यसेत् नमो दले लिखेत् श्रीं ह्रीं कामं साध्यसनामत्व तत्केशरेषु संलेख्यं

मे॰ तं॰ ४३३

श्रीँ ह्रीँ क्लीँ विदिगष्टके लिखेद्द्वादशपत्रेषु क्रमादेकैकमक्षरं वाग्भवं मायां रमां कामं हसरौः इति कूटकं जगन्मूर्त्ते हृदयं द्वादशा
र्णो मन्त्रस्त्वयं तद्बहिः षोडशदलके शरेषु द्वयं द्वयं ककारादिसकारान्तद्वात्रिंशद्वर्णकान्लिखेत् तारं ह्रीं कवचं खेचरके दे
व्यैँ ह्रीँ ततः परं दं ह्रीं फडिति सप्तार्णमन्त्रचिन्तामन्त्रईरितः यन्त्रमेतन्महालक्ष्म्याः प्रोक्तं सम्पत्करं परं सर्वसौभाग्यदं चापि सर्वदुः
खविमोचनं ॥ अथान्यद्धि यन्त्रमथो वक्ष्ये साधकेष्टदं षट्कोणमध्ये साध्याख्यं भुवनेशीसमालिखेत् श्रीँ ह्रीँ क्लीँ ऐँ क्लीँ चर्मा वषट्
लेषु लिखेत्क्रमात् बहिर्द्वादशपत्रेषु वर्णानेतान्क्रमाल्लिखेत् ओं श्रीं क्रीं हृदि परमेश्वरि स्वाहेत्यतः परं बहिर्वृत्तान्विकार्ण्याणि द्वात्र
यान्तवीथिकां ह्रीँ ह्रीँ क्लीँ ब्लूँ सश्च इत्येतैः कामबीजैः प्रवेष्टयेत् द्वितीयवीथ्यां हस्त्रेखानित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहेत्येकादशार्णैर्नवेष्टये
न्मातृकार्णकैः तृतीयां तद्बहिः कुर्याद्भूपुरं श्रीवशङ्करं ॥ अथान्यद्वक्ष्ये पद्मावत्या यन्त्रमनुत्तमं षट्कोणे विलिखेत् क्लीं क्रीं कोण
क्रमाल्लिखेत् पद्मावति स्वाहा इति मातृकाभिः प्रवेष्टयेत् तद्बहिर्भूत्रमेकं च यन्त्रमेतत्त्रवश्यदं ॥ अथान्यत्सम्प्रवक्ष्यामि वनिता
वग्रहाभिधं यन्त्रं लेख्यं स्वर्णपत्रे यथवा गाढेडकूलके यामोत्तराः प्रागपरा रेखा नव समालिखेत् भवन्ति कोष्ठकास्तत्र चतुः
षष्टिमितास्समाः वर्णास्तत्र च तैः षष्टिरेखाक्रमेणव श्रीसामामायामसा श्रीसानोयाजेजेयानोसा मायालीलालालीयामाया
जेयाजेलालीलीलाजया एवं प्रस्तरयेत्पङ्क्तिचतुष्कं तदनन्तरं अन्यकोष्ठाष्टकत्रवर्णान् ई हं सहं ई समालिखेत् एतेद्वालोकयुग्ममेवं
यन्त्रप्रस्तरणं तस्य बाह्ये वृत्तद्वितयं विलिखेत् वनितामन्त्रं ओं ह्रीं ह्रूं खेचरके दं स्वाहा हुं तं ह्रीं फट् मन्त्रमतः वनितायामावर्णा

लद्दाणं वतरस्रकं वेंवीजेन समावदाववतरस्त्रेणावेष्टयेत् निखातमेतद्यस्मिंश्च खाभेन त्र ममहृष्टयः सर्वोपद्रवनाशश्च स
र्वदा मंगलं भवेत् ॥ अथान्यत्तु रियया स्तम मनोज्ञं यंत्रमुच्यते एकाशीतिपदं चक्रं लिखित्वा तस्य मध्यमे कोष्ठे लिखेत्तु कारं तस्य सा
ध्यनामास्य चोदरे तत्कोष्ठकाचतर्हि लिखेत्कोष्ठचतुष्टये जं सं ववव याद्विकेकै कमतः रं वश कोणतः आग्नेयान्ते लिखेत्को
कं सर्वोऽङ्कं मध्यमाविना एवमेव त्वनेकप्पादाय व्यान्ते पुनर्लिखेत् चंमालिकान्तत्दारे कुंभं कुर्यात्सुशोभनं तस्य मूलमखेचापि
लिखेत्पद्मं समाहितः कुंकुमेलाक्तया वापि लिखितं स्वर्णपट्टके एवलेवसने वापि लेखन्या स्वर्णजातया संस्पृश्य जमंसिद्धिं सा
धयेद्यत्र तत्र वै भवेल्लक्ष्मीरतिस्फीता नीरोगाश्च प्रजास्तथा गजाश्चपशवश्चान्ये प्राणिनः सुखिनो भृशं भूतप्रेतपिशाचा
दिपीडा स्वविनृयादिदं अलक्ष्मीशान्तये वश्यसिद्धये सर्वसंपदे कृत्यामन्त्रग्रहखेड वितविमक्रये पुत्रपौत्रैश्वर्यदीर्घायुष्याय सि
द्धये पिव एतद्यंत्रोत्तमं प्रोक्तं वनितायाः वटार्गले ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि वनितायंत्रमुत्तमं कृत्वा तद्दिग्दलं पद्मं कर्णि
कायां समालिखेत् ह्रींकारं तस्य मध्ये तु साध्यनाम समालिखेत् क्रमाद्दलेषु विलिखेद्ध्रींकाररहितं मनुं वनिताया बहिः कुर्यात्स्व
र्कोणं तद्बहिश्चरे भूपुरं यंत्रमेतत्तु कृत्याद्रोहग्रहान्हरेत् चोरव्यालादिकभयं जमैतद्धारयेच्छुभे रणजयः स्यात्संग्रामे विवादे
विजयेस्तथा ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वनितायाश्रमकृते नवव्यूहाभिधं यंत्रं नववर्गादिनामकं साधके प्रोक्तं फलदं तत्प्रकारो
निरूप्यते कृत्वा चाष्टदलं पद्मं कर्णिकायां तु ह्रीं लिखेत् तस्यां मध्ये लिखेन्मायांतन्मध्ये साध्यनामकं ततश्चाष्टदले लेख्या मौं ह्रीं फ

मे रु॰
तं॰
५३५

ङ्कारवर्जिते शेषं मंत्राद्वरं कोष्ठे तन्मध्ये वेष्टयेत्पुनः ह्रींकारैस्तस्य बाह्ये तु लेख्या वांकारसंपुटं खला कुंभं कुर्याद्बहिस्तस्य बाह्ये प्रथमे
यंत्रमीरिते एकमस्यैष यंत्रस्य कर्णिकायां समालिखेत् ह्रींकारस्योदरे विद्यां तृतीयार्णसमाख्यकं तदाद्यानाद्यद्विवर्णाश्च प्राग्व
त्पत्रेषु संलिखेत् ह्रींकारमध्ये फट्कारो यदास्याद्बहिरालिखेत् ह्रींकारवृद्धिनान्वर्णानां कारान्नान्तदलेषु तन् नवभेदमिदं यंत्रं
नामवर्गाद्रिभेदतः सर्वरक्षाजयं चैव सर्वं त्रैलोक्य हुंकृतनाशनं त्लंभ लक्ष्मीयशोधान्यवासांसि च समाप्नुयात् ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि
त्वरितायंत्रमद्भुतं तिर्यक्सप्तगुरेखाद्वादशैवरेखान् त्रकोष्ठका एकादशानां वर्गाणां तु स्यादेवाग्रकेषु तु त्रिशूलानि लिखेन्मध्य
कोष्ठके प्रणवं लिखेत् तस्य मध्ये साध्यनामं च तत्र दिक्कोष्ठकेषु च प्रवेशार्गन्या विलिखेत्पंचपंचाक्षराणि च दाः स्त्रीं हूं खें तथा फट्
बाह्ये प्राकारके ततः ईशानकोणाद्विलिखेत्क्रमात्कोष्ठेषु पंचसु शामध्यान्तं ध्रुवं वर्मदेवक्षेत्रनिवर्णकान् एवं चतुर्षु कोणे
षु तावंत त्लालिखेत्ततः सव्यासव्यतया हूं खेच क्षे वर्णा वत्तमृध्ये एवं द्वितीयप्राकारे तारं कोणचतुष्टये हूं खे च तित्रयो वर्णा लि
ख्यावामेव च दक्षिणे एवं तृतीयप्राकारे कोणेषु प्रणवं लिखेत् हूं खे वर्णद्वयं सव्यमपसव्यं तथा लिखेत् पुनश्चतुर्थप्राकारे लि
खेत्तारं वषान्वयोः हूंकारं पंचमे लेख्यं प्राकारे केवलं ध्रुवं भोगज्ञानार्थं तत्केवलं भाग्यकाम्यया माया ह्रीं तो स्त्रयः स्वर्णान्बहिःता
यामनोः क्रमात् ईशानकोणात्प्राकारप्रदक्षिणक्रमेणैव प्रवेशमार्गतः सर्पस्तल्लाभं स्यादावृतिर्भवेत् सत्तजन्मं यंत्रवर्यं संपातातान्
परिमृतं ब्रह्मग्रहादीन्हरति जयेल्लक्ष्मीयशः प्रदे ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि त्वरितायाविनिग्रहे शत्रूणां यन्त्रमं यंत्रे यत्तद्वा

५९

पिचक्रुठितं पुरुक्ताशीतिपदं चक्रं लिखेन्मध्येकोष्ठके रेफोदरेमाध्यनामनिर्गमेनदिशास्तुच चतुर्ष्वपिलिखेद्बीजचतुष्कं
न्तंनिगद्यते ग्लौं ग्लौं क्लौं हूं ततस्त्वैशानकोणतः कालिकामंत्रं समालिखेत्क्रोकतूपं तथानैर्ऋत्यकोणतः एवंपुरोदयंयंत्रंलिखेता
द्दालतःपुन वेष्टयेयमंमंत्रेणाभिचार्यस्तुमान्भवेत् अभिचार्यायदाक्षीणान्तरान्तर्यममंत्रकं कालिकायास्तमनुनावाह
नावेष्टयेत्ततः यंरंभ्यांवेष्टयेद्दृढंकालीयममन्त्रयया कालीमारलतीमालीकालीनमोदत्तमोनली मोदेदेनन्तदेमामारद
नेतवनतर यमाधारस्थामायमाठोमठठमोठमा वामोमूर्तिविमुमोवाठठलीवनलीठठ सीमपदेस्यवाशावव सेवा
प्रस्तरेपिवा विषमस्थामसमालेख्य लेख्याकाकपिक्या कास्यादिशक्तिदेहस्या वाममभागेप्रस्तरयेत् अभिचार्यःपुमानयस्यान्नी
चेक्कालनयालकः निवानितंचतरेवेक्षत्रोव्याधिकरंभवेत् एवितकरिवलायःपुत्रस्त्रीविपुतनच्छुन ॥ अथयान्यंसंप्रवक्ष्यामिदे
ग्रादीनांविनाशनं लिखितायायंत्रपरमरीवाद्याष्टकोष्टकं मंत्रीनेशीशानेर्नैर्ऋत्यदिशायां कालिकामंत्रं विलिख्य यममंत्रेणवे
ष्टयेत्स्त्रीयतेयदि स्त्रीणामर्यंतदामंत्रेयमस्याभ्यान्तरे लिखेत् कालीमंत्रेणवर्गेठेयंरंभ्यांवेष्टयेद्बहिः लेपनीयंविषैलवणस्य
टणठीकयापुनः कपिककापुनर्न्हींयांजमनव्यन्तरयोस्तुवे लवणंवाषराममस्य प्रशंसावान्तव वित्रकः प्रमशानांगारनिवेश्यनि
र्यामौगोहस्तमकः विषाक्तंसमकं वैनटवन्दे ष्वपियोजयेत् कोष्टमध्येतुनामानिवहूनां प्रलयोन्यथा एतयंत्रस्थितंयत्रतत्रा
लक्ष्मीगरेस्समा उन्नमश्चमहामारीनमाध्यातत्रजायते ॥ तथातमन्यंप्रवक्ष्यामिवगलायंत्रमद्भुतं भूर्यपत्रेसमालेख्यंतारे।

मे रु. तं. ४३५ 435 मं.

न्मन्त्रानिशारसा षट्कोणान्तस्समध्येतु वलयाकारतो लिखेत् षड्विंशदक्षरं मंत्रं वगलायास्तदुच्यते तारं ह्लीं वगलामुखीस।
र्वपदं स्तंभयेत् दुष्टानामिति वोच्चार्य वाचं मुखं पदं स्तथा ह्लीं जिह्वां कीलय बुद्धिं विनाशय ह्लीं ओं स्वाहा नोयं मन्त्रः प्रोक्तः सा
ध्यनामसमन्वेष्टकः वेष्टयेत् पीतसूत्रेण कुलालस्य गृहे व्रजेत् चक्रमध्यस्थमारीणं ग्रामयेत् ष्टमेव तत् वृषभं कारयेत्तत्र हरिताले
नलेपयेत् तन्मध्ये निःक्षिपेद्यंत्रमातृष्ठं वृषभोपरि नामसायां निपेद्धं पीतवस्त्रेण वेष्टयेत् वाह्योपचारसज्ज्ञाभिः स्वगृहे
ते प्रपूजयेत् सर्वं यंत्रं वत्सकाले साध्यनामान्तसाधकः दुष्टानां स्तंभयेद्वक्त्रं सा तादृशावस्य तेरपि ॥ अथान्यद्वगलायास्तवक्ष्यते
यंत्रमंत्रं मे पटे वा ध्ययपाषाणे ह्लीं कारपुटितं लिखेत् साध्यनामान्यत्र स हरिद्रा तालकेसतः सर्वमंत्रेण संवेष्ट्य वो ह्रीं त्रि
वलयं लिखेत् गर्भस्तंभनाति स्तंभं कुर्याद्धरत्न संशयः व्याघ्रपुपदवे ग्रामे गतिन्नस्या पिवारयेत् ॥ अथान्यद्वक्ष्यते यंत्रं श्मशा
नस्यामध्ये मृतं वे दृढं खर्परमानीय गृहीत्वा वामहस्तके लिखेत् दिग्धहस्तेन श्मशानांगारकेन च साध्यनामककारेण समप्रथमा
भिमंत्रयेत् कृत्वातु परकं समा कुम्भे ग्लौं वीजमालिखेत् षष्ठ्यन्तं साध्यनामान्ते मस्वस्तंभय वा लिखेत् अनेनतस्य वीजस्य त्रिषु।
स्याकारवेष्टने तद्वहिश्चतुर्दिक्वाष्टं ग्लौं वीजमालिखेत् साध्यनामादरं मंत्रं षड्विंशाणकेविप्रया षष्ठ्यन्तं साधकं प्रोक्ता मायां सं।
वोधनान्तकं मामं लेतिदिक्षु दार्थ पीतसूत्रेण वेष्टयेत् खनपिनायदंतत्र ज्वोतमण्डलमालिखेत् पीतपुष्पैः समभ्यर्च्य कार्याणि मुद्धा
टयन्स्तं वामपादेन तं गत्वेक कुलालस्य मृदीसमं भस्मो कुर्याकुंभकेनतूर्णं स्तंभः प्रजायते ॥ पादस्तंभमथो वक्ष्ये शत्रूणां प्र

स्यावहं पाषाणेवाथपट्टेवाद्वौद्वौपादौसमालिखेत् वर्त्तुलेद्वितीयेवक्रंत्रुटितावविवनिःकलौ अन्योन्यंमिलितंतेनक्रमेणोर्द्ध्वतः
समंततः वामदक्षिणसंस्थौद्वौद्वौपादौप्रकल्पयेत् नामसाध्यस्यषष्ठ्यन्तंगतिस्तंभयेतिच मध्यभूबीजमालिख्यवाकेनाने
नवेष्टयेत् पादस्थानद्वयेषुतयोर्मध्येतुग्लौंलिखेत् हयत्वन्तंसंपुटीकृत्यवेष्टयेत्पीतलत्वग्भिः शर्करायास्तलेतन्नुपूरयेत्तवात
मध्यतः यंत्रन्तुवामहस्तेनतत्रस्थाप्यप्रपूजयेत् पीतपुष्पैस्सदातत्रवीर्यस्तंभप्रजायते ॥ अथान्यत्संलिखेद्यंत्रंश्मशाना
ङ्गारकेनच श्मशानखर्परेमध्येग्लौंकारत्रितयंलिखेत् साध्यनामात्रकंकर्मत्रिराद्वृत्यान्तपूर्ववत् वेष्टयेत्त्रिबीजानिवामहस्तेन
संखनेत् भूमितत्रन्यसेयंत्रंखर्परेणतदोपरि क्रमयेद्वामपादेनमूलोत्सर्गन्तुहृद्गतः कुर्यात्तदारिपुणांसान्तुवस्तंभोनसं
शयः क्रियतेयस्तुभार्यैनतन्नन्तंभयतेखिलं स्वर्णपत्रेसमादायलिखेत्साध्यन्तुनामतः आद्यन्तैःसंलिखेद्बीजंत्रिविधंचात्र
रंलिखेत् वामहस्तपुटंकृत्वाकरपीडोपकत्रकान सप्तसंख्यैकन्तकैस्तडिताचापिपुटीकृते पृथक्कृत्वियांसमस्त्वार्थनामसाध्य
स्यमायकः भावमध्येत्विपेतन्चमोवीरेणावद्धयेत् स्वगेहाद्वारदेशेतुवायव्येचैककोणके वामहस्तेखनेत्तवातंवामपादेन
पूरयेत् गतिस्तंतिस्तंभकरःशत्रूणांप्रत्ययावहः यंत्रेचोनखातितेशत्रुर्यस्याःसंस्थःप्रजायते ॥ तथान्यत्संप्रवक्ष्यामिदिव्यस्तंभमहा
द्भुते यंत्रस्थानेभवेद्दिव्यंतत्रसाध्यस्यनामतः आरभ्यस्यपत्राणिमरिस्फूतथापरिसप्तदिव्यानिकृत्वादोषोविशुध्यति
उत्तरावारुणीमूलंसप्तविधाभिमंत्रितं जलमध्येतुतद्दिव्यमानेनैवस्नाणमाचरेत् महाकृतस्यदोषस्यकृत्वादिव्याविशुध्य

मे॰
तं॰
४३८

ति ॥ अथान्यद्दीपमार्गेण राज्ञीं कृत्वा तन्मण्डले भूर्जपत्रे समालिख्य शर्वीं क्रुद्धयाकेन वटीपं प्रज्वालयेद्यत्नात्कपिलाज्येन भूरि
ते तावन्न दीपयेद्दीपं यावद्दूतं प्रयाति यत्नात्तु कथितं भद्रे कामना प्रत्ययावहा ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि नानालंभकरं
परं पाषाणपट्टे पट्टे वा हरिद्रान्मन्त्रनारकैः लिखेद्यन्त्रं तत्र नाराह्वदीपोमस्तके लिखेत् लिखेन्नाम च तत्पार्श्वे प्रणवं सन्मुखे
लिखेत् परावीजाष्टकं लेख्यं प्रतिनारस्य पार्श्वयोः चतुरस्रद्वयेनैव कुर्य्यात्तालेऽष्टकोणकं आग्नेयादिककोणेषु रेखाग्रान्भेदव
र्द्धयेत् तत्र वज्राष्टकं लेख्यं दिग्रेखाग्राणि वर्द्धयेत् तदग्रेषु त्रिशूलानि भूर्वीजं तत्र संलिखेत् त्रिशूलमध्यरेखायाः पार्श्वे शूलस्य
पार्श्वयोः वज्रस्य पार्श्वयोश्चापि जायन्ते जिनमानतः अष्टकोणाद्बहिर्भूतं चतुरस्रं तत्समालिखेत् अनन्तवीथीमातृकाभिर्वेष्टयेत्
शिरमायया क्रोंकाराभिधया वाग्भान्ततीयान्तं निरोधयेत् क्रोमित्यंकुशबीजेन नादसंमिलितान्निणा (?) ततो बहिर्वेष्टयेत्सम्यक् कुंकुठवे
लत्रिभिः पुनः प्राक्प्रोक्तपद्धितशतदर्णावगलावामनतानतया गर्भस्तम्भनातिस्तम्भं लिखित्वा गाढमाग्रमेत पाषाणे च स्थापयित्वा तत्र रे
वींप्रपूजयेत् श्रवणं जायते स्तम्भो गतेगर्भस्य वामतना विवादेयन्त्रमालिख्य भूर्जेनैरेवबल्लभिः कुंभकारस्य चक्रस्थो भ्रमत्वरी विप
रीतगं मन्त्रिकां समुपादाय वृषभं कारयेत्तया यन्त्रेण तदुदरे न्यस्य तारकेन च लिप्याव तत्राग्नशायां विनिःक्षिप्य पीतरञ्जनिजेन र
ते अर्चयित्वा च तत्कालेनितं पीतोपचारकैः इष्टं स्तम्भमयेदेवमत्त्ववा च सूतेरपि धनादिकविवादे पि वादिनो वंधयेत्क
दे ॥ अथातन्संप्रवक्ष्यामि सकरं यन्त्रमाधकं शिलातलहरिद्राभिर्मैवमत्र समन्विते ॥ निजरक्तपटे लिखे

त् साध्यनामवषड्युतं तं कुंभकेन च वायुना गतेर्ष्टीव स्तंभयामासैः सैन्यस्याश्चादिकस्य च स्तंभनं जायते वश्यं साधकस्य न चान्यथा ॥
अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि युद्धस्तंभकरं परं शिलातारं हरिद्राभिः करपत्रद्वये लिखेत् कोकिलाख्यस्य लेखन्या स्तंभने रिपुनाम च
त्रिष्टकारैः समावेष्ट्य तद्बाह्ये पार्थिवं पुरं वज्राष्टकयुतं कृत्वा मायाबीजेन वेष्टयेत् त्रिधा चांकुशबीजेन वेष्टयेत्संपुटं द्वयोः
कंटकैर्वध्यपितावच वल्मीके स्थापयेन्नतत् पाषाणैः संमृगाहर्षिते तत्र युद्धं समारभेत् गतिवाग्रसनास्तंभः शत्रूणां तत्र जायते
वश्यं च जायते शत्रुर्बीटो वत्तथा जयः ॥ अथातो जलदिव्यस्य स्तंभनं वक्ष्यतेधुना लिखेच्च विषरक्ताभ्यां यंत्रं कृत्सतकर्परे वि
ग्रा विदर्भितं नाम जलमध्ये विनिःक्षिपेत् सिक्थकेन समं वेष्ट्य दिव्यस्तंभनमुत्तमं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मारणं यंत्रमुत्तमं
लिखेच्च विषरक्ताभ्यां कर्पटे तु श्मशानजे विदर्भितं शत्रुनाम च गलामन्त्रनाखिलं श्मशानमृत्तिकाभस्य रचितायात् पुत्तली
तस्या हृदि विनिःक्षिप्य विधाय स्नानतो हृदं षड्भिः शरणास्वर्ष्य कंटकांस्तत्र कीलयेत् प्रतिमा दत्तराशत्रोर्ज्जायते तीव्र वेदना
सर्वांगे मीयते विजोनवाब्ययस्यकस्य चित् ॥ अथात उग्रताराया संग्रामजयदं स्मृतं लज्जाश्रीं कवचं चास्त्रं तारः पंचार्णकैः पुटं
साध्यनाम लिखेन्मध्ये षट्कोणास्तत भूर्जके लाक्षारसेन तद्बूस स्वरै रावेष्टयेन्नत बहिरष्टदलं कृत्वा कवर्गाष्टकं दले वेष्टि
तं पीतवस्त्रेण जनता परिवेष्टयेत् बध्नीयात्पीतसूत्रेण पश्चात्कंठभूषणं स्त्रीणां वामभुजे बद्धं नराणां दक्षिणे भुजे
बंध्यापि लभते पुत्रं निर्द्धनो धनवान्भवेत् अयं रत्नाकरावस्थारत्नायैर्गौतमादिभिः कीर्तितं पार्थिवैरन्यैः संग्रामजयकांक्षिभिः

मे॰ तं॰ ५३७

इति नीलसरस्वत्यायंत्रमेतदुदीरितं ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामि वाराह्यायंत्रमद्भुतं विलिख्य तारे साध्याख्यं ग्लौंबीजेन प्रवेष्टयेत्
ठकारेण च संवेष्ट्य भूपुरं परितो लिखेत् अष्टवज्राणि तं वज्रप्रान्ते प्रणवमालिखेत् वज्रमध्ये साध्यनाम लिखेत्कर्मसमन्वितं
पुरा बीजेन संवेष्ट्य भूपुरं मूलविद्यया ॐ ऐं ग्लौं ऐं नमः प्रोक्त्वा ततो भगवतीति च वार्त्तालि वाराहि वराहमुखि वाग्भवं
ग्लौं ऐं अन्धे अन्धिनीति च नमो रुन्धे रुन्धिनी नमो जम्भे जम्भिनीति च नमो मोहे मोहिनी स्तम्भे स्तम्भिनीति च नमः पुनर्ग्लौं च वाग्भवं
सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाक्श्रेन चित्तं चक्षुर्मुखगतिजिह्वास्तम्भं कुरु हृदयं शीघ्रं वश्यं कुरु कुरु ऐं ग्लौं ऐं ठश्चतुष्टयं
हुं फट् स्वाहेति मूलाख्या विद्या वेदशवर्णिका वहिर्वृत्तत्रयं कृत्वा क्रौंबीजेनाथ वीथिकां पकारेण द्वितीयां तु वीथिकां परिवेष्टये
त् एतद्यन्त्रं समालिख्य रक्ते कौलालखर्परे कूर्मपृष्ठे समं भूम्यां निःक्षिपेन्नृपवेश्मनः रिपुसम्राड्यदि स्थितो वर्षशतान्य
पि वा तद्यन्त्रमालिख्य वाटपेत्समरान्तरे दत्वा तद्वत्स मन्त्रस्य पलान्ने विरोधिनः ॥ अथवैतत्पताकास्थं पृष्ठतो वैरिभिः सह
पतद्दृष्ट्वा द्विषः सर्वे पलायन्ते न संशयः पाषाणे लिखितं राज्ञां पातपृष्ठेषु निःक्षिपेत् संपूजितं समर्घ्योच्चैर्वाचस्तम्भयते द्विषां
तापकार्याणि निःक्षिप्तं जले दोषप्रदं भवेत् साध्यतन्नृगर्भस्थं शत्रूणां दुःखदायकं ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामि बालायन्त्रं च दोषमकृत
कृत्वा त्रिकोणं षट्कोणं षोडशारं वसुच्छदं दशारद्वितयं पंचदशारं भूगृहद्वयं त्रिकोणे कामबीजस्थं वाग्भवं समपालिखे
त् षट्कोणे सर्वतोपेंश्रां ह्रीं क्लीं हं कं मालिखेत् लिखेत्षोडशपत्रेषु प्रोक्तउच्चाटभीत्रया उच्चाटने सर्वशीवापि शोषिणीं शोषणेश्वरीं

मारणीमारणेशीञ्च भीषणीभीषणेश्वरीं त्रासिनीं त्रासिनीशीं च कंपिनीं कंपिनीश्वरीं आशाविवर्त्तिनीं पश्चादाशाविवर्त्तिनीश्वरीं
वस्तुजातेश्वरीञ्चाथ सर्वसंपादिनीश्वरीं वाराहादिकान्स्पष्टदले भैरवीसंयुतान्यसेत् दण्डरेविन्यसेत्स्वस्वबीजपूर्वान्दिगीश्वरी
लें रं मं टं तं नं वं यं सं हं श्रीं ह्रीं ह्रींमिति क्रमात् द्वितीये दशपत्रे तु वज्राद्यान्यायुधानि च तिथिपत्रे तु वाराणां मूलमंत्रं समालिखे
त् ॐ ह्रीं नमः सर्ववीराहि हिं घोरे स्वज्जविसर्गयुक् ठद्वयं वह्निजायान्तो मंत्रः पंचदशाक्षरः पत्रयंत्रे पुनः सम्यग्गायत्र्यार्णैः प्रवेष्टये
त् भूपुरस्य चतुःकोणेषु चतुर्ष्वपि चक्रं लिखेत् भूर्जादौ यंत्रमालिख्य जपसंपातसाधिते बाहौ देवि धृतं यंत्रं ध्यात्वा तूर्णं कीर्त्तिपते
र्मुखं वक्तुं न किमिहोक्तेन वाराही संप्रयच्छति॥ अथ वक्ष्ये मातृकायाः पंचरत्नाकरे परे मकारमध्ये विलिखेन्मकारं साध्यसंयु
तं तदाद्यष्टदलेषु संकेशरेषु स्वरान्लिखेत् षडर्णं चपुटककारेणावहिस्तद्वेष्टयेत्पुनः रोचनाकुंकुमाभ्यां तु भूर्जपत्रे लिखेदि
दं रक्षा भवति यैरेतद्धृतं स्वर्णादिवेष्टितं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि तारायंत्रन्तु सिद्धिदं भूर्जपत्रे लिखेद्यंत्रमरक्तकरमेन तु
षट्कोणमध्ये ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं फट्वर्णान्समाध्यकान् तद्दहिश्चाष्टपत्रस्य केशरेषु दिशः स्वरान् पत्रेषु कादयष्टवर्गान्वहिर्भूपुरमालि
खेत् पीताम्बरेण संवेष्ट्य वध्नीयात्पद्मसूत्रतः शिशूनां कंठतो वद्धे रक्षा कुड्मलभीतितः वामबाहौ तु नारीणां पुत्रं गतिप्रदं तन्तु
न दक्षवाहौ नृणां वद्धं निर्द्धनानां धनप्रदं ज्ञानदं ज्ञानभीतूणां राज्ञां तु विविजयप्रदं ॥ अथातो भुवनस्वर्णाविषणक्तु यंत्रमथ्या
ते चतुरस्रद्वये नैवकुर्यादष्टदले वुधः साध्यनामयुतां मायां लिखेन्मंत्रयुतस्ततः वेष्टयेत्तत्रस्वरेण च तत्कोणेषु वं लिखेत्

मे॰
त॰
४३८

ततश्चरमस्य भूर्जे तु रोचनाकेशरेणा च जातीकाष्ठेन लेखन्या वेष्टयेत् कुन्दरं मंमतं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं मृत्युंजयाभिधं
अष्टपत्रं लिखेत् पद्मं कर्णिकायां समालिखेत् ॐ जं तत स्साध्यनाम सकारेण विदर्भितं विदर्भः सत निर्दिष्टो लिखेत् कर्णिकायान्त
रे जं ॐ अन्ते पुनर्ल्लेखं तत द्योलं समालिखेत् साध्यनाम तु लेमध्ये केशरेषु द्विशःस्वरान् ॐ जं स इति बीजेष्व हृल्लेखं संपुटं लिखे
त् स्वनामाष्टस्वपत्रेषु दलाग्रेष्वष्टवर्णकान् कादिकान् विलिखेद्वाह्ये भूपुरेण च वेष्टितं हृल्लेखो विलिखेत्पश्चाल्ललाटे लिखे
त् भूर्जपत्रे ष्टगन्धेन धारयेत् ॐ प्रवेष्टितं विषज्वरशिरशिरोरोगनाशनं श्रीजयप्रदं कान्तिपुष्टिप्रदं वश्यं सर्वकामार्थसाधनं
अपमृत्युभयघ्नं स्याद् दुर्मृत्युश्च न जायते ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सोलं यंत्रोत्तमं स्मरः वृत्तः पञ्चस्य पद्मस्य कर्णिकायां समालिखे
त् समाध्यं प्राणं वै ॐ ह्रीं हंसः पत्रेषु संलिखेत् एकैकमतं वनस्य वाह्ये ष्टदलमालिखेत् ॐ ह्युणि सूर्यं आदित्यो वर्णैकैकं दले दले
वृत्तद्वयं तु तद्वाह्ये मध्यवीथ्यां समालिखेत् सबिन्दु मातृकावर्णान् तद्वहिर्भूपुरं लिखेत् भूपुरस्य चतुःकोणे ॐ ह्रीं ह्रीं सः समालिखे
त् सौरयंत्रमिदं नृणां सर्वामयविनाशनं तेजःप्रतापसौभाग्यपुत्रायुःकीर्तिवर्द्धनं धनधान्यप्रदं वश्यं सर्वरक्षाकरं परं इदं
यंत्रं करे स्थं वाजलं स्नात्वा समाचरेत् रसाद्यान्ज्वरनाशः स्यान्न च रोगस्तमामतः कुष्ठं षण्मासतो याति शीतलादि न जायते ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि ज्वरशान्तिकरं परं अथः कोणं लिखेदादौ त्रिकोणं भूर्ज्जपत्रके रक्तषमरयायुक्ता ओकारेण सबिन्दुना
ओकारपादे त्रकारकूटं चिन्तामणिस्त्वयं अस्य मध्ये साध्यनाम लिखेत्तद्वाह्यतः पुनः उर्द्धकोणे त्रिकोणं तु लिखेनद्वे ष्टयेत्पुनः

अष्टवर्णेन मंत्रेण संस्मृत्वेति वमः पुनः श्रावयेत्त्रिपुनः सप्तमंत्रोष्टार्णः प्रकीर्त्तितः पक्षपत्रभवेद्दत्ता विषज्वरे विनाशने वा
नर्थिकादि विषमज्वरनाशकरः परं ॥ अथातस्कुरुकुल्लायायंत्रं सर्पनिवारणं षट्कोणं विलिखेत्तस्य मध्ये हूंबीदितः क्रमा
त् नामं चकुरुकुल्लेचस्वाहा सप्ताक्षरो मनुः मध्यपूर्वक्रमेणैव लेख्यमेकैकमक्षरं अलक्तेलिखितं गेहे पूजितं पन्नगान्हन्यात्
निष्काशयेद्धृतं देहे नाशयेद्द्विविधं विषं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं शत्रुभयापहं ॐ ह्रीं चमेखले स्वाहा सप्तार्णो मनुस्मृतः
लिखेन्मार्गवस्त्रषट्कोणे शत्रुसर्वनिवारणः सम्यक्कृतिष्ठतो गेहे कलहादि न जायते ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि डाकिन्यादिनिवा
रकं लिखेन्मध्ये ममाभीष्टं पत्रस्याभिमुखं लिखेत् नामत्रयं त्रयं चोर्द्धाधरयोः पार्श्वयोर्लिखेत् मायात्रयं त्रयं तस्य संमुखं वनद्
द्वंतः ठवरसत्रयं कुर्यात्प्रतिलोममुखं लिखेत् नमोर्हत्परिणामादौ ठवरस्त्रवरसमान् ठवरस्त्रत्रयं कुर्यात्प्रतिहृद्धं मेलये
त्पुनः लेखाहये कोणेषु रूपनेतद्विधानवत् यंत्रस्याभिमुखं लेख्यं ह्रींकाराणां हयं हयं ठवर्दिलयनहाभे ठवरसत्रयंच
रेत् प्रतिलोमं लिखेत्कूटं न तस्मिन्लग्नं दिगष्टके जरवाईनाटविंडपक्राकूटसप्तरीरितं हंडीमध्ये खटिकया लिखित्वा तापयेत्
टा पात्रं मखापलायंत्रे शाकिन्यादिनाशनं स्मृतं उद्धृत्वेन समालिख्य विपरीतमुखेनच कुर्यात्सुखेनैवं भग्नाशाकिनी भवे
त् यंत्रं श्रीखण्डकर्पूरैर्गालिख्यं तालयेत्पुनः पिबेद्द्विजत्रयं तोयं चतुर्थ्यादिवसे पुनः नारीगर्भप्रसवृष्टिभोगकाले जपं चरे
त् यंत्रसंस्थितवर्णानां पंचलेखक्रमेणतु ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गर्भस्तंभकरं परं सप्तमंत्रविपुरायंत्रे पंचपंचालयोर्लिखेत्

मे॰
तं॰
५३९

तिर्य्यगष्टं कोष्टकास्तु जायन्ते तत्र षोडश कुर्य्याद्दलानि चत्वारि कोष्ठे हं च ततो यातले ऊर्ध्वकोष्टचतुष्के तु ष्के तु हूं हूं हूं हूं समालिखे
त् अधःकोष्टचतुष्के तु हैंकारं प्राङ्मुखं लिखेत् अन्योन्यासामुखं लेख्यं हूंकारं याम्यसौम्ययोः षष्ठसप्तमयोर्ल्लिख्यं साध्यनाम दलं द
यं रक्षेति दशमे लेख्यं पुनरेकादशेन तथा कस्तूरीरोचनाचन्द्रकेशरैर्भूर्जपत्रके लिखेद्रूपं ततो दत्वा कण्ठे यन्त्रं तु धारये
त् ऐं क्लीं श्रीं समस्तार्थ्यं त्रिपुरायै नमो वदेत् गर्भस्तम्भपुरं च शाकिनीदोषमित्यपि हिमं त्रयाग्निगृहिणी कुत्रिवर्णीमतर्म
तः एकविंशतिसूत्राणां रक्तानां दोरकं चरेत् चतुर्द्दशमितान् ग्रन्थीन् मंत्रीणानेन वंधयेत् मंत्रयेत्सप्तवारं च एपादयोगदो स्तथा
स्त्रीकण्ठे नवचप्रीयान्नर्भरक्षाकरं परं हरेच्च शाकिनीदोषं दशमे मासि मोचयेत् सयंत्रदोरकञ्चास्याः प्रसवो जायते ध्रुवं
तोयामितावेत्रिपुरायंत्रे दत्त्वा सहस्रकं ततो जपेत्प्रदत्तानुपूर्णसिद्धो मन्त्रभवेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि वाराहं यंत्रमद्भुतं
अष्टौ षट्कोणमालिख्य तन्मध्ये प्रणवं लिखेत् प्रणवाभ्यन्तरे हुं च हूं मध्ये साध्यनामकं सहस्रारं हुं फडिति कोणेष्वेकैकमक्षरं
अं विमुधियं ज्वालेति पदानाम स्वतो वदेत् चक्रायस्वाहाहेति पदं ततः दाषणमंत्रसंभवः षट्कोणसंधिषु चतेले ख्यास्तद्बहिरालि
खेत् चतुर्द्दलन्तु कमलं हि द्विवर्णान्दलेदले ततो नानारायणायेति तारद्याष्टाक्षरस्मृतं केशरेषु लिखित्वा यपत्रमध्ये ततो लि
खेत् तारोनमो भगवते चेति चायदले लिखेत् वराहरूपाय भूर्भुवः स्वं लिखेद्बहिर्तीयके स्वःस्वः पतये भूपति तृतीये हि लिखे
द्दले त्वं मे देहि दापय स्वाहा लेख्यन्तु चतुर्थके ततो षोडशदलं कृत्वा केशरे तत्त्वसंस्वरान् दलमध्ये पुनाप्रोक्तवाराहार्णो कृताद

रं प्रत्येकं विलिखेद्रत्नपत्रे नवतरपंचकं तद्बहिः षोडशदले काद्यान्तान्विशोलिखेत् केशरेषु दलस्यान्त वराहार्णोद्वयंद्व
यं अधुनास्तस्यान्त्यपत्रे त्रयं तस्य बहिश्चरेत् वृत्तानां पंचकं तत्र चतस्रो वीथयो मताः साध्यात्देरणपुटितं मन्त्रवीथ्यां प्रथुवं लिखे
त् साध्यातेरणपुटितं ग्लौं वीजेन द्वितीयकां साध्यदेरणपुटितं हूं वीजेन तृतीयकं अत्रोक्तकोलमंत्रेण साध्यस्याख्याविदर्भि
तां तया संवेष्टयेतन्तु पश्चात्तदग्रे भूपुरं लिखेत् लिखेत्तस्य चतुष्कोणे ग्लौं साध्याख्याविदर्भितं चतस्रो द्वहिः कुर्यादष्टदिक्षु त्रिशू
लकान् हूंग्लौं तेषु लिखेदेतद्यंत्रं वाराहमद्भुतं लाक्षाकुंकुमागुरुकस्तूरीरोचनाकुंकुमंद्वितं गोमयस्याम्भसापिष्टं लेखनद्रव्यमीरितः
लेखनी कनकोद्भूता यंत्रस्य फलमुच्यते स्वर्णपत्रे विलिख्याग्निराजतेराज्यमाप्नुयात् ग्राम प्राप्तिर्भवेत्ताम्रपत्त्रे मर्द्दे दले सर्व भू
फलं दौमपटे स्यात् भूर्जे संसारमान्यता साधु जनमिदं यंत्रं स पानेनाभिषेचितं जन्मवन्ध्याविनाशार्थं पंतकृमेत्याखिलेष्टदं
स्य साध्याता कोल दूपं साध्यदेशे प्रकल्पयेत् यंत्रं वराहमावाह्य तत्रांगानि प्रपूजयेत् इतिमन्त्रः सुहृद्रोगैर्जायते नात्र संशयः॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि पृथिवीयंत्रमद्भुतं अष्टकोणं चाष्टदलकर्णिकायां समालिखेत् समाप्यं प्रथमं वंत्तस्य मध्यकोणाष्टके च हूं
ॐ ह्रीं ग्लौं पूर्वपत्रे च नमो भेतिकृताशने गवन्ते दक्षिणदले पश्चात्पश्चिमे धरणी पश्चिमे लेख्यं धरे पये हि समीरणे रेखा
हो टक्सुसमाले ख्यं ग्लौं ह्रीं मो मीशपत्रके वृत्तत्रयं ततस्तद्वाह्ये तत्र वीथिद्वयं भवेत् तत्राद्यवीथ्यां प्रणवं नमो भगवते वरा ह
रूपाय भूर्भुवः स्वः पतये च भूपति त्वं मे देहि ददापय स्वाहेति देवमितार्णकान् परवीथ्यां मातृकार्णान्ततो भूपुरमालि

मे॰
ते॰
५५०

वित् गृहान्तः स्थापितं हेमधान्यादिवृद्धिकारकं वाहीरूपं तं जगद्वश्यं सर्पाद्यः स्तवमेष ते ॥ अथ यंत्रं नारसिंहं प्रवक्ष्ये सर्वकामदं

अष्टौ षट्कोणमालिख्य तन्मध्ये प्रणवोदरे समाध्यं क्ष्रौं समालिख्य कोणषट्के तथैकैकं सहस्रारं हुं फडिति वहिर्वृत्तद्वयं च

वेत् तदन्तराले वीर्यान्तमायावीजेन वेष्टयेत् तद्वहिर्दशदलं तत्र चैकैकमक्षरं नारो नमो भगवते वासुदेवाय तद्व

हिः वृत्तद्वयान्तराले तन्मायावीजैः प्रवेष्टयेत् तद्वहिः षोडशदले विलिख्य षोडशाक्षरान् सविंदुमायया प्राग्वद्वेष्टयेत् तथ

तद्वहिः द्वात्रिंशत्पत्रके लेख्यः श्लोकस्यैकमक्षरं उग्रवीरं महाविष्णुं ज्वलन्तं सर्वतोमुखं नृसिंहं भीषणं भद्रं मृत्युमृत्युं न

मांम्यहं वहिर्वृत्तत्रयं कृत्वा वेष्टयेद्धलयादिमं अग्रिमग्रतः प्राग्भागे ककारादीन्सविन्दुकान् रकारादीन्दक्षभागे लिखेद्दुरमि

तान्त्रत् नादीनाख्याद्यादशैवमहीबीटः क्रयालिखेत् कर्णयुग्मस्तनद्वारा तयोर्लेखं तं समालिखेत् एतन्नृसिंहयंत्रं होमसहजाज

पादिकैः रुगाधिहृद्दस्त्रवर्मावतवर्गफलप्रदं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्ववाधाविनाशकं प्राक्प्रत्यग्दक्षलेखाश्च पंचसुदृढिति

णोत्तराः द्वात्रिंशत्प्रमितास्त्वेवं जायन्ते कोष्ठकानि तु तस्याग्रिमगतारेखाः फणाकाराश्च वर्द्धयेत् प्रक्काकारास्तथा रेखा अधःपत्रव

स्तुपं चरेत् फणास्थले ख्यं तौं वीजं कोष्ठेष्ठो कमन्तष्टमं साध्यनाम लिखेत्तु के सिद्धं संपातहोमतः समस्तरोगभूतादिकृत्यापीडाप

हारकं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि तद्रोगविनाशनं अष्टपत्रे कर्णिकायां साध्याख्याकर्मसंयुतं दौं वीजं विलिखेत्ततः चतुरश्र

तरावर्णान्तवष्टयं चक्रकसतः भूर्जपत्रे ष्टमन्त्रैणादीषान्नादि समाधितं यंत्रं तद्रामयोग्यं च सर्वरक्षापरं परं ॥ अथातः संप्र

वक्ष्यामि महारोगहरं त्विदं वेष्ट्यं भूपुरयुग्मेन कोणेषु ह्रौं समालिखेत् एतद्यंत्रयुतं सम्यक् कुं मंगले लक्षणान्विते रक्षेत्तं नवय
दं कृत्वा कलशान्स्थापयेत्ततः एतन्मंत्रान्नौषधीनां क्वाथेन परिपूरयेत् वस्त्रयुग्मसमायुक्तान्नानावाद्यैर्हरिं विभुं संपूजये
त्तन्नाम्नैः शान्तिकार्यमनोरमं पूर्वोदितविधेनेन्द्रादीन्यजेन्मंत्री समाहितः अष्टाधिकं ततो मंत्रं सहस्रं प्रजपेत्सुधीः एवं जले
स्थापितैस्तैर्नरं दं मंत्रत्रिरुच्चरन् अभिषिंचन्नरं तु सम्यात्तद्वश्यं सन्निवर्त्तते ग्रहाभिचारभूतादिभयं तत्र प्रणश्यति तल्लक्षणात् भोजये
द्देवतायुग्मान्देवीं तोषयेदपि प्राणप्रदात्रे गुरवे विप्रशाप्यविवर्जितः सकार्याणि यतमारेणा प्रदद्याद्दक्षिणान्वरः सर्वैर्हि
कीलभेत्सिद्धिं परत्रापि च मोदते ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि नृहरेर्यन्त्रमद्भुतं षट्कोणकर्णिकामध्ये ह्रौं वां साध्यसंयुतं आं भं ह्रीं
ह्रौं क्ष्रौं हुं फडिति षड्यु कोणेषु षट् लिखेत् वहिरष्टदलं कृत्वा स्वरद्वंद्वं लिखेत्ततः केशरेष्वथ पत्रेषु चतुर्वर्णान्समालिखेत् नृसिंहा
नुष्टुभं तेनार्वहिर्वृत्तं हंपचरेत् तद्वहिर्भुंमातृकावर्णैर्वहिर्भूपुरमालिखेत् लिखेच्चिन्तामणेः कूटं कोणेषु प्राग्गदीरितं भूर्जे
पत्रे लिखेदेतद्धृतं च शिरसा हरेत् विषरोगादिपुंक्षेणाभूतग्रहभयादिकं मृदशर्शणान्नसिंहस्य यंत्रं संप्रोच्यते पुनः सर्वरोग
प्रशमनं सर्वशत्रुविनाशनं त्रिकोणान्तस्तु षट्कोणं तस्य मध्ये वदिरदले तत्कर्णिकायां प्रणवं तन्मध्ये चात्मकं हन तं ततोनवट
लेले वां मंत्रवर्णाद्दयेद्दयं एकं वर्णन्नु दशमे सहस्रारे च संवदेत् वद्ध्वालावर्ण्णि नेचद्वौं वीजं वहन दयं हूं फट्स्वाहेति षट्
कोणा ह्रौं वीजन्तु समालिखेत् हूं फट्स्वाहा त्रिकोणस्य कोणेषु च पदत्रयं जपं संपातसंदष्टं सिद्धं रत्नाकृद्रोग हत् ॥ अथातस्सं

मे॰
तं॰
४४८

प्रवक्ष्यामि यंत्रं श्रीपुत्रमित्रदं दधिवामनदेवस्य वैदिकानां विशेषतः कुर्यान्मध्यकुसुममष्टाष्टदलपद्मं मनोहरं साध्यं प्रणवं
मध्ये स्वरषोडशावेष्टितं द्विद्विवर्णान्केशरेषु कालिकान्तविहीनतान् दलेष्वेकैकशो वर्णान्क्रमेण विलिखेन्नमः विश्वेश्वरा
पतये महाबलाय संलिखेत् स्वाहेति च ततो वृत्तं प्रणवाभ्यां च संपुटं श्रीबीजाभ्यां पुराकारकृताभ्यां मध्यगं ततः भूर्जे गोरो
चनायेन लिखितं श्रीयशप्रदं ॥ अथान्यत्प्रवक्ष्येऽत यंत्रं वामनस्येष्टदायकं कृत्वा चाष्टदलं पद्मं तन्मध्ये साध्यसंयुतं विलिख्य प्र
णवं तस्य केशरेषु क्रमाद्बुधः नमो नारायणायेति लिखेदेकैकमक्षरं दलेद्वयं द्वयं लेख्यं ततवर्णास्तथा त्रिमे ॐ नमो वि
श्वेश्वरायान्त्यरान्ते पतये महा बलाय वह्निगेहिणीश्रुतिवर्णो मतो मनुः वृत्तत्रयं ततः कुर्यात् दत्तवीथ्यास्तु वेष्टयेत् तारो नमो
भगवते वासुदेवाय वर्णकैः वाह्यवीथ्यां मातृकाभिरिति यंत्रं प्रकीर्त्तितं ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि रामयंत्रं महाद्भुतं आदौ वि
लिख्य षट्कोणं तन्मध्ये बीजमालिखेत् रामेत्यस्य जठरे तले साध्यसमालिखेत् साधकाख्यान्तहृद्वन्तकर्म्म मध्ये समालिखेत् पा
र्श्वयोः श्रीक्रियालेख्या रेफकर्णान्तरे लिखेत् श्रीबीजं नत्वमकलं प्रणवाभ्यां तु संपुटेत् उर्ध्वपसंम्यस्थान्त षट्कोणेषु रामन्त्रं लिखेत्
षट्कोणपार्श्वयोर्मायाबीजे चाग्रे च मन्मथं षट्संधिषु वहुबीजं तन्मध्ये वेष्टयेत्ततः वाग्भवेन वहिः पद्ममष्टपत्रं सकेशरं केश
रेषु स्वरान्वर्णान्पत्रेषु विलिखेत्क्रमात् पत्रांगेषु लिखेन्मालामंत्रवर्णान्त्र्यभिन्मितान् पंचाशान्ते दले दले ख्यामालामंत्रोथ कथ्यते
तारो नमो भगवते रघुनन्दनाय रक्षोघ्नविशदायेति मधुरेति प्रसन्नवदनायेति अमिततेजसे बला

येतिवरामायविद्महेवेनमइत्ययं सप्तचत्वारिंशद्वर्णोमालामंत्रउदाहृते तद्बाह्येअष्टदलेपद्मंश्रीवीजंकेशराष्टके यंत्रमा
ध्येलिखेदष्टवर्णानादौध्रुवंलिखेत नमोनारायणायेतितद्बाह्येर्कदलेलिखेत तत्केशरेषुमात्राणांस्वरद्वंद्वंतरोलिखेत अका
रादिक्षकारान्तानन्तेपत्रेषुसप्तकं पत्रमध्येवासुदेवद्वादशाक्षरवर्णकान तारेणनमोभगवतेवासुदेवायसस्सृतः तद्बा
ह्ये:षोडशदलेमायांवन्हपकेशरे तारेणनमोभगवतेरामचन्द्रायहूंवफट् नमःप्रत्येकवर्णंतुदलमध्येसमालिखेत हैंसं
भैंविंतिंस्रैंगैंजौंश्रृंजैंविसंधराम्रया ग्रंथंसंइतिवीजानितद्बाह्येरदपत्रकं प्रत्येकंपत्रमूलेषुह्रींश्रींक्लींविलिखेद्बुधः दल
माद्यर्धभागेषुरामानुष्टुभवर्णकान रामभद्रमहेष्वासरघुवीरनृपोत्तम दशास्यान्तकमांरक्षदेहिश्रियापयमेश्रियं दलोत्त
राईसंलेख्योन्तसिंहानुष्टुभोमनुः उग्रंवीरंमहाविष्णुंज्वलन्तंसर्वतोमुखं नृसिंहंभीषणंभद्रंमृत्युमृत्युंनमाम्यहं पत्राग्रे
षुचमंत्रज्ञोवषडित्येतदद्वयं वषडित्येतदद्वयं वहिर्भूपुरमालिख्यवज्राष्टकविवर्जिते ग्लौंवीजञ्चवज्रार्द्धेत्हंहूंवीजं
वविदिक्त्वच एवंलिखेद्रामयंत्रंसर्वयंत्रोत्तमोत्तमं साधितंजपपूजाभ्यांहोमैःसंपातमेवतः एतेनगिरिशोवाह्याहावायुरा
रोगणदैत्यानां रक्षोकरंमहेशानिमहदैश्वर्यवर्द्धनं एवंध्यानामपिनारीणांपुत्रदंसुखदंपरं भुक्तिमुक्तिप्रदंचैवगोप
नीयंप्रयत्नतः ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामिरामभद्रस्ययंत्रकं आदौविलिख्यषट्कोणंतन्मध्येवीजमालिखेत साध्यकाख्यान्तहूंदे
न्तकर्मसमध्येसमालिखेत पार्श्वयोश्चक्रियालेख्यारेफकर्णान्तरेलिखेत श्रीवीजन्तत्वरामायनमोवर्णःप्रवेष्टयेत तद्बाह्येहूंजा

मे० नकीतिवल्लभायाग्निरोहिनी पंचैर्वर्णैश्च टणामिर्वेष्टयेत्कोणषट्के षट्दीर्घान्समायुतं गाँबीजन्तु समालिखेत् ह्रीँ श्रीमिति च
तं० कोणाग्रे कोणपार्श्वेषु ह्रूं लिखेत् वहिरष्टदले कुर्यात्केशरे द्वंद्वशः स्वरान् दलेषु पूर्ववद्यंत्रोक्तमालामंत्रार्णकान्लिखेत् वहिर्हतद
४५२ यान्तस्य वीथ्याकार्यैः प्रवेष्टयेत् सविंदुकैश्च तद्वाह्ये भूपुरे तु तु दिशास्वथ हूं कोणेषु जपाहोमात्साधितं यंत्रमुत्तमं सर्वेष्टफल
दं मोक्षदायकं श्रीकरं परं षट्कोणमध्ये प्रणवं साध्यनामादिकं लिखेत् मूलार्णान्षट्सु कोणेषु दीर्घयुग्ग्रां संधिषु स्ववामपा
र्श्वे कोणस्य शक्तिबीजं समालिखेत् दक्षिणे कामबीजं च वहिरष्टदले लिखेत्द्विशः स्वरान्तैकशरेषु मालामंत्रं च पूर्ववत् दलम
ध्ये लिखेन्मस्य वहिर्हनम्भायं वरेत् प्राग्यंत्रोक्तदशार्णेन वान्तवीथ्यां प्रवेष्टयेत् कादिलान्तैर्वहिर्वीथ्यां तद्वहिर्भूपुरं वरेत् दिशास्व
स्त्रीं हूं विदिक्षु यंत्रं साद्धिमेव परं कं क्लीं क्लीं विजयदं नाम यंत्रं तन्मंत्रणापुः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं गोपालदैवतं षट्कोणान्त
र्लिखेत्कामं साध्याकर्म्मसंयुतं तारेण मत्रक्तू स्वायपलिखेद्वर्णांश्च षट्कूले वं सं दशदले वा ऐं नकिंजल्केषु संलिखेत् द्विशो वर्णा
न्मूलदामोदरेति गरुडकंटक वासुदेवाय कवचं फट् स्वाहान्तो नवाक्षरः गोपीजनवल्लभाय स्वाहेत्येकैकं तु पत्रके कोणेषु मदा
नाक्षरान्भूपुरं हरचयेत्ततः शेषनामानि लिखितेनेनतेन स्वर्णशलाकया हेमपट्टे विधानेन गुलिकीकृत्य पूजितं समाकृत्य संपा
तसंसिद्धं दशार्णेनाभिमंत्रितं गोपालयंत्रमेतद्धि पुण्यवद्भिः करे धृतं त्रैलोक्यवश्यकर्मादौ समर्थं चातिगोपितं कीर्त्यादिवर्द्ध
नं राज्यपुत्रपौत्रधनप्रदं कान्तिरत्नाकरं नृणां सर्वसौभाग्यदायकं अपस्मारमपत्रं पामोहम कीज्वरादिभि रात्यसोन्माद

४५

भूतादिदैः पीडितानां च मस्तके पत यंत्रं स्मरेन्मंत्रं जपेत्त्र्यणतिनलाणान ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामि कृष्णयंत्रं महाद्भुतं आदौ वृत्तं
समालिखेत्तन्मध्ये ग्लौं समालिखेत् बीजमध्ये साध्यनाम बहिः षट्कोणमालिखेत् तारो नमः कृष्णाय दलेष्वेकैकमक्षरं दलमध्ये
लिखेन्मंत्रानाग्नेयीतः क्रमादिमान् आचक्राय तथा स्वाहा प्रथमोयं षडक्षरः विचक्राय तथा स्वाहा द्वितीयोपि षडक्षरः विचक्राय
तथा स्वाहा द्वितीयोपि षडक्षरः त्रैलोक्यरक्षणचक्राय स्वाहान्तो भवात्तरः कामबीजेन षष्ठीन्तु संधिमेवं प्रपूरयेत् तद्बाह्ये
दले पद्मेन तत्र वर्णानि मालिखेत् क्लीं कृष्णाय गोविंदाय तद्बाह्येष्टदले लिखेत् तारो नमः कृष्णाय देवकीति पदं ततः पुत्राय हुं फ
ट् स्वाहेति लिखेत् षोडशपत्रके तद्बाह्ये षोडशदले तत्र वर्णानि मालिखेत् क्लीं कृष्णाय पदं प्रोक्तं गोविंदाय पदं वदेत् गोपीजन
वल्लभेति च स्वाहा षडिति वर्णकः तद्बाह्ये जिनपत्रे तु कृष्णाय त्रिवर्णकान् तद्बाह्ये वृत्तयुग्मांते वीथ्यां कामेन वेष्टयेत् दामोदरा
य विद्महे वासुदेवाय धीमहि तन्नः कृष्णः प्रचोदयात् तद्बाह्ये दशपत्रे तु गोपालानुष्टुभं लिखेत् ग्लौं क्लीं नमो भगवते नन्दपुत्राय
बालकः वपुषे श्यामलायेति गोपीजनपदं वदेत् वल्लभायाग्निजायान्ते मंत्रोयं रदवर्णकः वेदवृत्तानि तद्बाह्ये तत्र वीथीत्रयं
भवेत् पिण्डगोपालमंत्रस्तु ग्लौं तेन वीथ्यां प्रवेष्टयेत् द्वितीयां मातृकावर्णा रंक्रौंभ्यान्त्वन्तृतीयकां यंत्रराजमिदं ख्यातं सर्वविश्ववि
मोहनं धर्मकामार्थफलदं शत्रुदस्युनिवारणं कीर्त्तिकान्तिधनारोग्यरक्षाश्रीविजयप्रदं पुत्रपौत्रप्रदं लोके भूतवेतालना
शनं लिखितं भूर्जपत्रादौ पूजितं चाभिमंत्रितं धारितं सर्वकामानां वृद्धिदं नात्र संशयः अभक्ताय न दातव्यं न देयं ब्राह्मण

मे॰
तं॰
५५३

मादिकेनतनमोहयेद्वनितागणान् वाग्बीजपूर्वकंजप्त्वावाक्सिद्धिमवाप्नुयात् हंकारपूर्वकंजप्त्वामममेवीजयीभवेत् नार
पूर्वप्रजप्त्वातंतुनंप्राप्नोतिवांछितं वालपूर्वेवसंजप्त्वावंध्यःकश्यपवद्भवेत् सर्वेषामेवकन्दत्त्वमायकेनारदोमुनिः हरि
हिषे ॥ अथान्यत्कुसुमपंचरत्नसर्वोपद्रवनाशनं लिखेत्समाध्यंग्लौंबीजेनतत्त्वसमन्वितंवेष्टयेत् अष्टादशार्णमंत्रेणषट्कोणांवत
हिर्हतः कोणेषुविलिखेद्वर्णान्षडक्षरमनोस्तथा तद्बहिर्दिग्दलंकृत्वादशाक्षरवर्णक्रमाल्लिखेत् गोपीजनवल्लभायस्वाहामंत्राक्ष
राक्षरः कृष्णहृद्यान्तवीर्ण्यान्तकामवीजेनवेष्टयेत् तद्बहिःषोडशदलंकेशरेषुस्वरान्लिखेत् दलेषुषोडशार्णस्यवर्णान्याव
त्प्रयालिखेत् द्वात्रिंशत्कदलेवाप्यकादिशान्तांश्चवर्णकान् तत्केशरेषुवालिख्यदलमध्येषुवपूर्ववत् द्वात्रिंशदर्णमंत्रस्यलिखेद्वर्णा
न्ततोवहिः कृष्णहृद्यान्तवीर्ण्यांमायाक्रोंबीजाभ्यांप्रवेष्टयेत् चतुरहयेनायतद्वाभ्यांश्वासमालिखेत् अष्टार्णैकैकवर्णान्त...मेत
न्महद्दुर्लभं चौरमारीभयहरं चतुर्वर्गफलप्रदं ॥ अथान्यत्संप्रवक्ष्यामिहनुमयंत्रमद्भुतं पद्ममष्टदलंकृत्वाकर्णिकायांस
मालिखेत् समाध्यंप्रणवत्र्यस्यकेशरेषुदिशःस्वरान् दलेषुविलिखेद्वर्णान्मंत्रस्यास्यवतन्त्रतः नमोभगवतेहनुमतेवोराटिड
क्रुमि खगपतेगाछुपद्रवानन्नाशयपटंवदेत् हुंफट्स्वाहांवर्णान्यंवहिर्वृत्तद्वयंचरेत् तदन्तरालवीथ्यान्तकोदिताना
लिखेत्क्रमात् वृत्तद्वयंवहिःकृत्वातत्रमालामनुंलिखेत् नमोभगवतेप्रोद्यद्वटेहद्वनेततः पवनात्मजायवटेद्वायवप्राणसं
वदेत् सपापलक्ष्मणेन्मक्त्वाराघ्रमीनापदंवदेत् डःखनिनाशनायेतिरावणेतिपदंततः दर्पञ्चापनिसर्वैतिडेन्ताडष्टवि

नाशनः विषचौरव्याघ्रपदं वराहे कृमिवोद्धरेत् पतंगादिदुष्टसत्वविनाशनपदं वदेत् ॐ नमो हूं फट् नमः स्वाहा ह्यग्नीन्यग्नौ मन्
मंतः तदहितु स्वनरसेवचयंत्रमेतद्विलिखेद्येन भूर्जे ताम्रे यवा वह्निर्भित्तौ पट्टे शिलातले कपाले वा यमंले ख्यं रोचनानामिके
शौचैः रक्तकुंकुमपीठाहजयकुद्धारभीतिहृत् बालग्रहाननरीत्याघ्नभयापंक्रमतोहरेत् ॥ अथातोदक्षिणामूर्तेर्यंत्रं वचम
कृते कुर्यादष्टदलं पद्मं कर्णिकायां समालिखेत् मंत्रं मे विलिखेत्षष्ठे सप्तमे मेधां प्रयेति च कस्वाहेष्टमे पत्रे हृन्नयोरन्तरान्तत
तः बीथ्यां कादिकवर्णांश्च नवाहे भपुरं लिखेत् चतुष्कोणे चतुर्थस्य वर्गस्य प्रथमाक्षरं चतुर्थं च द्वितीयं च तृतीयं वह्नि
कोणतः लिखेत्कैवाष्टगन्धेन भूर्जे धार्यं सदा गले पुत्रपौत्रपनूणामायुः श्रीविजयप्रदं कृत्यापस्मारभूतादिनाशनं सर्वका
मदं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं मृत्युंजयाभिधं लिखेदष्टदलं पद्मं कर्णिकायां लिखेद्ध्रुवं तन्मध्ये साध्यनामद्विरलेषु वज्रं
लिखेत् विदिक्पत्रेषु संलेख्या बहिर्भूपुरमालिखेत् वंकारं तत्र नर्द्दिक्षु ठकारं विदिशासु च यंत्रं मृत्युंजयस्येदं जपहोमादिसा
धितं धृतं मूर्ध्नि भुजे वा कण्ठे वा हौ कट्यां प्रकोष्ठके ग्रहरोगविषादीनां नाशनं मृत्युभंजनं कीर्तिर्वादिदिवाकालिपुत्रदं नात्र
संशयः पत्रपः स्मजपेन्नित्यमपमृत्युर्विनश्यति ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यंत्रं वाटुकभैरवं आलिख्याष्टदलं पद्मं कर्णिकायां
समालिखेत् श्रीं ह्रीं क्लीं ब्लूं वाष्टदले दिग्वावृत्या समालिखेत् वटुकायेत्यक्षराणि बहिः षोडशपत्रके आपदुद्धारणायेति दिक्षु कुरु वटु
काय ह्रीं लेख्यपकैकवर्णं यं बहिः षोडशपत्रके लिखेत्स्वरांश्च तद्बाह्ये द्वात्रिंशद्दलकं लिखेत् ककारादि सकारान्तान्बहिः भू

पुरमालिखित जयदंसः खंडंवषणमस्तु दारिद्र्यनाशनं श्रीघंटद्धरितवायिदुष्टग्रहनिकृन्तनं ॥ इति श्रीमहामयामयामहाका
लानमते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते दैवतयंत्रकथनं नाम त्रयस्त्रिंशः प्रकाशः ॥ श्रीदेव्युवाच सूत्रैकादशरुद्रस्य मंत्रान् त्वमतो
मम ज्ञातमानिहृतायेन नक्तो लब्धवराऽपि श्रीशिव उवाच वक्ष्यामि नवदेवेशि मंत्रान् हनुमतस्त्वहं वानरस्य गणानामाकर्ण्यं मे
सिद्धिदायकान् नवादौ कथयिष्यामि मालामंत्रं महाफलं तारं च वाग्भवं लक्ष्मी ह्रां ह्रीं हूं च समुद्धरेत् आद्यन्तावृत्ति वेदा
द्यैर्विन्दुरुद्रस्वरान्वितैः हनुमतस्ताद्यकूटमेतस्माधकउद्धरेत् प्रकृत्याकृतिवेदार्णविंदुहेरस्वरान्वितः द्वितीयकूटमेतस्मा
दाद्यन्तकतवर्णकाः विसर्गेन्दुस्वरोपेतास्तृतीयं कूटमुच्यते आद्यन्तमिद्राकृत्याद्विवर्णैरीशस्वरान्वितैः मानुस्वारं स्वर्ण्यं कू
टं साधयः सोऽयं च ममते तारेण मो हनुमते प्रकटितपराक्रमः आक्रान्तदिग्मण्डलयशोवितानधवलित च लीकृतजगत्त्रितय
वज्रदेहज्वलदग्निसूर्यकोटीतिसमप्रभतनूरुह रुद्रावतार लंकेतिपुरीदहन संवदेत उदधिलंघनदश
ग्रीवशिरः कृतान्तकसीनाऽश्वासनेति वदेद्वायुसुतेति च अंजनीगर्भसंभूत श्रीरामलक्ष्मणावदेत् नंदकरकपिसैन्य
प्राकारेति ततो वदेत् सुग्रीवसख्यकारणेति वालिनिबर्हण कारणद्रोणपर्वतेति तोत्पाटन पदं वदेत् अशोकवनवीरु
द्विदारणेति वदेत्पदं अक्षकुमारकच्छेदन वनेति पदं ततः रत्नाकरसम हेति विध्वंसनपदं वदेत् ब्रह्मास्त्रेति ब्रह्मशक्ति
ग्रसनो लक्ष्मण शक्तिभेदनिवारणेति न विशल्यौषधीति च समानयन बालोदित वदेज्ज्ञानमण्डल ग्रसनोऽन्तामेव नादेहो

सविघ्नं मर्दनेति च इन्द्रजिद्दर्पकारेति नेतिशीतेनिरक्तकः राक्षसीमेघवीन्त्रकादारणेति वदेत्परं कुम्भकर्णादिवधपरायण

श्रीपदं वदेत् रामभक्तितत्परेत्युक्त्वा वदेन्नरपदं ततः समुद्रव्योमपदतोद्भुमलंघनं संवदेत् महासामर्थ्येति महाते

जः पुंजविराजमान स्वामिवचनेत्युक्त्वा संपादितार्जुनेति च संयुगेति महायेति कुमारब्रह्मचावदेत् गंभीरपदांते तु शब्दो

दयपदं वदेत् दक्षिणाशेति मार्त्तण्डमेरुपर्वतपीठिका र्चनेति सकलेत्युक्त्वा मंत्रागमपदतो वदेत् मावार्थ्यमम सर्वग्रह

विनाशन सर्वज्वरोच्चाटन सर्वेति वदेद्विषनाशनः सर्वापेति पदान्ते तु निवारणपदं वदेत् सर्वदुःखपदान्ते तु च नि

वर्हणपदतस्तथा सर्वव्याघ्रादिपषदूतो वदेद्भयनिवारण सर्वशत्रुच्छेदनेति वदेत्परस्य च त्रिभुवनेति पदान्ते तु नपं

सीति पदं वदेत् नपुंसकात्मकं सर्वजीवनानं वदेत्ततः वशायहयमामाषाममाज्ञाकारकं वदेत् सपादयेद्धयं नानाम

धेयान्नतो वदेत् सर्वान्राजेस्मं प्राच्यपरिवारान्ममेति च सेवकान्कुरुयुगमं च सर्वशास्त्रास्त्रसंवदेत् विषाविनिर्वंसयेति

द्विरुक्त्वा स्त्रपं वदेत् हाहाहापहिपहीतिशात्रुक्कोकूटपं वदेत् विलोमेन वदेत्सर्वतन्त्रयुगंपर वेलानिपरसेन्यानि दोभ

यद्विनयं मम सर्वकार्यजातामिति साधयद्वितयं वदेत् सर्वदुष्टदुर्जनेति सुखानिकीलयद्वयं यत्रपंदावपंत्रीं हूं फ

टपं वद्विरोहितौ मालामंत्रोहनुमतोनागनागणादरः मुनिरसोषरच्छन्दोव्हुदेवोजनीस्तः नादेनमोभगवतेनवा

जनेयाय हन्नतं नादेनमोभगवते रामदूतयनेत्रकं बलास्त्रनिवारणायनवउक्तोस्त्रमंत्रकः स्फटिकाभंस्वर्णकान्ति

५५ मे॰ तं॰ ५५५ ४४५

द्विभुजं चक्रुनाञ्जलिं कुण्डलद्वयसंशोभिमुखांभोजं स्मरन्मुहुः पूजितैवैसवेपीठेशैवेवावाहूतिं विना अयुतं च पुरश्चर्यां
रामस्याग्रे शिवस्य वा हुतहोमः सहस्रं स्यात्तर्पणादिं ततश्चरेत् जितेन्द्रियश्च नक्ताशी हनुमद्ध्यानतत्परः दद्रोगान्निवृत्य
र्थं मष्टोत्तरशतं जपेत् एकान्ते त्रिदिनान्तेषां नाशो भूतादिकस्य च महारोगादिशान्त्यर्थं मष्टोत्तरसहस्रकं समाहं नियताहा
रीजपेत्त्रिशिवरात्मा: ग्रहाद्यश्च नश्यन्ति तथा सर्वाभिचारकाः जपाभिकोतीव्ययुतं जपेत्त्रिशिपताशनः ध्यायन्नयात्मदे
नारं दुर्जयात्मजयप्रदं सम्यक्त्वा राम सुग्रीव संध्यातारं स्मरेत्सुधीः अयुतेन च विक्रित्रां संपिमाप्नोत्यसंशयं लंकायादाहकं
ध्यायन्जपेत्त्वयुतमंजसा शत्रुर्स्त्वं देहे देवडग्धावापिमसिते यस्तगेहे हनुमन्तं सर्वदैव प्रपूजयेत् दीर्घमायुस्तथा
लक्ष्मीसर्वत्र जयमाप्नुयात् ॥ अथास्यान्यप्रवक्ष्यामि द्वादशार्णां महामनुं हौंबीजं समायुक्तार्णं पूर्वोक्तंकूटपंचकं हनुमते न
मोमंत्रो रामचन्द्रो मुनिर्मतः जगतीछन्द उद्दिष्टं हनुमान्देवता मतः बीजन्तु पंचमं कूटं शक्तिराद्यन्तु कूटकं षड्बीजैः प्रथमे
नामः षडंगोस्य प्रकीर्त्तितः मूर्ध्नि भाले दृशोर्वास्ये कण्ठे बाह्वोस्तथा हृदि कुक्षौ नाभौ ध्वजे जानोर्ष्णाद्योर्न्यसेत् वर्णकान् मूर्द्धिभा
लेमुखे हृत्के नाभावूर्वोश्च जंघयोः पादयोर्विन्यसेन्मंत्रे षड्बीजानि पदद्वयाः बालार्कामं त्रिभुवनक्षोभकं सर्वरात्समान् नादैनैव स्वस
यत्नं सुग्रीवादिकसेविते सुन्दरं रामचरणध्यानं ध्यायेत्समीरजं यजेदष्टदलेपमेकेसरेषु गणजं तं रामभक्तो महातेजाः
कपिराजो महाबलः द्रोणाद्रिहारको मेरुपीठिकार्चनकारकः दक्षिणाशाभास्करश्च सर्वविघ्ननिवारकः एवं पत्रेषु नामा

निष्ठजपेद्वटलाग्रतः सुग्रीवमंगदंनीलंजाम्बवन्तंनयानले हुत्वेवंगृहिविद्विट्वेदृश्मशुद्रेरदिवसनीनपि नद्यास्वेवनरद्यागणिजपे
ट्र्कसहस्रकं द्वाविंशतिब्रह्मवारिविप्रांस्तंभोजयेत्ततः एवंकृतेमहाभूतविषचौराद्युपद्रवाः नश्यन्तितत्क्षणमात्रेणवि
द्वेषिग्रहदानवाः अष्टोत्तरशतेवारिमंत्रितंविषनाशने रात्रौनवशतंमंत्रंजपेद्दशदिनावधि योनरःतस्यनश्यन्तिराज
शत्रूद्भयभीतयः अभिवाद्यमृतोप्यजरेतन्मंत्रमंत्रितैः भस्मभिस्सलिलैर्वापिताडयेज्ज्वरिणंकृपा दिनत्रयाज्ज्वरान्मुक्तस्सु
खेसंतमृतेनरः तन्मंत्रितौषधंजप्त्वानीरोगोजायतेध्रुवं तन्मंत्रितंपयःपीत्वायोहुंगकंन्मंत्रंजपेत् तज्जन्माभस्सलिलंप्राग्गः श
स्त्रसंघैर्नबाध्यते शास्त्रदत्तेव्रणेशोफेलूतास्फोटेपिभस्मना त्रिर्मंत्रितेनसंस्पृष्टेत्रिदिनाद्यातिशुष्कतां सर्पोल्लमययारभ्य
जपेत्सर्पोदयावधि कीलकंभस्मवाद्यायमशाहावधिसंयुते निखनेद्भस्मकीलोत्थविषघोरार्पलतितः विद्वेषमियस्त्रान्यत्र
पलायनेनयोरिवान् अभिमंत्रितभस्माम्बुदेवंवन्दनसंयुते खाद्यादियोजितंयस्मैदीयतेसमदासवत् कुरुश्रयनतवोतेन
भवन्तिविविधाव्रणाः श्मशानदिकुसुमूलेनभृतांकृशानरोशुभां अंगुष्ठमात्रांप्रतिमांप्रविधायहनूमतः प्राणसंस्थापलंकृत्वा
सिंदूरैःपरिपूज्यच गृहस्याभिमुखीद्वारेनिखनन्मंत्रमुच्चरन् भूताभिचारचौराग्निविषरोगनृपोद्भवाः संजायन्तेगृहेतस्मि
न्नकदाचिदुपद्रवाः प्रेतेयंहयनपुत्राद्यैरपैतेगृहंहविरं निशिश्मशानभूमिस्थोमन्त्रयामनापिवा शत्रोःप्रतिकृतिंकृ
त्वाहृदिनाममसमालिखेत् कृतप्राणप्रतिष्ठांतांमिथाकस्यैर्मन्त्रंजपेत् मंत्रान्तेप्रोच्चरेच्छत्रोर्नाममक्षिंधिवमिंधिव पाटयतिव

मे॰
तं॰
५५८

५३

५५०

तस्यानेतद्गैरोष्टं निपीड्य च पाणौ स्तले प्रपीड्यार्थं नयका मांसहतं व्रजेत् एवं सप्तदिनं कुर्वन् हन्याक्तं न संशयः अर्द्धचंद्राकृतौ
कुण्डे स्थण्डिले वा हुतं चरेत् मज्जकेशाः श्मशानस्थो वल्मीको राजिकायुतैः उन्मत्तफलपुष्पैश्च नखरोमविषैरपि काककौशिकरट
द्वानां पक्षैः श्मशानकाष्ठजैः समिद्वरैश्च त्रिशतं टतिणाशा सखो निशि समयस्थाणिटं कुर्वन्मारयेद्रिपुमद्दतं शतषट्कं जपेत्वा
त्रौ श्मशाने दिवसत्रयं ततो वेतालउत्थाय वदेद्वाक्यं शुभाशुभं उदितं कुरुते सर्वं वशीकरोति मन्त्रिणः हनुमन्त्रतेमां
सो विलिखेत्पुरो मन्त्रे साध्यनामद्वितीयांते विमोचय विमोचय तत्सर्वं मार्जयेद्वामहस्तेनाथ पुनर्लिखेत् एवमष्टोत्तरशतं
लिखित्वा मार्जयेत्पुनः एवं कृते पराधीनो मुच्यते निगडान्तणात् एवं विद्वेषणादीनि न कुर्यात्पल्लवं लिखेत् वश्यार्थं सर्षपैर्होमो
विद्वेषे करवीरजैः कुसुमैर्दिग्धकाष्ठैर्वा जावकैर्मरिचैरपि ज्वरे दूर्वागुडूचिभिर्दुग्धाक्तैर्गणवाहने सः शूले होमः कुबेरोत्थै
रणे समिधाथवा तैलाक्ताभिश्च निर्गुण्डीसमिभिर्वा समाचरेत् सौभाग्यं वनदेश्च नूरोचने लालवंगकैः सुगंधिपुष्पैर्वस्त्राद्यैन
न्नहोतैर्लस्याभये तन्नाटजमारजीलवणाक्तेनसक्तवे किं बहूक्तैर्विषव्याधिशान्तो मोहे च मारणे विद्वेषे स्तंभने कृतेस्म
न भीतो वसंकटे वश्ये पुष्टे तने दिव्ये बंधमोक्षे महावले मंत्रोयं साधितो दद्यात्सिद्धिं नृणां ध्रुवं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
मालामंत्रानुपासितं नवग्रहैर्हनुमतोद्भुतसिद्धिविधायकान् तेषां मन्वादिकं त्यामं षडंगं पूजनं तथा प्रयोगाश्च परिज्ञेयाः स्व
पक्षैर्हाटशार्णवत् ॥ तत्रादौ संप्रवक्ष्यामि भास्करोपासितं मनुं पूर्वोक्त मालामंत्रस्य वीजान्येकादशात्र तु नवानामपि मंत्राणाम्

दैजानन्तदेवता: वदेत्रमोहन्नमनेवदेत्रमपरस्यच तयकृष्टगणामारस्यटोरकेनित्तनज्वर एकाहिकद्याहिकेति।
त्र्याहिकेतिचतुर्थिकः सन्ततज्वरशान्तीतिपातिकज्वरमुवदेत तजेरेतिचमंत्रेतिज्वरस्थूलभगंधर मुत्रकृच्छ्र कपालेतिव
देहज्वलपदंततः कर्णशूलेत्यदिशूलेवदेद्दृदुदरशूलच हस्तशूलेतिपादेतिशूलादीन्सर्वेवोच्चरेत् व्यापीतणेनविभि
धिहिक्किन्धिहीस्त्रनाशय छिद्यानिकृन्तपदेधाक्केदयदिस्त्रभेदय महावीरपदंतारंहनुमन्नाद्वयंवदेत हूंहूंद्येद्येवदेद्दीद्दीं
हूंहूंफट्स्वाहेत्येहिनी भूतगन्मामिताणीयंप्रोक्तरोगविनाशनः ॥अथातस्संप्रवक्ष्यामिवन्दूणोपासितंमनं वदेत्रमोहन्नमनेत
रातंसतिकुलेतिच दानवानहारशार्क्कोटिज्वरप्रभेतिच नंतच्छहंभीमनादवदेत्ममपरस्यच दुष्टदुर्जनमहापवदे
त्कारकवादिविः वादिद्वेषकारकेतिकार्यभंजकमंवदेत क्रूरप्रकृतिकेत्युक्त्वामहद्दपदमुच्चरेत कोपावेशकहमंते
कामुकादीन्समुच्चरेत ह्रसेतिसमीपस्थान्ततोभूतभवीतिच घाहन्नमानान्तुंस्त्रीनपुंसकान्यदमुच्चरेत वातवर्णान्तणेने
तिसवंहनयुग्मकं दहसंहारयहिहिहिसोहपपदंवदेत ममयद्विहेषयहिद्वृदेत्माजीरमूकावकः वन्सयःपदमुच्चा
र्यप्राणेहंधाविवयोजयेत ह्रिंह्रिंधंसयहिल्लिहिहिहिंसूकपराजयत वंपयेद्विजंभेयेद्वि:पातयेद्विर्ममेतिच परस्यचपादतला
क्रमितान्तुरुयुग्मकं दासीभूतांवदेद्धेयामंपादयत्रिधात्रिधा ह्रांह्रूंत्रिपाघेफट्स्वाहावेदद्वनभुजवर्णकः मंत्रोक्तकार्यकृ
न्मंत्रेस्समस्तारिविनाशनः ॥अथातस्संप्रवक्ष्यामिमंगलोपासितंमनं वदेत्रमोहन्नमनेमहाबलपराक्रमः ममपरस्यभूतवेदेत्र

मे॰
नं॰
५५७

तपिचाशाचशाकिनीडाकिनीपरमन्त्रार्थ्यकिनीयतिणीपटानणीह ततामारीमहामारीकृत्यायदेनिरातम वटेह्रैरववे
तालग्रहेतिव्रह्मरादमाः टिकजातकूरवंथान्तणेनहनयुग्मकं भंजयहितयंप्रोच्यवटेहेधानिरामय देयावारयवंपहितंद
ह्रंदरहयंहयं धनदेयामोचयेहिर्म्मामेनेनवपटंवटेत रक्तरक्तमहामाहेश्वरमृड्यावतारहा हाहाहूंहूंत्रिपाद्येफट्स्वाहा
त्वनरूपवर्णकाः ॥ अथातसंप्रवक्ष्यामिनुपेनोपासितंमन्त्रं नमोहनुमतेप्रोच्यत्रैलोक्याक्रमणेनिव पराक्रमश्रीरामेतिभक्तम
मपरस्यच सर्वशत्रुन्वनवर्णसंभवानितिचोच्चरेत पुंस्त्रीनपुंसकान्भूतभविष्यद्वर्त्तमावटेत नान्तूरस्थसमीपस्थान्नाना
नामपदंवटेत येयात्रानासंकरजातिजातितनोवटेत कलत्रपुत्रमित्रेतिभृत्यवंधुसुहृत्पदं समेतान्श्रभशक्तीतिसमेता
न्यनदावटेत न्यादिसैपत्नीतिपुतावराजराजेत्रिपुत्रेभ वकान्मंत्रीसचिवमखीनकान्यन्निकान्तणे वटेत्रवरयापवहिनावधि
पटंवटेत नानोपायैर्म्मारयद्विःशस्त्रैःछेदयछेदय भूतसंयेस्तहेन्नुक्तावटेद्भूतयभतय कुहेतिचेतमामाव्याघ्राग्निना
ज्वालयहयं दाहयहितयंप्रोच्यवटेदेतकुमारवत पादतलाक्रमणेनशिलातलेननवटेत द्वात्रोटयघातयहिहिर्व्वध
यपटंवटेत भूतसंयंमहेन्नुक्ताभदयहितयंवटेत कुहचेतसेतिपटंतवैर्द्वैधाविदारय टेशाटस्माटितिप्रोच्यवटेडत्रा
टयहयं हिर्धसयत्राशयहिवटेत्यश्चाद्भयातरात विसंज्ञान्संघउत्रार्थ्यहेयाकुरुपटंवटेत भस्मीभूतान्तोहेयावटेडदाल
येतिच भक्तजनवत्सलेतिसीनार्केशोकापहारकः सर्वत्रमांवटेदेनंवकारंरतरतहा हाहाहूंत्रिपाद्येफट्स्वाहान्तो

मन्त्रीरितः वेदपंक्त्याश्चिवर्णोयंसर्वाभीष्टप्रदायकः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि गरुडोपासितंमन्त्रं नमोहनुमतेप्रोच्यवेदा
न्ममपरस्यच महाभयानिसर्वेतिव्याघ्रतस्करसंवदेत् ज्वालाग्निविषजंरोगतिमस्थावरसहेतिच उक्त्वाविमोपविषसंहारसंग्रा
मारसंवदेत् दुग्धवादीतिविवादेतिशास्त्राद्यादिपदंवदेत् कालिमेहरयुग्मंचहिर्विनाशयविग्रम् ह्रिग्रामयत्रोटयहिर्भंजय
स्तम्भयद्विधा कुण्ठयत्रोटयहिर्हिर्वानरदमसंवदेत् महावीरमामेनंचरदरदत्रियात्रिया ह्रांह्रूंह्रौत्रिस्त्रफट्स्वाहाषड्व
ह्वर्णकोमन्त्रः सर्वपीडासरोगमान्यकृज्ज्ञाप्यप्रदायकः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि शुक्रेणाराधितंमन्त्रं तारोनमश्चहनुमन्वदेत्स
र्वग्रहानिति भूतेतिभविष्यदितिवर्त्तमानानपदंवदेत् दूरस्थांचसमीपस्थान्सर्वकालंवदेत्पदं उच्चाटयद्वयंप्रोच्यपरेतिच
पलानिच क्षोभयद्वितयंसर्वकार्याणिसाधयद्विधा ह्रांह्रींह्रूंह्रैत्रयंफट्स्वाहान्तोप्रीतिवर्णकः महाबलकरश्चायमपमृ
त्युविनाशकः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि शनिनाराधितंमन्त्रं परकृतयंत्रमंत्रपराहंकारसंवदेत् भूतप्रेतपिशाचेतिसर्वज्वरप
रेतिच दृष्टिसर्वदुर्जनचेटककरणसंवदेत् विद्यासर्पोग्रेतिपदंभयानिहिर्निवारय वंधवंधयचहेयाईलिखुविलत्व
वदेत् चिलिहयंकीलयद्विस्तनस्सर्वपदंवदेत् कुयंत्राणिसर्वदुष्टवाचंह्रूंफट्स्वाहांगणा पडिगवर्णोमन्त्रयंसर्वापत्तिनि।
वारकः सर्वग्रहकृतोपीडांविनाहन्त्यात्रसंशयः ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि राहुणोपासितंमन्त्रं नमोभगवतेप्रोच्यवदेद्धनु
मतेपदं पवनात्मजेतिङेन्तराघवप्राणसंवदेत् समायलक्ष्मणादात्रेसीताडःखविनाशनः ङेन्तोरावणदर्पघ्नोङेन्तस

मे॰
तं॰
५५८

वीपदंवदेत् दुष्टविनाशनायेतिरिपुचोरपदंवदेत् व्याघ्रवराहकुम्भीरेपदंवदेत् दुष्टसत्वविनाशेतिनायहुँफट्
ह्रन्तोगणा त्रिनवत्युत्तरोमंत्रोलक्ष्मीविधाजयप्रदः विशेषतोपमृत्योश्चनाशकोरामवल्लभः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिकेतुना
पासितंमत्रं नमोभगवतेप्रोच्यवदेद्धनुमतेपदं ॥ चोररिपुकुम्भिखगपतंगापुपसंवदेत् द्रवात्राशायहुंफट्स्वाहाद्वाविंश
दर्णकः रामचंद्रोमुनिश्छंदोगायत्रीछन्दःप्रकीर्त्तितं महावीरोत्रहनुमान्देवश्चप्रकीर्त्तितः नवमंकूटमस्हिंबीजंशक्ति
स्तथाष्टमं पकारस्यकूटस्यसर्वनामन्यासमन्ततश्चरेत् दैन्यस्थात्रामनयाङ्गःध्याटिकेचापिषडङ्गकं हनुमान्रामदूतश्चलक्ष्म
णप्राणदायकः अंजनीसूनुरित्येसीताशोकविनाशनः नेत्रान्तमेवंकृत्वातलेकाप्रासादभंजनः कुर्यात्समस्तकान्तंन्यसेत
द्धन्सवीजकं मणिवंधेन्यसेन्नद्धन्सर्वभयविनाशनं ब्रह्मास्त्रशक्तिवारणोमस्तकाद्य[illegible]णावधि तथाकरतलेकुर्याद्दहेने
नप्रकल्पयेत् ध्यानंकृत्वाजपेत्स्पर्शीविजेयाद्वादशार्णवत् मल्लवटस्यवावार्य्यनिस्यमुद्रान्तवंधयेत् कामेननालचटस्वमुद्रा
वंधेमनस्मनः अर्काथमयमारयावत्स्पर्शोदयोभवेत् तावन्मंत्रंजपेद्धात्रौकार्यमरिष्णमंत्रवित् सोमाहृज्जायतेसाध्यप्रमा
णेमण्डलाद्भवेत् रात्रौरात्रौजपेन्मंत्रंषट्शतंवासतत्रयं दशवासरपर्यन्तंराजशत्रुभयंहरेत् श्रोषधेचरसेमंत्रंदशवारं
जपेद्बुधः तेनापिमंत्रितंदत्तंसर्वंसफलतांव्रजेत् भस्मापिमंत्रितंयस्यदेहेचन्दनमिश्रितं चर्च्चितंपेयवाघादियाजि
तेयत्रदापितं सवर्णेजायतेनूनंप्राणेरपियनेरपि दासतायातिदेवोपिमनुष्याश्चकाकथा क्रूरसत्वानिसर्वाणिवश

येदमुनालेखु प्रकारेणमहावीराजविताः शान्तितामियात् दिव्यस्थानेवकर्तव्यंनिःशत्रिस्सहुताशनः भवत्येवनसंदेहो
लोहतैलेषुसंस्थितः भस्मान्तुमंत्रितंरात्रौमहस्राहुतिकंखलु दिनत्रयंन्नतस्सेवनन्दिपेत्प्रतिमासुच यासुमासुचसूलाम्ल
लकुष्ठपिविशेषतः मंत्रप्रभावाज्वलनंभवत्येवनसंशयः वंयमस्त्रोजपेमंत्रंरात्रौरात्रौचनिर्भयः द्वादशार्णप्रयोगोस्य
निखिलानवकारयेत् विशेषहवनंचात्रवक्ष्यतेर्कशतप्रव्यमं स्तंभनेतुयवामाषान्यग्रोधस्यफलानिच शाल्मलीकुसमंताले
हरिद्रामलकीफले मधुरत्रयसंयुक्तंयथालाभन्तुहोमयेत् उच्चाटार्थेनिशिहुतेनतद्दृष्मानकविभीतकान् अष्टोत्तरशतंरात्रौ
मण्डलाहुत्रसिध्यति वश्यार्थेहोमयेदाजांमधुकानिचगुग्गुले विद्वेषेकटुतैलेनसंयुक्तंहिंगुहोमयेत् पंचायेत्रीरिकेल
विल्वभिःकदलीफलैः सर्वसंतोषकृद्धोमोमधुरत्रितयान्वितैः सौभाग्यार्थन्तुकाश्मीरकस्तूरीसकुसमवीरणैः पत्रागुरुतवैर्मां
सीजातीपत्रपलैर्बिल्वैः मारणेतुनेन्मारणेतुलवणंकटुतैलयुक्त धत्तूरफलपुष्पाणिसमिधोमाहतेस्मृताः ॥ अथातःसंप्रवक्ष्या
मिपंचकूटात्मकंमतं प्रागुक्तानिकूटानिपंचतान्येवमंत्रकः हनुमानरामदूतश्चललनाप्राणदायकः ततोजनीसुतःप्रोक्त
सीताशोकविनाशनः ततःषष्ठःपरिज्ञेयोलंकाप्रासादभंजनः इत्येतानिनामानिकूटस्थवर्णानिचान्तिमं पंचकूटानिकंचैतेष
डंगमनवःस्मृताः ध्यानपूजादिकंसर्वंविज्ञेयंद्वादशार्णवत ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामिमंत्रंरुद्ररूपात्मकं नवग्रहादिमंत्राणांवी
जानैकादशैवत सप्तवमंत्रोरुद्रैःप्राकसहाय्यार्थमुपासितः तथ्यानपूजान्यासादिविज्ञेयंद्वादशार्णवत ॥ अथातस्संप्रवक्ष्या

मं. मिमंत्रमष्टादशार्णकं नमो भगवते प्रोच्य आंजनेयाय संवदेत महाबलाय स्वाहेति मनिरसोस्वरःस्मृतः छन्दोनुष्टुब्देवताह

तं. हनुमान्मन्त्रवीजकं स्वाहाशक्तिस्त्वाञ्जनेयो रुद्रमूर्त्तिर्मरुत्सुतः अग्निगर्भो रामदूतो ब्रह्मास्त्रविनिवारकः ङेन्तैरेतैः षडंगानि

५५९ न्यासाङ्गुष्ठादिषु न्यसेत तप्तकाञ्चनसंकाशं हृदयेतिहताञ्जलिं किरीटिनं कुण्डलिनं ध्यायेद्वानरनायकं वैष्णवे पूजयेत्पीठे

द्वादशार्णोक्तवर्त्मना अयुतं प्रजपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः विप्रसंतर्पणाद्यन्तु प्राग्वत्सिद्धो भवेन्मनुः जितेन्द्रियो नक्तभो

जी प्रत्येकं साष्टकं शतं जपित्वा तद्रोगेभ्यो मुच्यते दिवसत्रयात भूतप्रेतपिशाचापि नाशयेदेवमाचरेत महारोगनिवृत्त्यै तु

सहस्रं त्रिदिनं जपेत यतात्मनोयुतं नित्यं जपन्ध्यायन्कपीश्वरं रात्रौ सौधविनिद्रन्नमचिराज्जायते द्विषः सुग्रीवेण समं रामं

संदधानं स्मरन्कपिं प्रजप्यायुतमात्रन्तु संधिं कुर्याद्धि हृद्ययोः लंकादहनं तं ध्यायन्नयुतं प्रजपेन्मनुं शत्रूणां प्रदहेद्ग्रामा

नचिरादेव साधकः प्रयाणसमये ध्यायन्हनूमन्तं मनुं जपेत योजनानि सोचिरात्सेष्टं साधयित्वा गृहं व्रजेत यः कपीशं सदा गेहे

पूजयेज्जपतत्परः आयुर्लक्ष्मीः प्रवर्द्धन्ते तस्य नश्यन्त्युपद्रवाः शार्दूलतस्करादिभ्यो रक्षेन्मनुरयं स्मृतः प्रस्वापकाले चौरभ्यो

दुष्टसर्पादपि ध्रुवं एकाकारे स्मरमनेलेखन्याकोकिलोस्थया अष्टगंधैर्लिखेद्रूपं कपिराजस्य सुन्दरं तन्मध्येष्टादशार्णं तु

शत्रूणामयुतं लिखेत तेन मंत्राभिजप्तेन शिरोमध्येन भूमिपः जयत्यरिगणं सर्वं दृष्टेर्गणाद्देव निश्चितं यद्वाजिगीषुर्नृपतिः

सर्वांगं लेखयेध्वजे ध्वजमादाययोपरागे संस्पर्शान्मोदनावधि मांत्रिकान्त्रायपयेत्साष्टदशांशेन हुतं चरेत सर्पिषैस्तिलसंमिश्रै

संस्कृते हव्यवाहनः गंजसंतथा जं रक्षा पलायेत्तैरयो विरात् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रं श्रीहादिवारणं योयो द्वन्द्वमन्त्रफल
फलफलितेतिपदं वदेत् वगवगितश्चाप्रोच्य स्वरावपरुद्धा वदेत् ह्रान्तोजितमिताणौं यं मन्त्या देवी रसार्णवत् श्रीहपुक्रो हृदे
स्याधं नागवल्लीदलेशुभे तदुपरस्थगुणितं वस्त्रमाच्छादयेत्ततः वंशजंसकलं तस्यापरिमुच्चकपिस्मरन् आरणप्रस्तरो
त्पन्नेव ह्रौ यस्मिं प्रतापयेत् वदतीनरुसंभूतां मंत्रेणानेन सप्तधाः तपासंताड्येद्देवशामकलं जठरस्थितं सप्तकृत्वः श्रीहरा
गोनप्रणश्येवन्नुणांतणात् यदिवृद्धावेवमेवरुदपार्श्वे समावेत् ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मंत्रमष्टाक्षरःपरं षड्दीर्घपुक्राहृ
त्वाप्रणवेणवसंपुटा अष्टाणौं यं हन्तुमतो मंत्रराजप्रकीर्त्तितः षड्दीर्घपुक्रवीजेन षडंगविधिरीरितः ध्यानपूजाजपा
यन्तु सर्वा स्याहुर्हादशार्णवत् पतन्त्रभावाजयति माधिव्याधिविवर्जितः ॥ अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मालामंत्रं वदेध्रुवं वज्रकायवज्रत
णुवदेत्कपिलपिंगलः ऊर्द्धकेशमहाबलिलरक्तमुखकीर्त्तयेत् तडिज्जिह्वमहारौद्रदंष्ट्रोत्कटकहद्वयं करालिने महा
प्रोच्यार्द्धपतिचहावदेत् हिलंकेसरवेगुत्राधायमहावदेत्परं सेतुबंधमहाशैलप्रवाहगगनेचर एह्येहिभगवन्प्रो
च्यमहाबलपराक्रम भैरवज्ञापयप्रोच्यएह्येहीतिपदं वदेत् महारौद्रपदं प्रोच्य दीर्घपुक्केन वेष्टयेत् वैरिणां भंजयेद्द्वं
हुंफड्दाणार्कवर्णवान् मन्त्रापर्वप्रयागादि सर्वं मर्त्याणां वमतं एवमाराधनं प्रोक्तं रुद्रसैकाटशासत अतः परं कस्माटेवि
श्रोतमिक्कस्यपामते २८५ ॥ इति श्रीमाहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवप्रणीते हनुमंत्रकथनं नाम चतस्त्रिंशः प्रका

मे· तं· ५५०

४२

450

कामः॥ श्रीदेव्युवाच मन्त्रकं प्रमसद्भूतः कार्त्तवीर्यार्जुनो नृपः इति त्वया पुरा प्रोक्तं तस्य मंत्रान्ब्रवीहि मे ॥ श्रीशिव उवाच॥
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि सर्वमंत्रेषु गोपितान् पंचाम्नायगतान्मंत्रानर्जुनस्य ब्रवीमि ते पञ्चपादात्प्रभेदेन देव्याम्नायाः प्रकीर्त्ति
ताः धर्मादीनां पादभेदान्देवि तुभ्यं ब्रवीम्यहं लोकानिन्द्यस्त्वेकपादः शास्त्रानिंद्या द्विपाद्भवेत् त्रिपादयोरनिंद्यस्तु भक्तिश्रद्धावि
तः परः यत्किंचिदेकपादोर्थोदायप्राप्तो भवेद्द्विपात् त्रिपाद्वोक्तमार्गेण पूर्णाः कष्टेश्च नेतव यत्र कुत्रापि पादस्यादर्द्धे सीमा सृजा
यते कुलांगना स्वपादेन त्वेकमन्याचतः पदः सालोक्यमेकपाद्योक्तं सामीप्यं तु द्विपाद्भवेत् सारूप्यं पादहीनं स्यात्सायुज्यं पू
र्णमुच्यते यथा कैवल्यरूपानां लतानां च फलं शृणु यथैश्वनियथैश्चुक्तः पूर्णो धर्मस्तु केवलः सिद्धा भवन्ते यत्नेन स्वयमेव परे त्र
यः प्रकृत्वा परसन्तापसंगता वा वरमासादरं स्वधर्मेणार्जितं द्रव्यं केवलं तत्र साधनं यथोक्तवा लेवं शार्यपूर्णाकामेन कामि
नी कामयानां स्तवयेयस्य कामः केवलस्ततः ब्रह्मचर्याधिकोक्तेशोत्रपाणां साधकः स्मृतः देहाभिमाननाशेन लिंगदेहविना
शनं तेन कालस्वरूपत्वेन कैवल्यं प्रकीर्त्तितं उत्तरेण च पूर्वेण पश्चिमेन यथाक्रमं उर्ध्वेन दक्षिणेनापि वैकल्पिकास्विलाः क्र
मात् सिध्यन्ति केवलश्च वै पंचाम्नायेषु पादयः नशोके रेशूद्रा या विप्रान्ताश्चाधिकारिणः यथोक्ताम्नायसेवातो लभंते तत्परं प
दं हीनसेवा तु नमानां नाराममारोहणं यथा ॥ अथैतेनं प्रवक्ष्यामि विशान्मंत्रांस्तु दक्षिणे आम्नाये यत्साधकानां क्लेशादिष्टसि
द्धयः द्वाविंशत्यक्षरीं तारादौ दत्त्वा मेसनर्यकौ वर्तई शासरो पतो शेषाम्नायेषु तद्भवेत् बिंदुयुक्तं मायबीजं वतर्थ स्वरसंयु

ते पंचत्रिंशत्तर्यौ विंद्वाढ्यौ द्वितीयं बीजमुच्यते कामबीजं तृतीयं स्याद्द्वादशार्णश्चतुर्थकौ षष्ठस्वरेन्दुसंयुक्तौ चतुर्थं बीजमु
च्यते पाशो लज्जांकुशे लक्ष्मीकवचवाग्भवमिदं भवेत् बीजानां दशकं ऽन्ते ऽन्तः कार्त्तवीर्यार्जुनो नमः एकोनविंशत्यर्णोयं दत्तात्रेयोऽ
तिः स्मृतः छन्दोऽनुष्टुप्कार्त्तवीर्यार्जुनो देवः प्रकीर्त्तितः फ्रां वामिति निस्मा हृदयं क्लीं भ्रीमिति शिरः स्मृतं जं ह्रूं शिखा समाख्याता क्रैं
श्रैं कवचमीरितं हुं फट् अस्त्रं समाख्यातं शेषेण व्यापकं चरेत् हृदये जठरे नाभौ जघने व्यंजने क्रमात् दक्षपादे वामपादे सक्थ्नि जान
निजंघयोः विन्यसेद्बीजदशकं प्रणवद्वयमध्यगं नासापानवशिष्टार्णान्मस्तके च ललाटके भ्रुवोः श्रुत्योस्तथैवाक्ष्णोर्नसि वक्त्रे
गलेशयोः सर्वमंत्रेण सर्वांगे व्यापकं त्वनतस्त्वरेत् प्रभाकररुचिः स्वर्णकण्ठमालाविराजितः धीरो धारक्तांशुकस्रीषी नानाकल्पवि
भूषितः सहस्रार्द्धभुजैर्बाणान् सहस्रार्द्धैर्द्धनूंषि च दधन्नेकारशाह्नैश्च त्रासिताखिलदुर्जनः सम्यग्बाणासनारूढः सप्तद्वीपधरा
पतिः भृणामकुटाघृष्टपादपद्मोज्ज्वललोचनः स्थूलकायोऽतिभीमश्च रक्तश्योभक्तवत्सलः वैश्वदेवतयजेत्पीठपद्ममष्टदलं चरे
त् सम्यगङ्गमूर्त्तयः पंचकर्णिकायां प्रपूजयेत् अग्नीशासुरवायव्यकोणेषु हृदयादिकाः अग्रे चापि चतुर्दिक्षु पंच तास्फाटिकोज्ज्व
लाः खड्गचर्मधरा वीरा सर्वाभरणभूषिताः बाणचापधरा रक्तांशुकास्ता° चतुर्भुजा घोरमाल्यविसृताः दिपदानामन्त्रतोमर
विभंजनायेति पदं मन्त्रान्तः स्यादिशादले विदिक्षु रुद्ग्रः चान्ते दुवितामयमयोस्तया मदादिकपदं प्राग्वद्दलाव परिपूजये
त् दिक्षु शक्तयः पूज्याः पत्राग्रे स्फाटिकोज्ज्वलाः क्षेमंकरी वश्यकरी श्रीकरी च यशस्करी आयुष्करी तथा प्रज्ञाविद्याकार्यार्थ

मे॰
तं॰
५५८

451

नेकरी तद्वह्निर्भूपुरेरुज्याः लोकपालास्सहेतयः वर्त्तुलं तं जपेन्मंत्रं होमः कार्य्योपयोन्यसा तिलाज्यतन्दुलैर्वापिपुरश्चर्य्यासरित्र
टे तर्पणादितत्कुर्य्यान्मंत्रसिद्धिः प्रजायते ततः प्रयोगान्कुर्वीत स्वगुणेनातयुतेश्वरी ॥ अथातोष्टदिग्गमार्गे वक्ष्ये तेकाम
ष्टजते अष्टमभावष्टगन्धैर्लिखेयन्त्रदृष्यते लिखेदृष्टदलपद्मं कर्णिकायांसमालिखेत् ॐ क्रीं मो मै स्व पत्रेषु प्रणवाद्याति
संलिखेत् मंत्रस्य नवबीजानि ततः पत्रान्तरेषु च फडादिद्वादशवर्णांश्च मंत्रस्यैव समालिखेत् शाषसहांस्वरांश्चापि केशरेषु वि
शोलिखेत् वेष्टयेत्कादिभिर्वर्णैः शाषसहविवर्जितैः तद्बाह्ये वर्तुलस्तत्रवेष्टयेद्भूतवर्णकैः कामनाभेदतस्तानि वाय्वग्नितोल
नंनभः पंचह्रस्वाः पंचदीर्घाः पकाराद्याश्च पंच च पंचवर्गाः पंचयाद्याः षतराश्च सहौ क्रमात् स्तंभने पार्थिवैराप्यैः शान्तौ वश्ये
च तैजसैः उच्चाटने वायवीयैर्विद्वेषे चापि नाभसैः मारणे तैजसैः शान्तौ वाप्यैः पुष्टौ च पार्थिवैः अस्मिन्यंत्रे तोयपूर्णं घटं सम्यक्प्र
पूजयेत् कुंभं स्पृष्ट्वा जपेन्मंत्रं सहस्रं तेन सेचयेत् सम्यक्साध्यं ततः साध्यस्त्वत्रवान्रोगवर्जितः यशस्वी दीर्घजीवी च सत्कलत्रो
नुरंजकः वाक्सिद्धश्चापि तेजस्वी प्रतापी विजितेन्द्रियः शत्रूपद्रवमापन्नो ग्रामे वा मण्डले पुरे संस्थापयेदिदं यंत्रमरिभीतिनि
वृत्तये ॥ अथ वक्ष्ये वामगानां पंचभेदं स्वगुणेषु नत लिखेदष्टदलं पद्मं समाध्यं प्रोच मध्यतः यों यं मायन्तयोस्तस्य लिखेत्पत्रेषु
च क्रमात् मंत्रबीजाष्टकं वान्ते दलेलेख्यं पुनस्स्वरैः पत्रान्तरेषु षवर्णानन्ते वर्णद्वयं लिखेत् द्विशः स्वराकेशरेषु द्विपोष्माणं
सम्मितान् हूं नद्वयं च तद्बाह्ये तयोर्बीयाञ्च कादिकान् उष्मानां चतुरस्रान्तवज्राष्टकसमन्वितं तद्बाह्ये विलिखेत्तत्र सर्वं वद्भूत

वर्णिकान् उच्चाट्यते विभीतस्य समिद्भिः खदिरस्य च जवैर्हुतैः श्रियः प्राप्तिस्तिलैराज्यैरयत्नतः तिलतण्डुलसिद्धार्थलाजैर्व
र्षणान्यपो भवेत् अपामार्गार्कदूर्वाणां होमो लक्ष्मीप्रदोयनत् स्त्रीवश्यकृत्प्रियंगत्नानां गुलोभूतिष्टांतिदः अश्वत्थोडुम्बरप्लक्षव
टविल्वसमुद्भवाः समिधो लभते हुत्वा पुत्राणायुर्धनैस्तवं सर्पिकंटुकसिद्धार्थपत्रूरस्यफलानि च हुत्वा लवणमिश्राणि वोरना
शःप्रजायते रोचनागोमयैस्तंभो मत्प्राप्तिषाभिर्भवेत् ॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामि कार्त्तवीर्यमनोर्भिदः एकोनविंशत्यर्णोयं तारादिर्व
स्ववर्णकः छन्दर्षिन्यासमन्त्रजादिमर्वेस्पूर्ववदीरितं द्वितीयोयं भेद उक्तो भजतामिष्टदायकः कार्त्तवीर्यार्जुनायेति नमो मूले
नवार्दरं फ्रोंपूर्वको दशार्णोयं विराट्छन्द उदीरितं सर्वार्थसिद्धये वास्य नियोगोन्यत्तु पूर्ववत् न्यासमन्त्रजादिकं सर्वं भेदोयं त्रतृ
तीयकः फ्रोंश्रींपूर्वो नवार्णस्तु भवेद्दकादशाक्षरः प्राग्वन्न्यासादिकं सर्वं छन्दस्त्रिष्टुभमुच्यते नियोगःस्तंभनायास्य चौराणांव
महारिणां प्राग्वत्पूजाप्रयोगादिस्तुर्यो भेदो निरूपितः फ्रोंक्लींपूर्वो नवार्णस्तु भवेद्दकादशाक्षरः नरनारीनृपाणांच मोहयति
योजनं कृति छन्दोमत्वे प्राग्वत्प्रयोगांश्चापि साधयेत् एवं तु पंचमो भेदो मंत्रस्य परिकीर्त्तितः फ्रोंभूंपूर्वो नवार्णस्तु षष्ठो भेद
स्य पूर्ववत् न्यासादिभ्रमणोच्चाटद्वेषमारणकर्मकृत् फ्रोंह्रींमन्त्रे नवार्णस्तु भेदः सप्तमको भवेत् वश्यं पापहृतयं मोहेत्वभंचनन्द
नेमदा फ्रोंमें नवार्णस्त्वष्टमोऽश्वादि पूर्ववत् आकर्षणाय वीराणां नियोगः परिकीर्त्तितः फ्रोंक्लों नवार्णो नवमो भेदः ए
जादिपूर्ववत् सकुलस्तंभगतिस्तंभे नियोगः परिकीर्त्तितः फ्रोंश्रींवाद्दशाक्षरमो भेद उच्यते त्रिष्टुप्छन्दोऽनुष्टविलमूनविश्र

मे० तं० ५५२

तिवद्भवेत् फ्रौंवाग्बीजंनवार्णोस्य भेदएकोदशाःस्मृतः हुंफट्नवार्णोइतिवद्वादशार्णादिपूर्ववत् तृतीयभेदस्तारायोमंत्रएकादशा
क्षरः त्रयोदशाक्षभेदोयंसर्वंपूर्ववदीरितं एवंभेदाश्चतुर्थोयामस्यप्रणवपूर्विकाः द्वादशार्णोयाम्यमंत्राजगतीछन्दसो
मताः प्राग्वन्मन्वादिकंसर्वंप्रयोगाःपूर्ववन्मताः दत्तिणाम्नायशास्त्रैतेविंशन्मंत्राःप्रकीर्तिताः ॥ अथातःषोडशमन्तून्दीन्त्रा
यफलप्रदान् पूर्वोक्तैकादशोभेदोद्वादशःप्रणवादिकः जगतीछन्दसोमंत्रौप्रोक्तौद्वौद्वादशाक्षरौ तेषांमन्वादिकंन्यासादिकं
सर्वन्तुपूर्ववत् फ्रींफ्रींक्लौंनवाक्षरंक्लौंच्चमंत्रोयंद्वादशाक्षरः मन्वादिपूर्ववत्ज्ञेयंनियोगतस्तंभनेमतः षष्ठीर्णावितफ्रौंबीजंप्रोक्तम
स्यषडङ्गके उर्ह्याम्नायेतृतीयोयंमंत्रेमोपविकीर्तितः हुंफ्रौंनवदरःफड्मंत्रोयंद्वादशाक्षरः मुनिन्यासादिकंप्राग्वच्चतुर्थोकी
र्तितोमनुः उन्मत्तीकरणेस्तंभेमोहनेविनियोजनं मूर्हस्फोटायवीराणांप्रयोक्तव्योविशेषतः फ्रौंश्रींसंपुटितंकुर्यान्नवार्णंसत
पंचमं त्रयोदशाक्षरोमंत्रेच्छन्दोतिजगतीमतं अन्यत्सर्वंपूर्ववन्न्यासन्यरश्चरणतोयदा सिद्धोजप्तोवर्षमेकंसहस्रंसकुवेच
तः नवार्णस्यपूर्वंतुवाग्भवेविचोच्यते एकविंशतिवर्णायंषष्ठोमंत्रःप्रकीर्तितः प्रकृतिच्छन्दउद्दिष्टमन्यद्विंशा
र्णवन्मतं पुरश्चरणसंसिद्धंलतंजप्त्वामहाकविः एकोनविंशत्यर्णस्तुवाग्भवादिस्तुसप्तमः मंत्रःप्रोक्तोस्यमन्वादिप्रयोगान्तुच
पूर्ववत् ॐनमश्चकार्त्तवीर्यार्जुनायवर्मास्त्रिठद्वयं चतुर्दशार्णमंत्रोयमष्टमःपरिकीर्तितः अनेनसप्तमेनत्रादिवर्णैरसांगपं
चकं एकोनविंशद्वर्णस्यमन्वाद्यमखिलंमतं नारोनमोभगवतेकार्त्तवीर्यार्जुनायच हुंफट्स्वाहेतिनवमोमंत्रोष्टादश

५५ 452

वर्णवान् त्रिवेदसमयुग्मादिवर्णैः पंचाशमच्यते मन्त्रादिकं प्रयोगान्तं सर्वं पूर्ववदीरितं नमो भगवते श्रीतिकार्त्तवीर्य्यार्ज्ज
नाय च सर्वदुष्टान्तकाये तितपोवलपराक्रमः परिपालितसप्तद्वीपाय सर्वपदं वदेत् राजन्यचूडामणये महाशक्तिम
ते ततः सहस्रवाहवे हूं फट् इत्यमोयं प्रकीर्त्तितः त्रिषष्टिवर्णो मन्त्रादि प्राक्तमेकोनविंशवत् हृदयं तु समाख्यातं राजन्याय चक्र
वर्त्तिने शिरो वीराय सं प्रोक्तं शिखा शूराय सम्मता कवचं त्वं वदेत् माहिष्मतीपतये त्वपि देवासुरपरित्रासाय वदेत् नेत्र
यं पुनः ॥ ९९ ॥ कारागेहे प्रवाधित दशसायासमीरयेत् सिव्यमानं युवतिभिः क्रीडन्तं नर्म्मदाजले हस्तैर्जलौघं रुन्धन्तं ध्याये
न्मत्तं नृपोत्तमं श्रुतं प्रजपेन् मंत्रं होमपूजादि पूर्ववत् ॥ अथान्यत्वदतो ध्यानं राज्यैश्वर्य्यप्रसिद्धये माहिष्मत्यां मंत्रिमध्ये समा
सीनमलंकृतं नानारत्नाभरणैः सिंहासनगतं सदा वाहुभिः शरचापानि चर्म्मासि प्रसृतोम्बरान् भम्मडीपाशसशलादी
न्दधदंत्रे प्रसन्नकं परचक्रे चोरराजभये ध्यानमुदीरितं ॥ अथान्यहत्वतो ध्यानं सर्वरक्षाकरं परं त्रैलोक्याभीषणं ध्यायेद् यता
स्वरथस्थितं गर्जन्तं तर्जयन्तं च मध्याह्नार्कसमं रिपून् दोर्दण्डमण्डलैरस्त्राण्यादिपन्न्चातीव्रगं नानाप्रथयरैर्युक्तं रथि
मिश्रपदातिभिः गजस्थैरश्ववाहैः कुण्डलघोतिताश्यकं ध्यात्वैवं प्राङ्मुखो जप्त्वा सहस्रं नाशयेद्द्वयं आहवे शत्रुवातं जि
ता ममत्वमेपते अयमेव तु नारादिश्चतः षष्ठाणकोमनः पकाद शममाख्यातो ध्यानपूजादि पूर्ववत् ॥ यंत्रमस्य प्रवक्ष्यामि
सर्वकामार्थसिद्धये आदौ चतुर्दलं पद्मं मष्टाष्टिरदपत्रकं तदाद्ये वेददलकर्णिकायां समालिखेत् ॐ वीजमथ पत्रेषु प्रण

मे॰
तं॰
४५३

453

वं साध्यनामच कार्य्युक्तं नमस्त्वान्तेन तद्बाह्येऽष्टदले लिखेत् एकोनविंशत्यर्णस्य फ्रौं नमो रहिं(ना:)र्णकान् लिखेत्प्रतिदलं द्वौ द्वौ व
र्णौ बिंदुसमन्वितौ तद्बहिः षोडशदले कामबीजं समालिखेत् द्वात्रिंशद्दलके वर्णमालाम्बुजभमालिखेत् बहिस्तस्य प्रकुर्वीत ततो
वृत्तचतुष्टये तदाद्यवीथ्यां विलिखेत्ततः षष्ट्यर्णकं मनुं द्वितीयायां तकारादिककारान्तान् विलोमतः तृतीयायां ककारादित
कारान्तान् क्रमेणैव ततो बीजानि विलिखेदाभ्यन्तरचतुर्दले कूं स्रूं गूं सूं क्रमेणैव तद्बाह्येऽष्टदले पुनः ब्रं क्रं ज्रं श्रूं तथा ड्रूं वूं इूं फ्रूं
षोडशपत्रके एवं तत्प्रयत्नेन सर्वबीजानि षोडश पुनरन्त्रदले कादिहान्तबीजानि संलिखेत् अष्टाविंशतिसंख्यानि पु
नः कादिचतुष्टयं कार्त्तवीर्यं विलिखेत् तद्बाह्ये भूतमण्डले दिशाष्टसु लिखेत्सर्वबीजं भूतार्णकानलिन् कार्त्तवीर्यार्जुनस्यैतद्य
न्त्रं कोपि न वेत्स्यलं अहं जानामि विश्वस्य तत्त्वं तेयोपि तत्त्वतः स्वर्णपत्रे स्थितं यन्त्रमेतत्सर्वार्थदं भवेत् राजते राज्यलाभाय ताम्र
रत्नाकरं भवेत् फलके गृहरक्षाकृत् वस्त्रे रक्षबालकान् भित्तौ तु ग्रामरक्षाकृत् सर्वव्रणाय भूर्जके कारस्करफलके रोगना
शाय संलिखेत् चतुष्पथे रोगनाशाय लिखेद्धीकेकतोऽद्रवेत् अदने कलिनाशाय समदितेष्विलातले शरावे लिखितं यन्त्रं लो
कस्त्राभवेद्ध्रुवं पताकायां ध्वजे वापि जयदं नात्र संशयः चन्दनागुरुकर्पूरगोरोचनाकस्तूरीरकैः लाक्षामृगमदाद्यैश्च लिखे
द्वश्यादिकर्मसु लिखेद्विषैश्चापि मारणादिककर्मसु अष्टगंधेन विलिखेत्कान्तिपुष्ट्यादिकर्मसु तद्यन्त्रकलशे सेकात् वन्ध्या
पुत्रं प्रसूयते राजाभिषेकोऽपि भवति पैश्चर्य्यसौख्यादि संयुतं कार्त्तवीर्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान् तस्य संस्मरणादेव हृतं नष्टं

चलभ्यते द्वात्रिंशद्वर्णो मंत्रोयं छन्दोनुष्टुप्पूर्ववद्भवेत् ऋष्यादिकं च पंचांगं पादैस्सर्वेण कीर्त्तितं ग्मन्द्रनगैस्सप्तपत्रिंशैर्येस्स
माहृते महागजसमारूढं मदाघूर्णितलोचनैः पाशाङ्कुशौ धनुश्चापं दधन्नभीषणाकृतिं चापमानमरागीणां वधार्थं
स्मरेद्रूपं वने महाचौरभये गजयुद्धे निशागृहे एवं ध्यात्वायुतं जप्त्वा भयान्येतानि शान्तरे सहस्रहस्तैः प्रमानिदधन्न
संस्थितं सुप्रसन्नं मणिगणालंकृतं दीप्ततेजसं योगनिद्रं स्मरेद्रूपं स्वर्णाभ्रं गोसमृद्धये श्वासवृद्धौ रोगशान्त्यै द्वादशा
यं प्रकीर्त्तितः कार्त्तवीर्याय विद्महे सहस्रकराय धीमहि तन्नोर्जुनः प्रचोदयात् कार्त्तवीर्यस्य गायत्री प्रोक्ता वैषा त्रयोदशी
प्राग्वन्मुन्यादिकं छन्दो गायत्रं पूर्ववत्स्मृतिः सर्वमंत्रप्रयोगेषु जपेद्वैषा हितार्थिना गायत्रीजपमात्रेण मंत्रवीर्यप्रवर्द्धि
नी मंत्रस्यास्य जपाद्दिविनष्टद्रव्यावलभ्यते हृताश्चोराभविष्यन्ति नष्टद्रव्येव सिध्यति तारो नमो भगवते कार्त्तवीर्यार्जुनाय
महाबलाय सर्वेति ङेन्तो दुष्टविनाशनः हूं फट् स्वाहा रद्वार्णोयं प्रोक्तो मंत्रश्च तर्दश ऋष्यादिकं प्राग्वदेव छन्दोनुष्टुबुदाहृ
ते सप्तसप्तेषु नवभिश्चतुर्भिश्चास्त्रपंचकं ध्यात्वष्टुभं जपेद्रात्रौ तपः स्वाध्यायतत्परः निष्टस्यार्तङ्गमुखोनित्यं शतमष्टोत्रं रंस्र
णः मण्डलान्नीयते चौरो विकलाङ्गोथवा भवेत् यस्यां दिशि भयं तस्याः सम्मुखो निशि संजपेत् सर्वत्र भयनाशः स्यादेकविंशतिभिर्दि
नैः एतार्थे तर्पणं कुर्याद्दनेन सलिलैः शुभैः जुहुयाद्वा सर्वं संप्रोक्तं द्रव्यैस्तत्कार्यसिद्धये तारो नमो भगवते ततः श्रीपदमुच्चरेत्
कार्त्तवीर्यार्जुनायेति हैहयेतिपदं ततः नाथाय श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनेति च सहस्रतः करसंयुतास्सर्वेति ङन्तान्तकपदान्तके

मे॰
तं॰
४५४

त् सर्वशिष्टेष्टप्रदसर्वतउदयेपदं श्रागन्तकामात्मवटेटस्मदहसविनतृत्पकान् वोरसमहात्मकरसहस्रैस्त्रनिवारय
हंपसपाशसहस्रैर्वंधयेतिततोङ्कुशः सहस्रैराकर्षयसवापोद्धृतपटात्ततः वेदहाणसहस्रैस्त्रभिन्धिभिन्धीतिसंव
देत सहस्तोद्धृतखड्गेतिसहस्रैः छिन्धियुग्मकं सहस्तोद्धृतमुशलसहस्रैर्मर्दयद्वयं सर्पांखोद्धृतनादेतिसहस्रैर्भीषयद्वयं
सहस्तोद्धृतचक्रेतिसहस्रैर्हिनिकृत्तयः परकृत्यांत्रासवयद्विसतत्रागाकर्षयद्वयं भ्रामयद्विर्मोहयद्विरुद्धासयद्युगंवटे
त उन्मादयद्वयंद्वेषातापयद्विर्विनाशय द्वेधाविधारस्तंभयद्वयंजृंभयद्वयं मारयद्वितयंप्रोच्यावशंकुरुवशंकुरु उ
च्चाटयोच्चाटयेतिविनाशयविनाशय दत्तात्रेयश्रीपदान्तेपादप्रियतमेतिच श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनेतिसर्वशस्त्रोदयेर्वंदे
त श्रागन्तकामात्मवटेदसहदसविलुपकान् वोरसमहात्मसात्कुवटेडुन्मूलयद्वयं हुंफट्स्वाहेतिमंत्रोयंवाणाद्ध्यनलव
वर्णवान् प्रोक्तः पंचदशकृन्दोगायत्र्यन्नत्रपूर्ववत् दत्तात्रयप्रियतमे ड॰न्ते हृदितिविन्यसेत् माहिष्मतीतिनाथायशिरोमंत्रोनगात्
रः रेवतीचजलक्रीडासक्तायेतिशिखामता हैहयाधिपतिड॰न्तष्कवचेपरिकीर्त्तितः सहस्रबाहवेस्त्रसाद्वंपंचाङ्गमीरि
ते उदग्रवाणान्वापानिदधन्तंसूर्यसंनिभं प्रहरयन्तंब्रह्माण्डंधनूंषीतिसनैःस्तथा कार्त्तवीर्यंनृपंध्यायेद्रणशोभितकु
ण्डलं पवंध्यात्वासमभ्यर्च्यसर्वकर्माणिसाधयेत् त्रिसहस्रंजपःप्रोक्तःशेषंपूर्ववदाचरेत् दत्तोन्नवैः प्रतिशानैरेतान्यस्त्राणिसंद
धत् चक्रेषुखड्गमुशलकुठारान्पाशमेवच पाशचर्मधनुःशंखान्सध्यभास्करसन्निभं वेलाद्यमहार्णवोरंतारमानङ्कुःसंसि

ते रक्ताम्बरैरक्तनेत्रं ध्यात्वैवं प्रजपेन्मनुं निशीथे होत्ररणानेन षट्कर्मासिद्धये जपेत्त्रिशतेकपाटेन षण्मासान् सद्युकृश
ते संप्रार्थ्य मंत्रिणं चौराः प्रयच्छेयुरखिलं धनं चौरैर्हृतपशून्मंत्री यदानेतुमिच्छति जपेद्दशोत्तरशतं ध्यायेद्देवं नृपासिता
न् कंठे समाकृष्य सर्वपशून् गृहाभिमुखमागतान् ध्यात्वैवं द्वादशाहेन ताम्नायान्ति विमोचिताः चौरैर्हृतञ्च ब्राह्मणादिनक्षेषहो
मयेत्त्रिशि हतं प्रकाशयते भीतैश्चौरैरकंटितिनान्यथा वाणान्नवेशयेद्द्वौ पन्नधाध्यानतत्परः दशादिनजपेन्मंत्रराड्देवत
णां भवेत् मंत्रेणाभिपरिजप्तानि पार्थिवानि रजांसि च क्षिप्तानि मंत्रिणा यत्र तत्र रत्नाभवेत्त्रिशि फ्रौंमित्येकाक्षरो मंत्रः कार्त्तवीर्य
स्य षोडशः मुनिस्तु जाटिकं प्रागवत्तदमेकं ग्वरस्तुया षड्दीर्घयुक्तेनानेन षडंगविधिरीरितः प्रागवत्प्रयोगाद्व्यत्तेवमूर्ध्वाम्नायः प्रकी
र्त्तितः पश्चिमाम्नायमंत्रास्तु प्रोक्ताश्चारव्यभाषया श्रेष्ठोशतान्यशीतिश्च येषां संसाधनो कलौ पंचखानाससमीनवसाहाममहाव
लाः हिंदुधर्मप्रलोप्तारो जायंते चक्रवर्त्तिनः पूर्वाम्नायेन शतं षडशीतिः प्रकीर्त्तिताः फिरंगभाषयमंत्रास्तेषां संसाधनाद्ध
वि अधिपामन्त्राणां च संग्रामेष्वपराजिताः अंग्रेजानवषड्यं वलेड्रजाख्यापि भाविताः विप्राचौहनिर्दिष्टाः पंचप्रोक्तास्तया
मया नहीजपद्वीपसर्वापि मनवो वामसंहिताः दक्षिणाचारफलदः कार्त्तवीर्यार्जुनो नृपः वामाचारेण शूद्राणामिह लोके फलप्र
दः नवामिनो हितार्थन्तु कार्त्तवीर्यं प्रयोजयेत् सप्तजन्मसदारिद्र्यं पैशाच्यं प्राप्नुयाद्द्विजः ॥ अथ यतेभ्युत्ते वक्ष्ये दीपदानं महीक्षि
तः श्रेष्ठार्दक्षिणमार्गे वाममार्गे च तद्विधिं ईषादिष्वक्तुवेशानां दीपाटये यो द्विजन्मभिः वामाचाररतैः शूद्रैः शोषमासेषु दीप

मे॰
तं॰
४५५

455

ते श्रविकोणायां दिजैर्ईयोर्विकोणायां चापि वामिभिः विनाशान्तिकं जातु विप्रैस्तयोर्ईयलं वामिभिः क्षित्रियादिप्रविशणार्थमन्यदृश्यातीश्रुतेोदि
जैः नीदक्षिणोग्रैर्वामिभिर्ईयोदीपः कामोमहेश्वरः कानीणानेवेष्टनो वस्तुदोप्रीतिवलष्टये म्लकर्मदिनयेहर्षेदीपदानं हयोरपि
क्षत्रियेषु विष्टो वामानामितरेषु द्विजन्मनां निष्णार्द्धं त्रिभागेन विप्रैर्मध्येन वामिभिः मन्वादौ च युगादौ च ग्रहणे हीदयेनतया
महापातेव कुञ्जे क्षेषसप्तम्यामर्द्धरात्रके द्विजानां शुभदो दीपो वामिनामथ कथ्यते त्रिपुष्करे त्रिरात्रीणां जन्माहे शान्तिसंगमे
उपोष्यपूर्वदिवसे ब्रह्मचारी शयीत को प्रातः स्नात्वा मन्त्रिकाद्यैः कृतनित्यक्रियस्ततः यथोक्तभूमिं प्रोक्षेन दृव्येणैवोपलेपये
त् प्रोक्तद्रव्येणविलिखेत्त्रयं त्रेम्रुणोभनं षट्कोणकर्णिकायां तु कामबीजं समालिखेत् पत्रषट्के भुवं फों वीं श्रं ग्रां ह्रीं च समा
लिखेत् क्रों श्रीं हुं फट् तद्बहिर्दलेष्वावासमालिखेत् त्रिकोणं तद्बहिः कुर्यात्तद्बहिर्जेषु त्रयं त्रयं वर्णानां विलिखेत्तत्त्व मं वं कारं परं
तथा वीर्यार्जनाय हृदयं नववर्णसमीविताः अस्मिन्नत्रेयथोक्तं तु निदध्याद्दीपभाजनं वर्तमाणांशलाकां च मूलाग्रं स्थूल
मूलकां विमस्त्वेद्दक्षिणेभागे पात्रमध्ये कृताग्रकां पात्राद्दक्षिणदिग्देशेमन्त्रांगुलवत्त प्रथयं अथोग्राद्दक्षिणपार्श्वो निखनेत्क्षुरिकां शु
भां दीपं प्रज्वालयेत्तत्र गणेशान् सतिपूर्वकं दीपात्पूर्वत्रदिग्भागे सर्वतोभद्रमण्डले तण्डुलाष्टदले वापि विधिवत्स्थापयेद्घटं
तत्रावाह्य जनपाधीशं संपूजयेत्पूर्ववत्त्रिशि एतत्प्रोक्तं द्विजातीनां वामिभिर्वामभागके देप्याशलाकाक्षुरीवपश्चात्तु विमभा
संपूजयेन्नृपं जलात्तनतिलान्हस्ते गृहीवामंत्रमचरन् ध्यायेदेवं दिपेन्द्रायं दीपदानमितीरितं ॥ अथ मंत्रं प्रवक्ष्यामि तारेण

ग्नेत्रपांवषट् कार्त्तवीर्यार्जुनायेतिवदेमाहिष्मतीपदं नाथायेतिसहस्रेतिबाहवेपदमुच्चरेत् सहस्रकृतशब्दान्तेदीप्ति
तायपदंवदेत् दत्तात्रेयप्रियायेतिआत्रेयायवदेत्ततः अनसूयागर्भरत्नायश्रोप्रवदेत्ततः इमंदीपंगृहाणेतिअमुकंर
क्षरक्षच दुष्टान्नाशयपश्चमेहिःपोटयद्विरनयानय शत्रून्जहिद्वयंमायांतारंफोंक्लींहुंतांगतो अनेनदीपवर्य्येणपश्चिमा
भिमुखेनच अमुकंरक्षत्वमुच्चार्यामुकेतिवक्षत्प्रदा तापहींह्रींत्रपांतारंक्लींद्रींस्वाहाप्रविन्दुकान् वदेदर्णान्तकारादीदश
तारंहुंतांगतो दीपदानस्यमंत्रोयंनेत्रवाणाग्निवासरः दत्तात्रेयोमुनिःछंदोमितंदेवोर्जुनःस्मृतः द्रींबीजेनषडंगानिदीर्घ
षट्कयुजाचरेत् वदेदर्णान्तकारादीदशतारंहुंतांगतो दीपदानस्यमंत्रोयंनेत्रवाणाग्निवासरः ध्यात्वादेवंमंत्रमेतमष्टोत्त
रसहस्रकं जपेत्त्रितयापारंमांफींक्लींटहांगतो अंकुशान्वपुनस्तारंमंत्रःप्रोक्तोनवाक्षरः प्राग्वत्क्रानिर्दैवतागोकन्या
नुष्टुप्समीरितं यावद्दिनंभवेद्दीपस्तावन्मूलंजपंचरेत् कार्य्यपंचविधंज्ञेयमसाध्योयाय्यमेवच कृच्छ्रकासाध्यंचसाध्यंचसुसा
ध्यंतत्स्वलक्षणं उच्यतेहेदुरकार्य्यस्वल्पेविघ्नकर्त्तरि असहायेत्वसाध्यंस्यात्कार्य्यमेकादिवीवृते याप्यादिकंभवेत्कार्य्यंसु
साध्यंचेन्नकिंचन असाध्यकार्य्येसहस्रपलानामयुतंभवेत् पलानांपंचशत्याचपात्रंकुर्यान्मुशोभनं पंचांगस्यत्रमसंभूतावन्न
येनवनत्रतः वर्तविंशत्पलात्तत्रशलाकादशलेगुला विंशद्दलमितंतत्रचतुरस्रंतुमृद्गृहे जाप्यकार्य्यभवेन्मेहेसि
सहस्रपलानितु सपादद्वशमानेनपलानांपात्रमुच्यते वर्त्तयःसप्तसहस्राणिचतारिंशत्प्रमानितु शलाकाकोटदशपलाकर्त्त

८३

मे॰
तं॰
५५८

456

व्याहस्तसम्मिता अर्कहस्तं भवेद्गेहे निर्वातं दीपदानके कुम्भमध्ये भवेन्मेरुः पलानां द्विसहस्रकं बाणरुद्रपलं पात्रं वर्त्तय
स्तत्र पञ्चत त्रिंशत्सूत्राः प्रकर्त्तव्याः शलाका षोडशाङ्गुला द्विपलात्तत्र मृगेहे कलाष्टकविनिर्मितं साहकार्य्ये शिवेहउन्मः प
लानां त्रिसहस्रकं पात्रं दानपलं प्रोक्तं तिल्वावर्त्तयईरिताः विंशत्सूत्रो शलाकानपले काषोडशाङ्गुला समाध्यकार्य्येष्वहस्तप
लानां शतमात्रकं द्विपञ्चाशत्पलमितं पात्रं तत्रैकवर्त्तिका यसूत्रागरेहेतत्रयथेकं षोडशाङ्गुला शलाकाकार्य्यपूर्णाम्बू
नेवामानमावरेत पंचसप्ततिहस्तेन पात्रं षष्टिपलं मतं अष्टांगुला शलाकास्यात्कनार्योत्रिंशताम्मता पलाष्टकं ष्टकं तैनैव पात्रं
नत्रिपलोन्नितं वर्त्तिं ततिथिसूत्रोन्नाशलाकानक्कृतोमिता दशाष्टकं गरहेत्वैव कार्त्तवीर्य्यप्रयोजयेत अथद्वादशकार्य्याणि
वक्ष्यते तत्र क्रमेणच रसायणार्थसिध्यर्थप्राप्तौ राज्यान्तरस्यवा स्वर्शारिमणिलाभार्थं प्राप्नयेवामहानिधेः पात्रं स्वर्णास्यान्निर्दिष्टं श
लाकापिसुवर्णजा कुसुम्भरक्तसूत्राणां वर्त्तिस्तत्र प्रकीर्त्तिता कपिलागोमयरसः प्रोक्तो यंत्रस्य लेखने वाराणसी वारेवायास्तीरे
स्थानं प्रकीर्त्तितं दीपपात्रे लिखेद्यंत्रं विस्तोर्ग्गपादाष्टकेनच कपिलागोघृतैर्दीपः प्रथमोयं प्रकीर्त्तितं जगद्वश्यायरौप्यस्य पात्रं व
र्त्तिस्सिता भवेत दीपः प्रत्यङ्मुखः स्थाप्यः कार्त्तवीर्य्यस्य वाप्तकं कार्य्ये द्वयसिता योगार्द्रिलिखेद्धोमयाम्बुना पात्रमध्ये नकाश्मीररोच
नाचन्दनैर्लिखेत गृहस्थाने यवायत्र नदीसंगमवेश्मनि आरामस्यगृहे वापि द्वितीयोयं प्रकीर्त्तितः विवादेविजयार्थं तु पात्रं गो
मयचूर्णजं मांजिष्ठरक्तसूत्रस्य वर्त्तिगोमयपुनीरकैः लिखेद्यंत्रं पात्रमध्ये कुचन्दनसुचन्दनैः नगादीनां शीर्षगेहे तृतीयो

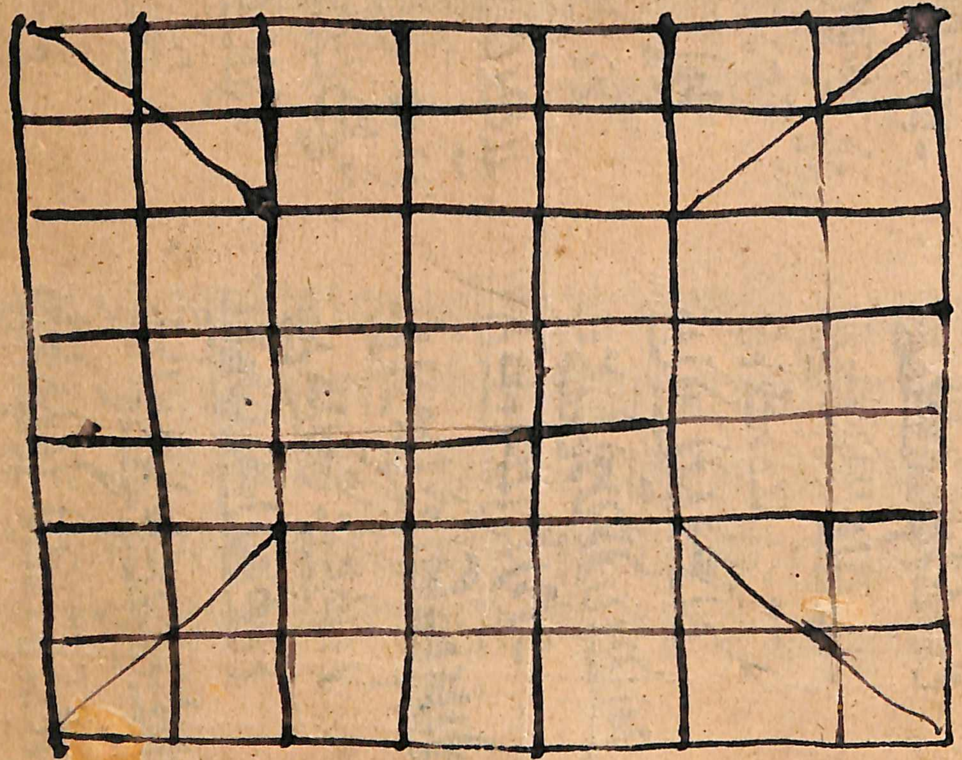
यंत्रप्रकीर्त्तितः नष्टद्रव्यामयेपुत्राप्तिस्याप्तिधनहेतवे तास्त्रिकुर्याद्दीपदानंगोघृतेनस्वमन्दिरे अन्तेस्तत्रंशलाकाश्चिप्रमि
तायंत्रकल्लिखेत् भूमौगोमयतोयेनपात्रेशात्रिकरोवनैः अन्त्रकेतामणात्रेस्याद्दीपःस्यात्पश्चिमामुखः सूत्रंसेतघृतंगव्यंशलाका
षोडशांगुला गेहंस्वकीयंयंत्रमालिखेन्नगोमयेनच पात्रेष्टगंधैस्संप्रोक्तोदीपोयंनतनरीयकः भूतादिदुष्टविकरणेपात्रेखेच
रकंभवेत् नीलावर्त्तीःतत्रतैलंभवेत्कुण्डवसम्मितं गेहद्वारेमुखेदीपःनशलाकास्वशेत्त्रव यावज्वलतिदीपोस्मातावत्त
स्मिप्रदर्शयेत् ततःपलायतेभूतोनिन्द्रपापिस्त्वतल्लणात् सोपयिकोपदृष्टीतितत्कुर्यात्स्वविप्रत्याते तस्मिन्गतेतमंत्रेणाकर्त्तव्यं
कवचंधनं शुभेहिधारणायंत्रंदष्टादेषस्तयंचच शान्तिकपुष्टिकेदीपोमहत्पात्रेप्रशस्यते वर्त्तिःपीतानाम्रमयीशलाकोदश्चमस्तत
यंत्रवृषसंसकृताशान्नावायंमा हिषं पुष्टौगौरदीपमाधेतुचन्द्रनेरतिषट्कः दीपस्तुरोगनाशायपात्रेपित्त
लसंभवे कस्तूर्याविलिखेद्यंत्रंशलाकापिचरीतिजा मातृस्थानेस्थापयेत्तत्ररोगिणांकवचंपठेत् मार्जयेत्कुशैस्समदिनंसप्त
मकस्तयं मात्रमात्रेपीतसूत्रंतैलंचन्दनासंशालिकिका निशाद्दशिभवास्तंभेमुखोदेरेहमस्तयं॥ अथातस्संप्रवक्ष्यामिवामेदीप
वतष्टयं पत्तूरतैलमयंवापात्रंनरकपालजं वायव्याभिमुखोदीपःशलाकास्त्वस्थिसंभवा देयःश्मशानेवोन्मत्तमसाध्यसा
त्रवस्तयं लोहपात्रेशून्यगेहेवशायादत्तिणामुखः यंत्रंकारपुरीषेणश्मशानांगारकेणच पात्रमध्येशलाकातुशालल्याकृस्स
सूत्रकं भूलेपःकालसकृतामारणोदशमस्तयं विद्वेषार्थेकांस्यपात्रेस्नेहोविद्वेषियोनिजः वर्त्तिश्चकर्बुरोगेहंशून्यमेकादश

मे॰ ते॰ ५५७ ६७ 457

स्वयं उच्चाटनं मन्त्रयस्मात्तैलेन तत्र तु सार्षपे पुरुषास्थिशलाका च दीपोयं द्वादशःस्मृतः निम्बदीपे वह्निपलं पात्रमाज्यं स्मृतं
पले वेदाङ्गुला शलाका च स्यात्कार्य्यः पश्चिमाननः एवमेव प्रकुर्वीत दीपं शाकुनमध्यग वत्सान्ते तस्य विद्वान्नियतो ज्ञानं त्रि
कालजं दीपप्रबोधकाले तु वर्जयेद्दुर्भागिरं विप्रादीनां तु पंचाशत्पदार्थानां निरीक्षणं तस्मिन्नवसरे कार्य्यसिद्धिर्भवति ना
न्यथा शूद्रादीनां तु पंचाशत्पदार्थानां निरीक्षणं अनियतात्कार्य्यसिद्धिं कुर्य्याज्ज्ञाणि विलंबतः भारद्वाजादिपंचाशत्पदार्थानां न्त
दर्शने चान्यले सति कार्य्यस्य नैव सिद्धिः प्रजायते कृते दीपे यदा पात्रे भग्ने दृश्येत दैवतः पलाद्दर्वाकृतदाराके यजमानोप
मालयं वत्सान्तरं यदा कुर्य्यात्कार्य्यसिद्धिर्हि विलंबतः नेत्रहीनो भवेत्कर्ता तस्मिन्दीपान्तरे कृते अनुविसर्जनेनाधिदीपनाशे तु चौ
रभीः श्वामार्जाराखुसंस्पर्शे भवेद्रूपतितो भयं पात्रारंभवसपलैः कृतो दीपो विलेष्टदः परांपंचविंशत्या दीपो देयोर्थसिद्ध
ये पंचाशता चोरशान्त्यै शत्रुवशाय वेधाते पराजयश्च शत्रूणां पंचसप्ततिभिर्भवेत् शतेन शत्रूणां पंचसप्ततिभिर्भवेत्
शतेन शत्रुनाशः स्यात्सहस्रेणाखिलाः क्रियाः तस्माद्दीपं दत्तमीयः प्रयत्नेनान्तरायतः आसमाप्तेः प्रकुर्वीत ब्रह्मचर्यं त्वम
प्रायं स्त्रीशूद्रपतितादीनां संभाषमपि वर्जयेत् जपेत्सहस्रं प्रत्येकं मंत्रराजं नवावरं स्तोत्रपाठं प्रतिदिनं निशीथिन्यां वि
शेषतः एकपादेन दीपाग्रे स्थितो यो मंत्रनायकं सहस्रं प्रजपेद्रात्रौ सोभिष्टं क्षिप्रमाप्नुयात् समाप्ये शोभने घस्रे भोजयेद्द्विज
पुंगवान् कुमारकेन कर्त्रा रमसमिथिं देवं मनं स्मरन् कर्त्रा च दक्षिणां दद्यात्सुफलं तेनाथ हेतवे पलानां तु दशांशेन स्वर्णं ब्राह्म

मे॰ णभोजनं विंशत्येशेनमध्यमाकृतांशेनापरंस्मृतं इतिभोक्थितेदेवादीपदानेमहोत्सिवः अतःपरंकिवक्ष्यांतन्त्रुक
तं॰ तमहेश्वमाः ॥ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमेरुतंत्रेशिवप्रणीतेकार्तवीर्यमंत्रकथनंनामपंचत्रिंशः प्रकाशः
५५८ ॥ मेरौशिवप्रणीतेस्मिन्मेरुणाप्रकटीकृते मेरुभूतेवतंत्राणां मंत्रेहेशामनुनिर्णयः वोयप्रहदिन ॥ शुभमस्तु
ईश्वरीप्रीतिरस्तु ॥ शुभम् ॥ :: ॥ :: ॥

पूर्वोक्तोपवमस्त्यायाः षडंगंध्यानमथवाने सिन्दूरकान्तिममिताभरणांत्रिणेत्रांविद्याऽक्षसूत्रमृगपोतवरान्दधानां
पार्श्वस्थितांभगवतीमपिकांचनाभांध्यायेत्कराजधृतपुस्तकवर्णमालां न्यासान्कर्युरितिप्रोक्तः स्थितिम·· सवि
स्तरः वदेकलामातृकायाःन्यासंतस्याऋषिस्मृतः प्रजापतिश्छगायत्रीकन्दश्चस्यास्तुदेवता सरस्वतीमातृकाख्या
विनियोगोऽभीष्टसंसिद्धये नादैःषडंगंकुर्वीतह्रस्वदीर्घोऽन्तरस्थितैः हस्तैःपद्मरथांगगुणमथहरिणंपुस्तकंवर्णमालां
टंकंशुभ्रंकपालंदरममृतलसद्धेमकुंभंवहन्तीं मुक्ताविद्युत्पयोटस्फटिकमनिजपाबंधुरैःपंचवक्त्रैःत्र्यक्षैर्वक्षोजन
म्रा ॥

I

सूचीपत्र मेरुतंत्र

ध्याय		पत्रे
	प्रथमाध्याय	
प्र० १	अवस्थाप्रकाश	५
द्वि० २	संस्कारप्रकाश षोडश	१२ सिद्ध साध्य स०
तृ० ३	दीक्षाप्रकाश	३२
च ४	होमविधिप्रकाश	३७
पं ५	आह्निकप्रकाश	७२
ष ६	पुरश्चर्याप्रकाश	९२
स ७	सिद्धिस्थिरीकरणप्र०	९९
अ ८	मुद्रालक्षणप्र०	१०५
न ९	पार्थिवपूजाविधिः	१११
द १०	पुरश्चर्याकौलिकाचारप्रकाश०	१४२
ए ११	कलिसंस्थितमंत्रविधिमंत्रकथनं०	१६५
१२	कलिप्रमाणयेवेदमंत्रप्र०	१८१
१३	नवग्रहकथनप्र०	१९०
१४	प्रत्यंगिरामंत्रकथनप्र०	१९६ / २०९
१५	वैदिकयंत्रकथनप्र०	२१४
१६	दक्षिणाम्नायगणपतिमंत्र०	२३८
१७	वह्न्याम्नायगणपतिमंत्र०	२४५
१८	पूर्वाम्नायगणपतिमंत्र०	२६७
१९	पश्चिमाम्नायगणपतिमंत्र	२७२
२०	उत्तराम्नायगणपतिमंत्रकथनं	२७९
२१	सूर्यमंत्रप्र०	२८२
२२	नवग्रहप्र०	३२२
२३	ब्राह्म्याद्यष्टमातृकाःमंत्र०	३२९
२४	दशदिगीशमंत्र०	३३२
२५	दीपविधिप्र०	३७०
२६	दशावतारमंत्रप्र०	३८१
२७	चतुर्विंशतिमूर्तिमंत्रकथनं	३८५
२८	विष्णुप्रियमंत्रकथनं	